KISA AÇIKLAMALI KUR'ÂN-I KERİM MEÂLİ

Bismillahirrahmanirrahim

KISA AÇIKLAMALI

KUR’AN-I KERİM MEALİ

Mahmut Kısa

SÛRELER

1. FÂTİHA SÛRESİ

Fâtiha; başlangıç demektir. Bir bitki tohumu nasıl o bitkinin dallarını, yapraklarını, meyvelerini ve diğer özelliklerini özünde barındıran bir çekirdek programı ise, Fâtiha da Kur'an'ın çekirdeği, özü ve özetidir. Peygamberliğin ilk yıllarında indirilmiştir. Bütün olarak gönderilen ilk sûre olup, yedi ayetten oluşmaktadır.

Fâtiha, Yüce Yaratıcı huzurunda kulun, en içten şükran ve minnettârlık duygularıyla O'na yönelişi, O'nun sınırsız merhameti, adâleti, kudreti, cömertliği, yüceliği önünde saygıyla boyun eğişidir.

Fâtiha, Allah ile kulu arasında ezelî ve ebedi, şerefli bir kulluk antlaşmasıdır.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Hamd, âlemlerin Rabb'i Allah'a aittir. Her türlü övgüye, teşekküre lâyık olan sadece O'dur. Gerçek anlamda övülmek O'nun hakkıdır ve yalnızca O'na yaraşır. Çünkü kâinatı yoktan var eden, tüm canlıları besleyen, terbiye eden, yöneten ve yönlendiren gerçek efendiniz, sahibiniz, yöneticiniz O'dur. Her varlığı kendi yaratılışındaki hikmete uygun niteliklerle donatan, onları dâimâ iyiye ve güzele doğru yönlendirerek her şeye hedefini ve yolunu gösteren; kulağa duymayı, göze görmeyi, güneşe ışık vermeyi, kelebeğe uçmayı, çiçeğe açmayı, ağaca meyve vermeyi öğreten O'dur. O hâlde, bütün iyiliklerin, güzelliklerin kaynağı olan Rabb'inizi tüm kalbinizle överek yüceltmeli, en derin saygı ve şükran

duygularıyla O'nun hükümlerine boyun eğmeli ve yalnızca O'na kul olmalısınız.

2. O, **Rahmândır;** çok şefkatli, çok merhametlidir. Sizi sizden çok sever, size sizden daha yakındır. O'nun sonsuz rahmet ve şefkati, bu dünyada mümin-kâfir ayrımı yapmaksızın tüm varlıkları kuşatmıştır. O, **Rahîmdir.** Rahmetini tamamlamak üzere bu Kitabı göndermiş ve onun ışığında yürüyen bahtiyârlara, âhiret hayatında sonsuz mutluluk ve kurtuluş müjdesini vermiştir.

Fakat O, çok şefkatli, çok merhametli olmakla birlikte, hikmetli ve adâletlidir de:

3. Din Gününün Mâlikidir. Gerçekleşeceğinde asla şüphe olmayan Yargı Gününün hâkimidir. O Gün tüm insanlar yapıp ettiklerinden hesaba çekilecek ve böylece, hiçbir iyilik mükâfâtsız, hiçbir kötülük cezasız kalmayacaktır. O Gün, size dünyada emânet olarak verilmiş olan gücünüz, irâdeniz ve tercih hakkınız elinizden alınacak ve ilâhî hükümranlık tüm dehşet ve ihtişâmıyla tecellî edecek. Sesler kesilecek, başlar öne eğilecek ve Mutlak Hâkim, en âdil hükmü verecek: İyiler cennete, kötüler cehenneme!

O hâlde, ey Rabb'imiz! Tüm içtenliğimizle Sana söz veriyoruz:

4. Sadece Sana kulluk ederiz; yalnızca Sana ibâdet eder, bütün emirlerine kayıtsız şartsız itaat ederiz. İyiyi-kötüyü, güzeli-çirkini, doğruyu-eğriyi belirlemede, kendimize yalnızca ilâhî ölçüleri rehber ediniriz. Senden başka hayatımıza yön verecek, kurallar koyacak otorite kabul etmeyiz. Senin buyruklarına aykırı hükümler veren hiçbir güce —kim olursa olsun— asla boyun eğmeyiz **ve ancak Senden yardım dileriz.** Her türlü iyiliğin, güzelliğin Senin elinde olduğunu bilir, Senin iznin ve onayın olmadıkça hiçbir dileğin gerçekleşmeyeceğine yürekten inanırız. Dertlerimize devâyı, hastalıklarımıza şifâyı, sıkıntılarımıza çareyi ancak Sende arar; gerekli

tedbirleri almakla birlikte, Senden başka hiç kimseden, hiçbir varlıktan medet ummayız. Sadece Sana yalvarır, yalnızca Senin kudret ve merhametine sığınırız.

5. Ey Rabb'imiz! **Bizi,** insanın doğal yapısıyla; duyguları, eğilimleri ve ihtiyaçlarıyla birebir örtüşen, varlık kanunlarıyla tam bir uyum ve âhenk içinde olan o **dosdoğru yola,** insanlığı hem dünyada, hem de âhirette mutluluğa ulaştıracak o apaydınlık yola, yani İslâm yoluna **ilet.**

6. Nîmet verdiğin kimselerin, insanlık tarihi boyunca, tevhid sancağını elden ele taşıyan Peygamberlerin ve onların izinden yürüyen âlimlerin, şehitlerin, salihlerin **yoluna...**

7. Gazâba uğramışların, yani —Yahudiler örneğinde olduğu gibi— hakîkati pekâlâ bildikleri hâlde, dünyaya ve dünya nîmetlerine aşırı bağlılıkları yüzünden ilâhî irâdeye başkaldıran; servet, güç, makâm, şöhret gibi değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek arzu ve heveslerini ilâhlaştıran, bu yüzden dünyada ve âhirette Senin gazâbını hak eden azgınların yoluna değil yâ Rabbi ve **sapmışların,** yani —Hıristiyanlar örneğinde olduğu gibi— bidat ve hurâfeleri 'iyi niyetlerle' Allah'ın dinine ekleyerek hak dinden sapan, âhireti kazanma adına dünyayı ve dünya nîmetlerini inkâr eden; okuma, öğrenme ve düşünme yeteneklerini kendi elleriyle körelterek, cehâlet ve bağnazlık zindanlarında bocalamayı "Allah'a yaklaşmak" zanneden o şaşkınların yoluna **değil...**

Allah'ın Elçisi (s) bu sûrenin sonunda "Âmîn!" yani "Duâmızı kabul eyle, yâ Rab!" derdi.

2. BAKARA SÛRESİ

Adını, 67-71. ayetlerde anlatılan, bir ineğin kurban edilişiyle ilgili ilginç ve ibret verici bir kıssadan almıştır. Peygamberin (s) Medîne'ye hicretinden sonra indirilmeye başlamıştır. Ancak 281. ayet, Peygambere gönderilen en son vahiydir. Ağırlıklı olarak, Medîne'de oluşan yeni İslâm toplumunun karşılaştığı sorunları çözecek hukûkî düzenlemelere yer veren sûre, 286 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm. Ey hidâyet isteyenler, mutlak hakîkate ulaşmayı arzu edenler! İşte buyurun, size hidâyetin kaynağı: Kur'an-ı Kerim! Siz insanların dilini ve harflerini kullanan, son derece açık ve anlaşılır bir kitap! Elif, Ba, Lâm, Mîm gibi, sizin pek iyi tanıdığınız ve kullandığınız şu harflere bir bakın; ilâhî kudret, bu sıradan harfleri nasıl da mükemmel bir uyumla yan yana dizerek, olağanüstü güzelliği karşısında insanların ister istemez secdeye kapandığı, bir tek sûresinin dahî benzerini yapmakta beşeriyetin acze düştüğü eşsiz bir kitap ortaya koydu:

2. İşte şu kitap, toplumun ve bireyin temel hayat prensiplerini çizen bu ilâhî yazgı var ya, **kendisinde hiç şüphe yoktur,** insan aklını şüpheye düşürebilecek hiçbir çelişki, eğrilik, tutarsızlık yoktur onda. Öyleyse, gönlünü aç ve onu içtenlikle oku; okudukça göreceksin ki, bu sözler yüce Yaratıcıdan gelen hakîkatin ta kendisidir. Fakat bu kitap, kötülüğü, çirkinliği tercih eden kimseler için değil; her türlü fenâlıktan titizlikle sakınan, doğruya ve güzelliğe ulaşmayı arzu eden o **takvâ sahipleri için** bir

kılavuz, bir yol gösterici, bir **hidâyettir**. Şu hâlde, tüm insanlığa doğru yolu gösteren bu kitap, ancak takvâ sahiplerini hedefe ulaştıracaktır. Peki, kimdir bu takvâ sahipleri?

3. Onlar, Allah, cennet, cehennem, melek, kıyâmet, âhiret gibi duyu organlarıyla algılanamayan; ancak ilâhî vahiy sayesinde kavranabilecek gerçeklikler âlemi olan **gayba inanırlar,** hakîkatin sadece gözle görülenlerden ibaret olmadığını bilir, mutlak Hâkim olan Yaratıcıyı imanları sayesinde hissedebilir, kavrayabilirler. Ayrıca, Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** gereken dikkat ve özeni göstererek, dosdoğru ve aksatmadan **kılar,** Yaratıcıyla aralarındaki gönül ve kulluk bağını —günde en az beş kere huzurunda durarak— sürekli canlı tutarlar **ve kendilerine verdiğimiz rızıktan,** yani o güzel nîmetlerden bir kısmını toplum yararına fedâkârca paylaşarak, Allah için yoksullara **harcarlar.**

4. Yine onlar, o takvâ sahipleri, **hem sana gönderilen** bu son ilâhî vahy**e, hem de senden önce**ki elçilere **gönderilen** Tevrat, Zebur, İncil gibi kitaplara ve diğer bütün ilâhî vahiy**lere** —sonradan eklenmiş, değiştirilmiş kısımları hariç— **inanırlar.** Bütün Peygamberlerin ve ilâhî kitapların aynı inanç ve ahlâk ilkelerini getirdiğini, hepsinin aynı kaynaktan geldiğini bilirler. **Âhiretin varlığına da tüm kalpleriyle iman ederler.** Dünya hayatının geçici olduğuna, Allah'ın şaşmaz adâleti gereğince tüm insanları yeniden dirilterek iyilikleri ödüllendirip, kötülükleri cezalandıracağına içtenlikle inanır ve bu inanca uygun davranışlar gösterirler.

5. İşte, Rablerinin gösterdiği dosdoğru yolda yürüyenler onlardır, dünya ve âhirette **kurtuluşa erecek olanlar da, yine onlardır.**

6. Allah'tan gelen bu mesajı örtbas ederek, hakîkati bile bile **inkâr edenlere gelince, sen onları uyarsan da uyarmasan da onlar için**

birdir, inanmazlar. Çünkü kibir, ihtirâs, bencillik, inatçılık gibi psikolojik saplantılar, kendileriyle hakîkat arasında aşılmaz bir engel olmuştur.

7. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerinin üzerinde de, hakkı görmelerine engel mânevî **bir perde bulunmaktadır.** Allah'ın koyduğu yasalar gereğince, bilerek ve isteyerek inkârı tercih ettikleri için, doğuştan sahip oldukları 'hakîkati keşfetme' yetenekleri zamanla körelmiş ve işlevini göremez hâle gelmiştir. **İşte onlar için,** dünyada da, âhirette de **büyük bir azap vardır.** Kur'an'ın rehberliğinden yüz çeviren toplumlar, dünyada ahlâkî çöküntüler, ruhsal bunalımlar, toplumsal çalkantılar gibi felâketlerle karşılaşacak ve nihâyet âhirette, ebedî azâba mahkûm edilecektir.

Ama insanlar Kur'an-ı Kerim karşısında her zaman ya müttaki Müslüman veya açık ve net kâfir durumunda değiller:

8. İnsanlar arasında öyle kimseler de var ki, gerçekte **inanmadıkları hâlde, "Biz** de **Allah'a ve âhiret gününe inanıyoruz!" derler.**

9. Böylece, **Allah'ı ve inananları** güya **kandırmaya çalışırlar. Oysa yalnızca kendilerini kandırırlar, fakat farkında değiller.**

10. Çünkü **kalplerinde,** kibir, inat, nankörlük, bencillik, ahlâksızlık gibi sebeplerle meydana gelen ve onları gerçek imana ulaşmaktan alıkoyan mânevî bir **hastalık vardır. Allah da** kötü niyetlerinden dolayı, **hastalıklarını iyice artırmıştır.** Doğru bir inanç ve güzel davranışlarla tedavi etmedikleri bu hastalık, ilâhî yasalara göre zamanla müzminleşerek onları fecî âkıbetle yüz yüze getirir: **Sürekli yalan söyledikleri için, onlara can yakıcı bir azap var!**

İkiyüzlüleri, şu özelliklerinden tanıyabilirsiniz:

11. Onlara "Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın, bireysel ve toplumsal hayatınızı menfaat ve kazanç ölçülerine göre değil, Kur'an'ın belirlediği adâlet, doğruluk ve erdemlilik esaslarına göre düzenleyin!" **denildiği zaman, —**ellerindeki değer ölçüleri, kriterler bozuk olduğundan— **"Hayır, biz ancak** düzeltici, **ıslah edici kimseleriz,** iyilikten ve güzellikten başka bir amacımız yoktur!**" derler.**

12. İyi bilin ki, onlar bozguncuların ta kendileridir fakat bunun **farkında değiller.** Çünkü ilâhî vahyin yol göstericiliğinden yüz çeviren bir toplumda, iyi-kötü, doğru-yanlış, güzel-çirkin, faydalı-zararlı gibi ölçülerin, insânî ve ahlâkî değer yargılarının yozlaşması kaçınılmazdır.

13. Yine onlara, "Gelin şu ikiyüzlülükten vazgeçin ve diğer mümin **insanların inandığı gibi siz de** hak dine yürekten **iman edin!** Bırakın artık şu kibir ve inâdı da, vahyin sesine kulak vererek Hakk'ın emrine teslim olun!**" denildiği zaman, "**Ne yani, şu **akılsızların inandığı gibi mi inanalım?** Sınırsız zevk ve eğlence içinde hayatı doyasıya yaşamak varken; doğruluk, erdemlilik, fedâkârlık gibi safsatalarla ne diye keyfimizi bozalım? Hem o dar kafalı, yobaz insanlarla aynı inancı paylaşmak bizim gibi üstün kişiliklere yakışır mı?**" derler**.

İyi bilin ki, onlar gerçekten akılsızların ta kendileridir; ne var ki, bunun **bilincinde değiller.**

14. İnananlarla karşılaştıkları zaman, "Biz de inanıyoruz!" derler. Fakat onları perde arkasından yöneten **şeytanlarıyla,** yani kendilerini yönlendiren liderleriyle, akıl hocalarıyla **baş başa kalınca da, "Aslında biz sizin yanınızdayız,** bakmayın Müslümanlıktan dem vurduğumuza; böyle yapmakla, onlarla **sadece alay ediyoruz!" derler.**

15. Oysa asıl, Allah, onlarla alay etmekte, hak ve hakîkat karşısında takındıkları bu küstahça tavırlarından dolayı, yüreklerindeki son iman

kalıntılarını da yok ederek **onları azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakmaktadır.**

16. İşte bunlar, dosdoğru cennete ulaştıran **doğru yolu terk ederek,** cehenneme giden yolu, **sapıklığı tercih eden kimselerdir. Fakat bu değiş tokuştan** dünyevî **bir kazanç elde edemedikleri gibi, hidâyete ermekten de mahrum kalmışlardır.**

Kur'an ışığından yüz çeviren bu münâfıkların durumunu, bakın şu misal ne güzel anlatıyor:

17. Onların durumu, ateş yakıp etrafı güzelce aydınlat**maya çalışan bir adamın** çevresinde toplanıp, ateşin aydınlığından istifade eden insanların **hâline benzer.** Bu örnekte ateş yakan kişi Hz. Muhammed; yaktığı ateş de, güneş gibi parlak mesajıyla inkâr ve cehâlet karanlıklarını yok eden Kur'an'dır: **Ateş** alev alev yanıp **etrafını aydınlatmaya başlayınca,** adâlet ve doğruluk ilkelerine dayalı İslâm sistemi topluma egemen olmaya başlar. Bu durum, adâlete susamış mazlum halkı sevince boğarken, karanlık ortamda her türlü zulüm ve haksızlığı yapmaya alışmış olan zâlimleri çileden çıkarır. Herkes gibi ışığı gören ve başlangıçta iman etme imkânına sahip olan bu insanlar; kibir, ihtirâs, kıskançlık, çıkarcılık gibi sebeplerle ilâhî mesaja karşı düşmanca tavır takınırlar. Kan ve gözyaşıyla beslenen kölelik düzenlerinin sarsılmaya başladığını görünce de, ışığa karşı amansız bir savaş başlatırlar. Bunun üzerine, Allah'ın insan için varettiği yaratılış kanunları devreye girer: **Allah,** bu nankörlerin **gözlerinin nurunu** ve hakîkati görme yeteneklerini ellerinden geri **alarak, onları karanlıklar içinde bırakır** ve böylece, ışık kaynağının yanı başında, kopkoyu inkâr karanlığına gömülürler. Öyle ki, **artık** en apaçık delilleri, en açık mucizeleri bile **görmezler.**

18. Çünkü onlar, mânevî bakımdan **sağırdırlar,** gerçeği işitmeye tahammülleri yoktur, **dilsizdirler,** gerçeği, doğruyu itiraf etmekten

çekinirler, **kördürler,** apaçık hakîkati görmezlikten gelirler. **Bu yüzden,** inkârcılık ve ikiyüzlülükten vazgeçmez, bir zamanlar terk ettikleri imana **artık dönmezler.**

On yedi ve on sekizinci ayetlerde, tamamen inkâra saplanmış ikiyüzlüler anlatıldı. On dokuz ve yirminci ayetlerde ise, henüz inkârda karar kılmamış, fakat çıkar kaygılarıyla inanç ile inançsızlık arasında bocalayıp duran bir başka münâfık tipi ele alınıyor:

19. Yâhut onlar; göklerin gürlediği, şimşeklerin çaktığı zifiri karanlık bir gecede; gökten boşanan şiddetli **yağmura** tutulmuş kimselere **benzerler: Ölüm korkusunun verdiği dehşetle, yıldırımlara karşı** güya korunabilmek için **parmaklarını kulaklarına tıkarlar. Oysa** ne yaparlarsa nâfile, çünkü **Allah, inkârcıları çepeçevre sarıp kuşatmıştır.**

20. Şimşek neredeyse gözlerini kör edecek; önlerini her aydınlattığında, onun ışığında yürürler; üzerlerine karanlık çökünce de, oldukları yerde **çakılıp kalırlar!**

Allah dileseydi, öteki azgın münâfıklara yaptığı gibi, bunların da **işitme ve görme yeteneklerini tamamen yok edebilirdi.** Öyleyse, henüz fırsat varken gaflet uykusundan uyansınlar; akıllarını ve gönüllerini Kur'an nuruyla aydınlatıp apaçık gerçeğe iman etsinler! Zulüm ve haksızlıktan vazgeçmedikleri takdirde, Allah kalplerini öyle bir karartır ki, bir daha iman etme fırsatı bulamazlar.

Öyle ya, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

Bu tip münâfık, bilgisizlik ve inkârcılık karanlığında bocalarken İslâm dâvetiyle yüz yüze geliyor: İnsanlara adâleti ve mutluluğu sunan bu din, aynı zamanda bir çok tehlikelere göğüs germeyi de emretmekte, dahası, bu emre uymayanları ilâhî azapla tehdit etmektedir. Münâfık, yolunu aydınlatan

bu uyarılardan yararlanmak yerine, güya kendini korumak için bunları duymazlıktan, görmezlikten gelir. Bu arada İslâm'ın sunduğu güzellikleri gördükçe, ona sempati ile bakmadan da kendini alamaz. Fakat doğruluğun ve adâletin egemen olması için mücâdele edip fedâkârlık göstermek gerekince, derhâl yüz çevirir.

İşte, ikiyüzlülük ve inkârcılık başta olmak üzere, bütün kötülüklerin yeryüzünden silinip tamamen yok edilmesi için:

21. Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabb'inize kulluk edin ki, insanı hem dünyada, hem de âhirette perişan eden kötülüklerden sakınıp **korunabilesiniz.**

22. O Allah ki**, sizin için yeryüzünü** rahatça yaşayabileceğiniz **bir döşek, göğü de** koruyucu **bir kubbe yaptı;** ayrıca **gökten** sağanak sağanak **su indirdi ve onun sayesinde, size rızık olmak üzere** yeryüzünde çeşitli **ürünler yetiştirdi. O hâlde,** bütün bunları **bile bile Allah'a eş koşmayın!** Sadece O'na kul köle olun, O'ndan başka hiçbir otoritenin hükmüne boyun eğmeyin! Birtakım sahte ilâhları, itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya geçici dünya değerlerini, hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a ortak koşmayın!

23. Eğer kulumuza, üstelik Peygamber olmadan önce okuma yazması bile olmayan elçimiz Muhammed'e **indirdiğimiz** Kur'an **hakkında bir şüpheniz varsa,** yani "Aslında inanmak istiyoruz, ama içimizdeki kuşkulara engel olamıyoruz!" diyorsanız, **haydi onun ayarında bir tek sûre** meydana **getirin;** güzellik ve doğrulukta Kur'an'a denk, onunla boy ölçüşebilecek bir tek sûre yazın; isterseniz **Allah'tan başka bütün şahitlerinizi de** yardıma **çağırın,** becerisine güvendiğiniz bütün insanları toplayın ve aranızda yardımlaşarak, Kur'an'dakilere benzer bir tek sûre oluşturun, **eğer** iddianızda **samîmî iseniz!** Öyle ya, madem Kur'an'ın

insan ürünü bir kitap olduğunu iddia ediyorsunuz, öyleyse siz de ona benzer bir kitap meydana getirin!

24. Şayet bunu **yapamazsanız —ki hiçbir zaman yapamayacaksınız— o hâlde, yakıtı insanlar ve taşlar olan,** yani taptıkları taştan, tunçtan putlarla birlikte zâlimleri yakıp kavuracak derecede müthiş sıcak olan **ve inkârcılar için hazırlanan o ateşten sakının!**

İslâm davasını yok etmek için her yolu deneyen müşrikler, bu meydan okuma karşısında sessiz kaldılar, cevap veremediler. Oysa Kur'an ayarında bir kitap, hiç değilse bir tek sûre yazabilselerdi, Muhammed'i susturup iddiasını çürütecek, böylece canlarını, mallarını ve evlatlarını fedâ ettikleri uzun ve meşakkatli bir mücadeleye katlanmak zorunda kalmayacaklardı. Üstelik aralarında meşhur şairler, hatipler, edipler bulunuyordu. Buna rağmen Kur'an'a nazire yapmaya teşebbüs dahi etmediler. Çünkü onun beşer üstü bir kaynaktan geldiğini biliyor, ama kibir ve inatlarından dolayı hakikati inkâr ediyorlardı. Eğer Kur'an'ın benzerini meydana getirmeye güçleri yetseydi, elbette bunu yaparlardı. Fakat yapamadılar ve asla yapamayacaklar!

Ey insanlar! Bu meydan okuma karşısındaki âcizliğiniz, Kur'an'ın bir insan veya topluluk tarafından uydurulmuş olduğuna dair şüphelerinizi gidermeli ve onun Allah'tan gelen hak bir kitap olduğuna iman etmelisiniz. Böylece, inkârcılar için hazırlanmış olan o korkunç cehennem ateşinden kurtulmakla kalmayacak, şu ilâhî müjdeyi de hak etmiş olacaksınız:

25. İman edip güzel davranış gösterenlere müjdele; onlar için, yemyeşil ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan cennet bahçeleri vardır. Onlara ne zaman rızık olarak oradan bir meyve sunulsa, "Biz bunu daha önce de tatmıştık!" diyecekler.** Çünkü **onlara, hep birbirine benzer nîmetler verilmiştir.** Âhiret nîmetleri, —çok daha

lezzetli ve üstün olmakla birlikte— dünyadakilere benzeyecek ve her tadıldığında, bambaşka bir tat ve lezzette olacaktır.

Ayrıca, onlar için orada tertemiz eşler vardır ve onlar sonsuza dek orada yaşayacaklardır.

İşte Allah, sizi eğitip olgunlaştırmak üzere, çeşitli misallerle size öğütler verir. Gerektiğinde sivrisinekten, karıncadan, örümcekten, arıdan söz eder. Fakat ilâhî hikmetten nasip almamış bazı câhiller, bu misallerin özünde yatan gerçekler üzerinde kafa yoracakları yerde, sırf itiraz etmiş olmak için, Allah'ın böyle 'basit ve değersiz' varlıklardan bahsetmesini bir eksiklik ve ayıp olarak niteliyor, içinde böyle örnekler bulunan bir kitabın ilâhî kaynaklı olamayacağını öne sürüyorlar.

26. Oysa **Allah,** insanlara yol göstermek için **bir sivrisineği de,** küçüklük bakımından **onun üzerinde olan bir şeyi de örnek vermeyi ayıp görmez. İnananlar, bunun Rab'lerinden gelen bir gerçek olduğunu bilirler. İnkâr edenler ise,** küçücük bir sineğin bedenine yerleştirilmiş olağanüstü, taklit edilemez ilâhî yapıyı görüp de, Yaratanın sonsuz ilim, hikmet ve kudreti karşısında acizliklerini idrâk ederek secdeye kapanacakları yerde:

"Allah bu örnekle ne demek istemiş acaba? Böyle sinek, örümcek, karınca, arı gibi 'değersiz' şeylerden bahsetmek ve hayatımızdaki bu kadar basit ayrıntılarla uğraşmak Allah'ın hikmetine ve şânına yaraşır mı? Allah bizi yaratmış ve serbest bırakmıştır, ne diye hayatımıza karışsın ki?**" derler.**

İşte Allah, **bu örneklerle bir çok kimseyi saptırır, bir çoklarını da doğru yola iletir. Fakat bunlarla,** bile bile kötülük ve çirkinliği tercih ederek sapıklığı hak eden o **fâsıklardan başkasını da saptırmaz.** İman sahipleri, bu hikmet dolu ayetleri düşünüp ibret alarak doğru yolu bulurlar; önyargılı ve kötü niyetli insanlar ise, sırf itiraz edebilmek için bu misallere

takılıp kalır, küçük ve önemsiz gördükleri bu örneklerde nice dersler ve ibretler olduğunu kavrayamazlar.

Peki, kimdir bu fâsıklar?

27. Onlar, Allah ile yaptıkları antlaşmayı —hem de onu yeminlerle **pekiştirmelerine rağmen— bozarlar.** Allah tarafından iç dünyalarına yerleştirilen doğruluk ve iyiliğe çağıran sesi duymazlıktan gelir, bile bile kötülüğü tercih ederler. Allah'ın adıyla yemin ederek verdikleri sözlerden cayar, hiçbir ahit ve antlaşma tanımazlar. Bir de, **Allah'ın varedilmesini emrettiği ilişkileri kesip atarlar.** Akraba, komşu, yoksul, yetim ve yardıma muhtaç kimselere gereken ilgi ve yakınlığı göstermek gibi tüm bağlantıları, ilişkileri kesmeye çalışırlar. Ayrıca, insan ile vahiy arasındaki ilgiyi, bağı ve bütünlüğü keserek insanı köksüz, temelsiz, başıbozuk bir varlık haline getirmeye çalışırlar. **Ve yeryüzünde** fitne ve **bozgunculuk çıkarırlar.**

İşte, dünyada da âhirette de **kaybedenler bunlardır.**

28. Ey gâfiller; **nasıl** olur da **Allah'ı inkâr edersiniz?** Hangi yüzle Allah'a karşı nankörlük eder, söz ve davranışlarınızla O'nun ayetlerini yalanlamaya kalkarsınız? **Oysa siz ölü idiniz de, size hayat verdi.** Cansız, ruhsuz bir topraktan, şu canlı bedeninizi yarattı. **Sonra sizi öldürecek, sonra yeniden diriltecek ve sonunda,** yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'na döndürüleceksiniz.**

Evet, nasıl olur da Allah'ı inkâr edersiniz?

29. O Allah ki, yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı; sonra emir ve irâdesini **göklere yöneltti ve onları** iç içe yedi tabakadan oluşan **yedi** kat **gök şeklinde** mükemmel bir ölçüyle **düzenledi.** Hiç kuşkusuz **O, her şeyi** en iyi **bilendir.**

Yeryüzünün yaşamaya elverişli kılınmasından sonra, insanlığın yaratılışına gelince:

30. Hani bir zamanlar Rabb'in meleklere: "Ben, yeryüzünde bir halîfe yaratacağım. Benden alacağı yetki ve güçle yeryüzünde benim adıma hüküm verecek, Benim emirlerimi yaratılmışlar üzerinde uygulayacak insanı yaratacağım ve onu bir halîfe, bir temsilci olarak yeryüzünde görevlendireceğim!**" demişti.** İnsan denen varlığın böyle büyük bir yetki ve irâde ile donatılmasının, bu yetkinin kötüye kullanılma riskini de beraberinde taşıdığını düşünen ve —32. ayetten öğrendiğimiz gibi— insan hakkında Allah'ın verdiği bilgilere dayanan **melekler:**

"Yeryüzünde bozgunculuk yapacak ve kan dökecek kimseler mi yaratacaksın? Oysa bizler, seni övgüyle yüceltip kutsamaktayız. Tabîatımıza yerleştirdiğin bu saflık, bizi hilâfete daha lâyık kılmaz mı? Yoksa görevimizde bir ihmal, bir eksiklik mi sözkonusu?! Doğrusu, insanı yaratmandaki hikmet ve sebebi kavrayamadık ey Rabb'imiz!**" dediler.** Allah:

"Kuşkusuz ben, sizin bilmediklerinizi bilirim! Halîfelik görevinin insana verilmesi konusunda benim bildiğim, fakat sizin bilmediğiniz çok şey var!**" dedi.**

31. Ve Allah, Âdem'e bütün isimleri öğretti. Adem'e eşyayı değerlendirme imkanı verdi. Varlıklar ile semboller arasında zihinsel bağ kurma yeteneği bağışladı; varlıkların niteliklerini, işlevlerini araştırıp öğrenme, eşyayı kullanma ve böylece varlıklar üzerinde tasarruf edebilme gücü verdi. **Sonra onları,** yani bu isimlerin karşılığı olan varlıkları **meleklere göstererek:**

"Eğer sözünüzde **haklı iseniz, haydi bu varlıkların isimlerini** ve özelliklerini **bana söyleyin!" dedi.**

32. Melekler: **"Hâşâ!" dediler, "Seni** her türlü eksiklikten, noksanlıktan **tenzih ederiz! Biz, Senin bize öğrettiklerinden başka hiçbir şey bilemeyiz;** her şeyi bilen sonsuz **ilim ve hikmet sahibi ancak Sensin!"**

33. Bunun üzerine Allah:

"Ey Âdem, şu varlıkların isimlerini meleklere bildir!" dedi. Âdem, onların isimlerini meleklere bildirince, Allah meleklere:

"Ben size, 'Göklerin ve yerin gaybını yalnızca **Ben bilirim** ve dilediğime, dilediğim kadar öğretirim; **hem açığa vurduğunuz, hem de gizlediğiniz her şeyi yine Ben bilirim!' dememiş miydim?" dedi.**

İşte burada, insanın baş düşmanı olacak İblîs ortaya çıkıyor:

34. Hani meleklere: "Karşısında saygıyla eğilmek sûretiyle, **Âdem'e secde edin!" demiştik. Bunun üzerine,** melekler Allah'ın emrine boyun eğerek **secde ettiler; ancak** meleklerin arasında yaşayan ve aslen bir cin olan **İblis** emrimize **karşı geldi,** kendisini Âdem'den üstün görerek **kibre kapıldı ve** bu nankörlüğünün sonucunda, ilâhî emre başkaldıran **kâfirlerden** biri **oldu!**

35. Daha sonra **dedik ki: "Ey Âdem, sen ve eşin cennette yerleşin. Oradaki nîmetlerden dilediğiniz kadar, serbestçe yiyebilirsiniz. Fakat** kendinizi başıboş, müstakil ve kayıtsız zannetmeyesiniz ve size bahşettiğim özgür irâdenin sınırsız olmadığını size dâimâ hatırlatsın diye meyvesini yasakladığım **şu ağaca sakın yaklaşmayın, yoksa** büyük bir suç işleyerek kendinize **zulmetmiş olursunuz!"**

36. Derken şeytan, nurdan bir örtü ile gözlerden gizlenmiş olan mahrem yerlerini açıp kendilerine göstermek ve böylece şehvet duygularını kamçılayıp onları günaha sürüklemek için, Âdem ile Havvâ'nın kalbine vesvese vererek dedi ki: "Rabb'inizin size bu meyveyi yasaklamasının tek

sebebi, tanrısal güçlere sahip birer melek veya sonsuz bir hayat sahibi olacağınızdan endişe duymasıdır. Allah adına and içerim ki, bunu sırf sizin iyiliğiniz için yapıyorum!" (*7. Ârâf: 20, 21*) Böylece, **onları aldatarak** yasak ağaçtan yemelerine, bunun sonucunda da **cennetten çıkmalarına sebep oldu. Biz de "Birbirinize düşman olarak inin** yeryüzüne**. Artık** hayat **yeryüzünde, oraya yerleşecek ve belli bir süreye kadar orada yaşayacaksınız!" dedik.**

37. Bunun üzerine, Âdem yaptığına pişman oldu, nasıl tövbe edeceğini kendisine öğreten **Rabb'inden** hikmetli **sözler alıp öğrendi ve** "Ey Rabb'imiz, biz kendimize zulmettik! Eğer bizi bağışlamaz, bize merhamet etmezsen, mutlaka kaybedenlerden olacağız (*7. A'râf: 23*)!" diyerek O'na yalvardı. **Böylece,** Allah da **onu bağışladı. Çünkü O, tövbeleri kabul edendir, çok merhametlidir.**

Aslında İblîs de bir günah işlemişti, Âdem de. Fakat İblîs günahında diretirken, Âdem günahının ezikliğini yüreğinde hissederek Rabb'i karşısında boyun büküp suçunu itiraf etti. İblîs'in yaptığı gibi kibre kapılmadı, günahını bir başka günahla telâfî yoluna da gitmedi, aksine, içtenlikle tövbe ederek Rabb'inin sonsuz merhametine sığındı. İşte bu yüzden Âdem, bir "Peygamber"; İblîs ise "şeytan" oldu.

Derken Âdem, asıl yaratılış gayesi olan halîfelik görevini yerine getirmek üzere, cennetten çıkarılıp yeryüzüne gönderildi. Bu, "işlediği günahın cezasını çekmek" için değildi. Çünkü zaten tövbesi kabul edilmiş, suçu da bağışlanmıştı.

38. Âdem ve Havvâ şahsında bütün insanlığa seslenerek **dedik ki: "Hepiniz oradan** yeryüzüne **inin! Artık Benden size bir yol gösterici gelince, kimler benim gösterdiğim yolda yürürse, işte onlar** Hesap Gününde **ne korkuya kapılacak, ne de üzülecekler!"**

39. “Fakat Benim yol göstericiliğimi reddederek **inkâra saplananlara ve ayetlerimi yalan sayanlara gelince, işte onlar, içinde ebedî kalmak üzere ateşe mahkûm olan kimselerdir.”**

Hz. Âdem’den bu yana, bu mesajı insanlığa duyuran bir çok elçi ve kitap gönderildi. İşte ilâhî dâvetin son temsilcisi: Hz. Muhammed (s) ve Kur’an-ı Kerim! Ve bu mesaj sadece Araplara değil, Allah’ın irâdesine boyun eğdiğini öne süren İsrail Oğulları başta olmak üzere, tüm insanlığa seslenmektedir:

40. Ey İsrail Oğulları, size bahşettiğim nîmetleri hatırlayın. Siz Bana verdiğiniz sözü tutun ki, Ben de size verdiğim sözü tutayım. Size dünya ve âhirette mutluluk bahşetmemi istiyorsanız, gönderdiğim tüm elçilere iman edin. Bu dünyanın gelip geçici çıkar endişeleri sizi inkâra ve zulme sürüklemesin, zâlimlerin tehditlerine de aldırmayın; başkasından değil, **sadece Benden korkun!**

41. Yanınızda bulunan Tevrat’ın tahrif edilmemiş kısımların**ı onaylayıcı olarak indirdiğimiz** bu son vahy**e iman edin ve onu inkâr edenlerin ilki** ve öncüleri **siz olmayın! Benim** gerek Tevrat, gerek İncil ve gerekse Kur’an’daki **ayetlerimi,** servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaatlerle değiştirmeyin ve** başkasından değil, **sadece Benden,** bana karşı gelmekten —yani Benim rızamı, sevgimi kaybedip azabıma uğramaktan— **sakının!**

42. Hakkı bâtıl ile bulandırmayın ve bile bile gerçeği gizlemeyin! Hiçbir dayanağı olmayan yorum ve iddialarınızı Kur’an-ı Kerim’e karıştırarak, gerçekleri çarpıtmayın!

43. Namazı dikkat ve özenle kılın, zekâtı verin ve Allah’ın hükümlerine **boyun eğen** şu mümin**lerle birlikte siz de boyun eğin!**

Başkalarına iyilikten, doğruluktan dem vuruyor, fakat kendiniz en büyük kötülükleri yapmaktan çekinmiyorsunuz!

44. Siz insanlara iyiliği öğütler de, kendinizi unutur musunuz? Oysa Kutsal **Kitabı okuyup duruyorsunuz, hiç aklınızı kullanmaz mısınız?**

O hâlde, gelin şu anlamsız inattan vazgeçin de Rabb'inize yönelin:

45. Sabırla ve namazla O'ndan **yardım dileyin.** Yaratıcınızla aranızdaki gönül bağını sürekli canlı tutun; yeryüzünde adâlet ve doğruluğu egemen kılma uğrunda verdiğiniz mücâdelede, zorluklar karşısında asla yılgınlığa kapılmadan, umudunuzu ve direncinizi kaybetmeden hedefe doğru adım adım ilerleyin! **Hiç kuşkusuz bu** görev, **Allah'a saygıyla boyun eğenlerden başkasına elbette ağır gelecektir.**

46. O saygılı **kimseler ki, Rablerine kavuşacaklarını;** eninde **sonunda O'na döneceklerini bilir** ve hayatlarını buna göre şekillendirir**ler.**

47. Ey İsrail Oğulları; size verdiğim nîmetleri ve ilâhî yasalara itaat ettiğiniz sürece, **sizi tüm insanlara nasıl üstün kıldığımı hatırlayın!**

48. Ve öyle bir Günden sakının ki, o gün hiç kimse bir başkası adına bedel ödeyemeyecek, hiç kimsenin başkasının kurtuluşu için aracılık, yani **şefaat etmesine izin verilmeyecek,** Allah katında sözü geçtiği varsayılan hiçbir varlık, insanları hak ettikleri cezadan kurtaramayacak, **hiç kimseden kurtuluş fidyesi kabul edilmeyecek ve** ilâhî yardımı hak etmeyen **hiç kimseye yardım edilmeyecektir.**

Şefaat, bir suçlunun cezadan kurtarılması için aracılık etmektir. Kur'an, ancak Allah'ın dilediği kimselerin (*10. Yûnus: 3, 20. Tâhâ: 109, 34. Sebe: 23, 53. Necm: 26*), yine ancak O'nun izin verdiği kimselere (*21. Enbiyâ: 28*) şefaat edebileceğini bildirmiştir. Bu yüzden, aracıları memnun etmek için değil, Allah'ın rızasını kazanmak için çaba gösterilmeli ve şefaat, yalnızca O'ndan istenmelidir.

49. Ey İsrail Oğulları! **Sizi Firavun ve ordusundan nasıl kurtardığımızı da hatırlayın: Hani size en acı işkenceleri çektiriyorlardı;** nüfusunuzun artmasını engellemek için **oğullarınızı boğazlıyor, kadınlarınızı** utanç verici işlerde kullanmak üzere **sağ bırakıyorlardı.**

İşte bütün bunlarla, Rabb'iniz sizi eğitip olgunlaştırmak ve böylece insanlığı doğru yola ileten örnek ve öncü bir toplum yapmak üzere **çetin bir sınavdan geçirmekteydi.**

50. Hani sizin için Kızıl**deniz'i yarıp sizi kurtarmış, Firavun ve adamlarını da gözlerinizin önünde boğmuştuk.**

51. Hani Mûsâ ile, huzurumuza çıkıp ilk ilâhî emirleri almak üzere, Sînâ dağına gelmesi ve orada, kırk gün **kırk gece** boyunca bu büyük buluşmaya ruhen hazırlanması **için sözleşmiştik. Fakat siz on**un ayrılmasın**dan sonra,** kendi ellerinizle yaptığınız bir **buzağıya taparak** kendinize **zulmetmiştiniz.**

52. Fakat tüm bunlara rağmen, şükredesiniz diye sizi yine de bağışlamıştık.

53. Ve hani, dosdoğru yolda yürümeniz için Mûsâ'ya, Tevrât denilen **Kitabı ve** doğru ve eğrinin, güzelin ve çirkinin, iyi ve kötünün mutlak ve şaşmaz ölçüsü olan vahiy bilgisiyle beslenen anlayış ve idrâk kabiliyetini, yani Hak ve batılın ne olduğunu farkettiren özelliği, **furkânı bahşetmiştik.**

54. Hani Mûsâ kavmine, "Ey kavmim!" demişti, "Siz o buzağıya tapınmakla kendinize yazık ettiniz! O hâlde, yaratıcınıza yönelerek **tövbe edin ve** içinizden puta tapanları cezalandırmak üzere **birbirinizi öldürün!** Ayrıca, içinizdeki kötü eğilimlerinizi, bencil duygularınızı

öldürerek ruhunuzu terbiye edin. **Bu, Yaratıcınız katında sizin için en iyisidir.”**

Bunun üzerine, tövbe edip yeniden hakka yöneldiniz ve Rabb’iniz de **sizleri bağışladı. Çünkü O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

55. Ey İsrail Oğulları! **Yine** bir zamanlar **siz,** birçok mûcizeye bizzat şâhit olduğunuz hâlde, **“Ey Mûsâ!” demiştiniz, “Biz apaçık bir şekilde Allah’ı** karşımızda **görmedikçe, sana asla inanmayacağız!” Bunun üzerine, gözlerinizin önünde** çakarak, hepinizi cansız bir hâlde yerlere seren korkunç bir **yıldırım sizi yakalayıvermişti.**

56. Sonra da şükredesiniz diye, sizi ölümünüzün ardından mûcizevî bir şekilde **yeniden diriltmiştik.** Bu mûcize, aynı zamanda, ahlâkî değerler ve toplumsal dinamikler bakımından ölen bir toplumun, ancak ilâhî vahyin yol göstericiliği sayesinde yeniden hayata kavuşabileceğini gösteren çarpıcı bir örnek olmuştu. Nitekim:

57. Çöllerin kavurucu sıcağından sizi korumak için **bulutları üzerinize gölgelik yapmış ve “Size verdiğimiz güzel nîmetlerden yiyin!” diyerek size kudret helvası ve bıldırcın göndermiştik.** Sizi gökten çiğ damlası gibi dökülen, yerden mantar gibi biten tatlı bir gıda ve bıldırcın etleriyle beslemiştik.

Ama bunca nîmetlere karşılık nankörlük ettiler. Ancak **onlar,** böyle yapmakla **bize değil, yalnızca kendilerine kötülük ediyorlardı.** Şöyle ki:

58. Hani bir zamanlar İsrail Oğulları’na **demiştik ki:**

“Halkı zâlim olan **şu şehre gir**ip orayı fethed**in ve orada** bulunan nîmetlerden **dilediğiniz gibi, serbestçe yiyin** için **fakat** şehri ele geçirdiğiniz zaman, **kapısından** kibir ve çalımla değil, **“Hıtta!”** yani,

“Bağışla bizi, ey Rabb’imiz!” **diyerek** alçakgönüllülükle, **saygıyla eğilerek girin** ve insanlara karşı affedici, bağışlayıcı olun **ki, biz de sizin günahlarınızı bağışlayalım.** Unutmayın, **doğru ve yararlı davranış gösterenleri,** hak ettiklerinden çok daha **fazlasıyla ödüllendireceğiz.”**

59. Ama içlerindeki **zâlimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler.** İşlerine gelmediği durumlarda, Allah’ın ayetlerini ya değiştirdiler, ya da içlerini boşaltıp keyiflerince yorumlayarak kendi arzu ve heveslerine uydurdular. **Biz de isyankârlıklarından dolayı, o zâlimlerin üzerine gökten korkunç bir azap indirdik.**

60. Hani Mûsâ çöldeyken, **halkı için** Allah’a yalvarıp **su istemişti de, ona:**

“Âsanla şu taşa vur!” demiştik. Mûsâ, âsasıyla o taşa vurur vurmaz, **derhâl oradan on iki pınar fışkırmış ve** on iki boydan **her biri,** diğerinin hakkına saldırmaksızın, **kendi su içeceği yeri** kolayca **öğrenmişti.** O zaman buyurmuştuk ki: **“Allah’ın nîmetlerinden yiyin, için; sakın yeryüzünde bozgunculuk yaparak** fitne ve **kargaşa çıkarmayın!”**

61. Ey İsrail Oğulları! **Hani siz, “Ey Mûsâ!” demiştiniz, “Bir tek** çeşit **yemeğe artık dayanamayacağız,** her gün aynı yemeği yemekten bıkıp usandık! Artık o gökten inen ilâhî nîmetleri de istemiyoruz, **bizim için Rabb’ine duâ et de, bize** Mısır’da olduğu gibi **toprakta yetişen sebze, salatalık, sarımsak, mercimek, soğan** gibi çeşitli yiyecekler **çıkarsın;** biraz da keyfimize göre, lüks ve refah içerisinde yaşayalım**!” Bunun üzerine Mûsâ:**

“Şimdi **siz üstün bir nîmeti, aşağılık bir şeyle mi değiştirmek istiyorsunuz?** Allah yolunda özgürce ve onurlu bir şekilde mücâdele edip cenneti kazanmak yerine, Mısır’da köleyken elde ettiğiniz o lüks, fakat

onursuz hayatı mı tercih ediyorsunuz? **O hâlde, haydi Mısır'a dönün, istedikleriniz orada var,** bol bol sebze meyve yersiniz fakat belânızı da bulursunuz!**" dedi.**

Böylece, Allah'ın gazâbına uğrayarak aşağılık ve perişanlığa mahkûm edildiler. Çünkü sözleri ve davranışlarıyla **Allah'ın ayetlerini inkâr ediyor, haksız yere Peygamberleri öldürüyorlardı.** İlâhî hükümlere çağıran Peygamberlere ve onların izinden giden dâvetçilere hayat hakkı tanımıyor, onların toplumdaki saygınlık ve etkinliklerini yok etmeye çalışıyorlardı. **Bunun da sebebi, isyan etmeleri ve azgınlıkta pek aşırı gitmeleriydi.**

62. Gerçek şu ki; Kur'an'a **iman** ettiklerini iddia **edenler,** Hz. İsa'ya ve Hz. Muhammed'e inanmadıkları hâlde, Allah'ın seçkin ve imtiyazlı kulları olduklarını öne süren **Yahudiler,** Son Elçiyi inkâr eden ve İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu öne süren **Hıristiyanlar,** yıldızlara tapan **Sâbiiler,** Zerdüşt'ün izleyicileri olduklarını iddia eden ve ateşe tapan Mecusiler ve diğerleri... Evet, hangi dine, hangi ırka ve hangi cemaate mensup olursa olsun, insanlar arasından **her kim Allah'a ve âhiret gününe** gereği gibi **inanır ve** O'nun mesajları doğrultusunda **doğru ve yararlı işler yaparsa, işte onlar, Rablerinin katında ödüllerini mutlaka alacaklardır ve** zâlimlerin başına bir kâbus gibi çökecek olan o Hesap Gününde **ne korku duyacaktır onlar, ne de üzülecekler!**

Hiç kimse, şu veya bu dine inandığını öne sürmekle veya herhangi bir ırka, sınıfa, cemaate mensup olmakla kurtuluşa eremez. Cennete girebilmenin tek yolu, Allah'a ve âhiret gününe gereğince inanarak ilâhî prensiplerin ortaya koyduğu biçimde yararlı ve güzel davranışlar ortaya koymaktır. O hâlde, Yahudilerin "Allah'ın seçkin halkı" oldukları iddiası, çirkin bir iftiradan başka bir şey değildir. Çünkü Allah katında ayrıcalıklı ve özel bir sınıf veya toplum yoktur. Bunun içindir ki:

63. Ey İsrail Oğulları, hatırlayın: **Hani** Allah'a verdiğiniz sözün önemini iyice idrâk etmeniz ve bu antlaşmayı bozduğunuz takdirde doğabilecek vahim sonuçları belleklerinizde hep canlı tutabilmeniz için, Sînâ **dağı**nı yerinden söküp, tıpkı bulut gölgesi gibi **tepenize yükselterek, sizden şu kesin sözü almıştık:**

"Size bahşettiğimiz ilâhî vahy**e sımsıkı sarılın ve içindeki** temel hayat prensip**lerini** sürekli **aklınızda** ve gündeminizde **tutun ki,** yeryüzünde adâlet, barış ve huzur ile O'na kulluğu sağlayarak kötülüklerden **sakınıp korunabilesiniz."**

64. Ama bundan sonra siz, yine sözünüzden caydınız. Eğer Allah size lütfedip acımasaydı, gerçekten zarara uğrayıp perişan olacaktınız. İşte sizin dönekliğinizi gösteren çarpıcı bir örnek daha:

Bir zamanlar İsrail Oğulları'na, Cumartesi Günü hiçbir işle meşgul olmayıp dinlenmeleri ve o günü ibâdetle geçirmeleri emredilmişti. Fakat pek çokları, açgözlülükleri yüzünden çeşitli hilelere baş vurarak Cumartesi yasağını çiğnediler. Bu yüzden de fiziksel veya ahlâkî yönden maymuna dönüştüler:

65. Nitekim, içinizden Cumartesi Yasağını çiğneyenleri pekâlâ bilirsiniz, açgözlülüklerinin cezası olarak **onlara:**

"İhtirasları uğruna tüm insânî değerleri ayaklar altına alan gözü doymaz, onursuz ve kişiliksiz **aşağılık maymunlar olun!" demiştik.**

66. İşte bu cezayı; hem o çağda yaşayanlara, hem de sonradan geleceklere ibret verici bir ders, kötülükten sakınanlar için de öğüt alınacak bir örnek kıldık.

67. Bir zamanlar Mûsâ, İsrail Oğulları arasında iyice yaygınlaşan bâtıl inançları yıkmak ve bir cinâyet olayını aydınlatmak üzere **kavmine:**

“Allah size, bir zamanlar “efendileriniz” olan Mısırlıların inançlarına göre kutsal sayılan **bir inek kurban etmenizi emrediyor!” deyince, onlar:**

“Böyle kutsal bir ineği nasıl kesebiliriz? **Sen bizimle alay mı ediyorsun?” dediler. Mûsâ:**

“Ben, ilâhî buyruklar konusunda gayri ciddî davranarak **câhillik etmekten Allah’a sığınırım!” dedi.**

68. Onlar, işi yokuşa sürerek:

“Bizim için Rabb’ine duâ et de, bari **onun nasıl bir inek olduğunu bize açıklasın!” dediler.** Fakat her itiraz edişlerinde iş biraz daha zorlaşıyor, yükümlülükleri her seferinde biraz daha artıyordu:

Mûsâ, “Allah onun, ne tamamen kocamış, ne de pek körpe, ikisi arasında orta yaşlı **bir inek olduğunu söylüyor, haydi size verilen emri yerine getirin!” dedi.**

69. Onlar yine:

“Bizim için Rabb’ine duâ et de, bize onun rengini söylesin!” dediler. Mûsâ:

“Allah onun, görenlere hayranlık veren sapsarı, parlak renkli bir inek olduğunu söylüyor!” dedi.

70. Onlar yine:

“Bizim için Rabb’ine duâ et de, onun nasıl bir inek olduğunu bize iyice **açıklasın. Çünkü bu inek** kurban etme meselesi **kafamızı karıştırdı,** hem bu nitelikleri taşıyan pek çok inek var ve hepsi de birbirine benziyor. Ama **Allah dilerse, herhâlde doğruya ulaşırız!” dediler.**

71. Mûsâ: "Allah onun, henüz boyunduruk altına alınmamış, toprak sürmeyen, ekin sulamayan, her yerde **serbestçe dolaşan, alacasız** ve beneksiz, kısacası tam da Mısırlılarca kutsal sayılan özellikleri taşıyan **bir inek olduğunu söylüyor!" deyince, onlar** nihâyet, daha fazla itirazın kendilerini helâke sürükleyeceğini anlayarak:

"İşte şimdi gerçeği söyledin!" dediler ve istemeyerek de olsa, **ineği boğazladılar, fakat az kalsın** bunu **yapmayacaklardı.**

Aslında bu iş için herhangi bir ineğin kesilmesi yeterli olacaktı. Fakat bu insanlar, basit bir inek kesme emrini bile o kadar kurcaladılar ki, sonunda kendileri de işin içinden çıkamaz hâle geldiler. Öyleyse, size emredilenleri gücünüz yettiğince yapmalı, olmadık yorumlara dalıp gereksiz yükümlülükler icat ederek dini karmakarışık ve uygulanamaz bir hâle getirmekten kaçınmalısınız.

Bu ineğin kurban edilişinin asıl hikmetine gelince:

72. Hani siz bir cana kıymıştınız da, suçu birbirinizin üzerine atarak **bu konuda anlaşmazlığa düşmüştünüz.**

Oysa Allah, gizlediklerinizi ortaya çıkaracaktı. Bunun için de:

73. "Bunun bir parçasıyla ona, yani kurban edilen ineğin bir parçasıyla, öldürülen kişinin cesedine **vurun!" dedik.** Mûsâ kesilen ineğin bir parçasını cesede vurunca, ölü mûcizevî bir şekilde dirilerek kendisini kimin öldürdüğünü söyledi. **İşte Allah, ölüleri böyle** kolayca **diriltir; aklınızı kullanasınız diye size mûcizelerini böyle gösterir.**

74. Ama bütün bunlardan sonra, kalpleriniz yine kaskatı kesilip taş gibi oldu, hattâ daha da sert! Taşlar, kayalar bile, sizin şu duyarsız kalplerinizin yanında yumuşacık kalır. **Çünkü öyle kayalar vardır ki, içerisinden ırmaklar kaynar; öyleleri de var ki, çatlayıp yarılır da,**

bağrından pınarlar fışkırır; yine öyleleri de vardır ki, Allah korkusuyla yuvarlanıp aşağılara düşer.

O hâlde, ey inkârcılar! Akılsız, şuursuz dediğiniz şu taşlar, ağaçlar, kuşlar bile yüce Yaratıcının kanunlarına kayıtsız şartsız boyun eğerken, akıl ve irâde sahibi olan sizler, sonsuz merhamet ve şefkatiyle sizi yoktan var eden ve yaratılmışlar içinde en şerefli makâma yücelten Rabb'inize karşı nasıl olur da nankörlük eder, emirlerine baş kaldırırsınız?

Allah, yaptıklarınızdan hiç de habersiz değildir.

75. Şimdi ey Müslümanlar, bu inatçı kâfirlerin durumu ortada iken, **hâlâ onların size inanacaklarını mı umuyorsunuz?** Hayır, ne yazık ki inanmayacaklar, çünkü **içlerinde öyle insanlar var ki, Allah'ın sözlerini dinleyip,** onun doğruluğuna **iyice kanaat getirdikten sonra, onu bile bile değiştirip çarpıtıyorlar.** Öyle ki;

76. İnananlarla karşılaştıkları zaman:

"Biz de **inanıyoruz,** çünkü Hz. Muhammed'in taşıdığı niteliklere sahip bir Peygamberin geleceği, bize önceden Tevrat'ta zaten müjdelenmişti!**" derler. Fakat birbirleriyle baş başa kalınca,** liderleri, bu sözü söyleyenleri kınayarak:

"Siz ne yaptığınızı sanıyorsunuz? **Allah'ın size bildirdiği** bilgileri, mesela Muhammed'in Peygamberliğini müjdeleyen Tevrat ayetleri**ni,** Müslümanlarla **Rabb'inizin huzurunda** yapacağınız tartışmalarda **size karşı delil olarak kullansınlar** da böylece halkın desteğini kazansınlar **diye mi onlara anlatıyorsunuz?** Ne diye ellerine koz veriyorsunuz? Böyle yapmakla, sahip olduğunuz makâmın, servetin elinizden gideceğini ve insanların gözündeki itibarınızın ayaklar altına düşeceğini **hiç düşünmüyor musunuz?" derler.**

77. Peki onlar, gizledikleri ve açıkladıkları her şeyi Allah'ın zaten bildiğini ve bunları Elçisine, inananlara ve tüm insanlığa bildireceğini **bilmiyorlar mı?**

78. İçlerinden bir de, bilgiden yoksun, anadan doğma kara câhil **ümmiler var ki, Kitabı bilmezler,** dini temel kaynaklarından araştırıp öğrenmezler; onların **tüm bildikleri, kulaktan duyma hurâfe ve kuruntulardan ibaret olup, sadece zanna dayanırlar.** Onları asıl yönlendirenler ise, hakîkati pekâlâ bildikleri hâlde, basit çıkarlar elde etme uğruna Allah'ın kitabındaki bazı hükümleri gizleyen veya değiştiren din simsarlarıdır:

79. Kitabı kendi elleriyle yazıp da, onunla servet, makam, şöhret ve benzeri **basit çıkarlar elde etmek için, "Bunlar Allah'tan gelmiştir!" diyen kimselerin vay hâline! Ellerinin yazdığından ötürü vay hâline onların ve** bütün **o kazandıklarından dolayı, vay hâline onların!**

İşte, bu yanlış anlayışın sonuçlarından biri:

80. Yahudiler, "İşlediğimiz günahların karşılığında cehennemde geçireceğimiz **sayılı birkaç gün dışında, bize asla ateş dokunmayacaktır!** Çünkü biz Allah'ın ayrıcalıklı kullarıyız, her türlü günahı işlesek de, sonunda cennete gireceğiz!**" dediler.** Onlara **de ki:**

"Bu konuda Allah'tan bir güvence mi aldınız, —ki Allah asla sözünden caymaz— yoksa Allah adına bilgisizce sözler mi söylüyorsunuz?"

81. Hayır, öyle değil! Doğrusu şu ki; hangi ırka, hangi dine, hangi cemaate mensup olursa olsun, **her kim bir kötülük yapmış da günahları kendisini çepeçevre sarıp kuşatmış** ve böylece zulmü,

haksızlığı, isyankârlığı bir yaşam biçimine dönüştürmüş **olursa, işte onlar cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır!**

82. Gönderdiğim mesaja yürekten **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı işler yapanlara gelince, onlar da cennet halkıdırlar ve orada sonsuza dek kalacaklardır.**

Oysa Biz, bu hakîkati onlara defalarca bildirmiştik:

83. Hani İsrail Oğulları'ndan şöyle söz almıştık:

"Sadece Allah'a boyun eğeceksiniz; ana - babaya, diğer **yakınlara, yetimlere ve yoksullara iyilik yapacaksınız; insanlara güzel sözler söyleyeceksiniz; namazı kılacak, zekâtı vereceksiniz."**

Ama bütün bunlardan sonra, —içinizden pek azınız hariç— sözünüzden caydınız, şimdi de Kur'an'ı inkâr ederek **hâlâ yüz çevirip duruyorsunuz.** Böylece, daha önce isyankârlık eden atalarınızdan hiç de farklı olmadığınızı ortaya koyuyorsunuz:

84. Yine bir zamanlar, "Birbirinizin kanını dökmeyeceksiniz, kardeşlerinizi yurtlarından sürüp çıkarmayacaksınız!" diye sizden kesin bir söz almıştık. Siz de şâhitlik ederek bunları onaylamıştınız.

85. Ama işte siz, yine birbirinizi öldürüyor, kendi halkınızın bir kısmını yurtlarından sürüp çıkarıyorsunuz. Günah ve düşmanlıkta, onlara karşı diğer zâlimlerle **birlik olup yardımlaşıyorsunuz.** Hem Allah'ın emirlerini çiğneyip onları sürgün ediyorsunuz, hem de **esir olarak elinize düştüklerinde,** güya Tevrat'ın hükümlerini uygulayarak, size ödeyecekleri **fidye karşılığında onları serbest bırakıyorsunuz. Oysa** aynı Tevrat'a göre, **onları yurtlarınızdan çıkarmanız size yasaklanmış idi.**

Yoksa siz, Kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını işinize gelmediği için görmezlikten geliyor, **inkâr mı ediyorsunuz? İçinizden böyle davrananların cezası, dünya hayatında rezil olmaktan başka nedir ki? Diriliş Gününde de onlar, en şiddetli azâba uğrayacaklar!**

Allah, yaptıklarınızdan hiç de habersiz değildir.

86. İşte onlar, âhiret karşılığında dünya hayatını satın alan ve basit çıkarları uğruna, âhiret hayatını fedâ eden **kimselerdir. Bu yüzden, onların** cehennemdeki **azapları hafifletilmeyecek ve kendilerine asla yardım edilmeyecektir!**

87. Gerçekten Biz, Mûsâ'ya sonradan Tevrat adıyla anılan **Kitabı verdik ve ondan sonra da,** insanlığı doğru yola iletmek için **birbiri ardınca Peygamberler gönderdik.**

Meryem oğlu İsa'ya da apaçık mûcizeler verdik ve onu, Kutsal Ruh Cebrail'in vahiy ve ilham gücü **ile destekledik.**

Ama ne zaman bir Peygamber, size hoşunuza gitmeyecek bir emir getirdiyse, her defasında büyüklük taslayıp kafa tutmadınız mı? Sonra da kimilerini yalanlayıp, kimilerini öldürmediniz mi?

88. Ve işte şimdi de, inananlarla güya alay ederek: "Size ve söylediklerinize karşı **kalplerimiz kapalıdır**, ne dediğinizi anlamıyoruz. Aslında bizim **kalplerimiz** bilgi ve irfan **dağarcıklarıdır.** Yani bizim inancımız tam ve sağlamdır, sizin yol göstericiliğinize de ihtiyacımız yoktur!**" diyorlar.** Hayır, kalpleri bilgi kapları değildir. **Bilakis Allah,** apaçık hakîkati **inkâr ettikleri için onları lânetlemiştir. Bu yüzden, ne kadar da zayıf bir imana sahipler!**

89. Onlara Allah tarafından, yanlarındakini doğrulayan, yani ellerindeki Tevrat'ı **—**değiştirilmiş, bozulmuş kısımlarını düzelterek—

onaylayan **bir kitap gelince —ki, öteden beri putperestlere karşı onun sayesinde zafer kazanacakları ümidiyle** Son Elçinin gelmesini **bekleyip duruyorlardı— işte o tanıdıkları** ve bekledikleri Son Elçi **onlara gelince,** kendi ırklarından değil diye **onu inkâr ettiler.**

O hâlde, Allah'ın lâneti inkârcıların üzerine olsun!

90. Allah'ın, kullarından dilediğine sonsuz **lütfundan bahşetmesini,** yani Araplardan bir yetime Kitap ve Peygamberlik vermesini **çekemeyerek, Allah'ın indirdiği** Kur'an ayetleri**ni inkâr etmekle, benliklerini, ne alçak bir şey karşılığında sattılar da, gazâb üstüne gazâba uğradılar!**

İnkâr edenler için, alçaltıcı bir azap vardır!

91. Onlara:

"Allah'ın gönderdiği mesajların tümü**ne inanın!" denilince:**

"Biz ancak bize indirilene inanırız!" der, ötesini inkâr ederler. Oysa gâyet iyi bilirler ki, **bu** Kur'an, **yanlarındaki** Tevrat'ın tahrif edilmemiş bölümleri**ni onaylayan** ve mutlak gerçeği, doğruyu ortaya koyan **hak** bir kitap**tır.**

Gerçek iman ehli olduklarını iddia eden bu inkârcılara **de ki:**

"Madem bu kadar inançlıydınız da, daha önce neden Allah'ın Peygamberlerini öldürüyordunuz? Son Elçiye yapmaya çalıştığınız zulümleri, bir zamanlar Zekeriya'ya, Yahya'ya, İsa'ya ve daha önceki nice Peygamberlere yapmadınız mı? Aslında siz, kendi kitabınıza da inanmıyorsunuz. Aksi hâlde, size Tevrat'ta müjdelenen Son Peygamberi yalanlamaz, böylece geçmişte bazı Peygamberleri öldüren atalarınızın işlediği suça ortak olmazdınız.**"**

92. Andolsun ki, Mûsâ size apaçık mûcizeler göstermişti de, onun kısa bir süre için aranızdan ayrılmasın**dan sonra hemen buzağıya tapınmaya başlamıştınız. İşte siz, böyle** nankör ve **zâlim kimselersiniz!**

93. Hani, Sînâ dağını üzerinize yıkılacakmış gibi **kaldırıp:**

"Size bahşettiğimiz ilâhi prensipler**e sımsıkı sarılın ve** içindeki emir ve tavsiyelere **kulak verin!" diye sizden kesin bir söz almıştık. Ne var ki, onlar:**

"İşittik, fakat isyan ettik!" dediler. Bunun üzerine, inkâr etmeleri sebebiyle kalplerine buzağı sevgisi **içirildi.** Azgınlıklarının doğal bir sonucu olarak, buzağıya tapma arzusu, tüm benliklerini kaplayarak gönüllerine sindi, âdetâ iliklerine kadar işledi ve bütün duygu, düşünce ve davranışlarına damgasını vuran en önemli etken oldu.

Ey Peygamber! Sadece önceki kitaplara inanmakla mümin olacaklarını zanneden bu kâfirlere **de ki:**

"Eğer iddia ettiğiniz gibi gerçekten **inanıyorsanız, şu** sözde **imanınız size ne kötü şeyler emrediyor!** Bu ne tuhaf bir imandır ki, sahibini günaha, isyankârlığa ve Allah'ın ayetlerini inkâra sevk ediyor!**"**

94. "Ayrıcalıklı millet" saplantısı içinde bulunan o Yahudilere **de ki:**

"Eğer Allah katında âhiret yurdu ve cennet nîmetleri, iddia ettiğiniz gibi **hiç kimsenin değil de, sadece sizin olacaksa ve bunda gerçekten samîmî iseniz, o zaman ölümü arzu etsenize!** Madem Allah katında ayrıcalıklı bir yere sahip olduğunuzu iddia ediyorsunuz, o hâlde neden ölüm denilince ödünüz kopuyor? Hâlbuki Allah katında bu kadar değerli olduklarını iddia eden insanlar ölümden bu derece ürkmemelidirler.**"**

95. Fakat elleriyle yaptıkları kötü **işlerden dolayı** âhirette azap çekeceklerini çok iyi bildiklerinden, **ölümü asla arzu etmezler. Allah, zâlimleri elbette bilir.**

Oysa gerçek müminler, Allah adına söz söyleme cüretinde bulunmaz, ilâhî nîmetlerin sırf kendilerine özgü olduğunu iddia etmezler. Evet, cennete girmeyi kuvvetle ümit ederler, fakat bunun gereği olan dürüstlük ve samîmiyeti ortaya koymaktan da geri kalmazlar; ölümü arzu etmezler, fakat gerektiğinde seve seve ölüme koşmasını bilirler. Yahudilere gelince:

96. Sen onların, ölümü arzu etmek şöyle dursun, **insanlar içerisinde yaşamaya en düşkün** kimseler, **hattâ** âhirete inanmayan şu **müşriklerden bile daha tutkun olduklarını göreceksin. Hepsi de ister ki, bin yıl ömür sürsünler. Oysa uzun süre yaşamaları, kendilerini azaptan kurtaracak değildir. Hiç kuşkusuz Allah, yaptıkları her şeyi görmektedir** ve cezasını da kesinlikle verecektir.

97. Ey Muhammed! Son ilâhî vahyi kendi ırklarından olmayan birine indirdi diye vahiy meleği hakkında kötü sözler söyleyen o Yahudilere **de ki:**

“Her kim, kendisinden önceki ilâhî vahiy**leri onaylayıcı, inananlara da yol gösterici ve müjde olmak üzere onu —**yani Kur’an’ı— **Allah’ın izniyle senin kalbine indirdi diye Cebrail’e düşmanlık beslerse,”**

98. “Daha açıkçası; **her kim Allah’a, O’nun meleklerine, elçilerine,** hele hele **Cebrail’e ve Mikail’e düşmanlık beslerse** şunu iyi bilsin ki, **Allah da inkârcıların düşmanıdır!”**

99. Ey şanlı Elçi! **Gerçek şu ki, Biz sana apaçık ayetler indirdik; kötülüğe saplanmış olanlardan başkası bunları inkâr etmez.** Doğrusu onlar, öteden beri döneklik ve nankörlüğü âdet edinmişlerdir. Nitekim:

100. Ne zaman bir antlaşma yaptılarsa, içlerinden bir grup, her defasında onu bozup bir kenara atmadı mı? Aslında, onların çoğu zaten inanmıyor! Çünkü;

101. Allah tarafından onlara, yanlarında bulunan Tevrat'**ı onaylayan bir Elçi gelince, kendilerine daha önce Kitap verilmiş olan bu insanlardan bazıları,** sanki hakîkati **hiç bilmiyorlarmış gibi Allah'ın Kitabını kaldırıp arkalarına atıverdiler!**

Allah'ın kitabını atınca da, onun yerini hurâfe ve masallarla doldurdular:

102. Yahudiler, bir zamanlar Süleyman Peygamberin egemenliği altında esaret hayatı yaşayan kötü cinlerin ve insanların, yani **şeytanların**, **Süleyman'ın** Peygamberlik ve **hükümranlığı aleyhinde uydurdukları** asılsız **iddiaların peşine düştüler**. Nitekim o şeytanların telkiniyle Yahudilerin ortaya attıkları iddialara göre Süleyman, güya putlar adına mabedler yaptırmış ve kendisi de o putlara taparak —haşa— kafir olmuştur. Onlara göre Süleyman bir Peygamber değil, bütün kudret ve saltanatını sihir yoluyla cinlerden elde eden bir günahkardı.

Oysa Süleyman ne sihirle meşgul olmuş ne de putlara tapmıştı; yani asla **kafir olmamıştı fakat asıl o şeytanlar** Allah'a ve Peygamberlerine karşı gelip, ilahi buyruklara isyan ederek **kafir olmuşlardı**.

İşte **bu şeytanlar** hem **insanlara** büyü ve **büyücülüğü** öğretiyorlar **hem de** büyücülükle birlikte Allah tarafından **Babil'deki Harut ve Marut adındaki iki melek aracılığıyla** insanlara **indirilen** vahy**i öğretiyorlardı.** Böylece büyücülüklerine dini bir görüntü vererek kutsallaştırıyorlar, itirazları engellemek, saygınlık ve dokunulmazlık kazandırmak için, işin vahye dayandığını iddia ediyorlardı. Değilse Allah tarafından Harut ve Marut aracılığıyla insanlara, büyü ve büyücülükle ilgili hiçbir şey indirilmemişti. Öyle ya Allah, hem büyücülüğü haram kılsın hem

de Babil'deki insanlara dinini ulaştırsın diye seçtiği Peygamberlere vahiy melekleri aracılığı ile büyü öğretsin; bu olacak şey değildi.

Öte yandan Harut ve Marut, biraz önceki 98. ayette sözü edilen vahiy melekleri Cebrail ve Mikail gibi, insanlık tarihi boyunca ne zaman ve nerede bir Peygambere gelmişler ve vahiy getirip **öğretmişlerse, herbirine:** dikkat edin: Bu **biz**im getirip öğrettiğimiz vahiy sizin **imtihan**ınız **içindir. Sakın ha**, bu gerçekleri görmezlikten gelip **kafir olmayın demişlerdi.**

Ama bu insa**nlar** meleklerin getirdiği vahiy ile **onlardan** Allah'a kul olmayı ve böylece bireysel ve toplumsal alanda mutlu bir hayat sürmeyi öğrenmek yerine **erkek ve kadının arasını ayırmayı öğreniyorlardı.** Bu vahiy bilgilerini büyücülükte kullanıyorlardı. Vahiy sayesinde eşler arasında birlik olması gerekirken, onlar aynı evde, aynı yatakta herbiri ayrı düşüncede, ayrı dünyalarda yaşıyorlardı. Vahiy onlara huzur ve mutluluk yerine sıkıntı ve üzüntü kaynağı oluyordu.

Gerçi onlar, —Allah'ın izni olmadıkça— bu gibi şeytanî taktikler**le hiç kimseye zarar verecek değillerdi.** Bu yüzden, Allah'ın nurunu söndürmek için yaptıkları çalışmalar boşunadır ve başkasına değil, ancak kendilerine zarar vermektedir. Nitekim onlar, meleklerin öğrettiği bu güzel bilgilerden, **kendilerine fayda verecek olanları değil, zarar verecek olanları öğreniyorlardı.** Yani bu bilgileri iyilik amacıyla değil, kötülük amacıyla kullanıyorlardı.

Yemin olsun ki, böyle bir çıkar alışverişinde bulunarak, imanlarını kaybetme pahasına sihirle uğraşanların, özellikle de, İslâm'a ve Müslümanlara karşı şeytanî taktiklerle, yıkıcı propagandalarla uğraşa**nların, âhiretten yana bir nasiplerinin olmadığını gâyet iyi biliyorlardı. Vicdanlarını ne kötü bir şey karşılığında sattılar,** neler kaybettiklerini **bir bilselerdi!**

103. Gerek Süleyman'a başkaldıran önceki inkârcılar, gerekse Son Elçiye karşı amansız bir muhâlefet yürüten Medineli Yahudiler, gerekse Kıyamete kadar İslâm'a karşı mücâdele bayrağı açacak olan kâfirler, **şâyet** Allah'a, âhiret gününe ve gönderdiği ayetlere **iman edip** inkârcılıktan, zulümden, büyücülükten, cincilikten, **sakınmış olsalardı, Allah tarafından** verilecek **ödül, kendileri için** bu dünyada kazandıklarından **çok daha iyi olacaktı; bir bilselerdi!**

Süleyman Peygambere iftira atmaktan çekinmeyen Yahudiler, Son Elçiye karşı da aynı inkârcı tutumu sergilediler. Şöyle ki; müminler Hz. Peygamber'e hitap ederken, "Râinâ!" yani, "Bizi koru, bizi gözet!" diye seslenirlerdi. Fakat Yahudiler, Peygamberi alaya almak maksadıyla, bu kelimeyi "Ey bizim çoban!" anlamına gelen "Râînâ!" şeklinde söylemeye başladılar. Bunun üzerine, aşağıdaki ayet nâzil oldu:

104. Ey iman edenler! Allah'ın Elçisiyle konuşurken, Yahudilerin hakaret amacıyla farklı anlamlara çekebileceği kelimeler kullanmayın. Meselâ, ona seslenirken, **"Râinâ!"** Bizi koru, sürüsünü güden çoban gibi bizi yönlendir! **demeyin!** Kötü niyetli kimseler tarafından kirletilmiş, içi boşaltılmış kelime ve kavramları kullanmayın, bunun yerine, merâmınızı daha net ve güzel biçimde ifâde eden ve hiçbir suistimale meydan vermeyen kelime ve kavramlar kullanın. Örneğin, "Bize bak, bizi gözet ve âdil bir hakem, bir yönetici olarak aramızda hükmet!" anlamında **"Unzurnâ" deyin ve** size söylenenleri iyi **dinleyin!**

Zâlimleri uyar: **İnkârcılar için, can yakıcı bir azap var!**

Peki Yahudiler, Hıristiyanlar ve müşrikler, müminlere karşı neden düşmanlık besliyorlar?

105. Gerek Allah'a ve âhiret gününe inandıklarını iddia eden **Kitap Ehli, gerekse** ölüm ötesi hayatı, Peygamberliği ve kutsal kitapları kökten inkâr

eden **müşrikler olsun, hiçbir kâfir, size Rabb'inizden bir iyiliğin indirilmesini,** yani ilâhî mesajın size emânet edilmesini **istemezler.**

Oysa Allah, elçilik ve önderlik görevini yalnızca onu hak edenlere vererek, lütuf ve **rahmetini dilediğine bahşeder.**

Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz lütuf sahibidir.**

Kaldı ki, Son Elçinin getirdiği şerîat, zaten öncekilerin özü, esası ve zirvesidir:

106. Biz, önceki ümmetlere gönderdiğimiz kutsal kitaplardaki bazı geçici toplumsal-hukûkî düzenlemeleri içeren **herhangi bir ayeti —**değişen şartlara uygun olarak— **yürürlükten kaldırır veya unutturur isek, mutlaka ondan daha iyisini veya** en azından **bir benzerini göndeririz.** Nitekim, önceki kutsal kitapları aynen onaylayan bu Kur'an, hem bu kitaplarda yapılan tahrifâtı düzelterek, hem de değiştirilmesi gereken hükümleri değiştirerek, kıyâmete kadar geçerli olacak en son ve en mükemmel hayat sistemini ortaya koymuştur.

Öyle ya, Allah kendi mesajını korumayacak mı sanıyordun? **Allah'ın her şeye kadir olduğunu bilmez misin?**

107. Yine bilmez misin ki, göklerin ve yerin mutlak egemenliği sadece Allah'ındır ve sizin Allah'tan başka hiçbir dost ve yardımcınız yoktur? Ve bilmez misin ki, mülk O'nun olduğu için yasayı koymak veya yürürlükten kaldırmak, yani mülkünde dilediği gibi tasarruf etmek de O'nun hakkıdır?

108. Yoksa siz ey müminler, Allah'ın size gönderdiği şu son **Peygamberinizden, tıpkı daha önce Mûsâ'dan istendiği gibi isteklerde mi bulunacaksınız?** Ehl-i Kiabın Mûsâ'ya, "Bize Allah'ı açıkça

göster!" (*4. Nisa: 153*) dedikleri gibi, siz de aynı şeyleri Son Elçiden mi isteyeceksiniz? Şunu iyi bilin ki:

Her kim imanı inkâr ile değiştirirse, yani ilâhî mesaja inanmak yerine onu inkâr etmeyi tercih ederse, **dosdoğru yoldan sapmış demektir.**

Sanma ki onlar, yeterince iknâ olamadıkları için hakkı inkâr ediyorlar; tam aksine:

109. Kitap Ehlinden birçokları, gerçeği tüm berraklığıyla görmelerine rağmen, sırf içlerindeki kıskançlık yüzünden sizi inancınızdan vazgeçirmeye kalkışırlar. Buna karşılık siz, içinde bulunduğunuz şartlar değişip de **Allah** size yeni çıkış yolları açarak bir sonraki **emrini gönderinceye kadar, onları bağışlayın,** densizliklerine sabredin, incitici sözlerine **aldırmayın. Hiç kuşkusuz, Allah'ın her şeye gücü yeter.**

110. Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin. Çünkü kendiniz için, önceden yapıp gönderdiğiniz her iyiliği, Allah'ın huzurunda mutlaka göreceksiniz. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

Bakınız, kibir ve cehâlet, insanı ne hâle getiriyor:

111. Önceki kutsal kitaplara inandıklarını öne sürenler, **"Yahudi veya Hıristiyan olanlardan başkası Cennete giremeyecektir!" diyorlar.** Yani Yahudiler de, Hıristiyanlar da, din adına uydurdukları bâtıl iddiaları kabul etmeyenlerin —iman ve erdem sahibi olsa bile— Allah'ın hoşnutluğunu kazanamayacağını, gelenek hâline gelmiş birtakım dînî formaliteleri yerine getirmedikçe kişinin cenneti hak edemeyeceğini söylüyorlar. **Bu** iddia, **onların kendi kuruntu ve boş hayallerinden başka şey değildir.** Onlara **de ki:**

"Eğer doğru söylüyorsanız, Kutsal Kitaptaki **bilgi ve delilinizi ortaya koyun bakalım!"**

112. Hayır, cennete girmede gerçek ölçü şudur: **Her kim ki, tüm** ruhu ve **benliğiyle** yalnızca **Allah**'ın buyrukların**a teslim olur ve** bu teslimiyetin canlı şâhidi olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyarsa, mükâfâtını Rabb'inin huzurunda mutlaka görecektir ve** Hesap Günü **ne korku duyacak, ne de üzülecektir!**

Fakat bu zâlimler, önyargı ve bağnazlıkları yüzünden o kadar aşırı gittiler ki;

113. Yahudiler:

"Hıristiyanların hiçbir temel dayanakları yoktur!" dediler. Buna karşılık, onlara kızan bazı **Hıristiyanlar:**

"Yahudilerin hiçbir temel dayanakları yoktur!"dediler. Oysa, hepsi de güya kutsal **Kitabı okuyorlar.** Allah'tan başka ilâhlara tapınan ve Peygamberlik, kitap ve âhiret hakkında hiçbir **bilgisi olmayan** müşrik Arap**lar da tıpkı onların dediklerine benzer iddialarda bulunuyorlar.** Böylece Yahudi ve Hıristiyanlar, ilâhî vahyin bir kısmını yok sayarak, onu bütünüyle reddeden müşriklerle aynı konuma geliyorlar. **Mahşer gününde Allah, anlaşmazlığa düştükleri her konuda aralarındaki hükmünü verecektir.**

Tabii ki, müminleri ibâdetten alıkoymaya çalışan kâfirler hakkındaki hükmünü de:

114. Allah'ın mescitlerinde O'nun adının anılmasına ve hükmünün özgürce ifâde edilmesine **engel olan ve** içki, kumar, fuhuş gibi her türlü ahlaksızlığı yaygınlaştırarak camiye giden yolları tıkayan, **buraların** toplumsal etkinlikten yoksun, cemaatsiz ve **harap olması için çaba**

harcayanlardan daha zâlim kim olabilir? İşte öylelerine, bu mescitlere ancak korku içerisinde girmek yaraşır. Onlar için bu dünyada aşağılık, âhirette ise çetin bir azap vardır!

Gerçekte hiçbir engel, Müslümanı ibâdetten alıkoyamaz, çünkü:

115. Doğu da Allah'ındır, batı da. Müslüman için yeryüzü, bütünüyle mescittir. Dolayısıyla, ibâdete elverişli her yerde ve her durumda, hatta kıble yönünü tayin edemediğinizde bile namazınızı kılabilirsiniz. **O hâlde, hangi tarafa yönelirseniz yönelin, Allah'ın yüzü,** yani hoşnutluğu ve sevgisi **oradadır. Çünkü Allah**'ın kudret ve şefkati **sınırsızdır ve** O, her şeyi en iyi **bilendir**.

116. Allah'ı hakkıyla tanıyamayan o inkârcılar, **"Allah çocuk edinmiştir!" dediler. Asla;** çocuk edinmek eksiklikten, âcizlikten kaynaklanır, oysa **O her türlü** acziyet ve **noksanlıktan uzaktır, yücedir!** Öyle ki, **göklerde ve yerde var olan her şey O'nundur ve hepsi O'na boyun eğmektedir.**

117. Gökleri ve yeri yoktan var eden O'dur. Bir şeyi yaratmak **isteyince,** sözgelimi Hz. İsa örneğinde olduğu gibi, bir çocuğun babasız doğmasını isteyince, **ona sadece "Ol!" der, o da hemen oluverir.**

118. İlâhî hikmeti ve imtihân gerçeğini kavrayamamış bazı **bilgisiz kimseler:**

"Allah madem ki inanmamızı istiyor, öyleyse bizzat kendisi **bizimle konuşsaydı veya bize,** hiçbir şekilde itiraz edemeyeceğimiz **bir mûcize gönderseydi ya!" dediler. Kendilerinden önceki** çağlarda yaşamış kâfir**ler de tıpkı bunların dediklerine benzer sözler söylemişlerdi;** inkâr ve inatçılıkta **kalpleri** ne kadar da **birbirine benzemiş!**

Aslında biz, yersiz önyargılarından ve bencillik, haset, kibir prangalarından kendisini kurtararak **içtenlikle inanmak isteyenler için,** onlara fazlasıyla yetecek **mûcizeleri açıkça ortaya koymuşuzdur.**

Evet, gören gözler için tüm evren, Yüce Yaratıcının ilim, kudret ve merhametini haykıran sayısız mûcizelerle doludur. Bunların da ötesinde:

119. Doğrusu, ey Muhammed, **Biz seni,** iman edenleri cennet ile **müjdeleyen ve** inkârcıları cehennem ile **uyaran bir Elçi olarak gönderdik.** Eğer inkârcılar, tüm uyarılara rağmen imanı reddederlerse üzülme; çünkü **sen,** kendi isteğiyle **cehennemlik olanlardan sorumlu değilsin.**

Öyleyse, onları 'kazanma' uğruna bile olsa, bu inkârcılara yaranmaya çalışma, çünkü:

120. Yahudiler de, Hıristiyanlar da, kendi dinlerine uymadığın sürece, senden asla hoşnut olmayacaklardır. Siz Allah'ın ayetlerine iman ettiğiniz sürece, onlar sizi hiçbir zaman benimsemeyecek, hiçbir zaman dost ve müttefik olarak görmeyeceklerdir.

Uydurdukları hurâfelerle Allah'ın dinini tanınmaz hâle getiren bu zâlimlere **de ki:**

"Asıl doğru yol, sizin kuruntu ve iddialarınız değil, **Allah'ın gösterdiği yoldur!"**

Yemin olsun ki, sana bu Kur'an aracılığıyla gerçek **ilim geldikten sonra, yine de onların arzu ve heveslerine uyacak olursan, kendini Allah'ın gazâbından kurtaracak ne bir dost bulabilirsin, ne de bir yardımcı!**

O hâlde, son ilâhî mesaj olan Kur'an'a iman etmedikçe, hiç kimse kurtuluşa ereceğini sanmasın! Fakat bu iman, yalnızca kuru bir iddiadan ibaret de kalmamalıdır:

121. Kendilerine verdiğimiz Kitabı ona yaraşır biçimde, yani manasını anlayıp idrâk ederek **okuyan** ve onu kendilerine bir hayat programı yapan**lar var ya, işte ona** gerçekten **inananlar bunlardır.** Allah'ın kitabını açıkça reddederek veya onunla ilgisini tamamen kopararak **onu inkâr edenlere gelince, bunlar da zarara uğrayanların ta kendileridir.**

İşte bu feci âkıbete uğramamak için:

122. Ey İsrail Oğulları! Size bahşetmiş olduğum nîmetleri ve Kitaba uyduğunuz sürece **sizi tüm insanlara nasıl üstün kıldığımı hatırlayın.**

123. Ve kendinizi öyle bir Güne hazırlayın ki; o gün hiç kimse başkasının cezasını çekmeyecek, hiç kimseden kurtuluş fidyesi kabul edilmeyecek, Allah'ın izni olmadıkça **hiç kimseye şefaat fayda vermeyecek ve** ilahi yardımı haketmeyen **hiç kimseye yardım edilmeyecektir.**

Demek ki, Allah'ın Kitabına uymadığınız sürece, şu veya bu soydan gelmiş olmanız hiçbir şey ifâde etmeyecektir. Hatırlayın, atanız İbrahim'e Allah nasıl söz vermişti:

124. Hani bir zamanlar Rabb'i, İbrahim'i birtakım emir ve yasaklar içeren **sözlerle imtihân etmişti.** İbrahim, tam bir teslimiyetle Allah'ın emirlerini yerine getirerek **hepsini** başarıyla **tamamlayınca, Allah:**

"Seni insanlara önder yapacağım!" demişti. İbrahim:

“Soyumdan da önderler çıkar, yâ Rab!**” deyince, Allah:**

“Hayır! Önderlik, liyâkat ve ehliyet gerektiren bir iştir, hiçbir ırk veya sınıfın imtiyazında olamaz. Dolayısıyla, **bu verdiğim söz,** sadece önderliğe lâyık olanları kapsar, **zalimler için geçerli değildir.” buyurdu.**

O hâlde, İbrahim’in takipçisi olduğunu iddia edenler, şunu hatırlasınlar:

125. Hani biz, İbrahim’den bu yana inananların kıblesi olan **şu Evi,** yani Kâbe’yi, **insanların** her taraftan gelip **toplanacakları güvenli bir sığınak yapmıştık.** İnsanlığı toplumsal, siyâsî, ekonomik, ahlâkî, kültürel yozlaşmadan korumak ve zulmü, haksızlığı engelleyerek güven ve huzur ortamını sağlamak üzere, yalnızca Allah’a kulluk esasına dayanan inanç sistemini tebliğ ve tatbik edeceği ve dünyanın her yerinden gelen müminlerin, sorunlarını görüşmek ve aralarındaki bağları güçlendirmek üzere her yıl toplanacakları bir merkez olarak, İbrahim’e Kâbe’yi inşa etmesini emretmiştik. **Öyleyse,** ey müminler; İbrahim’in tâkipçileri olduğunuzun göstergesi olarak, onun Kâbe’de namaza durduğu yerden, yani **makam-ı İbrahim’den kendinize bir namazgâh edinin!** Onu kendinize örnek bir imam ve kılavuz edinerek, size emânet etmiş olduğu tevhid sancağını yeryüzünde dalgalandırmak için var gücünüzle mücadele edin.

Nitekim, **Biz İbrahim’e ve İsmail’e:**

“Kâbe’nin etrafında **tavaf edenler,** orada **ibâdete kapananlar, rüku ve secde edenler için Evimi** maddî ve mânevî bütün kirlerden arındırarak **tertemiz tutun!” diye emretmiştik.**

126. O vakit İbrahim:

“Ey Rabb’im, burayı güvenli bir şehir kıl; buranın halkından Allah’a ve âhiret gününe inananları çeşitli ürünlerle besle!” diye

duâ etmişti. Bunun üzerine, Allah şöyle **buyurmuştu:**

"Evet, inananlara dünya ve âhiret nîmetlerini vereceğim; ancak, **her kim** ayetlerimi **inkâr ederse, onu** dünyadaki geçici nîmetlerden **azıcık faydalandıracağım fakat sonunda Cehennem azâbına sürükleyeceğim; ne fenâ bir dönüş!"**

127. Hani İbrahim ve oğlu **İsmail,** Allah'a ibâdet amacıyla inşâ edecekleri **Evin,** yani Kâbe'nin **temellerini birlikte yükseltirlerken** Rablerine şöyle yalvarıyorlardı:

"Ey Rabb'imiz, senin hoşnutluğun için yaptığımız iyilikleri ve duâlarımızı **bizden kabul eyle! Doğrusu sen** bütün duâları **işitir,** her şeyi **bilirsin."**

128. "Ey Rabb'imiz! Bizleri, sadece **Sana boyun eğen** dosdoğru birer mümin **kıl! Soyumuzdan da,** ancak **Sana boyun eğecek** mümin **bir topluluk çıkar! İbâdetlerimizi** nerede ve nasıl yapacağımızı **bize öğret, günahlarımızı bağışla. Zira Sen çok bağışlayıcı, çok merhametlisin."**

129. "Ey Rabb'imiz! Onlara Senin ayetlerini okuyacak, Kitabı ve Kitaptaki hükümlerin pratik hayata uygulanması olan **hikmeti öğretecek ve onları** her türlü şirk ve günah kirlerinden **arındırıp tertemiz kılacak, kendi içlerinden bir Elçi gönder. Hiç kuşkusuz Sen, sonsuz kudret ve hikmet sahibisin."**

İşte, atanız İbrahim'in dini budur! Bu durumda:

130. Sağlıklı ve dengeli düşünme yeteneğini kaybetmiş olanlardan başka kim, İbrahim'in dininden yüz çevirmek ister? Andolsun ki, Biz onu dünyada seçip yüceltmiştik ve elbette o, âhirette de en iyiler arasındadır.

131. Çünkü vaktiyle **Rabb'i ona:**

"Emirlerime boyun eğerek sadece bana **teslim ol!" dediğinde, o derhâl:**

"Baş üstüne, tüm benliğimle **âlemlerin Rabb'ine teslim oldum,** bütün varlıkların Efendisine içtenlikle boyun eğdim! Sadece O'nun kulu ve kölesiyim.**" demişti.**

132. İşte hem İbrahim, hem de torunu **Yakup, bunu oğullarına şöyle vasiyet etmişlerdi:**

"Oğullarım; Allah size şu dupduru ve insanın varlığıyla birebir örtüşen mükemmel **inanç sistemini** İslâm'ı **bahşetti. Öyleyse, ancak** O'na yürekten boyun eğen bir **Müslüman olarak can verin!** Son nefesinize kadar Allah'a boyun eğin, hiçbir zaman O'na teslimiyetten ayrılmayın!**"**

Şimdi ey Yahudiler, Hz. Yakup'un, ölüm döşeğinde iken size Yahudi olmanızı tavsiye ettiğini nasıl söyleyebilirsiniz?

133. Yoksa siz, Yakup'a ölüm gelip çattığında orada mıydınız? Hani Yakup, oğullarına:

"Benden sonra kime kulluk edeceksiniz? Ben ölünce, bu dini terk etmeyeceksiniz, değil mi?**" diye sorunca, onlar:**

"Elbette hak dinden ayrılmayacağız! **Bizler, senin ilahına, ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilahı olan tek bir İlaha,** yani Allah'a **kulluk edecek ve yalnızca O'na boyun eğeceğiz!" demişlerdi.**

Böylece onlar, imtihân sahnesindeki rollerini oynadılar ve göçüp gittiler. Şimdi imtihân sırası sizde; geçmişe destanlar dizerek, ağıtlar yakarak

oyalanmayın. Öncekilerin güzelliklerinden örnek; yanlışlıklarından da ibret alarak görevinizi en iyi şekilde yapmaya bakın. Zira:

134. Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da size aittir. Ve siz, onların yaptıklarından hesaba çekilecek değilsiniz.

Geçmiş Peygamberlerle övündükleri hâlde, onların yolunu terk eden günümüz inkârcılarına gelince:

135. Peygamberlerin getirmiş olduğu hak dini zamanla bozup değiştirerek Yahudilik, Hıristiyanlık adı altında bâtıl inanç sistemleri oluşturanlar, **"Yahudi veya Hıristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız!" dediler.** Yani Yahudiler Yahudiliğin, Hıristiyanlar da Hıristiyanlığın doğru yol olduğunu ve kendilerinin sahip olduğu inanç sistemini kabul etmedikçe, hiç kimsenin cennete giremeyeceğini iddia ettiler. Ne var ki, Yahudilik dedikleri, Hz. Musa'nın tebliğ ettiği dinin, zamanla bozulup değiştirilmiş şeklinden başka bir şey değildi. Aynı şekilde Hıristiyanlık da, Hz. İsa'nın getirdiği şekliyle kalmamış, yüzlerce hurâfe eklenerek özünden uzaklaştırılmış ve tanınmaz hâle getirilmişti. Dolayısıyla, Yahudiler de, Hıristiyanlar da, insanları Allah'ın dinine değil, kendi uydurdukları bidat ve hurâfelere davet ediyorlar. Ey Müslüman, onlara **de ki:**

"Hayır! Biz, uydurmuş olduğunuz hurâfeler yığınına değil, sizin de örnek ve önder kabul ettiğiniz **İbrahim** Peygamber başta olmak üzere, bütün Peygamberler**in** insanlığa getirdikleri ve yalnızca Allah'a kulluk esasına dayanan o mükemmel inanç sistemine, **hanif dinine uyarız!** Eğer İbrahim'in izinden yürüdüğünüzü iddia ediyorsanız, siz de hak dine boyun eğmelisiniz, şirkten ve inkârdan uzak durmalısınız. Çünkü **İbrahim, hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamıştı.** Yani o, sizin bugün 'dinin temel esasları' saydığınız bâtıl inançları asla benimsememişti. Örneğin, Allah'a

oğul isnat etmemiş, Peygamberleri ve salih insanları tanrılaştırmamış, Allah'ın herhangi bir kitabını veya elçisini asla inkâr etmemişti.

136. O hâlde, Ey İslâm dâvetçileri, şu evrensel hakîkati tüm insanlığa ilan ederek **deyin ki:**

"Bizler Allah'a, yani O'nun rab ve ilah olduğuna iman ettiğimiz gibi, **bize gönderilen** Kur'an ayetlerin**e; İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve sonraki nesillere gönderilen** vahiy**lere, ayrıca Mûsâ'ya ve İsa'ya verilen** Kitap ve mûcize**lere;** kısacası, **Rableri tarafından Peygamberlere gönderilen** bütün vahiy**lere inanır, aralarında hiçbir ayrım gözetmeyiz.** Hepsinin aynı kaynaktan geldiğini ve aynı mesajı taşıdığını bilir, içlerinden hiçbirini inkâr etmeyiz. **Çünkü biz,** yalnızca Allah'a kulluk eden ve O'nun bütün emirlerine boyun eğen kimseleriz, yani **Müslümanlarız."**

137. Ey müminler! **Eğer** Yahudiler, Hıristiyanlar ve diğerleri bu çağrıya olumlu cevap verir ve **sizin inandığınız gibi** Allah'ın kitapları ve elçileri arasında hiçbir ayrım gözetmeden, ilâhî mesaja tümüyle **inanırlarsa, işte o zaman doğru yolu bulmuş olurlar. Fakat yüz çevirirlerse, derin bir çıkmaza saplanmışlar** ve sırf kıskançlık ve inatçılıkları yüzünden size karşı koyuyorlar **demektir.**

Ama sen üzülme; **onlara karşı Allah sana yeter!** Unutma ki **O,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

Ey müminler! Âdem Peygamberin işlediği günah yüzünden, onun soyundan gelen tüm insanların günahkâr doğduğunu iddia eden, bu yüzden çocuklarını "kutsanmış" suya batırıp vaftiz ederek onları "temizlediklerini" öne süren Hıristiyanlar başta olmak üzere, "fıtrat dini"ni değiştirip yozlaştıran tüm insanlara seslenerek deyin ki:

138. Bizler, **Allah'ın verdiği renklerle** boyandık. Çünkü kainatta herşey Allah'ın verdiği renklerle boyanmıştır. Yani Allah tarafından gönderilen ve insanın yaratılış özelliklerine en uygun olan o doğal ve tertemiz inanç sistemine iman ederek, hayatımızın her alanını bu inanca göre şekillendirdik. Çünkü Allah'ın dini, insanın kendi rengi kadar doğaldır, suni boyalar gibi çirkin ve iğreti durmaz, solmaz, pörsümez, silinip yok olmaz. Öyle ya, **kimin boyası Allah'ın boyasından daha güzel olabilir? İşte** bu yüzden **biz, ancak O'na kulluk ederiz.**

139. Bu hakîkati inkâr eden Hıristiyanlara ve Allah'ın tüm insanlığı kucaklayan evrensel mesajını değiştirerek onu bir ırkın dini hâline getiren Yahudilere **de ki:**

"Allah bizim de Rabb'imiz, sizin de Rabb'iniz olduğu hâlde, O'nun hikmet ve adâleti **hakkında bizimle tartışmaya mı gireceksiniz?** O sadece sizin Rabb'iniz midir ki, yalnızca sizin ırkınızdan Peygamber göndersin ve size ayrıcalıklı davransın? Hayır, Allah katında her toplum eşit şekilde sorumludur: **Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız da size aittir.** İyi bilin ki, **Biz, O'na yürekten bağlanmış kimseleriz."**

Zaten bütün Peygamberler, hep bu gerçeği dile getirmişlerdi.

140. Yoksa ey Yahudi ve Hıristiyanlar, **siz İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın, Yakup'un ve onların soyundan gelen** Peygamber**lerin Yahudi veya Hıristiyan olduklarını mı iddia ediyorsunuz?** Oysa Yahudilik de, Hıristiyanlık da, İslâm dininin zamanla bozulup değiştirilmiş halidir. Dolayısıyla, Hz. Mûsâ ve Hz. İsa da dahil, hiçbir Peygamber "Yahudi" veya "Hıristiyan" değildi ve olamazdı. Aksine, bütün Peygamberler, "Yalnızca Allah'a kulluk etmek ve O'ndan gelen bütün emirlere tam bir teslimiyetle itaat etmek" anlamına gelen "İslâm" inancına bağlı birer "Müslüman" idiler.

Ey Müslüman! Bütün bunlara rağmen, hâlâ iddialarında diretirlerse, onlara **de ki:**

"Siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı? Elbette Allah bilir ve işte, hakîkati size bildiriyor. Hâl böyleyken, **Allah tarafından kendisine ulaşmış bir tanıklığı, bile bile gizleyenden daha zâlim kim olabilir?"** Hz. Muhammed'in Peygamberliği kutsal kitaplarda kendisine müjdelendiği hâlde, çıkarlarına ters düştüğü için, gerçeğe şâhitlik etmek yerine onu gizleyenden daha alçak, daha bedbaht kim olabilir?

Allah, yaptıklarınızdan hiç de habersiz değildir.

141. Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da size aittir. Ve siz, onların yaptıklarından hesaba çekilecek değilsiniz.

Müslümanlar Medine'de, önceleri Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya yönelerek namaz kılıyorlardı. Hicretten bir buçuk yıl sonra, artık Mekke'deki Mescid-i Haram'a, yani Kâbe'ye yönelme emri geldi. İlâhî mesajı omuzlayarak insanlığa önderlik etme görevinin, Son Elçiye baş kaldıran Yahudi ve Hıristiyanlardan alınıp yeni Müslüman topluma verildiğini sembolize eden bu değişiklik üzerine, Yahudilerden itiraz sesleri yükselmeye başladı:

142. İnsanlar arasından, 'seçkin ve ayrıcalıklı toplum olma' saplantısından bir türlü kurtulamamış **bazı cahiller:**

"Şu Müslüma**nları, öteden beri yönelmekte oldukları kıblelerinden çeviren** sebep **nedir?" diyecekler.** Onlara cevaben **de ki:**

"Doğu da Allah'ındır, batı da. Aslında herhangi bir yönün diğerine üstünlüğü söz konusu değildir. Önemli olan doğuya veya batıya yönelmek değil, Allah'ın emrini yerine getirmek, gönderdiği dini hayata egemen

kılmaktır. Ve O'nun dini, hiçbir ırkın veya sınıfın imtiyazı altında değildir. Zira **O,** hangi ırktan, hangi toplumdan, hangi cemaatten olursa olsun, samîmî olarak hakîkate yönelmek **isteyeni dosdoğru yola iletir."**

143. Ey müminler! **İşte böylece sizi,** her türlü aşırılıklardan uzak, vahye dayalı, dengeli, ölçülü, uyumlu, âdil, iyiliksever ve **orta yolu izleyen bir ümmet yaptık ki, tüm insanlığa karşı** hakîkate şâhitlik eden güzel örnekler ve âdil **şâhitler olasınız ve bu Elçi de size karşı** güzel bir örnek ve **şâhit olsun.**

Ey Muhammed! **Senin daha önceleri** Mekke'de iken **yönelmiş olduğun kıbleyi,** yani Mescid-i Haram'ı şimdi size **kıble yaptık ki, Elçinin izinden gidenleri, gerisin geriye dönecek olanlardan** ayırıp **açıkça ortaya koyalım.** Bu imtihan sonucunda, iman iddiasıyla ortaya çıkan insanlar, iki gruba ayrılacaktır: 1-Allah'ın emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğen samimi müminler, 2-Çıkarlarına uygun olduğu sürece İslâm'ın hükümlerini kabul eden, fakat arzu ve beklentilerine aykırı düştüğü anda ilâhî emirleri reddeden münafıklar. **Doğrusu bu** imtihân, **Allah'ın yol gösterdiği kimselerden başkasına ağır gelecektir.** Nitekim, daha önce Peygamberi tasdik eden bazı Yahudiler, binlerce yıl kıble edindikleri Kudüs'e yönelmekten vazgeçerek Mekke'ye yönelmelerini emreden ayetler gelince, bunu gururlarına yedirememiş ve Allah'ın emrini reddederek inkâr etmişlerdi.

Bu arada **Allah,** daha önceleri Mescid-i Aksa'ya yönelerek kılmış olduğunuz namazları elbette kabul edecek, ihlâs ve samimiyetle O'na bağlandığınız sürece, **sizin imanınızı asla boşa çıkarmayacaktır. Hiç kuşkusuz Allah, insanlara karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.**

Kıblenin değiştirilmesi konusunda ilk nâzil olan ayetlere gelince:

Allah'ın Elçisi, İslâm'ın ilk yılarında Mekke'de namaz kılarken, Mescid-i Haram ile Mescid-i Aksa'yı aynı hizaya getirerek iki kıbleye birden yöneliyordu. Fakat Mekke ile Kudüs arasında kalan Medîne'ye hicret ettikten sonra, Allah'ın emri ile Kudüs'e, Mescid-i Aksa'ya yönelmeye başladı. Fakat gönlünde yatan, İbrahim Peygamberden bu yana müminlerin kıblesi olan Beytullah'a yönelmekti. Bu yüzden Rabb'ine yalvararak kıblenin değiştirilmesini niyaz ediyor, ümitle vahyin gelmesini bekliyordu. Nihâyet, bu konudaki ilk emir geldi:

144. Ey Muhammed! **Biz senin, yüzünü sık sık göğe çevirip durduğunu görüyoruz. Elbette seni hoşnut olacağın kıbleye yönelteceğiz: Artık** namaz kılarken, **yüzünü** Mekke tarafına, **Mescid-i Haram yönüne çevir! Siz de** ey inananlar, **her nerede olursanız olun,** yurtlarınızın farklılığına, yönlerinizin değişikliğine; ırklarınızın, dillerinizin ve renklerinizin başkalığına rağmen, aynı hedefe yönelen, aynı hayat düzeninin egemenliğini gerçekleştirmeye çalışan bir tek ümmet olma bilinciyle, **yüzünüzü o yöne çevirin!**

Aslında kendilerine Kitap verilen Hıristiyan ve Yahudi**ler, bunun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu pekâla bilirler.** Onlar, tüm inananların ortak atası olan Hz. İbrahim tarafından yapılan Kâbe'ye yönelmenin, yüce Allah'ın emrine dayalı, tartışma götürmez kesin bir gerçek olduğunu gâyet iyi bilirler, fakat dünyevî çıkarlarına ters düştüğü için, bunu kabullenmeye yanaşmazlar.

Allah, onların yaptıklarından habersiz değildir.

145. Ey Muhammed! **Gerçi sen, Kitap verilenlere bütün delilleri** ve mûcizeleri **göstermiş olsan bile, yine de** inkârda diretir, **senin kıblene yönelmezler.** O hâlde, bâtılda direnen bu inkârcılar karşısında, **sen de** hak yolda azimle sebat gösterecek, **onların kıblesine asla yönelmeyeceksin. Zaten onlar da, birbirlerinin kıblesine**

yönelmezler. Zira her birinin kıblesi, aslında kendi çıkarlarından, arzu ve heveslerinden başka bir şey değildir.

Ey Peygamber! **Sana** bu Kur'an aracılığıyla gerçek **ilim geldikten sonra, yine de onların arzu ve heveslerine uyacak olursan, yemin olsun ki, o takdirde sen de zâlimlerden biri olursun!** Ve bu durumda, kendini Allah'ın gazâbından kurtaracak ne bir dost bulabilirsin, ne de bir yardımcı!

Onların, ellerinde yeterli delil olmadığı için Son Elçiyi inkâr ettiklerini sanma:

146. Kendilerine daha önce **Kitap verdiklerimiz,** yani Yahudi ve Hıristiyan bilginleri, kıblenin değiştirilmesine yönelik emrin Allah'tan geldiğini ve bu emre muhatap olan Muhammed (s)'in hak Peygamber olduğunu pekâlâ bilir, **onu kendi öz evlatlarını tanıdıkları gibi tanırlar fakat yine de içlerinden bir kısmı,** kıskançlık ve bencillikleri yüzünden **gerçeği bile bile gizlerler.**

Oysa inkârcılar ne derlerse desinler:

147. Gerçek, sizden veya onlardan kaynaklanan kuruntu ve iddialar değil, **Rabb'inden gelendir.** Ve Rabb'inden sana, hakikatin ta kendisi olan bu Kur'an gelmiştir. **O hâlde, sakın şüpheye kapılanlardan olma!**

İnkârcıların körükledikleri fitnelerle, yanıltıcı yorumlar ve asılsız söylentilerle oyalanma! Onların aldatıcı propagandalarına kulak asmadan, kendi yolunda kararlılıkla ilerlemeye devam et! Unutma ki:

148. Her toplumun hayatına yön veren, değer yargılarını oluşturan bir inanç sistemi, **yöneldiği bir kıblesi vardır. O hâlde,** Allah'a kulluk noktasında yapabildiğinizin en iyisini, en güzelini ortaya koymaya çalışarak **hayırlı işlerde birbirinizle yarışın!** Unutmayın; **her nerede olursanız**

olun, Allah hepinizi Hesap Gününde **toplayıp bir araya getirecektir.** Hiç kuşkusuz, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

149. Her nereden yola çıkarsan çık, namaz kılarken **yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir. Kuşkusuz bu** emir, **Rabb'inden gelen bir gerçektir.**

Ve unutmayın ki **Allah, yaptıklarınızdan habersiz değildir.**

Kıblenin değişmesi, aynı zamanda ilâhî mesajı taşıma görevinin el değiştirmesi anlamına geldiğinden, yersiz tartışma ve itirazlara meydan vermemek için bakın tekrar tekrar diyoruz ki:

150. Her nereden yola çıkarsan çık, namaz kılarken **yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir!**

Ey inananlar! **Siz de nerede** ve ne hâlde **olursanız olun yüzünüzü o yöne çevirin ki, insanların size karşı** kullanabilecekleri bir delilleri, öne sürebilecekleri **bir bahaneleri kalmasın.** Bunun için, söz ve davranışlarınızın birbiriyle uyumlu olması gerekir. Aksi hâlde, bizzat kendinizin uymadığı bir dine başkalarının inanmasını bekleyemezsiniz. Çünkü böyle bir tutarsızlık, İslâm'a çağırdığınız insanlara itiraz hakkı verir. **Ancak onlardan, zulme saplanmış olanlar başka.** Öyleleri, herhangi bir ilâhî delil ve gerekçeye dayanmadan hakîkati inatla reddeder, sizi zorbalıkla sindirmeye çalışırlar. **Onlardan da korkmayın fakat Benden,** yani emirlerime karşı gelmekten **korkun ki, Ben de size verdiğim nîmetleri tamamlayayım ve böylece, doğru yolu bulabilesiniz.**

Tıpkı atanız İbrahim'in duâsında olduğu (*2. Bakara: 129*) gibi:

151. Nitekim, size kendi içinizden öyle bir Elçi gönderdik ki; size ayetlerimizi okuyup tebliğ ediy**or, sizi** her türlü şirk ve günah kirlerinden **arındırıp tertemiz yapıyor, size Kitabı ve** Kitaptaki

hükümlerin sebep ve amaçlarını kavrayarak, onları hayata uygulama anlamına gelen **hikmeti öğretiyor ve daha bilmediğiniz nice şeyleri öğretecek.**

152. Öyleyse benimle gönül bağınızı hep canlı tutarak ve ayetlerimi sürekli gündeme getirerek **Beni anın ki, Ben de** dünya ve âhirette iyilikler bahşederek **sizi anayım.** Hem kalbinizle, hem de söz ve davranışlarınızla **Bana şükredin ve sakın Bana karşı nankörlük etmeyin!** İşte bunun için:

153. Ey inananlar! Sabırla ve namazla Allah'tan yardım dileyin. Kur'an'ın ortaya koyduğu kulluk sistemini egemen kılmak için mücâdele verirken, yaratıcınızla aranızdaki gönül bağını namazla, duâyla, zikirle sürekli canlı tutmaya çalışın; zorluklar karşısında yılmadan, umudunuzu ve direncinizi kaybetmeden hedefe doğru adım adım ilerleyin ve şunu asla unutmayın: **Allah**, dâimâ **sabredenlerle beraberdir.** Hele bu, şehâdetle sonuçlanan bir sabır olursa:

154. Ey iman edenler! **Allah yolunda canlarını fedâ edenleri,** sıradan ölüler gibi **ölü olarak nitelendirmeyin! Hayır, aslında** onlar, sizin bilmediğiniz bir biçimde, hem de sonsuz nîmetler içinde **yaşıyorlar fakat siz farkında değilsiniz.** Onlar kurtuluşa erdiler, siz asıl kendi imtihânınızı düşünün:

155. Andolsun ki, sizi bazen çetin **korkularla, bazen açlık ve yoksullukla, bazen de servetinizi, sağlığınızı ve ürünlerinizi elinizden alarak imtihân edeceğim.**

Sabredenleri müjdele!

156. O sabırlı müminler ki, **başlarına** bir imtihan olarak **üzücü bir olay geldiği zaman:**

“Bizler zaten Allah’a aitiz ve sonunda hepimiz O’na döneceğiz. Sahip olduğumuz bütün nîmetler bize Allah’ın emânetidir ve istediği zaman elbette geri alacaktır!**” derler.**

157. İşte, Rablerinin rahmet, nîmet ve bereketleri hep onlarla birliktedir; doğru yolu bulanlar da ancak onlardır.

Şimdi de, en çetin imtihânlar karşısında bile yılmadan, yıkılmadan sabretmesini bilen bir mümin hanımın ibret verici kıssasına kulak verin:

Hz. İbrahim, Allah’ın emri gereğince, eşi Hacer’i ıssız Mekke vadisine bırakıp gitmişti. Kızgın çölde tek başına kalan Hacer, yavrusu İsmail’e su bulabilmek amacıyla Safa ile Merve tepeleri arasında defalarca koşuşturmuş ve nihâyet Allah, yerden tatlı, güzel ve özel bir su çıkararak ona yardım etmişti. İşte, Allah’a olan güven ve umudunu yitirmeden, sabırla mücâdele etmenin sembolü olan bu fedâkâr annenin anısına, Safâ ile Merve arasında sa’yetmek, yani hızlı adımlarla yedi defa gidip gelmek, İbrahim (a)’dan kalan hac ibadetinin bir bölümü olarak o gün hâlâ uygulanmaktaydı. Fakat zamanla müşrikler, buna birtakım şirk unsurları katmışlardı. Bu yüzden, yaptıkları bütün ibâdetlerin mutlaka Kur’an ve Sünnet kaynaklı olmasına özen gösteren Müslümanlar, bu ibâdeti yapıp yapmamakta tereddüde düşmüşlerdi. Bunun üzerine, aşağıdaki ayetler nâzil oldu:

158. Kuşkusuz, Safâ ile Merve, Allah’ın emirlerine itâati simgeleyen kutsal **alâmetlerindendir. O hâlde, Hac veya Umre için Kâbe’yi ziyaret edenlerin, bunlar arasında sa’y etmesinin hiçbir sakıncası yoktur.** Bilakis bu, —farz olmamakla beraber— haccın önemli unsurlarındandır. Müşriklerin yanlış uygulamaları, sizi yanıltarak bu ibâdetten alıkoymasın. **Zira her kim,** yapmakla yükümlü olmadığı hâlde, **fazladan bir iyilik yaparsa,** bunun mükâfâtını elbette görecektir. Çünkü **Allah,** bütün iyiliklerin **karşılığını verendir,** her şeyi en ince ayrıntısıyla **bilendir.**

Allah’tan gelen hakîkati gizleyen sözde din âlimlerine gelince:

159. Göndermiş olduğumuz apaçık belgeleri ve dosdoğru yola ulaştıran **hidâyeti, —**Biz onları kutsal **Kitaplarda tüm insanlara açıkça bildirmemize rağmen—** basit dünyevî çıkarları uğruna **gizleyenler var ya; işte onlara hem Allah lânet eder, hem de** bütün **lânet edici** insanlar, cinler ve melek**ler lânet ederler!**

160. Ancak; tövbe edip kendilerini düzelten ve gizlemiş oldukları gerçekleri **açıklayanlar bunun dışındadır, işte onların tövbesini kabul edeceğim. Çünkü Ben çok bağışlayıcı ve çok merhametliyim.**

161. Âyetlerimi **inkâr eden ve** tövbe etmeksizin **kâfir olarak ölenlere gelince;** hem **Allah’ın,** hem **meleklerin ve** hem de **bütün insanların lâneti onların üzerinedir!**

162. Sonsuza dek o lânetin içinde kalacaklar; ne azapları hafifletilecek, ne de yüzlerine bakılacak!

O hâlde, ey insanlar! Şu evrensel çağrıya kulak verin:

163. Hepinizin ilahı, birtek ilah olan Allah’**tır. O’ndan başka ilah yoktur. O çok şefkatli, pek merhametlidir.**

Bu hakîkate inanmak için, mûcizeler görmek ister misiniz?

164. Kuşkusuz, göklerin ve yerin o muhteşem **yaratılışında,**

Gece ile gündüzün, mükemmel bir uyum ve âhenkle **birbirini tâkip etmesinde,**

Allah'ın belirlediği yasalar çerçevesinde, **insanlara faydalı** yükler **ile** göllerde, nehirlerde, **denizlerde** kolayca **akıp giden gemilerde,**

Allah'ın, gökten indirdiği yağmurlarla ölü toprağa hayat vererek, yeryüzünde renk renk, **çeşit çeşit varlıkları üretip yaymasında,**

Ve gökle yer arasında görevlendirilmiş rüzgârların ve bulutların, belli güzergâhlarda düzenli olarak **hareket etmesinde,**

İşte bütün bunlarda, **aklını kullanan bir toplum için,** Allah'ın varlığını, birliğini, sonsuz ilmini, kudretini, adâletini, merhametini... gözler önüne seren **nice** ibretler, nice mûcizeler ve **ayetler vardır.** Ama bütün bu delillere rağmen**,**

165. İnsanlardan öyleleri vardır ki, en büyük tanrı kabul ettikleri **Allah'la birlikte,** O'nun katında sözünün geçtiğine inandıkları, her emrine kayıtsız şartsız boyun eğdikleri ve **tıpkı Allah'ı sever gibi sevdikleri birtakım tanrılar edinirler. İnananların Allah sevgisi ise, bütün sevgilerin üzerindedir.**

O zâlimler, cehennemde kendilerini bekleyen **azâbı gördükleri zaman,** onlara geçici olarak verilmiş olan servet ve saltanatın ellerinden alınarak **bütün güç ve kudretin yalnızca Allah'a ait olduğunu ve** o gün **Allah'ın azâbının çok çetin olduğunu bir bilselerdi!**

Nitekim Diriliş Gününde:

166. Vaktiyle **peşinden gidilen** o zâlim **önderler, kendilerini izleyenlerden o Gün uzak duracaklar.** İşte o zaman, **cehennem azâbını** tüm dehşetiyle karşılarında **görecekler ve aralarındaki bağlar parçalanıp kopacaktır!**

167. O önderlerin izinden gidenler:

"Ah ne olurdu, keşke dünyaya geri dönebilseydik de, şimdi onların bizden uzak durdukları gibi biz de onlardan uzak dursaydık!" diyecekler. Böylece Allah, yaptıkları o çirkin **işleri onlara, kendileri hakkında** derin bir üzüntü, **pişmanlık** ve hayal kırıklığı **olarak gösterecektir.**

Ve onlar, cehennem ateşinden hiçbir zaman çıkamayacaklar!

Şu hâlde;

168. Ey insanlar! Yeryüzündeki helâl ve temiz yiyeceklerden yiyin ve sakın şeytanın adımlarını izlemeyin; çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır.

169. O size ancak kötülüğü, hayasızlığı, her türlü cinsel sapıklığı **ve Allah adına bilmediğiniz şeyleri söylemenizi** ve böylece, Allah'ın açıkça bildirmediği konularda yeni yeni farzlar ve haramlar uydurmanızı **emreder.**

Bakın, şeytanın izinden gidenler ne hâle geliyor:

170. Onlara:

"Allah'ın gönderdiği Kitabın hükümleri**ne uyun!" denilince:**

“Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola, onların bize bıraktıkları töre, gelenek ve ideolojilere **uyarız!”** derler. **Peki, ya ataları akıllarını hiç kullanmayan ve doğru yolu bulamayan kimseler ise,** yine de onların izinden mi gidecekler?

171. O inkârcıların durumu, tıpkı çobanın çağrısını işittiği hâlde, bu sözleri anlamsız bir ses ve gürültü olarak algılayan sürünün durumuna benzer: Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Çünkü akıllarını kullanmıyorlar. Böylece, körü körüne atalarının izinden giderek haramı helâl, helâli haram yapıyorlar. O hâlde:

172. Ey iman edenler! Eğer gerçekten bir tek Allah’a kulluk ediyorsanız, size bahşettiğimiz helâl ve **temiz yiyeceklerden** çekinmeden **yiyin** için **ve yalnızca O’na şükredin!**

Ve sakın, bu helâl ve temiz yiyecekleri kendinize haram kılmayın! Unutmayın ki:

173. O size ancak boğazlanmadan ölmüş olan **leşi,** akan, akıtılmış **kanı, domuz**un **eti** yağı, kemiği vb. herşeyi**ni ve Allah’tan başkası adına kesilenleri haram kılmıştır.**

Aynı şekilde, Allah’ın adı kasten terk edilerek yâhut besmele çekilse bile, putların önünde kesilenleri yemek de haramdır.

Fakat her kim yiyecek başka bir şey bulamama veya başkasının zorlaması gibi sebeplerle bunlardan yemeye **mecbur kalırsa,** başkalarını tehlikeye düşürecek biçimde onların hakkına **saldırmamak ve** yemek zorunda kaldığı **ölçüyü aşmamak şartıyla, ona bir günah yoktur. Çünkü Allah çok bağışlayıcıdır, pek merhametlidir.**

Asıl haram yiyenler kimlerdir, bilir misiniz?

174. Allah'ın indirdiği Kitabın herhangi bir hükmünü gizleyen ve onu, âhiret nîmetlerine göre pek **küçük bir kazanç** olan servet, makam, şan, şöhret gibi dünyalık çıkarlar**la değişenler var ya, işte onlar, midelerine ateşten başka bir şey doldurmuyorlar! Diriliş Günü Allah, onlarla** rahmet lisanıyla **konuşmayacak ve onları** günah kirlerinden **arındırmayacaktır ve onlar için,** cehennemde **can yakıcı bir azap vardır!**

175. İşte onlar, doğruya ve gerçeğe **ulaşma yerine sapıklığa düşmeyi, bağışlanma yerine de azâba uğramayı tercih eden kimselerdir. Bunlar, ateşe karşı ne kadar da dayanıklıymış!**

176. İşte böyle... Bu azâp, sebepsiz ve haksız değildir. **Çünkü Allah,** hakîkatin ta kendisi olan **bu Kitabı, hak ile,** yani hak ve hakîkati ortaya koymak için **indirmiştir**. Bu yüzden, o Kitabı gizleyerek hakîkati örtbas edenlerin hakkı, cehennem azâbıdır. **Doğrusu, Kitap hakkında** Allah'ın emrine karşı gelerek **ayrılığa düşenler,** derin bir isyankârlığın pençesinde, haktan **uzak** çok boyutlu **bir ayrılık içindedirler.**

Öte yandan, doğruya ulaşmak amacıyla Allah'ın Kitabını okuyup anlamaya çalışan, fakat kültürleri, aklî yetenekleri, birikimleri farklı olduğu için farklı sonuçlara ulaşan, farklı görüşler ortaya koyan kimseler böyle değildir. Bu tür bir ihtilâf, kişiyi dinin özünden saptırmadığı ve müminler arasında kin ve düşmanlığa yol açmadığı sürece bir zenginlik, bir rahmettir.

177. Yüzünüzü doğuya veya batıya çevirmeniz, Allah katında bir iyilik, bir **erdemlilik değildir.** Namazda yüzünüzü Kâbe'ye veya başka bir yöne çevirmeniz yâhut buna benzer ibadetleri yerine getirmeniz, sizi iyiliklere, güzelliklere ulaştırmadığı takdirde ne erdemli olmanızı sağlar, ne de size Allah katında değer kazandırır. **Asıl iyi kişi odur ki;**

Allah'a, âhiret gününe, meleklere, kitaplara ve Peygamberlere tüm kalbiyle **inanır.**

Yüreğinde dünya malına karşı **sevgi duymasına karşın,** sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için, **malını**n bir kısmını **yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, yardım isteyenlere ve** gerek azad ederek, gerekse insanın boynuna geçirilmiş sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik... kölelik ve sömürü zincirlerini kırarak **köleler**in özgürleştirilmesi **uğrunda** seve seve **harcar.**

Namazını dosdoğru kılar, zekâtını verir.

Bir de, söz verdiği zaman sözünde duranlar; hele o sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında zorluklara karşı kahramanca göğüs gererek **sabreden** fedâkâr mümin**ler var ya...**

İşte doğru sözlü olanlar onlardır, kötülüklerden titizlikle sakınıp **korunan** gerçek erdem sahibi kul**lar da yine onlardır.**

Ama kişisel ahlâk ve erdemlilik, hukuk kuralları şeklinde toplumsal hayata egemen olmadıkça, gerçek anlamda huzur ve mutluluğa ulaşamazsınız. Bunun içindir ki:

178. Ey iman edenler!

Öldürülen kimseler hakkında kısas, yani suçsuz bir insanı kasıtlı olarak öldüren kişinin, işlediği suça denk bir ceza olarak İslam devleti tarafından öldürülmesi, mutlaka yerine getirmeniz gereken bir yasa olarak **size farz kılınmıştır. Hüre karşılık hür, köleye karşılık köle, kadına karşılık kadın.** Yani, cinâyeti kim işlemişse, cezasını çeken de yalnızca o olmalıdır, başkası değil. Kâtil hür bir insan ise sadece o hür, eğer bir köle ise sadece o köle, eğer bir kadın ise yine sadece o kadın cezalandırılmalıdır. Kâtilin cezalandırılmasını yeterli görmeyip, onun akrabalarından,

kabilesinden, ailesinden intikam almaya kalkışılmamalıdır. Ve bu suç sabit olduğunda, suçlu kadın da olsa, köle de olsa, efendi de olsa, mutlaka cezalandırılmalıdır.

Ancak kâtil, öldürdüğü kişinin **kardeşi** veya bir başka yakın akrabası **tarafından herhangi bir şekilde affedilirse,** kısas cezası uygulanmaz. Bu durumda, İslâm'a dayalı geleneklere ve **örfe uyarak** kan bedelinin belirlenmesi ve kâtilin, kendisini bağışlayan bu insanları bir nebze olsun tesellî etmek üzere, tazminat parasını bulup **onlara güzelce ödemesi gerekir.**

Bu bağışlama yetkisinin verilmesi, **Rabb'iniz tarafından** sizlere bahşedilmiş **bir hafifletme ve rahmettir.** Fakat bu yetki, sadece maktûlün yakın akrabalarına tanınmış bir haktır; yoksa bir başkasının kâtilleri affetme yetkisi yoktur.

Ama her kim, bütün bunlara rağmen yine de saldırganlık etmeye kalkışırsa, sözgelimi, kâtil yerine başkasını öldürürse, ya da İslam devletinin kâtili öldürmesiyle yetinmeyip, onun akrabalarına da saldırırsa veya kâtili affedip diyeti aldıktan sonra onu öldürmeye kalkarsa yâhut kâtil diyeti ödemeye yanaşmazsa, **işte onun için de can yakıcı bir azap vardır!**

Aslında katil bile olsa, insan öldürmek kötüdür. Fakat bir katilin öldürülmesi, yüzlerce masum insanın hayatını kurtaracaksa, o zaman bu bir öldürme değil, hayat kurtarmadır. Yani:

179. Kısasta sizin için hayat vardır, ey akıl sahipleri! Ancak bu şekilde toplumsal güven ve huzuru sağlayabilir, Allah'a isyandan **korunabilirsiniz.** Yani ilk bakışta bir cana kıyma şeklinde algılanan kısas, caydırıcı bir ceza olarak bir çok muhtemel cinâyetleri önlediğinden, aslında bir hayat kaynağıdır. Ayrıca, kısası İslam devletinin uygulaması veya

öldürülen kişinin akrabalarına affetme yetkisi verilmesiyle intikam ateşlerinin söndürülmesi sağlanıp çoğu zaman nesiller boyu süregelen ve onlarca masum insanın ölümüne yol açan kan dâvâları da böylece önlenmiş olacaktır.

İşte, toplumsal huzuru sağlamaya yönelik bir kanun daha:

180. İçinizden birine ölüm yaklaştığında, eğer geride bırakacağı kayda değer miktarda **malı varsa** ve bırakacağı mirasın âdil olarak paylaştırılamayacağından endişe ediyorsa, **ana babaya ve diğer yakın akrabalara uygun biçimde vasiyet etmeniz** ve bunun için gerekli önlemleri almanız, **size farz kılınmıştır.**

Bu, haksızlık etmekten özenle sakınıp **korunanlar için,** mutlaka yerine getirilmesi gereken **bir görevdir.**

Daha sonra inen miras ayetleriyle (*4. Nisâ: 11,12*) buradaki vasiyet zorunluluğu kaldırılmış ve vasiyetin kapsamı daraltılmıştır. Allah'ın Elçisi'nin uygulamalarında da görüleceği üzere, vasiyetin iki şartı vardır:

1. Vasiyet edilen miktar, mirasın üçte birini aşmamalıdır.

2. Mirastan pay alan akrabalar için vasiyet yapılamaz.

Bununla birlikte, mirasın adil bir şekilde taksim edilmeme ihtimali ortaya çıkarsa, yine bu ayet (*2. Bakara: 180*) devreye girer ve yakın akrabaya vasiyet etmek farz olur.

181. Her kim vasiyeti işittikten sonra onu değiştirirse, bunun günahı onu değiştirenlerin boynunadır. O hâlde sakın böyle bir işe yeltenmeyin! İyi bilin ki, **Allah** her şeyi **işitendir,** her şeyi **bilendir.**

182. Fakat her kim vasiyet eden kişinin yanılmış veya adâletsizlik edip **günaha girmiş olduğundan endişe eder de,** bu durumu mirasçılara güzelce izah ederek veya gizlice vasiyette düzeltmeler yaparak **aralarında uzlaşma sağlarsa, ona da bir günah yoktur. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

İşte size, iyilik ve erdemlilik duygularını pekiştirip yaygınlaştıracak ilâhî bir hediye:

183. Ey inananlar! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, şeytânî dürtülere karşı direncinizi artırarak günahlardan, kötülüklerden **korunabilmeniz için size de farz kılınmıştır.**

184. Size farz kılınan bu oruç, **sayılı günlerdedir. Fakat içinizden her kim hasta veya yolcu olur** da orucunu tutamaz**sa,** Ramazan'dan sonraki **diğer günlerde** bunu telâfî etmelidir.

İçinizden, —hasta veya yolcu olmadığı hâlde— oruç tutmakta zorluk çeken yaşlılar, hamileler, iyileşme ümidi kalmamış hastalar... gibi devamlı mazereti olan ve bu yüzden, **ancak güçlükle oruç tutabilen kimselere gelince, onlar** oruç tutmayabilirler, fakat bunun karşılığında **fidye vermeli,** yani tutamadıkları her gün için, —maddî imkânlarının elverdiği ölçüde— **bir yoksulu doyurmalıdırlar.**

Fakat her kim fazladan iyilik yaparsa, sözgelimi, gerekenden fazla fidye verirse, **bu, kendisi için elbette daha hayırlıdır.** Bununla birlikte, tüm zorluğuna rağmen **oruç tutmanız, —eğer** orucun size kazandıracağı yararları **biliyorsanız— sizin için** fidye vermekten **daha iyidir.**

185. Oruç tutmanız gereken o sayılı günler, Ay takvimine göre **Ramazan Ayı'dır ki; bu Kur'an, insanlığa yol göstermek, hidâyetin apaçık bilgilerini ve doğruyu yanlıştan ayırt etmek** ve bunu insana

farkettirme**nin ölçüsü Furkan'ı ortaya koymak üzere,** ilk olarak **o ayda**ki Kadir gecesinde **indirilmiştir. Öyleyse, içinizden her kim o aya** sağ salim **erişirse, onu** baştan sona **oruçlu geçirsin. Fakat her kim hasta veya yolcu olursa,** tutamadığı gün sayısınca **diğer günlerde** orucunu kaza etsin. Unutmayın ki;

Allah sizin için kolaylık diler, zorluk çekmenizi istemez; oruç günleri olarak belirlenen **sayıyı tamamlayasınız, sizi doğru yola ilettiği için kendisini saygıyla yüceltesiniz ve** bunca nîmetleri karşılığında O'na **şükredesiniz diye** size her türlü kolaylığı gösterir.

Ve kendisini sizlere şöyle tanıtır:

186. Ey Peygamber! **Eğer kullarım sana Beni sorarlarsa,** şunu hiç unutmasınlar ki, **Ben** insana şah damarından daha **yakınım.** O hâlde, hiçbir aracıya başvurmadan, doğrudan Bana yalvarıp Benden istesinler, çünkü **Bana duâ edip yalvaranın yakarışına cevap veririm,** onun duâsını işitir, uygun görürsem dileğini kabul ederim. **Öyleyse, onlar da benim çağrıma uyup bana iman etsinler ki,** böylelikle **doğruluk ve olgunluğa ulaşabilsinler.**

"Duâdan uzak durmamalı, kendinizi onun hayır ve bereketinden mahrum bırakmamalısınız. Çünkü duâ, kulun kendi hâlini Allah'a bildirmesi değil, acziyetini itiraf ederek alçakgönüllülükle O'nun huzurunda boyun eğmesi ve tüm benliğiyle O'nu duyumsaması, zikretmesidir. Ayrıca Allah, kullarına vereceği bazı nîmetlerini birtakım sebep ve şartlara bağlamıştır. Fakat bunu yaparken, gereksiz yükümlülükler icat ederek hayatı çekilmez hâle getirmekten de kaçınmalısınız:

Allah tarafından herhangi bir yasaklama getirilmediği hâlde, bazı Müslümanlar oruç gecelerinde cinsel ilişkinin yasak olduğuna inanıyor, bununla birlikte zaman zaman kendilerine hâkim olamayıp bu yasağı

çiğniyorlardı. İşte bu yanlış anlayışı düzeltmek ve konuya açıklık getirmek üzere, şu ayet nazil oldu:

187. Oruç gecelerinde kadınlarınıza yaklaşmanız, yani onlarla cinsel ilişkide bulunmanız **size helâl kılınmıştır. Çünkü onlar sizin için bir örtü, siz de onlar için bir örtüsünüz.** Doğal olarak eşinizle içli dışlı olur, birbirinize sarılıp kucaklaşırsınız. **Allah, sizin** gereksiz yasaklamalarla boş yere sıkıntılar üreterek **kendinize haksızlık ettiğinizi bildiğinden, tövbenizi kabul ederek sizi bağışladı. Bundan böyle,** Ramazan gecelerinde bile **onlara yaklaşabilir, Allah'ın size yazdığı** ve uygun gördüğü cinsel tat elde etme ve çocuk sahibi olma gibi **nîmetlerden yararlanabilirsiniz.** Böylece, **şafağın siyah ipliği beyaz ipliğinden sizce ayrılıp belirginleşinceye,** yani tan yeri ağarıp şafak sökünceye **kadar yiyip içebilir** veya dilerseniz eşinize yaklaşabilir**siniz.** Şafak söktükten **sonra,** yeme-içme ve cinsel ilişkiden uzak durarak, **akşam** güneş batıncay**a kadar orucu**nuzu **tamamlayın.**

Fakat mescitlerde itikaf hâlindeyken, yani Ramazan ayında, câmi içinde, sürekli ibâdete çekildiğiniz günlerin gecelerinde, **kadınlarınıza yaklaşmayın.**

İşte bunlar, Allah'ın koyduğu yasaları ve çizdiği **sınırlarıdır,** bu sınırları çiğnemek şöyle dursun, **onlara yaklaşmayın** bile! **İşte Allah, kötülüklerden sakınıp korunabilsinler diye, insanlara ayetlerini böyle açıklıyor.**

Eğer orucu gerçekten 'tutabilirseniz' işte ancak o zaman, şu yasaklara harfiyen riayet edebilirsiniz:

188. Ey iman edenler! **Birbirinizin mallarını haksız yollarla yemeyin! Başkalarının sahip olduğu mallardan bir kısmını ele**

geçirmek amacıyla —hem de bunun günah olduğunu bile bile— sakın hâkimlere ve diğer yöneticilere **rüşvet teklif etmeyin.**

189. Ey Muhammed! **Sana, hilallerin** niçin sürekli değişip durduğunu, yani ayın geçirdiği evreleri ve bunun hikmetini **soruyorlar. De ki: "Onlar,** doğal bir takvim olarak **insanların** yıl, ay ve günleri belirlemesine yarayan ve hem yapacakları işlerin **ve** hem de oruç ve **hac ibâdetinin vaktini gösteren ölçülerdir."**

Bazı Arap kabîleleri, hac veya umre için ihrama girdiklerinde, güya 'dünya işlerinden' uzak durma adına, evlerine veya çadırlarına kapılarından girmeyi günah sayıyorlardı. Bu yüzden bir ihtiyaçları olduğunda, evlerine arka pencerelerinden atlayarak giriyor, bunu da bir iyilik, erdemlilik olarak nitelendiriyorlardı. Buna karşılık Allah, üstünlük ve erdemliliğin gerçek ölçüsünü ortaya koyarak buyuruyor ki:

Erdemlilik, öyle zannedildiği gibi **evlere arkalarından girmeniz**le ilgili **değildir.** Çünkü böyle anlamsız gösteri ve formalitelere körü körüne uymakla erdemli olunamaz. **Gerçek erdemlilik,** Allah'a yürekten bağlanarak güzel ve yararlı davranışlar ortaya koymak; kötülüğe, zulme, haksızlığa karşı mücâdele ederek günahlardan sakınıp **korunabilmektir. O hâlde, evlere** herkes gibi **kapılarından girin ve Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda yaşayarak, kötülüğün, günahın, haksızlığın her çeşidinden **sakının ki,** dünyada ve âhirette gerçek mutluluğa, **kurtuluşa erişebilesiniz.**

Eğer gerçekten erdemlice davranışlar ortaya koymak istiyorsanız, işte size erdemlice bir davranış:

190. Size savaş açanlara karşı, siz de Allah uğrunda savaşın fakat taşkınlık edip haksız yere saldırmayın! Çünkü Allah, haksız yere saldıranları sevmez.

191. Size saldıran düşmanlarla harp meydanında çarpışırken, **onları gördüğünüz yerde öldürün.** Anayurdunuz Mekke'den sizi sürgün ettikleri için, onlara hak ettikleri cezayı verin ve **sizi zorla çıkardıkları yerden, siz de onları sürüp çıkarın.** Gerçi savaşmak, ağır ve zor bir iştir ve aslında hoş olmayan bir davranıştır, fakat zalimlerin zulmünü engellemenin başka yolu kalmamışsa, savaşmak en asil, en erdemlice davranıştır. Çünkü, küfür ve şirk temeline dayanan ve yeryüzünde inkârcılığın, zulmün, bozgunculuğun yaygınlaşmasına sebep olan güçlerin dünyaya egemen olması, yani **fitne, adam öldürmekten daha kötüdür.**

Bu arada, düşmanlarınız, Allah'ın kutsal ve güvenli bölge ilan ettiği **Mescid-i Haram civarında size saldırmadıkları sürece, onlarla orada savaşmayın; ama eğer saldırırlarsa, onları** yakaladığınız yerde **öldürün! İşte** yeryüzünde bozgunculuk çıkaran **kâfirlerin cezası budur!**

192. Ancak vazgeçerlerse, o zaman onları affedin. Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Zâlimlerle yapılan mücâdele ne zaman sona erer, bilir misiniz:

193. Ey iman edenler! Allah'ın dinine karşı savaş açan, insanî ve ahlâkî değerleri hiçe sayan, baskı ve işkencelerle inanç, ibâdet ve düşünce özgürlüğüne zincir vuran bütün **fitne** ve kötülük odakları tamamen yok edilip **ortadan kaldırılıncaya ve** hayatın her alanında mutlak otorite ve egemenlik anlamına gelen **din,** tamamen ve yalnızca **Allah'ın** irâdesine uygun bir hâle gelinceye ve böylece, Kur'an'ın belirlediği adâlet, özgürlük ve barış ortamı tüm dünyada egemen **oluncaya kadar onlarla savaşın! Fakat** zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerlerse,** o zaman onlarla barış içinde yaşayın! Unutmayın ki, **zâlimlerden başkasına düşmanlık yoktur.** Fitne ve bozgunculuktan vazgeçenlere dokunulmayacaktır. Ancak ilâhî irâdeye baş kaldırarak haksızlık ve zulme devam edenler, hangi dine, hangi ırka, hangi

toplumsal sınıfa bağlı olurlarsa olsunlar, gereken cezaya çarptırılırlar. Peki, bu savaş “kutsal aylarda” olursa?!..

Arap geleneklerine göre; Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarında her ne sebeple olursa olsun, savaşmak haram kabul ediliyordu. Zaten temel amaçlarından biri yeryüzünde barış ve esenliği sağlamak olan İslâm dini, bizzat Allah tarafından Hz. İbrahim’e emredilen ve onun aracılığıyla bütün Arabistan’a yayılan bu güzel uygulamanın aynen sürdürülmesini ve bu aylarda savaş yasağına uyulmasını ister. Fakat bu yasaklar düşman tarafından çiğnendiğinde, onlara gereken karşılık verilmelidir:

194. Savaş yasağına uymanız gereken **Haram Ay,** ancak düşmanlarınızın uyduğu **Haram Aya karşılık** olmalı**dır.** Yani, düşmanınız hangi aya hürmet gösterip onda savaş yasağına uyuyorsa, siz de ancak o aya hürmet gösterip savaş yasağına uymalısınız. Onların hürmet göstermediği Haram Aylarda, siz tek taraflı olarak ateşkes ilân etmek zorunda değilsiniz. Çünkü **yasaklara saygı, karşılıklı olmalıdır. Öyleyse,** Haram Aylarda **size saldıranlara karşı, size saldırdıkları ölçüde saldırabilirsiniz fakat** aşırıya gidip haksızlık etmekten, yani **Allah’a karşı gelmekten sakının ve bilin ki Allah,** kötülüklerden sakınıp **korunanlarla beraberdir.**

195. Malınızı ve canınızı **Allah yolunda harcayın da, kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın.** Çünkü cimrilik eder de, zâlimlere karşı yapılan mücâdeleyi malınızla ve canınızla desteklemezseniz, hem bu dünyada hem de âhirette zillet ve perişanlığa mahkûm olursunuz. Bu yüzden, asla cihâdı terk etmeyin ve hep **iyiliklerde bulunun, çünkü Allah, iyilik eden** ve başladığı bir iyiliği yarım bırakmayan **kimseleri sever.** Öyleyse;

196. Haccı ve Umreyi Allah için tamamlayın. İbâdetler başta olmak üzere, başladığınız her işi en güzel biçimde bitirmeye çalışın. Fakat **eğer** başladığınız hac veya umreyi tamamlamaktan sizi alıkoyan, düşman, hastalık ya da doğal afet gibi **bir engelle karşılaşırsanız, bu durumda**

gücünüzün yeteceği bir kurban kesmeli veya mümkünse kesilmek üzere Kâbe'ye göndermelisiniz. Kurbanlık hayvan bulamazsanız, onun bedelini göndermeli veya bulunduğunuz yerdeki yoksullara vermelisiniz.

Bu arada, **kurbanlık hayvan kesileceği yere ulaşıncaya kadar başınızı tıraş etmeyin.** Çünkü hacı adayı, ihrama girdikten sonra, kurban kesip ihramdan çıkıncaya kadar tıraş olmamalı, koku sürünmemeli, tırnağını kesmemelidir. **Fakat içinizden, hastalığa yakalanan veya başından bir rahatsızlığı bulunan** ve bu yüzden saçlarını keserek ihramdan çıkmak zorunda kalan **kimseler,** ya üç gün **oruç tutarak,** ya da gücü ölçüsünde **sadaka vererek,** yâhut durumuna göre bir deve, sığır, koyun veya keçi **kurban ederek fidye ödemelidir.**

Eğer haccınızı tamamlamanıza mani olan hastalık, kaza, düşman gibi engellerden kurtulup **güvene kavuşursanız, hac mevsimine kadar umreden yararlanmak isteyen,** yani hem Kâbe'ye gelmişken umre yapıp sevabını kazanmak, hem de umreden sonra ihramdan çıkarak, hac başlayana dek ihram yasaklarından muaf kalmak isteyen kişi, kurban günlerinde **gücünün yettiği bir kurban kesmelidir.** Kurbanlık hayvan **bulamayan ise, üç gün hacda, yedi gün de** memleketine **döndüğü zaman olmak üzere, toplam on gün oruç tutmalıdır.**

Bu hükümler, kendisi veya **ailesi Mescid-i Haram'da oturmayan kimseler içindir.** Çünkü Mekke'deki kutsal harem bölgesi civarında yaşayanlar için hacdan önce umre yapma yani temettu haccı yoktur. Dolayısıyla onlara fidye ve oruç da yoktur. Ayrıca, onların sürekli olarak ihramlı hâlde bulunmaları da mümkün değildir.

İşte bütün bu hükümler, size şu bilinci kazandırmak içindir:

Allah'a karşı gelmekten sakının ve Allah'ın azâbının çok şiddetli olduğunu bilin.

Gelelim, hac ile ilgili ayrıntılara:

197. Hac, herkesçe **bilinen aylar**da**dır.** Bunlar da Şevval ve Zilkade aylarıyla, Zilhicce ayının ilk on günüdür. Sadece bu aylar içinde hacca niyet ederek ihrama girebilirsiniz veya önce umre yapıp haccı bekleyebilirsiniz. Diğer aylarda girdiğiniz ihram ile hacca niyet etmiş olmazsınız. **Her kim o aylarda** ihrama girmekle **haccı** tamamlamayı kendisine **gerekli kılarsa,** şunu iyi bilsin ki, **hac sırasında kadına yaklaşmak, günah işlemek ve kavga etmek yoktur.** Öyleyse iyi ve yararlı işler yapın ve unutmayın ki, **her ne iyilik yaparsanız, Allah onu bilmektedir.**

Bir de, kendiniz için azık hazırlayın, "Allah'a güveniyoruz!" diyerek hac yolculuğu için gereken hazırlıkları ihmal etmeyin, fakat her zaman olduğu gibi hac yolculuğu için de **kuşkusuz en iyi azık,** kişiyi kötülüklerden, günahlardan koruyarak iyiliklere, güzelliklere yönelten ihlâs ve samimiyet, yani **takvâdır. O hâlde, Bana karşı gelmekten sakının, ey akıl ve sağduyu sahipleri!**

198. Bu arada, hac sırasında ticari, kültürel, siyâsî ve bilimsel etkinliklerde bulunarak **Rabb'inizin nîmetlerini aramanızda size bir günah yoktur. Arafat'tan** Müzdelife'ye doğru sel gibi **akın akın inerken,** Müzdelife'de bulunan **Meşar-i Haram'ın yanında** namaz kılarak, Kur'an okuyarak ve telbiyeler getirerek **Allah'ı anın.** Fakat atalarınızdan gördüğünüz gibi değil, **Allah'ın size gösterdiği biçimde onu anın!** Size doğruları, güzellikleri öğrettiği için, Allah'ın adını yücelterek O'na şükredin! **Unutmayın ki, bundan önce siz,** doğru yolu **şaşırmış kimselerden idiniz.**

199. Sonra Müzdelife'den Mina'ya doğru yönelin. Bu arada, bağlı bulunduğunuz ırk, sınıf veya sosyal statü yüzünden kibirlenip halktan ayrı durmayın, **siz de insanların akın akın gittiği yerden gidin ve hattâ**

kibirlenmek şöyle dursun, günahlarınızdan dolayı **Allah'tan bağışlanma dileyin. Kuşkusuz Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

200. Hac ibâdetlerinizi bitirince, tıpkı önceden atalarınızı üstün meziyetleriyle överek **andığınız gibi, hattâ daha büyük bir coşkuyla Allah'ı anın! Çünkü öyle insanlar var ki:**

"Ey Rabb'imiz, bize vereceğini sadece **bu dünyada ver!" diye duâ eder** ve yaşantılarını bu temel düşünceye göre biçimlendirir**ler.** Fakat **böyleleri, âhiret nîmetlerinden hiçbir pay alamayacaklardır.**

201. Buna karşılık, **öyle insanlar da var ki:**

"Ey Rabb'imiz! Bize bu dünyada da, âhirette de iyilikler ver ve bizi cehennem azâbından koru!" diye yalvarırılar.

202. İşte bunlar, yaptıklarına karşılık paylarına düşen mutluluk ve nîmetler**e kavuşacaklardır.** Çünkü **Allah, hesabı çabuk görendir.**

203. O hâlde, ey müminler! **Sayılı günlerde Allah'ı anın.** Kurban bayramının ikinci, üçüncü ve dördüncü günlerini, Mina'da tekbirler getirerek, duâlar ve zikirler ederek, şeytan taşlayarak geçirin.

Her kim acele edip iki gün içinde, yani bayramın ikinci ve üçüncü günlerinde şeytanı taşlar ve işini bitirip memleketine hareket etmek üzere Mina'dan Mekke'ye **dönerse, ona bir günah yoktur. Kim de** üçüncü gün, yani bayramın dördüncü gününde de şeytan taşlamayı isteyip **geri kalırsa**, kötülüklerden dikkatlice sakınıp **korunduğu taktirde, ona da günah yoktur.** Mina'dan Mekke'ye, kurban bayramının üçüncü veya dördüncü gününde dönebilirsiniz. Önemli olan, niyet ve davranışlarınızdaki güzelliktir. Bu yüzden, **Allah'tan** gelen emirlere harfiyen riayet ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının! Ve bilin ki, hepiniz** eninde sonunda **toplanıp O'nun huzuruna getirileceksiniz.**

200. ayet, Allah'tan sadece dünya nîmetlerini isteyen kötü insan tipini tanıtırken, 201. ayet hem dünyada, hem de âhirette iyilik isteyen iyi insan modelini ortaya koymuştu.

Aşağıdaki üç ayet ise, kötülüğün en uç noktasındaki insan tipini tanıtacak ve bir sonraki ayet, iyiliğin zirvesinde duran insan modelini canlandıracaktır:

204. İnsanlardan öylesi var ki, dünya hayatıyla ilgili sözleri senin hoşuna gider. Üstelik kalbinde ne kadar iyi niyetler **taşıdığına dâir Allah'ı şâhit tutar. Hâlbuki o, gerçekte en azılı düşmandır.** Çünkü keskin zekası ve tatlı diliyle kamuoyunu yanıltarak halkı dilediği gibi yönlendirir.

205. Ve bu yapmacık sözlerinden sonra, günlük yaşantısına **dönüp gidince,** hele bir de yönetimi ele geçirince, **yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya, ekini ve nesli yok etmeye çalışır.** Bencillik ve açgözlülüğü yüzünden, tabiatı bozacak, sağlıklı ve erdemli bir neslin yetişmesini önleyecek, verimli bir üretimi ve âdil paylaşımı baltalayacak eylemlerde bulunur. **Oysa Allah, bozguncuları sevmez.**

206. Ona ne zaman:

"Allah'a karşı gelmekten sakın!" dense, yersiz gururu kendisini iyice günaha sürükler. Artık ona cehennem yeter, ne kötü bir yataktır o!

207. Ama insanlardan öyleleri de vardır ki, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için O'nun uğrunda **canını,** malını ve tüm varlığını seve seve **fedâ eder. Allah da kullarına karşı çok şefkatlidir.** Bu fedâkârca davranışı elbette ödüllendirecektir! Onun için;

208. Ey iman edenler, hepiniz tüm kalbinizle Allah'a teslim olarak; barış, esenlik ve huzurun teminatı olan ve bir tek Allah'a boyun eğme

esasına dayanan dine, **İslâm'a girin ve sakın şeytanın adımlarını izlemeyin! Çünkü o, sizin apaçık bir düşmanınızdır.**

209. Ve eğer, size bunca açık deliller gelmesine rağmen, yine de haktan sapıp **tökezleyecek olursanız, şunu iyi bilin ki, Allah sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

Evet, hakîkat tüm berraklığıyla ortada dururken, o inkârcılar Allah'a ve Elçisine inanmak için daha ne bekliyorlar?

210. Yoksa onlar, bulutların gölgeleri arasından, Allah'ın azâbının **ve meleklerin gelmesini ve** derhal **işlerinin bitirilmesini mi bekliyorlar?** Unutmayın ki, **bütün işler Allah'a döndürülecek** ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecek**tir!** Madem her şey ister istemez onun huzuruna gidecektir, bu durumda O'na sığınıp emirlerine boyun eğmekten başka çareniz yoktur.

Sizden ısrarla mûcize isteyen kâfirlerin bu dilekleri gerçekleşmiş olsa, o zaman yola geleceklerini mi sanıyorsunuz?

211. Sor İsrail Oğulları'na, kendilerine nice açık ayetler, mutlak hakîkati gösteren apaçık mûcizeler **vermiştik** de hepsini inkâr etmişlerdi**! Kim Allah'ın nîmeti kendisine ulaştıktan sonra onu değiştirirse,** şunu iyi bilsin ki, **Allah'ın azâbı çok şiddetlidir!**

İnsanın inkâr bataklığına saplanmasının en önemli sebebi şudur:

212. İnkâr edenlere, bu dünya hayatı süslü gösterilmiştir. Onlar, dünya nîmetlerinden uygun biçimde faydalanarak bunları kendilerine bahşeden yüce Yaratıcıya şükredecekleri yerde; gözlerini sadece bu nîmetlere diker ve sahip oldukları mal ve servetle gurura kapılarak **inananlarla alay ederler. Oysa** kötülükten, haksızlıktan titizlikle sakınıp korunan o **takvâ sahipleri, Diriliş Günü'nde onlardan çok daha**

üstün konumda olacaklardır. Allah, dilediğine hadsiz **hesapsız rızıklar bahşeder.** Öyleyse, bütün nîmetlerin Allah'tan geldiğini bilin de, şımarmayın, insanları küçümseyerek ayrımcılığa yol açmayın! Hatırlayın ki:

213. İnsanlar, başlangıçta yalnızca Allah'a ibâdet eden ve aynı inanç ve ilkeler etrafında birleşen **bir tek ümmetten ibaret idi.** Sonra zamanla hak dinden sapmalar başladı ve insanlar ayrılığa düştüler. **Derken Allah, müjdeci ve uyarıcılar olarak elçilerini gönderdi. Beraberlerinde de, insanların anlaşmazlığa düştükleri konularda hükmetmesi için, mutlak hakîkati ortaya koyan Kitabı indirdi. Fakat kendilerine Kitap verilen** Hıristiyanlar ve Yahudi**ler, kendilerine apaçık belgeler gelmiş olmasına rağmen, sırf aralarındaki ihtirâs ve kıskançlıktan dolayı** Allah'ın kitabını paramparça ederek **onda ayrılığa düştüler. Böylece Allah, onların anlaşmazlığa ve ayrılığa düştükleri o hakîkati,** anlamaya, kabul edip yaşamaya Son Elçiye **iman edenleri** layık gördü ve bu konuda **izniyle** onları **hidâyete ulaştırdı. Çünkü Allah,** samîmî bir niyetle hakîkate ulaşmak **isteyenleri dosdoğru yola iletir.**

Demek oluyor ki, insanlık tarihi, iyilerle kötüler arasında süregelen ve kıyâmete kadar sürecek olan bir mücâdeleden ibarettir:

214. Yoksa siz ey iman edenler, **sizden önceki ümmetlerin başına gelenler sizin de başınıza gelmeden,** öyle kolayca **cennete girebileceğinizi mi sanıyordunuz?** Sizden önceki ümmetler **öyle zorluklarla, öyle sıkıntılarla karşılaşmış, öylesine** çetin imtihânlarla **sarsılmışlardı ki, nihâyet** o zamanki **Peygamber ve onunla birlikte inananlar, "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyecek hâle gelmişlerdi.**

İyi bilin ki, Allah'ın yardımı yakındır!

215. Ey Muhammed! **Sana,** Allah yolunda **ne harcayacaklarını soruyorlar.** Oysa asıl, kimlere harcamak gerektiğini sormalıydılar. Onlara **de ki:**

“Harcayacağınız mallar, ana baba başta olmak üzere **akrabalar, yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir.** Öyleyse az çok demeyin iyilik edin, çünkü **her ne iyilik yaparsanız, Allah onu mutlaka bilir** ve karşılığını mutlaka verecektir.**”**

Ve en büyük iyilik şudur:

216. Her ne kadar hoşunuza gitmese de, haksızlıklara karşı Allah yolunda **savaşmak size farz kılınmıştır.** Gerçi savaşın sıkıntı ve acılarına katlanmak zordur fakat zulmü engellemenin başka çıkar yolu kalmamışsa, daha büyük acıları önlemek için gerekirse savaşılmalıdır. Demek ki, **sizin hoşlanmadığınız bir şey aslında sizin için hayırlı olabilir, hoşunuza giden bir şey de sizin için kötü sonuçlar doğurabilir.** Neyin faydalı, neyin zararlı olduğunu en iyi **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** Öyleyse, bilgi ve tecrübesi sınırlı olan insanoğlu, her şeyi bilen Allah’ın rehberliğine muhtaçtır. Özellikle de neyin haram, neyin helâl olduğu konusunda:

Hz. Peygamberin keşif amacıyla gönderdiği Abdullah bin Cahş komutasında sekiz kişilik bir gözcü grubu, müşriklere ait küçük bir ticâret kervanıyla karşılaşmıştı. Savaşmanın haram sayıldığı (*2. Bakara: 194*) Recep ayına henüz girmediklerini sanan Müslümanlar, geçmişte uğradıkları işkencelerin ve haksız yere yurtlarından sürülmenin intikamını alma hırsıyla kervana saldırarak müşriklerden birini öldürdüler, ikisini de esir alıp ganîmetlerle Medîne’ye döndüler. Müşriklerin, Peygamberimizin asla onaylamadığı bu olayı fırsat bilerek Müslümanlar aleyhinde yoğun bir propagandaya girişmesi üzerine, şu ayet indirildi:

217. Sana Haram Ayları, yani **o aylarda savaşmanın hükmünü soruyorlar. De ki:**

“Temel hedeflerinden biri yeryüzünde barış ve esenliği sağlamak olan İslâm dini, kan dökülmesini engelleyen böyle güzel geleneklere titizlikle uyulmasını ister. Bu yüzden, bizzat Allah tarafından haram kılınan **o aylarda savaşmak, gerçekten büyük günahtır.** Fakat insanları **Allah yolundan engellemek, Allah’a ve Kutsal Mescide karşı saygısızlık etmek ve halkını oradan sürüp çıkarmak, Allah katında daha büyük bir günahtır.** Bunca günahları pervasızca işleyen bu zâlimler, birkaç Müslümanın —hem de kutsal aya girdiklerinin farkında olmadan— gerçekleştirdiği bu saldırıyı fırsat bilerek birer barış ve iyilik havarisi edâsıyla giriştikleri propagandada eğer samîmî iseler, öncelikle kendi işledikleri zulüm ve haksızlıkların hesabını vermeleri gerekmez mi? Evet, aslında savaşmak, ölmek ve öldürmek gerçekten hoş olmayan bir davranıştır. Fakat zalimlerin zulmünü engellemenin başka bir yolu kalmamışsa, onlara karşı savaş vermek, en asil, en erdemli davranıştır. Çünkü, küfür ve şirk temeline dayanan ve yeryüzünde inkârcılığın, zulmün, bozgunculuğun yaygınlaşmasına sebep olan güçlerin dünyaya egemen olması, yani **fitne, adam öldürmekten daha kötüdür.**

Şimdi, müşriklerin iyi niyetlerle bu yaygarayı kopardıklarını sanıp da, safdillikle oyunlarına gelmeyin, çünkü **onlar, eğer güçleri yetse, sizi dininizden döndürene dek sizinle savaşmaktan geri durmazlar. İçinizden her kim dininden döner ve kâfir olarak ölürse, işte öylelerinin dünyaya ve âhirete yönelik tüm yaptıkları boşa gidecektir.** Yaptıkları iyiliklerin faydasını bu dünyada da, âhirette de göremeyeceklerdir. **Onlar, cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

218. Fakat Allah’a ve ayetlerine yürekten **iman eden,** Müslümanca bir hayatın önünde engel olan her şeyi; gerektiğinde içinde yaşadığı toplumu,

ülkeyi, aileyi, çevreyi, arkadaş ortamını, alışkanlıkları, hayat tarzını vs. terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceği yepyeni bir ortama geçiş yapan, yani **Allah yolunda** İslâm diyarına **hicret eden ve** Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak için, mallarıyla ve canlarıyla **cihâd edenlere gelince, işte onlar Allah'ın rahmetini umabilirler.** Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, pek merhametlidir.** Fakat unutmayın ki, hicret, yalnızca bir yerden başka yere göç etmek değildir. Asıl hicret, Allah'ın hoşnut olmadığı her şeyden uzaklaşmak, özellikle de kötülüklerin anası olan şu haramlardan sakınmaktır:

219. Sana, sarhoşluk verici ve uyuşturucu maddelerin sembolü olan **şarabı ve** şans oyunlarıyla para kazanmanın hükmünü, yani **kumarı soruyorlar. De ki:**

"Gerek şarap, gerek kumar olsun, **her ikisinde de hem büyük bir günah** ve kötülük, **hem de insanlara** ufak tefek **faydalar vardır fakat günahları** ve yol açtığı zararları, sağladığı **faydalarından** çok **daha büyüktür."** Öyleyse içki ve kumar, —azı da, çoğu da— kesinlikle yasaktır.

Yine sana, yoksul ve muhtaçlara **ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki:**

"İhtiyacınızdan arta kalanını harcayın; ne aç gözlülük edip servet üstüne servet yığın, ne de iyilik edeceğiz diye kendinizi ve ailenizi muhtaç duruma düşürün.**"**

İşte Allah, dünya ve âhiret hakkında düşünüp ibret alabil**esiniz diye, size ayetlerini böyle açıklıyor:**

220. Ey Muhammed! **Sana yetimler**e karşı nasıl davranmaları gerektiğin**i soruyorlar. De ki:**

“Onların durumunu düzeltmek, günaha girme endişesiyle onlardan uzak durmaktan çok daha **iyidir. Eğer onlarla birlikte yaşıyorsanız,** hiç unutmayın ki, **onlar sizin** din **kardeşlerinizdir.** Onların mallarıyla ticâret yapıp kazancını birlikte yiyebilirsiniz. Fakat sakın haksızlığa yeltenmeyin! Unutmayın, **Allah kimin bozguncu, kimin iyiliksever olduğunu bilmektedir.** Dolayısıyla, herkese hak ettiği karşılığı mutlaka verecektir. Ayrıca, Allah’ın size gösterdiği bu kolaylıkların kıymetini bilin. Çünkü **Allah dileseydi,** hiçbir şekilde mallarından faydalanmanıza müsaade etmeksizin yetimlere bakmanızı emrederek **omzunuza ağır bir görev yükleyebilirdi,** fakat öyle yapmadı. **Kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Mutlak yetki ve egemenlik O’nun elindedir. O, her konuda en güzel hükmü verir, her işi yerli yerince yapar.**”**

İşte sonsuz ilim ve hikmetiyle, size şu kanunları uygun görüyor:

221. Allah’ın varlığına inanmakla birlikte, başka tanrılara ve otoritelere boyun eğerek bunları Allah’a eş ve ortak koşan **müşrik kadınlarla,** onlar Allah’ın birliğine ve âhiret gününe **iman etmedikleri sürece evlenmeyin.** Çünkü **özgürlüğünden yoksun** olsa bile **inançlı bir kadın,** özgür ama **müşrik bir kadından, —**o müşrik kadın **hoşunuza gitse bile— çok daha hayırlıdır.** Toplumsal statüsü ne kadar aşağı olursa olsun, inançlı bir kadın; güzelliği, asaleti ve toplumdaki üstün konumuyla sizi büyüleyen müşrik bir kadından çok daha hayırlıdır. Dolayısıyla, Allah’a ortak koşan kimselerle hiçbir şekilde evlenmemelisiniz.

Ve müşrik erkeklere, onlar iman etmedikleri sürece kız vermeyin. Müslüman kadınları onlarla evlendirmeyin. Zira özgür, güçlü, zengin ve yakışıklı **bir müşrik,** maddî üstünlük ve meziyetleriyle **gözünüze cazip görünse de,** Allah’a ve ahiret gününe **iman etmiş bir köle, ondan** çok daha **hayırlıdır. Çünkü o müşrikler sizi** cehennem **ateşine çağırırlarken,** o fakir ve zayıf Müslümanların inanıp boyun eğdiği

Allah, sizleri izniyle cennete ve sonsuz merhameti sayesinde **bağışlamaya çağırıyor.**

İşte Allah, ayetlerini insanlara açıkça bildiriyor ki, düşünüp öğüt alabilsinler.

Eşlerinizle aranızdaki özel ilişkilere gelince:

222. Ey Peygamber! **Sana, kadınların ay hâlini soruyorlar. De ki:**

"Bu, cinsel ilişkiye engel olan bir kirlilik ve kadına eziyet veren **bir** çeşit **hastalık hâlidir. O hâlde, ay hâli sırasında kadınlarınızdan uzak durun, temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın.** Fakat cinsel ilişki dışındaki olağan karı-koca ilişkilerini sürdürebilirsiniz. Âdet kanaması tamamen kesilip **iyice temizlendikleri zaman,** cinselliğin fıtrî seyrine uygun bir şekilde, yaratılışınızdaki doğal içgüdü ve eğilimlere göre, yani **Allah'ın emrettiği şekilde onlara yaklaşabilirsiniz."**

Unutmayın ki, **Allah, kendisine yönelip tövbe edenleri ve temizliğe düşkün olanları çok sever.**

223. Kadınlarınız, sizin tarlanızdır. Size sağlıklı bir nesil yetiştirmeleri yönüyle, çiftçinin tohum ektiği bereketli ve güzel bir bahçeye benzerler. **Öyleyse, tarlanıza dilediğiniz biçimde varın.** Hedef üreme organı olmak şartıyla, cinsel ilişkiyi dilediğiniz şekilde gerçekleştirebilirsiniz. **Bir de, kendi iyiliğiniz için ileriye hazırlık yapın.** İleride size fayda verecek sağlıklı bir nesil yetiştirin, âhirette sizi kurtaracak güzel davranışlarda bulunmayı da ihmal etmeyin! **Allah'a karşı gelmekten de sakının ve sonunda O'nun huzuruna çıkacağınızı bilin.** Ey Peygamber, bu ilkelere bağlı kalan **müminleri** dünya ve âhiret nîmetleriyle **müjdele!**

224. Allah'ın adını, olur olmaz ettiğiniz **yeminleriniz yüzünden iyilik yapmanızın, kötülüklerden kaçınmanızın ve insanlar arasında**

barış ve uzlaşma sağlamanızın önünde bir engel haline getirmeyin. Sizi bir iyilikten alıkoyacak veya bir kötülüğe sürükleyecek türden yeminler etmeyin; eğer etmişseniz, kefaretini ödeyip bu yemini bozun! Unutmayın ki, **Allah her şeyi işitendir, her şeyi bilendir.**

225. Allah sizi, yemin amacıyla olmaksızın, ağzınızdan kaçıveren, ya da doğru olduğuna inanarak ettiğiniz, fakat daha sonra doğru olmadığı anlaşılan **yeminlerinizdeki yanılgıdan dolayı sorumlu tutmaz. Fakat sizi, kalplerinizin kazandıklarından,** bilerek ve isteyerek söylediğiniz sözlerden ve yaptığınız işlerden **sorumlu tutacaktır. Allah çok bağışlayıcıdır,** sonsuz şefkatiyle kullarına yumuşak ve hoşgörülü davranır, ceza vermekte acele etmez, yani **halîmdir.** İşte, sorumlu olacağınız bir konu:

İslâm öncesi Arap geleneklerine göre, erkek karısına sinirlenip ona yaklaşmamaya yemin edince, bu yemininden dönünceye veya onu boşayıncaya kadar, zavallı kadıncağız ne kocasıyla aile hayatı yaşayabilir, ne de ondan boşanıp başkasıyla evlenebilirdi. Tamamen erkeğin vereceği keyfî karara bağlı olan bu durum, bazen yıllarca sürerdi. İşte Allah, aşağıdaki ayetle bu zulme son verdi. Böyle bir yemini hoş görmemekle birlikte, yemin edildiği zaman da ona uyulması gerektiğini, ancak bu sürenin dört ayı geçemeyeceğini bildirdi. Buna göre erkek, bu süre bitinceye kadar karısına dönmediği taktirde evlilik sona erer, kadın başka biriyle evlenebilir:

226. Eşlerine yaklaşmamaya yemin edenlerin en fazla **dört ay bekleme hakları vardır. Eğer** bu süre içinde pişman olup eşlerine yeniden **dönerlerse, elbette Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Hoş olmayan bu duruma son verdiği için onu bağışlar, fakat yemin eden kişinin, yemininden döndüğü için kefaret ödemesi gerekir.

227. Eğer eşlerine yeniden dönmeyip **boşamaya karar verirlerse,** şunu hiç unutmasınlar ki, **Allah her şeyi işitir, her şeyi bilir.** Bu yüzden

iyice düşünüp doğru karar versinler, eşlerine haksızlık etmesinler.

228. Boşanmış kadınlar, başkasıyla evlenmeden önce tam **üç âdet dönemi süresince,** kocalarının evinde **kendilerini** gözeterek **beklerler. Eğer Allah'a ve âhiret gününe gerçekten inanıyorlarsa, Allah'ın rahimlerinde yarattığını,** yani hamile veya âdetli olduklarını **gizlemeleri onlara helâl değildir. Eğer kocaları bu süre içinde —** yani kadının beklemesi gereken süre dolmadan önce— **barışmak isterlerse, onları geri almaya** başkalarından daha **öncelikli hak sahibidirler.**

Kadının bu süreyi beklemesinin amacı, hamile olup olmadığının anlaşılması ve boşanma gibi önemli bir konuda, kocaya bir kez daha düşünüp kararını gözden geçirme fırsatının verilmesidir. Boşanmış kadınlar, bir başkasıyla evlenmek için:

1. Âdet görmekte olanlar üç âdet dönemi,

2. Herhangi bir sebeple âdet olmayanlar üç ay,

3. Hamile olanlar doğum yapıncaya kadar,

4. Kocası ölmüş kadınlar ise dört ay on gün beklerler.

Gerdeğe girmeden boşanmış kadınların beklemelerine gerek yoktur, boşanır boşanmaz bir başkasıyla evlenebilirler.

İddet bekleyen kadın, üçüncü âdeti görür görmez boşanma gerçekleşmiş olur ve artık dilediği kişiyle evlenmekte serbesttir; ister bir başkasıyla evlenir, ister —üç talak hakkı da kullanılmamışsa— yeni bir nikah ve mehir ile eski kocasına geri döner.

Bilinen adâlet ve hukuk kuralları çerçevesinde, kadınların kocalarına karşı **yükümlülükleri olduğu gibi, meşru hakları da vardır. Fakat erkeklerin** görev ve sorumlukları daha ağır olduğu için, onların **kadınlar üzerindeki hakları bir derece daha fazladır.** Çünkü ailenin geçimini sağlamak, yuvayı tehlikelerden korumak ve benzeri görevler, —ruhsal ve bedensel özellikleri îtibarıyla bu göreve daha uygun olan— erkeğin omzundadır.

Unutmayın; **Allah azizdir,** tartışmasız yetki ve otorite sahibidir, **hakîmdir,** yersiz ve uygunsuz hüküm vermez, her işi yerli yerince yapar.

229. Kocaya, pişman olduğu takdirde eşine yeniden dönme imkânı veren **boşama, iki defadır.** Erkek, birinci ve ikinci boşamadan sonra hanımına geri dönebilir. **Bundan sonra ya** eşini bir daha boşamadan **iyilikle tutmalı, ya da onu** üçüncü kez boşadığı takdirde **güzellikle serbest bırakmalıdır.**

Eşlerinize evlilik bedeli, mehir ya da hediye olarak **verdiklerinizden herhangi bir şeyi,** onları boşama karşılığında **geri almanız size helâl değildir. Ancak,** koca ve karısından **her ikisi de,** evliliğin devam etmesi hâlinde **Allah'ın çizdiği sınırları çiğneyeceklerinden endişe ediyorlarsa, o zaman başka.** Bu durumda, sırf karısından kaynaklanan sebeplerle onu boşamak zorunda kalan koca, —eğer kocalık görevini ihmal etmemiş ise —verdiği mehrin—hakimin belirleyeceği— bir kısmını geri alabilir.

Ey İslâm toplumunun hâkimleri, yöneticileri, aile büyükleri! Eşinden soğuduğu için evliliği sona erdirmek isteyen **kadının ve kocasının,** bu evlilik devam ettiği sürece **Allah'ın çizdiği sınırları çiğneyeceklerinden endişe ederseniz, bu durumda kadının** kendisini boşaması karşılığında kocasına **bir bedel ödemesinde ikisine**

de günah yoktur. Kadın, evlilik bedelini kocasına iâde etmek şartıyla, İslâm toplumunda yetkili hâkim aracılığıyla evliliği sona erdirebilir.

İşte bunlar, Allah'ın çizdiği sınırlardır, sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir.

Evet, kadının bekleme süresi sona erinceye kadar kocası onu boşamaktan vazgeçip evliliği sürdürme hakkına sahiptir. Fakat bekleme süresi dolduktan sonra pişman olup hanımını geri almak isterse, ancak eşinin rızasıyla ve yeniden nikah kıyıp yeni bir evlilik bedeli ödeyerek onunla tekrar evlenebilir. Bu hüküm, birinci ve ikinci boşamalar için geçerlidir. Ancak;

230. Kocası **onu** üçüncü kez **boşarsa, bundan böyle kadın başka bir erkekle —**formalite icabı değil, gerçek bir nikahla— **evlenmedikçe, bir daha kendisine helâl olmaz.** Kadının evlendiği bu ikinci kocası da kendi rızasıyla **onu boşarsa,** kadının bekleme süresi dolduktan sonra, eski kocası onu geri almak isterse ve **her ikisi de** yeniden evlendikleri takdirde **Allah'ın sınırlarını koruyabileceklerine inanıyorlarsa, birbirlerine dönmelerinde ikisine de günah yoktur.**

İşte bunlar, bilinçli ve duyarlı **bir toplum için, Allah'ın açıkça ortaya koyduğu sınırlardır,** sakın bu sınırları aşmayın!

231. Hanımlarınızı boşadığınız zaman, onlar bekleme sürelerinin sonuna yaklaştıklarında, ya boşamaktan vazgeçerek **onları güzellikle tutun, ya da** sürenin sona ermesini bekleyip onları **güzellikle serbest bırakın; haklarını çiğnemek ve kendilerine zarar vermek için** her bekleme süresinin sonuna doğru onlara dönüp, sonra yeniden boşamak sûretiyle **onları alıkoymayın. Kim böyle yaparsa, ancak kendisine kötülük etmiş olur. Sakın** bu ve benzeri davranışlarla **Allah'ın ayetlerini hafife almayın; Allah'ın size sunduğu nîmetleri, öğüt almanız için size bahşettiği Kitabı ve** Kitaptaki hükümleri pratik hayata uygulama anlamına gelen ve Peygamberin örnek yaşantısıyla ortaya konan **hikmeti düşünün. Allah'a karşı gelmekten de sakının ve unutmayın ki, Allah her şeyi bilmektedir.**

232. Kadınlarınızı boşadığınız zaman, bekleme süreleri sona erince, eğer kendi aralarında uygun biçimde anlaşmışlarsa başka bir erkekle veya daha önceden ayrıldıkları **kocalarıyla evlenmelerine engel olmayın. İşte, içinizden Allah'a ve âhiret gününe inananlara öğütlenen budur. Bu, size yakışan en erdemli ve en temiz davranıştır.** Öyleyse, yersiz kıskançlıklara kapılarak Allah'ın yasalarını çiğnemeyin! Unutmayın, her şeyi en ince ayrıntısıyla ve mükemmel biçimde **Allah bilir, siz bilemezsiniz.**

233. Boşanmış olan **anneler, emzirme süresini tamamlamak isteyen** kocaları **için, çocuklarını tam iki yıl emzirirler.** Bu onlar için hem bir hak, hem de bir görevdir. Emzirme süresi boyunca baba, çocuğu annesinden alamaz. Anne de çocuğunu emzirmekten kaçınamaz. Bu arada, **onların yiyecek, giyecek,** barınma, vs. **ihtiyaçlarını uygun biçimde karşılamak, çocuğun babasına düşen bir görevdir.**

Bununla birlikte, **hiç kimse, gücünün yettiğinden fazlasıyla yükümlü tutulamaz. Ne anne çocuğundan dolayı sıkıntıya uğratılmalıdır, ne de çocuğun babası.** Çocuğunu iki yıl emzirme dışında, onun bakımı, yetiştirilmesi, eğitimi gibi esasen babaya ait olan sorumluluklar anneye yüklenmemelidir. Ayrıca, gücünün üzerinde nafakayla yükümlü tutularak da babaya sıkıntı verilmemelidir.

Mirasçılara da aynı görev düşer. Baba ölürse, onun görevini mirasçıları üstlenmelidir.

Eğer eşler kendi aralarında danışıp anlaşarak daha iki yıl dolmadan çocuğu **sütten kesmeye** ve dolayısıyla annesinden ayırıp babaya vermeye **karar verirlerse, bunun da bir sakıncası yoktur.**

Eğer çocuklarınızı başka bir sütanneye **emzirtmek isterseniz,** hak ve adâlet ölçülerine **uygun olarak ücretini ödediğiniz taktirde,**

bunun da bir sakıncası yoktur.

Yeter ki, bütün bunları yaparken **Allah'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki, Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

234. İçinizden ölen birinin geriye bıraktığı hanımı, evlenmeden, süslenmeden, görücüye çıkmadan **kendi başına dört ay on gün bekler.**

Bu arada kadının kocası, ölmeden önce, eşinin bir yıllık geçimini sağlayacak miktarda nafakayı vasiyet etmiş olmalıdır (*2. Bakara: 240*). Vasiyet edilmemiş olsa bile, hâkim, onun mirasından nafakayı alıp kadına verir.

Bu bekleme süresinin asıl illeti, gerekçesi "kocanın ölümü" olduğundan, gerdeğe girmemiş olan, henüz âdet görmeyen, âdetten kesilen ve hamile olup da bu sürenin bitiminden önce doğum yapan kadınlar da, —kocaları öldüğü takdirde— evlenmeden önce dört ay on gün beklerler.

Bekleme sürelerini bitirdiler mi, artık kendileri için uygun olanı yapmalarından dolayı ne onlara, ne de **size bir günah yoktur.**

Unutmayın; **Allah,** bütün **yaptıklarınızdan haberdardır.**

235. Böyle kocası ölmüş veya geri dönüşü olmayan, bâin talâkla boşanmış, yani önceki kocalarıyla evlilik ilişkisi tamamen sona ermiş olan **kadınlarla evlenme isteğinizi, —**bekleme süreleri hâlen devam ediyor olsa bile— **üstü kapalı olarak onlara bildirmenizin veya kalbinizde böyle bir niyet beslemenizin bir sakıncası yoktur.** Sizin iç dünyanızı sizden daha iyi tanıyan **Allah, o kadınları gönlünüzden geçireceğinizi bilmekte** ve bu doğal tepkinizden dolayı sizi mâzur görmekte**dir.** O hâlde, onlara evlilik isteğinizi bildirebilirsiniz, **fakat onlarla gizli gizli** buluşmak üzere **sözleşmeyin; ancak** bu, hiçbir şekilde görüşmeyeceksiniz anlamına gelmez. Onlarla, beşerî ilişkilerin gerektirdiği ölçüde ve İslâm'ın ortaya koyduğu ahlâk ve edep kuralları çerçevesinde görüşüp konuşabilir, onlara,

meşrû ve **güzel sözler söyleyebilirsiniz.** Bu arada, **beklemeleri gereken süre dolmadan, sakın nikah kıymaya kalkmayın!**

İyi bilin ki, Allah gönlünüzden geçen her şeyi bilmektedir, o hâlde, O'ndan gelen emirler doğrultusunda yaşayın ve O'nun sevgisini kaybetmekten **sakının!**

Şunu da iyi bilin ki, Allah çok bağışlayıcıdır, sonsuz şefkatiyle kullarına yumuşak ve hoşgörülü davranır, ceza vermekte acele etmez, yani **halîmdir.**

236. Kendilerine henüz dokunmadan, yani gerdeğe girmeden **veya** evlilik bedeli olan **mehir miktarını belirlemeden,** yâhut her ikisini de yapmadan **hanımlarınızı boşamanız, size günah değildir.** Boşanmalarda:

1. Gerdeğe girmiş ve mehir miktarını belirlemiş iseniz, hanımınıza mehrin tamamını verin.

2. Gerdeğe girmiş, fakat mehri belirlememişseniz, ona mehr-i misil yani sosyal konumu ona benzeyen kadınlarınkine göre ortalama bir mehir verin.

3. Henüz gerdeğe girmemiş, fakat mehri belirlemiş iseniz, mehrin yarısını verin.

4. Henüz gerdeğe girmeden ve mehir de belirlemeden eşinizi boşarsanız, gönüllerini hoş edecek güzel hediyelerle **onları sevindirin. İmkânları geniş olanlar kendi gücü ölçüsünde, kısıtlı olanlar da yine kendi ölçüsünde** tesellî edici hediyeler vererek onları **faydalandırmalıdır. Bu, iyilik ve erdem sahibi kimseler için bir görevdir.**

237. Eğer mehirlerini kararlaştırdıktan sonra, henüz kendilerine dokunmadan onları boşarsanız, bu durumda mehrin yarısını

vermelisiniz. **Ancak** boşanan **kadın** alacağı mehir hakkından **vazgeçer veya nikah bağı elinde olan** kocası, mehrin tamamını eşine **bağışlarsa, o zaman başka.** Fakat ey erkekler, **sizin** kendi hakkınızı **bağışlamanız,** yani cömertlik edip mehrin tümünü eşinize bırakmanız, dürüst ve erdemli kişilerin özelliği olan **takvâya daha uygundur.** Hep kendi çıkarınızı düşünmek olmaz, **birbirinize karşı iyilikte bulunmayı da unutmayın. Hiç kuşkusuz Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

Bu gibi toplumsal görevleri, ancak Allah'a karşı sorumluluğunun idrâkinde olan bir ümmet yerine getirebilir ve bu sorumluluğun idrâkine, en mükemmel şekilde ancak namaz ile ulaşılabilir:

238. Ey iman edenler! Dinin direği olan **namazları,** her türlü aşınmaya, pörsümeye, yıpranmaya, gevşemeye karşı titizlikle koruyun. Namazı mekanik hareketlere dönüştürmeden, okuduklarınızı anlayıp özümsemeye çalışarak, vaktinde ve gereği gibi kılın ve iş hayatının insanı en çok meşgul ettiği, namazın geciktirilmesine, çabucak kılınıp geçiştirilmesine ve hattâ terk edilmesine sebep olan vakitlerdeki namazlara, örneğin, ikindi namazına gereken dikkat ve özeni gösterin. Daha da önemlisi, namazınızın, ibâdetin bütün güzelliklerini içinde barındıran, bireyi ve toplumu her türlü aşırılıktan, kötülükten uzak tutan bir namaz olmasına gayret edin. Sizi üstün ahlâkî meziyetlerle donatarak dengeli, ölçülü, uyumlu, âdil, iyiliksever ve orta yolu izleyen bir ümmet konumuna yükseltecek olan bu namazları, yani **orta namazı** titizlikle **muhafaza edin ve** bunun için, **yürekten bir saygı ve bağlılıkla Allah'ın huzurunda** kıyâma **durun.**

239. Ama eğer düşman, yırtıcı hayvan, doğal âfet ve benzeri önemli bir tehlikeden **korkar** da durup namaz kılacak imkânı bulamaz**sanız, o zaman yürüyerek veya binek üzerinde,** yani durum neyi gerektiriyorsa, gücünüz yettiği kadarıyla namazınızı kılmalısınız (*4. Nisâ: 102*). Bu tehlikeli durumlardan kurtulup **güvene kavuştuğunuz zaman, daha önce bilmediklerinizi Allah size nasıl öğrettiyse, siz de**

namazı güzelce kılarak ve O'nun ayetlerini sürekli gündemde tutarak **O'nu öylece anın.**

240. İçinizden, geride hanımlarını bırakarak öleceğini anlayanlar, eşlerinin koca evinden **çıkarılma**ya ihtiyaç duyma**ksızın bir yıl boyunca geçimlerini sağlayacak kadar nafakayı vasiyet etsinler.**

Gerçi bu kadınların, bu bir yıl zarfında, kendi arzularıyla kocalarının evini **terk ederek kendileri hakkında** hukuk ve ahlâk kurallarına **uygun işler yapmalarından —**mesela evlenmelerinden— **dolayı size bir günah da yoktur.** Çünkü kocasının evinde kalmak kadının görevi değil, hakkıdır ve o, hakkını kullanıp kullanmamakta özgürdür.

Daha sonra inen ve kadına, ölen kocasının mirasından belli bir pay verilmesini öngören miras ayetlerinin, bu vasiyet zorunluluğunu kaldırdığı zannedilmemelidir. Çünkü miras ayrı bir hak, nafaka ayrı bir haktır. O hâlde koca, kendi ölümünden sonra hanımının bu hakkını garantiye almak üzere vasiyette bulunmak zorundadır. Vasiyet etmemiş olsa bile, hâkim, onun mirasından nafakayı alıp kadına vermelidir. Nitekim:

241. Boşanmış kadınların, adâlet ölçülerine uygun biçimde kocalarından **nafaka alma hakları vardır.** İslâm toplumunda hâkim, içinde bulundukları toplumsal şartları ve eşlerin durumunu göz önüne alarak, nafakanın süresini ve miktarını belirler. Kadın, henüz süre dolmadan evlenecek olursa, nafaka sona erer. Yeme içme, giyinme, barınma gibi ihtiyaçlardan ibaret olan bu hakkı ödemek ve ödenmesini sağlamak, haksızlıktan **sakınanların boynunun borcudur.**

242. İşte Allah, düşünesiniz diye ayetlerini size böyle açıklıyor.

Aile hayatınızı düzenleyen hükümlerden sonra, gelelim toplumsal hayatınızı düzenleyen hükümlerin açıklanmasına:

İlâhî yasalara göre, büyük tehlikeler karşısında ölüm korkusuyla paniğe kapılarak mücâdeleden kaçan toplumlar, çok daha büyük zararlara uğrar, hattâ yok olup giderler. İşte, İsrail Oğulları tarihinden bir örnek:

243. Baksana şu, binlerce kişi oldukları hâlde, ölüm korkusuyla yurtlarını terk eden geçmişteki Yahudi**lere! Bu yüzden Allah,** hayatın ve ölümün yalnızca Kendi elinde olduğunu, dolayısıyla, ölüm korkusuyla görevi terk edenlerin, korktuklarından çok daha büyük felâketlerle yüz yüze geleceklerini göstermek üzere, **onlara "Ölün!" dedi,** ölümlerinden **sonra da onları yeniden diriltti.**

Doğrusu Allah, insanlara karşı sonsuz lütuf sahibidir; ne var ki, insanların çoğu, bunca nimetleri kendilerine bahşeden Rablerine gereğince **şükretmezler.**

O hâlde ey inananlar, belâlara uğrayıp darmadağın olmak istemiyorsanız ölümden korkmayın, aksine;

244. Allah yolunda malınızla, canınızla **savaşın ve bilin ki, Allah her şeyi işiten, her şeyi bilendir.**

Ve elinizdeki nîmetleri, en çok kâr getirecek yerlere harcayarak akıllıca yatırım yapın;

245. Allah'ın kat kat fazlasıyla kendisine **geri ödeyeceği** bir güzel **borcu** Allah'a **verecek** olan **kimdir?** Yani kim canını, malını ve yeteneklerini İslâm yolunda fedâ ederek Allah'a güzel bir borç verirse, **Allah da** onu sonsuz cennet nîmetleri ve hoşnutluğu ile ödüllendirerek bu borcu **ona** âhirette kat kat fazlasıyla geri öder. **Rızkı eksilten de artıran da Allah'tır. Darlık veren de odur, bolluk veren de** ve hepiniz sonunda mutlaka döndürülüp O'na götürüleceksiniz. Bu bir imtihandır. Allahû Teâla da imtihanı nasıl isterse öyle yapar. Fakat her imtihan fedâkârlık ve sabır ister! Bunu bilin ki, öncekilerin düştüğü hatâya düşmeyin:

246. Mûsâ'dan sonra, İsrail Oğulları'nın ileri gelenlerine bir baksana; hani Peygamberlerinden birine:

"Bize bir komutan tayin et de, onun önderliğinde **Allah yolunda savaşalım!" demişlerdi. Peygamberleri:**

"Peki, ya size savaş emredilir de savaşmayacak olursanız?" deyince:

"Bizler düşman tarafından **yurtlarımızdan çıkarılmış ve çocuklarımızdan ayrı bırakılmışken, ne diye Allah yolunda savaşmayalım ki?" dediler. Fakat kendilerine savaş emredilince, —içlerinden pek azı hariç— hemen yüz çevirdiler. Allah, zâlimleri çok iyi bilmektedir.** Demek ki, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaktan çok, kişisel çıkarları koruma amacıyla mücâdele başlatanlar, sıkıntılarla yüz yüze gelir gelmez dâvâdan döneceklerdir.

Savaşı kabul edenlere gelince:

247. Peygamberleri, onlara:

"Allah size komutan olarak Talut'u seçti" deyince, onlar:

"Biz bu göreve ondan daha lâyık olduğumuz hâlde, o nasıl bizim başımıza komutan olabilir? Üstelik onun malı mülkü de yok!" diye itiraz ettiler. Peygamber:

"Doğrusu, onu size komutan olarak ben değil, bizzat **Allah seçti ve hem bilgi** ve hikmet**, hem de bilek gücünde onu hepinizden üstün kıldı.** Doğrusu **Allah,** yeryüzünde **egemenlik gücünü** kullarından **dilediğine verir. Allah**'ın lütuf ve merhameti pek **geniştir ve O, her şeyi bilendir." dedi.**

248. Peygamberleri, onlara devamla **dedi ki:**

"Onun komutanlığının işâreti, öteden beri savaşırken yanınızda bulundurduğunuz, fakat uzun zaman önce düşmanın eline geçmiş olan o **kutsal sandığın** onun vasıtasıyla **elinize geçmesi olacaktır. Meleklerin taşıyarak getireceği o sandığın içinde, Rabb'inizden bir sekinet,** bir gönül ferahlığı **ve Mûsâ ile Hârûn ailesinden kalan** bazı önemli eşyalar, kutsal emânetler ve **hatıralar vardır.** Bu sandığın bu şekilde size getirilmesi, kalplerinizin huzur ve güvenle dolmasını sağlayacaktır. **Eğer gerçekten inançlı kişiler iseniz, bu** aynı zamanda, Talut'un komutanlığı konusunda **sizin için kesin bir işaret**, apaçık bir delil**dir."** Böylece, sözü edilen sandık geldi ve Talut komutan olarak ordunun başına geçti.

249. Talut ordusuyla yola çıkınca:

"Muhakkak Allah, sizin sadakat ve sabrınızı **bir ırmakla deneyecek; kim ondan içerse benden değildir, kim de ondan tatmazsa, işte o bendendir,** yani beni seven ve emirlerime uyan disiplinli bir askerdir. Irmaktan doyasıya su içenler, Allah'a isyan etmiş olurlar, **ancak sadece eliyle bir avuç alanlara izin var." dedi. Fakat** ırmağa varır varmaz, **içlerinden pek azı hariç, ondan içtiler. Nihâyet, Talut ve beraberindeki müminler ırmağı geçince,** o zamana kadar imtihanı başarıyla geçenlerden bir gurup:

"Bu gün, Câlût ve ordusuna karşı savaşacak **gücümüz yoktur!" dediler.** Mahşer günü **Allah'ın huzuruna çıkacaklarına** yürekten **inananlar ise:**

"Nice küçük ve inançlı **topluluklar vardır ki, Allah'ın izniyle, büyük** fakat inançtan yoksun nice orduları, **kalabalıkları bozguna uğratmıştır.** Unutmayın arkadaşlar; **Allah,** zorluklara karşı **sabredenlerle beraberdir!" dediler.**

250. Müminler, **Câlût ve ordusuyla karşılaştıklarında:**

"Ey Rabb'imiz, bu çetin imtihanda **üzerimize sabır yağdır,** zorluklar karşısında bize dayanma gücü bahşet; dizimize derman, yüreğimize cesâret vererek **adımlarımızı sağlam kıl ve inkârcı topluluğa karşı bize yardım eyle!" diye duâ ettiler.**

251. Nihâyet, Talut ve askerleri **Allah'ın izniyle onları bozguna uğrattılar ve** o zaman genç bir asker olan **Davut, Câlût'u öldürdü.** Daha sonra **Allah, ona hükümdarlık** kudreti **ve hikmet** bilgisi **verdi.** Ayrıca Davud'u, madenleri işleyip zırh örme, dağlara ve kuşlara hükmetme, güzel ve etkili sesiyle ayetler okuma yerinde ve doğru hüküm verme, etkileyici konuşma gibi meziyetlerle donatarak, **ona dilediği şeyleri öğretti.**

O hâlde, siz de lütuf ve rahmete nâil olmak istiyorsanız, Allah yolunda mücâdele etmelisiniz. Unutmayın ki:

Eğer Allah, insanların bir kısmıyla diğer bir kısmını bertaraf etmemiş olsaydı, yani adâleti gerçekleştirmek isteyen iyi insanlara, zâlimlere karşı savaşma yetki ve görevini vermeyip, insanları birbirlerine karşı savunmasız bırakmış olsaydı, dünyada haksızlık ve zulüm egemen olur ve **yeryüzü fesada boğulurdu. Fakat Allah, tüm insanlara karşı lütuf sahibidir.** Bu yüzden de onların iyiliği için, zâlimlere karşı savaşmanızı emretmiştir.

252. İşte bunlar Allah'ın ayetleridir, onları sana hak olarak okuyoruz. Hak ve hakikat ile tam bir uyum içinde olan bu mesajları, doğruyu ve gerçeği ortaya koymak üzere sana bildiriyoruz.

Çünkü ey şanlı Elçi; **elbette sen,** Allah tarafından **gönderilmiş elçilerdensin.**

253. O elçiler ki, Biz onlardan bazılarına, diğerlerinden farklı üstün özellikler bahşettik: Onlardan kimileriyle Allah bizzat konuşmuş, kimilerini de daha başka **derecelerle yükseltmiştir. Meryem oğlu İsa'ya da apaçık mûcizeler verdik ve onu Kutsal Ruh** Cebrail'in vahiy ve ilham gücü **ile destekledik.**

Gerçi Allah insanların irâdelerini ellerinden alıp onları zorla Hak Dine boyun eğdirmeyi **dileseydi, o elçilerden sonrakiler, kendilerine apaçık mûcizeler gelmesine rağmen** ayrılığa düşüp **birbirleriyle savaşmazlardı.** Fakat Allah, onları seçimlerinde serbest bıraktı. İçlerinden bir kısmı, kendilerine bahşedilen bu özgürlük ve irâdeyi kötüye kullanınca **ayrılığa düştüler;** böylece **kimileri inandı, kimileri de inkâr etti.**

Evet, Allah dileseydi birbirleriyle çatışmazlardı, fakat Allah, sizin sınırlı bilginiz ve arzularınız doğrultusunda değil, kendi sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, **dilediğini yapar.**

254. Ey inananlar; hiçbir pazarlığın, dostluğun ve aracılığın olmadığı o dehşet verici **Gün gelmeden önce, size verdiğimiz nîmetlerden** bir kısmını Allah için ihtiyaç sahiplerine **harcayın!**

Unutmayın ki, Allah'ın bahşettiği nîmetleri O'nun yolunda harcamaktan kaçınan **nankörler, zâlimlerin ta kendileridir!**

Demek ki, bütün zulümlerin temelinde, insanların Allah'ı gereğince tanıyamamaları yatmaktadır. O hâlde, Rabb'inizi iyi tanıyın:

255. Allah, kendisinden başka ilâh olmayan bir tek ilâh, kulluk ve itaate lâyık yegâne otorite**dir. Hayy'dır,** dâimâ diridir, hayatın biricik kaynağıdır; **Kayyum'dur,** kâinâtın nizamını elinde bulunduran, bütün varlıkları koruyup gözeten, yöneten ve yönlendiren O'dur. Her şey, O'nun kudret ve irâdesiyle varlık ve intizâmını sürdürmektedir. O'nun kudret ve iradesi kesintisizdir; **ne bir uyuklama tutar O'nu, ne de bir uyku.**

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O'nun izni olmaksızın, huzurunda kim şefaat edebilir? Cezayı hak eden zalimleri azaptan kim kurtarabilir? O, kullarının **önlerinde ve arkalarında olan her şeyi bilir.** Onların yaptıkları ve yapacakları, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, yapıp gönderdikleri ve geride bıraktıkları her şeyi bilir. **Oysa onlar, Allah dilemedikçe, O'nun ilminden hiçbir şey kavrayamazlar. O'nun sonsuz kudret ve hükümrânlığı, gökleri ve yeri kuşatmıştır. Bunların korunup gözetilmesi, O'na asla zor gelmez. Gerçek yücelik, gerçek büyüklük, sadece O'na aittir.**

İşte insanlık, bu yüce hakîkate iman etmediği sürece asla kurtuluşa ulaşamayacaktır. Bunun için, apaçık ve ikna edici delillerle insanları hak dine davet etmeli, ancak onları inanç konusunda zorlamamalısınız:

256. İslâm dini bir inanç ve o doğrultuda yaşam tarzıdır. Onu böyle kabul etmek kişinin özgür seçimine bağlıdır. Çünkü **Dinde zorlama yoktur.** Hiç kimseye, herhangi bir dini kabul veya reddetme konusunda baskı yapılamaz. İnanç özgürlüğü baskı ve zorbalıkla sınırlandırılamaz. Ayrıca kimsenin Müslüman olma mecburiyeti yoktur. Gerçekler açıkça anlatılıp zihinler aydınlatıldıktan sonra, her insan kendi özgür iradesiyle bir tercihte bulunur ve bunun sorumluluğunu da yine kendisi taşır. Çünkü **doğru yol, eğri yoldan tamamen ayrılıp açıkça ortaya konmuştur. Artık her kim,** kelime-i tevhidin ilk rüknünde ifâde edildiği gibi, Allah'ın otoritesini ve hükümlerini hiçe sayan insan ve cin şeytanlarının egemenliğini, yani **tağutları inkâr eder,** Lâ ilâhe der **ve** hayatın her alanında tek egemen güç olarak **Allah'a inanırsa,** illallah derse, **kopmak bilmeyen sapasağlam bir kulpa tutunmuş olur.** Hiç kuşkusuz **Allah,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

Evet, inanıp inanmamakta serbestsiniz, fakat şunu iyi bilin ki:

257. Allah, inananların koruyucusu, yardımcısı, dostu ve **velisidir; onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlere gelince, onların velisi de** Allah'ın otoritesini ve hükümlerini hiçe sayarak kendilerini ilâhlaştıran insan ve cin şeytanları, yani **tağutlardır.** Bu azgın şeytanlar, **onları aydınlıktan karanlıklara sürüklerler. İşte bunlar, cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır!**

Mümin ile kâfiri daha iyi tanımak üzere, şu yaşanmış örneğe kulak verin:

258. Allah kendisine hükümdarlık verdi diye, O'nun bahşettiği zenginlik ve güçle şımarıp azgınlaşarak **Rabb'i hakkında İbrahim'le tartışmaya girişen** Nemrut adındaki **kimsenin hâline bir baksana! Hani İbrahim:**

"Benim Rabb'im hem dirilten, hem de öldürendir!" deyince, o:

"Ben de tıpkı senin Rabb'in gibi **diriltir ve öldürürüm!" dedi.** Sonra güya iddiasını ispatlamak için, ölüm cezası almış iki mahkûmu zindandan çıkarttı. Birini öldürdü, diğerininse hayatını bağışladı. **Buna karşılık İbrahim,** onunla kısır tartışmalara girmeden**:**

"Peki, **Allah güneşi doğudan getirir, haydi sen de** kayıtsız şartsız itaat edilmeye lâyık bir otorite isen, **onu batıdan getirsene!" deyince, o inkârcı şaşırıp kaldı,** İbrahim'e verecek bir cevap bulamadı.

Allah, hakîkati bile bile reddeden **zâlim toplumu doğru yola iletmez.**

Gelelim, ikinci örneğe:

259. Yâhut hakîkate ulaşmak için çaba harcayan, doğruyu görünce de, inatçılık etmeden ona teslim olan **şu kimsenin misaline** ibretle bir bak,

bir düşünsene: Hani **o, altı üstüne gelmiş, ıssız mı ıssız bir şehrin yanından geçerken** kendi kendine:

"Bütün bunlar ölüp gitmişken, Allah hepsini yeniden ne zaman**, nasıl diriltecek acaba?" deyince, Allah onu derhâl öldürdü ve yüz yıl sonra yeniden dirilterek:**

"Söyle bakalım, sence ölü vaziyette **kaç yıl kaldın?" diye sordu. Adam:**

"Olsa olsa **bir gün, ya da birkaç saat kalmışımdır!" deyince, Allah buyurdu ki:**

"Hayır, aslında yüz yıl kaldın. Yiyeceğine ve içeceğine baksana, daha bozulmamışlar bile. Bir de şu etleri çürümüş, kemikleri dağılmış **eşeğine bak!** İşte bütün bunları, **seni, insanlığa,** sınırsız kudretimizi gösteren **bir ibret belgesi kılmak için** yaptık. **Şimdi o** çürümüş **kemiklere bir bak; nasıl onları üst üste yerleştiriyor, sonra da üzerlerine et giydiriyoruz!"**

Nihâyet, ölüm ötesi hayat ile ilgili hakîkat **ona iyice belli olunca:**

"Artık kesinlikle anladım ki, Allah'ın her şeye gücü yetermiş!" dedi.

Demek ki Allah sizden körü körüne iman etmenizi değil, aksine vahyin ışığında aklınızı kullanarak ve tüm kalbinizle iknâ olarak inanmanızı istiyor. Bakınız, imanın sembolü olan atanız İbrahim, size nasıl yol gösteriyor:

260. Hani bir vakit İbrahim:

"Ey Rabb'im, ölüleri nasıl dirilteceğini bana göster!" demişti. Allah:

“Yoksa buna **inanmıyor musun** ey İbrahim**?” deyince, o:**

“Yo, elbette inanıyorum fakat kalbimin iyice yatışması için bunu gözlerimle görmek istedim yâ Rab!**” dedi. Bunun üzerine Allah:**

“Öyleyse dört tane kuş yakala ve onları iyice **kendine alıştır. Sonra** onları kesip parçalara böl ve **her bir parçasını birer tepeye bırak. Ardından da onları çağır,** Allah’ın izniyle hepsi dirilecek ve **uçarak sana gelecekler. Şunu iyi bil ki, Allah sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.” dedi.**

Evet, tüm evreni şaşmaz bir ölçü ve mükemmel bir uyum içinde yaratan sonsuz hikmet ve adâlet sahibi Allah, elbette insanları öldükten sonra yeniden diriltecek ve iyileri cennete, kötüleri de cehenneme gönderecektir. Böylece zâlimlerin kötülükleri yanlarına kalmayacak, iyilik yapanların iyilikleri de boşa gitmeyecektir.

O hâlde, yeryüzünde ezilen, sömürülen, çaresiz ve yoksul insanların kurtuluşu için harcadığınız hiçbir emeğin, hiçbir malın boşa gitmeyeceğinden emîn olun, çünkü:

261. Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, tıpkı buğday tohumu eken bir çiftçinin durumu**na benzer:** Toprağa atılan bu tek tohum, **her başağında yüz buğday tanesi olmak üzere, tam yedi başak filiz verecektir.** Yani, Allah yolunda harcama yapan kişi, mükafatını yedi yüz katıyla alacaktır. Hattâ **Allah, dilediğine,** bundan **kat kat fazlasını da verir. Çünkü Allah,** lütuf ve merhametiyle **sınırsızdır, her şeyi bilendir.**

262. Mallarını Allah yolunda harcayan ve bu harcamalarının ardından, yaptığı iyilikleri **başa kakmayan, gönül incitmeyen kimseler var ya, işte Rableri katında onlara nice ödüller vardır;**

Hesap Gününde **onlar ne korkuya kapılacak, ne de üzüntüye uğrayacaklar!**

263. Gönül alıcı **tatlı bir söz söylemek ve**ya bir kimsenin ayıbını örtüp kusurunu **bağışlamak, peşinden** başa kakma ve **incitme gelen bir sadakadan daha değerlidir.**

Öyle ya, **Allah hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla sizin vereceğiniz sadakalara da ihtiyacı yoktur; bununla birlikte, O ceza vermekte acele etmez, **sonsuz şefkatiyle yumuşak davranır.** O hâlde:

264. Ey inananlar! Sadakalarınızı ve yaptığınız iyilikleri, **insanların başına kakarak,** gönül **inciterek boşa çıkarmayın; tıpkı Allah'a ve âhiret gününe inanmadığı hâlde, sırf insanlara gösteriş olsun diye malını** güya Allah yolunda **harcayan** ve böylece tüm iyilikleri boşa giden münâfık**lar gibi** sadakalarınızı geçersiz kılmayın**.**

Böylesi bir iyilik, tıpkı üzerinde biraz toprak bulunan kayalığa atılan tohuma **benzer ki, ansızın yağan bir yağmur,** tohumu filizlendireceği yerde, kaya üzerindeki toprağı silip süpürerek **onu çıplak bir taş hâlinde bırakır.** İşte bu tür sadakalar, böyle bir kaya üstüne atılmış tohum gibi boşa gitmeye mahkûmdur. Dolayısıyla, gösteriş amacıyla iyilik yapanlar veya yaptıkları iyilikleri insanların başına kakanlar, **kazandıklarından hiçbir şey elde edemeyecekler. Allah, inkâra sapan** ve cömertçe sunduğu nîmetleri yoksullarla paylaşmaktan kaçınarak nankörlük eden **bir toplumu, asla doğru yola iletmez.** O'nun doğru yola ileteceği kimseler şunlardır:

265. Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve yüreklerindekini pekiştirmek için, yani kalplerindeki imanı kökleştirmek ve ruhlarını eğitip iyiliklere alıştırmak için **mallarını harcayanların durumu, yaylalık bir tepe üzerindeki verimli bir bahçeye** tohum eken bir çiftçinin

durumuna **benzer ki, oraya kuvvetli bir yağmur yağınca,** normal bahçelerin en az **iki katı ürün verir; hattâ yağmur değmese bile,** yüksekliğinden dolayı ince bir yağmur, ya da çiy gibi hafif **bir çisenti** düşer, yine de ürününü verir. Öyleyse, az çok demeyin, malınızı Allah yolunda harcayın, çünkü **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

Yaptığı iyilikleri insanların yüzüne vurup gönül inciterek sadakalarını boşa çıkaran ve bu sadakaların sevabına en çok muhtaç olduğu mahşer gününde hepsinin yok olup gittiğini gören kişinin durumu neye benzer, bilir misiniz?

266. İçinizden hanginiz arzu eder ki,

İçerisinde ırmakların aktığı, çeşit çeşit ürünlerin yetiştiği hurma bahçelerine, üzüm bağlarına sahip olsun da,

Çoluk çocuğunun bakıma muhtaç olduğu bir sırada, tam da üzerine ihtiyarlık çökmüşken,

Aniden alevli bir kasırga kopsun ve biricik geçim kaynakları olan o **bahçeyi yakıp kül ediversin?** Herhâlde hiçbiriniz, böyle acınacak bir duruma düşmek istemezsiniz, değil mi?

İşte Allah, düşünesiniz de, bugünden tedbirinizi alıp, yarın Hesap Gününde pişman olmayasınız **diye size ayetlerini böyle açıklıyor.** O hâlde;

267. Ey iman edenler! Gerek sizin çalışıp üreterek **kazandığınız, gerekse yerden sizin için çıkardığımız** toprak ürünleri, maden, define ve petrol gibi **nîmetlerin temiz ve helâl olanlarından** bir kısmını Allah yolunda ihtiyaç sahiplerine **harcayın.** Size verilecek olsaydı, beğenmediğiniz için **yüzünüzü buruşturmadan almayacağınız** döküntü, bozuk, çürük ve **değersiz malları** sakın sadaka olarak **vermeye kalkışmayın.**

Şunu iyi bilin ki, Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, dolayısıyla sizin iyiliklerinize de ihtiyacı yoktur, asıl buna muhtaç olan sizsiniz. Ve gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan da sadece O'dur.** O hâlde, Allah'ın bahşettiği nîmetleri yoksullarla paylaşmaktan sizi alıkoymaya çalışan insan ve cin şeytanlarının sözlerine aldanmayın:

268. Şeytan, fakirlik ihtimali **ile gözünüzü korkutur ve size** cimrilik, hırsızlık, hayasızlık gibi **kötülükleri telkin eder. Allah ise, size kendi katından bir bağışlama ve büyük bir lütuf vaad etmektedir.** Öyle ya, **Allah** lütuf ve merhamet bakımından **sınırsızdır, her şeyi bilendir.**

269. O, ilâhî bilgiyi pratik hayata uygulama yeteneği olan **hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmiş ise, ona gerçekten pek çok iyilik bağışlanmış demektir.**

Ne var ki, idrâk ve sağduyu sahibi olanlardan başkası bunları **düşünüp ibret almaz.**

270. Allah, yaptığınız her harcamayı ve adadığınız her adağı kesinlikle bilmektedir ve ona göre karşılığını verecektir. Öyleyse, sakın iyilik etmekten uzaklaşarak zulme sapmayın! Unutmayın ki, **zâlimlerin** âhirette **hiçbir yardımcıları olmayacaktır.** Bu dünyada da sizden asla destek görmemelidirler.

271. Sadakalarınızı, **—**gösteriş amacı gütmemek şartıyla— **açıktan verirseniz, ne güzel!** Fakat **onu fakirlere gizlice vermeniz, sizin için daha iyidir.** Çünkü bu, **bazı günahlarınızın bağışlanmasını** ve kalplerde sevgi, şefkat, kardeşlik gibi duyguların filizlenerek, müminler arasında birlik, beraberlik ve dayanışma ruhunun canlanmasını, böylece, kötülüklerin, zulüm ve haksızlıkların silinip yok olmasını **sağlar.** Bunun için, sadakaları gizlice vermek daha güzeldir. Ancak zekât, açıktan verilmelidir.

Böylece hem yanlış anlaşılmaların ve kötü zannın önüne geçilmiş, hem de insanlar zekât vermeye teşvik edilmiş olur.

Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

Ey Peygamber ve onun izinden giden Müslüman! Hangi dinden olursa olsun, ihtiyacı olan ve yardımı hak eden herkese yardım elini uzatmalısın. Fakat bu iyilikleri, onları İslâm'a çekmek için baskı aracı olarak kullanmamalısın. Ayrıca, yardıma muhtaç müminler dururken, kâfirlere —onları İslâm'a ısındırma amacıyla bile olsa— öncelik tanımamalısın. Çünkü:

272. Senin görevin, onları her ne pahasına olursa olsun **hidâyete erdirmek değildir.** Sen sadece uyarmakla yükümlüsün ve dilediğini imana erdirme yetkisine sahip değilsin. Fakat yalnızca **Allah'tır,** samîmî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni doğru yola ileten.**

Ey inananlar! **İyilik nâmına yaptığınız her harcama,** aslında **kendi faydanızadır.** Çünkü **siz yalnızca Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için harcama yapıyorsunuz.** O hâlde, şu müjde ile sevinin: **Yaptığınız bütün iyilikler, size tam olarak —**hem de kat kat fazlasıyla— **geri ödenecek ve kesinlikle haksızlığa uğratılmayacaksınız.**

273. Fakat bu yardımları, öncelikle **Allah yolunda** olmaya çalışan, yani kendisini İslâm yolunda hizmete adamış, bu yüzden de **darlığa düşen ve** geçimini kazanmak amacıyla **yeryüzünde gezip dolaşacak gücü olmayan yoksullara** vermelisiniz. Yardıma hiç ihtiyaçları yokmuş gibi sadaka istemekten **çekindikleri için,** işin içyüzünü **bilmeyenler onları zengin sanır. Onları,** yüzlerine ve kıyafetlerine dikkatlice bakınca **simalarından tanırsın, çünkü insanlara el açıp dilenmezler.**

İşte böyle muhtaç insanlara **her ne iyilik yaparsanız, Allah hepsini bilmektedir.** Dolayısıyla, mükâfâtını da tam olarak verecektir:

274. Mallarını gece gündüz, gizli açık demeyip hangi zaman ve durumda olursa olsun, ihtiyaç sahibini görür görmez derhâl **harcayanlar var ya, onlar için Rableri katında nice ödüller vardır ve** mahşer günü **onlar ne korkuya kapılacak, ne de üzüleceklerdir.**

Fakat yoksulları gözetmeyen, hele hele fâiz ve tefecilikle onların kanını emerek sömüren zâlimlere gelince:

275. İnsanların acil paraya ihtiyaç duydukları zayıf anlarını fırsat bilerek, verdikleri borç karşılığında fâiz alıp insafsızca tefecilik yapanlar, yani **ribâ yiyenler,** mahşer gününde kabirlerinden **ancak şeytan çarpmış** ve cinnet geçirmiş **kimsenin kalktığı gibi** perişan bir hâlde **kalkacaklardır. Bunun sebebi:**

"Sizin helâl gördüğünüz kâr ortaklığına dayalı borçlanmalar ve her türlü **ticâret** ve kira gelirleri **de tıpkı fâiz gibidir.** Eğer fâiz almak haramsa, bunların da haram olması gerekir. Zira ikisinde de sermayenin para kazanması söz konusudur!**" demeleridir.**

Dikkat edilirse, kâfirler, fâizin ticâret gibi helâl olduğunu ifâde etmek için "Faiz ticâret gibidir." demeleri gerekirken, sanki iktisadi hayatın vazgeçilmez unsuru fâizmiş de, yasaklığı tartışılan konu ticâretmiş gibi, "Ticâret fâiz gibidir." diyorlar.

Oysa Allah ticâreti helâl, fâizi haram kılmıştır. Çünkü fâiz, ticârî faaliyetlerden tamamen farklıdır.

O hâlde, her kim kendisine Rabb'inden bir öğüt ulaşır da o öğüdü dinleyip tefecilikten, fâizcilikten **vazgeçerse, geçmişte olan kendisinindir.** Bu ayet inmeden önce fâiz yoluyla elde ettiği kazanç kendisinden geri alınmayacaktır. **Onun** âhiretteki **durumu ise Allah'a kalmıştır.** Allah, tövbesindeki samîmiyete ve tövbe ettikten sonraki davranışlarına göre ona hak ettiği karşılığı verecektir.

Fakat kim de Allah'ın emrini hiçe sayarak **yeniden** fâizciliğe **dönerse, işte onlar da cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır!**

Faizden vazgeçmeyenler, bunun cezasını sadece âhirette görecek de değiller:

276. Allah, fâiz ve tefecilikle elde edilen kazancı, yani **ribâyı bereketsiz kılar, sadakaları ise kat kat artırır.** Nitekim, fâiz ve tefeciliğin yaygınlaştığı toplumlarda, çıkarcılık ve bencillik duyguları egemen olur. Sürekli sınıf çatışmaları, anarşi ve sosyal bunalımlar yaşanır. Karşılıksız yardım ve iyiliklerin yaygınlaştığı toplumlarda ise, kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma duyguları hakim olur. Refah ve zenginlik, toplumun her kesimine yayılır. İşte bu yüzdendir ki, fakirlere verilen sadakalar cennet nîmetlerine, fâiz kazançları ise cehennem azâbına sebep olacaktır.

Çünkü **Allah, nankörlüğe batmış günahkârların hiçbirini sevmez.**

277. İman edip doğru ve yararlı işler yapan, namazını özenle kılan, zekâtını verenlere gelince, işte Rablerinin katında onlara nice ödüller vardır, o gün **onlar ne korkuya kapılacak, ne de üzüntü çekecekler.** O hâlde:

278. Ey inananlar, eğer Allah'a ve âhiret gününe **gerçekten inanıyorsanız, Allah'tan korkup sakının da,** geçmişten **kalan fâiz alacaklarınızdan vazgeçin.**

279. Şâyet bunu yapmayacak olursanız, Allah'a ve Elçisine karşı savaş açtığınızı ve Allah'ın da size savaş ilân ettiğini **bilmiş olun. Fakat tövbe ederseniz,** birikmiş fâiz alacaklarınızdan vazgeçmeniz şartıyla, **anamallarınız sizindir.** Bu konuda temel prensip şudur: **Ne haksızlık edin, ne de haksızlığa uğrayın.** Zulmeden de, zulme rıza gösteren de suçludur.

280. Eğer borçlu olan kişi **maddî sıkıntı içindeyse,** borcunu **kolayca ödeyebileceği bir zamana kadar beklemek** ve ona vade tanımak gerekir. Fakat **eğer bilirseniz,** alacağınızı tümüyle ona bağışlayıp **sadaka olarak vermeniz, sizin için daha iyidir.**

İşte bu gibi iyilik ve erdemliliklerin toplumda tamamen yerleşmesi için;

281. Kendinizi öyle bir Güne hazırlayın ki, o gün hepiniz Allah'ın huzuruna çıkarılacaksınız, sonra da herkese, ne kazanmışsa tastamam ödenecek ve hiç kimseye haksızlık edilmeyecektir.

Ama âhiret inancının yanı sıra borçlar ve alacaklar konusunda bağlayıcı ve caydırıcı önlemler için, hukukî yaptırımlara da gerek vardır:

282. Ey inananlar! Aranızda belli bir vade ile borçlandığınızda, onu hukûkî bağlayıcılığı olacak bir şekilde **yazın. Aranızdan bir yazıcı** veya yetkili bir kimse, adâlet prensiplerine **uygun biçimde onu yazsın.** Böyle bir yazı yazması için kendisine başvurulan **hiçbir yazıcı, Allah'ın kendisine —**okuma yazma kabiliyeti bahşederek— **öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın,** Kur'an'da belirtilen kurallar doğrultusunda **yazsın.**

Sadece borç veren kişi değil, **borçlanan kişi** de borcun miktarını ve vâdesini **yazdırsın, Rabb'i olan Allah'tan korkup sakınsın da, borcunu olduğundan eksik göstermesin.**

Eğer borçlanan kişi; zihinsel özürlü veya kârını zararını bilmeksizin harcamada bulunan bir kimse **ise, yahut** yaşının küçüklüğü, ihtiyarlığı, hastalığı... sebebiyle yetersiz ve **güçsüz biriyse, ya da** dilsiz olduğu için konuşamama, aşırı derecede bilgisiz olma, o anda orada bulunamama gibi sebeplerle bizzat kendisi **yazdıramayacak durumdaysa,** o zaman, onun haklarını korumakla yükümlü olan **velisi, adâlete uygun biçimde** böyle bir yazı **yazdırsın.**

Bu işlemleri yaparken, **içinizden,** doğruluğuna güvendiğiniz ve ergenlik çağına ulaşmış aklı başında **iki erkek şâhit bulundurun. Şâyet iki erkek yoksa, şâhitliğine güvenebileceğiniz kimselerden bir erkek ve iki kadın şâhit tutun ki, kadınlardan biri** ayrıntıları hatırlamakta güçlük çeker yahut **yanılırsa, diğeri ona hatırlatabilsin.** Çünkü amaç, hiç kimsenin haksızlığa uğramaması için şâhitlerin doğru tespit edilmesi ve böylece gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır.

Şahitler, yazışmaya veya gerektiğinde şâhitlik etmeye **çağrıldıkları zaman,** bu görevi yapmaktan **kaçınmasınlar.**

Ey yazıcılar, şâhitler, borç alanlar ve borç verenler! **İster az, ister çok olsun, verilen borcu vadesiyle birlikte yazma konusunda üşengeçlik göstermeyin. Bu, Allah nazarında hem adâlete daha uygun, hem şâhitliğin yerine getirilmesi bakımından daha sağlam, hem de şüpheye düşmemeniz için daha elverişlidir.**

Ancak, aranızda elden ele, birebir olarak **yaptığınız peşin alışverişlerinizi yazmamanızın bir sakıncası yoktur. Fakat** yine de, **bu** peşin **alışveriş sırasında,** —yapabilirseniz— iki **şâhit bulundurun.**

Ne yazıcıya, ne de şahide asla zarar verilmemelidir. Eğer böyle bir fenâlığı **yaparsanız,** zararı yine **kendinize** dönecek bir **suç işlemiş olursunuz.**

Bunun için, **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece dikkatli davranın, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** İşte **Allah, sizleri böyle eğitiyor.** Unutmayın ki, **Allah her şeyi** en mükemmel şekilde **bilendir.**

283. Eğer yolculuk veya buna benzer herhangi bir imkânsızlık **durumunda olur da, yazacak birini bulamazsanız, o taktirde** verilen borca karşılık **rehin alınan mallar** da yeterli olur, yazılı belge ve

şâhit yerine geçer. Nitekim, yazıcı ve şâhitlerin bulunduğu durumlarda bile, yalnızca rehin alınmış mallarla yetinebilirsiniz.

Bununla birlikte; şâhit, yazılı belge ve rehin gibi tedbirleri ihmal ederek **birbirinize güvenmiş olursanız, kendisine güven duyulan kişi, Rabb'i olan Allah'tan korksun da, üzerindeki emâneti sahibine geri ödesin.**

Bir de, şâhit olduğunuz gerçekleri örtbas ederek, ya da delilleri ortadan kaldırarak **şâhitliği gizlemeyin. Her kim onu gizlerse, işte öylesinin kalbi günaha batmış** ve hattâ imanı tehlikeye düşmüş **demektir.** Unutmayın ki, **Allah, yaptığınız her şeyi bilmektedir.** Dolayısıyla, yeri ve zamanı geldiğinde hepsinin karşılığını verecektir.

Sakın "Kalplerdeki gizlilikleri de kim bilecekmiş?" demeyin:

284. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. İçinizdeki kötü niyet, duygu ve düşünce**leri açığa vursanız da, gizleseniz de, Allah sizi ondan hesaba çeker; sonra dilediğini bağışlar, dilediğini cezalandırır.** Elinizde olmadan aklınıza geliveren kötü düşüncelerinizi bağışlar, bilerek ve isteyerek kurduğunuz hâince niyet ve düşüncelerinizi de —eğer cezayı gerektiriyorsa— cezalandırır.

Hiç kuşku yok ki, Allah'ın her şeye gücü yeter.

Bu ayet-i kerime inince, Allah'ın emir ve yasaklarını uygulamakta son derece titiz davranan Müslümanlar, ellerinde olmaksızın kalplerinden geçen bütün duygu ve düşüncelerinden dolayı günaha girdiklerini ve bu yüzden azâba uğrayacaklarını zannederek, Allah'ın elçisine gelip gözyaşları içinde ona acziyetlerini arz ettiler. Bunun üzerine, konuyu açıklığa kavuşturarak yanlış anlamaları gideren ve endişe dolu kalplere ferahlık veren şu ayetler indi:

285. Peygamber, Rabb'inden kendisine gönderilen her şeye gönülden **iman etmiştir,** ona tâbi olan **müminler de… Onların hepsi de, Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve elçilerine inanırlar.** Bütün Peygamberlerin aynı kaynaktan geldiğini, aynı mesajı taşıdığını bilerek, **"Biz onlar arasında hiçbir ayrım gözetmeyiz."** derler. En çetin ve dayanılmaz imtihânlarda, en ağır şartlarda bile:

"Çağrını **işittik ve** tüm kalbimizle emrine **boyun eğdik, fakat** yine de lâyık olduğun itaati sana gösteremedik, **bağışla bizi ey Rabb'imiz; dönüşümüz elbet Sanadır!" dediler.**

İlâhî hükümlere itaat konusunda son derece duyarlı ve dikkatli olan müminler, "İçinizdekileri açığa vursanız da, gizleseniz de, Allah sizi ondan hesaba çeker." ayetinin omuzlarına yüklediği görevi yerine getirememe korkusuyla, telaş içerisinde Peygamberin huzuruna çıkmış ve acziyetlerini, endişelerini dile getirerek, gözleri yaşlı bir hâlde Rabb'lerine el açıp yakarmışlardı. Bunun üzerine, hem dualarının kabul edildiğini bildirerek yüreklerine su serpen, hem de kıyâmete kadar gelecek müminleri ilâhî rahmet ve yardım ile müjdeleyen şu mübarek ayetler nâzil oldu:

286. Allah hiç kimseye, gücünün üstünde bir sorumluluk yüklemez. İnsanın kendi özgür irâdesiyle, bilerek ve isteyerek **yaptığı** iyilikler **kendi lehine,** bilerek ve isteyerek **işlediği** kötülükler **de kendi aleyhinedir.** İşte, sizin kabul edilen dualarınız:

"Ey Rabb'imiz, eğer unutur veya yanılır isek, istemeden, bilmeden işlediğimiz günahlardan dolayı **bizi sorumlu tutma!"**

"Ey Rabb'imiz! Bizden önceki ümmet**lere** isyankârlıklarından dolayı **yüklediğin gibi, bize de ağır görev ve yükümlülükler verme!"**

"Ey Rabb'imiz, güç yetiremeyeceğimiz sorumluluğu bize yükleme! İnsanın dayanma gücünü esasen aşmasa bile, bizim

eksikliğimizden ve irâdemizin zayıflığından kaynaklanan sebeplerle, başarmakta zorlanacağımız, altından kalkamayacağımız ağır sorumluluklarla, dehşet verici belâ ve imtihânlarla yüz yüze getirme bizi, ya Rab! **Günahlarımızı bağışla, bizi affet, bize merhamet eyle! Sensin bizim Mevla'mız,** efendimiz, gerçek dostumuz! O hâlde, senin ayetlerini inkâr eden **kâfir topluma karşı bize yardım eyle,** ya Rab! **"**

Şimdi, bu ilâhî yardımın sizden öncekilerde nasıl tecellî ettiğini görmek üzere, şu mübarek sûreye kulak verin:

3. ÂL-İ İMRÂN SÛRESİ

Adını, İmrân ailesinden söz eden 33-35. ayetlerden alan sûre, Medîne'de, hicretten iki veya üç yıl sonra indirilmiştir. 200 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm (*Bkz. 2. Bakara: 1, 23 ve 24*)**.**

2. Allah, kendisinden başka ilâh olmayan ve emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğilmesi gereken biricik otorite, eşi ortağı olmayan bir tek İlah**tır; Hayy'dır,** hayatın biricik kaynağıdır, ölümsüzdür, **Kayyûm'dur,** bütün varlıkları sürekli olarak koruyup gözeten, yöneten ve yönlendirendir.

3. Bu Kitabı sana hak ile, yani hak ve hakîkati ortaya koymak üzere, **kendisinden önceki** kitapları ve ilâhî metin**leri onaylayıcı** ve değiştirilmiş, tahrif edilmiş kısımlarını düzeltici **olarak gönderen O'dur.**

İnsanlığa doğru yolu göstermek üzere, daha önce Tevrat'ı ve İncil'i de O indirmişti. İşte, doğruyu yanlıştan ayırt etmenin şaşmaz ölçüsü olan hak ve batılı farkettiren bu kitabı, **Furkân'ı da indiren O'dur.**

Artık bunca açık delillerin gönderilmesinden sonra:

4. Allah'ın ayetlerini inkâr edenler için, çetin bir azap vardır! Hiç kuşkusuz, **Allah azizdir,** mutlak güç ve otorite sahibidir; ezilen, sömürülen

ve hakları çiğnenen mazlum ve çaresiz kulları adına **intikam alandır!**

5. Doğrusu ne yerde, ne de gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz.

6. Sizi rahimlerde yaratıp **dilediği gibi şekillendiren O'dur. O'ndan başka ilâh yoktur ve O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

İşte size bu mükemmel biçimi veren Allah, aynı mükemmellikte bir Kitap gönderdi:

7. Sana bu muhteşem **Kitabı gönderen, O'dur.** Kur'an'ın büyük **bir kısmı muhkem ayetlerden oluşmaktadır ki, bunlar Kitabın aslı ve esasıdır. Diğer ayetleri ise, müteşâbihtir.**

Muhkem: Bozulmaya, yıkılmaya karşı korunmuş, sapasağlam ve dayanıklı şey demektir. Kur'an, hiçbir değişikliğe ve bozulmaya uğramayacak şekilde korunmuş, sağlamlaştırılmış olduğundan, bu anlamda bütün ayetleri muhkemdir. (*11. Hûd: 1; 22. Hacc: 52; 47. Muhammed: 20*)

Müteşâbih: Aralarındaki fark neredeyse seçilemeyecek ölçüde birbirleriyle benzeşen şeyler demektir. Kur'an ayetleri; güzellik, doğruluk, söylem biçimi gibi bir çok yönlerden birbirlerine benzediğinden, bu anlamda da bütün ayetleri müteşâbihtir (*39. Zümer: 23*).

Buradaki anlamıyla; bizden hem iman ve hem de o iman doğrultusunda amel isteyen, yani konusu iman ve amel olan ayetlere muhkem; ama sadece iman isteyen, konusu iman olup bizden bir amel istemeyen ayetlere de müteşabih denir. Mesela; namaz, infak, içki, kumar gibi konuları anlatan ayetler muhkem, Adem'in topraktan yaratılması, Fil olayı, Musa'nın asası ile denizin yarılması gibi konuları anlatan ayetler de müteşabihtir.

Kur'an'ın asıl varlık sebebi, insan hayatını Allah'ın rızası doğrultusunda düzenleyen muhkem ayetlerdir. Ama onların uygulanabilmesi için müteşabih

ayetlerle kazanacağımız iman desteğine gerçekten ihtiyacımız vardır.

Fakat, Kur'an ile hayatını düzenleme ve onun dilediği gibi yaşama niyeti olmayan **kalplerinde eğrilik bulunan** kötü niyetli veya bilgisiz insan**lar,** Kur'an'ın bildirdiği gerçekler konusunda insanları şüpheye düşürerek **fitne çıkarmak ve** Allah'ın kitabını keyiflerince **yorumla**yıp bâtıl iddia ve önyargılarını Kur'an'a onaylat**mak amacıyla,** muhkem ayetleri görmezlikten gelirler de, kulluk derdinde olmadıkları için anlamını rahatça çarpıtabileceklerini düşündükleri bu **müteşâbih ayetlerin peşine düşerler.**

Oysa onların gerçek anlamını ve doğru **yorumunu, sadece Allah bilir.** Ve bunu, kitabında size de açıkça bildirmiştir. O hâlde, birkaç anlama gelebilen bu müteşâbih ayetlerin doğru yorumunu Allah'tan, yani onun kitabından ve onları beyan hakkı verilen Elçi'sinden öğrenmelisiniz. Nitekim, **ilimde derinleşmiş olanlar:**

"Biz, ona tüm kalbimizle **iman etmişiz,** muhkem olsun, müteşâbih olsun, Kur'an ayetlerinin **tümü Rabb'imiz tarafından gönderilmiştir!" derler.** Fakat bu hakikati, **akıl ve sağduyu sahiplerinden başkası düşünüp öğüt almaz.**

O temiz yürekli, derin kavrayışlı müminler, şöyle yalvarırlar:

8. "Ey Rabb'imiz, bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi eğriltme, bize katından bir rahmet bağışla! Çünkü sen, sonsuz nîmetleri **cömertçe bağışlayansın!"**

9. "Ey Rabb'imiz! Elbette Sen, gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan bir Gün**de, hesap sormak **için tüm insanlığı bir araya toplayacaksın. Hiç kuşku yok ki, Allah asla sözünden caymaz!"**

10. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince;** o çok güvendikleri servetleri, saltanatları, orduları, güçleri, yani **malları ve çocukları, onları Allah'**ın azâbın**dan kurtaramayacaktır! İşte onlar,** cehennemdeki korkunç **ateşin yakıtıdırlar!**

11. Şu inkârcıların gidişâtı, **tıpkı Firavun hanedanının ve onlardan önceki** zâlim**lerin durumuna benziyor. Onlar da Allah'ın ayetlerini yalanlamışlardı; Allah da günahları yüzünden onları kıskıvrak yakalayıvermişti. Cezalandırması, gerçekten çok şiddetli** olan **Allah'tır.**

12. Ey Müslüman! **O inkârcılara de ki:**

"Ey zâlimler; hepiniz eninde sonunda **yenilgiye uğrayacak ve topluca cehennemi boylayacaksınız, orası ne fenâ bir döşektir!"**

13. Nitekim, Bedir savaşında **karşı karşıya gelen şu iki toplulukta sizin için büyük bir ibret vardı: Bir grup Allah yolunda savaşırken, diğeri** O'nun ayetlerini ve mutlak egemenliğini **inkâr etmekteydi.** Savaşın ilk anlarında, her iki taraf da karşısındakini olduğundan daha az gördükleri hâlde (*8. Enfâl: 44*), çarpışmanın kızıştığı sırada, Allah'ın gönderdiği melekler müminlerin safında yerlerini alınca, kâfirler, **onları açık ve net olarak kendilerinin iki katı görüyorlardı.**

Aynı zamanda müminler de onları olduklarından daha az; kendilerinin sadece iki katı olarak görüyorlardı. **İşte Allah, dilediğini yardımıyla** böyle **güçlendirir. Hiç kuşkusuz bunda,** akıl ve gönül gözüyle hakîkati **görebilenler için** Allah'ın kudret, hikmet ve adâletini gösteren nice deliller, **nice ibretler vardır.**

Evet, Allah'ın yardımıyla nice zaferler kazanacak, ganîmetler elde edeceksiniz. Fakat er meydanında düşmanla göğüs göğse çarpışmak kadar,

belki ondan da çetin bir imtihân var ki, işte asıl kahramanlığı burada göstermelisiniz:

14. Güzelliğiyle büyüleyen **kadınlara,** güçlü kuvvetli **oğullara,** gönül meyvesi kızlara **yığın yığın altınlara, gümüşlere, soylu** ve endamlı **atlara,** etinden, sütünden vs. faydalandığınız evcil **hayvanlara ve** bağlara, bahçelere, **ekin ve tarlalara karşı aşırı düşkünlük, insanoğluna çekici kılınmıştır. Bütün bunlar, dünya hayatının** gelip geçici **nîmetleridir.** İnsan hayatının ve neslinin devamı için verilen bu nîmetlerden uygun biçimde yararlanabilirsiniz, fakat onlara tutkuyla bağlanıp âhireti unutmayın, çünkü asıl ulaşılması gereken **en güzel hedef, Allah katında** sizleri bekleyen ebedî âhiret hayatı**dır.**

15. Ey Müslüman! Dünyanın geçici nîmetlerine bağlanan câhillere **de ki:**

"Size bundan daha iyisini bildireyim mi? Kötülükten sakınanlar için Rab'lerinin katında, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan, sonsuza dek içerisinde yaşayacakları cennet bahçeleri, tertemiz eşler ve** hepsinin üstünde, **Allah'ın hoşnutluğu vardır."**

Allah, kullarını elbette **görmektedir.**

16. "Ey Rabb'imiz, biz Sana ve gönderdiğin ayetlere **iman ettik, günahlarımızı bağışla ve bizi cehennem azâbından koru!" diye yalvaran** kullarını...

17. Özellikle de, zorluk ve sıkıntılar karşısında ümitsizliğe kapılmayan, zulme karşı mücâdelesinde asla yılgınlığa düşmeyen, bıkıp usanmayan belâ ve musîbetlere kahramanca göğüs gererek dayanıp, direnen, **sabreden,** söz, niyet ve davranışlarında **doğruluktan ayrılmayan,** Allah'ın irâdesine **gönülden boyun eğen,** malını, yeteneğini ve enerjisini Allah yolunda **harcayan ve** ruhların en dingin ve duyarlı olduğu o **seher vakitlerinde**

Rablerine el açıp yalvararak **bağışlanma dileyen** o seçkin kullarını görmektedir ve en büyük nîmetlerini onlara verecektir.

Sakın bu vaatleri ve uyarıları; gerçekliği şüpheli, temelsiz, şâhitsiz, ispat ve delillerden yoksun kuru iddialar sanmayın:

18. Bizzat Allah, kendisinden başka tanrı olmadığına şâhittir; bütün melekler ve adâlet ölçüsünü gözeten ilim adamları da bu gerçeğe şâhitlik ederler: **O'ndan başka ilâh yoktur!** Gerçek anlamda **kudret ve hikmet sahibi,** ancak **O'dur!**

Peki, bir olan Allah; her biri diğeriyle çelişen, mensupları arasında bitmez tükenmez kavgalar yaşanan Yahudilik, Hıristiyanlık, Müslümanlık gibi farklı dinler göndermiş olabilir mi?

19. Gerçek şu ki, Allah katında kabul gören ve insanoğlunu dünya ve âhirette mutluluğa ulaştıracak yegâne **din,** kişisel çıkarları, arzu ve ihtirâsları terk edip Allah'ın hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğerek barış, esenlik ve güvenliğe ulaşmak anlamına gelen ve bütün Peygamberlerin insanlığa getirdikleri mükemmel bir hayat nizamı olan **İslâm'dır.** İşte, Âdem'den bu yana, bütün Peygamberlerin insanlığa tebliğ ettiği tek din, budur. Ama ne var ki:

Kendilerine daha önce **Kitap verilenler, onlara ilim** ve hikmet dolu ayetler **geldikten sonra, sırf aralarındaki** çıkar çatışmaları, kin, ihtirâs, azgınlık ve **çekememezlik yüzünden** hakîkati inatla reddederek din konusunda **anlaşmazlığa düştüler.** Böylece her ümmet, bir sonraki Peygamberi inkâr etti. Bununla da kalmayıp, Peygamberlerin getirdiği inanç sistemini terk ederek, onun yerine kendi uydurdukları hurâfeleri din hâline getirdiler. Nihâyet Allah, Son Elçiyi göndererek hakîkati yeniden ve açıkça ortaya koydu. O hâlde, **her kim Allah'ın ayetlerini inkâr ederse,** şunu iyi bilsin ki, **Allah hesabı çabuk görendir!**

20. Eğer bunca delillere rağmen, onlar yine de hakikati kabullenmeye yanaşmayıp **seninle tartışmaya girişirlerse,** onlara **de ki:**

“Ben, tüm benliğimle Allah’a teslim oldum, benim izimden gelenler de tüm kalpleriyle O’na teslim olup gönülden boyun eğmişlerdir.**”**

O hâlde, Ey Müslüman! **Kendilerine** vaktiyle **Kitap verilmiş olan** Yahudi ve Hıristiyan**lara ve** ilâhî vahiy bilgisinden tamamen yoksun bulunan **ümmilere** bu gerçeği tebliğ etmek üzere **de ki:**

“Siz de Allah’a, yani ilâhî vahiy yoluyla gönderdiği hükümlerine kayıtsız şartsız **teslim olmak istemez misiniz?”**

Eğer kibir, bencillik, bağnazlık ve haksız önyargılardan kurtularak hakîkate **teslim olurlarsa, doğru yolu bulmuş olurlar; yok eğer yüz çevirirlerse,** bundan dolayı üzülme. Bir sonraki toplumsal aşamanıza uygun emirler (*9. Tevbe: 29*) gelinceye kadar, onları sapıklıklarıyla baş başa bırak. Çünkü bu aşamada **senin görevin, yalnızca** ilâhî mesajı onlara **ulaştırmaktan ibarettir.** Hiç kuşkusuz **Allah, kullar**ını **görmektedir.** Elbette zâlimleri de:

21. O zâlimler ki, **Allah’ın ayetlerini inkâr ederler, haksız yere Peygamberleri öldürür, adâleti emreden insanlara hayat hakkı tanımazlar. Sen de onlara, can yakıcı bir azâbı müjdele!**

22. İşte onlar, dünyada da âhirette de çabaları boşa giden ve kendilerini azaptan kurtaracak **hiçbir yardımcıları olmayan kimselerdir.** Allah’ın ‘seçkin’ kulları olduklarını öne sürseler bile:

23. Vaktiyle **kendilerine** Tevrat, Zebur, İncil gibi **Kitaptan bir pay verilmiş olanlara bir baksana, aralarında** çıkan anlaşmazlıklarda **hüküm vermesi için Allah’ın Kitabına çağırılıyorlar, fakat yine de**

içlerinden bazıları, inandıklarını iddia ettikleri Kitap'tan bile **ısrarla yüz çevirip geri dönüyorlar!**

24. Çünkü onlar:

"Hepimiz Peygamber torunları ve Allah'ın özel imtiyazlı kulları olduğumuzdan, hangi suçu işlersek işleyelim Allah bizi cehenneme atmaz! Atsa bile, **sayılı birkaç gün dışında bize asla ateş dokunmayacaktır!** Günahımızın cezasını çektikten sonra, nasıl olsa cennete gireceğiz!**" şeklinde bir iddia ortaya attılar.** İşte, Allah adına **uydurdukları** bu bâtıl inançlar ve saçma iddialar, **dinleri hakkında onları** fenâ hâlde **aldatmıştır.**

25. Peki, gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan ve hiç kimseye haksızlık edilmeksizin, herkese yaptıklarının karşılığının tastamam verileceği bir Günde hepsini bir araya topladığımız zaman, acaba** hâlleri **nice olacak?**

26. Allah'ın verdiği güç, servet ve saltanatla şımarıp azgınlaşan ve bunlara sahip olmayı doğru yolda olmanın göstergesi sayan o kâfirlere karşılık, sen Rabb'ine tevazu ile yalvararak **de ki:**

"Ey mülkün ve her türlü güç, kudret, saltanat, egemenlik ve otoritenin gerçek **sahibi olan Allah'ım! Sen** yeryüzünde **mülkü** ve egemenliği **dilediğine verirsin; dilediğinden de çekip alırsın! Dilediğini yüceltir, dilediğini alçaltırsın!** Her türlü **iyilik,** nîmet, imkân ve güzellik, **yalnızca Senin elindedir. Hiç kuşku yok ki, Senin her şeye gücün yeter!"**

27. "Geceyi kısaltıp **gündüze katar, gündüzü** kısaltıp **geceye katarsın; ölüden diriyi çıkarır, diriden de ölüyü çıkarırsın ve** hiç umulmadık imkânlar yaratarak, **dilediğine sınırsız nîmetler bahşedersin."**

Madem ki mülkün gerçek sahibi Allah'tır, öyleyse müminler O'na güvensinler de;

28. İnananlar, din kardeşleri olan **müminleri bir tarafa bırakıp da, kâfirleri** kendilerine samîmî bir dost, koruyucu, yönetici, yandaş, müttefik, **veli edinmesinler. Her kim bunu yapacak olursa, Allah ile bütün bağlarını koparmış olur. Ancak onlardan** gelebilecek bir tehlikeye karşı **korunmak amacıyla —**Müslümanlara zarar vermemek şartıyla— zâlimlerle iyi geçinip onlara dost görünerek kötülüklerinden **sakınabilirsiniz.** Bununla birlikte, **Allah asıl kendisinden korkmanızı size öğütlüyor!** O hâlde, zâlimlerin tehditlerinden korkmayın, asıl Allah'ın emirlerini çiğnemekten sakının! Unutmayın ki, eninde sonunda **dönüş, Allah'adır.**

29. Ey Müslüman! **De ki:**

"Kalplerinizdeki düşünce ve niyet**leri gizleseniz de, açığa vursanız da, Allah onları bilir.** Bunların da ötesinde, **göklerde ve yerde ne varsa hepsini bilmektedir.** Doğrusu, **Allah'ın her şeye gücü yeter."** Dolayısıyla, kimin zâlimlerle dost olduğunu da biliyor ve hesap Gününde cezalarını verecektir:

30. O Gün her insan, yapmış olduğu ne kadar iyilik ve kötülük varsa hepsini karşısında hazır bulacak ve kendisiyle o kötülükler arasında uzak bir mesafenin olmasını ne kadar da arzu edecek!

Allah, kendisine karşı gelmemeniz konusunda **dikkatli olmanızı size öğütlüyor.** Hiç kuşkusuz **Allah, kullarına karşı çok şefkatlidir.** Fakat O'nun şefkatinin sizde tecellî etmesi için, yapmanız gereken bir şey var:

31. Ey Muhammed! Allah'ı sevdiğini iddia eden ve O'nun sevgisini kazanmak isteyen kimselere **de ki:**

“Eğer siz gerçekten de Allah’ı seviyorsanız, Allah’ın emirlerini size ileten bir elçi olarak **bana** ve bana indirilen Kur’an’a **uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.** Çünkü **Allah,** pişmanlıkla tövbe edildiği takdirde, en büyük günahları bile **bağışlayandır, merhamet edendir.**

32. Allah’ın Elçisini devre dışı bırakarak Allah’a itaat edebileceklerini sanan o şaşkınlara **de ki:**

“Allah’a ve O’nun mesajını size ileten şu son **Elçiye itaat edin!”**

Eğer yüz çevirirlerse, şunu iyi bilsinler ki, Allah’ın elçisine karşı gelmek Allah’a karşı gelmek demektir; bu da onu inkâr etmek anlamına gelir ki, **Allah da inkâr edenleri sevmez!** Sevmediği için de onları doğru yola iletmez.

Oysa elçiye itaat edilmesi gerektiğini, en iyi Yahudi ve Hıristiyanların bilmesi gerekirdi. Zira, daha önce nice elçiler gelip geçmişti:

33. Gerçekten Allah, insanlığın ataları sayılan **Âdem’i ve Nûh’u,** içinde bir çok Peygamberin yetiştiği **İbrahim ve İmrân Ailesini,** nesilden nesle süzerek ve tüm kötülüklerden, çirkinliklerden arındırıp mükemmel özelliklerle donatarak **bütün** insanlık **âlemine üstün kılmıştır.**

34. Hem de, **birbirlerinin soyundan gelen** tek **bir nesil olarak.**

Allah, her şeyi **işitendir, bilendir.**

Burada adı geçen İmrân, Hz. Meryem’in babasıdır. Hz. Mûsâ’nın babasının adı da İmrân idi ki, burada kastedilen o değildir.

Yahudiler tarafından yalancılıkla suçlanırken, Hıristiyanlarca ilâhlaştırılan İsa Peygamberin gerçek hayat hikâyesine gelince:

35. Hani bir zamanlar İmrân'ın hanımı Allah'a el açıp yalvararak, **"Ey Rabb'im!" demişti, "Karnımda taşıdığım** yavrum**u, tüm varlığıyla senin hizmetine adadım,** bu adağımı **benden kabul eyle! Doğrusu sen,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilensin!"**

36. Nihâyet çocuğunu doğurunca, —Allah onun ne doğurduğunu gâyet iyi bildiği hâlde— durumunu O'na arz ederek, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Ben bir kız çocuğu dünyaya getirdim.** Fakat erkek çocuk umuyordum; çünkü **erkek, kız gibi** güçsüz ve korunmaya muhtaç **değildir.** Erkek çocuk kıza göre daha güçlü ve dayanıklı olduğu için, benim adağıma daha uygun düşerdi. Ayrıca, mâbed hizmetlerine yalnızca erkek çocuklar kabul ediliyor. Fakat ben, yine de sözümü tutuyorum; **ona Meryem ismini veriyor, kendisini ve neslinden gelecek olanları o lânetlenmiş şeytanın kötülüklerine karşı Sana emânet ediyorum** ya Rab**!"**

37. Böylece Allah, Meryem'i kendi yolunda adanmış kıymetli bir adak olarak **güzelce kabul buyurdu ve onu** nâdide bir çiçek gibi **güzelce yetiştirdi. Onun** eğitim ve **bakımını,** çekilen kura sonucunda **Zekeriya üstlendi.**

Zekeriya, onu ne zaman mâbetteki odasında **ziyaret etse, yanında** türlü türlü **yiyecekler görürdü.** Bunun üzerine, hayret ve hayranlıkla ona **sordu:**

"Ey Meryem, bunlar sana nereden geliyor?**" Meryem de:**

"Bunlar, Allah katındandır. Bu yiyecekleri yaratan ve bana ulaşmasını sağlayan **Allah, dilediğine** hiç beklemediği imkânlar yaratarak **sınırsız nîmetler bahşeder!" dedi.**

38. İşte o sırada, Allah'ın özel koruması altındaki bu tertemiz çocuğu görüp imrenen **Zekeriya,** ilerlemiş yaşına rağmen **Rabb'ine** el açıp **şöyle**

yalvardı:

"Ey Rabb'im, benden sonra İsrail Oğulları'nın iyice sapacağından korkuyorum! Bu ümmetin, Meryem gibi tertemiz bir nesle ihtiyacı var. Sana yalvarıyorum; sonsuz lütuf ve rahmetinle **bana katından** böyle hayırlı ve **temiz bir nesil bağışla! Kuşku yok ki sen,** bütün **duâları işitirsin."**

39. Derken, Zekeriya mâbette namaza durduğu bir sırada, melekler ona seslendiler:

"Ey Zekeriya! Allah sana şu ihtiyarlık çağında, **Yahya** adında tertemiz bir çocuğunun olacağın**ı müjdeliyor.** Bu çocuk, **Allah'ın kelimesini,** yani 'Ol!' emriyle babasız olarak yaratacağı İsa Mesih'i **tasdik edecektir.** İhtiyar bir baba ve kısır bir anneden doğmakla, Hz. İsa'nın da —Allah'ın dilemesiyle— babasız doğabileceğini en güzel bir örnek ve canlı bir şâhit olarak fiilen gösterecek, büyüyünce de bizzat Hz. İsa'ya iman edip getirdiklerini onaylayacaktır. **O,** üzerinde önderlik ve büyüklük vasfını taşıyan **bir efendi, son derece iffetli ve seçkin kullar arasında yer alan bir Peygamber olacaktır."**

40. Zekeriya hayretler içinde: **"Ey Rabb'im!" dedi, "Bana ihtiyarlık gelip çatmışken, üstelik hanımım da kısır olduğu hâlde, nasıl çocuğum olabilir?"** Melekler:

"Öyle ama," **dedi, "Allah dilediğini** dilediği şekilde **yaratır!"**

41. Zekeriya: "Ey Rabb'im, oğlum olacağına dâir **bana bir alâmet göster** ki, anlayayım!" **dedi. Allah:**

"Senin alâmetin şudur ki, hasta olmadığın hâlde, **üç gün boyunca** dilin tutulacak ve **insanlarla ancak işâret diliyle konuşabileceksin. Fakat** bu hâlde bile, O'nun ayetlerini sürekli gündemde tutarak **Rabb'ini**

çokça zikredecek, hem kalbinle, hem davranışlarınla O'nun adını yücelterek **gece gündüz tesbih edeceksin!" dedi.**

Bu arada ilâhî kudret, Meryem'i kutsal göreve hazırlıyordu:

42. Hani melekler, Meryem'e şöyle **seslenmişlerdi: "Ey Meryem! Gerçekten Allah seni** insanlar arasından süzüp **seçti, tertemiz kıldı ve** yaşadığın çağdaki **bütün kadınlar arasında seçkin** ve üstün **bir konuma yükseltti."**

43. "Ey Meryem! Rabb'ine gönülden bağlılıkla kulluk et, O'nun huzurunda **secdeye kapan ve** Rablerinin huzurunda **saygıyla eğilen** diğer mümin**lerle birlikte, sen de saygıyla eğil!"**

44. Ey Muhammed! **İşte bunlar, sana vahiyle bildirdiğimiz** ve senin daha önce hiç bilmediğin **gayb haberlerindendir. Yoksa, içlerinden hangisi Meryem'in kefaletini üstlenecek,** onu himayesine alacak **diye** kura çekmek üzere **kalemlerini** suya **attıkları sırada, sen onların yanında değildin;** onlar bu konuyu **tartışırlarken de yanlarında bulunmuyordun.** Dolayısıyla, insanoğlunun bilgi ve tecrübe sınırlarını aşan bu ve benzeri olayları bizzat görmüşçesine haber vermen, senin Peygamber olduğunu gösteren delillerden biridir:

45. Hani melekler, "Ey Meryem!" demişlerdi, "Allah kendi katından göndereceği son derece enteresan, "yok"u "var" eden **bir kelimeyle,** yani "Ol!" emriyle rahminde yaratacağı bir çocukla **seni müjdeliyor ki, adı Meryem oğlu İsa Mesih'tir. Dünyada da, âhirette de** çok saygın, **çok değerli** bir kul **ve** Allah'a **en yakın olanlardan,** O'nun hoşnutluğuna ermiş bir Peygamberdir**."**

46. "İnsanlarla, hem doğar doğmaz **beşikte iken, hem de** Allah'ın izniyle büyüyüp **yetişkin bir adam olarak konuşacak ve** son derece erdemli ve **iyiliksever bir kimse olacaktır."**

47. Bu sözler üzerine **Meryem,** şaşkınlıkla:

"Ey Rabb'im, bana hiç erkek eli değmediği hâlde, benim nasıl çocuğum olabilir?" deyince, melek **dedi ki:**

"Allah dilerse olur, çünkü **Allah, dilediğini** dilediği şekilde **yaratır! Bir şeyin olmasını istedi mi, ona sadece "Ol!" der, o da hemen oluverir."** Senin çocuğun, öyle büyük bir insan olacak ki;

48. "Allah ona, hem bütün kutsal **Kitapların** özünü **ve** ilâhî bilgiyi pratik hayata uygulama yeteneği olan **hikmeti,** hem de **Tevrat'ı ve İncil'i öğretecek."**

49. "Ve onu İsrail Oğulları'na şu gerçekleri bildiren **bir elçi yapacak:**

"Bakın, ben size Rabb'inizden bir mûcize getirdim; size çamurdan kuşa benzer bir şekil yapacak ve ona üfleyeceğim, Allah'ın izniyle derhal gerçek **bir kuş olu**p uçu**verecek.** Allah'ın izniyle, **doğuştan kör olanları ve alaca hastalığına tutulanları iyileştireceğim. Ayrıca, evlerinizde neler yiyip içtiğinizi ve neler saklayıp biriktirdiğinizi** Rabb'imin vahyi sayesinde **size haber vereceğim. Eğer gerçekten inanacaksanız** ve hakîkati olduğu gibi kabullenmeye niyetiniz varsa, **elbette bunlar, size** benim gerçek bir Peygamber olduğumu ispat edecek **kesin birer delildir."**

50. "Ve benden önce indirilmiş olan Tevrat'ı —zamanla değiştirilmiş olan kısımlarını düzelterek— **doğrulamak ve** bir zamanlar **size yasak edilenlerin bir kısmını —**onlar Kıyâmete kadar sürecek evrensel hükümler olmadıklarından— **helâl kılmak amacıyla gönderildim. İşte,** Peygamberliğimi ispatlamak üzere **size Rabb'inizden** apaçık deliller ve **mûcize**ler **getirdim, o hâlde Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin!"**

51. "Gerçek şu ki Allah, benim de Rabb'imdir, sizin de Rabb'inizdir; öyleyse yalnızca O'na kulluk edin. İşte dosdoğru yol budur."

52. Nihayet İsa, onlardaki inkârcı ve inatçı **tavrı sezince,** etrafındaki müminlere seslenerek:

"Allah yolunda zâlimlere karşı başlattığım mücâdelede **kimler bana yardımcı olacak? diye sordu.** Bunun üzerine **havariler** derhâl ileri atılıp **dediler ki:**

"Allah'ın elçisinin **yardımcıları biz olacağız!** Zira biz, **Allah'a** yürekten **iman ettik. Şâhit ol ki, biz** tüm benliğimizle **O'na boyun eğmiş kimseleriz!"**

53. "Ey Rabb'imiz, bize ne indirdiysen hepsine inanıyor ve bu Elçinin izinden gidiyoruz; o hâlde bizi hakîkate şehadet eden **şâhitlerle birlikte yaz!"**

54. Derken, sömürüye dayalı şeytânî düzenlerinin sarsıldığını gören zamanın kâfirleri, Elçiyi ve izinden gidenleri yok ederek Allah'ın nurunu söndürmek için nice hesaplar yaptılar, gizli gizli tuzaklar ve **plânlar kurdular. Fakat Allah'ın da bir plânı vardı.** Hem de, hiçbir gücün karşı koyamayacağı ve dâimâ en güzel sonuçlara ulaştıran müthiş bir plân... Öyle ya, **Allah, plân kuranların en hayırlısıdır.**

55. Böylece, **Allah** İsa'ya **demişti ki:**

"Ey İsa, o zâlimlerin seni öldürmelerine asla izin vermeyeceğim! Onlar seni öldüremeyecekler, (*4. Nisa: 157*) aksine **seni** ben istediğim zaman **vefât ettirecek ve** şânını yüceltip onurlandırmak için **kendi katıma yükselteceğim.** Göndereceğim Son Elçi sayesinde, **seni inkârcılar**ın kötülüklerinden ve çirkin iftiraların**dan** koruyup **tertemiz kılacağım.**

Senin izinden giden gerçek mümin**leri, ta Kıyâmet Günü'ne kadar inkârcılardan üstün kılacağım. Ve sonunda hepiniz dönüp Benim huzuruma geleceksiniz. İşte o zaman,** dünyada iken **anlaşmazlığa düştüğünüz her konuda, aranızda** nihâî **hükmü vereceğim."**

56. Nankörlük edip ayetlerimi **inkâr edenlere gelince; onları hem bu dünyada, hem de âhirette şiddetle cezalandıracağım ve hiç kimse onlara yardım edemeyecek.**

57. İman edip iyi ve yararlı işler yapanlara gelince, Allah **onların mükâfâtlarını tam olarak verecektir. Çünkü O** âdildir, âdil davrananları sever, **zâlimleri sevmez.**

58. İşte Biz bunları, hakîkati tüm berraklığıyla ortaya koyan ilâhî **ayetler ve hikmetli öğütler olarak sana** vahiy yoluyla **okuyoruz:**

59. Doğrusu, Allah'a göre babasız yaratılmış olması bakımından **İsa'nın durumu,** hem babasız, hem de annesiz yaratılmış olan **Âdem'in durumu gibidir:** Allah **onu topraktan yarattı, sonra ona 'Ol!' dedi, o da hemen oluverdi.** İşte, ey Hıristiyanlar, İsa da bu şekilde "Ol!" emriyle yaratılmış bir kuldur, asla Allah'ın oğlu değildir. Eğer öyle olsaydı, anasız ve babasız olarak yaratılmış olan Âdem'in buna daha lâyık olması gerekmez miydi? Oysa siz de kabul edersiniz ki, Âdem Allah'ın oğlu değil, diğer bütün insanlar gibi bir insan, bir kuldur.

60. Ey hak yolunun yolcusu! İşte bunlar, **Rabb'inden gelen gerçeğin ta kendisidir, öyleyse sakın şüpheye düşenlerden olma!**

61. Sana bu Kur'an aracılığıyla gerçek **ilim geldikten sonra, artık kim** İsa'nın ilâh olduğunu iddia ederek **onun hakkında seninle tartışmaya girişirse,** onlara **de ki:**

“O hâlde gelin; hepimiz çocuklarımızı, hanımlarımızı ve bütün halkımızı Allah’ın huzurunda şâhitliğe **çağırarak toplanalım; sonra** hep birlikte O’na **duâ edelim de, Allah’ın lânetinin,** aramızdan **yalan söyleyenlerin üzerine olmasını** ve yalancıların, toplu bir helâk ile yok edilmesini **dileyelim!”**

Bu ayet, Hz. İsa’nın Allah veya Allah’ın oğlu olduğunu iddia eden Necran Hıristiyanlarından bir heyet ile Peygamber arasında çıkan bir tartışma sonucunda indirilmiştir. Allah’ın elçisi, Kur’an’ın ortaya koyduğu bunca delilleri inatla reddeden bu insanlara, en son olarak ayette bildirilen teklifi sundu. Fakat onlar, bu işin akıbetinden korktular ve lânetleşmeye yanaşmadılar.

62. Ey insanlar! İsa’nın **gerçek hayat hikâyesi, işte budur.** O ne Allah’tır, ne de Allah’ın oğlu! Çünkü **Allah’tan başka tanrı yoktur;** sonsuz **kudret ve hikmet sahibi** yalnızca **O’dur!**

63. Yine de yüz çevirirlerse, şunu çok iyi bilsinler ki, **Allah kimlerin bozgunculuk ettiğini pek iyi bilmektedir** ve kesinlikle cezalarını verecektir!

64. Ey Muhammed ve onun izinde yürüyen Müslüman! Yahudi ve Hıristiyanlara **de ki:**

“Ey Kitap Ehli! Gelin, bütün Peygamberlerin ve ilahi kitapların ortak çağrısı olan temel prensipleri kendimize rehber edinerek, **sizinle bizim aramızdaki şu ortak ilkelerde buluşalım:**

1. **Allah’tan başka hiç kimseye tapmayalım,** kulluk ve ibâdetimizi yalnızca O’na yapalım, bütün hayat prensiplerimizi O’nun kitabına göre oluşturalım.

2. Ne kadar Allah'a yakın ve saygıdeğer olursa olsun, hiçbir Peygamberi, din adamını, kısacası hiç kimseyi ve **hiçbir şeyi** tanrı mertebesine yüceltip ilâhlaştırarak **Allah'a ortak koşmayalım.**

3. **Allah'ın yanı sıra, içimizden birilerini** her emrine kayıtsız şartsız itaat edilen efendiler ve **Rabler edinmeyelim!**

Eğer bu çağrıya da olumsuz cevap vererek **yüz çevirirlerse, deyin ki:**

"Siz şâhit olun; bizler Allah'ın irâdesine gönülden boyun eğen **Müslümanlarız!"**

65. Ey Kitap Ehli, ne diye İbrahim hakkında o bir Yahudi miydi, yoksa bir Hıristiyan mıydı diye **tartışıyorsunuz? Oysa Tevrat da, İncil de, ondan sonra indirilmiştir.** Yahudilik Tevrat'ın, Hıristiyanlık ise İncil'in gönderilmesinden sonra, zamanla değiştirilip bu günkü biçimini almış olduğuna göre, bu kitaplar indirilmeden çok önceleri yaşamış olan İbrahim Peygamberin Yahudi veya Hıristiyan olduğunu nasıl iddia edebiliyorsunuz? **Hiç düşünmüyor musunuz?**

66. Hadi diyelim ki, az çok **bilginiz olan konularda tartıştınız; peki** İbrahim'in inanç sistemi gibi **hiç bilmediğiniz konularda ne diye tartışıyorsunuz?** Oysa ki, bu gibi gayba dâir konuları ancak **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** İşte her şeyi en iyi bilen Allah, size hakîkati bildiriyor:

67. İbrahim ne bir Yahudi idi, ne de Hıristiyan; o ancak her türlü yanlış inanç ve davranışlardan yüz çevirerek bir tek Allah'a boyun eğen **dosdoğru bir Müslümandı.** Bir çok Yahudi ve Hıristiyan'ın; Peygamberleri, azizleri ve melekleri tanrı gibi yüceltmelerine karşın, **o hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamıştı.**

68. Bu durumda, **insanlar içerisinde İbrahim'e en yakın olanlar;** öncelikle onun zamanında **kendisine uyanlar,** onun tebliğ ettiği tevhid

inancını yeniden canlandırıp bütün berraklığıyla insanlığa sunan **bu Elçi ve** onun izinden giden **bu müminlerdir!** İşte, gerçek anlamda inananlar bunlardır. **Allah da inananların** yardımcısı, dostu, koruyucusu ve **velisidir.** Bütün bunlara rağmen;

69. Kitap Ehli'nden bazıları, Kur'an'ı ve son Elçiyi inkâr etmekle kalmaz, gerek kendi sapık inançlarına çağırarak, gerekse kalplere şüphe tohumları ekerek **sizi** hak dinden **saptırmak isterler. Oysa ancak kendilerini saptırırlar da, farkında değiller.**

70. Ey Kitap Ehli! Hz. Muhammed'in, Kutsal Kitapta size müjdelenen Son Elçi olduğuna kesin kanaat getirip buna bizzat **tanık olduğunuz hâlde, Allah'ın ayetlerini niçin inkâr ediyorsunuz?**

71. Ey Kitap Ehli; niçin ilâhî **hakîkati,** hiçbir dayanağı olmayan **bâtıl** yorum ve iddialarınız **ile bulandırarak bile bile gerçeği gizliyorsunuz?**

72. Kitap Ehli'nden bazıları, halkın İslâma yönelişlerini engellemek için sinsice bir plân hazırlayarak kendi aralarında **dediler ki:**

"Müslümanlara indirilen Kur'an ayetlerin**e —**sırf onları kandırmak için — **sabahleyin iman edin; akşam olunca da** "Görüyorsunuz ya, aslında size ve Peygamberinize karşı hiçbir önyargımız yok. Ne var ki, dininizi iyice araştırıp öğrendikçe, Muhammed'in Tevrat'ta bize müjdelenen son Peygamber olmadığını anladık, en güvenilir âlimlerimize de danıştık, meğer sizin inancınız doğru değilmiş!" diyerek onu **inkâr edin, belki** böylece şüpheye kapılıp dinlerinden **dönerler."**

73. "Bir de, sizin dininize uymadıkça, kim olursa olsun ve hangi mûcizeyi gösterirse göstersin, **hiç kimseye inanmayın!"**

Ey Müslüman! Onlara **de ki:**

“Asıl doğru yol, ne sizin kuruntularınız, ne de bizim kişisel görüşlerimiz değil, **Allah’ın gösterdiği yoldur! Size** daha önce **bahşedilenlerin bir benzeri,** sözgelimi son Peygamberlik, sizin ırkınızdan olmayan **birine verildi diye mi** kıskançlığa kapılıp böyle hırçınlaşıyorsunuz? **Yoksa** Müslümanlar yarın **Rabb’inizin huzurunda** sizi zor duruma sokacak türden **deliller getirecekler diye** mi korkuyorsunuz?”

Sözlerine devamla **de ki:**

“Her türlü nîmet, ihsan ve **lütuf,** sizin tekelinizde değil, yalnızca **Allah’ın elindedir ve onu dilediğine verir.** Çünkü **Allah**’ın lütuf ve merhameti **sınırsızdır ve** kimlerin bu nîmetleri hak ettiğini gâyet iyi **bilir.”**

74. “O, rahmetini ve bu rahmetin tecellîsi olan vahiy ve Peygamberlik nîmetini yalnızca imtiyazlı bir ırka veya sınıfa değil, **dilediğine bahşeder.** Çünkü **Allah, sonsuz lütuf sahibidir.”**

Gerçi bütün Yahudi ve Hıristiyanlar aynı ahlâkî özelliklere sahip değildir:

75. Kitap Ehli’nden öyle kimseler vardır ki, onlara yığın yığın hazineler emânet etmiş olsan bile, geri istediğin zaman **onu** derhâl **sana öderler. Yine içlerinde öyle kimseler vardır ki, onlara yalnızca bir tek altın para bile emânet etsen, sen başlarında dikilip durmadıkça, onu sana geri ödemezler. Bunun sebebi, onların:**

“Yahudi inancına mensup olmayan o câhil **ümmilere karşı** işlediğimiz günahlardan dolayı **bize bir sorumluluk yoktur.** Çünkü Allah, Yahudi olmayan toplumların hakkını yemeyi bize helâl kılmıştır!” **şeklinde bir iddia ortaya atmalarıdır. Oysa** Tevrat’ta bu iddiayı destekleyecek bir hüküm olmadığını **bile bile,** bunun ilâhî kaynaklı bir inanç olduğunu öne sürerek **Allah adına yalan söylüyorlar.**

76. Hayır, doğrusu şudur ki, hangi dinden ve hangi ırktan olursa olsun, **her kim** Allah'a **vermiş olduğu söze bağlılık gösterir ve** kötülükten, isyankârlıktan **sakınırsa, hiç kuşkusuz Allah, sakınanları sever!**

77. Allah'a olan ahitlerini ve yeminlerini, âhiret nîmetlerine göre pek **küçük bir kazanç** olan servet, makam, şöhret gibi dünyalık çıkarlar**la değiştirenler var ya, onlar için âhiret** nimetlerin**den bir pay yoktur. Diriliş Günü Allah, onlarla** rahmet lisanıyla **konuşmayacak, yüzlerine bakmayacak ve onları** günahlarından **arındırmayacaktır. İşte onlara, can yakıcı bir azap vardır!**

Yahudi din adamlarının en belirgin özelliği, kutsal kitaplarını kendi hevâ ve hevesleri doğrultusunda yorumlamalarıdır:

78. Onlardan bir kısmı da, söyledikleri Kitaptan olmadığı hâlde, siz onları Kitaba ait metinler **sanasınız diye Kitabı okurken** kendi uydurdukları sözleri ayetler arasına karıştırır, ilâhî üslûbu taklit etmeye çalışarak, **dillerini eğip bükerler.** Böylece, bâtıl teviller yaparak ilâhî hükümleri çarpıtırlar. O uydurdukları sözler **Allah katından olmadığı hâlde, "Bunlar Allah katındandır!" diyerek Allah adına bile bile yalan söylerler.**

Hıristiyanlara gelince, onların "Bizzat İsa Mesih, kendisini tanrı edinmemizi bize emretmişti!" sözleri çirkin bir iftiradan başka bir şey değildir:

79. Allah'ın kitap, hikmet ve Peygamberlik bağışladığı bir kimsenin, bütün bunlardan sonra kalkıp da insanlara, "Allah'ın yanı sıra bana da kulluk ve **ibâdet edin!" demesi söz konusu olamaz. Tam tersine,** onlara şöyle öğüt verir: **"İnsanlar arasında** ilâhî **Kitabın bilgisini yaygınlaştırarak ve** kendi aranızda onun ayetlerini derinlemesine inceleyip **dersler yaparak** yüce Rabb'inizin eğitimiyle

olgunlaşıp, kendisini yalnızca O'na adayarak Allah'ın kullarını eğiten **rabbaniler olun!"**

80. Melekleri ve Peygamberleri tanrı edinmenizi de size asla emretmez. Siz Allah'ın irâdesine boyun eğip **teslim olduktan sonra, o size hiç inkâra sapmanızı emreder mi?**

Elbette etmez! Demek ki, Allah'tan başkasına ibâdeti öngören ve Allah'ın bir kulunu ilâhlık makâmına yücelten hiçbir öğreti, Allah'ın dini olamaz. Nitekim Allah, her bir Peygambere elçilik görevini verirken, bakın onları nasıl uyarmıştı:

81. Hani Allah, her birine elçilik görevini verirken, **Peygamberlerden** şöyle **söz almıştı:**

"Bakın, Ben size Kitap ve hikmet verdikten sonra, eğer günün birinde, **elinizdeki hakîkati doğrulayan** yeni **bir Peygamber size gelecek olursa, ona mutlaka iman edecek ve kendisini muhakkak destekleyeceksiniz!** Ayrıca bu görevi, ümmetinize de açıkça bildireceksiniz!**"** Sonra Allah, her birine ayrı ayrı sormuştu:

"Şimdi, bana karşı ağır bir sorumluluk yüklenerek bu şartlar altında sözleşmemi kabul ediyor musunuz?" Peygamberler:

"Evet, kabul ediyoruz ya Rab**! diye cevapladılar. Allah da:**

"O hâlde şâhit olun, ben de sizinle birlikte buna şahidim!" buyurdu.

Ey Yahudi ve Hıristiyanlar! Eğer gerçekten önceki Peygamberlerin izinden gitmek istiyorsanız, onların Allah'a verdikleri bu sözü dikkate almalı ve vasiyetlerine uyarak son Elçiye iman etmelisiniz.

82. Her kim bu sözleşmenin gereğini yapmaktan **yüz çevirirse, işte onlar, yoldan çıkanların ta kendileridir!**

83. Onlar, Kur'an'ı inkâr edenler, **Allah'ın** gönderdiği **inanç sisteminden başkasını mı arzu ediyorlar? Hâlbuki, göklerde ve yerde kim varsa, hepsi —ister istemez— O'na boyun eğmiştir ve** eninde sonunda **O'nun huzuruna varacaklardır.**

84. Şu hâlde, ey Müslüman! Şu evrensel hakîkati tüm insanlığa ilan ederek **de ki:**

"Bizler, Allah'a ve O'nun birliğine inandığımız gibi, **bize gönderilen** vahy**e; İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve sonraki nesillere gönderilen** vahiy**lere, ayrıca Mûsâ'ya ve İsa'ya verilen** Kitaplara ve mûcize**lere;** kısacası **bütün Peygamberlere Rableri tarafından ne verilmişse hepsine inanır, aralarında hiçbir ayrım gözetmeyiz. Çünkü biz,** yalnızca Allah'a boyun eğer, **ancak O'na teslim oluruz."**

85. Her kim, kişisel çıkarlarını, arzu ve ihtirâslarını terk edip Allah'ın hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğerek barış ve esenliğe ulaşmak anlamına gelen ve bütün Peygamberlerin insanlığa getirdikleri mükemmel bir hayat nizamı olan **İslâm'dan başka bir din ararsa,** şunu iyi bilmelidir ki, böyle bir din **kendisinden asla kabul edilmeyecek ve o, âhirette de kesinlikle zarara uğrayanlardan olacaktır.** Öyle ya:

86. Bu Elçinin gerçek bir Peygamber **olduğunu bizzat görerek iman ettikten sonra,** nankörlük edip yeniden **inkâra saplanan bir toplumu Allah nasıl doğru yola iletir? Üstelik kendilerine** apaçık mûcizeler ve **deliller de ulaşmışken…** Hayır! **Allah, böyle zâlim bir toplumu asla hidâyete iletmez!**

87. İşte bunların cezası; Allah'ın, meleklerin ve de bütün insanlığın lânetine uğramak olacaktır!

88. Sonsuza dek o lânetin içerisinde kalacaklar; ne azapları hafifletilecek, ne de yüzlerine bakılacaktır!

89. Ancak, işlediği günahın **ardından** pişmanlık duyarak **tövbe edip kendilerini düzeltenler bunun dışındadır.** Allah onları elbette bağışlayacaktır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

90. Ama imana erdikten sonra yeniden inkâra saplanan, bununla da kalmayıp Müslümanlara karşı mücâdeleye girişerek **inkârcılıkta iyice azgınlaşanlara gelince; onların** son nefeslerindeki **tövbeleri asla kabul edilmeyecektir.** Çünkü böyle kimseler ölüm belirtilerini görüp de hayattan tamamen ümit kesmedikçe tövbe etmezler. **İşte bunlar,** hak yolu terk edip **sapıklığa düşen kimselerdir.**

91. Evet, hakîkati **inkâr edip de,** fırsat varken tövbe etmeden **kâfir olarak ölenler var ya, bunlar** cehennem azâbından kurtulmak için **fidye olarak yeryüzü dolusunca altın verseler bile, asla kabul edilmeyecektir. İşte, bunların hakkı can yakıcı bir azaptır ve hiç kimse onlara yardım edemeyecektir.**

92. Sevdiğiniz şeylerden bir kısmını Allah yolunda **harcamadıkça, asla iyiliğe ulaşamazsınız.** Açgözlülük ve cimrilik hastalığından kurtulup da servetinizi, sağlığınızı, canınızı... Allah yolunda fedâ etmeye hazır olmadığınız sürece, O'nun hoşnutluğuna asla kavuşamaz, gerçek erdemliliğe ulaşamazsınız.

Öyleyse az çok demeyin, Allah yolunda harcayın. Unutmayın ki, **her ne harcarsanız, Allah hepsini bilir** ve mükâfâtını mutlaka verir.

İsrail Oğulları, Tevrat'taki bütün toplumsal ve hukûki düzenlemelerin, yani şerîatın evrensel kanunlar olduğunu öne sürüyorlar. Bu yüzden, Tevrat'ta geçici olarak yasaklanmış bazı yiyeceklerin helâl olduğu gerçeğini ortaya koyan Kur'an'ın, önceki ilâhî şerîatlere aykırı hüküm verdiğini, dolayısıyla,

‘kendisinden önceki ilâhî kitapları onayladığı’ iddiasıyla çeliştiğini öne sürüyorlar. Oysa ki:

93. Diğer adı Yakup olan **İsrail** Peygamber**in** tedavi, adak, perhiz ve benzeri kişisel sebeplerle **kendisine yasakladığı** bazı yiyecekler **hariç, Tevrat indirilmeden önce bütün** temiz ve yararlı **yiyecekler İsrail Oğulları’na helâl idi.** İsrail Oğulları’nın bugün hâlâ geçerli kabul ettikleri yasaklar ve düzenlemeler, ancak Tevrat gönderildikten sonra ve o zamanın toplumsal ve kültürel şartlarına uygun olarak belirlenmiş geçici kanunlardı. Eğer bunlar kıyâmete kadar değiştirilemeyecek evrensel yasaklar olsaydı, başlangıçtan beri bütün şeraitlerde haram kılınmış olmaları gerekirdi. O hâlde, İsrail Oğulları’nın, Tevrat’taki bazı hukuki-toplumsal kuralları ve sınırlamaları zaman ve zeminin şartlarına göre yeniden düzenleyen bu son ilâhî mesajı inkâr etmeleri için ellerinde hiçbir delil, hiçbir geçerli mâzeret yoktur.

Ey Muhammed, onlara **de ki:**

“Eğer Kur’an’ın helâl kıldığı bu yiyeceklerin Allah tarafından ebediyen haram kılındığını öne sürüyorsanız ve iddianızda gerçekten **samîmî iseniz, haydi Tevrat’ı getirin de okuyun!** Okuyun ki, bu haramların evrensel olduğu iddianızı destekleyecek en küçük bir delilin bile Tevrat’ta bulunmadığını ve Son Elçiye iman etmenizi emreden Tevrat’a ihânet ettiğinizi herkes görsün!**”**

94. Bütün bunlardan sonra, artık her kim Allah adına yalan söyleyecek olursa, işte onlar, zâlimlerin ta kendileridir!

95. Ve yine onlara **de ki:**

“Tevrat, İncil ve Kur’an’da hükmünü bildiren **Allah, doğru söylemektedir. Öyleyse, siz de** her türlü yanlış düşünce ve davranışlardan yüz çevirerek **bir tek Allah’a yönelen İbrahim’in inanç**

sistemine uyun! Çünkü onun izinden gittiğini iddia eden Yahudi ve Hıristiyanların birtakım Peygamberleri, azizleri, melekleri yüceltip ilâhlaştırmasına karşılık, **o hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamış** ve Allah'ın hiçbir kitabını veya elçisini yalanlamamış**tı."**

Öte yandan Yahudilerin, Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'nın Kâbe'den daha önce kurulduğunu öne sürerek kıblenin değiştirilmesine itiraz etmeleri de anlamsızdır, çünkü:

96. İnsanlar için kıble ve mâbed olarak **kurulan ilk ev, Mekke'deki** Kâbe'**dir.** Mescid-i Aksa'nın yapımından yüzyıllarca önce, bizzat Hz. İbrahim tarafından inşâ edilmiş olan Kâbe, **bütün insanlar için hem bir bereket kaynağı, hem de bir yol göstericidir.**

97. Orada, Allah'ın kudret ve merhametini hatırlatan, ayrıca geçmiş Peygamberlerin hatıralarını canlandıran nice işâretler, alâmetler, **apaçık deliller vardır.** Örneğin, **İbrahim'in** namaz kılmayı âdet edindiği **makâmı —**ki sizlere emânet ettiği tevhid inancının sembolüdür**— oradadır.** Tüm Arap Yarımadası'nda vahşet ve anarşi kol gezerken, **oraya giren kişi** huzur ve **güvene kavuşur.**

Oraya gitmeye gücü yeten herkesin hac veya umre amacıyla **Kâbe'yi ziyaret etmesi, Allah'a karşı mutlaka yerine getirilmesi gereken bir görevdir.**

Her kim bu görevini terk ederek **nankörlük ederse,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Öyle ya, **Allah** hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir.** O'nun lütuf ve merhametine asıl muhtaç olan sizsiniz.

98. Şu hâlde, ey Müslüman! Yahudi ve Hıristiyanlara **de ki:**

"Ey Kitap Ehli! Allah yaptığınız her şeye şâhit iken, O'nun Son Elçisi aracılığıyla gönderdiği **ayetlerini niçin inkâr ediyorsunuz?"**

99. Ve yine onlara **de ki:**

"Ey Kitap Ehli! Kur'an'ın ilâhî bir kitap olduğuna bizzat şâhit **olduğunuz hâlde, niçin Allah'ın** dosdoğru **yolunu çarpıtarak** Kur'an'a **inananları o yoldan çevirmeye çalışıyorsunuz?**

Allah, yaptıklarınızdan hiç de habersiz değildir."

100. Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine **Kitap verilmiş olan** ve Son Elçiye iman etmeyen Yahudi veya Hıristiyan**lardan herhangi bir gruba itaat edecek olursanız, sizi inancınızdan çevirip yeniden inkâra döndürürler.**

101. Allah'ın ayetleri size okunup dururken, üstelik O'nun Elçisi de nesilden nesle aktarılacak örnek hayatıyla **aranızda olduğu hâlde,** bu kadar açık hakîkati **nasıl inkâr edebilirsiniz?** Şâyet inkârcılığa saplanmak istemiyorsanız, işte size çaresi:

Her kim Allah'a gönülden bağlanarak O'nun kitabına **sımsıkı sarılırsa, işte o, dosdoğru yola erdirilmiş demektir.** O hâlde;

102. Ey iman edenler! Allah'a karşı, O'nun şânına yaraşır biçimde —ve tabii ki, gücünüz yettiği ölçüde— **saygı ve bağlılık**

gösterin ve ancak O'na yürekten boyun eğen bir **Müslüman olarak can verin!** Son nefesinize kadar Allah'a boyun eğin, hiçbir zaman O'na teslimiyetten ayrılmayın!"

103. Hep birlikte, Allah'ın yeryüzüne uzatmış olduğu Kur'an **ipine** ama tümüne **sımsıkı sarılın; sakın** ondan **ayrılmayın!**

Allah'ın size olan nîmetini hatırlayın: Hani birbirinize düşman idiniz fakat Allah kalplerinizi kaynaştırıp birleştirdi de, O'nun nîmeti sayesinde hepiniz kardeş oldunuz. Ve hani, ateş dolu bir uçurumun tam kenarında idiniz de, Allah **sizi oradan kurtardı.**

İşte Allah, öğüt alıp **doğru yolu bulasınız diye ayetlerini size böyle açıkça bildiriyor.**

Fakat düzensiz, başıboş ve dağınık bir toplum bu hedefleri gerçekleştiremez. Öyleyse:

104. İçinizden, insanlığı **hayra çağıran,** Kur'an'ın ortaya koyduğu evrensel adâlet ölçüleri çerçevesinde **iyiliği emreden ve kötülükleri önlemeye çalışan** yönetme ve yönlendirme yetkisine sahip **bir topluluk bulunsun. İşte** gerçek anlamda mutluluğa ve **kurtuluşa erenler, bunlardır.**

Eğer bu görevi yerine getirmeyecek olursanız, sizden öncekilerin başına gelen felâketler, sizin de başınıza gelebilir. O hâlde;

105. Sakın ola ki, kendilerine hakîkati tüm berraklığıyla gösteren Tevrat, İncil ve Kur'an gibi **apaçık belgeler gelmesine rağmen ayrılığa düşüp dağılan** şu Yahudi ve Hıristiyan**lar gibi olmayın!** Çünkü **onlar için, büyük bir azap vardır!**

106. Bu azap, **nice yüzlerin** sevinçten ışıl ışıl parlayıp **ağaracağı; nice yüzlerin de** utanç ve pişmanlıktan **kapkara kesileceği bir Günde,** yani Hesap Gününde gerçekleşecektir. **O vakit, yüzleri kapkara kesilen** o bedbaht ve mahvolmuş **kimselere** denilecek ki:

"Demek iman ettikten sonra yeniden inkâra saplandınız, öyle mi? O hâlde, inkâr etmenize karşılık, korkunç **azâbı tadın bakalım!"**

107. Yüzleri ışıl ışıl **parlayanlara gelince, onlar da Allah'ın** hoşnutluğunu kazanmış bir hâlde, O'nun sonsuz lütuf ve **rahmetin**in tecellî ettiği cennet bahçelerin**dedirler. Onlar, sonsuza dek orada kalacaklardır.**

108. Ey insan! **İşte bunlar, Allah'ın ayetleridir. Onları sana hak ile,** yani hakîkati açıkça ortaya koymak üzere, gerçeğin ta kendisi olarak **bildiriyor** ve böylece, başlarına gelecek azâba karşı insanlığı uyarıyor**uz.** Çünkü **Allah, hiç kimsenin haksızlığa uğratılmasını istemez.** Şu hâlde, dünyanın gelip geçici nîmetlerini elde etme uğruna kendinizi ateşe atmayın. Unutmayın ki:

109. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır; bütün işler Allah'a döndürülecek ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecek**tir!** Öyleyse, ey inananlar; ne büyük bir sorumluluk taşıdığınızın dâimâ bilincinde olun:

110. Siz, insanlığın kurtuluş ve mutluluğu **için** yeryüzü sahnesine **çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz;** hayata doğrudan müdahale eden toplumsal bir güç olarak insanlara adâleti, doğruluğu, **iyiliği emreder ve** yaygınlaştırırken; zulme, haksızlığa, isyankârlığa, günaha, **kötülüklere engel olursunuz.** Çünkü siz, **Allah'a** ve O'nun gönderdiği bütün kitaplara ve elçilere gerektiği gibi **inanırsınız.**

Eğer Kitap Ehli olarak bilinen Yahudi ve Hıristiyanlar da sizin inandığınız gibi **inanmış olsalardı, elbette bu, kendileri için hayırlı olacaktı. Gerçi içlerinde inananlar da yok değil, fakat pek çokları** Allah'a başkaldırarak doğru yoldan çıkmış olan **fâsıklardır.**

111. Sizler en hayırlı toplum olmanın gereklerini yerine getirdiğiniz sürece, **onlar size hiçbir şekilde zarar veremezler. Olsa olsa,** aranızda fitne ve bozgunculuk çıkararak **sizi** keskin dilleriyle **incitirler.**

Size karşı göğüs göğse çarpışmağa yürekleri yetmez. **Sizinle savaşsalar bile,** cesaret ve gücünüz karşısında **hemen arkalarını dönüp kaçarlar ve hiç kimse onlara yardım edemez.** Bunun sonucu olarak da:

112. Onlar, Son Elçiye iman edeceklerine dâir Allah'a verdikleri sözü yerine getirerek **Allah'ın ipine ve** müminlerle yaptıkları antlaşmalara sadık kalarak **insanların ipine sarılmadıkları sürece, nerede olurlarsa olsunlar,** alçaklık ve **zilletten kurtulamayacaklar.** Zira **Allah'ın gazâbına uğrayarak** perişanlık ve **miskinlik altında ezilmeye mahkûm edilmişlerdir.** Evet, **böyle** oldu; **çünkü onlar Allah'ın ayetlerini inkâr ediyor, haksız yere Peygamberleri öldürüyorlardı.** Evet, **böyle** oldu; **çünkü onlar** ilâhî irâdeye **baş kaldırıyor,** Allah'ın çizdiği **sınırları aşarak iyice azgınlaşıyorlardı.**

Fakat Kitap Ehli'nin hepsini böyle azgın ve zâlim kimseler sanmayın:

113. Onların hepsi bir değildir; Kitap Ehli denilen Yahudi ve Hıristiyanlar **arasında,** Son Elçiye iman eden, **gece vakitlerinde** Kur'an'daki **Allah'ın ayetlerini okuyan ve** göz yaşları içinde **secdeye kapanan** samîmî, dürüst ve **dosdoğru bir topluluk da vardır.**

114. Onlar, Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanırlar; iyilik ve doğruluğu emreder, kötülükleri engellemeye çalışırlar ve iyilik**

yapma konusunda birbirleriyle yarışırlar. İşte bunlar da erdemli ve saygıdeğer **kimselerdendir.** O hâlde, müjde onlara:

115. Yaptıkları hiçbir iyilik, karşılıksız bırakılmayacaktır. Çünkü **Allah, kimlerin** dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakındığını** gâyet iyi **bilmektedir.**

116. Fakat nankörce davranarak Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince;** onların ekonomik, askerî, siyasal, toplumsal güçleri, yani **malları ve çocukları, onları Allah'**ın gazâbın**dan kurtaramayacaktır!**

İşte onlar, cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.

117. Onların bu dünyada güç, egemenlik ve şöhret elde etmek için **yaptıkları harcamalar, tıpkı kendilerine zulmetmekte olan bir toplumun yetiştirdiği, fakat soğuk ve kavurucu bir kasırganın vurup** tamamen **yok ettiği mahsullere benzer.** İşte kâfirlerin emekleri de böyle heder olup gidecektir.

Onlara Allah zulmetmedi fakat onlar, kendi kendilerine zulmediyorlardı.

118. Ey iman edenler! Sizden olmayan ve sizinle aynı inancı, aynı hedefleri paylaşmayan gerek kâfir, gerek münâfık olsun, **hiç kimseyi kendinize** yakın bir sırdaş, bir müttefik ve samîmî bir **dost edinmeyin!** Çünkü **onlar, size fenâlık etmekten asla geri durmazlar; hep sıkıntıya düşmenizi isterler.** Size karşı **kin ve düşmanlıkları, ağızlarından taşmaktadır.** Baksanıza, sürekli aleyhinizde propaganda yapıyorlar. **Kalplerinde gizledikleri** nefret **ise,** açığa vurduklarından **çok daha büyüktür!**

Eğer aklınızı kullanıyorsanız, işte zâlimleri tanıyıp onlardan korunmanızı sağlayacak **ayetlerimizi size açıkça bildirdik!**

119. Sizler, imanınızdan kaynaklanan derin bir merhamet ve hoşgörüyle **onları seviyorsunuz fakat onlar,** kâfirliğin gereği olan çıkarcılık, haset ve bağnazlık yüzünden **sizi sevmezler.** Üstelik **siz,** onların inandığı Tevrat ve İncil de dahil almak üzere, **bütün kitaplara inanırsınız.** Onlar ise, sadece kendilerine indirilen kitaba bile gerçek anlamda inanmazlar. **Sizinle karşılaştıkları zaman:**

"Biz de sizin inandığınız gibi **inanıyoruz!" derler. Birbirleriyle baş başa kaldıklarında ise, size karşı** duydukları kin ve **öfkelerinden parmaklarını ısırırlar.** Onlara **de ki:**

"İsterseniz **kahrınızdan ölün,** Allah eninde sonunda nurunu tamamlayacak, hak dini üstün kılacaktır. **Hiç kuşkusuz Allah, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir."**

120. Size bir iyilik ulaşınca, buna üzülürler; başınıza bir kötülük gelince de, bundan dolayı sevinirler. Eğer baskı ve eziyetler karşısında direnerek **sabreder ve** kötülüklerden dikkat ve titizlikle sakınıp **korunursanız, onların** hile, entrika ve **tuzakları size hiçbir zarar veremeyecektir. Şüphesiz Allah, onların bütün yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır.** Dolayısıyla her şey O'nun kontrolü altındadır ve sizi onların hilekârlığından elbette koruyacaktır. İnsanlık tarihi, bunun örnekleriyle doludur. İşte sabır ve takvâ ile neler kazanacağınızı, emirlere uymamakla başınıza neler geleceğini açıkça gösteren canlı bir örnek:

Mekke müşrikleri, Bedir savaşında uğradıkları acı yenilginin intikamını almak amacıyla, bir yıl sonra üç bin kişilik güçlü bir orduyla Medîne'ye saldırmak üzere yola çıktılar. Durumu haber alan Hz. Peygamber, arkadaşlarıyla yaptığı istişare sonucunda düşmanı Medîne dışında

karşılamaya karar vererek, bin kişilik ordusuyla Uhud dağı eteklerine doğru hareket etti. Fakat münâfıkların reisi Abdullah bin Übeyy, emrindeki üç yüz askeriyle birlikte Müslümanları terk edip Medîne'ye geri döndü. Bu olay ordu içinde karışıklığa sebep oldu. Hattâ Müslümanlardan iki gurup; Seleme oğulları ile Harise oğulları, neredeyse münâfıklarla birlikte döneceklerdi fakat sonuçta iman ve sadakat duygusu ağır bastı ve savaşmaya karar verdiler.

Peygamberimiz, ordusunu Uhud dağını arkalarına alacak şekilde mevzilendirdi. Müslümanları korumak üzere de, yakındaki bir tepeye keskin nişancılardan elli adet okçu yerleştirdi ve onlara, ne olursa olsun yerlerini terk etmemelerini emretti.

Müslümanlar, savaşın ilk anlarında kahramanca savaşıp düşmanı neredeyse bozguna uğratmışlardı ki, içlerinden bazıları dağılan düşmanı takip edip son darbeyi vurmak yerine, acele edip ganîmet toplamaya başladılar. Bunun üzerine tepedeki okçular da ganîmetten pay kapma hırsıyla yerlerini terk edip ganîmetlere koşuştular. Oysa henüz kesin zafer elde edilmemişti. Bu fırsatı iyi değerlendiren Hâlid bin Velîd, —ki henüz Müslüman olmamıştı— komutasındaki süvarilerle, okçuların terk ettiği geçitten girerek Müslümanları arkadan kuşattı. İki ateş arasında kalan Müslümanlar, Peygamberin öldürüldüğü haberinin de yayılmasıyla panik içinde kaçışmaya başladılar. Peygamberin çevresinde kalan bir avuç Müslüman ise, vücutlarını siper etmiş, onu düşmanın saldırısından korumaya çalışıyordu. Derken, Allah'ın yardımıyla Müslümanlar toparlanıp yeniden saldırıya geçerek düşmanı geri püskürttüler. Böylece korkunç bir yenilgiden kıl payı kurtuldular. Fakat yetmiş şehit vererek büyük bir acı yaşamış ve kazanmak üzere oldukları bir savaşı kaybetmişlerdi.

Allah'ın Elçisi, ertesi gün yetmiş askeri yanına alarak düşmanı bir müddet takip etti. Onların hızla kaçıp uzaklaştıklarını görünce Medîne'ye geri döndü.

İşte bu savaşta, hem sizin hem de kıyâmete kadar gelecek Müslümanların alması gereken nice ibretler vardır:

121. Ey Muhammed, hatırla: **Hani sen Müslümanları** Uhud dağının eteklerinde **savaşa elverişli mevzilere yerleştirmek üzere, sabah erkenden** hanımlarınla vedalaşarak **ailenden ayrıl**ıp yola çık**mıştın.**

Allah, bütün olup bitenleri **işitmekte ve bilmekteydi.**

122. Hani sizden iki grup, yani Seleme oğulları ile Harise oğulları, münâfık Abdullah bin Übeyy'in propagandasına aldanarak **az kalsın paniğe kapılıp geri döneceklerdi. Hâlbuki onların velisi,** yardımcısı, dostu ve koruyucusu yalnızca **Allah idi. Öyleyse, inananlar Allah'a** dayansınlar ve ancak O'na **güvensinler.** Çünkü O, kendi uğrunda mücâdele edenleri kesinlikle yardımsız bırakmayacaktır. Nitekim:

123. Allah, son derece zayıf ve **güçsüz durumda olduğunuz Bedir savaşında da size yardım etmişti.** Durum böyleyken, nasıl olur da Allah'ın yardımına güvenmeyip korkuya kapılırsınız? **O hâlde Allah'a** karşı gelmekten sakının ve emirlerine sımsıkı sarılarak fenâlıklardan **korunun ki,** O'nun yardımına ve nîmetlerine karşı **şükretmiş olasınız.**

124. Hani ey Muhammed, o sırada **sen inananlara:**

"Rabb'inizin, birbiri ardınca **indirilmiş üç bin melek ile yardım göndermesi size yetmez mi?" diyordun.**

125. Evet, Allah elbette inananlara yardım edecektir! **Eğer siz** mücâdelenin sıkıntılarına göğüs gererek **sabreder ve** ilâhî prensipler doğrultusunda yaşayarak kötülüklerden uzak durur ve disiplini bozacak davranışlardan **sakınırsanız,** düşmanlarınız **size hemen şimdi saldıracak olsalar bile Rabb'iniz, akın akın gelecek beş bin melekle**

size yardım edecektir! Aslında bu vasıfları taşıyan kahramanların, meleklerin desteğine bile ihtiyacı yoktu. Nitekim;

126. Allah bu yardımı, sırf sizi bir müjdeyle sevindirmek ve bu sayede gönüllerinizi huzur ve güvene kavuşturmak için yapmıştır. Evet, **yardım** ve zafer, **ancak sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah katındandır.**

127. Allah, **inkâr edenlerden bir kısmını mahvetmek, diğerlerini de iyice alçaltarak ümitsizce geri dönmelerini sağlamak için** size yardımını göndermiştir.

128. Ey Muhammed! Uhud savaşında seni kanlar içinde bırakan düşmanlarını Allah neden oracıkta helâk etmedi diye düşünüyor, onların âkıbeti hakkında kendince hüküm yürütüyorsun. Oysa **senin bu konuda** karar verme **yetkin yoktur; Allah ister tövbe etmelerine fırsat verip onları bağışlar, isterse de zâlim oldukları için onları cezalandırır.** Öyle ki;

129. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır; dilediğini bağışlar, dilediğini cezalandırır. Fakat Allah'ın dilemesi, kulların tercih ve davranışlarına bağlıdır. Öyleyse O'nun bağışlamasına lâyık kullar olmaya çalışın. Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Uhud'da, kazanmak üzere olduğunuz bir savaşı kaybetmenize sebep olan mal ve ganîmet tutkusu, ekonomik hayatınızda da başınıza belâlar açabilir. Onun için:

130. Ey inananlar! Kat kat artırarak fâiz yemeyin! Gerçi azı da, çoğu da haramdır fakat sıkıntıya düşenlere fâizle borç verip, ödemeyi geç yaptığı zaman da fâizini kat kat artırarak tefecilik yapmak, fâizciliğin en çirkinidir. O hâlde, **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek fâizin, tefeciliğin her çeşidinden titizlikle

sakının ki, birey ve toplum olarak hem dünyada, hem de âhirette **kurtuluşa erebilesiniz.**

131. Ve kendinizi, inkârcılar için hazırlanmış olan cehennem ateşinden koruyun! Bunun için:

132. Allah'a ve Peygambere itaat edin ki, merhamete lâyık olabilesiniz.

Gelip geçici dünyalık nîmetler peşinde koşmak size yaraşmaz; sizin asıl hedefiniz şu olmalıdır:

133. Haydi, Rabb'iniz tarafından bağışlanmak ve eni göklerle yer kadar geniş olan cennete girmek için birbirinizle yarışın! Fakat oraya girebilmenin şartı var: Bu cennet, kötü davranışlardan titizlikle sakınıp **korunan kimseler için hazırlanmıştır.**

134. Onlar ki; hem bolluk, hem de darlık zamanında, servetlerinden bir kısmını Allah için **harcarlar;** kızdıkları zaman **öfkelerine hâkim olurlar ve** kendilerine karşı kusurlu davranan **insanları bağışlarlar.**

Allah da, iyilik eden böyle dürüst ve fedâkâr **kimseleri sever.**

135. Yine onlar, o takvâ sahipleri; utanç verici **bir kötülük işledikleri, ya da** bir başka şekilde **kendilerine zulmettikleri zaman, hemen Allah'ı hatırlayıp günahlarının bağışlanması için O'na yalvarırlar.** Öyle ya, **günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir? Bir de onlar,** günah olduğunu **bile bile yaptıklarında ısrar etmezler.**

136. İşte onların mükâfatı, Rab'leri tarafından bağışlanmak ve sonsuza dek içerisinde kalmak üzere, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine girmektir.**

Çalışanların mükâfâtı gerçekten ne güzel!

137. Sizden önce de bir çok ibret verici olaylar yaşanmıştır. Toplum hayatıyla ilgili nice ilâhî kanunlar uygulanmış, yani **nice sünnetler gelip geçmiştir.** Nice zâlimler, sahip oldukları kudret ve servetle şımarıp ilâhî irâdeye başkaldırmış, inananlara karşı zaman zaman geçici üstünlükler elde etmiş, fakat sonunda mahvolup gitmişlerdir. Neticede gerçek başarı ve zafer, hep inananların olmuştur. Bunu bizzat gözlerinizle görmek ister misiniz? **Öyleyse yeryüzünde gezip dolaşın** ve geçmiş milletlerin hayatlarını ve akibetlerini düşünerek insanlık tarihini araştırın **da,** gerek sözleriyle gerek ortaya koydukları hayat tarzıyla Allah'ın ayetlerini **yalan sayanların sonu nice olmuş, bir görün!**

138. İşte bu hikmet dolu sözler, **tüm insanlığa apaçık bir çağrı;** fenâlıklardan sakınıp **korunanlar için de bir yol gösterici ve bir öğüttür.**

139. Öyleyse şu öğüdü iyi dinleyin: Zorluklar karşısında **yılgınlığa düşmeyin,** bu uğurda başınıza gelebilecek acı olaylardan ötürü **üzüntüye de kapılmayın. Zira eğer gerçekten inanıyorsanız,** eninde sonunda **üstün gelecek olan, sizlersiniz.**

140. Eğer siz Uhud savaşında düşmana yenilip **bir yara aldıysanız, o** inkârcı **topluluk da** Bedir savaşında çok daha ağır bir yenilgiye uğrayarak **buna benzer bir yara almıştı.** Buna rağmen, yeniden toparlanıp karşınıza çıkabildiler. O hâlde, sizler nasıl olur da hemencecik yılgınlığa düşersiniz? Unutmayın ki, sadece başarı ve üstünlükle değil, aynı zamanda yenilgi ve sıkıntılarla da imtihân edileceksiniz. İşte bunun için **biz, bu** iyi ve kötü **günleri insanlar arasında sürekli çevirip dururuz.** Kuvvet ve egemenlik, bazen inananların elinde olur, kimi zaman da zâlimlerin eline geçer. Böylece **Allah, iman edenleri** inkârcılardan **ayırt etmek ve içinizden** canını fedâ ederek hakîkate **şâhit**lik eden kimse**ler edinmek**

için sizi imtihân ederken, kötülük edenleri de cezalandırmış olur. **Çünkü Allah, zâlimleri sevmez.**

141. Diğer bir deyişle Allah, **inananları** günahlarından arındırıp **tertemiz kılmak ve inkâr edenleri de mahvetmek için** sizi zorlu imtihânlardan geçirecektir.

142. Yoksa siz, aranızdan İslâm yolunda fedâkârca **çaba harcayanları ve zorluklar karşısında sabredenleri, Allah** çetin bir imtihânla seçip **belirlemeden** öyle kolayca **cennete gireceğinizi mi sanmıştınız?**

Ey Medîne'de kalıp savunma savaşı vermeyi onurlarına yediremeyerek, düşmanı şehir dışındaki açık arazide karşılamakta ısrar eden gençler! İşte düşman karşınızda! İşlerin zorlaştığı, savaşın kızıştığı şu an, hani neredesiniz?

143. Hani siz, ölümle yüz yüze gelmeden önce, şehit olmak için can atıyordunuz ya; işte şimdi o fırsatı yakaladınız, fakat kahramanca çarpışacağınız yerde, korku ve dehşete düşmüş, öylece **bakıp duruyorsunuz!**

Üstelik, Peygamberin öldürüldüğünü zannederek, nasıl da ümitsizlik ve yılgınlığa kapılmıştınız! Oysa şunu bilmeniz gerekirdi ki:

144. Muhammed, insanüstü ölümsüz bir varlık, bir melek değil, **ancak bir Elçidir. Nitekim, ondan önce de nice elçiler gelip geçmişti.** Öyleyse, o da diğer Peygamberler gibi fânidir ve bir gün mutlaka ölecektir. **Şimdi o ölür veya öldürülürse,** bu dâvâyı terk edip **gerisin geriye** küfre, şirke ve isyana yani eski hayatınıza **dönecek misiniz? Her kim** bu yoldan **dönecek olursa,** şunu iyi bilsin ki, bu davranışıyla **Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olamaz.** Yalnızca kendisini ateşe atmış olur, o kadar. Çünkü **Allah,** cihâdı terk edenleri değil, uğrunda mücâdele ederek

kendisine **şükredenleri ödüllendirecektir.** Hem neden Allah yolunda cihâdı terk edesiniz ki? Eğer ölümden korkuyorsanız, şunu iyi bilin:

145. Önceden **belirlenmiş bir yazgıya göre Allah izin vermedikçe, hiçbir canlının ölmesi mümkün değildir.** Madem her şey Allah'ın hükmü altındadır, o hâlde can ve mal kaygısıyla mücâdeleden geri durup ilâhî gazâba uğramanın ne anlamı var?

Bununla birlikte, **her kim bu dünyanın nîmetlerini arzu eder** ve bütün yeteneklerini, gücünü yalnızca onu elde etmek için sarfeder**se, kendisine ondan** az veya çok, dünyalık bir şeyler **vereceğiz.** Fakat o, âhirette hiçbir şey elde edemeyecektir. **Kim de** iyi işler yaparak **âhiret nîmetlerini arzular** ve bu nimetlere ulaşmak için üzerine düşeni yapar**sa, ona da ondan** hak ettiği payı **vereceğiz.** Evet, kendilerine bahşedilen nîmetlere karşılık söz ve davranışlarıyla **şükredenleri, elbette** dünya ve âhiret nîmetleriyle **ödüllendireceğiz.** Geçmişte bunu başaranlar oldu, siz de başarabilirsiniz:

146. Nice Peygamberler vardır ki, kendilerini Allah'a adamış **birçok hak eriyle birlikte** zâlimlere karşı kıyasıya **savaştılar da, Allah yolunda çektikleri sıkıntılardan dolayı ne yılgınlığa düştüler, ne gevşeklik gösterdiler, ne de** bâtılın önünde **boyun eğdiler.** Hiç kuşkusuz **Allah,** zorluklar karşısında direnip **sabredenleri sever.**

147. Onlar bu çetin imtihânlardan geçerken bile, **tek söyledikleri şuydu:**

"Ey Rabb'imiz, günahlarımızı ve işimizdeki aşırılıkları bağışla! Er meydanlarında dizlerimize derman, yüreğimize cesaret vererek **adımlarımızı sağlamlaştır ve inkâr edenlere karşı bize yardım et!"**

148. Allah da onlara hem bu dünyanın nîmetlerini, hem de âhiretin en güzel nîmetlerini bağışladı. Çünkü Allah, güzel

davrananları sever.

Öyleyse, siz de onları kendinize örnek alın da, Uhud'da uğradığınız yenilgiyi bahane ederek sizi dininizden çevirmeye çalışan Yahudi ve münâfıkların propagandasına aldanmayın:

149. Ey iman edenler! Eğer Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere uyacak olursanız, sizi gerisin geriye** küfre **döndürürler, o zaman da büsbütün** hüsrana uğrayıp **kaybedenlerden olursunuz.**

150. Hayır, sakın onlardan medet ummayın! **Sizin** gerçek koruyucunuz, efendiniz, yar ve **yardımcınız, yalnızca Allah'tır!** Üstelik **O, yardım edenlerin en hayırlısıdır.**

İşte, Rabb'inizin size yardımlarından birkaç örnek:

151. Haram helâl sınırlarını belirleme, değer yargıları oluşturma, emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilme gibi konularda, kendilerine yetki verildiğine dâir **Allah'ın** Kitap veya Elçisi aracılığıyla **hiçbir delil göndermediği varlıkları** tanrısal niteliklerle yücelterek veya birtakım varlıkları itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek yahut servet, güç, makam, şöhret gibi değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek **O'na ortak koştuklarından dolayı, kâfirlerin yüreğine korku salacağım.** Siz Allah yolunda olduğunuz sürece, sizinle göğüs göğse çarpışmaktan ödleri kopacaktır. Dünyada hep korku ve endişe içinde yaşayacaklar ve sonunda, **varacakları yer ateş olacaktır. Zâlimlerin kalacağı yer, gerçekten ne kötüdür!**

Şimdi, "Allah bize madem bunca vaatlerde bulunuyor, o hâlde neden Uhud savaşında bu felâkete uğradık?" diyorsanız, iyi dinleyin:

152. Gerçek şu ki Allah, size verdiği sözü yerine getirdi; çünkü O'nun yardımı ve **izniyle** düşmanı önünüze katmış, **onları kılıçtan**

geçiriyordunuz. Ne var ki, arzu ettiğiniz zafer ve ganîmet**i Allah size göstermişken,** ganîmet sevdasıyla **gevşekliğe kapıldınız ve** pek çoğunuz Peygamberin verdiği **emre karşı gelerek isyan ettiniz.** O sırada **kiminiz dünyayı tercih etmişti;** bunlar ganîmetlere üşüştüler, zoru görünce de kaçtılar, **kiminiz de âhireti tercih etmişti,** bunlar da kahramanca çarpıştılar, şehit oluncaya kadar da yerlerinden ayrılmadılar.

O perişan hâlinizi bir hatırlayın:

153. Hani Peygamber, "Ey Allah'ın kulları, yanıma gelin, yanıma gelin!" diye **sizi arkanızdan çağırıp dururken,** siz can derdine düşmüş, **hiç kimseye dönüp bakmadan** Uhud dağının eteklerine doğru kaçarak **uzaklaşıyordunuz. Bunun üzerine Allah,** galibiyet fırsatını **elinizden kaçırmanızın** burukluğunu **ve başınıza gelen** felâket**lerin üzüntüsünü bastıracak peş peşe keder ve acılarla sizi cezalandırdı.** "Peygamber öldürüldü!" dediler. Bu söylenti sizi kalbinizden vurdu, içiniz kan ağladı; öyle ki, diğer bütün felâketler bunun yanında pek hafif kalmıştı.

Evet; **Allah, yaptığınız her şeyden haberdar idi.**

Fakat Rabb'iniz, kusurunuzu bağışlayınca bakın sizi nasıl destekledi:

154. Derken Allah **bu üzüntünüzün ardından, üzerinize** tatlı bir **uyuklama,** içinizi okşayan bir huzur ve **güven duygusu indirdi.** Bu duygu, **içinizden bir kısmını** dalga dalga sarıp **kuşatıyordu.** Münâfıkların oluşturduğu **diğer bir grup ise, sırf kendi canlarının kaygısına düşmüşlerdi. Allah hakkında,** İslâm öncesi **câhiliye** döneminden kalma putperest **kafasıyla, yalan yanlış düşünceler besliyorlardı.** Allah'ın müminlere yardım etmeyeceğini, bu dâvânın artık bittiğini söylüyorlardı. Yenilginin faturasını hep Peygambere çıkararak, **şöyle diyorlardı:**

"Bu işlerin kararlaştırılmasında bizim yetkimiz mi var? Niçin bizim sözümüz dinlenmedi? Yetki ve egemenlikte bizim de payımız olsaydı,

bu hâllere düşer miydik?**”** Sen de onlara **de ki:**

“Doğrusu her önemli konuda **karar verme yetkisi, tamamen** ve sadece **Allah’a aittir.** Sözü dinlenecek, emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilecek yegâne otorite ve egemenlik kaynağı, Allah’ın kitabıdır.**”**

Aslında onlar, sana açıkça söyleyemedikleri İslâm düşmanlığını ve sana karşı besledikleri kin ve nefretleri**ni içlerinde gizleyerek:**

“Bu konuda karar verme yetkisi bizde olsaydı, Medîne’de şehir savunması yapar, **burada böyle öldürülmezdik,** yani dostlarımızı, kardeşlerimizi bir hiç uğruna ölüme göndermezdik!**” diyorlar.** Böylece, bir yandan İslâmî yönetimden hoşnut olmadıklarını ima ederken, öte yandan ölüm ve ecel konusunda Allah’ın irâdesini hafife alıyorlar. Buna karşılık, onlara **de ki:**

“Hayır, öyle değil! Siz veya Uhud savaşında şehit olan yakınlarınız, şâyet Allah yolunda mücâdeleyi terk edip **evlerinizde kalmış olsaydınız bile,** Allah, içinizden bazılarının —sizin bilmediğiniz hikmet ve sebeplerle— o gün orada ölmesini takdir etmişse, **kendilerine ölüm yazılmış olanlar, mutlaka** ölecek ve kabirde **yatacakları yere gideceklerdi.** Bu durumda hangi güç onları ölüm yolculuğundan alıkoyabilirdi? Unutmayın ki, her canlı için ölüm kaçınılmaz bir gerçektir. O hâlde, ölümden kaçma adına Allah yolunda mücâdeleyi terk etmenin size bir faydası olmayacaktır.**”**

“Peki, bunca sıkıntılara katlanmamızın hikmeti nedir?” diye soracak olursanız;

Allah, göğsünüzdeki iman ve samîmiyet derecesi**ni** ölçüp **sınamak ve yüreğinizdeki** korkaklık, bencillik ve miskinlik gibi kötü duygu ve düşünce**leri** söküp atarak iç dünyanızı **tertemiz yapmak için** sizi imtihân etmektedir. Hiç kuşkusuz **Allah, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

155. İki ordunun karşılaştığı gün, içinizden savaş meydanını terk edip **kaçanlara gelince; şeytan onları, sırf kendi işledikleri birtakım yanlışlıklar yüzünden** Allah yolundan çevirerek **saptırmak istemişti.** Onlar fırsat vermeselerdi, şeytan onları zorla günaha sürükleyemezdi. Fakat **her şeye rağmen, Allah onları affetti. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, pek merhametlidir.**

Şimdi, bu acı olaylardan ders alın:

156. Ey iman edenler! Sakın ola ki, Allah için **yeryüzünde yolculuğa çıkan veya savaşa katılan** ve şehit olan **akrabaları hakkında, "Eğer** gitmeyip **bizim yanımızda kalsalardı, ne ölür, ne de öldürülürlerdi!" diyen şu** ikiyüzlü **inkârcılar gibi olmayın! Çünkü Allah bunu,** bu tür kuruntu ve saplantıları, **onların kalplerinde** sürekli kanayan **bir pişmanlık** yarası **yapacaktır.** Onlar, âhirete inanmayıp tamamen dünyaya bel bağladıkları için, ne zaman acı bir sürprizle karşılaşsalar büyük bir pişmanlık düşüncesi sürekli içlerini kemirecek, hiçbir zaman teselli bulamayacaklar; dünyaya dalmış lüks bir hayat içinde yaşarken bile içleri kan ağlayacak, gerçek mutluluk ve huzuru asla tadamayacaklar. Ve hesap günü, müminleri cennet nîmetleri içinde, kendilerini de cehennem ateşinde gördükleri zaman, sonsuza dek sürecek bir acı ve pişmanlıkla kahrolacaklar. Çünkü onlar dünyada iken, ölümden korkarak Allah yolunda mücadeleden uzak durmuşlardı.

Hâlbuki yaşatan da, öldüren de Allah'tır. O hâlde, başarı yolunda her türlü tedbiri alın, fakat sonucu Allah'a bırakın ve O'nun hükmüne razı olun. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

157. Eğer Allah yolunda şehit düşer veya şehit olmayı arzulayarak **ölürseniz,** size müjdeler olsun! Çünkü **Allah'ın bağışlaması ve rahmeti, insanların** dünyada biriktirip **yığacakları her şeyden daha hayırlıdır!**

158. Zaten Karunlar gibi yaşayıp **ölseniz de,** İslâm yolunda savaşıp **öldürülseniz de,** sonuçta hepiniz ister istemez **Allah'ın huzurunda toplanacaksınız.**

O hâlde, günah işleyen kardeşlerinizi güzelce uyarın, zira kardeşlik bunu gerektirir. Fakat onları, yaptığı bir hatâdan dolayı aşağılayarak şeytanın kucağına itmeyin, onlara dâimâ şefkat ve merhametle yaklaşın. İşte bu konuda Allah'ın elçisi, size örnek olacak güzel bir davranış sergiledi:

159. Ey Peygamber! **Allah'ın** sana bahşettiği o engin şefkat ve **rahmeti sayesindedir ki,** Uhud imtihânında başarısız olan **arkadaşlarına** son derece nazik ve **yumuşak davrandın.** Azarlanmayı hak ettikleri durumlarda bile, kusurlarını yüzlerine vurup onları rencide etmedin. **Eğer** onlara karşı **kaba ve katı yürekli olsaydın,** seni terk ederek **etrafından dağılıp gitmişlerdi.** Bu ise, hem senin için, hem de onlar için en büyük felâket olurdu. **Öyleyse, onları bağışla ve affedilmeleri için** Allah'a **yalvar. Yönetimle ilgili** olup da, hakkında kesin bir hüküm indirilmemiş olan **her konuda onlara danış** ve karar verirken, onların görüşlerini de dikkate al. İstişareler sonucunda belli bir yönde **karar verdiğin zaman da Allah'a güven** ve bu kararını taviz vermeden uygula! **Çünkü Allah,** üzerine düşeni eksiksiz yapan, fakat sonucun elde edilmesi konusunda yalnızca O'na güvenen, O'na dayanan kimseleri, yani **tevekkül edenleri sever.** Sevdiklerine de yardım eder:

160. Allah size yardım ettiği sürece, sizi hiç kimse yenemez. Fakat bir de sizi yüzüstü bırakacak olursa, size O'ndan başka kim yardım edebilir? Öyleyse inananlar, yalnızca Allah'a dayanıp **güvensinler.**

Uhud'da savaşı bırakıp ganîmete koşanlar, acaba Peygamberin ganîmetlere el koyup kendilerine haksızlık edeceğini mi sanıyorlardı? Oysa şunu bilmeleri gerekirdi ki:

161. Bir Peygamberin emânete ihânet etmesi asla söz konusu olamaz. Zira **her kim emânete ihânet edecek olursa, Diriliş Gününde** Allah'ın huzuruna, **ihânetiyle birlikte çıkacaktır. Sonra da herkes, yaptığının tam karşılığını görecek ve hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

162. Öyle ya, **Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya çalışan kimse, O'nun gazâbına uğrayan ve barınağı cehennem olan kimseyle bir olur mu? Ne kötü bir duraktır** cehennem!

163. Evet, iyilerle kötüler bir olmaz. İlâhî ölçülere göre her insanın, yapıp ettiklerine göre bir değeri, bir rütbesi vardır. **Onlar, Allah katında derece derecedirler.** Hiç kuşkusuz **Allah, yaptıkları her şeyi görmektedir.**

164. Gerçekten Allah, inananlara büyük bir lütufta bulundu. Çünkü onlara kendi içlerinden öyle bir Peygamber gönderdi ki, onlara Allah'ın ayetlerini okuyor, onları günah ve şirk kirlerinden **arındırıyor ve onlara Kitabı ve** Kitaptaki hükümleri pratik hayata uygulama anlamına gelen **hikmeti öğretiyor. Oysa onlar, bundan önce apaçık bir** sapkınlık ve **dalâlet içinde idiler.**

Bu ilâhî nîmetlerle taltif edilmiş olan bir topluma, şu tavır hiç yakışmadı:

165. Düşmanlarınızın başına Bedir savaşında **iki mislini getirdiğiniz bir musîbet,** Uhud'da kendi hatânız yüzünden **sizin başınıza geldi diye,** kendi kusurunuzu görmezlikten gelerek **"**Madem bizler doğru yoldayız da, **bu** yenilgi **nasıl** oldu da başımıza geldi?**" diyorsunuz, öyle mi?** Ey Muhammed, bunu soranlara **de ki:**

"Bu yenilgi, **sizin kendi hatânızın sonucudur.** O hâlde, bundan sonra bu hatâlardan uzak durun. O zaman Allah size nice muhteşem zaferler nasip edecektir. Hiç kuşku yok ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter."**

166. İki ordunun Uhud savaşında **karşı karşıya geldiği gün başınıza gelenler,** her ne kadar kendi hatânızdan kaynaklandıysa da, aynı zamanda **Allah'ın izniyle gerçekleşmiştir.** Çünkü O müsaade etmedikçe, hiçbir şey gerçekleşmez. Allah, **inananları** münâfıklardan **ayırt etmek ve** böylece, aranızdaki **ikiyüzlüleri ortaya çıkarmak için** buna izin vermiştir.

167. Nitekim, **onlara:**

"Haydi; gelin Allah yolunda savaşın, ya da hiç değilse cephe gerisinde **savunma görevi yapın!" denildiğinde,** sizinle alay edercesine:

"Eğer savaş olacağını **bilseydik, elbette peşinizden gelirdik.** Kaldı ki, savaş stratejisi konusundaki görüşümüzü ciddiye almadığınıza göre, bizim savaşmayı bilmediğimizi kabul ediyor olmalısınız. Bu durumda, bizi savaşa çağırmaya hakkınız yok." **demişlerdi.** Münâfıkların bu tavırları, yüzlerindeki maskeyi düşürmüş oldu. **O gün onlar, imandan çok inkâra yakın idiler.** Müslümanlıktan dem vururlarken, **ağızlarıyla, kalplerinde olmayan şeyleri söylüyorlardı. Hâlbuki Allah, içlerinde gizlediklerini çok iyi bilmekteydi.**

168. Onlar, hem kendileri savaştan kaçıp evlerinde **oturdular, hem de** şehit düşen dost ve **akrabaları hakkında:**

"Eğer sözümüzü dinleselerdi, o gün orada **öldürülmüş olmayacaklardı!" dediler.** Onlara **de ki:**

"Eğer "Peygamberle birlikte savaşa katılanlar, bizi dinleyip evlerinde otursalardı ölmeyeceklerdi." şeklindeki iddianızda gerçekten **samîmî iseniz, haydi kendinizi ölümden kurtarsanıza!** Kendinizi kurtarmaya gücünüz yokken, Allah için ölenleri kınamaya ne hakkınız var?**"**

Onun için, ey mümin!

169. Allah yolunda can verenleri, sakın sıradan ölüler gibi **ölü sanma! Aksine, onlar Rab'lerinin katında,** senin bilmediğin bir âlemde sonsuz **nîmetler içerisinde yaşıyorlar.**

170. Allah'ın, lütfedip kendilerine bağışladığı şehitlik mertebesi ve cennet nîmetleri **ile** coşkun bir gurur ve **sevinç duyarlar. Ve** şehâdet şerbetini içmek için can atan, fakat **henüz kendilerine katılmamış olan kardeşlerine,** hesap gününde **herhangi bir korku ve üzüntü duymayacakları müjdesini vermek isterler.**

171. Allah'ın şehitler için hazırladığı muhteşem **lütuf ve nîmetlerini** onlara haber vermek **ve Allah'ın, inananların** çabalarını boşa çıkarmadığını, onların **mükâfâtını asla zayi etmediğini müjdelemek isterler.**

172. O inana**nlar ki,** Uhud savaşında ağır bir **yara almış olmalarına rağmen,** yaralarından akan kan henüz kurumadan, **Allah'ın ve Peygamberin çağrısına kulak ver**ip düşmanı takibe yönel**diler. Onlardan, güzel davranış gösteren ve** fenâlıklardan titizlikle sakınıp **korunanlara,** Rableri katında **büyük bir ödül vardır!**

173. Onlar öyle yürekten inanmış **kimselerdir ki,** düşman yurdundan haber getiren bazı kötü niyetli **insanlar, kendilerine:**

"Düşmanlarınız size karşı büyük bir **ordu hazırlamış, o hâlde onlardan korkun** da, Allah yolunda cihâdı terk edin!**" dediklerinde, bu** tehditkâr sözler, o yiğitleri yıldırmak şöyle dursun, aksine, **onların imanını artırır ve şöyle derler:**

"Bütün tehlike ve korkulara karşı **bize Allah**'ın yardımı **yeter! O ne güzel** yardımcı, ne güvenilir **vekildir!"**

174. Derken, Allah'a tam bir teslimiyetle bağlanarak savaşa çıktılar. Fakat o büyük ordular, onların karşısına çıkmaya bile cesaret edemedi. Sonuçta, **Allah'ın lütuf ve nîmeti sayesinde, başlarına hiçbir kötülük gelmeden** sağ salim ve üstelik yaptıkları kârlı ticâretlerle zengin olarak yurtlarına geri **döndüler.** En önemlisi de, böylece **Allah'ın hoşnutluğunu kazanmış oldular.** Hiç kuşkusuz **Allah,** müminlere karşı **son derece** cömert, son derece **lütufkârdır.**

Allah'ın lütuf ve yardımı sayesinde savaşta karşınızda duramayan düşman, yalan haber ve propagandalarla sizi yıldırmaya çalışacaktır:

175. İşte o şeytan, yani kalbinize türlü vesveseler vererek sizi korkutmaya çalışan cin şeytanları ve sinsice aranıza sızarak, kâfirleri olduğundan güçlü gösterip cesaretinizi kırmaya çalışan düşman casusları, gerçek müminleri asla yıldıramazlar. Onlar **ancak kendi dostlarını,** kendilerine değer veren ve kendileri gibi imansız olan inkârcıları ve ikiyüzlüleri **korkutabilir. O hâlde,** gerçek **müminler iseniz onlardan değil, Benden** gelecek azaptan ve benim sevgimi kaybetmekten **korkun!**

176. Ey şanlı Elçi ve onun izinden yürüyen Müslüman! Hakikati **inkâr etmede birbirleriyle yarışanlar**ın bu çirkin davranışları ve inananlara karşı topyekün savaş hazırlığında bulunmaları, sakın **seni** endişelendirip **üzmesin!** Korkma, **onlar Allah'a** ve O'nun dinine, dolayısıyla da inananlara **asla zarar veremeyeceklerdir.** Öyle ki, bütün insanlar inkâr etmiş olsalar bile, bu, Allah'ın mülkünden hiçbir şey eksiltmeyecektir.

Eğer bu kâfirler hâlâ nîmetler içinde yaşamaya devam ediyor, hemen helâke uğramıyorlarsa, sebebi şudur: **Allah,** o zâlimlerin sahip oldukları bütün güzellikleri ve fırsatları bu dünyada harcamalarını, böylece **kendilerine âhirette hiçbir pay kalmamasını istiyor. Onlar için,** cehennemde **korkunç bir azap vardır!**

177. Gerçek şu ki, imana karşılık inkârcılığı tercih edenler, Allah'a ve bizzat korumayı üstlendiği dinine **hiçbir şekilde zarar veremezler.** Olsa olsa, kendilerini ateşe atmış olurlar, o kadar: **Onlar için, can yakıcı bir azap vardır!**

178. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler sanmasınlar ki, onlara mühlet vermemiz kendileri için hayırlıdır.** Hayır! Sanki **Biz onlara, sırf günaha iyice batsınlar diye süre veriyoruz.** Hâlbuki kendilerine tanınan bu süreyi fırsat bilip günahlardan tövbe etmeleri gerekirdi. **İşte onlar için, alçaltıcı bir azap vardır!**

Bazı müminler, "Allah, sürekli fitnelere sebep olan bu münâfıkları neden bize ismen bildirmiyor, neden onları aramızdan çıkarıp atmıyor?" diyorlar. Onlara de ki:

179. Allah, siz **inananları, şu içinde bulunduğunuz** müminlerle münâfıkların iç içe olduğu sıkıntılı **durumda elbette bırakmayacak; pis olanı temiz olandan mutlaka ayıklayıp çıkaracaktır.** Bunun için de, iyilerle kötüleri ayırt edinceye dek, üzüntü veya sevinç verici olaylarla sizi imtihân edecektir.

Gerçi Allah dileseydi, size insanların kalbinden geçen gizli düşünceleri bilme kudreti verir, böylece hiç imtihâna gerek kalmadan da münâfıkları tespit etmenizi sağlayabilirdi. Ne var ki, **Allah size,** kendisinden başka hiç kimsenin bilemeyeceği bir âlem olan **gaybı bildirecek değildir. Bunun yerine Allah,** ihtiyaç duyduğunuz kadar gayb bilgisini size öğretmek üzere **elçilerinden dilediğini seçer** ve bu bilgileri ona vahyeder. Zaten öteden beri uygulanan ilâhî kanun da budur. İşte Kur'an, böyle vahiy ürünü bir kitaptır. **O hâlde, Allah'a ve** göndermiş olduğu **elçilerine iman edin. Çünkü eğer** bu şekilde **inanır ve** kötü davranışlardan titizlikle sakınıp **korunursanız, muhteşem bir ödül kazanacaksınız.**

İşte size, münâfıkları tanımanızı sağlayacak bir ipucu:

180. Allah'ın lütfundan kendilerine cömertçe **sunduğu nîmetlerle** övünerek, bunları yoksullara harcamakta **cimrilik edenler, sakın bunun kendileri için hayırlı olduğunu** ve kendilerine kazanç sağlayacağını **sanmasınlar. Aksine, bu** cimrice davranış **onların zararınadır.** Çünkü yoksullardan esirgeyerek **cimrilik ettikleri ne varsa, Diriliş Gününde** bir ateş halkası olacak ve **boyunlarına geçirilecektir.** Zaten **göklerin ve yerin mirası, Allah'ındır.** Sizin olduğunu sandığınız servet ve zenginlikler, aslında size geçici olarak verilmiş birer emânettir. Gün gelecek, bu emânet sizden geri alınarak gerçek sahibi olan Allah'a dönecek, üstelik hepsinin hesabı bir bir sorulacaktır. Öyleyse, Allah'ın servetini O'nun istediği biçimde harcamalısınız. Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

Yahudilerden bazıları, "Kim canını, malını ve yeteneklerini İslâm yolunda fedâ ederek Allah'a güzel bir borç verirse, Allah da onu sonsuz cennet nîmetleri ve hoşnutluğu ile ödüllendirerek bu borcu ona âhirette kat kat fazlasıyla geri öder." (*2. Bakara: 245*) ayetini duyunca, alaycı bir tavırla, "Demek ki, Müslümanların inandığı Allah fakirmiş. Baksanıza, el açmış bizden borç dileniyor. Oysa biz zenginiz, hiç kimseye ve hiçbir şeye ihtiyacımız yoktur!" demişlerdi. Bunun üzerine, aşağıdaki ayet nazil oldu:

181. "Allah fakirdir, biz ise zenginiz!" diyenlerin sözlerini Allah elbette işitmiştir. Onların, bir Peygamberi öldürmek kadar korkunç bir günah olan **bu sözlerini,** suç dosyalarında bulunan **Peygamberleri haksız yere öldürmeleri** vebâl**inin hemen yanı başına yazacağız ve** Diriliş Günü **onlara:**

"Ateşin yakıcı **azâbını tadın bakalım!" diyeceğiz.**

182. "İşte bu ceza, bizzat **kendi ellerinizle işlediğiniz** kötülükler**in karşılığıdır. Çünkü Allah,** ödüllendirmede de, cezalandırmada da **kullarına hiçbir şekilde haksızlık etmez!"**

183. Ama gel gör ki **onlar,** Son Elçiye inanmamak için bin bir türlü bahane öne sürerek:

"Allah'ın bize emrettiğine göre, gökten mûcize olarak inen **ateş tarafından yakılan bir kurban getirmedikçe, hiçbir Peygambere iman etmeyeceğiz!" dediler.**

Onlara **de ki:**

"Benden önce nice Peygamberler size apaçık mûcizeler göstermiş, o sözünü ettiğiniz kurban mucizesin**i de getirmişlerdi. Peki,** iman etmek için bu şartı ileri sürerken **samîmî idiyseniz, onları niçin öldürdünüz?** Apaçık mûcizelerle size gelen —Zekeriya ve Yahya başta olmak üzere— bir çok Peygamberi öldüren, İsa'yı da öldürmeye teşebbüs eden sizler değil miydiniz? Atalarınız Peygamberleri öldürdüğü gibi, siz de bugün onların izinden gidip, Son Elçiye karşı aynı tavrı göstererek aynı suçu işlemiş olmuyor musunuz? Demek ki, inkârınız ikna olamamaktan değil, azgınlığınızdan kaynaklanıyor. Ayrıca Allah, "Yakılan kurban mûcizesi göstermedikçe, hiçbir Peygambere inanmayacaksınız." diye bir şey emretmemiştir. Tevrat'ta yakılan kurbanlardan bahsedilmesine rağmen, bunlar Peygamberliğin işâretlerinden kabul edilmez. Bunlar sadece Allah'ın kurbanları kabul ettiğini gösteren sembollerdir. Gerçi Allah dileseydi, istediğiniz şeyleri bugün de gönderebilirdi. Fakat O sizin kuruntu ve heveslerinize göre değil, sonsuz ilim ve hikmetine göre hüküm verir.**"**

184. Ey Muhammed! **Eğer** bu insanlar **seni yalanladılarsa,** bundan dolayı üzülme! Zira, **senden önce de, apaçık mûcizeler,** hikmet dolu **sahifeler ve aydınlatıcı kitaplar getiren nice elçiler yalanlanmıştı.**

İlâhî hikmet gereğince her Peygamber, böyle zorluklarla imtihân edilegelmiştir. O hâlde, başınıza gelebilecek sıkıntılara sabredin, iyiliklerinizin karşılığının hemencecik verilmesini de beklemeyin:

185. Her canlı ölümü tadacak ve kazandığınız ödüller, size ancak Diriliş Gününde verilecektir. O hâlde, her kim ateşten kurtarılıp cennete konulursa, işte o, gerçek anlamda başarıyı elde etmiş ve **kurtuluşa ermiş demektir. Yoksa şu dünya hayatı,** cezbedici, fakat **aldatıcı bir zevkten başka bir şey değildir.**

186. Ey iman edenler! Bu dünya hayatında, **mallarınızla ve canlarınızla mutlaka imtihân edileceksiniz. Ayrıca, hem sizden önce kitap verilen** Hıristiyan ve Yahudi**lerden, hem de** Allah'a açıkça ortak koşan **müşriklerden,** hiç de hak etmediğiniz **incitici sözler işiteceksiniz! Eğer** zorluklar karşısında yılmayıp **sabreder ve** kötü davranışlardan titizlikle sakınıp **korunursanız,** ne mutlu sizlere! Çünkü **bu, gerçekten kararlılıkla yapılması gereken işlerdendir.**

Oysa Yahudi ve Hıristiyanlar, verdikleri söze sadık kalmalıydılar:

187. Hani Allah, kendilerine kitap verilenlerden, "Bu kitabı bütün hükümleriyle **insanlığa bildirecek, onu asla gizlemeyeceksiniz!** Özellikle de, geleceği müjdelenen Son Elçi geldiğinde, ona mutlaka iman edeceksiniz!**" diye söz almıştı.**

Ama onlar, antlaşmayı hiçe sayarak **onu kaldırıp arkalarına atıverdiler ve** Allah'a verdikleri sözü; servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaatlerle değiştirdiler. Ne kötü bir alışveriş yapıyorlar!**

188. Yaptığı bu utanç verici **işlerle övünç duyan, fakat** yapması gerektiği hâlde **yapmadığı işlerle** ve sahip olmadığı üstün ahlâkî niteliklerle **övülmekten hoşlananların azaptan kurtulacaklarını sanma!** Aksine, **onlar için** cehennemde **can yakıcı bir azap vardır!**

Bu azaptan kurtulmak ve ilâhî nîmetlere kavuşmak isteyenler, şu hakîkate kulak vermelidirler:

189. Göklerde ve yerde mutlak egemenlik ve **hükümranlık, yalnızca Allah'a aittir ve Allah, her şeye kadirdir.**

Bunu anlamak için, çevrenize ibretle bakmanız yeterlidir:

190. Doğrusu, göklerin ve yerin o muhteşem **yaratılışında ve gece ile gündüzün** mükemmel bir uyum ve düzen içerisinde **birbiri ardınca gelişinde,** aklı, vicdanı ve **sağduyusu olanlara** Allah'ın sonsuz kudret, adâlet ve merhametini gösteren **nice deliller vardır.**

191. O sağduyu sahipleri ki, **ayaktayken, otururken ve** hattâ dinlenmek için **uzanıp yatarken,** sürekli olarak **Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin** akıllara durgunluk veren o muhteşem **yaratılışı**ndaki hikmet ve anlamı **üzerinde derinden derine düşünür** ve Allah'a şöyle niyaz eder**ler:**

"Ey Rabb'imiz! Sen bütün bunları hikmet ve amaçtan yoksun olarak yaratmış olamazsın. Çünkü **Sen,** abesle iştigal etmekten uzaksın, **yüceler yücesisin!** Hikmet ve adâletinin gereği olarak, cennet de haktır, cehennem de haktır; o hâlde, **bizi cehennem azâbından koru** yâ Rab**!"**

192. "Ey Rabb'imiz! Sen kimi ateşe atacak olursan, onu perişanlığa mahkûm etmişsin demektir. İşte böyle azâbı hak eden **zâlimlere, hiç kimse yardım edemeyecektir."**

193. "Ey Rabb'imiz! Biz, "Rabb'inize iman edin!" diyerek insanlığı **imana çağıran bir dâvetçi**nin çağrısını **işittik ve derhâl** ona **iman ettik. Ey Rabb'imiz, günahlarımızı bağışla,** bizi dâimâ iyiliğe, güzelliğe yönelterek, birey ve toplum olarak **kötülüklerimizi yok et.** Bizleri, son

nefesimize kadar **iyilik ve erdem sahibi kullarınla birlikte** yaşat, onlarla birlikte **canımızı al** ve Hesap Gününde yine onlarla birlikte haşreyle ya Rab**!"**

194. "Ey Rabb'imiz! Elçilerin aracılığıyla bize vadettiğini, yani, dünyada zafer ve üstünlüğü, ahirette ise sonsuz cennet nimetlerini **bizlere bahşet; Diriliş Günü bizi mahcup etme! Kuşku yok ki Sen, verdiğin sözden asla caymazsın!"**

195. Rab'leri de duâlarını kabul ederek **onlara şöyle cevap verdi: "Elbette Ben, gerek erkek, gerek kadın olsun, içinizden** Benim yolumda **çaba harcayan hiç kimsenin çabasını boşa çıkarmayacağım.** İlâhî adâlet karşısında her insan, ancak göstermiş olduğu gayret oranında ceza veya mükâfât alacak ve kadın-erkek, efendi-köle, siyah-beyaz, zengin-fakir ayrımı yapılmayacaktır. Çünkü toplumsal statüleriniz ne kadar farklı olursa olsun, **hepiniz birbiriniz**in neslin**den** türeyen, eşit hak ve sorumluluklara sahip kimseler**siniz.**

İşte, Müslümanca bir hayatın önünde engel olan her şeyi; gerektiğinde içinde yaşadığı toplumu, ülkeyi, aileyi, çevreyi, arkadaş ortamını, alışkanlıkları, hayat tarzını... terk ederek, İslâm'ı özgürce yaşayabileceği yepyeni bir ortama geçiş yapanlar, yani **Allah yolunda** İslâm diyarına **hicret edenler,** zalimler tarafından mallarına-mülklerine el konulup **yurtlarından çıkarılanlar, Benim yolumda** işkence ve **eziyetlere uğrayanlar,** yeryüzünde ilâhî adâleti egemen kılmak için **savaşan ve** bu uğurda **şehit düşenler var ya;** işte Ben, böyle fedâkâr müminlerden oluşan bir toplumu dâimâ iyiliğe, güzelliğe yönlendirecek, böylece, bireysel ve toplumsal hayatlarında her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **onların günahlarını sileceğim ve tarafımdan bir ödül olarak, onları** âhirette, **içinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştireceğim.**

Öyleyse, bu dünyanın gelip geçici zevkleri için değil, âhiretin sonsuz nîmetlerini kazanmak için çalışın. Çünkü **ödüllerin en güzeli, Allah katında olandır.**

196. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlerin,** her istediklerini serbestçe yaparak yeryüzünde öyle **diyar diyar gezip dolaşmaları, sakın seni aldatmasın!**

197. Çünkü onlara verilen bu nîmetler, **basit** ve gelip geçici **bir zevkten ibarettir, sonunda varacakları yer ise, cehennemdir. Orası, ne korkunç bir yataktır!**

198. Ama Rab'lerinden gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek, kötü davranışlardan titizlikle **sakınanlara gelince;** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içerisinde yaşayacakları cennet bahçeleri onlarındır!** İşte onlar, birer kutlu misafir olarak **Allah tarafından böyle ağırlanacaklar.** Evet, **Allah katındaki** nîmet**ler,** dürüst ve **erdemli insanlar için en hayırlısıdır.**

Her toplumda, böyle dürüst ve erdemli insanlar vardır. Nitekim;

199. Kitap Ehli denilen Yahudiler, özellikle de Hıristiyanlar **arasında öyle** temiz yürekli **insanlar vardır ki, Allah'**ın varlığına ve birliğine yürekten **iman ederler; kendilerine indirilmiş olan** kitapları**n yanı sıra, size indirilen** Kur'an-ı Kerim**e de inanırlar. Allah'a karşı derin bir saygı** ve ürperti **duyarlar.** Bu yüzden de, **O'nun** gerek Tevrat, gerek İncil, gerekse Kur'an'daki **ayetlerini,** servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaat-lerle değiştirmezler. İşte bunlara, Rab'leri katında** muhteşem **ödüller verilecektir. Gerçek şu ki, Allah,** yeri ve zamanı geldiğinde **hesap görmede çok hızlıdır!**

Şu hâlde:

200. Ey iman edenler! Allah yolunda mücâdele verirken, karşınıza çıkabilecek zorluk ve sıkıntılara **sabredin,** zulme karşı toplumsal direnç göstererek **birbirinizle sabırda yarışın!** Gerek düşmandan gelebilecek saldırılara, gerek şeytânî vesveselere ve ayartılara karşı **her an** uyanık ve **hazırlıklı olun ve bir de, Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötülüğün her türlüsünden titizlikle **sakının ki,** böylelikle umduğunuz o zafer ve **kurtuluşa erebilesiniz!**

4. NİSÂ SÛRESİ

Adını, aile hayatı ve kadınlarla ilgili düzenlemeleri içeren ayetlerdeki "nisâ: kadınlar" kelimesinden alan sûre, hicretten sonra dördüncü ve beşinci yıllarda, Medîne'de indirilmiştir. 176 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insanlar! Sizi ilkönce **bir tek candan** yani Âdem'den **yaratan,** sonra **on**unla aynı özden, aynı unsur**dan** Havvâ adındaki **eşini var eden ve** böylece, **bu ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar üretip** yeryüzüne **yayan Rabb'inize** gönülden bağlanarak buyruklarına itaat edin, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!**

Öyleyse, "Allah aşkına! Allah'a yemin olsun! Allah şahittir ki!" diyerek **adına** yeminler edip **dileklerde bulunduğunuz Allah'a karşı** gelmekten sakının, emirlerine sımsıkı sarılarak kötülüklerden **korunun ve** aranızdaki **akrabalık bağlarını koparmamaya büyük özen gösterin!**

Zira hiç unutmayın ki **üstünüzde, sizi sürekli gözetleyen bir Allah var!**

İşte bu gerçeği hiç unutmadan, zayıf ve çaresiz kimselere kol kanat gerin, özellikle de yetimlerin hakkını çiğnememeye büyük özen gösterin:

2. Genellikle vefât eden akrabalarınız tarafından size emânet edilen **yetimlere, —**gerekli yaş ve olgunluğa ulaştıklarında— **mallarını** geri **verin; temiz olanı pis olanla değiştirmeyin!** Yani helâl kazanç yerine, haramı tercih etmeyin! Örneğin, **yetimin malını** hileli yollarla **kendi malınıza karıştırıp yemeyin!** Aman dikkat edin; çünkü **bu, gerçekten çok büyük bir günahtır!**

3. Eğer yetim kızlarla veya dul kadınlarla evlendiğiniz takdirde, bu güçsüz ve korumasız bîçare**lerin haklarını** tam olarak **gözeteceğinizden emîn değilseniz** veya bu kadınlar size eş olarak pek de câzip gelmedikleri hâlde, kendilerine miras kalan servete sahip olmak için onlarla evlenmeyi düşünüyorsanız, **o zaman** böyle yetim kızlarla değil, **size helâl olan** ve hoşunuza giden diğer hür veya köle **kadınlardan ikisi, üçü ve** en fazla **dördü ile evlenin.** Bununla birlikte, eğer birden fazla kadınla evlendiğiniz takdirde, **onlar arasında da** eşitlik ve **adâleti yerine getiremeyeceğinizden endişe ederseniz, o zaman** sadece **bir tane** hür kadınla evlenmeli **veya** bir çözüm olarak **elinizdeki** savaş esiri bir cariye **ile** yetinmelisiniz. Bu durumda, İslâm yönetimince onaylanan kölelik sözleşmesi, nikah akdi yerine geçer. **İşte bu** durum **adâletten ayrılmamanız için en uygun olanıdır.**

4. Evleneceğiniz **kadınlara,** evlilikte nikah bedeli olan **mehirlerini meşrû bir hak olarak** gönül hoşluğuyla **verin.** Bununla beraber, **kendi arzularıyla** mehrin **bir kısmını size bağışlarlarsa, onu da alıp gönül huzuruyla harcayabilirsiniz.**

5. Allah'ın, korumanız ve işletmeniz için **sizin sorumluluğunuza emânet ettiği** yetim, dul, hasta ve benzeri korunmaya muhtaç kimselere ait **malları,** henüz onu çekip çevirebilecek **olgunluğa erişmemiş olan** çocuk**lara** ve aklı ermeyenlere **vermeyin. Fakat** onları muhtaç durumda da bırakmayın. O malları işleterek elde edeceğiniz gelirle, **onların yeme içme ve giyim kuşam** gibi ihtiyaçlar**ını karşılayın.** Bu arada,

iyiliklerinizin altında ezilmemeleri için **onlara** gönül alıcı tatlı ve **güzel sözler söyleyin.**

6. Sorumluluğunuz altındaki **yetimleri, evlenebilecekleri yaşa gelinceye kadar** kendi işlerini yapabilecek olgunluğa ulaşıp ulaşmadıklarını belirlemek amacıyla, ara sıra önemli sorumluluklar yükleyerek **deneyin. Yeterli bir olgunluğa ulaştıklarına kanaat getirdiğiniz zaman da, mallarını** hiç geciktirmeden **onlara teslim edin. Sakın ola ki, büyüyecekler** de mallarını elimizden alacaklar **diye alelacele ve bol keseden harcayarak mallarını yiyip bitirmeye kalkmayın! Eğer** yetimlere bakmakla yükümlü kişi **zengin ise,** yetimin malını yemekten kesinlikle **kaçınsın! Fakat fakir ise,** malı korumak ve geliştirmek için gösterdiği çabaya karşılık, ihtiyacına **uygun şekilde** ondan **yiyebilir. Onlara mallarını teslim ederken,** bunu belgelendirmek üzere, en az iki **şâhit tutun. Fakat** bütün şâhitlerin ötesinde, asıl dikkat etmeniz gereken bir şâhit var: **Allah'ın hesap soracak olması,** her şeye **yeter!**

7. Ölen **ana babanın ve** diğer yakın **akrabaların —ister az, ister çok olsun— geriye bıraktığı mallardan erkeklere** verilmesi gereken **bir pay olduğu gibi, kadınlara da** verilmesi gereken **bir pay vardır.** Hem de Allah tarafından **belirlenmiş bir pay!**

8. Eğer mirasın **paylaştırılması esnasında,** mirastan pay alamayan diğer **akrabalar, yetimler ve yoksullar da orada bulunurlarsa,** hiç olmazsa göz hakkı olarak **kendilerine bir şeyler verin ve** onlara, gönül alıcı **tatlı sözler söyleyin.**

9. Kendileri ölüp **arkalarında bakıma muhtaç çocuklar bırakacak olsalardı,** hâlleri nice olurdu diye **kendi çocukları adına endişe duyanlar,** yetimlerin hakkını çiğnemekten de öylece **korksunlar!** Yani, kendilerini o vefât eden kişi yerine, onun yetim çocuklarını da kendi çocukları yerine koyup düşünsünler de, yürekleri sızlasın! Öyleyse, **Allah'**ın

cezalandırmasın**dan sakınsınlar ve** özellikle kul hakkı söz konusu ise, kesinlikle doğru şâhitlik edip, **doğru söz söylesinler!**

Peki, doğru söylemezlerse ne olur?

10. Yetimlerin mallarını haksız yollarla yiyenler, aslında bu davranışlarıyla **sadece karınlarına ateş doldurmuş oluyorlar.** Çünkü bu günahları yüzünden, **çılgın bir ateşe gireceklerdir!**

Bu edep ve terbiye, bu adâlet ve insaf duyguları gönüllere telkin edildikten sonra, şimdi mirasta kimin ne kadar pay alacağı açıklanıyor:

11. Allah, çocuklarınızın alacağı miras **hakkında size** şunları **emrediyor:**

1. **Bir erkeğe, iki kızın payına eşit miktarda** pay verilmelidir.

2. Çocuklar arasında erkek yok da, iki veya **ikiden fazla kız varsa, onlara mirasın üçte ikisi düşer.**

3. Çocuk olarak yalnızca **bir tek kız varsa,** mirasın **yarısını alır.**

4. Erkek çocuk, kendisiyle birlikte başka bir mirasçı yoksa, mirasın tamamını alır. Fakat başka mirasçılar da varsa, onlar haklarını aldıktan sonra kalanı alır.

Ölenin **ana - babasına gelince:**

1. **Eğer** ölenin kız veya erkek **çocuğu** yahut çocukları **varsa, bıraktığı mirastan, ana - babasından her biri altıda bir pay alır.**

2. Eğer ölenin oğlu veya oğlunun... oğlu yok ise, baba, kendi payının yanı sıra, mirastan artanı da alır. Baba tek başına mirasçı olursa, bütün mirası alır.

3. Ölenin annesi, babası ve eşi varsa, anne eşten artanın üçte birini, baba da geriye kalanı alır.

4. Ölenin hiç **çocuğu yoksa ve ana - babası onun** tek **mirasçısı iseler, annesine üçte bir pay düşer.** Kalan üçte ikiyi de babası alır.

5. Ölenin çocuğu olmayıp, birden fazla kız veya erkek **kardeşleri varsa,** babası olsun olmasın, **annesine** yine **altıda bir pay düşer.** Çünkü iki kardeş, annenin payını yarıya düşürür. Bu durumda, eğer baba varsa, kalanı alır. Çünkü kardeşler, her ne kadar annenin payını yarıya düşürüyorlarsa da, baba varken onlara miras düşmez. Nitekim kardeşler, ölenin çocuğu varken mirastan pay alamazlar. Fakat ölenin babası da, çocuğu da yoksa, —ki buna kelâle denir— kardeşler ancak o zaman mirastan pay alabilirler. Kelâlenin "ana bir" kardeşleri bu sûrenin on ikinci ayetinde; "ana-baba bir" veya "baba bir" kardeşleri ise, 176. ayetinde açıklandığı şekilde paylarını alırlar.

6. Ölenin çocuğu olmayıp, bir tek erkek veya kız kardeşi olsaydı, anne yine üçte bir pay alacaktı.

Bütün bu hükümler, ölenin **yapmış olduğu vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya** varsa **borçlarını**n ödenmesin**den sonra** uygulanır. Önce borçlar ödenir, sonra vasiyet yerine getirilir ve en son miras paylaştırılır. Vasiyet genellikle ihmal edildiği için, ayette borçtan önce zikredilerek önemi vurgulanmıştır. Miras paylaşımında, erkek çocuklara kızların iki katı ve evlatlara anne-babadan daha büyük pay verilmesinin hikmetine gelince:

Ana - babanız ve çocuklarınızdan hangisinin size faydaca daha yakın olduğunu, dolayısıyla hangisinin mirastan ne kadar pay alması gerektiğini **siz bilemezsiniz.** Bunu en iyi Allah bilir. İşte bu hükümler, sizi sizden iyi tanıyan **Allah tarafından konulmuş** miras **paylaşım kanunlarıdır.** O hâlde Allah'a güvenin ve emirlerine uyun. Zira **Allah** her

şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir.** Her zaman en uygun olanı yapar, asla yersiz ve yanlış hüküm vermez.

Eşlerin birbirlerinden alacağı mirasa gelince:

12. Ey erkekler!

Ölüp de geriye miras bırakan **hanımlarınızın;**

1. Kız veya erkek hiçbir **çocuğu yoksa, bıraktığı malın yarısı sizindir.** Kalan yarısı, diğer mirasçılara payları oranında dağıtılır.

2. **Ama eğer** hanımlarınızın **bir** veya daha fazla **çocuğu varsa, mirasın** sadece **dörtte biri size kalır.** Dörtte üçü ise, diğer mirasçılara payları oranında dağıtılır. Kalan, —kız çocuklarla ikili-birli paylaşmak üzere— erkek çocukların, erkek çocuk yoksa babanın, baba yoksa dedenin, dede yoksa —kız kardeşlerle paylaşmak üzere— erkek kardeşlerindir. Ölenin hiçbir mirasçısı bulunmazsa, miras, İslâm devletinin bütçesine aktarılır.

Bu hükümler, hanımlarınızın **yapmış olduğu vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya** varsa **borçlar**ının ödenmesin**den sonra** uygulanır. Önce borçlar ödenir, sonra vasiyet yerine getirilir ve son olarak miras paylaştırılır.

Siz ölür de hanımınıza miras bırakırsanız:

1. İster kız, ister erkek olsun, hiçbir **çocuğunuz yok ise, bıraktığınız malın dörtte biri hanımınıza kalır.**

2. **Ama eğer bir** veya daha fazla **çocuğunuz varsa,** hanımınız **mirasın** sadece **sekizde birini alır.** Geri kalan, diğer mirasçılar arasında payları oranında dağıtılır.

Bu hükümler de, **yapmış olduğunuz vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya** varsa **borçlar**ınızın ödenmesin**den sonra** uygulanır. Önce borçlar ödenir, sonra vasiyet yerine getirilir ve son olarak miras paylaştırılır.

"Ana bir" kardeşlerin alacakları paya gelince:

Ölenin babası veya —kız olsun erkek olsun— en az bir çocuğu varsa, kardeşler mirastan pay alamazlar. Fakat, **eğer bir erkek veya kadın,** babası ve çocuğu olmayan biri, yani **bir kelâle olarak** ölüp **geriye miras bırakırsa;**

1. **Eğer** ölenin ana bir baba ayrı **bir erkek kardeşi veya** böyle **bir kız kardeşi varsa, bunların her birine altıda bir pay düşer.** Yani, yalnızca bir erkek kardeş varsa altıda bir pay alır, yalnızca bir kız kardeş varsa, o da altıda bir pay alır.

2. **Ama** kardeşler **bundan daha fazla,** yani iki veya ikinin üzerinde **iseler, mirasın üçte birini** kız-erkek ayrımı yapmaksızın **aralarında** eşit olarak **paylaşırlar.**

"Ana-baba bir" ve "baba bir" kardeşlerin durumu ise, bu sûrenin 176. ayetinde ayrıca ele alınacaktır.

Bütün bu hükümler, mirasçıları **zarara uğratmayacak şekilde, yaptıkları vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya borçlar**ın ödenmesin**den sonra** uygulanır.

İşte bunlar, doğrudan doğruya **Allah tarafından** emir ve **tavsiye olarak** gönderilen hükümlerdir, onlara uymalısınız. Zira **Allah** her şeyi **bilir,** kulları için en faydalı hükümleri koyar, üstelik son derece merhametli ve **halîmdir.**

13. Bunlar, bizzat **Allah'ın çizdiği sınırlardır. Her kim Allah'a ve Elçisine itaat ederse, Allah onu,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağı cennet bahçelerine yerleştirecektir. İşte en büyük kurtuluş, budur.**

14. Her kim de Allah'a ve Elçisine karşı gelerek O'nun çizdiği sınırları çiğnemeye kalkarsa, onu içerisinde sonsuza dek kalacağı korkunç **bir ateşe atacak ve alçaltıcı bir azâba mahkûm edecektir!** Fakat yalnızca uhrevî ceza her zaman caydırıcı olmayabilir. O hâlde, ey İslâm toplumunun yöneticileri, aile büyükleri; dinleyin:

15. İnanç, ahlâk, hukuk, siyaset, kültür ve benzeri alanlarda henüz Kur'an'ın ortaya koyduğu olgunluk seviyesine ulaşamamış bir İslâm toplumunda **fuhuş yapan kadınlara,** suçun tam olarak ispatlanması için, **aranızdan dört** âdil **şahidin** onlar aleyhinde **şahitliğini şart koşun.** Şâhitler onların bu suçu işlediklerine dâir **şahitlik ederlerse, ölüm onları alıp götürünceye veya Allah onlara** tövbe etmeyi ve iffetli bir hanım olmayı nasip ederek **bir çıkış yolu gösterinceye** yâhut bir sonraki toplumsal aşamanıza uygun yeni tâlimatlar (*24. Nur: 2,3*) gönderinceye **kadar, onları** —hem cezalandırmak, hem ıslâh etmek için— **evler**iniz**de** göz hapsinde **tutun.**

16. Ayrıca, **içinizden iki kişi** evlilik dışı ilişkiye girerek **zina ederse, her ikisini de** işledikleri suça ve içinde bulunduğunuz toplumsal şartlara uygun bir şekilde **cezalandırın. Eğer** cezalarını çektikten sonra **tövbe edip uslanırlarsa,** geçmişte yaptıklarını yok sayarak **onları bağışlayın. Zira Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Evet, çok merhametlidir, tövbeleri kabul eder fakat şu da var ki:

17. Allah'ın kesin olarak kabul edeceği tövbe, ancak câhillik edip günah işleyen, fakat bunu alışkanlık hâline getirmeyip **bir an önce**

tövbe eden kimseler içindir. İşte Allah, onları bağışlayacaktır. Çünkü O, her şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir.**

18. Yoksa, hayatı boyunca **kötülük işleyip duran ve nihâyet kendisine ölüm gelip çatınca da,** hayattan ümit kestiği için **"Şimdi tövbe ediyorum!" diyen** sözde mümin**lerin ve kâfir olarak ölenlerin** son nefeslerindeki **tövbeleri kabul edilmeyecektir.**

İşte böylelerine, can yakıcı bir azap hazırlamışızdır!

Bu ikisi arasındakilere, yani bir kötülük işledikten sonra hemen tövbe etmeyen, fakat bu kötülüğü ömrünün sonuna kadar da sürdürmeyen müminlere gelince, onların durumu Allah'a kalmıştır; dilerse bağışlar, dilerse cezalandırır.

19. Ey iman edenler! Vefât eden akrabalarınızın geride bıraktığı **kadınları, miras yoluyla** bir eşya gibi **zorla almanız size helâl değildir.** Onlarla ancak kendi rızalarıyla evlenebilirsiniz. Eşleriniz **açıkça yüz kızartıcı bir suç işlemedikleri sürece, onlara** evlilik bedeli anlamındaki mehir veya hediye olarak **vermiş olduğunuz herhangi bir şeyi geri almak için kendilerine baskı yapmayın.** Fakat aldatma, fuhuş, iffetsizlik ve benzeri bir suç işlerler ve bu ispatlanırsa, boşanmaya kendileri sebep olduğu için, onlara vermiş olduğunuz evlilik bedelini, yani mehri geri alabilirsiniz.

Hanımlarınıza güzel davranın. Onlara sevgi ve merhametle yaklaşın, tatlı dilli, güler yüzlü ve insaflı olun. **Onlardan hoşlanmayacak olsanız bile,** sırf bu yüzden yuvanızı yıkmayın. Bilemezsiniz, **sizin hoşlanmadığınız bir şeyi, Allah pek çok hayra sebep kılmış olabilir.**

Ama her şeye rağmen, boşanmaktan başka çare kalmamışsa:

20. Eğer başka bir kadınla evlenmek üzere şimdiki **eşinizi boşamaya karar vermişseniz, ona** mehir olarak **yükler dolusu** mal ve servet **vermiş olsanız bile, ondan bir şeyi geri almayın!** Fuhuş yaptı diye eşinize **iftira ederek ve apaçık bir vebâl yüklenerek verdiğinizi geri mi alacaksınız?** Böyle çirkin bir davranış, bir insana yakışır mı hiç?

21. Hem karı-koca olarak **birbirinizle** bu kadar **içli. dışlı olduktan** ve hem ruhunuzla, hem bedeninizle âdetâ bir bütün hâline geldikten **sonra, hangi yüzle onlara verdiklerinizi geri alacaksınız? Oysa onlar,** nikah kıyılırken **sizden sapasağlam bir söz almış** ve bu söze ne kadar da güven duymuş**lardı.**

22. Geçmişte olanlar bir yana, —ki Allah onları affetmiştir— **babanızla** veya dedenizle **evlilik yapmış** yahut zina etmiş **olan kadınlarla evlenmeyin! Çünkü bu,** ilâhî **gazâba sebep olan utanç verici bir davranış ve son derece çirkin bir âdettir!** Geçmişte işlenen günahlar affedilmekle birlikte, yapılan bu tür nikâhlar hukuken geçersiz sayılacaktır.

23-Şu kadınlarla evlenmeniz, **size haram kılınmıştır:**

1. **Anneleriniz** ve nineleriniz.

2. **Kızlarınız** ve torunlarınız.

3. En azından ana veya baba bir olan **kız kardeşleriniz.**

4. Annelerinizin ve babalarınızın halaları dahil olmak üzere **halalarınız.**

5. Annelerinizin ve babalarınızın teyzeleri dahil olmak üzere **teyzeleriniz.**

6. **Kız kardeşlerinizin ve erkek kardeşlerinizin kızları** ve torunları, yani yeğenleriniz.

7. **Sizi emzirmiş olan süt anneleriniz** ve onların anneleri.

8. Süt annelerinizin gerek öz, gerek süt kızları olan **süt bacılarınız** ve onların kızları.

9. Kendileriyle ister gerdeğe girmiş, ister girmemiş olun, **hanımlarınızın** gerek öz, gerek süt **anneleri** ve nineleri.

Emzirme sebebiyle evlenilmesi yasak olan kadınlar şunlardır: 1. Süt anneniz: Sizi emziren kadının kendisi. 2. Süt bacılarınız: Sizi emziren kadının gerek öz, gerek süt kızları. 3. Süt yeğenleriniz: Sizi emziren kadının gerek öz, gerek süt çocuklarının kızları. 4. Süt nineleriniz: Sizi emziren kadının gerek öz, gerek süt anneleri ve nineleri. 5. Süt teyzeleriniz: Sizi emziren kadının gerek öz, gerek süt kız kardeşleri. 6. Süt halalarınız: Sizi emziren kadının kocasının gerek öz, gerek süt kız kardeşleri. 7. Üvey süt anneleriniz: Sizi emziren kadının kocasının diğer hanımları. 8. Süt kızlarınız: Kendisiyle gerdeğe girdiğiniz eşinizin emzirdiği kızlar. 9. Süt gelinleriniz: Eşinizin süt oğul ve torunlarının hanımları. 10. Süt torunlarınız: Yine eşinizin süt oğul ve torunlarının gerek öz, gerek süt kızları. 11. Süt kaynananız: Kendisiyle gerdeğe girmemiş bile olsanız, eşinizin süt annesi ve süt ninesi. 12. İki kız kardeşi aynı nikahta birleştirmek: Yani eşinizi boşamadan, onun süt bacısı, süt halası, süt teyzesi veya süt yeğeniyle evlenmeniz yasaktır. Çünkü "Kan bağı sebebiyle haram olanlar, süt emme yoluyla da aynen haram olur."(*Buhari, Nikah 20; Müslim, Rada 2*.)

10. **Kendileriyle gerdeğe girmiş olduğunuz hanımlarınız**ın önceki kocaların**dan olan ve** genellikle **sizin korumanız altında bulunan üvey kızlarınız** ile evlenmeniz de size haramdır. **Fakat anneleriyle henüz gerdeğe girmemişseniz,** onları boşadıktan sonra kızlarıyla evlenmenizde **size bir günah yoktur.**

11. **Öz oğullarınızın** ve torunlarınızın **hanımları,** yani gelinleriniz,

12. **Ve bir kadını, kendi** yeğeni, teyzesi halası veya **bacısı ile aynı nikah altında bulundurmanız da** size haram kılınmıştır. **Ancak geçmişte olanlar bunun dışındadır.** Allah'ın hükmü öğrenilir öğrenilmez evlilik sona erdirildiği takdirde, İslâm'ı tanımadan önce yapılan gayri meşrû evliliklerden dolayı kişiye sorumluluk yoktur. **Çünkü Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.**

24. Ayrıca, evli kadınlar ile evlenmeniz de size haram kılınmıştır. **Ancak** savaş esiri olarak **elinizde bulunan** cariye**ler,** —esirler arasında kocalarının bulunmaması şartıyla— **bunun dışındadır.** Savaş esiri kadınlar, asıl memleketlerinde evli bile olsalar cariye olarak alınabilir veya kendileriyle evlenilebilir. Çünkü kölelik hâli, önceki nikahı hukuken geçersiz kılar.

Bu yasaklardan ayrı olarak, Peygamberin vefât edip geride bırakacağı eşleriyle evlenmeniz de haramdır (*33. Ahzâb: 53*).

İşte bu sayılanlar, **Allah'ın size farz kıldığı ilâhî kanunlar olarak** bildirilen ve mutlaka kaçınmanız gereken yasaklardır. **Bunların dışında kalan** diğer kadın**lara gelince, iffetli olmak ve fuhuştan uzak durmak şartıyla,** evlilik bedeli olan **mehirlerini ödeyerek onlarla evlenmeniz size helâldir. O hâlde, onlardan** bir eş olarak **yararlanmanıza karşılık,** belirlenen mehir **ücretlerini** vazgeçilmez **bir hak olarak kendilerine verin. Fakat mehir miktarı belirlendikten sonra da, karşılıklı anlaş**arak belirlenen miktarı yükseltmenizde veya azalt**manızda hiçbir sakınca yoktur.**

Kuşkusuz Allah, her şeyi en mükemmel şekilde **bilendir,** en güzel ve yerli yerince **hüküm verendir.**

25. Ey İslâm toplumunun yöneticileri, zenginleri, aile büyükleri! **İçinizden, Müslüman hür kadınlarla evlenmeye** maddî yönden **gücü yetmeyenler,** savaş esiri olarak **elinizde bulunan** ve daha sonra

Müslüman olmuş **cariyelerden** birisiyle —çünkü cariyenin mehri hüre nazaran daha düşüktür— **evlensinler.** Siz de bu konuda onlara yardımcı olun. Böylece fuhşun önüne geçmiş olursunuz. İnsanları toplumsal sınıf ve statülerine göre değil, inanç ve eylemlerine göre değerlendirmelisiniz. Unutmayın ki, **sizin iman** ve samîmiyet derece**nizi de en iyi bilen** ve cariyelerle evlenebileceğinizi söyleyen, **Allah'tır.** Zaten köle olsun hür olsun, sonuçta **hepiniz aynı** özden ve aynı **soydansınız.** Hiç kimse, doğuştan üstün veya aşağılık olamaz. **O hâlde, zina etmeyen, metres hayatı yaşamayan ve gizli dost tutmayan böyle namuslu cariyelerle, efendilerinin** onları size bağışladığına dâir **iznini alarak evlenin ve** evlilik bedeli olan **mehirlerini de kendilerine güzelce verin. Eğer evlendikten sonra** ceza gerektiren **yüz kızartıcı bir suç işleyecek olurlarsa, onlara, hür kadınlara verilen cezanın yarısını** verin. Çünkü cariyelerin toplumsal statüsü ve içinde yetiştikleri olumsuz şartlar, bunu gerektirmektedir.

Bu cariyelerle evlenme izni, **içinizden** kendine hâkim olamayıp **sıkıntıya** ve zina tehlikesine **düşmekten endişe edenler içindir. Bununla birlikte,** bekârlığın sıkıntılarına **sabred**ip, hür bir kadınla evleninceye dek bekle**meniz, sizin için daha iyidir.** Zira ortak kültürü paylaşan eşler daha mutlu, sağlıklı ve uyumlu bir aile oluştururlar. Gerçi ne kadar titiz davransanız da, mutlaka hatalar, kusurlar olacaktır, fakat ihlâs ve samimiyetle Rabb'inize yöneldiğiniz sürece, bunlar bağışlanacaktır. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** İşte bu merhametin tecellîsî olarak:

26. Allah, dünya ve âhirette mutlu olmanızı sağlayacak prensipleri **size açıkça bildirmek, sizi de öncekilerin** yürüdüğü hidâyet **yollarına iletmek ve** kötülükleri ortadan kaldırıp **günahlarınızı bağışlamak istiyor.** İşte bu yüzden size ayetlerini gönderiyor. Hiç kuşkusuz **Allah,** her şeyi en iyi **bilendir,** sizin yararınız için en uygun **hüküm verendir.**

Ama doğru yolda yürümenizi engellemek isteyenler de her zaman olacaktır:

27. Allah, yüzünüze bakıp **sizleri bağışlamak istiyor; arzu ve heveslerinin esiri olan** kâfir ve münâfık**lar ise, büsbütün** sapıp **yoldan çıkmanızı istiyorlar.**

28. Buna karşılık **Allah,** gerek din adına uydurulan hurâfelerin, gerekse saçma sapan töre ve geleneklerin sırtınıza acımasızca yüklediği **yüklerinizi hafifletmek istiyor. Çünkü insanoğlu,** ne kadar üstün yeteneklere sahip olsa da mükemmel değildir, birçok yönden **zayıf yaratılmıştır.** O hâlde, her şeyi en mükemmel ve eksiksiz bilen; yanılma ve haksızlık yapma ihtimali olmayan Allah'ın sözüne kulak verin:

29. Ey iman edenler! Birbirinizin mallarını haksız yollarla yemeyin; ancak, karşılıklı anlaşmaya dayalı bir alışveriş, yahut hediye, miras, vasiyet, sadaka, mehir, tazminat gibi meşrû yollarla elde ettiğiniz kazançlar **hariç.** Bununla birlikte, ilk bakışta karşılıklı anlaşmaya dayalı bir alışveriş gibi görünen, fakat aslında, bir tarafın bilgisizliği, tecrübesizliği yahut çâresizliği sebebiyle aldatıldığı, açıkça zarara uğratıldığı ticârî ve hukukî işlemler de haksız kazanç kapsamına girer. Çünkü bir kişinin kendisine yapılan haksızlığı kabullenmesi, bunu zulüm olmaktan çıkarmaz. **Bir de,** haksız yere **birbirinizin canına** veya intihar ederek kendi canınıza **kıymayın! Doğrusu Allah, size karşı** son derece şefkatli ve **merhametlidir.** Siz de O'nun merhametine lâyık olmaya çalışın. Unutmayın ki:

30. Her kim düşmanca duygularının esiri olup **böyle bir zulüm işleyecek olursa, onu cehenneme atacağız! Bu, Allah'a göre çok kolaydır.** O hâlde, hiç kimseye zulüm ve haksızlık etmeyin. Gerçi melekler gibi günahsız olmanızı da beklemiyoruz:

31. Eğer siz, size yasaklanan büyük günahlardan kaçınabilirseniz, Biz de ufak tefek **suçlarınızı bağışlar ve sizi** muhteşem ikramlarla ağırlayacağımız **şerefli bir makâma yüceltiriz!** O hâlde, bu nîmetleri kazanmak için gayret gösterin, hiç olmayacak hayaller peşinde koşarak oyalanmayın:

32. Allah'ın, kiminizi diğerlerinden daha üstün kıldığı ve doğuştan gelen, çalışmakla elde edilemeyen birtakım meziyet ve **nîmetleri** boş bir kuruntuyla **arzu etmeyin.** Çünkü Allah sizi, kendisinin verdiği güç, kabiliyet ve imkanlar oranında değil, içinde bulunduğunuz şartlar dahilinde, bunları ne ölçüde kullandığınıza, bu yolda ne kadar çaba harcadığınıza göre hesaba çekecektir. Dolayısıyla, **erkekler de kendi kazandıklarından bir pay alacaklar, kadınlar da kendi kazandıklarından —**güç ve imkânları oranında— **bir pay alacaklardır.** Evet, saçma ve anlamsız isteklerde bulunmayın, fakat **Allah'ın lütuf ve nîmetlerinden** size de bahşetmesini, en yüce makamlara çıkarmasını elbette **dileyin! Hiç kuşku yok ki Allah, her şeyi bilmektedir.** Ve her hak sahibine, hakkını verecektir:

33. Gerek ana babalar, gerek diğer **akrabalar, gerekse** evlilik **sözleşme**si **yaptığınız kimseler olsun; hepsinin bıraktığı mallar için** belirli **mirasçılar tayin ettik. O hâlde, her birine paylarını** eksiksiz **verin. Kuşkusuz Allah, her şeye şâhittir.**

Fakat erkek, kadına göre daha çok miras alacaktır, çünkü:

34. Erkekler, hanımlarını koruyup gözetmekle yükümlü olup, onlar **üzerinde** âmir ve **yöneticidirler. Çünkü Allah,** insanlardan **bazılarını** yaratılışça **diğerlerinden daha üstün kılmıştır.** Daha güçlü, cesaretli ve dayanaklı olan erkek, bu görev için daha uygundur. Tabiatı gereği kadın duygusal, yufka yürekli, zayıf ve nârin olduğundan, aileyi yönetme ve onu dış tehlikelerden koruma görevi onun sırtına yüklenmemelidir. **Ayrıca erkekler,** çalışıp para kazanmak ve **mallarından harcama yapar**ak

ailenin geçimini sağlamakla yükümlüdür**ler.** Yükümlülük de aynı oranda yetki gerektirdiğinden, aile reisi erkek olmalıdır.

O hâlde, iyi kadınlar, Allah'a gönülden boyun eğen, İslâm'a aykırı bir istekte bulunmadıkları sürece kocalarına **itaat eden ve Allah'ın koruduğu** ve korunmasını emrettiği namuslarını, aile içi mahremiyet ve **gizlilikleri koruyan kadınlardır.**

Yuvanızın yıkılmasına sebep olabilecek **çirkin** ve iffetsizce **davranışlarından korktuğunuz kadınlara gelince, onlara** önce, Allah'ı ve âhiret gününü hatırlatarak ve yaptıkları çirkin davranışların mutlaka cezalandırılacağı konusunda kendilerini uyararak güzelce **nasihat edin,** isyankârlıklarından vazgeçmezlerse, sizi kaybettikleri takdirde neler hissedeceklerini onlara göstermek için, bir süre ilginizi azaltarak **onları yataklarında yalnız bırakın,** bu da fayda vermeyecek olursa, bir aile faciasını önlemek için son çare olarak, gerekirse **onları** hafifçe **dövebilirsiniz. Eğer** bundan sonra **size itaat ederlerse,** geçmişte olanları affedin; önceki kusurlarını bahane ederek **onları incitmeye kalkmayın.** Unutmayın ki, sizin bir çok günahınızı affeden ve sizden çok daha güçlü olan **Allah yücedir, büyüktür.** Siz de yücelik istiyorsanız, âdil ve merhametli olmalısınız.

Ailede iyice huzursuzluk baş göstermişse, o zaman iş büyüklere düşer. O hâlde, ey aile büyükleri, hâkimler ve yöneticiler!

35. Şâyet karı kocanın **aralarının** iyice **açılmasından** ve artık yuvanın yıkılacağından **endişe ederseniz, erkeğin ve kadının ailelerinden âdil birer hakem** tayin edip onlara **gönderin. Her iki taraf da** iyi niyetle **işi düzeltmek isterlerse, Allah** kalplerine sevgi ve merhamet ilham ederek **onları** yeniden **barıştıracaktır.** Öyle ya, **Allah** her şeyi **bilir,** her şeyden **haberdardır.**

Her şeyi bilen Allah, aile ve toplumun huzuru için sizlere emrediyor:

36. Yalnızca **Allah'a kulluk** ve ibâdet **edin, hiçbir şeyi** ve hiç kimseyi **O'na denk tutmayın! Ana babaya ve** diğer **yakın akrabaya, yetimlere ve yoksullara,** gerek soy, gerek mesafe, gerekse inanç bakımından size **yakın ve uzak komşulara, birlikte olduğunuz** iş, yol veya hayat **arkadaşınıza, yolda kalmış kimselere, emriniz altındaki** köle, cariye, hizmetçi ve işçi**lere iyilik edin.** Şunu iyi bilin ki **Allah, kendini beğenen kibirli insanları sevmez:**

37. Onlar, hem kendileri cimrilik yapar, hem de çevresindekilere **cimriliği tavsiye ederler. Allah'ın kendilerine lütfedip bağışladığı nîmetleri** yoksullara vermemek için **gizlerler. İşte** böyle **nankörlere, alçaltıcı bir azap hazırladık!**

O hâlde cimri davranmamalı, mallarınızı Allah için harcamalısınız, fakat:

38. Allah'a ve âhiret gününe gerçekte inanmadıkları hâlde, sırf başkalarına gösteriş yapmak amacıyla mallarını yoksullara **harcayanları da** Allah elbette sevmez. Evet, **şeytanı arkadaş olarak seçenler, ne kötü bir arkadaş ediniyorlar!**

39. Oysa Allah'a ve âhiret gününe inanıp O'nun bağışladığı nîmetlerden bir kısmını O'nun yolunda **harcamış olsalardı, kendileri için ne** iyi **olurdu!** Şunu unutmasınlar ki, **Allah onları** ve yaptıkları kötülükleri **gâyet iyi biliyor.** Ve hepsinin hesabını soracaktır

40. Çünkü **Allah,** hiç kimseye **zerre kadar bile haksızlık etmez;** küçük olsun büyük olsun, herhangi **bir iyilik yapılmışsa, onu kat kat artırır ve** ayrıca **kendi katından büyük bir ödül bahşeder.**

Buna rağmen, ne cüretle Allah'ın ayetlerine karşı gelebiliyorlar?

41. Peki, Diriliş Günü **her ümmetten bir** Peygamberi kendi ümmetine karşı **şâhit** tutacağımız gibi, **seni de** ey Muhammed, **bu ümmete karşı şâhit tuttuğumuz zaman,** o günahkârların hâli **nice olacak?**

42. Bugün Allah'ın ayetlerini **inkâr edip Peygambere başkaldıranlar, o Gün** cehennem azâbını karşılarında görünce, "Âh, keşke mezarımızdan hiç çıkarılmasaydık da, toprak olup gitseydik!" diye feryat ederlerken, **yerin dibine geçirilmiş olmayı ne kadar da arzu edecekler!** İşte o gün zâlimler, yaptıklarının hesabını bir bir verecek **ve olup biten hiçbir şeyi Allah'tan gizleyemeyecekler!**

O hâlde Allah'a gönülden itaat etmeli, hele bu itaatin en önemli göstergesi olan namazı, gözünüz gibi korumalısınız:

43. Ey iman edenler! Sarhoşluk verici her türlü içkiden, uyuşturucudan uzak durun! Ama eğer bu günahı işleyip sarhoş olmuşsanız, **sarhoşken, ne söylediğinizi bilinceye,** yani iyice ayılıp kendinize gelinceye **kadar** namaza yaklaşmayın **ve** cinsel ilişki veya şehvetle meni boşalması sonucu boy abdesti almanız gereken bir durumda, yani **cünüp iken de, —**hastalık, **yolculuk** ve su bulamama **durumu hariç—** tepeden tırnağa **yıkan**ıp boy abdesti al**madıkça,** yine **namaza yaklaşmayın.** Ay hâli görmekte olan bir kadın da aynen cünüp gibidir. Cünüp olan kişi boy abdesti almadıkça namaz kılamaz, Kur'an okuyamaz, Kâbe'yi tavaf edemez ve mescide giremez.

Ama eğer hasta veya yolculuk hâlinde iken abdest almanız veya yıkanmanız gerektiği hâlde, buna imkân bulamamış **iseniz, yâhut** hasta veya yolcu olmadığınız hâlde, **tuvalet ihtiyacınızı gidermiş veya bir kadınla** aşırı derecede şehvet uyandıracak şekilde **temasta bulunmuş olur da,** abdest alacak veya yıkanacak **su bulamazsanız,** ya da bulduğunuz suyu kullanmanıza herhangi bir engel varsa, o zaman, namaza bir ön hazırlık olarak şöyle teyemmüm alın: **temiz bir toprak** veya taş,

kireç, kum ve benzeri toprak cinsinden bir madde **bulun ve** ona ellerinizi hafifçe sürüp çırptıktan sonra, ellerinizi **yüzünüze ve kollarınıza sürün.** Zorunlu hâllerde, bu da abdest veya gusül yani boy abdesti yerine geçer.

İşte Allah, size böyle kolaylıklar sunuyor. Zira **Allah çok merhametli, çok bağışlayıcıdır.**

Namaz ve diğer ibâdetlerle içe doğru derinleşirken, dış dünyayı da ihmal etmeyin. Çünkü her zaman çevrenizde, size kin besleyen düşmanlarınız olacaktır:

44. Kendilerine Kitaptan bir pay verilen şu Yahudi**lere bir baksana;** doğru yolu bırakıp **sapıklığı tercih ettikleri yetmiyormuş gibi, sizin de yoldan çıkmanızı istiyorlar!** Üstelik bunu, size dost görünerek yapmaya çalışıyorlar.

45. Korkmayın, **Allah kimlerin size düşmanlık beslediğini çok iyi biliyor.** O hâlde, dostunuzu düşmanınızı O'nun direktifleri doğrultusunda belirleyin. Unutmayın ki, size **dost olarak da, yardımcı olarak da Allah yeter.** Bu yüzden sizi savaş meydanında yenemeyeceklerini anlayan kâfirler, türlü planlarla, hile ve tuzaklarla aranıza fitne sokmaya çalışacaklar:

46. Yahudiler arasında öyle düşük karakterli **kimseler var ki, kelimelerle oynayıp anlamlarını çarpıtıyor ve** Peygamberin huzurunda konuşurken, güya **inancınıza hakaret amacıyla** tıpkı sarhoş gibi **dillerini eğip bükerek:**

"Semi'na ve eta'na!: İşittik ve itaat ettik" yerine **"Semi'na ve asayna!: İşittik ve isyan ettik!"** diyorlar.

"Sen izin vermedikçe konuşamayız!" veya **"Asıl sen bizi dinle, çünkü sen dinlenilmeye lâyık değilsin!"** anlamına gelebilecek kaypak kelimelerle "Vesma' ğayra musma'!" diyorlar.

Ve hem “Bizi gözet!”, hem de “Hey, bizim çoban!” anlamına gelebilecek şekilde **“Râinâ!” diyorlar.**

Hâlbuki onlar, kelimeleri çarpıtmadan, adam gibi;

“İşittik ve itaat ettik!” “Bize kulak ver!” ve “Bizi gözet ve âdil bir hakem ve yönetici olarak aramızda hükmet**!” demiş olsalardı, elbette bu, kendileri için en doğru ve en uygun davranış olurdu. Fakat** öyle olmadı, çünkü **Allah,** nankörce davranıp Son Elçiyi **inkâr etmeleri yüzünden** kalplerini mühürleyerek **onları lânetlemiştir,** bundan dolayı içlerinden **pek azı hariç, iman etmezler.**

Ama her şeye rağmen, bu lânetten kurtulmaları mümkündür:

47. Ey kendilerine Kitap verilmiş olan Yahudi ve Hıristiyan**lar! Elinizdeki** tahrif edilmemiş ilâhî bilgi**leri onaylayıp pekiştirmek üzere indirmiş olduğumuz** şu Kur’an’**a iman edin! Aksi hâlde, ya bazılarınızın** hakîkati işitme, görme ve dile getirme yeteneklerini tamamen ellerinden alarak **yüzlerini silip arkasına döndüreceğiz, ya da Cumartesi yasağını çiğneyenleri lânetlediğimiz gibi, sizi de** ömür boyu alçaklık ve perişanlığa mahkûm ederek **lânetleyeceğiz! Allah’ın emri, mutlaka yerine getirilecektir.**

Sakın ola ki, “Ne de olsa Allah’a iman ediyoruz, nasılsa bağışlanırız!” ümidiyle Allah’ın ayetlerine sırt çevirmeyin! Unutmayın ki:

48. Allah, kendisine ortak koşulmasını —zamanında tövbe edilmediği takdirde— **asla bağışlamaz.** Bir kimse Allah’a inansa bile, O’ndan başka ilâhlara tapınarak yahut ilâhî hükümleri reddedip arzu ve heveslerini ilahlaştırarak Allah’a ortak koşar ve tövbe etmeden ölürse, Allah onu asla affetmeyecektir. **Bundan daha hafif günahları ise, dilediği kimseler için bağışlayabilir.** Fakat müşriklerin bağışlanması, asla söz

konusu olamaz. Çünkü **Allah'a ortak koşanlar,** O'na **iftira ederek korkunç bir günah işlemişlerdir!**

49. İşledikleri bunca günahları görmezlikten gelerek **tertemiz olduklarını iddia edenleri görüyorsun, değil mi? Hayır,** "Benim kalbim temiz!" demekle hiç kimse temizlenmiş olmaz, **aksine Allah, dilediğini tertemiz kılıp yüceltir.** Dolayısıyla gerçek anlamda temizlik, ancak O'nun hoşnutluğunu kazanmakla elde edilebilir. Bunun da tek yolu, O'nun gönderdiği ilkelere uygun bir hayat yaşamaktır. Demek ki, —hangi ırktan, hangi sınıftan olursa olsun— **hiç kimseye kıl kadar haksızlık edilmeyecek,** hiç kimseye hak etmediği bir ceza veya ödül verilmeyecek**tir.**

50. Bak, nasıl da Allah'a karşı olmadık **yalanlar uyduruyorlar!** "Allah bizi ayrıcalıklı bir millet olarak seçip yüceltmiştir ve ne yaparsak yapalım, bizi asla cezalandırmayacaktır! Bu yüzden, O'nun gönderdiği Son Elçiye ve Kur'an'a iman etmek zorunda değiliz!" diyerek, hiç çekinmeden O'nun adına yalan söylüyorlar! **Bu apaçık günah,** baş aşağı cehenneme atılmaları için **onlara yeter!**

51. Kendilerine Kitaptan bir pay verilenlere bir baksana; hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğdikleri din adamlarına, yani **cibt'e ve** ilâhî kanunlara aykırı hükümler veren azgın güçlere, yani **tağut'a inanıyorlar. Ayrıca,** putperest **kâfirler için, "Bunlar** ne kadar müşrik olsalar da, **Müslümanlardan daha doğru yoldadırlar!" diyorlar.** Aslında böylece, kendi dinlerini de inkâr etmiş oluyorlar.

52. İşte bunlar, Allah'ın lânet ettiği kimselerdir! Allah da kime lânet etmişse, artık onu kurtaracak bir yardımcı bulamazsın.

53. Bunlar hangi yetkiyle dilediklerini cennetlik, dilediklerini cehennemlik ilân ediyorlar? **Yoksa onlara** ilâhî egemenlik ve **hükümranlıktan bir pay**

mı verilmiş? Eğer öyle olsaydı ve bu cimri insanlara bu konuda yetki verilseydi, **insanlardan bir incir çekirdeği** kadar iyiliği **bile esirgerlerdi.**

54. Yoksa onlar, kendi ırkları dışındaki **insanları, Allah'ın engin rahmetiyle onlara verdiği** Kitap, Peygamberlik gibi nîmetler **yüzünden kıskanıyorlar mı? Oysa** daha önce **İbrahim'in nesline —**ki sen de o nesildensin— **Kitap ve** Kitaptaki bilgileri pratik hayata uygulama yeteneği olarak **hikmet vermiş ve onlara büyük bir hükümranlık bahşetmiştik.**

55. Ama hâlâ **içlerinde ona inananlar da var, ondan yüz çevirenler de var.** İşte, şimdi de Son Elçiyi yalanlıyorlar. O hâlde, onlara **cehennemin çılgın alevi yeter!**

56. Evet, **ayetlerimizi inkâr edenleri öyle** korkunç **bir ateşe atacağız ki, derileri kavrulup döküldükçe, azâbı iyice tatsınlar diye,** her defasında **onun yerine** taze **deriler yaratacağız.**

Kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.

57. İman edip doğru ve yararlı işler yapanlara gelince, onları da ağaçlarının **altından ırmaklar akan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçelerinde ağırlayacağız. Onlara** orada **tertemiz eşler vardır. Biz onları, koyu bir gölgeliğe,** yani olabildiğince keyif ve mutluluk içinde yaşayacakları sonsuz nîmetler diyarına **yerleştireceğiz.** İşte bu nîmetleri hak edebilmeniz için:

58. Allah size, emânet ve yetki**leri** o konuda güvenilir ve yetenekli olan **ehline vermenizi ve insanlar arasında hüküm verdiğiniz zaman,** kim olursa olsun **adâletle hükmetmenizi emrediyor.** Bakın, **Allah size ne güzel öğüt veriyor!** Hiç kuşkusuz **Allah** her şeyi **işitendir, bilendir.**

Ve işte, en büyük emânetin verileceği yer:

59. Ey iman edenler! Allah'a kayıtsız şartsız **itaat edin,** O'nun buyruklarını size ileten bir elçi olarak, **Peygambere** de kayıtsız şartsız **itaat edin; bir de,** Kur'an ve Sünnete aykırı hüküm vermedikleri sürece, **siz**in gibi müminler**den olan** ve bu iki kaynak tarafından **yetki sahibi** kılınan **kimselere,** yani Müslüman ve âdil yöneticilere, İslâm âlimlerine, aile büyüklerine ve birlikte yaşadığınız insanlardan sizden herhangi bir şey isteyenlere ve benzerlerine itaat edin! Fakat onlara itaat, Allah'a ve Peygambere itaat gibi kayıtsız şartsız olmamalıdır:

Şâyet böyle, sizden bir şeyler isteyen, size yaşantınızla ilgili emirler veren insanlarla **herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, —eğer Allah'a ve âhiret gününe gerçekten inanıyorsanız— o** anlaşmazlık konusu**nu Allah'a ve Peygambere danışmalısınız.** Yani, yöneteni-yönetileniyle, âlimi-câhiliyle, kadını-erkeğiyle ey müminler! Hayat programınızla ilgili, sizi yöneten idarecilerle, size dininizi öğreten âlimlerle, ailenizin bir ferdiyle veya diğer insanlarla her hangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, çözüm için Allah'ın kitabına, yani Kur'an'a ve Peygamberin Allah'tan aldığı diğer talimatlara, yani Sünnet'e başvurmalısınız. Bunu yapmak için de, —en azından ortaya konan delilleri anlayabilecek düzeyde — Kur'an ve Sünnet bilgisine sahip olmanız gerekmektedir.

Eğer anlaşmazlığın çözümüyle ilgili Kur'an ve Sünnette açık bir hüküm bulamazsanız, bu iki kaynağın temel prensipleri çerçevesinde anlaşacağınız çözümler üretmelisiniz.

İşte bu, sizin için **en hayırlı ve sonuç itibariyle en güzel** davranış şekli**dir.** Ve bu konudaki tavrınız, kimin Müslüman kimin münâfık olduğunu ortaya koyacaktır:

60. Ey Peygamber! **Sana indirilen ve senden önce indirilmiş olan** Kitap**lara inandıklarını iddia eden** şu ikiyüzlü**ler**in hâllerin**e bir baksana;** hem Müslüman olduklarını söylüyorlar, hem de Kur'an'ın hükmünü terk edip **tağut'un,** yani Allah'ın hükümlerini hiçe sayan o azgın kâfirlerin **hakemliğine başvurmak** ve onların egemenliği altına girmek **istiyorlar.**

Hâlbuki kendilerine, (2. Bakara: 256'da) **tağut'u kesinlikle reddetmeleri emredilmişti. Ne var ki şeytan, onları** doğru yoldan uzaklaştırıp **büsbütün saptırmak istiyor.**

61. Onlara, "Haydi; imanınızın gereği olarak **Allah'ın indirdiği** Kur'an'ın hükmü**ne ve Peygamber**in sünnetin**e gelin!" denildiği zaman, bu münâfıkların senden büsbütün yüz çevirdiklerini görürsün.**

62. Kendi elleriyle yaptıkları kötülükler **yüzünden başlarına bir felâket gelince, nasıl da sana gelip "Bizim amacımız iyilik etmek ve** müminlerle kafirler arasını **uzlaştırmaktan başka bir şey değildi!" diye Allah'a yeminler ediyorlar!**

63. Ama Allah, kalplerindeki gerçek niyetlerin**i bilmektedir. O hâlde, onları** Allah'a **bırak fakat** tebliğ görevini asla ihmal etme: Bizzat kendilerini ilgilendiren, **iç dünyalarına** seslenen açık, anlaşılır, güzel ve **etkileyici sözlerle onlara öğüt ver.** Allah'ın Elçisine karşı gelenler, şunu iyi bilsinler ki:

64. Biz her Peygamberi, ancak —Allah'ın izniyle— kendisine itaat edilsin diye gönderdik. Peygambere itaat edilmeyecekse, onun Peygamber olmasının ne anlamı kalır? Kur'an hayat nizamı olmayacaksa, ona iman iddiasının ne değeri olur?

Eğer onlar günah işleyerek **kendilerine zulmettikleri vakit,** ümitsizliğe kapılmadan **derhâl** tövbe ederek **senin huzuruna gelip** içtenlikle **Allah'tan bağışlanma dilemiş olsalardı; Peygamber de bağışlanmaları için duâ etmiş olsaydı, Allah'ın** ne kadar **bağışlayıcı ve merhametli olduğunu elbette göreceklerdi.**

65. Hayır! İnanan bir insan, Allah'ın kanunlarına nasıl karşı gelebilir? Ey Muhammed! **Rabb'ine yemin olsun ki, onlar, aralarında anlaşmazlığa düştükleri konularda seni hakem tayin edip de, verdiğin hükme karşı içlerinde en ufak bir burukluk bile duymadan tam anlamıyla teslim olmadıkları sürece, iman etmiş olamazlar!**

66. Demek onlara, "Allah yolunda savaşarak **canlarınızı fedâ edin!" ya da "**Zulmün egemen olduğu **yurdunuzdan çıkın** ve Allah yolunda hicret edin**!" diye emretmiş olsaydık, —içlerinden pek azı hariç— emrimize karşı geleceklerdi.**

Oysa kendilerine verilen öğütleri tutsalardı, elbette bundan kendileri kazançlı çıkar, üstelik daha sağlam ve sağlıklı bir inanca kavuşarak, istikrarlı bir toplum meydana getirmiş **olurlardı.**

67. O takdirde biz, elbette onlara katımızdan büyük bir ödül bahşeder,

68. Ve kendilerini dosdoğru yola iletirdik.

69. Çünkü her kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse, işte onlar, mahşer günü **Allah'ın nîmetler bahşettiği Peygamberlerle,** doğruluktan ayrılmayan **sıddıklarla,** Allah yolunda seve seve canlarını fedâ ederek hakîkate şâhitlik eden **şehitlerle ve** iman, ahlâk ve ibâdette ihsan mertebesine ulaşmış olan **sâlihlerle birlikte olacaklardır. Ne güzel arkadaştır onlar!**

70. İşte bu nîmetler, doğrudan doğruya **Allah'ın lütfudur.** Her şeyi **bilen** bir şâhit **olarak, Allah yeter!** İşte bu lütfu kazanmak için:

71. Ey iman edenler! Düşmana karşı her türlü **hazırlığınızı yaparak,** duruma göre **küçük gruplar hâlinde veya topluca** Allah yolunda **savaşa çıkın!**

72. İçinizden, işi ağırdan alan ve yetişemedim bahanesiyle sizinle birlikte savaşa gelmeyen münâfık**lar da olacak:** Siz savaştayken **başınıza bir felâket gelecek olsa,** bu tip münâfık, **"Allah yüzüme baktı** da beni korudu, **iyi ki onlarla birlikte değildim!" der.**

73. Fakat Allah'tan size zafer ve ganîmet gibi **bir nîmet erişecek olsa, sanki kendisiyle aranızda hiçbir dostluk** ilişkisi **olmamış** bir yabancı **gibi** davranarak, **"Ah, keşke ben de onlarla birlikte olsaydım da,** kazandıkları ganîmetlere ortak olarak **büyük bir başarı elde etseydim!" der.**

74. O hâlde, dünya hayatının gelip geçici menfaatleri **karşılığında âhireti**n sonsuz nîmetlerini **kazanmak isteyenler, Allah yolunda** mallarını, canlarını fedâ ederek **savaşsınlar! Çünkü Allah yolunda savaşanlara, —ister şehit edilsin, ister** gazi olup **zafer kazansın—** Hesap Gününde **büyük bir ödül vereceğiz!**

75. Size ne oldu ki, "Ey Rabb'imiz! Bizi şu zâlimler diyarından kurtar; lütfen **bize** elimizden tutacak **bir dost,** zalimlere karşı bizi koruyacak **bir yardımcı gönder!" diye yalvaran şu çaresiz erkekler, kadınlar ve çocuklar için Allah yolunda savaşmıyorsunuz?** Unutmayın ki;

76. İnananlar Allah yolunda, kâfirler ise kendilerini ilâh yerine koyan azgın yöneticilerin, yani **tağutların yolunda savaşırlar. O hâlde, şeytanın dostlarına karşı savaşın!** Eğer sebat gösterirseniz, kesinlikle

gâlip geleceksiniz. Çünkü **şeytanın hilesi, gerçekten pek zayıftır.** Eğer insan günah işliyorsa, bunun sebebi bizzat kendisidir:

77. Şu kimselerin hâline ibret nazarıyla **bir baksana:** Onlar, Allah yolunda savaşmakta pek hevesli görünüyorlardı. Fakat henüz yeterli şartlar oluşmadığından, **kendilerine:**

"Size eziyet eden zâlimlere karşı şimdilik sabredin, savaştan **elinizi çekin. Namazı kılın, zekâtı verin** ve yoğun bir tebliğ faaliyetine girişerek, sağlam bir toplumun temellerini atın**!" denilmişti.** Fakat zamanı gelip de **onlara** Allah yolunda **savaş emredilince, içlerinden bir grup Allah'tan korkarcasına, hattâ daha büyük bir korkuyla düşmandan korkarak:**

"Ey Rabb'imiz, niçin bize savaşmayı emrettin? Bize biraz daha süre tanısaydın da azıcık daha yaşasaydık **olmaz mıydı!" demeye başladılar.** Onlara **de ki:**

"Bu dünyanın nîmetleri hem gelip geçici, hem de **çok azdır. Oysa** kötülüklerden **korunabilenler için âhiret çok daha hayırlıdır.** Korkmayın, hepiniz hak ettiğiniz ödülü alacaksınız ve **hiç birinize zerre kadar olsun haksızlık yapılmayacak."**

Kaldı ki, Allah yolunda olmasa bile, er geç ölümle yüz yüze gelmeyecek misiniz?

78. Her nerede olursanız olun, sapasağlam kaleler içinde korunmuş **bile olsanız,** hattâ gökteki yıldızlara dahî çıksanız, eninde sonunda **ölüm gelip sizi bulacaktır.** Öyleyse, ölüm korkusuyla vazifeden kaçmanın ne anlamı var? Fakat münâfıklar, **kendilerine bir iyilik ulaştığında, "Bu Allah'tandır." diyorlar fakat başlarına bir kötülük gelince, "Bu senin** uğursuzluğun **yüzündendir,** ey Muhammed!" **diyorlar.** Böylece senin şahsında İslâm'ı mahkûm etmeye çalışıyorlar.

Onlara **de ki: "**Hayır! Bütün iyilik ve kötülükler, —her ne kadar bazılarının meydana gelmesine sizin tercih ve irâdeniz sebep olmuş ise de— **hepsi Allah'ın katındandır.** Yani, O'nun izni ve irâdesi iledir. Çünkü O izin vermedikçe, hiçbir şey gerçekleşmez. İyi veya kötü, var olan her şey sonuçta O'nun yaratması ve takdiri iledir. Fakat bundan yola çıkarak, 'İyilik ve kötülük Allah'tandır yani onlara Allah sebep olmuştur' denilemez. Zira O, kötülük yapılmasına razı değildir, dolayısıyla razı olmadığı şeyin müsebbibi de olamaz.**"**

O hâlde, bu insanlara ne oluyor ki, söylenenleri doğru **anlamaya bir türlü yanaşmıyorlar?** Doğrusu şu ki:

79. Ey insanoğlu! **Sana ulaşan her iyilik,** —onu kendi irâdenle çalışarak elde etmiş olsan bile— gerçekte **Allah'tandır.** Çünkü bütün iyiliklerin, güzelliklerin kaynağı O'dur. Seni yaratan, iyilik yapma kudret ve irâdesini sana bahşeden ve bu iyilikleri yapmanı emreden, Allah'tır. **Başına gelen her kötülük de, —**Allah'ın katından, yani O'nun izni ve irâdesi ile olsa da — **senin kendi** günahın yüzü**ndendir.** Çünkü Allah, yapılmasına onay vermediği hiçbir şeyin müsebbibi değildir. Eğer sen, Allah'ın sana bağışladığı imkân ve yetenekleri O'nun istediği yönde kullanmayıp cezayı hakketmişsen, bunun sorumlusu yalnızca sensin.

Dikkat edin, burada sözü edilen kötülük, imtihân gereğince insanın başına gelen kaza, hastalık, sakatlık, iflâs, ölüm gibi hâller veya zâlimlerin baskı ve eziyetlerine uğramak, imtihan gereği sıkıntı çekmek gibi "kötü gibi görünen şeyler" değil, kişiyi Allah'ın rahmetinden uzaklaştıran ve hoşnutluğundan mahrum bırakan "gerçek" kötülüktür. Unutmayın ki, insanoğlunun sınırlı bilgisiyle kötü zannettiği bir çok şey, aslında kendi yararına olabilir. Dolayısıyla, imtihân hikmetince insanın başına gelen bu tür 'kötülükler' size verilmiş bir ceza değil, aksine birer ilâhî lütuf olduğundan, elbette Allah'tandır.

Sonuç olarak, yaratma ve izin verme bakımından iyilik de kötülük de Allah'ın katındandır, fakat onay verme ve razı olma bakımından iyilikler Allah'tan, kötülükler ise kendi tercih ve irâdesiyle onu gerçekleştiren insandandır.

Ey Muhammed! Münâfıkların sözlerine üzülme, sen hiçbir zaman kötülük kaynağı olamazsın. Zira **Biz seni, insanlığa** iyilik ve güzellikleri öğreterek hayırlara vesîle olan mübarek **bir Elçi olarak gönderdik.** Buna **şâhit olarak da, Allah yeter:**

80. Kim Peygambere itaat ederse, gerçekte Allah'a itaat etmiş olur. Kim de yüz çevirecek olursa, üzülme, sen onların inkârından sorumlu değilsin. Çünkü **Biz seni, onların başına bekçi olarak göndermedik.** Sen onları doğru yola getirmek için gayret gösterirken;

81. Münâfıklar, yüzüne karşı **"Emrindeyiz!" diyorlar. Fakat içlerinden bir kısmı, senin yanından ayrılır ayrılmaz, sabahlara kadar** önceki **söylediklerinin tam tersi plânlar kuruyorlar. Fakat Allah, gece boyunca kurdukları bu hileleri bir bir kaydediyor.** Ve hepsinin cezasını da bir bir verecektir! **O hâlde,** artık **onlara** fazla **yüz verme!** Sana zarar verirler diye de korkma, **Allah'a güven!** Zira güvenilir

bir **vekil olarak, sana Allah yeter!** O hâlde, sürekli Kur'an'ı gündeme getirerek onları düşünmeye dâvet et:

82. Onlar, Kur'an'ı hiç araştırıp üzerinde **düşünmüyorlar mı? Çünkü, eğer Allah'tan başkası tarafından** meydana getirilmiş **olsaydı,** yirmi üç yıl gibi uzun bir sürede tamamlanan bu kitabın **içinde bir çok** tutarsızlıklar, akıl ve sağduyu ile bağdaşmayan nice yanlışlık ve **çelişkiler göreceklerdi!** Fakat hiçbir çelişki bulamadılar ve bulamayacaklar, çünkü onu gönderen Allah'tır! Ne var ki münâfıklar, bu kitaba kulak verecekleri yerde, yalan haberler düzerek veya bire on katarak Müslümanların gözünü korkutmaya çalışıyorlar. İşin kötüsü, bazı saf ve bilgisiz Müslümanlar da onları destekleyerek zulme ortak oluyor:

83. Onlara, İslâm toplumunun **güvenliği**ni **ilgilendiren veya** müminler arasında ümitsizlik ve **paniğe yol açabilecek** bir söylenti ya da önemli **bir haber ulaşınca,** olayın içyüzünü araştırmadan ve sebep olabileceği zararları hiç düşünmeden, hemen **onu** sağa sola **yayarlar.**

Hâlbuki, bu haberi duyar duymaz, **onu Peygambere ve aralarındaki yetki sahibi kimselere** (*4. Nisa: 59*) **iletmiş olsalardı, o yetkililer arasından** bu tür haberlerden doğru **hüküm çıkarma becerisine sahip olanlar, onu** titizlikle araştırıp haberin aslını ortaya çıkaracak ve buna karşı neler yapılması gerektiğini **bileceklerdi.**

Bakın, **eğer Allah'ın size lütuf ve merhameti olmasaydı, pek azınız hariç, şeytanın** ve o münâfıkların **peşine takılıp gitmiştiniz!**

84. O hâlde, ey hakîkat yolunun yolcusu! Tek başına kalmış olsan bile cihâdı terk etme, zâlimlere karşı **Allah yolunda savaş!** Unutma ki **sen, ancak kendi** eylemler**inden sorumlusun.** Bu sorumluluğun gereği olarak, bütün **inananları** cesaretlendirerek savaşa **teşvik et** ve hiçbir zaman ümidini yitirme; **çünkü** siz üzerinize düşeni yaptığınız takdirde,

Allah kâfirlerin gücünü kıracaktır! Unutma ki, **Allah'ın kudreti sınırsız, cezası da pek çetindir!**

Bunun için, zâlimlerin vereceği cezadan korkmamalısın! Hem Allah yolunda savaşmalı, hem de gâfil müminleri uyandırıp bu mücâdeleye yönlendirmelisin. Çünkü:

85. Kim güzel ve yararlı **bir işe aracılık ederse, o işten** kazanılacak mükâfâtta **kendisine de bir pay vardır. Kim de kötü** ve zararlı **bir işe aracılık ederse, ondan** doğacak zararlarda **kendisine de bir** sorumluluk **payı vardır.** Böylece her insan, yaptığının karşılığını tam olarak görecektir. **Çünkü her şey, Allah'ın kudret ve gözetimi altındadır.**

Allah yolunda böyle amansız mücâdele verirken, barış ve dostluk amacıyla size uzatılan eli geri çevirmeyin:

86. Düşman topraklarında bulunduğu hâlde, kendisinin Müslüman olduğunu veya size karşı barışçıl amaçlar taşıdığını ifâde etmek üzere, **size** biri tarafından "Selâmün aleyküm!" diye **selâm verildiği** veya düşmanlarınız tarafından size hayat hakkı tanınıp barış teklif edildiği **zaman, siz** bu selâma ve barış teklifine **ondan daha güzeliyle, ya da** en azından **aynen karşılık verin!** Şunu hiç unutmayın ki, **Allah, her şeyin hesabını tutmaktadır.** Ve bu hesaplar, boşu boşuna tutulmuyor:

87. Allah, —ki O'ndan başka boyun eğilecek, emrine kayıtsız şartsız itaat edilecek hiçbir otorite, hiçbir **ilâh yoktur—** gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan Diriliş Gününde hepinizi bir araya toplayacak** ve yaptıklarınızın hesabını bir bir soracak**tır.** Evet, **Allah'tan daha doğru sözlü kim vardır?**

Ey iman edenler! Allah doğruyu yanlıştan, hakkı bâtıldan bu kadar net çizgilerle ayırmışken;

88. Neden münâfıklar hakkında iki gruba ayrılıp birbirinizle çekişiyorsunuz? Nasıl olur da, Müslüman olduklarını söyledikleri hâlde, hiçbir mazeretleri yokken Mekke'de, kâfirler arasında kalan, kâfirler gibi yaşamaya devam eden ve müminlere karşı zâlimlerin safında yer alan sözde müminler hakkında "Acaba bunları mümin kardeşlerimiz olarak mı göreceğiz, yoksa onlara kâfir muamelesi mi yapacağız? Bunlardan birini düşman saflarında gördüğümüzde, onunla savaşacak mıyız, yoksa onu bırakacak mıyız?" diye aranızda yersiz ve kırıcı tartışmalara giriyorsunuz? **Oysa Allah, işledikleri günahlardan dolayı onları** yeniden inkâr bataklığına gömerek **baş aşağı etmiştir! Allah'ın saptırdığı kimseleri siz mi doğru yola getireceksiniz?** Dinden dönüp kâfir oldukları bizzat Allah tarafından tescil edilen bu münâfıkları hâlâ Müslüman mı sayacaksınız? Kur'an'ın kriterlerine göre kâfir sayılanları, hangi beşerî değer yargısı mümin yapabilir? Asla! Çünkü **Allah'ın saptırdığına, hiç bir çıkış yolu bulamazsın!**

89. Onlar, sizin de kendileri gibi inkâra saplanıp aynı duruma düşmenizi istiyorlar. O hâlde bunlar, zulüm sistemini ayakta tutan bir tuğla olmaktan vazgeçip **Allah uğrunda** İslâm diyarına **hicret etmedikleri** ve müminler safında yerlerini almadıkları **sürece, onlardan hiçbirisini dost edinmeyin** ve yardımına koşulması gereken bir din kardeşi olarak görmeyin! **Şâyet** bu uyarılara aldırmayıp **yüz çevirecek olurlarsa, o zaman onları** savaş meydanında **gördüğünüz yerde yakalayıp öldürün! Ayrıca, onlardan hiçbirini kendinize dost ve yardımcı edinmeyin!**

90. Ancak sizinle aralarında antlaşma bulunan dost ve müttefik **bir topluma sığınanlar; yâhut ne sizinle, ne de kendi halkıyla savaşmayı içlerine sindiremedikleri için,** tarafsız kalmak şartıyla **yanınıza gelenler bunun dışındadır,** onlara dokunmayın! Düşünün ki, **eğer Allah dileseydi, onları başınıza musallat ederdi de,** bunca zâlim varken, bir de onlar **sizinle savaşırlardı. O hâlde,** durumunuza

şükredin ve bilin ki; **eğer onlar sizinle savaşmaktan uzak durur, barış** ve dostluk **içinde yaşamak isterlerse, onlara karşı** savaşma konusunda **Allah size hiçbir yetki vermemiştir.**

91. Diğer birtakım insanlar da göreceksiniz ki; ne sizinle, ne de kendi soydaşlarıyla başlarının derde girmesini istemezler; ama ne zaman Müslümanlar aleyhinde bozgunculuk ve **fitneye çağırılsalar,** ona koşar, gözü kapalı ta içine **dalıverirler.**

Eğer bunlar, sizi rahat **bırakmaz, sizinle barışa yanaşmaz ve ellerini** fitne fesattan **çekmezlerse, onları** savaş alanında **gördüğünüz yerde yakalayıp öldürün! İşte kendilerine karşı** savaşmanız konusunda **size açıkça yetki verdiğimiz kimseler, bunlardır.**

Bir de, hicret etmeye gücü yetmediğinden, düşman diyarında yaşamak zorunda kalan Müslümanlar var ki, onlara zarar vermemek için son derece dikkatli olmalısınız, çünkü:

92. Bir mümin suçsuz bir insanı, özellikle de **bir mümini —yanlışlık dışında— asla öldüremez!** Çünkü inancı buna izin vermez. **Kim** İslâm devletinin koruması altında bulunan veya İslâm devletiyle barış hâlindeki bir devlete mensup olan **bir mümini yanlışlıkla öldürürse, Müslüman bir köle veya cariye azat etmeli ve** bunun yanı sıra, öldürülenin meşrû varisleri olan **ailesine** en az yüz deve veya iki yüz sığır yahut iki bin koyun/keçi tutarında **fidye vermelidir. Ancak** öldürülenin varisleri kan diyetinden vazgeçerek kâtili **bağışlarlarsa, o zaman başka.** Bu durumda kâtilin fidye vermesi gerekmez, fakat köleyi yine azat etmelidir. Fidyenin miktarı, zaman ve zemine göre İslâm âlimleri tarafından yeniden belirlenebilir.

Eğer bu yanlışlıkla öldürülen kişi **mümin olmakla birlikte, size düşman olan** ve kendileriyle fiilen savaş hâlinde olduğunuz **bir** devlete

veya **topluluğa mensup ise,** kâtilin yalnızca **mümin bir köle veya cariye azat etmesi** yeterlidir. Bu durumda öldürülen kişi, Müslümanlarla sıcak savaş hâlindeki bir toplumda kalmakla kendi canını tehlikeye attığından ve onun ailesine diyet ödemek düşmanı maddî yönden desteklemek anlamına geldiğinden, onun için kan diyeti ödenmez.

Böyle bir topluma mensup bir kâfir —ki düşman askeri sayılır— yanlışlıkla öldürülürse ne diyet gerekir, ne de kefaret.

Ama öldürülen kişi ister mümin, ister kâfir olsun, **sizinle antlaşmalı** olup da Müslümanlarla barış içinde yaşayan **bir** devlete veya **topluluğa mensup ise,** aynen İslâm devletinde öldürülmüş gibi kabul edilir. Bu durumda kâtil, öldürülenin **ailesine** yukarıda açıklanan miktarda **fidye vermeli ve Müslüman bir köle veya cariye azat etmelidir.**

Ama her kim fakir olduğu için bunları **bulamayacak olursa, Allah tarafından tövbesinin kabul edilmesi için, aralıksız iki ay oruç** tutması gerekir. Oruç tutacak gücü de yoksa, Allah'tan bağışlanma dilemekle yetinir.

Allah her şeyi **bilendir,** her konuda en mükemmel **hüküm verendir.**

93. Her kim suçsuz bir insanı, hele hele **bir mümini kasten öldürecek olursa, onun cezası, —**gereğince tövbe etmemiş ise— **ebediyen cehennemde kalmaktır! Çünkü Allah ona gazâb etmiş, onu** rahmetinden kovarak **lânetlemiş ve ona büyük bir azap hazırlamıştır!**

O hâlde, bu gibi konularda kılı kırk yararcasına titiz ve dikkatli davranmalısınız:

94. Ey iman edenler! Allah yolunda savaşmak üzere **sefere çıktığınızda,** karşınızdakine saldırmadan önce —eğer mümkünse— onun

düşman askeri olup olmadığını **iyice araştırın; size** Müslüman olduğunu bildirmek için İslâmî tarzda **selâm veren** veya ateşkes teklif eden **hiç kimseye, bu dünyanın** gelip geçici **nîmetlerini kazanma uğruna "Sen Müslüman değilsin!** Bizi kandırmak için yalan söylüyorsun!**" de**yip adamcağızın malını ganimet olarak almak için onu öldür**meyin!** Çünkü asıl arzu etmeniz gereken **sonsuz ganîmetler, Allah katındadır.**

Unutmayın ki, **siz de bir zamanlar böyle** merhamete muhtaç kimseler **idiniz;** derken **Allah yüzünüze baktı** da sizi önce imansızlıktan, sonra da kâfirlerin baskı ve işkencesinden kurtardı. **O hâlde,** telâfîsi imkânsız bir hatâ işlemeden önce, sizden emân dileyen kişinin durumunu **iyice araştırın! Unutmayın ki Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdardır.**

"Madem durum bu kadar tehlikeli, öyleyse ne olur ne olmaz; en iyisi savaşa hiç gitmeyelim!" de demeyin, çünkü:

95. Savaşa gitmelerini engelleyecek **bir mâzeretleri olmadığı hâlde,** genel bir seferberlik çağrısı yapılmadığı için evlerinde **oturan Müslümanlarla,** gönüllü olarak **Allah yolunda malları ve canlarıyla mücâdele edenler** fazîlet bakımından **eşit olamazlar.** Çünkü **Allah, malları ve canlarıyla mücâdele eden** fedâkâr mümin**leri,** Allah yolunda cihâda katılmayıp evlerinde **oturan** ve kulluk görevini en asgarî düzeyde yerine getiren Müslüman**lardan daha üstün bir makâma yüceltmiştir.**

Gerçi **Allah, her ikisine de en güzel** mükâfât olan cenneti**ni vaad etmiştir fakat cihâd edenleri,** çok daha **büyük bir mükâfât ile;**

96. Kendi katından bahşettiği yüksek **dereceler, bağışlama ve rahmet ile** fazladan ödüllendirecek ve onları, savaşa katılmayıp evlerinde **oturanlardan çok daha üstün bir makâma yüceltecektir.** Hiç kuşkusuz **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Bu “savaşa katılmama” izni, bütün müminlerin cihâda çağırıldığı genel seferberlik durumu için geçerli değildir. Genel seferberlik durumunda savaşa gelmeyenler Allah’a isyan etmiş olurlar. Geçerli bir mâzeret yüzünden mücâdeleye katılamayanlara gelince, onlar bu mücâdele arzusunu yüreklerinde taşıdıkları ve doğruluktan ayrılmadıkları sürece, Allah yolunda cihâda katılan kardeşleriyle aynı sevabı alacaklardır.

Öte yandan, zulüm diyarını terk ederek müminlerin safına katılmaları için kendilerine yapılan hicret çağrısına kulak tıkayıp evlerinde oturanlara gelince:

97. Melekler, Allah yolunda cihâdı ve hicreti terk ederek **kendilerine zulmeden kimselerin canlarını alırken, onlara “**Dünyada **ne hâldeydiniz?** Zulme karşı mücâdeleye katılmama konusunda mâzeretiniz neydi?**” diye soracaklar. Onlar, “Biz yeryüzünde zayıf bırakılmış** ve küfre karşı açık ve net olarak tavır alma konusunda güç ve imkânlardan yoksun kalmış **kimselerdik.** Bu yüzden, çâresiz bir hâlde, küfrün egemenliğine mahkûm olduk. Zira, iman ateşten bir kor idi ve biz onu tutmaya cesaret edemedik!**” diyecekler.** Bunun üzerine melekler, **“Peki Allah’ın arzı** yeterince **geniş değil miydi ki,** inancınızı yaşayabileceğiniz bir yere veya müminlerle dayanışma içinde, zulme karşı mücâdele verebileceğiniz bir çevreye **göç etmediniz!” diye karşılık verecekler.**

İşte, onların varacağı yer cehennemdir! Ne korkunç bir son!

98. Ama hiçbir çıkış yolu bulamayan ve gerçekten de **güçsüz ve çaresiz bırakılmış zavallı erkek, kadın ve çocuklara gelince;**

99. Allah’ın onları bağışlaması umulabilir. Çünkü Allah, hakîkaten **çok affedici, çok bağışlayıcıdır.**

100. Ey müminler! Allah yolunda hicret etmekten korkmayın! **Her kim** zulüm diyarını terk ederek **Allah yolunda hicret ederse, yeryüzünde**

barınabileceği bir çok yer bulacak, huzurlu ve **bereketli bir hayata kavuşacaktır.**

"Yerimden ayrılırsam amacıma ya ulaşırım, ya ulaşamam; iyisi mi, hicret edeceğim derken elimdekini de kaybetmeyeyim!" diye düşünmeyin:

Kim de Allah'a ve Elçisine itaat ederek İslâm diyarına **hicret etmek amacıyla evinden çıkar, ancak** amacına ulaşamadan yolda eceli gelir de **vefât ederse, onu ödüllendirmek Allah'a düşer. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Bu merhameti sayesindedir ki, bakın size ne kolaylıklar sunuyor:

101. Uzak diyarlara sefere çıktığınızda, eğer kâfirlerin size bir kötülük yapacağından endişe ederseniz, aşağıda tarif edileceği şekilde **namazları kısaltmanızın bir sakıncası yoktur. Çünkü kâfirler, sizin apaçık düşmanlarınızdır** ve üzerinize saldırmak için sürekli fırsat kolluyorlar.

Gelelim, düşman karşısında cephede beklerken kılınacak namazın şekline:

102. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman komutan! **Sen de** cephede **içlerinde bulunup onlara namaz kıldıracağın zaman, müminlerden bir** kısmı düşman karşısında tetikte beklerken, diğer bir **grup, silahlarını da yanlarına alarak senin arkanda namaza dursunlar.**

Birinci grup ilk rekatı bitirip **secde edince, sizinle düşman arasında** uygun bir yerde siper alarak, sizi korumak için **beklesinler.** Daha sonra, **henüz namaz kılmamış olan diğer grup gelip senin arkanda** bir rekat **namaz kılsınlar.** Böylece askerler birer rekat, onlara imamlık yapan komutan da iki rekat namaz kılmış olur. Namaz kılarken, saldırı tehlikesine karşı korunma **tedbirlerini alıp silahlarını kuşansınlar.** Çünkü **kâfirler, boş bulunup silah ve teçhizatınızı bırakmanızı dört gözle**

bekliyorlar ki, böylece fırsatını bulup **ani bir baskınla sizi gâfil avlasınlar.**

Ancak aşırı soğuk, şiddetli fırtına veya **yağmurdan dolayı sıkıntıya düşer ya da hastalanmış olursanız,** namaz kılarken **silahlarınızı bırakmanızın bir sakıncası yoktur;** yeter ki düşman tehlikesine karşı korunma **tedbirinizi almayı ihmal etmeyin!**

Siz elinizden geleni yapın, gerisini Allah'a bırakın. Çünkü **Allah,** ayetlerini inkâr eden o nankör **kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır!**

Namazla ilgili bu hükümler, düşmanla çarpışma ihtimali olan zamanlar için geçerlidir. Göğüs göğse çarpışma anında ise, namaz gerekirse kazaya bırakılabilir.

Düşman tehlikesi bulunmayan sıradan bir yolculuğa gelince; Allah'ın Elçisi, Allah'tan aldığı bilgiye göre —ki bu bilgi, Kur'an'dan ayrı bir vahiydir— namazların bu durumda da kısaltılabileceğini bildirmiş ve bunu örnek hayatıyla göstermiştir.

103. Namazı bitirdikten sonra; gerek **ayakta dururken,** gerek **otururken ve** gerekse **uzanıp yatarken,** yani her an ve her yerde, söz ve eylemlerinizle sürekli **Allah'ı anın. Yeniden güvenli bir ortama kavuşunca da, namazı** önceden olduğu gibi zamanında ve eksiksiz **kılmaya devam edin. Çünkü namaz,** bütün **inananlar için vakitleri belirlenmiş farz bir ibâdettir.**

İşte, namazın size kazandıracağı bu bilinç ve cesaret ile;

104. Düşman ordusu dağılıp kaçtığında, **onları takip etmekte gevşeklik göstermeyin! Eğer** savaşın zorlukları yüzünden **acı çekiyorsanız,** unutmayın ki, **sizin çektiğiniz kadar onlar da acı çekiyorlar. Kaldı ki siz, onların ümit edemeyecekleri** cennet

nîmetlerin**i** kazanmayı **ümit ediyorsunuz.** O hâlde, Allah'ın vaadine güvenin ve kahramanca çarpışın. Zira **Allah** her şeyi **bilendir,** her konuda en doğru, en güzel **hüküm verendir.**

Tu'me bin Ubeyrik adındaki bir münafık, komşusunun zırhını çalarak suçu bir Yahudi'nin üzerine atmıştı. Tu'me'nin kabîlesi, o gece konuyu aralarında görüşerek, her ne pahasına olursa olsun onu savunmaya karar verdiler ve ertesi gün, hep birlikte onun lehinde şâhitlik ederek Yahudi'yi suçladılar. Bunun üzerine, Allah'ın Elçisi –Ona salat ve salât ve selâm olsun— tüm deliller aleyhinde olan Yahudi'nin suçlu olduğuna karar verecekti ki, onun mâsum olduğunu bildirerek mükemmel bir adâlet ölçüsü ortaya koyan şu ayetler nazil oldu:

105. Ey Muhammed! **Doğrusu Biz,** mutlak **hakîkati ortaya koyan bu Kitabı sana indirdik ki, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği şekilde** tam bir adâletle **hüküm verebilesin. O hâlde, —**Müslüman olduğunu iddia eden biri bile olsa — haksız durumda olan kimsenin sözüne kanıp da, **hâinlerin** destekleyicisi ve **savunucusu olma!**

Bir hâkim olarak, verdiğin herbir hükmün arkasından tıpkı namazdan sonra, haccdan sonra (*2. Bakara: 199*) yani herhangi bir ibadet ve itaatten sonra yapacağın gibi istiğfar et:

106. "Ya Rab bu kadar yapabildim, daha iyisini yapmaya söz veriyorum. Eksikliklerimi tam, yanlışlarımı yok kabul et!" diye **Allah'tan mağfiret** ve bağışlanma **dile.** Nitekim aynı konumda Davud a.'da aynı şekilde davranmıştı. (*38. Sad: 24*) Unutma ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

107. Evet, kendi vicdanlarına ve kişilik**lerine ihânet eden** bu zâlim**leri, sakın** mazlumlara karşı **savunma!** Çünkü **Allah,** hangi dine, hangi ırka,

hangi cemaate bağlı olduğunu iddia ederse etsin, **hâinlik eden, günaha dalan hiç kimseyi sevmez!**

108. Onlar, günah işlerken **insanlardan** çekinip **gizleniyorlar fakat Allah'tan** utanıp **gizlenmiyorlar. Oysa, onlar gecenin karanlığında Allah'ın hoşnut olmadığı bu plânları kurarlarken, O onların yanı başındaydı.** Çünkü **Allah, yaptıkları her şeyi** ilim ve kudretiyle **kuşatmıştır.**

109. Haydi siz, haklı olduklarını sanarak **onları bu dünya hayatında savundunuz; peki Diriliş Gününde onları Allah'a karşı kim savunabilecek; yahut onlara kim vekil olabilecek?**

O hâlde, yol yakınken tövbe edip Rablerine yönelsinler:

110. Her kim bir başkasına **kötülük yapar, yâhut** bizzat **kendisine zulmeder de** hemen tövbe ederek **Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ın** ne kadar **bağışlayıcı ve merhametli olduğunu görecektir!**

111. Zaten **günah işleyen kimse,** başkasına değil **ancak kendisine zarar vermiş olur.** Öyle ya, **Allah** her şeyi **bilendir,** her konuda yerli yerince **hüküm verendir.**

112. Her kim de bir hatâ yâhut günah işler de onu masum birinin üzerine atarsa, gerçekten pek ağır **bir iftira ve apaçık bir vebal yüklenmiş olur!**

O hâlde ey Peygamber, böyle bir günaha alet olmamak için çok dikkatli olmalısın, zira:

113. Allah'ın sana o engin **lütuf ve merhameti olmasaydı, onlardan bir kısmı** yalan şâhitlikleriyle suçsuz bir insanı cezalandırmana yol açarak **az kalsın seni yanıltacaklardı! Hâlbuki, kendilerinden**

başka hiç kimseyi yanıltamazlar. Korkma, **onlar sana hiçbir şekilde zarar veremezler. Çünkü Allah sana bu Kitabı ve** ilâhî bilgiyi pratik hayata uygulamak anlamına gelen **hikmeti bahşetmiş,** böylece **sana bilmediklerini öğretmiştir.** Evet, **Allah'ın sana olan lütuf ve inâyeti, gerçekten çok büyüktür.**

114. İkiyüzlülere gelince: **Onların gizli konuşmalarının çoğunda hayır yoktur. Fakat** yoksullara verilecek **bir sadakayı veya** yapılması gereken başka **bir iyiliği ya da insanlar arasında barış ve uzlaşmayı tavsiye eden kimseler**in gizli toplantıları **başka; kim Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacıyla bu tür iyilikler yaparsa, yakında ona büyük bir ödül bahşedeceğiz!**

115. Fakat kim de doğru yol kendisine açıkça gösterildiği hâlde, kalkıp Peygambere karşı gelir ve dinden dönerek **Müslümanların takip ettiği yolu terk ederse, onu kendi tercihiyle baş başa bırakacak fakat** sonunda **cehenneme atacağız! Ne korkunç bir son!**

O hâlde, Allah'ın merhametine ve affına sığınmaktan başka çareniz yoktur:

116. Allah, ister başka ilâhlara tapınma, isterse gönderdiği hükümleri reddetme şeklinde olsun, egemenliğinin kısmen de olsa başkasına verilerek **kendisine ortak koşulmasını, —**zamanında tövbe edilmediği takdirde— **asla bağışlamayacaktır. Bundan daha hafif günahları ise, dilediği kimseler için bağışlayabilir. Fakat** müşriklerin bağışlanması asla söz konusu olamaz. Çünkü **Allah'a ortak koşanlar,** gerçekten **derin bir sapıklığa düşmüşlerdir!**

Bakın, yalnızca Allah'a kulluk etmeyenler, nasıl da kendilerinin ve şeytanın köleleri oluyorlar:

117. Onlar, Allah'ın varlığını ve kudretini kabul etmekle birlikte, **O'nu bırakıp,** isteklerine boyun eğdirebilecekleri **birtakım dişi** tanrıçalara ve

sembol**lere tapıyorlar ve** aslında, **serseri, inat bir şeytandan başkasına tapmış olmuyorlar.**

118. Hâlbuki **Allah, şu sözlerinden dolayı şeytanı** rahmetinden kovup **lânetlemiştir:**

"Senin kullarından bir kısmını kendime kul edip onlardan öcümü **alacağım!"**

119. "Onları saptıracak, boş ümitlerle oyalayıp duracağım. Onlara emredeceğim, sahte tanrılara adanmışlığın sembolü olarak **hayvanların kulaklarını kesecekler; onlara emredeceğim, Allah'ın** en şerefli **yaratıkları** insanların yaşaması için ortaya koyduğu dininin, aslında değiştirilemez kurallar**ını değiştirmeye** zorlayacaklar. Böylece, fıtrat kanunlarını çiğnemeye, varlıklara yüklenen temel özellik ve onların asli fonksiyonlarını bozmaya uğraşacaklar. Sözgelimi, kadını erkeğe, erkeği kadına benzetecekler; doğal yöneliş ve içgüdüleri saptıracak, yetenekleri ve organları yaratılış gayelerinin dışında kullanıp çarpık ilişkilere girecekler. Hatta gece ve gündüz dahil her şeyi yaratılış gayesinin dışına çıkarmaya **çalışacaklar.** Sonunda yaratılış kanunlarına aykırı bir hayat tarzı ortaya koyacak, kendi dünyalarında Allah'ın istediği yaşama şekli olan dinini değiştirmiş olacaklar. Oysa ki:

Kim Allah'ı bırakır da kendisine şeytanı bir rehber ve **dost edinecek olursa, apaçık zarara uğramış demektir!**

120. Çünkü **şeytan onlara hep vaatlerde bulunur ve onları boş ümitlerle oyalayıp durur. Fakat şeytanın onlara vaadi,** gerçekte **aldatmadan başka bir şey değildir!**

121. İşte onların varacağı yer, cehennemdir! Onlar, oradan asla kurtulamayacaklar!

122. İman edip doğru ve yararlı işler yapanlara gelince, onları da ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçelerine yerleştireceğiz.** İşte bu, **Allah'ın gerçek vaadidir.** Öyle ya, **Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir?**

123. Ey müminler! Sakın bu dine yalnızca 'bağlı' olmakla veya birilerinin şefaatiyle kurtuluşa ereceğinizi sanmayın! Unutmayın ki, Allah'ın sevgisine **ne kendi** hayal ve **kuruntularınızla** ulaşılabilirsiniz, **ne de** son Elçiye inanmadan cennete gireceklerini zanneden **Kitap Ehli'nin kuruntularıyla!** Doğrusu şu ki: **Her kim bir kötülük yaparsa,** kötülüğünün **cezasını mutlaka çekecek ve** Hesap Günü **kendisine Allah'tan başka ne bir dost bulabilecektir, ne de bir yardımcı!**

124. Ve ister erkek ister kadın olsun, her kim de Allah'ın gönderdiği bütün kitaplara **inanarak doğru ve yararlı işler yaparsa; işte onlar da, zerre kadar haksızlığa uğratılmaksızın cennete gireceklerdir!**

125. Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek, tüm ruhu ve **benliğiyle** bir tek **Allah'a teslim olan ve** her türlü bâtıl inançtan yüz çevirerek **İbrahim'in inanç sistemine uyan kimsenin dininden daha güzel din olabilir mi? Allah,** işte bu yüzden **İbrahim'i dostluğuyla** yüceltip **şereflendirmiştir.**

126. Unutmayın; **göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır ve Allah,** sonsuz ilim ve kudretiyle **her şeyi kuşatmıştır.**

127. Senden, kadınlarla ve evlilikte çıkabilecek sorunların çözümüyle **ilgili** daha ayrıntılı **açıklama yapmanı istiyorlar. De ki:**

"Allah, onlar hakkında size gerekli **açıklamayı yapacak. Nitekim, bu Kitapta size** daha önce **bildirilen** (*4. Nisa: 1-6*) ayet**lerde,** Allah tarafından **belirlenmiş** miras, mehir ve benzeri **haklarını vermeksizin**

kendileriyle evlenmek istediğiniz sorumluluğunuz altındaki **yetim kızlar** hakkında şiddetli uyarılar yapılmış **ve** yardıma muhtaç **kimsesiz çocuklarla ilgili açıklama yapılarak, yetimlere karşı adâleti gözetmeniz gerektiği bildirilmişti."**

O hâlde, bu öğütlere kulak vererek dâimâ iyilik yapın! Zira unutmayın ki, **her ne iyilik yaparsanız, Allah onu mutlaka bilmektedir** ve mükâfâtını elbette verecektir. Sorunuzun asıl cevabına gelince:

128. Eğer bir kadın, kocasının kötü tutum ve **davranışından** rahatsızlık duyar **veya kendisine** yeterince **ilgi göstermediğinden şikâyetçi olursa, karı. kocanın kendi aralarında anlaşarak** karşılıklı fedâkârlıklarla **bir çözüme ulaşmalarında, her ikisine de günah yoktur.** Yahut bir kadın, kocasının kötü tutum ve davranışından rahatsızlık duyar veya onun, diğer hanımlarına daha fazla ilgi göstererek kendisini ihmal edeceğinden korkarsa, bazı haklarını kumasına terk ederek kocasıyla anlaşmasında her ikisine de günah yoktur.**Çünkü** belli şartlarda **anlaşıp barışmak,** geçimsizliğe düşüp boşanmaktan **daha iyidir.** Unutmayın ki, kıskançlık ve **bencillik insanın doğasında vardır.** Ey müminler; eşlerinize **güzellikle davranır ve** onların haklarını çiğnemekten **kaçınırsanız,** bunun mükâfâtını mutlaka göreceksiniz. Unutmayın; **Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdardır.**

129. Gerçi birden fazla kadınla evlendiğiniz takdirde, **ne kadar isteseniz de, eşleriniz arasında** her birine hak ettiği ilgi ve şefkati gösterme konusunda tam olarak **adâleti sağlayamazsınız; o hâlde,** birden fazla kadınla evliliğin omzunuza yükleyeceği sorumluluğun bilincinde olun; eşleriniz arasında tam olarak adâleti sağlayamasanız bile, hiç değilse, **bütün ilginizi** içlerinden birine **yöneltip de, diğerini tamamen ihmal etmeyin!**

Unutmayın; **eğer** elinizden geldiğince yanlışlarınızı **düzeltir ve** günaha düşmekten titizlikle sakınıp **korunursanız,** bilin ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

130. Toplumun temel taşı olan ailenin parçalanmasını, bir yuvanın yıkılmasını engellemek için bütün tedbirler alınmalıdır fakat boşanmaktan başka çare kalmadığı anlaşılmışsa, evliliği zorla devam ettirmenin de bir anlamı kalmaz. Bu durumda, eşler birbirlerini incitmeden, güzellikle evliliği sona erdirip **ayrılacak olurlarsa, Allah o engin lütfu sayesinde, her ikisinin de kimseye muhtaç olmadan geçinmelerini sağlayacaktır.** Unutmayın ki **Allah,** lütuf ve merhameti **sınırsız olandır,** her konuda yerli yerince **hüküm verendir.**

131. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır. Gerçek şu ki; hem sizden önce Kitap emânet edilenlere, hem de size, "Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek, kötülüklerden titizlikle **sakının!" diye emretmişizdir.**

Eğer bunca nîmetlere karşılık nankörce davranıp O'nun ayetlerini **inkâr edecek olursanız,** bir kez daha söyleyelim; **göklerde ve yerde olan her şey** yalnızca **Allah'ındır ve Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, övülmeye** ve şükredilmeye **lâyık olandır.**

132. Evet, şu hakîkati tüm ruhunuza, tüm benliğinize nakşetmelisiniz: **Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır ve** her konuda güvenilir bir **vekil olarak Allah yeter!**

133. Ey insanlar, eğer Allah **dilerse, sizi yok edip** yerinize **başkalarını getirebilir!** Zira **Allah'ın kudreti buna elbette yeter.**

134. O hâlde, kim bu dünyanın nîmetlerini istiyorsa, Allah'a yönelsin ve çağrısına kulak versin, çünkü **hem bu dünyanın, hem de**

âhiretin nîmetleri Allah'ın katındadır. Unutmayın, **Allah,** her şeyi **işitendir,** her şeyi **görendir.**

İşte, bu nîmetleri elde etmenin yolu:

135. Ey iman edenler! Kendinizin, ana babanızın ve diğer dost ve **akrabalarınızın aleyhine bile olsa, Allah için** gerçeğe **şâhitlik ederek adâleti tam yerine getiren** dosdoğru **şâhit**ler ve hâkim**ler olun!** Dâvâcılar **ister zengin, ister fakir olsun,** ne zengine dalkavukluk etmek, ne de fakiri kayırmak için adâletten ayrılmayın! Zira, zengin de olsa fakir de olsa, **Allah ikisine de** sizden **daha yakındır.** Dolayısıyla, onların hakkını sizden daha iyi gözetir.

O hâlde, sakın keyfinize uyup doğruluktan **sapmayın! Çünkü eğer** şâhitlik ederken gerçeği **çarpıtırsanız, ya da** şâhitlikten kaçınarak **yüz çevirecek olursanız,** bunun cezasını çok ağır ödeyeceksiniz! Çünkü **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

Ama hakiki adâleti, ancak hakiki imana sahip bir toplum gerçekleştirebilir. Bunun için de, iman ettim diyerek işin peşini bırakmamalı, her Kur'an okuyuşunuzda âdetâ yeniden iman ederek, ruhunuzdaki heyecanı dâimâ diri tutmalısınız:

136. Ey iman sahibi olduğunu iddia **edenler! Allah'a, Elçisine ve gerek Elçisine indirdiği bu Kitaba, gerek daha önce indirmiş olduğu** diğer **Kitaplara** gerçek anlamda ve yeniden **iman edin!** Şunu iyi bilin ki, **her kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, elçilerini ve âhiret gününü inkâr ederse, gerçekten derin bir sapıklığa düşmüş demektir!**

Ve her ne pahasına olursa olsun, inancınızdan taviz vermeyin:

137. İmana erdikten sonra yeniden inkâra saplanan, sonra yine iman edip tekrar inkâr eden ve bununla da kalmayıp, Müslümanlara karşı mücâdeleye girişerek **inkârcılıkta iyice azıtanlara gelince; Allah onları** tövbe etmedikleri sürece **ne bağışlayacak, ne de doğru yola iletecektir.** Zaten böyle kimseler, ölüm belirtilerini görüp, hayattan tamamen ümit kesmedikçe tövbe etmezler. O hâlde;

138. Bu ikiyüzlülere şu acı haberi **müjdele: Onlar için, can yakıcı bir azap var!**

139. Çünkü onlar, **müminleri bırakıp kâfirleri kendilerine dost ediniyorlar. Onların yanında** yer almakla **izzet** ve şeref **kazanacaklarını mı umuyorlar?** Onlarla dost olmakla, onların hayat tarzını, kılık kıyafetini, kültürünü taklit etmekle şeref ve onur kazanacaklarını, üstünlük elde edeceklerini mi sanıyorlar? Ne kadar da yanılıyorlar! Çünkü **izzet ve şeref, tamamen** ve yalnızca **Allah'a aittir.** O hâlde, gerçek anlamda onur kazanmak isteyen, yalnızca Allah'a kul olmalıdır. Kâfirlerde onur aramak şöyle dursun, gerekirse onlarla birlikte oturmaktan bile sakınmalıdır:

140. Allah **Kitapta,** yani daha önce vahyettiği ayetlerde (*6. En'âm: 68*) **size** şu hükmü **göndermişti:** Kâfirlerle oturduğunuz bir mecliste, **Allah'ın ayetlerinin inkâr edilip alaya alındığını duyarsanız, onlar** bu sözleri bırakıp **başka bir konuya geçinceye kadar, —**şâyet bir zorlama söz konusu değilse— bunu yapanların yanından ayrılmalı, **onlarla birlikte oturmamalısınız; yoksa siz de onlar gibi olursunuz!** Bu dünyada onlarla birlikte olan, âhirette de onlarla beraber olacaktır. Nitekim **Allah, bütün ikiyüzlüleri ve kâfirleri, cehennemde bir araya toplayacaktır.**

141. Dikkat edin; bu ikiyüzlüler, başınıza gelecekleri görmek için **sizi dikkatle izlerler; eğer size Allah'tan bir zafer nasip olsa,**

ganîmetten pay almak için:

“Biz de sizinle beraber değil miydik?” derler. Fakat inkâr edenler inananlara karşı bir zafer **kazanacak olsalar,** bu kez de onlara dönüp:

“Sizi Müslümanlara karşı savunup üstün gelmenizi sağlamadık mı? Siz dışarıdan vururken, biz kaleyi içten fethetmedik mi?**” derler.**

Fakat kelime-i şehâdet getirdikleri sürece, onlara zahiren Müslüman muamelesi yapmalısınız. Onların hesabını Allah'a bırakın. Çünkü **Allah, Diriliş Günü aranızda hükmünü verecektir.**

Korkmayın, —müminler üzerine düşeni yaptıkları takdirde— **Allah, inkâr edenlerin inananlara karşı** sürekli bir **üstünlük kazanmalarına asla fırsat vermeyecektir!**

İkiyüzlülere gelince:

142. Münâfıklar, güya **Allah'ı aldatmaya çalışırlar.** Yani Allah'ı kandırmaları mümkünmüş gibi davranırlar. **Oysa, gerçekte Allah onları** hak ettikleri inkâr bataklığına sürükleyerek **yanıltmaktadır.** Yani aldanan biri varsa, o da ancak münâfıklardır fakat bunun farkında değiller.

Onlar namaza kalkarken, sırf insanlara gösteriş yapmak amacıyla, üşene üşene kalkarlar ve Kur'an'ı çok az okur, **Allah'ı çok az anarlar.**

143. İç dünyaları karmakarışıktır; menfaat, kibir ve inatçılık, onları inkâra sürüklerken vicdanları, Kur'an'ın apaçık mûcize olduğunu haykırır durur! İman mı etsinler, inkâr mı; **bu ikisi arasında** sürekli **bocalayıp dururlar;** bu yüzden, Müslümanlarla kâfirler arasında tercih yapmakta zorlanırlar, **ne onlara, ne de bunlara!** Ne Müslümanlara yar olurlar, ne de kâfirlere!

Allah, yaptıkları kötülükler yüzünden onları saptırmıştır. **Allah kimi saptırmışsa, ona asla bir çıkış yolu bulamazsın!** O hâlde:

144. Ey iman edenler! İnananları bırakıp da, Allah'ın ayetlerini **inkâr eden** münâfık ve kâfir**leri** başınıza yönetici ve **dost edinmeyin!** Böyle yaparak, **kendi aleyhinizde Allah'a açık bir delil mi vermek istiyorsunuz?**

Elbette istemezsiniz, değil mi? Çünkü kâfirleri dost edinmek, münâfıklığın açık bir delilidir ve bunun cezası da çok şiddetlidir:

145. Gerçek şu ki, ikiyüzlüler kâfirlerin en kötüsü olduklarından, **cehennemin en aşağı tabakasına atılacaklar ve sen** bile, ey Muhammed, **onlara bir** kurtarıcı, bir **yardımcı bulamayacaksın!**

146. Ancak ikiyüzlülükten vazgeçerek **tövbe edenler,** hatâlarını telâfî edip durumlarını **düzeltenler, Allah'a** yürekten boyun eğerek Kur'an'a **sımsıkı sarılanlar ve dinlerini katıksız Allah için yaşayanlar hariç. Çünkü bunlar, inananlarla beraberdirler ve Allah, inananlara büyük bir ödül bahşedecektir!**

147. Öyle ya, **siz** Rabb'inizin nîmetlerine **şükredip** O'nun ayetlerine **inandıktan sonra, Allah sizi ne diye cezalandırsın ki?** Elbette cezalandırmaz! Çünkü **Allah,** bütün iyilik ve **teşekkürlerin karşılığını** cömertçe **verendir,** her şeyi **bilendir.**

O hâlde, kötü davranışlardan ve çirkin sözlerden uzak durun!

148. Allah, çirkin ve **kırıcı sözlerin** konuşulmasını, hele bunların **açıkça söylenmesini sevmez; ancak haksızlığa uğrayan kimse hariç.** Çünkü zulüm ve haksızlıktan canı yananların, zâlimlere karşı feryat ile bedduâ etmeleri, hattâ aynen karşılıkta bulunmaları suç değildir. Ayrıca, insanların kusurunu, günahını açığa vuran ve normal şartlarda dedikodu

sayılan bazı sözlerin de, bir kimsenin kötülüğünden sakındırmak veya bir şâhit olarak olayı anlatmak gibi meşru sebeplerle söylenmesi günah değildir. Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **iştendir, bilendir.**

Bununla birlikte, sabredip efendice davranmanız, —zulmün devamına sebep olmadığı takdirde— elbette daha güzeldir:

149. Açık veya gizli bir iyilik yaptığınızda, ya da size yapılan **bir kötülüğü bağışladığınızda,** bilin ki, Allah da sizi affedecektir. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok kudretlidir.**

Ne var ki, bağışlanmayı hak etmeyenler de var:

150. Gerçek şu ki;

1. **Allah'ı ve elçilerini** tümüyle **inkâr eden** tanrı tanımaz, maddeci**ler,**

2. Allah'a inanmakla birlikte, vahiy ve Peygamberlik gerçeğini inkâr ederek **Allah ile elçileri arasında ayrım yapanlar,**

3. **Ve "**Biz Allah'a, elçilerine, kitaplarına meleklerine... iman ederiz fakat Son Elçiyi ve Kur'an'ı kabul etmeyiz, yani Peygamberlerin **bir kısmına inanır, bir kısmını inkâr ederiz!" diyenler,**

4. **Ve** bazen imana, bazen de inkâra meylederek **bunlar arasında bir yol tutturmak isteyen** İkiyüzlü**ler var ya;**

151. İşte onlar, gerçek kâfirlerin ta kendileridir! Ve kâfirler için, alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır! Buna karşılık:

152. Allah'a ve bütün **elçilerine —aralarında hiçbir ayrım gözetmeden— iman eden** gerçek mümin**lere gelince; Allah onların mükâfâtını elbette verecek** ve bundan önce işledikleri günahlarını

affedecek**tir!** Zira **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Bu merhamete nâil olmak dururken;

153. Kitap Ehli, —özellikle de Yahudiler— senin hak Peygamber olduğunu gâyet iyi bildikleri hâlde, sırf işi yokuşa sürmek için, **gökten kendilerine** ayrıcalık tanıyan özel **bir kitap indirmeni istiyorlar.** Ne küstahça bir davranış! **Onlar**ın övünerek izinden gittikleri ataları da vaktiyle **Mûsâ'dan, bundan daha aşırı isteklerde bulunmuş ve "Allah'ı bize açıkça göster!" diye tutturmuşlardı. Bunun üzerine, zâlimlikleri yüzünden onları** o müthiş **yıldırım çarpıvermişti.**

Ayrıca onlar, kendilerine hakîkati gösteren **apaçık mûcizeler gelmiş olmasına rağmen buzağıyı** ilâh **edinmişlerdi. Yine de bütün bunları affetmiş ve** onları eğitip örnek ve öncü bir toplum yapması için **Mûsâ'yı** ilâhî vahiy gibi **üstün bir yetki** ve güç **ile donatmıştık.** Fakat bunun kıymetini bilemediler.

154. Yine bir zamanlar **kendilerinden söz almak üzere,** antlaşmayı bozdukları takdirde doğabilecek vahim sonuçları belleklerinde hep canlı tutmaları için **Sînâ dağını tepelerine** yıkılacakmış gibi **kaldırmıştık.** Fakat yine de sözlerinde durmadılar.

Yine bir defasında **onlara, "**Şu ele geçirdiğiniz şehrin **kapısından** kibir ve çalımla değil, **secde ederek,** yani ilâhî hükümlere boyun eğerek, alçakgönüllü ve saygılı bir şekilde **girin!" demiştik.** Fakat emrimizi alaya aldılar.

Ve yine **onlardan, "Cumartesi** günü çalışmama **yasağını çiğnemeyin!" diyerek kesin bir söz almıştık.** Fakat bunu da hiçe saydılar.

155. İşte, bunlar sözlerinden döndükleri, Allah'ın ayetlerini inkâr ettikleri, kendilerinin Peygamberi öldürmeye **hiçbir haklarının**

olmadığını bile bile Peygamberleri öldürdükleri ve hakikat karşısında inatla direnip, inananlarla güya alay ederek, **"**Size ve söylediklerinize karşı **kalplerimiz kapalıdır,** ne dediğinizi anlamıyoruz. Sizin yol göstericiliğinize de ihtiyacımız yoktur! Aslında bizim **kalplerimiz** bilgi ve irfan **dağarcıklarıdır**" **dedikleri için** cezayı hak etmişlerdir. Hayır iddia ettikleri gibi kalpleri ne kapalı ne de bilgi doludur. Aksine **Allah,** apaçık hakîkati **inkâr ettikleri için kalplerini mühürlemiştir! Bu yüzden, son derece zayıf** ve çürük **bir imana sahiptirler** ve içlerinden gerçekten iman edenlerin sayısı çok azdır.

156. Evet, hakîkati bile bile **inkâr ettikleri ve Meryem** gibi iffet timsali bir mümineye**,** ağza alınmayacak **çirkin bir iftira attıkları için,**

157. Ve hiç sıkılmadan, **"Biz, Allah'ın elçisi** olduğunu iddia eden **Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük!" dedikleri için** belâlarını verdik!

Aslında onlar, İsa'yı ne öldürebildiler, ne de çarmıha gerdiler fakat İsa diye çarmıha gerdikleri, onu Romalılara ihbar edenden başkası değildi. Çünkü bu hâin, ilâhî bir yardım ve mûcize eseri olarak, **onların gözlerine** İsa'ya **benzer gösterildi.** Bu yüzden askerler İsa'yı değil, tıpatıp ona benzetilen bu adamı yakalayıp götürdüler. **Bu konuda** farklı görüşler ileri sürerek **tartışmaya girişenler,** aslında **İsa**'nın çarmıha gerilip gerilmediği **konusunda hep kuşku içindeydiler ve tahminden öte bildikleri bir şey yoktu;** zira İsa'nın düşmanları bile, **onu öldürdüklerinden hiçbir zaman emîn olamamışlardı.** Şu hâlde, İsa çarmıha gerilmedi mi?

158. Hayır; doğrusu Allah, onu düşmanlarının şerrinden koruyup **kendi katına yükseltti.** Zira ilâhî hikmet, İsa'nın kurtarılıp bu yüce makâma yükseltilmesini ve tebliğini tamamladıktan sonra, eceliyle vefât etmesini gerektiriyordu. Unutmayın ki, **Allah sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

İsa Peygamber hakkında yanlış inançlara saplanarak onu inkâr edenlere gelince:

159. Gerçek şu ki, ister Yahudiler, ister Hıristiyanlar olsun; **Kitap Ehlinden bir tek kişi bile yoktur ki,** ölüm melekleri gelip ruhunu bedeninden çıkarmaya başladığında, **son nefesini vermeden önce,** İsa'nın ne bir "sahtekâr" ne de "Allah" veya "Allah'ın oğlu" olmadığını; bilakis, Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu kabul ederek **ona iman etmiş olmasın.** Ne var ki, gözlerden perdenin kaldırıldığı, imtihanın sona erdiği bir zamanda ortaya konan bu gecikmiş iman, sahibine hiçbir yarar sağlamayacaktır. **Ayrıca,** herkesin hesaba çekileceği **Diriliş Günü,** bizzat İsa Peygamber, Peygamberliğini reddeden Yahudilerden ve kendisini "ilâh" ve "ilahın oğlu" edinen Hıristiyanlardan şikayetçi olarak, **onlar aleyhinde şâhitlik edecektir.**

160. İşte, Yahudilerin tarih boyunca işledikleri bu ve buna benzer **zulümleri ve Allah yolundan sapmaları sebebiyledir ki, kendilerine** bir zamanlar **helâl kılınmış bazı güzel nîmetleri** (*6. En'âm: 146*) **onlara haram kıldık.**

161. Ayrıca, kendilerine Tevrat'ta açıkça **yasaklanmış olmasına rağmen fâiz yedikleri ve her türlü hilekârlığa başvurarak insanları sömürdükleri için,** onları alçaklık ve perişanlığa mahkûm ederek hayatın bir çok güzelliklerinden mahrum bıraktık. Âhiretteki cezalarına gelince: **Onlardan inkâr edenlere, can yakıcı bir azap hazırladık!**

162. Ama Yahudiler arasındaki gerçek ilim sahipleri ve senin etrafında kenetlenen bu **müminler, hem sana indirilen** Kur'an ayetlerin**e, hem de senden önce indirilen** vahiy**lere inanırlar.** Evet, **namazlarını güzelce kılan, zekâtlarını veren, Allah'a ve âhiret gününe** yürekten **inanan** o bahtiyâr**lara muhteşem bir mükâfât vereceğiz.**

163. Ey şanlı Elçi! **Gerçekten Biz, Nûh'a ve ondan sonraki elçilere nasıl mesaj gönderdiysek, işte sana da** yol gösterici ayetlerimizi **gönderdik; tıpkı İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a ve** sonraki **nesillere; İsa'ya, Eyyüb'e, Yûnus'a, Hârûn'a ve Süleyman'a gönderdiğimiz gibi... Aynı şekilde Davud'a da** hikmet dolu **Zebur'u bağışladığımız gibi...**

164. Sana bundan **önce** hayat hikayelerini **anlattığımız elçilere ve** kendilerinden **hiç söz etmediğimiz** diğer bütün **elçilere gönderdiğimiz gibi...** Nitekim **Allah, Mûsâ ile** aracısız **konuşmuştu.**

165. Onları, ilâhî nîmetlerle **müjdeleyici ve** gazâb ile **uyarıcı elçiler olarak** gönderdik **ki, bu elçiler**in gelişin**den sonra insanların Allah'a karşı** ileri sürebilecekleri herhangi **bir** özürleri, **bahaneleri kalmasın.** Çünkü **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

Buna rağmen inkârcılar itiraz ediyor, Kur'an'ı ısrarla yalanlıyorlar!

166. Ama Allah, sana indirdiği bu Kur'an ayetleri **ile şâhitlik eder ki; onu** doğrudan doğruya **kendi ilmiyle indirmiştir!** Kur'an erişilemez belâgati, etkileyici güzellikteki ifadeleri, içerdiği dosdoğru hükümler ve hikmetli öğütlerle, ilâhî bir kelam olduğuna yine bizzat kendisi şahitlik etmektedir. **Ve melekler de buna şâhittir. Zaten şâhit olarak Allah yeter!** Bütün bunlara rağmen;

167. Sana gelen bu son Kitabı **inkâr eden ve** insanları **Allah yolundan çevirenler var ya, işte onlar, derin bir sapıklığa düşmüşlerdir.** Öyle ki;

168. Allah, bile bile **inkâra saplanan ve zulüm ve haksızlık yapan bu insanları hiçbir zaman affetmeyecek ve onları** doğru **yola da iletmeyecektir!**

169. Sadece bir yola iletecek; **cehennemin yoluna! Hem de sonsuza dek orada kalmak üzere! Bu**nu yapmak**, Allah için çok kolaydır.** O hâlde, şu evrensel çağrıya kulak verin:

170. Ey insanlar! Elçimiz Muhammed **size Rabb'inizden hakîkati getirmiştir; o hâlde kendi iyiliğiniz için** onun tebliğ ettiği bu Kitaba **iman edin! Şâyet inkâr edecek olursanız,** ne Allah'a zarar verebilirsiniz, ne de inananlara, yalnızca kendinizi ateşe atmış olursunuz, o kadar! Unutmayın ki, **göklerde ve yerde olan her şey, Allah'ındır ve Allah,** her şeyi **bilendir,** yerli yerince **hüküm verendir.**

171. Ey İsa'ya ve İncil'e inandığını iddia eden **Kitap Ehli! Sakın** İsa Peygamberi ilâhlık mertebesine yücelterek **dininizde taşkınlık etmeyin! Allah hakkında** "O çocuk edinmiştir!" veya "İsa'nın sûretinde yeryüzüne inmiştir!" gibi **gerçek dışı iddialarda bulunmayın! Çünkü Meryem oğlu İsa Mesih** ne Allah'tır, ne de Allah'ın oğlu; o **ancak, Allah'ın** diğer elçileri gibi **bir elçisi, Meryem'e** "Ol!" emriyle **ilettiği kelimesi ve** diğer bütün insanlar gibi **O'nun tarafından** yaratılmış olan bir can, **bir ruhtur. Şu hâlde,** ey Hıristiyanlar! **Allah'a ve** bütün **elçilerine iman edin; "**Allah **üç** ayrı unsurdan oluşan bir bütün**dür" demeyin, kendi iyiliğiniz için** gelin bu teslis, üçleme inancından **vazgeçin! Allah, ancak tek bir ilâhtır! Çocuk edinmek O'nun yüceliğine, şânına yakışmaz!** Çünkü **göklerde ve yerde ne varsa,** zaten **hepsi O'nundur.** Öyleyse, bir tek Allah'a iman edin ve sadece O'na güvenin. Zira her konuda güvenilir bir **vekil olarak, Allah yeter!**

172. Ey Hıristiyanlar! Sizin neredeyse ilâhlık mertebesine yücelttiğiniz **İsa Mesih, Allah'ın bir kulu olmaktan asla gocunmaz,** bilakis bundan şeref duyar; Allah'a **en yakın melekler de öyle.** O hâlde, **her kim kibre kapılarak O'na kulluktan kaçınacak olursa,** şunu iyi bilsin ki, Diriliş Gününde Allah **hepsini huzurunda toplayacaktır:**

173. İşte o gün Allah, **iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara mükâfâtlarını tastamam verecek ve lütfedip çok daha fazlasını bağışlayacaktır. Kibre kapılıp** Allah'a kulluk etmekten **kaçınanlara gelince; onları da can yakıcı bir azâba mahkûm edecektir!** İşte o zaman zâlimler, kendilerini **Allah'a karşı** koruyabilecek **ne bir dost bulabilecekler, ne de bir yardımcı!** O hâlde, evrensel çağrıya kulak verin:

174. Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden apaçık **bir delil** olarak Muhammed Peygamber **geldi ve işte size, aydınlatıcı bir ışık** olan Kur'an'ı **gönderdik!**

175. Artık her kim Allah'a iman eder ve O'nun bu Son Kitabı**na sımsıkı sarılırsa,** Allah **onları** sonsuz **lütuf ve rahmetiyle kuşatacak ve kendisine ulaşan dosdoğru bir yola iletecektir.**

Bu Kitabın, hayatı tüm cepheleriyle aynı anda kuşattığını ve insanı ruhsal, fiziksel, bireysel ve toplumsal yönleriyle iç içe bir bütün olarak ele aldığını göstermek üzere, iman ve ahlâk prensiplerinin hemen ardından, hukûkî bir düzenleme ile sûre sona eriyor:

Sûrenin on ikinci ayetin son kısmında, ana bir kardeşlerin durumu ele alınmıştı. Ana-baba bir veya baba bir kardeşlerin mirastan alacağı paya gelince:

176. Ey Peygamber! **Senden** miras konusunda ek **açıklama yapmanı istiyorlar. De ki: "Allah, kelâle —**yani, babası ve çocuğu olmayan kişi— **hakkındaki hükmünü açıklıyor:** Bu durumda olan **bir kişi, geride hiç çocuk bırakmadan ölürse;**

1-**Tek bir kız kardeşi varsa,** kız kardeş **mirasın yarısını alır.**

2-**Kız kardeşin çocuk bırakmadan ölmesi hâlinde ise,** tek varis olan **erkek kardeş mirasın tamamını alır.**

3-**Eğer** ölen kişinin **iki** veya daha fazla **kız kardeşi varsa, onlar mirasın üçte ikisini paylaşırlar.**

4-**Eğer** mirasçılar **erkek ve kız kardeşlerden oluşursa, o zaman bir erkek, iki kızın alacağı payı alacak** şekilde mirası aralarında paylaşırlar.

İşte Allah, adâletten ayrılıp **sapmamanız için size** hükümlerini böyle ayrıntılı olarak **açıklıyor.** Unutmayın; **Allah, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilendir.**

5. MÂİDE SÛRESİ

Adını, Hz. İsa'nın gökten bir sofra indirmesi için Allah'a duâ ettiğini anlatan 112 ve 114. ayetlerde geçen ve 'sofra' anlamına gelen 'mâide' kelimesinden almıştır. Peygambere gönderilen en son sûrelerdendir. 120 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey iman edenler! Gerek Allah ile, gerek insanlarla ve gerekse bizzat kendinizle yapmış olduğunuz bütün **antlaşmaları titizlikle yerine getirin!**

İşte, Rabb'inize karşı yerine getirmeniz gereken bazı yükümlülükler:

Aşağıdaki üçüncü ayette **size bildirilecek olanlar hariç,** etobur olmayan **bütün hayvanlar**ın eti **size helâl kılınmıştır; ancak** hac veya umre için **ihramda bulunduğunuz sürece,** karada **avlanmanıza izin verilmemiştir.**

Sizi hem bu dünyada, hem de âhirette kurtuluşa ulaştıracak olan bu kurallara, —bazen hoşunuza gitmese bile— uymalı, haram ve helâlleri belirleme yetkisinin yalnızca Allah'a ait olduğunu bilmelisiniz. Çünkü **Allah,** insanların arzu ve heveslerine göre değil, sonsuz ilim ve hikmetine uygun olarak, **dilediği şekilde hüküm verir:**

2. Ey iman edenler!

1. **Allah'ın şiarlarına,** yani O'na itaati temsil eden mescit, ezan, Mushaf, başörtüsü ve benzeri kutsal işâret ve sembollere karşı saygısızca davranmayın!

2. Savaşmanın **yasak** edildiği (*2. Bakara: 194*) kutsal **aylara** tam olarak riayet edin!

3. Hac amacıyla Mekke'ye giden hacıların, Kâbe'de kurban etmek üzere yanlarında getirdikleri **kurbanlıklara** saygısızlık etmeyin! Meselâ, onların hac kafilelerine saldırmaya, kurbanlık hayvanlarını ellerinden almaya kalkmayın.

4. Ayrıca, hac ve umre dışında, Allah'a adandıklarının bir belirtisi olarak boyunlarına işâretler takılarak **süslenen kurbanlıklara** da aynı şekilde saygılı davranın!

5. Bir de, hem ticâret yaparak **Rab'lerinin lütfedeceği nîmetleri** elde etmek **ve** hem de hac ibâdetini yerine getirerek O'nun **rızasını kazanmak amacıyla Kutsal Kâbe'ye gelen hacılara karşı —**bunlar, bir zamanlar sizi hacdan alıkoymuş düşmanlarınız bile olsalar— **saygısızlık etmeyin!** Onların huzur ve güven içinde topraklarınızdan geçmelerine izin verin. Çünkü sizler, yeryüzünde sulh ve adâleti sağlamakla yükümlüsünüz.

Kabe'yi ziyaret amacıyla ihrama girerseniz —deniz avı hariç— avlanmayın. Fakat hac ibâdetlerini bitirip **ihramdan çıktığınız zaman,** Mekke'deki yasak bölge dışında ve hayvanların etinden, derisinden vs. faydalanmak veya zararından korunmak amacıyla **avlanabilirsiniz.** Fakat sırf zevk için avlanmak doğru değildir.

Bir zamanlar **Kâbe'yi ziyaret etmenize engel oldukları için bu insanlara karşı duyduğunuz öfke, sizi asla adâletsizliğe sevk etmesin!** Geçmişten kaynaklanan intikam duygularıyla onlara saldırmaya,

eziyet etmeye kalkmayın! İlâhî dâvet onlara açık ve net olarak ulaşıncaya kadar da, Kâbe'yi haccetmelerine engel olmayın.

Ayrıca, yeryüzünde zulüm ve haksızlığı ortadan kaldırmak ve İslâm'ın ortaya koyduğu iman ve hayat sistemini egemen kılmak için birleşin: Ahlâkî değerleri yeniden yücelterek **iyilikleri yaygınlaştırma ve** zulme karşı tek yumruk olarak **kötülükleri engelleme konusunda birbirinizle yardımlaşın; günah işlemek ve düşmanlık**ları körüklemek **amacıyla yardımlaşmayın!** Allah yolunda mücâdeleyi terk ettiğiniz takdirde, meydan kötülere kalır ve zulüm, sistemleşerek insanlığın başına bir kâbus gibi çöker.

O hâlde, **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Şunu hiç unutmayın ki, **Allah'ın cezalandırması çok çetindir!**

Eti yenilmesi haram kılınan hayvanlara gelince:

3. Boğazlanmadan ölmüş olan **leş,** akan, akıtılmış **kan, domuz**un **eti** yağı, kemiği vb. herşeyini **ve Allah'tan başkası adına kesilenler, size haram kılınmıştır.**

Herhangi bir sebeple nefesi tıkanıp **boğularak,** ok, mızrak, kurşun, saçma ve benzeri av aletleri ile değil de; odun, kaya ve benzeri bir şeyle **vurularak,** yüksek bir yerden veya uçurumdan **düşerek,** başka bir hayvan tarafından ezilerek veya **boynuzlanarak ve** av için eğitilmemiş aslan, kaplan, kurt, köpek, kartal gibi **yırtıcı bir hayvan tarafından parçalanarak öldürülen hayvanlar** da leş kapsamına girer. **Ancak** onlardan, canları çıkmadan yetişip besmele çekerek **boğazladıklarınız hariç.** Onların etini yiyebilirsiniz.

Ayrıca, eti yenen cinsten olsa ve kesilirken Allah'ın adı anılsa bile, **putların önünde kesilen hayvanlar**ın etlerini yemeniz ve bu tarz bir

kesim yapmanız da haramdır.

Bir de, fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılınmıştır. Ancak, eşit derecede meşrû iki şey bulunup da, aralarında hiçbir aklî seçim yapma imkânı olmadığı zaman kura çekmek helâldir.

İşte, bütün **bu** haram kılına**nlar,** kişiyi ve toplumu doğru yoldan saptıran zararlı ve **kötü işlerdir.**

O hâlde, asıl savaşmanız gereken şey, din adına —veya dinsizlik adına— uydurulan hurâfeler olacaktır. Zira:

Bugün kâfirler, dininizi yok edip sizi yeniden küfre çevirmek**ten ümitlerini tamamen kesmişlerdir. Öyleyse, onlardan kork**up da hak uğrunda mücâdeleyi bırak**mayın, fakat Benden** gelecek azaptan ve Benim sevgimi kaybetmekten **korkun!**

Bugün, kıyâmete kadar hiçbir değişim ve düzeltmeye ihtiyaç bırakmayacak mükemmel bir inanç sistemi ortaya koyarak ve bütün çağlara, kültürlere ve toplumlara uyarlanabilecek temel prensipler belirleyerek **dininizi kemale erdirdim;** böylece **size** vaad ettiğim **nîmetimi tamamladım ve size din olarak,** bir tek Allah'a kulluk etme esasına dayanan ve bütün Peygamberlerin insanlığa getirdikleri inanç sistemini, **İslâm'ı** seçip **beğendim.**

O hâlde, bu ilâhî kanunlara sımsıkı sarılacak ve size yasaklanan her şeyden uzak duracaksınız! Ancak;

Her kim, bir hastalık, zorlanma veya ciddî **bir açlıktan dolayı** çaresiz kalır ve **günaha istekle yönelmeksizin** bunlardan yemeye **mecbur olursa, —**zaruret miktarını aşmamak ve başkasının hayatını tehlikeye düşürmemek şartıyla— Allah onu cezalandırmayacaktır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Buraya kadar, haram olanlar sayıldı. Şimdi de:

4. Ey Peygamber! Müminler **sana, kendilerine neyin helâl kılındığını soruyorlar. De ki: "**Faydalı, temiz ve **güzel olan her şey size helâl kılınmıştır."**

Allah'ın size bahşettiği bilgi ve yetenek **sayesinde eğitip yetiştirdiğiniz** av köpeği, tazı, atmaca ve benzeri **av hayvanlarının sizin için yakaladığı** helâl cinsten **hayvanların etinden de yiyebilirsiniz.** Yeter ki, onları avın **üzerine** salarken "Bismillah!" diyerek **Allah'ın adını anın.** Ava başlarken çektiğiniz besmele de bunun için yeterlidir. Gönderdiğiniz hayvan, avı öldürmüş bile olsa, bu av leş sayılmaz, helâldir. Av henüz canlıysa, onu besmele çekerek boğazlamalısınız. Bütün bunları yaparken, **Allah'tan** gelen emirleri uygulamakta son derece dikkatli davranın ve O'na karşı gelmekten titizlikle **sakının!** Unutmayın ki **Allah,** yeri ve zamanı geldiğinde **hesabı çabuk görendir.**

5. Evet! **Bugün,** temiz ve **güzel olan her şey size helâl kılınmıştır.** Daha önce **kendilerine Kitap verilmiş olan** Yahudi ve Hıristiyan**ların yiyecekleri de size helâldir.** Onların, Allah'ın adını anarak kesmiş oldukları eti helâl olan hayvanlardan ve ürettikleri bütün temiz ve helâl yiyeceklerden yiyebilirsiniz. **Aynı şekilde, sizin yiyecekleriniz de onlara** ve diğer bütün insanlara **helâldir.**

Ayrıca, gerek Müslümanlardan, gerekse sizden önce Kitap verilen Hıristiyan ve Yahudi**lerden** Allah'ın varlığına ve birliğe inanan, ahlâklı, terbiyeli ve **namuslu kadınlar da, —iffetinizi korumanız;** yani onlarla **evlilik dışı ilişkilere tevessül etmemeniz ve metres hayatı yaşamamanız şartıyla—** evlilik bedeli olan **mehirlerini verdiğiniz takdirde** onlarla evlenmeniz size helâldir. Fakat Müslüman bir kadın, Yahudi veya Hıristiyan bir erkekle evlenmemelidir.

Bu ayetlerin ortaya koyduğu prensiplere uymak, sizin imanınızın bir gereğidir. Unutmayın ki:

Her kim Allah'ın hükümlerini reddederek **iman** edilmesi gereken ilke ve kuralları **inkâr ederse, bütün yaptıkları** iyilikler **boşa gidecek ve âhirette de o, kesinlikle hüsrana uğrayacaktır!**

İmanın en temel prensibi namaz, namazın ön şartı da abdesttir:

6. Ey iman edenler! Namaz kılmak istediğiniz zaman, eğer abdestli değilseniz, ellerinizi, **yüzünüzü ve dirseklere kadar kollarınızı yıkayın,** sonra **başınızı** ıslak elle sıvazlayarak **meshedin ve bileklere kadar ayaklarınızı** yıkayın. Fakat abdestli iken ayağınıza mest giymişseniz, abdest alırken, onları meshetmeniz de ayak yıkama yerine geçer.

Eğer cinsel ilişki veya şehvetle meni boşalması sebebiyle boy abdesti gerektiren bir durumda, yani **cünüp iseniz,** namaz kılmak, Kur'an okumak, Kâbe'yi tavaf etmek veya mescide girmek için tepeden tırnağa yıkanıp guslederek **tamamen temizlenmelisiniz.** Ayrıca, kadınlar da, bu ibadetleri yerine getirmek için hayızdan sonra temizlenip boy abdesti almalıdırlar.

Ama eğer hasta veya yolculuk hâlinde iken abdest almanız veya gusletmeniz gerektiği hâlde, buna imkân bulamamış **iseniz, yâhut** hasta veya yolcu değilken **tuvalet ihtiyacınızı gidermiş veya bir kadınla** aşırı derecede şehvet uyandıracak şekilde **temasta bulunmuş olur da,** abdest alacak veya yıkanacak **su bulamazsanız,** ya da bulduğunuz suyu kullanmanıza bir engel varsa, o zaman şöyle teyemmüm alın; **temiz bir toprak** veya taş, kireç, kum ve benzeri toprak cinsinden bir madde **bulun ve** ellerinizi ona hafifçe sürüp çırptıktan sonra, **onu yüzünüze ve** ellerinize, **kollarınıza sürün.** Bu da abdest veya gusül yani boy abdesti yerine geçer.

Bütün bunları bir zorluk, bir meşakkat sanmayın:

Allah, bu emirleri vermekle **sizi sıkıntıya sokmak istemez; ancak sizi** maddî ve mânevî kirlerden arındırıp **tertemiz kılmak ve size** vermiş olduğu iman, sağlık, güzellik gibi **nîmetlerini tamamlamak ister ki,** böylece **şükredesiniz.** Bunun için:

7. Allah'ın size bahşettiği bunca **nîmetleri ve** İslâm'ı kabul ettiğiniz sırada **sizden almış olduğu sözü hatırlayın; hani** kelime-i şehâdet getirirken, **"İşittik ve itaat ettik!" diye** Allah'a **söz vermiştiniz. O hâlde, Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda yaşayarak kötülüklerden titizlikle **sakının!** Unutmayın; **Allah, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

Kötülüklerden sakınmak için uymanız gereken en önemli kural şudur:

8. Ey iman edenler! Allah için gerçeğe **şâhitlik ederek adâleti tam yerine getiren** dosdoğru **şâhit**ler ve hâkim**ler olun; bir** kişi veya **topluma karşı duyduğunuz öfke,** onlarla ilgili vereceğiniz kararlarda **sizi adâletsizliğe sevk etmesin! Siz** her zaman, herkese karşı **âdil davranın! Çünkü** Allah'ın sevgisini kazanmak, yani iyilik ve **takvâya** ulaşmak için **en uygun olan** davranış, düşmanlarınıza karşı bile olsa, **adâletten** zerre kadar **ayrılmamaktır.**

O hâlde, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek, kötülüklerden titizlikle **sakının!** İyi bilin ki **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

Adâletli davranmanız, başkalarından çok size fayda verecektir:

9. Allah, iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara söz vermiştir: Onlar için bağışlanma ve muhteşem bir ödül vardır: Cennet!

10. Hakikati **inkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlara gelince; onlar da cehennem halkıdır** ve sonsuza dek orada kalacaklardır!

Allah'ın müminlere vaadi, yalnızca âhirete yönelik de değildir:

11. Ey iman edenler! Allah'ın size bahşettiği şu **nîmetini hatırlayın: Hani** siz zayıf ve çaresiz durumdayken, düşmanlarınızdan **bir grup size fenâlık etmek istemişti de, Allah sizi onların şerrinden korumuştu.** Bu nîmetin devam etmesini istiyorsanız, **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının! Ve inananlar,** başkasına değil, **yalnızca Allah'a güvensinler.**

Bakın; Allah'a güvenen bir toplumun ne büyük lütuflara nâil olacağını, O'na tevekkül etmeyip ahdini bozan bir toplumun da başına neler geleceğini görmek için, şu iki örneği dikkatle dinleyin:

12. Andolsun ki Allah, İsrail Oğulları arasından on iki önder seçmiş ve onlardan şöyle söz almıştı:

"Gerçek şu ki, Ben tüm kudret ve azametimle zâlimlerin karşısında, **sizin yanınızdayım!** Fakat bunun için yapmanız gereken şeyler var: **Eğer namazı güzelce kılar, zekâtı verirseniz;** bütün **elçilerime iman eder,** görevlerinde **onlara yardımcı olur ve** mükâfâtını âhirette almak üzere malınızdan, canınızdan fedâkârlık ederek **Allah'a güzel bir borç verirseniz,** bireysel ve toplumsal hayatınızda her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **günahlarınızı silecek ve** âhirette **sizleri, içinden ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştireceğim!"**

"Artık içinizden her kim, bütün bunlardan sonra nankörce davranıp **inkâr edecek olursa,** kurtuluşa erme fırsatını yakalamışken, göz göre göre **doğru yoldan sapmış demektir!"**

13. Fakat İsrail Oğulları, ilâhî nîmeti ellerinin tersiyle iterek dâvâyı terk ettiler! **Biz de, sözlerinden döndükleri için onları** rahmetimizden uzaklaştırarak **lânetledik ve** ilâhî yasalar gereğince, hakîkati idrâk etme yeteneklerini körelterek **kalplerini katılaştırdık.** O kadar ki, onlar **kelimeleri yerinden oynatıp anlamlarını değiştirirler.** Yani Yahudi din adamları, Tevrat ayetlerini yorumlarken, sözleri asıl bağlamından kopararak kasten çarpıtırlar. Bu yüzdendir ki, Peygamberler tarafından **kendilerine sıkı sıkıya tembih edilen** öğüt**lerden bir çoğunu unutmuşlardır!**

İçlerinden pek azı hariç, onların sürekli ihânet içerisinde olduklarını göreceksin. Ey şanlı Elçi! Bu gibi durumlarda onlarla en etkili ilişki yolu nedir, bilir misin:

Her şeye rağmen **onları bağışla,** kaba ve kırıcı olma. Onları rencide etmeden, tatlı dille, hikmetli sözlerle Rabb'inin yoluna çağırmaya devam et ve densizliklerine şimdilik **sabret.** Sen dâimâ iyilikten, güzellikten yana ol. **Hiç kuşkusuz Allah, iyilik yapanları sever.**

14. Hz. İsa'nın tebliğ ettiği inanç sistemini değiştirip tanınmaz hâle getiren ve buna rağmen, **"Biz** İsa Mesih'in yolundan giden **Hıristiyanlarız!" diyenlerden de** buna benzer **bir söz almıştık. Ne var ki, onlar da kendilerine tembih edilen** öğüt**lerden bir çoğunu göz ardı ettiler. Bu yüzden onların arasına, tâ Kıyâmet Gününe kadar** sürecek bir **kin ve düşmanlık soktuk.** Zaman zaman Müslümanları yok etme dürtüsüyle bir araya gelseler bile, çok geçmeden birbirlerine düşüp parçalanacaklar. Ve sonunda:

Allah, yaptıkları her şeyi onlara Mahşer günü **haber verecektir.**

O hâlde, Allah'ın azâbından korkun da, ilâhî kurtuluş reçetesine kulak verin:

15. Ey Tevrat'a ve İncil'e inandığını iddia eden **Kitap Ehli! İşte size,** elinizdeki **Kitapta bulunan, fakat sizin** yüzyıllardan beri halktan **gizleyip durduğunuz bir çok hükümleri size açıkça bildiren, bir kısmını da** gerekli görmediği için yüzünüze vurmayıp **affeden** Son **Elçimiz** Muhammed, **nihâyet gelmiş bulunuyor!**

Evet, **Allah'tan size** aydınlatıcı **bir nur ve apaçık bir Kitap** olan Kur'an-ı Kerim **gelmiş bulunuyor!**

16. Allah bu Kitap sayesinde, hoşnutluğunu kazanmak isteyenleri barış, esenlik ve **kurtuluş yollarına ulaştıracak,** inayeti ve **izniyle onları** inkâr ve cehâlet **karanlıklardan** kurtarıp **aydınlığa çıkaracak ve dosdoğru** cennete götüren **bir yola iletecektir.**

İlâhî rehberlikten yüz çevirenler ise, cehâlet bataklığında bocalayıp duracaklar. İşte, bir insana —Peygamber bile olsa— gereğinden fazla sevgi besleyip onu aşırı yüceltmek, bakın dindar bir toplumu bile nasıl yoldan çıkarıyor:

17. "Allah, Meryem oğlu İsa Mesih'tir!" diyenler, hem Allah'ı, hem de kulu ve elçisi olan İsa'yı inkâr ederek **kesinlikle kâfir olmuşlardır!** Ey Müslüman! Bu şaşkınlara **de ki:**

"Şâyet Allah, Meryem oğlu İsa Mesih'i, annesini ve hattâ bütün yeryüzündekileri yok etmek isteseydi, kim O'na engel olabilirdi?"

Öyle ya; **göklerin, yerin ve onlar arasında bulunan her şeyin hükümranlığı yalnızca Allah'a aittir; O dilediğini** dilediği şekilde; ister sizi yarattığı gibi bir ana babadan, ister İsa'da olduğu gibi babasız, isterse de Âdem gibi annesiz ve babasız **yaratır. Çünkü Allah, her şeye kadirdir.**

Fakat tövbe edip uslanacakları yerde, bakın neler söylüyorlar:

18. Yahudiler ve Hıristiyanlar, "Bizler Allah'ın oğulları ve sevgili kullarıyız, dolayısıyla her ne yaparsak yapalım, Son Elçiyi inkâr etsek bile, kesinlikle cennete gireceğiz!" **diyorlar.**

Onlara **de ki: "Öyleyse** Allah, **günahlarınızdan dolayı sizi niçin cezalandırıyor?** Kutsal kitabınızın bildirdiğine göre nice belâlara, musîbetlere uğrayanlar sizler değil misiniz? Baba oğluna, sevgili sevgiliye böyle azap eder mi? **Hayır, siz de** Allah'ın **yarattığı** diğer insanlar**dan** hiç bir ayrıcalığı olmayan sıradan **insanlarsınız.**

Gerçek şu ki, Allah **dilediğini bağışlar, dilediğini cezalandırır.** Fakat O'nun dilemesi, mutlak adâlet ve hikmet ölçülerine göredir. İlâhî lütfa nâil olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açar. Zulüm ve haksızlığı tercih edenleri ise, kim olursa olsun cezalandırır. Unutmayın ki, **Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin mutlak hükümranlığı Allah'a aittir ve hepiniz dönüp dolaşıp, eninde sonunda O'nun huzuruna varacaksınız.**

19. Ey Tevrat'a ve İncil'e bağlı olduklarını iddia eden **Kitap Ehli! Hiçbir Peygamberin gönderilmediği** ve ilâhî vahyin bozulup unutulmaya yüz tuttuğu **uzun bir aradan sonra,** işte **size** hakîkati açık ve net olarak **bildiren Elçimiz** Muhammed **geldi ki,** yarın mahşer gününde hesaba çekilirken:

"Bize herhangi bir müjdeci veya uyarıcı gelmemişti, önceki kitaplar ise zaten bozulmuştu, bu yüzden hakîkati bilemezdik!" **demeyesiniz.** Artık böyle bir mâzeretiniz kalmadı. **İşte, size** ilâhî nimetleri muştulayan **bir müjdeleyici,** hak ve hakikati tüm açıklığıyla ortaya koyan **bir uyarıcı gelmiş bulunuyor!**

O hâlde, hakikatin sesine kulak vermeli ve şu anlamsız inâdı bırakarak Son Elçiye ve Kur'an'a iman etmelisiniz. Aksi hâlde, bir zamanlar sizi insanlığın önderleri yaparak yücelten Allah, inkârınızdan dolayı sizi zillet ve perişanlığa mahkûm edecektir. Zira **Allah,** dilediği **her şeyi yapmaya kadirdir.**

Bakın, geçmişte yaşananlar bu güne nasıl ışık tutuyor:

20. Hani bir zamanlar Mûsâ, halkına demişti ki:

"Ey halkım! Allah'ın size geçmişte lutfedip **bahşettiği nîmetleri bir düşünün; hani aranızdan Peygamberler çıkarmış, sizi** özellikle Yûsuf Peygamber zamanında yöneticiler, **hükümdarlar yapmış ve dünyada başka hiç kimseye vermediği nîmetleri size vermişti.** İşte, bugün yine bu nîmetlere sahip olabilirsiniz."

21. "O hâlde, **ey halkım; Allah'ın size** vatan olmak üzere **vaad ettiği** Filistin diyarındaki **şu kutsal topraklara girin** ve O'nun yardımıyla orayı fethedin! **Sakın arkanızı dönüp kaçmayın, yoksa** dünyada da, âhirette de **hüsrana uğrarsınız!"**

22. Ama onlar, "Ey Mûsâ!" demişlerdi, "Sen de biliyorsun ki, **orada son derece zorba** ve acımasız **bir halk var! Onlar oradan çıkmadıkça, biz oraya asla girmeyeceğiz! Ne zaman onlar** kendiliklerinden **çıkıp giderlerse, ancak o zaman** oraya **gireriz!"**

23. Bunun üzerine, Rablerinin azâbından **korkan ve Allah'ın** iman ve ilim **nîmet**i **bahşettiği iki adam,** Müslümanca ileri atılıp **dediler ki:**

"Arkadaşlar! İnkârcılar, ekonomik ve sosyal açıdan, silah ve sayı bakımından bizden güçlü görünseler de, unutmayın, Allah bizimle beraberdir. O hâlde, **düşman üzerine** yürüyün. Şehre **kapıdan girin.** Kapıyı tutun ve üzerlerine hücum edin, saldırın. Size düşen görev bu kadar. Bunu yaptınız, **kapıdan girdiniz mi** korkmayın. Artık **kesinlikle siz**

galipsiniz. Eğer gerçekten **inanmış iseniz, haydi, yalnızca Allah'ı vekil kabul edin** ve sadece ona güvenin, sözlerini dinleyin, dediğini yapın!"

24. Ama **onlar,** hâlâ direterek, **"Ey Mûsâ, onlar orada bulundukları sürece, biz o şehre asla girmeyeceğiz fakat** ille de istiyorsan, **sen ve Rabb'in gidin ve** onlarla kendiniz **savaşın, biz burada oturup bekleyeceğiz!" dediler.**

25. Bu küstahça davranış karşısında **Mûsâ,** üzüntü ve çaresizlik içinde **"Ey Rabb'im,** görüyorsun ki, **benim kendimden ve kardeşimden başka hiç kimseye sözüm geçmiyor! O hâlde, şu isyankâr insanlarla yollarımızı ayır** yâ Rab!" **diye yalvardı.**

26. Bunun üzerine **Allah, "Öyleyse, kırk yıl boyunca o** topraklara girmek **onlara yasaklanmıştır;** bu süre içinde **çöllerde şaşkın şaşkın dolaşıp duracaklar! Artık şu yoldan çıkmış toplum için kendini üzme** ey Mûsâ!" **buyurdu.**

27. Ey Muhammed! **Onlara,** yani kibir ve azgınlıkları yüzünden Allah'ın Elçisini öldürmek için fırsat kollayan Yahudilere ve masum bir cana kıymayı göze alan bütün zâlimlere, **Âdem'in iki oğlu arasında geçen şu** ibret verici **öyküyü hak ile,** yani hak ve hakikati ortaya koymak üzere **anlat: Hani onlar,** Allah'a **birer kurban sunmuşlardı. Fakat birinin** kurbanı **kabul edilmiş, diğerininki ise geri çevrilmişti.** Zira Hâbil en değerli hayvanlarından birini kurban olarak sunarken, kardeşi Kâbil, çürük ve döküntü ürünleri vermeye kalkmıştı.

Bunun üzerine Kâbil, kıskançlık ve öfkeye kapılarak kardeşine, **"Seni mutlaka öldüreceğim!" dedi.** Hâbil şöyle **cevap verdi: "**Senin kurbanının kabul edilmeme sebebi ben değilim ki beni suçluyorsun. Asıl suçu kendinde aramalısın. Çünkü **Allah,** kalbi kötülükle dolu olduğu hâlde,

gösteriş amacıyla ibâdet edenlerin değil, **ancak** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek, çirkin davranışlardan uzak durmaya çalışan o **takvâ sahiplerinin** sunduğu kurbanı **kabul eder.”**

28. “Sen beni öldürmek için bana el kaldırsan bile, ben kendimi savunmakla beraber, **seni öldürmek amacıyla sana el kaldıracak değilim!** Seni öldürmek değil, aksine diriltmek isterim. **Çünkü ben, âlemlerin Rabb’i olan Allah’tan korkarım!”**

29. “Bununla beraber, eğer beni öldürecek olursan, **dileğim odur ki; hem benim günahlarımı, hem de kendi günahlarını yüklenesin de, cehennem halkından olasın! İşte, zâlimlerin cezası budur!** O hâlde kardeşim, gel bu zulümden vazgeç!”

30. Ama bütün bu uyarılara rağmen, Kâbil’in gözünü kör eden kıskançlık, ihtirâs ve **bencillik duyguları, onu** tahrik ederek **kardeşini öldürmeye sevk etti ve sonunda onu öldürdü. Böylece,** dünya ve âhirette en büyük zarar ve **hüsrana uğrayanlardan oldu!**

31. İlkönce, cesedi ne yapacağını bilemedi. **Derken Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek üzere, toprağı eşeleyen bir karga gönderdi.** Kâbil, hayvancağızın ölü bir kargayı toprağa gömdüğünü görünce, **“Vah, yazıklar olsun bana!” dedi, “Ben şu karga kadar olup kardeşimin cesedini gömemeyecek** kadar âciz **miyim?”** O anda ne kadar âciz, ne kadar zavallı bir durumda olduğunu anladı. **Derken,** kalbinde bir burukluk hissetti ve büyük bir **pişmanlık duydu.** Ama artık iş işten geçmişti.

32. Bunun için, İsrail Oğulları’na ve dolayısıyla size **şöyle emrettik: “Her kim, bir cana kıymamış veya yeryüzünde** yol kesme, eşkıyalık, ırza tecavüz ve benzeri **fesat çıkarmamış bir insanı** haksız yere **öldürecek olursa,** adeta **bütün insanlığı öldürmüştür ve kim de**

cinayeti engelleyerek **bir hayat kurtarırsa,** adeta **bütün insanlığı kurtarmıştır."**

Ama İsrail Oğulları, öğüt ve uyarıları dinlemedi. **Elçilerimiz onlara,** hakîkati ortaya koyan nice mûcizeler ve **apaçık belgeler getirmiş olmalarına rağmen, yine de içlerinden birçokları, yeryüzünde** cinâyetler işlemekten ve **azgınlık etmekten bir türlü vazgeçmediler.**

Öğüt ve uyarılarla uslanmayan bu gibi azgınları, ancak cezalarla durdurabilirsiniz:

33. Allah'a ve dolayısıyla, **Elçisine** ve Müslümanlara **karşı** topyekun **savaş açanların ve** terör, soygunculuk, yol kesme, adam kaçırma, ırza tecavüz... gibi suçlar işleyerek **yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya çalışanların cezası,** işledikleri suça göre; bunlar eğer sadece adam öldürmüş veya ırza tecavüz etmişlerse, en az acı çekecekleri şekilde **öldürülmek,** eğer hem adam öldürmüş, hem de mala veya ırza tecavüz etmişlerse, ibret için halka teşhir edilmek üzere asılarak **idam edilmek,** eğer adam öldürmemişler, sadece yol kesip mal almışlarsa **el ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi,** eğer bunlardan hiçbirini yapmayıp, sadece terör havası estirerek insanları tehdit edip korkutmuşlarsa, hapse atılmak veya **sürgüne gönderilmekten başka bir şey olamaz.**

Bu, onlara bu dünyada peşinen verilen **bir rezilliktir; öteki dünyada ise, onları** çok daha **büyük bir azap beklemektedir.**

34. Ancak, siz onları ele geçirmeden önce pişmanlık duyup **tövbe eden** ve kendiliklerinden teslim olan**lar bunun dışındadır.** Bunlar, kul haklarıyla ilgili bir suç işlememişlerse, İslâm devletine karşı işledikleri suçlardan dolayı cezalandırılmazlar. **Bilin ki Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

İşte hem bu suçların kökünü kazımak, hem de dünya ve âhirette saâdete ulaşmak için:

35. Ey iman edenler! Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, her türlü kötülükten titizlikle **sakının ve** yaptığınız iyiliklerle yetinmeyerek, sizi **O'na** yaklaştıracak daha güzel ve yararlı davranışlar sergilemeye çalışın! Bunun için, karşınıza çıkacak her fırsatı, her imkânı ganîmet bilin! O'nun sevgisini kazanmak için türlü sebepler, **vesîleler arayın ve O'nun yolunda** malınızı ve canınızı fedâ ederek, yeryüzünde ilâhî adâleti egemen kılmak için var gücünüzle mücadele ve **cihâd edin ki,** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erebilesiniz!** Bunun için, asıl yatırımı âhirete yapmalı, dünyanın gelip geçici güzelliklerine kapılıp da, sizi bekleyen gerçek hayatı ihmal etmemelisiniz:

36. Bu dünyanın gelip geçici nîmetlerine tamah ederek bütün insânî ve ahlâkî değerleri reddeden, böylece, bu değerlerin biricik kaynağı ve varlık sebebi olan ilâhî mesajı **inkâr eden** o zâlim**ler, Diriliş Günü azaptan kurtulmak için yeryüzündeki bütün nîmetleri ve bir o kadarını fidye olarak verseler bile, bu onlardan asla kabul edilmeyecektir. Onların hakkı, can yakıcı bir azaptır!**

37. Cehenneme atıldıklarında, can havliyle **ateşten çıkmak isteyecekler, fakat oradan asla çıkamayacaklar; çünkü onların hakkı, sürekli bir azaptır!**

İşte, hem sizi bu korkunç azaptan kurtaracak, hem de mal ve can güvenliğinizi garanti altına alacak güzel bir vesîle:

38. Ey iman edenler! **Hırsızlık edenlerin —ister erkek ister kadın olsun— işledikleri** bu çirkin **suça karşılık Allah tarafından** ibret verici ve caydırıcı **bir ceza olarak** sağ **ellerini** bilekten **kesin!** Zira açgözlülük ederek mazlumların kanını emen soyguncuları, hırsızları, dolandırıcıları

ancak bu şekilde caydırabilirsiniz. O hâlde, sakın bu hükmü uygulama konusunda zâlimlere acımanız tutmasın. Unutmayın ki, **Allah** hem sizden çok daha merhametli ve âdildir, hem de **sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

39. Ama kim de, yaptığı haksızlıktan sonra tövbe eder de, gücü yettiğince hatâsını telâfî etmeye çalışır ve hayatında tertemiz bir sayfa açarak **kendisini düzeltirse, elbette Allah onun tövbesini kabul edecektir. Çünkü Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Yakalanmadan önce kendiliğinden teslim olan hırsıza el kesme cezası verilmez. Yakalandıktan sonra tövbe eden hırsıza gelince; Allah katında günahı bağışlansa bile, İslâm'ın bu dünyada vereceği cezadan kurtulamaz. Çünkü Allah'tan başka hiç kimse, onun tövbesinde samîmî olup olmadığını bilemez.

Ey insanoğlu! Yüce Rabb'inin ilim, hikmet ve adâletine güven:

40. Bilmez misin ki, göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca Allah'a aittir? O, dilediğini cezalandırır, dilediğini bağışlar. Fakat O'nun dilemesi, mutlak adâlet ve hikmet ölçülerine göredir. Şöyle ki, zulüm ve haksızlık yapanları cezalandırır, iman edip güzel ve yararlı davranış gösterenleri bağışlar. Unutma ki, **Allah her şeye kâdirdir.**

Bunun için, zâlimlere karşı mücâdeleye devam et:

41. Ey şanlı **Peygamber! Gerek kalben inanmadıkları hâlde,** sırf sizi kandırmak için **ağızlarıyla "Biz de inanıyoruz!" diyen —**fakat ortaya koydukları hayat tarzıyla İslâm'ı inkâr eden— ikiyüzlü**ler ve gerekse** onlara akıl hocalığı yapan **Yahudiler olsun;** Allah'ın ayetlerini **inkâr etmekte birbirleriyle** âdetâ **yarışa giren** bu zâlim**ler**in yaptıkları, **sakın seni** ümitsizlik ve yılgınlığa düşürüp **üzmesin!**

Onlar, doğru söze tahammül edemezken, her türlü **yalana kulak verirler; sana** değer vermedikleri için yanına **gelme**ye bile tenezzül etme**yen diğer** kâfir**lerin** görüşlerini dikkate alır, onların **sözlerini dinler** ve onlar adına casusluk faaliyeti yürütür**ler.**

Kutsal Kitaptaki **sözlerin anlamlarını** kasten **çarpıtarak değiştirirler.**

Kur'an'ın hakemliğine başvurmak isteyenlere, **"Size şu** hüküm **verilirse onu kabul edin, fakat** işinize gelecek bir hüküm **verilmezse uzak durun!" diye tembih ederler.**

Ve bu davranışlarının doğal sonucu olarak, sapıklığı hak etmiş olurlar: **Allah kimi saptırmayı dilemişse, artık onun** kurtulması **için Allah'a karşı hiçbir şey yapamazsın.**

İşte bunlar, kalplerini Allah'ın arındırmak istemediği kimselerdir. Onların hakkı, bu dünyada zillet ve **alçaklığa düşmek, âhirette ise korkunç bir azâba uğramaktır!**

42. Onlar, doğru sözden hoşlanmaz, her türlü **yalana kulak verirler, haram yemeye de pek düşkündürler. Eğer** bu tür insanlar, aralarında hakemlik etmen için **sana gelirlerse** serbestsin; **ister aralarında hüküm ver, ister onları** kendi başlarına **bırak,** ne hâlleri varsa görsünler. **Eğer** haklarında hükmetmekten kaçınarak **onlardan yüz çevirirsen, sana hiçbir şekilde zarar veremezler.** Yani bu yüzden günaha girmiş olmazsın. **Fakat aralarında hükmedeceğin zaman, adâletle hüküm ver! Kuşkusuz Allah, âdil davrananları sever.**

Gerçi bu Yahudiler, hiçbir zaman Allah'ın hükmüne boyun eğmeye yanaşmazlar:

43. İçinde Allah'ın hükümleri bulunan Tevrat ellerinde dururken, nasıl oluyor da, kendi ırkları dışında bir Peygamber kabul etmedikleri

hâlde, arzularına uygun bir hüküm vermeni umarak **senin hükmüne başvuruyorlar, sonra da** hem Kur'an'ın, hem Tevrat'ın ortak hükmü olan kararından **yüz çeviriyorlar?** Aslında **bunlar,** kendi kitapları olan Tevrat'a da **inanmıyorlar!**

Tevrat, her ne kadar Yahudiler tarafından tahrifata uğramış ve bazı bölümleri değiştirilmiş olsa da, aslı hak olan bir kitaptır:

44. Gerçek şu ki, içerisinde hikmet dolu öğütler, **hidâyet ve** aydınlatıcı **nur bulunan o Tevrat'ı Biz indirdik.** Nitekim, Musa'dan sonra gönderilen ve Allah'a içtenlikle **boyun eğmiş olan Peygamberler, Yahudiler arasında onunla hükmederlerdi. Ayrıca,** kendilerini Allah'a adamış olan âdil yöneticiler, yani **rabbânîler ve âlimler de** ona göre hüküm verirlerdi. **Çünkü onlar, Allah'ın kitabını** öğrenmek, öğretmek ve uygulamak sûretiyle **koruyup gözetmekle görevliydiler ve** tüm hâl ve hareketleriyle, **onun** hak bir kitap olduğuna şehadet eden hakikat **şahitleri idiler.**

Öyleyse insanlardan değil, Benden korkun! Benim gerek Tevrat, gerek İncil ve gerekse Kur'an'daki **ayetlerimi, —**özellikle de, Son Elçiyi müjdeleyen Tevrat ayetlerini— servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaatlerle değiştirmeyin!** Unutmayın ki, **her kim Allah'ın** egemenlik yetkisini reddederek O'nun **indirdikleriyle hükmetmeyecek olursa, işte onlar, kâfirlerin ta kendileridir!**

45. Biz onlar için —ve dolayısıyla sizin için de— cinâyet ve yaralamalarla ilgili olarak Tevrat'ta şu hükümleri **yazdık: Cana** karşılık **can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve** diğer **yaralamalarda** benzer şekilde **kısas** yapılacaktır. **Fakat kim** suçluyu affedip kısas **hakkından vazgeçerse, bu da onun** günahlarının bağışlanması **için bir kefaret olacaktır.**

Dikkat edin, bunlar Allah'ın hükümleridir. **Her kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyecek olursa, işte onlar, zâlimlerin ta kendileridir!**

Fakat Allah'ın hükmü, yalnızca Tevrat'tan ibaret değildir:

46. Derken o Peygamberlerin **izleri üzerinde, kendisinden önceki Tevrat'ı onaylayan** ve çarpıtılan hükümlerini düzelterek onu hurâfelerden arındıran **Meryem oğlu İsa'yı gönderdik.**

Ve ona, Rablerinin emrine saygıyla bağlanan o **takvâ sahipleri için bir yol gösterici ve bir öğüt olmak üzere, kendisinden önceki Tevrat'ı tasdik eden ve içerisinde hidâyet ve aydınlık bulunan İncil'i verdik.**

47. O hâlde **İncil'e iman edenler,** uydurdukları hurâfelere değil, **Allah'ın onda indirdiklerine göre hükmetsinler.** İncil ve Tevrat, uğradıkları tahrifâta rağmen Allah'ın varlığını, birliğini ve Son Elçiye imanın gerekliliğini açıkça ortaya koyar. **Her kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyecek olursa, işte onlar,** doğru yoldan sapan **fâsıkların ta kendileridir!**

Fakat Allah'ın hükmü, yalnızca Tevrat ve İncil'den de ibaret değildir:

48. Ey Muhammed! **Sana da, daha önceki** kutsal **kitapları tasdik edici ve** tahrif edilmiş, çarpıtılmış hükümlerini düzelterek onları hurâfelerden ayıklayan bir **denetleyici olarak,** hak ve hakîkati ortaya koyan ve doğrunun, gerçeğin ta kendisi olan **bu Kitabı hak ile indirdik.**

Öyleyse, Allah'ın bu Kitapta **indirdikleriyle** insanların **aralarında hükmet! Sakın sana gelen hakîkati bırakıp da, onların** arzu ve **heveslerine uyma!** Şunu bil ki:

Biz, bütün Peygamberleri ve ümmetlerini aynı inanç ve ahlâk kuralları etrafında birleşen bir tek ümmet yaptıysak da, ayrıntılı hukuk kuralları konusunda **her biriniz için** farklı **bir yol ve yöntem belirledik. Eğer Allah dileseydi,** bütün ümmetlere aynı şeriatı emrederek **hepinizi tek tip bir toplum yapabilirdi fakat sizlere verdiği** farklı imkânlar, yetenekler, eğilimler, nîmetler ve belâlar **çerçevesinde sizi imtihân etmek için** her ümmete, kendi ihtiyaçlarına, ortam ve şartlarına, kültürel gelişimine uygun farklı bir şeriat, farklı bir hukuk sistemi belirledi.

O hâlde, dosdoğru hükümleri içinde barındıran bu Son Kitabın ışığında, en güzel toplumu oluşturmaya çalışın! İnkârcıların aldatıcı propagandalarına kulak asmadan, kendi yolunuzda kararlılıkla ilerleyin. En iyiyi, en güzeli ortaya koymak için çalışarak, **hayırlı işlerde birbirinizle yarışın.** Unutmayın ki, **hepiniz eninde sonunda Allah'ın huzuruna varacaksınız. O zaman Allah, anlaşmazlığa düştüğünüz her konuda aranızda hükmünü verecektir!**

49. Evet, ey Muhammed, sana bu Kitabı indirdik ve **"**Hangi dinden olurlarsa olsunlar, **onların arasında Allah'ın indirdikleriyle hükmet, sakın onların heveslerine uyma! Allah'ın sana indirdiklerinin bir kısmından** bile **seni saptırmamaları için, onlara karşı son derece dikkatli ol!" diye** emrettik.

Eğer bütün bu uyarılara rağmen, yine de Allah'ın Kitabından **yüz çevirecek olurlarsa; bil ki Allah, bazı günahları yüzünden onları** bu şekilde **cezalandırmak istiyordur.** Zaten **insanların çoğu, yoldan çıkmaya eğilimlidir.**

Peki bu zâlimler, Kur'an'ın rehberliğinden uzak kaldığı zaman, insanlığın başına neler geleceğini bilmiyorlar mı?

50. Yoksa onlar, İslâm öncesi **câhiliye** döneminin, hak hukuk tanımayan kanun ve **hükümlerini mi** hayata egemen kılmak **istiyorlar?** Allah'ın yegane rab ve tek ilah olduğu gerçeğinin yok sayıldığı sadece O'na kul köle olma imkanlarının yok edildiği, vahyin hayata hakimiyet hakkının kaldırıldığı bir hayat tarzı mı istiyorlar? **Hâlbuki, yürekten inanan bir toplum için, Allah'tan daha iyi kim hüküm verebilir?** O hâlde:

51. Ey iman edenler! Yahudileri ve Hıristiyanları yani bâtıl ideolojilerin mimarlarını, samîmî ve güvenilecek bir dost, sözü dinlenecek bir yönetici, himayesine sığınılacak bir koruyucu, kısaca **veli edinmeyin!** Unutmayın ki **onlar,** ancak **birbirlerinin dostlarıdır. İçinizden her kim onları dost edinecek olursa, o da onlardandır.** Çünkü **Allah,** kâfirlerle böyle sıkı fıkı ilişkiler içinde olan **zâlimleri doğru yola iletmez!**

52. Kalplerinde hastalık olan şu münâfık**ların, "**Kâfirlerin günün birinde gâlip gelmeyeceği ne malum? İyisi mi, biz şimdiden tedbirimizi alalım, zira **başımıza bir belâ gelmesinden korkuyoruz!" diyerek** kâfirlere şirin gözükmek için çırpındıklarını, hep **onlara yöneldiklerini görürsün.**

Fakat yakında Allah, kâfirleri hezimete uğratarak size vaadettiği **zaferi nasip edecek, yâhut katından bir buyruk göndere**rek münâfıkların bütün plânlarını suya düşür**ecektir; işte o zaman, yüreklerinde** Allah'a ve müminlere karşı çirkin düşünceler **besledikleri** ve kâfirleri kendilerine dost ve yardımcı edindikleri **için** büyük bir **pişmanlık duyacaklardır!**

53. Allah ve Elçisine tam bir güvenle **iman edenler ise,** savaşta esir ettikleri kâfirlere, münâfıkları işâret ederek **"Sizin yanınızda olacaklarına dâir var güçleriyle Allah'a yemin edenler bunlar mıydı?** Bakın, nasıl da bütün beklentileri ve **gayretleri boşa gitti de,** rezil olup **hüsrana uğradılar!" diyecekler.**

54. Ey iman edenler! İçinizden her kim dininden dönecek olursa, Allah onları yok eder ve yerlerine **öyle bir toplum getirir ki; hem Allah onları sever, hem de onlar Allah'ı severler; inananlara karşı** çok merhametli ve **alçakgönüllü, kâfirlere karşı da** son derece şahsiyetli ve **onurludurlar;** Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde hâkim kılmak için **Allah yolunda** mallarıyla ve canlarıyla **cihâd ederler.** Bu yolda karşılarına çıkabilecek hiçbir engel onları durduramaz. Çünkü onlar, **hiç kimsenin kınamasından,** tehdit ve işkencesinden **korkmazlar.** Yalnızca Rabb'lerinin rızasını kazanmak amacıyla, emîn ve kararlı adımlarla hedefe doğru yürürler.

İşte bu, Allah'ın lütfudur, onu dilediğine bahşeder. Ayrıca, ilâhî lütfa nâil olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açar. Öyleyse, güzel davranışlar göstererek O'nun lütfuna lâyık kullar olmaya çalışın. Unutmayın ki, **Allah**'ın lütuf ve merhameti **sınırsızdır,** O her şeyi **bilendir.**

Peki kendinize kimi dost edineceksiniz?

55. Sizin yardımcınız, koruyucunuz ve gerçek **dostunuz** kâfirler ve münâfıklar değil; **ancak Allah'tır, O'nun Elçisidir ve** tam bir teslimiyetle O'na **boyun eğerek namazlarını kılan, zekâtlarını veren müminlerdir!**

56. Her kim Allah'ı, Elçisini ve müminleri kendisine dost edinirse, ona müjdeler olsun, hak ile bâtılın mücâdelesinde **üstün gelecek olanlar, kesinlikle Allah'ın tarafında yer alanlardır!**

O hâlde;

57. Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine Kitap verilmiş olan Yahudi ve Hıristiyan**lardan, dininizle alay edip eğlenenleri ve** ilâhî vahiy gerçeğini tümüyle inkâr eden diğer **kâfirleri kendinize** yönetici,

koruyucu, yardımcı, dost, müttefik, yani **veli edinmeyin ve** bu Kitaba gerçekten **inanıyorsanız,** zâlimlerle aynı cephede yer almama konusunda **Allah'a karşı gelmekten titizlikle sakının!**

İşte kâfirlerin, kutsal değerlerinizi nasıl tahkir ettiğini gösteren çarpıcı bir örnek:

58. Ezan okuyup insanları **namaza çağırdığınız zaman, onunla alay edip eğlenirler.** İslâm'ın en önemli sembollerinden biri olan ezandan rahatsızlık duyar, onu susturmak için ellerinden geleni yaparlar. **Çünkü onlar, akıllarını kullanmayan** anlayışsız **bir toplumdur.**

59. Ey Peygamber ve ey onun izinden yürüyen Müslüman! Yahudi ve Hıristiyanlara **de ki: "Ey Kitap Ehli! Siz bize, Allah'a iman ettiğimiz; hem bize, hem de bizden önce indirilen** vahiy**lere inandığımız ve sizin pek çoğunuz yoldan çıkmış kimseler olduğunuz için mi düşmanlık ediyorsunuz?"**

60. Sözlerine devamla **de ki: "**Demek bunlara iman ettik diye suçluyuz, öyle mi? Peki, **Allah katında bundan daha ağır bir cezayı** kimlerin hak ettiğini **size bildireyim mi?** Onlar, kendileriyle övünerek izinden yürüdüğünüz atalarınızdır. Yani, isyankârlıklarından dolayı **Allah'ın lânetlediği;** Peygamberleri öldürdükleri için **gazâb ettiği;** sözlerinden caydıkları için ahlâkî çöküntüye uğratıp doyumsuz **maymunlara ve** tepeden tırnağa pisliğe batmış **domuzlara dönüştürdüğü ve** böylece, yeryüzünde zulüm sistemleri kurmaya çalışan azgın yönetimlere, yani **tağutlara kul köle yaptığı kimselerdir!**

İşte, ilâhî ölçülere göre **en kötü yerde bulunanlar ve doğru yoldan en çok sapmış olanlar, bunlardır.**

61. Yahudiler **sizin yanınıza geldikleri zaman, "Biz de inanıyoruz!" derler. Oysa** yanınıza girerken **inkârcı olarak girmiş ve yine inkârcı**

olarak çıkmışlardır. Fakat Allah, kalplerinde **neler gizlediklerini çok iyi bilmektedir!**

İşte, inkârcılıklarının sonucu olarak:

62. İçlerinden pek çoğunun günah işlemekte, düşmanlık etmekte ve haram yemekte birbirleriyle yarıştıklarını görürsün. Ne kötü işler yapıyorlar!

63. Peki, başlarındaki **din âlimlerinin ve hahamların, onları günahkârca söz söylemekten ve haram yemekten alıkoymaları gerekmez miydi?** Fakat onlar görevlerini yerine getirmediler, kötülük karşısında susarak onu desteklemiş oldular. Gerek önderlerinin, gerek kendilerinin **yaptıkları şey ne kötüdür!** O kadar ki:

64. Yahudilerden bazıları, **"**Siz Müslümanların inandığı **Allah'ın eli sıkıdır,** baksanıza, sizi yoksulluk içinde kıvrandırıp duruyor! Eğer gerçekten doğru yolda olsaydınız, Allah kudret ve zenginliği bize değil, size verirdi. Aslında bize de bu kadar değil daha çok vermeliydi**" dediler.** Bu sözlere itiraz etmeyen diğer Yahudiler de, aynı iddiaya iştirak etmiş oldular. **Bu sözlerinden dolayı, kendi elleri bağlandı ve** cimrilik, korkaklık, alçaklık, değişmez karakterleri oldu; böylece, ilâhî nîmetlerden mahrum bırakılarak Allah tarafından **lânetlendiler.**

Oysa Allah ne cimridir, ne de güçsüz! **Bilakis, elleri alabildiğince açıktır,** kudret ve cömertliğinin sınırı yoktur, lütuf ve nîmetlerini, ezelî ilim ve hikmetine uygun olarak, dilediği kimselere, **dilediği şekilde dağıtır.** Bazen azılı kâfirleri nîmetlere boğarken, en sevdiği kullarını belâ ve musîbetlere uğratabilir. Zira bu dünya, imtihân yeridir, iyilik ve kötülüklerin tam karşılığının verileceği yer ise, âhirettir. Ama maddî güç ve zenginlikten başka değer ölçüsü tanımayan kâfirler, sahip oldukları geçici nîmetlerin, kendilerinin doğru yolda olduğunu gösteren birer delil olduğunu sanırlar.

Hâlbuki, herhangi bir kişi veya toplumun doğru yolda olduğunu belirlemek için, onların dünyada sahip oldukları güç ve zenginliğe değil; doğruluk, erdemlilik, adâlet gibi üstün ahlâkî değerlere ne derece bağlı olduklarına bakmak gerekir. Kaldı ki, Allah, yeryüzünde ilâhî adâleti egemen kılmak için varını yoğunu fedâ eden müminlere, —çetin bir mücâdele sonunda— bu dünyada güç ve zenginlik de bahşedecektir. Çünkü dünyanın da, âhiretin de maddî-mânevî tüm güzelliklerini size kazandıracak olan asıl zenginlik, bu Kur'an'dır. Ama ne var ki:

Rabb'inden sana indirilen şu muhteşem ayet**ler, onlardan bir çoğunun azgınlık ve kâfirliğini artıracaktır. Fakat** onlardan korkmayın, size zarar veremezler. Zira Biz, gerek Yahudi gerek Hıristiyan olsun, **onların arasına, ta kıyâmete kadar** sürecek **düşmanlık ve nefret koyduk; ne zaman** Müslümanlara karşı düşmanlıkları depreşip **bir savaş ateşi tutuşturmaya kalkışsalar, Allah onu söndürecek ve** heveslerini kursaklarında bırakarak onları birbirlerine düşürüp darmadağın edecektir. Fakat yine de akıllanmayacak, **yeryüzünde** sürekli bozgunculuk, fitne ve **fesat çıkarmaya çalışacaklar. Allah ise, fesat çıkaranları sevmez.** Sevmediği için de belâlarını verir.

Ama tövbe edip kurtulmak için, hâlâ ellerinde fırsat var:

65. Şâyet Kitap Ehli diye bilinen Yahudi ve Hıristiyanlar, Allah'a ve bütün elçilerine gereğince **iman etmiş ve** azgınlıktan, isyankârlıktan sakınıp **korunmuş olsalardı,** şu ana kadar işledikleri bütün **günahlarını bağışlar ve kendilerini nîmet dolu cennet bahçelerine yerleştirirdik.**

66. Evet, **eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rab'leri tarafından kendilerine gönderilen** bu son ilahi vahy**i** içtenlikle kabullenip hayatın her alanında **uygulamış olsalardı,** hiçbir yoksulluk görmezlerdi. Onları tepeden tırnağa nîmetlere boğardık; böylece **üstlerinden** yağan göğün **ve**

ayaklarının altından fışkıran yerin nîmetlerinden yararlanırlar ve **yerlerdi.** Gerçi **içlerinde,** aşırılıktan uzak, ölçülü ve **dengeli insanlar da yok değil fakat çoğunluğu, o kadar kötü işler yapıyorlar ki!**

O hâlde, Müslümanlara büyük bir görev düşüyor:

67. Ey Peygamber ve Peygamberin izinden yürüyen Müslüman! **Rabb'inden sana indirilen** bu ayet**leri** tüm insanlığa açıkça bildirerek **tebliğ et! Şâyet** bunu **yapmayacak olursan, elçilik görevini yerine getirmemiş olursun!** Sakın zâlimlerden korkup gevşekliğe kapılma, çünkü **Allah, seni insanlardan** gelecek tehlikelere karşı **koruyacaktır.** Unutma ki, sen kendi üzerine düşeni yaptığın takdirde, **Allah kâfirleri** asla başarıya ulaştırmayacak, onları **doğru yola iletmeyecektir.**

İşte bu tebliğ görevini yerine getirmek üzere:

68. Yahudi ve Hıristiyanlara seslenerek **de ki: "Ey** ilâhî mesaja inandığını iddia eden **Kitap Ehli! Siz Tevrat'ı, İncil'i ve Rabb'iniz tarafından size gönderilen** bu son vahy**i** kendinize rehber edinip onu gereğince **uygulamadıkça, asla sağlam bir temele dayanmış olamazsınız.** Allah'ın ayetlerinden bir kısmını benimseyip, bir kısmını reddederseniz, diğer kâfirlerden bir farkınız kalmaz.**"**

Ey Peygamber! **Rabb'inden sana indirilen** şu muhteşem ayet**ler, onlardan bir çoğunun azgınlık ve kâfirliğini iyice artıracaktır. Fakat sen, bu inkârcılar için kendini üzme,** ümitsizliğe kapılma fakat iman edecek olanları da şimdiden müjdele:

69. Gerçek şu ki; Kur'an'a **iman** ettiklerini iddia **edenler,** Hz. İsa'ya ve Hz. Muhammed'e inanmadıkları hâlde, Allah'ın seçkin ve imtiyazlı kulları olduklarını öne süren **Yahudiler,** yıldızlara tapan **Sâbiiler,** Son Elçiyi inkâr eden ve İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu öne süren **Hıristiyanlar,** Zerdüşt'ün izleyicileri olduklarını iddia eden ve ateşe tapan Mecusiler ve

diğerleri... Evet, hangi dine, hangi ırka ve hangi cemaate mensup olursa olsun, insanlar arasından **her kim Allah'a ve âhiret gününe** İslâm'ın istekleri doğrultusunda gereği gibi **inanır ve** O'nun mesajları doğrultusunda **doğru ve yararlı işler yaparsa, işte onlar,** zâlimlerin başına bir kâbus gibi çökecek olan o Hesap Gününde **ne korkuya kapılacaklar, ne de üzülecekler!**

Cennete girebilmenin tek yolu, Allah'a ve âhiret gününe gereğince inanarak ilâhî prensiplerin belirlediği biçimde yararlı ve güzel davranışlar ortaya koymaktır. Nitekim:

70. Andolsun ki, İsrail Oğulları'ndan Allah'ın gönderdiği her Peygambere iman edeceklerine dâir **İsrail Oğulları'ndan kesin bir söz almış ve onlara** nice **Peygamberler göndermiştik. Fakat ne zaman bir Peygamber, onlara hoşlarına gitmeyecek bir hüküm getirdiyse,** verdikleri sözden cayarak **bir kısmını yalanladılar, bir kısmını da** öldürdüler, ellerinden gelse bugün de hiç çekinmeden **öldürürler.**

71. Bu davranışlarından dolayı başlarına **bir belâ gelmeyecek sandılar, böylece** hakîkat karşısında **kör ve sağır kesildiler! Sonra** belâ üstüne belâya uğrayınca, pişman olup tövbe ettiler ve **Allah tövbelerini kabul etti. Sonra** da, işte bu Son Elçiyi gönderdi, fakat **içlerinden pek çoğu,** ona karşı da **kör ve sağır kesildiler. Allah, yaptıkları her şeyi görmektedir.** Ve kesinlikle cezasını verecektir.

72. Andolsun ki, "Allah, Meryem oğlu İsa **Mesih'tir!" diyenler,** aynen onu inkâr edenler gibi, kelimenin tam anlamıyla **kâfir olmuşlardır! Oysa** bizzat İsa **Mesih, "Ey İsrail Oğulları! Benim de Rabb'im, sizin de Rabb'iniz olan Allah'a kulluk** ve ibâdet **edin,** hiç kimseyi ilâhlaştırıp O'na ortak koşmayın! Zira **her kim Allah'a ortak koşacak olursa** şunu iyi bilsin ki, **Allah ona cenneti** kesinlikle **yasaklayacak ve onun**

varacağı yer, cehennem olacaktır! Ve o Gün **hiç kimse, zâlimlere yardım edemeyecektir!" demişti.**

73. Ve yine **andolsun ki, "Allah üçün üçüncüsüdür!" diyenler de kâfir olmuşlardır!** Yani, "Baba bir ilâh, Kutsal Ruh bir ilâh, Oğul İsa bir ilâhtır fakat hiç biri tek başına Allah değildir; Allah, ancak birbirlerini tamamlayan bu üç ilâhın birleştiği Tanrıdır." diyen Hıristiyanlar da kâfir olmuşlardır. **Gerçek şu ki,** Allah eşi ortağı olmayan biricik ilâhtır ve O **bir tek İlâh'tan başka ilâh yoktur!**

Şâyet onlar, bu çirkin **iddialarından vazgeçmeyecek olurlarsa, içlerinden inkâr edenlere kesinlikle can yakıcı bir azap dokunacaktır!**

Şu hâlde, insaf ve vicdan sahibi olan Yahudi ve Hıristiyanlar daha ne bekliyorlar?

74. Hâlâ pişmanlık ve gözyaşlarıyla **Allah'a yönelip O'ndan af dilemeyecekler mi?** Zira O'nun rahmetinden asla ümit kesilmez. Ümit kesmeyenlere ne mutlu; çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

İsa Mesih ile ilgili işin doğrusuna gelince:

75. Meryem oğlu İsa **Mesih,** ne Tanrıdır, ne de Tanrının oğlu! O, **sadece** Allah'ın gönderdiği diğer Peygamberler gibi **bir Peygamberdir. Nitekim ondan önce de,** kendisi gibi nice **Peygamberler gelip geçmişti.** Mesela Allah, İsa Mesih'in eliyle ölülere can verdiği gibi, daha önce Mûsâ'nın eliyle asâya can vererek kuru bir sopayı korkunç bir yılana dönüştürmüştü ki, bu daha hayret verici bir mûcizedir. Yine Allah Mesih'i babasız yarattığı gibi, daha önce Âdem'i hem babasız hem annesiz olarak yaratmıştı ki, bu daha enteresan bir yaratılıştır.

Annesi Meryem **ise, son derece dürüst** ve tertemiz **bir kadındı. Fakat** bu üstün özelliklere rağmen, onlar da sizin gibi birer insandı. Örneğin **ikisi de** her fâni insan gibi acıkır, susar ve **yiyip içerlerdi.** Bunlar, yaratılmışlara mahsus özelliklerdir. Oysa Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir.

Bak, Biz onlara ayetlerimizi **nasıl açıkça bildiriyoruz; onlarsa nasıl da** göz göre göre hakîkatten yüz çevirip **dönüyorlar!**

76. Şimdi ey hakîkat yolcusu, Allah'tan başka otoriteler kabul eden tüm kâfirlere seslenerek **de ki: "Siz hâlâ Allah'ın yanı sıra,** O dilemedikçe **size en ufak bir zarar veya fayda veremeyecek** olan âciz **varlıklara mı kulluk edeceksiniz? Hâlbuki,** her şeyi **işiten ve** her şeyi **bilen, yalnızca Allah'tır!**

77. De ki: "Ey geçmiş Kutsal Kitaplara inandığını iddia eden Hıristiyan ve Yahudi**ler! Sakın dininizde** olmayan bidat ve hurâfeleri ona ekleyerek inancınızda **aşırılıklara dalmayın;** Son Elçi gönderilmeden çok **daha önce** hem kendileri **sapmış,** hem de diğer **birçoklarını saptırmış ve** hâlen de **doğru yoldan sapmakta olan** sözde din adamları ve kilise **topluluğun**un saçma iddialarını körü körüne taklit edip de, onların arzu ve **heveslerine uymayın!"**

Uyarsanız ne olur? Tarihe bakın ve ibret alın:

78. İsrail Oğulları arasından Allah'ın elçilerini **inkâr edenler, Davud'un ve İsa'nın diliyle lânetlenmişlerdir! Çünkü bunlar, hem** Allah'ın emirlerine **karşı geliyor, hem de** saldırganca davranıp **azgınlık ediyorlardı.**

Bütün bunların da temel sebebi şuydu:

79. Onlar, içlerinden biri kötülük yapınca, onu bundan vazgeçirmeye çalışmazlardı. Kendileri ibâdetlerini eksiksiz yapar, fakat

bunu başkalarına tebliğ etmezlerdi; kendileri kötülüklerden uzak durur, fakat kötülük yapanları engellemeye çalışmazlardı. Böylece kötülükler karşısında susmakla onu onaylamış ve işlenen suça iştirak etmiş olurlardı. **Bu davranışları, gerçekten ne kadar çirkindi!**

İşte bugün de aynı kötülükleri yapıyor, tıpkı öncekiler gibi lâneti hak ediyorlar:

80. Onlardan çoğunun, ilâhî vahiy ve âhiret gerçeğini inkâr eden **kâfirlerle** samîmî bir ittifak ve **dostluk içinde olduklarını görürsün. Bencillikleri, kendilerine** âhiret hayatı için **ne kötü bir şey hazırladı: Allah, onları gazâba uğrattı;** bu yüzden **onlar, sonsuza dek azap çekecekler!**

Kâfirlerle bu denli sıkı fıkı olmaları, kendilerinin de aslında kâfir olduğunu gösteriyor, çünkü;

81. Eğer onlar Allah'a, Elçisine ve ona indirilen ayetler**e iman etmiş olsalardı, kâfirleri dost edinmezlerdi; ne var ki, onların çoğu** hak yoldan sapmış **fâsıklardır!**

Bununla beraber, hepsinin size karşı düşmanlığı eşit derecede değildir:

82. İnsanlar içerisinde Müslümanlara düşmanlıkta en şiddetli olanların, öncelikle **Yahudiler ve** onlardan sonra, putperest **müşrikler olduğunu göreceksin. Yine insanlar arasında Müslümanlara sevgi** ve şefkat **bakımından en yakın olanların ise, "Biz Hıristiyan'ız!" diyen** ve Allah'ın varlığına, birliğine, kitaplarına, elçilerine içtenlikle iman eden gerçek muvahhid**ler olduğunu göreceksin. Çünkü onların içinde,** ilim ve ibâdetle meşgul olan dürüst **din âlimleri ve** kendilerini Allah'a adamış **zahitler vardır ve onlar,** kendilerine tebliğ edilen Kur'an karşısında **asla kibre kapılmazlar.** İşte bu ahlâk ve erdemlilikleri, onları dosdoğru Kur'an'a yöneltir:

83. Onların, **bu Elçiye indirilen** ayetler**i dinledikleri zaman, hiç de yabancısı olmadıkları bu hakîkatten** müthiş etkilenerek, **gözlerinden yaşlar boşandığını görürsün.** Kur'an'ı duyar duymaz, Allah'a el açıp yalvararak **şöyle derler: "Ey Rabb'imiz!** İsa Mesih'in yıllar öncesinden müjdelediği Son Elçiye **iman ettik; o hâlde, bizi de** hakîkate **şâhitlik eden** şu Mümin**lerle birlikte** iman kervanının bir neferi olarak **yaz!"**

84. "Öyle ya, **Rabb'imizin bizi** dünya ve âhirette **iyi insanların arasına katmasını ümitle bekleyip dururken, Allah'a ve** O'ndan **bize gelen gerçeğe niçin iman etmeyelim ki?"**

85. Bu sözlerine karşılık Allah, onları ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçeleriyle ödüllendirecektir. Güzel davranış gösterenlerin mükâfatı, işte budur.**

86. Ayetlerimizi yalan sayarak hak dini **inkâr edenlere gelince; onlar da cehennem halkıdır** ve sonsuza dek orada kalacaklar**!**

Fakat bazı Hıristiyan zahitlerden, rahiplerden övgüyle söz edildi diye, ruhbanlığı iyi bir şey zannetmeyin:

87. Ey iman edenler! Allah'ın size helâl kıldığı o temiz ve hoş nîmetleri kendinize **haram kılmayın;** güya Allah'a yaklaşma adına kendinizi hayatın güzelliklerinden mahrum bırakmayın! Fakat dünya zevklerinden faydalanacağım diye başkalarının hakkını çiğneyerek **sınırı da aşmayın!** Çünkü **Allah, sınırı aşanları sevmez.**

88. O hâlde, haramı helâli birbirine karıştırmadan, **Allah'ın size vermiş olduğu helâl ve temiz nîmetlerden yiyin!** Bu arada, **kendisine iman etmiş olduğunuz Allah'tan** gelen emirlere sımsıkı sarılarak, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Sakının da, olur olmaz her şeye yemin ederek kendinizi sıkıntıya sokmayın! Bununla birlikte:

89. Allah sizi, yemin kastı olmaksızın ağzınızdan kaçıveren, ya da doğru olduğuna inanarak ettiğiniz, fakat daha sonra gerçeğe aykırı olduğu anlaşılan **yeminlerinizdeki yanılgıdan dolayı sorumlu tutmaz. Fakat sizi, kasıtlı olarak yaptığınız yeminlerden sorumlu tutacaktır.**

Böyle bilerek yemin ettikten sonra, onu yerine getirmemenin daha hayırlı olduğunu görürseniz, yemininizi bozmalısınız. Ancak bu veya başka bir sebeple yemininizi bozacak olursanız, yine **onun** cezasını ödemelisiniz ki, buna yemin kefâreti denir. Yemin **kefâreti** şudur:

a-Kalite, miktar ve öğün sayısı olarak **kendi ailenize yedirdiğinizin orta derecesinden, on fakiri** bir gün boyunca **doyurmak,**

b-**Veya onları** altlı üstlü takım hâlinde **giydirmek,**

c-**Ya da bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmaktır.** Bu üçünden birini seçmekte serbestsiniz.

Fakat fakir olduğu için bunlardan hiçbirini **bulamayan, üç gün** arka arkaya **oruç** tutmalıdır. Oruç tutacak gücü de yoksa, yalnızca tövbe istiğfar etmekle yetinir. **İşte, yemin ettiğiniz** ve onu bozduğunuz **zaman,** yemininizin **kefareti budur.**

Eğer yeminin bozulmasından dolayı başkaları da zarar görmüş olursa, bu da ayrıca telâfî edilmelidir. Bir de, nasıl olsa kefaretini öder kurtulurum diyerek, iyice düşünmeden, olur olmaz yeminler etmeyin, ettiğiniz zaman da —eğer bir günaha sebep olmayacaksa— gücünüz yettiğince ona bağlı kalın; kısacası, **yeminlerinizi koruyun!**

İşte Allah, size ayetlerini böyle açıkça bildiriyor ki, şükredesiniz.

90. Ey iman edenler!

1. **Şarap** başta olmak üzere, bütün sarhoşluk verici ve uyuşturucu maddeler,

2. **Kumar,** yani haksız kazanca sebep olan her çeşit şans oyunları,

3. Allah'ın hükümlerinin reddedilerek O'ndan başka ilahlaştırılan varlıkları temsil etmek üzere ortaya konan işâretler, semboller, rozetler, **dikili taşlar,** heykeller, putlar,

4. **Ve** yapacağınız işlerde, ilâhî vahyi rehber edinip, karar vermek yerine; medyumluk, astroloji, **fal okları** (*5. Mâide: 3*) gibi bâtıl inançlarla hayatınızı yönlendirmeniz size yasaklanmıştır.

İşte bütün bunlar, **şeytan işi** iğrenç **birer pislikten başka bir şey değildir! O hâlde, bunlardan uzak durun ki,** dünya ve âhirette **kurtuluşa eresiniz!**

Bunların haram kılınma hikmetine gelince:

91. Şeytan, içki ve kumar yoluyla aranıza kin ve düşmanlık sokmaya, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymaya çalışır. Öyleyse, hâlâ bunlardan **vazgeçmeyecek misiniz?**

O güne kadar içki müptelâsı olan insanlar, bu ayeti duyar duymaz, ellerindekini atıyor, Allah'ın "Artık vazgeçmeyecek misiniz?" sorusuna cevap olarak, göklere "Vazgeçtik ya Rab, vazgeçtik ya Rab!" nidâları yükseliyordu.

İşte bu örnek toplumun yetişmesi için:

92. Ey iman edenler! **Allah'a ve Elçisine itaat edin,** Allah'ın Kitabına ve bu Kitabın pratik hayata uygulanmasında mükemmel bir örnek olan Peygamberin sünnetine sımsıkı sarılın! Kötülere ve kötülüklere karşı son derece dikkatli ve **uyanık olun! Eğer** itaatten **yüz çevirecek olursanız**

şunu iyi **bilin ki,** İslâm'dan uzaklaşmakla sadece kendinize zarar vermiş olursunuz, zira **Elçimizin görevi** sizi zorla Müslüman yapmak değil, yalnızca Allah'ın emirlerini **apaçık tebliğ etmektir** ve o görevine devam edecektir.

Peki, bu ayetler gönderilmeden önce yenilip içilenler ne olacak?

93. Daha önce **iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara,** günaha girmekten titizlikle **sakındıkları ve** bundan böyle aynı kararlılıkla **iman edip güzel davranışlar gösterdikleri sürece,** önceden **yiyip içtikleri şeylerden dolayı bir günah yoktur. Yeter ki,** herhangi bir yiyecek veya içeceğin yasaklığını bildiren ilâhî hükmü öğrendikten **sonra, yine** kötülüklerden **korunmaya devam etsinler,** yeni tanıştıkları her ayete yeniden **iman etsinler ve sonra da,** ömürlerinin sonuna kadar fenâlığın her çeşidinden **kaçınarak** ellerinden geldiğince **iyilik yapmaya devam etsinler.**

Hiç kuşkusuz Allah, güzel davrananları sever.

Ve kimlerin bu sevgiye lâyık olduğunu sizlere de göstermek üzere, kullarını imtihân eder:

94. Ey iman edenler! Allah, ellerinizin ve mızraklarınızın ulaşabileceği ve kolayca avlayabileceğiniz **bir**takım **av** hayvanlarını, hac esnasında ayağınıza kadar getirerek bunlar**la sizi mutlaka deneyecektir ki,** Allah'tan başka hiç kimse kendisini **görmediği hâlde O'na saygı duyanları böylece ortaya çıkarsın.** Şu hâlde, sakın tutkularınıza yenik düşüp de Allah'ın kanunlarını çiğnemeyin, zira;

Bütün **bun**lar**dan sonra, her kim** Allah'ın çizdiği **sınırları aşacak olursa, onun için can yakıcı bir azap vardır!**

Allah, zararı açıkça bilinen içki, kumar, cinâyet ve benzeri kötülükleri yasakladığı gibi, ilk bakışta hikmetini anlayamayacağınız birtakım emir ve yasaklarla da sizi imtihân edecektir:

95. Ey iman edenler! Hac veya umre ibâdetini yerine getirmek üzere **ihrama girdiğiniz zaman,** zararından korunmak amacıyla öldürdüğünüz hayvanlar hariç, karada yaşayan hiçbir **av hayvanını öldürmeyin.** Bir de, ihramlı olmasanız bile, Mekke'nin harem bölgesinde avlanmayın. Fakat başkasının —sizin talimatınız olmaksızın— avladığı hayvanın etinden yiyebilirsiniz. Denizde, gölde, ırmakta avlanmak ise, her durumda helâldir.

İçinizden her kim böyle bir hayvanı kasten öldürürse, bunun cezası, aranızdan iki âdil hakemin vereceği karara göre;

1. **Öldürdüğü hayvana denk** olabilecek deve, sığır, koyun, keçi gibi **bir hayvanı kurban edilmek üzere Kâbe'ye göndermek,**

2. **Ya da,** yine o hakemlerin belirleyeceği sayıda **fakiri doyurmak,**

3. **Yâhut buna denk** gün **oruç tutmak sûretiyle,** günahına **kefâret ödemektir.** Yani, doyurması gereken her bir yoksula verilecek miktar karşılığında bir gün oruç tutmalıdır. İşte, harem bölge sınırlarında veya ihramlıyken av hayvanı öldüren kişi, bu fidyelerden birini ödemelidir. **Ta ki, yaptığı bu** çirkin **işin cezasını çekmiş olsun.**

Bununla birlikte, **Allah geçmiş**te olup bitenler**i affetmiştir. Fakat her kim** günaha dalarak İslâm dışı hayat tarzına geri **dönerse, Allah da onu** hem dünyada, hem de âhirette **cezalandıracaktır!** Unutmayın; **Allah,** mutlak üstünlük ve **kudret sahibidir,** sonsuz şefkat ve merhametine rağmen, inkâr ve isyankârlığın **ceza**sını **verendir!**

Gerçi ihramlıya, avlanmanın her çeşidi haram kılınmış değildir.

96. Hem sizin gibi yerleşik hayat yaşayanların, **hem de** göçebe hayatı yaşayan gezginlerin ve **yolcuların faydalanması için, denizde** ve dere, ırmak, göl gibi temiz sularda **avlanmak ve** dalgaların kıyıya sürükledikleri dahil olmak üzere, her çeşit deniz ürününü **yemek, size —**hac sırasında ihramlıyken bile— **helâl kılınmıştır. Fakat ihramda olduğunuz sürece,** yalnızca **kara avı yapmanız size yasaklanmıştır. O hâlde, hepinizin** eninde sonunda gelip **huzurunda toplanacağı Allah'tan** gelen prensiplere sımsıkı sarılarak, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!**

Peki, Mekke'de avlanma yasağının ne hikmeti, ne faydası olabilir?

97. Allah Kâbe'yi, yani **o Kutsal Evi, insanlığın** ekonomik, siyâsî, kültürel, ahlâkî yönlerden **kalkınması** ve ilerlemesi için önemli bir merkez **kılmıştır.** Aynı şekilde, savaşmanın yasaklandığı **kutsal ayları,** hacıların, Kâbe'de kurban etmek üzere yanlarında getirdikleri **kurbanlıkları ve** hac dışında, Allah'a adandıklarının bir belirtisi olarak boyunlarına işâretler takılarak **süslenen kurbanlıkları da** Allah'a kulluğu temsil eden birer sembol kılmıştır. Bütün **bunlar, Allah'ın göklerde ve yerde** olup biten **her şeyi bildiğini ve** O'nun **her konuda en mükemmel bilgiye sahip olduğunu anlamanız için** ortaya konan birer işâret, birer semboldür.

98. Unutmayın; Allah'ın cezalandırması çetindir, bununla birlikte, **O'nun affı ve merhameti de sınırsızdır.**

Ey insanlar! İşte bunlar, Rabb'inizin buyruklarıdır. Artık dileyen iman etsin, dileyen inkâr! Unutmayın ki;

99. Peygamberin görevi, ancak bu hakîkati size **tebliğ etmektir. Açıktan yaptığınız ve gizlediğiniz her şeyi bilen ise,** yalnızca **Allah'tır.**

100. O hâlde, ey Müslüman! İnsanın iradesine ve sorumluluk duygusuna seslenerek **de ki: "**Ey insan; **kötü ve zararlı şeylerle iyi ve faydalı şeyler** asla **bir olmaz, kötü olanların bir çoğu senin hoşuna gitse bile!** Örneğin, zehirli mantar güzel görünümlü ve lezzetli, fakat aynı zamanda öldürücüdür. Demek ki, her hoşuna giden şey mutlaka faydalı ve helâl olmadığı gibi, her hoşlanmadığın şey zararlı ve haram değildir. Bu yüzden o, her şeyi bilen Yaratıcının rehberliğine muhtaçtır.

Öyleyse ey akıl ve sağduyu **sahipleri, Allah'tan** gelen emirlere sımsıkı sarılarak kötülüklerden titizlikle **sakının ki, kurtuluşa erebilesiniz!**

Fakat kötülüklerden sakınayım derken, aşırı vesvese ve evhamlara da kapılmayın:

101. Ey iman edenler! Size cevabı verildiği takdirde, altından kalkamayacağınız yükümlülükler getirerek, sıkıntıya düşüp **üzülmenize sebep olabilecek sorular sormayın. Kur'an indirildiğinde bunları sorarsanız,** onun tarafından **size** gerekli ve yeterli **açıklama yapılacaktır. Allah** bir konu hakkında herhangi bir açıklama yapmamışsa, **onu** unutmuş veya gözden kaçırmış olduğundan değil, bilakis, dinini kolaylaştırmak ve böylece sizi rahmet ve merhametine ulaştırmak için bazı konularda sizleri **affetmiştir.** Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok şefkatlidir.**

Öyleyse, Allah'ın size açıkça bildirdiği kadarını gücünüz yettiğince yapmaya çalışın, yersiz zorlamalarla hayalî haramlar ve farzlar icat etmeye kalkmayın. Nitekim;

102. Sizden önce de bazı insanlar bu tür sorular sormuş (*2. Bakara: 67-71 ve 57. Hadid: 27*) **ve sonuçta,** Allah'ın bütün hükümlerini **inkâr eder duruma gelmişlerdi.** Din âlimleri, kılı kırk yararcasına ortaya koydukları kurallarla, insanların yükümlülüklerini gereksiz yere

ağırlaştırmışlardı. Öyle ki, dînî hükümler, zamanla uzmanların bile içinden çıkamadığı karmakarışık sorunlar yumağı hâline gelmiş ve bu da, halkın ve yöneticilerin Allah'ın kanunlarından büsbütün uzaklaşarak inkârcı sistemlerin kucağına düşmesine yol açmıştı.

İşte, böyle bir anlayışın ürünü olarak uydurulan haramlardan çarpıcı bir örnek:

103. Allah, İslâm öncesinde putperestlerin, Allah'ın helâl kıldığı bazı hayvanları birtakım bâtıl inançlar ve saçma geleneklerle **bahîra, sâibe, vasîle ve hâm** diye nitelendirip kutsal ilan ederek bu hayvanların etinden, sütünden, sırtından, vs. kendilerini mahrum bırakmalarını **emretmiş değildir. Tam aksine, bu kâfirler, Allah adına yalanlar uyduruyorlar.** Çünkü **onların çoğu, akıllarını kullanmazlar.**

Câhiliye döneminde Araplar, sonuncusu erkek olmak üzere beş kez doğum yapan deveye bahira; tutulduğu bir hastalıktan kurtulan kimsenin putlara adadığı deveye saibe derlerdi ki, artık hiç kimse bunlara ne binebilir, ne kesebilir, ne de sütünü sağabilirdi.

Koyun dişi doğurursa kendilerinin, erkek doğurursa tanrılarının olurdu. Şâyet ikisini birden doğurursa, dişiden dolayı erkeği de kurban etmezlerdi ki, buna da vasile derlerdi.

Bir de, kendisinden on kez döl alınan erkek deveye hâm derlerdi ki, bunun sırtına binmeyi haram sayar ve istediği yerde serbestçe otlamasına izin verirlerdi.

İşte bu kâfirler, en büyük nîmetlerden biri olan düşünebilmeyi o derece ihmal etmişlerdir ki:

104. Onlara, "Şu saçma sapan gelenekleri bırakın da, **Allah'ın indirdiği** mükemmel inanç sistemi**ne ve** bu sistemin biricik kaynağı olan Kur'an'ın

pratik hayata aktarılmasında en güzel örnek olan **Elçisine gelin!" denildiği zaman:**

"Atalarımızdan gördüğümüz töre, gelenek ve ideolojiler **bizim için yeterlidir!" derler. Peki, ataları hiçbir şey bilmeyen ve doğru yoldan sapmış kimseler olsa da mı** onları körü körüne taklit edecekler?

Peki, şu hâlde ne yapmalı?

105. Ey iman edenler! Siz bu zulüm düzenini değiştirmek istiyorsanız, o zâlimlerle uğraşayım derken kendinizi, ailenizi ve toplumunuzu ihmal etmeyin! Öncelikle **kendiniz**i düzeltmey**e bakın!** O zaman hiç korkmayın; **siz doğru yolda olduğunuz sürece, sapıklığa düşen hiç kimse size zarar veremeyecektir.** Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda **Allah'ın huzuruna varacaksınız.** İşte o zaman Allah, **tüm yaptıklarınızı size bildirecek** ve hak ettiğiniz ceza veya mükâfâtı kesinlikle verecek**tir.**

İşte, aranızda adâleti gerçekleştirerek düzelmenizi sağlayacak temel bir hukuk ilkesi:

106. Ey iman edenler! İçinizden birine ölüm gelir de vasiyette bulunmak isterse, vasiyetin içerik ve şartlarını belgelendirmek üzere, **aranızdan** Müslüman ve âdil **iki kişiyi şâhit tutsun.**

Ama eğer memleketinizden uzak **diyarlara yolculuk ederken ölüm döşeğine düşer** de tanıdık şâhit bulmakta güçlük çeker**seniz,** o zaman **sizin** toplumunuzdan **olmayan iki yabancı** şâhit de yeterli olur.

Eğer bu şâhitlerin adâletinden **şüpheye düşerseniz,** dürüstlük ve insaf duygularının genellikle daha canlı olduğu herhangibir **namazın ardından** bu **iki kişiyi,** Müslümanların huzurunda şâhitlik etmeleri için câmide **alıkoyun. Sonra her ikisi de, Allah'ın adıyla şöyle yemin etsinler:**

“Dost ve yakınlarımızın çıkarları söz konusu **olsa bile, bu vasiyete ihânet etmeyeceğimize ve Allah için yapmış olduğumuz bu şâhitliği gizlemeyeceğimize yemin ederiz; aksi takdirde,** büyük bir **günah işlemiş olacağımızı** ve Allah katında cezasını çekeceğimizi **kabul ediyoruz!”** Böylece vasiyet konusunda, şâhitlerin bu yeminli beyânı esas alınır. Aksini iddia edenin, iddiasını delil ile ispatlaması gerekir.

107. Şâyet daha sonra yeni delillerin ortaya çıkmasıyla **bu şâhitlerin** yalan söyledikleri veya vasiyet edilen mallardan bir kısmına el koyarak **günah işledikleri anlaşılırsa,** onların şâhitlikleri iptal edilir. Artık delil getirmek zorunda olan taraf, kendileridir. Bu durumda, şâhitler yüzünden **hakları çiğnenen** mirasçılar arasın**dan** ölüye **en yakın olan iki kişi, o** yalancı **şâhitlerin yerine geçer ve “Andolsun ki, bizim şâhitliğimiz bu iki kişinin şâhitliğinden daha doğrudur ve biz, kimsenin hakkını çiğnemiş değiliz; aksi takdirde, zâlimlerden olduğumuzu** ve Allah katında cezasını çekeceğimizi **kabul ediyoruz!” diye Allah’a yemin ederler.** Önceki iki şâhit, kendi iddialarını ispat etmedikleri takdirde, ölüye yakın olan bu mirasçıların yeminine göre hüküm verilir.

108. İşte, insanların **dürüstçe şâhitlik yapmalarını, yâhut** şâhitlik yaparken bu kadar ağır **yemin ettikten sonra, yeminlerinin** yalan olduğu anlaşılarak **geri çevrilmesinden** ve dolayısıyla, yalancı durumuna düşüp rezil olmaktan **korkmalarını** ve hiç değilse bu sayede doğru söylemelerini **sağlayacak en uygun** çözüm yolu **budur.** Zira böyle kesin yemin edenler, yalanları ortaya çıkar da rezil olurlar endişesiyle yalan söylemeye cesaret edemezler.

O hâlde, **Allah’tan** gelen bu hükümleri çiğnemekten **sakının ve** emirlerini can kulağıyla **dinleyin!** Unutmayın ki **Allah,** bile bile **günah işleyen bir toplumu doğru yola iletmez.**

Evet, Allah’a karşı gelmekten sakının, zira öyle bir Gün gelecek ki:

109. O Gün Allah, bütün Peygamberleri toplayacak ve "İnsanlar **sizin çağrınıza nasıl cevap verdiler?" diye soracak. Onlar ise,** ümmetleri adına şefaat etmek şöyle dursun, **"**Ya Rab, senin sonsuz ilminin yanında **bizim hiçbir bilgimiz yoktur;** biz yalnızca, hayatta olduğumuz sürece çağrımıza verilen cevabı —onu da ancak yüzeysel olarak— biliyoruz; **tüm gizlilikleri hakkıyla bilen, ancak Sensin!" diyecekler.**

110. İşte o zaman Allah, şöyle buyuracak:

"Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve annene bağışlamış olduğum **nîmetlerimi hatırla: Hani seni** vahiy ve ilham meleği **Kutsal Ruh** Cebrail **ile desteklemiştim;** bu sayede, tıpkı **yetişkinlik çağında olduğu gibi, beşikte** minicik bir bebek **iken de insanlarla konuşmuştun."**

"Hani sana bütün vahiylerin özü ve esası olan **Kitabı,** kitap bilgisini pratik hayata uygulama yeteneği olan **hikmeti ve Tevrat ile İncil'i öğretmiştim."**

"Hani Benim iznimle çamurdan kuş şeklinde bir şey yapıyordun da, ona üfler üflemez, yine **Benim iznimle o** çamur canlanıyor ve **bir kuş olu**p uçu**yordu."**

"Hani benim iznimle körleri ve cüzzamlıları iyileştiriyor, yine **Benim iznimle ölüleri** diriltip kabirlerinden **çıkarıyordun."**

"İşte böylece **sen, İsrail Oğulları'na apaçık mûcizeler göstermiştin de, içlerinden inkâr edenler, "Bu, apaçık bir sihirden başka bir şey değildir!" dediklerinde, seni onlar**ın hâince tuzakların**dan kurtarmıştım."**

111. Hani havârîlere, senin aracılığınla, **"Bana ve Elçime iman edin!" diye vahyetmiştim.** Bunun üzerine **onlar, "**Evet, **iman ettik!**

Şâhit ol ya Rab; **bizler** yalnızca Sana boyun eğen ve ancak Senin hükümlerine **teslim olan kimseleriz!" demişlerdi.**

112. Hani havârîler, "Ey Meryem oğlu İsa! Acaba Rabb'in, bize gökten bir sofra indirebilir mi? Yani böyle bir mûcize göndermek, Rabb'imizin hikmet ve irâdesine uygun düşer mi, ne dersin?**" diye sormuşlardı. İsa, "Eğer** gerçekten **inanıyorsanız, Allah'**ın kudreti ve benim Peygamberliğim hakkında şüphe anlamına gelebilecek bu tür konuşmalar**dan sakının!" cevabını vermişti.**

113. Onlar "Ama bizim kötü bir niyetimiz yok, biz sadece **istiyoruz ki, ondan yiyelim, kalplerimiz** tam bir imanla **huzura ersin, bize doğru söylediğini** kesin olarak **bilelim ve onun sayesinde,** hakîkatin **şâhitler**i **olalım!" demişlerdi.**

114. Bunun üzerine **Meryem oğlu İsa, "Ey Rabb'imiz, ey** yüce **Allah'ımız!" diye yalvardı, "Bize gökten öyle bir sofra indir ki, geçmiş ve gelecek** bütün nesil**lerimiz için** kutlanacak bir **bayram ve senin tarafından** bize bahşedilmiş **bir mûcize olsun. Ve** göndereceğin bu ilâhî sofra ile **bizi** besleyip **rızıklandır; zira sen, rızık verenlerin en hayırlısısın."**

115. Allah da buyurdu ki: "Ben onu size göndermesine gönderirim fakat bundan sonra içinizden kim benim ayetlerimi **inkâr ederse, dünyada hiç bir kimseye etmeyeceğim bir şekilde ona azap edeceğim!"**

Bu hatırlatmaları yaptıktan sonra, Hesap Gününe yeniden dönelim:

116. Allah, İsa Mesih'i ilâhlaştıranları azarlamak üzere, ona **soracak: "Ey Meryem oğlu İsa! Sen mi** şu **insanlara, 'Allah'ın yanı sıra, beni ve annemi de tanrılar edinin' dedin?** Çünkü sen onların arasından ayrıldıktan sonra, bir kısmı senin "Tanrı" veya "Tanrının oğlu" olduğunu, bir

kısmı da annen Meryem'in Tanrının annesi olduğunu iddia ederek ikinizi de tanrılaştırdılar. Bunu onlara sen mi söyledin?**"** Bunun üzerine İsa, **"Hâşâ, seni tenzih ederim** yâ Rab!" **diyecek, "Hakkım olmayan şeyi söylemek benim ne haddime! Şâyet ben** böyle bir şey **söylemiş olsaydım, Sen onu zaten bilirdin.** Zira **Sen benim içimden geçenleri** dahî **bilirsin, oysa ben Senin zatında olanı,** senin bildiklerini, söylediğin ve yarattığın, varettiğin ve yok ettiğin, verdiğin ve aldığın her şeydeki hikmeti **bilemem. Kuşkusuz,** hiç kimsenin bilemeyeceği **gizlilikleri olarak eksiksiz bilen, yalnızca Sensin."**

117. "Ben onlara, ancak Senin bana söylememi **emrettiğin şeyleri söyledim: "Benim de Rabb'im, sizin de Rabb'iniz olan Allah'a kulluk edin!"** dedim. **İçlerinde bulunduğum sürece, yaptıklarına** bizzat **şâhit idim.** Bu süre içerisinde olup bitenlere şâhitlik edebilirim. Fakat **Sen beni vefat ettirdikten sonra,** o dönem görevime son verip onların arasından beni ayırdıktan sonra **artık onlar üzerinde tek gözetleyici Sendin. Doğrusu Sen,** her an **her şeye şâhitsin."**

118. "Şâyet onlara azap edersen, şüphesiz onlar, bu cezayı hak etmiş olsalar bile, **Senin** affına muhtaç âciz **kullarındır ve eğer onları bağışlarsan, şüphesiz** merhamet ve hikmetinle bunu yapmaya da kadirsin. Zira **Sen,** sonsuz **kudret ve hikmet sahibisin."**

119. Son olarak **Allah şöyle buyuracak: "İşte bu** gün, **sözlerine bağlı kalanlara sadakatlerinin fayda vereceği Gündür:** Ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içerisinde yaşayacakları cennet bahçeleri onların olacaktır.** Tüm bunların da ötesinde, **Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte** en **büyük** başarı, en büyük **kurtuluş budur."**

Öyleyse, mutlu sona ulaşmak için bilin ve unutmayın ki:

120. Göklerin, yerin ve bunların içerisinde bulunan her şeyin hükümranlığı yalnızca **Allah'a aittir ve O'nun her şeye gücü yeter.**

6. ENÂM SÛRESİ

Adını, putperestlerin kurbanlık hayvanlarla ilgili bâtıl inanç ve geleneklerinin ele alındığı 136 ve 138. ayetlerde geçen "enâm: hayvanlar" kelimesinden almıştır. Mekke devrinin ikinci yarısında indirilmiştir. 165 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Hamd; gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a aittir. Her türlü övgüye, teşekküre lâyık olan, sadece O'dur. Gerçek anlamda övülmek O'nun hakkıdır ve yalnızca O'na yaraşır. Çünkü kâinatı yoktan var eden ve gecesi-gündüzüyle, ışığı-karanlığıyla ona bu mükemmel sistemi veren O'dur. **Hâl böyleyken, kâfirler,** bunca hârikaları gözleriyle gördükleri hâlde, hâlâ birtakım sahte ilâhları, efendileri, önderleri **Rab'lerine denk tutuyorlar.** Oysa ki:

2. Sizi basit **bir çamurdan yaratan, sonra da** yeryüzünde bir süre yaşamanız için her birinize **bir ömür tayin eden O'dur.** Bu ömrün sona ermesiyle her şey bitmeyecek: **Bir de O'nun katında,** O'nun plân ve programına göre tüm insanlık için **belirlenmiş bir süre,** bir Kıyâmet Günü **vardır. Fakat siz hâla şüphe içerisinde bocalıyorsunuz!**

Ey inkârcılar! Kainatın her zerresine hükmeden Allah'ın, insanoğlunun hayatına müdâhale etmeyeceğini, bu konuda hüküm verme yetkisini başkalarına devredeceğini mi sanıyorsunuz? Hayır;

3. O, göklerde de Allah'tır, yerde de. O'nun hükmü sadece göklerde değil, yeryüzünde de geçerlidir. Kâinatın her zerresine hükmeden Allah, elbette insanoğlunun hayatına da müdâhale edecek, onun için haram helal sınırları koyacaktır. **O, gizlediğiniz ve açıkladığınız her şeyi bildiği gibi,** yaptığınız ve **yapacağınız şeyleri de bilmektedir.** Ve ona göre karşılığını verecektir. Hâl böyleyken:

4. Onlara ne zaman Rab'lerinden bir mesaj gelse, mutlaka ondan yüz çevirirler.

5. İşte, Kur'an vasıtasıyla **kendilerine gelen bu hakîkati de yalanladılar. Fakat alay edip durdukları** cennet, cehennem, hesap **ile ilgili haberler**in gerçekliği, **yakında karşılarına çıkacaktır.**

Yoksa bu zâlimler, sahip oldukları sınırlı güce mi güveniyorlar?

6. Kendilerinden önce nice nesilleri yok ettiğimizi görüp bundan ibret almıyorlar mı? Üstelik onlara, yeryüzünde size vermediğimiz nice imkânlar bağışlamıştık; göğün bütün nîmetlerini üzerlerine yağdırmış ve bereketli toprakları bağ ve bahçelerle donatmış, ağaçların **altından** çağıldayan **ırmaklar akıtmıştık.** Fakat bunca nîmetlere nankörlükle karşılık vererek isyan ettiler. **Biz de, günahları sebebiyle hepsini helâk ettik ve arkalarından başka** toplumlar, başka **nesiller yarattık.** Şimdi bunlardan ibret alıp ilâhî çağrıya kulak vermeleri gerekirken, Kur'an'ın ortaya koyduğu mükemmel hayat nizamını görmezlikten gelerek, yersiz bahanelerle bu muhteşem çağrıyı reddedecekler. Mesela, Kur'an'ın sana yazılı bir metin olarak değil de, vahiy yoluyla gönderilişini itiraz konusu yapacaklar. Fakat niyetleri hakîkate ulaşmak değildir, zira;

7. Eğer sana kâğıt üzerine yazılmış bir kitap indirseydik ve ona kendi elleriyle dokunmuş olsalardı bile, yine de iman etmeyi

çıkarlarına ters gören bu **kâfirler, "Bu, apaçık büyüden başka bir şey değildir!" diyeceklerdi.** Hâlbuki, gözlerini kör eden inat, kibir ve bencillik duygularından bir an için sıyrılıp Kur'an'ı dikkatli bir gözle incelemiş olsalardı, onun Allah'tan gelen en büyük mûcize olduğunu göreceklerdi.

8. Fakat **onlar, "**Madem Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde **ona bir melek indirilseydi ya!" dediler. Eğer Biz** öyle **bir melek gönderseydik, o zaman** imtihân süresi sona ermiş, **işleri bitirilmiş olurdu ve artık kendilerine** tövbe etmeleri için ikinci bir **fırsat verilmezdi.**

9. Kaldı ki, **Biz elçi olarak bir melek gönderseydik, onu bir insan şeklinde gönderirdik; böylece o inkârcıları,** şimdi **düştükleri şüphelere yine düşürmüş olurduk.** İnsanlara Peygamber olarak kim gönderilirse gönderilsin mutlaka o da Hz. Peygamber'in tavrıyla O'nun söylediklerini söyleyecek, istemeyenler de aynı asılsız bahanelerle inanmayacaklar. O hâlde ey Peygamber! Sen hakîkate çağırmaya devam et, onların kaba davranışlarına üzülme:

10. Andolsun, senden önceki Peygamberlerle de alay edilmişti, fakat onları alaya alan küstahları, sonunda alay ettikleri o korkunç azap çepeçevre **sarıp helâk etmişti!**

11. Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın** ve geçmiş toplumları, medeniyetleri araştırın **da,** hakîkati **yalanlayanların sonu nice olmuş, bir görün!"**

12. De ki: "Kimindir, göklerde ve yerde olan bütün varlık**lar?** Onların da mecburen kabul edecekleri cevabı kendin vererek **"Allah'ındır!" de.** O Allah ki, kullarına **merhamet etmeyi** ve onlara dâimâ sevgi ve şefkatle yönelmeyi **kendisine** ilke edinmiş, vazgeçilmez bir görev olarak **yazmıştır.** Fakat bu merhamet, adâleti engelleyecek bir

merhamet değildir. Nitekim Allah, gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan Diriliş Günü hepinizi** hesaba çekmek üzere huzurunda **toplayacaktır.** Fakat **kendilerini felâkete sürükleyenler,** bu hakîkate **iman etmezler.** Hâlbuki;

13. Gecenin ve gündüzün içinde barınan her şey O'nun kudret ve hükümranlığı altında**dır ve O,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

14. De ki: "Gökleri ve yeri yoktan var eden, her canlıyı **besleyen,** fakat **kendisi beslenmeye muhtaç olmayan Allah'tan başkasını kendime dost** ve yardımcı **edinir miyim ben?"**

De ki: "Ben, Müslümanların ilki olmak ve Allah'tan başka hayata karışmaya yetkili otoriteler tanıyan o **müşriklerden olmamakla emrolundum.**

Asla ümitsizliğe, yılgınlığa kapılmadan, benden önce birilerinin başlamasını beklemeden Rabb'imin buyruklarına boyun eğerek, sözlerimle, davranışlarımla, hayatımla ve ölümümle müminlere örneklik ve öncülük edeceğim ve asla müşriklerin yanında yer almayacağım!"

15. De ki: "Doğrusu ben, inkârcıların arzu ve heveslerine uyup **Rabb'imin emirlerine karşı gelecek olursam,** tüm insanların hesaba çekileceği **o dehşetli Gün** başıma gelecek **azaptan korkarım."**

16. O gün kim azaptan kurtarılırsa, Allah ona gerçekten merhamet etmiş demektir ve apaçık kurtuluş, işte budur.

O hâlde, ebedî kurtuluşa ulaşmak için Kur'an'a sımsıkı sarıl, başına geleceklerden de korkma!

17. Eğer Allah sana bir zarar verecek olsa, onu O'ndan başka hiç kimse önleyemez ve eğer sana bir iyilik nasip etse, bunu da O'ndan

başka hiç kimse engelleyemez. Unutma ki, **O'nun her şeye gücü yeter.**

18. O, kullarının üzerinde mutlak hükümranlık ve **otorite sahibidir.** Bununla birlikte **O, hakîmdir,** sonsuz ilim ve hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapar, **her şeyden haberdardır.**

19. Ey Muhammed! Senin hak Peygamber olduğuna inanmak için Yahudi ve Hıristiyanların tanıklığını şart koşan câhillere **de ki:** "Sorarım size, sözüne güvenilecek **en büyük** ve en âdil **şâhit kimdir?" De ki: "İşte, sizinle benim aramda,** benim Peygamberliğime bizzat **Allah şâhittir.** O hâlde ey insanlar, dinleyin: **Bu Kur'an bana gönderildi ki, sizi ve** kıyâmete kadar **ulaşabileceği herkesi onunla uyarayım."**

"Şimdi siz, bütün bunlara rağmen **Allah ile birlikte başka ilâhların varlığına şâhitlik edebilir misiniz?** Buna dâir elinizde en küçük bir delil var mıdır?" **De ki:** "Allah'tan korkmuyorsanız, yalan şâhitlikte bulunabilirsiniz, fakat **ben,** böyle bir iftiraya asla **şâhitlik etmem!"**

Artık o inkârcılara karşı açıkça tavrını ortaya koyarak **de ki: "Allah,** eşi ve ortağı olmayan **bir tek tanrıdır.** O hâlde şunu iyi bilin: **Ben, sizin** Allah'a **ortak koştuğunuz her şeyden uzak olduğumu ilan ediyorum!"**

20. Kendilerine daha önce **Kitap verdiklerimiz,** yani Yahudi ve Hıristiyan bilginleri, Muhammed'in gerçek bir Peygamber olduğunu pekâlâ bilir, hattâ **onu kendi öz evlatlarını tanıdıkları gibi tanırlar.** Fakat bile bile kötülüğü tercih ederek **kendilerine yazık edenler,** çıkarlarına ters gördükleri için Kur'an'a **inanmazlar.** O hâlde:

21. Kendi uydurduğu hükümleri kutsal kitaba dayandırarak **Allah adına yalanlar uyduran, yâhut O'nun ayetlerini inkâr edenlerden daha zâlim kim olabilir? Gerçek şu ki, zâlimler asla kurtuluşa eremeyecekler!** Özellikle de Diriliş Gününde:

22. O Gün, onların hepsini bir araya toplayacağız; sonra da birtakım sahte ilâhları, itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya makâm, şöhret, servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşanlara soracağız: "**Söyleyin bakalım, emir ve otoritesine boyun eğilmesi gerektiğini **iddia ettiğiniz ortaklarınız** şimdi **neredeler?"**

23. Bunun üzerine onların, sahte mâzeretler öne sürerek, **"Rabb'imiz Allah'a yemin olsun ki, biz** O'na asla **ortak koşmuş değiliz!" demekten başka bir çareleri kalmayacak.**

24. Bak; Mahşer Günü hesap verirlerken, **kendi vicdanlarına karşı nasıl da yalan söylediler ve** tanrı diye **uydurdukları şeyler, onları** nasıl da **yüzüstü bırakıp gitti!**

Onların bu hâle düşmesinin asıl sebebi şu idi:

25. İçlerinde, sana Kur'an okurken **kulak verenler de var. Ama Biz onların kalplerine, Kur'an'ı** sağlıklı olarak **anlamalarına engel olacak perdeler geçirmiş, kulaklarına da sağırlık vermişizdir.** Bunun içindir ki, insanın özüne yerleştirdiğimiz fıtri özellikler gereğince, kibir, bencillik, inat, önyargı gibi saplantılarla Kur'an'a yaklaşanlar, onu doğru ve sağlıklı bir şekilde değerlendiremez, onun yol göstericiliğinden faydalanamazlar. Onların alışkanlık hâline getirdiği kötülükler, zamanla kalplerini iyi ve erdemli olan her şeye kapalı hâle getirmiş ve böylece kalpleri mühürlenmiştir. Bu sebep-sonuç ilişkisini bir yasa olarak koyan Allah olduğu için, kalpleri mühürleyen Allah'tır fakat bu mühürlemeye sebep insan olduğu için, sorumluluk insana aittir. İşte, gerek günahkârca tutum ve davranışları alışkanlık hâline getiren, gerekse geleneksel anlayışlara, önyargılara körü körüne ve inatla sarılan kimseler, zamanla Kur'an'ın güzelliklerini göremez hâle gelirler:

Artık her türlü mûcizeyi görseler bile, yine de ona inanmazlar. O kadar ki, bu inkârcılar senin yanına geldiklerinde, "Bu Kur'an, **eskilerin** efsane ve **masallarından başka bir şey değildir!" diyerek seninle tartışmaya girişirler.**

26. Kendileri Kur'an'dan **yüz çevirdikleri yetmiyormuş gibi,** başkalarını da **ondan vazgeçirmeye çalışırlar. Oysa** böyle yapmakla, **yalnızca kendilerini felâkete sürüklüyorlar, fakat** bunun **farkında değiller.**

27. Onların, zincirlerle bağlanmış bir hâlde **ateşin karşısında dururlarken, "Ah, keşke** dünyaya **geri gönderilseydik de, Rabb'imizin ayetlerini yalanlamayıp, inananlardan olsaydık!" dedikleri** zamanki hâlleri**ni bir görseydin!**

Ama zannediyor musunuz ki, bu kâfirlerin o zamanki pişmanlıkları ve iman etme arzuları ciddî ve samîmî bir imanın belirtisidir?

28. Hayır! Aslında, daha önce dünyalarında **örtbas ettikleri** âhiret hayatıyla ilgili hakîkat, inkâr edemeyecekleri biçimde **karşılarına çıkmıştır.** Sızlanmalarının asıl sebebi budur. **Yoksa, eğer** dünya hayatına **geri gönderilmiş olsalardı, yine kendilerine yasak edilen şeyleri yapacaklardı. Zira onlar, kesinlikle yalan söylüyorlar.**

Nitekim, dünyada iken böyle defalarca başları sıkışmış ve aynı şekilde pişmanlık duyup Rablerine sığınmışlardı fakat rahata kavuşur kavuşmaz sözlerinden dönmüş ve:

29. "Şu dünyadaki hayatımızdan başka bir hayat yoktur ve bizler, asla yeniden diriltilecek değiliz!" demişlerdi.

30. Rab'lerinin huzuruna getirildikleri zaman hâllerini **bir görsen:** Allah, **"Nasıl, bu** âhiret hayatı **gerçek miymiş?" diye soracak. Onlar**

da, “Evet, Rabb’imize yemin olsun ki, gerçeğin ta kendisiymiş**!” diye cevap verecekler. Bunun üzerine** Allah, **“O hâlde, inkâr etmenize karşılık,** ebedî **azâbı tadın!” diyecek.**

31. Evet, **Allah’ın huzuruna varacaklarını inkâr edenler, gerçekten ziyana uğramışlardır:** Bunlar dünyada kısa bir süre yaşayacaklar, **nihâyet,** kıyâmet veya ecel **Saat**i **ansızın gelip çatınca, sırtlarına günahlarını yüklenmiş bir vaziyette, “Yazıklar olsun bize, nasıl da onu ihmal etmişiz!” diye feryat edecekler.** Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek. **Dikkat edin, sırtlarında ne kötü bir yük taşıyorlar!**

O hâlde, âhireti inkâr edenler şunu iyi bilsinler:

32. Bu dünya hayatı, âhirete nazaran **bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Oysa âhiret yurdu,** kötülüklerden titizlikle sakınıp güzelliklere, iyiliklere ulaşmak için çabalayan o **takvâ sahipleri için elbette daha hayırlıdır; hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

33. Ey Peygamber ve Peygamberin izinden yürüyen Müslüman! **Onların söylediği sözlerin seni üzdüğünü elbette biliyoruz.** Fakat sen üzülme, yılgınlığa, ümitsizliğe kapılma. **Zira onların yalanladığı, aslında sen değilsin; gerçekte bu zâlimler, Allah’ın ayetlerini inkâr ediyorlar.** O hâlde, onlar hakkındaki hükmü Allah’a bırak.

34. Andolsun ki, senden önceki Peygamberler de aynen senin gibi **yalanlandı fakat** her türlü **yalanlama ve işkence karşısında yılmadan direndiler ve sonunda yardımımız onlara yetişti.** “Acaba bu yasa benim için geçerli midir?” deme. Öyle ya, **hiç kimse** ve hiçbir güç, **Allah’ın kanunlarını değiştiremez! Ve bu Peygamberlerin başından geçen bir kısım olaylar,** Kur’an’da yer yer **sana da anlatıldı.**

O hâlde, onları kendine örnek al. Kâfirleri inandıracağım diye mûcizeler, kerâmetler peşinde koşma:

35. Ey Peygamber! **Eğer** bu inkârcıların senin dâvetinden **yüz çevirmeleri ağırına gittiyse, haydi gücün yetiyorsa, yerin derinliklerine** inebileceğin **bir tünel aç; ya da göğe** yükseleceğin **bir merdiven daya da, onlara bir mûcize getir bakalım!** Sakın böyle bir işe yeltenme! Zira toplumda zihinsel ve ahlâkî devrimin gerçekleşmesi için doğru yöntem bu değildir. **Allah dileseydi,** insana verdiği irâde ve tercih yeteneğini elinden alır ve inkâr edenlerin **hepsini imana getirebilirdi.** Fakat öyle yapmadı. Çünkü bu takdirde, insanın ahlâk ve erdemliliğinin hiçbir anlam ve değeri kalmaz, onun meleklerden ayrı olarak yaratılmasının hikmeti ortadan kalkardı. Oysa Allah, insana özgür bir irâde vermiş ve onu, dilediği inanç ve hayat tarzını seçme konusunda serbest bırakmıştır. Bu yüzden insan, ancak kendi özgür irâdesiyle aklını kullanıp doğru yolu seçtiği takdirde gerçek anlamda ahlâk ve erdemliliğe ulaşabilir. **O hâlde, sakın** bu gerçeği göz ardı edip de **câhillerden olma!** Unutma ki:

36. Senin çağrını, kötü niyet ve eylemlerle aklını ve kalbini karartmış zâlimler değil, **yalnızca** içtenlikle **kulak verenler kabul eder;** akıl, vicdan ve sağduyuları **ölmüş olanlara gelince,** onlar son nefeslerine kadar inkârdan vazgeçmeyeceklerdir; sonra **Allah onları diriltecek ve böylece** onlar, yaptıklarının hesabını vermek üzere **O'nun huzuruna çıkarılacaklardır.**

Evet, hakîkat karşısında tıpkı bir ölü gibi duyarsız kalan inkârcılar, bunca ayetleri görmezlikten geliyorlar da:

37. "Madem Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde **ona Rabb'inden** olağanüstü bir alâmet, bizim istediğimiz türden **bir mûcize indirilseydi ya!" diyorlar. De ki: "Allah, elbette mûcize göndermeye kâdirdir.** Ve zaten, Kur'an gibi muhteşem bir mûcize

göndermiştir de.” **Fakat insanların çoğu,** iman etmek için Kur’an’ı inceleyip onun üzerinde düşünmenin yeterli olduğunu, her attıkları adımda zaten binlerce mûcize bulunduğunu **bilmezler.** İşte o mûcizelerden biri:

38. Yeryüzünde yürüyen ve sürünen **ne kadar hayvan,** gökyüzünde **kanat çırparak uçan ne kadar kuş varsa, hepsi sizin gibi birer topluluktur.** Rabb’inizi tanımak istiyorsanız, gözünüzdeki alışkanlık perdesini yırtmalı ve çevrenizdeki sayısız mûcizelerin farkına vararak bunlar üzerinde düşünmelisiniz. Zira **Biz,** evren kanunlarının yazılı olduğu o **Kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık.** İşte, Allah’ın evrensel yasasının en önemli maddesi: **Eninde sonunda** bütün insanlar **toplanıp, Rablerinin huzuruna getirilecekler!**

Ama bunca mûcizelere rağmen, yine de nankörlük edenler olacak:

39. Âyetlerimizi yalanlayanlar, karanlıklar içinde bocalayan **sağır ve dilsiz** insanlar misali, akıl ve vicdanlarını kat kat cehâlet, inat, kibir ve önyargı zincirleriyle prangaya vurmuş zavallı kimse**lerdir.** Gerçek şu ki, **Allah dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola iletir.** Bile bile yanlışta direten inatçı zâlimleri sapıklıkta bırakır, hakîkate ulaşmak isteyen samîmî kullarını ise doğru yola iletir. O’nun bu konudaki dileğini sizin tercih ve davranışlarınız belirleyecektir. Öyleyse, doğru yola iletilmeyi hak eden kullar olmak için gayret gösterin.

Bunun için, ey Müslüman!

40. Allah’ın hükümlerine boyun eğmekten kaçınan o müşriklerin iç dünyalarına, seslenerek **de ki: “Eğer doğru sözlü iseniz söyleyin bakalım; size Allah’ın azâbı veya** Kıyâmet **Saat**i **gelip çatıverse, Allah’tan başkasına mı yalvarırsınız?**

41. Bilakis, kendilerini ilâhlık makâmına yücelterek Allah’a **ortak koştuğunuz her şeyi unutur da, yalnızca O’na yalvarırsınız; O da**

dilerse, kaldırılması için **Kendisine yalvardığınız belâyı kaldırır!** Bu da gösteriyor ki, bir tek Allah'a kulluk etme ve yalnızca O'nun hükümlerine boyun eğme inancı, doğuştan taşıdığınız, önünüzde var olan bir eğilimdir. İşte bu hakîkati tüm insanlığa duyurmak için:

42. Doğrusu Biz, ey Muhammed, **senden önceki toplumlara da** mesajımızı ileten elçiler **gönderdik ve onları,** âcizliklerini anlayıp Allah'ın emrine **boyun eğmeleri için** zaman zaman çeşitli **belâ ve sıkıntılara uğrattık.**

43. Hiç olmazsa, başlarına bu belâlar geldiği zaman tövbe edip **boyun eğselerdi ya!** Fakat tam aksine, iyice azgınlaştılar; bu yüzden **kalpleri kaskatı kesildi ve şeytan, yaptıklarını onlara güzel gösterdi.** Kötülüğü alışkanlık hâline getirdikleri için, zamanla bu kötülüklerden etkilenmez oldular ve fenâlığı iyilik, günahı sevap saymaya başladılar; vicdanları dondu, akılları tutuldu, azıttıkça azıttılar.

44. Derken, kendilerine yapılan bu öğüt ve **uyarıları unuttular; Biz de** ceza olarak, başlarındaki sıkıntı ve belâları kaldırdık ve önlerinde **bütün** nîmet ve refah **kapılarını** ardına kadar **açtık. Ve nihâyet, kendilerine bahşedilen** bu zenginlik ve nîmet**ler yüzünden** küstahlık edip **şımardıkları** ve Allah'ı, âhireti unutarak zevk ve sefaya daldıkları **bir sırada,** bir âfet, bir deprem, bir kaza, bir hastalık, bir ölüm ile **onları ansızın yakaladık ve işte o anda, bütün ümitleri sönüverdi!**

45. Böylece, zulüm ve haksızlık eden toplumların kökü kazındı ve tarih sahnesinden silinip gittiler. Öyleyse, zâlimlere hak ettikleri cezayı veren ve iman eden kullarını kurtarıp yücelten **âlemlerin Rabb'i Allah'a hamd olsun!**

46. Ey hak yolunun yolcusu! Allah'a kul olmaktan kaçınan o bedbahtlara seslenerek **de ki: "Söyleyin bakalım; eğer Allah, işitme ve görme**

yeteneklerinizi elinizden alsa ve kalplerinizi hiçbir hakîkati idrâk edemeyeceğiniz şekilde **mühürlese, Allah'tan başka bunları size geri verebilecek bir ilâh var mı?** Elbette yok! O hâlde, bu nîmetler elinizden alınmadan Rabb'inize dönmek için daha ne bekliyorsunuz?

Bakın, hakîkati tüm berraklığıyla ortaya koyan **ayetlerimizi, nasıl** farklı açılardan zengin örneklerle tekrar ve tekrar **açıklıyoruz. Gel gör ki onlar, hâlâ yüz çeviriyorlar!**

47. Yine o zâlimlere **de ki: "Söyleyin bakalım; Allah'ın azâbı** hiç beklemediğiniz bir sırada **ansızın veya açıktan açığa gelip başınıza çökecek olsa, zâlim toplumdan başkası mı helâk edilecek?** İşte bu korkunç felâketten, ancak Allah'ın kitabına yönelerek kurtulabilirsiniz; Peygamberlerden, yetkileri dışında kudret gösterileri bekleyerek değil!

48. Çünkü **Biz Peygamberleri, ancak** cennet nîmetleriyle **müjdelesinler ve** cehennem azâbıyla **uyarsınlar diye göndeririz.** Yoksa onların, kendiliklerinden mûcize gösterme güç ve yetkileri yoktur. **O hâlde, kim** Allah'a ve âhiret gününe **iman eder de** günahlardan vazgeçip durumunu **düzeltirse, işte onlar** Hesap Gününde **ne korkuya kapılacak, ne de üzülecekler!**

49. Âyetlerimizi inkâr edenlere gelince, Allah'ın emrine başkaldırıp **yoldan çıktıkları için, onlar da** can yakıcı bir **azâba uğrayacaklar.**

O hâlde, ey Peygamber!

50. Hâlâ senden mûcize göstermeni bekleyen o câhillere **de ki: "Ben size, 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır** ve onları dilediğim şekilde kullanabilirim!**' demiyorum;** Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği bir âlem olan **gaybı da bilemem. Size bir melek olduğumu da söylemiyorum. Ben ancak, bana** Allah'ın vahyi ile Kur'an aracılığıyla **bildirilen** ilâhî emirler**e uyarım."**

İşte, bu zihinsel düzeye ulaşmış insanlara **de ki: "Hiç kör ile gören bir olur mu?** İlâhî vahyin ve aklın ışığında hakîkati keşfeden aydın insan ile; cehâlet, kibir, nankörlük ve bencillik zindanlarında bocalayan dar kafalı insan hiç aynı neticeye ulaşır, aynı karşılığı hak eder mi? **Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?"**

Aklınızı kullanın ki, ilâhî çağrının muhatapları olabilesiniz:

51. Ey Müslüman! **Rab'lerinin huzurunda** hesaba çekilmek üzere **toplanacaklarının korkusunu yüreklerinde duyanları bu** Kur'an **ile uyar.** Şöyle ki: **Onların, Allah'tan başka ne bir dostları vardır, ne de bir şefaatçileri! Ta ki, böylece** iyi bir insan olmak için çaba göstererek her türlü fenâlıktan titizlikle **sakınsınlar!** Bu uyarı vazifesini yaparken de, güç ve servet sahibi bazı kâfirleri İslâm'a kazandıracağım diye —son derece masumane niyetlerle bile olsa— dinin temel ilkelerinden taviz verme. Sözgelimi:

52. Rab'lerinin hoşnutluğunu kazanmak için, sabah akşam O'na yalvaran o fakir, fakat tertemiz mümin kul**ları yanından kovma!** Kendini beğenmiş inkârcılar, bu müminleri yanından uzaklaştırmadın diye iman etmeyeceklerse, varsın iman etmesinler! Korkma, **sen onlardan dolayı sorumlu değilsin, onlar da senden dolayı sorumlu değiller!** Yani, sen onların bu tür saçma gerekçelerle inkâra saplanmalarından dolayı sorumlu tutulacak değilsin ve dediklerini yapıp fakir müminleri yanından kovacak olursan, onlar da seni azaptan kurtaracak değiller. **O hâlde, ne diye onları yanından kovup zâlimlerden olasın ki?**

53. İşte biz, kimine diğerinden daha üstün nîmetler bahşederek, **insanları bu şekilde birbirleriyle imtihân ederiz; bu yüzden** dünyevî nîmetlere sahip olan kâfirler, bunlardan yoksun olan müminler hakkında, **"Allah, aramızdan bula bula bunları mı lütfuna lâyık gördü?" diye** sorarak alay ede**cekler.** Onlara cevap olarak de ki: Fakirliklerinden dolayı

sizin küçümsediğiniz, fakat birer ahlâk ve erdemlilik timsali olan bu insanların ilâhî nîmetlere kavuşacağını bizzat Allah söylüyor. Öyle ya, kulları arasında **kimlerin** kendisine lâyıkıyla **şükrettiğini** ve kimlerin de nankörlük ettiğini **en iyi bilen, Allah değil mi?**

O hâlde ey dâvetçi, bu müminleri kovma, tam aksine:

54. Âyetlerimize iman edenler senin yanına geldikleri zaman onlara de ki: "Sizlere selâm olsun! Müjde; **Rabb'iniz,** kullarına **merhamet etmeyi kendisine** ilke edinmiş ve onlara dâimâ sevgi ve şefkatle yönelmeyi, kendisi için vazgeçilmez bir görev olarak **yazmıştır: İçinizden her kim câhillik ederek bir kötülük işler, fakat hemen ardından tövbe eder de** hâl ve hareketlerini **düzeltirse,** şunu iyi bilsin ki, **Allah çok bağışlayıcı, pek merhametlidir!"**

55. İşte biz, bir çok hikmetlerinin yanı sıra, bir de **suçluların gittiği yol** müminlerin yolundan kesin çizgilerle ayrılıp **iyice belirginleşsin** ve hiç kimsenin öne sürebileceği bir mâzereti kalmasın **diye, ayetlerimizi böyle açıkça ortaya koyuyoruz:**

56. İşte bu netliği sağlamak üzere, hakîkati inkâr edenlere **de ki: "Bakın, sizin Allah'tan başka yalvardığınız** o sahte ilâhlar**a kulluk etmem, bana** Allah tarafından **kesinlikle yasaklanmıştır."**

De ki: "Ben, sizin bâtıl arzu ve **heveslerinize uyacak değilim; aksi takdirde doğru yolu bırakıp, sapıklığa düşmüş olurum."**

57. Sözlerine devamla **de ki: "**Bakın, ey kâfirler! **Ben, Rabb'im tarafından** gönderilen **apaçık bir delile,** Kur'an'a **dayanmışım. Fakat siz onu** bile bile **inkâr ettiniz. Sizin** alay ederek **bir an önce gelmesini istediğiniz** o ilâhî azâbı getirmek **benim elimde değildir.** Zira her konuda olduğu gibi, bunda da karar verme ve **hükmetme yetkisi, yalnızca Allah'a aittir. Allah ise,** en doğru, en âdilâne hükmü verir ve

ancak **hakîkati dile getirir.** Çünkü **O,** hak ile bâtıl arasında **hüküm verenlerin en hayırlısıdır.”**

58. De ki: “Şâyet sizin o çabucak gelmesini istediğiniz azâbı getirmek **benim elimde olsaydı, aramızdaki mesele çoktan halledilmiş olurdu.** Zira ben de nihâyet bir insanım; bana kalsaydı, sizin alay ve işkencelerinize dayanamayıp mûcizeler göstermek veya sizi azâba uğratmak isterdim. Fakat siz yine de azâbı bekleyin, zira **Allah, kimlerin zâlim olduğunu** ve onları ne zaman, ne şekilde cezalandıracağını **çok iyi bilmektedir.”** Bunun da ötesinde;

59. Yaratılmışların algı ve idrâk sınırlarının ötesinde bir âlem olan **gayb'ın anahtarları O'nun elindedir; O'ndan başka hiç kimse gaybı bilemez. O, karada ve denizde ne varsa hepsini bilmektedir. O'nun bilgisi dışında, ne** dalından **bir yaprak düşer, ne de toprağın derinliklerine bir tohum;** evet, canlı-cansız, **yaş, kuru hiçbir şey yoktur ki,** varlık kanunlarının yazılı bulunduğu **apaçık bir Kitapta** kaydedilmiş **olmasın.**

60. Sizi geceleyin uykuya daldırarak bir anlamda **öldüren ve gündüz vakti yapıp ettiğiniz her şeyi bilen O'dur. Sonra da, belirlenmiş olan yaşam süresinin tamamlanması için, sizi** her sabah uyandırarak **yeniden diriltir.**

Nihâyet bir gün, bu hayat sona erecek ve **sonunda O'nun huzuruna varacaksınız, işte o zaman O, yaptığınız her şeyi size bir bir haber verecektir.**

61. O, kulları üzerinde mutlak hükümranlık sahibidir. Üzerinize, tüm yaptıklarınızı kayda geçiren **koruyucu melekler gönderir. Nihâyet, içinizden birinin ölüm vakti gelince, elçilerimiz** görevlerinde **hiçbir kusur yapmaksızın onun canını alırlar.**

62. Böylece, gerçek sahipleri ve yüce **Efendileri olan Allah'ın huzuruna getirilirler.**

Öyleyse, **şunu asla aklınızdan çıkarmayın; hüküm verme** ve egemenlik yetkisi **yalnızca O'na aittir ve O, hesap görenlerin en hızlısıdır!**

63. Ey Müslüman! Allah'ın mutlak egemenliğini tamamen veya kısmen reddeden nankörlere seslenerek **de ki: "**Başınıza bir belâ geldiği ve **'Eğer Allah bizi bu felâketten kurtaracak olursa, kesinlikle** O'na gerçek anlamda kulluk ederek **şükredenlerden olacağız!' diye gizli gizli O'na yalvardığınız zaman, karanın ve denizin** zifiri **karanlıklarından** ve tehlikelerinden **sizi kurtaran kimdir?"**

64. Cevabı bizzat kendin vererek **de ki: "Sizi hem bu belâdan, hem de diğer bütün sıkıntılardan kurtaran Allah'tır! Fakat siz,** belâdan kurtulur kurtulmaz, birtakım sahte ilâhları, itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya makâm, şöhret, servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşuyorsunuz!"** Ve sonuçta, hem dünyayı hem de âhireti kaybediyorsunuz.

65. Ey Müslüman! Bu gâfilleri, başlarına gelecek felâketlere karşı uyararak **de ki: "Allah, üzerinizden veya ayaklarınızın altından size bir azap göndermeye, yâhut** ahlâkî değerlerin çökmesi sonucunda, toplumsal birlik ve beraberliğinizi paramparça ederek **sizi** birbirine düşman **cephelere ayırmaya ve** böylece, **bir kısmınızın hıncını diğerlerine tattırmaya elbette kâdirdir!**

Bakın; insanların hakîkati tüm berraklığıyla **kavramaları için, ayetlerimizi nasıl** farklı açılardan ve zengin örneklerle tekrar tekrar **açıklıyoruz!** Böylece onları uyarıyoruz ki, yarın Hesap Gününde hiçbir mâzeretleri kalmasın. Fakat bütün bu uyarılara rağmen;

66. Ey Muhammed! Sana gönderilen bu kitap, **hakîkatin ta kendisi olduğu hâlde, senin halkın onu yalanladı.** Şu hâlde, onlara **de ki: "**Ben görevimi yaptım ve sizi uyardım. Artık tercih ve eylemlerinizden yalnızca kendiniz sorumlusunuz, cezasını da yine siz çekeceksiniz. Zira **ben, sizin vekiliniz değilim."**

Azâbın henüz gelmemiş olması, sakın sizi yanıltmasın:

67. Her ilâhî **vaadin gerçekleşeceği bir zaman vardır; yakında** bunu bizzat görecek ve o zaman gerçeği **anlayacaksınız.**

68. Ey Müslüman! **Âyetlerimiz hakkında** çirkin ve alaycı ifâdelerle konuşmaya **dalan kimselerle karşılaştığın zaman, onlar başka bir konuya geçinceye kadar, —**mecbur kalmadığın sürece— **onların yanında durma! Eğer şeytan** yapman gerekeni **sana unutturacak olursa,** bu uyarıyı **hatırlar hatırlamaz, o zâlim topluluk ile birlikte oturma!** Onların meclisini derhâl terk et!

69. Gerçi Allah'ın emirlerini güzelce uygulayan, günah işlemekten de titizlikle **sakınan kimseler,** bu zâlimlerle oturmaya devam etseler bile, **onların yaptıklarından hiçbir şekilde sorumlu tutulmayacaklardır fakat** onları **uyarmak** amacıyla, İslâm'ı alay konusu yaptıkları anda, derhâl meclislerini terk ederek bunu protesto etmek **gerekir ki, belki** akıllarını başlarına alırlar da, bu tür çirkin davranışlardan artık **sakınırlar!**

70. Ey Müslüman! **Dünya hayatını**n servet, şöhret, makam, itibar gibi gelip geçici güzelliklerine, süs ve şâşaasın**a aldanarak,** Kur'an'ın hükümlerini hafife alan, söz ve davranışlarıyla onlarla alay eden, böylece, **dinlerini oyun ve eğlence hâline getirenleri,** yaptıklarıyla baş başa **bırak ve bu** Kur'an **ile** onları **uyar ki,** ilâhî buyruklara başkaldıran **insan, işlediği** günahlar **yüzünden** Hesap Günü büyük bir **felâkete sürüklenecektir ve** o zaman, **Allah'tan başka ne bir dost**

bulabilecektir kendine, ne de bir şefaatçi! Azaptan kurtulmak için yeryüzündeki **her şeyi kurtuluş fidyesi olarak verse bile, bu asla ondan kabul edilmeyecektir!**

İşte onlar, işledikleri günahlar**dan dolayı felâkete mahkûm edilen kimselerdir!** Şöyle ki, Allah'ın ayetlerini **inkâr etmeleri sebebiyle, onlar için** boğazı yakıp parçalayan **kızgın bir içecek ve** iliklere kadar işleyen **can yakıcı bir azap vardır!** Şu hâlde;

71. Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Allah'tan başka, bize fayda veya zarar verme kudretine sahip olmayan** o sahte ilâh**lara** da **mı yalvaralım? Allah bizi doğru yola iletmişken, gerisin geriye** cehâlet karanlıklarına yuvarlanarak yeniden önceki kâfir hâlimize **mi dönelim? Tıpkı, arkadaşları "Yanımıza gel!" diyerek kendisini doğru yola çağırdığı hâlde, şeytanların ayartmasına kapılarak çöl ortasında şaşkın şaşkın dolaşıp duran** akılsız **kimsenin durumuna mı düşelim?**

De ki: "Allah'ın gösterdiği yol, doğru yolun ta kendisidir. Buna göre, **bize emredilen şudur: "Bütün varlıkların** tek Sahibi ve **Efendisi** olan Allah'ın hükümleri**ne** gönülden boyun eğerek **teslim olun!"**

72. "Namazı dosdoğru kılın, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda yaşayarak, fenâlığın her çeşidinden titizlikle **sakının! Çünkü hepiniz,** eninde sonunda **O'nun huzurunda toplanacaksınız."**

73. Gökleri ve yeri belli bir hikmete göre, yani **hak ile yaratan, O'dur.** Kainat, anlamsız ve boşyere yaratılmış değildir. Fakat gün gelecek, şu evren de yok olacak ve sonsuz âhiret hayatı başlayacaktır. Ne zaman mı? **O "Ol!" dediği Gün,** olmasını dilediği şey derhâl **oluverir; O'nun sözleri, hakîkatin ta kendisidir.** Yeniden diriliş için **Sûra üflendiği gün,** kulların tercih ve irâdeleri ellerinden alınacak ve **hükümranlık,** tamamen ve yalnızca **O'nun olacaktır.** Bugün otorite sahibiymiş gibi

görünenlerin, gerçekte ne kadar zayıf ve âciz oldukları anlaşılacak ve hâkimiyetin, yalnızca Allah'a ait olduğu apaçık ortaya çıkacaktır.

O, yaratılmışların algı, idrâk ve tecrübe sınırlarının ötesinde bir âlem olan **gayb'ı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de bilendir.** Evet, sonsuz **hikmet sahibi olan ve** her şeyi en mükemmel şekilde **bilen, yalnızca O'dur.**

Şimdi, sana ve tüm insanlara mükemmel bir örnek olacak şu kıssaya kulak verin:

74. Hani bir zamanlar İbrahim, babası Âzer'e demişti ki: "Babacığım, kendi ellerinle yonttuğun **putlara mı tapıyorsun? Görüyorum ki, sen ve halkın, apaçık bir sapıklık içindesiniz!"**

75. İşte böylece Biz İbrahim'e, tam ve kesin bir imana ulaşabilmesi için, göklerdeki ve yerdeki ilâhî **hükümranlığı ona öğretiyorduk:**

76. Halkına sürekli öğüt veren İbrahim, **gecenin karanlığı üzerine çökünce,** apaçık **yıldız gördü ve "**Bakın ey insanlar, **bu** mudur **benim Rabb'im?" dedi. Sonra yıldız batınca, "Ben batanları sevmem, " dedi.** Böyle batıp yok olanlar ilah olamaz!

77. Başka bir zaman **Ay'ı doğarken görünce, "**Peki, **bu benim Rabb'im** olabilir mi?**" dedi. Daha sonra o da batınca, "**Dinleyin ey insanlar! **Eğer** gerçek **Rabb'im** olan Allah **beni doğru yola iletmemiş olsaydı, kesinlikle, şu** doğru yolu şaşırmış **sapıklardan biri olurdum!" dedi.**

78. Bir sabah vakti **güneşi doğarken görünce, "**Sizin iddianıza göre, **benim Rabb'im bu** öyle mi!? Çünkü içlerinde **en büyüğü bu!" dedi. Fakat o da batınca, "Ey halkım!" diye seslendi, "Bakın; ben, sizin**

Allah'a **ortak koştuğunuz her şeyden uzak olduğumu ilan ediyorum!"**

79. "Çünkü ben, her türlü sapık inançtan uzaklaşarak tevhide yönelen **bir hanif olarak, yüzümü gökleri ve yeri yaratan Allah'a çevirdim** ve tüm benliğimle O'na yöneldim. Haberiniz olsun; **ben,** Allah'tan başka otoriteler tanıyan şu **müşriklerden biri değilim** ve asla olmayacağım!**"**

80. Fakat İbrahim'in **halkı,** tahtlarının sallanmaya başladığını gören egemen güçlerin de kışkırtmasıyla **onunla tartışmaya başladı.** Bunun üzerine **İbrahim,** tek başına hepsine meydan okuyarak **dedi ki:**

"Allah beni dosdoğru yola iletmişken, siz hâlâ benimle tartışıyor musunuz? Şunu iyi bilin ki, **ben, sizin** câhilce **Allah'a ortak koştuğunuz** gerek putlar ve cinler, gerek yıldızlar, Ay ve Güneş; gerekse azgın yöneticiler olsun, hiç kimseden ve **hiçbir şeyden korkmuyorum!** Çünkü **Rabb'im** başıma kötü **bir şey** gelmesine **izin vermedikçe,** hiçbir varlık bana zarar veremez! Öyle ya, **Rabb'im her şeyi** sınırsız **bilgisiyle kuşatmıştır! Hâlâ** öğüt alıp **akıllanmayacak mısınız?"**

81. "Hem siz, kendilerine kulluk ve itaat edileceğine dâir **Allah'ın hiçbir delil göndermediği varlıkları O'na ortak koşmaktan korkmuyorsunuz da, ben sizin** Allah'a **ortak koştuğunuz** sahte ilâhlarınız**dan neden korkacakmışım? Eğer bilginiz varsa,** söyleyin bakalım; **iki taraftan hangisi güven içinde olmaya daha lâyıktır?** Bir tek Allah'a inanan müminler mi, yoksa O'na ortak koşan müşrikler mi?**"**

82. "Evet, Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve imanlarını** şirk, inkâr, isyankârlık gibi herhangi bir **zulüm ile kirletmeyenler var ya, işte** her türlü tehlikeden kurtulup **güvene kavuşmak onların hakkıdır; doğru yolda olanlar da, yalnızca onlardır."**

83. İşte bu anlatma ve öğretme, **halkına karşı** hakîkati göstermesi için **İbrahim'e bahşettiğimiz** güçlü ve inandırıcı **kesin delillerimizdir. Biz, dilediğimizi** böyle **yüce derecelere eriştiririz. Doğrusu Rabb'in, sonsuz hikmet ve ilim sahibidir.**

84. Daha sonra **İbrahim'e,** oğlu **İshak'ı ve** torunu **Yakup'u armağan ettik. Onların her birini, tıpkı bir zamanlar Nûh'u ilettiğimiz gibi doğru yola ilettik. Onun neslinden gelen Davut, Süleyman, Eyyub, Yûsuf, Mûsâ ve Hârûn'u da** hidâyete ilettik. **İyilik edenleri, işte böyle ödüllendiririz.**

85. Ayrıca Zekeriya, Yahya, İsa ve İlyas'ı da doğru yolun öncüleri kılmıştık. **Hepsi de, dürüst ve iyiliksever kimselerdi.**

86. İsmail, Elyesa, Yûnus ve Lût'u da... Her birini, yaşadıkları çağdaki **bütün insanlardan üstün kılmıştık.**

87. Bir de, onların atalarından, nesillerinden ve kardeşlerinden de nice Peygamberler göndermiştik. **Onları** tüm insanlar arasından süzüp **seçmiş ve dosdoğru** cennete götüren **yola iletmiştik.**

88. İşte bu, Allah'ın gösterdiği yoldur, kullarından dilediğini bu yola iletir. Ancak kulların da bunu dilemiş olmaları şarttır. Nitekim, o Peygamberler bile **şâyet** Allah'a **ortak koşmuş olsalardı, bütün yaptıkları** iyilikler **boşa giderdi.**

89. Onlar, kendilerine Kitap, hikmet ve Peygamberlik bahşettiğimiz kimselerdir. O hâlde, sen de o Peygamberlerin izinden gitmelisin. En yakınlarından başlayarak, çevrendeki insanları ve halkını imana davet etmelisin. **Eğer** o insanlar **gönderdiğimiz mesajı inkâr edecek olurlarsa,** hiç önemli değil, Biz ayetlerimizi, **onları inkâr etmeyecek** sağlam **bir topluluğa emânet etmişizdir.** Çünkü bu din, hiçbir ırkın, cemaatin tekelinde değildir. Emâneti taşıyamayanlar, —hangi ırka veya

topluma ait olursa olsun— bertaraf edilir ve yerlerine, İslâm sancağını lâyık olduğu şekilde taşıyabilecek yeni toplumlar gelir.

90. İşte bunlar, Allah'ın yol gösterdiği Peygamberlerdir; o hâlde, ey hakîkat yolunun yolcusu, **sen de onların izlediği yolu izle!** Kur'an'ı tebliğ ettiğin insanlara **de ki: "Sizden, bunun karşılığında herhangi bir ücret beklemiyorum! Çünkü bu,** hiçbir dünyevî menfaat beklenmeden **tüm insanlığa sunulmuş bir öğütten başka bir şey değildir."**

Ama bu elçilerin izinden gittiğini öne süren bazı Yahudiler, size karşı düşmanlıkta o denli ileri gittiler ki, Kur'an'ı reddedelim derken, bütün kitap ve elçileri inkâr ediverdiler:

91. Onlar, sözleri ve davranışlarıyla **"Allah hiçbir insana** vahiy nâmına **bir şey göndermemiştir!" diyerek, Allah'ı** yücelik ve şânına yaraşır biçimde tanıyamadıklarını, O'nun adâlet, kudret, ilim, hikmet gibi vasıflarıyla **gereği gibi kavrayamadı**klarını ortaya koydu**lar.** Onlara **de ki: "Peki,** madem Allah hiçbir şey indirmedi de, **Mûsâ'nın insanlara yol gösterici bir ışık olarak getirdiği** ve sonradan Tevrat adını alan ilâhî **kitabı kim indirdi? Gerçi siz onu** da pek ciddiye almıyorsunuz, Kutsal kitabın özü ve manasıyla ilgileneceğiniz yerde, onu gösterişli, yaldızlı **kitaplar hâline getirerek** suya sabuna dokunmayan bölümlerini **açıklıyor, fakat bir çoğunu da** işinize gelmediği için **gizliyorsunuz. Hâlbuki sizin ve atalarınızın bilmediği bir çok şey, size** bu kitap sayesinde **öğretilmişti.** Söyleyin, bunca bilgileri size öğreten kimdir?**"** Ve itiraf edecekleri cevabı kendin ver: **"**Elbette ki Tevrat'ı, İncil'i ve Kur'an'ı göndererek insanlığı eğiten, **Allah'tır!" de, sonra bırak onları,** içine **daldıkları cehâlet bataklığında çırpınıp dursunlar!**

Evet, Allah her devirde insanlığı eğitecek vahiyler göndermiştir:

92. Ve işte bu da, asıl adı Mekke olan ve içindeki Kâbe ile bütün yeryüzünün merkezi konumunda bulunan **Anakent halkını ve** aşama aşama **çevresindeki** diğer bütün şehirleri, toplumları, ülke**leri** ve tüm insanlığı **uyarman için gönderdiğimiz; kendisinden önceki** kutsal metin**leri —**değiştirilmiş kısımlarını düzelterek— **onaylayan mübarek bir kitaptır.**

Âhiretin varlığına inananlar, doğal olarak **bu** Kur'an'ın hak olduğu**na da inanırlar ve onlar,** Rab'leriyle aralarındaki gönül bağını sürekli canlı tutan **namaz konusunda** son derece titiz ve **dikkatli davranırlar.**

Âhirete inanmayanlara gelince:

93. Allah adına yalan sözler **uyduran, ya da kendisine hiçbir vahiy indirilmediği hâlde "Bana da vahiy gönderiliyor!" iddiasında bulunan ve "Allah'ın indirdiğinin bir benzerini ben de indirebilirim!** Ben de hayatı düzenleyecek kanunlar, kurallar koyabilir, Allah'ın yol göstericiliğine ihtiyaç duymaksızın, insanı mutluluğa ulaştıracak hayat sistemi oluşturabilirim.**" diyenden daha zâlim kim vardır?**

Keşke o zâlimleri, ölümün pençeleri arasında çırpınırlarken bir görseydin! O zaman melekler, yakalarına yapışarak diyecekler ki: **"**Haydi, **çıkarın bakalım canlarınızı! Allah adına gerçek dışı sözler söylediğiniz ve O'nun ayetlerine karşı kibirlenerek yüz çevirdiğiniz için, bugün küçük düşürücü bir azapla cezalandırılacaksınız!"**

94. Ve o zaman Allah buyuracak: **"İşte, size** dünyada iken **bahşettiğim bütün nîmetleri arkanızda bıraktınız ve tıpkı sizi ilk yarattığımızda olduğu gibi, huzuruma yapayalnız geldiniz! Sizin** hayatınız, ölümünüz ve âhirette "şefaate" nâil olup cennete girmeniz**le ilgili** konularda Allah'ın yetki ve egemenliğine **ortak olduğunu iddia ettiğiniz**

şefaatçilerinizi yanınızda göremiyoruz, neredeler onlar! **Evet, aranızdaki** tüm **bağlantılar kesilmiş ve** sizi kurtaracaklarını **iddia ettiğiniz** sahte ilâhlarınız, **kaybolup gitmiştir!''**

İşte bunları göz önüne getirin de, Rabb'inizi iyi tanıyın:

95. Tohumu ve çekirdeği parçalayıp içinden yemyeşil filizler çıkar**an Allah'tır.** Çünkü O, **ölüden diriyi çıkarır, diriden de ölüyü. İşte** sizin Rabb'iniz **Allah budur; hâl böyleyken, nasıl** oluyor da, Rabb'inizin mesajından **yüz çevirebiliyorsunuz?**

96. Karanlıkları parçalayıp **sabahı ortaya çıkaran O'dur. Geceyi bir** huzur ve **sükûnet** kaynağı, **Güneş ile Ay'ı da** birer **hesap ölçüsü yapmıştır. İşte bunlar, sonsuz kudret ve ilim sahibi** olan Allah **tarafından** mükemmel bir ölçüyle tayin ve **takdir edilmiştir.**

97. Karanın ve denizin zifiri karanlıklarında yolculuk yaparken, **onlar sayesinde doğru yönü bulasınız diye, yıldızları sizin için** doğal bir pusula olarak **yaratan O'dur.**

İşte Biz, aklını kullanan **bilinçli bir toplum için, ayetleri**mizi **açık** ve net **bir şekilde** böyle **ortaya koyuyoruz:**

98. Sizi başlangıçta **bir tek candan** yani Âdem'den **yaratan O'dur; sonra** ilk yaratılıştan itibaren cennet veya cehenneme varıncaya kadar sürekli bir yolculuk hâlinde olacaksınız ve bu yolculuğunuzda, daima **yerleşeceğiniz bir yer ve emânet kalacağınız bir yer vardır.**

Gerçekten Biz, hakîkati **idrâk edebilen bir toplum için, ayetleri**mizi böyle **açık** ve net **bir şekilde ortaya koyuyoruz.**

99. Gökten sağanak sağanak **su indiren O'dur. İşte böylece Biz,** yeryüzündeki **bütün bitkileri bu suyla yetiştiriyor ve** mevsimi

geldiğinde, **o** bitkilerin tohumları**ndan yemyeşil filizler yeşertiyoruz; onlardan da,** buğday başakları ve meyve salkımları hâlinde **birbiri üstüne binmiş taneler; hurma ağacının, tomurcuğundan sarkan hurma salkımları; ayrıca üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri yetiştiriyoruz.** Tadı ve görüntüsüyle kimileri **birbirine benzer,** kimileriyse **bambaşka** bir tat ve lezzettedir.

Çiçekler **meyveye durduğu ve iyice olgunlaştıkları zaman, meyvelerine** ibretle **bir bakın! Doğrusu bütün bunlarda, inan**maya gönlü ol**an insanlar için** Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gösteren **nice** alâmetler, mûcizeler, ibretler ve **ayetler vardır.**

100. Fakat bunca açık delillere rağmen bazı câhiller, melek, şeytan, İblîs gibi varlıkları yani birtakım rûhânî kuvvetleri ve **cinleri** kendilerine kurtarıcı ve koruyucu edinip ilâhlık makâmına yücelterek **Allah'a ortak koştular. Oysa** gerek kendileri, gerek o tapındıkları varlıklar olsun, **hepsini yaratan Allah'tır.**

Bir de, "Melekler, Allah'ın kızlarıdır." Uzeyr ve İsa, Allah'ın oğludur." diyenlerin yaptığı gibi, **câhillikleri yüzünden Allah'a oğullar ve kızlar yakıştırdılar.** Hayır; **Allah, onların uydurduğu** bu gibi acziyet ve noksanlık ifâde eden bütün **niteliklerden uzaktır, yüceler yücesidir!**

101. Gökleri ve yeri yoktan var eden O'dur. O'nun bir eşinin olması veya bizzat kendisinin doğurması **düşünülemeyeceğine göre, bir çocuğunun varlığı nasıl iddia edilebilir? Oysa Allah, her şeyin yaratıcısıdır ve O, her şeyi** en mükemmel biçimde **bilmektedir.**

102. İşte ey insanlar, **sizin** kulluk etmeniz gereken biricik sahibiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah budur; O'ndan başka ilâh yoktur! Her şeyi yoktan var eden O'dur, o hâlde** yalnızca **O'na kulluk** ve itaat **edin!** Zira **O, her şeye vekildir.** Kainatın idaresi O'nun elindedir, her

şeyi görüp gözeten ve gerçek anlamda güvenilmeye lâyık olan, yalnızca O'dur.

103. O Allah ki, hiçbir akıl O'nu tüm hakîkatiyle kavrayamaz, hiçbir tasavvur O'nu kuşatamaz, **hiçbir göz O'nu idrâk edemez fakat O, bütün** idrâkleri, bütün akılları ve bütün **gözleri çepeçevre kuşatır. Zira O latiftir,** her şeye derinlemesine nüfuz eder ve **her şeyden haberdardır.**

Ey Peygamber! Şu evrensel mesajı tüm insanlığa duyurarak de ki:

104. "Dinleyin, ey insanlar! **İşte size Rabb'inizden,** hakîkati tüm berraklığıyla gösteren apaçık **deliller gelmiş bulunuyor. Şu hâlde, her kim** ilâhî vahye kulak verip gerçeği **görürse, bu onun kendi yararınadır, kim de** bunca ayet ve delilleri görmezlikten gelerek hakîkate karşı **kör kalırsa, bu da yine kendi zararınadır.** Sizi zorla inandırmak, benim görevim değildir, zira **ben, sizin başınızda bekçi değilim."**

105. İşte biz, ayetlerimizi böyle farklı açılardan ve zengin örneklerle tekrar tekrar **dile getiriyoruz ki, bilinçli bir toplum için onu güzelce açıklayalım.** Fakat ey Muhammed; inkâra şartlanmış olanlar, senin hayatını çok yakından tanıdıkları ve doğruluğundan asla şüphe duymadıkları hâlde, kibir ve inatlarından dolayı, "Senin bu muhteşem ayetleri uydurmana imkân yok, **sen** bunları, ilim ve hikmet sahibi birinden **öğrenmiş olmalısın!** Bu da olsa olsa, Yahudilik ve Hıristiyanlık hakkında bilgisi olan kölelerimizden birisidir.**" diyeceklerdir.** Oysa onlar da gâyet iyi biliyorlardı ki, böyle bir kitabı, Allah'tan başka hiçbir güç meydana getirmiş olamazdı. O hâlde:

106. Sen onların saçma arzularına değil, **Rabb'inden sana vahiy yoluyla gönderilenlere uy!** Zira **O'ndan başka** hükmüne boyun eğilecek hiçbir otorite, **hiçbir ilâh yoktur! Sen,** gerekçeleri ne olursa olsun, Allah'tan başka ilâhlara itaat eden o **müşriklerden uzak dur!**

Bununla birlikte, hakîkati anlatmaktan da geri durma, fakat iman etmiyorlar diye kendini heder etme. Unutma ki:

107. Eğer Allah onların zorla imana gelmelerini **dileseydi, hiç birisi** zaten **müşrik olmazdı.** Fakat Allah, akıllarını kullanarak kendi özgür irâdeleriyle iman etmelerini istiyor. Yine de onlar, gerçeği anlama konusunda en ufak bir gayret göstermiyorlar. O hâlde, bırak ne hâlleri varsa görsünler; çünkü **Biz seni onların başına bekçi yapmadık ve sen, onların yaptıklarından sorumlu değilsin.** Senin görevin, hakîkati onlara ulaştırmaktan ibarettir. Bu arada, onlarla yer yer tartışmalara girebilir, gerekirse inançlarını eleştirebilirsiniz, fakat bunu yaparken son derece dikkatli olmalısınız:

108. Allah'tan başka varlıklara tapanlara, O'nun yerine başkalarına yalvaranlara **sövmeyin.** Bizzat kendi şahıslarını aşağılamayın. Ayrıca; **Onların Allah'tan başka yalvardıkları** ve kutsal saydıkları putlarına, önderlerine, ilâhları**na da sövmeyin. Böylece onlar da cahillikle taşkınlık edip Allah'a sövmesinler.** Çünkü onlar, doğruyu-yanlışı birbirinden ayırt edemeyen kimselerdir.

İşte biz her topluma, kendi yaptıklarını böyle güzel gösterdik. Allah tarafından ortaya konulan yasalar gereğince, insanlar sürekli yaptıkları kötülükleri zamanla doğal ve olağan davranışlar olarak algılamaya, hattâ bir süre sonra onları savunmaya başlarlar. O hâlde, güzel bir imana sahip olmak isteyenlerin güzel davranışlar göstermeleri gerekir. Bunun için de, şu hakîkatin çok iyi idrâk edilmiş olması şarttır: Her insan bir gün ölümü tadacaktır. **Sonra hepsi Rab'lerinin huzuruna çıkacak ve** o zaman Allah, **bütün yaptıklarını onlara haber verecektir.**

İşte bunu idrâk edemeyen kâfirler, Kur'an gibi muhteşem bir mûcizeyi görmezlikten geliyorlar da, sırf bahaneler öne sürebilmek için:

109. Kendilerine Safa tepesinin altına dönüşmesi veya gökten meleklerin inmesi gibi istedikleri türden **bir mûcize gösterilmiş olsa, kesinlikle iman edeceklerine dâir olanca güçleriyle Allah'a yemin ediyorlar.** Ve bazı müminler de, belki bu inkârcılar imana gelirler ümidiyle, böyle olağanüstü hâdiselerin gerçekleşmesini arzu ediyorlar.

Onlara **de ki: "Mûcizeler, yalnızca Allah'ın katındadır.** Onu ne zaman, nerede, nasıl göndereceğine O karar verir. Unutmayın ki, Allah sizi imtihân ediyor, siz Allah'ı değil!**"**

Ey müminler! **Şunu iyi bilin ki,** onlara **mûcize gönderilseydi bile,** haksız önyargıları, kibir ve inatları yüzünden, yine de **imana gelmeyeceklerdi.**

110. Biz de, başlangıçta Kur'an mesajını ilk duyduklarında **onu nasıl** bile bile **inkâr ettilerse, yine kalplerini** imandan **çevirecek ve onları, azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakacaktık.** Göklerdeki ve yerdeki sayısız mûcizeleri görmezlikten gelen bu insanlar, sizin elinizle gerçekleşecek mûcizelerle imana gelecek değillerdi. Öyle ki:

111. Şâyet dedikleri gibi **onlara melekleri gönderseydik veya ölüler** mezarlarından kalkıp **kendileriyle konuşsaydı ve hattâ** onların mûcize dediği **her şeyi bir araya getirip** senin Peygamberliğinin şahidi olarak **önlerine koymuş olsaydık bile, Allah** irâdelerini ellerinden alıp zorla Müslüman olmalarını **dilemedikçe, hiç birisi imana gelmeyecekti.** Zira onların hakîkati keşfetmek gibi bir niyetleri yoktur. Çünkü **onların çoğu,** özgür ve bilinçli bir seçimle gönüllerini hakîkate açmadıkları takdirde, böyle mûcizelerin zorlamasıyla imanın mümkün olamayacağını **bilmezler.** Fakat sizler, bu tip insanların asla iman etmeyeceğini, kıyâmete kadar onlarla mücâdelenin kaçınılmaz olduğunu bileceksiniz:

112. İşte böylece Biz, hem insanlar, hem de cinler arasından azgın kâfirleri, yani **şeytanları,** gelmiş geçmiş **bütün Peygamberlerin** ve onların izleyicilerinin **can düşmanı yaptık!**

Bu şeytanlar, hakîkati tersyüz ederek insanları **aldatmak amacıyla, birbirlerine** gerçekte zararlı olduğu hâlde, görünüşte son derece çekici ve baştan çıkarıcı olan **yaldızlı sözler** ve şeytânî fikirler **ilham ederler.**

Gerçi Rabb'in dileseydi, irâdelerini ellerinden alırdı ve **bunların** hiçbirini **yapamazlardı.** Fakat Allah, imtihân hikmeti gereğince onlara biraz mühlet veriyor. Demek ki Allah, onları zorla imana getirmeyi dilememiş ve özgür irâdeleriyle hakîkate teslim olmadıkları sürece onları imana lâyık görmemiştir! **O hâlde,** ey Müslüman, onları imana getireceğim diye kendini yiyip bitirme; **bırak onları, uydurdukları** saçma gelenek ve hurâfeleri **ile baş başa kalsınlar!** Sen, bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et! Peki, bu şeytanlar ne amaçla birbirlerine yaldızlı sözler ilham eder?

113. Zulüm sisteminin önderleri, böyle süslü ve aldatıcı propagandalarla her çeşit kötülüğü telkin etmeye çalışırlar **ki, âhirete inanmayanların kalpleri o yaldızlı sözlere** yavaş yavaş **meyletsin,** böylece **ondan iyice hoşlansınlar ve** güç ve serveti elinde bulunduran zâlimler, halkı kandırıp kendi saflarına çekerek öteden beri **yapageldikleri** o çirkin **işleri yapmaya devam etsinler.**

O hâlde ey Müslüman! Zâlimlerin, —bu yaldızlı propagandanın bir parçası olarak— ancak Yahudi ve Hıristiyanların onaylaması şartıyla Kur'an'a inanabilecekleri iddiasına karşılık, onlara de ki:

114. "Allah size neyin doğru, neyin yanlış olduğunu bildiren **bu Kitabı** tüm ayrıntılarıyla mükemmel şekilde **açıklanmış olarak gönderdiği** ve böylece hükmünü kesin bir biçimde beyân ve tebliğ etmiş olduğu **hâlde,**

ben şimdi hayatıma yön verecek ilkeleri belirlemek için **O'ndan başka bir hakem mi arayacakmışım?**

Kaldı ki, kendilerine daha önce Tevrat, Zebur ve İncil'den oluşan **Kutsal Kitabı emânet ettiğimiz kimseler de,** içlerinden birçoğu Kur'an'ın Allah kelamı olduğunu itiraf etmekten çekinseler de, **onun Rabb'inden gelen bir hakîkat olduğunu bilirler! O hâlde, sakın kuşkuya kapılanlardan olma!**

Bu kitap hakkında nasıl kuşkuya kapılabilirsin ki;

115. Rabb'inin sözleri, hem doğruluk hem de adâlet bakımından sözlerin en mükemmelidir. Aklını kullanan her insan, bu kitabın yalnızca doğruları dile getirdiğini, istediği hayat tarzının insanlığın kurtuluşunu sağlayacak tek çözüm yolu olduğunu ve ortaya koyduğu temel prensiplerin adâletin ta kendisi olduğunu görecektir. Ve bu kitap, insanlık var oldukça güneş gibi parlamaya devam edecektir! Zira **hiçbir güç, O'nun sözlerini** bozup **değiştiremeyecektir!** Öyle ya, **O** her şeyi **işitmekte,** her şeyi **bilmektedir.**

O hâlde, ey hakîkat yolunun yolcusu! Allah yolunda tek başına kalmış olsan bile, asla yılgınlığa düşmeyecek, kararlılıkla yoluna devam edeceksin. Unutma ki:

116. Yeryüzünde bulunan insan**ların çoğu, kendilerine itaat ed**ip gösterdikleri yolu izle**diğin takdirde seni Allah'ın yolundan çevirirler!** Zira **onlar,** vahyin ve aklın gereklerine göre değil, **ancak** keyif ve **zanlarına göre hareket eder ve dâimâ yalan söylerler!**

117. Ama Allah, kimlerin kendi yolundan saptığını, kimlerin de doğru yolda olduğunu çok iyi bilmektedir. Ve bunun ölçülerini Kur'an'da açıkça ortaya koymuştur. Dolayısıyla doğruyu-yanlışı, helâli-

haramı, güzeli-çirkini Allah'ın kitabına göre belirlemeli ve hayatınızı, ilâhî hükümler doğrultusunda şekillendirmelisiniz:

118. O hâlde, Allah'ın ayetlerine gerçekten inanıyorsanız, size helâl kılınan güzel nîmetlerden kendinizi mahrum etmeyin de, **O'nun adı anıla**rak boğazlanan hayvanların etleri**nden yiyin** ve bunların helâl oluşundan asla kuşku duymayın!

119. Allah, yenilmesini **haram kıldığı her şeyi ve mecbur**en yemek zorunda **kalacağınız durumları size ayrıntılarıyla açıklamışken, O'nun adı anıla**rak boğazlanmış olan hayvanların et**inden niçin yemeyeceksiniz ki? Doğrusu insanların çoğu, hiçbir** doğru **bilgiye dayanmaksızın, sırf keyiflerine uyarak** câhil insanları kendi çıkarları doğrultusunda **saptırmaktadır. Fakat Allah,** Kur'an'ın ortaya koyduğu hak ve adâlet **sınırlarını kimlerin çiğnediğini çok iyi bilmektedir** ve cezalarını da verecektir. Öyleyse;

120. Günahın açığından da gizlisinden de uzak durun! Zira günah işleyenler, bir gün mutlaka **yaptıklarının cezasını çekecekler!**

121. Ayrıca, kesilirken veya avlanılırken **üzerinde Allah'ın adı** kasten **anılmayan** hayvanların etlerin**den sakın yemeyin! Zira bu** davranış, Allah'ın emrine açıkça **karşı gelmektir.**

Şunu da iyi bilin ki, tıpkı **şeytanlar** gibi İslâm mesajının karşısına dikilen Yahudi, Hıristiyan ve müşrik toplumların din ve siyaset önderleri, **sizinle** daha etkin biçimde **mücâdele edebilsinler diye kendi** müttefik ve **dostlarına** yeni taktik ve stratejiler öğreterek şeytanca fikirler **ilham edeceklerdir.** Dikkat edin; **eğer** verdikleri hükmü benimseyerek **onlara** gönülden **itaat edecek olursanız, kesinlikle siz de** Allah'tan başka varlıkların otoritesine boyun eğen birer **müşrik** konumunda **olursunuz!** Ve sonuçta, Allah'ın gazâbına uğrar, perişan bir duruma düşersiniz.

Nitekim şu misal, bakın bu durumu ne güzel anlatıyor:

122. İnanç bakımından **ölü iken, kendisine hayat bahşettiğimiz ve halkın içinde** rahatça gezip **dolaşmasını sağlayacak bir ışıkla** yolunu **aydınlattığımız** bir mümin, **zifiri karanlıklara gömülen ve oradan asla çıkış yolu bulamayan** bir inkârcı **ile bir olur mu?**

İşte, hakîkati görmek istemeyen bu **kâfirlerin** çirkin **davranışları,** ilâhî yasalar gereğince **kendilerine böyle güzel** ve çekici **gösterilmiştir.**

Ve bu kanunlar, yalnızca Mekke'de ve Arabistan'da yaşayanlara özgü de değildir:

123. İşte böylece Biz, her ülkede büyüklük taslayan varlıklı, **küstah** ve şımarık **insanları, oranın** en kötü ve en **suçlu kişileri yaparız; çünkü** kanını emdikleri mazlum halk tarafından alaşağı edilmemek için, **orada hile ve entrikalar çevirip dururlar.** Kendini beğenmiş kibirli yöneticiler, yaptıkları her işin doğru olduğunu zanneder, öğüt ve uyarılara kulak vermezler. Bu yüzden de, sürekli fesat çıkarır, entrikalar çevirip dururlar. **Oysa** bu yaptıkları hile ve entrikalarla **ancak kendilerini tuzağa düşürmüş olurlar, fakat bunun farkında değiller.** Zira yaptıkları her kötülük, yarın Diriliş Gününde cehennem azabı olarak karşılarına çıkacaktır. Üstelik, halka ve ülkeye verilen zarar, herkesten önce oranın yönetici ve zenginlerine verilmiş zarar demektir.

Bakın bu kibirli insanlar, Allah'ın kitabı karşısında nasıl bir tavır sergiliyorlar:

124. Onlara Kur'an'dan **bir ayet tebliğ edilse,** sözleri ve davranışlarıyla **derler ki: "Allah'ın elçilerine verilen** vahiy, Peygamberlik ve mûcize gibi ilâhî nîmet**lerin aynısı bize de verilmedikçe, asla iman etmeyeceğiz!** Öyle ya, bizim Muhammed'den ne eksiğimiz var? Bu dünyada güç, servet ve şöhret sahibi olan bizler, Peygamberliğe ondan daha

lâyık değil miyiz?” **Oysa Allah, elçilik görevini kime emânet edeceğini gâyet iyi biliyor.** Ve buna itiraz edenlere ne yapacağını da:

Böyle suç işlemeyi alışkanlık hâline getirenler, kibir ve küstahlıklarına denk bir ceza olarak, Hesap Günü **Allah’ın huzurunda aşağılık bir duruma düşecekler ve kurdukları hile ve entrikalar yüzünden şiddetli bir azâba mahkûm edilecekler!**

O hâlde, zulüm ve haksızlıklardan uzak durarak Allah’ın hoşnutluğunu kazanmaya, O’nun sevdiği insanlar olmaya çalışın, zira;

125. Allah kimi doğru yola iletmek isterse, onun gönlünü İslâm’a açar; kimi de saptırmak isterse, onun da kalbini daraltır; âdetâ göklere tırmanıyormuş gibi, sıkıştırdıkça sıkıştırır.

İşte Allah, imandan yüz çevirenlerin başına böyle sıkıntılar yağdırır. Yaratıcıyı ve evreni, insanı ve insanın yaratılışındaki amacı kavrayamayan ve bu hayatın sonunda onu nasıl bir âkıbetin beklediğini bilmeyen bir toplumda, ahlâkî değerler yavaş yavaş kaybolur. Bunun sonucunda, zulüm ve haksızlık, ruhsal bunalımlar, psikolojik hastalıklar yaygınlaşır. Bütün bu sıkıntıların çaresi ise, Allah’ın gönderdiği bu Kitabın ışığında hakîkati anlamak ve ona teslim olmaktır.

126. İşte ey insan, **Rabb’inin dosdoğru yolu budur. Doğrusu Biz,** ibret ve **öğüt alabilen insanlara** doğru yolu gösterecek birer alâmet olan bu **ayetleri,** herkesin rahatlıkla anlayacağı zengin örneklerle ve en ince ayrıntılarıyla **açıkladık!** İşte, bu yolda yürüyenlerin mükâfâtı:

127. Rab’lerinin katındaki güzellik ve **esenlik yurdu** olan cennet **onlarındır! Ve** hepsinden de önemlisi; **Allah, yaptıkları** doğru ve yararlı **işler sayesinde, onların en yakın dostu** ve yardımcısı **olacaktır!** İşte o Mahşer Günü:

128. Allah, insanların **tümünü** huzurunda hesaba çekmek üzere **topladığında,** cin şeytanlarına seslenecek:

“Ey cinler topluluğu, siz insanların çoğunu yoldan çıkardınız!” Bu cinlerin, insanlar arasındaki yardakçıları suçlarını itiraf ederek, **“Ey Rabb’imiz!” diyecekler, “Bizler,** şeytanlarla karşılıklı yardımlaşarak **birbirimizden faydalandık. Böylece,** zulüm ve haksızlıklarla dolu bir hayat sürdük ve sonunda, **bizim için belirlediğin** yaşam **süremizin sonuna geldik.** Fakat şimdi, ne büyük bir suç işlediğimizi anlıyoruz!**”**

Bunun üzerine **Allah, “**Son pişmanlık size fayda vermeyecek! Bu yüzden **varacağınız yer, cehennem olacaktır. Allah** kurtuluşunuzu **dilemedikçe, sonsuza dek orada kalacaksınız!” diye**rek en âdil hükmü vere**cektir.** Hiç kuşkusuz **Rabb’in, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.**

129. İşte biz, kötülükte birbirleriyle yardımlaşarak suç ortaklığı yapan **zâlimleri, kazandıkları** günahlar **yüzünden böyle birbirlerinin dostları** ve yardakçıları **durumuna düşürürüz!**

O gün Allah, zâlimlere soracak:

130. “Ey cinler ve insanlar topluluğu! İçinizden, size ayetlerimi okuyan ve böyle dehşet verici **bir günle karşılaşacağınızı** haber vererek **sizi uyaran elçiler gelmedi mi?”** Onlar cevaben, **“**Evet, geldiler ya Rab, fakat biz onları dinlemedik! **Haksız olduğumuza, bizzat kendimiz şahidiz!” diyecekler.** Onlar zaten dünyada iken de kâfir olduklarını vicdanlarında hissediyor, fakat bilerek inkârı tercih ediyorlardı. Zira **bu dünya hayatı**nın geçici zevk ve nîmetleri, gözlerini kör ederek **onları aldatmıştı.** Fakat sonunda, **kâfir olduklarını kendi ağızlarıyla itiraf ettiler.** Demek ki Allah, insanlara elçiler aracılığıyla hakîkati bildirmedikçe onları sorumlu tutmayacaktır.

131. Çünkü Rabb'in, halkı ilâhî uyarılardan **habersiz olan hiçbir ülkeyi,** onlara doğru yolu gösteren uyarıcılar göndermeden, **haksız yere helâk edecek değildir.** Ceza veya mükâfât, ancak âdil bir imtihândan sonra verilir. Bunun sonucunda da;

132. Her insanın, bilinçli olarak **yaptığı işlere göre** kulluk mertebeleri içinde farklı bir **derecesi vardır.** Unutma ki **Rabb'in, onların yaptığı hiçbir şeyden habersiz değildir.**

O hâlde, ey insan, en yüksek dereceyi kazanmak için Rabb'ine kulluk et! Unutma ki:

133. Rabb'in, sınırsız zenginlik sahibidir. Hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Çok şefkatli, **çok merhametlidir. Sizi başkalarının soyundan meydana getirdiği gibi, dilerse sizi de yok eder ve dilediği** bir başka **toplumu sizin yerinize getirir.**

134. Hiç şüpheniz olmasın ki, size vaad edilen o Kıyâmet Günü **kesinlikle gelecektir ve hiç biriniz buna engel olamayacaksınız!**

135. O hâlde, ey şanlı Elçi! Allah'a başkaldırma cüretini gösteren bu inkârcılara meydan okuyarak **de ki: "Ey halkım,** Allah'ın nurunu söndürmek için, haydi **elinizden geleni yapın; ben de** sizin zulmünüze karşı elimden geleni **yapacağım!** Bekleyin, **kimlerin mutlu sona ulaştığını yakında göreceksiniz! Gerçekten zâlimler, asla kurtuluşa eremezler!**

Hele şu zâlimler, nasıl kurtuluşa erebilirler ki;

136. Allah'ın yarattığı tarım ürünlerinden ve evcil **hayvanlardan bir kısmını** putlarının, bir kısmını da **Allah'ın payı olarak ayırırlar ve kendi** bâtıl **iddialarına dayanarak, "Bunlar Allah'ın, bunlar da** O'nun yetki ve tasarrufuna ortak olan diğer **ilâhlarımızın** pay**dır!" derler.**

Üstelik, ilâhları ve bu ilâhların bakıcıları —yani kendileri— **için ayırdıkları, Allah'ın payına —**ki fakir fukaraya harcanmak üzere ayrılmıştır— **asla karışmaz;** kazara karışsa da "Allah'ın buna ihtiyacı yoktur!" diyerek hemen alıp yerine koyarlar, **fakat Allah için ayırdıkları, ilâhlarının payına** kolayca **karışır.** Bunu da ilâhlarının nasibi sayıp onların payına katarlar. Ayrıca Allah, putlar için ayrılanları kabul etmediği gibi böyle bir taksim ile güya ortakları yanında Allah'a ayrılan payı da asla kabul etmez. **Ne kötü hüküm veriyorlar!**

137. Ve yine otoritesine boyun eğerek Allah'a ortak koştukları **ilâhları,** akıllarını hakkı bulup teslim olmada kullanmayan bu **müşriklerin çoğuna,** fakirlik korkusu, nüfus plânlaması, namus temizleme gibi ahmakça bahanelerle, **kendi çocuklarını öldürmeyi** bile **güzel** bir davranış gibi **gösterir ki, böylece hem onları** toplumsal belâlara uğratarak **mahvetsinler, hem de** Hz. İbrahim'den miras aldıkları **inançlarını karıştırıp iyice bozsunlar.**

Gerçi Allah dileseydi, onların irâdelerini ellerinden alırdı da, **bunların hiçbirini yapamazlardı.** Fakat Allah, onları zorla doğru yola iletmeyi dilememiştir. Dolayısıyla, kendi özgür irâdeleriyle hakîkati benimsemedikleri sürece, onlara imanı lâyık görmemiştir. **O hâlde,** iman edecekler diye kendini yıpratma; **onları, uydurdukları** saçma gelenekler, bâtıl inançlar, bidatler, hurafeler **ile baş başa bırak,** ne hâlleri varsa görsünler!

138. Bir de, kendi bâtıl **iddialarına dayanarak, "Şu hayvanlar ve tarım ürünleri kutsaldır; bizim izin verdiklerimiz dışında hiç kimse onlardan yiyemez!" diyorlar.**

"Ayrıca, putlara adanan **şu hayvanların sırtı**na binilmesi ve yük vurulması **da yasaklanmıştır!"** diyorlar. **Bir kısım hayvanlar da var ki,** onları kurban ederken **üzerinde Allah'ın adını anmıyorlar.** Hem de bütün bunları, **Allah** böyle emretmiştir diye O'nun **adına yalanlar**

uydurarak yapıyorlar. Allah, **uydurdukları bu yalanların cezasını** kesinlikle **verecektir!**

139. Yine onlar, "Şu hayvanların karnındaki yavruları, şâyet canlı doğarsa **yalnızca erkeklerimiz için** helâl**dir, kadınlarımıza ise yasaklanmıştır. Fakat ölü** doğacak **olursa, o zaman** erkek-kadın **herkes onda eşittir,** ondan yiyebilir.**" diyorlar.** Allah, **uydurdukları bu yakıştırmaların cezasını** elbette **verecektir! Kuşkusuz Allah,** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

140. Bilgisizlik ve ahmaklıkları yüzünden kendi çocuklarını öldüren ve "Rabb'imiz bize böyle emretti!" diyerek **Allah adına yalanlar uydurup O'nun bağışladığı nîmetlerden** insanlığı **mahrum bırakanlar, kelimenin tam anlamıyla ziyana uğramışlardır!** Bunlar, öyle bir **sapıklığa düştüler** ki, bir daha **doğru yolu bulamadılar!** Hâlbuki insanın çevresinde, kendisini doğru yola çağıran o kadar mûcizeler, ibret verici güzellikler var ki:

141. Asmalı ve asmasız üzüm bağlarını, tatları ve meyveleri birbirinden farklı hurmaları, ekinleri, zeytinleri ve narları –hem birbirine benzer, hem de bambaşka renk, koku ve lezzette**— yaratan O'dur.**

Meyve verdikleri zaman meyvelerinden yiyin fakat ürünlerinin toplanacağı **hasat günü** fakirlerin **hakkını da verin; sakın** meşrû olmayan yerlere harcama yaparak veya yoksulun hakkını çiğneyerek yâhut ihtiyaçtan fazlasını harcayarak ya da aşırı lükse kaçarak, bu nîmetleri **israf etmeyin! Çünkü Allah, israf edenleri sevmez!**

142. Evcil hayvanlardan da, kimini yük taşımak, kiminin de etinden, sütünden, derisinden, yününden... **faydalanmak üzere** yaratıp emrinize âmâde kılan, O'dur. O hâlde, **Allah'ın size bahşettiği**

nîmetlerden yiyin için, fakat **sakın** harama yönelerek yahut Allah'ın helâl kıldığı bu tertemiz nîmetleri yasaklayarak (*7. A'râf: 31*) **şeytanın izinden gitmeyin; zira o, sizin apaçık düşmanınızdır!**

Bakın, şeytanın izinden gidenler, Allah'ın tertemiz nîmetlerini saçma sapan gerekçelerle yasaklayarak insanlığı bu güzelliklerden nasıl mahrum bırakıyorlar:

143. Putperest Araplar, eti yenen bazı evcil hayvanları putlarına adayıp kutsal ilan ediyorlardı ki, bunlar deve, sığır, koyun ve keçi olmak üzere dört çeşit, dişileriyle birlikte toplam **sekiz çift hayvan**dan ibaretti: **Koyun cinsinden bir çift, keçi cinsinden bir çift...** Geri kalan diğer iki çift, bir sonraki ayette belirtilecektir. Müşrikler, bunların bazen erkeğini, bazen dişisini, bazen de yavrularını —hiçbir makul gerekçeye dayanmadan— haram sayıyor, üstelik bunun Allah'ın bir emri olduğunu iddia ediyorlardı (*5. Mâide: 103*).

Ey Peygamber! Allah'ın tertemiz nîmetlerini insanlara yasaklayan bu ve benzeri zâlimlere **de ki: "**Söyleyin ey müşrikler; Allah bu hayvanların **erkeklerini mi haram kıldı, dişilerini mi; yoksa dişilerin rahimlerinde olan** yavru**ları mı?** Sizce bunların haram kılınma gerekçesi nedir? Erkek olmaları mı, dişi olmaları mı, yoksa yavru olmaları mı? Eğer öyle olsaydı, bütün erkek, dişi ve yavru hayvanların haram olması gerekmez miydi? Fakat siz, bazen bunların erkeğini, bazen dişisini, bazen de yavrusunu haram kılarak çelişkiye düşüyorsunuz. **Eğer iddianızda gerçekten samîmî iseniz,** bunların haram veya zararlı olduğunu ispatlayacak ilâhî kaynaklı bir **bilgiye dayanarak bana cevap verin bakalım!**

144. Yine erkeği ve dişisiyle **deve cinsinden bir çift, sığır cinsinden bir çift** hayvanı bazen helâl, bazen haram sayıyorlar.

Yukarıdaki soruyu aynen tekrarlayarak **de ki: "**Allah, bu hayvanların **erkeklerini mi haram kıldı, dişilerini mi; yoksa dişilerin rahimlerinde olan** yavru**ları mı? Yoksa siz, bunları size emrederken Allah'ın yanında mıydınız?** Bu soruların hiç birisine olumlu cevap veremeyeceğinize göre, geriye tek seçenek kalıyor: Açıkça zâlimlik ve nankörlük ediyorsunuz! O hâlde, **hiçbir** doğru **bilgiye dayanmaksızın,** sırf **insanları saptırmak için Allah'a karşı yalan uydurandan daha zâlim kim olabilir? İyi bilin ki Allah, zâlim bir toplumu asla doğru yola iletmez!** Peki, gerçekten hangi tür yiyecekler haramdır?

145. Ey Peygamber! Yiyeceklerdeki helâl-haram sınırını belirlemek üzere **de ki: "Bana vahyedilen** Kur'an ayetleri ve diğer ilâhî direktif**ler arasında;** boğazlanmadan ölmüş olan **leş,** akan, **akıtılmış kan, domuz**un **eti** yağı, kemiği vb. herşeyi **—ki o pistir— ve Allah'tan başkasının adına kesilmiş olan** hayvan**lar dışında,** haram dediklerinizden **yemek isteyen bir kimseye haram kılınmış bir şey göremiyorum.**

Fakat her kim yiyecek başka bir şey bulamama veya başkasının zorlaması gibi sebeplerle bunlardan yemeye **mecbur kalırsa,** insan hayatını tehlikeye düşürecek biçimde başkalarının hakkına **saldırmamak ve** yemek zorunda kaldığı **ölçüyü aşmamak şartıyla,** ona da günah yoktur. Çünkü **Rabb'in, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Bunların dışında haramlar bulunduğunu öne sürenlere inanmayın. Gerçi;

146. Yahudilere, vaktiyle **bütün tırnaklı hayvanları haram kılmıştık. Bir de, inek ve koyunların içyağlarını —sırt ve bağırsaklarına yapışmış yâhut kemiğe karışmış yağlar hariç— onlara yasaklamıştık.**

Fakat **bu,** bütün zamanları ve mekânları kapsayan evrensel bir yasak değildi. Bilakis, **azgınlıkları yüzünden onlara verdiğimiz bir cezadan**

ibaretti. Elbette Biz, doğruyu söylüyoruz!

147. Eğer "Öyle şey mi olur? O merhametli Allah, hiç insanları böyle cezalandırır mı?"diyerek **senin yalan söylediğini iddia edecek olurlarsa, de ki:**

"Evet, **Rabb'inizin merhameti sonsuzdur fakat suç işleyenlere** vereceğini vaad ettiği **cezanın kaldırılması da söz konusu değildir!** O hâlde, Allah'ın merhametine güvenip de, zulüm işlemeye kalkmayın!**"**

Bunun, ezelden belirlenmiş ilâhî bir yazgı olduğunu öne sürerek sorumluluktan kurtulmaya çalışanlara gelince:

148. Allah'a inanmakla birlikte, birtakım sahte ilâhları, itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya makâm, şöhret, servet, ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşanlar,** günahlarını mâzur göstermek için **diyecekler ki: "Eğer Allah dileseydi** irâdemizi elimizden alırdı da, **ne biz ortak koşabilirdik, ne de atalarımız ve ne de herhangi bir şeyi haram kılabilirdik!** Madem ki bunları yapıyoruz, öyleyse Allah buna izin vermiştir." Buraya kadar söyledikleri doğru. Fakat buradan yola çıkarak vardıkları sonuç yanlış: "O hâlde yaptıklarımız O'nun rızasına uygundur ve hiçbir sakıncası yoktur. Öyle ya, Allah bizzat kendisinin izin verdiği şeyi niçin yasaklasın?**"**

Onlardan öncekiler de böyle saçma gerekçelerle hakîkati **yalanlamaya kalkmış, fakat sonunda azâbımızı tatmışlardı!**

Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Elinizde,** bu yaptıklarınızı Allah'ın emrettiğine dâir **önümüze koyabileceğiniz herhangi bir** delil, bir **bilgi var mı?** Hayır! **Siz** ne bu Kur'an'ın ve ne de daha önceki vahiylerin yolunda değil, **ancak** keyif ve **zanlarınızın peşinden gidiyor ve sadece yalan söylüyorsunuz!** Evet, gerçekten de Allah, imtihân hikmeti uyarınca size akıl ve irâde vermiş ve yaptığınız kötülüklere derhâl müdâhale etmeyerek

bunları yapmanıza izin vermiştir. Fakat Allah'ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. O'nun razı olduğu şeyleri öğrenmek için "neleri emrettiğine" ve "neleri yasakladığına" bakmanız gerekir.**"**

149. Sözlerine devamla **de ki: "En** üstün ve en **mükemmel bilgi ve delil, Allah'ın** katından gelen bu Kur'an'**dır.** Ve Kur'an diyor ki; **Allah dileseydi, elbette** irâdenizi elinizden alır ve **hepinizi doğru yola iletirdi.** Fakat O, özgür irâdenizle doğruyu seçip iman etmenizi dilemiştir. Aksi hâlde, insanı insan yapan ve meleklerden üstün kılan en büyük meziyeti ortadan kalkar, onun ahlâk ve erdemliliğinin hiçbir anlam ve değeri olmazdı.

150. Ey Müslüman! O tertemiz nîmetleri kendilerine haram kılan kâfirlere **de ki: "Allah'ın bunları haram kıldığına şehadet edecek şâhitlerinizi çağırın!"**

Eğer yalan yere **şâhitlik ederlerse, sakın onların** bu sahte **tanıklığını onaylama! Âyetlerimizi yalanlayanların,** dolayısıyla **âhiretin varlığını inkâr edenlerin ve** bunun kaçınılmaz sonucu olarak, birtakım önemli şahsiyetleri veya esrarengiz güçleri **Rab'lerine denk tutanların** arzu ve **heveslerine sakın uyma!** Tam tersine, sen onları hakîkate çağır:

151. Onlara **de ki: "Gelin, Rabb'inizin** asıl **neleri haram kıldığını size** Kur'an'dan **okuyayım:"**

Hiç kimseyi ve hiç**bir şeyi** ilâhlık makâmına yüceltip de **O'na ortak koşmayın; anne. babaya iyilik** yapın ve onlara karşı son derece saygılı, edepli ve şefkatli davranın!

Fakirlikten dolayı, çocuklarınızı —onlara bakamayız yetemeyiz endişesiyle— **öldürmeyin!** Unutmayın ki, **sizi de, onları da besleyen Biziz!** O hâlde, tarih boyunca şeytanın istediği gibi yaparak çocuklarınıza kıymayın!

İster açık ister gizli olsun, fuhşun ve ahlâksızlığın her çeşidinden uzak durun!

Haklı bir gerekçeye dayanmaksızın, Allah'ın dokunulmaz kıldığı bir cana kıymayın!

İşte Allah, aklınızı kullanasınız ve gerçek haramlardan kaçınabilesiniz **diye, size bunları emrediyor!**

152. Ergenlik çağlarına ulaşıncaya dek, himâyeniz altında bulunan **yetimlerin mal varlığına** —onu **en** âdilane ve en **güzel biçimde** değerlendirmek amacıyla **olmadıkça— yaklaşmayın!** Size emânet edilmiş olan bu malları, onlar ergenlik çağına ulaşıncaya dek, yatırıma dönüştürerek onlar adına değerlendirebilirsiniz. Fakat gerekli yaş ve olgunluğa ulaştıklarında, mallarını onlara geri vermelisiniz.

Ölçü ve tartıyı en âdil biçimde tutun ve hayatınızın her alanında, doğruluk ve adâleti temel ilke edinin! Fakat ortam ve şartların zorlamasıyla farkında olmadan günaha gireriz endişesiyle, evhamlara kapılıp ticâretten uzak da durmayın. Unutmayın ki, **Biz hiç kimseye taşıyabileceğinden daha ağır bir sorumluluk yüklemeyiz.**

Hüküm vermek, şâhitlik etmek veya herhangi bir konuda görüş belirtmek üzere **konuşacağınız zaman, yakınlarınız**ın menfaatleri aleyhine **bile olsa, asla adâletten ayrılmayın!**

Bir de, Allah'a ve Allah'ın adıyla insanlara **verdiğiniz sözü mutlaka yerine getirin!**

Bakın, düşünüp öğüt alasınız ve gereğini yerine getiresiniz **diye, Allah size bunları emrediyor!**

153. İşte ey insanlar, **Benim** sizlere emir ve tavsiye ettiğim **dosdoğru yolum budur! Öyleyse bu yolu izleyin,** insanlığı felâketlere sürükleyecek bâtıl **yollara yönelmeyin; aksi hâlde bunlar, sizi paramparça edip Allah'ın yolundan ayırırlar!**

Bakın, kötülüğün her çeşidinden **korunabilesiniz** ve gerçek mutluluğa ulaşabilesiniz **diye, Allah size bunları emrediyor!"**

Biz bu emirleri, bir zamanlar İsrail Oğulları'na da bildirmiştik.

154. Sonra da, güzel davranışlar göstererek **iyilik yapan** kullarımız**a** lütuf ve nîmetlerimizi **tamamlamak ve** dünya ve âhirette kurtuluşa ulaşmak için ihtiyaç duydukları **her şeyi açıklamak üzere,** tam bir **hidâyet ve rahmet** kaynağı **olan Kitab** Tevrat**ı Mûsâ'ya bağışladık ki, böylece** müminler, hesap vermek üzere **Rab'lerinin huzuruna çıkacaklarına** şeksiz şüphesiz **inansınlar** ve bu iman sayesinde, vahyin egemen olduğu âdalet ve huzur dolu bir dünya düzeni kursunlar. İşte bunun için, kutsal kitaplar zincirinin son halkası olarak:

155. Ve işte bu Kur'an **da,** tüm insanlığa **göndermiş olduğumuz** feyiz ve **bereket kaynağı bir kitaptır; o hâlde onu** adım adım **izleyin ve** emirlerine karşı gelmekten **sakının ki, merhamete lâyık olabilesiniz.**

156. Biz bu kitabı indirdik **ki,** Mahşer Günü hesaba çekilirken **"**İlâhî **kitap, yalnızca bizden önceki iki toplum** olan Yahudi ve Hıristiyanlar**a gönderilmişti;** o da zamanla değiştirilip özünden saptırılmıştı. Dolayısıyla, **biz onların öğretilerinden habersizdik.** Bu yüzden doğru yolu bulmamıza imkân yoktu!**" demeyesiniz.**

157. Yahut, "Şâyet bize de böyle bir **kitap gönderilmiş olsaydı, doğru yolu onlardan daha iyi izlerdik!" demeyesiniz.**

İşte böyle bir itiraza meydan vermemek üzere, **size Rabb'inizden apaçık bir delil,** doğru yolu gösteren **bir kılavuz ve bir rahmet kaynağı** olan, en son ve en mükemmel kitap, yani Kur'an **gelmiş bulunmaktadır!**

Bu durumda, **Allah'ın ayetlerini yalanlayan ve onlardan yüz çevirenden daha zâlim kim olabilir? Âyetlerimizden yüz çevirenleri, bu davranışlarından dolayı en kötü azapla cezalandıracağız!**

158. Hakikati tüm berraklığıyla gösteren bunca deliller, mûcizeler ortada dururken bu inkârcılar, tövbe edip Kur'an'a yönelmek için daha **ne bekliyorlar?** Gökten azap **meleklerin**in **inmesini mi? Ya da Rabb'inin** karşılarına **gel**ip gözlerine görün**mesini mi? Yâhut** ölüm, kıyamet, Azrail gibi **Rabb'inin** azap **alâmetlerinden birinin gelmesini mi?** Fakat şunu bilin ki, **Rabb'inin herhangi bir alâmeti göründüğü gün, zamanında iman etmemiş veya** iman ettiği hâlde, inancı doğrultusunda yaşamadığı için **imanında hayır kazanamamış olan hiç kimseye,** o günkü **imanı fayda vermeyecektir.** Bunun için,

De ki: "Ya şimdiden iman edin, ya da başınıza gelecekleri **bekleyin; doğrusu, biz de beklemekteyiz!"**

159. İnançlarını özünden saptırarak tanınmaz hâle getiren ve bütün elçilerin ortak çağrısı olan hak dini **paramparça edip** birbirine düşman **gruplara ayrılanlara gelince, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur.** Ne onları izlemekle yükümlüsün, ne de yaptıklarından sorumlusun! **Onların işi, ancak Allah'a kalmıştır; zamanı gelince yaptıkları her şeyi onlara bildirecek** ve cezalarını verecek**tir.**

İşte o gün:

160. Her kim Rabb'inin huzuruna **bir iyilik ile gelmişse, kendisine bunun** karşılığı olarak en az **on katı verilecektir; kim de bir kötülük ile gelmişse, sadece kötülüğüne denk bir ceza görecek ve onlara** zerre kadar **haksızlık yapılmayacaktır.**

O hâlde, ey Müslüman!

161. Dinlerini paramparça eden bu zâlimlere **de ki: "İşte Rabb'im, beni dosdoğru bir yola,** sizin zamanla terk etmiş olduğunuz o **mükemmel dine iletti;** yani tüm sapık yollardan uzaklaşıp **tek Allah inancına yönelen İbrahim'in** ve diğer bütün Peygamberlerin ortak mesajı olan gerçek **inanç sistemine!** Çünkü Yahudi ve Hıristiyanların birtakım Peygamberleri, azizleri ve hahamları yüceltip ilâhlaştırmasına karşılık, **İbrahim hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamış** ve Allah'ın hiçbir kitabını veya elçisini yalanlamamış**tı."**

162. Ey Müslüman! Bu mükemmel tevhid inancının pratik hayata nasıl yansıtılacağını öğretmek üzere, onlara **de ki: "Benim duâ ve yakarışlarım,** namaz, zekat, oruç, hac ve kurban başta olmak üzere bütün **ibâdetlerim,** kısacası **hayatım ve ölümüm,** yalnızca **âlemlerin** yegâne sahibi, efendisi ve **Rabb'i olan Allah içindir!"** Sadece O'nun rızasını kazanmak için ve yalnızca O'na yönelerek duâ ve ibâdet ederim; ancak O'nun egemenlik ve otoritesine boyun eğerek yaşarım ve ancak O'nun uğrunda canımı veririm! Zira:

163. "O'nun birtakım tanrısal güçler bahşederek seçkin kıldığı, yetki ve otoritesinde pay sahibi yaptığı herhangi bir yardımcısı veya **ortağı yoktur!**

İşte, bana emredilen budur. Bu yüzden **ben,** yeryüzünde bir tek mümin kalmamış bile olsa, asla ümitsizliğe, yılgınlığa kapılmayacak, gerekirse tek başıma mücâdeleye devam edeceğim; tüm kalbimle, tüm benliğimle Rabb'imin buyruklarına boyun eğerek ve sözlerimle, davranışlarımla,

hayatımla, ölümümle müminlere örneklik ve öncülük ederek, dâimâ **Müslümanların ilki** ve öncüsü **olacağım!"**

Ey Müslüman! Buna rağmen inkârcılar, "Gelin bizim hayat tarzımıza uyun, günahı da bizim boynumuza olsun!" diyerek (*29. Ankebut: 12*) seni hak dinden çevirmeye kalkışırlarsa;

164. Onlara **de ki: "**Kainattaki **her şeyin** sahibi, efendisi ve **Rabb'i Allah iken, ben O'ndan başka Rab mi arayacakmışım?** Tüm varlıklar yüce yaratıcının kanunlarına kayıtsız şartsız boyun eğerken, şu evrenin en üstün yaratığı olan ben, sonsuz merhamet ve şefkatiyle beni yoktan var eden ve yaratılmışlar içinde en şerefli makâma yücelten Rabb'ime karşı nasıl olur da nankörlük eder, emirlerine baş kaldırırım?

Kaldı ki, **herkes ancak kendi kazandıklarından sorumludur;** çünkü **hiçbir günahkâr, bir başkasının günahını kendi üzerine alamayacaktır.** Günaha teşvik eden, bunun cezasını elbette çekecektir. Fakat bu, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın onun sözüne uyup günah işleyen kişiyi kurtaramayacaktır.

Ey insanlar! **Hepiniz** dönüp dolaşıp, **sonunda Rabb'inizin huzuruna geleceksiniz; işte o zaman Allah, hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz her şeyi size bildirecektir.** Öyleyse, inanç ve davranışlarınızı bu hakîkate göre belirleyin ve yaratılış gayenize uygun bir hayat sürün.

165. Unutmayın; **Allah sizi,** önceki ümmetlerin ardından **yeryüzünde** ilâhî adâleti gerçekleştirmekle görevli yönetici ve **halîfeler yapmış ve bahşettiği** türlü nîmetler ve verdiği belâlar **çerçevesinde sizi imtihân etmek** ve böylelikle her açıdan gelişip olgunlaşmanızı sağlamak **için** akıl, güç, zenginlik, toplumsal statü ve yetenek bakımından **kiminizi diğerinden daha üstün derecelere yükseltmiştir.**

İmtihan sonunda hak edenleri cezalandırmak istediği zaman, **Doğrusu Rabb'in ceza vermekte süratlidir.** Bahşettiği bunca nîmetlere karşı nankörce davranan kâfirleri, istese anında yok edebilir! Fakat sonsuz merhameti sayesindedir ki, tövbe edip hakîkate yönelmeleri için onlara mühlet veriyor. Çünkü **O, gerçekten çok bağışlayıcı, çok merhametlidir!**

7. A’RÂF SÛRESİ

Mekke döneminin son yıllarında indirilmiştir. Adını, 46-48. ayetlerde geçen ve bilgi, marifet, tanıma anlamına gelip, cennet ile cehennem arasındaki yüksek sûru ifâde eden “Ârâf” kelimesinden almıştır. 206 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm, Sâd. (*2. Bakara: 1, 23, 24*)

2. Ey şanlı Elçi! İşte Elif, Lâm, Mîm, Sâd gibi, hiç de yabancısı olmadığın ‘sıradan’ harflerin olağanüstü bir âhenkle yan yana dizilerek oluşturduğu bu muhteşem ayetler, **sana** Allah tarafından **gönderilmiş bir kitaptır. O hâlde,** uğrayacakları âkıbete karşı insanları **uyarman ve** bu evrensel çağrıya **inananlara öğüt vermen konusunda, yüreğinde asla bir** şüphe, endişe ve **sıkıntı olmasın!**

3. Ey insanlar! **Rabb’iniz tarafından size gönderilen** bu prensip**lere uyun; O’ndan başka** hiçbir güce boyun eğmeyin! Kur’an’ın hükümlerini terk edip kendi otoritelerine kayıtsız şartsız boyun eğmenizi isteyen birtakım kurtarıcıların, koruyucuların, **velilerin peşine takılmayın!**

Kulağınıza küpe olması gereken bu öğütleri **ne kadar da az düşünüyorsunuz!**

4. Oysa **Biz,** emrimize başkaldıran **nice toplumları helâk ettik; geceleyin** uyurlarken **yâhut gündüz vakti dinlenirlerken, azâbımız** ansızın **başlarına çöküvermişti!**

5. Ve azâbımız gelip çattığı zaman, "Eyvah! **Meğer biz ne kadar zâlimmişiz!" diye feryat etmekten başka bir şey yapamamışlardı.** Fakat son pişmanlık fayda vermemişti. Ama iş bununla da bitmeyecek, öyle bir gün gelecek ki:

6. Kendilerine Peygamber veya dâvetçi **gönderilen kimseleri,** bu çağrıya uyup uymadıkları konusunda Mahşer Günü **elbette hesaba çekeceğiz ve** onlara **gönderilen** dâvetçi ve **Peygamberlere de,** görevlerini yerine getirip getirmediklerini **elbette soracağız.**

7. Sonra da, tüm yaptıklarını şaşmaz ve kesin **bir bilgi ile onlara bildireceğiz.** Çünkü **Biz,** her an onların yanındaydık ve olup bitenlerden asla **habersiz değildik!**

8. O gün tartı haktır. Dünyada yapılmış olan bütün iyilik ve kötülükler dosdoğru bir şekilde ölçülecek ve ilâhî adâlet tam anlamıyla gerçekleşecektir. O gün **kimin** iman ve iyilik **tartıları ağır gelirse, işte onlar** ebedî saadet ve **kurtuluşa erenlerdir.**

9. Kimin de tartıları hafif gelirse, onlar da Kur'an'dan yüz çevirerek **ayetlerimize haksızlık etmelerinden dolayı kendilerine yazık etmiş olanlardır!**

10. Gerçek şu ki, Biz sizi yaratıp **yeryüzüne yerleştirdik ve size orada** yaşamanız için **nice nîmet ve imkânlar bahşettik.** Buna rağmen, **ne kadar da az şükrediyorsunuz!**

11. Evet, sizi yarattık, sonra size mükemmel bir **şekil verdik ve meleklere, "**Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem'e**

secde edin, size üstünlüğünü kabul ederek önünde saygıyla eğilin**!" dedik. Bunun üzerine** meleklerin **hepsi** Allah'ın emrine uyarak **derhâl secde ettiler, ancak** aralarında yaşayan ve aslen bir cin olan **İblîs hariç;** zira o, bunu gururuna yediremedi, Allah'ın emrine başkaldırma pahasına, Âdem'e **secde etmekten kaçındı.**

12. Allah İblîs'in niçin secde etmediğini gâyet iyi bildiği hâlde, insanlığa ibret olması için ona **sordu: "Sana emrettiğimde,** Âdem'e **secde etmekten seni alıkoyan neydi?** İblîs, **"Ben ondan daha üstünüm,** çünkü **beni ateşten, onu ise çamurdan yarattın!** Bence ateş çamurdan üstün olduğuna göre, benim ona secde etmem doğru olmazdı. Bu yüzden, arzu ve beklentilerime uygun düşmeyen bu emri asla yerine getirmeyeceğim!**" dedi.**

13. Bu yüzden Allah, **"O hâlde,** sana bahşettiğim yüce makâmı ve içinde yaşadığın cenneti terk ederek haydi hemen çık dışarı **Çünkü orada** öyle **böbürlenmeye hakkın yok; derhal in aşağıya oradan!** Bundan böyle **sen,** kibrinden vazgeçmediğin için, zillet ve alçaklığa mahkûm edilmiş **aşağılık bir varlıksın!" dedi.**

İblîs'in Allah'ı tanıması, O'nun varlığına ve sıfatlarına inanıyor olması kendisine bir yarar sağlamadı. Allah'ın emirlerini reddeden bütün zâlimler de, o gibi ilâhî rahmetten uzaklaştırıldı.

14. Bunun üzerine İblîs, **"**İnsanların yeniden **diriltilecekleri güne kadar bana süre ver!" dedi.**

15. Allah, "Pekâlâ, Mahşer Gününe kadar değil ama, tüm canlıların yok edileceği güne, Kıyâmet Gününe kadar (*15. Hicr: 38*) **sana süre verilmiştir!" dedi.**

Allah dileseydi, İblîs'i oracıkta yok edip işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, İblîs'e istediği süreyi verdi.

16. İblis, kendisine verilen bu uzun ömre şükredeceği yerde, kendi günahını Allah'a isnat ederek **dedi ki: "Beni saptırmana karşılık, ben de onlar**ı saptırmak **için senin dosdoğru yolunda** pusu kurup **oturacağım!"**

17. "Sonra da, bazen açıktan açığa **önlerinden,** kimi zaman sinsice **arkalarından;** bazen Müslüman kimliğine bürünüp **sağlarından,** bazen de şehvet ve ihtirâslarını azdırarak **sollarından, yanlarına sokulacağım;** kısacası, onları aldatmak için her türlü yol ve yöntemi kullanarak dört bir yandan üzerlerine saldıracağım **ve** böylece, **pek çoklarının nankör olduğunu göreceksin!** Sonunda, Âdem'in benden üstün olmadığını ve onun önünde secde etmemi bana emretmekle, hikmet ve adâletten yoksun bir iş yaptığını sen de kabul edeceksin.**"**

18. Bunun üzerine Allah, **"Alçaltılmış ve** ilâhî rahmetten **kovulmuş olarak çık oradan!" dedi, "**Çünkü melekler arasında, o yüce makamda bulunmaya hakkın yok senin! Yakında yeryüzüne inecek ve ilâhî sınavın gerçekleşmesi için insanları kötülüğe dâvet edeceksin. Fakat kullarımın üzerinde herhangi bir zorlayıcı gücün olmayacak (*17. İsra: 65*). **Onlardan her kim sana uyacak olursa, yemin olsun ki, hepinizi birden cehenneme dolduracağım!"**

19. "Ey Âdem! Sen ve eşin beraberce **cennette yaşayın. Dilediğiniz yerden** ve canınızın çektiği her çeşit meyveden bol bol **yiyebilirsiniz, ancak** sınırsız özgürlüğe sahip olmadığınızı, size bu nîmetleri bahşeden Allah'a muhtaç birer kul olduğunuzu asla unutmayın. Bunun için de, sizi imtihân etmek üzere meyvesini yasakladığım **şu ağaca sakın yaklaşmayın, yoksa** kendinize **zulmetmiş olursunuz!"**

20. Derken şeytan, birbirlerine kapalı olan mahrem yerlerini açıp kendilerine göstermek ve böylece şehvet duygularını kamçılayıp onları isyana sürüklemek **için her ikisine fısıldayarak dedi ki:**

“Rabb’inizin size bu ağacı yasaklamasının tek sebebi, birer melek olacağınızdan yahut sonsuz hayata kavuşacağınızdan endişe duyması**dır.”**

21. Ve “Allah şahidimdir ki, **bunu sırf sizin iyiliğiniz için yapıyorum!” diye onlara yemin etti.**

22. Böylece, ikisini de aldatarak yasağı çiğnemelerine sebep oldu ve onları, içinde bulundukları yüce makâmdan **aşağıya indirdi.** Şöyle ki:

Âdem ile Havvâ, sözü edilen **ağacı**n meyvesini **tadar tatmaz,** nurdan cennet örtüleri kayboldu ve **her ikisine de mahrem yerleri gözüktü,** bunun üzerine utanç duygusuna kapılarak, mahrem yerlerini kapatmak için **cennet yapraklarıyla üzerlerini örtmeye başladılar.**

Derken, Rableri onlara şöyle **seslendi: “Ben size o ağacı**n meyvesini **yasaklamamış mıydım? Üstelik şeytanın, sizin apaçık bir düşmanınız olduğunu söylememiş miydim?** Niçin emir ve uyarılarımı kulak ardı edip bu perişan hâle düştünüz?**”**

Böylece Âdem ile Havvâ, kıyâmete kadar insanlara musallat olacak baş düşmanları İblîs’le bu ilk karşılaşmalarında imtihânı kaybettiler. Fakat umutsuzluğa düşmediler, kibre kapılmadılar, günahlarını bir başka günahla telâfî yoluna da gitmediler. Aksine, hatâlarını itiraf ederek Rab’lerine yalvardılar:

23. İkisi de, “Ey yüce Rabb’imiz!” dediler, “Biz kendimize yazık ettik; şâyet bizi bağışlamaz ve bize merhamet buyurmazsan, elbette ki kaybedenlerden olacağız!”

Bunun üzerine, Allah ikisini de bağışladı ve işledikleri günahın cezasını çekmeleri için değil asıl yaratılış gayeleri olan halîfelik görevini yerine

getirmeleri için cennetten çıkarıp yeryüzüne gönderdi. Çünkü zaten tövbeleri kabul edilmiş, suçları da bağışlanmıştı:

24. Allah, **"Birbirinize düşman olarak** cennetten çıkıp yeryüzüne **inin! Artık yeryüzüne yerleşecek ve belli bir süreye kadar** oranın nîmetlerinden **yararlanacaksınız!" dedi.**

25. Ve ekledi: "Orada yaşayacak, orada ölecek ve yeniden diriliş için yine **oradan çıkarılacaksınız!"**

O hâlde, yeniden diriliş gününde hüsrana uğramamak için, iyi dinleyin:

26. Ey Âdemoğulları! Size, hem mahrem yerlerinizi örtecek ve hem de güzel görünmenizi sağlayacak giysiler üretebilmeniz için gereken bilgi, yetenek ve hammaddeyi **bahşettik.** Öyleyse, küfür ve zulüm sistemlerinin en belirgin alâmeti ve temel dayanağı olan, toplumda her türlü fuhşiyatın, sapık ilişkilerin ve cinsel sömürünün yaygınlaşmasına yol açan çıplaklık kültüründen uzak durun! Namus, iffet ve ahlâk gibi yüce değerleri pekiştirerek toplumsal çözülmenin ve yozlaşmanın önüne geçen, ayrıca sizi sıcaktan ve soğuktan koruyan elbiselerle daha zarif, daha güzel göründüğünüzü unutmayın! Fakat bu arada kalp ve ruh güzelliğini ihmal etmeyin! Zira **en güzel elbise,** kötülüklerden titizlikle kaçınarak dürüst ve erdemli bir insan olmak anlamına gelen **takvâ elbisesidir.**

İşte bunlar, Allah'ın ayetlerindendir, o hâlde, bu mesajı insanlara ulaştırın **ki, düşünüp öğüt alsınlar.**

27. Ey Âdemoğulları! Sakın şeytan, Âdem ve Havvâ adındaki ilk **atalarınızın giysilerini üzerlerinden soyup mahrem yerlerini birbirlerine göstererek** günah işlemelerine ve böylece **cennetten çıkmalarına sebep olduğu gibi, sizi de kandırıp günaha sürüklemesin!**

Aman dikkatli olun! **Zira şeytan ve dostları, sizin onları göremediğiniz bir boyuttan sizi görebilirler.** Gerçek kimliklerini hissettirmeden ustalıkla aranıza sızar, hiç beklemediğiniz bir anda, akıl almaz yol ve yöntemlerle sizi aldatmaya çalışırlar. Üstelik insanlar arasında, onlarla işbirliği yapmak için can atan nice hâinler de var: **Doğrusu biz şeytanları, inkârcıların** en yakın müttefiki, akıl hocası ve **dostu hâline getirdik.**

Bu yüzdendir ki:

28. Kâfirler **ne zaman utanç verici bir iş yapsalar,** sözgelimi Kâbe'yi çırılçıplak tavaf etmeye kalksalar, **"Biz atalarımızdan böyle gördük;** üstelik, **bunu bize emreden Allah'tır!" derler.**

Ey Müslüman! Çıplaklığı medeniyet, utanmazlığı medenî cesaret sayan bu şaşkınlara **de ki: "**Hayır! **Allah, böyle utanç verici çirkinlikleri asla emretmez!** Zaten edep ve haya duygusu, her insanın yaratılışında vardır. **Siz, Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?** O'nun emir ve hükümleri hakkında, nasıl böyle bilip bilmeden konuşabiliyorsunuz?"

Peki, gerçekte nedir Allah'ın emrettiği?

29. Ey Müslüman! **De ki: "Rabb'im,** her türlü aşırılıktan kaçınmanızı, ölçülü ve dengeli davranarak **adâleti** yerine getirmenizi **emretmiş** ve sizden şunu istemiş**tir:** Allah yolunda yapmanız gereken her işi, tam bir dikkat ve duyarlılık içinde yapın! Allah'ın dinine gönülden boyun eğme konumunda yani **her secde makamında, yüzünüzü** yani her şeyinizle kendinizi Allah'ı razı etmeye doğru, kıble yönüne **doğrultun!** Namaz kılarken, özellikle de ibâdetin doruk noktaya ulaştığı secdeye varırken, tüm benliğinizle Rabb'inize yönelin! **Tertemiz ve samimi bir inançla Allah'a yönelerek O'na dua edin!** Kulluk ve ibadetinizi yalnızca O'nun için, O'nun emrettiği şekilde yapın ve tüm içtenliğinizle O'na el açıp

yalvarın! Unutmayın ki, **başlangıçta nasıl sizi O yarattıysa,** yine sonunda O'na **dönecek** tüm yaptıklarınızın hesabını vereceksiniz.**

30. Bu uyarılar karşısında, insanlar farklı tavırlar gösterdiler. Allah da onlardan **bir kısmını doğru yola iletti, bir kısmı ise sapıklığı hak etti. Çünkü onlar, Allah'tan başka,** cinlerden ve insanlardan birtakım **şeytanları kendilerine** rehber, yönetici ve **dost edindiler. Üstelik,** bu hâlleriyle **doğru yolda olduklarını sanıyorlar!**

31. Ey Âdemoğulları! Hayatın her alanında, Allah'ın emir ve yasaklarına gönülden boyun eğme yani secde etme makamında, bir mescidde, bir secdegâhtasınız. İşte böyle **her mescidde,** herbir secde makamında sizden istenen kulluğu güzelleştirecek niyet, ciddiyet, samimiyet, ihlas ve takva gibi her türlü **zînetinizi takın**, üzerinizde gösterin. Kâbe'yi çıplak tavaf etmeyi bir dindarlık, bir erdemlilik sayan Arap müşriklerinin yaptığı gibi, birtakım hurafeleri, batıl inançları taklit ederek imana ve İslâm'a aykırı davranışlar göstermeyin. Dindarlığın, takvanın ölçüsü olarak ilahî hükümleri kendinize ölçü edinin. Bu ölçülere göre üstünüze başınıza, kılık kıyafetinize çekidüzen verin. Bilhassa giysilerin en güzeli olan takvâ elbisesini kuşanın. Perişan ve pejmürde bir hâlde dolaşarak veya kendinizi Allah'ın nîmetlerinden yoksun bırakarak Allah'a yaklaşacağınızı sanmayın: **Yiyin için, fakat** harama yönelerek veya yoksulun hakkını çiğneyerek yâhut ihtiyaçtan fazlasını harcayarak ya da aşırı lükse kaçarak **israf etmeyin!** Unutmayın ki, **Allah israf edenleri sevmez!**

Öte yandan, dünya nimetlerini tamamen terk ederek çilehânelere kapanmak da doğru değildir:

32. Ey Müslüman! Kendilerini dünyanın meşrû lezzet ve nîmetlerinden mahrum bırakarak Allah'ın hoşnutluğunu kazanacaklarını zanneden câhillere seslenerek **de ki: "Allah'ın, kulları için** yeraltı madenlerinden, denizlerin

altından veya bitki ve hayvanlardan **çıkardığı süs eşyalarını ve tertemiz yiyecekleri haram kılan kimdir?"**

Sözlerine devamla **de ki: "Bunlar,** aslında **dünya hayatında** kâfirler için değil, **iman edenler için** yaratılmış güzellikler**dir.** Fakat imtihân hikmeti gereğince, hepsi bunlardan faydalanır. **Diriliş gününde ise** bu nîmetler, **yalnızca inananlara özgü olacak** ve inkârcılar, ondan mahrum bırakılacak**tır."**

Bakın, hakîkat bilgisinin kıymetini **bilen insanlar için, ayetleri işte böyle** ayrıntılarıyla ve **açıkça ortaya koyuyoruz!**

33. De ki: "Doğrusu Rabb'im, yalnızca şunları haram kılmıştır:

İster açık, ister gizli olsun, her türlü **fuhuş ve ahlâksızlığı,**

Allah'ın emir ve yasaklarını çiğneyerek **günah işlemeyi,**

Haksız yere başkalarının hak ve özgürlüklerine **saldırmayı,**

Haram helâl sınırlarını belirleme, değer yargıları oluşturma, emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilme gibi konularda kendilerine yetki verildiğine dâir **Allah'ın** Kitap veya Elçisi aracılığıyla **hiçbir delil göndermediği varlıkları** tanrısal niteliklerle yüceltip itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek yahut servet, güç, makam, şöhret gibi değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek **O'na ortak koşmanızı,**

Ve bilmediğiniz konularda Allah adına konuşmanızı haram kılmıştır**!"**

Bu haramları işleyen toplumlar, dünyada da, âhirette de bunun cezasını çekeceklerdir. Fakat günah işlediler diye hemen helâk edilmeyecek, kendilerine biraz mühlet verilecektir:

34. Her toplumun ilâhî-toplumsal yasalara göre belirlenmiş bir hayat süresi, yani **bir eceli vardır. O ecelleri gelip çattı mı,** ölüm vaktini **ne bir an geciktirebilir, ne de öne alabilirler.** Şu hâlde:

35. Ey Âdemoğulları! Şâyet size kendi aranızdan, benim ayetlerimi size okuyan Peygamberler veya İslâm dâvetçileri **gelecek olursa** —ki her çağda gelecektir— **her kim** bu çağrıya uyarak kötülükten, günahtan **sakınır ve** davranışlarını **düzeltirse, işte onlar** Hesap Gününde **ne korkuya kapılacaklar, ne de üzülecekler!**

36. Âyetlerimizi yalan sayan ve buyruğumuza boyun eğmeyi gururlarına yediremeyerek **onlara karşı büyüklük taslayanlara gelince, onlar da cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

37. Öyle ya, uydurduğu hükümleri Allah'a nispet ederek **Allah adına yalan uyduran yâhut O'nun ayetlerini inkâr edenlerden daha zâlim kim olabilir? Bunlar,** tüm canlılar için takdir edilmiş ilâhî **yazgıdan paylarına düşeni alacak** ve dünyanın gelip geçici nîmetlerinden azıcık faydalanacak**lardır. Nihâyet** ölüm melekleri olan **elçilerimiz, canlarını almak üzere yanlarına gelince,** onlara, **"Hani nerede, Allah'ı bırakıp da kendilerine yalvarıp yakardığınız varlıklar?" diye soracaklar.** Buna karşılık onlar, pişmanlık ve çaresizlik içinde **"Bizi yüzüstü bırakıp kayboldular!" diyecek ve** hakîkati **inkâr etmiş olduklarına,** son nefeslerinde **bizzat kendileri şâhitlik edecekler.**

38. Ve Hesap Gününde Allah, **"O hâlde, sizden önce ateşe girmiş cin ve insan toplulukları arasında siz de yerinizi alın!" diyecek.**

Her topluluk ateşe **girerken,** dünyada imrenip peşinden gittikleri, inanç ve ideoloji bakımından **kardeş**leri sayılan **topluluğa lânet yağdıracak! Nihâyet, hepsi birbiri ardınca gelip orada toplanınca, arkadan**

gelenler, önden giden ve sonrakilere yol gösteren öncü toplumlar **hakkında, "Ey Rabb'imiz, bizi yoldan çıkaranlar işte bunlardı, o hâlde, onları iki kat ateş azabıyla cezalandır!" diyecekler.**

Buna karşılık Allah, **"**Evet! Sizden öncekiler, hem kendileri yoldan çıktığı için, hem de arkadan gelenlere kötü örnek olup onları yoldan çıkardıkları için iki kat ceza çekecekler. Fakat siz de aynı şekilde sizden sonrakilere öncülük edip onları saptırdınız. O hâlde, böyle zalimlerden **her birine iki kat** azap **var fakat siz,** nicelerinin sizden etkilenip kötülüğe yöneldiğini **bilmiyorsunuz!" diyecek.**

39. Bunun üzerine **öncekiler, sonrakilere şöyle diyecek: "Sizin bizden üstün bir tarafınız yok ki! Öyleyse, yaptıklarınıza karşılık** cehennem **azâbı**nı bizimle birlikte **tadın!"**

40. Âyetlerimizi yalan sayan ve buyruğumuza boyun eğmeyi gururlarına yediremeyerek **onlara karşı büyüklük taslayanlar var ya, göğün** rahmet **kapıları onlara asla açılmayacak ve deve iğne deliğinden geçmedikçe, onlar da cennete giremeyeceklerdir.** Devenin iğne deliğinden geçmesi nasıl mümkün değilse, inkârcıların da cehennemden çıkıp cennete girmeleri öylece imkânsızdır. **İşte biz, suçluları böyle cezalandırırız!**

41. Altlarında ateşten döşekler, üstlerinde de yine ateş, alev ve dumandan **örtüler olacaktır. İşte biz, zâlimleri böyle cezalandırırız!**

42. İman eden ve bu imanın gereği olarak **güzel işler yapanlara gelince, —ki Biz hiç kimseye, gücünün yetmeyeceği bir görev yüklemeyiz— işte onlar da cennet halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır!**

43. Onları cennete koyarken, **kalplerinde** haset, öfke ve **kin adına ne varsa hepsini söküp atacağız ve** her türlü olumsuz duygu ve

düşünceden arınmış olarak cennete girecekler. Orada, **altlarında ırmaklar çağıldayacak.** Rab'lerine el açıp yalvararak, **"Bizi bu** hârika cennet yurdu**na ulaştıran Allah'a şükürler olsun! O bize yol göstermeseydi, biz** kendi başımıza **doğru yolu asla bulamazdık!** İşte, bizzat gözlerimizle görüyoruz ki, **Rabb'imizin elçileri** bize gerçekten de **hakîkati bildirmişler!" diyecekler.**

Ve ardından, Allah tarafından **bir çağrı işitilecek: "İşte,** dünyadaki gayret ve **çabalarınızın karşılığı olarak size bahşedilen cennet, budur!"**

44. Derken **cennet halkı, cehennem halkına seslenecek: "**Ey kâfirler! **Biz, Rabb'imizin bize verdiği bütün sözlerin gerçek olduğunu gördük; nasıl, siz de Rabb'inizin verdiği sözlerin doğru çıktığını gördünüz mü?"** Cehennemdekiler, **"Evet,** gördük!**" diyecekler. Bunun üzerine** Allah tarafından görevlendirilmiş **bir çağrıcı** melek, **aralarında şunu ilan edecek: "Allah'ın lâneti, zâlimlerin üzerine olsun!"**

45. "Yani, insanları **Allah'ın yolundan engelleyen,** sinsi propagandalarla **doğru yolu çarpıtmaya çalışan ve öte dünyanın varlığını inkâr eden** o zâlimlerin üzerine**!"**

46. Cennet halkıyla cehennem halkı arasında, iki grubu birbirinden ayıran **bir perde** olarak, yüksek bir sûr (*57. Hadid: 13*) **vardır.** Bu sûrun **Ârâf** denilen burçları **üzerinde ise,** kendilerine daha baştan cennete kesinlikle girecekleri müjdesi verilen, Peygamberler, şehitler ve sıddıklar gibi **seçkin insanlar olacaktır.** Allah'ın bu has kullarına bir lutuf ve ikram olarak o günkü muhteşem manzarayı dışardan ve yukardan seyretme imkanı verilecektir. Bunlar cennetlik ve cehennemlik **her insanı çehresinden tanıyacaklar. Henüz cennete girmemiş olan, fakat** oraya

gireceklerini **ümit eden cennet halkına seslenerek, "Selâm sizlere!** Müjdeler olsun, kurtuluşa erdiniz!" **diyecekler.**

47. Bakışları cehennem halkına doğru çevrilince de, "Aman ya Rab!" diye yalvaracaklar, "Bizi bu zâlim toplulukla beraber eyleme!"

48. Sûrun yüksek burçlarında her yanı seyreden bu **Ârâf halkı, simalarından tanıdıkları bazı** cehennemlik **kişilere şöyle seslenecekler: "**Gördünüz ya, **ne** o güvendiğiniz malınız, servetiniz, ordularınız ve **topladıklarınız, topluluğunuz kurtarabildi sizi, ne toplantılarınız** ve **ne de o** anlamsız gurur ve **kibriniz!"**

Sonra inkârcılara, dünyadayken alay edip aşağıladıkları zayıf müminleri göstererek soracaklar:

49. "Sizin bir zamanlar, kendileri hakkında **'Allah** lütuf ve **rahmetini böyle** yoksul ve çaresiz **kimselere vermez!' diye yemin ettiğiniz insanlar bunlar mı?** Oysa bakın, şimdi onlara ne müjdeleniyor: **"Girin cennete, artık sizin için ne korku vardır, ne de üzüntü!"**

50. Derken **cehennem halkı, cennet halkına** yalvararak, **"Ne olur, bize biraz su verin, ya da Allah'ın size bahşettiği yiyeceklerden birazını gönderin!" diye feryat edecekler.** Fakat müminler, onlara cevaben **"Allah bu nîmetleri kâfirlere yasaklamıştır!" diyecekler.**

51. O kâfirler ki, arzu ve heveslerine dinleri gibi sahip çıkarak yahut İslâm'ı alay konusu yaparak **dinlerini oyun ve eğlence hâline getirmişlerdi.** Zira **dünya hayatı**nın o süs ve câzibesi, **onları aldat**ıp doğru yoldan saptır**mıştı.**

Onlar, bu güne ulaşacaklarını nasıl unuttular ve ayetlerimizi bile bile nasıl **inkâr ettilerse, Biz de bugün onları** aynı şekilde

“unutacağız!”

52. Doğrusu Biz onlara, inanan bir toplum için hidâyet rehberi ve rahmet kaynağı olmak üzere, tam bir hikmet ve **bilgiyle** hakîkati tüm yönleriyle **açıkladığımız** mükemmel **bir kitap gönderdik.**

53. Ama o zalimler, ayetlerimizi bilerek inkâr ettiler. Peki **onlar,** Kur’an’a iman etmek için **ille de onun haber verdiği** kıyâmet, mahşer, cehennem... gibi **olayların gerçekleşmesini mi bekliyorlar?** İyi bilin ki, **onun haberleri gerçekleştiği gün, vaktiyle bunları** hiçe sayıp **unutmuş olanlar,** pişmanlık ve çaresizlik içinde **şöyle diyeceklerdir: “**Eyvah, **demek Rabb’imizin elçileri** bize **gerçeği bildirmişler! Ah, keşke** Allah katında sözü geçen ve kurtuluşumuz için aracılık edebilecek **şefaatçilerimiz olsaydı da, bizim adımıza şefaat etselerdi! Yâhut** dünyaya **geri gönderilseydik de,** daha önce **yaptıklarımızdan farklı işler yapsaydık!”**

İşte, böylece kendi elleriyle **kendilerini felâkete mahkûm ettiler ve** şefaatçi diye **uydurdukları** o sahte ilâhları, **onları yüzüstü bırakıp kayboldu!**

54. Gerçek şu ki, sizin yegâne sahibiniz, efendiniz, yöneticiniz ve **Rabb’iniz Allah’tır!** Bütün **gökleri ve** sayısız nîmetlerle donatılmış **yeryüzünü altı günde yaratan,** fakat **sonra** bir kenara çekilip mahlukâtı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, gerek evreni idâre etmek, gerekse tüm hayata program belirlemek yetkisiyle kâinâtın mutlak hâkimi olarak egemenlik tahtı olan **Arş’ta bulunan O’dur!**

Gündüzü, durmaksızın kendisini takip eden gece ile bürüyüp örten O’dur!

Emrine ve koyduğu yasalara **boyun eğen Güneş’i, Ay’ı ve** diğer bütün **yıldızları** yaratan ve yönlendiren, yine O’dur!

Dikkat edin, iyi dinleyin: Yaratma kudreti **ve emretme** yetkisi, **yalnızca O'na aittir!**

Tüm varlıkların Efendisi olan Allah, ne yücedir! Öyleyse:

55. Rabb'inize, gönülden bir yakarışla ve gizlice duâ edin. Duâ ederken, zikir yaparken bağırıp çağırarak veya bunu bir gösteriye dönüştürerek saygı sınırlarını aşmayın! **Kuşkusuz O, sınırı aşanları sevmez!**

56. Yeryüzünde Allah'ın gönderdiği hükümler uygulanarak **düzen** ve denge **kurulmuşken, sakın orada bozgunculuk çıkarmayın!** İnsanları Kur'an ilkelerinden uzaklaştırıp inkâr ve zulüm bataklığına sürüklemeyin! **Hem** Allah'ın azâbından **korkarak, hem de** O'nun lütuf ve rahmetini **ümit ederek O'na yalvarın!** Korku anında ümitsizliğe, ümit anında gaflete kapılmayın ve dâimâ iyi insan olma yolunda gayret gösterin! **Gerçek şu ki, Allah'ın** bereket ve **rahmeti, iyilik edenlere pek yakındır!**

57. Engin lütuf ve **rahmetinin önünde,** yağmurla gelecek nîmet ve bereketleri **müjdeleyici olarak rüzgarları gönderen O'dur. Nihâyet** bu rüzgarlar, su taneciklerinden oluşan ve kendisinden çok daha **ağır** olan yağmur yüklü **bulutları yüklenip kaldırınca, onu** susuzluktan toprağı çatlamış, bitki örtüsü kurumuş **ölü bir bölgeye sürükleriz ve onunla,** o çorak topraklara hayat veren **yağmurlar yağdırır, peşinden de** orada **çeşit çeşit ürünler yeşertiriz. İşte biz,** aynı hayat verici kudretimizle **ölüleri de** Kıyâmet Günü **böyle** diriltip **çıkaracağız.** Böyle canlı ve anlaşılır misâllerle hakkı ortaya koyuyoruz **ki, düşünüp ibret alasınız!**

İşte Kur'an ayetleri de, tıpkı rahmet yağmurları gibi ölü kalplere hayat verir. Fakat gönlünü hakîkate kapamış, kibir ve bencilliğin kölesi olmuş insanlar, bu rahmet hazinesinden bir şey alamazlar. Nitekim:

58. Toprağı güzelce işlenmiş, tohumu ekilmiş **verimli arazi,** yağmuru görür görmez **Rabb'inin izniyle bereketli ürünler yetiştirir;** ekime elverişli olmayan çorak ve **bakımsız toprağa gelince,** ne kadar yağmur yağarsa yağsın; çalı, diken gibi cılız ve **faydasız bitkilerden başka bir şey bitirmez.**

İşte, Rabb'ine gönülden kulluk ederek **şükredecek bir toplum için, ayetleri böyle** herkesin anlayacağı çeşitli ve zengin örneklerle **açıklıyoruz.**

Nitekim, insanlık tarihi boyunca her Peygamber bu gerçeği dile getirmişti:

59. Gerçekten biz Nûh'u, halkına ilâhî mesajı bildiren bir elçi olarak **görevlendirmiştik. Nûh, "Ey halkım!" demişti, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin, O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur! Doğrusu ben sizin için,** zalimleri helak edecek olan **büyük bir günün azâbından korkuyorum!"**

60. Halkın alın terini sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağından, böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceğinden endişe eden toplumun **ileri gelenleri,** Nûh'un karşısına dikilerek, **"Doğrusu biz, senin apaçık bir sapıklık içinde** bocalayan birisi **olduğunu düşünüyoruz!" dediler.**

61. Nûh, **"Ey halkım!" diye cevapladı, "Bende** hiçbir art niyet ve **sapıklık yok; tam aksine ben, Âlemlerin Rabb'i tarafından görevlendirilmiş bir elçiyim!"** Ve bu durumda siz beni değil, bana bu görevi veren Rabb'imi suçlamış oluyorsunuz, zira:

62. "Ben size kendi görüşlerimi, kuruntu ve saplantılarımı değil, doğrudan doğruya **Rabb'imin mesajlarını iletiyor ve size** güzelce **öğüt veriyorum;** çünkü ben, **Allah tarafından** bana vahiy aracılığıyla

bildirilen ilim sayesinde, **sizin bilmediğiniz** kıyâmet, âhiret, cennet, cehennem gibi gerçekler**i biliyorum.”**

63. “Ey halkım! **Sizi** dehşet verici bir günün azâbına karşı **uyarsın da,** aklınızı başınıza alıp inkârdan, zulümden, ahlâksızlıktan sakınıp **korunasınız ve** böylece ilâhî lütuf ve **merhamete lâyık olasınız diye, kendi içinizden birinin eliyle Rabb'inizden size öğüt** verici bir mesaj **gelmesine niçin şaşıyorsunuz?** Evrenin her zerresini kontrol ve idare eden, tüm ihtiyaçlarınızı gözeterek yeryüzünü sayısız nîmetlerle donatan Allah'ın, ruh dünyanızı ve toplumsal hayatınızı şekillendirmek üzere, seçtiği elçileri aracılığıyla size kanun ve ilkeler göndermesini niçin yadırgıyorsunuz?**”**

64. Ama bunca öğüt ve uyarılara rağmen, **onu yalancılıkla suçladılar. Bunun üzerine,** tüm ülkeyi sular altında bırakan büyük bir tufan gönderdik ve **hem onu, hem de onunla birlikte gemiye binen** mümin**leri** boğulmaktan **kurtardık, ayetlerimizi inkâr edenleri ise** sulara gömerek **boğduk!** Çünkü **onlar, gerçekten** kalpleri katılaşmış, gönül gözleri **kör** olmuş inatçı, zalim ve azgın **bir toplum idiler!**

Ve aradan yıllar geçti, yeni nesiller geldi. İsimler ve şekiller değişti, fakat değişmeyen tek şey vardı; hak ile bâtılın amansız mücâdelesi:

65. Ad kavmine de, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları arkadaşları ve soydaşları **Hûd'u** elçi olarak görevlendirdik. Hûd, **“Ey halkım!” dedi, “Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur! Şu hâlde,** dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülüğün her çeşidinden **korunmayacak mısınız?”**

66. Halkının ileri gelen inkârcıları, “Doğrusu biz, senin dar kafalı bir adam, ham hayaller peşinde koşan birisi **olduğunu düşünüyoruz.**

Bize öyle geliyor ki sen, yalancının birisin!" dediler.

67. Hûd, **"Ey halkım!" diye cevapladı, "Ben** kesinlikle kendini bilmez veya **dar kafalı biri değilim; tam tersine ben, Âlemlerin Rabb'i tarafından gönderilmiş bir elçiyim!"** Ve bu durumda siz beni değil, beni görevlendiren Rabb'imi suçlamış oluyorsunuz, zira;

68. "Ben size kendi görüşlerimi, kuruntu ve saplantılarımı değil, doğrudan doğruya **Rabb'imin mesajlarını iletiyorum.** Emîn olun ki **ben, size** güzelce **öğüt veren** ve iyiliğiniz için çırpınan gerçek bir dost, **güvenilir bir kimseyim."**

69. "Dehşet verici bir günün azâbına karşı **sizi uyarması için, kendi içinizden biri aracılığıyla Rabb'inizden size öğüt verici bir mesajın gelmesine niçin şaşıyorsunuz?"**

"Unutmayın ki Allah, Nûh kavminin yok edilişinin **ardından, size** büyük bir **güç** ve yetenek **armağan ederek** bu topraklarda **egemen olmanızı sağlamıştı. Şu hâlde, Allah'ın nîmetlerini hatırlayın** ve bu nîmetlerin şükrünü eda etmek üzere Rabb'inize gereğince kulluk edin **ki,** hem dünyada, hem de âhirette mutluluk ve **kurtuluşa erebilesiniz."**

70. Onlar bu güzel çağrıya karşılık, **şöyle dediler: "**Ya, demek **sen bize, bir tek Allah'a kulluk edelim de, atalarımızın tapmakta olduğu** ve bize her istediğimizi yapma imkânı sağlayan, üstelik can sıkıcı emirlerle keyfimizi bozmayan; gerektiğinde kendileri adına hükümler uydurup halkı çıkarlarımız doğrultusunda yönlendirebileceğimiz **tanrıları bırakalım diye geldin, öyle mi?** Bir de kalkmış, öğütlerini dinlemediğimiz takdirde dünya ve âhirette cezaya çarptırılacağımızı söylüyorsun. **Eğer sözünün arkasındaysan, bize savurduğun tehditleri gerçekleştir de görelim!"**

71. Bunun üzerine **Hûd**, **"O hâlde," dedi, "Rabb'iniz tarafından** inkârcılara vaadedilen **korkunç bir belânın ve** dehşet verici bir **gazâbın tepenize inmesi artık kaçınılmaz olmuştur!"**

"Demek siz, kendilerine ilâhî bir yetki verildiğine dâir **haklarında Allah'ın hiçbir delil indirmediği;** yetki alanlarını, kudret sınırlarını, verdikleri ve verecekleri bütün hükümleri, kısaca sahip oldukları tüm özellikleri **sizin ve atalarınızın** belirleyerek **uydurduğu** hayal ürünü birtakım **isimler hakkında benimle tartışıyorsunuz, öyle mi?"**

"Madem küstahlıkta bu kadar ileri gittiniz, **o hâlde,** başınıza gelecekleri **bekleyin bakalım, ben de sizinle birlikte bekliyorum!"**

72. Derken, engin lütuf ve **rahmetimiz sayesinde onu ve beraberindeki** mümin**leri** zâlimlerin elinden **kurtardık; ayetlerimizi inkâr edip inanmamakta diretenlere gelince,** tam yedi gece sekiz gün süren korkunç bir fırtınayla (*69. Hâkka: 7*) **hepsinin kökünü kazıdık!**

Ve zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlığın yaşadığı ibret verici olaylardan bir başka kesit:

73. Sonra Semud halkına, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Sâlih'i** elçi olarak görevlendirdik. Sâlih, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin, O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur!"**

"Bakın, Rabb'inizden size, benim Peygamberliğimi kesin olarak ispatlayan **apaçık bir mûcize gelmiş bulunuyor: Allah'ın** sizi sınamak üzere gönderdiği **şu devesi, sizin için** hem dürüstlük ve samîmiyetinizi sınayan bir imtihân, hem de gerçek Peygamberi tanımanızı sağlayan apaçık **bir mûcizedir!** Bu sahipsiz deveye karşı tavrınız, kaba kuvvete baş vurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediğinizi ortaya

koyan bir ölçü olacaktır. **O hâlde bırakın onu, Allah'ın arzında serbestçe otlasın ve sakın ona bir zarar vermeye kalkmayın, aksi hâlde can yakıcı bir azap sizi yakalayacaktır!"**

74. "Unutmayın ki, Allah Âd kavminin yok edilişinin **ardından, sizin** Hicr bölgesinde **egemen güç olmanızı sağladı ve size bu diyarda nice imkânlar bahşetti.** Öyle ki, ülkenin geniş **ovalarında** muazzam **saraylar dikiyor, dağlarını yontarak** güvenli **evler inşâ ediyorsunuz. Şu hâlde, Allah'ın nîmetlerini hatırlayın da, yeryüzünde** inkârı, zulmü, ahlâksızlığı yaygınlaştırarak **bozgunculuk yapmayın!"**

75. Salih'in bu çağrısına karşılık, **halkı içerisinden,** onların emeğini sömürerek elde ettikleri güç ve servetle küstahça **üstünlük taslayan** ve Allah'a boyun eğmeyi kibirlerine yediremeyen **ileri gelenler;** ezilmiş, sömürülmüş ve **geri bırakılmış kesimdeki inançlı insanlara, "Siz, gerçekten de Sâlih'in Allah tarafından gönderilmiş** bir Peygamber **olduğunu mu düşünüyorsunuz?** Sakın o, sizi kullanarak iktidarı ele geçirmek isteyen bir mâceraperest olmasın?**" dediler. Onlar da, "Doğrusu biz, onun aracılığıyla gönderilen** o dosdoğru inanç sistemin**e** yürekten **inanıyoruz!" diye cevap verdiler.**

76. Buna karşılık, **üstünlük taslayanlar, "Fakat biz, sizin bu inandıklarınızı kesinlikle reddediyoruz!** Çünkü evrensel adâlet, doğruluk, erdemlilik, fedâkârlık, hak, hukuk gibi safsatalarla keyfimizi bozmaya hiç niyetimiz yok!**" dediler.**

77. Ardından da, Rab'lerinin emrine başkaldırdılar ve Allah'a itaatin simgesi olan **deveyi kesip öldürdüler.** Üstelik **Sâlih'e** meydan okuyarak, **"Ey Sâlih!" dediler, "Eğer sen** gerçekten **Peygambersen, haydi bizi tehdit edip durduğun** şu azâb**ı getir** de görelim**!"**

78. Bunun üzerine, ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayarak şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **sarsıntı çarpıverdi onları; böylece,** düne kadar güven içinde oturdukları **yurtlarında, oldukları yere** cansız **serildiler!**

79. Sâlih, bu müthiş olaydan sonra oradan ayrıldı. **Bakışlarını öteye çevirerek, "Ey benim** isyankâr **halkım;** ne olurdu, sözümü dinleyip zulüm ve haksızlıklardan vazgeçseydiniz! Oysa, **ben size Rabb'imin mesajını iletmiş,** bu korkunç âkıbetten kurtarmak için **size** içtenlikle **öğüt vermiştim! Ne var ki siz, öğüt verenlerden hiç hoşlanmıyorsunuz!" dedi.**

80. Lut'u da, erkek erkeğe sapık ilişkilere giren azgın bir toplumu uyarması için görevlendirmiştik. **Hani o, halkına şöyle seslenmişti: "**Ey halkım! **Sizden önce dünyada hiç kimsenin yapmadığı bir hayasızlığı mı yapıyorsunuz?"**

81. "Aman Allah'ım! Demek **siz kadınları bırakıyor da, cinsellik arzunuzu tatmin etmek için erkeklere yöneliyorsunuz, öyle mi? Doğrusu siz, gerçekten sınırı aşmış bir topluluksunuz!"**

82. Fakat halkının bu uyarıya **cevabı, şu sözlerden öteye gitmedi: "Çıkarın şunları şehrinizden! Bunlar ne kadar da temiz insanlarmış böyle!"**

Böylece, Lut ile halkı arasında, yıllar sürecek zorlu bir mücâdele başladı. Fakat inkârcılar, tüm uyarılara rağmen ilâhî dâvetten yüz çevirdiler, azıttıkça azıttılar!

83. Bunun üzerine, onu ve ailesini bir gece vakti şehirden çıkararak, gelecek olan azaptan **kurtardık fakat karısı hariç,** çünkü o, kâfirlerin zulmünü onaylayarak o zâlimlerle birlikte **geride kalanlardan olmuştu!**

84. Ve geride kalanların **üzerlerine,** zalimleri kırıp geçiren azap taşlarını **yağmur** gibi **yağdırdık! İşte,** bu ibret verici olaya bir bakın da, **suçluların cezası nasılmış, görün!**

85. Sonra Medyen halkına, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Şuayb'ı** elçi olarak gönderdik. Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin, O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur! İşte Rabb'inizden size,** hakîkati tüm berraklığıyla ortaya koyan apaçık **bir delil** olarak, ilâhî mesaj **gelmiş bulunuyor. O hâlde, ölçü ve tartıda adâleti gözetin; hiç kimsenin hakkını çiğnemeyin! Yeryüzünde** ilâhî hükümler uygulanarak **düzen** ve denge **kurulmuşken, sakın orada bozgunculuk çıkarmayın!** İnsanı vahyin rehberliğinden uzaklaştırarak onu inkâr, zulüm ve ahlâksızlık bataklığına sürüklemeyin! **Eğer** gerçekten **inanıyorsanız, bu sizin** dünyada ve âhirette kurtuluşunuz **için en hayırlısıdır!"**

86. "İnananları baskı ve **tehditlerle Allah'ın yolundan çevirmek ve** asılsız iftiralarla, aldatıcı propagandalarla **bu yolu** insanların gözünde **eğri göstermek için, öyle her köşe başında pusuya yatmayın!"**

"Hatırlayın, bir vakitler sayıca **az idiniz de, Allah sizi çoğalt**arak güçlü, zengin ve müreffeh bir toplum yap**tı.** Sizden önce yeryüzünde **bozgunculuk çıkaranların sonu nice olmuş,** insanlık tarihine bir **bakın** da ibret alın**!"**

87. "Ey halkım! **Madem ki, içinizden bir grup benim getirdiğim** bu hakîkat**e inandı ve bir kısmı inkâr etti; o hâlde, Allah aramızda hükmünü verinceye kadar bekleyin!** Kuşkusuz **O, hükmedenlerin en hayırlısıdır."**

88. Şuayb'ın bu güzel sözlerine karşılık, **halkının büyüklük taslayan ileri gelenleri, "Ey Şuayb!" dediler, "Ya bizim** hayat tarzımıza tamamen uyup **dinimize dönersiniz, ya da seni ve seninle birlikte iman edenleri yurdumuzdan sürüp çıkarırız!** Ya bunu böylece kabul eder, bizi sever, bizimle birlikte bizim gibi aynı hayatı yaşarsınız, ya da çeker gider, ülkemizi terk edersiniz!" Bunun üzerine Şuayb, **"Peki, biz istemesek de** bizi zorla dinimizden döndürecek **mi**siniz? Zorla, baskıyla kalplerimize hükmedebileceğinizi mi sanıyorsunuz**?" diye cevap verdi.** Ve ekledi:

89. "Allah bizi sizin şu bâtıl **dininizden kurtardıktan sonra, eğer yeniden ona dönecek olursak, gerçekten** doğru ile yanlışı birbirine karıştırmış ve açıkça **Allah'a iftira etmiş oluruz. Oysa Rabb'imiz Allah** sizin dininize dönmemizi **dilemedikçe —**ki O inkâra dönmemizi dilemez— **ona dönmemiz asla söz konusu olamaz.** İnsanoğlunun bilgisi sınırlıdır, fakat **Rabb'imizin** sonsuz **ilmi her şeyi kuşatmıştır.** Bu yüzden **biz, yalnızca O'na güveniriz."**

Şuayb Peygamber hakîkati bile bile reddeden bu inatçı kâfirlerin imana geleceğinden iyice ümit kesince, Allah'a el açıp yalvarmaya başladı:

"Ey Rabb'imiz, artık bizimle şu zâlim **halkımız arasında hükmünü ver! Kuşkusuz Sen, hüküm verenlerin en hayırlısısın!"**

90. Halkının inkâr eden ileri gelenleri, müminleri iknâ yoluyla bu yoldan çeviremeyeceklerini görünce, bu kez kaba kuvvete başvurarak —ki küfrün değişmez mantığıdır bu— iman edenlere, **"Eğer Şuayb'a itaat edecek olursanız, kesinlikle hüsrana uğrayacaksınız!" dediler.**

91. Derken, ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **sarsıntı çarpıverdi onları ve** cansız bir hâlde, **oldukları yere seriliverdiler!**

92. Şuayb'ı yalancılıkla suçlayanlar... Onlar değildi sanki, düne kadar **yurtlarında şen şakrak dolaşanlar!** Evet, **Şuayb'ı yalanlayanlar... Asıl kendileri olmuştu korkunç felâkete uğrayanlar!**

93. Bunun üzerine Şuayb, **yüzünü öteye çevirerek, "Ey benim** isyankâr **halkım!" dedi,** "Ne olurdu, sözümü dinleyip zulmünüzden vazgeçseydiniz! Oysa **ben size Rabb'imin mesajını iletmiş ve** bu korkunç âkıbetten kurtarmak için içtenlikle **öğüt vermiştim! Fakat** böylesine azgın ve **inkârcı bir toplum için artık nasıl üzülebilirim?"**

94. Biz hangi ülkeye bir Peygamber veya dâvetçi **gönderdiysek, mutlaka o ülke halkını yoksulluk ve** benzeri **sıkıntılarla imtihân etmişizdir ki,** böylece gaflet uykusundan uyansınlar da, ne kadar âciz olduklarını idrâk ederek Allah'a yönelip **yalvarsınlar.**

95. Derken bir süre sonra bu **kötü durumu kaldırıp, onun yerine güzellikler veririz. Nihâyet, refah seviyeleri iyice yükselince** yavaş yavaş azgınlaşmaya başlayarak, **"Atalarımız da** zaman zaman böyle **sıkıntılı ve sevinçli anlar yaşamışlardı.** Demek ki, bu olaylar ilâhî bir uyarı, imtihân veya ceza filan değil, tamamen tesadüflere bağlı olarak öteden beri süregelen basit tabîat hâdiseleri ve sosyal olaylarmış!**" derler.** Böylece Allah'ın emirlerini bir kenara atıp, yeryüzünde fesat çıkarırlar. **Bunun üzerine, hiç beklemedikleri bir anda,** korkunç bir azap ile **onları ansızın yakalayıveririz!**

96. Oysa helâk edilen **ülkelerdeki toplumlar,** elçilerinin getirdiği hakîkate **iman edip** dürüst ve erdemlice davranarak kötülüklerden **sakınmış olsalardı,** onları elbette helâk etmezdik; tam tersine, **yerin ve göğün** bütün nîmet ve **bereketlerini önlerine sererdik! Ne var ki,** hakîkati bile bile **inkâr ettiler; Biz de onları, yaptıklarından dolayı cezalandırdık!**

97. Peki, şu anda yeryüzünde hüküm süren **dünya toplumları, geceleyin uyurlarken azâbımızın** ansızın gelip **tepelerine çökmeyeceğinden nasıl emîn olabiliyorlar?**

98. Veya bu **dünya toplumları, gündüz vakti** dünyanın zevk ve nîmetlerine dalmış **oyalanıp dururlarken, azâbımızın gelip çatmayacağından nasıl emîn olabiliyorlar?**

99. Evet, **Allah'ın plânından** ve bu plân uyarınca mutlaka gelecek olan azabından **nasıl emîn olabiliyorlar? Oysa ancak hüsrana mahkûm olmuş bir toplum, kendisini Allah'ın plânına karşı güvende hissedebilir.**

100. Önceki nesillerin helâk oluşunun **ardından** bugün **bu ülkelerde egemenlik sürenler** şu gerçeği **hâlâ kavrayamadılar mı ki, şâyet dileseydik, işledikleri günahlar yüzünden pekâlâ onları da mahvedebilirdik! Yâhut kalplerini mühürlerdik de,** değil hakîkate iman etmek, onu **işitemezlerdi bile!**

101. Ey Peygamber ve onu adım adım izleyen Müslüman! **İşte böylece sana,** geçmişte helâk edilmiş **bu toplumların yaşadığı olaylardan bir bölümünü anlatıyoruz. Gerçekten de Peygamberleri,** hakîkatin bütün delillerini ortaya koyarak **onlara** mûcizeler göstermiş, **apaçık deliller getirmişlerdi. Ne var ki onlar, başlangıçta** bir kere **inkâr ettikleri hakîkate,** kibir ve inatları yüzünden **bir türlü inanmaya yanaşmadılar. Allah,** hakîkati bile bile reddeden bu gibi **inkârcıların kalplerini işte böyle mühürler!**

102. Çünkü **Biz onların çoğunda, en ufak bir** doğruluk, dürüstlük, **vefâkârlık görmedik; tam tersine, pek çoklarının** sözünde durmayan, ahlâksız ve **yoldan çıkmış** günahkâr **kimseler olduğunu gördük!**

103. Derken onların ardından Mûsâ'yı, Peygamberliğini ispatlayan mûcizeler ve hakîkati açıkça ortaya koyan **ayetlerimizle birlikte Firavuna ve onun önde gelen yöneticilerine gönderdik fakat onlar,** mûcizeler karşısında düştükleri âcizliği idrâk etmelerine rağmen, buyruklarımıza karşı gelerek **ayetlerimize karşı zâlimce bir tutum takındılar. Fakat bak, bozguncuların sonu nasıl olmuş:**

104. Mûsâ, "Ey Firavun!" dedi, "Hiç şüphen olmasın ki, ben, tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi ve **Efendisi** olan Allah **tarafından** size gönderilmiş **bir elçiyim!"**

105. "Allah hakkında gerçek dışında bir şey söylememek, benim için bir insanlık ve kulluk **borcudur.** Benim görevim, Allah'ın bana

bildirdiği hakîkati dile getirmekten başka bir şey değildir. **Bakın,** sözlerimin doğruluğunu ispatlamak üzere, **size Rabb'inizden apaçık bir delil getirdim; o hâlde,** şu köleleştirmiş olduğun **İsrail Oğulları'nı bırak da, benimle birlikte** Mısır'dan çıkıp atalarının yurduna, Filistin'e **gelsinler.**

106. Firavun, "Gerçekten bir mûcize getirdiysen, haydi onu göster bakalım, eğer doğru söylüyorsan!" dedi.

107. Bunun üzerine Mûsâ **asâsını atıverdi yere; bir de ne görsünler,** o cansız değnek, **kocaman bir yılana dönüşmüş!**

108. Ve elini koynuna sokup **çıkardı; bir de ne görsünler,** koynuna sokmadan önce normal olan **eli,** şimdi **görenlere** hayranlık verecek derecede ışıl ışıl, **bembeyaz!**

Böylece Firavunun ve adamlarının, Mûsâ'nın doğru söylediğine dâir en ufak bir kuşkuları kalmadı. Fakat kibir ve ihtirâsları onları imandan alıkoydu. Bu yüzden, Mûsâ'nın dâvetini etkisiz kılmak amacıyla plânlar kurmaya başladılar:

109. Firavun'un halkından önde gelen toplumda söz sahibi kimse**ler, "Bu** adam," **dediler, "olsa olsa, işini iyi bilen bir sihirbazdır!"**

110. "Tek amacı, tahtınızı ele geçirip **sizi yurdunuzdan çıkarmak."** Bunun üzerine Firavun, **"Peki, teklifiniz nedir?"** diye onlara sordu.

111. Dediler ki: "Yılana dönüşen bu asâ Mûsâ'nın elinde olduğu sürece, onu öldürmemize imkân yok. Hadi öldürdük diyelim, o zaman da İsrail Oğulları isyan edecektir ki, bunu asla göze alamayız. İyisi mi, **onu ve kardeşini** bir süre **oyala,** bu arada **tüm ülkeye haberciler gönder ki,"**

112. "Bütün usta ve mahâretli **sihirbazları toplayıp senin huzuruna getirsinler.** Sonra onları ve Mûsâ'yı halkın huzurunda yarıştıralım. Nasıl

olsa halk, sihirbazların göz boyaması ile Peygamberin mûcizesi arasındaki farkı ayırt edemez. Mûsâ'nın taraftar toplamasına, ancak bu şekilde engel olabiliriz."

Bu teklif kabul edildi ve plân uygulanmaya başlandı:

113. Ülkenin dört bir yanından getirilen **sihirbazlar, Firavun'un huzuruna çıkarak, "Eğer** Mûsâ'ya karşı **üstün gelirsek,** iyi **bir ödülü hak etmiş oluruz** değil mi?" **diye sordular.**

114. Firavun, **"Elbette!" diye cevapladı, "Üstelik o zaman, en yakın** ve en seçkin **adamlarımdan olacaksınız."**

Derken Mûsâ ile sihirbazlar, bir bayram sabahı, şehrin büyük meydanında toplanan halkın karşısına çıktılar:

115. Sihirbazlar, "Ey Mûsâ! Mahâretini göstermek için ilk önce **sen mi** asânı **atmak istersin, yoksa** elimizdekileri önce **biz mi** ortaya **atalım?" diye sordular.**

116. Mûsâ hiç korkmadan, "Önce **siz atın!" dedi. Sihirbazlar** önceden hazırladıkları iplerini ve **değneklerini** meydanın ortasına **atınca, insanların** gözlerini boyayıp onları **büyüleyerek dehşete düşürdüler; böylece, gerçekten büyük** ve etkileyici **bir sihirbazlık gösterisi sundular.** Zira attıkları sopalar ve ipler, ortalıkta hareket eden korkunç yılanlara, çıyanlara dönüşmüşlerdi. Bu manzara karşısında, Mûsâ bile korku içerisinde donakalmıştı.

117. Biz de Mûsâ'ya, "Asanı meydandaki yılanların ortasına **at!" diye vahyettik.** Mûsâ da yeniden cesaret kazanarak asâsını attı. **Bir de ne görsünler;** Mûsâ'nın asâsı, dev bir yılana dönüşerek **büyücülerin gerçek gibi gösterdikleri** yılan, çıyan türünden **ne varsa hepsini birer birer yalayıp yutuyor!**

118. Böylece, hakîkat tüm berraklığıyla **ortaya çıktı ve** sihirbazların birer düzenbaz, Mûsâ'nın ise gerçek bir Peygamber olduğu anlaşıldı; ayrıca gerek Firavun'un, gerek sihirbazların **yaptıkları** işler, kurdukları bunca hile ve entrikalar **boşa gitmiş oldu.**

119. İşte o anda, hepsi müthiş bir **yenilgiye uğrayıp küçük düştüler.** O hâlde, ey müminler; siz de zamanınızın Mûsâ'sı olup zâlimlerin karşısına Allah'ın ayetleriyle —ki Mûsâ'nın asâsından çok daha büyük bir mûcizedir— çıktığınız takdirde, emîn olun ki, benzer firavunların her türlü sihirbazları, düzenleri ve sistemleri, Allah'ın ayetleri karşısında eriyecek, böylece zâlimler bir kez daha yenilgiye uğrayıp küçük düşecek, hattâ onların "sihirbazları" bile, hakîkatin gücü karşısında teslim olmaktan kendilerini alamayacaklardır:

Evet, apaçık mûcizeleri görmesine rağmen, Firavun hakîkati kabule yanaşmadı. Fakat hakîkati görür görmez kalbinden vurulan birileri vardı:

120. Sihrin mahiyetini ve etki sınırlarını çok iyi bildiklerinden, Musa'nın yaptığının apaçık bir mûcize olduğunu anlayan **sihirbazlar,** gördükleri mûcize karşısında derhâl **secdeye kapandılar ve:**

121. "İman ettik biz, âlemlerin Rabb'ine!" dediler,

122. "Mûsâ ile Hârûn'un dâvet ettikleri, tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi ve efendisi olan o âlemlerin **Rabb'ine!"**

123. Bu manzara karşısında çılgına dönen **Firavun, "Ben size izin vermeden ona inandınız, öyle mi?" diye haykırdı,** "Demek siz, ta başından beri Mûsâ adına çalışan birer ajan idiniz! Nasıl da akıl edemedim? **Aslında** bütün **bu** olup bitenler, bu ülkenin **halkını buralardan sürüp çıkarmak** ve böylece tahtımıza, tacımıza konmak **için** daha siz **şehirde** iken bana karşı **hazırlamış olduğunuz** sinsi **bir tuzaktan ibaret! Fakat şimdi görürsünüz siz:"**

124. **“**Otoriteme başkaldırma cüretinde bulunduğunuz için, **yemin olsun ki,** önce **ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama kesecek,** sonra da **hepinizi** çarmıha gerip **asacağım!”**

125. Bu tehditler karşısında zerre kadar sarsılmayan sihirbazlar, “Hiç önemli değil!” diye **cevap verdiler, “Biz zaten** eninde sonunda **Rabb’imize döneceğiz!** Bu ha üç gün önce, ha üç gün sonra olmuş, ne fark eder?**”**

126. **“**Belli ki, **sen ancak, Rabb’imizden bize gelen ayetlere inandık diye bizden** böylesine **nefret ediyor** ve sırf bu yüzden bizi cezalandırmak istiyor**sun!** Yoksa iddia ettiğin gibi bir komplo içerisinde olmadığımızı sen de adın gibi biliyorsun.**”**

Sonra Allah’a el açıp yalvardılar:

“Ey Rabb’imiz, bu zâlimin zulmüne karşı **bize dayanma gücü ver ve** yalnızca sana boyun eğen **Müslümanlar olarak canımızı al!”**

Böylece, Firavunun saltanatını koruma adına Mûsâ’ya meydan okuma cüretini gösteren sihirbazlar, ruhlarında müthiş bir devrim gerçekleştirerek müminler kervanına katılmış ve aynı günün akşamı şehâdet şerbetini içerek en yüce makâma ulaşmışlardı. Onların bu “şehâdeti” Firavun’un bütün suçlamalarını anlamsız kılmış ve Hz. Mûsâ’nın Peygamberliğini açıkça gözler önüne sermişti. Bunun üzerine:

127. Firavun’un soydaşları arasından önde gelen yönetici takımı, kraldan fazla kralcı kesilerek, “Ey firavun!” **dediler, “Mûsâ’yı ve taraftarlarını,** birlik ve beraberliğimizi bozarak **bu ülkede karışıklık çıkarsınlar da seni ve tanrılarını terk etsinler diye mi** sağ **bırakıyorsun?”** Firavun, **“**Merak etmeyin, **İsrail Oğulları’nın erkek çocuklarını öldürecek, kızlarını da** her türlü hizmetimizde kullanmak

üzere **sağ bırakacağız ve yine tepelerinde ezici üstünlüğümüzü sürdüreceğiz!" dedi.**

128. Bu arada **Mûsâ, halkına** inanç ve kulluğun esaslarını öğreterek **şöyle diyordu: "**Ey halkım! Bütün kuvvet ve kudretin Allah'ın elinde olduğunu ve O dilemedikçe, hiç kimsenin size bir şey yapamayacağını bilin! Sakın ola ki, ümitsizliğe düşmeyin! Yalnızca **Allah'ın yardımına sığının ve** O'nun yolunda zâlimlere karşı mücâdele verirken, tam bir direnç göstererek **sabredin! Hiç şüphesiz, yeryüzü Allah'ındır ve oraya dilediği kullarını egemen kılar.** Unutmayın, dünyada da, âhirette de mutlu **son** ve nihâî zafer, Allah'a saygıyla bağlanarak kötülüklerden titizlikle **sakınan** dürüst ve erdemli **kimselerin olacaktır!"**

129. Ama onlar, "Ey Mûsâ!" diye **yakındılar, "**İyi hoş söylüyorsun da, **sen bize** Peygamber olarak **gelmeden önce de eziyet çekiyorduk, şimdi sen bize geldikten sonra da** aynı eziyeti fazlasıyla çekiyoruz! Güya bizi kurtarmaya gelmiştin, fakat uyuyan fitneyi uyandırdın ve Firavunu iyice azdırarak başımıza belâ ettin!**"** Buna karşılık Mûsâ, **"**Hele biraz daha sabredin, kardeşlerim! **Ümit ediyorum ki, Rabb'iniz düşmanlarınızı helâk edecek ve** onların ardından **yeryüzünde sizi egemen kılacaktır.** İşte asıl zor imtihân o zaman başlayacak: Allah, sizi güç ve servet ile imtihân etmek sûretiyle, nîmetler karşısında **nasıl davrandığınıza bakacaktır!" dedi.**

Derken ilâhî plân, aşama aşama gerçekleşmeye başladı:

130. Andolsun Biz, Mısır halkına **kıtlıklar vererek ve** orada yetişen **ürünleri azaltarak Firavun** ve **yandaşlarını** defalarca **cezalandırdık ki, belki** düşünüp **ibret alırlar.** Fakat ibret alamadılar. Şöyle ki:

131. Ne zaman kendilerine bir iyilik erişse, "Bu bizim doğru yolda olduğumuzu açıkça gösteren bir delil olup, **yalnızca bize aittir** ve sırf

bizim bilgi ve becerimiz sayesinde gerçekleşmiştir!**" derlerdi. Başlarına bir belâ gelince de, Mûsâ ve arkadaşlarının** kendilerine **uğursuzluk getirdiğini ileri sürerlerdi. Hayır; aslında uğursuzlukları** kendi kötülükleri yüzünden **Allah tarafından verilmiştir; ne var ki, pek çokları** bunu **bilmezler.**

132. Böylece, Firavun ve adamları Mûsâ'ya kafa tutarak, **"Sen bizi büyülemek için hangi mûcizeyi karşımıza getirirsen getir, yine de sana inanmayacağız!" dediler.**

133. Biz de, her biri başlı başına birer mûcize olarak, üzerlerine günlerce sel suları boşaltan **tufanı,** her yeri kaplayarak hayatı felç eden sürü sürü **çekirgeleri,** ürünleri mahveden zararlı **böcekleri,** nehirleri ve şehirleri dolduran **kurbağaları ve** içme sularını kızıla boyayan **kanı gönderdik.** Fakat bütün bu uyarılara karşılık, **küstahça kibirlenip** sürekli **suç işleyen bir topluma dönüştüler.**

134. Ne zaman yukarıda sözü edilen belâlardan bir **belâ başlarına çökse,** her defasında **"Ey Mûsâ!" diye yalvarıyorlardı, "Sana verdiği sözün hürmetine, bizim için Rabb'ine yalvar** da şu belâyı başımızdan kaldırsın! Yeminle söylüyoruz, **eğer bu azâbı bizden uzaklaştırırsan, sana kesinlikle iman edeceğiz ve İsrail Oğulları'nın seninle birlikte** Mısır'dan çıkıp **gitmesine izin vereceğiz!"**

135. Fakat başlarındaki azâbı —geçici bir süre için— kaldırdığımız anda, hemen verdikleri sözden cayıveriyorlardı.

136. Biz de bunun üzerine, ayetlerimizi yalan sayıp göz ardı ettikleri için, hepsini cezalandırıp denizde boğduk!

137. O güne kadar ezilen, hor görülen ve **güçsüz bırakılan** mümin **toplumu ise,** her karış toprağını bol bol nîmet ve **bereketlerle**

donattığımız kutsal **toprakların doğusuna batısına** yani Filistin diyarına **egemen kıldık.**

Ve böylece, Rabb'inin İsrail Oğulları'na vermiş olduğu o güzel söz, —zorluklara göğüs gererek **sabretmeleri sayesinde—** tam olarak **gerçekleşmiş oldu.** Zâlimlere gelince:

Firavun ve adamlarının yaptıkları ve yükselttikleri her şeyi yerle bir ettik. Yani onları denizde boğduktan sonra, âhireti kaybetme pahasına uğrunda mücâdele ettikleri malı, servet, şan, şöhret ve saltanatlarını yıkıp yok ettik.

İşte, Mûsâ ve arkadaşları için asıl imtihân, bundan sonra başlıyordu:

138. Biz İsrail Oğulları'nı denizden karşı tarafa **geçirdikten sonra, birtakım putlara tapmakta olan bir toplulukla karşılaştılar.** Yüzyıllarca putperest bir toplumun esâreti altında yaşamış olan bu insanlar, **"Ey Mûsâ!" dediler, "Bize de bunların tanrıları gibi** görebileceğimiz, dokunabileceğimiz **bir tanrı yap!"** Buna karşılık **Mûsâ, "Siz gerçekten de câhil bir toplumsunuz!" dedi.**

139. "Çünkü sizin imrenerek kendinize model aldığınız **bu insanların içinde bulundukları** inanç sistemi **yok olup gitmeye mahkûmdur, yaptıkları da** tamamen boş ve **yanlıştır!"**

140. Ve sözlerine devamla, **"Hem Allah sizleri tüm insanlara üstün kılmışken, nasıl olur da sizin için O'ndan başka** hükmüne boyun eğilecek bir otorite, kulluk ve ibâdet edilecek **bir tanrı arayabilirim?" dedi.**

141. Ve onlara, Allah'ın şu sözlerini iletti: **"Sizi Firavun ve ordusundan nasıl kurtardığımızı hatırlayın: Hani onlar size en acı işkenceleri çektiriyor;** bir soykırımı olarak neslinizi yok etmek için **oğullarınızı**

boğazlıyor, kadınlarınızı utanç verici işlerde kullanmak üzere **sağ bırakıyorlardı. İşte bütün bunlarla, Rabb'iniz sizi** eğitip olgunlaştırmak ve böylece insanlığı doğru yola ileten örnek ve öncü bir toplum yapmak üzere **çetin bir sınavdan geçirmekteydi."**

142. Derken, **Mûsâ'ya** Tevrat'ın ilk ayetlerini vermek üzere huzurumuza çağırmadan önce, oruç ve benzeri ibâdetlerle bu büyük buluşmaya hazırlanması için ona Sînâ Dağında otuz gün **otuz gecelik bir süre belirledik; sonra buna bir on** günlük rûhî hazırlık süresi **daha ekledik; böylece Rabb'inin ona belirlediği süre kırk geceye tamamlanmış oldu. Mûsâ,** kendisiyle birlikte Sina dağının eteklerine kadar gelen **kardeşi Hârûn'a, "Ben yokken bu halka sen önderlik edeceksin;** onlara **güzellikle davran ve sakın bozguncuların yolundan gitme!" dedi.**

143. Nihâyet Mûsâ, belirlediğimiz zamanda buluşma yerine geldi. Rabb'i kendisiyle konuşmaya başlayınca, bunun verdiği sonsuz zevk ve heyecanla, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Bana** kendini **göster ki sana** doyasıya **bir bakayım!"** Buna karşılık, Allah **şöyle buyurdu: "Sen beni** dünya gözüyle **asla göremezsin!** Çünkü buna dayanamazsın! Fakat mutlaka beni görmek istiyorsan, önce **şu dağa bak;** şimdi ona görüneceğim, **eğer o** sapasağlam **yerinde kalırsa, o zaman sen de beni görebilirsin demektir." Ve Rabb'i dağa tecelli edi**p ona nurunu gösteri**nce, onu paramparça etti ve** bu olayın dehşetiyle, **Mûsâ bayılıp yere düştü. Sonra ayılıp kendine gelince, "**Ey Rabb'im!" **dedi, "Sen her türlü noksanlıktan uzaksın, yücesin! Affına sığınarak sana yöneliyorum! Ve ben,** Seni dünya gözüyle görmenin imkânsız olduğunu görerek, Sana Senin istediğin gibi **inananların ilkiyim!"**

144. Bunun üzerine, Allah **şöyle buyurdu: "Ey Mûsâ! Hem** sana **verdiğim elçilik göreviyle ve hem de** seninle özel **konuşmam sayesinde, seni insanlar arasından seçip yücelttim; o hâlde sana**

verdiğim şu levhalarda yazılı olan emirler**e sımsıkı sarıl ve** Rabb'ine gönülden boyun eğerek **şükreden bir kul ol!"**

145. Biz bu levhalara, Allah'ın rıza ve gazab yollarını anlatan Müslümanca yaşamaya dair **çeşitli nasihatleri ve** insanlığı dünya ve âhirette kurtuluşa iletecek **her şeyin açıklamasını Mûsâ için yazmıştık.** Ve buyurmuştuk ki: **"Bunlara sıkıca sarıl! Halkına da emret; bunu en güzel şekilde tutsunlar."**

Yakında size, bir ibret ve imtihân olmak üzere **yoldan çıkmışların yurdunu göstereceğim.** Onlara da bu mesajı iletecek, hak ve hakîkatin bayraktarlığını yapacaksınız. Fakat inatla karşınıza dikilenler olacak. Zira bu kitap, yalnızca gerçeğe ulaşmak isteyenleri doğru yola iletir:

146. Yeryüzünde haksız yere kibirlenenleri, kalplerini kör ederek **ayetlerimden uzaklaştıracağım.** Çünkü onlar, hakîkati ortaya koyan **bütün mûcizeleri görseler, yine de inanmazlar. Doğru yolu görseler, onu izlenecek yol olarak benimsemezler fakat azgınlık yolunu görünce, onu derhâl kendilerine yol edinirler. Bütün bunlar da, ayetlerimizi yalan saymalarından ve onları göz ardı etmelerinden ileri gelmektedir.**

Oysa ki;

147. Âyetlerimizi ve âhiretteki o büyük **buluşmayı inkâr edenlerin** İslâm'ı ortadan kaldırmak için gösterdikleri bütün gayret ve **çalışmaları** sonuçsuz kalacak ve onların sözde iyilikleri de **boşa gidecektir. Onlar,** bu fecî âkıbeti bizzat kendileri hazırlamışlardır. Öyle ya, **yaptıklarından başka bir şeyin cezasını mı çekiyorlar?**

Nitekim, geçmişte yaşanan şu ibret verici örnek, bunu ne güzel anlatıyor:

148. Mûsâ'nın kavminden birçokları, **O'nun** vahiy almak üzere Sînâ dağına çıkmasının hemen **ardından, süs eşyalarından** edindikleri ve rüzgarın etkisiyle **böğürtü sesi çıkaran bir buzağı heykeline tapınmaya başladılar.**

Peki onlar, taptıkları **bu** eski Mısır putu**nun kendileriyle konuşmaktan bile âciz olduğunu, hele onlara asla doğru yolu gösteremeyeceğini göremiyorlar mıydı?** Evet, görmesine görüyorlardı, fakat işlerine öyle geldiği için, **onu** kendilerine tanrı **edindiler ve böylece** kendilerine **zulmetmiş oldular.**

149. Nihâyet akılları başına gelip **doğru yoldan sapmış olduklarını anladıklarında, pişmanlık içinde kıvranarak, "**Eyvah bize! **Eğer Rabb'imiz bizlere merhamet etmez ve bizleri bağışlamaz ise, kesinlikle kaybedenlerden olacağız!" diye feryat ettiler.**

150. Derken, Mûsâ kavmine dönünce, öfkeli ve üzgün bir hâlde, "Benden sonra arkamdan ne kötü işler yapmışsınız! Rabb'inizin emri gelinceye kadar bekleyemediniz mi?" diye çıkıştı. Sonra bu öfkeyle, üzerinde ayetler yazılı olan **levhaları** bir kenara, **yere attı ve** yerine vekil bırakmış olduğu **kardeşini saçından tutup sarsmaya başladı.** Kardeşi Hârûn, **"Ey anacığımın oğlu!" dedi, ve "Bu insanlar beni güçsüz gördüler ve az kalsın canıma kıyacaklardı. Ne olur, düşmanları bana güldürme ve beni bu zâlim insanlarla bir tutma!"** diye olup bitenleri bir bir anlattı.

151. Bunun üzerine Mûsâ, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Beni de, kardeşimi de bağışla ve bizi rahmetinle kuşat; hiç kuşkusuz Sen, merhamet edenlerin en merhametlisisin!"**

152. "Buzağıyı tanrı **edinenlere gelince, onların başına Rab'leri tarafından bir gazâb çökecek ve böylece, dünya hayatında**

alçaklığa mahkûm olacaklar!"

İşte Biz, hakikati çarpıtarak Allah adına yalanlar **uyduranları böyle cezalandırırız!**

153. İşlediği kötülüklerin ardından tövbe edip Allah'ın ayetlerine yürekten **iman edenlere gelince, elbette Rabb'in, bütün bunlardan sonra da son derece bağışlayıcıdır, merhametlidir.**

154. Nihâyet Mûsâ'nın öfkesi yatışınca, az önce öfkeyle bir kenara bıraktığı **levhaları** yerden **aldı. Bu levhalarda, Rab'lerinden korkanlar için yol gösterici ve rahmet kaynağı hükümler vardı.**

155. Derken **Mûsâ,** hep birlikte Allah'a yalvarıp bağışlanma dilemek üzere, **belirlediğimiz** ikinci bir **buluşma için, halkı arasından** onları temsil edebilecek **yetmiş kişi seçti.** Sonra beraberce Sînâ dağına çıkıp Rabb'in kelâmını işittiler. Fakat yine bazıları azgınlaşarak, "Ey Mûsâ, biz Allah'ı açıkça görmedikçe, sana asla inanmayacağız!" dediler. Üstelik bunu, tövbe etmek için geldikleri bir yerde söylüyorlardı. Bunun üzerine, **onları** o müthiş **sarsıntı yakalayınca, Mûsâ "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Dileseydin, onları da beni de daha önce helâk edebilirdin.** Bundan çok daha büyük günah işledikleri zaman bile onları affetmiştin; işte bu engin şefkat ve merhametine sığınarak sana yalvarıyorum, affet bizi Allah'ım! **Aramızdaki** bazı **kendini bilmezlerin işlediği** günahlar **yüzünden hepimizi helâk mı edeceksin?** Anlıyorum ki, **bütün bunlar,** aramızdaki ikiyüzlüleri ayıklamak üzere, herkese hak ettiği karşılığı vererek **dilediğini saptırdığın, dilediğini de doğru yola ilettiğin** çetin **bir imtihânından başka bir şey değildir. Bizim** biricik yardımcımız ve **koruyucumuz Sensin; bizi bağışla, bize merhamet eyle** yâ Rab! **Sen ki, bağışlayanların en hayırlısısın!"**

156. “Bize hem bu dünyada, hem de âhirette iyilikler ve güzellikler nasip eyle; çünkü **biz,** affını ümit ederek yalnızca **Sana yöneldik!”**

Buna karşılık **Allah, şöyle buyurdu: “Azâbımla,** kullar arasından **dilediklerimi cezalandırırım; rahmetime gelince, o her şeyi tamamen kuşatmıştır. Onu,** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden **korunanlara, zekâtını verenlere ve ayetlerime** yürekten **inananlara nasip edeceğim.**

157. Onlar ki, ellerindeki Tevrat’ta ve daha sonra **İncil’de** ismini ve özelliklerini **yazılı buldukları,** (*61. Saff: 6*) **okuma yazma** dahî **bilmeyen** bir kişi iken, insanlığı kurtuluşa iletecek bütün hidâyet bilgilerini içinde barındıran Kur’an gibi muhteşem bir mûcizeyi insanlığa duyuran Ahmed adındaki **Elçinin izinden gidecekler.** O Peygamber, **onlara iyiliği, güzelliği emredecek; kötü ve çirkin olan her şeyi de onlara yasaklayacak. Güzel ve temiz olan her şeyi onlara helâl kılarken, pis** ve zararlı **şeyleri onlara haram kılacak.** Sözde din adamlarının, insanlığın sırtına acımasızca yüklediği o anlamsız ve **ağır sorumluluk yüklerini sırtlarından indirecek,** insanlığı her alanda yücelmekten alıkoyan **üzerlerindeki o** kölelik, cehâlet ve bağnazlık **zincirleri**ni söküp **atacak!**

İşte, Peygamberlerin vaktiyle müjdelemiş olduğu **bu** Son **Elçiye iman eden, ona saygı gösteren,** mücâdelesinde **ona yardımcı olan ve onunla birlikte gönderilen** Kur’an adındaki ilâhî **ışığın aydınlığında yürüyenler var ya, işte onlar,** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erenlerdir.**

Ve nihâyet, Son Elçi geldi ve işte çağrısını yapıyor:

158. De ki: "Ey insanlar! Gerçekten ben, Allah'ın tüm insanlığa göndermiş olduğu elçisiyim. O Allah ki, göklerin ve yeryüzünün egemenliği yalnızca O'na aittir; O'ndan başka hükmüne boyun eğilecek hiçbir otorite, hiçbir **tanrı yoktur; hayat veren de, öldüren de** yalnızca **O'dur. Şu hâlde, Allah'a ve Elçisine, şu okuma yazması** bile **olma**dığı hâlde, kalbine nakşedilen Kur'an sayesinde insanlığı kurtuluşa iletecek bütün hidâyet bilgilerini göğsünde topla**yan Peygambere —ki bizzat kendisi de Allah'a ve O'nun** bütün kutsal kitaplardaki **sözlerine** yürekten **inanmaktadır— iman edin ve onun izinden gidin ki, doğru yolu bulabilesiniz!**

159. Mûsâ'nın halkı arasında, insanları **hakîkate yönelten ve bu hakîkate dayanarak adâleti gerçekleştiren bir topluluk vardı.**

160. Biz İsrail Oğulları'nı, Yakup Peygamberin on iki oğlundan türeyen **oymaklar hâlinde on iki kabîleye ayırdık.** Çölde giderlerken, **halkı Mûsâ'dan su isteyince ona, "Âsanla şu kayaya vur!" diye emrettik.** Mûsâ âsasıyla kayaya vurur vurmaz, **derhâl oradan on iki pınar fışkırdı ve** on iki boydan **her biri,** bir başkasının hakkına saldırmaksızın **kendi su içeceği yeri** kolayca **öğrendi.** Ayrıca, çöllerin kavurucu sıcağından sizi korumak için, **bulutları üzerinize gölgelik yaptık ve "Size verdiğimiz güzel nîmetlerden yiyin!" diyerek üzerinize kudret helvası ve bıldırcın gönderdik.** Verimsiz çöllerde, gökten çiğ damlası gibi dökülen, yerden mantar gibi biten tatlı bir gıdayla sizi besledik ve gelip ayaklarınızın dibine düşen bıldırcın sürülerini size gönderdik. Ama bunca nîmetlere karşılık nankörlük ettiler. Ancak **onlar,** böyle yapmakla **bize değil, yalnızca kendilerine kötülük ediyorlardı.** Şöyle ki:

161. Hani, halkı zâlim olan bir şehri fethedecekleri zaman **onlara demiştik ki:**

“Şu şehre yerleşin ve nîmetlerinden dilediğiniz gibi serbestçe **yiyin,** için; **ama kapısından** kibir ve çalımla değil, **“**Günahlarımızı **bağışla** ey Rabb’imiz!**” diyerek** alçakgönüllülükle ve **saygıyla eğilerek girin ki, Biz de günahlarınızı bağışlayalım.** İşte böyle **doğru ve yararlı davranış gösterenleri, fazlasıyla ödüllendireceğiz.”**

162. Ama içlerindeki zâlimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. Allah’ın sözlerini ya değiştirdiler, ya da içlerini boşaltıp keyiflerince yorumlayarak kendi arzu ve heveslerine uydurdular. **Biz de o zâlimlerin yaptıkları kötülüklere karşılık, üzerlerine bir azap indirdik.**

163. Bir de **onlara, deniz kıyısındaki o kasaba** halk**ının durumunu sor: Hani onlar,** birtakım hileli yollarla **cumartesi yasağını çiğniyorlardı. Çünkü cumartesi** yasağına uyarak balık avını bırakıp tatil **yaptıkları gün, balıklar akın akın ortaya çıkarak** deniz kıyısına, **yanlarına kadar geliyor, cumartesi dışındaki günlerde ise onlara gelmiyorlardı. İşte, günah işlemeyi alışkanlık hâline getirdikleri için, biz onları böyle** çetin sınavlardan geçirerek **imtihân ediyorduk.**

164. O vakit içlerinden bir topluluk, kötülük yapanları engellemeye çalışanlara seslenerek, **“Allah’ın zaten** yeryüzünden silip **helâk edeceği, yâhut şiddetli bir şekilde azâba uğratacağı** besbelli olan **bir topluma** hâlâ **ne diye** boşu boşuna **öğüt verip duruyorsunuz?** Belli ki, bu adamların sizi dinlemeye niyetleri yok, artık niçin onlara tebliğ edeceğiz diye çırpınıp duruyorsunuz?**” demişti.**

Doğruları anlatmaya kararlılıkla devam edenler, **şöyle karşılık verdiler: “**Biz, üzerimize düşeni yaptığımıza dâir **Rabb’inize karşı bir mâzeret sunabilmek için** onlara öğüt veriyoruz; **hem** ne biliyorsunuz, **bakarsınız** öğüdümüzden etkilenirler de, dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek günah işlemekten **vazgeçerler!”**

165. Derken o zâlimler, **kendilerine yapılan öğüt ve uyarıları** göz ardı edip **unutunca, kötülükleri engellemeye çalışanları,** bütün toplumu saran o büyük azaptan **kurtardık; zulmetmekte direnenleri** ve onları uyarma görevini terk ederek bu zulme seyirci kalanları **ise, işledikleri günahlardan dolayı, şiddetli bir azap ile cezalandırdık!** Şöyle ki:

166. Onlar, iyice azgınlaşarak **kendilerine yasaklanan** çirkin davranış**ları ısrarla yapmaya devam edince, Biz de onlara, "Aşağılık maymunlar olun!" dedik.** Böylece, onları şeklen maymunlara dönüştürdük ve üç gün sonra helâk ettik. Onların izinden yürüyenleri ise, ihtirâsları uğruna tüm insânî değerleri ayaklar altına alan, gözü doymaz, onursuz ve kişiliksiz insanlar hâline getirdik.

167. Ve bu yüzden **Rabb'in,** şu kesin hükmünü **ilan etti: "**Yahudiler bu kötü huylarından vazgeçmedikleri sürece, **ta Kıyâmet Gününe kadar, onlara en ağır işkenceleri çektirecek** zâlim millet**leri başlarına musallat edeceğim!"**

Şüphesiz Rabb'in cezayı çabuk verendir. Dilerse, tüm günahkârları derhâl yok edebilir fakat **O,** aynı zamanda **çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

168. Daha sonra **onları,** parçalanmış **topluluklar hâlinde yeryüzüne dağıttık; içlerinde iyileri de vardır, kötüleri de. Onları, belki** doğru yola **dönerler diye** kimi zaman çeşitli nîmet ve **güzellikler bahşederek,** bazen de belâ **ve musîbetler vererek** sürekli **imtihân ettik.**

169. Derken, onların ardından, Kutsal **Kitabı**n sorumluluğunu **devralan** bozuk **bir nesil geldi. Onlar,** Allah'ın ayetlerini gizleme veya bozup değiştirme karşılığında, **şu değersiz dünyanın** gelip geçici **menfaatlerini alıyorlardı.** Bütün bunları yaparken de, **"**Nasıl olsa tövbe

eder ve eninde sonunda **bağışlanırız!" diyorlardı.** Sonra güya tövbe ediyorlar, fakat **karşılarına benzer bir menfaat çıkınca,** tövbelerini unutarak **onu da alıyorlardı.**

Peki onlardan, "Allah hakkında, yalnızca gerçeği, doğruyu söyleyeceksiniz!" diye Kutsal **Kitapta söz alınmamış mıydı?** Üstelik onlar, **kitaptaki** bu hüküm**leri** defalarca **okumamışlar mıydı?** O hâlde, sizi yeniden Kitaba dâvet ediyorum! Unutmayın ki, dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülüğün her çeşidinden **sakınanlar için âhiret yurdu,** bu dünyanın gelip geçici nimetlerinden **daha hayırlıdır, hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

170. Kitaba sımsıkı sarılan ve namazı dosdoğru kılanlara gelince; biz, iyilik yapanların mükâfâtını, elbette kayba uğratmayacağız!

Kutsal Kitap Kur'an'a sırt çeviren İsrail Oğulları'na hatırlat ki:

171. Hani Allah'a verdikleri sözün önemini iyice idrâk etmeleri ve bu antlaşmayı bozdukları takdirde doğabilecek vahim sonuçları belleklerinde hep canlı tutmaları için, Sînâ **dağı**nı yerinden söküp, tıpkı **bir** bulut **gölge**si **gibi üzerlerine kaldırmıştık da,** koskoca dağ, **başlarına yıkılacak sanmışlardı.** Bu hâldeyken, onlardan şu sözü almıştık:

"Size bahşettiğimiz Kitaba sımsıkı sarılın ve içindeki temel hayat prensip**leri**ni sürekli **aklınızda** ve gündeminizde **tutun ki,** yeryüzünde adâlet, barış ve huzuru sağlayarak kötülüklerden **sakınıp korunabilesiniz."**

Zaten her insan, daha kendisine ruh verilirken, yaratılışına nakşedilen fıtrî özellikler sayesinde, Rabb'ini bizzat yüreğinde hissetme ve O'na bağlanma ihtiyacı duyar:

172. Çünkü Rabb'in, Âdemoğullarının bellerinden, onların nesillerini alıp yaratır. Onlar dünyada bir insan olarak var oldukça her birini gönderdiği Peygamberler ve onların yolunda giden elçileri aracılığıyla muhatab kabul eder. **Onları bizzat kendileri hakkında şâhit tutarak, "Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?" diye sorar.** Onlar da lisân-ı hâl ile, **"Elbette!** Sen bizim yegâne koruyucumuz, sahibimiz, efendimiz ve Rabb'imizsin, biz de buna **şahidiz!" derler.** Ve bu olay, Kıyâmet Gününe kadar her insan ve her toplum için tekrar tekrar yaşanır.

Böylece Biz her insanın ruhunun derinliklerine, Peygamberler aracılığıyla ulaştırılan vahiy ve bu doğrultuda yaşanan hayatın etkisiyle Rabb'ini tanıyıp emirlerine itaat etme duygusunu yerleştirdik **ki,** yarın **Mahşer Gününde** hesaba çekilirken, **"Bizim bundan haberimiz yoktu!" demeyesiniz.**

173. Yâhut başka bir bahane öne sürerek, **"Aslında Allah'a** ilk önce **ortak koşanlar** biz değil, **atalarımızdı; biz ise, onların izinden giden** ve yaptıklarını taklit eden **bir kuşaktan başka bir şey değildik. Şu hâlde,** hak dini reddeden ve uydurdukları bâtıl inanç ve ideolojileri kurumsallaştırarak **bâtıla saplanan** önceki kuşak**ların işledikleri** günahlar **yüzünden bizi de mi helâk edeceksin?" demeyesiniz diye,** doğru yolu rahatlıkla bulmanızı sağlayacak imkanlarla sizleri donattık. Böylece, hangi olumsuz şartlarda yetişmiş olursa olsun her insan, aklını vahye teslim ettiği sürece, doğruyu eğriyi birbirinden ayırt edebilecek, kendisine tebliğ edilen hakîkati kabullenmekte zorlanmayacaktır.

174. İşte biz, gaflet uykusuna dalmış olan inkârcılar **belki** uyanıp yeniden Rab'lerine **dönerler diye, ayetleri**mizi **böyle ayrıntılı olarak açıklıyoruz!**

Ey Peygamber! Bu açıklamanın gereği olarak, her zaman ve her toplumda karşınıza çıkabilecek bir karakter tipini ortaya koymak üzere;

175. Onlara, şu adamın ibret verici **durumunu** bir örnek olarak **anlat:** Biz ona, mükemmel bir zekâ ve derin kavrayış yeteneği armağan etmiş, ilim ve hikmet nurlarıyla kendisini aydınlatmıştık. Bunun da ötesinde, insanı hakîkate ulaştıracak bütün delillerimizi önüne koymuş ve **ayetlerimizi** en üst seviyede anlama ve ilâhî Kitabın muhteşem güzelliğini kavrama yeteneğini **kendisine** cömertçe **bağışlamıştık. Fakat o,** yersiz bir gurura kapılarak ayetleri **elinin tersiyle bir kenara itiverdi; böylece, şeytan onu kandırıp peşine taktı ve sonunda,** diğer birçokları gibi, o da **azgınlardan biri olup çıktı!**

176. Eğer dileseydik, elbette onu ayetlerimiz sayesinde en şerefli makâma **yüceltebilirdik; ne var ki o,** ihtirâs ve **tutkularının peşine takılarak,** —sanki hiç ölmeyecekmiş gibi— şu gelip geçici **dünyaya saplanıp kaldı!**

Onun gibi azgın nankörlerin **durumu, tıpkı** doyumsuz **bir köpeğin hâline benzer;** kızıp kovmak için **üzerine gitsen de dilini çıkarıp hırlar,** nefes nefese solur, kendi hâline **bıraksan da! İşte, ayetlerimizi yalanlayan kimselerin durumu,** aynen **böyledir.** Ey Müslüman, yoldan çıkan insanlara **bu** ibret verici **örneği anlat; belki** bu sayede öğüt alıp **düşünürler.**

177. Evet, **ayetlerimizi yalanlayan ve** böylelikle, bizzat **kendilerine yazık etmiş olan insanların durumu, ne kötüdür!**

Bu duruma düşmek istemiyorsanız, değer yargılarını Allah'tan, yani O'nun kitabından almalı, onun rehberliğinde hayat programınızı çizmelisiniz. Zira:

178. Allah kimi doğru yola iletirse, işte odur doğru yolda yürüyen; kimi de sapıklığa düşürürse, işte onlardır, gerçek anlamda **ziyâna uğrayanlar!**

179. Doğrusu Biz, cinler ve insanlar arasından, kalpleri ve akılları **olup da, onlarla** gerçeği **kavramayan; gözleri olup da, onlarla** doğruları **görmeyen; kulakları olup da, onlarla** hakîkati **işitmeyen nicelerini,** bu inatçı, önyargılı, kibirli tavırlarından dolayı **cehennemlik yapmışızdır. İşte onlar,** inanç, ahlâk ve erdemlilikten yoksun olmaları yönüyle **tıpkı hayvanlar gibidirler; hattâ daha da aşağı!..** Çünkü bunlar, —hayvanların aksine— kendilerini hakîkate ulaştıracak akıl ve idrâk yeteneğine sahip oldukları hâlde özgür iradeleriyle inkâra saplanmışlardır. **Gaflet bataklığında yüzenler de, işte bunlardır.**

Çünkü Allah'ı gereğince tanımazlar; zayıf ve âciz varlıkları ilâhlık mertebesine yüceltirken, zayıflık ve acziyet ifâde eden bir çok insânî özellikleri Allah'a yakıştırmaya cüret ederler. Oysa ki:

180. En mükemmel özellikler, en **güzel** nitelikler ve **isimler Allah'ındır; öyleyse O'na, bu güzel isimlerle** seslenerek **duâ edin! O'nun** sıfat ve **isimleri hakkında yanlış yola sapanları** ve onların bâtıl inançlarını **terk edin!** Allah'ı tanımayıp O'na eksik ve çirkin sıfatlar yakıştıranlar, **yaptıklarının cezasını** eninde sonunda **çekecekler!**

Evet, cehennem için yaratılmış bunca gâfillere, sapıklara karşılık:

181. Yaratmış olduğumuz kullar **arasında,** insanları dâimâ **hakîkate yönelten ve bu hakîkate dayanarak adâleti gerçekleştiren bir topluluk da vardır.**

182. Âyetlerimizi yalanlamaya kalkışanları, hiç farkına varamayacakları biçimde adım adım **felâkete sürükleyeceğiz.**

183. Şimdilik **onlara,** akıllarını başlarına almaları için birazcık **mühlet veriyorum fakat** unutmayın ki, **benim plânım çok sağlamdır.**

O hâlde, Allah'ın ayetlerini inkâr edenler, bu mühleti fırsat bilsinler de, bir düşünsünler:

184. Peki, Allah'ın Elçisini akıl hastası olarak göstermeye çalışan Mekke müşrikleri, çocukluğundan beri yakından tanıdıkları **arkadaşlarında, delilikten eser görülmediğini hiç düşünmüyorlar mı?** Bütün hayatı boyunca, parlak zekâsı ve üstün kişiliğiyle gönlünüzde taht kurmuş olan bir insanı, alışık olmadığınız bir mesaj getirdi diye nasıl delilikle suçlayabilirsiniz? Hayır, tam aksine **o, ancak apaçık bir uyarıcıdır.**

185. Yâhut bu inkârcılar, **göklerin ve yerin nasıl** muhteşem **bir hükümranlık altında idare edildiğini görmüyorlar mı? Allah'ın yarattığı bunca varlıklara** ibret nazarıyla **hiç bakmıyorlar mı? Ve ecellerinin çoktan gelmiş olabileceğini hiç akıllarına getirmiyorlar mı? Bunlara da inanmıyorlarsa, artık hangi söze inanacaklar?**

Bütün bunlara rağmen, yine de inanmazlarsa, o zaman sapıklığı hak ediyorlar demektir:

186. Allah kimi saptırmışsa, hiç kimse onu doğru yola iletemez. Allah **böylelerini,** kibirli, inatçı, nankörce tavırlarından dolayı, inkâr ve **azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakır.**

Bu bocalama yüzündendir ki, yanı başlarındaki binlerce mûcizeyi görmezlikten gelirler de, 'mûcize' beklentisiyle, gâipten haber vermeni isterler:

187. Ey Peygamber! **Sana, kıyâmetin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: "Onun bilgisi, yalnızca Rabb'imin katındadır ve zamanı geldiğinde onu ortaya çıkaracak olan sadece O'dur.** Bu öylesine korkunç bir hâdisedir ki, **ne gökler dayanabilir onun dehşetine, ne de yeryüzü! O,** hiç beklemediğiniz bir anda, **sizi ansızın yakalayacaktır."**

Ey Peygamber! **Sanki sen,** kıyâmetin ne zaman kopacağını **biliyormuşsun gibi, sana** onun vaktini **soruyorlar.** Konunun önemine binâen, tekrar ve tekrar **de ki: "Onun bilgisi, yalnız Allah'ın katındadır, fakat insanların çoğu** bunu **bilmezler."**

188. Ey Muhammed! Peygamberlerin ancak birer fâni insan olduklarını, bu yüzden gaybı bilemeyeceklerini öğretmek üzere, onlara **de ki: "**Bakın, **Allah izin vermedikçe, ben kendime herhangi bir fayda veya zarar verecek güce sahip değilim.** Ayrıca, Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği bir âlem olan gaybı bildiğimi de söylemiyorum. **Şâyet gaybı bilmiş olsaydım,** kendi adıma **bir çok faydalar elde ederdim ve başıma herhangi bir kötülük de gelmezdi.** Fakat gördüğünüz gibi, ne gaybı bilirim, ne de başıma gelecek kötülükleri savabilirim. Zira **ben,** tanrısal niteliklere sahip olduğunu iddia eden bir meczup değil, **sadece,** size Allah'ın mesajını ileten **bir uyarıcı ve** bu mesaja **iman eden topluma** ilâhî nimetleri muştulayan **bir müjdeciyim,** bir Peygamberim**."**

Ve işte, uyarıyorum:

189. O Allah **ki, sizi** başlangıçta **bir tek candan** yani Âdem'den **yarattı ve yanında huzur** ve sukun **bulsun diye, on**unla aynı özden, aynı unsur**dan** Havvâ adındaki **eşini yarattı.** Ve insan nesli, bu ikisinden türeyip çoğalarak, bugüne kadar sürüp geldi:

Böylece, erkek **eşini sarıp kucaklayınca, kadın hafif küçücük bir yük yüklenir ve onu** karnında **taşımaya başlar. Nihâyet** hamilelik **iyice ağırlaşı**p doğum vakti yaklaşı**nca, ikisi de Rab'lerine el açıp, "**Ey yüce Rabb'imiz! **Eğer bize sağlıklı bir çocuk lütfedersen, kesinlikle** sana **şükreden kullar olacağız!" diye yalvarırlar.**

190. Fakat Allah **onlara sağlıklı bir çocuk bağışlayınca,** Yaratıcının **kendilerine lütfettiği** bu çocuğun dünyaya gelmes**inde** başka güçlerin de

pay sahibi olduğunu, dolayısıyla onlara da mutlak itaat edilmesi gerektiğini söyleyerek, **O'na ortaklar koşmaya başlarlar. Oysa Allah, onların müşrikçe yaklaşımlarının ürünü olan** ve içinde eksiklik, noksanlık, acizlik barındıran **bütün sıfatların üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

191. Onlar, hiçbir şey yaratamayan, bilakis **kendileri yaratılmış olan varlıkları mı** Allah'a **ortak koşuyorlar?**

192. Yani, **ne onlara yardım edebilecek, ne de kendilerini kurtarabilecek bir güce sahip olmayan** âciz **varlıkları mı?**

193. Size **doğru yolu göstermeleri için onlara yalvarsanız, size cevap bile veremezler;** öyle ki, **ha onlara duâ etmişsiniz, ha etmemişsiniz,** size hiçbir yararları dokunmayacak, **sizin için hiçbir şey değişmeyecektir.**

194. Ey kâfirler! **Allah'ı bırakıp da kendilerine** kulluk edip **yalvardıklarınız, tıpkı sizin gibi** yaratılmış **birer kuldur.** Ancak siz ve atalarınız, onlar adına putlar, heykeller diktiniz ve zamanla bu putları ilâhlaştırarak, önlerinde eğilmeye, onlara tapınmaya başladınız. **Eğer** bunların boyun eğilmeye, dua edilmeye lâyık varlıklar olduğuna dâir iddianızda gerçekten **samîmî iseniz, haydi onlara duâ edin de, duânızı yerine getirsinler bakalım!**

195. Hem nasıl olur da, kendinizden daha aşağı bir seviyede bulunan bu cansız taşlara, heykellere tapar, onlardan medet umarsınız? **Onların yürüyecekleri ayakları mı var, yoksa tutacakları elleri mi? Görecekleri gözleri mi var, yoksa işitecekleri kulakları mı?**

Ey Müslüman, "İlâhlarımız aleyhinde konuşmaktan vazgeçmeyecek olursan, onların gazâbına uğrayıp helâk olacaksın!" diyerek seni tehdit eden zâlimlere meydan okuyarak **de ki: "Haydi,** Allah'a **ortak koştuğunuz**

varlıkları yardımınıza **çağırın; sonra bütün hile ve entrikalarınızla çıkın karşıma ve** yüreğiniz yetiyorsa, bir an bile **göz açtırmayın bana!"**

196. "Çünkü benim yegâne sığınağım, koruyucum, yardımcım ve **dostum, bu Kitabı gönderen Allah'tır ve O,** iyilik yapan kullarını asla yardımsız, çâresiz bırakmayacaktır. Zira O, **iyilik yapanların dostu ve koruyucusudur."**

197. "Allah'ın yanı sıra, kendilerinden medet umarak yardıma **çağırdığınız** putlara ve diğer bütün düzmece ilâhlar**a gelince, onlar ne size yardım edebilirler, ne de kendilerini koruyabilirler!"**

198. Ey Peygamber! **Sen onları ne kadar doğru yola çağırsan da,** hakîkat karşısında kör ve sağır kesilen bu insanlar çağrına **kulak vermezler; sana baktıklarını sanırsın, fakat gerçekte** hiçbir şey **göremezler.** Öyleyse:

199. İçerisinde yetiştikleri olumsuz şartlardan dolayı hakîkati görmekte zorluk çeken bu insanlara kaba ve sert davranma, **sen af yolunu tut ve dâimâ iyiliği emret,** hakîkati bildikleri hâlde, inatla ona karşı koyan **câhillere aldırış etme!** Bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et! Fakat nihâyetinde sen de bir insansın; inatçı câhiller karşısında zaman zaman öfkene gem vurmakta zorlanabilirsin. Onun için:

200. Eğer şeytânî bir dürtü seni kışkırtıp anlamsız bir öfke ve heyecana **sürükleyecek olursa, hemen Allah'a sığın** ve O'nun bu konudaki tavsiyelerini hatırla! Unutma ki **O,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

201. Çünkü dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınanlar, yüreklerinde** insan bilincini kör eden **şeytânî bir kışkırtı duyar duymaz, derhâl** Kur'an'daki emir ve

tavsiyeleri **hatırlarlar ve işte o an,** duygularının esiri olmaktan kurtulur ve gerçeği **görürler.**

202. Şeytanların **yandaşlarına gelince,** işte şeytanlar, onları ancak **azgınlığa sürükleyebilir ve** onları bir kere avuçlarına aldılar mı, **bir daha da yakalarını bırakmazlar.**

203. Onlara, arzu ve heveslerini okşayacak bir ayet veya istedikleri türden **bir mûcize getirmedin diye, "**Madem Rabb'in bizim arzu ve beklentilerimize uygun ayetler göndermiyor, bâri **sen** bir şeyler **uydursaydın ya!" derler.** Onlara **de ki: "Ben, ancak Rabb'im tarafından bana gönderilen** emir ve direktif**lere uyarım!** Siz, dünyada ve âhirette kurtuluşun, mutluluğun yolunu gösteren mükemmel bir rehber, apaçık bir mûcize mi istiyorsunuz? **İşte bu** Kur'an ayetleri, **Rabb'inizden** gelen, gönülleri ve hayatı aydınlatan deliller, **basiretlerdir; inanan bir toplum için yol gösterici ve rahmet kaynağıdır.**

Şu hâlde, ey insanlar!

204. Kur'an okunduğu zaman, tam bir saygı ve teslimiyetle **ona kulak verin ve** Kur'an bir konuda hüküm vermişse, ona alternatif görüşler öne sürmeyin, **susup onu dinleyin ki,** bu sayede ilâhî **merhamete lâyık olabilesiniz!**

205. Ve sen, ey hakîkat yolunun yolcusu; **gönlünün tâ derinliklerinde,** engin bir tevazu ile boyun büküp **yalvararak ve** O'nun ihtişâm ve azameti karşısında titreyip **ürpererek, fakat** kendini bilmezlerin yaptığı gibi bağırıp çağırmadan, **sesini yükseltmeden, gece gündüz Rabb'ini an ve sakın** kibrin ve zevk-ü sefanın pençesine düşerek Rabb'ini unutan **gâfillerden olma!**

206. Çünkü Rabb'inin katında yüksek dereceye sahip **olanlar,** O'na **kullukta asla kibre kapılmazlar;** bilakis **O'nun** hayranlık verici

yüceliğini övgüyle anar ve O'nun huzurunda saygıyla **secdeye kapanırlar!**

Ve Allah'ın huzurunda boyun eğenler, bakın ne yüce mertebelere erişecek, ne muhteşem ödüller, ganîmetler kazanacaklar:

8. ENFÂL SÛRESİ

Medîne döneminde, hicretin ikinci yılında meydana gelen Bedir savaşından hemen sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayette geçen "enfâl: ganîmetler" kelimesinden almıştır. 75 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Muhammed! **Sana,** düşmanla savaşarak ele geçirilen silah, mal ve erzak gibi **ganîmetleri**n kime ait olduğunu **soruyorlar.** Üstelik bu konuda, yersiz ve kırıcı tartışmalara girişiyorlar: Bazı müminler, savaşta ele geçirdikleri ganîmetin kendilerine ait olduğunu ileri sürerken, —ki İslâm öncesi uygulama böyleydi— ganîmet toplamak yerine, kaçmaya başlayan düşmanı takip eden veya Allah'ın Elçisini koruyan diğer müminler, haklı olarak bunda kendilerinin de pay sahibi olduğunu iddia ediyorlar. **De ki: "**Her konuda olduğu gibi, **ganîmetler** hakkında da hüküm verme yetkisi **Allah'a ve** O'nun hükümlerini size ileten bir elçi olarak **Peygambere aittir.** Yani ganîmet, onu ele geçiren savaşçıya değil, kamuya ait bir maldır ve onun nasıl pay edileceğini Allah kırk birinci ayette bildirilecektir. **O hâlde, Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın; dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının, aranızdaki ilişkileri iyileştirip geliştirmeye çalışın ve** gerçekten **inanan kimseler iseniz, Allah'a ve Elçisine** kayıtsız şartsız **itaat edin!**

2. Gerçek **müminler ancak o kimselerdir ki, Allah**'ın adı **anıldığı zaman yürekleri** korku ve heyecanla **ürperir, kendilerine Allah'ın ayetleri okunduğu zaman, bu onların inancını** pekiştirirerek **artırır ve onlar,** yalnızca **Rab'lerine dayanıp güvenirler.**

3. Onlar ki, Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı —**ona gereken dikkat ve özeni göstererek, dosdoğru ve aksatmadan— **kılarlar ve kendilerine bağışladığımız nîmetlerden** bir kısmını, toplum yararına fedâkârca paylaşarak Allah için yoksullara **harcarlar.**

4. İşte gerçek anlamda inanmış olanlar, bunlardır. İşte onlar, Rab'leri katında en yüksek **derecelere erişecek,** ufak tefek kusurları affedilerek **bağışlanacak ve en kıymetli nîmetlere kavuşacaklardır.** Bu muhteşem nîmetlerin yanında dünya malının, savaş ganîmetlerinin ne değeri olabilir? O hâlde, ganîmetlerin size Allah tarafından fazladan ve peşin olarak lütfedilmiş bir hediye olduğunu unutmamalısınız, Allah'ın rızasını kazanmak ve böylece âhiret nîmetlerini elde etmek için çaba göstermelisiniz. Hiç kuşkunuz olmasın, nihâî zafer, kesinlikle inananların olacaktır! İşte buna çarpıcı bir örnek; Bedir Savaşı:

Hicretin ikinci yılında, yani mîlâdî 624'de, Mekke müşrikleri, Medîne'de oluşan İslâm toplumunu imhâ etmek amacıyla kapsamlı bir saldırı yapmaya karar vermişlerdi. Bunun için de, tüm gelirini bu savaş için harcamak üzere, ortaklaşa hazırladıkları büyük bir ticâret kervanını Ebû Süfyan komutasında Sûriye'ye gönderdiler. Kervan, dönüş yolculuğunda Medîne yakınlarından geçecekti. Bunu haber alan Allah'ın Elçisi, kervanı ele geçirmek üzere, 313 kişilik küçük bir askerî birlikle harekete geçti. Çünkü bu kervan, yurtlarından sürülen Müslümanların geride bıraktıkları tüm mal varlığına el koyan müşriklere aitti. Bu arada, Ebû Süfyan'ın acil yardım çağrısını alan bin kişilik tam teçhizatlı Kureyş ordusu, kervanı kurtarmak amacıyla Mekke'den yola çıkmıştı. Bunun üzerine Rasul-ü Ekrem, Allah'tan aldığı emir uyarınca, kervanı ele geçirmekten vazgeçip bu güçlü orduyla savaşmak üzere Bedir

vadisine doğru yöneldi. Hz. Peygamberin arkadaşları, böyle bir savaş için hazırlıklı değillerdi. İçlerinden, kendilerinin en az üç katı olan tam teçhizatlı bir orduyla savaşa girmekten çekinenler vardı. Fakat önde gelen Müslümanlar, Allah'a ve Elçisine sonsuz güven duyduklarını ve ölünceye kadar Peygamberin izinden ayrılmayacaklarını söyleyerek tüm tereddütleri bertaraf ettiler. Böylece iki ordu, Bedir'de karşı karşıya geldi ve Allah'ın yardımıyla, Müslümanlar Kureyş ordusunu tamamen bozguna uğratarak büyük bir zafer kazandılar. Müşriklerden yetmiş tanesi öldürüldü, bir o kadarı da esir alındı.

İşte Bedir savaşı öncesinde de, tıpkı ganîmetler konusunda olduğu gibi, yersiz itirazlar ve tartışmalar yaşanmıştı:

5. Nitekim Rabb'in, hak uğrunda seni Bedir savaşı için **evinden çıkardığı zaman da, müminlerden bir bölümü** bundan **hiç hoşlanmamıştı.**

6. Oysa kervana saldırmaktan vazgeçip Kureyş'in güçlü ordusuna doğru yönelmenizi size emreden, Allah'tan başkası değildi. Bunun böyle olduğuna dâir **hakîkat** tamamen **ortaya çıkmış olmasına rağmen,** müşriklerle savaşmayı tehlikeli görerek, **sanki göz göre göre ölüme gidiyorlarmış gibi,** hâlâ o konuda **seninle tartışıyorlardı.**

7. Hani Allah, bu iki topluluktan birinin —ya Kureyş ordusunun, ya da kervanın— **elinize geçeceğini** Peygambere müjdeleyerek **size söz vermişti fakat siz,** tehlikeye atılmaktan çekiniyordunuz. Güçlü Kureyş ordusunu bozguna uğratıp muhteşem bir zafer kazanmak yerine, **kuvvetsiz olan** kervan**ı ele geçirmek istiyordunuz. Oysa Allah, buyruklarıyla hakkı** —yani hak ve adâlet prensiplerine dayanan ve hakîkatin ta kendisi olan bu dîni— yeryüzünde **egemen kılmak ve** hakkın karşısında duran zâlimleri bozguna uğratarak **kâfirlerin kökünü kazımak istiyordu.**

8. Allah zalimlerle savaşmanızı emrediyordu ki, **—suçlular kahrından çatlasalar da— hakîkati** yeryüzünde **egemen kılsın ve** inkâr, zulüm, haksızlık temeline dayanan sistemleri, yani **bâtılı ortadan kaldırsın.**

9. Hani siz, en güçlü silahlarla donanmış düşman ordusuna karşı **Rabb'inizden yardım istiyordunuz; O da bunun üzerine, "Ben, birbiri ardınca** yeryüzüne inecek olan **bin melek ile size elbette yardım edeceğim!" diye duânıza cevap vermişti.**

Aslında bu vasıfları taşıyan kahramanların, meleklerin desteğine bile ihtiyacı yoktu. Nitekim:

10. Allah bunu, sadece, size ilâhî bir **müjde olsun ve bu sayede kalpleriniz huzura kavuşsun diye yapmıştı. Yoksa** zafer ve **yardım** meleklerden değil, **yalnız Allah katındandır. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

Hani Bedir savaşında susuz kalmış, abdest ve gusül için bile su bulamaz hale gelmiştiniz. Ayrıca, bulunduğunuz yer kumluk olduğu için ayaklarınız kuma gömülüyor, yürümekte zorluk çekiyordunuz. Şeytan bunları fırsat bilerek sizi tam korku ve ümitsizliğe düşürmek üzereydi ki;

11. İşte o zaman Allah, kendi katından gelen ve tüm korkuları, endişeleri kalbinizden söküp atan **bir** cesâret ve **güven duygusu olarak,** iliklerinize işleyen bir iç huzuru, ruhunuzu okşayan tatlı **bir uyku ile sizi** dalga dalga sarıp **bürüyordu.** Ardından da, **gökten üzerinize,** sağanak sağanak boşanarak hem susuzluğunuzu gideren, hem de kumluk araziyi pekiştirerek harekete elverişli hâle getiren beklenmedik **bir yağmur yağdırmıştı ki, böylece sizi** bedensel ve ruhsal kirlerden arındırarak **tertemiz kılsın, şeytanın** susuzluktan perişan olacağınız yolundaki **kir**li vesvese**lerini sizden gidersin, kalplerinizi** güçlendirip birbirine **bağlasın ve ayakları**nızı **yere sağlam bastırsın.**

12. Hani Rabb'in, meleklere diyordu ki: "Kuşkusuz ben, sizinle beraberim; o hâlde, inananların cesâretini artırarak, düşman karşısında **dimdik ayakta kalmalarını sağlayın! Ben,** sizleri göndererek **kâfirlerin yüreğine korku salacağım; öyleyse, vurun** kılıçlarınızla o zâlimlerin **boyunlarına, doğrayın onların bütün parmaklarını!"**

13. Çünkü onlar, Allah'a ve Elçisine başkaldırdılar; her kim de Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa, bilsin ki, **Allah'ın cezalandırması çok çetindir!**

14. İşte, zâlimlerin dünyadaki cezası **budur!** Ey zâlimler, şimdilik **onu tadın bakalım!** Fakat asıl cezayı cehennemde çekeceksiniz: Hakikati **inkâr edenler için, ateş azâbı var!**

15. Ey iman edenler! Kâfirlerle savaş meydanında **toplu hâlde karşılaştığınız zaman, —**sizin iki katınızdan fazla olmadıkları sürece— **sakın** korkup kaçarak **onlara arkanızı dönmeyin!**

16. Zira düşmanla göğüs göğse çarpıştığınız **öyle bir günde, —**taktik gereği çekilip tekrar **saldırmak amacıyla** plânlı ve kontrollü bir şekilde **bir tarafa çekilenler veya** mevzi değiştirip **bir başka bölüğe katılanlar hariç— her kim** dağılarak **arkasını dönüp kaçacak olursa, kesinlikle Allah'ın gazâbına uğrayacak ve varacağı yer, cehennem olacaktır! Ne korkunç bir son!**

Fakat kazandığınız zaferden dolayı da, sakın şımarıp gurura kapılmayın:

17. Onları aslında **siz** kendi kudretinizle **öldürmediniz fakat** size kuvvet, metânet ve cesâret vererek ve kâfirlerin yüreğine korku salarak asıl **Allah öldürdü onları ve** ey Muhammed, savaş başlamadan önce, düşmanın gözlerine isâbet eden o bir avuç kumu **attığın zaman da,** aslında **sen atmadın, fakat** bu atışın tesirlerini yaratarak, gerçekte **Allah attı** onu. **Ve** bunu, **kendi katından** bahşettiği, sonu hayırla biten **güzel**

bir sınavla müminleri imtihân etmek ve böylece onları sabır, disiplin ve mücâdele konusunda eğitmek **için** yaptı. **Şüphesiz Allah,** her şeyi hakkıyla **işitendir, bilendir.**

18. İşte inananların mükâfâtı da, **budur! Elbette Allah, kâfirlerin tüm hilelerini darmadağın edecektir!** O hâlde, iman eden bir ordunun artık yenilmesine imkân var mı? Gelelim inkârcılara:

19. Ey kâfirler! **Madem** savaş öncesi, Kâbe'nin örtüsüne sarılarak, "Ey Tanrımız! Hangimiz doğru yolda ise, savaşı o kazansın!" diye yalvararak aranızda kesin bir **hüküm** verilmesini **istiyordunuz; işte,** müminlere bahşedilen bu zafer sayesinde, haksız olduğunuzu tescil eden ilâhî **hüküm size ulaştı! Artık** aklınızı başınıza devşirip zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerseniz, sizin için iyi olur! Fakat** yeniden saldırganlığa **dönerseniz, Biz de** sizi cezalandırmaya **döner** ve bir kez daha belânızı veriri**z; üstelik** o güvendiğiniz gösterişli **ordularınız —ne kadar** güçlü ve **kalabalık olursa olsun— sizi kurtaramayacaktır! Çünkü Allah, dâimâ inananlarla beraberdir!** İnananların da ilâhî yardıma lâyık olmaları için, dikkat etmeleri gereken hususlar vardır:

20. Ey iman edenler! Allah'a ve O'nun Elçisine itaat edin; Kur'an'ın ve sünnetin ışık saçan mesajını yüreğinizin ta derinliklerinde hissederek **işittiğiniz hâlde, O'ndan yüz çevirmeyin!**

21. Ve Kur'an'ın buyruklarına **kulak asmadıkları hâlde, "**Biz, Rabb'imizin emirlerini her zaman **dinleriz!" diyen** Yahudiler ve ikiyüzlü**ler gibi olmayın!**

22. Çünkü Allah'a göre yaratıkların en kötüsü, aklını kullanmayan ve bu yüzden de hakîkat karşısında **sağır ve dilsiz** kesilen **kimselerdir!**

23. Eğer Allah, onlarda iyilik ve güzelliğe yöneliş konusunda en ufak bir eğilim, **bir hayır görseydi, onlara** hakîkati **elbette işittirirdi,** fakat onlarda hayır yok! Eğer Allah onlara hakîkati zorla **işittirseydi bile, yine de** çok geçmeden ondan **yüz çevirip dönerlerdi.** O hâlde, gerçek itaatin nasıl olması gerektiğini onlara gösterin:

24. Ey iman edenler! Allah ve Elçisi, bireysel toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasi, ahlâkî... yönlerden **yeniden dirilişinizi sağlayacak bir konuda size çağrı yaptığında, bu çağrıya mutlaka uyun! Şunu iyi bilin ki, Allah, kişi ile kalbi arasına girer** ve onu, itaatkârlığı sayesinde günaha düşmekten koruyup iyiliklere yönlendirir. Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda ölümü tadacak ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzurunda toplanacaksınız.**

25. Bu çağrıyı kulak ardı ederek Allah yolunda mücâdeleyi terk ettiğiniz takdirde, **yalnızca içinizdeki zâlimleri vurmakla kalmayacak,** aksine, bütün toplumu kasıp kavuracak savaş, fakirlik, anarşi, ahlâksızlık, yozlaşma, ruhsal ve toplumsal çalkantılar... gibi bir **felâket**in sizi perişan etmesin**den korkun; Allah'ın azâbının çok şiddetli olduğunu da bilin!** Daha önce Mekke'de yaşadıklarınızı unutmayın:

26. Yeryüzünde sürekli **ezilip horlanan bir avuç** zayıf, korumasız bir topluluk **olduğunuz ve** zâlim **insanlar tarafından her an yakalanıp yok edilme korkusuyla iç içe yaşadığınız günleri hatırlayın;** işte bu çaresiz durumda iken, Allah sizi zalimlerin elinden kurtardı; Medîne'ye göç etmenizi ve size kucak açan yeni bir ortamda güven ve huzur içinde **barınmanızı sağladı, sonra sizi** düşmanlarınıza karşı **yardımıyla güçlendirdi ve en güzel nîmetlerle** besleyip **rızıklandırdı ki,** kulluk görevinizi tam yaparak Rabb'inize **şükredesiniz!** Şu hâlde:

27. Ey iman edenler! Sakın hak yolda mücâdeleyi terk edip de, **Allah'a ve Elçisine ihânet etmeyin;** aksi hâlde, dininiz, malınız, aileniz,

sağlığınız, insânî değerleriniz, doğal güzellikleriniz gibi, korumanız için size teslim edilmiş olan **kendi emânetlerinize bile bile ihânet etmiş olursunuz!**

28. Şunu iyi bilin ki, mallarınız ve çocuklarınız, ancak ve ancak, iman ve teslimiyetinizi ölçmek üzere size emânet edilmiş birer **imtihân** aracın**dan ibarettir ve Allah'ın katında,** dünyanın basit ve gelip geçici nîmetlerinden çok daha **büyük bir ödül vardır.** Öyleyse, bu muhteşem ödülü kazanmak için var gücünüzle çalışın ve unutmayın ki, bu çabanızda Rabb'iniz sizi asla yardımsız bırakmayacaktır:

29. Ey iman edenler! Eğer siz Allah'a yürekten bir saygı ile bağlanarak dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih eder ve gücünüz yettiğince kötülüklerden **sakınırsanız,** o zaman Allah **size,** iyi ile kötüyü birbirinden **ayırt edebilmenizi sağlayacak bir kavrayış** ve sağlıklı düşünme yeteneği **verecek ve** küçük **günahlarınızı silerek sizi bağışlayacaktır.** Çünkü **Allah, büyük lütuf sahibidir.**

30. Ey Muhammed! **Hani o kâfirler,** İslâm'ın Mekke'de yayılmaya başladığını görünce, **seni** yakalayıp **hapsetmek veya** geceleyin ani bir baskınla **öldürmek, ya da** öz yurdundan sürüp **çıkarmak amacıyla, sana karşı** sinsice **tuzaklar kuruyorlardı. Fakat onlar bu tuzaklarla uğraşırken, Allah da** onların bütün hesaplarını altüst edecek müthiş **bir plân kuruyordu. Ve Allah,** ancak adâleti gerçekleştirmek ve zâlimlere gereken cezayı vermek için tuzak kurar; zira O, **plân kuranların en hayırlısıdır.**

O zâlimler ki;

31. Onlara ayetlerimiz tebliğ edilerek **okunduğunda, "Tamam, duyduk!" diyorlardı, "İstesek biz de buna benzer** hikayeler uydurabilir, doğruyu-eğriyi belirleyen değerler oluşturabilir, Kur'an'la boy

ölçüşebilecek güzel sözler **söyleyebiliriz.** Çünkü **bu** okuduğun ayetler, **öncekilerin** efsâne ve **masallarından başka bir şey değildir.”**

32. Ve yine küstahça bir edayla, **“Ey Allah’ımız! Eğer bu** Kitap **gerçekten senin katından gelmiş ise, başımıza gökten taşlar yağdır, yâhut bizi can yakıcı bir azâba uğrat!” diyorlardı.**

33. Oysa Allah, sen Mekke’de **onların arasında bulunduğun sürece,** tüm şehri helâk edecek şekilde **onlara azap edecek değildi; kaldı ki,** henüz İslâm çağrısı devam ederken, aralarındaki nice temiz yürekli insanların **af dile**yip inkârdan vazgeçmeleri bekleni**rken de, Allah onlara azap edecek değildi.**

Evet, o anda korkunç bir azâba uğramadılarsa, sebebi ancak buydu. Fakat şimdi, ey şanlı Elçi;

34. Sen Mekke’den çıkarıldıktan sonra, **Allah’ın onlara** sizin elinizle **azap etmemesi için** artık **ne** gibi mâzeret**leri olabilir ki, hem de,** serbestçe ziyaret edilmesi gereken Kâbe’deki **Kutsal Mescidi** Müslümanlara **yasaklamışlarken! Üstelik onlar,** Hz. İbrahim’in tevhid dinini terk ettikleri için, **oranın** bakım ve idaresini üstlenme hak ve **yetkisine sahip değillerdir!** Zira orası Allah’ın evidir ve oraya kan ve soy bağıyla varis olunamaz. Bu yüzden **Kâbe’ye** hizmet etmeye **lâyık olanlar, ancak** Rab’lerine içten bir saygıyla bağlanıp zulüm ve haksızlıktan titizlikle **sakınan kimselerdir; ne var ki, pek çokları** bunu **bilmezler.**

O kâfirlerin şirk ve riyâkârlığa bulanmış ibâdetleri de, kendilerini ilâhî azâptan kurtaramazdı:

35. Onların Kâbe çevresindeki duaları ve sözde **namazları, yalnızca ıslık çalmaktan ve el çırpmaktan ibarettir. O hâlde** ey kâfirler, hakîkati inatla **inkâr etmenizin karşılığı olarak, tadın bakalım** Bedir savaşında uğradığınız bu acı **azâbı!**

Evet, Allah bu kâfirlere ne diye azap etmesin ki:

36. Doğrusu hakîkati **inkâr edenler,** insanları **Allah'ın yolundan engellemek için mallarını harcarlar ve** kıyâmete kadar **harcamaya da devam edeceklerdir fakat bu** yaptıkları harcamalar, ileride yüreklerini yakan **bir pişmanlığa dönüşecek ve sonunda yenilgiye uğray**ıp perişan ol**acaklar! Ve** bundan da ders almayıp inkârcılıkta direten **kâfirler,** topluca **cehenneme sürülecekler!**

37. Ki böylece **Allah,** ahlâkî yönden çirkin ve **pis** olan kâfirler**i,** her bakımdan güzel ve **temiz** olan müminler**den seçip ayıklasın ve bütün pislikleri birbiri üzerine yığıp hepsini cehenneme yollasın! İşte** tam anlamıyla **kaybedenler bunlardır.**

Bu yüzden, ey Müslüman!

38. İnkâr edenlere şu evrensel hakîkati **bildir: Eğer** fırsat varken zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerlerse, geçmiş günahları bağışlanacaktır fakat** önceki isyankârlıklarına **yeniden dönecek olurlarsa, önceki** zâlim milletlere uygulanan ilâhî **yasa,** onlar için de **uygulanmış olur.**

İşte, mallarıyla ve canlarıyla hak dine savaş açan bu zâlimlere karşılık siz;

39. Ey iman edenler! Allah'ın dinine karşı savaş açan, insanî ve ahlâkî değerleri hiçe sayan, inanç, ibâdet ve düşünce özgürlüğüne zincir vuran bütün **fitne** ve kötülük odakları tamamen yok edilip **ortadan kaldırılıncaya ve** yönetimde mutlak otorite ve egemenlik anlamına gelen **din, tamamen** ve yalnızca **Allah'ın** irâdesine uygun bir hâle gelinceye ve böylece, Kur'an'ın belirlediği adâlet, özgürlük ve barış ortamı tüm dünyada egemen **oluncaya kadar onlarla savaşın! Eğer** zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerlerse,** kendilerini kurtarmış olurlar. Unutmasınlar ki, **Allah**

yaptıkları her şeyi görmektedir ve hak ettikleri mükâfâtı onlara elbet verecektir!

40. Fakat zulmü tercih ederek hak dinden **yüz çevirecek olurlarsa,** size asla zarar veremezler! Şunu iyi **bilin ki, sizin** koruyucunuz, yardımcınız, efendiniz ve **dostunuz, Allah'tır! O ne güzel dost, ne güzel yardımcıdır!**

41. Bilin ki, savaşta **ele geçirdiğiniz ganîmetlerin beşte biri,** kamu yararına harcanmak üzere, şu beş sınıf arasında paylaştırılır:

1. Bu ganimetler, öncelikle **Allah'a,** yani O'nun fakir ve muhtaç kullarına,

2. İslâm toplumunun devlet başkanı olarak Allah'ın **Elçisine** ve onun vefatından sonra, Kur'an'a ve Peygamberin sünnetine göre hükmeden Müslüman yöneticilere,

3. Savaşta şehit düşen askerlerin geride bıraktıkları yardıma muhtaç **akrabalara,**

4. Bu durumdaki **yetimlere,**

5. Diğer **yoksullara,**

6. **Ve** evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış kimselere aittir.** Ganîmetin geri kalan beşte dördü ise, savaşa katılan askerler arasında —süvarilere iki, yayalara bir pay olmak üzere— paylaştırılır.

Ey müminler! **Eğer Allah'a** gerçekten iman ediyorsanız **ve** hak ile bâtılın kesin hatlarla birbirinden ayrıldığı o **Ayrışma Gününde,** yani **iki ordunun** Bedir'de **karşı karşıya geldiği** kader **gün**ünde **kulumuza indirdiğimiz** muhteşem zaferi müjdeleyen ayetler**e** gerçekten

inanıyorsanız, ganîmetler konusunda uymanız gereken temel ölçü budur. Unutmayın ki, **Allah her şeye kadirdir.**

Bakın, bizzat Allah, Bedir savaşında müminleri nasıl sevk ve idare ediyordu:

42. Hani, siz vadinin Medîne'ye **yakın** bölgesinde, savaşa hiç de elverişli olmayan kuzey **kenarında idiniz; onlar ise,** vadinin Mekke tarafına düşen ve stratejik öneme sahip olan **öte ucunda idiler.** Birbirinden habersiz ilerleyen iki ordu arasında, sadece bir tepe vardı ve sanki gizli bir el, onları bir noktada buluşturuyordu. Bu arada, Ebu Süfyan komutasında hızla Mekke'ye doğru kaçmakta olan **kervan sizden daha aşağılarda** deniz sahilinde **idi.** Düşman, her bakımdan sizden üstün görünüyordu. Allah iki orduyu öyle bir yerde ve zamanda buluşturmuştu ki, **eğer** savaş için önceden **sözleşmiş olsaydınız bile, sözleştiğiniz vakitte** bu kadar dakik **buluşamazdınız** ve böylesine güçlü bir orduyla karşılaşacağınızı bilseydiniz, savaşa çıkmaktan çekinirdiniz. Kısacası, işin içinde ilâhî irâde olmasaydı, bu zaferin kazanılmasına imkân ve ihtimal yoktu. **Fakat Allah, yerine getirilmesi kaçınılmaz olan bir amacı gerçekleştirmek için** hak ile bâtılın temsilcilerini vuruşturarak, Bedir savaşında inananları mûcizevî bir şekilde üstün kıldı **ki,** inkârı tercih ederek **helâk edilecek olan,** tesâdüfen ve gelişigüzel değil, hakîkati bizzat görerek, **açık bir delile göre helâk olsun;** imanı tercih ederek **yaşayacak olan da,** yine kesin bir bilgiye ve **açık bir delile göre yaşasın! Çünkü Allah,** her şeyi **işitendir, bilendir.** Nitekim:

43. Ey Muhammed! **Hani Allah,** savaştan önce görmüş olduğun **rüyanda,** sizi cesaretlendirip savaşa yöneltmek için **sana onları** sayıca **az gösteriyordu.** Çünkü **eğer onları sana çok gösterseydi, paniğe kapılacak ve bu konuda anlaşmazlığa düşecektiniz fakat Allah,** sizi yardımıyla destekleyerek tüm tehlikelerden **kurtardı.**

Elbette Allah, kalplerin içindeki bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

44. Ve hani Allah, savaş öncesinde **karşı karşıya geldiğiniz zaman, onları sizin gözünüzde az gösteriyor, sizi de onların gözünde** iyice **azaltıyordu ki,** iyilerle kötüler, artık aralarında kozlarını paylaşsınlar ve böylece Allah, **yerine getirilmesi kaçınılmaz olan bir amacı gerçekleştirmiş olsun.** Nitekim, tam savaşın kızıştığı sırada, sizi kâfirlerin gözünde olduğunuzun iki katı göstererek (*3. Âl-i İmrân: 13*) kalplerine korku saldı ve sizlere, muhteşem bir zafer kazandırdı. Unutmayın ki, **bütün işler Allah'a döndürülecek** ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecek**tir!** Öyleyse, Rabb'inize güvenip dayanın:

45. Ey iman edenler! Savaşta düşman **bir topluluk ile karşılaştığınız zaman,** asla gevşekliğe kapılmayın! Onlar karşısında kararlı, **sağlam durun ve Allah'ı çokça anın ki,** dünya ve âhirette **kurtuluşa erişesiniz!**

46. Bir de, Allah'a ve Elçisine gönülden boyun eğerek **itaat edin ve sakın birbirinizle çekişmeyin; aksi hâlde korkuya kapılırsınız da,** bütün heybet ve **kuvvetiniz** kaybolup **gider. Ve** en sıkıntılı anlarda bile, zorluklara göğüs gererek **sabredin!** Unutmayın, **Allah,** dâimâ **sabredenlerle beraberdir.**

47. Ve sakın, inananları **Allah yolundan alıkoymak için** küstahça bir gurura kapılıp sağa sola **çalım satarak ve insanlara gözdağı vererek yurtlarından çıkıp gelen** şu **inkârcılar gibi olmayın!** Hiç kuşkusuz **Allah, onların** bütün **yaptıklarını,** sonsuz ilim ve kudretiyle **çepeçevre kuşatmıştır.**

Şimdi de, kâfirleri savaş alanına sürükleyen duygunun asıl kaynağını görmek üzere, iç dünyalarında olup bitenlere bir göz atalım:

48. Hani, kâfirlerin ruhlarını, vicdanlarını tamamen ele geçirmiş olan **şeytan,** türlü bahaneler ve telkinlerle **onlara yaptıklarını güzel göstererek,** “Korkmayın, **bugün insanlardan hiç kimse sizi yenemez, ben sizin yanınızdayım!” demişti. Fakat iki ordu karşı karşıya gelince, hemen gerisin geriye dönerek, “Bakın!” dedi, “Ben siz**in yaptığınız kötülükler**den uzağım!** Sizinle tüm ilişkimi kesiyor, hakkınızda hiçbir sorumluluk kabul etmiyorum! Çünkü **ben, sizin** nefret ve ihtirâsa kapılarak **göremediğiniz gerçekleri,** yani, şehâdet şerbetini içmek için er meydanına çıkan ve melekler tarafından bizzat desteklenen bu yiğitlerle asla baş edilemeyeceğini **görüyorum. Doğrusu ben,** her ne kadar emirlerine itaat etmesem de, **Allah’tan korkarım;** çünkü bilirim ki, **Allah’ın azâbı çok şiddetlidir!”** Böylece şeytan, inkârcıları oracıkta yüz üstü bırakıp kaçmıştı.

49. Öte yandan, inanmadıkları hâlde Müslüman gözüken **ikiyüzlüler ve** İslâm’dan yana kesin tercihini henüz yapmamış olan, dolayısıyla **kalplerinde hastalık bulunan** bazı zayıf imanlı**lar, “Bu** Müslüma**nları, dinleri** fenâ hâlde **aldatmış!** Baksanıza, kendilerinin üç katı bir orduya kafa tutuyorlar!” **diyorlardı.** Oysa bilmiyorlardı ki, **her kim —**üzerine düşeni yaptıktan sonra— **Allah’a güvenip dayanırsa,** Allah O’na yeter; çünkü **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Neyi dilemiş ve hangi hükmü vermişse, mutlaka doğrudur ve gerçekleşecektir. O hâlde, kudret ve hikmet isteyen, O’na bağlanmalıdır. O’ndan yüz çevirenlere gelince:

50. O kâfirleri, can çekişirlerken bir görseydin; melekler, yüzlerine ve sırtlarına vura vura canlarını alırlarken, onları şöyle azarlayacaklar: **“Tadın bakalım şu yakıcı azâbı!”**.

51. “İşte bu ceza, **kendi ellerinizle yaptığınız** zulüm ve haksızlıklar **yüzündendir, yoksa Allah, kullarına asla zulmedecek değildir.”**

52. Şu inkârcıların gidişâtı, **tıpkı Firavun hanedanının ve onlardan önceki** zâlim**lerin durumuna benziyor; onlar da Allah'ın ayetlerini inkâr etmişlerdi ve** bu yüzden **Allah, günahlarından dolayı onları kıskıvrak yakalayıvermişti!** Öyle ya, **Allah'ın** kudret ve **kuvveti sınırsızdır,** zâlimleri **cezalandırması da çok şiddetlidir!**

53. İşte zâlimlerin cezası, **budur.** Ve bu cezayı onlara veren, aslında bizzat kendileridir. **Çünkü** kıyâmete kadar değişmeyecek olan toplumsal ilâhî yasa uyarınca, **bir toplum, kendi iç dünyasındaki** güzel ahlâk ve meziyet**leri** bozup **değiştirmediği sürece, Allah da onlara vermiş olduğu nîmetleri değiştirecek değildir. Ve** çünkü **Allah,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

54. Evet, bu ilâhî yasa, geçmişte de aynen uygulanmıştı, tıpkı **Firavun hanedanının ve onlardan önceki** kâfir**lerin** ibret verici **durumlarında olduğu gibi; onlar da Rab'lerinin ayetlerini yalanlamaya kalkmışlardı. Biz de onları günahlarından dolayı helâk etmiş, Firavun ve ordusunu** Kızıldeniz'e batırıp **boğmuştuk! Çünkü** bu helâk edilenlerin **hepsi de** bile bile kötülüğü tercih eden **zâlim kimselerdi.**

55. Allah katındaki değer ölçülerine göre **yaratıkların en kötüsü,** Rab'lerine karşı nankörlük ederek hakîkati inatla reddeden **o inkârcılardır! İşte bu yüzden onlar,** Allah'ın ayetlerine **iman etmezler.**

56. Onlar, kendileriyle antlaşma yaptığın, fakat her fırsatta antlaşmayı bozan ve hiçbir ahlâksızlıktan, kötülükten **çekinmeyen kimselerdir.**

57. Onları savaşta ele geçirirsen, onlara vereceğin ceza **ile, arkalarında bulunan** ve antlaşmayı bozma niyeti taşıyan **kimselere** öyle

bir **gözdağı ver ki, akıllarını başlarına toplasınlar** da, ihânet etmekten sakınsınlar.

58. Kendileriyle antlaşma yaptığın **bir toplumun,** antlaşmayı bozduklarını veya bunu plânladıklarını gösteren açık ve kesin deliller bulur da, onların sana **hâinlik edeceğinden korkarsan, sen de aynı şekilde** antlaşmayı geçersiz kıldığını **onlara bildir.** Ve sakın bu şekilde bildiri yapmadan, onlara gizlice saldırma! **Çünkü Allah,** antlaşmaya **ihânet edenleri sevmez.**

59. İnkâr edenler, yaptıkları ihânetin cezasını çekmeden elimizden **kaçıp kurtulacaklarını sanmasınlar. Çünkü onlar,** Allah'ın kendilerine —gerek doğrudan, gerek mümin kullarının eliyle— azap etmesine **asla engel olamayacaklar!** İşte bunun içindir ki, ey müminler!

60. Onlara karşı, gücünüz yettiği kadar kuvvet toplayın, Müslümanca yaşamanız için en etkili **ve** üstün silah gücüne sahip olun. Sözgelimi, güçlü süvari birlikleri oluşturmak üzere **savaş atları** ve elinizdeki imkân ve içinde bulunduğumuz şartlara göre gerekli olan her şeyi **hazırlayın ki, böylece hem Allah'ın düşmanı, hem de sizin düşmanınız olan insanları ve onlardan başka sizin bilmediğiniz, fakat Allah'ın bildiği** ve gelecekte Müslümanların başına belâ olabilecek **kimseleri korkutup** savaştan **caydırabilesiniz.** Fakat bunu gerçekleştirmek için, tüm malınız ve canınızı ortaya koymanız gerekiyor. Unutmayın ki, **Allah yolunda her ne harcarsanız, size karşılığı eksiksiz ödenecek ve asla haksızlığa uğratılmayacaksınız.**

61. Şayet düşmanlar **barışa yanaşırlarsa, sen de barış yanlısı ol ve** endişe etme, gerekli tedbiri aldıktan sonra, **Allah'a güven. Kuşkusuz O,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

62. Ama eğer, asıl maksatları savaş olduğu hâlde, barış yanlısı gözükerek **sana hile yapmaya kalkışırlarsa,** korkma, onlara karşı **Allah sana**

yeter! O Allah **ki,** katından gönderdiği **yardımıyla ve** uğrunda can vermeye hazır olan **müminlerle seni destekledi,**

63. Ve tüm insanlığa örnek olacak muazzam bir toplumsal değişim gerçekleştirerek, yüzyıllar boyunca birbirlerini kırıp geçiren düşman kabîleleri bir anda din kardeşleri hâline getirip **onların gönüllerini** sevgi ile **birbirine ısındırıp kaynaştırdı. Şâyet sen dünyalar kadar servet harcamış olsaydın bile, yine de onların kalplerini birleştiremezdin, fakat** işte **Allah, onları** İslâm sancağı altında tek vücut hâlinde **bir araya getirdi. Çünkü O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Bu yüzden, artık korkuya, ümitsizliğe kapılmak yok:

64. Ey Peygamber ve ey onun izinde yürüyen Müslüman! **Sana ve seni izleyen müminlere,** yardımcı ve koruyucu olarak **Allah yeter!** O hâlde;

65. Ey Peygamber ve ey onun izinde yürüyen Müslüman komutan! **İnananları** cesaretlendirerek **savaşa teşvik et;** çünkü **eğer içinizden,** zorluklara karşı göğüs gererek **sabretmesini bilen yirmi kişi olursa, kâfirlerden** tam **iki yüz** kişilik bir bölüğ**ü yenebilirler; yine sizden** böyle **yüz kişi olursa, kâfirlerden bin kişilik bir orduyu yenebilirler. Çünkü onlar,** Allah'a ve âhirete inanmayan; evrenin, hayatın ve ölümün gerçek anlamını **bilmeyen bir topluluktur.**

Demek ki, savaş taktiğini iyi bilen cesaretli, sabırlı ve sağlam inançlı bir İslâm ordusu, sayıca kendisinden on kat fazla düşmanı yenebilir. Ancak her Müslüman, bu derece sabırlı, takvalı ve cesaretli olmayabilir. Bunun içindir ki:

66-Şimdi Allah, içinizde zaman zaman gaflet, yılgınlık ve **zayıflık olacağını bildiğinden,** aslında bire-on olması gereken oranı düşürerek **yükünüzü hafifletmiş bulunuyor. O hâlde, eğer içinizden** zorluklara karşı göğüs gererek **sabreden yüz kişi olursa, kâfirlerden iki yüz**

kişilik bir bölüğ**ü yenebilirler; yine sizden** böyle **bin kişi olursa, kâfirlerden iki bin kişilik bir orduyu Allah'ın izniyle yenebilirler.** Demek ki İslâm ordusu, —kendisinin iki katından fazla olmadığı sürece— düşman karşısında geri çekilemez, savaşmak zorundadır. Eğer müminler Allah'a dayanır ve zorluklar karşısında sabrederlerse, kesinlikle galip geleceklerdir. Çünkü **Allah, sabredenlerle beraberdir.**

Ama hâlâ içinizde, Peygamberin görevini ve gönderiliş gayesini tam anlamıyla kavrayamamış olanlar var! O hâlde ey Müslümanlar, iyi bilin ki:

67. Bir Peygambere, düşman kuvvetlerini bir daha toparlanamayacakları şekilde bozguna uğratıp **yeryüzünde tam olarak ağırlığını koymadan,** fidye ve ganîmet elde etme amacıyla **esirler almak yaraşmaz.** Zira o, savaş esiri alıp karşılığında fidye elde etmek veya ganîmet toplamak için gönderilmedi. Onun gönderilişinin asıl gayesi, zulüm ve haksızlıklara son vermek üzere İslâm mesajını tüm insanlığa duyurmak ve gerekirse bu uğurda savaşmaktır. Fakat çoğunuz, onun bu yöndeki talimat ve beklentilerini dikkate almadınız. Bedir savaşında Kureyş ordusu geri çekilmeye başladığında, ganîmet toplamaya ve esirler almaya başladınız. Oysa hepiniz düşmanı takip ederek onlara son darbeyi indirmiş olsaydınız, bütün kuvvetlerini oracıkta kırıp bir daha asla toparlanamayacakları şekilde tamamen imha edebilirdiniz. Fakat **siz,** ganîmet ve esirler peşinde koşarak **şu dünyanın** gelip geçici **menfaatini istiyordunuz, Allah ise,** kararlılık ve fedâkârlık göstererek **âhireti** kazanmanızı **istiyordu.** Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

68. Ey iman edenler! **Eğer Allah tarafından,** fidye ve ganîmetin helâl olduğuna (*47. Muhammed: 4*), haramlığı açıkça bildirilmeyen bir davranıştan dolayı hiç kimsenin cezalandırılmayacağına ve Bedir savaşında Müslümanların mutlaka gâlip geleceğine dâir **önceden verilmiş hüküm olmasaydı, aldığınız** bu fidye ve ganîmet malların**dan ötürü başınıza**

mutlaka büyük bir azap gelirdi. Ayrıca, düşman uyanık davranıp yeniden toparlanarak ani bir karşı saldırıya geçmiş olsaydı, hepinizin kılıçtan geçirilmesi işten bile değildi. Neyse ki, Allah sizleri bundan korudu.

Ama ne yazık ki, daha sonra Uhud savaşında bu uyarıyı dikkate almayan bazı okçuların hatâsı yüzünden, kazanılmak üzere olan bir savaş kaybedilecek ve Müslümanlar büyük bir felâkete uğrayacaklardır (*3. Âl-i İmrân: 152*).

Evet, bu yaptığınız yanlıştı, fakat madem ki fidye ve ganîmet almış oldunuz, şu hâlde:

69. Artık ele geçirdiğiniz fidye ve **ganîmetleri, helâl ve hoş olarak yiyebilirsiniz.** Yeter ki, **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın ve gücünüz yettiğince kötülüklerden **sakının!** Ve Allah'ın merhametinden asla ümit kesmeyin. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Savaş esirlerinin durumuna gelince:

70. Ey Peygamber! Elinizdeki esirlere de ki: "Evet, bu savaşta sevdiklerinizi ve malınızı mülkünüzü kaybettiniz. Fakat bunların telâfîsi için, hâlâ elinizde fırsat var. **Eğer Allah, kalplerinizde** O'nun mesajını anlayıp kabul etme yönünde bir yatkınlık bulunduğunu ya da müminlere karşı iyi niyetten kaynaklanan sevgi, dostluk ve merhamet gibi **iyilik** ve güzelliklerin yüreğinizde filizlendiğini **görürse, elinizden alınan** fidye ve ganîmet malların**dan** çok **daha güzel** ve değerli olan iman nîmet**ini size armağan edecek ve sizi bağışlayacaktır. Çünkü Allah çok affedici, çok merhametlidir."**

71. Şayet esirler sözlerinde durmayıp **sana ihânet etmeye kalkışırlarsa,** hiç endişe etme, **onlar zaten daha önce** Kur'an'ın hak olduğunu bile bile inkâr ederek **Allah'a ihânet etmişlerdi de,** bu yüzden

Allah, müminleri Bedir savaşında **onlara üstün kılmış** ve o zâlimlere en ağır cezayı tattırmış**tı!** Unutmayın, **Allah** her şeyi **bilendir,** asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.”**

72. Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan,** sonra zulmün egemen olduğu ülkeyi terk ederek İslâm diyarına **hicret eden,** ardından da üstün bir gayret göstererek **mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihâd eden** muhacir**ler ile,** onlara **kucak açarak yardımcı olanlar** yani ensar **var ya; işte bunlar,** her konuda **birbirlerinin** doğal müttefikleri, yardımcıları, koruyucuları ve **dostlarıdırlar.**

Fakat iman ettikleri hâlde, İslâm'ın egemen olduğu ülkeye **hicret etmeyenlere gelince;** onlar İslâm diyarına **hicret etmedikleri sürece, sizinle onlar arasında hiçbir dostluk bağı yoktur.** Zira siz, zulmün egemenliği altında yaşamayı tercih eden bu Müslümanların haklarını korumakla yükümlü değilsiniz. Bunula beraber, **eğer din konusunda** uğradıkları baskılardan dolayı **sizden yardım isterlerse, —antlaşmalı olduğunuz bir topluma karşı olmamak şartıyla— o** mazlum Müslüma**nlara yardım etmek görevinizdir.** Fakat müttefikiniz olan bir devlet, kendi sınırları içinde yaşayan Müslümanlara baskı uygularsa, o zaman silahlı müdâhalede bulunamazsınız. Bu durumda sorun, diplomatik görüşmeler yoluyla halledilmeye çalışılır. Yine de çözüm bulunamazsa, Müslümanların İslâm yurduna hicret etmelerinden başka çıkar yol yoktur. O hâlde, hem Müslümanların hakkını koruma, hem de kâfirlerle yaptığınız antlaşmalara bağlı kalma konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın! Unutmayın, **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

İşte, müminler nasıl birbirlerinin dostu ise:

73. İnkâr edenler de, doğal olarak **birbirlerinin** yardımcıları, koruyucuları, müttefikleri ve **dostlarıdırlar. Eğer** siz de kendi aranızda

böyle organize olmuş güçlü ve etkin bir toplum oluşturmak için üzerinize düşeni **yapmayacak olursanız, yeryüzünde** baskı ve zulme dayalı rejimler boy gösterecek; kan ve gözyaşı asla dinmeyecek, bütün dünyayı korkunç **bir fitne** ve imansızlık akımı dalga dalga saracak **ve** böylece, **büyük bir** kargaşa, anarşi, yozlaşma ve **fesat baş gösterecektir.**

İşte bu çetin şartlarda:

74. Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan,** sonra zulmün egemen olduğu ülkelerini terk ederek İslâm diyarına **hicret eden,** ardından da üstün bir gayret göstererek **mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihâd edenler ve** onlara **kucak açarak yardımcı olan** Medîneli fedâkâr Müslüman**lar var ya; işte gerçek** anlamda **inananlar onlardır. Onlar için,** Rab'leri tarafından **bağışlanma ve cömertçe bahşedilen nîmetler vardır!**

Ve bu ilâhî müjde, yalnızca ilk Müslümanları değil, kıyâmete kadar gelecek bütün müminleri kucaklıyor:

75. Bundan böyle; Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan,** sonra İslâm'ın egemen olduğu diyara **hicret eden ve sizinle birlikte** Allah'ın dini uğrunda **cihâda katılanlar** ve katılacak olanlar **var ya, işte onlar da siz**in sahip olduğunuz bütün hak ve yetkilere sahip müminler**dendir.** Zira İslâm inancı, bütün müminleri birbirine kardeş yapar. Ancak sırf bu kardeşlik bağı, bazılarınızın zannettiği gibi onları birbirlerine mirasçı kılmaz. Zira **Allah'ın kitabına** (*4. Nisa: 11*) **göre** anne, baba, eş, çocuk ve benzeri **yakın akrabalar, birbirlerine** mirasçı olmaya diğer müminlerden **daha uygundur.**

Öte yandan, kâfirler bile kendi aralarında birlik ve beraberlik oluşturabiliyorlarsa, Allah'ın belirlediği yasalar uyarınca, iman bağıyla birbirlerine kenetlenerek aralarında yakınlık kuranlar, birbirlerine her

konuda yardım etmeye, birbirlerinin haklarını korumaya ve sıkıntılarını paylaşmaya, inançsız insanlardan çok daha lâyıktırlar.

Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

9. TEVBE SÛRESİ

Medîne döneminin sonlarında, hicretin dokuzuncu yılında indirilmiştir. Sûrenin büyük bölümü, Tebük seferiyle ilgili konuları ele alır. Adını da, bu sefere katılmayanların tövbekârlığını dile getiren bölümlerden almıştır. Savaş yada safların ayrılmasına son çağrı, son uyarı anlamına gelen "Berâe: Ültimatom" kelimesi de sûrenin isimlerindendir. 129 ayettir. Kur'an'da, yalnızca bu sûrenin başında besmele yer almaz. Sûre, daha ilk kelimesiyle, antlaşmaları çiğneyen müşriklerin suratına çarpan bir ültimatom, bir savaş ilânı olduğundan, besmelenin tam zıddı bir anlam ile, antlaşmaya ihânet eden zâlimlere hoşgörü ve merhamet gösterilmeyeceği ilan edilerek buyuruluyor ki:

1. Bu ilân, **Allah** tarafından **ve** dolayısıyla, O'nun emirlerini size ulaştıran **Elçisi tarafından, kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz** fakat antlaşmaya ihânet eden **müşriklere,** dört ay sonra ateşkes hükümlerinin yürürlükten kaldırılacağını bildiren bir uyarı, **bir ültimatomdur:**

2. Ey ahitlerini çiğneyerek müminlere ihânet eden müşrikler! **Bu ülkede,** Zilhicce'nin onuncu yani kurban bayramının birinci gününden itibaren tam **dört ay daha** barış ve güven içerisinde **dolaşabilirsiniz.** Fakat bu tarihten sonra, savaş hâli başlamış olacaktır! Size tanınan bu zaman zarfında, ister hakîkate boyun eğip Müslüman olun, ister sığınacak yeni bir vatan arayın, ister kendinizi korumak için savaş hazırlığı yapın! Fakat şunu **iyi bilin ki;** savaşı veya inkârda diretmeyi tercih ettiğiniz takdirde, Allah'a karşı savaş açmış olacaksınız. Oysa **siz, Allah'ı âciz bırakacak değilsiniz fakat Allah, kâfirleri** eninde sonunda **perişan edecektir!**

3. Bu ültimatom, her milletten, her kabîleden çok sayıda hacının bir araya geldiği **büyük hac günü,** yani kurban bayramının birinci günü, **Allah'tan ve** dolayısıyla, O'nun emirlerini sizlere ulaştıran **Elçisinden,** tüm

insanlığa bir bildiridir: Şöyle ki; **Allah da, Elçisi de,** O'nun varlığına inanmakla birlikte, başka otoritelerin, egemenliğine kayıtsız şartsız boyun eğen o **müşriklerden tamamen uzaktır! Şu hâlde,** ey müşrikler; **eğer** zulüm ve haksızlıktan, bâtıl inançlardan vazgeçip **tövbe ederseniz, bu sizin iyiliğinize olur fakat yüz çevirecek olursanız, o zaman bilin ki, Allah'ın elinden asla kurtulacak değilsiniz!** Bunun için, ey Müslüman, hakîkati bile bile inkâr eden **kâfirlere, can yakıcı bir azâbı müjdele!**

4. Bu ültimatom, sizinle yaptıkları antlaşmaya ihânet eden müşriklere yöneliktir. **Ancak, kendileriyle yaptığınız antlaşmaya sadık kalan ve düşmanlarınızı size karşı desteklemeyen müşrikler bunun dışındadır;** bu ilan, onları kapsamaz. Bunun için, **onlarla yaptığınız antlaşmaya, süresinin sonuna kadar bağlı kalın.** Size düşmanlık göstermedikleri sürece, onlarla barış içinde yaşayın (*9. Tevbe: 7*). **Gerçek şu ki, Allah,** kıyamete kadar bütün insanlara göndermiş olduğu bu ilkeleri çiğnemekten titizlikle **sakınan kimseleri sever.**

5. İkinci ayette müşriklere tanınmış olan bu **ateşkes ayları sona erince, —**ki o zaman savaş hâli başlamış demektir— eğer kendilerine sunduğunuz üç seçenek içerisinden savaş seçeneğini tercih etmişlerse, o **müşrikleri gördüğünüz yerde öldürün,** teslim olmak isterlerse **onları yakalayı**p hapse atı**n,** sizi atlatıp kaçmaya çalışanlar olursa, **onları çepeçevre kuşatıp sarın ve tüm çıkış noktalarını tutarak onları amansız bir takibe alın!** Çünkü onlar, antlaşmaya ihânet ederek suç işlemişler, üstelik kendilerine tanınan dört ay içinde bu toprakları terk etmeyerek cezayı hak etmişlerdir. Fakat **eğer** kendi özgür irâdeleriyle Müslümanlığı tercih ederek **tövbe eder ve** bu tövbenin göstergesi olan **namazı kılar, zekâtı verirlerse, o zaman onları serbest bırakın!** Fakat onları, İslâm'ı kabul etmeye zorlamayın (*2. Bakara: 256*). Bir zamanlar size en ağır işkenceleri yapmış olsalar bile, onlara karşı merhametli ve affedici olun. Unutmayın ki **Allah, çok bağışlayıcı, çok şefkatlidir.**

6. Eğer müşriklerden biri, savaş veya barış halinde, herhangi bir sebeple **sana sığınmak isterse onun sığınma talebini kabul et ki, Allah'ın kelâmını duy**up bu dini kaynağından tanıma fırsatı bul**abilsin. Sonra** Müslüman olmazsa bile, **onu, güven içinde yaşayabileceği bir yere ulaştır. Çünkü onlar,** savaş ve düşmanlık ortamında, İslâm aleyhindeki yoğun propagandaların da etkisiyle bu dinin içyüzünü ve barındırdığı güzellikleri **bilmeyen kimselerdir.**

7. Verdikleri sözü her fırsatta çiğneyen, imzaladıkları antlaşmaları hiçe sayan bu **müşriklerin, Allah katında ve Elçisi nazarında nasıl bir ahdi olabilir ki?** Onların imzaladığı antlaşmaların, verdikleri sözlerin artık hiçbir hükmü ve değeri yoktur. **Ancak, Mescid-i Haram'ın yanında,** yani Kâbe yakınlarında, Hudeybiye mevkiinde **antlaşma yaptığınız** ve antlaşmaya sadık kalmış olan Kinâne Oğulları, Huzâa Oğulları ve Damra Oğulları gibi müşrik kabileler **hariç; onlar size karşı** ahitlerinde **doğru davrandıkları sürece, siz de onlara karşı doğru davranın! Çünkü Allah,** düşmanlarına karşı bile âdil davranan, hak hukuk çiğnemekten **sakınan kimseleri sever.**

8. Evet, ihâneti alışkanlık hâline getiren bu insanların imzaladığı antlaşmaların **nasıl** hukûkî bir geçerliliği **olabilir ki?** Değil mi ki onlar, **size** veya müttefikiniz olan güçsüz kabîlelere **üstünlük sağladıklarında, ne size verdikleri yemini tanıyorlardı, ne de yaptıkları antlaşmayı!** Şimdi de kalkmış, doğruluktan, ahde bağlılıktan dem vurarak **dilleriyle sizi razı etmeye çalışıyorlar fakat kalpleri tam tersini söylüyor, zaten onların çoğu,** ahlâk, insaf, adâlet, erdemlilik nedir bilmeyen **yoldan çıkmış kimselerdir.**

9. Çünkü onlar, bu dünyada elde edecekleri gelip geçici ve **değersiz bir kazanç uğruna, Allah'ın ayetlerini göz ardı ettiler de,** böylece hem kendileri İslâm'dan yüz çevirdiler, hem de başkalarını **O'nun yolundan alıkoydular. Gerçekten onlar, ne kötü işler yapıyorlardı!**

10. Bir müminin **hakk**ına saldırma fırsatı bulduklar**ında, ne ettikleri yemini tanırlar, ne de imzaladıkları antlaşmayı! İşte,** hak hukuk tanımayan **asıl saldırganlar, bunlardır.**

11. Ama yine de, zulüm ve inkârcılıktan vazgeçip kendi özgür irâdeleriyle **tövbe eder ve** bu tövbenin göstergesi olan **namazı kılar, zekâtı verirlerse, artık sizin** sahip olduğunuz bütün yetki ve sorumluluklara sahip **din kardeşleriniz olurlar.** Aksi hâlde, bu hâinlerle yeni bir barış antlaşması imzalamayın!

Bilinçli bir toplum için, ayetlerimizi işte böyle **açıkça** ve ayrıntılarıyla **ortaya koyuyoruz!**

12. Eğer onlar, İslâm'ı kabul ettiklerini söyledikten ve sizinle kardeşçe yaşayacaklarına dair **söz verdikten sonra** tekrar **yeminlerini bozup** hakaret ve iftiralarla **inancınıza dil uzatmaya kalkışırlarsa,** o zaman, kâfirleri size karşı kışkırtıp harekete geçiren öncü kadroyla, yani **küfrün önderleriyle** sonuna kadar **savaşın! Çünkü onların** yaptıkları antlaşmaların ve ettikleri **yeminleri**n artık hiçbir inandırıcılığı, hiçbir değeri **kalmamıştır.** Onlarla savaşın **ki,** yeryüzünü kana bulayan o zalimler, zulüm ve haksızlıktan **vazgeçsinler.**

13. Ey müminler! Antlaşmaya ihânet ederek **yeminlerini bozan, Peygamberi** yurdundan sürüp **çıkarmak için ellerinden geleni yapan ve ilk saldırıyı kendileri başlatan bu insanlarla savaşmayacak mısınız? Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Oysa asıl korkmanız gereken Allah'tır, eğer** gerçekten **inanıyorsanız!**

14. Evet, **onlarla savaşın ki,** böylelikle **Allah, sizin ellerinizle onları cezalandırıp perişan etsin; onlara karşı size zafer ihsan etsin ve** vaktiyle onlar tarafından işkenceye uğramış olan **mümin bir topluluğun yüreklerine su serpsin,**

15. Ve zâlimlere gereken cezayı vererek, o müminlerin **kalplerindeki** haklı **öfkeyi,** kan dâvâlarına, intikam saldırılarına meydan vermeyecek biçimde **silip atsın!**

Gerçi mümine yaraşan, kin ve nefretten olabildiğince uzak durmaktır. Unutmayın ki, bugün azılı birer kâfir olarak sizinle savaşanlar, yarın iman edip din kardeşiniz olabilirler. Zira **Allah, dilediğine tövbeyi nasip eder.** Öyle ya, **Allah,** her şeyi **bilendir;** asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.**

Ve o sonsuz hikmet sahibi olan Allah, zulüm ve haksızlığı ortadan kaldırmak için var gücünüzle mücâdele etmenizi size emrediyor! Bu uğurda nice sıkıntılara uğrayacak, pek çetin sınavlardan geçeceksiniz! Ya ne sanıyordunuz;

16. Yoksa siz, hep öyle nîmetler içinde yaşayarak cenneti kazanabileceğinizi mi umuyordunuz? **Allah, sizin içinizden,** canını dişine takarak uğrunda **mücadele eden ve kendilerine Allah'tan, Elçisinden ve inananlardan başkasını dost** ve yardımcı **edinmeyen** fedâkâr mümin**leri** ikiyüzlülerden ayırıp **ortaya çıkarmadan,** kendi hâlinize **bırakılacağınızı mı sandınız?** Hiç kuşkusuz **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

17. İlâhî hükümleri reddederek ya da Allah'tan başka varlıklara taparak yahut birtakım varlıkları, mutlak itaat makamına yücelterek Allah'a **ortak koşan kimselerin, imansız olduklarına bizzat kendileri şahit iken, Allah'ın mescitlerini imar etmeye** ve oraların bakım ve gözetim hizmetlerini yürütmeye **hak ve yetkileri yoktur!** İman ve samimiyetten yoksun bu tür iyilikler, onlara ne sevap kazandırır, ne de günahlarını azaltır. **Onların** hayır nâmına **yaptıkları her şey boşa gitmiştir ve onlar, sonsuza dek ateşte kalacaklardır!**

18. Allah'ın mescitlerini ziyaret etme ve oraların bakım ve gözetim hizmetlerini yürütme işini, ancak Allah'a ve âhiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başka hiç kimseden korkmayan Müslüman**lar yapabilirler. İşte onların, doğru yola ulaşan kimselerden oldukları umulabilir.**

19. Yoksa siz, ey müşrikler, öteden beri yapageldiğiniz, Kâbe'de **hacılara su dağıtma ve Mescid-i Haram'ın bakım ve gözetimini üstlenme gibi hizmetleri, Allah'a ve âhiret gününe inanan ve Allah yolunda** mallarını canlarını fedâ ederek **cihâd edenler**in yaptığı işler**le bir mi tutuyorsunuz?** Olacak şey mi bu? Bu iki grup, **Allah katında** elbette **eşit olamazlar! Allah,** sırf atalarından kendilerine miras kaldı diye, kutsal mekânların sahipleri ve hizmetkârları olduklarını iddia eden ve yalnızca biçim ve kalıplara indirgenmiş yüzeysel tören ve ibâdetleri yerine getirmekle doğru yolda olacaklarını zanneden böyle **zâlim insanları,** samîmî olarak Allah'a yönelmedikleri sürece, **doğru yola iletmeyecektir!**

20. Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan,** sonra zulmün egemen olduğu ülkeyi terk ederek İslâm diyarına **hicret eden,** ardından da, üstün bir gayret göstererek **mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihâd edenler var ya; işte Allah katında en üstün dereceyi kazananlar onlardır ve** kurtuluşa ermesi ümit edilenler değil, kesin olarak **kurtuluşa erecek olanlar da, yine onlardır!** Şöyle ki:

21. Rab'leri onlara rahmetini, hoşnutluğunu ve içinde kendileri için ölümsüz nîmetler bulunan cennet bahçelerini müjdeliyor.

22. Hem de, sonsuza dek içinde kalmak üzere... Şüphesiz en büyük mükâfât, Allah katında olandır. Dünya nîmetlerinin hiçbiri uğruna can vermeye değmez, âhiret nîmetlerini elde etmek için ise, can vermek bile azdır.

Bunun içindir ki:

23. Ey iman edenler! Eğer kâfirliği imandan üstün görüp inkârı tercih ediyor ve İslâm'a karşı aktif bir mücâdelenin içinde yer alıyor**larsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi** bile hakkınızda karar verme yetkisine sahip bir yönetici, koruyucu ve **dost edinmeyin! İçinizden her kim onları** bu şekilde **dost edinirse,** hem kendisine, hem de İslâm toplumuna karşı büyük bir **suç işlemiş olur.**

24. Ey Müslüman! **De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz,** bağlı olduğunuz sosyal çevre veya içerisinde yetiştiğiniz vatanınız, devletiniz, milletiniz veya **aşiretiniz, kazanmış olduğunuz mallar, kesintiye uğramasından korktuğunuz ticâret ve hoşunuza giden evler;** evet, bütün bunlar, **eğer size Allah'tan, Elçisinden ve O'nun yolunda mücadele etmekten daha sevimli ise, o zaman, Allah** hakkınızdaki toplumsal çöküş **emrini gönderinceye kadar bekleyin; çünkü Allah,** bilerek ve isteyerek **yoldan çıkan bir toplumu,** asla **doğru yola** ve başarıya **iletmez!"**

Fakat Allah yolunda mücadele ederseniz, dünyada da, âhirette de kazanan siz olacaksınız:

25. Gerçekten de Allah, sayı ve silah bakımından kendinizden çok daha üstün ordularla çarpıştığınız **birçok yerde olduğu gibi,** düşmandan güçlü olduğunuz **Huneyn savaşında da size yardım etmişti: Hani** sayıca ve silahça **çokluğunuz,** Allah'ın yardımı olmaksızın zaferin kazanılamayacağı gerçeğini unutturarak **sizi** yersiz bir **gurura sürüklemiş, fakat** bu gurur, **sizi** düşman karşısında bozguna uğramaktan **kurtaramamıştı;** öyle ki, **bütün genişliğine rağmen dünya başınıza dar gelmiş ve sonunda** dağılarak **arkanızı dönüp kaçmaya başlamıştınız.**

26. Derken Allah, Elçisinin ve samîmî **müminlerin kalbine kendi katından bir iç huzuru, bir güven duygusu bahşetmiş ve sizin görmediğiniz** meleklerden oluşan mânevî **ordular göndererek inkârcıları** helâk edip **cezalandırmıştı. İşte, kâfirlerin cezası budur!**

Ama bu cezadan kurtulmak için, tövbe kapısı her zaman ve herkes için açıktır:

27. Allah, bütün bunlardan sonra bile, içtenlikle tövbe edip hak dine yönelmek **isteyenlerin tövbesini kabul eder. Çünkü Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

İnkârcılıkta diretenlere gelince:

28. Ey iman edenler! Allah'ın varlığına inansalar bile, gerek putlara taparak, gerekse kutsal ilan edilen birtakım "yüce şahsiyetlerin" hüküm ve otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğerek Allah'a ortak koşan o **müşrikler,** inanç ve ahlâk bakımından **ancak birer pisliktirler; o hâlde, bu yıl** yaptıkları hac**larından sonra,** hicretin dokuzuncu yılından itibaren, **artık Mescid-i Haram'a,** yani Kâbe'nin çevresindeki kutsal bölgeye —hac ve umre amacıyla bile olsa— **yaklaşmasınlar!**

Eğer hacdan alıkonulan müşriklerin öfkeye kapılıp kervanlarınıza saldırması veya her hangi bir nedenle **geçim sıkıntısına düşmekten korkuyorsanız,** şunu iyi bilin ki, **Allah dilerse, kendi katından bahşedeceği nîmet ve lütuflarla sizi zengin kılacaktır.** Öyle ya, **Allah,** her şeyi **bilendir;** asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.**

Yahudi ve Hıristiyan gibi Allah'a ve ahiret gününe inandığını iddia eden, ancak Son Elçi'ye imandan yüz çeviren ve müminlerle birlikte yaşamak istemeyen (*8. Enfâl: 61*) kimselere gelince:

29. Kendilerine Tevrat, Zebur, İncil gibi kutsal **Kitap verilen** Hıristiyan ve Yahudi**lerden, Allah'a ve âhiret gününe** gereğince **inanmayan, Allah'ın ve** son **Elçisinin haram kıldığını haram kabul etmeyen ve** Kur'an'da özellikleri belirtilen **Hak Dini din olarak benimsemeyen kimselerle, alçalmış** ve gururları kırılmış **bir hâlde,** size **kendi elleriyle vergi verinceye dek** Allah yolunda **savaşın!**

Onlar, Peygamberlerin emânet ettiği hak dini o kadar değiştirip tanınmaz hâle getirdiler ki:

30. Yahudiler Üzeyr Peygamberi gereğinden fazla yücelterek, **"Üzeyr Allah'ın oğludur!" dediler; Hıristiyanlar da** İsa Peygamberi ilâhlaştırarak, **"Mesih, Allah'ın oğludur!" dediler. Bu** iddialar, kendilerinden **önceki** putperest **inkârcıları taklit ederek, ağızlarında geveledikleri** gerçek dışı **sözlerdir. Allah kahretsin onları, nasıl da** göz göre göre hakîkatten yüz çevirip **dönüyorlar!**

O kadar ki:

31. Yahudiler, aşırı bir saygıyla bağlanıp yücelttikleri din adamları olan **hahamlarını ve** Hıristiyanlar, aynı şekilde kendi **rahiplerini,** verdikleri her hükmü —Allah'ın kitabına uyup uymadığını araştırmadan— doğru kabul ederek, onları **Allah'tan ayrı birer Rab konumuna getirdiler,** zaten **Meryem oğlu** İsa **Mesih'i de** Allah'ın oğlu ilan ederek açıkça ilâh edinmişlerdi**. Oysa onlara** Kutsal kitapta, **kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan tek bir Tanrıya kulluk etmeleri emredilmişti.** Fakat onlar, "eşi ve ortağı olan, kulları arasında seçilmiş bir topluma ayrıcalıklı davranan ve düşünceyi yasaklayan" bir tanrı inancı oluşturdular.

Hayır! Gerçekte Allah, **onların** tasavvur ettiği noksan sıfatlardan münezzehtir, ilâhlık mertebesine yücelterek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

32. İnkârcılar, **ağızlarıyla** uydurdukları yalan, iftira ve propagandalarla zihinleri bulandırıp **Allah'ın nurunu söndürmek** ve böylece lâf kalabalığına getirip hakîkati karanlıkta boğmak **istiyorlar. Oysa Allah,** tertemiz gönülleri iman ve hakîkat nurlarıyla aydınlatmak ve tüm Peygamberlerin getirdikleri İslâm **nurunu** bütün cihana yayarak dinini **tamamlamak istiyor, kâfirlerin hoşuna gitmese de!**

33. Allah, **Elçisini** doğrunun eğrinin ölçüsünü ortaya koyan **hidâyet ve** hayata hükmedecek dosdoğru bir inanç sistemi olan **hak din ile gönderdi ki, onu bütün** batıl **dinlere** ve aslen ilâhî vahye dayansa bile, zamanla bozulmuş ve özünden saptırılmış olan bütün inanç sistemlerine **egemen kılsın; bu,** Allah'tan başka varlıkların hükmüne boyun eğen **müşriklerin hoşuna gitmese bile!** Allah bu dini, kâfir yönetimlerin gölgesi altında ve onların izin verdiği ölçüde varlığını sürdürsün diye değil, hayatın her alanında hükmetsin diye göndermiştir.

Peki bu hahamlar ve rahipler, Allah'ın nurunu niçin söndürmek isterler?

34. Ey iman edenler! Doğrusu, hahamlardan ve rahiplerden birçoğu, insanların mallarını haksız yollarla yemeyi ve bu din sömürüsünün devam edebilmesi için, gerçek dini araştırıp öğrenmek isteyen insanları **Allah'ın yolundan alıkoymayı alışkanlık edinmişlerdir.** O hâlde, gerek bu gibi din adamları, gerek başkaları olsun; **altını ve gümüşü biriktirip yığan ve onlar**dan gerektiği kadarın**ı Allah yolunda harcamayanlar var ya, işte onlara can yakıcı bir azâbı müjdele!**

Öyle bir azap ki;

35. Mahşer Günü, bu biriktirdikleri altın ve gümüşler **cehennem ateşinde kızdırılacak ve** bu zâlimlerin **alınları, böğürleri ve sırtları onlarla dağlanacaktır!** Ve onlara denilecek ki: "Madem **kendiniz için**

bunları biriktirmiştiniz; o hâlde tadın bakalım, biriktirdiğiniz hazineleri**!"**

Ay takvimine göre, hac ibâdeti her yıl bir öncekinden 10 gün geriye sarkarak farklı mevsimlere denk gelir. Fakat müşrikler, bunu her yıl aynı mevsime denk getirmek amacıyla arada bir, seneye bir ay ilave edip 13 aya çıkararak takvim üzerinde gelişigüzel oynamayı âdet hâline getirmişlerdi. İşte Allah, ilâhî hükümleri oyuncak hâline getiren bu tür keyfî uygulamaları yasaklamak ve en doğal, en kullanışlı takvim ölçüsünü ortaya koymak üzere buyuruyor ki:

36. Allah katında ayların sayısı, —gökleri ve yeri yarattığı ilk **gün**den beri **koyduğu yasalar uyarınca— on ikidir.** Allah, evreni yaratırken gök cisimlerini öyle mükemmel bir sisteme göre ayarladı ki, hilâlin doğup batması arasında geçen süre bir ay oldu; böyle 12 aydan da, yaklaşık 355 günlük bir yıl meydana geldi. Bu aylar, sırasıyla şunlardır: *1*. Muharrem, *2*. Safer, *3*. Rebiülevvel, *4*. Rebiülahir, *5*. Cemaziyelevvel, *6*. Cemaziyelahir, *7*. Recep, *8*. Şaban, *9*. Ramazan, *10*. Şevval, *11*. Zilkade, *12*. Zilhicce. **Bunlardan dördü,** bizzat Allah tarafından belirlenen ve İbrahim Peygamberden bu yana uygulanan yasaya göre, kutsal**, haram aylardır.** Buna göre, Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarında savaşmak büyük günahtır. **İşte en sağlam ve şaşmaz ölçü, budur. O hâlde, o aylarda** birtakım keyfî değişiklikler yapmak veya herkesçe kutsal kabul edilen bir yer ve zamanda savaşı başlatmak sûretiyle **kendinize zulmetmeyin!** Bununla beraber, size yapılan saldırıyı da karşılıksız bırakmayın; **müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa siz de onlara karşı —**onların ihlal ettiği kutsal aylarda bile olsa— **öyle topyekün savaşın ve bilin ki, Allah,** yeryüzünde adâleti egemen kılmak için kendi yolunda cihâd eden, fakat bunu yaparken de adâlet ve dürüstlükten asla ayrılmayan, düşmanına bile haksızlık etmekten **sakınan kimselerle beraberdir.**

Bazı müşrikler, yasak aylarda savaşmak istediklerinde —Allah'ı âdetâ kandırmak istercesine— yasak ayı, daha sonraki aylardan biriyle değiştirerek öne veya ileriye alıyor, böylece kutsal ayda savaşma günahını güya işlememiş oluyorlardı. Allah, böyle şeytanca hilekârlıklarla haramı helâl yapmanın ne büyük bir isyankârlık olduğunu beyân ederek buyuruyor ki:

37. Kutsal ve haram olan ayları öne almak veya **ertelemek, şeklinde zamanı** değiştirmeye çalışmak **inkârcılığın en çirkinidir!** Zaten doğru yolu şaşırmış olan **kâfirler, bu yüzden** daha derin bir **sapıklığa düşüyorlar.** Şöyle ki; **Allah'ın kutsal kıldığı ayların sayısına** görünüşte **uymuş olmak için,** savaşmanın yasaklandığı aylardan herhangi birini, işlerine geldiği şekilde **bir yıl helâl, bir yıl haram sayıyor, böylelikle de Allah'ın haram kıldığını** birtakım hileli yollarla güya **helâl yapıyorlar.** Müşriklerin **bu kötü davranışları, kendilerine** şeytan tarafından **güzel** ve çekici **gösterilmiştir.** Doğrusu **Allah,** hakîkati bile bile **inkâr eden bir toplumu,** asla **doğru yola iletmez.**

Hicretin dokuzuncu yılında, Bizans İmparatorunun Müslümanlara karşı büyük bir saldırı plânladığını haber alan Allah'ın Elçisi, genel bir seferberlik ilan ederek derhâl hazırlıklara başlanmasını emretti. Hedef, dönemin en büyük askerî güçlerinden biri olan Bizans ordusuydu. Bu yüzden, eli silah tutan herkesin orduya katılması gerekiyordu. Bütün olumsuz şartlara rağmen, ordu toplanıp yola çıktı. İslâm ordusu, Medîne ile Sûriye arasında bulunan Tebük'e kadar gelmişti ki, Bizanslıların savaştan vazgeçtiği haberini aldılar. Yine de yirmi gün boyunca orada beklediler. Bu zaman zarfında, bölgedeki kabîlelerle antlaşmalar yapıldı ve bölge, büyük ölçüde İslâm devletinin egemenliği altına alındı. Böylece Müslümanlar, Arabistan'da en büyük egemen güç olduklarını herkese kabul ettirmişlerdi.

Sûrenin bundan sonraki kısmı, bütünüyle Tebük seferi ile ilgili konuları ele alacaktır. Şimdi, sefer öncesine yeniden dönelim ve Medîne'de olup bitenlere bir göz atalım:

Allah'ın elçisi genel seferberlik emrini vermiş, Müslümanlar bu çetin yolculuk öncesinde yoğun bir hazırlığa girişmişlerdi. Fakat gidilecek yol bir hayli uzak, mevsim ise gölgelerin arandığı, meyvelerin yetiştiği yaz mevsimiydi. Hasadı bekleyen ürünler bırakılacak ve düşmanla karşılaşmak üzere, çöllerin kavurucu sıcağında uzun ve meşakkatli bir yolculuğa çıkılacaktı. Oysa son yıllarda yaşanan kuraklık yüzünden, halk zaten sıkıntılı günler geçirmekteydi. Bu yüzden münâfıklar sefere çıkmamak için köşe bucak saklanıyor, hattâ bazı Müslümanlar da işi ağırdan alıyorlardı. Bunun üzerine, gerek o günkü, gerekse kıyâmete kadar gelecek bütün Müslümanları şiddetli bir şekilde uyaran ve her türlü tereddüdü, yılgınlığı yüreklerden söküp atan şu ayetler nazil oldu:

38. Ey iman edenler! Size ne oldu ki, "Allah yolunda seferber olup **savaşa çıkın!" denilince yer**inize **çakılıp kaldınız! Yoksa âhiretin** sonsuz mutluluk ve nîmetleri **yerine, dünya hayatını**n şu basit ve gelip geçici çıkarlarını **mı tercih ettiniz?** Fakat şunu iyi bilin ki, **dünya hayatının güzellikleri, âhirete nazaran gerçekten** yok denecek kadar değersiz ve **azdır.**

39. Eğer gerektiğinde **savaşa çıkmazsanız,** Allah **sizi** dünyada zâlimlerin boyunduruğu altında ezilmeye mahkûm edecek, âhirette de cehenneme atarak **can yakıcı bir azap ile cezalandıracaktır ve sizin yerinize,** bu dâvâyı omuzlayacak **başka bir topluluk getirecektir ve siz** buna asla engel olamazsınız. Kaldı ki, Allah'ın size kendi yolunda hizmet etme fırsatını bahşetmesi, tamamen O'nun lütuf ve merhametinden kaynaklanmaktadır. Yoksa, siz Allah yolunda cihâdı terk etmekle **O'**nun dâvâsı**na hiçbir şekilde zarar veremezsiniz.** Hiç kuşkusuz **Allah, her şeye kâdirdir.**

40. Eğer siz Peygambere verdiğiniz sözleri unutur ve zulme karşı başlattığı mücâdelede **ona yardımcı olmaktan kaçınırsanız,** Rabb'i onu yardımsız ve yalnız bırakır mı sanıyorsunuz? Nitekim **Allah,** çok daha zor

anlarında; **kâfirler onu** öz yurdundan **çıkmaya zorladıklarında,** can dostu Ebu Bekir ile birlikte topu topu **iki** kişi**nin ikincisi iken ona yardım etmişti.** O zamanlar ne devleti vardı, ne de orduları. **Hani onlar,** kendilerini öldürmek için peşlerinden gelen Mekkeli kâfirlerin elinden kurtulmak amacıyla, Sevr dağının tepesindeki bir **mağarada** gizlenmişlerdi. Fakat askerler, izlerini sürerek mağaranın ta önüne kadar gelmişlerdi. Oracıkta öldürülmelerini engelleyecek —görünürde— hiçbir sebep kalmamıştı. O kadar ki, nefes alsalar duyulacak bir hâlde **iken Peygamber,** bu dâvânın artık sona ereceği endişesiyle yüreği kan ağlayan sevgili **arkadaşına “Üzülme** dostum!” **diyordu, “Allah bizimle beraberdir!” Bunun üzerine Allah, ona** ve bu vefakâr arkadaşına, **kendi katından** olağanüstü **bir huzur ve güven duygusu bahşetti ve onu, sizin göremediğiniz** meleklerden oluşan mânevî **ordularla destekledi ve** her ikisini de kurtarıp sağ salim Medîne’ye ulaştırdı. Ardından da, müminlere büyük zaferler kazandırdı. Böylece, hakîkati **inkâr edenlerin** bâtıl inanç ve iddialarını çürüterek **dinlerini alçalttı;** çünkü **tek yüce din, Allah’ın dinidir!** Öyle ya, **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** İşte Allah, böylesine çaresiz anlarında bile, Elçisini yalnızlığa terk etmedi, şimdi de terk etmeyecek!

O hâlde, ey inananlar! Allah yolunda fedâkârlık göstermek gerektiğinde, hangi durum ve şartlarda olursanız olun; zengin de olsanız fakir de, güçlü de olsanız zayıf da, hoşunuza gitse de gitmese de, silah ve teçhizatınız az da olsa çok da olsa, kısacası:

41. Gerek hafif, gerek ağır olarak savaşa çıkın; zulüm ve kötülüklerin kökünü kazıyıp yeryüzünde adâlet ve huzuru egemen kılmak için, **Allah yolunda mallarınızla ve canlarınızla cihâda koşun! Eğer bilirseniz, sizin için en hayırlısı budur.**

İşte bu cihâd emri, münâfıkların yüzündeki perdeyi düşürdü; dünyalık bir çıkar göremedikleri bu mücâdeleden, —sudan bahaneler ileri sürerek—

geri durdular.

42. Ama **eğer kolayca elde edilebilecek bir kazanç ya da zahmetsiz bir yolculuk** umudu **olsaydı,** bu münâfıklar **kesinlikle arkandan gelirlerdi; ne var ki, bu uzun ve zorlu yürüyüşü gözlerine kestiremediler. Fakat** göreceksiniz; Allah'ın yardımı sayesinde, bu seferden zaferle döneceksiniz. İşte o zaman bu münâfıklar, size bin bir bahaneler uyduracak ve **"Eğer imkânımız olsaydı, elbette sizinle birlikte** bu sefere **çıkardık!" diye Allah adına yeminler edecekler.** Yazık, boşu boşuna **kendilerini felâkete sürüklüyorlar! Allah, onların gerçekte yalan söylediklerini çok iyi bilmektedir.**

Ey Peygamber! İnsanlara karşı gösterdiğin nezâket ve merhamet, gerektiğinde sert ve kararlı tavır takınmana engel olmamalıydı:

43. Allah seni affetsin; Tebük seferine katılmamak için senden izin isteyenlerden **kimin doğru, kimin yalan söylediğini iyice araştırıp ortaya çıkarmadan,** savaşa katılmamaları konusunda **onlara niçin** öyle kolayca **izin verdin?** Öne sürdükleri mâzeretleri iyice araştırarak, yalnızca geçerli mâzereti olanlara izin vermen gerekmez miydi? Gerçi münafıklar, kendilerine izin vermeseydin bile savaşa gelmeyeceklerdi; ama o zaman, senin izninin arkasına sığınamayacaklardı ve Müslümanları kandırmak için kullandıkları maskeleri tamamen düşmüş olacaktı.

44. Zaten **Allah'a ve âhiret gününe** gerçek anlamda **iman edenler, mallarıyla canlarıyla cihâda katılmaları söz konusu olduğunda, —**geçerli bir mâzeretleri olmadığı sürece— **senden izin istemezler.** Çünkü şu hakîkati asla unutmazlar: **Allah,** uğrunda her şeylerini fedâ etmeye hazır olan ve bu yolda mücâdeleyi terk etmekten titizlikle **sakınan kimseleri çok iyi bilir.**

45. Senden ancak, Allah'a ve âhiret gününe inanmayan, kalpleri şüphe bataklığına saplandığı için kararsızlık içerisinde bocalayıp duran o münâfık**lar izin isterler.** Zaten onların, hiçbir zaman cihâda katılmak gibi bir niyetleri olmamıştı:

46. Eğer gerçekten sefere **çıkmak isteselerdi,** ta başından beri tembel tembel oturacakları yerde, **bunun için bir hazırlık yaparlardı.** Zira pek çoklarının buna fazlasıyla gücü yeterdi. **Fakat Allah, tutum ve davranışlarını beğenmediği için onları** cihâda çıkmaktan **alıkoydu, böylece onlara** Peygamberin ağzıyla, **"**Evlerinde **oturan** kadın, çocuk, yaşlı ve özürlü insan**larla beraber siz de oturun bakalım!" denildi.** Demek ki Allah, onların İslâm ordusuna katılmasını istememişti.

47. Çünkü **onlar, sizinle birlikte** savaşa **çıkmış olsalardı, aranızda bozgunculuk çıkarmaktan başka bir işe yaramayacaklardı. Hele içinizde onlara kulak veren** ve sözlerine değer veren zayıf imanlı kimse**ler de varken,** her fırsatta **fitne çıkar**ıp sizi birbirinize düşür**mek amacıyla** sürekli **aranıza sokulacaklardı.** Evet, bunların hepsi olacaktı. Zira **Allah, zâlimleri** ve onların çirkin oyunlarını **gâyet iyi bilmektedir.** Nitekim:

48. Onlar, daha önce de böyle **fitne** ve kargaşa **çıkarmaya çalışmışlar,** sen Medîne'ye geldiğin günden beri, her fırsatta **sana karşı nice** komplolar kurmaya, gerçekleri tersyüz ederek **entrikalar çevirmeye kalkışmışlardı da, sonunda hakîkat ortaya çıkmış ve onlar istemeseler de, Allah'ın emri üstün gelmişti.**

49. İçlerinden öyleleri de vardı ki, "Herkes bilir ki, ben kadınlara düşkün bir insanım. Bizans kadınlarından birine vurulup kendimi kaybetmekten korkuyorum. O hâlde, lütfen evimde kalmam için **bana izin ver de, beni fitneye düşürme!"** diyecek kadar küstahlıkta ileri gi**diyordu. Aslında onlar,** asıl bu sözleri söylemekle **fitnenin tam**

ortasına tepe taklak **düşmüş oluyorlardı.** Fakat şunu iyi bilin; **elbette cehennem,** bu davranışlarından dolayı **inkârcıları çepeçevre kuşatacaktır!** O ikiyüzlü kâfirler ki:

50. Sana bir zafer, ganîmet veya başarı gibi bir **iyilik ulaşacak olsa, bu** durum, iflah olmaz kıskançlıkları yüzünden **onları üzer; eğer başına bir kötülük gelse,** içlerinden, **"İyi ki** bunlarla savaşa katılmayıp **baştan tedbirimizi almışız!" diyerek** sizi sıkıntılarla baş başa bırakıp **keyif içerisinde dönüp giderler.**

51. Ey şanlı Elçi! Bu münâfıklara **de ki: "Bizim başımıza, Allah'ın bizim için yazdığından başka hiçbir şey gelmeyecektir.** O'nun uygun görüp yazdıklarının ise, başımız gözümüz üzerinde yeri var! Zira **bizim** gerçek dostumuz, sahibimiz ve **efendimiz** yalnızca **O'dur. O hâlde inananlar, yalnızca Allah'a dayanıp güvensinler."**

52. Yine onlara **de ki: "Bizim başımıza gelmesini umutla beklediğiniz,** biri zafer kazanmak, diğeri de şehâdet şerbetini içmek olan **iki iyilikten biri değil mi?** İster Allah yolunda şehit olalım, ister zafer kazanalım, her iki hâlde de kazanan biz olmayacak mıyız? Madem bizim felakete uğramamızı bekliyorsunuz, **biz de Allah'ın ya** doğrudan doğruya **kendi katından veya bizim elimizle sizi cezalandırmasını bekliyoruz. O hâlde, bekleyin bakalım** neler olacakmış, **biz de sizinle beraber bekliyoruz!"**

53. Allah yolunda cihâda katılanlara yardım ettiklerini söyleyerek sizi minnet altında bırakmaya çalışan o münafıklara **de ki: "**İnsanlara gösteriş amacıyla harcadığınız malları **ister gönüllü olarak harcamış olun, ister gönülsüzce; yoldan çıkan bir toplum olduğunuz için,** hiç biri **sizden kabul edilmeyecektir."**

54. Onların bu harcamalarının kabul edilmesini engelleyen tek sebep, Allah'ı ve Elçisini reddederek **inkâr etmiş olmalarıdır.** Bu inançsızlık sebebiyledir ki, cemaatle **namaza, ancak üşene üşene geliyor,** o harcadıkları malları da aslında **ancak gönülsüzce harcıyorlar.** O hâlde, ey hak yolunun yolcusu!

55. Onların o göz alıcı **malları,** ekonomik yapıları güçlü kuvvetli adamları **ve çocukları,** sosyal imkanları **sakın seni imrendirmesin! Allah, bütün bu** baştan çıkarıcı nîmet ve imkâ**nlarla, onları bu dünya hayatında ancak cezalandırmak istemekte ve kâfir olarak canlarının çıkmasını murat etmektedir.**

56. Bir de kalkmış, sizden yana **olduklarına dâir Allah'a yemin edip duruyorlar. Oysa onlar sizden değiller, fakat son derece korkak** oldukları için size karşı şirin gözükmeye çalışan **kimselerdir.** O kadar ki:

57. Eğer sığınabilecekleri güvenli **bir yer, yâhut** barınabilecekleri **bir mağara, hattâ** başlarını sokabilecekleri **bir delik bulsalardı, oraya koşarak giderlerdi.**

58. Onlar arasında, zekât gelirlerinin paylaşımı **konusunda —**devlet malını kendilerine peşkeş çekmediğin için— birilerinin kayrıldığını öne sürerek **seni** iğneleyici sözlerle **ayıplayanlar da var.** Acaba amaçları gerçekten adâleti sağlamak mı? Hayır! Çünkü **kendilerine bu mallardan** yüklü bir pay **verilse,** dağıtımdan son derece **memnun kalırlar, fakat** zaten zengin oldukları için **bu mallardan kendilerine** bir pay **verilmeyecek olsa, hemen kızarlar.** Hâlbuki:

59. Eğer onlar, Allah'ın ve dolayısıyla, O'nun talimatları doğrultusunda **Elçisinin kendilerine verdiği** savaş ganîmetleri**ne razı olsalardı ve "Allah bize yeter;** biz bu yolda yürüdüğümüz sürece, **Allah bize** sonsuz

lütuf ve keremiyle daha nice nîmetler **bahşedecektir, Elçisi de** Allah'ın kendisine verdiği nîmetleri en âdil biçimde aramızda dağıtacaktır. **Doğrusu biz, yalnızca Allah'a gönül bağlamışız!" deselerdi** o zaman hem dünyayı, hem de âhireti kazanmış olacaklardı.

60. Zekât malları ancak;

Temel ihtiyaçlarını gideremeyen **yoksulların,** hiç çalışamayacak durumdaki hasta, yatalak, yaşlı, özürlü ve benzeri **düşkünlerin,**

Zekât toplamak ve dağıtmakla **görevli memurların,**

İslâm'a yeni giren veya girmesi umulan kişilerin, yani **gönülleri** İslâm'a ve Müslümanlara **ısındırılması gereken kimselerin,**

Başkalarının boyunduruğu altında ezilen işçi, hizmetçi, esir ve **kölelerin,** meşrû yöntem ve amaçlarla **borçlanmış** olup da, elinde olmayan sebeplerle sıkıntıya düştüğü için, acil paraya ihtiyacı **olanların,**

Allah yolunda çarpışan mücahitlerin, İslâm'ı anlamak, öğrenmek, öğretmek, duyurmak için yola çıkmış ama ihtiyaç içinde olanların,

Ve evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış kimselerin hakkıdır.**

Bu düzenleme, bizzat **Allah tarafından** konulan ve hepinizin uyması gereken **bir yasadır. Allah,** her şeyi **bilendir;** sonsuz ilim ve hikmetiyle en mükemmel kanunları koyan bir **hakîmdir.**

O hâlde, gücünüz yettiğince bu yasaları uygulamalı, birtakım çıkar hesaplarıyla buna engel olmaya çalışan ikiyüzlüleri iyi tanımalısınız:

61. Onlardan bazıları da, insanların kabahatlerini yüzlerine vurmayacak derecede nezâket ve incelik sahibi olan Peygamberin, o engin şefkat ve hoşgörüsüyle, huzuruna çıkan herkesi, zengin-fakir, soylu-köle demeden ciddiyetle dinlemesini —ki âdil yöneticinin yapması gereken de budur— dillerine doluyor ve **"O,** her söyleneni dinleyen ve her duyduğuna inanan saf **bir kulaktır!" diyerek Peygamberi incitiyorlar. De ki: "**Evet, o bir kulaktır fakat **sizin** iyiliğiniz **için** çırpınan, hep doğruları, güzellikleri duymaya ve duyurmaya çalışan **hayırlı bir kulak!** Bu yüzden **o, Allah'a iman eder,** dolayısıyla, O'nun adıyla edilen yeminlere itibar eder. Herkesi dinler fakat yalnızca iyi niyetli ve dürüst **müminler**in sözlerin**e inanır ve o, içinizden iman edenler için bir rahmet kaynağıdır."**

Allah'ın Elçisini böyle hakaret ve alay dolu sözlerle **incitenler var ya, işte onlar için can yakıcı bir azap var!**

62. Yine bu münâfıklar, **sizi hoşnut etmek için Allah'a and içip duruyorlar. Oysa asıl hoşnut etmeleri gereken, Allah ve —**O'nun dininin tebliğcisi ve temsilcisi olması hasebiyle— **Elçisidir,** tabii **eğer** gerçekten **inanıyorlarsa!**

63. Hem bilmiyorlar mı ki, her kim Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa, sonsuza dek cehennem ateşine mahkûm edilecektir? En büyük alçalma işte budur.

64. Münâfıklar kendileri hakkında, kalplerindeki gizli inkârı, inananlara duydukları nefret ve kinler**ini ortaya çıkaracak bir sûrenin gönderilmesinden korkuyorlar.** Çünkü Peygambere inanmasalar bile, daha önceki tecrübelerinden, onun bunları "farklı bir şekilde" haber aldığını çok iyi biliyorlar. Fakat yine de, inananlarla gizli gizli alay etmeden de duramıyorlar. **De ki: "Siz alay edin bakalım! Allah, o korktuğunuz şeyleri elbette ortaya çıkaracaktır!"**

65. Eğer onlara, niçin alay ettiklerini **soracak olsan, "Biz sadece lâfa dalmış, şakalaşıyorduk!" derler. De ki: "**Şakalaşacak başka bir konu bulamadınız mı? **Demek Allah ile, O'nun ayetleriyle ve Elçisiyle alay ediyordunuz, öyle mi?"**

66. O hâlde, ey münâfıklar! Boşuna mâzeretler sıralayıp **özür dilemeye kalkmayın; çünkü siz, iman ettikten sonra,** bile bile yeniden **kâfir oldunuz! İçinizden** bilinçsizce bu konuşmalara katılan veya hatâsını anlayıp hemen tövbe eden **bir grubu bağışlasak bile,** ısrarla **suç işlemeye devam ettikleri için, diğerlerini** kesinlikle **cezalandıracağız.**

Bu münâfıkları daha iyi tanıyabilmeniz için, onları iyice deşifre ediyoruz:

67. Hangi çağda ve hangi toplumda olursa olsun, **erkek de olsa, kadın da olsa bütün ikiyüzlüler, birbirlerin**in dostları, yardımcıları ve koruyucularıdır. Çünkü kişiliklerini oluşturan kaynak, aynıdır. Karakterleri, huyları, ruh yapıları birbirlerine çok benzer. Hele şu dört temel vasıf, onların en belirgin özelliklerin**dendir: Kötülükleri emrederler, iyilikleri yasaklarlar ve —**gösteriş yapma durumu hariç— **olabildiğince cimridirler.** Hayatlarında Kur'an'a yer vermeyerek **Allah'ı unuttular,** bu yüzden **Allah da** rahmetinden uzaklaştırarak **onları unuttu! Gerçekten de bu ikiyüzlüler,** kötülük ve ahlâksızlığı hayat tarzı edinmiş **fâsıkların ta kendileridir.** Fakat hiçbir kötülük cezasız kalmayacaktır:

68. Allah, hem ikiyüzlü erkek ve kadınları, hem de diğer bütün **kâfirleri, sonsuza dek içerisinde kalacakları cehennem ateşine atacağına söz vermiştir! Onlara** ceza olarak **bu yeter: Allah, onları** rahmetinden kovarak **lânetlemiştir!** Dolayısıyla **onlara,** cehennemde **sürekli bir azap vardır!**

69. Ey münâfıklar! Şu hâlinizle, tıpkı **sizden önceki** ikiyüzlü**ler gibisiniz** ve sonunuz da onlardan farklı olmayacaktır. Üstelik **onlar, sizden daha**

güçlü, daha zengin ve daha kalabalıktılar. Bu nîmetleri bahşeden Allah'a kulluk edecekleri yerde, dünya malından **paylarına düşenle keyif sürmeyi tercih ettiler. İşte, sizden öncekiler nasıl paylarına düşen nîmetlerle zevk. ü sefa sürdülerse, siz de** onların hâlinden hiç ibret almadan, **payınıza düşenlerle gününüzü gün ediyor, onların** Allah'ı unutup kötülüklere **daldıkları gibi, siz de dalıp gidiyorsunuz.**

İşte, dünyaya ve âhirete yönelik tüm yaptıkları boşa gidenler bunlardır ve her şeylerini kaybedip **ziyana uğrayanlar da, yine bunlardır.**

70. Onlara, kendilerinden önceki toplumlarla ilgili ibret verici **bilgiler ulaşmadı mı?** Örneğin, tufana yakalanıp sulara gömülen **Nûh** kavminin, biri korkunç bir kasırga, diğeri sarsıntıyla yok edilen **Âd ve Semûd kavimlerinin,** ya da **İbrahim**'i ateşe atmak isteyen Nemrut ve **halkının,** yâhut müthiş bir zelzeleyle haritadan silinen **Medyen ahâlîsinin ve tepe taklak edilmiş** Lut kavminin yaşadığı Sodom ve Gomore adlı **şehirlerin** başlarına gelenleri duymadılar mı? Bunların hepsi de, hakîkati pekâlâ biliyorlardı. Çünkü **Peygamberleri onlara apaçık mûcizeler getirmiş** ve hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde dâvâlarını ispat etmiş**lerdi.** Fakat onlar, bütün bunlara rağmen inkârda diretmişlerdi. Demek ki, **Allah onlara asla zulmetmiş değildi, ne var ki onlar, bizzat kendilerine zulmediyorlardı.**

İşte bu zâlimlere karşı, inananların birlik ve beraberlik içerisinde mücâdele etmeleri gerekir:

71. Hangi çağda ve hangi toplumda olursa olsun, **erkek de olsa, kadın da olsa bütün inananlar, birbirlerinin** yardımcıları, koruyucuları ve **velisidirler.** Münâfıkların tam tersine, **onlar iyilikleri emreder, kötülükleri engellemeye çalışırlar; namazlarını kılar, zekâtlarını verirler; Allah'a ve Elçisine** her konuda **içtenlikle itaat ederler.**

Allah'ın rahmetiyle kuşatacağı kimseler, işte bunlardır. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir. Dolayısıyla, hiçbir iyilik mükâfâtsız bırakılmayacaktır:

72. Allah, iman eden erkeklere ve iman eden kadınlara, ağaçlarının **altından ırmaklar çağlayan ve içinde sonsuza dek yaşayacakları cennet bahçeleri ve** sınırsız mutluluk ve huzur kaynağı olan **Adn bahçelerinde göz kamaştıran köşkler vaad etmiştir.** Fakat bütün bunların ötesinde, öyle muhteşem bir nîmet var ki: **Allah'ın hoşnutluğu**nu kazanmak ve O'nun cemalini görmek, akla hayale gelebilecek tüm nîmetlerin en güzeli, **en büyüğüdür! İşte büyük kurtuluş budur!**

Buraya kadar, ikiyüzlüleri tanımanızı sağlayacak ipuçları verilerek, yüzlerindeki maske düşürüldü ve gerçek müminlerin özellikleri ortaya kondu. O hâlde:

73. Ey Peygamber ve Peygamberin izinde yürüyen Müslüman! Allah'ın ayetlerini açıkça inkâr eden **kâfirlere ve** küfrünü gizleyerek aranıza sızmış olan **ikiyüzlülere karşı,** Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak üzere, onlarla her alanda **mücâdele et ve** dinin ilkelerini korumak söz konusu olduğunda, **onlara karşı sert** ve kararlı **davran!** Unutmasınlar ki, bu gidişle **varacakları yer cehennemdir; ne korkunç bir son!**

Bu sonu hazırlayan en önemli etken:

74. Münâfıklar, uygun zaman ve zemini bulur bulmaz, İslâm ve Müslümanlar aleyhinde alay ve iftira dolu sözler söylerler. Fakat yüzünüze karşı, katiyen böyle bir şey **söylemediklerine dâir Allah'a yemin ederler. Oysa,** kendilerini **inkâra sürükleyen o** çirkin **sözleri kesinlikle söylediler ve Müslüman olmalarının ardından, yeniden**

ve apaçık **kâfir oldular.** Ayrıca, **başaramadıkları** ve Müslümanlar Kur'an'a sarıldıkları sürece de asla başaramayacakları **işlere yeltendiler.** Örneğin, Peygambere suikast girişiminde bulundular. İslâm toplumunun öncü kadrosunu saf dışı bırakmaya çalıştılar.

Peki bunlar, İslâm'da herhangi bir hatâ veya eksiklik mi gördüler ki, ona bu kadar kin besliyorlar? Tam aksine, **onların bütün bu düşmanlıklarının tek sebebi,** sonsuz **lütuf ve bereketi sayesinde Allah'ın ve** ilâhî irâdenin gerçekleşmesine vesîle olması yönüyle **Elçisinin, onları** maddî ve mânevî nîmetlerle **zenginleştirmiş olmasından başka bir şey değildir!** Öyle ya, akıl ve sağduyusunu tamamen yitirmiş nankörlerden başka kim, kendisine kurtuluş ve refah sunan bir kimseye düşmanlık besler? **Eğer** fırsat varken pişman olup **tövbe ederlerse kendileri için iyi olur fakat yüz çevirecek olurlarsa, Allah onları hem bu dünyada da, hem de âhirette can yakıcı bir azâba mahkûm edecektir ve bu dünyada** onları koruyabilecek **ne bir dostları, ne de yardımcıları olacaktır!**

75. Yine onlardan bazıları, Allah'a şöyle **söz vermişlerdi: "Şâyet Allah, bize de lütuf ve kereminden** zenginlik **bahşedecek olursa,** o zaman **elbette** bir kısmını Allah yolunda harcayarak **bağışta bulunacağız ve kesinlikle dürüst ve iyiliksever insanlar olacağız!"**

76. Fakat Allah, lütuf ve bereketi sayesinde istedikleri malı mülkü **onlara verince, dünya malına** aşırı bir tutkuyla bağlanıp **cimrilik ettiler;** böylece Allah'ın emrinden **yüz çevirerek** verdikleri sözden **caydılar.**

77. Bunun üzerine Allah, kendisine verdikleri sözden döndükleri ve sürekli yalan söyledikleri için, huzuruna çıkacakları o büyük **Gün gelinceye kadar, kalplerine** inkâr ve **ikiyüzlülük** hastalığını **soktu.**

Hâl böyleyken, ne cesaretle Allah'ın elçisi ve müminler aleyhinde plânlar kuruyorlar?

78. Bilmiyorlar mı ki, Allah, gizledikleri her şeyi, aralarında geçen tüm gizli konuşmaları ve plânladıkları bütün çirkin komploları **bilmektedir ve** tüm bunların ötesinde **Allah, evrenin tüm gaybını en iyi bilendir?**

Sadakayı teşvik eden ayetler inince, varlıklı müminlerden biri gelip bol miktarda sadaka verdi. Münafıklar, "Şuna bakın, gösteriş yapıyor!" diyerek adamı kınadılar. Sonra fakir bir mümin geldi ve sadece bir ölçek hurma verdi. Bu defa münafıklar, "Allah'ın bunun bir ölçek hurmasına ihtiyacı yoktur!" diyerek onu kınadılar. Bunun üzerine, aşağıdaki ayet nazil oldu:

79. O münafıklar, **gönülden bağışta bulunan** varlıklı **müminleri** gösteriş yapmakla suçlayarak **kınıyorlar. Öte yandan, ancak imkanları ölçüsünde bulabildiklerini veren** yoksul **müminleri de,** "Bu üç beş kuruşa Allah'ın ihtiyacı mı var?" diyerek **alaya alıyorlar.** Oysa **Allah,** asıl **kendilerini alay edilecek duruma düşürmüştür. İşte bunların hakkı, can yakıcı bir azaptır!**

80. Ey Muhammed! **Onlar**ın bağışlanması **için ister af dile, ister dileme,** hiç fark etmez! Çünkü **onlar için** bir değil, **yetmiş kere af dileyip yalvarsan bile, yine de Allah onları affetmeyecektir! Çünkü onlar, Allah'ı ve Elçisini** tanımayıp emirlerine başkaldırarak **inkâr ettiler. Allah ise,** kötülükte inatla direten ve ısrarla yoldan çıkmak isteyen böyle **fâsık bir topluluğu doğru yola iletmez.**

Hâl böyleyken:

81. Sudan bahanelerle Tebük seferinden **geri kalan** bu münâfık**lar, Allah Elçisi**nin açık emri**ne rağmen** cihâddan kaytarıp evlerinde **oturdukları için, epey sevindiler.** Zaten **mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda**

cihâd etmekten hiç hoşlanmıyor, birbirlerine, **"Bu sıcakta sefere çıkmayın!" diyorlardı.** Onlara **de ki: "**Evet ama, **cehennem ateşi çok daha sıcaktır!" Keşke** bunu **kavrayabilselerdi!**

82. Yapıp ettiklerinden dolayı, artık az gülsünler, çok ağlasınlar! Çünkü onları korkunç bir son bekliyor!

83. Ey Muhammed! **Allah seni** bu seferden sağ salim **döndürüp onlardan bir grupla karşılaştırdığında, eğer** seninle başka bir savaşa **çıkmak için izin isterlerse** onlara **de ki: "**Hayır! **Bundan böyle, benimle birlikte asla** gazaya **çıkamayacak, hiçbir düşmana karşı benimle beraber savaşamayacaksınız! Çünkü siz, ilk defasında** sizi çağırdığımızda, en zor zamanda bizi yalnız bırakarak evinizde **oturmayı tercih etmiştiniz; o hâlde, geride kalan** kadın, çocuk, yaşlı ve özürlü insan**larla beraber oturmaya devam edin bakalım!"**

İşte bu münâfıklara karşı, açıkça tavrınızı koymalısınız:

84. Onlardan ölen hiç kimsenin cenaze **namazını kılma ve mezarının başında** duâ etmek için **durma! Çünkü onlar, Allah'ı ve Elçisini inkâr ettiler ve** fırsat varken tövbe de etmeyip, **kâfir olarak can verdiler!** Ve sonunda, uğrunda kâfirliği bile göze aldıkları dünya nîmetlerini bırakıp gittiler.

85. Onların tüm insânî ve ahlâkî değerleri ayaklar altına alarak yığıp biriktirdikleri o göz alıcı **servetleri** ekonomik yapıları **ve** etraflarında pervane gibi dönen güçlü kuvvetli adamları ve **çocukları,** sosyal imkanları **sakın seni imrendirmesin. Çünkü Allah,** ilk bakışta güzel gibi görünen **bu** nîmet ve imkâ**nlarla, aslında onları** daha **bu dünyada cezalandırmayı ve kâfir olarak canlarının çıkmasını istiyor.** Çünkü hatırlayın, hani onlar güçlü ve sağlıklı iken:

86. "Allah'a yürekten boyun eğerek **iman edin ve Elçisiyle birlikte** Allah yolunda **cihâda katılın!" diye bir ayet indirildiği zaman, içlerinde servet sahibi olanlar** bile, **"Bizi bırak da,** evlerinde **oturan** şu kadın ve çocuk**larla birlikte kalalım!" diyerek senden izin istemişlerdi.**

87. Böylece, Allah yolunda savaşmaktan kaçarak, **geride kalan** çocuk ve kadın**larla oturmayı içlerine sindirebildiler. Bu yüzden de, kalplerine** öyle bir mânevî **mühür vuruldu** ki, **artık** hiçbir gerçeği duyamaz, kendilerine sunulan hiçbir hakîkati **idrâk edemez** hâle geldi**ler.**

88. Fakat Peygamber ve onunla birlikte iman eden ve onu bir an bile yalnız bırakmayan mümin**ler, mallarıyla ve canlarıyla** Allah yolunda kahramanca **cihâd ederler. İşte,** dünyada da, âhirette de üstünlük, şeref, başarı... gibi bütün **iyilikler, güzellikler, onların olacaktır;** sonsuz mutluluk ve **kurtuluşa erecek olanlar da, işte onlardır.**

89. Allah onlara, ağaçlarının **altından ırmaklar akan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları** muhteşem **cennet bahçeleri hazırlamıştır. İşte budur en büyük başarı, en büyük mutluluk!**

90. Medîne çevresindeki çöllerde göçebe bir hayat süren **bedeviler arasından,** savaşa katılmalarını engelleyecek geçerli **mâzeretleri bulunanlar, kendilerine izin verilmesi için** Peygamberin huzuruna kadar **geldiler.** Öte yandan, Medîne'ye gelmelerinin mümkün olmadığını ileri sürerek **Allah'a ve Elçisine karşı yalan söyleyen** kabîle**ler ise,** gelip özür beyân etme zahmetine bile katlanmadan, evlerinde **oturmayı tercih ettiler.** Ama şunu iyi bilin ki, **bunların arasından** böyle yalan söyleyerek **nankörlük edenlere, yakında can yakıcı bir azap erişecektir.**

91. Yaşlılık, sakatlık gibi sebeplerle bünyesi **zayıf olanlara,** savaşa gidemeyecek derecedeki **hastalara ve** kendilerine savaş araç-gereçleri temin etmek üzere **harcayacak para bulamayan** yoksul**lara,** savaşa katılmadıkları için herhangi **bir sorumluluk yoktur; yeter ki,** diğer görev ve sorumluluklarını aksatmasınlar, **Allah ve Elçisine karşı** dürüst ve **samîmî olsunlar.** Bunlar, hile ve aldatmadan uzak durur, güçleri yettiğince üzerlerine düşeni yaparlarsa, kesinlikle günaha girmiş olmazlar. Zaten **güzel davrananlar, asla kınanmazlar.** Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

92. Hele şu, kendilerine savaşa çıkacak malzeme ve **binek temin etmen için huzuruna geldiklerinde, "**Üzgünüm, **size verecek binek bulamıyorum!" dediğin zaman,** binek ve savaş araç gereçleri satın almak üzere **harcayacak bir şey bulamadıkları için üzüntüden gözleri yaşararak** ve yürekleri kan ağlayarak **dönüp giden** o fedâkâr mümin**lere de** sorumluluk yoktur.

93. Sorumluluk ancak, savaşa çıkabilecek kadar güçlü ve **zengin oldukları hâlde,** görevden kaçmak için **senden izin isteyen kimseleredir.** Çünkü **onlar,** Allah yolunda kahramanca savaşarak O'nun hoşnutluğunu kazanmak yerine, **geride kalan** kadın**larla oturmayı tercih ettiler, bu yüzden Allah da kalplerini mühürledi; artık**, kendilerini nasıl bir felâketin beklediğini de **bilemezler.**

94. Seferden **dönüp yanlarına vardığınız zaman, size** bin bir çeşit **mâzeretler sayıp dökecekler.** O zaman onlara **diyeceksin ki: "**Boşuna bahaneler uydurup **özür dilemeye kalkmayın, artık size kesinlikle inanmıyoruz!** Çünkü **Allah,** daha biz yoldayken **sizinle ilgili her şeyin içyüzünü bize bildirmişti.** O hâlde, artık attığınız her adıma dikkat edin! Zira **Allah da, Elçisi de,** bundan sonra nasıl davranacağınızı ve **neler yapacağınızı görecektir.** Bunun için, özgür irâdenizle kendi seçiminizi yapmanız için dünyada bir süre daha imtihân edileceksiniz. **Ve sonunda**

hepiniz, gaybı ve şehâdeti, yani evrendeki bize göre gizli açık her şeyi **bilen** yüce Rabb'iniz**in huzuruna çıkarılacaksınız;** işte o zaman O, cezanızı vermek üzere **tüm yaptıklarınızı size bildirecektir."**

95. Evet, zafer kazanmış olarak seferden **dönüp yanlarına vardığınızda, kendilerini** cezalandırmaktan vazgeçip **bırakmanız için Allah'a yemin edecekler; o hâlde, bırakın onları,** fakat arzu ettikleri gibi hoşgörü ve sevgiyle değil; onları cezalandırmak ve tehlikelerinden uzak durmak için; **çünkü onlar,** niyet ve davranışları itibariyle, birer **pisliktirler. İşledikleri** bunca çirkin işleri**ne karşılık ceza olarak, varacakları yer de cehennemdir!**

96. Sizi kandırıp gönlünüzü kazanmak için, size yeminler edecekler. Ne var ki, siz onlardan hoşnut olsanız bile Allah, Kur'an'ın rehberliğini reddederek **yoldan çıkan bu insanlardan** —ikiyüzlülükten vazgeçmedikleri sürece— **asla razı olmayacaktır!** Medîne'deki münâfıkların hâli böyle. Köylerde, varoşlarda yaşayan insanlara gelince:

97. Medîne çevresindeki çöllerde göçebe bir hayat süren **bedeviler,** içinde bulundukları şartlardan ve yapılarındaki kabalık ve sertlikten dolayı, yerleşik bir hayat süren şehirlilere nazaran **hem inkârcılık ve ikiyüzlülükte daha aşırıdırlar, hem de Allah'ın Elçisine gönderdiği** Kur'an'ın hükümleri**ni tanımamaya daha yatkındırlar.** Unutmayın ki, **Allah,** kullarının yapısını ve özelliklerini en iyi **bilendir;** her konuda en doğru hükümleri veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yaratan bir **hakîmdir.**

98. Öyle bedeviler vardır ki, İslâm'ı yalnızca siyâsî bir tavır olarak benimsedikleri için, zekât başta olmak üzere, Allah yolunda **harcadıkları şeyleri,** zoraki ödenmesi gereken bir ceza, boşa gitmiş bir kayıp, bir **angarya sayar ve** bu yükümlülükten kurtulmak için de, **sizin başınıza**

türlü **belâların gelmesini beklerler fakat** o bekledikleri **kötü belâ, kendi başlarına gelecektir!** Çünkü **Allah,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.** Bununla birlikte, aynı konumdaki bütün insanlar böyledir sanmayın:

99. Öyle bedeviler de vardır ki, Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanırlar;** O'nun uğrunda **harcadıklarını, kendilerine Allah katında yakınlık** ve sevgi **kazandıran ve Peygamberin hayır duâsını almalarını sağlayan birer vesîle** ve fırsat **olarak görürler. Gerçekten de bu** harcadıkları mallar, **onlar için** Allah katında **bir yakınlık** ve hoşnutluk vesîlesi olacak**tır.** O hâlde, müjde onlara: **Allah, onları rahmeti** ile onurlandıracak ve cennet**ine koyacaktır. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Fakat bu müjdeyi asıl hak edenler şunlardır:

100. Müminlerin ateşle imtihân edildiği en sıkıntılı günlerde, Allah yolunda mücâdele ve fedâkârlık konusunda başkalarına örneklik ve öncülük ederek İslâm'da **ilk dereceyi kazanan öncü muhacirler,** yani, Mekke henüz düşmanların elindeyken, zulmün egemen olduğu öz yurtlarını terk ederek Medîne'ye, İslâm diyarına göç eden ilk Müslümanlar **ve ensâr** yani, kendi ülkelerine sığınan din kardeşlerine kucak açan ve her türlü fedâkârlığı göstererek onları barındıran ilk Müslümanlar **ile,** daha sonraki çağlarda İslâm'a girerek ortaya koydukları **güzel davranışlarla onların izinde yürüyenler var ya, işte Allah onlardan razı olmuş; onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.** Allah **onlara,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçeleri hazırlamıştır. İşte en büyük kurtuluş, budur!**

101. Ama hâlâ, **gerek çevrenizdeki bedeviler arasında ve gerekse Medîne halkı içerisinde, ikiyüzlülüğü huy edinmiş** ve içlerindeki nifakı gizlemekte iyice ustalaşmış **münâfıklar vardır.** Öyle ki, haklarında

vahiy nazil olmadıkça, **sen** bile **onları tanıyamazsın; onları** ancak **Biz tanırız.** Bir dünyada, bir de kabir âleminde olmak üzere, **onları iki kez cezalandıracağız, daha sonra onlar,** cehennemde asıl cezayı çekmeleri için, çok daha **büyük bir azâba mahkûm edilecekler!**

102. Bir de, tembellik ederek savaştan geri kalan, fakat ikiyüzlüler gibi yalandan mâzeretler uydurmaya kalkışmayıp, **günahlarını itiraf eden** ve vicdan azâbıyla kendilerini mescidin direğine bağlayıp cezalandıran, affedilinceye kadar bu şekilde kalacaklarına yemin eden **diğerleri de var ki; bunlar iyi bir davranışı, kötü olan başka bir davranışla karıştırmışlardı.** Sefere çıkmamakla kötü bir iş yapmış, fakat daha sonra günahlarının farkına varıp içtenlikle tövbe ederek iyi bir davranış göstermişlerdi. Dürüst ve samîmî birer Müslüman olarak bilinen bu insanlar, —ki içlerinde Bedir savaşına katılmış olanlar bile vardı— her nasılsa gevşeklik gösterip bu savaşa katılmamışlardı. İşte bunlar, affedilmek için biraz daha bekleyecekler. Bu zaman zarfında, işledikleri günahın acısını bir süre daha içlerinde duysunlar. Fakat Allah'ın rahmetinden de asla ümit kesmesinler. Zira **Allah, yakında onları bağışlayacaktır.** Unutmayın ki **Allah, çok bağışlayıcı, pek merhametlidir.** O hâlde, ey Peygamber ve onun bıraktığı mirası devralan İslâm önderi!

103. Onların tövbelerinin kabul edildiğini resmen göstermek üzere, Allah yolunda bağışladıkları **mallarından** uygun bir miktarı, devlet reisi sıfatıyla zekât veya **sadaka** olarak **al** ve Allah yolunda harca **ki, böylece onları** günahlarından **arındırıp tertemiz kılasın. Ve onlar**ın bağışlanmaları **için** Allah'a **duâ et. Çünkü senin duân, onlar için huzur** ve teselli **kaynağıdır.** Bununla birlikte, hangilerinin affedilmeye lâyık olduğuna karar verecek olan, Allah'tır. Zira **Allah,** her şeyi **işitendir, bilendir.** Hâl böyleyken, günahlarından vazgeçip Allah'a dönmek için daha ne bekliyorlar?

104. Allah'ın, yürekten bir pişmanlıkla kendisine yönelen **kullarını affedeceğini ve** içtenlikle yapılan iyilikleri ve **bağışları kabul edeceğini,** çünkü **O'nun,** kendisine yönelip sığınan kullarına karşı **çok affedici ve merhametli olduğunu bilmiyorlar mı?**

105. Ey Peygamber! İşledikleri günahtan tövbe edip Rablerine yönelen müminlere **de ki: "**Bundan böyle, hatânızı telâfî edip samîmiyetinizi ispatlamak için çok **çalışın! Allah, ortaya koyacağınız davranışlara bakacak** ve buna göre sizi değerlendirecek**tir, Elçisi ve** diğer **müminler de…** Unutmayın ki, bu dünyanın ötesi de var: **Eninde sonunda hepiniz, evrendeki gizli açık her şeyi bilen** yüce Rabb'iniz**in huzuruna çıkarılacaksınız ve** işte o zaman **O, tüm yaptıklarınızı size** bir bir **bildirecek** ve hak ettiğiniz ceza veya mükâfâtı, tam olarak verecek**tir.**

İyi birer Müslüman oldukları hâlde, kendilerinden hiç beklenmeyecek bir gaflet göstererek seferden geri kalan üç kişinin durumuna gelince:

106. Gerek zenginlik, gerek iman sağlamlığı bakımından, savaşa katılmayışlarını mazur gösterecek hiçbir hafifletici sebepleri bulunmadığı için daha ağır bir cezayı hak eden **diğer bir kısmının durumu ise, Allah'ın** ileride, 118. ayette **vereceği hükme bırakılmıştır.** Çünkü Allah, bu üç kişiyi bir süre daha bekletip zor bir imtihândan geçirecek ve gösterecekleri tavra göre **ya onları cezalandıracak, ya da affedecektir.** Unutmayın ki **Allah,** her şeyi eksiksiz **bilendir;** her konuda en doğru hükümleri veren sonsuz **hikmet sahibidir.** İşte bu ilim ve hikmetinin gereği olarak, İslâm devletine karşı komplolar düzenleyenlerin kurduğu sözde 'mescitlerin' içyüzünü ortaya koyuyor, böyle yerlere karşı nasıl bir tavır takınmanız gerektiğini size öğretiyor:

Allah'ın Elçisi, Medîne'ye hicret ettiği ilk günden beri, Hazreç kabîlesinin ileri gelenlerinden biri olan ve yıllar önce Hıristiyanlığı benimsemiş Ebû Âmir adındaki bir rahibin amansız düşmanlığıyla karşı karşıya idi. Kutsal

metinler hakkındaki derin bilgisinden dolayı halkın nazarında saygın bir yeri olan bu adam, Peygambere duyduğu kin ve haset yüzünden, münâfıklarla ve müşriklerle işbirliği yaparak İslâm'a karşı amansız bir muhalefete girişmiş, Peygambere karşı yapılan hemen her savaşta aktif rol oynamıştı. Bütün çabalarına rağmen, Arabistan'da İslâm'ın önünde durabilecek hiçbir gücün kalmadığını görünce, Bizans İmparatorunu Müslümanlara saldırması için kışkırtmak amacıyla Sûriye'ye göçtü. Bu arada, sürekli temas hâlinde olduğu Medîne'deki yandaşlarına, Medîne çevresinde bir kasaba olan Kuba'da yeni bir mescit yapmalarını önerdi. Böylece münâfıklar, Ebû Âmir, Roma ordusuyla Medîne'yi işgal edinceye kadar, rahatça buluşup Müslümanlar aleyhine planlar yapacakları bir ortama kavuşmuş olacaklardı. Nihâyet, mescidi yapıp faaliyetlere başlamışlardı ki, münâfıkların inşâ ettikleri ve edecekleri sözde mescitlere ne yapılması gerektiğini bildiren aşağıdaki ayet nazil oldu ve Allah'ın Elçisi, Tebük seferinden döner dönmez bu mescidi yıktırıp yerle bir etti:

107. Ey şanlı Elçi, münâfıklara karşı son derece dikkatli ol! Çünkü onlar arasında, yıkıcı ve **zarar verici faaliyetlerde bulunmak,** İslâm toplumunu yıkıcı hareketlere girişerek **inkâr cephesini güçlendirmek, Müslümanlar** arasına fitne ve ayrılık tohumları ekerek onar**ı birbirine düşürmek ve öteden beri Allah'a ve Elçisine karşı savaş ilan etmiş olan** Allah düşmanına yataklık edip casuslarını barındırarak on**a bir gözetleme** ve istihbarat merkezi oluşturmak **için** sizin mescidinize alternatif **bir mescit kuranlar** var. Gerçi onlar, kendilerini hesaba çekeceğin zaman, **"**Vallahi, **bizim iyilikten başka bir amacımız yoktu!" diyerek yemin edecekler.** Fakat sakın onlara inanma! Çünkü **onların yalancı olduğuna,** bizzat **Allah şâhittir!**

108. Orada asla namaza **durma! Ta ilk günden beri** Allah'ın emirlerine bağlılık, doğruluk, samîmiyet ve **takvâ** temeli **üzerine kurulan** herhangi bir **mescit, içinde namaz kılmana elbette daha lâyıktır.**

Çünkü **orada, tertemiz** bir Müslüman **olabilmek için çırpınan insanlar vardır. Allah da, temizliğe düşkün olanları sever.**

109. Binasını Allah'a saygı, bağlılık ve O'nun hoşnutluğunu elde etme temelleri **üzerine kuran kimse mi hayırlıdır, yoksa** sel sularının altını oyduğu, **yıkılıp çökmeye yüz tutmuş bir uçurumun kenarına binasını kurup da, onunla birlikte cehennem ateşine yuvarlanan kimse mi?**

Allah, zulüm ve haksızlık peşinde koşan bir toplumu doğru yola iletmez.

Münâfıklar, küfre hizmet eden böyle kurumlar oluşturmakla, kendilerini imandan büsbütün mahrum bıraktılar:

110. Kurdukları bu bina, kalpleri ölümün şiddetiyle **paramparça oluncaya dek, dâimâ yüreklerinde bir** huzursuzluk, **şüphe** ve tedirginlik kaynağı **olacaktır.** Hiç kuşkusuz **Allah,** her şeyi eksiksiz **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir.**

111. Gerçek şu ki, Allah müminlerden canlarını ve mallarını —karşılığında onlara cenneti vermek üzere— satın almıştır. Şöyle ki; **onlar,** yeryüzünde zulmü, haksızlığı engellemek ve Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini egemen kılmak için **Allah yolunda** kahramanca **savaşırlar;** er meydanlarında zalimlerin ordularını bozguna uğratır, askerlerini **öldürürler ve** gerekirse, bu uğurda seve seve **can verirler. Bu, Allah'ın Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da** yerine getirmeyi bizzat **üstlendiği** ve **gerçek**liğinde şüphe olmayan **bir vaattir.** Öyle ya, **verdiği sözü Allah'tan daha iyi kim tutabilir? O hâlde, yaptığınız bu sözleşmeden dolayı sevinin** ey müminler! **Çünkü budur; en büyük başarı, en büyük kurtuluş!**

Peki, bütün kutsal kitaplarda müjdelenen bu bahtiyârlar kimlerdir?

112. Onlar, ilâhî rahmetten ümit kesmeyen, dâima Allah'a yönelerek günahlarından **tövbe edenler,** yalnızca O'na kulluk ve **ibâdet edenler,** en derin şükran ve minnettârlık duygularıyla O'nu övüp yücelterek **hamd edenler,** güzelce namaz kılanlar, oruç tutanlar, Allah yolunda cihâd etmek ve İslâm'ı insanlara tebliğ etmek gibi yüce gayelerle yeryüzünde **gezip dolaşanlar,** O'nun huzurunda **boyun eğip secdeye kapananlar,** insanlara **iyiliği emredip kötülüğü yasaklayanlar ve Allah'ın çizdiği sınırları** ve koyduğu kanunları hayata egemen kılan ve onları tüm güçleriyle **koruyanlardır.** O hâlde ey Peygamber, bu nitelikleri taşıyan **müminleri,** sonsuz nîmetlerle **müjdele!**

Bu müjdeye nâil olabilmek için çaba harcadıkları hâlde, İbrahim Peygamberi kendilerine örnek alan bazı müminler, kâfir olarak ölen akrabaları için bağışlanma diliyor, senin de bu yönde duâ etmeni istiyorlar. Çünkü İbrahim, babası iman etmediği hâlde onun bağışlanması için Allah'a yalvarmıştı (*19. Meryem:47 ve 26. Şuara:86*). Onlara de ki:

113. Ne Peygambere, ne de diğer inananlara, kâfir olarak ölen ve **cehennemlik oldukları artık kesinleşmiş olan müşrikler** ve kâfirler **için —onlar yakın akraba**ları **bile olsalar— bağışlanma dilemek yaraşmaz.** Zira Allah, kendisine ortak koşanları ve inkâr edenleri bağışlamayacağını kesin hükme bağlamıştır (*4. Nisâ: 48, 116*).

Peki, nasıl oldu da İbrahim, kâfir olarak ölen babası için bağışlanma diledi?

114. İbrahim'in, hakîkati inatla reddeden **babasının bağışlanması için yaptığı duâya gelince, bu, sadece ona** ölümünden önce **vermiş olduğu bir sözden kaynaklanıyordu** (*19. Meryem: 47 ve 60. Mümtehine: 4*). **Ne var ki, onun Allah düşmanı olduğunu** ve bağışlanmasının söz konusu olamayacağını —ilâhî uyarıyla— **kesin olarak anlayınca,** onun için duâ etmekten vazgeçerek **ondan uzak durdu. Doğrusu İbrahim,**

son derece **ince ruhlu,** olabildiğince merhametli ve **yumuşak kalpli biriydi.** Bu yüzden babasına bu sözü vermişti.

Fakat ilâhî hüküm kendilerine bildirilmeden önce böyle hatalı işler yapanlar, bundan sorumlu tutulmayacaklardır:

115. Allah, bir topluma doğru yolu gösterdikten sonra, hangi davranışların haram olduğunu ve **nelerden sakınmaları gerektiğini kendilerine açıkça bildirmedikçe, onları yoldan sap**tılar diye cezalan**dıracak değildir. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi** en ince ayrıntısıyla **bilmektedir.**

116. Evet, göklerin ve yerin mutlak hükümranlığı, yalnızca Allah'ındır. Hayat veren de, öldüren de O'dur! Ve Allah'tan başka sizi koruyabilecek **ne bir dostunuz vardır, ne de bir yardımcınız.**

117. Hiç kuşkusuz Allah, savaşa katılmak istemeyen münâfıklara kolayca izin vermekle hatâ eden **Peygamberi ve** Tebük seferinin yaşandığı **o sıkıntılı anlarda, içlerinden bir kısmının kalpleri neredeyse kaymak üzereyken,** bunca zorluklara göğüs gererek **Peygamberin izinden hiç ayrılmayan muhacirleri ve ensarı bağışlamıştır. Allah, müminlere karşı gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.**

118. Allah, hiçbir mâzeretleri olmadığı hâlde Tebük seferinden geri kalan, fakat haklarındaki karar bugüne kadar **ertelenen** (*9. Tevbe: 106*) Kâb bin Mâlik, Mürâre bin Rabî ve Hilâl bin Ümeyye adındaki **üç kişinin de** tövbelerini kabul edip onları bağışlamıştır. **Öyle ki, bütün genişliğine rağmen dünya başlarına dar gelmiş ve ruhlarını dayanılmaz sıkıntılar kaplamıştı.** Zira Peygamberin boykot emriyle hiç kimse yüzlerine bakmıyor, en yakın dostları bile selâmlarını almıyordu. Doğup büyüdükleri şehirde yapayalnız kalmışlardı. Hiçbir yerde huzur bulamaz, hiçbir şeyden tat alamaz olmuşlardı. Pişmanlık ve vicdan azâbıyla içleri kan

ağlıyordu. Böylece, **Allah'**ın gazâbın**dan** kurtulmak için, yine **O'na sığınmaktan başka bir çare olmadığını anlamışlardı. Nihâyet,** elli günlük çetin bir imtihânın ardından, **Allah onların tövbesini kabul etti ki,** kıyâmete kadar gelecek bütün tövbekârlar onları örnek alsınlar ve en zor, en çâresiz anlarda bile Allah'ın rahmetinden ümit kesmesinler, sabırla ve ısrarla Rab'lerine yönelip **tövbe etsinler. Çünkü Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

119. Ey iman edenler! Allah'tan gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece dikkatli davranın; dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının ve** zulme karşı inananların safında yerinizi alarak, dâimâ **doğrularla beraber olun!**

120. Allah'ın Elçisini —veya onun misyonunu üstlenen herhangi bir İslâm önderini— mücâdelesinde **yalnız bırakmak ve kendi canlarını** ve rahatlarını **onun canından üstün tutmak, ne bu şehrin halkına yaraşır, ne de şehir dışında** göçebe kabîleler hâlinde **yaşayan** mümin **bedevilere!** Nasıl yaraşsın ki? **Allah yolunda ne zaman bir susuzluk, yorgunluk ve açlık çekseler; ne zaman kâfirleri çileden çıkaracak bir toprağa ayak bassalar ve ne zaman düşmana karşı bir başarı elde etseler, her defasında kendilerine güzel bir davranış** ve büyük bir iyilik sevabı **yazılmaktadır. Çünkü Allah, iyilik yapanların emeklerini kesinlikle boşa çıkarmayacaktır.**

121. Ve yine onlar, **ne zaman** Allah yolunda **az veya çok bir şeyler harcasalar ve ne zaman bir vadiyi aşıp geçseler,** yarın Hesap gününde **Allah onları, yaptıklarından çok daha güzel** nîmetlerle **ödüllendirsin diye** her yaptıkları iyilik **kendi hesaplarına yazılmaktadır.**

Öyleyse, Allah yolunda cihâd çağrısı yapıldığında koşarak gelmelisiniz. Bununla birlikte:

122. Genel seferberlik ilan edilmedikçe, **Müslümanların hepsinin birden** savaş için **sefere çıkmaları uygun olmaz.** Çünkü İslâm toplumunun, savaş dışında toplumsal, ekonomik ve siyasal hayatının yükünü çeken eğitimci, tebliğci, yönetici, esnaf ve sanatkârlara da ihtiyacı vardır. O hâlde, bir işbölümüne gidilmesi kaçınılmazdır. Bunun için, **her bölge halkından** bir kısmı savaşa giderken, geride kalan diğer **bir grubun,** savaşa çıkan **arkadaşları dönüp geldiğinde onları uyar**ıp aydınlat**mak ve böylece** ilâhî direktiflere karşı **daha dikkatli ve duyarlı olmalarını sağlamak amacıyla, dînî konularda derinlemesine bilgi sahibi olmak için bir araya gel**ip ilim tahsil et**meleri gerekmez mi?** Aynı şekilde, savaşa katılanlar da o ortamda kazandıkları bilgi, tecrübe, ilim ve irfan ile geriye dönünce, savaşa gidemeyenleri, bu konularda aydınlatmaları, eğitmeleri gerekmez mi?

Peki, öncelikle hangi düşmanla savaşmalı?

123. Ey iman edenler! Uzak ve hayalî düşmanlarla uğraşarak vaktinizi ve enerjinizi boşa harcamayın! Size düşmanlık eden **kâfirlerin,** öncelikle **size en yakın olanlarıyla savaşın; o kadar ki, sizde** sarsılmaz bir inanç, **bir** kararlılık ve **sertlik görsünler. Bilin ki Allah,** zâlimlere karşı asla yumuşaklık göstermeyen, fakat bunu yaparken de zulüm ve haksızlıktan titizlikle **sakınan kimselerle beraberdir.**

İşte bu ikiyüzlü tipleri, Kur'an'a karşı tavırlarından tanıyacaksınız:

124. Ne zaman Kur'an'dan **bir sûre indirilse** veya bu inen ayetler kendilerine tebliğ edilse, **içlerinden bazıları** güya müminlerle alay ederek, **"Şimdi bu ayet**ler **hanginizin imanını güçlendirdi?" derler. İman edenlere gelince,** her indirilen ayet **onların imanını iyice** pekiştirip **artırır ve onlar,** Allah'ın vaadettiği sonsuz nîmetlerin müjdesiyle, yürekleri ferahlatan bir coşku ve **sevinç duyarlar.**

125. Fakat kalplerinde kötü niyet, önyargı, inançsızlık ve benzeri **hastalık olanlara gelince,** Allah'ın ayetleri, **onların** inkârlarını büsbütün artırarak **çirkinliklerine çirkinlik katar ve böylece** bu inatçı nankörler, hakîkati reddeden bir **kâfir olarak ölüp giderler.**

126. Peki bunlar, her yıl defalarca çeşitli belâ ve musîbetlerle **imtihân edildiklerini görmüyorlar mı ki, hâlâ** bunlardan **ibret alıp tövbe etmiyorlar?**

Peygambere ne zaman yeni bir sûre veya ayetler topluluğu indirilse o, tüm Müslümanları mescitte toplar ve inen sûreyi onlara okurdu. Bu toplantılara katılmak zorunda kalan münâfıklar ortalıkta bir defa boy gösterir, ardından da ilk fırsatta sıvışıp giderlerdi:

127. Ne zaman bir sûre indirilse, birbirlerine göz ucuyla **bakarlar, sonra da "Sizi bir gören var mı? diyerek,** güya kimseye hissettirmeden oradan **uzaklaşırlar.** Bunun üzerine; **Allah da onların kalplerini** imandan **uzaklaştırır; çünkü onlar,** hakîkati **anlama**ya niyeti olma**yan kimselerdir.**

128. İyi bilin ki, size kendi içinizden ve sizin gibi beşerî özellikler taşıyan **kutlu bir Elçi gelmiştir.** Öyle bir Elçi ki, **sizin** dünyada ve âhirette **çekebileceğiniz her acıyı kendi yüreğinde hisseder,** çünkü **sizlere son derece düşkündür,** hele **müminlere karşı** çok **şefkatli** ve çok **merhametlidir.**

129. Fakat bütün bunlara rağmen yine de **yüz çevirecek olurlarsa,** o zâlimlere **de ki: "**Dost ve yardımcı olarak **bana Allah yeter! O'ndan başka ilâh yoktur! Ben, yalnızca** O'na güvenir, yalnızca **O'na dayanırım.** Çünkü **O'dur, yüce saltanat ve hükümranlığın sahibi!"**

10. YUNUS SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, İsra sûresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, Yûnus Peygamberin ilginç kıssasının anlatıldığı doksan sekizinci ayetten almıştır. 109 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Râ. Dinle, ey insanoğlu! Elif, Lâm, Râ gibi, senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver: **Bunlar, hikmet dolu Kitabın ayetleridir.**

2. İçlerinden bir adama şöyle bir **mesaj göndermemiz, insanların tuhafına mı gitti: "İnsanlığı,** zalimler için hazırlanan cehennem azabıyla **uyar ve iman edenlere müjdele; Rab'lerinin katında doğruluk** ve erdemliliklerinin ödülü olarak, cennetin en yüce **makâmı,** yani ebedî nimetler ve gerçek izzet, şeref ve üstünlük **onların olacaktır!"**

Fakat **kâfirler,** Kur'an'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için, **"Hiç kuşkusuz,** okuduğu o büyüleyici sözlerle vicdanları sarsıp derinden etkileyen **bu** adam, **besbelli ki, bir büyücüdür.** Yoksa, okuma yazması dahî olmayan bir insanın dudaklarından, böylesine harikulade sözlerin dökülmesi başka türlü izah edilemez." **diyorlar.** Böylece, Kur'an'ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ediyor ama Allah'tan geldiğini inkar ediyorlar. Çünkü kibir ve inatçılıkları onları imandan alıkoyuyor. Zira,

Allah’ın insan hayatını düzenleme yetkisine inanmak ve bu imana göre hayatı yeni baştan kurmak, hiç mi hiç işlerine gelmiyor. Oysa Yaratan, yarattığına müdâhale etmez mi?

3. Sizin Rabb’iniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, fakat **sonra** mahlukâtı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, **bütün işleri yönetmek ve yönlendirmek üzere,** Egemenlik Tahtı olan **Arş’ta bulunan Allah’tır.** O’nun otorite ve hükmüne karışabilecek bir ortağı, eşi veya benzeri olmak şöyle dursun, **O’nun izni olmadıkça —**Allah katındaki derecesi ne kadar üstün olursa olsun— **hiç kimse** zâlimleri hak ettikleri cezadan kurtarmak için aracılık, yani **şefaat edemeyecektir.**

İşte sizin boyun eğmeniz gereken gerçek Efendiniz, sahibiniz ve **Rabb’iniz olan Allah, budur; öyleyse** yalnızca **O’na kulluk** ve itaat **edin! Hâlâ düşünüp aklınızı başınıza almayacak mısınız?**

4. Hepiniz mahşer gününde hesaba çekilmek üzere, eninde sonunda **O’na döneceksiniz. Bu, Allah’ın kesin olarak verdiği bir sözdür. Çünkü O,** tüm varlıkları **önce** yoktan **yaratır, sonra bunu** yani yaratmayı **tekrar yapar** ve huzuruna geri getirir **ki,** böylece **iman edip güzel ve yararlı işler yapanları en âdil biçimde ödüllendirsin.** Allah’ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince, nankörlüklerinin cezası olarak,** iç organları paramparça eden **kızgın bir içecek ve can yakıcı bir azap vardır onlar için!**

İşte bu fecî âkıbete uğramamak için, Rabb’inizi iyi tanıyın:

5. Güneş’i bir ısı ve **ışık** kaynağı, **Ay’ı da** aldığı ışığı yansıtan bir **aydınlık kılan,** takvim ölçümlerini, **yılların sayısını ve** vakitlerin **hesab**ını **öğrenesiniz diye Ay’a** her ayın başından sonuna kadar her gün için belirli **evreler tayin eden O’dur. Allah bütün bunları,** anlamsız ve birer

tesadüf eseri olarak değil, **ancak ve ancak yüce bir hikmet uyarınca ve belirli bir gaye için yaratmıştır.**

Bakın; Allah, akıllarını kullanacak ve hakîkati **bilip anlayacak bir toplum için, ayetleri** işte böyle **açık ve net olarak ortaya koyuyor:**

6. Gerçekten de, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde ve Allah'ın göklerde ve yerde yaratmış olduğu bunca varlıklarda, bilinç ve duyarlık sahibi olan, aklını kullanan ve haksız önyargılardan **sakınan bir toplum için,** O'nun sonsuz kudret ve merhametini gösteren nice mûcizeler, ibret verici mesajlar ve **işâretler vardır.**

Kâinat kitabının sayfalarına nakşedilmiş bunca mûcizelere ve apaçık delillere rağmen:

7. Mahşer günü **huzurumuza çıkacaklarını hiç hesaba katmayan,** şu gelip geçici **dünya hayatını** âhirete **tercih ederek** nihâî mutluluk ve **huzuru onda arayan ve** böylece, Kur'an'dan yüz çevirerek **ayetlerimizden ilgiyi koparanlar var ya;**

8. İşte, yapmakta oldukları kötülükler **yüzünden, onların varacağı yer ateştir!**

9. Öte yandan, iman eden ve bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar gösterenlere gelince; Rab'leri, imanları sayesinde onları, içerisinde ırmaklar çağıldayan nîmetlerle dolu cennet bahçelerine iletecektir.** Öyle muhteşem bir cennet ki:

10. Onlar orada, "Sen ne yücesin Allah'ım!" diyerek Rab'lerine **seslenecekler. Birbirlerini, "Selâm** sizlere, selâm!**" sözleriyle tebrik edip selâmlayacaklar ve duâlarının sonu,** dâimâ **"Hamd, âlemlerin Rabb'i Allah'a!** Sonsuz şükürler olsun, bize bunca nimetleri bahşeden yüce Rabb'imize!**" şeklinde olacak.**

11. İnsanların iyiliği sabırsızlıkla ve **aceleyle istedikleri gibi, Allah da onları** suç işler işlemez **derhâl cezalandırmış olsaydı, çoktan işleri bitirilmiş olurdu. Fakat** onları cezalandırmakta acele etmeyiz. Hesap vermek üzere **huzurumuza çıkacaklarını ummayan** o inkârcı**ları,** bir süre daha **azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakırız.** Böylece, tövbe edip imana gelmeleri için onlara bir fırsat daha veririz. Fakat pek çokları, bu fırsatı doğru değerlendiremez:

12. İnsanın başına bir belâ veya **sıkıntı geldiğinde, gerek uzanırken, gerek otururken, gerek ayakta iken,** kısaca her an ve her durumda **Bize yalvarıp durur fakat onu sıkıntısından kurtardığımız zaman,** verdiği sözleri hemen unutur ve **başına gelen bu belâdan dolayı sanki Bize hiç yalvarmamış gibi** kendisini yeniden hayatın akışına kaptırarak, **yoluna** kaldığı yerden **devam eder. İşte,** kendilerine bahşedilmiş olan akıl, güç, sağlık, servet gibi nîmetleri kötü yolda kullanarak ömürlerini boş yere harcayan bu **müsriflere, yaptıkları** kötü işler **böyle güzel** ve çekici **görünmektedir.**

13. Andolsun ki, sizden önce gelip geçen nice **nesilleri, elçileri onlara** apaçık deliller ve **apaçık mûcizeler getirdiği hâlde,** haksızlık ve **zulümden vazgeçmedikleri ve artık imana gelme ihtimalleri kalmadığı için helâk etmiştik. İşte Biz, suçlu bir toplumu böyle cezalandırırız!**

14. Sonra onların ardından, sizleri üstün yeteneklerle donatıp **yeryüzünde** hüküm süren **halîfeler kıldık** ve çeşitli vesîlelerle imtihâna tâbi tuttuk **ki, nasıl davranacağınızı gör**üp hakkınızda hükmü ver**elim.**

Hal böyleyken:

15. Apaçık birer belge olan ayetlerimiz, ne zaman onlara tebliğ ve uyarı amacıyla **okunsa,** Hesap Gününde **huzurumuza geleceklerini**

hiç ummayan o inkârcı**lar,** **“**Bize **bundan farklı bir Kur’an getir, ya da** hiç değilse, işimize gelmeyen ayetleri iptal edip keyfimize uygun hâle getirerek **onda** bazı **değişiklikler yap!” diyorlar.** Onlara **de ki: “Kur’an’ı kendi görüşlerim doğrultusunda değiştirmeye benim yetkim yok;** zira o benim değil, Allah’ın sözüdür. **Ben ancak, bana gönderilen** emir ve direktif**lere uyarım. Çünkü Rabb’ime karşı geldiğim takdirde, büyük bir günün azâbından korkarım.”**

16. Ey Muhammed! Kur’an’ı senin uydurduğunu iddia eden bu câhillere öğüt vererek **de ki: “**Bu kitap doğrudan doğruya Allah’ın sözüdür ve O’nun emriyle size bildirilmektedir. Nitekim **Allah** size bu hakîkati ulaştırmamı **dilemeseydi, ben bunu size okuyamazdım,** çünkü Kur’an gibi bir şaheseri meydana getirebilecek ne bilgim, ne de yeteneğim var ve siz de bunu gâyet iyi bilirsiniz. Kaldı ki, Allah dileseydi **onu size** hiçbir şekilde **bildirmezdi de.** Madem size lütfedip böyle muhteşem bir kitap gönderdi, onun kıymetini bilmeniz gerekmez mi? Şimdi düşünün: **Ben Peygamber olmadan önceki bütün hayatımı sizin aranızda geçirdim,** şu ana kadar bir kez olsun yalan söylediğime şâhit oldunuz mu? Veya bugüne kadar benden, Kur’an’a benzer sözler işittiniz mi? Çocukluğumdan beri beni ‘emin: dürüst ve güvenilir kişi’ lakabıyla çağıran sizler, nasıl olur da Allah adına yalan uydurduğumu iddia edebilirsiniz? Üstelik bu konuda hiçbir bilgi ve tecrübesi olmayan benim gibi ümmî birinin, Kur’an gibi bir şaheser meydana getirmesi nasıl mümkün olabilir, **hiç düşünmüyor musunuz?”**

17. Şu hâlde, ne cüretle Allah’ın ayetlerini değiştirmemi bana teklif ediyorsunuz? Kur’an’da değişiklikler yaparak **Allah adına yalanlar uyduran, ya da** sizin yaptığınız gibi **O’nun ayetlerini yalanlayan kimselerden daha zâlim kim vardır? Gerçek şu ki, suç işlemekte ısrar edenler asla kurtuluşa eremeyecekler!** Nitekim Kur’an’ı reddedenler, bakın nelerin peşine düşüyorlar?

18. Allah'ı bırakıyorlar da, kendilerine hiç bir zarar veya fayda veremeyecek olan varlıkların peşine takılıyorlar; birtakım putlara ve sahte ilâh**lara kulluk ediyor ve "Bunlar, Allah katında** bizim için aracılık ederek kurtuluşumuzu sağlayacak olan efendilerimiz ve **şefaatçilerimizdir!" diyorlar. De ki: "**Böyle şefaatçiler var da, Allah'ın bundan haberi mi yok? Yoksa **siz, göklerde ve yerde Allah'ın bilmediği bir şeyi mi O'na haber veriyorsunuz?** Hayır! Allah hiç kimseye, böyle bir şefaat yetkisi vermemiştir! Zira **Allah, onların müşrikçe yaklaşımlarından tamamen uzaktır, yücedir!** Zaten insanoğlu, bu hakîkate uygun bir fıtrat üzere yaratılmıştır. Fakat bazı câhiller, zamanla hak dini tahrif edip uydurdukları hurafeleri din haline getirdiler:

19. İnsanlar, başlangıçta İslâm inancında birleşen **tek bir toplumdan ibaretti, fakat** zamanla hak dinden uzaklaşarak **farklı görüşlere ayrıldılar. Eğer** bu dünyanın imtihân yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının âhirette verileceğine dâir **Rabb'in tarafından ezelden ortaya konulmuş bir yasa olmasaydı, ayrılığa düştükleri** bu gibi **konularda aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve kötülerin cezası derhal verilerek her türlü anlaşmazlık bitirilmiş **olurdu.** Fakat ilâhî hikmet, bu dünyanın bir mücâdele ve imtihân yurdu olmasını uygun gördü:

20. Kur'an, açık ve gerçek bir mûcize olarak ortada dururken, yine de kalkmışlar, **"Ona Rabb'inden** bizim istediğimiz türden **bir mûcize indirilmeli değil miydi?" diyorlar.** Evrendeki sayısız mûcizeleri görmezlikten gelerek, sırf itiraz edebilmek için bu gibi isteklerde bulunan önyargılı inkârcılara **de ki: "**Allah böyle bir mûcize gönderir mi göndermez mi, onu bilemem; kendi gücümle size mûcize de gösteremem. Çünkü yaratılmışların bilgi ve idrak sahasının ötesinde bir âlem olan **gayb, yalnızca Allah'a aittir** ve her şeyi bilen, sadece O'dur. **Öyleyse bekleyin bakalım,** Allah başınıza neler getirecek, **ben de sizinle beraber beklemekteyim.**

21. Biz bu tür nankör **insanlara, başlarına gelen** deprem, kıtlık, kaza, hastalık, fakirlik gibi **bir sıkıntının ardından** katımızdan azıcık **bir rahmet** ve esenlik **tattıracak olsak, hemen** o acı günleri unutur, **ayetlerimize karşı hile** ve entrikalar **düzmeye başlarlar.** Bu gibi felâketlerin, ilâhî ceza ile hiçbir bağlantısı olmayan tesâdüfî olaylardan ibaret olduğunu iddia ederler. Elde ettikleri nîmetleri kendilerinden bilir, "Biz bunları kendi çabamız ve dirâyetimiz sayesinde elde ettik! Allah ne diye bizim işimize karışsın ki?" diyerek Allah'ı ve ayetlerini inkâr eder, müminlere karşı hâince plânlar, komplolar düzenlerler. Ey Müslüman, bu zâlimlere **de ki: "Plan kurma konusunda Allah,** sizden **çok daha hızlıdır.** Siz Kur'an'a ve Müslümanlara karşı böyle hilekârlık peşinde koşup dururken, Allah başınıza öyle bir felaket gönderir ki, maksadınıza ermeye vakit bulamadan helak olur gidersiniz. Kaldı ki, iş bununla da bitmeyecek, asıl belâ neymiş, âhirette göreceksiniz: **Kuşkusuz elçilerimiz** olan melekler, **kurmakta olduğunuz** bütün hile, entrika ve **tuzakları** bir bir **yazıyorlar.** Ve zamanı gelince, hepsinin hesabını vereceksiniz.

22. Sizi karada ve denizde gezdiren O'dur. Doğayı ve ondaki kanunları yaratan, size eşyayı kullanma güç ve yeteneğini bahşederek denizde, karada ve havada yolculuk yapmanızı sağlayan Allah'tır. **Öyle ki,** engin denizlere açılmak üzere **gemilere bindiğinizde** yaşadıklarınızı bir düşünün: Hani **gemiler,** ilâhî kudret sayesinde esen **tatlı bir rüzgârla** içindeki **yolcularla birlikte** denizi yara yara **akıp giderken ve yolcular, bu** güven verici **ortamda kendilerini huzur** ve esenlik **içinde hissettikleri bir sırada,** ansızın **şiddetli bir fırtına gelip çatar ve** gemiyi çatırdatan dev **dalgalar, dört bir yandan üzerlerine hücum eder.** İşte o zaman, korkunç bir belâyla **çepeçevre kuşatıldıklarını** ve Allah'ın yardımına sığınmaktan başka çare olmadığını **anlarlar da,** tüm bâtıl inançlarından bir anda sıyrılır ve **tertemiz bir inançla Allah'a yönelerek O'na** tüm içtenlikleriyle **yalvarıp yakarırlar:** "Ey yüce Rabb'imiz!" derler, **"Eğer bizi bu** felâketin pençes**inden kurtaracak**

olursan, yemin olsun ki, bundan böyle sana kulluk edip **şükreden kimselerden olacağız!"**

23. Fakat Allah onları kurtarıp sağ salim karaya çıkarı**nca, hemen** sözlerinden cayarak tekrar eski inkârcılıklarına dönerler; hak, hukuk, adâlet ve insaf ilkelerini hiçe sayarak **yeryüzünde** yeniden terör estirmeye, zayıf ve mazlum halklara saldırarak **haksız yere azgınlık** yapmaya devam **ederler. Ey** haddini aşan küstah **insanlar!** Bu **azgınlığınız,** sonuç itibariyle **ancak kendi aleyhinize olacaktır!** Böyle zulüm ve haksızlık peşinde koşmakla ne elde edebilirsiniz? Olsa olsa, **bu dünya hayatının** bazı gelip geçici **nîmetlerini!** Fakat ya sonra? Ne kadar güçlü ve kudretli olursanız olun, gün gelecek sizler de ölümü tadacak ve **eninde sonunda bize döneceksiniz; işte o zaman,** hayatta iken **yapıp ettiğiniz her şeyi size haber vereceğiz** ve her zulmün hesabını bir bir soracağız**.**

Şimdi, sonsuz cennet nîmetlerini kaybetme pahasına peşine takıldığınız şu dünya zevklerinin, âhiret nîmetlerine oranla ne kadar değersiz olduğunu canlı bir örnekle görmek ister misiniz?

24. Bu dünya hayatının göz alıcı ve gönül çelici, fakat bir o kadar da gelip geçici oluşunun **misali, aynen şuna benzer:**

Gökten bereket yüklü bir **yağmur indiririz de, insanların ve hayvanların beslendikleri yeryüzü bitkileri onun sayesinde** filizlenir, boy atar ve dal budak salıp **birbirine girer. Nihâyet yeryüzü** rengârenk çiçeklerle, iştah kabartıcı tatlı meyvelerle **süslenip bezenerek tüm görkem ve güzelliğiyle** bir gelin gibi **arzı endam ettiği ve sahiplerinin, orada** yetki ve **egemenlik sahibi olduklarını** ve onu keyiflerine göre kullanabileceklerini **sandıkları bir sırada, bir gece veya gündüz vakti oraya emrimiz** —korkunç bir âfet şeklinde— **gelir ve o güzelim bağı bahçeyi, sanki daha dün orada değilmiş gibi kökünden biçip yok ederiz.** İşte ey insan, dünyanın nîmet ve zevkleri de

gün gelecek böyle yok olup gidecektir. Bakın, **düşünüp ibret alacak insanlar için, ayetlerimizi böyle açık ve net olarak ortaya koyuyoruz.**

25. İşte böylece **Allah,** kullarını **barış ve esenlik yurdu** olan cennet yurdu**na çağırmakta ve** bu çağrıya uyarak ilâhî lütuf ve rahmete nâil olmak **isteyen** herkes**i dosdoğru bir yola iletmektedir.** O hâlde, cennet yolcularına müjdeler olsun:

26. Güzel ve yararlı davranış gösterenlere, hak ettiklerinden **daha güzel bir mükâfât** bağışlanacak **ve hattâ** bunlardan daha da **fazlası verilecektir.** Onlara, akla hayale gelmedik nîmetler takdim edilecek ve nihâyet, bütün bu nîmetleri unutturacak o muhteşem nîmeti tadacaklar; yani Allah'a kavuşacak ve O'nun cemalini görecekler.

O dehşet verici Hesap Gününde, **ne yüzlerine bir** günah **leke**si **bulaşacak, ne de bir** utanç ve **aşağılanma bürüyecek çehrelerini!** Muratlarına ermenin yanı sıra; can sıkacak, yüz kızartacak, küçük düşürecek her türlü leke ve kederden emîn ve sâlim olacaklar. **İşte onlar, cennet halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklar.**

27. Kötülük yapanlara gelince; iyi davranışlar için vaad edilen kat kat mükâfâtın tersine, **kötülüğün cezası,** yalnızca **işlenen kötülük oranında olacaktır ve onları,** tepeden tırnağa bir aşağılık ve **zillet kaplayacaktır. Ve hiç kimse onları Allah'a karşı koruyamayacaktır.** Bu bedbahtlar, öylesine iç karartıcı bir durumda olacaklar ki, **yüzlerini âdetâ gecenin zifiri karanlıkları bürümüş gibi** utanç ve zillet altında ezilecekler**. İşte onlar da cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

28. O gün, insanların ve cinlerin **hepsini bir araya toplayacağız; sonra da** dünyada kimi varlıkları yüceltip ilâhlaştırarak veya makam, şöhret,

servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşmuş olanlara, "**Geçin bakalım **yerlerinize; siz de,** hayattayken emir ve otoritesine boyun eğdiğiniz **ortaklarınız da!" diyeceğiz. Böylece,** her birini lâyık olduğu yere koyarak **onları birbirlerinden** tamamen **ayıracağız.** İşte o zaman, **onların** Allah'a **ortak koştuğu kimseler,** kendilerini ilâhlık makâmına yücelten müşriklere seslenerek**, "Siz** aslında **bize ibâdet etmiyordunuz!** Sizin asıl tapındığınız şey, kendi arzu ve heveslerinizden başkası değildi!**" diyecekler.** Ve devam edecekler:

29. "Artık bizimle sizin aranızda şâhit olarak, Allah yeter. Doğrusu biz, sizin bize **tapındığınızın farkında bile değildik.** Ve asla ilâhlık iddiasında da bulunmamıştık. O hâlde bunun sorumluluğu, yalnızca size aittir.**"**

30. İşte o zaman, herkes geçmişte yaptıklarının hesabını verecek ve bütün insanlar ve cinler, **gerçek** sahipleri ve **efendileri olan Allah'ın huzuruna getirilecekler;** gerek "Bunlar bize Allah katında şefaat edecek!" diye **uydurdukları** sahte ilâhları, gerekse din adına uydurdukları bâtıl inançları**, onları yüzüstü bırakarak ortadan kaybolup gitmiş olacak** ve acı gerçekle baş başa kalacaklar.

31. O hâlde, ey Müslüman! Allah'ın egemenliğini reddederek adım adım bu korkunç âkıbete yürüyen inkârcılara **de ki: "Sizi gökten** indirdiği **ve yerden** çıkardığı nîmetlerle **besleyen kimdir?**

Yâhut kimdir, bu nîmetlerden yararlanmanızı sağlayan **kulaklara ve gözlere hükmeden** ve görme, işitme, hissetme gibi hârika yetenekleri size bağışlayan**?**

Ölüden diriyi çıkaran, diriden de ölüyü çıkaran kimdir? Dün ortada yokken bugün bir bitki, bir hayvan, bir insan meydana geliyor. Bir

yandan alınan gıdalar vücudunuzda hayata dönüşürken, öte yandan bir süre sonra onlar da canlılık özelliğini kaybedip ölüyor ve bu mükemmel sistem, hiç aksamadan sürüp gidiyor. Söyleyin, ölüm ve hayat gibi birbirine tamamen zıt iki olguyu birbirine dönüştüren kudret kimdir?

Ve kimdir, bunlar gibi daha nice olayların ve oluşların yönetimini elinde tutan, varlıkları şaşmaz kanunlara bağlı kılarak, evrendeki muazzam **sistemi sevk ve idare eden?"**

Bu can alıcı sorular karşısında, en inatçı kâfirler bile gerçeği itiraf etmekten kendilerini alamayacak ve **"**Evet, bütün bunları yapan ve yaratan **Allah'tır!" diyecekler.** O zaman sen de onlara **de ki: "Öyleyse, hâlâ** kötülükten, zulümden, inkârcılıktan **sakınmayacak mısınız?"**

32. İşte budur, sizin gerçek sahibiniz, yöneticiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah!** Şimdi söyleyin, bunun ötesinde bir yol, bir gerçek var mı? **Hakikat** inkâr edildik**ten sonra, geriye sapıklıktan başka ne kalır? Şu hâlde** ey halkım, **nasıl** oluyor da, sizi yönlendiren zâlimlerin sözlerine aldanıp batıl yollara **döndürülüyorsunuz?**

33. İşte böylece, günaha batmış ahlâk ve şeref yoksunu **kimselerin,** hakîkati idrâk etseler bile, ona asla **iman etmeyeceklerine dâir Rabb'inin** bir yasa olarak verdiği **hükmü gerçekleşmiş oldu.**

34. Öyleyse, ey Müslüman! Bu gibi günaha batmış inkârcılardan etkilenip hak yoldan sapan insanlara seslenerek **de ki: "**Ey halkım! Emir ve otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğerek, kendilerini Allah'a **ortak koştuğunuz** sahte ilâhlarınız, **arasında,** evreni ve hayatı **yoktan var edip de,** ölümünden **sonra onu** yeniden hayata **döndürebilecek biri var mı?"** Cevabı kendin vererek **de ki: "**Sizin de itiraf edeceğiniz gibi, evreni ve hayatı **yoktan var eden ve** ölümünden **sonra onu** yeniden hayata **döndüren,** yalnızca **Allah'tır! Şu hâlde** ey halkım**, nasıl** oluyor da,

tepenizde ilâhlık taslayan kâfirlerin propagandasına kapılıp inkâra, zulme **yönlendiriliyorsunuz?"**

35. Ey Müslüman! Bıkıp usanmadan hakîkati haykırmaya devam ederek **de ki: "Sizin** Allah'a **ortak koştuğunuz** sahte ilâhlarınız, **arasında,** her türlü beşeri zaaflardan, önyargılardan uzak biçimde, insanoğlunu dünya ve âhirette mutluluğa ulaştıracak mutlak hakîkati ortaya koyarak sizi **doğru yola iletebilecek biri var mı?"** Yine cevabı kendin vererek **de ki: "**Sizin de itiraf edeceğiniz gibi, gönderdiği kitaplar ve elçiler vasıtasıyla insanoğlunu mutlak **hakîkate ileten,** yalnızca **Allah'tır!** Şimdi söyleyin, tüm varlığı **doğru yola ileten** sonsuz kudret sahibi Allah **mı itaat edilmeye daha lâyıktır, yoksa kendisine yol gösterilmedikçe doğru yolu bulamayacak** kadar âciz **olan** yaratıklar **mı? Şu hâlde** ey halkım, **neyiniz var sizin; nasıl hüküm veriyorsunuz?"**

Allah'ın ayetlerini reddeden bu insanlar, bakın kendilerine neyi rehber ediniyorlar?

36. Onların çoğu, hiçbir dayanağı olmayan kuruntu ve **zandan başka bir şeye uymazlar. Oysa zan,** ne kadar gösterişli ve yaldızlı olursa olsun, hiçbir zaman **hakîkat** bilgisin**in yerini tutamaz.** Hiç kuşkusuz **Allah, onların yapıp ettikleri her şeyi** en ince ayrıntısıyla **bilmektedir** ve cezalarını da mutlaka verecektir. Bu durumda yapmanız gereken, bütün bu zanlardan, önyargılardan sıyrılarak Allah'ın kitabına yönelmek ve onu ciddî bir incelemeye tâbi tutmaktır. Bunun sonucunda, bizzat siz de göreceksiniz ki:

37. Bu Kur'an, asla Allah'tan başkası tarafından tasarlanmış olamaz! O ancak, kendinden önceki ilâhî vahiy**ler**in ilk gönderildiği hallerini **onaylayan ve** bütün vahiylerin özü ve esası olan Allah katındaki ana **Kitabı açıklayan** hidâyet kaynağı**dır; onda** gerçek dışı hiçbir hüküm;

insanı çelişki, eğrilik ve tutarsızlığa sürükleyecek hiçbir **şüphe yoktur;** zira o, **âlemlerin Rabb'i tarafından** gönderilmiş**tir.**

Bütün bu açıklamalardan sonra, Kur'an'a inanmamak için hâlâ kayda değer bir şüphe, bir itiraz öne sürülebilir mi?

38. Yoksa inkâr edenler, **"Kur'an'ı** Muhammed kendisi **uydurdu!" mu diyorlar?** O zaman onlara **de ki: "**Eğer Muhammed gibi okuma yazması bile olmayan bir kişi; bütün insanları dize getiren böyle muhteşem bir kitap yazabiliyorsa, öyleyse **Haydi, siz de** ifâde güzelliğinde, haber verdiği hakikatler konusunda, ortaya koyduğu birey ve toplum modelinde, Kur'an'la boy ölçüşebilecek bir kitap, veya en azından **ona denk bir sûre** meydana **getirin!** Eğer Kur'an'ı Muhammed uydurduysa, onu susturmak için bundan daha iyi bir fırsat olabilir mi? Öyle ya, İslâm'ı yok etmek için bunca zahmet çekmeye, malınızı mülkünüzü, çoluk çocuğunuzu bu uğurda fedâ etmeye ne gerek vardı? Bir masa başına oturup onun 'uydurduğu!' sûreler gibi birkaç sûre yazarsınız, olur biter. Hadi buna tek başınıza gücünüz yetmedi diyelim, o zaman **Allah'tan başka** yardıma **çağırabileceğiniz kim varsa,** becerisine güvendiğiniz bütün şâirlerinizi, edebiyatçılarınızı, filozoflarınızı, ilim, fikir ve din adamlarınızı **çağırın!** Çağırın da, hepiniz el ele vererek Kur'an gibi bir kitap, yahut en azından bir tek sûre meydana getirin; **eğer** bu iddianızda **samîmî iseniz...**

39. Hayır! Aslında onlar, meseleye önyargıyla yaklaştıkları için, **hakkında** yeteri kadar **bilgi edinmedikleri ve gerçek anlamını henüz kavrayamadıkları şeyi,** yani Kur'an'ı, ölçüp biçmeden **yalanladılar!** Çünkü ona inanıp dürüst ve erdemli yaşamak, hiç mi hiç işlerine gelmiyordu. Geçmişte bunun bir çok örnekleri var. Nitekim, **onlardan öncekiler de** kendilerine bildirilen hakîkati **böyle** sahte gerekçelerle **yalanlamaya kalkmışlardı. Fakat bir görsen, o zâlimlerin sonu nice oldu!**

40. Onların arasında, kibir ve önyargı zincirlerini kırarak **Kur'an'a iman edecek olanlar da var, ona inanmamakta diretecek olanlar da!** Fakat sen üzülme, hakkı inkâr eden ve başkalarını da hakka yönelmekten alıkoyan **bozguncuları, senin Rabb'in gâyet iyi biliyor!**

41. O hâlde, ey Müslüman! Bütün bunlara rağmen, yine de **seni yalanla**yıp kaba kuvvet ve zorbalıkla sesini kıs**maya kalkışırlarsa,** o zaman onlara **de ki: "**Bakın, ben hiç kimseyi iman etmesi için zorlamıyorum, siz de bizim inancımıza müdahale etmeyin. Öyle ya, **benim yaptıklarım bana, sizin yaptıklarınız da size aittir.** Eğer ben bir yalancıysam, bunun sonuçlarına katlanacak olan benim; yok eğer sizler hakîkati inkâr eden kimselerseniz, bunun zararı da bana değil, sizlere dokunacaktır. Çünkü **siz benim yaptıklarımdan sorumlu olmadığınız gibi, ben de sizin yaptıklarınızdan sorumlu değilim."**

Fakat inkârcılar, bu çağrıya çoğu kez olumsuz cevap verecekler. Zira unutma ki, her dinleyen işitiyor, her bakan görüyor değildir:

42. İçlerinde, Kur'an okurken **seni** görünüşte **dinleyenler de var fakat** kendi vicdanlarını önyargı zincirleriyle mahkûm etmiş olan bu **"sağırlara" sen mi** hakîkati **duyuracaksın, eğer akıllarını kullanmıyorlarsa?**

43. Yine içlerinde, sana güya **bakanlar da var fakat** gözlerinin önündeki gerçeği göremeyen bu **"körlere" doğru yolu sen mi göstereceksin; eğer** sezgileriyle hakîkati **göremiyorlarsa?**

Peki bu insanları, Allah mı bu hâle getirdi? Elbette hayır:

44. Allah, insanlara hiçbir şekilde haksızlık etmez; ama asıl insanlardır, bizzat kendi kendilerine haksızlık edenler. Hem de bunu, dünya hayatının gelip geçici zevkleri uğruna yaparlar. Oysa dünya

hayatı çabucak geçip gidecek ve Kıyâmet Günü diriltilip Rabb'inizin huzuruna çıkarılacaksınız:

45. O gün Allah **onları** diriltip mahşerde **topladığı zaman,** yaşadıkları bir ömür, insanlara o kadar kısa gelecek ki, **sanki gündüz vakti aralarında tanışıverdikleri** kısacık **bir an kadar** yeryüzünde **kaldıklarını zannedecekler.** İşte o zaman, dünya hayatının geçici zevkleri uğruna ebedî mutluluğu kaybetmenin ne büyük bir gaflet olduğunu anlayacaklar. Evet, günün birinde **Allah'ın huzuruna çıkarılacakları gerçeğini inkâr eden ve** bunun en doğal sonucu olarak **doğru yola girmekten kaçınanlar,** o Gün korkunç bir **hüsrana uğrayacaklar!**

Ey Peygamber! Sana diş bileyen, seni ortadan kaldırmak için türlü komplolar hazırlayan zâlimler, şunu iyi bilsinler ki:

46. Onları tehdit ettiğimiz azap ve felâketler**in bir kısmını** daha dünyadayken gerçekleştirerek, özlemini çektiğin mutlu ve aydınlık günleri **sana** hemen **göstersek de,** çetin bir mücâdelenin ardından **seni vefât ettir**erek mükâfâtını âhirete ertele**sek de,** o zâlimler açısından değişen hiçbir şey olmayacak; sonuçta azaptan kurtulamayacaklar. Çünkü hepsi, **dönüp dolaşıp** eninde sonunda **bizim huzurumuza gelecekler.** Evet, siz ölüp gitseniz bile, **onların yapıp ettiklerine** bizzat **Allah şâhitlik etmektedir.** Şu da var ki, yeterli uyarı yapılmadan hiç kimseye ceza verilmez. Bunun için:

47. Her ümmetin bir Peygamberi vardır ve her topluma, —doğrudan veya dolaylı— bir Peygamber mutlaka gönderilmiştir. **Ne zaman ki,** onlara **Peygamberleri** veya Peygamberin misyonunu üstlenen İslâm dâvetçileri **gelir** ve kendilerini uyarıp aydınlatır, işte ancak **o zaman** onlar sorumlu tutulurlar: Elçilere karşı gösterdikleri tavra göre **aralarında adâletle hükmedilir ve hiç kimse,** zerre kadar **haksızlığa**

uğratılmaz. Nihâyet Son Elçi geldi ve insanları uyardı. Ve işte inkârcıların cevabı:

48. "Eğer cennet, cehennem, kıyâmet, âhiret... hakkında **dedikleriniz doğru ise,** savurduğunuz **bu tehditler ne zaman** gerçekleşecek?" diyerek sizinle alay e**diyorlar.**

49. Ey Peygamber! Bu câhillere **de ki: "**Ben size, 'Bana inanmayanları azâba uğratacağım!' demedim ki! Bilakis, **Allah dilemedikçe, ben kendime bile herhangi bir zarar veya fayda verebilecek güce sahip değilim.** Dolayısıyla, size vaad edilen azâbın ne zaman gerçekleşeceğini de bilemem. Fakat şunu söyleyebilirim ki, Allah ceza ve mükâfât vermekte acele etmez. Mesajını iyice anlamanız, üzerinde düşünmeniz için size bir süre daha mühlet verecektir. Çünkü Allah'ın değişmez yasalarına göre, **her** bireyin ve **toplumun** bir yaşam sınırı, bir helâk tarihi, yani **bir eceli vardır.** Bu süre gelinceye kadar da imtihân devam edecektir. **Fakat o belirlenen süre** bir de **geldi mi, artık** son pişmanlıkları fayda vermez ve helâk zamanını **ne bir an geciktirebilir, ne de öne alabilirler!"**

50. Sözlerine devamla **de ki: "Söyleyin bakalım; gecenin bir vaktinde** uykunuzun tam ortasında, **veya gündüz vakti** gezip eğlenirken, **Allah'ın azâbı size** ansızın **gelip çatsaydı,** hâliniz nice olurdu! Allah'a meydan okurcasına azâbın gelmesini isteyen **suçlular, bunlardan hangisini arzu ederlerdi acaba?**

İşte bu azap kesinlikle gerçekleşecek ve o gün Allah, tövbe edip yalvaran zâlimlere soracak:

51. "Başınıza bunlar **gelip çattıktan sonra mı O'na iman ediyorsunuz? Şimdi mi** aklınız başınıza geldi? Fakat artık çok geç! **Oysa bunu ne kadar da aceleyle istiyordunuz!**

52. Sonra zâlimlere, "Tadın bakalım sonsuz azâbı!" denilecek, "Yaptığınız fenâlıklar**dan başka bir şeyin cezasını mı çekiyorsunuz sanki?"** İşte âhirette durum bundan ibaret. Fakat zâlimlerin dünyadaki şu tavırlarına bir bakar mısınız:

53. Hâlâ **sana, "Sahi bütün bunlar gerçek**ten meydana gelecek **mi?" diye soruyorlar. De ki: "Rabb'ime yemin olsun ki, evet; bu** kitapta bildirilenler, **gerçeğin ta kendisidir! Ve siz,** ey zâlimler, ne yaparsanız yapın, bu korkunç âkıbetten kurtulamayacak, ilâhî adâletin gerçekleşmesine asla **engel olamayacaksınız!"**

54. Dünyanın gelip geçici menfaatleri uğruna âhiretlerini berbat edenler, ne büyük bir aldanış içinde olduklarını o gün anlayacaklar. Öyle ki, **yeryüzünün tüm serveti zâlimlerin elinde olsaydı,** cehennem azâbından **kurtulmak için hepsini** seve seve **fedâ ederlerdi.** Fakat ne çare! **Azâbı gördükleri zaman, pişmanlık acısı** bir kor gibi **yüreklerini yakıp kavuracak!** Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek. **Hiç kimseye** en ufak bir **haksızlık yapılmaksızın, aralarında âdaletle hükmedilecek** ve böylece zâlimler, sonsuz azâba mahkûm edilecek**ler.**

55. Ey insanlar! **İyi bilin ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır! Şunu da iyi bilin ki, Allah'ın vaadi** tartışmasız bir **gerçektir, ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmez.**

56. Hayatı bahşeden de, ölümü yaratan da O'dur. Hepiniz eninde sonunda ölümü tadacak ve hesap vermek üzere **O'nun huzuruna getirileceksiniz.**

57. Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden bir öğüt, gönüllerdeki tüm hastalık ve dert**lere** kesin **bir şifâ ve müminler için bir yol gösterici ve rahmet** kaynağı olan Kur'an **gelmiş bulunuyor!**

58. Şu hâlde, ey Müslüman! İnkârcılığın pençesinde kıvranan insanlığa seslenerek **de ki: "**Bu dünyanın geçici nîmetleri, insanlığı huzura kavuşturmada yeterli olamaz. O hâlde, **Allah'ın** sonsuz **lütuf ve rahmetiyle,** evet, **işte** asıl **bununla sevinsinler** ve kurtuluşun reçetesini Kur'an'da arasınlar! Çünkü **bu,** dünyaya bel bağlayanların **toplayıp yığdıkları her şeyden daha hayırlıdır."**

59. Ve yine, iyi-kötü, haram-helâl, güzel-çirkin, doğru-eğri gibi değer yargılarını hoyratça tahrif edip yozlaştıran toplumlara seslenerek **de ki: "Allah'ın size bahşettiği, fakat sizin —**hiçbir makul gerekçeye dayanmadan— **bir kısmını helâl, bir kısmını haram saydığınız nîmetleri hiç düşündünüz mü?"**

Onları düşünmeye dâvet ettikten sonra, **de ki: "**Haramı helâl, helâli haram yapma konusunda **size Allah mı izin verdi, yoksa Allah'ın adını kullanarak yalan mı söylüyorsunuz?"**

60. Peki, Allah adına yalan uydurmaktan çekinmeyen bu zâlim**ler,** bütün iyiliklerin ve kötülüklerin karşılığının verileceği **Diriliş Günü hakkında ne düşünüyorlar acaba?** Günün birinde hesaba çekileceklerini hiç akıllarına getirmiyorlar mı?

Yine de Allah, onları cezalandırmakta acele etmiyor, hâlâ nîmetlerinden faydalanmalarına izin veriyor. **Doğrusu Allah, insanlara karşı** çok cömert ve **lütufkârdır; ne var ki onların çoğu,** kendilerine bunca nîmetleri bağışlayan Rablerine itaat etmez, O'na **şükretmezler.**

Buna karşılık ey Muhammed! Biz senin, hakîkati tebliğ etme konusunda ne kadar çaba harcadığını, ne büyük sıkıntılara göğüs gerdiğini biliyoruz:

61. Hangi işle meşgul olursan ol, Kur'an'dan hangi bölümü okursan oku;

Ve siz ey insanlar, **ne iş yapıyor olursanız olun,**

Yani, nerede, ne zaman ve hangi şartlarda olursanız olun,

Şunu hiç aklınızdan çıkarmayın ki, **siz bu işlere dalıp giderken Biz mutlaka siz**in söz, niyet ve eylemlerinize birebir **şâhitlik ediyoruz.**

Kısacası, **yer**in derinliklerin**de olsun,** uçsuz bucaksız **gök**ler**de olsun, zerre ağırlığınca** küçük ve önemsiz bile olsa, hiçbir şey **Rabb'in**in bilgisin**den kaçmaz; hattâ ne bundan küçük ve ne de büyük hiçbir şey yoktur ki,** varlıkla ilgili yasaların, yazgıların belirlendiği **apaçık bir Kitapta** kaydedilmiş **olmasın.** O hâlde ey inkârcılar, yaptığınız zulmün yanınıza kâr kalacağını zannetmeyin ve siz ey Müslümanlar, umudunuzu yitirmeden, yılgınlığa kapılmadan yolunuza devam edin!

62. Çünkü **iyi bilin ki,** Hesap Gününde **Allah'ın dostlarına korku yoktur ve onlar,** o Gün asla **üzülmeyecekler!** Peki, kimdir Allah'ın dostları?

63. Onlar, Allah'ın ayetlerine yürekten **iman eden ve** bu imanın gereğini yerine getiren, yani dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselerdir.** İşte bunun içindir ki:

64. Hem dünya hayatında müjde var onlara, hem de âhirette! Çünkü ilâhî yasada böyle yazılmıştır ve **Allah'ın sözlerinde asla değişiklik olmaz! İşte budur en büyük kurtuluş, en büyük mutluluk!**

65. Şu hâlde, ey Müslüman! Anlamsız bir gurura kapılarak sana üstünlük taslayan zâlimlere aldırma, **onların** inkâr ve alay dolu **sözleri seni üz**üp ümitsizliğe sevk e**tmesin!** Unutma ki, her türlü kudret ve **üstünlük, tamamıyla** ve yalnızca **Allah'a aittir ve O,** her şeyi **işiten,** her şeyi

bilendir. Dolayısıyla, kim ki Allah'a yakınsa, üstünlük ve şeref de onun hakkıdır:

66. İyi bilin ki, göklerde ve yerde her kim varsa, insanlar, melekler, cinler... **hepsi Allah'ın** kulu olan âciz yaratıklar**dır.** İşte bu yüzden, **Allah'tan başkasına yalvarıp yakaran** o inkârcı**lar,** her ne kadar onlara ibâdet ediyor gibi görünüyorlarsa da, aslında **bu ortak** koştukları sahte ilâh**ların izinden gitmiyorlar! Gerçekte onlar, sadece kendi** arzularının, tutkularının ve **zanlarının peşinden gidiyorlar ve** aksini iddia ederken de, **sadece yalan söylüyorlar!** Peki bu câhiller, gözlerinin önünde sürekli tekrarlanan şu mûcizeleri de mi görmüyorlar?

67. Karanlığın o sessiz, sâkin ve huzur verici atmosferi **içinde dinlenesiniz diye geceyi yaratan,** işlerinizi rahatça görebilmeniz için de **apaydınlık gündüzü var eden O'dur. Kuşkusuz bunda,** hakîkati açık yüreklilikle **dinleyen insanlar için** nice dersler, nice **ibretler vardır.**

68. Bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah'ın herhangi bir konuda yetersiz, âciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Nitekim müşrikler, melekleri Allah'ın kızları saydılar. Hıristiyanlar ise İsa'yı Allah'ın oğlu kabul ederek, **"Allah kendisine bir oğul edindi!" dediler. Hâşâ!** Çocuk edinmek, bir âcizliktir, **O** ise **her türlü** acziyet **ve noksanlıktan uzaktır, yücedir!** Zira O'nun hiç kimseye ve **hiçbir şeye ihtiyacı yoktur; göklerde ve yerde ne varsa, hepsi zaten O'nundur.** Oysa **sizin elinizde, bu konuda**ki iddialarınızı destekleyecek akli ve nakli **hiçbir delil yoktur.** Şu hâlde, **nasıl olur da Allah hakkında** gerçekliğini **hiç bilmediğiniz iddialar ileri sürersiniz?**

69. Ey Müslüman! Bu câhillere **de ki: "Allah adına yalan uyduranlar, asla kurtuluşa eremeyecekler!"**

O çok güvendikleri malları, servetleri de onları kurtaramayacak:

70. Evet, belki **bu dünyada** birazcık **menfaat** sağlayacaklar fakat **eninde sonunda** hesap vermek üzere **huzurumuza gelecekler; işte o zaman Biz, nankörlüklerinin cezası olarak onlara o korkunç azâbı tattıracağız!**

71. Onlara, Nûh'un hayatından ibret verici **haberlerini anlat: Hani o,** inkâr bataklığında kıvranan **halkına** seslenerek, **"Ey halkım!" demişti, "Sizin aranızda bulunmam ve Allah'ın ayetleriyle sizi** sürekli **uyarmam şâyet canınızı sıkmaya başladıysa** şunu iyi bilin ki, **ben** tüm kalbimle **Allah'a güveniyorum, haydi öyleyse,** bu dâvâyı susturmak için, emir ve otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğerek Allah'a **ortak** koştuğunuz bütün putlarınızı, liderlerinizi ve sahte ilâh**larınızı toplayıp** hakkımda **kararınızı verin;** son sözünüzü söyledikten **sonra da, kararınız içinize dert olmasın ve** elinizden geliyorsa, **göz açmama bile fırsat vermeden üzerimde** hükmünüzü **uygulayın!** Fakat ne yaparsanız yapın, hak yoldan bir adım geri atmayacağım!**"**

72. "Eğer size ilettiğim mesajı dinlemekten **yüz çevirirseniz,** şunu iyi bilin ki, ben bu tebliğime karşılık, **sizden** bir menfaat, **bir mükâfât beklemiyorum. Benim mükâfâtımı verecek olan, yalnızca Allah'tır. Ben,** ilâhî emirlere gönülden boyun eğen samîmî bir **Müslüman olmakla emrolundum."**

73. Fakat bu uyarıları dikkate almadılar, aksine iyice azgınlaşarak **onu yalancılıkla suçladılar. Bunun üzerine, Biz de onu ve gemide onun yanında yer alan** bütün Müslüman**ları** tufanda helak olmaktan **kurtardık ve onları** o ülkede **egemen kıldık. Âyetlerimizi inkâr edenleri ise,** korkunç sel sularına batırarak **boğduk. Bak işte, uyarılan** fakat uyarılara aldırış etmeyen isyankâr**ların sonu nice olmuş, gör!**

74. Sonra Nûh'un ardından, birçok Peygamberi kavmine hakîkati ulaştıran birer uyarıcı olarak **gönderdik ve her Peygamber, kendi**

halkına Peygamberliğini ispat edecek apaçık **mûcizeler gösterdi. Fakat onlar, ta işin başında** hakkı **inkâr etmiş oldukları için,** kuru bir inat yüzünden **bir türlü imana gelmediler.** Çünkü yaptıkları kötülükler yüzünden kalpleri kararmış, âdetâ pas tutmuştu. **İşte biz, haddi aşanların kalplerini böyle mühürleriz.**

75. Derken onların ardından, Mûsâ ile Hârûn'u mûcizelerimizle destekleyip **Firavun'a ve onun** toplum yönetiminde söz sahibi **kurmaylarına gönderdik fakat onlar,** hak ve hakîkat karşısında anlamsız bir **gurura kapıl**arak emrimize başkaldır**dılar. Zaten** bu insanlar, öteden beri **suç işlemeyi alışkanlık hâline getirmiş kimselerdi.** Bu yüzdendir ki:

76. Bizim katımızdan onlara mutlak **hakîkat**i gösteren mûcizeler **gelince, "Hiç kuşku yok ki,** hepimizi acze düşüren **bu** hârika olaylar, **olsa olsa bir büyüdür!" dediler.**

77. Mûsâ, "Size gelen gerçek hakkında bunu mu söyleyecektiniz? Bu apaçık mûcizeler **hiç büyü olabilir mi? Oysa** büyücülerle Peygamberler arasında ne kadar muazzam fark var! Zira **büyücüler,** yüce bir ideal uğruna her şeylerini fedâ edebilecek kişiler değillerdir. Siz hiç bir büyücünün, zâlim bir diktatörün karşısına çıkıp dâvâsını korkusuzca haykırdığını, onu Allah'ın dinine dâvet ettiğini gördünüz mü? Tam tersine, büyücü para kazanmak için müşterilerinin önünde numarasını gösterir ve mükâfâtını almak için avucunu açar. Onun hak, hukuk, adâlet diye bir tasası yoktur; olsa zaten büyücülük yapmaz. Kaldı ki, bunlar kazara Peygamberlik iddiasında bulunsalar bile, çok geçmeden foyaları meydana çıkar. Kısacası, sihirbazlar asla **iflah olmazlar!" dedi.**

78. Firavun ve kurmayları, Mûsâ'ya **dediler ki: "**Şimdi anlaşıldı! **Demek sen** ve kardeşin Hârûn, **atalarımızdan bize miras kalan** töre, gelenek, inanç ve ideolojilerin şekillendirdiği din ve hayat anlayışın**dan bizi**

vazgeçirmek ve böylelikle, vicdanlarda kalması gereken kutsal din duygularını siyasete alet ederek **bu ülkede egemenliği ele geçirmek** ve bizi sıradan insanlar gibi yaşamaya mahkûm etmek **için buralara geldin**iz, **öyle mi?** Yoo, elimizdeki saltanatı kimseye kaptırmaya niyetimiz yok! Dolayısıyla, **size asla inanmayacağız!"**

79. Firavun, Mûsâ'yı halkın huzurunda sihirbazlarla yarıştırmak ve onun da diğerleri gibi bir sihirbaz olduğu yolundaki iddiasına malzeme bulabilmek amacıyla, bir plân hazırladı ve adamlarına **emretti: "**Bu civarda **ne kadar usta** ve becerikli **sihirbaz varsa, hepsini** bulup **huzuruma getirin!"**

80. Sihirbazlar şehrin büyük meydanında, bayram yerinde Mûsâ ile karşı karşıya **gelince, Mûsâ onlara** meydan okuyarak**, "Haydi,** gösterin bakalım marifetinizi! İnsanların gözünü boyamak için **atın atacağınızı!" dedi.**

81. Sihirbazlar, insanların gözlerini boyayarak, iplerini ve değneklerini meydandaki sıcak kumların üzerine **atınca,** ortalıkta dolaşan yılanlara, çıyanlara dönüşen bir gösteri sergilediler. Bunun üzerine, **Mûsâ dedi ki: "Bu yaptığınız,** ustaca düzenlenmiş bir **sihirbazlıktan başka bir şey değil! Allah,** hakîkati örtbas etmek için oynadığınız **bu** çirkin oyu**nu elbette boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah, bozguncuları asla başarıya ulaştırmaz!"**

82. "Ve suçluların hoşuna gitmese de, elçilerine vahyettiği **sözleri** ve müminlere yardım ve inâyeti **sayesinde, gerçeği açıkça ortaya koyacak** ve hakkı egemen kılacak**tır!"** Bu sözlerin hemen ardından Mûsâ, o yılanların arasına asâsını attı. Dev bir yılana dönüşen asâ, sihirbazların yılan gibi gösterdiği iplerini, değneklerini birer birer yutup yok etti. Bu mûcize karşısında sihirbazlar derhal iman edip secdeye kapandılar. Diğerlerine gelince:

83. Firavun ve kurmaylarının kendilerine eziyet edeceğinden korktukları için, kavminden ancak bir grup genç Mûsâ'ya açıkça **iman etti.** Diğer pek çoğu ise, inancını gizlemek zorunda kaldı. **Çünkü Firavun, yeryüzünde küstahça böbürlenen ve hak hukuk tanımayan** acımasız bir diktatör **idi.**

84. Buna karşılık **Mûsâ,** müminleri eğitmek üzere onlara **dedi ki: "Ey halkım! Eğer Allah'a inanıyorsanız, artık O'na güvenin** ve zorba yöneticilerin tehditlerinden korkup beni yalnız bırakmayın; tabii **eğer** gerçekten Allah'a yürekten **boyun eğmiş kimselerseniz!"**

85. Onlar, Mûsâ'ya cevaben **"**Evet, **bizler yalnızca Allah'a güveniyor** ve O'nun yardımına sığınıyor**uz! Ey Rabb'imiz, bizi bu zâlim insanlar için bir imtihân aracı kılma!** Bizi kâfirler karşısında yenik düşürerek onların iyice azgınlaşmasına sebep kılma, altından kalkamayacağımız çetin belâlarla bizi yüz yüze getirme yâ Rab!**"**

86. "Engin lütuf ve **rahmetin sayesinde bizi bu kâfirlerin elinden kurtar!"**

87. Bunun üzerine, **Mûsâ'ya ve kardeşine şöyle vahyettik: "Halkınız** arasında toplumsal kulluk bilincini yeniden canlandırmak, bu konuda inananları eğitmek ve böylece onları küfür sisteminin kokuşmuş, yozlaşmış hayat tarzından koruyup seçkin, temiz ve inançlı bir toplum oluşturmak **için, Mısır'da**ki her mahallede, her semtte mescit olarak kullanabileceğiniz **evler hazırlayın ve** bu **evlerinizi birbirleriyle irtibatlı** topluca namaz kılınacak ortak mekânlar ve toplantılarınızın yapılacağı **merkezi yerler hâline getirin; namazlarınızı da** bu evlerde, cemaatle ve **dosdoğru kılın.** İşte bunları yerine getirebilirseniz, zafer mutlaka inananların olacaktır. O hâlde, **inananları müjdele!"** Böylece, uzun ve meşakkatli bir mücâdelenin ardından:

88. Mûsâ, kardeşi Hârûn ile birlikte Allah'a yalvararak **dedi ki: "Ey Rabb'imiz! Gerçekten sen, Firavun ve kurmaylarına bu dünya hayatında** görkemli bir saltanat, göz kamaştırıcı **güzellikler ve** muazzam bir **servet bağışladın. Ey Rabb'imiz,** oysa sen bu nîmetleri, inananları **senin yolundan saptırsınlar diye mi** onlara vermiştin? Bu ne büyük nankörlüktür ki, kendilerine bahşettiğin imkân ve nimetlerle şımarıp senin dinine savaş açıyorlar! O hâlde **ey Rabb'imiz; onların** bütün kudret ve **servetlerini yok et ve kalplerine öyle bir kilit vur ki,** ölüm anında **o can yakıcı azâbı görünceye kadar iman etmesinler!"**

89. Bunun üzerine Allah, Mûsâ ile Hârûn'a seslenerek, **"Duanız kabul edilmiştir. O hâlde, dosdoğru yolda yürümeye devam edin ve sakın câhillerin peşine takılmayın!" dedi.**

90. Ve bir gece Mûsâ, emrimiz uyarınca halkını Mısır'dan çıkarıp Filistin'e doğru yol almaya başladı. Durumu haber alan Firavun, derhal peşlerine düşerek Kızıldeniz kıyılarında onlara yetişti. Müminler denizle düşman arasında sıkışıp kalmışlardı. Bunun üzerine, Kızıldeniz'i ortadan ikiye yardık ve **İsrail Oğulları'nı denizden** karşıya **geçirdik. Fakat** öfkeden çılgına dönen **Firavun ve askerleri, kin ve nefretle peşlerinden gittiler.** İsrail Oğulları karşıya geçer geçmez, deniz tekrar kapanmaya başladı. Dev dalgalar altında kalan Firavun, artık **boğulacağını anlayınca, "**Şimdi **iman ediyorum, İsrail Oğulları'nın inandığı** bir tek **İlâhtan başka ilâh olmadığına! Ben de** artık yalnızca Allah'a **boyun eğenlerdenim!" dedi.**

91. Fakat Allah ona, **"Şimdi mi** aklın başına geldi?" dedi, "Gözlerden perdenin kaldırıldığı, imandan başka bir seçeneğin kalmadığı bir zamanda mı? **Oysa şu ana kadar** emirlerime **başkaldırmış ve** hayatın boyunca **bozgunculuk peşinde koşmuştun!** Bu yüzden, son nefeste ettiğin bu iman, sana hiçbir yarar sağlamayacaktır!**"**

92. **"**Ey Firavun! **Bugün** seni öldüreceğiz fakat **senden sonra gelecek** nesil**lere** tarihi **bir ibret** belgesi **olman için, cesedini** denizde çürüyüp yok olmaktan **kurtar**ıp kıyıya at**acağız.** Böylece insanlar, zâlimleri nasıl bir âkıbetin beklediğini gözleriyle görecekler!**"** Ne var ki, ibret alanların sayısı çok azdır. Çünkü **insanların çoğu, ayetlerimize karşı umursamaz bir tavır içindeler.**

93. Gerçekten biz, İsrail Oğulları'nı çok güzel ve güvenli **bir yurda yerleştirdik ve onlara tertemiz nîmetler bağışladık. Fakat onlar, kendilerine** Allah'ın vahyi olan **ilim geldikten sonra,** sırf azgınlıklarından dolayı hakkı inkâr edip **ayrılığa düştüler.** Allah onlara, ellerindeki Tevrat'ı onaylayan yeni bir kitap ve yeni bir Peygamber gönderince, kimisi ona inandı, kimisi inkâr etti. **Elbette Rabb'in, ayrılığa düştükleri konularda, mahşer gününde aralarında hükmünü verecektir.**

94. Ey Kur'an okuyan insan! **Eğer** sana gönderdiğimiz **bu kitap hakkında** en ufak **bir şüphen varsa** istersen, **senden önce bu** kutsal **Kitap** Kur'an'**ı** okuyanlara, Hz. Peygamber ve arkadaşlarına **sor**. Dolayısıyla sakın ha şüphe edenlerden olma. Göreceksin Allah'ın bütün elçileri de hep bu evrensel gerçeği tebliğ etmişlerdir. Buna insanlık tarihi şahittir.

İşte Ey insan! **Andolsun ki, Rabb'inden sana,** insanlığı doğru yola ileten **gerçek** kurtuluş reçetesi **gelmiştir. O hâlde, sakın kuşkuya kapılanlardan olma!**

95. Ve sakın Allah'ın ayetlerini yalanlamaya kalkışma, yoksa dünyada da, âhirette de **kaybedenlerden olursun!**

96. Çünkü hakîkati bildiği hâlde kötülüğü tercih eden, böylece **haklarında Rabb'inin** azap **hükmü gerçekleşen** zâlim**ler,** bireysel ve toplumsal yasalar gereğince, kesinlikle **iman etmeyecekler;**

97. Hakikati tüm berraklığıyla gösteren **her türlü mûcize önlerine konulsa bile,** yine de inkârda diretecekler; **ta ki,** son nefeslerini verirken **o can yakıcı azâbı** kendi gözleriyle **görünceye kadar!** Fakat böyle bir imanın da faydası olmayacaktır.

98. Zaten insanlık tarihinde, son nefeslerine kadar inkârda direten, ancak azâbı gördükten sonra **iman eden ve bu imanı kendisine yarar sağlayan bir toplum var mı ki? Bir tek Yûnus'un kavmi hariç!** Çünkü Yunus, halkını yeteri kadar uyarmadan, ümitsizliğe düşüp görev yerini terk etmişti. Oysa Biz, hakîkati tüm açıklığıyla ortaya koyan bir elçi göndermedikçe, hiç kimseye azap etmeyiz (*17. İsra: 15*). Bu yüzden, **onlar** bir bulut gibi tepelerine çöken azâbı görüp de **iman edince,** tövbelerini kabul ettik, **dünya hayatındaki o alçaltıcı azâbı üzerlerinden kaldırdık ve** ecellerinin geleceği **belli bir süreye kadar** refah, mutluluk ve huzur içerisinde **yaşamalarına izin verdik.** Şu hâlde, ey Müslüman! Sakın sen de Yûnus gibi aceleci davranıp da, bütün insanların öyle çabucak inanmalarını bekleme! İnanmıyorlar diye ümitsizliğe kapılma, onları inandırmak için bir şeyler peşinde koşma! Zira inkâra şartlanmış olanlar, sen onlara en büyük mûcizeleri göstermiş olsan bile, inkârcılıktan vazgeçmeyeceklerdir. Unutma ki:

99. Şâyet Rabb'in insanları zorla imana getirmek **isteseydi, yeryüzünde ne kadar insan varsa hepsi** çoktan **iman etmiş olurdu.** Fakat O, insanların kendi özgür irâdeleriyle imanı seçmelerini istedi. **O hâlde** ey Müslüman, göz göre göre küfrü tercih eden bu **insanları sen mi zorla imana getireceksin?** Senin görevin, hakîkati onlara güzelce duyurmaktan ibarettir. Dolayısıyla, iman etmiyorlar diye kendini kahretme! Şunu iyi bil ki:

100. Sen ne kadar çırpınsan da, **Allah izin vermedikçe hiç kimse iman etmez.** Ve şu halleriyle, Allah buna izin vermeyecektir. Çünkü **O, akıllarını kullanmayan** böyle önyargılı ve kötü niyetli insan**ların** kalpleri

üzerine, hakîkati görme yetisini kirletip örten, vicdan ve kabiliyetini körelten, akıllarını kullanma özelliklerini yok eden mânevî **pislikler yağdırır!** Bu ilâhî kanun gereğince, hakîkate yönelmeyen insanların iman etmeleri mümkün değildir.

101. O hâlde, ey Peygamber! Senden mûcize isteyenlere **de ki: "Göklerde ve yerde ne** muhteşem mûcize**ler var, bakın** da ibret alın!" **Fakat inan**maya gönlü ol**mayan bir topluma,** bunca **deliller ve uyarılar** bile **fayda sağlamaz!**

102. Yoksa onlar, kendilerinden önceki zâlim**lerin** yaşadığı azap **günleri gibi** bir günün gelme**sini mi bekliyorlar?** Bu gâfillere **de ki: "Bekleyin öyleyse, işte ben de sizinle beraber bekliyorum!"**

103. Bu bekleyiş esnasında, müminlerle kâfirler arasında büyük bir mücadele yaşanır. Biz de zalimlere biraz mühlet veririz ve **nihayet** o azap günü geldiğinde zalimleri helâk eder, **elçilerimizi ve iman edenleri kurtarırız. Uhdemizde bir hak olarak,** ilahi adalet gereğince, hak uğrunda sabırla mücadele eden **müminleri işte böyle kurtarırız.**

104. O hâlde, kesin tavrını ortaya koymak üzere, onlara **de ki: "Ey insanlar! Eğer benim dinim hakkında bir şüpheniz varsa,** şunu iyi bilin ki, **ben sizin Allah'tan başka taptığınız varlıklara asla tapmam fakat hepinizi öldürecek olan Allah'a kulluk** ve ibâdet **ederim.** Çünkü **ben,** inançlarından asla taviz vermeyen dosdoğru **müminlerden olmakla emrolundum."**

105. "Ve Rabb'im, şu ilâhî emirleri tüm insanlığa duyurmamı bana emretti: Her türlü bâtıl inanç ve ideolojilerden **arınmış bir şekilde, yüzünü** tüm ruhunla, tüm benliğinle gerçek **inanç sistemine çevir ve sakın** Allah'tan başka varlıkları yüceltip ilâhlaştıran o **müşriklerden biri olma!"**

106. “Allah’ı bırakıp da, sana herhangi bir fayda veya zarar veremeyen varlıklara el açıp **yalvarma! Eğer böyle bir şey yapacak olursan, o takdirde sen de zâlimlerden olursun!”** Allah’tan başkasına nasıl el açıp yalvarırsın ki;

107. Allah sana bir sıkıntı, **bir zarar dokunduracak olsa, O’ndan başka hiç kimse onu gideremez ve eğer sana bir güzellik bahşetmek istese, hiç kimse O’nun lütuf ve cömertliğini engelleyemez. O, lütuf ve bereketini kullarından dilediğine verir.** O hâlde, O’nun ihsan ve inâyetine lâyık kullar olmaya çalışın. Şunu da iyi bilin: **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

108. Ey Müslüman! Şimdi, her isteyen için açık ve anlaşılır bir çağrıda bulunarak **de ki: “Ey insanlar! İşte size Rabb’inizden, hakîkat**in ta kendisi olan Kur’an **gelmiş bulunuyor! Artık her kim doğru yolu seçerse, ancak kendi iyiliği için doğru yolu seçmiş olur; kim de** Kur’an dışı yollara **saparsa, o da ancak kendi kötülüğü için sapmış olur.** Zira Allah, hepinize hakîkati görme yeteneği bahşetmiştir; tercih ve eylemlerinizden yalnızca kendiniz sorumlusunuz. Benim görevimse, yalnızca hakîkati güzelce duyurmaktan ibarettir. Çünkü **ben sizin davranışlarınızdan sorumlu değilim.** Şu hâlde:

109. Ey hakîkat yolunun yolcusu! **Sen,** başkalarına değil, ancak ve ancak **sana gönderilen** bu hikmetli ayet**lere uy ve** hedefe ulaşma konusunda sakın aceleci davranma; **Allah** hakkınızda **hükmünü verinceye kadar,** bu yolda uğrayabileceğin zorluklara, sıkıntılara **sabret!** Unutma; **O, hükmedenlerin en hayırlısıdır.**

11. HUD SÛRESİ

Mekke devrinin sonlarında, Yûnus sûresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, Hz. Hûd'un kıssasının anlatıldığı 50-60. ayetlerden almıştır. 123 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Râ. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: Bu okuyacağın/dinleyeceğin mesaj, öyle mükemmel **bir Kitaptır ki, onun her bir ayeti, sonsuz ilim ve hikmet sahibi** Allah **tarafından** mükemmel bir ölçü ve âhenk ile gâyet muntazam ve **sağlam bir şekilde düzenlenmiş,** her türlü şüphe, çelişki, yanlışlık ve bozulmaya karşı özenle korunmuş **ve** her akıl sahibinin anlayıp ibret alabileceği biçimde **açık ve net olarak ortaya konmuştur.**

2. Ki, Allah'tan başkasına kulluk ve **ibâdet etmeyin!** Yalnızca O'nun emirlerine kayıtsız şartsız itaat edin, O'nun buyruklarına ters düşen hiçbir güce —kim olursa olsun— asla boyun eğmeyin! O hâlde ey şanlı Elçi, bu Kur'an ile insanlığı uyar: **"Doğrusu ben, size O'nun tarafından** gönderilen ve zâlimleri cehennemle **uyaran,** iman edip iyilik yapanları da cennetle **müjdeleyen bir elçiyim."**

3. "Ey halkım! Günahlarınızdan tövbe ederek **Rabb'inizden bağışlanma dileyin ve** tüm içtenliğinizle **O'na yönelin ki, sizi** ecel denilen **belirli bir süreye kadar** huzur ve mutluluk içinde, **güzelce yaşatsın ve iyilik yapan herkese iyiliğinin karşılığını** dünyada da

âhirette de tam olarak **versin. Fakat** ilâhî buyruklardan **yüz çevirecek olursanız, o takdirde ben sizin için,** başınıza gelecek o **büyük günün azâbından korkarım!"**

4. "Hepinizin dönüşü eninde sonunda **Allah'adır. Ve Allah, her şeye gücü yeten mutlak kudret sahibidir."**

5. Bakın, hakîkatle yüz yüze gelmekten korkan kimi inkârcılar, elçiyi her gördüklerinde **ondan gizlenmek için** nasıl da **göğüslerini çeviri**p hemencecik oradan sıvışı**yorlar.** Güya böylece hakîkati görmemiş, duymamış oluyorlar. Kur'an'ın o etkileyici uyarısıyla yüz yüze gelmemek için, devekuşu misali başlarını kuma gömerek gerçeklerden kaçabileceklerini sanıyorlar. Daha da kötüsü, böyle yapmakla ceza ve sorumluluktan kurtulacaklarını umuyorlar. **Oysa onlar,** gecenin zifiri karanlıklarında **örtülerine büründükleri** ve vicdanlarıyla baş başa kaldıkları **zaman bile, Allah onların gizledikleri ve açığa vurdukları her şeyi bilmektedir. Çünkü O, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri** tam olarak **bilir.** Öyle ki:

6. Yeryüzünde yaşayan ne kadar canlı varsa, hepsinin doğumdan ölüme kadar bütün **rızkını veren Allah'tır.**

Ayrıca **O, her canlının yerleşip kaldığı ve emânet durduğu yeri bilir.** Onların nerede barındığını, nereden gelip nereye gittiğini, nerede hareket edip nerede durduğunu bilir. Sizin hayat yolculuğunuzu; anne rahminden dünyaya, dünyadan kabre, oradan mahşere, sonra cennet veya cehenneme varıncaya kadar geçirdiğiniz ve geçireceğiniz aşamaları bilir. İşte **bütün bunlar,** varlık yasalarının belirlendiği **apaçık bir kitapta** kayıtlı**dır.**

7. O Allah **ki, gökleri ve yeri altı günde yarattı.** Bütün kainat yaratılmadan önce **O'nun Arş'ı, su üzerinde idi.** Allah, bütün canlı varlıklara su ile hayat verdi. Böylece Allah, **hanginizin daha güzel** ve

yararlı **davranışlar göstereceği konusunda sizi imtihân etmek için** evreni, hayatı ve ölümü yarattı. Çünkü O, hiçbir şeyi anlamsız ve boş yere yaratmamıştır.

Hal böyleyken, ey Müslüman, **eğer sen onlara, "Bakın, hepiniz öldükten sonra yeniden diriltil**ip hesaba çekil**eceksiniz!" desen,** ilâhî adâleti inkâr eden **kâfirler, "Bu apaçık bir büyüdür.** Böyle bir iddia, düpedüz adam aldatmaktan, göz boyamaktan ibarettir.**" diyeceklerdir.**

8. Eğer Biz, isyankârlıklarından dolayı onları derhal yok etmeyip de, hak ettikleri **azâbı belirlenmiş bir vakte kadar ertelesek,** bunun hikmetini hiç düşünmeden, **"Onu**n hemen gerçekleşmesini **engelleyen ne?** Hani Allah kâfirlere azap edecekti? Demek tüm uyarılar, tehditler yalanmış!**" diye**rek alaycı bir tavırla, azâbın bir an önce gelmesini isteye**cekler.**

Fakat şunu iyi bilsinler ki, kendilerine vaadedilen o azap **gelip çattı mı, bir daha asla geri çevrilecek değildir ve** işte o zaman, öteden beri **alay edip durdukları** cehennem, **kendilerini çepeçevre kuşatmış olacaktır.** Fakat gel gör ki:

9. Eğer insanoğluna katımızdan zenginlik, sağlık, güzellik, bolluk, bereket, huzur gibi nîmetler vererek **bir rahmet tattırdıktan sonra onu elinden çekip geri alsak,** bunun bir imtihân olduğunu göz ardı ederek **hemen ümitsizliğe düşer, nankörlük etmeye başlar.** Sahip olduğu her şeyin kendisine Allah tarafından bağışlanan gelip geçici nîmetler olduğunu idrâk edemediği için, onları kaybettiği anda müthiş bir sarsıntı geçirir, yaşama ümidini tamamen kaybeder.

10. Ve yine, eğer kendisine dokunan bir sıkıntının ardından başındaki belâyı giderip **ona bir nîmet tattıracak olsak, o zaman da,** **"**Nasıl olsa **belâlardan kurtuldum!" der ve** bir daha hiç sıkıntıya düşmeyecekmiş gibi **hemen şımarmaya,** o nîmetleri kendisine veren

yaratıcıyı unutarak kibirlenmeye, **büyüklük taslamaya başlar.** Nîmetleri düşünür de, onları bahşeden yüce kudreti düşünmez; belâlardan ödü kopar, fakat o belâlarla insanları imtihan Allah'a karşı gelmekten çekinmez.

11. Ancak sıkıntılı anlarda ümitsizliğe düşmeyen, nîmetlerden dolayı da şımarıp kibre kapılmayan, yani her iki durumda da **sabretmesini bilen ve** Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla **güzel ve yararlı iş yapan kimseler** elbette **böyle değildir. İşte onlar için,** Rab'leri tarafından **bir bağışlanma ve muhteşem bir ödül vardır!**

12. Şimdi sen, inkârcıların, **"**Eğer Muhammed gerçekten Peygamber olsaydı, **ona** gökten **bir hazine indirilmeli, yâhut onunla birlikte** iddialarını destekleyecek **bir melek gelmeli değil miydi?" şeklindeki** alaycı **sözlerinden ötürü yüreğin daralıyor diye, sana gönderilen ayetlerin** arasından, kâfirlerin çıkarlarına dokunacak **bir kısmını** onlara duyurmak**tan vaz mı geçeceksin?** Sakın ha! Şunu hiç unutma ki, senin görevin onları imana getirmek değildir. Çünkü **sen ancak bir uyarıcısın; her şeyi görüp gözeten** ve bütün işleri düzenleyip takdir eden gerçek **vekil ise,** yalnızca **Allah'tır.** Öyleyse O'na güven, zâlimlerin yalan ve iftiralarına aldırmadan görevini yapmaya devam et!

13. Yoksa inkâr edenler, **"Kur'an'ı** Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar?** O zaman onlara **de ki: "**Eğer benim gibi okuma yazması bile olmayan bir kişi; böyle muhteşem sûreler 'uydurabiliyor' ise, o hâlde; **Haydi, siz de** ifâde güzelliğinde, ortaya koyduğu mükemmel hayat tarzında Kur'an'la boy ölçüşebilecek bir kitap, veya en azından **Kur'an sûreleri ayarında on tane uydurulmuş sûre** meydana **getirin bakalım!** Eğer Kur'an'ı Muhammed uydurduysa, onu susturmak için bundan daha iyi bir fırsat olabilir mi? Öyle ya, İslâm'ı yok etmek için bunca zahmet çekmeye, malınızı mülkünüzü, çoluk çocuğunuzu bu uğurda fedâ etmeye ne gerek vardı? Onun 'uydurduğu!' sûreler gibi birkaç sûre yazarsınız, olur biter. Zira hepiniz güzel söz söyleme sanatını iyi bilen edebiyat ustalarısınız. 'Yok buna

tek başımıza güç yetiremeyiz' diyorsanız, o zaman **Allah'tan başka** yardıma **çağırabileceğiniz kim varsa,** becerisine güvendiğiniz bütün şâirlerinizi, edebiyatçılarınızı, filozoflarınızı, ilim ve fikir adamlarınızı **çağırın!** Çağırın da, hepiniz el ele vererek güzellik ve doğrulukta Kur'an'la boy ölçüşebilecek on sûre, hadi ondan da vazgeçtik, hiç değilse bir tek sûre yazın; tabii **eğer** bu iddianızda **samîmî iseniz...**

14. Eğer kâfirler, bu meydan okuma karşısında **size cevap veremezlerse, —**ki hiçbir zaman veremeyecekler— o zaman kesin olarak **bilin ki, Kur'an** Muhammed tarafından uydurulmuş bir söz değil, **ancak Allah'ın ilmiyle gönderilmiş** bir mûcize**dir ve** yine bilin ki, **Allah'tan başka** hükmüne boyun eğilecek, emrine kayıtsız şartsız itaat edilecek bir otorite, bir **ilâh yoktur!**

Şimdi bu meydan okuma karşısında düştüğünüz âcizliğe rağmen, hakîkate karşı inatla direnecek, Rabb'inizin buyruklarına **boyun eğmeyecek misiniz?**

15. Kim bu dünya hayatını ve onun göz kamaştırıcı zenginlik ve **güzelliklerini arzu eder** ve bütün gücünü ve yeteneğini onu kazanmak için kullanır **ise, çalışmalarının karşılığını bu dünyada onlara tam olarak veririz ve bu konuda kendilerine hiçbir şekilde haksızlık edilmez.** Âhiret hayatını hesaba katmaksızın, yalnızca dünya nimetlerini elde etmek için çalışanlar, çabalarının meyvesini bu dünyada alacaklar. Basit menfaatlerini kendilerine ilâh edinen bu insanlar, kendi halklarını maddî yönden refaha kavuştursalar bile, Kur'an'ın ortaya koyduğu evrensel bilince sahip olmadıklarından, insanlığa asla huzur ve mutluluk getiremeyecekler.

16. Fakat gerçek hayat olan **âhirette, onların payına düşen tek şey** cehennem **ateş**i **olacak!** Bu dünyada **oluşturdukları** ve ebediyen yıkılmaz zannettikleri sistemleri ve âhireti kaybetme pahasına elde ettikleri ne varsa

orada hiçbir işe yaramayacak ve güya iyilik nâmına **yaptıkları** her şey —inanç ve iyi niyetten yoksun olduğu için— **boşa gidecektir.**

17. Düşünün; arzu ve ihtirâslarının kölesi olan ve menfaatleri uğrunda Allah'ı ve âhireti unutan bu insanlar mı daha hayırlıdır, **yoksa Rabb'inden** gelen Kur'an mûcizesi gibi **apaçık bir delile dayanan ve ayrıca,** yine **O'nun tarafından** gönderilen İncil adındaki **bir şahidin şehadetiyle desteklen**ip doğruluğu belgelen**en** Hz. Peygamber (*61. Saff: 6 ve 7. Araf: 157*) ve onun izinden yürüyen bahtiyâr müminler **mi? Üstelik ondan önce, Mûsâ'nın bir öncü ve bir rahmet kaynağı olarak** gönderilen ve Son Elçinin cihanı aydınlatacağını insanlığa müjdeleyen Tevrat adındaki **Kitabı da ortada iken...**

İşte onlar, vahyin sapasağlam verileri ışığında olayı değerlendiren bu insanlar, **Kur'an'a** şeksiz şüphesiz **iman ederler.** Hangi dine, hangi millete, hangi ideolojiye mensup olursa olsun, yeryüzündeki mevcut dinî, siyâsî veya etnik **gruplar içerisinden her kim de onu inkâr edecek olursa, onun varacağı yer cehennemdir! O hâlde** ey Müslüman, **sakın bu** Kur'an**'dan yana bir kuşkuya kapılma! Elbette o, Rabb'in tarafından** gönderilmiştir ve **gerçeğin ta kendisidir! Fakat insanların çoğu iman etmezler.**

18. Bunca belgeler, bilgiler ortada dururken, "Allah hiçbir elçi ve kitap göndermemiştir!" veya "Kur'an'ı Allah indirmemiştir!" ya da "Allah insanı yaptıklarından dolayı hesaba çekecek değildir!" yâhut "Allah'tan başka, otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğimiz başka varlıklar vardır!" gibi dayanaksız ve saçma iddialar ortaya atarak **Allah'a karşı yalan uyduranlardan daha zâlim kim olabilir? Bunlar,** yaptıklarının cezasını çekmek üzere mahşer gününde **Rab'lerinin huzuruna çıkarılacaklar ve** dünyada iken kendilerini hakîkate dâvet etmiş olan **şâhitler, "Rab'lerine karşı yalan söyleyenler işte bunlardır** yâ Rab**!" diyecekler.**

O hâlde **dikkat** edin**; Allah'ın lâneti,** dünyada da, âhirette de **zâlimlerin üzerine olsun!**

19. Çünkü **onlar**, hakka yönelmek isteyen insanları **Allah yolundan çeviriyor ve** İslâm aleyhinde çok çeşitli iftira kampanyaları düzenliyor, böylece, sinsi propagandalarla **doğru yolu çarpıtmaya çalışıyorlar!** Çünkü **onlar,** ilâhî adâletin gerçekleşeceği bir **öte dünyanın varlığına inanmıyorlar!"** Fakat gün gelecek, bu zâlimlerin de defteri dürülecektir:

20. Onlar, her ne kadar kendilerini **yeryüzünde** tek egemen güç ilan etseler de, Allah'ı **âciz bırakacak değillerdir ve onların Allah'tan başka** sığınabilecekleri hiçbir kurtarıcıları, koruyucuları ve onları Allah'ın azabından kurtaracak hiçbir **dostları yoktur.** Kendileri saptıkları yetmiyormuş gibi, başkalarının da sapmasına öncülük ettikleri için, **cezaları kat kat artırılacaktır.** Daha bu dünyada nice belâlarla yüz yüze gelecekler, her türlü ahlâksızlık toplumu baştanbaşa saracak, yaratılış amacını unutan ve mutluluğu yalnızca maddede arayan gönüller, hiç bir zaman gerçek huzuru bulamayacak. Fakat inkârcılar, asıl cezayı âhirette çekecekler ve kendilerine asla merhamet gösterilmeyecek. **Çünkü onlar,** hakîkati **dinlemeye** bile **tahammül edemiyor,** apaçık gerçekleri **görmeye yanaşmıyorlardı.**

21. İşte bunlar, kendi elleriyle **kendilerini felâkete sürükleyen kimselerdir.** Öyle ki, **uydurup durdukları** sahte ilâhları, ya da dinin yerine ikame etmeye çalıştıkları gösterişli ideolojileri, yeryüzünde cennet vaadeden aldatıcı idealleri, **onları** en muhtaç oldukları anda **yüzüstü bırak**ıp gidecek, kendilerini korkunç âkıbetten kurtaramay**acaktır.**

22. Hiç şüphe yok ki, âhirette en büyük kayba uğrayanlar, bunlar olacaktır.

23. Buna karşılık, Allah'ın ayetlerine yürekten **iman eden,** bu imana yaraşır **güzel davranışlar gösteren ve Rab'lerine saygıyla boyun eğen kimselere gelince, işte onlar da cennet halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

24. Evet, bir tarafta iman eden bahtiyârlar, öte yanda hakîkati inkâr eden zâlimler. **Bu iki grubun durumu, tıpkı gözleri görmeyen ve kulakları duymayan bir kimseyle,** etrafını rahatlıkla **görebilen ve** söylenenleri **duyabilen kimse** arasındaki fark **gibidir.** Ne dersiniz, **bu ikisinin durumu hiç eşit olur mu, hâla** düşünüp **ibret almayacak mısınız?**

Nitekim, insanlık tarihi boyunca her Peygamber bu gerçeği dile getirmişti:

25. Gerçekten biz Nûh'u, içerisinde yaşadığı **halkına** ilâhî mesajı bildiren bir elçi olarak **göndermiştik.** Nûh onlara, "Ey halkım!" demişti, **"Gerçek şu ki, ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım!** Ve işte, açık ve net olarak sizleri uyarıyorum:**"**

26. "Allah'tan başka hiç kimseye kulluk ve **ibâdet etmeyin!** Yalnızca O'na itaat edin, O'nun buyruklarına ters düşen hiçbir güce, —kim olursa olsun— asla boyun eğmeyin! **Doğrusu ben,** bu uyarıları dikkate almadığınız takdirde, **sizin için can yakıcı bir günün azâbından korkuyorum!"**

27. Bunun üzerine, kavminin önde gelen inkârcıları, halkı sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağı ve böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceği endişesiyle, "Ey Nûh!" **dediler, "Görüyoruz ki, sen de bizim gibi** fâni **bir insandan başka bir şey değilsin.** Allah elçi göndermek isteseydi, olağanüstü güçlere sahip bir melek gönderemez miydi? **Üstelik,** bu ülkede ezilen, horlanan **dar görüşlü ayak takımından başka hiç kimsenin sana uymadığını görüyoruz.** Eğer bu din güzel bir şey olsaydı, herkesten önce bizim gibi

akıllı, zengin ve yetenekli insanlar ona inanırdı. Bize göre kişinin doğru yolda olduğunu gösteren biricik ölçü, sahip olduğu güç ve zenginliktir. **Sizin bize karşı** bir meziyetinizi, **üstün bir tarafınızı da göremiyoruz** ki, gücünüz karşısında boyun eğelim. **Tam tersine, bize öyle geliyor ki, sizler** bu ülkede iktidarı ele geçirmek amacıyla kutsal din duygularını istismar eden, halkı kandırmak için de bu niyetini gizleyip sürekli iyi görünmeye çalışan birer **yalancısınız!"**

28. Buna karşılık Nûh, zâlim yöneticilerin propagandasından etkilenerek hak dine soğuk bakan kitlelere yönelerek **"Ey halkım!" dedi, "Düşünsenize, eğer ben Rabb'imin katından** gönderilen ve ciddiye alıp dinlediğiniz takdirde kesin iknâ olacağınız **apaçık bir delile dayanıyorsam ve O bana** kendi **katından,** insanı dünya ve âhirette kurtuluşa ileten **bir rahmet lütfetmiş de, bu** gerçekler birileri tarafından **sizin gözünüzden kaçırılmış ise,** ne büyük bir hayırdan mahrum kalacağınızın farkında mısınız? O hâlde gelin, mesajımızı bizim ağzımızdan dinleyin, ondan sonra inanıp inanmamakta özgürsünüz. Korkmayın, **siz** Allah'ın rahmetini **istemediğiniz hâlde, biz sizi ona zorlayacak değiliz ya!"**

29. "Ey halkım! Ben bu mesajı size ulaştırmama **karşılık, sizden herhangi bir maddî çıkar beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan, yalnızca Allah'tır.**

Ey inkârcılar! **Ben,** yoksul ve zayıf oldukları için küçümsediğiniz ve birlikte oturmaya tenezzül etmediğiniz şu **müminleri,** sizi memnun etmek için yanımdan **kovacak değilim! Çünkü onlar,** gün gelecek **Rab'lerine kavuşacak** ve yüce mahkemede şâhitlik yapacak**lardır.** Kendilerini kovduğum için beni O'nun huzurunda şikâyet ederlerse, hâlim nice olur? Eğer bunlar iman etmeden önce kötülük yapmışlarsa, geçmişleri beni ilgilendirmez. Çünkü artık tövbe edip tertemiz bir hayata başladıklarını biliyorum. Fakat buna karşılık, **sizin** hak hukuk tanımayan, dürüstlük ve

erdemlilik nedir **bilmeyen** câhil **bir topluluk olduğunuzu görüyorum.”**

30. Ey halkım! Bu fakir müminleri yanımdan uzaklaştırdığım takdirde bu dini kabul edebileceğinizi söylüyorsunuz. İyi de, **eğer onları** yanımdan **kovacak olursam, beni Allah’**ın gazâbın**dan kim kurtarabilir;** işin bu yönünü **hiç düşünmüyor musunuz?**

31. “Evet, ben de sizin gibi bir insanım, bundan öte bir iddiam yok. Ben yalnızca, dünya ve âhirette kurtuluşunuzu sağlayacak hayat prensiplerini Allah’ın bana bildirdiğini söylüyorum. Fakat siz, bu iddiamın doğru olup olmadığını anlamak için mesajıma kulak vereceğiniz yerde, bana gayba ait sorular soruyor, mûcizeler göstermemi istiyorsunuz. Oysa **ben size ‘Allah’ın hazineleri benim yanımdadır** ve onları dilediğim şekilde kullanabilirim!’ **demiyorum;** Allah’tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği **gaybı da bilemem. Size bir melek olduğumu da söylemiyorum.** Bununla birlikte, sahip olduğunuz şu görkemli saltanatın günün birinde elinizden alınmayacağını ve **gözünüzde küçümseyip hor gördüğünüz bu** tertemiz **insanlara Allah’ın bir lütufta bulunmayacağını da söyleyemem.** Bu, onların iman ve ihlas derecesine bağlıdır ve **onların kalplerindeki** iman ve samîmiyet derecesi**ni en iyi bilen, Allah’tır.** Eğer bütün bunların aksini iddia edecek olsaydım, o takdirde **ben,** hem kendime, hem de sizlere **kesinlikle zulmetmiş olurdum.”**

32. Bunun üzerine, kavminin önde gelen inkârcıları, **“Ey Nûh!” dediler, “Bizimle** yeterince **tartıştın, hattâ** bıkkınlık verecek derecede **tartışmayı** gereksiz yere **uzattın; eğer söylediklerin doğruysa, haydi** ne duruyorsun, **artık bizi tehdit ettiğin şu azâbı getir** de görelim**!”**

33. Nûh, “Bu benim elimde değil ki!” **dedi, “Onu size —eğer dilerse — ancak Allah getirebilir ve siz de** buna **asla engel olamazsınız!”**

34. "Zaten ben size ne kadar öğüt vermek istesem de, eğer Allah günahlarınızdan dolayı sizi cezalandırmaya karar vermiş, bu yüzden de **sapıklık içinde kalmanızı dilemişse, öğütlerim size hiçbir yarar sağlamayacaktır.** Zira ilâhî yasalara göre, bir toplum kendisini değiştirmediği sürece Allah onları değiştirmez. Unutmayın ki, kâinâtı yaratan, yöneten ve yönlendiren, **sizin** tüm hayatınızla ilgili kanunlar ve kurallar koyan gerçek Sahibiniz, Efendiniz, **Rabb'iniz O'dur ve hepiniz** eninde sonunda **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız."**

Şimdi, Nûh'un kıssasına kısa bir ara vererek, müşriklerin bu kıssalar karşısındaki tutumunu okuyalım:

35. Ey Muhammed! **Yoksa onlar, bunları senin uydurduğunu mu iddia ediyorlar?** Onlara **de ki: "Eğer onu ben uydurmuşsam, bunun cezasını çekecek olan benim fakat** bu, sizin Allah'a karşı olan sorumluluğunuzu ortadan kaldırmaz. Kaldı ki, hayatım boyunca hiç kimseye, hiçbir sebeple yalan söylemediğimi ve dolayısıyla, Allah'a karşı asla yalan söylemeyeceğimi gâyet iyi bilirsiniz. Zira **ben, sizin işlediğiniz** türden, Allah adına yalan uydurmak veya insanları aldatmak gibi **günahlardan uzağım."**

Kıssanın geri kalan kısmına gelince:

36. Uzun ve meşakkatli bir mücâdelenin ardından, **Nûh'a** şu talimatlar **bildirildi: "**Şu ana kadar sana **inanmış olanların dışında, artık kavminden hiç kimse iman etmeyecek fakat sen, onların yapageldikleri** çirkin **davranışlardan dolayı üzülme sakın!** Ve asla umutsuzluğa, karamsarlığa kapılma!**"**

37. "Bizim kontrolümüz altında ve sana **vahyettiğimiz** bilgiler **doğrultusunda,** sizi büyük tufanda boğulmaktan kurtaracak **gemiyi inşâ et ve bu zâlimler için Bana yalvarma, çünkü onlar boğulacaklar!"**

38. Böylece Nûh, kendisine emredildiği şekilde **gemiyi yapmaya başladı; kavminin ileri gelenleri ne zaman yanından geçecek olsa,** yaptığı işten dolayı **onunla alay ediyorlardı.** Nûh da onlara, **"Madem bizimle alay ediyorsunuz," diyordu, "**o zaman şunu **iyi bilin ki, siz** şimdi bizimle **nasıl alay ediyorsanız,** vakti gelince **biz de sizinle alay edeceğiz!"**

39. "O hâlde bekleyin; bu dünyada **alçaltıcı azâbın kime gelip çatacağını ve** âhirette **sonsuz azâbın kimi sarıp kucaklayacağını yakında göreceksiniz!"**

40. Nihâyet tufan **emrimiz gelip çattı;** gökten yağmurlar boşanmaya, yerden pınarlar fışkırmaya ve **sular coşup kaynamaya başlayınca,** Nûh'a, **"Her cins** hayvan**dan birer çift al ve** boğulacaklarına dâir **haklarında hüküm verilmiş olanlar hariç, aileni ve iman edenleri gemiye bindir!" dedik. Zaten onunla birlikte iman edenlerin sayısı pek azdı.**

41. Nûh, kendilerine uzun süre yetecek erzakı da hazırladıktan sonra, müminlere seslenerek **"Artık gemiye binebilirsiniz!" dedi, "Onun hareket etmesi de, durması da Allah'ın adıyladır.** Bu gemi, O'nun emriyle hareket edecek ve O'nun lütuf ve yardımı sayesinde kurtulacaktır. Yoksa Allah'ın yardımı olmadan, hangi gemi bu azgın dalgalara dayanabilir? **Doğrusu Rabb'im, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir."**

42. Derken gemi, yolcularıyla birlikte dağ gibi dalgaların arasından süzülmeye başladı. O sırada **Nûh, kıyıda kalan oğlun**u gördü ve on**a, "Yavrucuğum!" diye** son bir ümitle **seslendi, "**Ne olur, sen de **bizimle birlikte** gemiye **bin; inkârcıların yanında kal**ıp onlarla aynı akıbeti paylaş**ma!"**

43. Buna karşılık oğlu, **"**Ben kendi başımın çaresine bakabilirim; **beni sulara karşı koruyacak bir dağa sığınıp kurtulacağım!" dedi.** Nûh ise, **"Bugün, Allah'ın merhametine nâil olan** mümin kulların**dan başka hiç kimse, O'nun gazâbından kurtulamayacaktır!" dedi.** İşte o anda, **aralarına** dev bir **dalga girdi ve böylece,** Nûh'un oğlu **da** diğer kâfirler gibi azgın sular arasında **boğulup gitti!**

44. Bütün kâfirler helâk edildikten sonra, yere ve göğe, **"Ey yer, sularını geri yut ve ey gök,** yağmurlarını **artık durdur!" diye emredildi. Böylece sular çekildi, iş bitirildi.** Nûh'un gemisi, Cizre yakınlarındaki **Cûdî** dağının **üzerinde** karaya **oturdu. Ve** ilâhî fermânı ilân etmek üzere **denildi ki:**

"Helâki hak eden **bu zâlim topluluk** İlahi rahmetten **uzak olsun!"**

45. Bu arada, oğlunun acısıyla yüreği kan ağlayan **Nûh, Rabb'ine seslenerek, "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Şüphesiz oğlum,** ne kadar isyankâr da olsa, **ailemin bir parçasıdır** ve biliyorum ki **senin vaadin de haktır.** Verdiğin her söz doğrudur ve mutlaka gerçekleşecektir. Bu yüzden, onu affet diyemem, fakat daha düne kadar kucağımda sevip okşadığım yavrumun, cehennemde ebediyen yanmasına nasıl yüreğim dayanır? Bana bir umut ışığı, bir teselli yok mu ya Rab! Hiç kuşkusuz **sen, hükmedenlerin** en âdili, **en hakimisin!"**

46. Allah, **"Ey Nûh!" dedi, "O,** kan bağı yönünden senin öz oğlun olsa da, inkârcılarla birlikte olmayı tercih ettiği için **senin ailenden değildir. Çünkü o,** Allah'a isyan etmekle çok **çirkin bir davranış** sergiledi. **O hâlde,** ilâhî prensiplere uygun olup olmadığını **bilmediğin bir şeyi isteme benden.** Bütün inkârcılara ne yapılacaksa, senin oğluna da o yapılacak. Çocuğuna duyduğun babalık şefkati, zâlimlere verilecek ceza konusunda seni adâletsizliğe sürüklemesin. Zira bu, senin gibi vahyin

eğitiminden geçmiş birine hiç yakışmaz. **Sana, câhilce davranmamanı tavsiye ederim.”**

47. Bunun üzerine Nûh, **“Ey Rabb’im!** İçyüzünü **bilmediğin bir şeyi senden istemekten Sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz, bana merhamet etmezsen,** dünyada da âhirette de **kaybedenlerden olurum!” dedi.**

48. Ve derken, **“Ey Nûh!” denildi, “Sana ve seninle birlikte olanlardan** türeyecek tertemiz **nesillere bizim tarafımızdan** bağışlanan **esenlik ve bereketlerle,** suların çekildiği vadilere doğru **in!** Şunu da bil ki, zamanla onların arasından da kötü insanlar türeyecek. **Öyle nesiller** gelecek **ki, onları** bu dünyada kısa bir süre **nîmetler içinde yaşatacağız, fakat sonunda, tarafımızdan** gelecek **can yakıcı bir azap hepsini perişan edecek!** Böylece, iyilerle kötüler arasındaki mücâdele, kıyâmete kadar sürüp gidecek.**”**

49. Ey Muhammed! **Bütün bu** anlatıla**nlar, sana vahiyle bildirdiğimiz** ve başka türlü asla bilemeyeceğiniz **gayb haberlerindendir.** Gerçi insanlığın hafızasında derin izler bırakmış olan bu olaylarla ilgili yarı gerçek, yarı efsane bilgi kırıntıları her toplumun kültüründe vardır. Fakat **bu ayet**lerin size ulaşması**ndan önce, ne sen, ne de içinde yaşadığın toplum bunu** bu kadar net ve doğru biçimde **bilmiyordunuz!** İşte Nûh’un zâlimlere karşı nasıl bir mücâdele verdiğini, ne büyük eziyetlere göğüs gerdiğini ve sonuçta ne büyük lütuflara eriştiğini gördünüz. **O hâlde** ey Müslüman, sen de onlar gibi **sabret;** unutma ki, **mutlu son, dürüst ve erdemli insanların olacaktır!**

Ve aradan yıllar geçti, yeni nesiller geldi. İsimler ve şekiller değişti, fakat değişmeyen tek şey vardı; hak ile bâtılın amansız mücâdelesi:

50. Ad kavmine de, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Hûd'u** elçi olarak gönderdik**.** Hûd, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur! Sizler,** Allah'ın ayetlerini inkâr etmekle, yâhut hayat programınızı O'ndan başkalarının da çizebileceğini söylemekle, Allah'ın asla kabul edemeyeceği **asılsız iddialar ortaya atmaktan başka bir şey yapmıyorsunuz."**

51. "Ey halkım! Ben, bu mesajı size ulaştırmama **karşılık sizden herhangi bir ödül** veya teşekkür **beklemiyorum; benim mükâfatımı verecek olan, yalnızca beni yaratan** Allah'**tır; hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

52. "Ey halkım! Gelin, yol yakınken günahlarınızdan tövbe edip **Rabb'inizin** sonsuz şefkat ve **merhametine sığının; sonra da** tüm ruhunuz ve tüm benliğinizle **O'na yönelin ki, göğü**n bütün nîmetlerini **üzerinize sağanak sağanak yağdırsın ve gücünüze güç katsın!** Yeter ki, **zulüm ve haksızlık ederek** Rabb'inizin rahmetinden **yüz çevirmeyin!"**

53. Bu sevgi, şefkat, rahmet ve merhamet dolu sözlere karşılık kâfirler, **"Ey Hûd!" dediler, "Sen bize,** bizi inanmaya mecbur bırakacak türden **açık bir mûcize getirmedin.** Dolayısıyla, sırf **senin sözünle tanrılarımızı** ve onlar sayesinde elde ettiğimiz tahtımızı, tacımızı **bırakacak değiliz;** o hâlde hiç boşuna bekleme, **sana asla inanmayacağız!"**

54. "Şu çılgınca tavırların için, **"Seni tanrılarımızdan biri** kendilerine dil uzattığın için **fenâ hâlde çarpmış!" demekten başka bir söz bulamıyoruz!"**

Bunun üzerine Hûd, “Madem öyle!” **dedi, “**O hâlde, **ben** size hakkı tebliğ ettiğime dâir **Allah’ı şâhit tutuyorum. Siz de şâhit olun ki,** kulluk ve ibâdette O’na **ortak kabul ettiğiniz** o sahte ilâhların hiç birini **tanımıyorum ben!”**

55. “Evet, **O’ndan başka** hükmüne boyun eğilen hiçbir güç, hiçbir otorite, hiçbir ilâh tanımıyorum ben! **Haydi** eğer yüreğiniz yetiyorsa, ilâhlarınızla birlikte **hepiniz, bütün hile ve entrikalarınızla çıkın karşıma; sonra da bana göz açtırmayın bakalım!”**

56. Hiç kimseden korkum yok! Çünkü **ben, benim de Rabb’im, sizin de Rabb’iniz olan Allah’a dayandım.** Kâinâtta **Allah bütün varlıkları alnından tutar** ve emrine boyun eğdirir. Hepsinin kaderini tayin Allah’ın elindedir. Her şey, her an O’nun koruma, gözetim ve denetimi altındadır. **Elbette Rabb’im, dosdoğru bir yoldadır.** Yaptığı her iş doğru, verdiği her hüküm âdildir. Dolayısıyla, doğrulardan yana olanları ödüllendirecek, zâlimlere de hak ettikleri cezayı verecektir.**”**

57. “Ama eğer yüz çevirirseniz, sonucuna da katlanırsınız! Zira **ben, size bildirmem gereken her şeyi bildirdim.** Bundan sonrası size kalmış. Unutmayın ki, **Rabb’im** dilerse hepinizi yok eder de, **sizin yerinize,** bu dine sahip çıkacak **başka bir toplum getirir** ve onları yeryüzünde egemen kılar ve bu durumda **siz, O’na hiçbir şekilde** karşı koyamaz, kendi öz benliğinizden başka hiç kimseye **zarar veremezsiniz! Çünkü Rabb’im, her şeyi görüp gözetmektedir.”**

Bunlar, Hûd’un söylediği son sözler oldu. Böylece tebliğ dönemi bitmiş ve sıra, ilâhî tehdit ve uyarıların gerçekleşmesine gelmişti:

58. Ve nihâyet azap **emrimiz gelince** zâlimleri helâk ettik; **Hûd’u ve beraberindeki müminleri** ise, lütuf ve **merhametimiz sayesinde**

kurtuluşa erdirdik ve kendilerini, âhiretteki **şiddetli azaptan da kurtardık.**

59. İşte Âd kavminin sonu böyle oldu! Çünkü onlar, **Rab'lerinin ayetlerini** bile bile **inkâr ettiler;** Hûd'a karşı gelmekle, Peygamberlik misyonunu kökten reddettiler, böylece **O'nun** bütün **elçilerine baş kaldırdılar;** ilâhî prensiplere göre hükmedenlere itaati terk edip, **nerde** hak hukuk tanımayan **inatçı, zorba** bir diktatör **varsa, onun peşinden gittiler.**

60. Bu yüzden, hem bu dünyada, hem de mahşer gününde, onları helak edecek **bir lânet takıldı peşlerine.**

Dikkat edin**;** işte **Rab'lerini** böyle **inkâr etmişti Âd** kavmi**! Dikkat** edin**;** işte böyle **helâk olup gitti, Hûd'un kavmi Âd!**

Ve aradan yıllar geçti; zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

61. Semud halkına da, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları arkadaşları **Sâlih'i** elçi olarak gönderdik. Sâlih, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin, O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur!"**

"Sizi topraktan ve ondan süzdüğü bir damla sudan **yaratan ve bir ömür boyu yeryüzünde yaşamanızı sağlayan O'dur. O hâlde,** gelin günahlarınızdan dolayı **O'ndan bağışlanma dileyin, sonra da** tüm ruhunuz ve tüm benliğinizle **O'na yönelin!** Unutmayın ki, **Rabb'im** size şah damarınızdan daha **yakındır,** her duâya, her yakarışa mutlaka **karşılık verir.**

62. Bu güzel dâvete karşılık kavminin inkârcıları, **"Ey Sâlih!" dediler, "Sen şu ana kadar, aramızda** büyük **umut**lar **beslenen biriydin.** Parlak zekân ve dürüstlüğün sayesinde, seni geleceğin lideri olarak görüyorduk. Fakat sen, tek Allah'a kulluk iddiasıyla ortaya çıkarak bütün umutlarımızı suya düşürdün. **Demek sen bizi, atalarımızın** geçmişten beri **tapındığı şeylere tapmaktan** ve onların bıraktığı ilkelere göre yaşamaktan **alıkoyacaksın, öyle mi? Doğrusunu istersen, bizi kendisine çağırdığın** bu din **hakkında epey kaygı ve şüphelerimiz var bizim."**

63. Sâlih, **"Ey halkım!" dedi, "Eğer ben Rabb'imden** gelen **apaçık bir delil üzerinde bulunuyor isem ve O, bana kendi katından** yol gösterici bir mesaj göndererek, tüm insanlığa lütuf ve **rahmet bahşetmiş ise; söyler misiniz,** bunca nîmetlere karşılık nankörlük edip **O'na karşı gelecek olursam, beni Allah'**ın azâbın**dan kim kurtarabilir? Ve** bu takdirde **sizin, kaybımı artırmaktan öte ne katkınız olur bana?"**

64. "Ey halkım! İşte Allah'ın sizi imtihân etmek üzere **gönderdiği şu deve, sizin için** gerçek Peygamberi tanımanızı sağlayacak apaçık **bir mûcizedir!** Bu deveye karşı tavrınız, sizin Allah'a itaatinizi ortaya koyan bir ölçü olacaktır. Böylece Allah'ın rab ve ilah olarak üzerinizdeki hakimiyetini kabul edin. Bütün toplumu sütüyle besleyen bu devede olduğu gibi baştan sona hayrınıza olan şeylere isyan etmeyin. Allah'ın nimetlerinin paylaşımında dengeli ve adil olun, zayıf ve çaresiz insanları ezmeyin. **O hâlde bırakın onu, Allah'ın arzında serbestçe otlasın ve sakın ona kötü bir maksatla el sürmeyin, aksi hâlde, sizi** pek **yakın**da korkunç **bir azap yakalayacaktır!"**

65. Fakat Semûd halkının azgın kâfirleri, Allah'a itaatin sembolü olarak ortalıkta dolaşan ve yaşadığı sürece Sâlih'in Peygamberliğinin apaçık bir ispatı olan **bu deveyi kesip öldürdüler.** Bunun üzerine **Sâlih, "**İşte şimdi sonunuz geldi, yakında hepiniz helâk edileceksiniz! **Yurdunuzda** şimdilik

üç gün daha yaşayın bakalım! Dördüncü gün işiniz bitmiş olacak! **Bu, asla yalan çıkmayacak bir uyarıdır!" dedi.**

66. Nihâyet azap **emrimiz gelip çatınca,** lütuf ve **merhametimiz sayesinde Sâlih'i ve beraberindeki müminleri** azaptan **ve o** dehşet verici **günün zilletinden kurtardık. Gerçekten Rabb'in çok güçlüdür, üstündür.** Sonsuz kudret ve izzet sahibidir, mutlak galip olandır.

67. O zalimlere gelince, şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **ses çarpıverdi onları; böylece, yurtlarında** cansız bir hâlde yere **yığılıp kaldılar!**

68. Onlar değildi sanki, daha düne kadar **yurtlarında şen, şakrak dolaşanlar!**

Dikkat edin**;** işte **Rab'lerini** böyle **inkâr etmişti Semudlular! Dikkat** edin**;** işte böyle **helâk olup gitti,** azgın **Semud** kavmi!

Ve aradan yıllar geçti; zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

69. Hani melekler arasından seçip gönderdiğimiz **elçilerimiz, İbrahim'e** eşi Sâre'nin bir çocuk dünyaya getireceğine dâir **müjdeyi vermek üzere** insan sûretinde gelerek **"Selâm** sana, ey İbrahim!**" demişlerdi.** Onların melek olduğunu henüz fark edemeyen İbrahim, **"Selâm** sizlere, ey Allah'ın kulları!**" diye karşılık verdi ve derhal** misafirlerinin önüne, leziz **bir buzağı kebabı getirip koydu.**

70. Fakat yabancıların **yemeğe el uzatmadıklarını görünce, kendilerinden şüphelendi ve** azap melekleri olduklarını anlayıp, **onlardan dolayı içine bir korku düştü.** İbrahim'in iyiden iyiye kaygılandığını gören melekler, **"Korkma!" dediler, "Bizler Lut**

kavmine cezalarını vermek için **gönderildik.** Onları helâk etmeden önce de, Rabb'inden birtakım mesajlar iletmek üzere sana uğradık."

71. O sırada İbrahim'in **hanımı** Sâre, bir kenarda **ayakta bekliyordu;** bu sözleri duyunca, korkulacak bir şey olmadığını anlayıp sevincinden **gülümsemeye başladı. Sonra ona, İshak** adında bir çocuk dünyaya getireceğin**i ve İshak'ın ardından, Yakup** isminde bir torun sahibi olacağın**ı müjdeledik.** Bu müjdeyi Sâre'ye verdik, zira İbrahim'in, diğer eşi Hacer'den olma İsmail adında bir oğlu zaten vardı.

72. Bunun üzerine Sâre, hayretler içerisinde **"Nasıl olur? Ben şu yaşlı hâlimle, üstelik de kocam bir ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım? Bu, gerçekten de şaşılacak bir şey!" dedi.**

73. Melekler, **"Allah'ın verdiği hükme mi şaşıyorsun?** Allah bunu elbette yapabilir ve yapacaktır da! Çünkü **Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizinledir, ey** Peygamberin **ev halkı! Gerçekten Allah,** her türlü **övgüye lâyıktır,** sonsuz **lütuf ve ikram sahibidir!" dediler.**

74. İbrahim bu müjdeyi aldıktan ve korkusu iyice yatıştıktan sonra, Lut kavminin helâk edilmemesi **için bizim** elçilerimiz**le tartışmaya başladı.**

75. Çünkü İbrahim, son derece **merhametli, ince ruhlu ve dâimâ** Rabb'ine **yönelen bir kimseydi.**

76. Melekler, **"Ey İbrahim!" dediler, "Bu** konuda bizimle tartışmak**tan vazgeç! Çünkü** Lut kavminin helâk edileceğine dâir **Rabb'inin** kesin **emri gelmiştir;** dolayısıyla, **geri çevrilmesi mümkün olmayan bir azâbın onları yakalaması artık kaçınılmaz olmuştur!"**

Bu sözler üzerine İbrahim, gerçekleri anladı ve Rabb'inin hükmüne boyun eğdi.

Gelelim, kıssanın geri kalan kısmına:

77. Elçilerimiz, yakışıklı birer delikanlı sûretinde **Lut'un yanına gelince,** onların melek olduğunu henüz bilmeyen **Lut,** kadınları bırakıp erkeklere yönelen sapık hemşehrilerinin bu gençleri tâciz edeceğinden korkarak **onlardan dolayı üzüntü ve endişeye kapıldı,** misafirlerini koruyacak gücü olmadığını görerek **onlar yüzünden içi daraldı ve** kendi kendine, **"Bu**gün**, çok çetin bir gün** olacak!**" dedi.**

78. Bu arada, şehre gelen yabancıların Lut'un evinde misafir olduğunu haber alan **kavmi,** sapık arzularının kamçılamasıyla, âdetâ kudurmuş bir hâlde **koşarak Lut'un kapısına dayandılar. Zaten öteden beri böyle çirkinlikler yapmayı âdet hâline getirmişlerdi.**

Lut, **"Ey kavmim!" dedi, "İşte kızlarım; onlar**la evlenip meşrû ve doğal yollarla arzularınızı tatmin etmeniz, **sizin için** erkeklere yönelmekten **çok daha temizdir. Öyleyse Allah'tan korkun da, misafirlerime** tâciz ederek **beni rezil etmeyin! İçinizde aklı başında bir adam yok mu sizin?"**

79. Buna karşılık onlar, **"Sen de** gâyet iyi **biliyorsun ki, bizim senin kızlarında gözümüz yok,** çünkü kadınlarla ilgilenmiyoruz biz. **Sen aslında bizim ne istediğimizi pekâlâ bilirsin!" dediler.**

80. Bu azgın topluluk karşısında tamamen çaresiz kalan **Lut, "Ah, keşke size karşı** koyabilecek **gücüm olsaydı, yâhut** şerrinizden korunabileceğim **sağlam bir kaleye sığınabilseydim!" dedi.** Çünkü şehre sonradan yerleşen bir yabancı olduğu için, kendisini savunacak kabîle desteğinden yoksundu. İşte, Lut Peygamber'in üzüntüsü doruk noktasına ulaşmıştı ki:

81. Melekler, nihâyet gerçek kimliklerini ortaya koyarak, **"Ey Lut!" dediler, "Bizler, Rabb'inin elçileriyiz.** Artık korkmana, üzülmene gerek

yok! Çünkü **onlar senin kılına bile dokunamazlar!** Zaten kısa bir zaman sonra, hepsi helâk edilecektir! **Bunun için, gecenin bir vaktinde ailenle birlikte** şehri terk etmek üzere **yola çık! İçinizden hiç kimse** kâfirlerle birlikte olma özlemiyle **geriye dönüp bakmasın!** Ancak **karın hariç;** çünkü o, zalimlerin yanında kalmayı tercih edecek. Bu yüzden de, **onların başına gelecek olan** azap, **onun da başına gelecek! Onların** helâk edilme **zamanı sabah vaktidir; sabah** vakti de **yakındır, değil mi?"**

82. Ve nihâyet Sodom şehri için helâk **emrimiz gelince,** Lut'u ve ailesini oradan çıkardık, sonra korkunç bir sarsıntıyla **oranın altını üstüne getirdik ve üzerlerine,** ateşte **pişip sertleşmiş** kızgın **taşları sağanak sağanak yağdırdık.**

83. O taşlar, öyle tesâdüfen yağmadı onların başına. Aksine her bir taş, **Rabb'inin katında işâretlenmiş** ve zâlimleri cezalandırmak için özellikle gönderilmişti. Ve siz ey insanlar! Kendinizi benzer bir felâketten uzak sanmayın! Zira **bu** tür cezalar, **zâlimlerden hiç de uzak değildir!** İlahi ceza dün de vardı, bugün de var, yarın da olacaktır!

Ve aradan yıllar geçti; zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

84. Medyen halkına da, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Şuayb'ı** elçi olarak gönderdik. Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin, O'ndan başka** hükmüne boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur!** O hâlde, **ölçü ve tartıda hile yapmayın! Görüyorum ki,** şu dünya hayatında **nîmetler içerisinde yüzüyorsunuz.** Fakat bu sizi aldatmasın. Zira **ben,** günahlardan vazgeçmediğiniz takdirde, bütün zâlimleri **kuşatacak** dehşet verici **bir günün azâbın**a uğramanız**dan korkuyorum.**

85. O hâlde, **ey halkım!** Bu azâba uğramamak için, gerek hukuk, gerek siyaset ve gerekse ticâret alanında **ölçüyü ve tartıyı adaletle, eksiksiz olarak yerine getirin ve sakın insanları haklarından mahrum bırakmayın!** Bütün bunların, toplumun dengesini bozup yozlaşmalara yol açacağını bile bile, **fesadı yaygınlaştırıp yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın!**

86. Eğer Allah'a ve âhiret gününe **inanıyorsanız,** dürüst alışveriş sonucunda **Allah'ın** size **bıraktığı** helâl kazanç **sizin için çok daha hayırlıdır.** İşte ben sizi uyardım. Öğütlerimi tutmadığınız takdirde, sorumluluğuna da katlanacaksınız. Zira **ben, sizin başınızda bekçi değilim.**

87. Kâfirler, **"Ey Şuayb!" dediler, "Atalarımızın taptığı ilahları terk etmemizi yâhut servetimizi dilediğimiz şekilde kullanmaktan vazgeçmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen,** bildiğimiz kadarıyla gâyet **yumuşak huylu ve aklı başında bir adamsın.** Ne var ki, bir tek Allah'a kulluğa başladıktan sonra tamamen değiştin! Eğer mâbedinde uslu uslu ibâdetini yapacaksan, buna bir itirazımız yok fakat kıldığın namaz, seni bizimle mücâdeleye sevk edecekse, böyle bir namaza asla izin vermeyiz!**"**

88. Buna karşılık Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Bakın, eğer ben Rabb'im tarafından** bana lütfedilen ve aklı başında her insanı kolayca iknâ edecek **apaçık bir delile dayanıyorsam ve Allah, kendi katından** Peygamberlik lütfederek **bana güzel bir rızık bahşetmişse,** bu durumda ne büyük bir hayırdan mahrum kaldığınızın ve ne büyük bir azaba müstahak olduğunuzun farkında mısınız? Bakın, benim amacım, şahsi bir çıkar elde etmek değildir. **Ben, sizi engellemeye çalıştığım şeylere** kendim konmak maksadıyla **size karşı çıkıyor değilim.** Siz çalmayın da ben çalayım, siz aldatmayın da ben aldatayım, halkın malını siz yemeyin de ben yiyeyim, demiyorum. **Ben sadece gücümün yettiği kadar** zulüm ve

haksızlıklara bir son vererek toplumu **ıslah etmek istiyorum. Fakat başarıya ulaşmam, ancak Allah**'ın yardımı **sayesinde olacaktır.** Çünkü **ben, yalnızca O'na dayanmışım ve** tüm benliğimle, dâimâ **O'na yöneliyorum."**

89. "Ey halkım! Bana karşı böylesine amansız bir **düşmanlığa girişmeniz, sakın sizi Nûh kavminin, Hûd kavminin veya Sâlih kavminin uğradığı felâketlere uğratmasın!** Üstelik **Lut kavmi de** hem yaşadıkları yer ve zaman bakımından, hem de tuttukları yol açısından **sizden hiç de uzak sayılmazlar!"**

90. "O hâlde, onların başına gelenlerden ibret alın da, günahları terk edip **Rabb'inizden bağışlanma dileyin; sonra da** tüm ruhunuz ve tüm benliğinizle **O'na yönelin! Doğrusu Rabb'im,** çok şefkatli ve çok **merhametlidir,** kullarını **çok sevmektedir.** Dolayısıyla, günahlarınız ne kadar büyük olursa olsun, tövbe edip bağışlanma dilerseniz, kesinlikle kurtulursunuz."

91. Fakat onlar, **"Ey Şuayb!" diye karşılık verdiler, "**Boşuna çeneni yorma! Çünkü **biz, senin** bize **söylediklerinin birçoğunu anlamıyoruz! Üstelik senin, aramızda** ne kadar **zayıf** ve güçsüz biri **olduğunu da** çok iyi **biliyoruz!** Sana bu kadar tahammül ettiysek, tehditlerinden korktuk sanma! **Eğer** sana arka çıkan şu **kabîlen olmasaydı, seni çoktan taşlayıp öldürmüştük!** Çünkü **senin, bize karşı hiçbir üstünlüğün yok!**

92. Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Sizin gözünüzde benim kabîlem Allah'tan daha mı güçlü ki,** kabîlemden korkup çekiniyorsunuz da, **O'nu**n uyarılarını hiçe sayıp **arkanıza atıveriyorsunuz? Oysa Rabb'im,** sonsuz ilmi ve kudretiyle **yaptığınız her şeyi** çepeçevre sarıp **kuşatmış bulunuyor."**

93. "Ey halkım! Madem Allah'a isyân etmekte kararlısınız, o zaman **haydi,** hakîkati susturmak için **elinizden geleni yapın bakalım!** Fakat hiç kuşkunuz olmasın ki, **ben de** onu duyurmak için elimden geleni **yapacağım! Ve yakında göreceksiniz, o alçaltıcı azap kimin başına geliyormuş ve kimmiş** asıl **yalan söyleyen!** Artık başınıza gelecekleri **bekleyin; ben de sizinle birlikte bekliyorum!"**

94. Ve nihâyet azap **emrimiz gelip çatınca, Şuayb'ı ve beraberindeki müminleri** sonsuz **rahmetimizle kurtardık; zulüm ve haksızlık yapanlara gelince,** her şeyi yıkıp yok eden korkunç **bir gürültü çarpıverdi onları; böylece kendi yurtlarında oldukları yere** cansız bir hâlde **serilip kaldılar!** Öyle ki:

95. Onlar değildi sanki, daha düne kadar **yurtlarında şen şakrak dolaşanlar!**

Dikkat edin**,** işte böyle **helâk olup gitti,** azgın **Medyen** halkı; **tıpkı Semud** kavminin **yok olup gittiği gibi!**

Ve aradan yıllar geçti; zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

96. Ve onların ardından, **Mûsâ'yı ayetlerimizle ve** Peygamberliğini ispatlayan **apaçık bir delille, Firavun'a ve onun** yanında toplum yönetiminde söz sahibi **ileri gelen adamlarına gönderdik.**

97. Fakat onlar, kendilerini kurtuluşa iletecek çağrıyı reddedip **Firavun'un yönetimine uydular. Oysa** pekâlâ biliyorlardı ki, ilâhî irâdeyi hiçe sayan **Firavun** ve benzerlerinin **yönetimi,** insanlığı **doğru** yola ileten, dolayısıyla itaat edilmesi gereken bir yönetim şekli **değildi.** Şimdi, ey insanlar! Bu dünyada böyle zâlim yöneticilere itaat eden bir halkı ne korkunç bir âkıbetin beklediğini görmek istiyorsanız, mahşer günündeki şu sahneyi ibret ve dikkatle izleyin:

98. İşte **mahşer günü Firavun,** sürüsünü suya götüren bir çoban edâsıyla **halkının önüne düşmüş,** dünyada olduğu gibi **onlara önderlik ediyor** ve onlar da, tıpkı bir davar sürüsü gibi onun peşinden gidiyorlar. Fakat Firavun **onları** su kaynağına götüreceği yerde, alevli bir uçurumun kenarına getirdi ve hepsini **cehennemin içine soktu! Meğer bu "pınar" ne kötü bir pınarmış!**

99. Böylece, **hem bu** dünya**da, hem de Mahşer Gününde,** asla yakalarını bırakmayacak **bir lânet takıldı peşlerine!** Bakın ve ibret alın; **ne kötü bir armağandır, onlara verilen bu armağan!**

100. Ey hak yolunun yolcusu! **İşte bu sana anlattıklarımız,** geçmişte helâk edilmiş **ülkelerin başından geçen** ibret verici **olaylardan** sadece **bir kısmıdır.** Bunlardan **kimi**nin kalıntıları hâlâ **ayakta duruyor, kimiyse** kökünden **biçil**erek tamamen yok olup git**miş!** Bu âkıbet, onların kendi tercihleriydi. Nitekim:

101. Biz onlara zulmetmiş değiliz, fakat bile bile kötülüğü tercih ederek, **onlar kendi kendilerine zulmettiler. Ve Rabb'inin** azap **emri geldiğinde, Allah'ı bırakıp da yalvardıkları** o hayal ürünü sahte **tanrıları, onları** Allah'ın gazâbından **kurtaramadı,** aksine, **uğradıkları felâketi artırmaktan başka bir işe yaramadılar.**

102. O hâlde, dikkat edin; **Rabb'in, zulüm ve haksızlıkta direten bir ülkeyi cezalandırdı mı, işte böyle cezalandırır!** Unutmayın, **O'nun azâbı gerçekten can yakıcıdır, çok çetindir!**

103. İşte bütün **bu** anlatıla**nlarda, âhiret azâbından korkanlar için** apaçık uyarılar ve **ibret** verici dersler **vardır. O** gün, **bütün insanların bir araya toplanacağı bir gündür. O** gün, yapıp ettikleriniz hakkında en âdil biçimde **şâhitliğin yapılacağı bir gündür.** Ve o günün gelmesi, hiç de uzak değildir:

104. Biz onu, ancak kıyâmet denilen belirli ve **sayılı bir süreye kadar erteliyoruz.** Sanmayın ki, dünyanın ömrü sonsuz ve sınırsız olarak devam edip gidecek.

105. O Büyük **Gün gelip çattığı zaman, Allah'ın izni olmadan hiç kimse konuşamayacak.** Büyük mahkeme kurulacak ve herkese yaptığının karşılığı verilecek. Böylece insanlar iki gruba ayrılacak; **kimileri bedbaht** ve perişan, **kimileri mutlu** ve bahtiyâr!

106. Bedbaht olanlar, ateşte azap çekecekler. **Orada,** acı ve ıstıraptan, çocuklar gibi hıçkıra hıçkıra ağlayacaklar, cehennemin alevleri arasında öyle bir iç çekip inleyecekler, **öyle** fecî bir şekilde **nefes alıp verecekler ki...**

107. Hem de, âhiret âlemindeki **gökler ve yer durduğu sürece, ebediyen o ateşin içinde kalacaklar; ancak Rabb'inin dilemesi hariç! Şüphesiz Rabb'in,** sonsuz bilgisi, hikmeti ve kudretiyle dilediği hükmü verir, **dilediğini** dilediği şekilde **yapar.**

108. Mutlu olanlara gelince, onlar da cennette nîmetler içinde yaşayacaklar. **Gökler ve yer durduğu sürece, ebediyen orada kalacaklar. Bu, ancak Rabb'inin dilemesi ile olacaktır!** Rabb'in dilerse, onları daha yüce makâmlara ulaştırabilir. **İşte bu** mükâfât, asla **kesintiye uğramayacak bir** ilâhî **lütuftur.**

109. O hâlde, ey hak yolunun yolcusu! Allah'tan başka güçler önünde boyun eğen **şu** insa**nların taptıkları** o sahte ilâhların, onları en korkunç âkıbetle yüz yüze getireceği **konusunda asla şüphen olmasın!** Onların sağlam ve geçerli delillere dayanarak inkâr yolunu seçtiklerini sanma! **Çünkü onlar, geçmiş atalarının** inanç ve **ibâdetlerini** körü körüne ve ahmakça **taklit etmekten başka bir şey yapmıyorlar.** İşte bu yüzden

Biz, cehennem azâbından **paylarına ne düşüyorsa, onlara eksiksiz olarak vereceğiz.**

110. Gerçek şu ki, bir zamanlar **Mûsâ'ya Kitabı vermiştik, fakat** Yahudiler, Tevrat adıyla anılan bu kitabı sonradan bozup değiştirmiş ve **onda ayrılığa düşmüşlerdi. Eğer** bu dünyanın imtihân yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının âhirette verileceğine dâir **Rabb'in tarafından ezelden ortaya konulmuş bir yasa olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve kötüler derhal cezalandırılıp her türlü anlaşmazlık bitirilmiş **olurdu.** Fakat ilâhî hikmet, bu dünyanın bir mücâdele ve imtihân yurdu olmasını uygun gördü. **Doğrusu onlar,** Tevrat'a gerçek anlamda iman etmiyorlar, aksine, **onun hakkında** tutarsız, mantıksız ve **karmakarışık şüpheler içinde bocalayıp duruyorlar.** Nitekim Kıyamete kadar nice inkârcılar da, Kur'an hakkında benzer şüphe ve çelişkiler içinde olacaklardır.

111. Hiç kuşkusuz Rabb'in, yaptıkları her işin karşılığını onlara tam olarak verecektir. Elbette O, onların neler yaptığını gâyet iyi **bilmektedir.**

112. O hâlde, ey Peygamber ve ey İslâm toplumunun önderi! Rabb'inin yolunda hedefe doğru adım adım ilerlerken, sağa sola sapmadan, yalpalamadan yoluna devam et ve **sana emredildiği gibi dosdoğru ol!** Sadece sen değil, günahlarından **tövbe edip senin yanında yer alan** diğer Müslüman**lar da** böyle olsunlar! **Ve sakın** ilâhî yasaları ihlal ederek yâhut hak ve adâlet sınırlarını aşarak **azgınlık etmeyin!** Unutmayın ki **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

113. Ey iman edenler! Kim olursa olsun **zulüm ve haksızlık yapan kimselere** asla güvenip bel bağlamayın; onlara, duygu ve düşünce plânında kesinlikle **meyletmeyin; yoksa** cehennem **ateş**i **size de dokunur!** Çünkü onlara ilgi duymak ve sevgi beslemek, yaptıkları kötülükleri

onaylamak anlamına gelir. Unutmayın ki, **sizin Allah'tan başka** hiçbir yardımcınız, **hiçbir dostunuz yoktur;** öyleyse kendinize başka bir dost aramayın, **aksi hâlde** ilâhî **yardımdan yoksun kalırsınız!**

114. Ey hak yolunun yolcusu! **Gündüzün iki ucunda** bulunan sabah ve akşam vakitlerinde **ve gecenin** gündüze **yakın saatlerinde**ki teheccüd vaktinde **namazı** özenle ve dikkatle **kıl**maya devam et! **Çünkü** ibadet ve **iyilikler,** küçük günahları siler atar, insan ruhunu eğitip olgunlaştırarak **kötülükleri ortadan kaldırır. İşte** bütün **bu** tavsiyeler, **öğüt almasını bilenlere** bir uyarı, **bir hatırlatmadır.**

115. Ve bu emirleri yerine getirirken, karşılaşacağın zorluk ve sıkıntılara karşı **sabret!** İnanmıyorlar diye de üzülme; sen üzerine düşeni yap, ötesini bize bırak! Unutma ki, **Allah iyilik yapanların mükâfâtını elbette zayi etmeyecektir.** Nitekim insanlık tarihini inceleyecek olursanız, zulme karşı seslerini yükseltmedikleri için zâlimlerle birlikte helâk olan nice toplumların bulunduğunu göreceksiniz:

116. Sizden önceki nesillerden akıllı ve erdemli kişilerin, zâlimlere karşı ortak bir cephede birleşerek **yeryüzünde** ahlâkî yozlaşmayı, bozgunculuğu ve **fesadı engellemek için çaba göstermeleri gerekmez miydi?** Fakat ne yazık ki, bunu yapmadılar. **Ancak içlerinden,** mücâdeleden asla yılmadıkları için **kurtuluşa erdirdiğimiz birkaç küçük topluluk** bu görevi hakkıyla yerine getirdi. **Zâlimlere gelince, onlar da** imtihân amacıyla **kendilerine bahşedilen refah ve zenginliğin peşine takıldılar; böylece** hem kendilerine, hem insanlığa, hem de Rab'lerine karşı **suç işlemiş oldular.** Ve bu yüzden azâbı hak ettiler. Bu âkıbet, onların kendi tercihleriydi:

117. Çünkü **senin Rabb'in, halkı** dürüst davrandıkları ve toplumdaki haksızlıkları, çarpıklıkları **düzeltmek için çaba harcadıkları sürece, hiçbir ülkeyi haksız yere helâk edecek değildir.** O hâlde, sen de ilâhî

gazâba uğramak istemiyorsan, hakîkati tüm insanlığa ulaştırmak için elinden geleni yapmalısın. Fakat bunu yaparken, İslâm'ı kabul etmeleri için onları zorlamaya gücün yetmez. Bu aslında görevin de değil. Unutma ki:

118. Rabb'in dileseydi, kâfirleri zorla Müslüman yapar ve **bütün insanları** aynı inanç ve ilkeler etrafında birleşen **tek** tip **bir toplum hâline getirebilirdi.** Fakat imtihân hikmeti gereğince, diledikleri inanç ve hayat tarzını özgürce seçmelerine izin verdi. Bu yüzdendir ki, insanların çoğu İslâm'dan yüz çevirip **farklı görüşlere ayrılmaya devam edeceklerdir.**

119. Ancak Rabb'inin bahşettiği nîmetleri kullanarak hakîkate ulaşma ve ona teslim olma yolunda çaba harcayan, böylece O'nun lütuf ve **merhametini hak edenler başka.** Onlar Kur'an'a sımsıkı sarılır, ellerinden geldiğince yeryüzünde zulüm ve haksızlığa engel olurlar. **Zaten** Rabb'in, **onları** asıl **bunun için yaratmıştır.**

İşte böylece, Rabb'inin ilâhî bir yasa olarak **verdiği şu hükmü tam olarak gerçekleşmiş oldu: "Muhakkak Ben cehennemi,** hakîkati bile bile reddeden **cinler ve insanlarla dolduracağım!"**

120. Ey Peygamber! Bak, geçmiş **Peygamberlerin başından geçen olaylar arasından, senin yüreğini pekiştirecek olan her şeyi sana anlatıyoruz. Böylece, bu** kıssalar **çerçeve**sin**de sana hakîkat** bilgisi ulaşırken, **müminlere de bir öğüt ve bir uyarı gelmiş bulunuyor.**

121. İman etmeyenlere gelince, onlara **de ki: "Haydi,** hakîkati susturmak için **elinizden geleni yapın!** Fakat şunu iyi bilin ki, **biz de** onu tüm insanlığa duyurmak için elimizden geleni **yapacağız!"**

122. "Ve zulüm ve haksızlıkta direttiğiniz takdirde, başınıza gelecek belâları **bekleyin artık! İşte, biz de** Rabb'imizin vereceği hükmü **bekliyoruz!"** Çünkü biz, şu hakîkate yürekten inanmışız:

123. Göklerin ve yerin gaybı, yani evrendeki mutlak ve şaşmaz; göklerde ve yerde insanlığı Allah'ın rızasına ya da azap ve gazabına ulaştıran bütün yolların bilgisi **yalnızca Allah'ın elindedir; her şey O'na döndürülecek** ve her konuda nihâî kararı O verecek, son sözü O söyleyecek**tir. Öyleyse,** sadece **O'na kulluk et ve** yalnızca **O'na dayan!** Unutma, **Rabb'in, yaptığınız hiçbir şeyden habersiz değildir.**

12. YÛSUF SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Hûd sûresinin hemen ardından indirilmiştir. Yûsuf Peygamberin kıssasını anlattığı için bu adı almıştır. 111 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Râ. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: **Bunlar,** hidâyet ve kurtuluş yollarını gösteren **apaçık** ve apaydınlık **Kitabın ayetleridir.**

2. Gerçekten Biz onu, düşünüp anlayabilesiniz diye Arapça bir metin olarak gönderdik. Kur'an'ın ilk muhatabı olan siz Araplar, eğer başka bir dili konuşuyor olsaydınız, o zaman ayetlerimizi o dilde gönderecektik.

3. Dinle, ey Muhammed! **Sana gönderdiğimiz bu Kur'an** ayetleri **sayesinde,** insanlık tarihinde yaşanmış **öykülerin en güzelini anlatacağız. Yoksa sen, bundan önce** geçmiş Peygamberlerin kıssaları hakkında **hiçbir bilgiye sahip değildin.** İşte, İbrahim oğlu İshak oğlu Yakup oğlu Yûsuf'un ibretlerle dolu hayat hikayesi:

4. Bir zamanlar küçük bir çocuk olan **Yûsuf, babasına demişti ki: "Babacığım, ben** rüyamda **on bir yıldızı, Güneş'i ve Ay'ı gördüm; baktım ki,** onların **hepsi bana secde ediyorlar."**

5. Yûsuf'un gördüğü rüyanın ne anlama geldiğini bilen babası, **"Yavrucuğum!" dedi, "Sakın** bu **rüyanı kardeşlerine anlatma; yoksa** senin üstünlüğünü çekemeyerek şeytana uyarlar da, **sana bir kötülük yapmaya kalkışırlar! Çünkü şeytan, insanın apaçık bir düşmanıdır."**

6. "Demek ki, Rabb'in seni şu tertemiz ahlâkından dolayı **seçip yüceltecek, sana** rüyada görülen **olayları yorumlama** ve meselelerin içyüzüne vâkıf olma **bilgisini öğretecek ve** böylece, **tıpkı daha önce ataların İbrahim ve İshak'a nimetlerini tamamladığı gibi, sana ve Yakup ailesine vermiş olduğu nîmetleri** daha büyük lütuflarla **tamamlayacaktır. Hiç kuşkusuz Rabb'in, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir."**

Ey dinleyici! Bu kıssayı, sıradan bir hikaye, bir roman zannetme:

7. Gerçekten Yûsuf ve kardeşlerinin başından geçen bu öykü**de,** öğüt almak **isteyenler için nice** uyarılar ve **ibret verici dersler vardır:**

8. Hani Yûsuf'un kardeşleri, kendi aralarında konuşurlarken **diyorlardı ki: "Yûsuf ile** öz **kardeşi** Bünyamin, **babamızın gözünde bizden daha kıymetli. Oysa** onlar iki küçük çocuk, **biz** ise hem güçlü kuvvetli, hem de on kişilik **kalabalık bir topluluğuz. Doğrusu babamız, apaçık bir yanılgı içerisinde."**

9. "Bunun için, **Yûsuf'u ya öldürmeli, ya da onu** asla geri dönemeyeceği uzak **bir yere atmalısınız ki, babanızın bütün ilgi ve şefkati yalnızca size kalsın! Ondan sonra da,** nasıl olsa tövbe eder, **iyi birer insan olursunuz!"**

10. İçlerinden nisbeten daha insaflı olan **biri,** "Bence **Yûsuf'u öldürmeyin; eğer mutlaka** bir şey **yapacaksanız, onu** şehrin dışındaki bir **kuyunun içine atın;** oradan geçen **kervanlardan biri onu alıp** uzak

diyarlara **götürsün.** Böylece, elimizi kana bulamadan amacımıza ulaşmış oluruz.” **dedi.** Bu teklif, diğerleri tarafından da kabul edildi ve sinsi plân uygulanmaya başlandı:

11. Yûsuf’un kardeşleri, babaları Yakup Peygambere gelerek bir kır gezisine çıkmaya karar verdiklerini ve Yûsuf’u da yanlarında götürmek istediklerini söylediler. Babaları, bunun tehlikeli olabileceğini söyleyince, **“Ey babamız!” dediler, “Yûsuf hakkında bize neden güvenmiyorsun? Oysa biz** ne de olsa onun kardeşleriyiz ve her zaman **onun iyiliğini isteriz.”**

12. “Yarın çıkacağımız gezintide **onun da bize katılmasına izin ver de,** çocukcağız kırlarda, bayırlarda gönlünce **gezip oynasın.** Sen hiç merak etme, **biz onu** gözümüz gibi **koruruz!”**

13. Babaları, **“Onu götürmeniz beni gerçekten çok üzer.** Çünkü onun bir an bile yanımdan uzak kalmasına dayanamam. **Ayrıca,** gideceğiniz yer tehlikelerle dolu. Siz başka işlerle meşgul olurken, **bir anlık dalgınlığınıza denk gelir de, kurdun biri onu kapar diye endişe ediyorum!” dedi.**

14. Bunun üzerine onlar, **“Biz bu kadar** güçlü ve hazırlıklı **bir topluluk olduğumuz hâlde, yine de onu kurt kapacaksa, o zaman yazıklar olsun bize!” dediler.**

15. Böylece, babalarını iknâ ederek Yûsuf’u yanlarına alıp yola çıktılar. **Onu götürüp** kervanların uğrak yeri olan eski bir **kuyunun içine atmaya karar verdiklerinde,** büyük bir üzüntü ve endişe içinde olan **Yûsuf’a şöyle vahyettik: “**Ey Yûsuf! Sakın korkma, ümitsizliğe kapılma! Çünkü Biz seni buradan kurtaracak ve yüce makâmlara ulaştıracağız. Yıllar sonra, kardeşlerinle tekrar karşılaşacaksın. İşte o gün, **onlar** seni tanımadıkları için olup bitenlerin **farkında bile değillerken, bu** çirkin

davranışlarını onlara haber vereceksin. O zaman, hepsi utanç ve pişmanlıkla başlarını öne eğip senden özür dileyecekler.**”**

16. Yûsuf’un kardeşleri, onu kuyuya atmadan önce gömleğini almışlardı. Öldürdükleri bir hayvanın kanına buladıkları bu gömleği de yanlarına alarak, **hava kararırken, ağlaya ağlaya babalarının yanına geldiler.**

17. “Ey babamız!” dediler, “Biz aramızda **yarışmak için** konakladığımız yerden azıcık **uzaklaşmış, Yûsuf’u da eşyalarımızın yanında bırakmıştık.** Döndüğümüzde ne görelim, **bir kurt parçalamış onu! Fakat** biliyoruz ki, **biz her ne kadar doğruyu söylüyor olsak da, sen bize** haklı olarak **inanmayacaksın!”**

18. Daha sonra, Yûsuf’un **yalancıktan kana bulanmış gömleğini çıkarıp gösterdiler.** Yüreği kan ağlayan Yakup, **“Hayır!” dedi, “**Bu anlattıklarınız hiç de inandırıcı gelmiyor bana! Bu ne merhametli bir kurtmuş ki, gömleğini yırtmadan Yusuf’umu parçalamış! **Aslında,** kıskançlık ve **ihtirâslarınız sizi** fenâ **bir işe sürüklemiş.** Ben de sizi Allah’a havale ediyorum. **Artık** bana düşen, **güzelce sabretmektir.** Ne diyeyim, **bu anlattığınız** olaylar **karşısında,** bana dayanma gücü vermesi için **Allah’ın yardımına sığınmaktan başka çarem yok.”**

Yûsuf’un durumuna gelince:

19. Şam diyârından Mısır’a doğru gitmekte olan **bir kervan,** Yûsuf’un atıldığı kuyuya yakın bir yere **gelip konakladı.** Kervan sahipleri, her zamanki gibi **su görevlisini** kuyuya **gönderdiler. Su görevlisi,** kuyunun başına gelip **kovasını daldırdı.** Kuyunun içinde bir çocuk olduğunu görünce, **“Yaşasın!** Mısır’da köle olarak satabileceğimiz **bir erkek çocuk bu!” diye** sevinçle **bağırdı.** Sonra onu kervan sahiplerinin yanına getirdi. **Böylece** kervancılar, Yûsuf’u ailesine teslim etmek yerine, **onu satmak**

amacıyla, onu köle kabul edip **sakladılar. Oysa Allah,** ne çirkin bir iş **yaptıklarını gâyet iyi biliyordu.**

20. Uzun bir yolculuğun sonunda, nihâyet kervan Mısır'a vardı. Yûsuf'u köle pazarına çıkardılar ve **onu ucuz bir fiyata, birkaç gümüş dirheme sattılar.** Çünkü çalıntı bir çocuk olduğu için, **onu** uzun süre ellerinde tutmak **istemiyorlardı.** Zaten çok da değer vermemişlerdi.

21. Onu satın alan Mısırlı, kralın önde gelen vezirlerinden biriydi. Yûsuf'u alıp sarayına götürdü ve **karısına dedi ki: "Ona iyi bak,** en güzel şekilde yetişmesi için hiçbir fedâkârlıktan kaçınma. Çok zeki ve yetenekli bir çocuğa benziyor, **belki bize** ileride **faydası olur, yahut onu kendimize evlat ediniriz."**

İşte böylece Biz, Yûsuf'a o ülkede güzel bir ortam hazırladık ve rüyada görülen **olayları yorumlama** ve meselelerin içyüzüne vâkıf olma **bilgisini ona öğretmek için,** kendisini katımızdan bir ilhâm ile destekledik. İşte **Allah, irâdesini yerine getirmekte** böylesine **güçlüdür; ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmezler.**

22. Böylece, aradan yıllar geçti. Yûsuf, gençlik dönemini bitirip **olgunluk çağına ulaşınca, ona** Allah adına hayata hükmetme, düzenleme yetkisi ve katımızdan derin bir **ilim bahşettik. İşte Biz, güzel davrananları böyle mükâfatlandırırız.**

23. Bu arada, içinde yaşadığı evin hanımı Züleyha nasıl olduysa Yûsuf'a göz koymuş, **onu elde etmek için plânlar kurmaya başlamıştı.** Bunun için, kocasının evde olmadığı bir gün bütün **kapıları kilitledi ve "Haydi, yanıma gelsene!" dedi.** Fakat Yûsuf, **"**Böyle bir alçaklıktan **Allah'a sığınırım!" diye karşılık verdi, "Rabb'im bana bunca iyilikler bahşetmişken,** O'na karşı nasıl nankörlük edebilirim?

Ayrıca, beni öz evladı gibi bağrına basan efendime nasıl ihânet edebilirim? **Gerçek şu ki, zâlimler asla kurtuluş yüzü göremezler!"**

24. Gerçekten kadın Yûsuf'u arzulamıştı; eğer ihânet ve nankörlüğün çirkin bir davranış olduğuna dâir **Rabb'inin** kendisine ilhâm ettiği uyarı ve **işâretini göz ardı etmiş olsaydı, Yûsuf da** yenilip **ona yönelecekti.** Fakat Allah'ın yardımı sayesinde, arzularına gem vurarak iffetini korumasını bildi. **İşte böylece Biz, onu kötülük ve ahlâksızlıktan korumak için** kalbine sebat ve kararlılık verdik. **Çünkü o,** dürüstlüğü, samîmiyeti ve tertemiz ahlâkıyla **seçkin kullarımızdan biriydi.**

25. Böylece Yûsuf, hızla oradan uzaklaşmaya başladı; kendisi önde, Züleyha arkada, **ikisi birden kapıya doğru koşmaya başladılar.** Yûsuf tam kapıya varmıştı ki, **kadın** yetişip **onun gömleğini arkadan** çekerek boydan boya **yırttı. Ve** işte o anda, **kapının hemen yanında, kadının kocasıyla burun buruna geldiler! Kadın,** Yûsuf'un kendisine saldırdığını öne sürerek, büyük bir pişkinlikle, **"Senin hanımına** böyle bir **kötülük yapmaya kalkışan birinin cezası, zindana atılmaktan veya can yakıcı bir işkenceye uğratılmaktan başka ne olabilir?" dedi.**

26. Yûsuf, kendisini savunarak, **"**Hayır, yalan söylüyor! **Asıl kendisi beni elde etmeye kalkıştı!" dedi.** Bunun üzerine, **kadının akrabalarından** bilgili ve tecrübeli **biri,** —ki o sırada vezirin yanında bulunuyordu— olayı aydınlatmak üzere **şöyle hakemlik yaptı: "Eğer** Yûsuf'un **gömleği önden yırtılmışsa; kadın doğru, kendisi yalan söylüyor demektir."**

27. "Yok, eğer gömleği arkadan yırtılmışsa, o zaman kadın yalan, Yûsuf doğru söylüyor demektir."

28. Vezir, Yûsuf'un **gömleğinin arkadan yırtılmış olduğunu görünce,** karısına dönerek, **"Anlaşıldı, bu da siz** saray sosyetesin**in** hile

ve **entrikalarından biri; doğrusu,** ey kadınlar! **Sizin entrikalarınız çok çetindir!" dedi.** Fakat onu cezalandırmadı da. Zira olayın dillere düşmesinden korkuyordu. Bunun için:

29. "Yûsuf; lütfen **bu olayı unut** ve hiç kimseye bir şey anlatma ve ey kadın; **sen de günahından dolayı tövbe ve istiğfar et!** Allah'tan af ve mağfiret iste! **Çünkü sen, gerçekten** büyük bir **günah işledin!"** diyerek olup bitenleri örtbas etmek istedi. Fakat olayın yayılmasına engel olamadı:

30. Şehirdeki saray çevresine mensup bazı **kadınlar,** kendi aralarında, "Duydunuz mu? **Vezirin karısı, kölesine göz koymuş; onun aşkıyla yanıp tutuşuyormuş.** Ne ayıp, âşık olmak için bula bula bir köleyi mi bulmuş? **Bize öyle geliyor ki, bu kadın düpedüz sapıtmış!" diyorlardı.**

31. Vezirin karısı, **kadınların** kendi aleyhindeki **dedikodularını işitince, onlar için dört başı mamur bir sofra hazırlayıp kendilerini** yemeğe **dâvet etti. Ayrıca her birinin önüne,** sunulan meyveleri soymak için **birer bıçak koydu.** Kadınlar gelip yemeklerini yedikten sonra, tam meyveleri soyarlarken, perde arkasında bekleyen Yûsuf'a gizlice, "Şimdi **onların karşısına çık!" diye emretti. Kadınlar onu** âniden karşılarında **görünce,** olağanüstü güzelliği karşısında âdetâ **büyülendiler;** şaşkınlıktan, meyve yerine **ellerini kestiler ve "Aman Allah'ım!" dediler, "Bu** güzellikteki **bir** varlık, **insan olamaz; olsa olsa, yüce bir melektir bu!"**

32. Bu anı bekleyen Züleyha, **"İşte budur," dedi, "kendisi**ne aşık olduğum **için beni kınadığınız adam!** Şimdi söyleyin, ona vurulmakta haksız mıymışım? **Evet, ben onu gerçekten de elde etmek istedim fakat onun dürüstlüğü tuttu.** İşte, hepinizin önünde uyarıyorum; **eğer kendisine emrettiğim şeyi yapmamakta ısrar ederse, yemin ederim, zindanları boylayıp rezil kepâze olacaktır!"**

33. Bu tehditler karşısında Yûsuf, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Bu kadınların** çirkin **arzularına boyun eğmektense, hapse girmeyi tercih ederim!** Çünkü **benim için hapse girmek, bunların bana teklif ettiği** çirkin **işi yapmaktan çok daha iyidir!** Fakat bunca baskı ve tahrikler karşısında daha ne kadar dayanabilirim, bilemiyorum. Senin yardımına muhtacım, Allah'ım! **Eğer beni onların hile ve entrikalarından kurtarmazsan,** olur ki, bir an zaafa düşer, **onlara uyup bir câhillik yaparım!"**

34. Allah da onun duâlarını kabul buyurdu ve —samîmî bir kalple kendisine yönelen her mümine yaptığı gibi— sabrını, takvasını pekiştirmek sûretiyle **o kadınların hile ve tuzaklarını ondan uzak tuttu. Çünkü O,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

Fakat imtihân devam ediyordu:

35. Daha sonra vezir ve arkadaşları, Yûsuf'un iffetli ve masum olduğunu gösteren **kesin delilleri gördükleri hâlde,** sırf halkın dedikodusunu kesmek için **onu** suçlu gösterip **bir süre için zindana atmaya karar verdiler.**

Böylece, Yûsuf'un hayatında yeni dönem başlamış oldu:

36. Onunla birlikte, iki genç adam daha zindana girmişti. İkisi de kralın yakın hizmetçisi olan bu insanlar, onu zehirlemeye teşebbüs etmekle suçlanıyorlardı. Yûsuf'la aynı mekânı paylaşan bu gençler, onun dürüstlüğüne ve rüyaları yorumlamadaki yeteneğine hayran kalmışlardı. Birgün, **bu iki gençten biri, "**Ey Yûsuf! **Rüyamda, kendimi şarap** yapmak için üzüm **sıkarken gördüm." dedi. Diğeri ise, "Ben de kendimi, başımın üzerinde bir ekmek taşırken gördüm, kuşlar ekmeği gagalayıp yiyorlardı." dedi.** Yûsuf'a ricada bulunarak, **"**Lütfen

bunların ne anlama geldiğini bize söyler misin? Gördüğümüz kadarıyla, sen çok iyi bir insana benziyorsun.” dediler.

37. Yûsuf, **“**Hayhay!” **dedi, “**Merak etmeyin, **daha yiyeceğiniz yemek önünüze gelmeden önce, size rüyanızın yorumunu bildireceğim. Ama** önce, birkaç dakika beni dinlemenizi rica ediyorum. Bakın; **bu** bilgi ve yetenek, benim kendi mahâretim değil, doğrudan doğruya **Rabb'imin bana öğrettiği şeylerdendir.** Ve bana öğretilenler, yalnızca rüya yorumlamaktan ibaret değildir: **Doğrusu ben,** insanlığın yegane rabbi ve ilahı olan bir **Allah'a inanmayan ve** bunun en doğal sonucu olarak, **öte dünyanın varlığını inkâr eden** şu içerisinde yaşadığınız **toplumun** bâtıl inanç ve hurâfelerle dolu **dinini** ve bu dine göre oluşturulan hayat tarzını **terk ettim!** Bunun yerine;

38. Atalarım İbrahim, İshak ve Yakup'un insanlığa getirdikleri ve doğrudan doğruya Allah'tan gelen o mükemmel **inanç sistemini kabul ettim.** Bakın arkadaşlar; bizim, hiç kimseyi ve **hiçbir şeyi** itaat edilmesi gereken mutlak otorite kabul etmeye, yani onları **Allah'a ortak koşmaya hakkımız yoktur. İşte bu** dupduru tevhid inancı, **Allah'ın hem bize, hem de** diğer bütün **insanlara bahşetmiş olduğu** en büyük **lütfudur. Ne var ki, insanların çoğu,** kendilerine bunca nîmetlerini bahşeden Rab'lerine kulluk görevini yerine getirmiyor, O'na gereğince **şükretmiyorlar.**

39. Ey hapishane arkadaşlarım! Lütfen cevap verin! **Çeşit çeşit tanrılar**ın varlığına inanıp yüzlerce efendiye kul köle olmak **mı daha iyidir, yoksa her şeye gücü yeten bir tek Allah**'a kulluk ederek özgür ve onurlu bir hayata kavuşmak **mı?** Hangisi daha uygun bir yoldur?

40. Allah'ı bırakıp da kendilerine kulluk ettiğiniz varlıklar, sizin ve sizden önceki **atalarınızın uydurmuş olduğu** birtakım hayal ürünü **isimlerden başka bir şey değildir.** O sözde ilâhların yetki alanlarını,

kudret sınırlarını, verdikleri ve verecekleri hükümleri; kısaca, sahip oldukları tüm özellikleri belirleyen de, onlara kulluk edilmesi gerektiğini iddia eden de sizsiniz. Oysa **Allah,** onlara ilâhî bir yetki verildiğine dâir **haklarında herhangi bir delil göndermemiştir.** Ama kitap ve Peygamber göndererek eşi ortağı olmayan bir tek ilah olduğunu ve yalnızca kendisine kulluk etmeniz gerektiğini sizlere bildirmiştir.

O hâlde, neyin iyi neyin kötü olduğunu belirleme konusunda **hüküm** verme yetkisi, **ancak ve sadece Allah'a aittir. Ve O,** tüm sahte ilâhları reddederek, **yalnızca kendisine kulluk etmenizi emrediyor. İşte dosdoğru din budur; ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmiyor.**

41. Ey hapishane arkadaşlarım! Şimdi gelelim, rüyalarınızın tâbirine: **Biriniz,** berâat edip hapisten kurtulacak ve daha önce olduğu gibi, **efendisine şarap sunmaya devam edecek; diğeri ise,** suçlu bulunup maalesef **idam edilecek ve** leş yiyici **kuşlar, onun başından** etlerini koparıp **yiyecekler. Açıklanmasını istediğiniz konu,** işte böylece cevaplandırılmış ve **kesin bir sonuca bağlanmış oldu."**

42. Yûsuf, **bu ikisinden,** hapisten **kurtulacağını düşündüğü kişiye, "**Buradan çıkıp saraya gittiğinde, **efendinin huzurunda benden**, benim size anlattığım bu gerçeklerden, hak dinden **söz et** ve haksız yere zindana atıldığımı ona söyle!**" diye tembihledi.**

Derken, Yûsuf'un yorumu aynen gerçekleşti; adamlardan biri idam edildi, diğeri de krala hizmet etmek üzere eski görevine geri döndü. **Fakat şeytan,** Yûsuf'un durumunu **krala arz etmeyi ona unutturdu.** Böylece Yûsuf'un zindandaki eğitimi, bir süre daha devam etti. **Bu yüzden Yûsuf, birkaç yıl daha zindanda kaldı.**

43. Ve yıllar birbirini kovaladı. Günlerden bir gün **kral,** ülkenin önde gelen bilginlerini, kâhinlerini topladı ve onlara, **"Rüyamda, yedi cılız**

ineğin yedi semiz ineği yediğini gördüm; ayrıca yedi yeşil başak ve yedi **kurumuş** başak vardı. **Ey ileri gelenler, eğer rüya yorumunu biliyorsanız, benim rüyamı açıklayınız!" dedi.**

44. Kâhinler, **"Bunlar** hiçbir anlamı olmayan **karmakarışık hayallerdir;** dolayısıyla **biz, böyle hayallerin yorumunu bilemeyiz!" dediler.** Böylece, o zamanın en usta rüya tâbircileri bile, kralın rüyasını yorumlamaktan acze düştüler. Çünkü rüyaları doğru tâbir etmek, ancak vahiy bilgisi ile mümkündü ki, bu bilgi yalnızca Peygamberlere verilmiştir.

45. İşte tam o sırada, bir zamanlar Yûsuf'la birlikte hapis yatan **iki kişiden** biri olan ve onun haber verdiği gibi ölümden **kurtulan adam,** aradan geçen **bunca zaman sonra** Yûsuf'un dediklerini **hatırladı ve "Ben size bu rüyanın yorumunu söyleyebilirim;** bunun için zindandaki bir mahkûmu görmem lâzım, **beni hemen** hapishaneye **gönderin!" dedi.**

46. Sonra alelacele Yûsuf'un yanına gelerek, **"Ey Yûsuf, ey doğru sözlü adam!"** dedi, **"**Kralımız tuhaf bir rüya görmüş ve hiç kimse rüyasını yorumlayamıyor. Bunu ancak sen bilebilirsin. Rüyada görülen **yedi cılız ineğin yediği yedi semiz inek ile yedi yeşil başak ve** yedi **kuru** başak ne anlama geliyor, bunlar **hakkında bizi aydınlat. Ümit ederim ki,** benden haber bekleyen **insanlara** senin isabetli yorumunla **dönerim de, böylece** senin ne kadar değerli biri olduğunu onlar da **öğrenirler.**

47. Yûsuf, **"**O hâlde iyi dinle!" **dedi, "**Önümüzdeki **yedi yıl boyunca, hiç ara vermeden** her yıl **ekin ekecek** ve bol bol ürün elde edecek**siniz fakat yemek için ayıracağınız az bir miktar dışında, hasat ettiğiniz** bütün **ekini öylece başağında bırakmalısınız."**

48. "Çünkü bu yedi yıllık bereketli dönemin **ardından, yedi yıl süren** müthiş **bir kıtlık dönemi başlayacak ve ayırdığınız az bir miktar**

hariç, o zamana kadar biriktirdiğiniz bütün mahsulü bu kıtlık **yiyip bitirecektir.”**

49. “Bu kıtlık yıllarının **ardından da, yağmurların bolca yağacağı ve** yetiştirilen meyvelerin, zeytinlerin **sıkıl**ıp bol bol meyve suyu ve zeytinyağı yapıl**acağı** bereketli **bir yıl gelecek.”**

50. Bu sözleri dikkatlice dinleyen kralın hizmetçisi, hemen saraya döndü ve Yûsuf'un yorumunu olduğu gibi krala aktardı. Bundan son derece etkilenen kral, **“Onu bana getirin!” diye emretti.** Kralın özel dâvetçisi olan **elçi,** Yûsuf'u zindandan çıkarıp saraya götürmek üzere **yanına gelince,** Yûsuf **ona, “**Benim suçsuz olduğum ispatlanmadan, kralınızın himmetiyle buradan çıkmak istemiyorum. Şimdi, **efendine dön ve ona, “Ellerini kesen o kadınların durumu neymiş?” diye** benim adıma **sor.** Sor ki, olup bitenleri iyice araştırsın ve gerçek ortaya çıksın. Senin efendin olayın içyüzünü öğrenebilir mi bilmem fakat **benim Rabb'im, o kadınların** sinsi **tuzaklarını** ve ne çirkinlikler peşinde koştuklarını **gâyet iyi biliyor!”**

51. Böylece elçi, tekrar kralın yanına gelip bu sözleri ona iletti. Bunun üzerine kral, olayla ilgili geniş çaplı bir araştırma başlattı. Sözü geçen kadınları topladı ve onlara, **“Yûsuf'u baştan çıkarmak istediğinizde, durumunuz neydi?** Yûsuf size bir kötülük yapmak istedi mi?” **diye sordu. Kadınlar, “Hâşâ; Allah var ki, biz ondan en ufak bir kötülük görmedik!” dediler. Vezirin karısı** ise, utanç ve pişmanlık içinde, **“Şimdi gerçek ortaya çıktı!” diye itiraf etti,** “Evet, **onu baştan çıkarmak isteyen bendim;** o ise, dâimâ dürüst ve iffetli davrandı. **Yûsuf, kesinlikle doğru söylüyor!”**

Böylece olay çözümlenmiş, Yûsuf'un suçsuzluğu ortaya çıkmış oldu. Kralın elçisi, tekrar hapishaneye dönüp olup bitenleri Yûsuf'a anlattı. Yûsuf da elçiye şunları söyledi:

52. **“**Kral’a de ki: **Bu** soruşturmanın yapılmasını istemem, beni evinde barındıran vezirin şerefine asla leke sürmediğimi, o evde yanımızdayken onun hanımına nasıl yan gözle bakmadıysam, **yokluğunda** da **kendisine hiçbir zaman ihânet etmediğimi ve Allah’ın, hâinlerin hilesini asla başarıya ulaştırmayacağını** herkesin **bilmesi içindir.”**

53. “Gerçi ben, bu sözlerle **kendimi temize çıkarıyor değilim.** Eğer günahlardan uzak durabildiysem, bu ancak Rabb’imin lütuf ve inâyeti sayesinde olmuştur. Rabb’imin yardımı olmasaydı, şeytanın ayartmaları karşısında kim günaha düşmekten kurtulabilirdi? **Çünkü arzu ve ihtirâslar,** insanı **dâima kötülüğe çağırır; ancak Rabb’imin rahmet ed**ip esirge**mesi hâriç.** Bununla beraber, arzu ve heveslerine yenik düşerek günah işleyenler ümitsizliğe kapılmasınlar, tövbe edip Rabb’imin merhametine sığınsınlar. **Şüphesiz Rabb’im çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.”**

54. Yûsuf’un bu sözleri kendisine iletilince **kral,** onun ne kadar üstün bir kişiliğe sahip olduğunu anlayarak, **“Onu bana getirin, kendime özel danışman** ve yakın dost **edineyim!” dedi.** Nihâyet Yûsuf, kralın yanına gelmeyi kabul etti. Kral, **onunla yaptığı sohbetin ardından, “Sen artık bu gün**den itibaren, **gönlümüzde taht kurmuş son derece itibarlı ve güvenilir bir şahsiyetsin!” dedi** ve ne yapacağını sordu. Yusuf:

55. “Beni bu ülkenin hazineleri üzerinde tam ve tek yetkili olarak **görevlendir! Çünkü ben,** ülke kaynaklarını **çok iyi korurum ve** yönetim işlerini de gâyet iyi **bilirim!” dedi.** Zaten bu teklifi bekleyen kral ve etrafındakiler, tüm krallık yetkilerinin tam ve tek sahibi olarak Yûsuf’un yönetime geçmesini kabul ettiler.

56. İşte böylece biz, Yûsuf’a o ülkede kudret ve egemenlik bahşettik. Öyle ki, ülkenin her yerinde onun sözü geçiyordu. Öyle ya, Biz lütuf ve **rahmetimizi dilediğimize veririz; hele iyilik**

yapanların mükâfatını daha dünyadayken verir, onların beklentilerini kesinlikle **boşa çıkarmayız.**

57. Fakat Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan ve** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimseler için, âhirette verilecek mükâfât elbette çok daha hayırlıdır.**

Derken kralın rüyası, aynen Yûsuf'un yorumladığı gibi gerçekleşti. Yedi yıllık bolluk döneminin ardından, hem Mısır'ı, hem de komşu ülkeleri kasıp kavuran müthiş bir kuraklık ve kıtlık baş gösterdi. Mısır'da ihtiyaç fazlası erzak stokları bulunduğunu duyan insanlar, kervanlar halinde oraya akın etmeye başladılar. Bu arada, Yûsuf'un babası Yakup Peygamber de kıtlıktan etkilenmiş ve Bünyamin dışındaki bütün çocuklarını, erzak satın almaları için Mısır'a göndermişti:

58. Yûsuf'un kardeşleri Mısır'a **geldiler ve** erzak almak isteyen herkes gibi, durumlarını arz etmek üzere **onun huzuruna çıktılar.** Yûsuf, —tıpkı kuyudayken Rabb'inin kendisine bildirdiği gibi— **onları** görür görmez **tanıdı,** fakat bunu belli etmedi, **onlar ise onu tanıyamamışlardı.**

Yûsuf, stokların herkese yetebilmesi için kişi başına ancak bir deve yükü erzak verileceğini ilân etmişti. Bu yüzden Yûsuf'un kardeşleri, Bünyamin adında bir üvey kardeşlerinin daha olduğunu, fakat babalarının onu çok sevdiği için yanından ayrılmasına izin vermediğini, bu yüzden kendileriyle birlikte gelemediğini söyleyerek onun için de erzak talep ettiler. Yûsuf da onların bu talebini kabul etti.

59. Sonra erzaklarını hazırlatınca onlara **dedi ki: "**Şimdilik bir deve yükü fazla erzak veriyorum fakat **bana** bir dahaki gelişinizde, **üvey kardeşinizi de getirin.** Bana yalan söylemediğinizi başka türlü nasıl anlayabilirim? Kardeşiniz için endişelenmenize hiç gerek yok! **Ölçüp**

tartarken ne kadar âdil davrandığımı ve misafirlerime karşı **ne kadar konuksever** ve cömert **olduğumu görmüyor musunuz?"**

60. "Şâyet onu bana getirmezseniz, —ki bu sizin yalan söylediğinizi gösterir— **o zaman benden size bir ölçek** bile erzak **yoktur ve** o takdirde, **artık yanıma da yaklaşmayın!"**

61. Çaresizlik içinde, "Peki!" **dediler, "Onun** bizimle birlikte gelmesi **için babasını iknâ etmeye çalışacağız, evet,** bir yolunu bulup bunu **yapacağız!" dediler.**

62. Kardeşleri dönüş yolculuğu için hazırlıklara başlayınca, Yûsuf **hizmetçilerine, "Bunların** bize ödedikleri **ticaret mallarını yüklerinin içine geri koyun!" diye tembihledi, "Çünkü yurtlarına var**ıp yüklerini açtık**larında, belki onları** —yani kendi paralarını ve değerli eşyalarını— **tanırlar da,** kendilerine böyle bir iyilik yapıldığını anlayıp **tekrar gelirler."**

Yûsuf bütün bunları, Rabb'inin kendisine verdiği talimatlar doğrultusunda yapıyordu. Ona kalsa, babasına derhal müjdeyi ulaştırır ve ailesini yanına alırdı. Fakat ilâhî hikmet bunu gerektiriyordu.

63. Böylece Yûsuf'un kardeşleri **babalarının yanına döner dönmez,** daha yüklerini açmadan, **"Ey babamız!" dediler, "**Bünyamin'i de yanımızda götürmediğimiz takdirde, bundan böyle Mısır'dan **erzak** almamız **bize yasaklandı! O hâlde,** bir daha Mısır'a gidişimizde küçük **kardeşimiz** Bünyamin'**i de bizimle beraber gönder ki,** onun sayesinde bol bol **erzak satın alalım.** Bünyamin için endişelenmene gerek yok. Sana söz veriyoruz, **biz onu** gözümüz gibi **koruyacağız!"**

64. Babaları, **"Tıpkı bir zamanlar kardeşini emânet ettiğim gibi, şimdi de onu mu size emânet edeyim?** Daha önce Yûsuf'u size emânet ettim de ne oldu? Onun için de aynı yeminleri etmiştiniz, şimdi size

güvenmemi nasıl beklersiniz benden? Fakat anlaşılan o ki, başka çarem de yok. Eğer mutlaka gitmesi gerekiyorsa, ben onu size değil, Allah'a emânet ediyorum. Çünkü **en iyi koruyucu Allah'tır ve O, merhamet edenlerin en merhametlisidir.**"

65. Bu ayaküstü konuşmanın ardından, yüklerini indirmeye başladılar. **Eşyalarını açtıklarında,** erzak almak için ödedikleri altın, gümüş ve benzeri bütün **mallarının kendilerine aynen geri verilmiş olduğunu gördüler. "Baba, baba!" diye** sevinçle **haykırdılar,** "Bak, **daha ne istiyoruz; işte mallarımız da bize geri verilmiş!** Bu sermayeyle **ailemize** yeniden **erzak alabiliriz.** Öyleyse izin ver, Bünyamin de bizimle gelsin. Korkma, biz **kardeşimizi koruruz, üstelik** onun da gelmesiyle, **bir deve yükü fazladan erzak almış oluruz. Çünkü bu** ilk seferde getirdiğimiz **az bir miktardır,** bize yetmez."

66. Bunun üzerine Yakup, **"Etrafınız** düşmanlarla **kuşatıl**ıp eliniz kolunuz bağlan**madıkça, onu bana geri getireceğinize dâir Allah adına bana söz vermeden, onun sizinle gitmesine asla izin vermeyeceğim!" dedi.** Çocukları **ona** istediği şekilde **söz verince,** "Bakın, bu **konuştuklarımıza Allah şâhittir!" dedi.**

67. Sözlerine devamla, **"Oğullarım!" dedi,** "Mısır'a vardığınız zaman, şehre **hepiniz tek bir kapıdan girmeyin,** çünkü bu, gereksiz yere dikkatleri üzerinize çekmenize sebep olur. Onun için, ikişerli üçerli gruplara ayrılın ve **ayrı ayrı kapılardan girin. Gerçi** ben ne kadar tedbirimi alsam da, Allah'ın takdirini önleyemem. Dolayısıyla, **sizi Allah'tan** gelebilecek **hiçbir şeye karşı koruyamam.** Ben ancak, bir beşer olarak üzerime düşeni yapar, tedbirimi alırım. Takdir ise Allah'ındır. Çünkü her konuda son sözü söyleme ve **hüküm** verme yetkisi, **sadece Allah'a aittir.** Onun içindir ki, **ben** yalnızca O'na güvenir, **yalnızca O'na dayanırım. Öyleyse,** yüce bir kudrete **dayan**ıp huzur ve güvene kavuşmak isteyenler,

dünyada ve âhirette kurtuluşu aray**anlar, yalnızca O'na güvenip dayansınlar."**

68. Böylece, Yûsuf'un on bir kardeşi, uzun bir yolculuğun sonunda Mısır'a vardılar ve gerçekten de **babalarının kendilerine emrettiği şekilde,** şehre farklı kapılardan **girdiler.** Böylelikle, kendilerince bir tedbir almış oldular. Fakat bu tedbir, **Allah'tan gelecek hiçbir şeyi onlardan savacak değildi; yalnızca Yakup,** —çocuklarının güvenliğinden sorumlu bir baba olarak— **içine doğan bir dileği yerine getirmiş** ve böylece, "Acaba bir tedbirsizlik mi yaptık?" türünden şüpheleri bertaraf etmiş **oldu.** Fakat bunu yaparken, Allah'ın takdirine güvenmek gerektiğini aklından çıkarmamıştı. **Çünkü o, kendisine öğrettiğimiz** Kitap **sayesinde,** tedbir almak ve ilâhî takdire boyun eğmek arasında mükemmel bir denge kurabilecek **bilgiye sahipti; ne var ki, insanların çoğu,** beşerî yetenekleri kullanarak tedbir almanın, tevekkülün bir parçası olduğunu **bilmezler.** Bir kısmı kendi gayret ve tedbirlerine güvenip Allah'a tevekkülü terk eder, diğer bir kısmı da, yalnızca Allah'a "tevekkül" eder, fakat problemlerini çözmek için herhangi bir pratik çareye başvurmazlar.

69. Böylece, kardeşleri **huzuruna çıktıklarında, Yûsuf** öz **kardeşi** Bünyami**n'i** gizlice odasına aldı, gözyaşlarıyla onu kucaklayıp **bağrına bastı ve "Ben senin** bir zamanlar öldü zannettiğin **kardeşinim!** Üvey kardeşlerimiz çok büyük günah işlediler. Fakat **sen onların yaptıklarına üzülme!" dedi** Sonra Yûsuf, başından geçenleri ona bir bir anlattı. Daha sonra, onu Mısır'da alıkoymak için şu plânı hazırladı:

70. Yûsuf onların yükünü hazırlatırken, kendi kullandığı **su kabını** gizlice **kardeşi** Bünyami**n'in eşyaları arasına yerleştirdi. Daha sonra,** kardeşlerinin de içinde bulunduğu kervan tam hareket etmek üzereyken, **bir tellal, "Ey kervan** sahipleri, durun!" **diye seslendi, "Çünkü sizler, hırsız**lık yapmış**sınız!"**

71. Kardeşleri, bu beklenmedik suçlama karşısında, **görevlilere dönerek, "**Durun hele, hemen bizi suçlamayın!**" dediler, "**Çalındı zannettiğiniz şey belki de kaybolmuştur. Önce söyleyin bakalım, **nedir kaybettiğiniz?"**

72. "Melikin su kabını arıyoruz!" dediler, "Onu bulup getirene, ödül olarak **bir deve yükü erzak verilecek;** melikin sözcüsü olarak, **buna bizzat ben kefilim."**

73. Buna karşılık onlar, **"Allah'a yemin olsun!" dediler, "Siz de gâyet iyi bilirsiniz ki, biz bu ülkeye bozgunculuk yapmak için gelmedik ve kesinlikle hırsız da değiliz!"**

74. Yûsuf'un adamları, **"Peki" dediler, "eğer yalan söylüyorsanız** ve içinizden biri melikin su tasını çalmışsa, **bunun cezası ne olsun?"**

75. "Bunun cezasını, çalınan mal **kimin eşyaları arasından çıkarsa, bizzat o kişinin kendisi** çekmeli**dir.** Çaldığı malın miktarına göre, belli bir süre mal sahibinin hizmetinde çalıştırılır, çok değerli bir mal çalmışsa, onun kölesi yapılır. **Biz,** ülkemizdeki geçerli kanunlara göre, hırsızlık yapan **zâlimleri böyle cezalandırıyoruz!" dediler.** Böylece, yüklerinin aranması için Yûsuf'un huzuruna çıkarıldılar. Ve aramayı, Yûsuf bizzat kendisi yaptı:

76. Yûsuf, şüphe çekmemek için **kardeşi** Bünyami**n'den önce, diğerlerinin eşyalarından başladı** aramaya ve **sonunda, su tasını kardeşinin eşyaları arasında bulup çıkardı.** Bünyamin ise, plân gereğince hiç sesini çıkarmadı. Yûsuf, bunları kendiliğinden yapmış değildi. Tüm olup bitenler, ilâhî kudretin yönlendirmesiyle şekilleniyordu:

İşte biz, Bünyamin'i yanında tutabilmesi için **Yûsuf'a böyle bir çıkış yolu öğrettik; yoksa** O'nun, Allah'ın dinini bir kenara bırakıp kendisinden önceki **kralın** Mısır'da uyguladığı **ceza kanunlarına göre, kardeşini**

Mısır'da **alıkoyması —Allah** başka türlüsünü **dilemedikçe— olacak şey değildi.** Nitekim O diledi, Bünyamin Mısır'da kaldı. O hâlde, kulağınıza küpe olsun: **Biz, dilediğimizi işte böyle derece derece yüceltiriz.** Unutmayın, **her ilim sahibinin üzerinde,** daha iyi **bilen birisi vardır.** Ve hepsinin üstünde, her şeyi bilen bir Allah var!

77. Bunun üzerine kardeşleri, "Bu işte bir yanlışlık olmalı, o hırsızlık yapmış olamaz!" diyerek Bünyamin'i savunacakları yerde, **"Eğer o çaldıysa,** —ki çalmış görünüyor— buna pek de şaşırmadık; çünkü **bir zamanlar** Yûsuf adındaki **abisi de hırsızlık yapmıştı!" dediler.**

Kardeşlerinin bu apaçık iftirası karşısında **Yûsuf,** az kalsın dayanamayıp yalanlarını yüzlerine vuracaktı. Fakat ilâhî talimatlara uyması gerekiyordu. Bu yüzden, **bu** duygusu**nu içinde gizledi, onlara açmadı.** Yalnızca içinden, **"Sizler çok kötü** ve acınacak **bir durumdasınız.** Doğrusu **Allah, anlattıklarınızın** içyüzünü **gâyet iyi biliyor!" dedi.**

78. Daha sonra Yusuf'un kardeşleri, **"Ey vezir** hazretleri**!" dediler,** **"**Bünyamin'in suçlu olduğunu kabul ediyoruz fakat **onun ihtiyar bir babası var,** onu kaybetmeye yüreği dayanamaz; **ne olur, onun yerine içimizden birini al. Görüyoruz ki, sen çok iyi bir insansın."**

79. Yûsuf, **"**Öyle şey mi olur?**" diye karşılık verdi, "**Çalınan **eşyamızı yanında bulduğumuz** hırsız**dan başkasını tutuklamaktan Allah'a sığınırız!** Eğer böyle bir şey yapacak olursak, **o takdirde** büyük bir **haksızlık etmiş oluruz!"** Böylece Yûsuf, kesin hükmünü belirterek, tartışmaya son noktayı koydu.

80. Yusuf'un kardeşleri, Bünyamin'i artık kurtaramayacaklarını anlayıp **ondan iyice ümitlerini kesince,** meseleyi **aralarında görüşmek üzere bir kenara çekildiler. İçlerinden en büyüğü,** —ki vaktiyle Yûsuf'un öldürülmesine karşı çıkan da oydu— büyük bir üzüntü içinde

kardeşlerine seslenerek **dedi ki: "Babanızın** Bünyamin hakkında **sizden Allah adına söz aldığını ve ayrıca, daha önce Yûsuf hakkında** büyük bir **kusur işle**yerek babanızın size olan güvenini nasıl yok et**tiğinizi unuttunuz mu?** Şimdi kardeşimizi burada bırakırsak, dönüp babamızın yüzüne nasıl bakacağız? **Artık ben,** yanına gidebilmem için **babam bana izin vermedikçe, yâhut Allah benim hakkımda hükmünü bildirmedikçe, buradan asla ayrılmayacağım!** Elbette **O, hükmedenlerin en hayırlısıdır!"**

81. "Şimdi babanızın yanına dönün ve ona **deyin ki: "Baba, inan ki oğlun** Bünyamin **hırsızlık yaptı. Gerçi** onu hırsızlık yaparken görmedik, **biz ancak, bilgimiz ölçüsünde** olup bitenlere **şahit olduk;** bilgi ve idrâk sınırlarımızın ötesinde neler olup bittiğini, yani **gaybı elbette bilemeyiz."**

82. "Bize inanmıyorsan, olay sırasında **içinde bulunduğumuz şehir halkına ve birlikte geldiğimiz kervana sorabilirsin.** O zaman göreceksin ki, **biz gerçekten doğru söylüyoruz!"**

83. Bu sözleri dinleyen babaları, **"**Yazıklar olsun size!" **dedi,** "Demek Bünyamin'in hırsız olduğuna hemencecik inanıverdiniz! **Hayır, aslında,** yine **ihtirâslarınız** ve kıskançlığınız, **sizi** fenâ **bir işe sürükledi.** Ben de, yine sizi Allah'a havale ediyorum. **Artık** bana düşen, **güzelce sabretmektir.** Ne Yûsuf'tan, ne Bünyamin'den ne de büyük kardeşinizden ümidimi kesmedim. **Ümit ediyorum ki, Allah onların hepsini** günün birinde **bana geri getirecektir. Çünkü O,** her şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir."**

84. Ve gözyaşlarıyla ıslanan **yüzünü onlardan çevirip "Ah, Yûsuf'um!" diye inledi;** öyle dayanılmaz acılarla sarsıldı ki, sonunda, hayatın bu acı gerçeğine **üzüntüden gözlerine ak düştü,** göremez hâle geldi. **Artık** kederini içine atıyor, acıdan **yutkunup duruyordu.**

85. Onun bu içler acısı hâlini gören oğulları, **“Allah aşkına!” diyorlardı, “Yûsuf’u o kadar anıyorsun ki, bu gidişle tamamen çökeceksin, hattâ** bu keder yüzünden, korkarız kahrından **ölüp gideceksin!** Böyle ağlayıp sızlanmakla neyi değiştirebilirsin ki?”

86. Yakup, “Siz beni anlamıyorsunuz. **Ben,” dedi, “derdimi ve tasamı, ancak Allah’a şikâyet ediyorum ve Allah tarafından, sizin bilmediğiniz şeyleri biliyorum.”**

87. “Oğullarım; şimdi tekrar Mısır’a **gidin ve Yûsuf ile kardeşi hakkında** geniş bir **araştırma yapın.** Bu arada, **sakın Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Gerçek şu ki, Allah’ın rahmetinden ancak inkârcı bir toplum ümidini keser.”**

88. Böylece hem araştırma, hem de erzak temin etme amacıyla Mısır’a geldiler. **Yûsuf’un huzuruna çıkınca, “Ey vezir** hazretleri**!” dediler, “Bizi ve çoluk çocuğumuzu kıtlık perişan etti ve** işte, yine erzak satın almak üzere, şu gördüğün **değersiz sermaye ile** huzuruna **geldik; sen yine de bize tam ölçekle** dolu dolu erzak **ver ve bize bağışta bulun; elbette Allah,** muhtaç kullarına **bağışta bulunanları ödüllendirecektir.”**

İşte o anda, Yusuf’un kendisini tanıtma zamanı gelmişti:

89. Yûsuf, kardeşlerinin bu halini görünce artık dayanamadı ve onlara, **“Hani câhillik çağınızda Yûsuf’a ve kardeşine neler yapmıştınız, hatırlıyor musunuz?” diye sordu.**

90. Bu sözler üzerine, bütün ihtişâmıyla karşılarında duran Yusuf’a yeniden ve dikkatle bir daha baktılar. Sonra hayret ve dehşet içerisinde, “Aman Allah’ım!” diye **haykırdılar, “Sen, yoksa sen Yûsuf musun?” O da: “**Evet, **ben Yûsuf’um ya!” diye karşılık verdi.** Sonra Bünyamin’i göstererek, **“İşte bu da kardeşim, Allah ikimize de lütufta bulundu.**

Evet, her kim dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınır ve** zorluklar karşısında göğüs gererek **sabretmesini bilirse, hiç kuşkusuz Allah, iyilik yapanların emeğini boşa çıkarmayacaktır!"**

91. Kardeşleri, **"Allah'a yemin olsun ki!" dediler, "**Bu dürüstlük ve samimiyetin sayesinde, **Allah seni hepimizden üstün kıldı! Biz ise, gerçekten günahkâr kimseleriz!"**

92. Yûsuf, Peygambere yakışan bir tavırla, "Korkmayın, üzülmeyin!" diye **karşılık verdi, "Bugün sizi kınamak, ayıplamak yok!** Benim açımdan olay bitmiş, mesele kapanmıştır. Eğer gönülden tövbe ederseniz, **Allah sizi affedecektir.** Çünkü **O, merhamet edenlerin en merhametlisidir."**

93. "Şimdi şu benim gömleğimi alıp Kenan diyarına **götürün ve onu,** üzüntüden gözleri görmez olan **babamın yüzüne sürün,** Allah'ın izniyle **yeniden görmeye başlayacaktır. Sonra da, bütün ailenizi toplayıp yanıma getirin!"**

94. Böylece Yûsuf'un kardeşleri, babalarına müjdeyi vermek üzere yola çıktılar. **Kervan** Mısır'dan **henüz ayrılmıştı ki,** ta Filistin'de **babaları,** yanındakilere seslenerek, **"Eğer beni bunaklıkla suçlamayacaksanız, inanın ki ben, Yûsuf'umun kokusunu alıyorum!" dedi.**

95. Onlar da, "Pes doğrusu!" **dediler, "Vallahi sen, hâla o eski şaşkınlığında** bocalamaya **devam ediyorsun!"** Oysa kimin "şaşkınlık içinde bocaladığı" biraz sonra ortaya çıkacaktı:

96. Nihâyet, uzun bir yolculuğun ardından kervan, Kenan topraklarına ayak bastı. Öncü olarak gönderilen **müjdeci,** koşa koşa Yakup'un yanına **gelip gömleği onun yüzüne sürünce,** Yakup mûcizevî bir şekilde **yeniden görmeye başladı ve** büyük bir heyecanla, **"Ben size, 'Allah tarafından, sizin bilmediklerinizi bilirim." dememiş miydim!" diye haykırdı.**

97. Derken oğulları, tüm olup bitenleri anlatıp suçlarını itiraf ettikten sonra, **"Ey babamız!" dediler, "Günahlarımızdan dolayı bizim için Allah'tan bağışlanma dile, çünkü biz gerçekten** büyük bir **günah işledik."**

98. Yakup Peygamber, **"Sizin için Rabb'imden** daha sonra, seher vakti **af dileyeceğim. Doğrusu Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir." diye cevap verdi.**

99. Böylece, tüm aile toplanıp Mısır'a doğru yola çıktılar. Kervanın yaklaştığını haber alan Yûsuf, onları karşılamak üzere şehir dışında bir karargâh kurdu. Nihâyet kervan, sevinç gösterileri içinde oraya vardı. Tüm aile fertleri **Yûsuf'un huzuruna çıkınca,** Yûsuf, **babasını ve anasını kucaklayıp bağrına bastı ve "Allah'ın izniyle,** huzur ve **güven içinde Mısır'a girin!" dedi.**

100. Hep birlikte şehre girdiler. Yûsuf, **ana - babasını** ellerinden tutarak **kendi tahtına oturttu.** Daha sonra, herkes **onun huzurunda** sevgi ve **saygıyla eğildiler.** İşte o anda Yûsuf, **"Ey babacığım!" dedi, "Bir zamanlar** yıldızların bana secde etmesiyle ilgili **gördüğüm rüyanın yorumu buymuş demek! İşte Rabb'im onu** aynen **gerçekleştirdi. Doğrusu Rabb'im, bana büyük lütufta bulunmuştur. Çünkü beni zindandan kurtarmakla kalmadı, sizi tâ çöllerden** geçirip buralara kadar **getirdi; hem de şeytan, benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra! Şüphesiz ki Rabb'im, dilediğine** dilediği ölçüde güzellikler **bahşeder. Hiç kuşkusuz O, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilen sonsuz hikmet sahibidir!"**

101. "Ey Rabb'im; bu **hükümranlığı bana sen bahşettin ve** rüyada görülen **olayları yorumlama** ve meselelerin hakikatine nüfuz etme **bilgisini bana sen öğrettin. Ey gökleri ve yeri yaratan** yüce Rabb'im; **bu dünyada da, âhirette de benim** yegâne **dostum, yardımcım**

sensin! Senden ne makam istiyorum, ne şöhret, ne de servet! Bunlardan daha kalıcı ve hayırlı bir şey istiyorum: Beni son nefesime kadar, buyruklarına yürekten boyun eğen bir Müslüman olarak yaşat, **bir Müslüman olarak canımı al ve** mahşerde **beni, salih kullarının arasına kat** ya Rab**!"**

102. İşte ey Muhammed, **bütün bu** anlatıla**nlar, sana vahiyle bildirdiğimiz** ve daha önce hiç bilmediğin **gayb haberlerindendir. Yoksa** Yûsuf'un kardeşleri, ona karşı **sinsice plânlar kurarak yapacakları işe karar verirlerken, sen onların yanında değildin.** Dolayısıyla, insanoğlunun bilgi ve tecrübe sınırlarını aşan bu ve benzeri olayları bizzat görmüşçesine haber vermen, senin Peygamber olduğunu gösteren delillerden biridir. Bununla beraber:

103. Sen ne kadar arzu etsen de, yine de **insanların çoğu** hakîkate **inanmayacaktır.**

104. Oysa sen, bu çağrı**na karşılık onlardan herhangi bir menfaat beklemiyorsun** ki, samîmiyetinle ilgili bir şüpheye kapılsınlar. **Bu** mesaj, **bütün insanlığa** sunulan bir uyarı, **bir öğüttür ancak.** Üstelik bu uyarılar, sadece Kur'an'dan ibaret de değildir:

105. Göklerde ve yerde Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren **nice deliller vardır ki,** inkârcılar gece gündüz **onların yanından geçer, fakat bu** muhteşem mûcizeler**den** ibret almadan **yüz çevirip giderler.**

106. Ve onların çoğu, Allah'a inanmazlar. İçlerinden inananları varsa, onlar da arzu ve heveslerini yâhut uydurdukları birtakım düzmece ilâhları **Allah'a ortak koşarlar.**

107. Peki bu durumda **onlar, Allah'tan bir ceza olarak** her şeyi sarıp **kucaklayan bir felâketin tepelerine inmeyeceğinden; ya da hiç**

ummadıkları bir anda ansızın kıyâmetin başlarında kopmayacağından nasıl emîn olabiliyorlar?

108. O hâlde, ey Peygamber, onlara **de ki: "İşte benim yolum budur; ben ve benim izimden gidenler,** öyle körü körüne ve bilgisizce değil; Kur'an ve Sünnetin ışığında; apaçık delillere dayanarak, yani tam bir **basiret üzere** insanlığı **Allah'**ın yolun**a çağırıyoruz.** Bakın, **Allah her türlü âcizlik ve noksanlıktan uzaktır, yücedir!** İşte açıkça ilan ediyorum: **Ben,** Allah'tan başkasının egemenliğine boyun eğen o **müşriklerden değilim** ve onların bâtıl inançlarını ve bu inanca dayanan hayat tarzını şiddetle reddediyorum**!"**

Eğer "Allah neden elçi olarak bir melek göndermedi?" diye itiraz edecek olurlarsa, şunu iyi bilsinler ki:

109. Biz senden önce de, her ülkenin kendi halkından, vahiyle desteklediğimiz fâni **insanlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Bu inkârcılar, **yeryüzünde hiç gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden önceki** güçlü toplumların, medeniyet**lerin** nasıl ve ne sebeple **yok olup gittiğine bak**ıp ibret al**sınlar!**

Evet, dürüst ve erdemlice yaşayan ve kötülüklerden titizlikle sakınan o **takvâ sahipleri için âhiret yurdu,** şu gelip geçici dünya hayatından **elbette çok daha iyidir;** ey akıl sahipleri, **hâla aklınızı kullanmayacak mısınız?** O hâlde:

110. Şu anda içinde bulundukları refah ve zenginlik, kâfirleri aldatmasın. Öte yandan, uğradıkları sıkıntılar da müminleri yılgınlığa düşürmesin. Nitekim, önceki elçilerimiz de aynı sıkıntılarla yüz yüze gelmişlerdi. **Nihâyet elçiler,** kâfirlerin iman etmesinden iyice **ümit kestikleri ve yalancı çıkacaklarını düşünmeye başladıkları bir sırada, yardımımız yetişiverdi imdatlarına; böylece, dilediklerimiz** azaptan

kurtarıldı. Kâfirler de en ağır cezaya çarptırıldı. Çünkü **azâbımız, suç işlemekte ısrar eden bir toplumdan asla geri çevrilmez!**

111. Gerçekten de, bu anlattığımız **elçilerin hayat hikayelerinde, akıl ve sağduyu sahipleri için nice** dersler, nice **ibretler vardır.** Bu kıssaları size bildiren Kur'an, kesinlikle insan ürünü bir kelâm, **uydurulmuş bir söz değildir; aksine, kendisinden önceki** vahiy, bilgi**leri** –nin bozulmuş kısımları düzelterek— **onaylamak,** insanın hem bu dünyada, hem de âhirette kurtuluş ve mutluluk yolunda ihtiyaç duyabileceği **her şeyi açıkça ortaya koymak ve** hakka yürekten **iman eden bir topluma,** hakîkati gösteren **bir hidâyet ve rahmet** kaynağı **olmak üzere** bizzat Allah tarafından gönderilmiş son İlâhî Kitaptır.

13. RA'D SÛRESİ

Medîne'de indirildiğine dâir bazı rivâyetler varsa da, ele aldığı konular ve ifâde biçimi, bu surenin Mekke'nin son dönemlerinde indirildiğini göstermektedir. Adını, on üçüncü ayette geçen "ra'd: gök gürültüsü" kelimesinden almıştır. 43 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm, Râ. Dinle, ey insanoğlu! Elif, Lâm, Mim, Râ gibi, senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan, fakat eşsiz birer mucize olan bu mesaja kulak ver:

Bunlar, insanlığı aydınlatmak üzere gönderilen son ilâhî **Kitabın ayetleridir. Ve** ey Muhammed! Hiç kuşkun olmasın, **sana Rabb'inin katından gönderilen** bu ayet**ler, gerçeğin ta kendisidir; ne var ki, insanların çoğu** bu apaçık hakîkate **iman etmiyor.** Oysa ki:

2. Ey insanlar! Şu bakıp durduğunuz **Gökleri görebileceğiniz bir direk olmadan yükselten,** mükemmel bir sistem hâlinde **boşlukta** ve dengede **tutan Allah'tır.** Bunu her an görüyor ve biliyorsunuz.

Ayrıca, kâinâtın mutlak hâkimi olarak Egemenlik Tahtı olan **Arş'ta bulunan ve her biri, belirli bir vakte kadar** yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı** insanlığın faydası için, koyduğu kanunlara **boyun eğdiren,** yine **O'dur.**

Ve gerek tabîat kanunları, gerekse inanç ve ahlâk kurallarıyla ilgili bütün **işleri yönetip yönlendiren de O'dur.**

İşte Allah, hiçbir şüpheye, kapalılığa meydan vermeyecek biçimde **ayetlerini** böyle **açık ve net olarak ortaya koyuyor ki,** bütün bunları yapan ve yaratan Rabb'inizin, ölümünüzden sonra sizi yeniden diriltmeye kadir olduğunu bilesiniz de, günün birinde hesap vermek üzere **Rabb'inizin huzuruna çıkacağınıza yürekten inanasınız!** O Allah ki:

3. Yeryüzünü hayata elverişli bir şekilde **yayıp döşeyen, oraya,** başı bulutlara değen **sarsılmaz dağlar yerleştiren;** yemyeşil vadilerde dereler, çaylar ve **ırmaklar akıtan; orada,** her renk ve **her çeşit bitkiden** erkek-dişi olarak **birer çift yaratan ve geceyi** siyah bir tül gibi **gündüzün üzerine örten, O'dur.**

İşte bütün bu anlatıla**nlarda,** hakîkati anlamak amacıyla inceden inceye **düşünen insanlar için** Allah'ın Rab ve ilâh olarak varlığını ve birliğini gözler önüne seren **nice** deliller, **ibretler** ve dersler **vardır.** Öyle ki:

4. Yeryüzünde, birbirine komşu oldukları hâlde; bitki örtüsü, doğal güzellikleri ve maden kaynakları bakımından farklı özellikler taşıyan **toprak parçaları;** bu topraklarda yetişen **üzüm bağları, ekin tarlaları,** bir kökten birkaç gövde halinde sürgün veren **çatallı ve** tek gövdeden oluşan **çatalsız hurma bahçeleri var ki, bunların hepsi** aynı topraktan, aynı havadan ve **aynı sudan beslendiği hâlde, bir kısmının meyvelerini diğerlerinden** daha lezzetli, **daha üstün kılıyoruz.**

Evet, işte bunlarda da aklını kullanan bir toplum için ilâhî sanatın hayranlık verici güzelliklerini ortaya koyan nice ibret verici mûcizeler, **nice deliller vardır.**

5. Nasıl, bu muhteşem güzellikler karşısında hayrete düştün, değil mi? **Fakat bunlar ne kadar hayranlık vericiyse, inkârcıların,** "Ne yani,

biz mezarlarda çürüyüp **toprak olduktan sonra mı yeniden diriltilecekmişiz?** Hiç öyle şey olur mu?**” şeklindeki iddiaları da** en az bunun kadar **hayret** ve dehşet **vericidir.**

İşte bu iddiada buluna**nlardır,** sonsuz hikmet, adâlet ve kudret sahibi olan **Rab'lerini inkâr edenler; işte bunlardır, boyunlarına** kibir, cehâlet, ihtirâs, inat ve önyargı **kelepçeler**i **vurulmuş olanlar ve işte bunlardır,** günahlarının cezasını çekmek üzere **ebediyen cehennemde kalacak olanlar!**

6. Ey Peygamber! **Senden, iyilikten önce çarçabuk kötülük** getirmeni **istiyorlar.** İnkârcılar, senin onlara teklif ettiğin güzellikleri, iyilikleri arzu edecekleri yerde, sana karşı küstahça meydan okuyarak, bir an önce başlarına azabı getirmeni istiyorlar. **Oysa, kendilerinden önce** buna benzer **nice ibret verici örnekler gelip geçti.** O hâlde, onlardan ibret alsınlar da, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip tövbe etsinler. İşte o zaman, o ana kadar işlemiş oldukları bütün günahları bağışlanacaktır. Çünkü senin **Rabb'in, bunca zulümlerine rağmen, insanlara karşı** çok merhametli, çok **bağışlayıcıdır. Bununla birlikte, O'nun azabı da çok şiddetlidir!** İşte, bunca apaçık mûcizeler gözler önünde dururken:

7. İnkârcılar, “Madem ki Muhammed, Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde **ona Rabb'inden** bizim istediğimiz türden **bir mûcize indirilseydi ya!” di**yerek, senden olağanüstü şeyler yapmanı bekli**yorlar. Oysa sen yalnızca bir uyarıcısın;** nitekim insanlık tarihi boyunca gelmiş geçmiş **her toplumun bir** uyarıcı **rehberi vardır.** Eğer gerçekten mûcize istiyorlarsa, işte onlara mûcize:

8. Allah, her dişi varlığın karnında **neler taşıdığını ve rahimlerin neyi eksiltip neyi artırdığını,** ne zaman ve nasıl doğum yapacağını **bilir.** Bütün bu hârika işleri yaratan ve yöneten sadece O'dur. Çünkü **Allah katında her şey,** belli bir amaç ve **ölçüye göre** takdir edilmiş**tir.** Öyle ki:

9. O, yaratılmışların algılama sınırları ötesindeki âlem olan **gayb'ı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de bilir.** Gerçek anlamda **büyüklük** ve yücelik, **yalnızca O'na aittir ve O,** beşeri ölçülerle tanımlanabilecek **her şeyin üzerinde ve ötesindedir.**

10. Allah'ın ilmine göre, **içinizden birinin** niyet ve **söz**lerini **gizlemesiyle onu açığa vurması aynıdır;** yine sizden birinin, **gece**nin karanlıklarında **saklanmasıyla güpegündüz** ortalıkta **gezip dolaşması arasında** da hiçbir **fark yoktur.** O, tüm varlıkları tam olarak ve görür ve her hallerini en mükemmel şekilde bilir.

11. İnsanoğlunun önünde ve arkasında, etrafını çepeçevre kuşatan ve her attığı adımda onu bir gölge gibi **takip eden** görevli melek**ler vardır ki, Allah'ın emriyle onu koruyup gözetir** ve tüm davranışlarını bir bir kaydeder**ler.** Ve bütün bunlar, ilâhî yasalar çerçevesinde cereyan eder. İnsanın toplumsal ve bireysel hayatına yön veren bu yasalara göre: **Bir toplum kendi özündeki** nitelik**leri değiştirmediği sürece, Allah onların durumunu —**ister iyilik, ister kötülük yönünde olsun— **değiştirmez.** O hâlde kötülüğü tercih edenler, tercih ettikleri yönde değişime uğramaya mahkûmdurlar. Zira **Allah,** kendi yaptıkları şeyler nedeniyle **bir toplumu cezalandırmaya karar verdi mi, hiçbir şey bunun önüne geçemez ve hiç kimse onları Allah'a karşı koruyamaz!**

12. Hem korku, hem de bereketli yağmurları müjdeleyen bir **ümit** kaynağı **olarak, size şimşeği gösteren ve** yağmur **yüklü bulutları meydana getiren O'dur.**

13. Gök gürültüsü, evrendeki tüm varlıklar gibi, **Allah'ı övgüyle tesbih etmekte ve** yürekleri hoplatan korkunç gürlemesiyle, Allah'ın yüceliğini, kudret ve azametini tüm evrene ilan etmekte; O'nun hiçbir bakımdan noksanı ve hiçbir şekilde ortağı bulunmadığını haykırmaktadır ve

müşriklerin ilâh diye tapındığı **melekler de, Allah'ın heybetinden** ürpererek, O'nun uluhiyetinin şânını tesbih ve tenzih etmektedirler. **Ve** Allah, gökten **yıldırımlar göndermekte ve onlarla dilediğini çarpmaktadır.** İşte bütün bunlar olup biterken, **onlar hâlâ Allah**'ın yüceliği, kudret ve azameti **hakkında tartışıp duruyorlar; oysa Allah,** ilâhî plân gereğince, zâlimlerin hilelerini başlarına geçirip onları cezalandırmada **müthiş bir kudrete sahiptir!**

14. Kabul edilip karşılık görecek olan **gerçek duâ, ancak Allah'a yapılan** duâ ve yakarışlar**dır** ve huzurunda el açıp kendisine yalvarılmaya lâyık olan kudret, yalnızca O'dur. İnkârcıların, **Allah'ın yanı sıra kendilerine yakardıkları** sözde tanrılar ve yüceltip ilâhlaştırdıkları liderler **ise, onlar**ın duâ ve yakarışların**a hiçbir şekilde karşılık veremezler;** Allah'tan başkasına yalvaranların durumu, **tıpkı sular gelip ağzına dökülsün diye avuçlarını** açıp **suya doğru uzatan** susamış bir kimsenin hâline **benzer ki,** zavallı adam bu durumda ne kadar beklerse beklesin, suyu avuçlayıp ağzına götürmedikçe, **su** kendiliğinden **gelip onun ağzına asla girmeyecektir. İşte kâfirlerin duâsı** da, aynen böyle hedef ve amacını şaşırarak **boşa gitmeye mahkûmdur.** Hâlbuki:

15. Göklerde ve yerde bulunan melek, insan, cin, hayvan ve benzeri bütün varlık**lar,** ya müminlerde ve meleklerde olduğu gibi **isteyerek, yâhut —**bağlı oldukları fiziksel ve toplumsal ilkelere farkında olmadan uymak zorunda olan kâfirler, hayvanlar ve diğer varlıklarda olduğu gibi— **mecburen Allah'a boyun eğmektedirler ve** sadece kendileri değil, **onların gölgeleri de, sabah akşam** uzayıp kısalmak sûretiyle, Allah'ın evrene yerleştirdiği fiziksel yasalara harfiyen boyun eğmektedirler.

16. Bütün bunlara rağmen, Allah'ın ayetlerine boyun eğmemekte ısrar eden zâlimlere **de ki:** "Söyleyin, **göklerin ve yerin** sahibi, efendisi, **Rabb'i kimdir?"** Cevabı bizzat kendin vererek, **"Allah'tır!" de. Yine de ki: "Öyle iken, siz O'nu bırakıp da,** O izin vermedikçe **kendilerine bile**

herhangi bir fayda veya zarar veremeyen birtakım sözde ilâhları ve tanrılaştırılmış liderleri, yöneticileri sizin adınıza karar verecek **dostlar mı edindiniz?" De ki: "**Gönlü ve vicdanı **kör olan kimseyle,** aklını kullanarak hakîkati **gören kimse bir olur mu hiç? Yahut** inkâr ve cehâletin yol açtığı **karanlıklarla,** iman ve İslâm'ın doğurduğu **aydınlık eşit olur mu?"**

Bu ne gaflet, bu ne aldanmışlıktır? **Yoksa onlar Allah'a, O'nun yarattığı gibi yaratabilen birtakım ortaklar buldular da, bu yaratma kendilerince birbirine benzer mi göründü?** Allah'ın yaratışı ile bu sözde ilâhların yaratışını birbirine karıştırdılar da, bu yüzden şüpheye mi düştüler? Onlara **de ki: "Allah'tır her şeyi yaratan. O,** eşi benzeri olmayan bir tek ilah, **bir** tek Rab'**dir, mutlak kudret ve egemenlik sahibidir."**

17. O **Allah** ki, **gökten** sağanak sağanak **su indirir de,** yağmura susamış **nehir yatakları**ndan her biri, **kendi ölçüsünce çağlayıp akar.** Bu sayede, kurumuş toprak suya kanar, susuzluktan kavrulan varlıklar yeniden hayata kavuşur. **Ve** coşup dalgalanan **sular, yüzeye çıkan köpükleri** ve istenmeyen çerçöpü **silip süpürür** ve geriye tertemiz, berrak su kalır. İşte Kur'an, böyle gökten inen yağmura benzer ki, her mümin kendi ölçüsünde ondan feyiz alır ve ölü kalpler, inkâr ve cehâlet kirlerinden temizlenerek hayata kavuşur.

Süs eşyası veya alet yapmak amacıyla ateşte eritilen altın, gümüş, bakır ve benzeri maden**lerin üzerinde** de **buna benzer bir tortu meydana gelir.** Saf ve kaliteli maden elde etmek için onları tortularından arındırmak gerekmekte, bunun için de madenler yüksek ateşte eritilerek ayrıştırılmaktadır.

İşte Allah, hak ile bâtılı böyle ibret verici **örneklerle gözler önüne seriyor:** Her iki örnekte sözü edilen **köpük,** çabucak **yok olup gider** ki

bâtıl böyledir. **İnsanlara fayda veren şeylere gelince, o da sapasağlam yerinde kalır.**

Allah, ayetlerini anlayasınız diye, size **böyle** açık ve anlaşılır **misaller verir.** Böylece, birçok hakîkatleri ortaya koyan canlı örneklerle sizleri güzele ve doğruya dâvet eder:

18. Rab'lerinin çağrısına koşanlara, en güzel ödül olan cennet **verilecektir. Bu çağrıdan yüz çevirenlere gelince,** onlar da öyle dehşet verici bir azapla yüz yüze gelecekler ki, **eğer yeryüzünde bulunan her şey ve bir o kadarı daha onların elinde olsaydı,** bu azaptan kurtulmak için **hepsini fedâ etmek isteyeceklerdi. İşte onları, çetin bir hesaplaşma bekliyor. Varacakları yer ise cehennemdir, ne kötü bir barınaktır o!**

19. Öyle ya, **sana Rabb'inden indirilen** bu muhteşem ayetler**in hak olduğunu bilen kimse,** aklı ve sağduyusu **kör olan kimse gibi olur mu?** Elbette olmaz! Fakat bunu, **ancak akıl sahipleri düşünüp anlayabilir.**

20. Onlar, Allah'a verdikleri söze bağlı kalan ve insanlarla yaptıkları **antlaşmalara ihanet etmeyen kimselerdir.**

21. Onlar, akraba, komşu, yoksul, yetim ve yardıma muhtaç kimselere gereken ilgi ve yakınlığı göstererek **Allah'ın geliştirilmesini emrettiği ilişkileri geliştirip canlandıran, Rab'lerine karşı yürekleri saygıyla titreyen ve** mahşer gününde **kötü bir şekilde hesaba çekilmekten korka**rak, o gün gelip çatmadan önce kendilerini hesaba çeke**n kimselerdir.**

22. Yine onlar, arzu ve şehvetlerini gerektiğinde dizginlemesini bilen, **Rab'lerinin hoşnutluğunu kazanmak için** verdikleri mücâdelede, başlarına gelebilecek belâ ve musîbetler karşısında **sabreden,** dayanıp

direnen, kulluğa devam eden, Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** gereği gibi **dosdoğru** ve aksatmadan **kılan, kendilerine bahşettiğimiz güzel nîmetlerden** bir kısmını, çoğu zaman **gizlice ve** bazen de, başkalarını buna teşvik etmek için **açık olarak** Allah yolunda **harcayan ve** kötülüğe kötülükle karşılık vermeyen, aksine, **kötülüğü iyilikle gideren kimselerdir. İşte** âhiret **yurdun**un mutlu **sonu onların olacaktır!**

23. O yurt, sonsuz mutluluk diyarı olan **Adn cennetleridir ki, hem kendileri girecek oraya, hem de** kendileri gibi **dürüst ve erdemlice yaşamış olan ataları, eşleri, çocukları** ve diğer bütün sevdikleri. **Ve** cennetin **her kapı**sın**dan,** akın akın **melekler yanlarına gelecek** ve onları şu tebriklerle karşılayacaklar:

24. "Dünyada **gösterdiğiniz sabrın karşılığı olarak,** ebedî huzur, esenlik ve **selâm size olsun!** Bakın, **ne güzelmiş** âhiret **yurdun**un **mutlu sonu!"**

25. Öte yandan, Allah'a elçileri aracılığıyla **vermiş oldukları sözü, hem de onu** yeminleriyle **pekiştirdikleri hâlde bozan,** insanın gerek Rabb'iyle, gerek içinde yaşadığı toplumla ve gerekse diğer varlıklarla kurması gereken sevgi ve şefkate dayalı ilişkileri baltalamak sûretiyle, **Allah'ın geliştirilmesini emrettiği ilişkileri kesip atan ve yeryüzünde** fesada, yozlaşmaya yol açarak **bozgunculuk yapanlara gelince, onlara** dünyada da, âhirette de **lânet vardır ve yurdun kötüsü** olan cehennem, **onların** sonu **olacaktır!** Onlar, dünyada sahip oldukları güç ve servetle şımarıp aldanmışlardı. Oysa ki:

26. Dilediğine bolca rızık bahşeden ve dilediğine de rızkı **sınırlı ölçüde veren, Allah'tır.** Dolayısıyla, sahip olduğu nîmetlerden dolayı hiç kimsenin bir başkasına üstünlük taslamaya hakkı yoktur. Ama inkârcılar, bu tür nîmetlere sahip olmayı üstünlük ölçüsü gördüler ve **dünya hayatı**nın

gelip geçici zenginlik ve refahı**yla şımar**ıp, huzur ve mutluluğu onda ara**dılar. Oysa dünya hayatı, âhiret**in sonsuz nîmetlerin**e nazaran** birkaç lokmalık **bir yol azığından başka bir şey değildir.**

27. Ey Muhammed! Kur'an gibi apaçık mûcize ortada dururken, yine de kalkmışlar, **"Ona Rabb'inden** bizim istediğimiz türden **bir mûcize gönderilmeli değil miydi?" diyorlar.** Onlara **de ki: "**Siz kibir ve inadı terk edip samimi olarak hakikate yönelmediğiniz sürece, göreceğiniz hiçbir mucize sizi imana sevk etmeyecektir. **Şüphesiz Allah,** sapıklığa düşmek **isteyenleri saptırır ve** ancak doğruya, gerçeğe ulaşmak amacıyla **kendisine yönelen kimseleri doğru yola iletir.**

28. Onlar, Rab'lerine yürekten **iman eden ve Allah'ın** öğüt ve uyarılarla dolu **Zikri** ve en büyük mûcizesi olan Kur'an **sayesinde** akılları ve **kalpleri** doyuma ulaşan, **huzura kavuşan kimselerdir.** Onlar, Kur'an'dan daha açık, daha ikna edici bir mûcize olamayacağını bilen ve kalpleri ancak onunla tatmin bulup sükûnete kavuşan kimselerdir. **Şunu iyi bilin ki, kalpler ancak Allah'ın Zikri** ve en büyük mûcizesi olan bu Kur'an **sayesinde** şüphelerden arınır; inkâr ve nifak hastalılarından, ruhsal çalkantılardan kurtulur ve gerçek anlamda mutluluk ve **huzura kavuşabilir!** Allah'ı zikreden, O'nu duyumsayan gönüller, varlık âleminde yalnız olmadıklarını bilir, dâimâ O'nun yakınında ve himayesinde, güvence içinde olduklarını hissederler. Allah'ın zikriyle, O'nun gönderdiği Kur'an mûcizesiyle doyuma ulaşmayan kalplerin, başka bir şeyle huzur ve itmînân bulmasına imkân yoktur! Öyleyse:

29. Ne mutlu, Kur'an'ın rehberliğinde **iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara!** Çünkü sonsuz bir mutluluk ve muhteşem nîmetlerle bezenmiş **hârika bir yurt onları bekliyor!**

30. İşte böylece ey Muhammed, **seni, kendilerinden önce** nice medeniyetler, **nice toplumlar gelip geçmiş olan** inkârcı **bir topluma**

elçi olarak **gönderdik ki, sana gönderdiğimiz** bu Kur'an ayetlerin**i onlara okuy**up kendilerini doğru yola çağır**asın. Ama onlar,** bu çağrıya kulak verecekleri yerde, gönderdiği mesajı reddederek **Rahman'ı inkâr ediyorlar.** Onlara **de ki: "O, benim** hayatımı düzenleme yetkisine sahip yegâne Sahibim, Efendim ve **Rabb'imdir. O'ndan başka** hükmüne boyun eğilecek bir otorite, bir **ilâh yoktur. Ben yalnızca O'na güvenir,** tüm ruhum ve tüm benliğimle, **yalnızca O'na yönelirim."**

Madem inkârcılar mûcize istiyorlar, işte en büyük mûcize, Kur'an... Hem öyle büyük bir mûcize ki:

31. Eğer kendisiyle dağların yerlerinden koparılıp **yürütüldüğü veya yeryüzünün paramparça edildiği; yâhut ölülerin** diriltilip **konuşturulduğu bir kitap olsaydı,** işte o, ancak bu Kur'an olurdu. **Evet, her konuda** olduğu gibi, mûcize gönderme konusunda da **emretme** ve karar verme yetkisi, yalnızca **Allah'a aittir.** O, gönlünü hidâyete kapamış olanların, dağların yürütülmesi, yerin parçalanması, ölülerin diriltilmesi gibi gözlere ve duyulara hitabeden mûcizeler görmekle iman etmeyeceklerini, etseler bile böyle bir imandan hayır gelmeyeceğini elbette biliyor. Bu yüzden de, Kur'an'ın ortaya koyduğu hakîkatleri kavramak sûretiyle, bilerek iman etmelerini istiyor. İşte bunu yaptıkları takdirde, o bekledikleri mûcizelerin, Kur'an mûcizesi yanında ne kadar basit, ne kadar sönük kaldığını görecekler ve o zaman kalpler, Allah'ın zikri olan Kur'an sayesinde sarsılmaz bir imana kavuşarak, gerçek anlamda huzur ve mutluluğu tadacaktır. O hâlde, müminlerin yapması gereken, Kur'an'ı okumak, öğrenmek, hayata yansıtmak ve tüm insanlığa duyurmak olmalıdır. Yine de inkârda diretenler olursa, onları inandırmak için mûcizeler peşinde koşmaya ne gerek var?

İman edenler hâlâ şu gerçeği **anlamadılar mı ki, eğer Allah** herkesin zoraki iman etmesini **isteseydi, bütün insanlığı** derhal **doğru yola iletirdi?** İletmediğine göre, demek ki onların, irâdelerini özgürce

kullanarak, bilerek ve isteyerek iman etmelerini istiyor. Fakat eğer iman etmezlerse, Kur'an'ı **inkâr etmekte direten** bu zâlim**lerin başına, yaptıkları** kötülükler **yüzünden** toplumsal ve ruhsal bunalımlar, siyâsî ve ekonomik çalkantılar, büyük savaşlar ve benzeri felâketler... gibi **büyük belâlar yağmaya, ya da** kendi yurtlarına olmasa bile, **yurtlarının hemen yakınlarına konmaya devam edecektir; ta Allah'ın vaadi** olan ölüm veya kıyâmet vakti **gelip çatıncaya kadar. Hiç kuşkusuz Allah, verdiği sözden asla caymaz.**

32. Ey şanlı Elçi! **Senden önceki elçilerle de alay edilmişti ve ben de inkâr edenlere** birazcık **mühlet tanımış, sonra da hepsini** azâbımla kıskıvrak **yakalayıvermiştim! İşte** o zaman gördüler, **benim cezalandırmam nasılmış!**

33. Öyle ya, **her bir canlının yapıp ettiğini görüp gözetleyen** Allah, hiçbir şeye güç yetiremeyen yaratılmışlarla bir tutulabilir **mi?** Elbette tutulamaz! Fakat gel gör ki, bazı câhiller, Allah'ın yarattığı varlıkları mutlak itaat makâmına yücelterek **Allah'a ortaklar koşuyorlar.** Onlara **de ki: "**Eğer Allah birtakım varlıkları kendisine ortak edindiyse, **onların isimlerini** ve özelliklerini bize **söyleyin** de bunları biz de tanıyalım. Mesela onların arasında, her benlik sahibinin yapıp ettiklerini kontrol eden bir yaratıcı var mı? Böyle birileri var da, Allah'ın bundan haberi mi yok? Yoksa **siz,** göklerde ve **yerde Allah'ın bilmediği bir şeyi mi O'na haber veriyorsunuz; ya da öylesine lâf olsun diye mi** bu iddiaları ortaya atıyorsunuz?**"** **Hayır,** işin aslı şu ki, şirk düzeninin önderleri, halk üzerinde güçlü bir etki uyandırmak için birtakım sahte ilâhlar, kurtarıcılar icat ettiler. Böylece halkın sırtından büyük bir nüfuz, güç ve servet elde eden küfrün elebaşları, uydurdukları ilâhların adını da kullanarak, bilinçli ve plânlı bir şekilde insanları saptırmaya, Allah'ın mutlak egemenliğine dayalı bir toplum düzeninin kurulmasını engellemek için mücadeleye giriştiler. Bunun sonucunda, Allah'ın koyduğu yaratılış kanunları devreye girdi: Bu **kâfirlerin** kurdukları sinsi plânları ve **hileleri,** zamanla **kendilerine çekici göründü**

ve dünyanın cazibesine kapılarak bile bile kötülüğü tercih eden bu insanlar, ilâhî yasalar uyarınca **doğru yoldan alıkonuldular.** Fakat tövbe etmek için hâlâ fırsatları var. Bunun için tek yapmaları gereken, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip samîmî olarak Allah'a yönelmektir. Zira unutmayın ki, **Allah kimi sapıklık içinde bırakırsa,** O'ndan başka **hiç kimse onu doğru yola iletemez!** Ve eğer tövbe etmeyecek olurlarsa:

34. Onlara daha bu **dünya hayatında,** ruhsal doyumsuzluktan kaynaklanan bir huzursuzluk, güvensizlik, bireysel ve toplumsal bunalımlar, çalkantılar... şeklinde ortaya çıkacak **bir azap vardır, âhiret azâbı ise, çok daha şiddetlidir. Onların, kendilerini Allah'**ın azâbın**a karşı koruyacak hiçbir yardımcıları da olmayacaktır!** İman edenlere gelince:

35. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselere söz verilen cennetin misali** şöyledir: Öyle hârika bir bahçe ki, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldamaktadır.** Bu bahçenin **meyveleri,** dünya meyveleri gibi belli bir mevsime mahsus ve gelip geçici değil, **ebedîdir, gölgelikleri de** dâimâ huzur ve mutluluk verici bir serinliktedir. **İşte bu,** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek, çirkin davranışlardan uzak durmaya çalışan **takvâ sahiplerinin** mutlu **sonudur;** hakîkati **inkâr eden** nankör**lerin sonu ise,** derileri yakıp kavuran bir **ateştir!**

36. Sizden önce, **kendilerine** Tevrat, Zebur ve İncil adındaki kutsal **kitap**ları **emânet ettiğimiz kimseler**den insaf ve adâlet sahibi olanlar, **sana gönderilen** Kur'an ayetlerini işittikleri zaman, önceki kitaplarla aynı kaynaktan gelen bu ayetler**den dolayı** büyük bir **sevinç** ve coşku **duyarlar.** Allah'ın ayetlerine ve son Elçisine yürekten iman eden bu insanlar, elbette sizin din kardeşlerinizdir. Fakat hak dini reddederek çeşitli mezheplere, farklı görüşlere ve ideolojilere ayrılmış olan **gruplar içerisinden,** Kur'an'dan, bâtıl düşüncelerini destekleyecek biçimde

yorumladıkları ayetleri kabul edip de, **onun bir kısmını inkâr edenler de vardır.** Ey Müslüman, cehennemi hak eden bu nankörlere **de ki: "Ben, yalnızca Allah'a kulluk etmekle ve** hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **O'na ortak koşmamakla emrolundum.** İşte **ben,** hepinizi **O'na** kul olmaya **çağırıyor ve ancak O'na yöneliyorum!"**

37. Ey Muhammed! **İşte böylece biz,** Kur'an'ı önce kendi halkına, sonra onlar aracılığıyla tüm insanlığa tebliğ edebilmen için **onu Arapça bir hüküm** ve hikmet kitabı **olarak indirdik. Sana** Rabb'inden **ilim geldikten sonra, eğer o** zâlim insa**nların** şeytânî **arzu ve isteklerine uya**rak Kur'an'dan sapa**cak olursan, yemin olsun ki, o zaman** seni **Allah'**ın gazâbın**dan** kurtarabilecek **ne bir dostun olur, ne de bir koruyucun!**

Eğer inkârcılar, tabîatüstü güçleri olmayan ölümlü bir insan olduğun için seni reddediyorlarsa, şunu iyi bilsinler:

38. Gerçek şu ki, senden önce de nice elçiler göndermiş ve onlara da eşler ve çocuklar vermiştik. Dolayısıyla, bütün Peygamberler sizin gibi ölümlü birer beşerdir ve hiçbiri, insanüstü niteliklerle donatılmış değildir. Öyle ki, **Allah izin vermedikçe, hiçbir Peygamberin** kendiliğinden **mûcize gösterme gücü ve yetkisi yoktur.** Mûcizeler, ancak ilâhî hikmet uyarınca, ezelden takdir edilmiş plân çerçevesinde gerçekleşir. Çünkü **her ecelin bir yazgısı vardır.** Allah tarafından haber verilen tehdit ve müjdelerin her birinin ezelden belirlenmiş bir vakti, bir saati vardır. Bu süre içinde kurtuluş yollarını araştırmaları ve kendilerini düzeltmeleri için insanlara bir mühlet tanınmış, birtakım imkânlar sunulmuştur.

39. Allah, insanların iyilik ve kötülük yönündeki tercihlerine göre, başlarına gelecek iyi ve kötü olaylardan **dilediğini iptal eder,** dilediğini **sabit bırakır.** Çünkü varlık âleminin kaderinin kaydedildiği **Ana Kitap,**

O'nun katındadır. O, dilediği hükmü, dilediği vakit, dilediği şekilde verir. Öyleyse, sen üzerine düşeni yap, inkârcılara karşı verdiğin mücâdelende Rabb'inin hükmüne teslim ol:

40. Onları tehdit ettiğimiz azap ve felâketler**in bir kısmını** daha dünyadayken gerçekleştirerek, özlemini çektiğin mutlu ve aydınlık günleri **sana** hemen **göstersek de;** çetin bir mücâdelenin ardından **seni vefât ettir**erek mükafatını âhirete ertele**sek de,** her iki durumda da **senin görevin, yalnızca** hakîkati **tebliğ etmektir; hesabı görmek ise Bize aittir.** O hâlde, ey Müslüman! Emek ve gayretlerinin semeresini görüp görmeyeceğini hesaba katmadan Kur'an'ı duyurmaya, anlatmaya devam et; bu uğurda can vermek gerekse bile, Allah yolunda mücâdeleden vazgeçme! O zaman göreceksin ki, İslâm hızla yayılacak ve küfür cephesi gün be gün eriyip yok olacaktır:

41. Peki, inkârcılar **görmüyorlar mı, Biz** hüküm ve kudretimizle **yeryüzüne gelip onu her yanından** nasıl **eksiltiyoruz?** Yeryüzünü, sahip olduğu en iyi şeylerden her gün biraz daha yoksun bırakarak, azap verici darbelerimizle nasıl sarstığımızı görmüyorlar mı? Bu dünyada insanı, başarı ve yükselmeden sonra çöküşün, hayattan sonra ölümün, gurur ve ihtişamdan sonra alçalmanın, kemalden sonra zevâlin beklediğini bilmiyorlar mı? Hal böyleyken, hakkı inkâr edenler, Allah'ın kendilerini alçaltmayacağından, hâkim konumundan mahkûm konumuna düşürmeyeceğinden nasıl emin olabiliyorlar? Geçmişte büyük imparatorluklar kurmuş nice toplumların, azgınlıklarından dolayı yok edildiğini bilmiyorlar mı? Depremlerle, savaşlarla, toplumsal ve ekonomik krizlerle üzerlerindeki ablukayı her geçen gün nasıl daralttığımızı görmüyorlar mı? Servetine, gücüne, makâmına, şöhretine aldanarak gurura kapılan nice zengin ve güçlü insanların, bugün toprak altında çürümeye terk edildiğini bilmiyorlar mı? Çevrelerinden, dost ve akrabalarından birer ikişer mezara yolladıkları insanların hâlini düşünüp ibret almıyorlar mı? Bütün bunlar, kendilerine yaklaşan felâketin yeteri kadar habercisi değil mi?

İyi bilin ki, her konuda son sözü söyleyen ve nihâî **hükmü veren Allah'tır ve hiçbir güç, O'nun hükmünün önüne geçemez ve** şunu da iyi bilin ki, **Allah,** yeri ve zamanı geldiğinde **hesap görmede çok hızlıdır!** İstese, günah işledikleri anda zâlimleri derhal yok edebilir fakat sonsuz merhameti sayesinde, tövbe etsinler diye onlara mühlet veriyor, bunun için de, insanlık tarihinden ibret alarak düşünmelerini öneriyor:

42. Kendilerinden önceki çağlarda hüküm süren kâfir**ler de** inananlara karşı türlü komplolar kurmuş, Allah'ın nurunu söndürmek için nice **hileler düzenlemişlerdi fakat** Allah, hiç ummadıkları bir anda tuzaklarını başlarına geçirerek hepsini helâk etmişti. O hâlde, inananları oyuna getirdiklerini zanneden bu zavallılar, aslında kendi kuyularını kazmak sûretiyle ne büyük bir oyuna geldiklerini düşünmeli; müminleri aldatsalar bile Allah'ı asla aldatamayacaklarını anlamalıdırlar. Çünkü yaptıkları **bütün hileler, Allah'ın** kontrol ve gözetimi altında**dır** ve her şey O'nun bilgisi ve kudreti çerçevesinde cereyan etmektedir. Çünkü **O, her canlının neler yaptığını** çok iyi **bilmektedir.** Evet, inananlara her türlü zulmü reva gören bugünkü **kâfirler de,** âhiret **yurdun**un mutlu **sonu kimlerin olacakmış, yakında görecekler!** Fakat şimdi, bakın neler söylüyorlar:

43. Ey Peygamber! Hakikati **inkâr edenler, "Sen** Allah tarafından gönderilmiş **bir elçi değilsin!" diyorlar.** Onlara **de ki: "Benimle sizin aranızda şâhit olarak Allah yeter; bir de Kitap hakkında bilgi sahibi olanlar!** Allah, bana indirdiği Kur'an gibi apaçık bir mûcizeyle, benim Peygamber olduğuma şâhitlik etmektedir. Dolayısıyla, Kur'an'ı inceleyip gereği gibi anlayanlar, kaçınılmaz olarak onun Allah tarafından gönderilmiş bir kitap olduğuna şâhitlik edeceklerdir. Nitekim, Tevrat ve İncil'de de Hz. Muhammed'in Peygamberliğini müjdeleyen ayetler vardır. Bunları hakkıyla bilen Yahudi ve Hıristiyanlar da bu hakîkati kabul ve itiraf etmektedirler."

14. İBRAHİM SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Nûh sûresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, İbrahim Peygamberin duâsının dile getirildiği 35-41. ayetlerden almıştır. 52 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Râ. (*2. Bakara: 1, 23, 24 ve 10. Yûnus: 1*). Bu, **insanları Rab'lerinin izniyle** inkâr ve cehâlet **karanlıklar**ından kurtarıp iman ve İslâm'ın **aydınlığı**n**a, O yüceler yücesi, O her türlü övgüye lâyık olan** Allah'**ın yoluna iletmen için sana gönderdiğimiz bir kitaptır.**

2. Yani, **göklerde ve yerde bulunan her şeyin** gerçek **sahibi olan Allah'ın yoluna.** İşte bu yola giren kurtulur. Ondan uzak duranlara gelince:

Uğrayacakları **o çetin azaptan dolayı, vay o kâfirlerin hâline!** Peki, kimdir bu kâfirler?

3. Onlar, âhirete karşılık şu gelip geçici **dünya hayatını tercih eden,** insanları **Allah'ın yolundan alıkoyan ve** sinsi propagandalarla hakîkati çarpıtarak **bu yolu** halkın gözünde kötü ve **eğri göstermeye çalışan kimselerdir. İşte bunlar, derin bir sapıklık içindedirler.** Bu kâfirler, Kur'an'ın Arapça olmasına itiraz edecek olurlarsa, şunu iyi bilsinler ki:

4. Ey Muhammed! **Biz** senden önce de **her Peygamberi ancak kendi halkının diliyle gönderdik ki, onlara** mesajımızı açıkça **anlatabilsinler.** İşte bu açık ve net duyurudan **sonra Allah,** kötülüğü tercih ederek sapıklıkta kalmak **isteyenleri sapıklıkta bırakır,** samîmî olarak gerçeğe, doğruya ulaşmak **isteyenleri de doğru yola iletir.** Çünkü **O, sonsuz kudret sahibidir,** her konuda en âdil hükmü veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapan bir **hakîmdir.** İşte size, o Peygamberlerden bir örnek:

5. Gerçek şu ki, Biz bir zamanlar **Mûsâ'yı, "Halkını karanlıklardan aydınlığa çıkar ve onlara Allah'ın** geçmiş kavimlerin başına getirdiği felâket **günlerini hatırlat!" diye mûcizelerimizle** destekleyip Firavun ve ileri gelen adamlarına **göndermiştik. Elbette bu** gibi hatırlatmaların yapılmas**ında,** zorluklar karşısında güzelce **sabreden ve** bahşettiği nîmetlere karşılık, söz ve davranışlarıyla Rab'lerine **şükreden kimseler için** alınacak nice dersler, **nice ibretler vardır.**

6. Nitekim Mûsâ da **halkına,** "Ey İsrail Oğulları! **Allah'ın size bahşetmiş olduğu nîmetleri hatırlayın!" demişti, "Hani** Rabb'iniz, **sizi Firavun** ve **ordusun**un zulmün**den kurtarmıştı;** öyle ki, o zâlimler **size en acı işkenceleri tattırıyor;** nüfusunuzun artmasını engellemek için **oğullarınızı boğazlıyor, kadınlarınızı** utanç verici işlerde kullanmak üzere **sağ bırakıyorlardı. İşte** bütün **bunlarla, Rabb'iniz sizi çetin bir sınavdan geçirmekteydi."**

7. "Hani Rabb'iniz size şu bildiriyi yapmıştı: "Eğer emirlerime boyun eğerek Bana **şükrederseniz, size verdiğim nîmetleri** kat kat **artıracağım; ama eğer nankörlük ederseniz, bilin ki Benim azâbım çok çetindir!"**

8. Mûsâ sözlerine devamla, **"Eğer siz ve yeryüzünde yaşayan** diğer bütün **insanlar, hepiniz birden** Allah'a karşı **nankörlük etseniz,**

yalnızca kendinize zarar vermiş olursunuz, o kadar. Çünkü şunu **iyi bilin ki, Allah ğanîdir,** hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir; dolayısıyla sizin şükür ve ibâdetlerinize de ihtiyacı yoktur, asıl buna muhtaç olan sizsiniz. Ve siz O'nu övüp yüceltmeseniz bile, O kendi zatıyla Yücedir; zira gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan, sadece O'dur." dedi.**

O hâlde, iyi dinleyin, ey kâfirler!

9. Sizden önce gelip geçen zâlim kavim**lerin** başına gelen ibret verici felâketlerin **haberi size ulaşmadı mı;** yani **Nûh kavminin, Âd ve Semûd kavimlerinin ve onlardan sonra gelip geçen ve Allah'tan başka hiç kimsenin bilmediği daha nice toplumların** haberleri? **Peygamberleri onlara** hakîkati tüm çıplaklığıyla gösteren ve inkâr edilmesi mümkün olmayan **apaçık mûcizelerle gelmişlerdi. Fakat onlar,** öfke ve hayretten **ellerini ağızlarına götürerek, "Biz, sizinle gönderilen bu mesajı asla tanımıyoruz!** Çünkü **bizi çağırdığınız** bu tek tanrı inancın**a karşı derin bir kuşku içindeyiz!" diye karşılık vermişlerdi.**

10. Peygamberleri onlara, **"Gökleri ve yeri yaratan Allah**'ın Rab ve ilah olarak varlığı, birliği, sonsuz ilim, kudret, merhamet ve adâleti **hakkında mı şüphe ediyorsunuz?" dediler, "Hâlbuki O, günahlarınızı bağışlamak ve sizi** helâk olmaktan kurtarıp **belirli bir vakte kadar yaşatmak için** dosdoğru bir inanç sistemine **çağırıyor."** Buna karşılık inkârcılar, **"**İyi de, **siz de ancak bizim gibi** ölümlü **birer insansınız. Bizi, atalarımızın** geçmişten beri **kulluk ettiği** tanrılara tapmaktan vazgeçirmek ve onların bize miras bıraktığı töre, gelenek, inanç ve ideolojiler**den koparmak istiyorsunuz.** Madem Allah tarafından gönderildiğinizi iddia ediyorsunuz, **o hâlde bize** bunu ispat edecek **apaçık bir delil getirin!"**

11. Bunun üzerine **Peygamberleri onlara, "**Evet, **biz de ancak sizler gibi** fâni **birer insanız; ne var ki Allah, kulları arasından dilediğini** elçilik makâmına yücelterek **onurlandırır.** Fakat şu da var ki, **Allah izin vermedikçe, bizim size herhangi bir mûcize göstermemiz söz konusu olamaz.** Çünkü mûcize göstermek, tamamen Allah'ın elindedir ve O, ne zaman ne yapacağını elbette bilmektedir. **O hâlde inananlar, yalnızca Allah'a güvensinler."**

12. "Öyle ya, Allah bize izlememiz gereken **yollarımızı göstermişken, ne diye O'na güvenmeyelim ki?** İşte bunun için, ey zâlimler, **bize çektirdiğiniz eziyetlere** sonuna kadar **göğüs gereceğiz.** Madem ki her şeyin sahibi Allah'tır, **o hâlde** sağlam bir güce **dayan**ıp huzur ve emniyete kavuş**mak isteyenler, yalnızca Allah'a güvensinler!"**

13. İlâhî çağrının hızla yayıldığını görerek telaşa kapılan, inanan insanların kendi yerlerini alarak kurdukları sistemin yıkılacağını, böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceğini çok iyi bilen **kâfirler, Peygamberlerine dediler ki: "**Artık sabrımızı taşırmaya başladınız! **Ya bizim** hayat tarzımıza tamamen uyup **dinimize dönersiniz, ya da sizi yurdumuzdan sürüp çıkarırız!"**

Bütün öğüt ve uyarılara rağmen, kâfirlerin artık iman etmeyecekleri anlaşılmış, iman ve inkâr cephesi, kesin çizgiyle birbirinden ayrılmıştı. **Bunun üzerine, Rab'leri elçilerine** şöyle **vahyetti: "**Korkmayın! **Biz bu zâlimleri kesinlikle helâk edeceğiz!"**

14. "Ve onların ardından, bu ülkede sizleri egemen kılacağız! İşte bu lütuf ve nîmetler, **huzuruma çıkacakları endişesini yüreklerinde duyan ve uyarılarımdan korkan kimseler içindir."**

15. Derken elçiler, müminlerin **zafer**e ulaşması **için** Allah'a **yalvardılar ve böylece, ne kadar inatçı zorba varsa, hepsi helâk olup gitti.**

Fakat asıl cezayı, âhirette görecekler:

16. Ardından da cehennem gelecek! **Ve** orada **onlara,** cehennemliklerin yaralarından akan **irinli su içirilecek!** Öyle ki:

17. Susuzluktan kavrulduğu için, **onu yudumlamaya çalışacak, fakat** irin öylesine tiksinti vericidir ki, **onu** bir türlü yutup **boğazından geçiremeyecek ve ölüm dört bir yandan üzerine gelecek, ne var ki,** ölmek istese bile asla **ölemeyecek. Ardından da,** her defasında daha da şiddetlenen **dehşet verici bir azap** gelecek! Gerçi onlar, dünyadayken —gösteriş amacıyla bile olsa— ara sıra iyilikler yapmışlardı. Ne var ki:

18. Rab'lerini inkâr edenlerin oluşturdukları sistemler, ikiyüzlüce yaptıkları ibâdetler, kurdukları gösterişli ordular ve erdemlilik adına **yaptıkları** sözde hayra yönelik **işler, tıpkı fırtınalı bir günde, rüzgârların önünde savrulan küle benzer;** küller nasıl rüzgarın esivermesiyle uçup gidiyorsa, onlar da darmadağın olup gidecekler! Ayrıca, Allah'a iman temeline dayanmaksızın yaptıkları iyilikler, Hesap Gününde toz duman olup gidecek ve böylece, **yapıp ettiklerinden hiçbir yarar elde edemeyecekler.** Öyle ki, o gün ilâhî teraziye koymaya değecek en ufak yararlı bir iş bile bulamayacaklar. **İşte bu,** gerçekten de haktan **uzak** ve derin **bir sapmadır.** Oysa göklerde ve yerde, insana doğru yolu gösterecek nice mûcizeler var:

19. Allah'ın, gökleri ve yeri anlamsız ve boş yere değil, belli bir hikmete uygun olarak ve mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yarattığını görmüyor musun**uz**?** Ve hiç düşünmüyor musunuz ki, Allah **dilerse hepinizi yok edip** yerinize **yepyeni bir toplum** meydana **getirir?**

20. Ve bunu yapmak, **Allah için hiç de zor değildir.**

21. Mahşer günü, insanların **hepsi** hesap vermek üzere **Allah'ın huzuruna çıkacaklar.** İşte o zaman, dünyadayken **ezilip horlananlar,** bir vakitler **büyüklük taslamış olan** lider ve yönetici konumundaki insan**lara** sitem ederek **diyecekler ki: "Biz** hayatımız boyunca **sizin izinizden hiç ayrılmamıştık. Peki, şimdi bizi Allah'tan** gelecek **en ufak bir azâba karşı koruyabilir misiniz?"** Buna karşılık, önderleri onlara **diyecekler ki: "**Ne yapalım, **Allah bizi hidâyete erdirseydi, biz de sizi doğru yola iletirdik.** Hidâyeti bulduk da, onu sizden mi gizledik! Zaten iş işten geçmiş. **Artık sızlansak da,** başımıza gelenlere **katlansak da değişen bir şey olmayacak;** çünkü **bizim için kurtuluş yok!"**

22. Herkesin hesabı görülüp nihâî **hüküm verildikten sonra, şeytan** ortaya çıkarak kâfirlere **diyecek ki: "Doğrusunu isterseniz, Allah size gerçek bir vaatte bulunmuştu. Ben de size** bir şeyler **vaadetmiştim, fakat size verdiğim bütün vaatler boşa çıktı. Aslında benim, sizin üzerinizde** zorlayıcı **bir otoritem de yoktu; ben yalnızca sizi** hakikati inkâra **çağırdım, siz de dâvetimi** kendi arzunuzla **kabul ettiniz. O hâlde beni değil, kendinizi kınayın! Artık ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Zaten ben, vaktiyle beni** bir ilâh gibi yüceltip Allah'a **ortak koşmanızı hiçbir zaman kabul etmemiştim.** Çünkü her ne kadar sizi inkâr ve isyankârlığa yönelttiysem de, asla ilâh olduğumu iddia etmedim. Dolayısıyla, siz zulüm ve haksızlıkta hiç de benden aşağı kalmazsınız. **Şüphesiz, zâlimler için can yakıcı bir azap vardır!"**

23. Öte yandan, iman edip imanlarının gereği olarak **doğru ve yararlı işler yapanlar,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve Rab'lerinin izniyle sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçelerine yerleştirilecek ve orada, "Selâm** size kardeşlerim! Bizi, sonsuza dek sürecek barış, esenlik ve mutluluk bekliyor!" **sözleriyle birbirlerini tebrik edip selâmlayacaklar.**

24. Baksana; Allah, hak dinin ifadelerini güzel bir ağaca, bâtıl inanç ve ideolojileri de kötü bir ağaca benzeterek **ne güzel bir misal veriyor:**

Güzel söz, tıpkı kökleri yere sapasağlam basan, dalları da göğe doğru uzanan hoş bir ağaca benzer. Hem öyle mübarek bir ağaç ki:

25. Rabb'inin izniyle, her mevsim ürün verir. İşte Allah, **insanlara** böyle ibret verici **örnekler veriyor ki, düşünüp öğüt alsınlar.**

26. Batıl inanç ve ideolojilerin ifadesi olan **kötü söz ise, tıpkı gövdesi yerden koparılmış, bu yüzden ayakta bile duramayan değersiz bir ağaca benzer.**

27. Allah, Peygamberler aracılığıyla gönderdiği **sapasağlam söz sayesinde, iman edenlerin hem dünya hayatında, hem de âhirette dimdik ayakta kalmalarını sağlar;** ilâhî vahyi terk ederek sapıklığı tercih eden **zâlimleri ise sapıklıkta bırakır.** İşte bu, Allah'ın yasasıdır. Unutmayın ki **Allah, dilediğini yapar.**

28. Baksana şunlara; Allah'ın nîmetlerine nankörlükle karşılık verdiler de, böylece hem kendilerini, hem de **kendi halklarını felâketler diyarına sürüklediler.**

29. Yani **cehenneme ki,** bütün zâlimler **girecektir oraya. Ne korkunç bir son!**

30. Çünkü onlar, insanları **Allah'ın yolundan saptırmak için** birtakım varlıkları mutlak itaat makâmına yücelterek ve Allah'tan başka otoritelerin egemenliğini kabul ederek **O'na ortaklar koştular.** Ey Müslüman, onlara **de ki: "**Şimdilik bir süre daha **yaşayın bakalım; nasıl olsa eninde sonunda varacağınız yer cehennem olacak!**

31. İman eden kullarıma da söyle: Hiçbir pazarlığın, hiçbir kayırmanın olmayacağı o büyük **Gün gelip çatmadan önce, namazı** gereği gibi **dosdoğru** ve aksatmadan **kılsınlar, kendilerine bahşettiğimiz güzel nîmetlerden** bir kısmını toplum yararına fedâkârca paylaşarak, çoğu zaman **gizlice ve** bazen de, başkalarını buna teşvik etmek için **açık olarak** Allah yolunda yoksullara **harcasınlar.**

32. Allah, öyle kudretli, öyle merhametlidir **ki,**

Gökleri ve yeri yoktan var eden,

Gökten sağanak sağanak **su indiren ve onun sayesinde, besin kaynağınız olarak** toprağın bağrından size çeşit çeşit **ürünler çıkaran,**

Emriyle meydana gelen yasalar uyarınca **denizlerde yüzüp gitmeleri için gemileri** size **boyun eğdiren,**

Ve içme suyu, sulama, taşımacılık, enerji üretimi ve benzeri ihtiyaçlarınız için **nehirleri hizmetinize veren O'dur.**

33. Sistematik olarak kendi yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı sizin** yararlanmanız **için** belirli fizik yasalarına **bağlı kılan ve gece ile gündüzü sizin** düzenli bir hayat yaşamanız **için** koyduğu yasalara **boyun eğdiren** de **O'dur.**

34. Kısacası **O,** sonsuz ilim ve hikmeti çerçevesinde, kendisinden **isteyebileceğiniz her şeyden** belli bir miktarı, belli bir ölçüye göre **size verdi.** Öyle ki, **Allah'ın nîmetlerini saymaya kalksanız, onları saymakla bitiremezsiniz.** Fakat **insanoğlu, gerçekten de çok zâlim, çok nankördür!** Ama nimetlere şükreden kullar da var! İşte size bir örnek:

35. Hani İbrahim, Mekke'de Kâbe'yi inşâ ettikten sonra, Rabb'ine el açıp yalvararak **demişti ki:**

"Ey Rabb'im! Bu şehri, insanların huzur ve emniyet içerisinde yaşayabilecekleri **güvenli bir bölge kıl; beni ve neslimi, putlara tapmaktan** ebediyen **uzak tut!"**

36. "Çünkü ey Rabb'im, ister taştan-tunçtan putlar, heykeller olsun, ister otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğilen varlıklar olsun, ister makâm, şöhret, servet tutkusu olsun, **bu putlar,** kendilerine tapan **birçok insanın yoldan çıkmasına sebep oldu. Şimdi, her kim** ilâhî kanunları benimseyerek **benim izimden yürürse, işte o bendendir; kim de** tebliğ ettiğim hakîkati reddedip **bana karşı gelirse; hiç kuşkusuz Sen,** günahkâr kullarına karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametlisin."**

37. "Ey yüce **Rabb'imiz! İşte ben, ailemden bir kısmını** etrafı kayalık tepelerle çevrili şu verimsiz ve **çorak vadiye, Senin Kutsal Evinin hemen yanı başına yerleştirdim ki, Ey Rabb'imiz,** Seni dâimâ hatırlasın, **namazı dosdoğru kılsınlar. Öyleyse, insanların gönüllerini onlara doğru yönelt**erek oraya akın etmelerini sağla **ve onları** her çeşit bereketli **ürünlerle rızıklandır ki,** sana güzelce kulluk edip **şükretsinler."**

38. "Ey Rabb'imiz! Hiç kuşkusuz Sen, bizim gizlediğimiz ve açığa vurduğumuz her şeyi bilirsin. Çünkü ister yerin derinliklerin**de, ister gök**lerin uçsuz bucaksız karanlıkların**da olsun, hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz."**

39. "Sonsuz şükürler olsun Rabb'ime ki, şu ihtiyar hâlimde bana İsmail'i ve İshak'ı armağan etti. Gerçekten benim Rabb'im, bütün yakarışları, bütün **duâları işitendir."**

40. "Ey Rabb'im! Beni ve soyumdan gelen iyi **insanları, namazı** dosdoğru ve devamlı **kılanlardan eyle. Duâlarımızı kabul eyle, ey** yüce **Rabb'imiz!**

41. "Ey Rabb'imiz! Hesabın görüleceği o dehşetli **Gün beni, ana - babamı ve** bütün **inananları bağışla!"**

İbrahim, vaktiyle kendisine söz verdiğinden dolayı, müşrik olarak ölen babası için duâ etti. (*19. Meryem: 47*). Fakat onun bağışlanmasının artık mümkün olmadığı ilâhî uyarıyla kendisine bildirilince, onun için duâ etmekten vazgeçmişti (*9. Tevbe: 114*).

42. Ey hak yolunun yolcusu! **Sanma ki Allah, zâlimlerin yaptıklarından habersizdir!** Hayır! **O sadece, gözlerin dehşetle yerinden fırlayacağı bir Güne erteliyor onları.**

43. O dehşet gününde, **başları** göğe **dikilmiş, bakışları** bir noktaya **kilitlenmiş ve** yerlerinden fırlayacakmış gibi çarpan **yürekleri bomboş bir hâlde,** Rab'lerinin huzuruna varmak üzere nefes nefese **koşacaklar.** İşte Allah'ın ertelediği o dehşetli Gün budur.

44. Öyleyse ey Müslüman! Bu korkunç gün gelip çatmadan önce **insanlığı uyar: O gün azapla yüz yüze gelen zâlimler, "Ey Rabb'imiz!" diye yalvaracaklar, "**Ne olur, **bize azıcık daha mühlet ver de, senin çağrına uyup elçilerin izinden gidelim!"** Bunun üzerine Allah, "Öyle mi?" diye karşılık verecek, **"Oysa bir zamanlar, kesinlikle helâk edilmeyeceğinize** ve kıyâmet, âhiret, cennet, cehennem diye bir şeyin olmadığına **dâir yemin edip durmuyor muydunuz?"**

45. "Üstelik, sizden önce **kendilerine zulmeden** ve bu yüzden helâke uğrayan kavim**lerin** bir zamanlar **yaşamış oldukları yerlerde yaşıyordunuz ve onlara neler yaptığımızı da biliyordunuz. Ayrıca size,** ibret almanızı sağlayacak nice **misaller de vermiştik."**

Mahşerde bunları yaşayacak olan kâfirler, bakın bugün neler yapıyorlar:

46. Gerçekten onlar, Allah'ın nurunu söndürmek için bütün mahâretlerini ortaya koymuş, en sinsi **tuzaklarını kurmaktalar; ama Allah katında da onlara tuzak var; isterse onların tuzakları, dağları yerinden oynatacak** derecede güçlü ve etkili **olsun!**

47. O hâlde, ey şanlı Elçi! Kâfirlere birazcık mühlet verdi diye, **sakın Allah'ın, elçilerine verdiği sözden cayacağını sanma!** Allah, kendi yolunda cihâdı terk etmedikleri sürece, müminleri kesinlikle zafere ulaştıracak, zâlimleri ise helâk edecektir. Çünkü **Allah azizdir,** mutlak güç ve otorite sahibidir; ezilen, sömürülen ve hakları çiğnenen mazlum ve çaresiz kulları adına **intikam alandır!** Ve asıl intikam, âhiret gününde alınacak:

48. O Gün, şu üzerinde yaşadığınız **arz,** kıyâmetin kopmasıyla paramparça edilecek ve yeryüzü tamamen değişerek **bambaşka bir arza dönüşecek,** mevcut **gökler de** aynı şekilde yok edilip, yerini bambaşka göklere bırakacak; yani, bilinen tüm evren tepeden tırnağa değişikliğe uğrayacak ve onun yerine, âhiret âlemi denilen bambaşka bir evren kurulacak. İşte o zaman, bütün insanlar kabirlerinden kalkacak ve yaptıklarının hesabını vermek üzere, her şeyin üzerinde **ezici kudrete sahip olan O biricik ilâhın, Allah'ın huzuruna çıkacaklar.**

49. Ve o gün, bütün suçluların zincirlere vurulmuş olduğunu göreceksin.

50. Elbiseleri, zift gibi kapkara, sakız gibi yapışkan, alevi görür görmez parlayan, çirkin kokulu, kızgın ve çamurumsu bir madde olan **katrandan olacak, yüzlerini de** alev alev **ateş bürüyecek.**

51. Böylece Allah, herkese kazandığının karşılığını tam olarak vermiş olacak. Gerçekten de Allah, hesabı çabuk görendir.

52. O hâlde, dinleyin, ey insanlar! **Bu** Kur'an**, tüm insanlığa** yöneltilen **bir çağrıdır; ta ki,** zâlimler **onun sayesinde uyarılsınlar, Allah'tan başka ilâh olmadığını bilsinler ve akıl sahipleri,** bu hikmetli sözleri **düşünüp öğüt alsınlar!**

15. HİCR SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Yûsuf sûresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, sekseninci ayetinde geçen ve Semud kavminin helak edildiği bölgenin adı olan "Hicr" kelimesinden almıştır. 99 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Râ. (*2. Bakara: 1, 23, 24*) Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: **Bunlar,** insanlığı aydınlatmak üzere gönderilen son ilâhî **Kitabın,** yani okunsun, anlaşılsın ve hayata hükmetsin diye gönderilen ve dâimâ gündemde tutulması gereken **apaçık** ve anlaşılır **Kur'an'ın ayetleridir.**

2. Bu apaçık ayetlerden yüz çevirerek hakîkati **inkâr edenler, zaman zaman** içlerinden, **"Keşke Müslüman olsaydık!" diye derin bir özlem duyarlar.** Fakat yersiz gururları ve dünya hayatına karşı tutkuları yüzünden, yüreklerinde zaman zaman depreşen bu duyguyu sürekli bastırır, iç dünyalarının derinliklerinden gelen sesi duymazlıktan gelirler. İşte bu yüzdendir ki, ölüm meleği karşılarına dikildiği gün, "Ah, keşke fırsat varken biz de Müslüman olsaydık!" diyerek hayıflanacaklar, fakat son pişmanlık fayda vermeyecek.

3. O hâlde, ey Müslüman! **Onları** şimdilik kendi hallerine **bırak;** hayvanlar gibi **yiyip içip zevklensinler ve** sonu gelmeyen hevesleri, doymak bilmeyen arzuları, gözlerini kör eden ihtirâsları ve **boş ümitleri**

onları oyalasın dursun; bu gidişin sonunda, kendilerini nasıl bir felâketin beklediğini **yakında öğrenecekler!** Şimdilik, doğru yola yönelmeleri için onlara azıcık daha mühlet vereceğiz, fakat vakti gelince işlerini bitireceğiz. Unutma ki:

4. Biz, insanlık tarihi boyunca **hiçbir toplumu,** önceden tarafımızdan **bilinen bir yazgıları,** belirlenmiş hayat süreleri **olmadan helâk etmedik.** Ve ilâhî hikmet uyarınca belirlenen bu yazgıya göre, her birine helâk edilmeden önce belli bir süre tanınmıştı:

5. İlâhî yasalara göre, helâk edilme vakti gelen **hiçbir toplum, ecelini** bir an **öne alamayacağı gibi, onu** bir an **geciktiremez de.** Hal böyleyken:

6. İnkârcılar, seninle güya alay ederek, **"Ey kendisine** Kur'an adında bir **uyarı gönderilen adam!" diyorlar, "Hiç kuşku yok ki, sen** cinlerin istilasına uğramış bir deli, **bir mecnunsun!"**

7. "Eğer Peygamberlik iddianda **doğru isen, haydi melekleri karşımıza getirsene!"**

8. Ey kâfirler! **Biz melekleri,** kâfirlerin anlamsız isteklerini karşılamak için değil, **ancak** belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda, yani **hak ile göndeririz ve o zaman, onlara mühlet de verilmez,** derhal işleri bitirilir. Çünkü melekler, ancak imtihân bittiğinde gönderilir ki, bu da zâlimlerin sonu demektir.

Eğer kâfirler, alay ve iftiralarla elçimizi susturabileceklerini, baskı ve işkencelerle Allah'ın nurunu söndürebileceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar:

9. Şunu iyi bilin ki, bu zikri, yani Kur'an'ı **indiren Biziz ve onu** her türlü tahrifâttan, ilave ve eksiltmelerden **koruyacak olan da, elbette yine Biziz!**

Buna rağmen inkârlarından vazgeçmeyecek olurlarsa, üzülme ey Peygamber ve ey Müslüman!

10. Doğrusu, senden önceki toplumlara da nice **elçiler,** nice tebliğciler **göndermiştik.**

11. Onlara ne zaman bir elçi gelse, mutlaka onunla alay ederlerdi. Çünkü yeryüzü nîmetlerine aşırı bağlılık, kibir, inatçılık ve haksız önyargılar gözlerini kör etmişti. Demek ki, hakîkati inkâr eden bütün zâlimlerin değişmez bir ortak özellikleri var: İlâhî dâvet karşısında, küstahça takındıkları o alaycı tavır!

12. İşte böylece Biz onu, tavır ve davranışlarıyla kâfirliği hak eden **suçluların kalplerine sokarız.** Bundan dolayıdır ki:

13. Öncekilerin başına gelenler ortadayken, yine de **bu** Kur'an**a inanmıyorlar.** Ve insanlık tarihinden ders alıp, zulüm ve haksızlıktan vazgeçecekleri yerde, gereksiz mûcizeler peşinde koşuyorlar:

14. Eğer üzerlerine gökten Arş'a uzanan **bir kapı açsak da oradan yukarı çıksalardı,**

15. Yine de "Herhâlde büyülenerek **gözlerimiz perdelendi; evet evet, bize mutlaka büyü yapılmış olmalı!" diyecek** ve kesinlikle iman etmeyecek**lerdi.** Çünkü bundan çok daha büyük mûcizeleri görüyorlar da, yine de iman etmiyorlar:

16. Şüphesiz Biz, uzayın derinliklerine büyük takım yıldızları serpiştirerek, **göğe** muazzam **burçlar yerleştirdik ve onu,** hayranlık ve ibretle **seyredenler için,** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan gökcisimleriyle **süsle**yip güzelleştir**dik.**

17. Ve göğü, bütün lânetli şeytanların istilâsın**dan koruduk.** Dolayısıyla, ister cin ister insan olsun, hiçbir şeytan, evrenin boyutlarını aşıp melekler katına yükselemez, gayble ilgili bilgiler çalmak üzere burçlara yükselip melekler arasındaki konuşmaları dinleyemez.

18. Ancak, meleklere yakın bir yapıya sahip olan bu cinlerden, melekler arasında geçen konuşmaları gizlice dinlemeye kalkışarak **kulak hırsızlığı yapan olursa, onun da peşine derhal parlak bir alev** şeklinde bir yıldız, bir göktaşı **takılır** ve onu yakıp küle çevirir. Şu hâlde: Geleceği bildiğini iddia eden kahinler, medyumlar, falcılar kesinlikle yalan söylüyorlar. Gaybî bilgilerle dolu olan bu Kur'an, hiçbir cin veya şeytanın müdâhalesine maruz kalmadan, asıl şekliyle insanlığa ulaştırılmıştır.

Bunlar, göklerdeki mucizelerdi.

19. Yeryüzüne gelince; onu canlıların üreyip gelişmesine uygun bir şekilde **yayıp döşedik, üzerine sarsılmaz dağlar yerleştirdik ve orada,** mükemmel bir denge kurarak miktarı, şekli, tadı... **belli bir ölçüye göre ayarlanmış nice bitkiler yetiştirdik.**

20. Orada hem sizin, hem de rızkını sizin vermenize imkân olmayan sayısız bitki ve hayvan türleri **için** hayâtî öneme sahip nice **besin kaynakları yarattık.**

21. Göklerde ve yerde, nimet ve lütuf nâmına **hiçbir şey yoktur ki,** ana kaynağı ve **hazinesi Bizim katımızda olmasın fakat Biz onu** öyle gelişigüzel değil, **ancak belirli bir** hikmet ve **ölçü ile göndermekteyiz.**

22. Gerek çiçek tozlarını taşıyıp bitkilerdeki erkek ve dişi unsurlar arasında döllenmeyi sağlamak, gerekse su buharlarını sürükleyerek yağmur yüklü bulutlar oluşturmak üzere, **rüzgârları aşılayıcı olarak gönderiyoruz;** böylece **gökten** sağanak sağanak **su indiriyor ve bu**

sayede sizin su ihtiyacınızı karşılıyoruz. Yoksa siz onu böyle dağlarda, pınarlarda, bulutlarda, yeraltında **depolayamazdınız.**

23. Gerçek şu ki; hayat veren de Biziz, öldüren de Biz. Bütün yaratılmışlar, bütün bu fani varlıklar âlemi öldükten sonra **bâkî kalacak olan da,** sadece **Biziz!**

24. Hiç kuşkusuz Biz, sizden önce gelip geçenleri de biliriz, sizden sonra gelecek olanları da. Ayrıca, iyilik yapmakta öne geçenleri de biliriz, hayır yarışında geride kalanları da.

25. Ve elbette Rabb'in, yaptıklarından dolayı hesaba çekmek üzere, insanların ve cinlerin **hepsini** mahşer gününde bir araya **toplayacaktır.** Öyle ya, **Allah,** her şeyi **bilendir;** her konuda en âdil hükmü veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapan bir **hakîmdir.** İşte bu hikmet gereğince:

26. Gerçekten Biz ilk **insanı,** vurulduğu zaman tın tın öten **kuru bir çamurdan,** belirli bir ölçü ve terkibe göre **şekil verilmiş bir balçıktan yarattık.**

27. Cinlerin atası olan İblis**e gelince, onu da** Âdem'i yaratmadan çok **daha önce,** maddenin özüne işleme özelliğine sahip **zehirli** ve dumansız **bir ateşten yaratmıştık.**

28. Ve hani Rabb'in, meleklere demişti ki: "Ben kupkuru bir çamurdan, şekil verilmiş balçıktan bir insan yaratacağım."

29. "Ona muntazam bir insan kıvamında **şekil verip ruhumdan** can **üflediğim zaman, derhal onun önünde secdeye kapanın!** Saygıyla **O'na** boyun eğin**!"**

30. Böylece meleklerin hepsi, Allah'ın emrine uyup Âdem'in huzurunda **secde ettiler** saygıyla eğildiler.

31. Fakat aslen bir cin olan **İblîs hariç; o,** kibrinden dolayı Âdem'in önünde boyun eğmeye yanaşmadı **secde etmedi.**

32. Allah, **"Ey İblîs!" dedi, "Sana ne oluyor da, secde etmekten kaçınıyorsun.** Âdem'in üstünlüğünü kabul edip onun önünde eğilmekten gocunuyorsun?"

33. İblîs, **"Kupkuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattığın bir insanın önünde secde etmek,** boyun eğmek **bana yakışmaz!" diye karşılık verdi.**

34. Bunun üzerine Allah, **"Haydi derhal çık öyleyse,** içerisinde yaşadığın **bu** cennet makâm**ından!** Çünkü melekler arasında yaşamaya hakkın yok senin! **Artık sen,** emrime itaat etmediğin için ilâhî rahmetten yoksun kalarak **lânetlenmeye mahkûmsun!"**

35. "Ve bu lânet, tâ mahşer gününe kadar senin ve taraftarlarının **peşini bırakmayacak!"**

36. İblîs, **"Ey Rabb'im! Öyleyse,** hesaba çekilmek üzere tüm insan ve cinlerin yeniden **diriltilecekleri güne kadar bana mühlet ver** de, önünde eğilmemi emrettiğin bu insanın ne kadar değersiz bir varlık olduğunu göstereyim!" **dedi.**

37. Allah, **"Pekâlâ, sana mühlet verilmiştir!" buyurdu.**

38. "Ama Diriliş gününe kadar değil, **vakti** ancak benim tarafımdan **bilinen** ve tüm yaratıkların başına kopacak o Kıyâmet **Gün**üne **kadar."**

Allah dileseydi, İblîs'i oracıkta yok edip işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, İblîs'e süre verdi.

39. İblîs, hatasını anlayıp tövbe edeceği yerde, kendi günahını Allah'a isnat ederek daha büyük günahlara yöneldi: **"Ey Rabb'im!" dedi, "Madem ki beni saptırdın,** ben de insanları saptırmak için **yeryüzünde** ne kadar çirkinlik ve kötülük varsa, hepsini allayıp pullayıp **onların gözünde süslü göstereceğim ve** böylelikle, **hepsini kandırıp yoldan çıkaracağım!"**

40. "Ancak içlerinden, Sana yürekten bağlanan **samîmî kulların hariç!** Çünkü onları saptırmama imkân yok!"

41. Bunun üzerine Allah, şöyle **buyurdu: "**Bu bahsettiğin samîmî kullarımın izlediği yol var ya, **işte** her türlü şeytânî ayartmalara karşılık bizzat **Benim koruma ve güvencem altında bulunan dosdoğru yol, budur."**

42. "Gerçek şu ki, kendi özgür irâdeleriyle **senin peşine takılan azgınların dışında, benim kullarım üzerinde senin hiçbir zorlayıcı gücün olmayacaktır."**

43. "Ve buna rağmen senin peşinden gidecek olurlarsa, **hepsinin varacağı yer, kesinlikle cehennem olacaktır!"** Öyle bir cehennem ki:

44. Onun tam **yedi** katı ve her katın ayrı birer **kapısı olup, her kapı için,** günahlarının derecesine göre **o** azg**ınlardan birer grup ayrılmıştır.** Öte yandan:

45. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınanlar ise,** sonsuz nîmetlerle bezenmiş **cennet bahçelerinde, pınar başlarında olacaklar.** Ve melekler, onları şu sözlerle karşılayacaklar:

46. “Cennete hoş geldiniz; **huzur ve güven içerisinde girin oraya!”**

47. Ve Biz, cennete giren bu bahtiyârların, dünyadayken aralarında çıkan tartışmalardan dolayı **yüreklerinde** kalmış olabilecek **kin ve nefret duygularını söküp ata**rak, onları bütün olumsuz duygu ve düşüncelerden arındıra**cağız;** öyle ki, **birbirleriyle kardeş olarak köşkler üzerinde** sevinç ve neşe içerisinde **karşı karşıya oturacaklar.**

48. Orada her arzuları anında gerçekleşecek ve hiçbir şekilde hastalık, yaşlılık, sıkıntı, zahmet, bıkkınlık ve **yorgunluk dokunmayacak onlara ve oradan asla çıkarılmayacaklar.**

49. O hâlde, ey Peygamber! **Kullarıma, Benim —**tövbe edildiği takdirde— bütün günahları **bağışlayan,** son derece şefkatli ve **merhametli** bir Allah **olduğumu anlat!**

50. Ve aynı zamanda, **Benim azâbımın can yakıcı bir azap olduğunu da!**

İşte, rahmetimin ve gazâbımın tecellî ettiği iki örnek, İbrahim Peygamber ve Lut kavmi:

51. Onlara, İbrahim’in gerçekte birer melek olan **misafirlerinden söz et:**

52. Hani insan sûretindeki bu melekler **onun yanına geldiklerinde, “Selâm** sana ey İbrahim!” **demişlerdi.** İbrahim, ikram ettiği yemeği geri çevirdiklerini görünce, **“Doğrusu,** şu tavrınızla **bizi korkutuyorsunuz!” diye karşılık vermişti.**

53. Bunun üzerine melekler, **“Korkma, biz** Allah’ın görevlendirdiği melekleriz ve **seni,** eşin Sâre’den olacak İshak adında **bilgili bir oğul ile müjdelemeye geldik!” dediler.**

54. İbrahim, **"Üzerime ihtiyarlık çökmüşken mi beni müjdeliyorsunuz?** Ben kocamış bir ihtiyar, eşim de kısır olduğu hâlde, nasıl çocuğumuz olabilir ki? **Siz beni neyle müjdeliyorsunuz,** farkındasınız değil mi?**" dedi.**

55. Melekler, **"Biz sana, gerçek**leşmesinde asla kuşku olmayan **bir müjde verdik; sakın** Allah'ın lütuf ve rahmetinden **ümitsizliğe düşenlerden olma!" dediler.**

56. İbrahim, "Haklısınız!" **dedi, "Yoldan çıkmış olanlardan, başka kim** kendisine bunca nîmetleri bahşeden **Rabb'inin** sonsuz **rahmetinden ümit keser?"**

57. Ve ekledi: "Peki, öyleyse **asıl** geliş **amacınız nedir?! Ey elçiler!"**

58. "Aslında biz," dediler, "Lut Peygamberi yalanlayan **suçlu bir topluma** ilâhî gazâbı tattırmak için **gönderildik. "**

59. "Tabi ki, Lût ve **ailesi bunun dışında; onların hepsini kurtaracağız."**

60. "Ancak Lût'un kâfir **karısı hariç;** çünkü **biz, onun geride kalan** ve helâk edilen inkârcı**lardan olmasına karar verdik."** Bu konuşmanın ardından melekler, şehri helâk etmek üzere Sodom'a geldiler:

61. Nihâyet elçiler, yakışıklı birer delikanlı sûretinde **Lût'un evine geldiler.**

62. Lût onlara, **"Doğrusu siz,** buralarda **tanınmayan kimselersiniz.** Yabancı olduğunuz anlaşılıyor, şehir halkına karşı aman dikkatli olun!**" dedi.** Bu arada, şehre yabancıların geldiğini duyan kâfirler, Lut'un evini basmaya kalktılar. Lut, çaresizlik içinde kıvrandığı bir sırada:

63. Melekler gerçek kimliklerini açıklayarak, **"Hayır!" dediler,** "Sakın ümitsizliğe düşme! Çünkü **biz sana, onların şüphe edip durdukları şeyleri getirdik.** Yani, onların ölüm fermanını infaz etmeye geldik."

64. "Çünkü kör bir tesadüf bizi getirmedi buralara. Aksine, belli bir hikmet doğrultusunda, Allah'ın hükmünü gerçekleştirmek için, **hak ile geldik sana; elbette biz, doğru söylüyoruz."**

65. "Şu hâlde, gecenin uygun **bir vaktinde** şehri terk etmek üzere **ailenle birlikte yola çık ve** yürüyüş esnasında **onları geriden takip et! İçinizden hiç kimse** kâfirlerle birlikte olma özlemiyle **geriye dönüp bakmasın!** Ancak karın hariç; çünkü o, kâfirlerle birlikte helâk edilecek. O hâlde, **size emredilen yöne doğru** hiç durmadan **yürüyün!"**

66. Böylece, elçilerimiz aracılığıyla **Lut'a şu hükmü bildirdik: "Gün doğarken, bu** azg**ınların kökü tamamen kazınmış olacak."**

Şimdi, meleklerin gerçek kimliklerini henüz açıklamadıkları olayın başına geri dönelim:

67. Şehre gelen genç ve yakışıklı yolcuların, Lut'un evinde misafir olduğunu haber alan **şehir halkı, —**ki pek çoğu eşcinsel insanlardı— iğrenç zevklerini tatmin edeceklerini düşünerek **sevinç içerisinde gel**ip Lut'un karşısına dikil**diler.**

68. Lut onlara, **"Bunlar benim misafirimdir, ne olur beni utandırmayın!"**

69. "Allah'tan korkun da, beni rezil etmeyin!" dedi.

70. Fakat onlar, gözleri dönmüş bir hâlde, **"Biz seni başkalarının işine karışmaktan men etmemiş miydik?" dediler.**

71. Lut, **"İşte kızlarım;** cinsel duygularınızı tatmin etmek için bir şey **yapacaksanız,** erkek erkeğe sapık ilişkilere girmek yerine, kızlarımla veya şehirdeki diğer kadınlarla evlenip meşrû ve doğal yollarla yapın bunu!" **dedi.** Fakat uyarılar fayda vermiyordu:

72. Ey Muhammed! **Senin hayatına yemin olsun ki,** gözlerini şehvet ve ihtirâsın kör ettiği bu insanlar, ne yaptıklarını bilmez bir hâlde, **sarhoşlukları içerisinde bocalayıp duruyorlardı.** Dolayısıyla, kendilerini Allah korkusuna çağıran, inansınlar ve kurtulsunlar diye durmadan çalışıp çabalayan Lut'un çabaları hiçbir yarar sağlamayacaktı. Bu yüzden, Lut'u ve ailesini o gece o şehirden çıkarıp kurtardık. İnkârcılara gelince:

73. Güneş doğarken, müthiş bir gürültü kıskıvrak **yakalayıverdi onları.**

74. Böylece, şiddetli bir azap ile **onların** yaşadığı şehrin **altını üstüne getirdik ve üzerlerine,** ateşte **pişip sertleşmiş** kızgın **taşlar yağdırdık!**

75. İşte bütün bunlarda, işâretlerden anlam çıkararak olayların altında yatan gerçekleri okuyabilen, Allah'ın verdiği akıl ve sağduyuyu bu yolda kullanabilen **kimseler için nice dersler ve ibretler vardır.**

76. Üstelik geçmişte helâk edilmiş olan **bu** şehirlerin ibret verici kalıntıları, bugün **hâlâ işlemekte olan bir yol üzerinde**ki Lut Gölü'nde**dir.** Onları görüp de ibret almıyorlar mı?

77. Evet, gerçekten de bütün bunlarda, Allah'ın sınırsız ilim, kudret, merhamet, hikmet ve adâlet sahibi yani bir tek rab ve ilâh olduğuna **iman etmek isteyenler için nice dersler ve ibretler vardır.**

78. Medyen ve **Eyke halkı da zulüm ve haksızlıkta çok ileri gitmiş** ve kendilerine gönderilen Şuayb'ı inkâr etmiş**lerdi.**

79. Biz de onları, karanlık bir günün "gölge azâbı" ile yok ederek **gereken cezaya çarptırdık.** Medyen ve Eyke; **her ikisi**nin harâbeleri **de,** Hicâz ile Filistin arasında, bugün dahî **gözler önünde duran bir yol üzerindedir** ve zâlimleri nasıl bir âkıbetin beklediğini anlatan birer ibret belgesi olarak durmaktadır.

80. Hicâz'ın kuzeyindeki **Hicr** denilen bölgede yaşamış olan Semud **halkı da,** kendilerine gönderilen Sâlih Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın, kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr ederek bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

81. Oysa Biz onlara, hakîkati açıkça gözler önüne seren **mûcizelerimizi göstermiştik, fakat hepsine de sırt çevirmişlerdi.**

82. Sarp kayalıkları oyarak, güya **kendilerine güvenli evler yapıyorlardı.**

83. Ama bir **sabah vakti,** kulakları sağır eden **korkunç** bir **gürültü yakalayıverdi onları.**

84. Ve âhireti kaybetme uğruna **kazandıkları** ne varsa, hiçbiri **onları** Allah'ın azâbından **kurtaramadı.** Çünkü zâlimler, —zaman zaman geçici bir üstünlük elde etmiş görünseler de— eninde sonunda yok olmaya mahkûmdurlar. Öyle ya:

85. Biz gökleri, yeri ve bunların arasındakileri, ancak hak, hukuk ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yarattık.** İşte bunun içindir ki, mutlak adâletin gerçekleşeceği Son **Saat muhakkak gelecek** ve her hak sahibine, hak ettiği karşılık tam olarak verilecek**tir. O**

hâlde, ey Müslüman! Allah'ın ayetleriyle henüz tanışmamış olan bu insanlara Kur'an'ı duyurmaya devam et! Onların kaba ve sert davranışlarına karşı, mümine yakışan bir edep ve olgunlukla cevap ver ve **onlara güzellikle davran.** Üzerine düşeni yaptıktan sonra, Rabb'inin hükmüne güven:

86. Çünkü senin Rabb'in, her şeyi **yaratan,** her şeyi **bilendir.** Bunun içindir ki:

87. Gerçekten Biz sana, hayatın her cephesini kuşatan; yani insanın bulunduğu her yerde sürekli okunarak ve gündemde tutularak **tekrarlanan yedi ayet**li Fâtiha sûresini —ki Kur'an'ın anahtarı, özü ve esasıdır— **ve** Fâtiha'nın açılımı olan **şu yüce Kur'an'ı bahşettik.** İşte bu, bir kula dünyada verilebilecek en büyük nîmettir. O hâlde, bu nîmetin kıymetini iyi bil; Kur'an'ı terk ederek mal ve servet yığma yarışına giren gâfillere imrenme:

88. Sakın onlardan bazılarına geçici olarak **verdiğimiz dünya malına gözünü dik**ip Allah'ın kitabını terk et**me ve** size karşı üstünlük taslıyorlar diye **onlardan dolayı da üzülme;** onların hor ve hakir gördüğü **müminlere,** tam bir alçakgönüllülük ve şefkatle **kol kanat ger**meye devam et**!**

89. Ve bu yüce Kur'an'ı tüm insanlığa tebliğ ederek **de ki: "Hiç kuşkusuz ben,** zulüm ve haksızlıklara son vermediğiniz takdirde, başınıza gelmesi kaçınılmaz olan felâketlere karşı sizi **açıkça uyaran bir haberciyim!"**

90. Ey insanlar! İşte size mesajımızı gönderdik, **tıpkı** daha önce kendilerine gönderilen kutsal Tevrat, Zebur ve İncil'i tahrif ederek düşman gruplara ayrılan o **bölücülere indirdiğimiz gibi.**

91. Onlar ki, şimdi de **Kur'an'ı** —bir kısmını kabul, bir kısmını reddederek— **paramparça ediyorlar.**

92. Rabb'ine yemin olsun ki, onların hepsini mutlaka hesaba çekeceğiz!

93. Hem de **yaptıkları** bütün tavır ve davranışlar**ından!**

94. O hâlde, ey Müslüman! **Sen,** birilerini ürkütmeme adına veya kitlelerin anlayışına ters düşüyor gerekçesiyle bir kısım inanç ve ilkeleri örtbas etmeden, fakat nezaket ve hikmeti de elden bırakmadan ve bıkıp usanmadan, **sana** açıklaman **emredilen** hakîkat**leri** korkusuzca **haykır! Ve** başka güçlerin hükmüne boyun eğerek, birtakım düzmece ilâhları Allah'a ortak koşan o **müşriklerden** ve onların hayat tarzından **uzak dur!** Sen onları Bize bırak:

95. Allah'ın dinini ve Müslümanları aşağılayan bu **alaycılara karşı, Biz sana yeteriz!**

96. Allah'a inanmakla birlikte, birtakım sahte ilâhları itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya makâm, şöhret, servet, ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek **Allah ile beraber başka tanrılar edinen bu insanlar,** kimin aşağılık bir duruma düşeceğini **yakında görecekler!**

97. Onların söyledikleri çirkin ve incitici sözler **yüzünden yüreğinin daraldığını elbette biliyoruz.**

98. Buna karşılık sen, **Rabb'ini övgüyle yüceltere**k söz ve davranışlarınla **O'nun mükemmelliğini ilan et ve** iman cephesinde yerini alarak, O'nun huzurunda **secdeye kapanan** Müslüman**lardan** bir nefer, İslâm toplumunun aktif bir üyesi **ol!**

99. Ve ölüm denilen **kesin gerçek kapını çalıncaya dek, Rabb'ine kulluk** ve ibâdete devam **et!**

16. NAHL SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Hz. Peygamber'in Medîne'ye hicretinden kısa bir süre önce indirilmiştir. Nahl, balarısı demektir. Bu adı, Allah'ın yönlendirmesiyle insan için hârika bir gıda üreten balarısından söz eden 68-69. ayetlerden almıştır. 128 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey müşrikler! Başınıza gelecek azâba karşı sizi uyaran Elçiye ısrarla ve inatla karşı gelerek ona küstahça meydan okuyuşunuzdan dolayı, **Allah'ın** azap **emri gelmiştir.** Şöyle ki; artık tebliğ ve uyarı dönemi bitmiş, Müslümanların bir toplum oluşturarak küfre karşı savaşmalarının zamanı gelmiştir. Bundan böyle karşınızda, baskı ve işkencelerinizi sineye çeken, size tatlı tatlı öğüt veren dâvetçiler değil, zulüm ve haksızlıklara kılıçla karşı koyarak Allah yolunda savaşan mücahitler göreceksiniz! İşte bundan dolayı, bütün Müslümanların Medîne'ye hicret etmesi ve kâfirlere Allah'ın azâbını tattıracak İslâm ordularının kurulması için Allah'tan emir gelmiştir! Artık sizi hangi felâketlerin beklediğini, pek yakında göreceksiniz! **O hâlde, onun çabucak gelmesi için sabırsızlanmayın!** Şunu da iyi bilin ki, müşriklere vaadedilen azâbın —ilâhî hikmet uyarınca— henüz gelmemiş olması, sahip oldukları inanç sisteminin Allah tarafından onaylandığı anlamına gelmez. Tam aksine, **Allah onların** düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; itaat

edilecek mutlak otorite kabul ederek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

2. Allah, **"Benden başka ilâh yok; o hâlde, Bana karşı gelmekten titizlikle sakının!" diyerek** insanlığı **uyarmaları için, kullarından dilediğine, kendi katından** bir **ruh —**yani gönüllere hayat veren vahiy— **ile melekleri gönderir** ve bu seçkin kulları Peygamberlikle görevlendirir.

3. Çünkü Allah, **gökleri ve yeri** anlamsız ve boş yere değil, belli bir hikmete uygun olarak, yani **hak ile yaratmıştır. O, müşriklerin** ilâhlık pâyesi vererek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir!**

4. Allah, **insanı nutfeden,** bir damlacık **sudan yarattı, fakat** şimdi **o,** kendisini yaratan Rabb'ine karşı **apaçık bir hasım kesilmiş!**

5. Evcil hayvanları yaratan da O'dur. Onların yünleri, tüyleri ve kılların**dan, ısınmanızı** sağlayan giysiler **elde eder,** sütlerinden, yumurtalarından **faydalanır ve bir kısmının da etini yersiniz.**

6. Ayrıca, sabahleyin onları sürüler hâlinde otlağa **çıkarırken, akşamleyin** ağıllarına geri **getirirken,** sizi büyüleyen apayrı **bir güzellik vardır onlarda.**

7. Ve ancak güçlükle varabileceğiniz uzak **diyarlara, yüklerinizi onlar taşırlar. Rabb'iniz gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.**

8. Hem binek hayvanı, hem de seyrine doyum olmayan bir güzellik, **bir süs olarak** soylu ve endamlı **atları, katırları ve merkepleri** yaratan da O'dur. Bunlardan başka, henüz **bilmediğiniz daha nice** nimetler **yaratmaktadır.** Çünkü insan, yaşamak için bunlara muhtaçtır. Fakat onun dünya ve âhiret mutluluğunu sağlayacak doğru bir inanç sistemine ve

sağlıklı hukuk kurallarına duyduğu ihtiyaç, bundan çok daha büyüktür. Şimdi düşünün; insanın bütün ihtiyaçlarını bilen ve bahşettiği sayısız nîmetlerle bunları karşılayan Allah, din gibi hayatın ta kendisi olan konuda hiçbir düzenleme yapmamış ve insanı, sınırlı aklı ve tecrübesi ile baş başa bırakıp karanlıklar içinde bocalamaya terk etmiş olabilir mi? Elbette hayır!

9. Peygamber ve Kitap göndererek insanlığı **doğru yola iletmek** ve bu yolu dikenlerden, engebelerden arındırmak **Allah'a düşer.** Çünkü mutlak doğruyu bulma konusunda insan aklı yeterli değildir ve bu yüzden, her zaman **doğru yoldan sapanlar vardır** ve olacaktır da. Nitekim insanlık tarihi, bunun örnekleriyle doludur. Gerçi Allah **dileseydi,** sizi tüm yaratılmışlara üstün kılan irâdenizi elinizden alır ve **hepinizi** zorla imana getirerek **doğru yola iletebilirdi.** Fakat imtihân hikmeti gereğince, dilediğiniz inanç ve hayat tarzını özgürce seçmenize izin verdi. Zira insan, ancak kendi özgür irâdesiyle ve bilinçli olarak doğru yolu seçtiği takdirde gerçek anlamda ahlâk ve erdemliliğe ulaşabilir. Kaldı ki, etrafınızda sizi doğru yola iletecek o kadar mûcize, o kadar delil var ki:

10. Hem içme suyu ihtiyacınızı karşılayan, hem de hayvanlarınızı **otlatabileceğiniz çayırların yetişmesini sağlayan yağmurları gökten indiren O'dur.** Öyle ki:

11. Bu su **ile** Allah, **sizin için ekinler, zeytinler, hurmalar, üzümler ve daha nice meyveler yetiştirmektedir. İşte** bütün **bu** anlatıla**nlarda,** hakîkati keşfetmek amacıyla inceden inceye **düşünen insanlar için** Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren nice işâretler, **nice deliller vardır!**

12. Gece ile gündüzü mükemmel bir sistem hâlinde düzene koyan **ve Güneş ile Ay'ı sizin** yararlanmanız **için** koyduğu yasalara **boyun eğdiren O'dur.** Sadece bunlar mı? **Bütün yıldızlar** ve gökcisimleri, **O'nun emriyle** ilâhî-fiziki yasalara **boyun eğmişlerdir. Evet,** bütün

bunlarda, aklını kullanan insanlar için Allah'ın sonsuz kudret ve ilmini dolayısıyla yegane rab ve ilâh olduğunu ortaya koyan nice alâmetler, **nice deliller vardır!**

13. Sizin için yeryüzünde yetiştirdiği rengârenk çiçekler, ağaçlar, kuşlar, kelebekler ve benzeri göz alıcı **varlıklar da** O'nun lütuf ve şefkatinin canlı birer şahididir. **İşte** bütün **bunlarda, öğüt almasını bilen insanlar için** ilâhî sanatın ihtişâmını haykıran **nice** dersler ve **ibretler vardır!**

14. Deniz ürünlerinden **taze** ve lezzetli **et yiyebilmeniz ve takındığınız** inci, mercan, deniz kabuğu, sedef gibi **süs eşyaları çıkarabilmeniz için denizi** emrinize **boyun eğdiren de O'dur.**

Gemilerin, suları yara yara denizde akıp gittiğini görürsünüz. Allah, doğayı belli yasalara bağlı kıldı ve size varlık kanunlarını keşfetme, araç yapma, kullanma gibi yetenekler bağışladı ki, **O'nun** yeryüzüne serpiştirdiği **lütuf ve bereketlerini arayasınız ve** bunca nîmetlerinden dolayı, kendisine kulluk edip **şükredesiniz.**

15. Yerkürenin sistematik hareketleri esnasında dengesinin bozularak **sizi sarsmaması** veya depremlerin şiddetinin azalması **için oraya sapasağlam dağlar yerleştiren ve** her bölgeyi, kendisine mahsus coğrafik özelliklerden tanıyıp **yolunuzu bulabilmeniz için** orada **ırmaklar ve** doğal **yollar yaratan da,** yalnızca **Allah'tır.**

16. Ve Allah yönünüzü ve yolunuzu tayin edebileceğiniz **daha nice alâmetler** yaratmıştır. Sözgelimi, insanlar —özellikle de denizde veya çölde yolculuk ediyorlarsa— geceleyin **yıldızlar sayesinde yollarını bulabilirler.** İnsanın maddî anlamda doğru yolu bularak gideceği hedefe rahatça ulaşabilmesi için evrene bunca alâmetler, işâretler yerleştiren Allah'ın, onun ahlâkî ve rûhî ihtiyaçlarını görmezlikten geldiği veya doğru yolu gösterme işini başka varlıklara bıraktığı düşünülebilir mi?

17. Hiç yaratan Allah **ile yaratamayan** herhangi bir varlık **bir tutulabilir mi; hâla düşünüp öğüt almayacak mısınız?** Hem nasıl nankörlük edebilirsiniz ki:

18. Allah'ın size bahşettiği **nîmetlerini saymaya kalksanız, onları saymakla bitiremezsiniz. Allah, gerçekten de çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Fakat aynı zamanda, cezalandırıcıdır da.

19. Unutmayın ki **Allah, gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz her şeyi** en mükemmel şekilde **bilir.** O hâlde, doğru inanç sistemini O'ndan almalısınız. Çünkü:

20. O müşriklerin, **Allah'ın berisinde** kendilerinden medet umup **yalvardıkları** ve O'nun dışında duâ edilecek birer ilâh kabul ettikleri **varlıklar hiçbir şey yaratamazlar, çünkü zaten kendileri yaratılmışlardır.** Öyleyse, yaratma gücüne sahip olmayan şeylerden hiç medet umulabilir mi?

21. Üstelik canlı bile değil, basbayağı **ölüdür bunlar, ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.** O hâlde, ey insanlar, hakîkate kulak verin:

22. Sizin ilâhınız, bir tek İlâh olan Allah'**tır.** Ve bu, o kadar açık bir gerçektir ki, aklı olan her insan bunu kabul eder. **Fakat âhirete inanmayanların** günahlarla kirletilmiş **kalpleri,** anlamsız inat ve **kibirleri yüzünden** bu dupduru hakîkati **inkâr ediyor!**

23. Hiç kuşkunuz olmasın; Allah, onların gizledikleri ve açığa vurdukları her şeyi biliyor ve hak ettikleri cezayı onlara verecektir! Çünkü **O, büyüklük taslayanları asla sevmez!**

24. Onlara, "Rabb'iniz Muhammed'e **ne indirdi?" diye sorulsa,** insanların hak dine yönelişini engellemek için, **"**Hiçbir şey indirmedi! Muhammed'in söyledikleri, **eskilerin** efsâne ve **masallarıdır!" derler.**

25. Böylece mahşer gününde onlar, hem kendi işledikleri günahları, hem de bilgisizlik yüzünden yoldan çıkardıkları câhil **kimselerin** işlemesine sebep oldukları **bazı günahları yüklenmiş olacaklar.** Tabi bu, o câhillerin boynundaki günah yükünü azaltmayacak. **Bakın, sırtlarında ne kötü bir yük taşıyorlar!**

26. Kendilerinden önceki çağlarda hüküm süren kâfir**ler de** inananlara karşı planlar hazırlamış türlü tuzaklar kurmuş, Allah'ın nurunu söndürmek için nice **hileler düzenlemişlerdi fakat Allah, onların binalarını temelinden öyle bir sarstı ki, tavanları başlarına yıkılıverdi ve** böylece, **hiç beklemedikleri bir anda,** nereden geldiğini bile anlamadıkları korkunç bir **azapla yüz yüze geldiler!** Fakat cezaları, yalnızca bundan ibaret kalmayacak:

27. Ayrıca mahşer gününde Allah **onları alçaltacak ve diyecek ki: "Hani uğrunda** müminlere karşı **düşman kesildiğiniz** sözde **ortaklarım nerede?"** Bu soru karşısında kâfirlerin dilleri tutulacak, âdetâ ölüm sessizliğine bürünecekler. **Kendilerine** Kitap ve Peygamberler aracılığıyla **ilim verilmiş olanlar ise, "İşte bugün** her türlü **rezillik ve alçaklık, inkârcılar içindir!" diyecekler.**

28. Onlar ki, işledikleri günahlar sebebiyle **kendilerine zulmederlerken,** ansızın gelip **canlarını alan** korkunç görünüşlü **meleklerin önünde başlarını öne eğerek, "Biz** bunları **kötülük** amacıyla **yapmıyorduk!" diye** sahte mâzeretler öne süre**cekler.** Buna karşılık melekler, **"Hayır!"** diyecekler, **"Allah, sizin neler yaptığınızı** ve hangi amaçları güttüğünüzü gâyet iyi **biliyor!"**

29. "Öyleyse, haydi girin bakalım cehennemin kapılarından içeri, hem de **sonsuza dek içerisinde kalmak üzere! Büyüklük taslayanların varacağı yer gerçekten ne kötüdür!"** Müminlere gelince:

30. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselere,** ölüm anında melekler tarafından, **"Rabb'iniz ne indirdi?" diye sorulduğunda,** **"**Elbette güzellikler, **iyilik**ler indirdi!**" diyecekler.** O hâlde, iyilik yapanlara müjde: **Bu dünyada güzel davranış gösterenlere,** daha dünyadayken **güzel bir mükâfat verilecektir.** Çünkü iyiliklerin yaygınlaştığı toplumlarda haksızlık ve zulüm en alt seviyeye indirilir, toplumsal adâlet sağlanarak karşılıklı güven ortamında huzur dolu bir hayat yaşanır. **Fakat âhiret yurdu**nda alacakları mükâfât, dünyadakinden **çok daha hayırlıdır. Evet,** dâimâ iyiliğe ve güzelliğe yönelerek kötülüklerden **sakınanların** ebedî vatanı olan o cennet **yurdu gerçekten ne güzeldir!**

31. Yani, sonsuz huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri!** İşte onlar, **içerisinde ırmaklar çağıldayan ve arzu ettikleri her şeyi bulabilecekleri bu cennet bahçelerine girecekler. Allah,** dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimseleri, işte böyle mükâfatlandırır!**

32. Onlar ki, tertemiz bir hayat yaşarlarken, güzel yüzlü **melekler** gelip incitmeden **canlarını alacak ve "Selâm sizlere,** ebedî kurtuluş ve esenliğe ulaştınız, **yaptığınız** iyi **işlerden dolayı** buyurun **girin cennete!" diye**rek müjdeyi vere**cekler.**

Şimdi, hakîkati tüm berraklığıyla gözler önüne seren bunca deliller, mûcizeler ortada dururken, bu inkârcılar tövbe edip ebedî mutluluğa ulaşmak için daha ne duruyorlar?

33. Canlarını alacak azap **meleklerin**in **karşılarına çıkagelmesini ya da Rabb'inin** azap **emrinin gerçekleşmesini mi bekliyorlar?** Oysa geçmiş toplumları ibretle incelemiş olsalardı, kendilerini ne büyük bir felâketin beklediğini anlayacaklardı. Çünkü **onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı ve** yaptıklarının cezasını en ağır biçimde ödemişlerdi! **Allah,**

hak ettikleri cezayı vermekle **onlara zulmetmiş değildi; ne var ki, onlar** bile bile kötülüğü tercih ederek **kendilerine zulmediyorlardı.**

34. Ve sonunda, yaptıkları kötülükler dönüp **kendilerini buldu ve o alay edip durdukları** azap, **onları çepeçevre kuşatıverdi!**

İşledikleri günahların, ezelden belirlenmiş ilâhî bir yazgı olduğunu öne sürerek sorumluluktan kurtulmaya çalışanlara gelince:

35. Allah'a inanmakla birlikte, birtakım sahte ilâhları itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya makâm, şöhret, servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşanlar,** günahlarını mazur gösterebilmek için **diyorlar ki: "Eğer Allah dileseydi** irâdemizi elimizden alırdı, böylece **ne biz, ne de atalarımız O'ndan başkasına kulluk etmez, O'nun hükmüne aykırı olarak hiçbir şeyi yasaklamazdık!** Madem ki bunları yapıyoruz, demek ki Allah buna izin vermiştir.**"** Aslında buraya kadar söyledikleri doğru. Fakat buradan yola çıkarak vardıkları sonuç yanlış: "O hâlde, yaptıklarımız O'nun rızasına uygundur. Öyle ya, Allah bizzat kendisinin izin verdiği şeyi niçin yasaklasın?"

Evet, gerçekten de Allah, imtihân hikmeti gereğince insana akıl ve irâde vermiş ve yaptığı kötülüklere derhal müdâhale etmeyerek bunları yapmasına izin vermiştir. Fakat Allah'ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. O'nun razı olduğu şeyleri öğrenmek için "nelere izin verdiğine" değil, "neleri emrettiğine" bakmak gerekir. Fakat inkârcılar, bunları bile bile hakîkati çarpıtıyorlar.

Onlardan önceki zâlim**ler de** buna benzer saçma gerekçelerle insan irâdesini yok sayarak **aynı şekilde davranmış** ve sonunda azâbımızı tatmış**lardı!** Göz göre göre saçma bahaneler uyduran bu insanlara karşı **elçilerin görevi,** hakîkati onlara **açıkça duyurmaktan başka ne olabilir ki!**

Şimdi, Rabb'inizin neleri emrettiğini öğrenmek ister misiniz:

36. Hiç kuşkusuz Biz, "Yalnızca **Allah'a kulluk edin;** Allah'ın otoritesini ve hükümlerini hiçe sayarak zulüm sistemini yeryüzünde kurumsallaştırmaya çalışan azgın kâfirlere, yani **tâğut**lara kul köle olmak**tan kaçının!" diye** emrimizi iletmeleri için **her topluma bir Peygamber** veya Peygamberin mesajını tebliğ eden bir davetçi **gönderdik.** Elçilerin yoğun tebliği sonucunda, **Allah onlardan bir kısmını doğru yola iletti,** vahye teslim olan bu insanlar dışında **bir kısmı da** kötülüğü tercih ettiği için **sapıklığı hak etti.** Bunun canlı örneklerini görmek istiyorsanız, **yeryüzünde gezip dolaşın da,** ayetlerimizi **inkâr eden** güçlü toplumların, medeniyet**lerin sonu nice olmuş, bir görün!**

Demek oluyor ki Allah, dilediği yolu seçmesi konusunda insanı özgür bırakmıştır. O hâlde:

37. Ey Müslüman! **Sen onların doğru yola gelmelerini ne kadar arzu etsen de, Allah** koyduğu yasalar çerçevesinde **saptırdığı hiç kimseyi** —kendisi doğru yola yönelmediği sürece— **hidâyete erdirecek değildir. Ve** bile bile sapıklığı tercih eden **bu insanlara,** Hesap Gününde **hiç kimse yardım edemeyecektir!** Neden mi?

38. İnkârcılar, "Ölüp giden bir kimseyi, Allah bir daha asla diriltmeyecektir!" diye olanca güçleriyle yemin ediyorlar. Hayır, elbette diriltecek! Çünkü **bu,** yerine getirmeyi **bizzat kendisinin üstlendiği gerçek bir sözdür; ne var ki insanların çoğu** bunu **bilmez.**

39. Allah, mahşer gününde bütün insanları yeniden diriltecek **ki, anlaşmazlığa düştükleri** bütün tartışmalı **konuları** karara bağlayarak hükmünü **açıklasın ve** böylece **inkârcılar** ne kadar **yalancı olduklarını**

görsünler! "Peki, çürüyüp gitmiş bedenleri yeniden diriltmek zor değil mi?" diyorsanız, onu Bize bırakın:

40. Biz bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona sadece "Ol!" deriz; o da hemen oluverir. Zaten bütün varlıklar, O'nun "Ol" emriyle yaratılmadı mı?

Öyleyse, Rabb'inize sonsuz güven duyarak zulme karşı mücâdeleye devam edin. Gerekirse, bu uğurda tüm sevdiklerinizi fedâ etmeye hazır olun. Sizi bu yoldan çevirebilecek her şeyi terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceğiniz yepyeni bir hayata geçiş yapın. Tıpkı, İslâm'ın ilk yıllarında, kâfirlerin baskı ve işkenceleri nedeniyle yurtlarını terk edip Mekke'den Habeşistan'a hicret eden ilk muhacirler gibi:

41. Zulme uğradıktan sonra, zulüm diyarını terk ederek **Allah yolunda hicret edenleri, bu dünyada güzel bir yurda yerleştireceğiz. Ahirette verilecek mükâfat, elbette çok daha büyüktür, bir bilselerdi!**

42. Onlar, hak dinin egemen olması için verdikleri mücâdelenin güçlüklerine **sabırla göğüs gerip, yalnızca Rablerine bel bağlayan kimselerdir.**

43. Ey Muhammed! İnkârcılar, senin diğer insanlar gibi fâni bir insan olmanı gerekçe göstererek Peygamberliğine itiraz ediyorlar. Oysa **Biz senden önce de, kendilerini vahiyle desteklediğimiz** ölümlü **adamlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Zira onlar, bütün hal ve hareketleriyle müminlere önder ve örnek olacaklardı. Ey insanlar! **Eğer** bu gerçeği **bilmiyorsanız,** Allah'ın ayetlerini iyi bilen dürüst ve güvenilir insanlara, yani **zikir ehline sorun.** Onlar da şâhitlik edeceklerdir ki:

44. Allah, her devirde insanlar arasından elçiler seçmiş ve onları, hakîkati gözler önüne seren **apaçık delillerle ve** hikmet dolu **kitaplarla** insanlığı

aydınlatmak üzere göndermiştir**. Ve işte** ey Muhammed, **sana da** hikmet, uyarı ve öğütlerle dolu **bu Zikri gönderdik ki, kendilerine indirilen** bu son ilâhî vahy**i,** —onun pratik hayata uygulanmasının bireysel ve toplumsal bir modelini de ortaya koyarak— tüm **insanlığa açıkça bildiresin ve böylece onlar,** Allah'ın ayetlerini **düşünüp ibret alabilsinler.** Fakat yine de, Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat programından yüz çevirenler olacak:

45. Peki, zulüm düzenlerini sürdürebilmek için **sinsice plânlar kuran** bu inkârcı**lar, Allah'ın kendilerini** bir gün **yerin dibine geçirmeyeceğinden, ya da hiç ummadıkları bir yerden başlarına** korkunç bir **azâbın gelmeyeceğinden nasıl emîn olabiliyorlar?**

46. Ya da refah ve zenginlikle şımarmış bir hâlde **gezip dolaşırlarken, onları** ansızın **yakalayıp helâk etmeyeceğinden —ki** buna **asla engel olamazlar—** nasıl emîn olabiliyorlar?

47. Yâhut ahlâkî değerlerin çözülmesi sonucunda, zamanla barış ve huzur ortamının yok olup toplumun içten içe çürümesiyle, Allah'ın **onları adım adım felâketlere sürüklemeyeceğinden** nasıl emîn olabiliyorlar? Fakat onların bunca nankörlüğüne karşılık Allah, onları derhal cezalandırmıyor, tövbe etmeleri için biraz daha mühlet tanıyor. Çünkü sizin **Rabb'iniz,** kullarına karşı gerçekten **çok şefkatli, çok merhametlidir.** Nitekim bu inkârcılar, etraflarına ibret gözüyle bir bakmış olsalar, Allah'ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret ve merhametini görecekler:

48. Allah'ın yarattığı varlıklara dikkat ve ibretle **bakmıyorlar mı? Onların** o görünen **gölgeleri,** güneş sistemindeki mükemmel ölçü ve dengeyi insana haykırırcasına, nasıl da sabah akşam **bir sağa bir sola dönerek Allah'**ın koyduğu doğal yasalar**a alçakgönüllü olarak boyun eğiyorlar.**

49. Ve zaten, **göklerde ve yerde bulunan bütün varlıklar Allah'a secde ederler.** Müminler kendi istek ve irâdeleriyle, diğer yaratılmışlar da bağlı oldukları doğa yasalarına uyarak ister istemez Allah'a boyun eğerler. Allah'a isyan eden bir kâfir bile, yiyip içerken, nefes alıp verirken; kalbi, ciğerleri ve bağırsakları çalışırken... ilâhî kanunlara itaat etmektedir. Müşriklerin tanrılaştırdığı o **melekler de, asla kibre kapılmaksızın** Allah'a boyun eğmektedirler. Öyle ki:

50. Üzerlerinde mutlak egemen **olan Rablerinden korkar ve** yalnızca **kendilerine emredileni yaparlar.** İşte bu yüzden:

51. Allah, "Sakın O'ndan başkasının otoritesine boyun eğip de **kendinize iki**nci bir **tanrı edinmeyin!" buyurdu, "**Çünkü sizin Rabb'iniz, eşi ve ortağı olmayan **bir tek ilâhtır! O hâlde** başka hiç kimseden değil, **yalnızca Benden korkun!"**

52. Madem ki, **göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi O'nundur,** şu hâlde **kulluk ve itâat de dâimâ O'na** olmalı**dır; hal böyleyken, hâlâ Allah'tan başka birilerinden mi çekineceksiniz?**

53. Size ulaşan her nîmet Allah'tandır. Nitekim, **başınıza bir belâ geldi mi, hemen O'na** el açıp **yalvarırsınız.**

54. Fakat Allah **bu belâyı üzerinizden kaldırır kaldırmaz, içinizden bazıları çok geçmeden** ettiği duâları unutur ve başkalarına kulluk ederek **Rablerine ortak koşarlar.**

55. Böylece, kendilerine bahşettiğimiz nîmetler**e nankörlük etmiş olurlar.** Ey nankörler, şimdilik keyfinize göre **yaşayın bakalım; yakında** başınıza neler gelecek, **göreceksiniz!**

Müşrikler, ekinlerinden ve hayvanlarından bir kısmını (*6. En'âm: 136*) Allah ile putları arasında bölüştürürlerdi:

56. Kendilerine bahşettiğimiz nîmetlerden, haklarında hiçbir **bilgiye sahip olmadıkları** ve yalnızca atalarını körü körüne taklit ederek bağlandıkları sözde ilâhlar**ına da bir pay ayırıyorlar.** Üstelik bunun, Allah'ın emri olduğunu iddia ediyorlar. O hâlde ey zâlimler! **Yemin olsun ki, bütün bu uydurduğunuz şeylerden dolayı kesinlikle hesaba çekileceksiniz!**

57. Bir de, hoşlarına giden erkek çocuklarını **kendilerine lâyık görürken,** sahip olmaktan utanç duydukları **kızları** "Melekler Allah'ın kızlarıdır!" diyerek **Allah'a yakıştırmaktan çekinmiyorlar! Hâşâ, Allah** eksiklik ve noksanlık ifâde eden ve ancak yaratıklara yakıştırılabilecek bütün sıfatlardan **uzaktır, yücedir!** Üstelik bunlar, Allah'a nisbet ettikleri kız çocuklarını o kadar aşağılık görürler ki:

58. Onlardan birine bir kız çocuğunun dünyaya geldiği **müjdelense,** üzüntüden **yüzü kapkara kesilir, içi öfkeyle dolup taşar.**

59. Kendisine verilen bu "utanç verici" müjde yüzünden insanların içine çıkamaz olur, evine kapanıp kara kara düşünmeye başlar; şimdi bu **"alçaklığa" katlanıp onu** evinde mi **tutsun, yoksa** onurunu kurtarmak için kızını diri diri **toprağa mı gömsün!**

Bakın, ne kötü hüküm veriyorlar!

60. Âhirete inanmayanlar, insanlığı mutsuzluğa sürükleyen ve asla örnek alınmaması gereken böyle **kötü özelliklere sâhiptir; en yüce sıfatlar ise Allah'a aittir.** O hâlde, inanç, düşünce ve davranışlarınızı Allah'ın gönderdiği kitaba göre düzenlemelisiniz. Çünkü **O,** tüm varlıklar üzerinde **mutlak otorite sahibidir,** yaptığı her şeyi yerli yerince yapandır, **hakîmdir.** Sonsuz hikmetinden dolayıdır ki:

61. Allah, işledikleri kötülüklerden dolayı insanları anında **helâk edecek olsaydı, yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı; ne var ki,**

düşünüp tövbe etmeleri için, **onlar**a vereceği cezayı kendisinin takdir ettiği **belirli bir süreye kadar erteliyor fakat süreleri dolunca, artık** son pişmanlık fayda vermez; **ne bir an geciktirebilirler** helak oluşu, **ne de öne alabilirler!"**

Allah böyle yüce sıfatlara sahipken, bu inkârcılar hoşlanmadıkları kız çocuklarını Allah'a yakıştırırlar; kendileri başkanlık ve yönetimde ortaklığı sevmez, fakat Allah'a ortak koşarlar. Kendi elçilerine saygı gösterilmesini ister, fakat Allah'ın Peygamberlerini küçümserler. Yani:

62. Hoşlanmadıkları şeyleri Allah'a yakıştırmaktan çekinmezler. Bir de hiç çekinmeden, **kendilerinin en güzel şeylere lâyık olduğunu iddia ederek** göz göre göre **yalan söylerler. Oysa hiç kuşku yok ki, onların hakkı ateştir; hem de cehennemin öncüleri olarak!**

İşte, ilâhî prensipleri hayatın dışına iten, fakat haktan ve hukuktan söz eden inkârcıların gerçek yüzü ve âkıbeti budur:

63. Andolsun ki, senden önceki çağlarda hüküm süren **toplumlara da elçilerimizi göndermiştik fakat şeytan, yaptıkları** çirkin **işleri** allayıp pullayarak **onların gözüne güzel göstermiş** ve böylece onları inkâra sürüklemiş**ti. Ve işte** aynı **şeytan, bugün de** inkârcıları aldatarak, **onların** yol göstereni, karar vereni, danışmanı **dostu olmuş!** Şeytanı dost edindikleri için, **can yakıcı bir azap var onlara!**

Bu durumda, ey Muhammed, sana ve senin izinden gidenlere büyük bir görev düşüyor:

64. Biz bu Kitabı sana, ne dediğini anlamadan, öylesine okuyup geçesin diye değil, **ancak ve ancak,** Allah'ın gönderdiği vahye teslim olan gerçek Müslümanlardan başka bütün insanların yüzyıllardan beri tüm insanlığın mutluluğa ulaştırılması iddialarıyla **üzerinde tartışıp durdukları konularda** mutlak hakîkati ortaya koyarak **insanlığı aydınlatman için**

ve iman edecek bir topluma, doğru yolu gösteren bir rahmet kaynağı olmak üzere gönderdik. Bu neye benzer, bilir misiniz?

65. Allah, gökten yağmur yağdırır da, onun sayesinde ölü toprağa yeniden hayat verir. Gerçekten de bunda, hakîkate **kulak verenler için,** hem gökten bir rahmet olarak inen Kur'an'ın, ölü kalpleri nasıl dirilttiğini anlatan bir işâret, hem de Allah'ın kudret ve merhametini ortaya koyan **bir delil var.**

66. Gerçek şu ki, sütlerini sağdığınız **evcil hayvanlar**ın o mükemmel yaratılışın**da da sizin için ibret** verici yönler **vardır.** Şöyle ki: **Biz bu hayvanların karınlarındaki yarı sindirilmiş gıdalarla kan arasından** salgılanan ve **içenlerin boğazından kayıp giden** lezzet verici ve **tertemiz süt içiriyoruz size.**

67. Ve gerek hurmadan, gerek üzümden, kimileriniz sağlığa zararlı, sarhoşluk verici **içki imal edersiniz,** kimileriniz de kurutulmuş meyve, reçel, helva ve benzeri **temiz** ve helâl **gıdalar üretirsiniz.** İşte Kur'an'a karşı tavrınız da böyledir: Kiminiz onu inkâr ederek yahut basit menfaatler karşılığında değiştirerek ya da kahinliğe, cinciliğe alet ederek azaba uğrar, kiminiz de onunla hidâyet bularak dünya ve ahirette kurtuluşa erişir. **Hiç kuşkusuz bunda, aklını kullanan insanlara** hakîkati gösteren bir işâret, **bir delil var.**

68. Rabb'in, bal arısına vahyederek şöyle emre**tti: "Dağlarda, ağaçlarda ve** insanların senin için **yapacakları kovanlarda kendine yuva yapacaksın."**

69. "Sonra her çeşit meyvenin çiçeğin**den tad**ıp bal topla**yacak ve** sana verilen emirlere **boyun eğerek, Rabb'inin** gösterdiği **yolları** adım adım **izleyeceksin."**

İşte, arıya verdiğimiz bu yetenekler sayesindedir ki, **onların karınlarından, içinde insanlar için şifâ** verici unsurlar **olan değişik** lezzet ve **renklerde şerbet çıkar. Hiç kuşkusuz bunda,** hakîkati keşfetmek amacıyla inceden inceye **düşünen insanlara** ibret verici bir işâret, **bir delil vardır.**

70. Sizi yoktan var eden ve zamanı geldiğinde **öldürecek olan, Allah'tır. İçinizden bazıları** genç yaşta hayata gözlerini yumarken, kimileriniz de **bildiği şeyleri** dahî **bilemez hâle geleceği ömrünün o en düşkün ve perişan çağına kadar yaşatılır. Doğrusu Allah, sonsuz ilim ve kudret sahibidir.**

Şimdi de, Allah'ın mülkünde eşi ve ortağı olmadığını, sizin kendi hayatınızdan canlı bir örnekle açıklayalım:

71. Allah, her birinize farklı güç ve yetenekler bahşederek, gerek sosyal statü, gerekse **rızık** ve kazanç **bakımından bir kısmınızı diğerlerinden üstün kılmıştır. Fakat kendilerine zenginlik bahşedilmiş olanlar, köle veya hizmetçileriyle eşit konuma gelecek şekilde rızıklarını onlarla paylaşmak istemezler.** Peki, ey müşrikler! Siz servetinizde —onu size Allah verdiği hâlde— kölelerinizi ve hizmetçilerinizi kendinize ortak kabul etmezken, nasıl olur da Allah'a kulluk ve şükür konusunda başka ilâhları O'na ortak koşarsınız? Kendi mülk ve nüfuz alanınızda başka bir ortağa tahammül edemeyen sizler, nasıl olur da Allah'ın birer âciz kulu olan sözde "yüce şahsiyetleri" ya da uydurduğunuz sahte ilâhları Allah'ın mülk ve egemenliğinde O'na ortak kabul eder, kendinize lâyık görmediğiniz bir durumu Allah'a yakıştırmaya cüret edersiniz?

Şimdi bu müşrikler, kendilerine bunca lütuflar bahşeden Rablerine ortaklar koşarak **göz göre göre Allah'ın nîmetlerini inkâr mı edecekler?**

72. Allah size, kendiniz gibi birer insan olan karşı cins**ten eşler yarattı; eşlerinizden de size çocuklar, torunlar verdi ve size tertemiz** gıdalar, geçim kaynakları ve **rızıklar ihsan etti. Bütün bunlara rağmen,** kaderlerini belirleme, duâlarına cevap verme, hayatlarında kanun ve kurallar koyma gibi güç ve yetkilere sahip Allah'tan başka varlıklar bulunduğuna dâir asılsız bir inanç besleyerek, **hâlâ bâtıla inanıp, Allah'ın** bunca **nîmetlerine karşı nankörlük mü edecekler?**

Söyle ki:

73. Allah'ın yanı sıra, kendilerine ne göklerden, ne de yeryüzünden hiçbir şekilde rızk veremeyecek olan, üstelik hiçbir şeye **güç yetiremeyen** birtakım hayal ürünü **varlıklara tapıyorlar!**

74. Sakın, şirke dayalı inancınızı makul göstermek için saçma gerekçelerle, **Allah'a örnekler vermeye kalkmayın!** Çünkü Allah, sırf etrafındaki yakın "dostlarını" memnun etmek için onların aracılığıyla ihsanlarda bulunan, aksi takdirde kimseye bir şey vermeyen bir ilâh olmadığı gibi; halkının kalbinden geçenleri bilmeyen, bu yüzden de aracılara muhtaç olan kimseler gibi âciz de değildir. O hâlde, bu saçma örnekleri bırakın da, inancınızı Allah'ın kitabına göre şekillendirin. Çünkü her şeyin en doğrusunu **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** Öyleyse, yine sizin hayatınızdan alınan şu örneğe kulak verin:

75. Allah, şu iki adamı size **örnek olarak anlatıyor:** Bunlardan birisi, **hiçbir şeye gücü yetmeyen ve başkasının malı olan bir köledir;** diğeri ise, **kendisine katımızdan güzel nîmetler bahşettiğimiz** hür ve zengin **bir insandır ki, bu nîmetlerden gizli. açık** Allah yolunda infak edip, **harcıyor.** Şimdi düşünün, hiçbir şey yaratamayan birtakım âciz varlıkları ilâh edinerek onların kulu, kölesi olan inkârcılarla, göklerin ve yerin mutlak Efendisi olan Allah'a kulluk ederek gerçek onur ve özgürlüğü elde eden müminler **hiç aynı olabilirler mi?** Elbette hayır!.. O hâlde,

sahte ilâhların, bâtıl inanç ve hurâfelerin, boyunduruğunda yaşamak ya da bunlardan kurtularak, her şeye kadir olan Allah'a kul köle olmak ve böylece, özgürlük ve onuru yeniden kazanmak! Kur'an'ın gösterdiği apaydınlık yolda yürüyerek, mutluluğun egemen olduğu bir dünya kurmak! Allah'ın ve elçilerinin çağrısına uyarak, sonsuz cennet nîmetleri içinde ebedî bir hayat yaşamak! İşte iki tip insan... Ama unutmayın ki, göklerin ve yerin hazineleri Allah'ın katındadır ve madem ki bütün nîmetler O'nundur, o hâlde **bütün** teşekkür ve **övgüler** de yalnızca **Allah'a** yöneltilmeli, sadece O'na kulluk ve ibâdet edilmelidir! **Ne var ki, onların çoğu** bunu **bilmezler.**

76. Allah, konuyu biraz daha açıp geliştirmek için, size başka **iki insan örneği veriyor: Birisi, hiçbir şeye gücü yetmeyen dilsiz** ve aklı ermez bir köle**dir, efendisinin sırtında** âdetâ **bir yüktür.** Öyle ki, sahibi **onu nereye yollasa** her şeyi alt üst eder, bozar, dağıtır, **doğru dürüst bir iş beceremez. Şimdi bu adam, hem kendisi dosdoğru bir yolda yürüyen, hem de** başkalarına doğruluğu ve **adâleti emreden** dürüst, akıllı ve güçlü bir **kimseyle hiç bir tutulabilir mi?** Siz bunlardan hangisi olmak isterdiniz? Hakikat karşısında dilsiz kesilen, kendisini yaratıp dünyaya gönderen Efendisi Allah'a başkaldıran, insanlığa hiçbir şey veremeyen hatta bir asalak gibi bütün insanlara yük olan mı? Adâlet, doğruluk ve dürüstlük adına ahmak bir kâfir mi; yoksa Allah'ın gösterdiği apaydınlık yolda ilerleyen, yeryüzünde Allah'ın istediği hayatın egemen olması için gayret gösteren insan mı? Seçimi erken yapmak gerekir, zira ecelin ne zaman geleceği bilinmez:

77. Göklerin ve yerin gaybı, yani evrenin gizliliklerine dâir en erişilmez mutlak ve şaşmaz bilgi, **sadece Allah'ın elindedir.** Evrenin varoluşunu, bu varlığın kulluk hayatımızda yeri ve önemini, bütün varlıkların yaratılış hikmetlerini sadece Alllah bilir. **Ve kıyâmetin kopması** an melesidir, **ancak göz açıp kapayacak** kadar kısa **bir anda, hattâ daha da hızlı**

olup bitecektir. **Hiç kuşkusuz Allah, her şeye kadirdir.** İşte bakın, Rabb'inizin sonsuz kudreti, varlıklar üzerinde nasıl tecellî ediyor:

78. Sizi, hiçbir şey bilmeyen minicik bebek**ler hâlinde annelerinizin karnından çıkaran;** kendisine kulluk edip **şükredesiniz diye size** duyacağınız **kulaklar,** göreceğiniz **gözler ve** araştırma, düşünme ve duyumsama yeteneği kazandıran **gönüller veren Allah'tır.** Size bahşedilen bu yetenekleri kullanarak çevrenizi dikkat ve ibretle inceleyin:

79. Gökyüzünde, Allah'ın koyduğu yasalara **boyun eğe**rek süzülüp uça**n kuşlara** ibret nazarıyla **bakmıyorlar mı?** Kuşlara bu olağanüstü kabiliyeti vererek ve onların uçmasını sağlayan kanunları yaratarak **onları** boşlukta **tutan, ancak Allah'tır. Hiç kuşkusuz bunda, inan**maya gönlü ol**anlar için** Allah'ın yegane rab ve ilah olduğunu gösteren, sonsuz kudret ve ilmini gözler önüne seren nice işaretler, **nice deliller vardır!**

80. Allah size, huzur ve güven içerisinde dinlenebileceğiniz evler inşâ etme bilgi ve becerisini **verdi. Hayvan derilerinden de, hem yerleşik hayatta, hem de yolculuk sırasında** kolayca söküp **taşıyabileceğiniz** portatif evler ve **çadırlar; ayrıca onların yünlerinden, tüylerinden ve kıllarından belli bir süreye kadar** elbise, sergi, döşemelik olarak kullanabileceğiniz dayanıklı **ev eşyaları ve** göz alıcı süs eşyaları, **gündelik eşyalar** ve ticâret malları üretme imkân ve yeteneği **bahşetti.**

81. Allah, yarattığı dağ, tepe, ağaç gibi **varlıklardan sizin için gölgelikler meydana getirdi; dağlarda,** yolculuk esnasında sığınabileceğiniz **barınaklar oluşturdu; ayrıca, sizi sıcağa** ve soğuğa **karşı koruyacak elbiseler, savaşta** düşman saldırısından **koruyacak zırhlar yap**ma imkân ve kudretini bağışla**dı. İşte** Allah, **size böyle mükemmel nîmetler bahşediyor ki,** O'na yürekten boyun eğerek **teslim ol**up barış ve esenliğe ulaş**asınız.**

82. Ey Müslüman! Bütün bunlara rağmen, yine de Allah'a kulluk etmekten **yüz çevirirlerse,** üzülme, bundan sen sorumlu değilsin. Çünkü **sana düşen, yalnızca,** onlara hakîkati **açıkça duyurmaktan ibarettir.**

İnkârcılar, hakikati gösteren yeterli delil bulamadıklarından inkârı tercih ediyor değiller:

83. Aslında onlar, Allah'ın bunca **nîmetinin pekâlâ farkındadırlar, fakat** sırf işlerine gelmediği için **onu görmezlikten gelirler; çünkü pek çokları** nankör ve ahlâksız birer **kâfirdir onların!** Peki, ilâhî mahkemenin kurulacağı büyük Günü hiç düşünmüyorlar mı?

84. O gün her toplumun içinden, vaktiyle onlara hak dini tebliğ etmiş olan Peygamber veya onun takipçisi olan dâvetçilerden **birer tanık getir**ip ümmetiyle yüzleştirerek hepsini hesaba çek**eceğiz!** O zaman, şefaat konusunda **kâfirlere** herhangi bir **izin verilmeyeceği gibi, tövbeleri de asla kabul edilmeyecektir!**

85. Ve o zâlimler, kendilerini bekleyen korkunç **azâbı gördüklerinde,** feryatları ve çırpınışları onlara fayda vermeyecek; **ne azapları hafifletilecek, ne de yüzlerine bakılacak!**

86. Müşrikler, vaktiyle Allah'a **ortak kabul ettikleri** putlarını ve putlaştırdıkları liderleri**ni** o Gün karşılarında **görünce, "Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Seni bırakıp da kendilerine yalvarıp medet umduğumuz** ve böylece Sana **ortak** koştuğumuz ilâh**larımız, işte şunlar!** Bizi onlar yoldan çıkardı, yâ Rab!**" Buna karşılık onlar, "**Hayır! Biz sizi buna zorlamadık, hattâ bizi ilâh edindiğinizden haberimiz bile yoktu; **siz kesinlikle yalancısınız!" diyerek müşriklere cevap verecekler.**

87. Vaktiyle Allah'a başkaldıran kâfirler, **işte O gün Allah'a tamamen boyun eğecekler;** çünkü **uydurdukları** hayal ürünü tanrılar, şefaatçiler,

onları yüzüstü bırakıp ortalıktan kaybolmuş ve hepsinin bâtıl ve asılsız olduğu gün gibi ortaya çıkmış**tır.**

88. Allah'ın ayetlerini **inkâr eden ve** bununla da kalmayıp, başkalarını da **Allah yolundan çevirmeye çalışanlara, yaptıkları** katmerli **bozgunculuk yüzünden kat kat azap edeceğiz.** Böylece hem kendi işledikleri suçların, hem de başkalarının işlemesine sebep oldukları günahların cezasını çekecekler.

89. Ve o gün her ümmetten, kendileri hakkında şâhitlik edecek **birer** Peygamberi **şâhit getireceğiz; seni de** ey Muhammed, Kur'an'ı tebliğ ettiğin **şu** kıyamete kadar yaşayacak insa**nlara şâhit tutacağız.** (*6. En'am: 19*) İşte bu yüzden **Biz sana,** insanlığı dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaştıracak **her şeyi açıklamak ve** yalnızca Allah'a boyun eğen **Müslümanlara bir hidâyet rehberi, bir rahmet kaynağı ve bir** kurtuluş **müjde**si **olmak üzere bu Kitabı gönderdik.** Ve bakın Allah, sağlıklı ve dengeli bir toplumun temel dayanaklarını nasıl açıklıyor:

90. Hiç kuşkusuz Allah, insanlara karşı **âdil davranmayı,** olabildiğince merhametli, güler yüzlü, nazik ve lütufkâr davranarak dâimâ **iyilik yapmayı ve** özellikle **yakın** akrabaya, komşulara, dost ve arkadaş**lara** cömertçe **ikramda bulunmayı** ve acılarını, mutluluklarını paylaşarak onlarla sürekli ve samîmî bir dostluk ortamında olmayı **emrediyor.**

Buna karşılık; zina, fuhuş, cinsel sapıklık, çıplaklık gibi yüz kızartıcı ve **utanç verici hareketleri,** gerek Kur'an'ın, gerekse sünnetin asla onaylamayacağı görgüsüzlük, edepsizlik, terbiyesizlik türünden **çirkinlikleri ve** hak ve hukuka aykırı, onur kırıcı, **saldırganca tutum ve davranışları yasaklıyor!**

Bakın, Allah **size** böyle güzelce **öğütler veriyor ki, düşünüp ibret alasınız:**

91. Allah adına söz verdiğiniz zaman, sözünüzü mutlaka yerine getirin; karşınızdakine her türlü güvenceyi vererek **pekiştirdiğiniz yeminlerinizi, —hem de** sözünüzde duracağınıza dâir **Allah'ı kendinize şâhit tutmuşken— sakın bozmaya kalkışmayın!** Unutmayın ki **Allah, yaptığınız her şeyi biliyor** ve günün birinde, hepsinin hesabını soracaktır.

92. Bir millet diğerlerinden ekonomik, siyasal ve askerî yönden **daha güçlü diye, sakın** "toplumsal çıkarlar" adına ikide bir sözünüzden cayarak, antlaşma ve **yeminlerinizi bir aldatma aracı hâline getirmeyin; tıpkı** bin bir zahmetle **eğirip sıkıca sardığı iplik yumağını** gereksiz yere **çözüp dağıtan** yaşlı kadınlar **gibi** davranarak, yeminlerle pekiştirdiğiniz sözlerinizi bozmayın. Unutmayın ki, kimi toplumlardan daha güçlü oluşunuz, onlara haksızlık yapmanız için size bir imtiyaz vermez. Doğrusu **Allah, bütün bunlarla sizi yalnızca imtihân etmektedir ve hiç kuşkunuz olmasın ki O, anlaşmazlığa düştüğünüz her konuyu Mahşer Gününde** hükme bağlayacak ve yaptıklarınızı **size bir bir açıklayacaktır.** Öyleyse, insanları Allah'ın dinine yönlendirme amacıyla bile olsa, verdiğiniz sözden dönmeyin ve asla yalan söylemeyin!

93. Çünkü **Allah dileseydi, hepinizi** melekler gibi Allah'a kulluk eden **tek tip bir toplum yapabilirdi, fakat** böyle yapmadı; bunun yerine, size iyiyi kötüyü ayırt etme yeteneği vererek dilediğiniz inanç ve hayat tarzını seçme konusunda sizi özgür bıraktı. Böylece Allah, doğru yoldan uzaklaşmak **isteyeni sapıklıkta bırakır,** samîmî olarak doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni de doğru yola iletir.** Unutmayın, hepiniz bir gün Allah'ın huzuruna çıkacak ve **yaptıklarınızdan dolayı mutlaka sorguya çekileceksiniz.**

94. O hâlde, ey inananlar! Antlaşma yaptığınız kimseler kâfir bile olsalar, **sakın yeminlerinizi aranızda bir aldatma aracı olarak kullanmayın! Aksi hâlde,** doğru yolda **sapasağlam duran ayak**larınız **kayıverir de,**

hal ve hareketlerinizle insanları dinden soğutup **Allah'ın yolundan çevirdiğiniz için** yaptığınız **kötülüğü**n acı meyvelerini daha bu dünyada **tadarsınız ve** ayrıca, **âhirette de ağır bir cezaya çarptırılırsınız!**

95. Allah'a verdiğiniz sözü, birkaç kuruşluk dünya menfaati uğrun**a değiştirmeyin!** Unutmayın ki, **Allah'ın katındaki** sonsuz nîmet**ler, sizin için çok daha hayırlıdır, eğer** bunun değerini **bilirseniz!**

96. Çünkü şu an **elinizde olan** gelip geçici nîmetler, eninde sonunda **yok olmaya mahkûmdur; Allah katındaki** âhiret nîmetleri **ise, ebedidir. Üstelik,** doğruluktan ayrılmamak için sıkıntılara **göğüs gerenleri, yaptıklarının en güzeline göre ödüllendireceğiz.** Yalnızca âhirette mi? Hayır!

97. Erkek olsun, kadın olsun, her kim Allah'a ve âhiret gününe **inanarak iyi ve yararlı işler yaparsa, onlara** hem bu dünyada, hem de âhirette **güzel ve hoş bir hayat yaşatacağız ve onları, yaptıkları işlerin en güzeli neyse, ona göre ödüllendireceğiz.**

Fakat ey mümin; inkârcılar, sinsi propagandalarla Kur'an üzerinde şüpheler oluşturmaya seni Allah'ın kitabından koparmaya çalışacaklar. Bunu başaramayınca, en azından onu doğru anlamanı engellemek için ayetlerin anlamını çarpıtıp hak ile bâtılı uzlaştırma yoluna gidecekler. İşte bütün bu saldırılara karşı:

98. Kur'an okuyacağın zaman, ilâhî rahmetten **kovulmuş** her türlü **şeytan**ın vesvese ve ayartmaların**dan Allah'a sığın!**

99. Gerçek şu ki, şeytanın, iman edip Rablerine güvenen kimseler üzerinde herhangi bir zorlayıcı gücü. otoritesi yoktur.

100. Onun hükmü, ancak zaten yoldan çıkmış olup da, kendi irâdeleriyle **onu** hayatı yönlendirme ve kendileri için karar almaya yetkili bir

dost olarak benimseyenlerin ve para, şöhret, makâm, itibar gibi azdırıcı şeylere tapınırcasına bağlanarak, ruhlarını şeytana teslim edip böylece **onu** Allah'a **ortak koşanların üzerinde geçerlidir.**

101. Biz bir ayetin yerine başka **bir ayet getirdik mi,** yani daha önceki ümmetlere gönderdiğimiz kitapları yürürlükten kaldıran yeni bir kitap ve yeni bir şeriat gönderdik mi, **Allah** insanlığın her aşamasında **neler gönderdiğini** ve göndereceğini herkesten **daha iyi bildiği hâlde,** inkârcılar, **"**Ey Muhammed! **Sen ancak,** uydurduğu sözleri Allah'a nisbet eden **bir yalancısın!** Daha önce gönderilen kutsal kitaplar dururken, Allah niçin yeni bir kitap göndersin ki?**" derler. Hayır, doğrusu onların çoğu,** bütün ilâhî kitapların aynı kaynaktan geldiğini ve Kur'an'ın, daha önce tahrif edilen, anlamı çarpıtılan gerçekleri yeniden aslî şekline kavuşturan son ilâhî kitap olduğunu **bilmezler.**

102. Onlara **de ki: "Bu** Kur'an**ı,** bir zamanlar Mûsâ'ya Tevrat'ı, İsa'ya İncil'i getirmiş olan **Kutsal Ruh** Cebrail, **inananları**n kalbini **pekiştirmek ve** Allah'ın emirlerine **boyun eğenler için bir kılavuz, bir müjde olmak üzere, Rabb'inin katından** apaçık **hak** bir kitap **olarak indirmiştir."**

Şeytanın dostları, Kur'an hakkında zihinleri bulandırmak için propagandaya devam edecekler:

103. Ey şanlı Elçi! **Biz onların, "Ona** bu Kur'an'ı, **olsa olsa** Tevrat ve İncil hakkında bilgisi olan **bir insan öğretiyordur.** Çünkü Muhammed'in, böylesine hârikulâde bir eser meydana getirmesi ve geçmiş kavimler, Peygamber kıssaları, kıyâmet, âhiret, evrenin ve insanın yaratılışı... gibi konularda bu kadar kapsamlı ve isabetli bilgiler vermesi aklen imkânsızdır. Öyleyse ona bu kitabı, hitâbet ve belâgat konusunda hiç kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği bir kişi öğretiyor; bu da olsa olsa, vaktiyle Yahudi ve Hıristiyanlardan bir şeyler öğrenmiş olan kölelerimizden biridir. Nitekim

Muhammed'in, zaman zaman bu kölelerle konuştuğunu görüyoruz.**"** **dediklerini elbette biliyoruz.**

Oysa Kur'an'ın meydan okuması karşısında düştükleri acziyeti itiraf eden bu adamlar, onun beşer üstü bir kaynaktan geldiğini pekâlâ bilirler. Kaldı ki, **onların** Kur'an'ı Muhammed'e öğrettiğini **iddia ettikleri adamın dili yabancı olduğu** ve bu kişi doğru dürüst Arapça konuşamadığı **hâlde, bu** Kur'an, bütün Arap edebiyatçılarını acze düşüren pürüzsüz, **dupduru Arapça dili** ile gönderilmiş eşsiz bir mucize**dir.** Üstelik Kur'an, Yahudilerin seçkin ve ayrıcalıklı bir millet olduğu, Âdem'in işlediği günah yüzünden bütün insanların günahkâr olarak doğduğu, İsa Peygamberin çarmıha gerilerek insanlığın günahına kefaret olduğu, onun Allah'ın —haşa— oğlu olduğu... gibi birçok konuda Yahudi ve Hıristiyanların iddialarını reddediyor ve bunların aslını esasını tüm açıklığıyla ortaya koyuyor. Bu durumda, kibir ve inatla hakikati reddeden zalimlerden başka kim, bu kitabın üç beş kelimeden fazla Arapça bilmeyen yabancı bir köle tarafından yazdırıldığını iddia edebilir?

104. Allah, ayetlerine iman etmemekte direten bu zâlim**leri doğru yola iletmeyecektir. İşte onların hakkı, can yakıcı bir azaptır!** Çünkü onlar, daha önce kendisini "el-Emîn": güvenilir kimse unvanıyla çağırdıkları, ona duydukları kin ve nefrete rağmen değerli eşyalarını kendisine emânet ettikleri dürüstlük timsali bir Peygamberi —sırf Kur'an'ı reddetmek için— yalancılıkla suçladılar. Oysa yalan söylemek, inanan bir kimsenin yapacağı bir iş değildir!

105. Yalanı, iftirayı ve düzmece iddiaları, **ancak Allah'ın ayetlerine inanmayanlar uydurur, işte asıl yalancılar onlardır!** Peki, baskı ve işkence altında bulunan bir Müslüman, kendisini bundan kurtarmak için yalan söyleyebilir mi? Böyle bir durumda, Ammar bin Yâsir'in yaptığı gibi dininden döndüğünü söylese, gerçekten kâfir olur mu?

İnkârcılar, Ammar ile ana-babasını zorla dinlerinden döndürmek istediler. Onlar buna direnince, önce annesi Sümeyye'yi, ardından babası Yâsir'i şehit ettiler. Fakat işkencelere daha fazla dayanamayan Ammar, onların duymak istediği sözleri söyleyerek ölümden kurtuldu. Bunun üzerine, aşağıdaki ayetler nazil oldu:

106. Her kim iman ettikten ve İslâm'ın güzelliklerini bizzat yaşadıktan **sonra,** yeniden küfre dönerek **Allah'ı**n dinini **inkâr edecek olursa, —** tabii ki bundan maksat, **kalbi imanla dopdolu olduğu hâlde, baskı altında inkâr etmiş görünenler değil fakat** imanın coşkusunu tatmış olmasına rağmen **gönlünü** yeniden **inkâra açı**p da, İslâm dışı herhangi bir inanç veya ideolojiyi bilerek ve isteyerek onaylay**an kimseler**dir**— işte Allah'ın** kahredici **gazâbı onların üzerindedir ve onlar için korkunç bir azap vardır!**

Demek ki, baskı altında bulunan bir Müslüman, öldürülme veya bir uzvunun kesilmesi gibi hayati bir tehlikeyle yüz yüze geldiğinde —her ne kadar şehâdeti göze alıp direnmesi daha fazîletli ise de— kendisini kurtarmak için diliyle inkâr edebilir. Ancak şu da var ki, Peygamberlerin ve onların temsilcisi konumundaki İslâm âlimlerinin her ne sebeple olursa olsun İslâm'ı inkâr anlamına gelebilecek bir beyânâtta bulunmaları câiz değildir. Çünkü halk, İslâm'ın hükümlerini onlardan öğrenir. Dolayısıyla alimlerin sözleri bir anlamda hüccet olduğundan ve yalnızca kendilerini değil, onlara itaat etmekle yükümlü olan bütün Müslümanları bağladığından, onların dini hükümler konusunda yalan söylemeleri kesinlikle doğru değildir.

Öte yandan, eğer bir Müslüman, daha aşağı derecede bir baskı ile karşılaşırsa, yalnızca diliyle bile olsa inkâr edemez, ederse —her ne kadar kâfir olmasa da— günaha girmiş olur. Ancak daha da ileri gidip "gönlünü inkâra açarak" kâfirliği benimsediği takdirde, dinden çıkarak Allah'ın gazâbına müstahak olur. Peki bir insan, niçin inkâra yönelir?

107. Çünkü onlar, basit çıkarlar peşinde koşarak **bu dünya hayatını âhirete tercih ettiler. Allah ise,** hakîkati bile bile **inkâr eden bir toplumu asla doğru yola iletmez!**

108. İşte onlar, Allah tarafından konulan yasalar gereğince, **kalpleri, kulakları ve gözleri mühürlemiş olan kimselerdir;** başlarına gelecekleri hiç düşünmeden, **gaflet** ve cehâlet **içinde yüzenler de, işte onlardır!**

109. Hiç kuşkunuz olmasın ki, âhirette tümüyle **kaybedecek olanlar da,** yalnızca **onlardır!**

110. Ve ayrıca şunu da bil ki, **senin Rabb'in,** gerek uğradıkları baskı ve işkenceler, gerekse dünya malına aşırı tutkuları yüzünden dinlerini terk ederek **fitneye kapıldıktan sonra** yeniden kendisini toparlayan, bu hâle düşmelerine sebep olan ülkeyi, ortamı veya arkadaş çevresini terk edip, Müslümanca yaşayabilecekleri bir yere **hicret eden, ardından da,** zulüm ve haksızlıkların yeryüzünden kaldırılması için Allah yolunda **cihâda katılan ve** bu uğurda karşılaşacağı zorluklara göğüs gererek **sabreden** o tövbekâr mümin**lere karşı,** evet, yaşadıkları **bun**ca acı tecrübelere, düştükleri nâhoş durumlar**a rağmen,** elbette **senin Rabb'in,** onlara karşı **bağışlayıcı, merhametli davranacaktır.** Hem bu dünyada, hem de mahşer gününde:

111. O gün her insan, kendi canının derdine düşmüş bir hâlde Allah'ın huzuruna **gelecek ve herkese, yaptıklarının karşılığı eksiksiz verilecek;** öyle ki, **hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.** Fakat inkârcılık, insanlığı sadece âhirette değil, dünyadayken de felâketlere sürükleyecektir:

112. Allah size, her çağda benzerlerini görebileceğiniz **bir örnek veriyor: Bir memleket vardı,** halkı **güven ve huzur içinde**

yaşıyordu. Rızıkları da dört bir yandan bol bol geliyordu. Derken bunlar, Allah'ın emirlerine başkaldırarak, O'nun **nîmetlerine karşı nankörlük ettiler. Bunun üzerine Allah,** bir kıtlık, bir deprem, bir iç savaş, bir ekonomik kriz gönderdi ve **işledikleri** günahlar **yüzünden, tüm ülkeyi kasıp kavuran açlık ve korkuyu onlara tattırdı.**

113. Doğrusu onlara, kendi içlerinden ve kendi dillerini konuşan **bir Elçi** veya elçinin misyonunu yüklenen dâvetçiler **gelmiş** ve Allah'ın ayetlerini onlara açıkça tebliğ etmiş**ti, fakat onu yalanladılar** ve inananlara hayat hakkı tanımadılar; işte onlar, böyle **zulmedip dururlarken, o** sözü edilen **azap onları kıskıvrak yakalayıverdi!** İşte bu fecî âkıbete uğramak istemiyorsanız, Allah'ın emirlerine sımsıkı sarılmalı, haram helâl konusunda, yalnızca O'nun verdiği hükümleri ölçü almalısınız:

114. Öyleyse, ey insanlar, **Allah'ın size verdiği helâl ve temiz rızıkları** afiyetle **yiyin ve eğer gerçekten yalnızca Allah'a kulluk ediyorsanız, O'nun bağışladığı nîmetlere** söz ve davranışlarınızla **şükredin!** Ve sakın, Allah'ın helâl kıldığı nîmetleri haram kılmaya kalkışmayın:

115. O size ancak boğazlanmadan ölmüş olan **leşi,** akan, akıtılmış **kanı, domuz**un **etini** yağı, kemiği vb. herşeyini **ve Allah'tan başkası adına kesilenleri haram kılmıştır.**

Ama kim de, başkasını tehlikeye düşürecek biçimde onların hakkına **saldırmadan ve** yemek zorunda kaldığı **ölçüyü aşmadan,** yiyecek başka bir şey bulamama veya başkasının zorlaması gibi sebeplerle bunlardan **yemek zorunda kalırsa,** bunları yemek günah olduğu için "fırsat bulmuşken yiyeyim" demediği takdirde, sorumlu tutulmayacaktır. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** O hâlde, neyin iyi, neyin kötü, neyin helâl, neyin haram olduğunu Allah'ın kitabından öğrenin, sakın ola ki:

116. Dillerinizle uydurduğunuz yalanlara dayanarak, öyle rastgele **“Şu helâldir, bu haramdır!” demeyin, yoksa** kendi uydurduğunuz **yalanları Allah’a mal etmiş olursunuz.** Unutmayın ki, **Allah adına yalan uyduranlar, asla kurtuluşa eremezler!**

117. Onların yaptığı, âhiret nimetlerine göre **küçücük bir menfaat** olan dünya hayatının basit ve gelip geçici zevkleriyle oyalanmaktan ibarettir fakat öte dünyada, **onlar için can yakıcı bir azap vardır!**

İşte, yiyecekler konusunda kaçınmanız gereken haramlar, yukarıda sayılanlardan ibarettir. Bunların dışında haramlar olduğunu öne sürenlere inanmayın. Gerçi;

118. Yahudilere de, sana daha önce 6. En’âm: 146’da **anlattığımız şeyleri haram kılmıştık.** Fakat bunlar her çağda geçerli olacak evrensel yasaklar değildi, aksine, azgınlıklarından dolayı Yahudilere verilen ve yalnızca o döneme özgü bir cezaydı. **Biz ceza** vermekle **onlara zulmetmedik, tam tersine, onlar** sürekli suç işlemekle **kendi kendilerine zulmediyorlardı.** Fakat tövbe kapısı her zaman açıktır:

119. Evet, hiç kuşkusuz senin Rabb’in, câhillik edip de kötülük yapan, fakat Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyip **hemen ardından tövbe eden ve** hatâlarını telâfî ederek durumlarını **düzeltenlere karşı,** evet, **gerçekten senin Rabb’in,** işledikleri **bun**ca fenâlıklar**dan sonra bile** kullarına karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

120. Gerçekten de İbrâhim, Allah’a yürekten **boyun eğen,** her türlü bâtıl inançtan, tüm eğri yollardan uzaklaşarak **tek Tanrı inancına yönelen** bir mümin, insanların haktan yüz çevirdiği bir dönemde, tevhid sancağını tek başına omuzlayan bir önder, müminde bulunması gereken bütün erdemleri kendisinde toplayan örnek bir şahsiyet, âdetâ tek başına **bir ümmetti.** Onun izinden gittiğini iddia eden Yahudi ve Hıristiyanların

birtakım Peygamberleri, hahamları, azizleri, melekleri yüceltip ilâhlaştırmasına karşılık, **o hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamış** ve Allah'ın hiçbir kitabını veya elçisini yalanlamamış**tı.**

121. Kendisini seçip yücelterek dosdoğru yola ileten Rabb'ine, bağışladığı nîmetlerden dolayı söz ve davranışlarıyla dâimâ **şükrederdi.**

122. İşte bu yüzden **ona, bu dünyadayken iyilik**ler, güzellikler **vermiştik ve elbette âhirette de o, en iyiler arasındadır.**

Yahudilerin, Hıristiyanların ve hattâ müşriklerin iftiharla sahiplendikleri İbrahim, işte böyle bir inanca sahiptir. Ne var ki, bu dupduru tevhid inancı, —hem de onun izinden gittiğini öne süren insanlar tarafından— zamanla değiştirildi. İşte bu yüzden:

123. Ve şimdi, ey Muhammed, **sana da, "**Her türlü bâtıl inançtan, tüm eğri yollardan uzaklaşarak **tek Tanrı inancına yönelen ve Allah'tan başka ilâh tanımayan İbrahim'in** tebliğ ettiği o mükemmel **inanç sistemine tâbi ol!" diye emrettik.**

124. Cumartesi günü çalışma yasağı ve buna benzer birtakım kısıtlama ve mecburiyetler, kıyâmete kadar sürecek evrensel bir yasa değildi; aksine, **yalnızca o** günün hürmetine uyup uymama konusu**nda anlaşmazlığa düşen** ve ilâhî kanunlara karşı gelerek azgınlık eden o zamanki Yahudi**lere** bir ceza olarak **emredilmişti.** Fakat ona da itaat etmemişlerdi. Nitekim, bugün de Son Elçiye ve Kur'an'a karşı geliyorlar. **Fakat mahşer gününde Rabb'in, anlaşmazlığa düştükleri her konuda elbette aralarında hükmünü verecektir!** O hâlde, ey Müslüman!

125. İnsanları, tatlı dille, **hikmetle ve** ibret verici **güzel öğütlerle Rabb'inin yoluna çağır;** tartışmak gerektiğinde, kaba ve kırıcı davranmadan, gönül incitmeden, akıl ve firasetlerini vahyi anlama ve teslim

olmada kullanmaları gerektiğini hatırlatarak **onlarla** tatlı bir üslupla, **en güzel şekilde tartış.** Bütün bunlara rağmen, yine de inat edip yüz çevirirlerse, üzülme. **Unutma ki Rabb'in, kimlerin kendi yolundan saptığını çok iyi bilmektedir ve kimlerin doğru yolu izlediğini de en iyi bilen O'dur.** O hâlde, inkârcıların inatla direnmelerine karşılık siz, olgunlukla, sabırla tebliğe devam edin. Fakat bu, zulüm ve haksızlık karşısında sessiz kalmanızı gerektirmez:

126. Size yapılan bir saldırıyı **cezalandırmak istediğinizde,** ancak **size yapılan haksızlık oranında karşılık verin;** bununla beraber, ceza verecek bir güce sahip olduğunuz hâlde, öfkenizi yenip af yolunu seçerek **sabrederseniz, elbette bu** asil davranış, —Allah'ın dinini küçük düşürmeyecekse, ya da zâlimleri cesaretlendirip iyice azgınlaşmalarına yol açmayacaksa— **sabredenler için çok daha hayırlıdır.**

127. O hâlde, ey Müslüman! İnkârcıların çirkin sözlerine karşı **sabırla göğüs ger;** bunun için, Rabb'inle birlikteliğini bir an olsun kesintiye uğratma! Unutma ki, **senin bu güçlüklere göğüs germen, ancak Allah**'ın lütuf ve yardımı **sayesindedir ve onlardan ötürü üzme kendini,** Allah'ın dinine karşı uydurdukları asılsız iddialar, **kurdukları hile ve tuzaklardan dolayı da yüreğin daralmasın.** Şundan emîn ol; zafer, eninde sonunda inananların olacaktır:

128. Çünkü Allah, elbette kötülüklerden, fenâlıklardan titizlikle **sakınan ve dâimâ iyilik eden kimselerle beraberdir!**

17. İSRA SÛRESİ

Mekke'de, hicretten bir yıl önce indirilmiştir. Sûrenin ilk ayetinde, Hz. Peygamber'in miracının ilk kısmı, yani Mekke'den Kudüs'e yaptığı mûcize yolculuk anlatıldığından, "gece yürüyüşü" anlamına gelen "İsrâ" adını almıştır. Diğer bir adı da "Beni İsrail" olan sûre, 111 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. O yüceler yücesi Allah **ki, mûcizelerinden bir kısmını kendisine göstermek üzere, bir gece kulunu** Mekke'deki **Mescid-i Haram'dan** alıp, **bereketlerle kuşattığı** Peygamberler diyarı Kudüs'teki **Mescid-i Aksa'ya götürdü.** Böylece, bugüne kadar elden ele taşınan tevhid sancağını devralan Son Elçi, yeryüzünde kendisini bekleyen çetin mücâdeleye hazırlanmak üzere, Rabb'inin huzurunda muhteşem mûcizelere şahit oldu ve tüm insanlığı aydınlatacak mesajlarla yeniden aranıza döndü.

Hiç kuşkusuz O, her şeyi **işiten,** her şeyi **gören** mutlak kudret sahibi**dir.**

2. Nitekim **Biz,** bir zamanlar **Mûsâ'ya** Tevrat adındaki kutsal **Kitabı vermiş ve onu, İsrail Oğulları'na** doğru yolu gösteren **bir rehber kılmıştık.** Ve o kitap aracılığıyla, onlara şöyle emretmiştik: **"Sakın kendinize, Benden başka** bir yardımcı, hayatınıza yön verecek bir efendi, **bir koruyucu edinmeyin!"**

3. "Ey Nûh'la beraber gemide **taşıdığımız insanların soyundan gelenler!** Siz de çağınızın tufanlarından, toplumsal bunalımlardan, zulüm ve haksızlıklardan kurtulup dünya ve âhiret saâdetine ulaşmak istiyorsanız, kendinize atanız Nûh'u örnek almalısınız. Çünkü **o, gerçekten** Rabb'ine **çok şükreden bir kuldu."**

4. Ve o kitapta, İsrail Oğulları'na uyarı amacıyla, ileride meydana gelecek şu olayları **bildirmiştik: "Muhakkak ki siz, yeryüzünde iki defa** geniş çapta **bozgunculuk çıkaracak;** sahip olduğunuz güç ve servetle şımarıp küstahlaşarak **aşırı derecede taşkınlıklar yapacaksınız.** Fakat yaptığınız her bozgunculuğun ardından, büyük bir felâketle yüz yüze geleceksiniz:

5. Bu çıkaracağınız fesat ve bozgu**nlardan ilkinin** cezalandırılma **zamanı gelince, güçlü kuvvetli** ve acımasız **kullarımızı üstünüze salacağız; öyle ki, bunlar,** ülkenizi tamamen işgal edip hepinizi kılıçtan geçirecekler, hattâ **evlerin**izin **arasında** yakalayıp öldürecekleri bir Yahudi **arayacaklar.** Şüphesiz bu, **gerçekleşmesi kaçınılmaz bir vaaddir.**

6. Derken, nihâyet aklınız başınıza gelecek ve tövbe edip yeniden Allah'ın kitabına sarılacaksınız. Biz de, düşmanlarınıza karşı yeniden toparlanmanızı ve **onlara bir kez daha üstün gelmenizi sağlayacağız; hem mal ve oğullarla —**yani ekonomik, toplumsal, siyâsî ve askerî güç bakımından— **sizi destekleyecek, hem de** genç ve dinamik bir nesil bahşederek **sayınızı çoğaltacağız.** Dolayısıyla:

7. Eğer iyilik yaparsanız, aslında **kendinize iyilik etmiş olursunuz; kötülük yaptığınız takdirde de, yine** ancak **kendinize** kötülük etmiş olursunuz.

Fakat bir süre sonra, bu öğütleri unutacak ve ikinci kez geniş çaplı bir azgınlığa girişeceksiniz. **Böylece, ikinci vaadin** gerçekleşme **zamanı**

gelince, yine sizi cezalandırmak için, onurunuzu ayaklar altına alarak **yüzünüzü karartacak, daha önceki** işgal kuvvetlerinin girdikleri **gibi yine** Kudüs'e, **Mescid-i Aksa'ya gir**ip tüm kutsal değerlerinizi çiğney**ecek ve ele geçirdikleri her şeyi tamamen kırıp geçirecek** güçlü ve acımasız düşmanlar salacağız üzerinize.

Fakat her şeye rağmen, yine de tövbe edip kurtulmak için geç kalmış sayılmazsınız:

8. Eğer Son Elçiye iman ederseniz, **Rabb'inizin size acıyıp merhamet etmesini umabilirsiniz. Fakat** inkâr ve azgınlığa **geri dönerseniz, Biz de** sizi cezalandırmaya **geri döneriz!** Gerçekten **biz, cehennemi kâfirlere bir zindan yapmışızdır!**

Fakat bu zindandan kurtuluş yolunu da göstermekteyiz:

9. Hiç kuşkusuz bu Kur'an, insanlığı en güzel, **en doğru yola iletir ve** gösterdiği yolda yürüyerek **güzel davranışlar ortaya koyan müminlere, kendilerini büyük bir mükâfâtın beklediğini müjdeler.**

10. Ve gerek sözleri, gerek davranışlarıyla **öte dünyanın varlığını inkâr edenlere, kendileri için can yakıcı bir azap hazırladığımızı** bildirerek onları uyarır.

Hal böyleyken:

11. İnsanoğlu, Allah'tan **güzel şeyler istercesine, kötülükleri isteyip durur.** Çünkü **insanoğlu, pek acelecidir.** Peşin olan şeylere düşkündür. Bu yüzden, âhireti dünyada yaşamak ister; kendisini bekleyen mükâfâtı önemsemeden, o acıklı azâbı hiç hesaba katmadan, felâketle sonuçlanacak dileklerde bulunur. Kötülükle karşılaşacağını bildiği hâlde, kendisine hâkim olamayıp Rabb'ine isyan eder. İlâhî tehditlerin doğruluğunun ispatı için mûcizeler, kerâmetler gösterilmesini bekler. Oysa

evrendeki şu mükemmel düzen, Allah'ın varlığını, birliğini, adâlet, kudret, hikmet ve merhametini açıkça ortaya koyan birer mûcize değil mi? Nitekim:

12. Biz geceyi ve gündüzü, kudretimizi gözler önüne seren apaçık birer delil, **birer alâmet kıldık** ve Ay, yıldızlar ve karanlığı gecenin, Güneş ve aydınlığı ise gündüzün işareti yaptık; **derken, gecenin alâmetini** yani karanlığı **silip** yerine **aydınlatıcı** bir hayat kaynağı olan Güneş'i ve aydınlığı **gündüzün alâmeti kıldık ki,** onun sayesinde **Rabb'inizin lütuf ve nîmetlerini arayıp bulasınız. Ayrıca,** gök cisimlerinin belli yörüngelerde sistematik olarak hareket etmelerini sağladık ki, günlerin, ayların, mevsimlerin ve **yılların sayısını** belirleyesiniz **ve** zamanı ölçüp takvim **hesap**ları yapmasın**ı** **öğrenebilesiniz.** İşte **Biz,** insanoğlunu hakîkate ulaştıracak **her şeyi,** böyle **açıkça ortaya koyduk.**

13. Biz her insanın cennet veya cehennemle noktalanan **kaderini, onun kendi boynuna bağladık.** Dolayısıyla her insan, yaptığı tercihlerle, kendi yazgısını bizzat kendisi belirler, sonucundan da yalnızca kendisi sorumludur. İşte bu yüzden, **Mahşer Günü onun karşısına,** dünyada yapmış olduğu her şeyin bir bir kaydedildiği ve önünde **açılmış olarak bulacağı bir kitap çıkaracağız.** Ve o gün ona:

14. "Oku bakalım, tercih ve eylemlerinle yazmış olduğun **kitabını; bugün kendi hesabını görmek için, bizzat kendi** vicdanı**n** **yeter sana!"** denilecek. Demek ki:

15. Her kim iyiliği, güzelliği tercih ederek **doğru yola yönelirse, ancak kendi iyiliği için yönelmiş olur ve her kim de** kötülüğü, çirkinliği tercih ederek **doğru yoldan saparsa, o da ancak kendi zararına sapmış olur.** Dolayısıyla, **hiç kimse bir başkasının günahını taşımayacaktır. Ve biz,** iyinin-kötünün ne olduğunu açıkça ortaya koyan bir **Peygamber** veya onun görevini aynen yüklenen bir dâvetçi **göndermedikçe,** insanlara **azap edecek değiliz!**

Elçi gönderir göndermez de, öyle alelacele helâk etmeyiz.

16. Biz bir ülkeyi helâk etmek istediğimiz zaman, oranın ileri gelen lider ve yönetici**lerine** gönderdiğimiz Elçi ve Kitap aracılığıyla, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip ilâhî yasalara itaat etmelerini **emrederiz fakat onlar** buna rağmen **orada günah işle**meye ısrarla devam ede**rler** ve halk da onları desteklerse, **işte o zaman azâbı hak ederler; biz de onları en ağır biçimde cezalandırıp yok ederiz.**

17. Nitekim, **Nûh'tan sonra** gelip geçmiş nice medeniyetleri, **nice toplulukları** böyle **helâk ettik. Kullarının işlediği günahları haber alan ve** her şeyi **gören** bir şâhit **olarak, Rabb'in yeter!** Şimdi:

18. Her kim yalnızca **şu gelip geçici olan** dünyanın zevk ve arzuların**ı istiyorsa, bu dünyada dilediğimiz kimseye, dilediğimiz kadar** nîmeti **peşin olarak hemen veririz;** öyle ki, hepsi çalışmasının karşılığını tam olarak alır fakat **sonunda, ona cehennemi ebedî** yurt **yaparız; alçaltılmış ve** Allah'ın rahmetinden **kovulmuş bir hâlde oraya girer!**

19. Ve kim de âhiretin sonsuz nîmet ve mutluluğunu **arzu eder ve** Allah'a ve ayetlerine **iman etmiş olarak, onu kazanmak için gereken çabayı gösterirse, işte onlar da, çalışmalarının karşılığını tam olarak göreceklerdir!** Dünya için çalışanlara dünyalıkları verilirken, âhiret için çalışanlar dünya nîmetlerinden mahrum kalacak zannedilmesin:

20. Dünyayı isteyen **o** azgı**nlara da,** âhireti isteyen **şu** fedâkâr insa**nlara da, hepsine Rabb'inin nîmetlerinden bol bol vermekteyiz. Çünkü Rabb'inin lütuf ve ihsânı,** kullarından **esirgenmiş değildir.**

21. Bak, insanları servet, güç, zeka ve yetenek bakımından **nasıl da birbirlerinden üstün kıldık fakat** bu gelip geçici nîmetleri elde etme uğruna âhireti terk etme! Çünkü **âhiret, makâm olarak** bunlardan çok **daha yüce olduğu gibi, fazîlet bakımından da çok daha üstündür.**

O hâlde ey insanoğlu, bu yüce makâma ulaşmak istiyorsan, şu hikmet dolu öğütleri iyi dinle:

22. Sakın Allah ile beraber, başka varlıkları **tanrı edinme; yoksa kınanmış ve** yapayalnız bir hâlde **kendi başına oturup kalırsın!**

23. Rabb'in, yalnızca kendisine kulluk etmenizi ve ana babanıza iyi davranmanızı emrediyor. Onlardan biri yâhut her ikisi sana sığınır da **senin yanında ihtiyarlık çağına erişirlerse,** onlara karşı son derece saygılı davran, hizmet ve hürmetlerine dikkat et; değil kötü bir söz söylemek, **onlara "öf!" bile deme,** hele **onları sakın azarlama,** tam tersine, **onlara** saygı ve sevgi dolu, gönül alıcı **tatlı sözler söyle.**

24. Onlara, en içten **şefkat ve alçak gönüllülük duygularıyla kol kanat ger ve "Ey Rabb'im, onlar beni çocukluğumda nasıl büyütüp yetiştirdilerse, sen de onlara öylece merhamet et!" diye** onlar için **duâ et.**

25. Ey insanlar, bu öğütlere içtenlikle uyun! Unutmayın ki **Rabb'iniz, içinizden geçenleri** sizden **daha iyi bilir.** Geçmiş hayatınız günahlarla dolu olsa bile, **eğer** tövbe eder de, bundan böyle **dürüst ve erdemli** birer insan **olursanız, hiç kuşkusuz Allah, tövbe edip hakka yönelenleri**n günahlarını **bağışlayacaktır.** Bunun için:

26. Ey insanoğlu! **Akrabaya, yoksullara ve yolda kalmışlara hakları** olan zekât ve sadakalar**ını ver fakat** Allah'ın yasakladığı yerlere harcama yaparak, veya kendini ve aileni başkalarına muhtaç bırakacak şekilde malını dağıtarak **büsbütün de saçıp savurma.**

27. Çünkü servetlerini, zamanlarını, güç, imkân ve yeteneklerini böyle **boş yere saçıp savuranlar, şeytanın kardeşi olmuşlardır. Doğrusu şeytan, Rabb'ine karşı çok nankördür.**

28. Eğer sen de ihtiyaç içinde olur da, **Rabb'inden umduğun** bir yardımı, **bir rahmeti beklediğin için onlara** şimdilik **bir şey veremeyecek durumda olursan, hiç değilse** gönül alıcı, **tatlı sözler söyle onlara.** Ve harcama yaparken, ölçülü ve dengeli davranmayı unutma:

29. Ne öyle **ellerini boynuna kelepçeyle bağlamış** gibi cimri **ol, ne de** keseyi **sonuna kadar aç**an bir savurgan; **yoksa** ya cimriliğinden dolayı **kınanmış bir hâlde,** ya da savurganlığından dolayı **pişmanlık ve üzüntü içerisinde oturup kalırsın.**

30. Hiç kuşkusuz Rabb'in, dilediğinin rızkını genişletir, dilediğine **ölçülü ve idâreli verir.** Dolayısıyla, sahip olduğu nîmetlerden dolayı hiç kimsenin bir başkasına üstünlük taslamaya hakkı yoktur. **Elbette O, kullarını**n neye muhtaç olduklarını **bilmekte,** onların her hâlini **görmektedir.** O hâlde, rızık kazanma kaygısıyla başkalarının hakkına göz dikmeyin. Hele hele:

31. Yoksulluk endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin! Ne kız çocuklarını diri diri toprağa gömen eski Arap putperestleri gibi, ne de başka yollarla çocuklarınıza kıymayın! Bu çocuklar sizin rızkınıza ortak olacaklar diye korkmayın; unutmayın ki, **onları da, sizi de besleyen Biziz.** Dikkat edin: **Onları öldürmek, gerçekten çok büyük bir suçtur** ve cezası, cehennemdir!

32. Ve ister evli, ister bekar olun, evlilik dışı cinsel ilişkilerden uzak durun! Değil zina yapmak, **zinaya yaklaşmayın** bile! Toplumu eğiterek ve gerekirse caydırıcı cezalar vererek, gayri meşrû ilişkileri önleyin! Evliliği kolaylaştırarak gençleri buna özendirin. Böylece, zinaya götüren bütün yoları kapayın. **Çünkü zina,** sağlıklı bir toplumun temel yapıtaşı olan aile kurumunu yıkarak onu içten içe çökerten **çok çirkin bir davranıştır,** toplumun çözülüp dağılmasına yol açarak onu uçuruma sürükleyen pek **çirkin bir yoldur!**

33. Ayrıca, haklı bir gerekçeye dayanmaksızın, Allah'ın kutsal kıldığı cana kıymayın! Her kim haksız yere öldürülürse, onun meşrû **mirasçılarına,** kâtilin kısas edilerek öldürülmesini isteme veya kendilerine kan diyetinin ödenmesi konusunda (2. *Bakara: 178*) hukûkî bir **yetki tanımışızdır; o hâlde onlar,** kâtilin öldürülmesini yeterli görmeyip, başkalarını da öldürmeye kalkarak **öldürme konusunda sınırı aşmasınlar, çünkü kendilerine,** haklarını alabilmeleri için Allah tarafından **yardım edilmiştir.**

34. Yasal olarak korumanız altında bulunan **yetimler ergenlik çağına ulaşıncaya dek, onların mal varlığına, ancak** onu **en** âdil ve en **güzel biçimde** değerlendirmek amacıyla **yaklaşabilirsiniz,** çarçur etmek amacıyla değil. Onlara ait malı, yatırıma dönüştürüp, onlar adına değerlendirebilirsiniz. Fakat gerekli yaş ve olgunluğa ulaştıklarında, onlara mallarını geri vermek zorundasınız. **Bir de, verdiğiniz her sözü yerine getirin; çünkü verilen sözlerden,** Hesap Gününde **mutlaka sorguya çekileceksiniz!**

35. Ticârî, hukûkî, ahlâkî ve benzeri konularda bir şey **ölçtüğünüz zaman, ölçüyü tam tutun,** tarttığınız şeyi **doğru teraziyle tartın** ve hayatınızın her alanında, doğruluk ve adâleti kendinize temel ilke edinin! **İşte bu,** sizin için **hem daha hayırlıdır, hem de sonuç itibariyle daha güzeldir.** Çünkü adalet ve dürüstlüğün egemen olduğu bir toplum, dünyada güven ve huzuru, âhirette de cennet nîmetlerini elde eder.

36. Hakkında yeterli **bilgin olmayan** ve doğruluğunu tam olarak araştırmadığın **bir şeyin ardından** körü körüne **gitme!** Ne olursa olsun, sağlam ve inandırıcı delillere dayanmadan, hiçbir konuda kesin yargıda bulunma, hiç kimseyi asılsız söylentilere dayanarak suçlama! **Çünkü** araştırma yapıp gerçeği öğrenmen için Allah'ın sana bağışladığı **kulak, göz ve gönül; bunların hepsi bu** yaptığı**ndan sorumludur.**

37. Allah'ın sana bahşettiği zenginlik, kuvvet, güzellik, zeka gibi nîmetlerle şımarıp da, **yeryüzünde kibirli kibirli yürüme; çünkü sen,** aslında o kadar âciz bir varlıksın ki, **ne yerleri yırtıp parçalayabilirsin, ne de boyca dağlara erişebilirsin!**

38. İşte ey insanoğlu; yirmi ikinci ayetten bu yana, bir çok emirler, yasaklar ve hikmetli öğütler dinledin. **Bütün bu** sayıla**nların kötü** ve yasaklanmış **olanları, Rabb'inin katında asla hoş görülmeyen** çirkin **davranışlardır.**

39. İşte ey Muhammed, **bütün bunlar, Rabb'inin sana vahiy yoluyla bildirdiği hikmet dolu sözlerden** bir demet **tir.** Ve bütün bu öğütlerin aslı ve esası şudur:

Ey insanoğlu! **Sakın Allah ile beraber başka** varlıkları **tanrı edinme; yoksa kınanmış ve** Allah'ın rahmetinden **kovulmuş bir hâlde cehenneme atılırsın!**

Bunun için Rabb'inizi, O'nun yüceliğine yaraşır sıfatlarla anın; O'na oğullar, kızlar yakıştırarak, "hükmüne boyun eğilmeyen âciz bir tanrı" inancı oluşturmayın:

40. Ey müşrikler! Sizler kız çocuğuna sahip olmaktan utanç duyuyor, ama meleklerin "Allah'ın kızları" olduğunu iddia ediyorsunuz! **Demek Rabb'iniz, erkek çocukları size lâyık gördü de, kendisine meleklerden kız çocuklar edindi, öyle mi? Doğrusu siz, gerçekten büyük bir** gazaba sebep olan çirkin **söz**ler **söylüyorsunuz!**

41. Oysa **Biz bu Kur'an'da,** Allah'ın varlığını, birliğini; acziyet ve noksanlık ifâde edebilecek bütün sıfatlardan uzak, insan hayalinin ulaşabileceği her türlü tasavvurun üstünde ve ötesinde yüceler yücesi bir Yaratıcı olduğunu; hikmet, kudret ve adâletten yoksun bir tanrı inancının, insanoğlunu dünyada da, âhirette de felâketlere sürükleyeceğini farklı

yerlerde, farklı örneklerle ve tüm boyutlarıyla **açıkça ortaya koyduk ki,** bu ayetleri **düşünüp aydınlansınlar. Fakat** bunca öğütler, zâlimlerin **nefretlerini körüklemekten** ve isyanlarını artırmaktan **başka bir katkı sağlamadı.**

42. Ama sen bıkmadan, usanmadan uyarmaya devam ederek **de ki: "Eğer onların iddia ettikleri gibi, O'nunla beraber** başka **tanrılar var olsaydı, o zaman elbette Arş'ın Sahibi** ve Evrenin Mutlak Hükümranı olan Allah'ın katı**na** ulaşıp O'na üstün gelmek ve evrenin tek hâkimi olmak için bir sebep, **bir yol bulmaya çalışırlardı.** Değilse onlar da Allah'a hakkıyla kul olmaya uğraşırlar ve O'nun yanında daha değerli olmak için yarışırlardı. Çünkü Tanrı, kendisinden daha yüce, daha kudretli hiçbir şey olmayan varlık demektir. Dolayısıyla, Allah'tan başka tanrı olduğu iddia edilen varlıklar, her şeye kadir olmadan tanrı olamazlardı; her şeye kadir olmak için de Allah'tan daha üstün olmaları gerekirdi ki, en ahmak müşrik bile, bu sözde tanrıların Allah'tan üstün olamayacağını kabul eder. O hâlde:

43. Allah birdir ve O'ndan başka tanrı yoktur; O, inkârcıların düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; **onların** bâtıl **iddialarından uzaktır; yücelik ve azametinde sınırsızdır!**

44. Yedi kat **gök, yer ve bunların içindeki her şey, O'nu**n varlığını, birliğini, sınırsız kudret ve yüceliğini, hikmet ve bilgisini haykırarak **tesbih etmektedir;** varlıklar âleminde **O'nu övgüyle anmayan hiçbir şey yoktur! Ne var ki, siz onların** bu haykırışlarını işitemez, **tesbihlerini** tam olarak **anlayamazsınız.**

Gel gör ki; ağaçlar, taşlar, kuşlar Rabb'ini tesbih ederken, insanoğlu O'na başkaldırıyor! Eğer bu isyankârlar, hâlâ Allah'ın nîmetlerinden yararlanıyor

ve derhal cezaya çarptırılmıyorlarsa, bunun bir tek sebebi var: **Hiç kuşkusuz Allah,** kullarına karşı **çok şefkatli, çok bağışlayıcıdır.**

45. Ey Müslüman! Adâlet, doğruluk ve erdemlilik gibi ahlâkî değerleri hiçe sayan, dolayısıyla öte dünyanın varlığına inanmak istemeyen inatçı, kibirli ve önyargılı kimselere **Kur'an okuduğun zaman, seninle, âhirete inanmayan** bu insan**ların arasına,** gözle **görülmeyen** mânevî **bir perde çekeriz.** Şöyle ki:

46. İnsanın özüne yerleştirdiğimiz yasalar gereğince, **onların kalplerine, onu anlamalarına engel kılıflar geçirir, kulaklarına da** onu duymalarına engel **ağırlıklar koyarız.** İşte bu yüzden, **Kur'an** okuma esnasın**da, ne zaman Rabb'inden** eşi ve ortağı olmayan **bir** tek ilâh **olarak söz etsen,** taptıkları ilâhların sahte olduğunun anlaşılacağı, buna bağlı olarak şeytânî düzenlerinin yıkılacağını bildiklerinden, **ürkerek sırtlarını dönüp giderler.** Sonra da, güya açığını yakalayıp sana karşı koz olarak kullanmak için, seni Kur'an okurken gizli gizli dinlerler:

47. Biz müşriklerin**, seni dinledikleri zaman ne amaçla dinlediklerini ve kendi aralarında gizli gizli konuşurlarken o zâlimlerin,** Kur'an'dan etkilenen insanlara, **"Siz ancak büyülenmiş bir adamın peşinden gidiyorsunuz!" dediklerini gâyet iyi biliyoruz.** Sana "büyülenmiş" diyorlardı; çünkü okuduğun Kur'an'dan etkileniyor, vicdanları sarsıp derinden etkileyen bu sözlerin beşer kaynaklı olmadığını, olamayacağını hissediyorlardı. Öyleyse Muhammed, "insanüstü" bir güce dayanarak konuşuyordu ve onlara göre bu güç, sihirden başka bir şey değildi.

48. Ey Muhammed! **Bak;** zâlimler, gerçeği çarpıtmak için **senin hakkında** kimi zaman büyücü, kimi zaman büyülenmiş, bazan zeki bir düzenbaz, bazan deli, bazan da şâir diyerek **nasıl** saçma ve anlamsız

örnekler getirdiler de doğru yoldan iyice **saptılar;** bu bakış açısıyla, **bir daha da doğru yola gelemezler!**

49. İnkarcılar, **"Biz** mezarda çürüyüp **kemik ve toz** yığını **hâline geldikten sonra mı,** sahiden bu hale geldikten sonra mı **yeni bir yaratılışla diriltilecekmişiz?" dediler.**

50. Ey Müslüman! Onlara **de ki: "**Kemik ve un ufak olmuş cansız bedende, hiç olmazsa bir insanlık kokusu ve hayatı çağrıştıran özellikler, canlı organizmalar var. Değil kemik veya toz, öldükten sonra **ister taş olun, isterse demir!"**

51. "Yâhut diriltilmesini **imkânsız gördüğünüz bir başka varlık;** ne olursanız olun, mutlaka diriltilip hesaba çekileceksiniz!"

Buna karşılık, **"İyi de, bizi kim tekrar** hayata **döndürecek?" diye soracaklar. De ki: "Sizi kim yoktan var ettiyse, O!" Bu sefer, sana** inanmadıklarını göstermek için **başlarını** sağa sola **sallayarak, "Peki, ne zamanmış o?" diyecekler. De ki: "Umarım ki, pek yakında!** Öyle bir Günde ki:"

52. "O gün sizi huzuruna **çağırınca, derhal O'nu övgüyle yücelterek emrine uy**up mezarlarınızdan fırlayacak ve yargılanmak üzere huzuruna çık**acaksınız;** işte o zaman, dünyada **çok kısa bir süre kaldığınızı hissedeceksiniz!"**

53. Ey Muhammed! Bu inkârcıları hak dine dâvet edecek olan mümin **kullarıma söyle;** onlarla konuşurken, gönül incitmeden, kaba ve kırıcı davranmadan, **en güzel şekilde konuşsunlar. Çünkü şeytan,** kalplere kin ve nefret tohumları ekerek **aralarına fesat sokmak** ve böylece onları öfkelendirip birbirine düşürmek için her an fırsat kollamak**tadır. Doğrusu şeytan, insanın apaçık düşmanıdır.**

O hâlde, ey iman edenler! Cennetin yalnızca sizlere özgü olduğu ve karşınızdakinin cehenneme gireceği yolunda ifâdeler kullanarak, —üstelik bu sizin üzerinize vazife değilken— şeytanın eline koz vermeyin. Unutmayın ki:

54. Sizin Allah katındaki derecenizi ve neye lâyık olduğunuzu **en iyi bilen,** yalnızca **Rabb'inizdir; dilerse** günahlarınızı bağışlayıp **size merhamet eder, dilerse** günahlarınız sebebiyle **sizi cezalandırır.** O hâlde size düşen, kimin cennetlik, kimin cehennemlik olduğunu belirlemek değil, hakîkati olanca açıklığıyla tebliğ etmektir. Öyle ya, **Biz seni** bile, ey Muhammed, insanların âkıbeti konusunda hüküm vererek **onlara vekil olasın** da, tüm sorumluluklarını üstlenesin **diye göndermiş değiliz.**

55. Hiç kuşkusuz Rabb'in, göklerde ve yerde olan bütün varlık**ları** her yönüyle ve en mükemmel şekilde **bilmektedir.** O, sonsuz ilim ve hikmeti uyarınca, insanlar arasından dilediğini seçip elçi olarak görevlendirir. **Doğrusu Biz, Peygamberlerin bir kısmını diğerlerinden üstün kılmışızdır.** Kimilerini görsel mûcizelerle, kimilerini de hikmet dolu kitaplarla destekleyip yücelttik. Nitekim, **Davud'a da Zebur'u vermiştik.** Ve işte sana da ey Muhammed, Kur'an gibi eşsiz bir mûcize gönderdik.

56. Ey Müslüman! Allah'tan başka kendilerine el açıp medet umulacak bir makâma yücelterek Allah'a ortak koşanlara **de ki: "Allah'tan başka** birer tanrı olduklarını **iddia ettiğiniz varlıkları** o sahte ilâhlarınızı **çağırın bakalım;** çağırın da, duânıza cevap verebilecekler miymiş görün: **Onlar, sizden ne bir zararı kaldırabilirler, ne de** onu kendi üzerlerine alabilir veya başka bir yöne **çevirebilirler!**

57. Onların yalvarıp ilâhlaştır**dıkları** bu seçkin kulların bizzat kendileri, hattâ **içlerinden** Allah'a **en yakın olanları** bile, **Rablerine** ulaşıp O'nun rızasını kazanabilmek için; iman, ibâdet, kulluk gibi çeşitli araçlar, sebepler ve **vesîle**ler **arayıp dururlar; O'nun rahmetini ümit eder,**

azâbından korkarlar. Çünkü Rabb'inin azâbı gerçekten korkunçtur! Ve bu azap, geçmişte olduğu gibi, gelecekte de zâlimleri hedef almaya devam edecektir:

58. Kıyâmet Gününden önce, azgınlıklarından dolayı büyük bir âfet göndererek **helâk etmediğimiz, ya da** savaş, kıtlık, salgın hastalık gibi **şiddetli bir azapla cezalandırmadığımız hiçbir ülke yoktur** ve bundan sonra da olmayacaktır. **Bu** hüküm, varlık kanunlarının kaydedildiği **kitapta** evrensel bir yasa olarak **yazılmıştır.** Eğer "Allah neden insanları imana getirmek için gökten mûcizeler göndermiyor?" diyorsanız, şunu iyi bilin ki:

59. İnkârcıların keyfî olarak istedikleri **mûcizeleri göndermeyişimizin tek sebebi, daha önceki toplumların** bu tür mûcizeleri gözleriyle gördükleri hâlde **onları hep yalanlamış** ve daha sonrakilerin de aynı şekilde yalanlayacak **olmalarıdır.** Dolayısıyla, çağdaş kâfirlerin —öyle iddia ettikleri gibi— mûcize görünce iman edivereceklerini sanmayın. Nitekim, bir zamanlar **Semud** halkın**a apaçık bir mûcize olarak** yarılan bir kayadan çıkan **o** meşhur **deveyi vermiştik fakat ona** azgınca saldırarak kendilerine **zulmetmişlerdi!** O hâlde, inkârcılar ne kadar isteseler de, artık onlar istedi diye böyle mûcizeler göndermeyeceğiz. Çünkü **Biz mûcizeleri,** insanları zorla imana getirmek veya toplumları helâk etmek için değil, **ancak korkut**up uyar**mak amacıyla göndeririz.** İşte bunun için, büyük mûcizeyi, Kur'an'ı gönderdik:

60. Hani Peygamberliğinin ilk yıllarında **sana, "**Korkma ey Muhammed, zâlimler Allah'ın nurunu asla söndüremeyecektir; çünkü **Rabb'in,** sonsuz ilim ve kudretiyle tüm **insanları çepeçevre kuşatmıştır!" demiş** ve İslâm'ın zaferini sana daha o günlerde müjdelemiş**tik.** Fakat kâfirler, bunu alay konusu yapmışlardı.

Gerek sana Miraç gecesinde **gösterdiğimiz** o büyük mûcizeleri ve muhteşem **görüntüleri, gerekse Kur'an'da** sözü edilen (*37. Saffat: 62-66, 44. Duhan: 43-46 ve 56. Vakıa: 51-53*) o **lânetlenmiş ağacı, sırf** ikiyüzlü **insanlar**ın maskelerinin düşmesi ve gerçek müminlerin ortaya çıkması **için bir sınama aracı kılmıştık.** İşte **Biz,** inkârcıların cehennemde zehirli zakkum ağacından yiyeceğini haber vermekle, aslında **onları korkutu**p uyarı**yoruz fakat** bunca uyarılar, hakkı inkâra şartlandıkları için **onların sadece azgınlığını artırıyor.**

Nitekim müşrikler, Miraç olayını duyar duymaz inkâr etmişlerdi. Oysa Biz, gerçeğin bilgisini senin gibi doğru ve güvenilir bir insandan öğrenmeleri ve ondan ders alıp doğru yolu bulmaları için sana miraçta böyle mûcizeler göstermiştik fakat onlar seninle alay ettiler.

61. Hani bir zaman meleklere, "Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem'e secde edin,** yani görevinizin ona doğru olduğunu bilin ve bunu kabul ederek, önünde saygıyla eğilin!**" demiştik; bunun üzerine, İblîs hariç, hepsi** Âdem'e **secde etmişlerdi.** Meleklerin arasında yaşayan ve esasen bir cin olan İblis ise, kibirlenerek emrimize karşı gelmiş ve **"**Şu kokuşmuş **balçıktan yarattığın** aşağılık **yaratığa mı secde edecekmişim?" demişti.**

62. Ve eklemişti: "Benden üstün tuttuğun şu değersiz insan**a bak!** Onun nesi var ki, benden üstün olacakmış! **Eğer Diriliş Gününe kadar bana mühlet verirsen, yemin ederim ki, onun soyundan gelenleri —pek azı hariç— egemenliğim altına alacağım!"**

Allah dileseydi, İblîs'i oracıkta yok ederek işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, insanoğlunun çetin bir sınavdan geçirerek, İblîs'e istediği süreyi verdi:

63. Allah, "Madem öyle," **dedi, "Haydi,** Kıyâmet Gününe kadar onları kötülüğe çağırmak üzere, haydi hemen çık **git!** Ancak şunu da bil ki, **içlerinden her kim sana uyarsa,** işlediğiniz günahların **tam karşılığı olmak üzere, hepinizin cezası cehennem olacaktır!"**

64. "Haydi git; **onlardan gücünün yettiğini,** yüreklerde çınlayan **sesinle yoldan çıkar; gerek yaya, gerek atlı,** bütün ordularınla dört bir yandan **yürü üzerlerine;** haram kazancı teşvik ederek **mallarına ve** senin istediğin amaçlar doğrultusunda eğitilip yetişmelerini sağlayarak **çocuklarına ortak ol ve** "Dürüstlük karın doyurmaz, çalmazsan aç kalırsın!" "Sınırsız zevk ve eğlence içinde hayatı doyasıya yaşamak varken; doğruluk, fedâkârlık gibi safsatalarla ne diye keyfini bozacaksın?" "Allah nasıl olsa affeder!" gibi türlü **vaadlerle oyala onları!** Doğrusu şu ki; **şeytanın onlara verdiği sözler,** sonu felâketle bitecek bir **aldatmacadan başka bir şey değildir!"**

65. "Ama ey İblîs, şunu da bil ki, **Benim** gösterdiğim yolda yürüyen ve sadece Bana güvenen **kullarımın üzerinde senin hiçbir** egemenliğin, zorlayıcı **gücün olmayacaktır.**

Evet, her konuda güvenilir bir **vekil olarak, Rabb'in** onlara **yeter!"**

Öyleyse, ey insan! Ezelî düşmanını tanımalı ve onun sinsi tuzaklarına karşı uyanık olmalısın! İşte, ona karşı girişeceğin amansız mücâdelede sana yol gösterecek, imanını güçlendirecek açıklama ve uyarılar:

66. Rabb'iniz öyle lütufkâr bir yaratıcıdır **ki, lütuf ve bereketlerinden** nasibinizi **arayıp bulasınız diye,** gerekli bütün imkân ve şartları hazırlayarak **sizin için denizde gemileri yürütüyor. Gerçekten de O, size karşı** çok şefkatli, **çok merhametlidir.**

67. Denizde yolculuk yaparken **başınız dara düştü mü,** o ana kadar **Allah'tan başka yalvarıp yakardığınız** bütün o uydurma ilâhlar sizi

yüzüstü bırakarak **kaybolur gider,** yani hepsinin bâtıl ve asılsız olduğu gün gibi ortaya çıkar. Fakat Allah **sizi kurtarıp** sağ salim **karaya çıkarınca,** ettiğiniz duâları, verdiğiniz sözleri unutur, hemen **yüz çevirirsiniz.** Bak, Rabb'ini tanımayan **insan ne kadar da nankördür!**

68. Peki, karaya çıkınca her şey bitiyor mu? **O'nun sizi,** kendinizi güvende sandığınız **karada** korkunç bir depremle **yerin dibine geçirmeyeceğinden, ya da üzerinize** taşlar savuran **bir kasırga göndermeyeceğinden emîn misiniz?** Sakın emîn olmayın! Çünkü Allah öyle bir belâ verir ki, **sonra kendinize bir koruyucu bulamazsınız!**

69. Ya da, sizi bir şekilde **tekrar denize döndürerek, üzerinize şiddetli bir fırtına göndermeyeceğinden ve böylece, nankörlüğünüzden dolayı sizi boğ**up balıklara yem yap**mayacağından emîn misiniz?** Öyle ki, **o zaman bizden bunun hesabını soracak bir yardımcı da bulamazsınız kendinize.** Oysa insan, en üstün ahlâka ulaşabilecek yeteneklerle donatılmış bir hâlde yaratılmıştı:

70. Andolsun Biz, Âdemoğlunu bir çok meziyetlerle donatarak öteki bütün canlılardan, hattâ meleklerden bile **üstün konuma getirdik; ona** havada, **karada ve denizde yolculuk** yapma imkân ve yeteneğini **bahşettik; onu tertemiz nîmetlerle rızıklandırdık ve yarattığımız varlıkların pek çoğundan üstün kıldık.** O hâlde, bütün bunlara rağmen, insanın Allah'tan başkalarına kulluk etmesi, nankörlük ve cehâletin doruk noktası değil midir? Ve böyle bir nankörlüğün cezası, Hesap Gününde hüsrana uğramaktan başka ne olabilir?

71. O gün, her topluluğu dünyada iken peşinden gittiği, desteklediği **önderleriyle birlikte** hesap vermek üzere huzurumuza **çağıracağız.** İşte o an, amel **defteri sağ eline verilen** bahtiyâr mümin**ler,** kendilerine cenneti müjdeleyen bu **defterlerini** sevinç içerisinde **okuyacaklar ve** o

büyük mahkemede, **hiç kimseye zerre kadar haksızlık yapılmayacak.** Çünkü her insan, ancak ne yapmışsa onu görecek:

72. Her kim bu dünyada, hakîkat karşısında kalp gözü **kör olarak yaşamış ise, işte o, âhirette de** ilâhî nîmetler karşısında **kör olacak; hem de** doğru yoldan **daha da sapmış bir hâlde!** İşte bunlar, kendi körlükleri yetmezmiş gibi, sizleri de cehâlet karanlıklarına sürüklemek isterler. Örneğin, ilâhlarını öven birkaç ayet "uydurduğun" takdirde Müslüman olacaklarını söyleyerek, güya uzlaşma teklif ederler:

73. Ey Muhammed! Bu inkârcılar, **sana vahyettiğimiz** Kur'an **haricinde birtakım sözler uydurup Bize yakıştırman** ve o sözleri Allah'ın ayetleriymiş gibi insanlara okuman **için az kalsın seni** kandırarak, gönderdiğimiz **bu** Kur'an**'dan saptıracaklardı! Ve** dediklerini yapmış olsaydın, o zaman **seni kendilerine en yakın dost edineceklerdi.**

74. Eğer seni çelik gibi bir iman ve kararlılık ile **desteklememiş olsaydık, neredeyse onlara —az da olsa— eğilim gösterecektin.**

75. Şâyet —iyi niyetlerle bile olsa— böyle bir şey yapmış olsaydın, **o zaman sana hem hayatında, hem de ölümünde**n sonra **kat kat** azap **tattıracaktık ve seni elimizden kurtaracak bir yardımcı da bulamayacaktın kendine!**

Ama Allah'ın lütfu sayesinde, zerre kadar taviz vermedin onlara. Bunun üzerine kâfirler, başka yöntemlere başvurdular:

76. Onlar, neredeyse seni yurdundan çıkarıp sürmek üzereler fakat sen Medîne'ye hicret ettik**ten sonra, onlar da** Mekke'de **pek fazla kalamayacaklar.** Nitekim Peygamberi yurdundan çıkaranlar, hicretten iki yıl sonra Bedir savaşında yenilgiye uğradılar ve birçokları o savaşta öldürüldü. Sekiz yıl sonra da, Mekke tamamen Müslümanların eline geçti.

77. Senden önce gönderdiğimiz diğer **Elçiler için** de **öteden beri uygulaya geldiğimiz bir yasadır bu;** nitekim, onları yurtlarından sürmek isteyenler ya helâk edilerek, ya düşman istilasına uğrayarak, ya da Peygamberin takipçileri tarafından yenilgiye uğratılarak cezalandırılmışlardı. Bugün de böyledir bu, yarın da böyle olacaktır: Çünkü **Bizim yasalarımızda,** kıyâmete kadar bir aksaklık, **bir değişiklik göremezsin.**

İşte, ey hak yolunun yolcusu! Bu ilâhî yasaların senin toplumunda da tecellî etmesi için, Rabb'inle gönül bağını sürekli canlı tutmalı; gereken dikkat ve özeni göstererek namazını eda etmelisin:

78. Güneşin batıya doğru **kaymasından, gecenin kararmasına kadar** geçen süre içinde öğle, ikindi, akşam ve yatsı **namaz**ların**ı güzelce kıl; şafak vakti Kur'an okumayı da asla ihmal etme! Gerçekten** gönüllerin ilâhî esintilere en açık olduğu o şafak vakitlerinde kıldığınız sabah namazına, **ve okunan Kur'an'a** gece ve gündüz melekleri de katılırlar ve kıyamet günü, o namazı kılan müminlere şahitlik ederler.

79. Ve ey Muhammed **gecenin bir vaktinde kalkıp,** müminlerin önderi olman hasebiyle, **sana özgü** ve yalnızca sana farz bir ibâdet **olarak taheccüd namazı kıl; umulur ki Rabb'in seni,** hem dünyada hem de âhirette, tüm yaratılmışların gıptayla bakacağı yüce bir makâma, **Makâm-ı Mahmud'a erdirecektir.**

80. Bunun için, Rabb'ine el açıp yalvararak **de ki: "Ey** yüce **Rabb'im;** gireceğim her yere esenlik ve **doğruluk üzere girmemi,** çıkacağım her yerden esenlik ve **doğruluk üzere çıkmamı sağla ve bana katından,** şirke, küfre, isyana ve zulme karşı mücâdelede müminleri **destekleyen** bir güç, bir yetki, **bir kudret bağışla!"**

81. Ve küfrün karanlıklarını parçalayıp âlemleri aydınlatan Kur'an'ın meydana getireceği devrimi şimdiden müjdeleyerek **de ki: "**İşte nihâyet,

mutlak ve değişmez gerçek olan **hak geldi;** yalan, kötülük, inkârcılık temeline dayanan **bâtıl yıkılıp gitti; zaten bâtıl, er geç yok olmaya mahkûmdur!"**

82. İşte bu amaçla **Biz, inananlar için** gönüllere **şifâ ve rahmet olacak; zâlimlerinse yalnızca yıkılıp yok olmalarını hızlandıracak Kur'an ayetlerini** peyderpey **göndermekteyiz.** Kur'an'ın şifâ verici, yol gösterici hidâyetinden uzak kalan insanın ne hâle düşeceğini görmek ister misiniz?

83. İnsanoğluna katımızdan zenginlik, sağlık, güzellik, güç, zeka gibi **bir nîmet verdik mi,** bunları kendisine kimin verdiğini unutur, bu nîmetlerle şımarıp ayetlerimizden **yüz çevirir ve** kibirlenerek **yan çizer; başına bir belâ gelince de,** bunun bir imtihân olduğunu düşünmez, kendisini tamamen dağıtıp **büsbütün ümitsizliğe düşer.** O hâlde, ey Müslüman!

84. Kur'an'ın yol göstericiliği olmaksızın mutluluğa ulaşabileceklerini sanan gâfillere **de ki: "Herkes** kendi içinden gelen eğilimlere, alışkanlıklara, ruh hâline göre bir yol çizer ve bunun en doğru yol olduğunu iddia eder; böylece her toplum, farklı bir inanç, ahlâk anlayışı ve dünya görüşü benimseyerek bu inanç doğrultusunda davranışlar geliştirir, **kendi mizacına uygun tarzda hareket eder. Fakat** herkes kendi mizacına uygun gelen yolu tutmakla, insanlığı kurtuluşa iletecek doğru yolu tutmuş sayılamaz. Çünkü içinizden **kimlerin doğru yolu izlediğini en iyi bilen** ve hangi yolun izlenmesi gerektiğine karar veren **Rabb'inizdir."** Ve bu yolu, Kur'an vasıtasıyla size bildirmiştir. Peki, Kur'an'ı Muhammed'e getiren kimdir? Ve bu vahiy nedir?

85. Ey Muhammed! **Sana,** vahiy meleği Cebrail'in mahiyetini ve vahiy olgusunu, yani **Ruh'u soruyorlar.** Onlara **de ki: "Ruh,** doğrudan doğruya **Rabb'imin emrindedir** ve ancak O'nun izniyle gelir. Fakat

insanın sınırlı aklı, bunun mahiyetini tam olarak kavrayamaz. Çünkü **size, pek az bilgi verilmiştir.”**

Bu vahiy olayı, tamamen Muhammed'in inisiyatifi dışında cereyan etmektedir.

86. Nitekim, ey Muhammed; **eğer dileseydik, sana vahiy yoluyla bildirdiğimiz her şeyi geri alabilirdik ve o zaman sen, onun** sana tekrar verilmesi **için bize hesap soracak bir kimse de bulamazdın.**

87. Ancak Rabb'inin sonsuz lütuf ve **rahmeti sayesindedir** ki, sana vahyettiği bu Kur'an'ı korudu ve sürekli kıldı. **Doğrusu, O'nun sana** bağışladığı **lütuf ve ihsânı, gerçekten çok büyüktür.**

Demek ki, bu Kur'an senin eserin değil, Allah'ın gönderdiği bir vahiydir

88. Ey Müslüman! Kur'an'ın bir insan tarafından uydurulduğunu iddia eden inkârcılara meydan okuyarak **de ki: “Eğer bütün insanlar ve cinler,** ifâde güzelliğinde, ortaya koyduğu mükemmel hayat tarzında, belâgat ve fesâhatte Kur'an'la boy ölçüşebilecek, **onun ayarında bir kitap meydana getirmek için bir araya gelseler, yine de onun bir benzerini ortaya koyamazlar;** her alanda uzman gruplar hâlinde güçlerini birleştirip **birbirlerine yardım etseler bile!”**

89. Bakın; Biz bu Kur'an'da, insanlara doğru yolu gösterecek **bütün** ibret verici, aydınlatıcı **örnekleri ele alıp işledik; ne var ki, yine de insanların çoğu, inkârcı tavırlarında ısrarla diretiyor!** Şöyle ki:

90. İnkârcılar, “Ey Muhammed!” **diyorlar, “Sen bize** Hz. Mûsâ gibi **yerden pınarlar fışkırtmadıkça, sana asla inanmayacağız!”**

91. “Yâhut senin hurmalıklardan, üzüm bağlarından mûcizevî **bir bahçen olup da, aralarından şarıl şarıl ırmaklar akıtmadıkça;”**

92. "Ya da iddia ettiğin gibi, bizi helâk etmek üzere **göğü parça parça üzerimize düşürmedikçe, yâhut Allah'ı ve melekleri** senin Peygamberliğine şâhitlik etmeleri için, açıkça görebileceğimiz şekilde **karşımıza getirmedikçe;"**

93. "Yâhut altından yapılmış bir sarayın olmadıkça veya gözlerimizin önünde bir kuş gibi uçup **göğe yükselmediğin sürece** sana asla inanmayacağız! Gerçi göğe yükselmiş olsan bile, **bize** oradan, **okuyacağımız** ve doğrudan bize hitaben yazılmış **bir kitap indirmedikçe,** sırf **göğe çıktın diye** öyle hemencecik **inanmayız** sana!**"** Onlara cevaben **de ki: "**Bu dediklerinizi yapabilecek, **mükemmel niteliklere sahip olan,** yalnızca **Rabb'imdir.** Oysa ben, hiçbir zaman Rab olduğumu iddia etmedim! **Ben nihâyet, elçi olarak gönderilmiş** fâni **bir insandan başka neyim ki?** Ben size, Allah tarafından olağanüstü yeteneklerle donatılmış olduğumu söylemedim ki! Neden benden böyle şeyler istiyorsunuz? Ben sadece, Allah'tan size bir mesaj getirdiğimi söylüyorum. Eğer benim iddiamın doğruluğunu denetlemek istiyorsanız, işte Kur'an, bir mûcize olarak karşınızda duruyor!**"**

94. Zaten öteden beri **insanlara** Allah tarafından **doğru yolu gösteren** bir elçi veya uyarıcı **geldiğinde, onları** bu apaçık hakîkate **inanmaktan alıkoyan tek sebep,** elçinin dürüstlüğünü hesaba katmadan ve mesajın içeriğini hiç düşünmeden, **"Allah** bula bula bizim gibi ölümlü **bir insanı mı elçi olarak gönderdi?" demeleridir.**

95. Peygamberin kendileri gibi bir insan olmasını yadırgayan o câhillere şu sözümüzü ileterek **de ki: "Eğer yeryüzünde huzur ve güven içinde gezip dolaşanlar** insan değil de **melek olsaydı, o zaman onlara gökten elçi olarak elbette bir melek gönderirdik."**

96. Yine de inatla itiraza devam ederlerse, onlara son olarak **de ki: "Benimle sizin aranızda şâhit olarak, Allah yeter; elbette O,**

kullarının her hâlini **bilmekte,** her davranışını **görmektedir.”** O hâlde, kimin doğru yolda olduğu konusunda hüküm vermek için Allah'ın şâhitliğini esas almalı, doğrunun-eğrinin ölçüsünü yalnızca O'ndan, yani O'nun kitabından öğrenmelisiniz. Zira:

97. Allah kimi doğru yola iletirse, işte odur doğru yolda yürüyen; kimleri de saptırırsa, onlara Allah'tan başka yardım edecek **bir dost bulamazsın. İşte onları, Hesap Gününde yüzüstü yere kapanmış bir şekilde kör, dilsiz ve sağır olarak** huzurumuzda **toplayacağız ve varacakları** son durak **cehennem olacak!** Öyle bir cehennem ki, ateşi **ne zaman yatışır gibi olsa,** her defasında onu körükleyerek, **onlar için çılgın alevi** yeniden ve yeniden **canlandıracağız.**

98. İşte, zâlimlerin cezası budur! Çünkü onlar, hem ayetlerimizi inkâr etmiş, hem de “Biz mezara girip **kemik ve toz yığını hâline geldikten sonra mı yeniden yaratılıp diriltileceğiz,** öyle şey olmaz**!”** **de**mek sûretiyle âhiretin varlığını, dolayısıyla Allah'ın adâletini inkâr et**mişlerdi.**

99. Peki onlar, gökleri ve yeri yoktan var eden Allah'ın, insanlar ölüp yok olduktan sonra **onları aynı şekilde** yeniden **yaratabilecek güce sahip olduğunu ve** bunun için **kendilerine,** gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan bir vade belirlemiş olduğunu** akılları ile anlayıp **görmezler mi?** Elbette görürler; **ne var ki zâlimler,** kibir ve inatları yüzünden bir türlü **inkârcılıktan vazgeçmeye yanaşmazlar!**

100. Onlara **de ki: “**Bakın, **Rabb'imin** sonsuz lütuf ve **rahmet hazineleri sizin elinizde olsaydı, harcanıp tükenir endişesiyle** onları **sımsıkı** elinizde **tutar** ve hiç kimseye bir şey vermez**diniz. İnsanoğlu, gerçekten de** çok açgözlü ve **çok cimridir!**

Şimdi de, senden ısrarla mûcize isteyen kâfirlere şu ibret verici kıssayı anlat:

101. Hiç kuşkusuz Biz, Mûsâ'ya tam **dokuz tane apaçık mûcize vermiştik fakat** Firavun ve halkı, yine de inanmamışlardı (*7. Ârâf: 133*). İsterseniz **sor**un **İsrail Oğulları'na,** onlar da bunu doğrulayacaklardır: **Hani Mûsâ, onlara** bir Peygamber olarak **geli**p apaçık mûcizeler gösteri**nce Firavun, "Ey Mûsâ!" demişti, "Bana öyle geliyor ki, sen büyü ile donanmış** usta bir sihirbaz**sın."**

102. Bunun üzerine **Mûsâ,** Ey Firavun!" **dedi, "Bu mûcizeleri açık birer delil olarak** sizlere **gönderenin, göklerin ve yerin Rabb'inden başkası olmadığını sen de pekâlâ biliyorsun! Bana da öyle geliyor ki, sen** bu anlamsız inâdı sürdürdüğün takdirde, **helâk olup gideceksin!"**

103. Derken Firavun, İsrail Oğulları'na karşı iyice azgınlaşarak **onları** topyekün imha etmek üzere **yeryüzünden söküp atmaya kalkışınca, Biz de onu ve bütün yandaşlarını** Kızıldeniz'e batırıp **boğduk.**

104. Ve ardından İsrail Oğulları'na, "Kudüs'teki **bu** bereketli **yurda** güven içinde **yerleşin!" dedik, "Ama** unutmayın; kıyâmet kopup da **âhiret vaadi**nin zamanı **gelince, hepinizi bir araya toplaya**cak ve bütün yaptıklarınızın hesabını sora**cağız."**

Ve işte, birçok Peygamber tarafından yüzyıllar öncesinden müjdelenen Son Elçi ve vahiy zincirinin son halkası ve zirvesi olan Kur'an geldi:

105. Biz onu hak ile, yani mutlak hakîkati ortaya koymak üzere, belli bir hikmet doğrultusunda **indirdik;** nitekim **o da,** hiçbir değişikliğe, tahrifâta uğramadan, tam istediğimiz gibi **hak ile indi** senin kalbine **ve** böylece **seni, ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.**

106. Ve bu kitabı sûre sûre, ayet ayet **bölümlere ayırdığımız bir Kur'an halinde** gönderdik **ki, onu insanlara yavaş yavaş** ve sindire sindire **okuy**arak insanları uyar**asın ve** bu amaçla **onu,** bir defada toplu olarak değil, yirmi üç yıl boyunca, azar azar ve **aşama aşama indirdik.**

107. O hâlde, ey Müslüman! Kur'an'dan yüz çeviren gâfillere **de ki: "İster ona inanın, isterseniz inanmayın;** inanmanız onun derecesini yükseltmez, inkârınız da ona bir eksiklik vermez; iman ederseniz faydası kendinize, inkâr ederseniz zararı yine kendinizedir! Fakat şunu iyi bilin ki; **bu** Kur'anı tanıma**dan önce kendilerine ilim verilmiş olan** dürüst ve insaflı Yahudi ve Hıristiyan**lara** bu kitabın ayetleri **okunduğu zaman,** onu duyar duymaz **derhal yüzüstü secdeye kapanırlar!**

108. "Rabb'imizin şânı ne yücedir!" derler, "İşte, müjdelenen Son Elçi geldi ve **Rabb'imizin vaadi** nihâyet **gerçekleşti!"**

109. Ve Allah'ın ayetlerini dinledikçe, O'na karşı **saygı ve duyarlıkları zirveye ulaşır, gözyaşları içinde** yeniden **yüzüstü secdeye kapanmaktan kendilerini alamazlar!**

110. Ey Müslüman! Farklı kültürlere, dillere, ırklara, renklere sahip tüm insanlığa evrensel İslâm inancını duyurmak ve Allah'ı hangi isim ve sıfatlarla anmak gerektiğini onlara öğretmek üzere **de ki: "**O'na **ister "Allah" diye dua edin, ister "Rahmân" diye** veya isterseniz bunlar dışında, "Rab, Kadîr, Azîz, Alîm, Hakîm... gibi O'na yaraşır başka güzel isimlerle **dua edin;** bunlardan **hangisiyle duâ ederseniz edin** fark etmez, **çünkü** yücelik ve güzellik ifâde eden **bütün** üstün nitelikler, bütün **güzel isimler O'nundur."** Yeter ki, O'na duâ ederken —özellikle de namaz kılarken— gösteriş veya saygısızlık ifâde edebilecek tavır ve davranışlardan uzak durun:

Bir de, namaz kılarken sesini çok yükseltme, çok fazla da kısma; bu ikisi arasında orta bir yol tut.

111. Ve Rab ve ilah olarak, Allah'ın birliğini tüm insanlığa bir kez daha haykırarak **de ki: "Bütün övgüler; çocuk edinmeyen, hükümranlığında** eşi ve **ortağı bulunmayan ve âcizlikten kaynaklanan bir sebeple** yardımcıya, **dosta ihtiyacı olmayan Allah'a aittir** ve yalnızca O'na yaraşır!**"** İşte böylece, **O'nun** sınırsız yüceliğini ve **büyüklüğünü,** gerek sözlerinle, gerek tavır ve davranışlarınla tüm dünyaya **ilan et!**

İşte size, bu gerçeği haykıran bir grup gencin örnek hayatı:

18. KEHF SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Nahl sûresinden hemen önce indirilmiştir. Adını, inançlarını yaşatabilme adına zâlim yöneticilerden kaçıp bir mağaraya sığınan ve uzun bir süre orada uyuduktan sonra mûcizevî bir şekilde yeniden "diriltilen" bir grup gencin öyküsünün anlatıldığı bölümden (9-22. ayetler) almıştır. 110 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Kulu ve elçisi Muhammed aracılığıyla, insanoğlu**na bu** hikmet dolu **Kitabı gönderen ve onda,** insanı kuşkuya düşürecek, saptıracak **en ufak bir** çelişkiye, yanlışlığa ve **eğriliğe yer vermeyen Allah,** her türlü övgüye, teşekküre ve **hamde lâyıktır.**

2. Evet, Allah onu **dosdoğru** bir kitap **olarak** gönderdi **ki, katından** gelecek **çetin bir azâba karşı** inkârcıları **uyarsın ve güzel davranışlar sergileyen müminlere, kendilerini muhteşem bir ödülün beklediğini müjdelesin.**

3. Yani, **içerisinde sonsuza dek kalacakları** o cennet yurdunu.

4. Ve ayrıca, "Allah kendisine çocuk edindi!" iddiasında bulunanları uyarmak için bu kitabı gönderdi. Çünkü Allah'a çocuk isnat edenler derin bir sapıklığa düşüyorlar. Zaten bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah'ın herhangi bir konuda yetersiz, âciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Oysa;

5. Bu konuda kendileri de, körü körüne izledikleri **ataları da,** doğru **bir bilgiye sahip değiller. Ağızlarından dökülen bu sözler ne kadar** çirkin ve **küstahça!** Gerçekte **onlar, yalandan başka bir şey söylemiyorlar.** Üstelik bütün uyarılara rağmen, inatla hakîkatten yüz çeviriyorlar.

6. Şimdi sen, ey Peygamber ve onun izinden yürüyen mümin; **onlar bu** ilâhî **kelâma inanmıyorlar diye, arkalarından üzülüp hayıflanarak kendini helâk mi edeceksin?** Üzülme, onların iman etmemelerinden sen sorumlu değilsin. Yeter ki bıkıp usanmadan uyarmaya, hakîkati haykırmaya devam et! Bunun için, dünyanın göz kamaştırıcı nîmetlerine körcesine bağlanan ve sahip oldukları güç ve servetle anlamsız bir gurura kapılan bu câhillere, evrenin ve hayatın anlam ve hikmetini öğret. Şöyle ki:

7. Doğrusu Biz, yeryüzündeki bütün bu göz alıcı nîmet**leri,** yalnızca **bu dünyaya ait** gelip geçici **birer süs olarak yarattık ki, içlerinden hangilerinin daha iyi davranışlar ortaya koyacağını** belirlemek üzere, insanları bu nîmetlerle **imtihân edelim.** Yoksa bunlar, yalnızca zevk ve eğlencenizi tatmin edesiniz diye yaratılmış değildir. Nitekim:

8. Hiç kuşkusuz Biz, yeryüzündeki bütün bu güzellik**leri,** her defasında sahiplerinin elinden almakta ve bir zamanlar görkemli birer saltanat merkezi olan o yerleri, bomboş ve **kupkuru bir toprak hâline getirmekteyiz.** Ve zamanı gelince de, tüm evreni kıyâmetle yok edip yepyeni bir hayatı başlatacağız. İşte asıl üzerinde durulması, merak edilmesi gereken konu buyken;

9. Yoksa sen, ey insanoğlu, **Ashab-ı Kehf:** Mağara Arkadaşları **ve** Ashab-ı **Rakîm:** adlarına kitâbe yazılan insanlar adıyla tanınan gençlerin yaşadığı ilginç serüven**in, hayret verici mûcizelerimizden biri olduğunu mu sanıyorsun?** Hem de, göklerde ve yerde, akıllara durgunluk veren bunca muhteşem mûcizeler dururken! Üstelik sen bu

kıssanın sadece dıştan görünen yönüyle ilgileniyor, asıl üzerinde durulması gereken yönünü gözden kaçırıyorsun:

10. Hani o yiğitler, müminlere kan kusturan bir diktatörün zulmünden kaçıp bir **mağaraya sığınmış ve "Ey** yüce **Rabb'imiz!" diye yalvarmışlardı, "**Zâlimlere karşı **bize katından bir rahmet bahşet ve** bu çetin **mücâdelemizde,** eğrilmeden, sapmadan **başarıya ulaşmanın yollarını göster bize!"**

11. Bunun üzerine, onları o mağarada, yıllarca sürecek bir uykuya daldırdık.

12. Ve uzun bir zaman **sonra onları tekrar uyandırdık ki, iki taraftan hangisinin,** yani bütün olay ve olgularda ilâhî kudretin imzasını görebilen müminler mi, yoksa kâinâtı kör tesadüfler yumağı zanneden inkârcılar mı, bunlardan hangisinin **onların** mağarada **bunca zaman kalışların**daki hikmet ve amac**ı daha güzel değerlendirdiklerini** ve dolayısıyla, bu iki bakış açısı arasındaki bariz farkı insanlara **gösterelim.**

13. İşte, onların öyküsünü —zaman içinde insanlar tarafından ilâve edilerek kıssanın amacını bulandıran her türlü efsaneden arınmış olarak— **bütün gerçeğiyle sana anlatıyoruz:**

Bu olayın nerede, ne zaman yaşandığı ve kahramanlarının hangi isimleri taşıdığı hiç önemli değil. Önemli olan, içinde barındırdığı ve tüm insanlığa ışık tutacak ibret dolu mesajlarıdır.

Onlar, gerçekten de Rablerine yürekten **inanmış gençlerdi; Biz de onların** iç dünyalarını ilim ve hikmet nurlarıyla aydınlatarak **inançlarını güçlendirmiş;**

14. Ve sarsılmaz bir cesaret ve kararlılıkla **yüreklerini perçinlemiştik. Hani onlar,** zâlim yöneticilerin karşısına **dikilerek haykırmışlardı:**

“Bizim kendisine boyun eğeceğimiz biricik **Efendimiz, göklerin ve yerin** gerçek sahibi, yöneticisi ve **Rabb’i** olan Allah’**tır!** Bu yüzden **biz, O’ndan başka bir ilah**ın egemenliğini asla tanımayacak; zulüm sistemini ayakta tutmak için uydurduğunuz o sahte ilahlarınız**a hiçbir zaman yalvarıp yakarmayacağız! Aksi hâlde,** Rabb’imizin asla razı olmayacağı **saçma bir söz söylemiş oluruz!”**

15. “Ama şu bizim halkımız, O’ndan başka tanrılara kulluk ediyorlar; oysa bu konuda iddialarını destekleyecek **açık** ve iknâ edici **bir delil göstermeleri gerekmez miydi?** Madem ki hak ve hakikate aykırı olduğunu bile bile inkârda ısrar ediyorlar, **o hâlde, Allah adına** böyle küstahça **yalan uyduranlardan daha zâlim kim olabilir?”**

Bunu duyan zamanın hükümdarı, inançlarından vazgeçmeleri için onlara bir süre tanımış, hak dinden dönmedikleri takdirde idam edileceklerini söylemişti.

16. Bunun üzerine, ne yapacaklarını aralarında görüşmeye başladılar. İçlerinden biri dedi ki: **“Madem onları ve Allah’tan başka taptıkları** sahte ilâhların**ı terk ediyoruz, öyleyse** dağlara çekilip bir **mağaraya saklanalım ki, Rabb’imiz bize rahmet kapılarını açsın ve** müminlerin sayısını artırıp iman cephesini güçlendirerek, **bu mücâdelemizde bize bir destek, bir dayanak hazırlasın.”** Bu teklif kabul edildi ve gizlice mağaraya sığındılar. Bir süre sonra da, uzun zaman sürecek bir uykuya daldılar.

17. Ey Müslüman! Eğer orada bulunup bu acayip manzarayı seyretmiş olsaydın, **Güneş**in doğduğu **zaman,** girişi kuzeye bakan **mağaranın sağ tarafına** nasıl **yöneldiğini, batarken de sol taraflarından onları** hiç rahatsız etmeyecek şekilde nasıl **yalayıp geçtiğini görürdün. Onlar ise** her şeyden habersiz, **mağaranın genişçe bir dehlizinde** uzanmış uymakta **idiler.** Ve bunların hiçbirisi, kendiliğinden meydana gelmiş olaylar

değildi. Aksine **bu, Allah'ın** sınırsız kudret ve merhametini gözler önüne seren **delillerinden birisiydi.** O hâlde, bu delilleri doğru okuyarak Rabb'inizin gösterdiği yolda yürüyün. Unutmayın; **Allah kimi doğru yola iletirse, işte odur doğru yolda yürüyen; kimi de** —hak ettiği için— **sapıklık içinde bırakırsa, artık böyle birine,** kendisini **doğru yola iletecek** bir yardımcı, **bir dost bulamazsın.**

18. Evet, **onları** o halleriyle bir görseydin, **uykuda olmalarına rağmen uyanık sanırdın;** çünkü **Biz onları bir sağ yanlarına, bir sol yanlarına çeviriyorduk. Bu arada köpekleri, mağaranın girişinde ön ayaklarını uzatmış** uyumaktay**dı. Şâyet onlara rastlamış olsaydın, onlar**ın o dehşet verici, heybetli duruşların**dan dolayı için korkuyla dolar, derhal arkanı dönüp kaçardın oradan!** İşte böylece, onları uzun bir süre gözlerden koruduk.

19. Derken, aradan uzun yıllar geçti ve zamanı gelince, **onları yeniden uyandırdık.** Şaşkınlıkla, neler olup bittiğini **birbirlerine sormaya başladılar. İçlerinden biri, "Acaba** burada **ne kadar kalmışızdır?" diye sordu.** Diğerleri, **"**Olsa olsa **bir gün, hattâ daha kısa bir süre!" dediler.** Fakat kesin bir karara varamayınca, mümin bir kişinin bilemediği her konuda yaptığı gibi hükmü Allah'a bırakarak, **"Ne kadar kaldığımızı en iyi Rabb'imiz bilir!" dediler, "Hele şimdi içimizden birini şu gümüş paralarla şehre yollayalım da, temiz yiyeceklerden seçip bize biraz erzak getirsin fakat çok dikkatli davransın, sakın bizi**m burada saklandığımızı **kimseye sezdirmesin!"**

20. "Çünkü bizi ele geçirirlerse, hepimizi taşa tutup hunharca **öldürürler; ya da** baskı ve işkenceyle **bizi** o **kendi** bâtıl **dinlerine geri döndürürler ki, o zaman asla kurtuluş yüzü göremeyiz!"**

Gönderilen genç, aradan uzun yıllar geçtiğinden habersiz, çarşıda dolaşmaya başladı. İnsanlar, antika paralarla alışveriş yapmaya çalışan genci

görünce, merakla etrafına toplandılar. Sonra durum yöneticilere haber verildi. Hep birlikte mağaraya geldiler ve mağaradaki gençlerin durumunu görerek, hayret verici gerçeği öğrendiler. Bir süre sonra gençler, uyandıkları yerde Rabb'lerine ruhlarını teslim ettiler.

21. İşte böylece, onların yaşadıkları bu ibret verici olayın tüm çıplaklığıyla **ortaya çıkmasını sağladık ki,** uzun yıllar süren bir ölüm uykusunun ardından yeniden dirilen bu gençleri gören, duyan insanlar, **Allah'ın vaadinin gerçek olduğunu, kıyâmetin gelip çatacağında asla şüphe olmadığını** kesin olarak **bilsinler.** Asıl üzerinde durulacak mesele bu iken:

Onlar kendi aralarında, konuşarak **bu gençlerin durumunu tartışıyorlardı.** İçlerinden bazıları, **"**Hayatın tümünü **onlar üzerine bina edelim.** Her şeyde onları örnek alalım. Onlar gibi yaşayalım. İbadet ve itaatlerimizde, insan, eşya ve ihtiyaç anlayışımızda hatta baş kaldırma ve isyanımızda hep onlara dayanalım, onlar gibi olalım**"** dediler. **Oysa onların durumunu Allah daha iyi bilir.** Dolayısıyla hayat programında onlara değil Allah'a dayanmalı, O'nun dediği gibi yaşanmalıdır.

Öte yanda topluma hakim olan egemen güçlere gelince, onlar da: "Hayır, **biz onların adına bir mescid,** bir secdegâh, bir ziyaretgâh **yapalım.** Onların adını ziyaret ve secde, hürmet ve tazim makamı bir mescidle yaşatalım. Böylece insanlar ekonomik, sosyal ve siyasal hayatta bizim istediğimiz gibi yaşarlarken, ibadet ihtiyaçlarını da orada, onlarla karşılasınlar**" dediler.**

İşte, Ashab-ı Kehf kıssası bundan ibarettir ve kıssadan alınması gereken dersler bunlardır.

22. Ama kıssanın bu can alıcı, ibret verici yönleriyle ilgilenmek yerine, gereksiz ayrıntılarla kafa yoran, faydasız polemiklere girmeyi marifet sanan

bazı câhiller, **hiç bilmedikleri bir konuda atıp tutarak,** "Onlar **üç kişiydiler, dördüncüleri köpekleriydi!" diyecekler,** yâhut "Hayır, **beş kişiydiler, altıncıları köpekleriydi!" diyecekler.** Kimileri de, **"Yedi kişiydiler, sekizincileri köpekleriydi!" diyecekler.** Bu gâfillere **de ki: "Onların sayısını en iyi Rabb'im bilir.** Ve eğer Müslümanlığınıza bir katkı sağlayacak olsaydı, bunu size de bildirirdi. Bu konuda ileri geri konuşanlara aldırmayın; çünkü **onları**n gerçek hayat hikayesini **bilenlerin sayısı çok azdır."**

Bunun içindir ki, ey Müslüman! Kur'an'da açıkça anlatılan bu **belli başlı konular hariç onları**n sayıları, isimleri, mağarada kaç yıl kaldıkları gibi gereksiz konular **hakkında,** hiç kimseyle lüzumsuz **tartışmalara dalma ve bu** gibi **konularda** daha fazla bilgi edinmek adına, kıssaları efsaneleştiren **bu insanlardan hiçbirine soru sorma!** Geçmişe yönelik bilinmeyen konularda tartışmaktan kaçındığın gibi, geleceğe yönelik gaybî konularda da aynı titizliği göster:

23. Hiçbir şey hakkında, Allah'ın yardımını hesaba katmadan, sanki her istediğini yapmaya gücün yetermiş gibi **"Ben bu işi yarın mutlaka yapacağım!" deme;**

24. Sözlerine, **"Ancak Allah izin verirse!"** kaydını mutlaka ekle. Çünkü Allah dilemedikçe sen hiçbir şey yapamazsın. Onun için, geleceğe yönelik plânlar, projeler üretirken, Allah'ın rızasını, olaylara yön veren irâdesini hesaba katmayı, O'nun yardımı olmadan bir adım bile atamayacağını hiçbir zaman unutma! Böylece, mücâdelende kendini yalnız ve kimsesiz hissetmezsin; başarı kazandığında gurur ve şımarıklığa kapılmaz, başarısız olduğun zaman ümitsizliğe, yılgınlığa düşmezsin.

Eğer "İnşallah" demeyi **unutursan,** derhal **Rabb'ini an** ve hatânı telâfî et. Hiçbir zaman ümidini yitirme ve doğrulukta, iyilikte kendini asla yeterli

görme. Hangi durumda olursan ol, **“Umarım ki Rabb’im, beni bundan daha doğru bir yola iletecektir!” de.**

25. Yukarıda, yirmi ikinci ayette sözü edilen ve kıssanın masalımsı yönüyle ilgilenen o câhiller, Mağara Arkadaşları hakkında, **“Onlar mağaralarında üç yüz yıl kaldılar.”** dediler. Diğer bazıları da, buna **dokuz yıl daha ilâve ettiler.** Bundan daha uzun veya daha kısa bir süre kaldıklarını iddia edenler de oldu. Oysa bu konuda hiçbir bilgiye sahip değillerdi. Üstelik, onların mağarada kaç yıl kaldığını bilmek, bu kıssada verilmek istenen mesaja herhangi bir katkı sağlayacak da değildi.

26. Ey Muhammed! Hiç bilmedikleri konuda ileri geri konuşan bu insanlara **de ki: “Onların** mağarada ne amaçla, ne şekilde ve **ne kadar kaldıklarını en iyi bilen, Allah’tır.** Öyle ya, **göklerin ve yerin gaybı yalnızca O’nun elindedir.** Onların bütün gizliliklerine, en erişilmez yönlerine dâir mutlak ve şaşmaz bilgi sadece O’na aittir. **O ne güzel görür, ne güzel işitir! Oysa** insanlar o kadar âciz, o kadar zayıftırlar ki, **onların O’ndan başka** bir yardımcısı, **dostu yoktur ve O, hiç kimseyi hükmüne** ve egemenliğine **ortak etmez.**

Öyleyse, ey hak yolunun yolcusu; hakîkati aslından öğrenmek istersen:

27. Rabb’inin kitabından sana vahyedilen şu eşsiz ayet**leri oku!** Şuna emîn ol ki; **O’nun sözlerini değiştirebilecek hiçbir güç yoktur!** Öyleyse, sakın Kur’an’la irtibatını koparma; aksi hâlde, dünya ve âhirette felâketlere uğrarsın da, **O’ndan başka sığınacak kimse bulamazsın!** O’nun lütuf ve rahmeti neredein diye soracak olursan:

28. Rab’lerinin hoşnutluğunu arzu ederek, sabah akşam O’na yalvaran yoksul, ezilmiş, gariban, fakat gönülleri imanla dopdolu o fedâkâr insan**larla birlikte candan sabret,** onların dertlerine, sevinçlerine ortak ol **ve sakın dünya hayatının** göz kamaştırıcı **câzibesine kapılıp da,**

gözlerini onların üzerinden bir an olsun **ayırma! Bencil arzularının kölesi olan,** bu yüzden **yüreğini** Kur'an'da dile getirdiğimiz öğüt ve uyarılarımıza, yani **Zikrimize karşı duyarsız kıldığımız ve işi gücü** zulüm, haksızlık ve **taşkınlık olan kimselere sakın itaat etme!** Yoksul ve zayıf müminleri yanından uzaklaştırdığın takdirde sana iman edeceklerini söyleyen bu kendini beğenmiş kâfirlerin teklifine uymayı aklından bile geçirme!

29. İslâm'ın kendilerine muhtaç olduğunu zanneden bu câhillere **de ki: "**İşte size **Rabb'inizden, hakîkat**in ta kendisi olan Kur'an geldi! **Artık dileyen** ona **inansın, dileyen inkâr etsin.** Ama şunu bilsinler ki:

Gerçekten Biz, hakkı inkâr eden **bu zâlimlere, çevrelerini** duman ve alevden **duvarlarla kuşatan** korkunç **bir ateş hazırladık; öyle ki, onlar feryat edip su istediklerinde, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan** kaynar **bir su içirilecek onlara. Ne kötü bir içecek; ne kötü bir barınak!** Öte yandan:

30. Allah'ın ayetlerine yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlara gelince; iyilik yapanların emeklerini elbette boşa çıkarmayacağız:**

31. İçerisinde ırmakların çağıldadığı sonsuz huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri** yalnızca **onların olacak. Orada altın bilezikler takınarak süslenecek, ipekli ve** hârika **işlemeli yeşil atlastan elbiseler giyinecek ve** mücevheratla süslenmiş **tahtlara kurulup yaslanacaklar. Bu ne güzel bir mükâfât ve yüce bir makam!** İşte, bu mükâfâtı kazanacak olanları daha iyi tanımak ve tanıtmak için:

32. Ey Müslüman! **Onlara,** şu **iki adamı**n durumunu ibret verici bir **örnek olarak anlat: Onlardan birine iki üzüm bağı vermiş,**

bağların çevresini hurma ağaçlarıyla çevirmiş ve iki bağın arasını ekinlik hâline getirmiştik.

33. Her iki bahçe de ürünlerini tastamam **veriyor, bu konuda hiçbir eksiklik göstermiyorlardı ve bahçelerin tam ortasında, bir de ırmak akıtmıştık.**

34. Üstelik onun, bundan **başka** daha pek çok **gelir kaynakları da vardı. İşte bu adam,** yoksul, fakat son derece dürüst olan bir **arkadaşıyla konuşurken,** kibirli kibirli, **"Ben senden daha zenginim ve** çoluk çocuğum, kalabalık kabîlem, güçlü kuvvetli adamlarımla **nüfûs olarak da daha güçlüyüm!" dedi.** Derken, böyle konuşarak bahçelerine vardılar.

35. Bu küstahça davranışlarıyla yalnızca **kendisine zulmetmekte olan bu adam, bahçesine girdi ve "Şu nîmetlerin, bir gün yok olacağını hiç mi hiç zannetmiyorum!" dedi.** Ve ekledi:

36. "Ayrıca kıyâmetin kopacağını ve insanların yeniden diriltilip hesaba çekileceğini de **sanmıyorum;** ama eğer iddia ettiğin gibi diriltilip **Rabb'imin huzuruna çıkarılacak olsam bile, herhâlde bundan daha iyisiyle karşılaşırım.** Nitekim, dünyada sahip olduğum şu zenginlik, Allah katında ne kadar seçkin ve değerli bir kul olduğumu göstermiyor mu?**"**

37. Bunun üzerine, **arkadaşı söze girerek, "Seni** yani insanı önce **topraktan** var eden, **sonra da bir damla sudan yaratan ve** böylece seni aşamadan aşamaya geçirerek, hârika yeteneklere sahip **bir insan şeklinde düzenleyen** Rabb'in**i,** şu nankörce davranışınla **inkâr mı ediyorsun?"**

38. "Ama ben açıkça ilan ediyorum ki, **o** senin inkâr ettiğin **Allah, benim** biricik sahibim, efendim ve **Rabb'imdir ve ben,** senin yaptığın gibi

Rabb'imin buyruklarını bir kenara atmayacak, arzu ve heveslerimi ilâhlaştırmayacak; hiçbir şeyi ve **hiç kimseyi Rabb'ime ortak koşmayacağım!"**

39. "Bahçene girerken, bir kula yaraşan tavrı göstererek, **'Mâşaallah!** Allah istemiş, dilemiş, ne güzel yaratmış! **Bütün güç ve kudret, yalnızca Allah'ın elindedir!' demen gerekmez miydi? Gerçi** Rabb'imin sana bahşettiği nîmetlerle şımarıp **beni mal ve evlatça kendinden küçük görüyorsun ama;**

40. Ne biliyorsun, **bakarsın Rabb'im, bana seninkinden daha hayırlı bağlar, bahçeler verir ve senin bahçene gökten** dolu, yağmur, sel, fırtına gibi **bir afet gönderir de,** şu güzelim bahçen, ot bitmez **çıplak bir düzlüğe dönüşüverir!**

41. Ya da suyu tamamen çekilir de, onun bir damlasını bile **arayıp bulamazsın!"**

42. Ve gerçekten de adamın bahçesi, bir gün bütün **ürünleri** kökünden silip süpüren bir afet tarafından çepeçevre **kuşatıldı.** O inkârcı adam, **çardakları yerle bir olmuş bahçesi**nin bu acıklı hâlini görünce, onun **için harcadığı emeğe yanarak ellerini ovuşturup dövünmeye başladı: "Ah, keşke Rabb'ime hiçbir varlığı ortak tanımasaydım!** Ne olurdu, arkadaşımın tavsiyesini dinleyip yalnızca Rabb'ime kulluk etseydim!**" diyordu.**

43. Şimdi ona Allah'tan başka yardım edebilecek **ne yandaşları vardı, ne de kendisini** Allah'ın azâbından **kurtarabilecek durumdaydı!**

44. İşte o anda anladı ki, hüküm verme ve **egemenlik** yetkisi, tek ve **gerçek** tanrı olan **Allah'a aittir.** O'nun yardım ve inâyetine sığınmadan, dünyada da, âhirette de kurtuluşa ulaşmak mümkün değildir. Evet, **en güzel ödül ve en hayırlı sonuç, yalnız O'nun katındadır.** O'na

yürekten bağlanıp hükümlerine boyun eğmek, bu dünyada alınacak mükâfât açısından da, âhirette elde edilecek sonuç bakımından da en güzelidir. Fakat insanlar, aceleci davranıp cenneti dünyada yaşamak istiyorlar. O hâlde, ey Müslüman!

45. Güzelliğiyle insanoğlunu cezbeden şu gelip geçici **dünya hayatını**n gerçek yüzünü ortaya koymak **için, şu** çarpıcı **örneği anlat onlara: Gökten yağmur yağdırırız da, yeryüzünün bitki örtüsü onun sayesinde** yeşerip boy verir ve renk renk, çiçek çiçek **birbirine karışır fakat** bunca göz kamaştırıcı güzellikler, çok geçmeden sararır, ufalanır ve **sonunda, rüzgarların önünde savrulup giden çöp kırıntılarına dönüşür.** İşte dünya nîmetleri de aynen böyle yok olup gidecektir. O hâlde, yok olup gitmeye mahkûm olan şu evrende sınırlı bir güce sahip olan insanoğlu, bir Yüce Kudrete muhtaç: İşte O **Allah, her şeye kadirdir.**

46. Gerçi **mal**larınız, servetiniz, eşiniz ve **çocuklar**ınız, **dünya hayatının süsleridir.** Bunlara sahip olmayı, insanlar arasında üstünlük ölçüsü ve değer yargısı yapmamak ve helâl sınırlarını aşmamak şartıyla, mal mülk sahibi olabilir, evlenip çoluk çocuğa karışabilir, hayatın güzelliklerinden yeterince istifâde edebilirsiniz. Fakat dünya ile âhiret arasında tercih yapma durumunda kaldığınızda elbette âhireti seçmelisiniz. Unutmayın ki, ürünleri sonsuza dek **kalıcı olan güzel davranışlar, Rabb'inin katında hem mükâfât bakımından daha iyidir, hem de** gönüllere huzur veren bir **ümit** kaynağı **olarak daha tatmin edicidir.** Çünkü gün gelecek, dünyadaki her şey kıyâmetle yok edilecektir:

47. O Gün, dağları yerinden söküp hallaç pamuğu gibi **atacağız;** öyle ki, **yerin** paramparça edildiğini ve onun yerine yaratılan dünyanın (*14. İbrahim: 48*) **dümdüz, çırılçıplak olduğunu göreceksin. Sonra da, bütün insanları** yeniden dirilterek **bir araya getirecek, bir tekini bile geride bırakmayacağız.**

48. Böylece, hepsi derecelerine göre **bölük bölük Rabb'inin huzuruna çıkarılacaklar.** Ve Allah inkârcılara seslenecek: **"İşte şimdi** yapayalnız, çırılçıplak ve âciz bir şekilde **huzurumuza geldiniz, tıpkı sizi ilk başta yarattığımız gibi! Oysa, sizin için böyle bir buluşmayı gerçekleştiremeyeceğimizi** ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere asla diriltilmeyeceğinizi **iddia ediyordunuz!"**

49. Derken, bütün iyiliklerin, kötülüklerin kaydedildiği **kitaplar** ortaya **konacak; bunun üzerine suçluların, orada** yazılı **olanları** görünce, bun**dan dolayı korkudan titrediklerini göreceksin; "Vay başımıza gelenler!" diye feryat edecekler, "Bu nasıl bir kitapmış ki, küçük büyük hiçbir şey bırakmamış, hepsini sayıp dökmüş!" Böylece,** dünyada iken **ne yapmışlarsa, hepsini karşılarında görecekler ve Rabb'in hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık etmeyecek.**

Çünkü Allah, insanı iyilik yapabilecek özelliklerde yaratmış, dostunu ve düşmanını da ona önceden tanıtmıştı:

50. Hani bir zaman meleklere, "Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem'e secde edin,** yani onun size üstünlüğünü kabul ederek, önünde saygıyla eğilin**!" demiştik; bunun üzerine İblîs hariç, hepsi** Âdem'e **secde etmişlerdi.** Meleklerin arasında yaşamakta olan **o** İblis, aslen **cinlerdendi ve** Âdem'e secde etmemekle **Rabb'inin emrine karşı geldi.**

Şimdi siz ey insanlar, **Beni**m gönderdiğim Kitabı ve Peygamberleri **bırakıp da, İblîs'i ve yandaşlarını mı kendinize dost edineceksiniz; hem de onlar, sizin** ezelî **düşmanlarınız olduğu hâlde!** Allah'ı bırakıp, Şeytanı dost edinmek; **zâlimler için ne de kötü bir değiş tokuş!** Oysa ki:

51. Ben bu taptığınız şeyta**nları ne göklerin ve yerin yaratılışına tanık kıldım ne de kendilerinin yaratılışına; ayrıca,** insanları doğru yoldan **saptıranları kendime** hiçbir şekilde **yardımcı edinmiş de değilim!** Öyleyse, nasıl olur da sizin gibi yaratılmış varlıkların hükmüne boyun eğer, onları ilâh edinirsiniz? Böyle yaptığınız takdirde, Hesap Günü sizi Allah'ın azâbından kim kurtarabilir?

52. O Gün Allah müşriklere, **"Haydi, Benim ortaklarım olduğunu iddia ettiğiniz** efendilerinizi **çağırın** da sizi kurtarsınlar bakalım**!" diyecek. Bunun üzerine onları çağıracaklar, fakat** sözde ilâhları, **onların çağrısına cevap bile veremeyecekler.** Çünkü **Biz, aralarına aşılmaz bir engel koymuşuzdur.**

53. Ve nihâyet **suçlular, cehennem ateşini** tüm dehşetiyle karşılarında **görecek ve artık oraya düşeceklerini anlayacaklar.** Kurtulmak için çırpınacak, fakat **ondan kaçıp sığınacak bir yer bulamayacaklar.**

54. İşte görüyorsunuz; **Biz bu Kur'an'da, insanlara** doğru yolu gösterecek **bütün** ibret verici, aydınlatıcı **örnekleri** teker teker **ele alıp işledik. Fakat insanoğlu,** gerçekler karşısında itiraz etmeye, inatla ve körü körüne **tartışmaya o kadar düşkün bir varlık ki!** İşte bunun sonucu olarak:

55. Kendilerine yol gösterici ayetlerimiz **ulaştığı hâlde, insanları iman etmekten ve Rablerinden bağışlanma dilemekten alıkoyan tek sebep, önceki** millet**lere uygulanan yasaların kendi üzerlerinde uygulanması**nı **veya** kendilerine vaadedilen cehennem **azâbın**ın bir an önce **gelip karşılarına dikilmesi**ni beklemeleri, bu istekleri hemen gerçekleşmeyince de elçileri yalancılıkla itham etmeleri**dir.**

56. Oysa **Biz elçileri** azap melekleri olarak değil, **ancak müjdeleyici ve uyarıcılar olarak göndeririz.** Buna karşılık **inkârcılar,** varlık

yasalarıyla taban tabana zıt; hikmet ve adâletten yoksun **bâtıl** inanç ve ideolojilere dayanarak, asılsız ve temelsiz iddialarla, çirkin oyunlar**la gerçeği**n, doğrunun ve hakkın ta kendisi olan bu dini **devirip yok etmek için mücâdele ediyorlar.** Bununla da kalmayıp, **ayetlerimizi ve kendilerine yapılan uyarıları alaya alıyorlar.** O hâlde:

57. Rabb'inin ayetleri bir öğüt ve uyarı olarak **kendisine hatırlatıldığı hâlde onlardan yüz çeviren ve kendi elleriyle işlediği** bunca kötülükleri, çirkin **işleri unuta**rak zulüm ve haksızlığa devam ede**n kimseden daha zâlim kim olabilir?** İşte bu zâlimce davranışlarının karşılığı olarak, **Biz onların kalplerine, hakîkati anlamalarına engel olan perdeler yerleştirdik, kulaklarını da sağırlaştırdık.** Bunun içindir ki, **onları** en iknâ edici delillerle bile **doğru yola çağırsan,** bu inatçı tavırları devam ettiği sürece **kesinlikle doğru yola gelmezler.**

58. Ama onların bunca azgınlıklarına rağmen, **Rabb'in çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Onun için, onları hemen helâk etmeyip, tövbe etmeleri için süre tanıyor. **Şâyet işledikleri** günahlar **yüzünden onları** anında **cezalandırmak isteseydi, hak ettikleri azâbı çoktan vermiş olurdu. Fakat onlar için belirlenmiş bir süre vardır ki,** gelip çattığı zaman **ondan asla kaçıp kurtulamayacaklar.** Bunu daha iyi anlamak için, insanlık tarihini şöyle bir gözden geçirmeniz ve devletlerin, medeniyetlerin yıkılış sebepleri üzerinde düşünmeniz gerekir:

59. İşte, zulmettikleri için helâk ettiğimiz geçmiş medeniyetler, ülkeler ve **şehirler! Onların yok edilmesi için de belirli bir süre tayin etmiş** ve günü gelince cezalarını vermiş**tik.**

Öyleyse, ey zâlimler, başınıza gelecek azâbın gecikmesini, izlediğiniz yolun doğru olduğuna yormayın ve ey müminler, zâlimlerin hemen helâk edilivermesini beklemeyin; onların zaman zaman lüks ve refah içinde yüzerken, müminlerin sıkıntı ve zorluklar içerisinde bulunması sizi

aldatmasın. Olayları sadece görünen yönleriyle değerlendirmeyin, başından sonuna bir bütün olarak görmeye çalışın. Unutmayın ki, sizin hoşlanmadığınız bir şey, aslında sizin için hayırlı olabilir, hoşunuza giden bir şey de, sizin için kötü sonuçlar doğurabilir. Neyin faydalı, neyin zararlı olduğunu en iyi Allah bilir, siz bilemezsiniz (*2. Bakara: 216 ve 4. Nisa: 19*).

Hz. İbrahim'in, Allah'ın ölüleri nasıl dirilttiğini görmek isteğinde olduğu gibi Hz. Mûsâ Rabb'ine nazlanarak dünyada insanların başına gelenlerin, görünen yüzü dışında ne anlamı olduğunu; yaşanan bütün bu olup bitenlerin hikmetini sordu: Nedir bu hayat?!.. Doğum ile ölüm arasında, verilen ve alınanlar; kazanılan ve kaybedilenler; gelen ve gidenler... Bütün bunların perde arkasında ne var?!.. Hz. Musa, yaşanan bunca olayın asıl anlam ve yorumunu anlamak isteyince Allah ona, iki denizin birleştiği yere kadar yürümesini ve olağan dışı bir olay gördüğü yerde Hızır'ı beklemesini, çünkü onunla orada buluşacağını, sonra beraber yaşadıkları olaylarla istediği bu bilgiye ulaşacağını söyledi. Bunun üzerine Mûsâ, yardımcısı Yûşa'yı —ki, Mûsâ'dan sonra İsrail Oğulları'na Peygamber olacaktır— yanına yoldaş olarak aldı ve iki arkadaş, Hızır'la buluşmak üzere yola koyuldular:

İşte Allah, olayların ardında yatan hikmeti açığa çıkarmak üzere, gerçeğin üzerindeki perdeyi birazcık aralayacak ve böylece, ilk bakışta hoşunuza gitmeyen bazı olayların, aslında nice hayırların anahtarı ve müjdecisi olduğunu görmenizi sağlayacaktır. O hâlde, hakîkatin perde arkasını keşfetmek üzere, gelin Mûsâ ile birlikte yola çıkarak, olup bitenleri onun gözleriyle izleyin:

60. Hani Mûsâ, yardımcısına, "Yıllarca yürümem gerekse bile, iki denizin birleştiği yere varıncaya dek, durup dinlenmeden **yoluma devam edeceğim!" demişti.**

61. Ve uzun bir yolculuğun ardından, **nihâyet iki denizin birleştiği yere vardıklarında,** yanlarında getirdikleri ve içinde balık olan azıklarını

bir kenara bırakarak, dinlenmek üzere bir kayanın gölgesine çekildiler. Bu arada, **ikisi de balığı unutmuşlardı.** Bu sırada **balık,** Yûşa'nın şaşkın bakışları altında **denize atlamış ve kendisine bir yol tutup gitmişti.** Mûsâ bu olup bitenleri görmemiş Yûşa da bu ilginç olayı Mûsâ'ya anlatmayı unutmuştu. Bu yüzden, burasının buluşma yeri olduğunu anlayamadan, kalkıp tekrar yola koyuldular.

62. Oradan biraz uzaklaşınca, Mûsâ **yardımcısına, "Azığımızı getir** de karnımızı doyuralım!**" dedi, "Doğrusu bu yolculuk, bizi epeyce yordu."**

63. Yardımcısı, "Tüh, gördün mü!" dedi, "Kayanın yanında mola verdiğimiz sırada balığın kaçıp gittiğini sana söylemeyi **unutmuşum; bunu söylememi, herhâlde bana şeytan unutturdu;** bir görseydin, **balık** nasıl da **şaşılacak biçimde** suya atlayıp **denizde yolunu tutup gitmişti!"**

64. Mûsâ heyecanla, **"Demek aradığımız** yer **orasıydı!" diye bağırdı ve hemen izlerini takip ederek, gerisin geriye döndüler.**

65. Ve o kayanın yanı başında, Peygamber olan Hızır adında **bir kulumuzla karşılaştılar ki, Biz ona katımızdan** engin bir lütuf ve **rahmet bahşetmiş ve** yine **katımızdan, onu** evrenin bilinmezliklerine ve ilâhî takdire dâir, her Peygamberin sahip olmadığı bazı özel **bilgilerle donatmıştık.**

66. Mûsâ ona, "Sana Allah tarafından **öğretilen** hikmet ve **bilgiden bana da öğretip** beni bir öğrencin olarak **eğitmen için seninle gelebilir miyim?" diye sordu.**

67. Hızır, **"**Elbette fakat **sen** bir insan olarak, sana bildirilen ilâhî kurallara uymakla yükümlü olduğundan, **benimle** arkadaşlığa **kesinlikle**

dayanamaz ve yaptıklarıma —doğal olarak— karşı çıkar**sın!" dedi.** Ve ekledi:

68. "Öyle ya, **iç yüzünü bilemediğin** ve daha önce öğrendiğin dînî hükümlere ters gibi görünen **şeyler karşısında nasıl sabredebilirsin ki?"**

69. Mûsâ, "Allah izin verirse," dedi, "ne kadar **sabırlı olduğumu göreceksin; sana hiçbir konuda itiraz etmeyeceğim!"**

70. Bunun üzerine Hızır, "Pekâlâ!" **dedi, "Ama peşimden geldiğin takdirde,** yaptıklarım hakkında —**ben sana** gerekli **açıklamada bulunmadıkça— bana hiçbir şey sormayacaksın!"**

Mûsâ bu şartı da kabul etti ve Hızır'la arkadaşlığa başladı:

71. Böylece, Hızır ile Mûsâ **birlikte yola koyuldular;** sahil boyunca yürürken, bir yolcu gemisine rast geldiler. Karşı kıyıya geçmek üzere **gemiye bindiklerinde,** tam denizin ortasındayken, Hızır gizlice **gemide bir delik açtı.** Bunu gören **Mûsâ,** hemen öfkeye kapılarak, **"**Ne yaptın sen? **İçindeki yolcuları boğmak için mi deldin gemiyi?" diye çıkıştı, "Doğrusu sen, çok çirkin bir iş yaptın!"**

72. Bunun üzerine Hızır, **"Ben sana, benimle** arkadaşlığa **dayanamazsın, dememiş miydim?" dedi.**

73. Mûsâ özür dileyerek, **"Unutarak yaptığım bir şeyden dolayı beni suçlama ve şu** ilim ve hikmet öğrenme **işimde bana** lütfen **güçlük çıkarma!" dedi.**

74. Mûsâ'nın özrü kabul edildi ve gemiden inip **yollarına devam ettiler; derken** yolda **bir çocuğa rastladılar;** Hızır, ânî bir hareketle **onu** oracıkta **öldürüverdi.** Dehşetten donakalan **Mûsâ, "Hiç kimseyi**

öldürmediği hâlde, masum bir cana nasıl kıydın sen?" diye haykırdı, "İşte şimdi, **gerçekten korkunç bir iş yaptın!"**

75. Hızır yine, **"Ben sana, benimle** arkadaşlığa **dayanamazsın, dememiş miydim?" dedi.**

76. Bunun üzerine **Mûsâ, "**Tamam!" **dedi, "Bundan böyle, eğer bir daha sana** itiraz amacıyla **bir şey soracak olursam, artık benimle arkadaşlık etme;** o takdirde, **benden ayrılmakta mâzur sayılırsın!" dedi.**

77. Yine yollarına devam ettiler. Derken, bir kasabaya varıp halkından yiyecek bir şeyler istediler fakat hiç kimse onları ağırlamaya yanaşmadı. Orada dolaşırlarken, kasabanın ortasında **yıkılmaya yüz tutmuş** yüksekçe **bir duvar gördüler.** Hızır, kasabalıları rahatsız eden bu **duvarı** güzelce tamir ederek **düzeltti.** Mûsâ yine dayanamayıp, **"**Bir parça ekmeği Tanrı misafirinden esirgeyen bu insanlara, bizi aç bıraktılar diye mükâfât mı veriyorsun? **İsteseydin, bu hizmetine karşılık bir ücret alabilirdin!** Hiç değilse karnımızı doyursaydık olmaz mıydı?**" dedi.**

78. Bunun üzerine Hızır, **"İşte bu, yollarımızın ayrılması**na sebep olan son itirazın oldu!**" dedi, "Şimdi sana, dayanamayıp itiraz ettiğin olayların iç yüzünü anlatacağım:**

79. O hasar verdiğim **gemi, geçimini denizden sağlayan yoksul insanlara aitti. Onu** bilerek **kusurlu hâle getirmek istedim; çünkü güzergâhları üzerinde, bütün** sağlam **gemilere zorla el koyan** ve sahiplerini esir eden zâlim **bir kral vardı.** Gemiye verdiğim küçük bir zarar, çok daha büyük bir zararı önlemiş oldu.

80. Öldürdüğüm **o çocuğa gelince; onun anası. babası** tertemiz **birer mümindi. Biz bu** evladın sonunda **onları azgınlık ve inkâra**

sürükleyeceğini biliyorduk, onlara rahmetimizden dolayı, işte o yüzden onu öldürdük;

81. Ve onun yerine, Rablerinin onlara daha temiz ve daha merhametli bir çocuk vermesini diledik. Böylece, onların biricik yavrularını ellerinden almakla, aslında onlara en büyük iyiliği yapmış olduk.

82. Düzelttiğim o **duvara gelince; o şehirde yaşayan iki yetim çocuğa aitti ve** yıkılmak üzere olan bu duvarın **altında,** vaktiyle **onlar için** saklanmış **bir hazine gömülüydü.** Rahmetli **babaları da çok iyi bir insandı. Bu yüzden Rabb'in, bu çocukların ergenlik çağına ulaşıp hazinelerini çıkarmalarını diledi.** Bunun için de, duvarın bir süre daha ayakta kalması gerekiyordu. Çünkü çocuklar henüz küçükken duvar yıkılacak olsaydı, hazine ortaya çıkacak ve o zâlim kasaba halkı tarafından yağma edilecekti. Demek ki, biz o duvarı düzeltmekle, misafirlerinden bir lokma yiyeceği esirgeyecek derecede alçalan o kasaba halkına mükâfât değil, ceza vermiş olduk ve aynı zamanda, yetimlere âit hazinenin korunmasını sağladık.

Bütün bunlar, **Rabb'inin** sonsuz şefkat ve **merhameti**nin tecellîleri **olarak** gerçekleşti. Gördüğün gibi, **bunları**n hiçbirini **ben kendiliğimden yapmış değilim. Senin** kötü zannedip **tahammül edemediğin** bu olayların **içyüzü** ve altında yatan hikmet, **işte bundan ibaret."**

Olaylara bu gözle bakınca inanan bir insan için, Allah'ın sevgisini, hoşnutluğunu kaybetme dışında "bir kötülük" yoktur. Hiçbir zaman ümitsizliğe, yılgınlığa düşmeyecektir.

Öte yandan hiç kimse kendisini Hızır'ın yerine koyup da İslâm'a aykırı işler yapamaz. Çünkü Hızır, Allah'ın bazı gaybi bilgiler verip sadece Musa'ya gönderdiği bir kuluydu. Bunun için insanlar, Hızır'ın rolünü üstlenmekle

değil, Allah'ın gönderdiği kitapta açıkça bildirdiği kurallara uymakla yükümlüdür.

Şimdi gelelim, sûrenin son kıssasına:

83. Ey Muhammed! **Sana,** bir zamanlar yeryüzünün doğusuna ve batısına hükmetmiş âdil ve güçlü bir hükümdar ve sâlih bir kul olan **Zülkarneyn'i soruyorlar; de ki: "**Şimdi **size, onun** dillere destan olan **unutulmaz öyküsünü anlatacağım:"**

84. Biz ona, yeryüzünde eşi benzeri görülmemiş bir kudret ve **egemenlik bahşetmiş ve kendisini,** bir cihan hükümdarında bulunması gereken zekâ, cesaret, merhamet, bilgi-hikmet ve benzeri üstün özelliklerle yüceltmiş ve bilgi, güç, kuvvet, teknoloji, kültür gibi **her türlü araçlarla donatmıştık.**

85. Böylece Zülkarneyn, batıya doğru **bir yol tuttu.**

86. Ve arka arkaya ülkeler fethederek, **nihâyet güneşin battığı yerlere,** yani batı sahillerine **ulaşınca,** derin ve **bulanık bir suda,** okyanusun koyu mavi sularında muhteşem bir manzara hâlinde **güneşin batışını** hayranlıkla **izledi. Orada** azgın **bir topluluğa rastladı** ve onları egemenliği altına aldı. Ona vahiy yoluyla, **"Ey Zülkarneyn!" dedik, "İstersen onları** yaptıkları kötülüklerden dolayı **cezalandırırsın, istersen kendilerine iyilik** edip bu seferlik af**federsin.** Toplumsal barış ve huzuru temin etmek ve adâleti gerçekleştirmek üzere, zaman ve zemine göre dilediğin davranış biçimini seçebilirsin.**"**

87. Bunun üzerine Zülkarneyn halka seslenerek, "Dinleyin, ey insanlar!" **dedi, "**Bundan böyle **her kim zulüm ve haksızlık yapmaya kalkışırsa, onu** kesinlikle **cezalandıracağız! Sonra o,** Hesap Günü **Rabb'inin huzuruna çıkarılacak ve** Allah **onu korkunç bir azâba uğratacaktır!"**

88. **"**Allah'a ve gönderdiği mesaja **iman edip güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlara gelince, onlara da,** yaptığı iyiliklerin karşılığı olarak, âhirette **en güzel ödül verilecektir. Biz de** yöneticiler olarak, bu dünyada **onları** şefkatle bağrımıza basacak, sevgi ve merhamet temeline dayalı bir anlayışla, dâimâ yerine getirilmesi **kolay emirlerle yükümlü tutacağız!"**

89. Derken, buradan ayrılıp doğu istikametine **bir yol tuttu.**

90. Ve uzun bir yolculuğun ardından, **nihâyet güneşin doğduğu yere,** yani doğu yönündeki en uzak diyarlara **ulaşınca, sıcağa karşı kendilerine bir siper yapmadığımız bir topluluk üzerinde güneşin doğduğunu gördü.** Onlara Allah'ın emirlerini bildirerek, onları eğitti.

91. İşte Zülkarneyn, yeryüzünün doğusuna ve batısına hükmeden **böyle** kudretli ve bilge bir hükümdardı. **Ve hiç kuşkusuz Biz, onun bütün yaptıklarından haberdar idik.**

92. Derken, buradan ayrıldı. **Bir yol** daha **tuttu.**

93. Nihâyet, iki doğal **set** olarak, oradaki insanları düşman saldırısından koruyan sarp kayalıkların **arasın**daki dar geçid**e varınca,** bu dağların **eteklerinde** yaşayan ve Zülkarneyn'in konuştuğu dili bilmedikleri için, **söylenenleri neredeyse hiç anlamayan** dilleri farklı, ifâdeleri yetersiz **bir toplumla karşılaştı.**

94. Zülkarneyn'in ilim, irfan, güç, kuvvet ve hakimiyette ne derece ileri olduğunu gören bu insanlar, tercüman aracılığıyla ona, **"Ey Zülkarneyn!" dediler, "Ye'cüc ve Me'cüc** dediğimiz hak hukuk tanımayan kabîleler, iki dağın arasındaki şu geçitten bize sürekli saldırarak **bu topraklarda bozgunculuk yapıyorlar. Sana ödeyeceğimiz** bir miktar **vergi karşılığında, bizimle onlar arasına,** iki dağın arasını tamamen kapatacak şekilde **bir set yapar mısın?**

95. Zülkarneyn, **“**Elbette!” **dedi,** “Fakat bu iyiliği size karşılıksız yapıp, Rabb’imin hoşnutluğunu kazanmak isterim. Çünkü **Rabb’imin bana** vaadettiği sonsuz cennet nîmetleri ve bu dünyada **bahşettiği kudret ve hükümranlık,** sizin verebileceğiniz her şeyden **daha hayırlıdır. Yeter ki, siz bana beden gücüyle yardımcı olun, sizinle onlar arasına** setten daha sağlam **bir bent inşâ edeyim!”**

96. “Şimdi bana, bulabildiğiniz kadar **demir kütleleri getirin!”**

Ve böylece Zülkarneyn, bu demir kütlelerini üst üste yığarak, geçidi düzgün bir şekilde kapadı; **nihâyet, iki dağı**n yamaçları arasındaki boşluğu tamamen doldurtup dağlarla **eşit seviyeye getirince,** dev körükler hazırlandı, ateşler yakıldı ve Zülkarneyn, **“Körükleyin!” diye emretti;** demir iyice **kor hâline gelince, “Bana erimiş bakır getirin, üzerine dök**üp onu tunç hâline getir**eyim!” dedi.**

97. Böylece, iki dağı birleştiren mükemmel, hârika bir set inşâ etti. Öyle ki, **bundan böyle** saldırgan topluluklar, yüzyıllar boyunca **ne bu seti aşabildiler, ne de onda bir gedik açabildiler.**

98. Zülkarneyn, yaptığı bu büyük işten dolayı şımarıp gurura kapılmadı. Aksine, bir mümine yaraşan alçakgönüllülükle, **“Bu, Rabb’imin** bizlere **bir lütfudur.** Gerçi ben elimden geldiğince sağlam bir duvar yaptım fakat bu, sonsuza kadar sürecek değildir. **Rabb’imin vaadi gelince, bu seti de paramparça edecektir. Rabb’imin verdiği söz, mutlaka gerçekleşir.”**

Bu, onların bu dünyada çekeceği azap olacak. Kıyâmet Gününe gelince:

99. Sura birinci kez üflenip kıyâmet koptuğu zaman, **O Gün onları** ikinci sur ile mezarlarından kaldırıp bir süre şaşkın bir hâlde ortalıkta **bırakacağız,** dehşet içerisinde bir o yana bir bu yana koşacak, **dalga**

dalga birbirlerine girecekler ve Toplanma Borusu, üçüncü sur **çalınınca,** Büyük Mahkeme için **hepsini** huzurumuzda **toplayacağız.**

100. Ve o Gün cehennemi, tüm dehşetiyle **inkârcılara göstereceğiz.**

101. Çünkü **onlar,** Kur'an'da dile getirdiğim bunca **uyarılarıma karşı, gözleri** kibir, önyargı ve inat örtüleriyle **perdelenmiş kimselerdi; öyle ki,** uyarıları **işitmeye bile tahammül edemi**yor; dinlemeden, anlamadan hakikati reddedi**yorlardı.** Kimileri de, ilâhlık makâmına yücelttikleri birtakım varlıklar sayesinde kurtulacaklarını iddia ediyorlardı. Fakat o gün, ne büyük bir yanılgı içinde olduklarını anlayacaklar! Öyle ya;

102. Yoksa inkârcılar, Benim kimi **kullarımı kendilerine Benden başka dost ve yardımcı edine**rek, onların şefaati sayesinde kurtuluşa ere**ceklerini mi sanıyorlar?** Hayır, tam tersine! **Doğrusu Biz, kâfirlere "konukevi" olarak, cehennemi hazırladık!**

103. O hâlde, ey Müslüman! Onlara **de ki: "Yaptıkları** sözde iyilikler **konusunda en büyük hayal kırıklığına kimlerin uğrayacağını size bildireyim mi?"**

104. "Onlar, güzel işler yaptıklarını zannettikleri hâlde, bu dünyadaki bütün emekleri boşa giden kimselerdir."

105. İşte onlar, Rablerinin ayetlerini reddettikleri **ve O'na kavuşacaklarını inkâr ettikleri için, yaptıkları** bütün iyilikler **geçersiz kılınacaktır.** Öyle ki, **hesap Gününde onlar**ın bu sözde iyiliklerini ölçmek **için terazi bile kurmaya**cak, yani hiç birine değer vermeyecek, dikkate almaya**cağız.**

106. Evet, apaçık hakîkati **inkâr ederek ayetlerimi ve elçilerimi alaya aldıkları için, onların cezası cehennemdir!**

107. Âyetlerimize yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar ise,** her türlü nîmetlerle donatılmış **Firdevs cennetlerinde ağırlanacaklardır.**

108. Sonsuza dek orada kalacak, hiçbir zaman oradan ayrılmak istemeyecekler. İşte, bu sonsuz nîmetleri kazanmak için:

109. Ey Peygamber! Yaratanın sonsuz ilmiyle yaratılanların sınırlı bilgisi arasındaki farkı, akıllarda kalacak çarpıcı bir örnekle ortaya koymak üzere **de ki: "Rabb'imin** sonsuz ilim ve hikmetini gözler önüne seren **kelimeleri**ni yazmak **için bütün denizler mürekkep** ve ağaçlar kalem **olsa, yine de okyanuslar tükenir, fakat Rabb'imin kelimeleri tükenmezdi;** hatta mevcut olanlara **bir o kadarını daha eklesek bile!"**

110. O hâlde, sonsuz ilim ve hikmet Sahibinin en önemli tavsiyesini insanlığa iletmek üzere **de ki: "**Ey insanlar! **Ben de ancak sizin gibi** ölümlü **bir insanım;** şu kadar ki, **bana, ilahınızın ancak,** eşi ve ortağı olmayan **bir tek İlâh olduğu bildirilmiştir. O hâlde, her kim Rabb'ine kavuşmayı ümit ediyorsa, dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koysun ve Rabb'ine kulluk ve ibâdetinde hiç kimseyi** ve hiçbir şeyi **O'na ortak koşmasın!"**

19. MERYEM SÛRESİ

Mekke devrinin ortalarında, Müslümanların Habeşistan'a hicretinden önce indirilmiştir. İsa Peygamber ile annesi Meryem'in —Onlara selâm olsun— kıssaları ayrıntılı olarak anlatıldığı için bu adı almıştır. 98 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Kęf, Hâ, Yâ, Ayn, Sâd. Dinle, ey insanoğlu! Kęf, Hâ, Yâ, Ayn, Sâd gibi, senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan, fakat hem lafzı, hem de manasıyla vicdanları sarsıp derinden etkileyen bu eşsiz mesaja kulak ver:

2. Bu okuyacağın/dinleyeceğin sözler, **Rabb'inin,** sevgili **kulu Zekeriya'ya** bahşettiği nîmet ve **rahmetini** yâd ederek anması, onu tertemiz gönüllere bir kez daha **hatırlatmasıdır:**

3. Hani o, tâ yüreğinin derinliklerinden gelen bir feryatla, **Rabb'ine** el açıp **gizlice seslenerek:**

4. "Ey Rabb'im!" diye yalvarmıştı, "Doğrusu, ihtiyarlıktan **kemiklerim iyice gevşedi, saçlarıma aklar düştü. Sana duamda, Ya Rab! asla bedbaht olmadım!** Ne zaman Sana el açıp yalvardıysam, hep dualarıma icabet ettin, bugüne kadar elimi hiç boş çevirmedin.**"**

5. "Benden sonra yerime geçecek yakınlarımın, bu dâvâyı omuzlayıp mücâdelemi bıraktığım yerden sürdürecekleri **konusunda ciddî endişelerim var; üstelik eşim de kısır** olduğu için hiç çocuğum olmadı. İsrail Oğulları'nın perişan hâli de ortada. Bu ümmetin, kendilerine yeni bir ruh kazandıracak, taze kan verecek tertemiz bir nesle ihtiyacı var. Sana yalvarıyorum yâ Rab; sonsuz lütuf ve rahmetinle **bana katından,** tevhid sancağını omuzlayacak hayırlı bir nesil, gözümü arkada bırakmayacak güvenilir bir yardımcı, **bir dost ihsân eyle."**

6. "Ki, hem bana mirasçı olsun, hem de Yakup soyuna. Onu, Ey Rabb'im! hoşnutluğunu kazanmış dürüst ve erdemli bir kul **eyle!"** Bunun üzerine Allah, gönderdiği melekler aracılığıyla ona seslendi:

7. "Ey Zekeriya, sana müjdeler olsun! 'Dürüstlük ve erdemliliğiyle hep canlı kalacak, sürekli gönüllerde yaşayacak' anlamına gelen **Yahya adında bir çocuğu**nun olacağını **müjdeliyoruz sana;** öyle ki, **bugüne kadar hiç kimseye böyle bir ad vermemiştik."**

8. Zekeriya hayretler içinde, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Karım kısır olduğu hâlde, üstelik ben de ihtiyarlığın son sınırına ulaşmışken, nasıl çocuğum olabilir?"**

9. Bunun üzerine melek, **"Orası öyle," dedi, "**fakat **Rabb'in buyurdu ki: "Bu** iş **benim için çok kolay;** nitekim, sen bir zamanlar **hiçbir şey değilken seni de Ben yaratmıştım."**

10. Zekeriya, "Ey Rabb'im, bana çocuğumun olacağına dâir **bir alâmet göster** ki, halkım da buna inansın**!" dedi.** Allah, **"Senin alâmetin," dedi, "sağlığın yerinde olmasına rağmen,** tam **üç** gün üç **gece boyunca** dilinin tutulup **insanlarla** —işâretleşme dışında— **konuşmaman olacaktır."**

11. Böylece Zekeriya, mescitten ayrılıp halkın karşısına çıktı. Dili dönmüyor, bir tek kelime bile konuşamıyordu. Fakat bu, Rabb'inin ayetlerini gündeme getirmeye, insanları iyiliğe çağırmaya engel değildi: **Onlara, "**Rabb'inizin yüceliğini **gece gündüz tesbih edin!" diye** eliyle **işâret etti.**

12. Nihayet Yahya doğdu, ergenlik çağına geldi. Ona, **"Ey Yahya;** ilâhî hikmetlerle dolu şu **Kitaba sımsıkı sarıl!"** diye emrettik. **Ve ona, daha çocuk yaştayken hüküm** ve hikmet verdik. Dosdoğru ve yerli yerinde karar verebilme imkanı **bahşettik.**

13. Ayrıca, katımızdan armağan olarak **kalp yumuşaklığı ve tertemiz bir ahlâk ihsan ettik ona;** çünkü **o,** Rabb'ine karşı gerçekten de **çok saygılıydı.**

14. Ve annesine. babasına son derece **iyi davranan** hayırlı bir evlat **idi; kaba ve dik başlı biri değildi.**

15. Selâm olsun ona, doğduğu gün; selâm olsun ona, **öldüğü gün ve** selâm olsun ona, **diriltilip** kabrinden **çıkarılacağı gün!**

16. Ey Hak yolunun yolcusu! Bu **Kitapta,** iffet ve ahlâk örneği **Meryem'i de gündeme getir; hani o,** kendisini Allah'a adamış ve ilim, ibâdet ve tefekkürle meşgul olmak üzere, **ailesinden ayrılarak** mâbedin **doğu tarafında** kendisine tahsis edilen **bir yere çekilmişti.**

17. Rahatsız edilmeden kendisini bütünüyle duâ ve tefekküre vermek için, âdet olduğu üzere **insanlarla kendi arasına bir perde çekmişti. Derken ona emrimizdeki Ruhu,** yani vahiy meleği Cebrail'i **gönderdik ve** bu melek **ona,** eli yüzü düzgün **normal bir insan şeklinde göründü.**

18. Odasında bir erkek olduğunu zanneden Meryem, dehşet içinde, **"Rahmâna sığınırım senden!" dedi, "Eğer Allah'tan** birazcık

korkun varsa, hemen çık git buradan!"

19. Cebrail, "Korkma!" **dedi, "Ben** bir insan değil, **yalnızca Rabb'imin bir elçisiyim ve sana,** Âdem'in yaratılışına benzer biçimde, babasız olarak dünyaya gelecek **tertemiz bir erkek çocuk armağan etmeye geldim."**

20. Meryem şaşkınlıkla, **"Bana hiç erkek eli değmemişken, iffetsiz bir kadın da olmadığıma göre, nasıl çocuğum olabilir!" dedi.**

21. Cebrail, "Evet, **öyledir!" dedi, "**Fakat **Rabb'in buyurdu ki, "Bu** iş **benim için çok kolay.** Sadece "Ol!" emrimizle, senin karnında babasız olarak bir çocuk yaratacağım **ve onu, insanlara** öldükten sonra diriliş gerçeğini ispatlayan **bir mûcize ve katımızdan bir rahmet** ve bereket vesîlesi **kılacağım. Bu, zaten** ezelden **karar verilmiş bir iştir."**

22. Nihâyet Allah'ın emri gerçekleşti; Meryem **çocuğuna hamile kaldı ve** yine Allah'ın emri uyarınca, karnındaki **yavrusuyla birlikte uzak bir yere çekildi.**

23. Derken, doğum sancısı onu küçük **bir hurma ağacının altına götürdü.** Duyduğu acıdan dolayı, sırtını ağaca yasladı. Anlatacağı şeylere hiç kimsenin inanmayacağını düşünerek kendi kendine, **"Keşke bu** hâle düşmeden **önce ölseydim de, unutulup gitmiş olsaydım!" diye yakındı.**

24. Böylece, orada tek başına doğum yaptı. Tamamen bitkin düşmüş, acıkmış ve susamıştı. İşte o anda, **altındaki** yeni doğmuş yavrusu **ona, "Üzülme** anneciğim!" **diye seslendi, "Rabb'in** seni unutmuş, sahipsiz bırakmış değildir. Bak, ayaklarının **altından** tatlı ve serin suyu olan ufak **bir dere meydana getirdi."**

25. “Hurma ağacını kendine doğru silkele, kucağına taptaze hurmalar dökülecek.”

26. “Ye, iç, gözün aydın olsun! Buradan ayrıldığında, **eğer bir insanla karşılaşırsan,** onunla hiç konuşma, sadece işâretlerle ona **de ki: ‘Ben Merhamet Sahibi** yüce Rabb’im **için,** bir süre konuşmamak üzere **oruç adadım; bu yüzden bugün hiç kimseyle konuşmayacağım!’** Korkma, sorulara cevabı ben vereceğim.**”**

27. Böylece Meryem, kalbi huzur ve güvenle dopdolu bir hâlde, **çocuğunu kucağına alıp halkın içine çıktı.** Onu bu hâlde gören önyargılı insanlar, olup bitenleri sormaya bile gerek görmeden, **“Ey Meryem!” dediler, “Sen ne çirkin bir iş yaptın öyle!”**

28. “Ey Hârûn’un soyundan gelen şu seçkin kabîlenin **kız kardeşi;** nasıl böyle bir şey yapabildin? Oysa **senin baban kötü bir insan değildi, annen de gâyet namuslu, terbiyeli bir kadındı.”**

29. Bunun üzerine Meryem, “O size her şeyi anlatır!” dercesine **çocuğa işâret etti.** Onlar, **“Beşikteki bir bebekle nasıl konuşabiliriz ki?” diye** hayretle **sordular.** Ve büyük mûcize gerçekleşti:

30. Daha birkaç günlük bir bebek olan **İsa, “Bakın, ben Allah’ın** bir mûcize olarak yarattığı **kuluyum!” dedi, “O bana** ilâhî **Kitap** bilgisini **bahşetti ve beni bir Peygamber yaptı.”**

31. “Her nerede olursam olayım, beni kutlu ve **bereketli kıldı ve yaşadığım sürece namaz kılmamı, zekât vermemi emretti bana.”**

32. “Ve özellikle de, **anneme güzel davranmamı** emretti. **Beni yoldan çıkmış bir zorba yapmadı.”**

33. "Selâm olsun bana, doğduğum gün, selâm olsun bana, **öleceğim gün ve** selâm olsun bana, yeniden **diriltilip** Rabb'imin huzuruna **çıkarılacağım gün!"**

34. İşte, Yahudilerin inkâr ederek, Hıristiyanların ise ilâhlaştırarak **hakkında anlaşmazlığa düştükleri Meryem oğlu İsa hakkındaki gerçek açıklama** ve meselenin içyüzü **bundan ibarettir.**

35. Demek ki, İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu öne süren Hıristiyanların iddiaları tamamen uydurmadır! Zaten **çocuk edinmek, Allah'ın şânına asla yakışmaz!** Çünkü böyle bir iddia, Allah'ın âciz ve muhtaç olduğunu ileri sürmek demektir. **Hâşâ; O, her türlü** âcizlik ve **noksanlıktan uzaktır, yücedir! Bir şeyi** yaratmak **isteyince,** sözgelimi bir çocuğun babasız doğmasını isteyince, **ona sadece "Ol!" der, o da hemen oluverir.** Nitekim İsa da, hayatı boyunca hep bu gerçeği dile getirmişti:

36. "Gerçek şu ki, benim Rabb'im de, sizin Rabb'iniz de Allah'tır; öyleyse yalnızca O'na kulluk edin; işte dosdoğru yol, budur!"

37. Fakat İsa'nın hak dini tebliğ ettiği bu insanlar, zamanla tevhid inancından saparak farklı mezheplere ve hattâ düşman **gruplara ayrıldılar.** Yahudiler İsa'yı tamamen inkâr ederken, Hıristiyanlar onun Allah'ın oğlu hatta tanrının kendisi olduğunu iddia ettiler. **O hâlde, başlarına gelecek o Büyük Günden dolayı vay o kâfirlerin hâline!** Şimdi hakîkati görmezlikten, duymazlıktan geliyorlar ama;

38. Huzurumuza geldikleri gün, gerçekleri **öyle güzel işitecek, öyle güzel görecekler ki! Fakat bu zâlimler, bugün** kulaklarını ve gözlerini hakîkate kapayarak **apaçık sapıklıkta diretiyorlar.**

39. O hâlde, Ey Müslüman! **İman etmemekte ısrar eden ve** bunun sonucu olarak, dünyanın geçici zevklerine kapılıp **gaflet bataklığına dalan**

bu insanları, büyük mahkemenin kurulacağı ve en âdil **hükmün verileceği o Pişmanlık Gününe karşı** şimdiden **uyar:**

40. Hiç kuşku yok ki, gün gelecek kıyâmet kopacaktır. İşte o zaman, **yeryüzü üzerindekilerle birlikte** yine **Bize kalacak ve bütün insanlar,** hesap vermek üzere **huzurumuza geleceklerdir.**

41. Bu yüzden, ey Hak yolunun yolcusu! Bu **Kitapta** anlatılan gerçek bir tevhid önderi ve ahlâk örneği olan **İbrahim'i de** müminlere yol gösterecek bir model olarak sen de **gündeme getir; çünkü o, sözünde duran bir insandı,** tevhid mücâdelesini tek başına yürüten **bir Peygamberdi.**

42. Hani İbrahim, putlara tapmakta olan **babasına, "Babacığım!" demişti,** "Hiçbir şey **işitmeyen, görmeyen ve sana hiçbir fayda vermeyen şeylere niçin taparsın?"**

43. "Babacığım; inan ki, senin ve peşinden gittiğin şu insanların **hiç bilmediği bir bilgi ulaştı bana, o hâlde bana uy ki, seni dosdoğru yola ileteyim."**

44. "Babacığım; sakın şeytanın gösterdiği yolda yürüyüp de, on**a kulluk etme; çünkü şeytan, Rahmân'a başkaldırmıştır."**

45. "Babacığım; doğrusu ben, bu gidişle **sana Rahmân'dan bir azap gelip çatar da, şeytanın** dünya ve âhirette arkadaşı ve **dostu olursun diye** senin adına çok **korkuyorum."**

46. Bu uyarılar karşısında **babası, "Ey İbrahim!" diye çıkıştı, "Sen benim ilâhlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer** bu saçmalıklara **bir son vermeyecek olursan, yemin ederim ki, taşa tutar öldürürüm seni! Şimdi yıkıl karşımdan, bir daha da gözüme görünme!"**

47. Bunun üzerine **İbrahim, "**O hâlde, **sağlıcakla kal!" dedi, "**Ama ben yine de, **seni bağışlaması için Rabb'ime yalvaracağım, çünkü O, bana karşı gerçekten de** çok cömert, **çok lütufkârdır."**

48. "İşte ben, **sizi ve Allah'tan başka yalvarıp medet umduğunuz her şeyi terk ediyor, yalnızca Rabb'ime el açıp yakarıyorum ve Rabb'ime yakarışımda, hayal kırıklığına uğramayacağımı ümit ediyorum."**

49. Böylece, İbrahim dediklerini yaparak **onları ve Allah'tan başka kulluk ettikleri putları terk edip** başka diyarlara **gidince, ona** önce oğlu **İshak'ı ve** daha sonra torunu **Yakup'u armağan ettik ve her ikisini de Peygamber yaptık.**

50. Onlara rahmetimizden büyük bir pay **verdik ve hepsinin** dillere destan olacak şekilde kıyâmete kadar **saygıyla anılmalarını sağladık.** Şimdi gelelim, rahmetimizden pay alan bir başka kulumuza:

51. Ey Hak yolunun yolcusu! Bu **Kitapta, Mûsâ'yı da** müminlere yol gösterecek bir örnek olarak **gündeme getir; çünkü o, gerçekten de seçkin bir kul ve** tarafımızdan seçilerek **gönderilmiş bir Peygamberdi.**

52. Hani Mûsâ Medyen'den Mısır'a dönerken, **ona** o bereketlerle dolu **Sînâ dağının sağ tarafından seslenmiş ve kendisini farklı ve özel bir konuşma için** huzurumuza **yaklaştırmıştık.**

53. Ve sonsuz lütuf ve **rahmetimiz sayesinde,** kendisine destek olması için **kardeşi Hârûn'a da Peygamberlik vermiştik.**

54. Bu **Kitapta, İsmail'i de** örnek bir şahsiyet olarak **gündeme getir; gerçekten o, verdiği söze son derece bağlı biriydi ve** tarafımızdan seçilerek **gönderilmiş bir Peygamberdi.**

55. Halkına namaz kılmayı, zekât vermeyi emrederdi ve Rabb'inin katında hoşnutluk makâmına ermiş bir kuldu.

56. Bu **Kitapta, İdris'i de gündeme getir; çünkü o da özü sözü doğru bir kul ve bir Peygamberdi.**

57. Bunun karşılığı olarak da, **Biz onu pek yüce bir makâma yükseltmiştik.**

58. Ey Hak yolunun yolcusu! **İşte** sûrenin başından beri isimleri anılan **bu** seçkin insa**nlar, Allah'ın nîmetler bahşettiği Peygamberlerden bazılarıdır.** Yani **Âdem'in soyundan, Nûh'la birlikte** gemide **taşıdıklarımızın soyundan, İbrahim'in ve** asıl adı Yakup olan **İsrail'in soyundan gelen ve doğru yola ilettiğimiz, seçip yücelttiğimiz kimselerden bazıları. Onlar ki, ne zaman kendilerine Rahmânın ayetleri okunsa, gözyaşları içinde derhal secdeye kapanırlardı.**

59. Derken onların ardından, yerlerine öyle bir nesil geldi ki, Allah ile aralarındaki en sağlam bağ olan **namaz** kılma duyarlılığını **kaybettiler,** bunun doğal sonucu olarak da, **arzu ve heveslerinin peşine** takıldılar ve bu büyük Peygamberlerin mirasını hoyratça tahrip ederek ahlâksızlığın en aşağı derecesine **düştüler fakat azgınlıklarının cezasını, yakında çekecekler!**

60. Ancak yol yakınken hatâsından dönüp **tövbe eden,** Allah'ın gönderdiği bütün kitaplara **inanan ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan kimseler başka; işte onlar, en ufak bir haksızlığa uğratılmaksızın** dosdoğru **cennete gireceklerdir.**

61. Yani, **Rahmân** olan Allah'**ın,** insanoğlunun algı ve tecrübe sınırlarının ötesinde bir âlem **olarak kullarına vaadettiği** o sonsuz mutluluk ve huzur diyarı olan **Adn cennetlerine!** Unutmayın, **O'nun verdiği söz, mutlaka yerine gelecektir!**

62. Orada, asla boş ve çirkin **bir söz işitmeyecekler; yalnızca sağlık, mutluluk ve esenlik sözleri** duyacaklar. **Ve rızıkları,** akla hayale gelmedik her türlü yiyecek, içecek ve nîmetlerle donanmış olarak **sabah akşam önlerine gelecek.**

63. İşte, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülükten, fenâlıktan titizlikle **korunmaya çalışan kullarımız için hazırladığımız cennet, budur!** O hâlde, ey hak yolunun yolcusu! Bu hedefe ulaşmak için tüm engel ve zorluklara sabırla göğüs germelisin. Allah'tan beklediğin bir yardım —sana göre— geciktiğinde aceleci davranmamalı, yılgınlığa düşüp meleklerin yolunu gözlememelisin. İşte, Allah'ın kime ne zaman yardım edeceği ve ne zaman melek göndereceği konusunda, bak bizzat melekler sana neler söylüyor:

64. "Biz melekler, **ancak Rabb'inin emriyle inebiliriz;** çünkü **bizim önümüzde, arkamızda ve bu ikisi arasında bulunan her şey O'nundur.** Gerek bizim algılayış sınırlarımız içinde, gerek bilmediğimiz âlemlerde ve gerekse bu ikisi arasında olan her şeyin sahibi O'dur. O hâlde, hiç endişe etme; **senin Rabb'in** hiçbir şeyi **unutacak değildir."**

65. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabb'i O'dur; öyleyse yalnızca O'na kulluk et ve O'na kullukta devamlı ve kararlı ol! Hiç O'nun adıyla anılan ve O'nun gibi sınırsız ilim, kudret ve merhamet sahibi **başka bir varlık tanıyor musun?**

66. Fakat **insan,** bunca uyarıları görmezlikten gelir de, **"Ben ölüp gittikten sonra yeniden diriltilip kabirden çıkarılacağım, öyle mi?" der.**

67. Peki bu nankör **insan, daha önce hiçbir şey değilken, kendisini yoktan var ettiğimizi hiç düşünmez mi?**

68. Evet, senin Rabb'ine yemin olsun ki, onları ve onları saptıran **şeytanları** Hesap Gününde **bir araya toplayacak, sonra da hepsini cehennemin çevresinde,** zillet içinde **diz çökmüş bir hâlde bekleteceğiz!**

69. Ve ardından, her günahkâr **grup içerisinden, Rahmân'a başkaldıran en azgın kimseleri ayırı**p öne çıkar**acağız!**

70. Çünkü kimlerin cehenneme lâyık ve öncelikli olduğunu, en iyi Biz biliriz!

71. Ey insanlar! **İçinizden,** cehennemin o dehşetli manzarasını görmek ve sırat köprüsünden geçmek üzere **oraya uğramayacak bir tek kişi bile yoktur! Bu, Rabb'inin katında kesinleşmiş** ve mutlaka yerine gelecek **bir hükümdür.**

72. Evet, bütün insanlar cehennemin karşısına gelecek ve **sonra,** vaktiyle iman edip dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınmış olanları** oradan **kurtaracağız; zulüm ve haksızlık etmiş olanları ise, diz üstü çökmüş bir hâlde** sonsuz azapla baş başa **bırakacağız!**

73. Onlara ne zaman apaçık birer belge olan ayetlerimiz tebliğ ve uyarı amacıyla **okunsa, kâfirler iman edenlere,** "Söyleyin bakalım!" diye hemen **itiraz ederler, "**Bir şu yoksul, geri kalmış müminlere bakın, bir de bize; **bu iki topluluktan hangisi daha güzel bir konumda bulunuyor ve topluluk olarak hangisi daha iyi** ve daha zengindir? Bize bunca nîmetlerin verilmiş olması, doğru yolda olduğumuzun ispatı değil midir? Bizim gibi üstün niteliklere sahip güçlü bir toplumun helâk olacağını mı iddia ediyorsunuz?**"**

74. Oysa Biz onlardan önce, kendilerinden daha varlıklı ve daha gösterişli nice medeniyetleri yeryüzünden silmiş, **nice toplumları helâk etmiştik!**

75. Ey Müslüman! Ekonomik ve sosyal güç sahibi olmakla şımaran ve bunu doğru yolda olmanın ölçüsü kabul eden, hak ettikleri azâbın şu ana kadar gelmemiş olmasını, doğru yolda olduklarının ispatı sayan bu zâlimlere **de ki:**

"Her kim sapıklığı tercih ederse, Allah **sonsuz merhamet sahibi** olduğu için, onu öyle hemencecik helâk etmez. Aksine, hatâsını anlayıp tövbe etmesi için **ona epey mühlet verir ve nihâyet onlar, kendilerine vaadedilen şeyi —ya azâbı, ya da Son Saati— gördükleri anda, işte o zaman anlarlar;** bu iki gruptan **hangisiymiş** asıl **kötü konumda olan; kimmiş** gerçekte **güçsüz ve âciz olan!"**

Kâfirlerin bunca baskılarına katlanan, hak ve adâlet uğrunda yılmadan mücâdele eden bahtiyârlara gelince:

76. Allah, doğru yola ulaşmak için gayret gösterenlerin kalplerini iman ve hikmet nurlarıyla aydınlatacak ve onlara derin bir bilinç ve duyarlılık bahşederek **inançlarını güçlendirecektir.** O hâlde, vahyin sesine kulak vermeli, şu gelip geçici nîmetleri elde etme uğruna dürüstlük ve erdemlilikten asla taviz vermemelisiniz. Unutmayın ki, ürünleri sonsuza dek **kalıcı olan güzel davranışlar, Rabb'inin katında hem ödül bakımından daha iyidir, hem de sonuç bakımından daha hayırlıdır.**

77. Hal böyleyken, **ayetlerimizi inkâr eden ve "Bana** öte dünyada da, şimdiki gibi **zenginlik ve** güçlü kuvvetli **oğullar verilecek!" diyen kimseye bir baksana!**

78. Acaba bu adam, **gayb ilmine vakıf mı oldu?** Evrenin en erişilmez bütün gizliliklerine, dâir mutlak ve şaşmaz bilgiye mi sahip oldu? **Yoksa** her arzusunun yerine getirileceğine dâir **Rahmân'dan bir söz mü aldı?**

79. Asla! Biz onun bu söylediklerini kaydedecek ve onun cehennemde **çekeceği azâbı uzattıkça uzatacağız!**

80. Ve sözünü ettiği o mal, mülk, evlat gibi imtihân amacıyla kendisine emânet ettiğimiz **şeyler,** gün gelecek elinden alınıp **yine Bize kalacak ve** Hesap Gününde o, her şeyini kaybetmiş olarak **huzurumuza yapayalnız gelecek.**

81. Buna rağmen müşrikler, **kendilerine** öte dünyada güya şefaat edip **yücelik ve onur kazandırsınlar diye,** bazı melekleri, Peygamberleri, onların izinden giden büyük şahsiyetleri **Allah'tan başka tanrılar ediniyorlar.**

82. Hayır; o taptıkları kişiler, Hesap Gününde **onların kendilerine yaptığı kulluk ve ibâdeti asla kabul etmeyecekler;** onlara şefaat ve yardım etmek şöyle dursun, **onların tam karşısında yer alacaklar.** Peki bu zâlimler, neden hâlâ cezalarını çekmiyorlar diyorsan:

83. O kâfirlerin üzerine, kendilerini yaldızlı sözlerle ve aldatıcı vaatlerle **kışkırtıp ayartan şeytanları nasıl saldığımızı görmüyor musun?**

84. O hâlde, onların hemen azâba uğraması **için acele etme; Biz ancak,** imtihân hikmeti gereğince **onlara** kısa bir **mühlet veriyoruz.** O süre göz açıp kapayıncaya kadar geçiverecek ve bir de bakmışlar ki, büyük gün gelip çatmış:

85. O gün, vaktiyle dürüst ve erdemli bir hayat sürerek kötülüklerden **korunmaya çalışan kimseleri, heyetler hâlinde huzurumuza kabul edeceğiz.**

86. Suçluları ise, susamış hayvan sürüleri gibi cehenneme süreceğiz!

87. İşte O Gün, şefaat konusunda **Rahmân'dan** özel **bir söz almış olanlar dışında, hiç kimse bir başkasının kurtuluşu için aracılık**

edemeyecektir. Şefaat eden de, ancak O'nun izin verdiği ve gerçekten bağışlanmayı hak eden kimselere şefaat edebilecektir.

İnkârcılığın bir başka şekli daha var ki:

88. Hıristiyanlar, sapıklıkta o kadar ileri gittiler ki, sonunda **"Rahmân,** İsa Mesih'i **kendisine oğul edindi!" dediler.**

89. Doğrusu siz, gerçekten de pek çirkin bir iddia ortaya attınız! O kadar ki:

90. Bu çirkin **iddianın dehşetinden, neredeyse gökler paramparça olacak, yeryüzü çatlayacak ve dağlar** korkunç bir **gürültüyle yıkılıp gidecekti!**

91. Rahmân'a çocuk yakıştırdılar diye.

92. Oysa Rahmân'ın çocuk edinmesi, O'nun şânına asla yaraşmaz. Çünkü O, her bakımdan eşsiz ve benzersizdir. Öyle ki:

93. İster melek, ister insan olsun, **göklerdeki ve yerdeki bütün varlıklar, Rahmân'ın huzuruna ancak** âciz **birer kul olarak çıkacaklardır.**

94. Hiç kuşkusuz Allah, onların hepsini sonsuz kudret ve ilmiyle **kuşatmış, kendilerini** ve yaptıklarını **bir bir saymıştır.**

95. Ve hepsi de, Diriliş Gününde O'nun huzuruna yapayalnız gelecektir.

96. Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlara gelince; sonsuz merhamet sahibi** Allah, sevgisiyle onları ödüllendirmek, onları şefkatli, merhametli ve

sevecen insanlar hâline getirmek ve böylece onların, bütün varlıklar tarafından sevilip sayılmasını sağlamak üzere, **onlar için bir sevgi yaratacaktır.** Günahkâr, kibirli, ahlâksız insanlar, hiçbir zaman kalpleri fethedemeyecek; öte yandan, insanları doğrulukla, samîmiyetle ve örnek davranışlarıyla doğru yola çağıranlar, işin başında düşmanlık ve ilgisizlikle karşılaşsalar bile, en sonunda halkın sevgisini kazanmayı başaracaklardır.

97. Biz, dürüst ve erdemli bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **korunmaya çalışanları** ilâhî lütuf ve rahmet ile **müjdelemen ve** bu apaçık gerçek karşısında **inatla direnen bir toplumu** ilâhî gazâb ile **uyarman için, bu** Kur'an'ı **senin dilinle kolaylaştırı**p anlaşılır bir kitap kıl**dık.** Fakat bütün bunlara rağmen, yine de yüz çevirecek olurlarsa, son uyarıyı yap:

98. Biz, onlardan önce gelip geçen **nice** günahkâr **toplulukları helâk ettik; şimdi onlardan** geriye kalan **bir tek kişi görebiliyor, yâhut onlara ait** bir fısıltı, **bir ses duyabiliyor musun?**

20. TÂHÂ SÛRESİ

Mekke devrinin ortalarında, Meryem sûresinden sonra indirilmiştir. Ömer bin Hattâb'ın —Allah ondan razı olsun— bu sûreden etkilenip Müslüman olduğu rivâyet edilir. Adını ilk kelimesinden alan sûre, 135 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Tâ Hâ. Dinle, ey hak yolunun yolcusu! Kendilerine Kur'an'ı tebliğ ettiğin hâlde, inatla hakkı inkâr eden zalimlerin davranışları seni üzmesin, ümitsizliğe ve yılgınlığa düşürmesin! Unutma ki;

2. Biz sana bu Kur'an'ı, sıkıntıya düşüp mutsuz olasın diye göndermedik.

3. Ancak, Allah'a **saygılı davranan kimselere bir öğüt** ve uyarı **olsun diye** gönderdik.

4. Hem de, **yeri ve yüce gökleri yaratan** Allah'**ın katından indirilen** bir Kitap olarak.

5. O sonsuz merhamet sahibi olan **Rahmân** katından ki, bütün işleri yönetmek ve yönlendirmek üzere, kâinâtın mutlak hâkimi olarak, Egemenlik Tahtı olan **Arş'ta bulunmaktadır.**

6. Bütün göklerdekiler, yerdekiler, göklerle yer arasında bulunanlar ve toprağın altında olanlar, yalnızca **O'nundur.**

7. Ey insanoğlu! **Sözlerini** içinde gizlesen de, **açığa vursan da,** Allah için birdir; çünkü **O, gizli** söz ve düşünce**leri de bilir,** bundan **çok daha gizlileri de...**

8. O Allah ki, O'ndan başka ilâh yoktur; en mükemmel özellikler, en üstün nitelikler ve bütün **güzel isimler O'nundur.** İşte, gelmiş geçmiş bütün Peygamberler ve kutsal kitaplar bu hakîkati dile getirmiş ve bu temel prensiplere dayalı bir inanç sistemi ortaya koymuşlardır. Örneğin:

9. Mûsâ'nın ibretlerle dolu o ilginç **öyküsü anlatılmadı mı sana?**

10. Hani Mûsâ, ailesiyle birlikte Medyen'den Mısır'a dönerken, geceleyin yolunu kaybetmiş ve uzaklarda **bir ateş görmüştü. Ailesine, "Siz burada bekleyin!" dedi, "**Ağaçların arasında **bir ateş ilişti gözüme, belki** ısınmak için **size oradan bir kor parçası getiririm, yâhut ateşin yanında,** bize **yol gösterecek biriyle karşılaşırım."**

11. Ve ateşe yaklaşınca, "Ey Mûsâ!" diye bir ses duyuldu:

12. "Ben, evet Ben senin Rabb'inim! Öyleyse çıkar ayakkabılarını, çünkü şu an Sînâ dağının eteklerindeki **Tuvâ'da, o kutsal vadide,** yüce bir makâmın huzurunda **bulunuyorsun!**

13. Ey Mûsâ, **seni** kendime elçi olarak **seçtim; şimdi sana vahyedilenleri dinle:**

14. Hiç kuşkusuz Ben, kendisinden başka ilâh olmayan bir tek **Allah'ım; o hâlde,** yalnızca **Bana kulluk et ve Beni anıp yüceltmek için namazı dosdoğru kıl!**

15. Vaktini sizden **gizlemiş olduğum kıyâmet, herkese yapıp ettiklerinin karşılığı** en âdil biçimde **verilmesi için, mutlaka gelip çatacaktır!**

16. “O hâlde ey Mûsâ! **Kıyamete inanmayan,** böylece **kendi arzu ve ihtirâslarının peşine düşen kimseler, sakın seni ondan,** yani hesap gününe dayalı inanç ve hayat nizamından **çevirmesin, yoksa helâk olur gidersin!”** Ve bu öğütlerin ardından Allah, Mûsâ’yı rûhen yatıştırıp Peygamberliğe hazırlamak üzere, ona sordu:

17. “Şu elindeki nedir, ey Mûsâ?”

18. “Bu benim asâmdır!” dedi, “Ona yaslanırım, onunla davarlarım için ağaçlardan **yaprak silkelerim ve daha pek çok işime yarar.”**

19. Allah, **“**Şimdi **onu** yere **at, ey Mûsâ!” dedi.**

20. Bunun üzerine, Mûsâ **onu** yere **attı, bir de ne görsün;** asâsı **bir yılan olmuş,** kıvrıla kıvrıla **akıp gidiyor!**

21. Allah, **“Onu** tekrar eline **al!” dedi, “Korkma, onu** hemen **eski hâline çevireceğiz!** İşte bu, sana verilen bir mûcize olacak.”

22. “Şimdi de **elini koynuna sok;** onu geri çıkardığında, **—herhangi bir hastalıktan değil,** sana verilen **bir başka mûcize olarak—** gözleri kamaştıracak derecede ışıl ışıl, **bembeyaz olarak çıksın.”**

23. “Ki böylece, sana büyük mûcizelerimizden bir kısmını göstermiş olalım.”

24. “O hâlde, şimdi doğru **Firavuna git** ve onu, bir tek Allah’a kulluğa dâvet et! **Çünkü o, iyice azgınlaştı!”**

25. Mûsâ, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı,** "Bu ağır görevi başarmam için bana cesaret, kararlılık ve özgüven bahşederek **yüreğime genişlik ver!**

26. İşlerimde bana kolaylık bahşet.

27. Ve dilimdeki şu **bağı çöz;** düzgün ve akıcı konuşmamı sağla Allah'ım!

28. Ki, hakîkati tebliğ edeceğim insanlar **ne dediğimi** iyice **anlayabilsinler.**

29. Ve yakın akrabalarımdan birini,

30. Mesela **ağabeyim Hârûn'u, bana yardımcı** bir Peygamber **kıl.**

31. Böylece, **onunla gücümü pekiştir,**

32. Ve onu, görevimde bana **ortak kıl.**

33. Ki, senin yüceliğini tüm dünyaya **ilan edelim.**

34. Ve adını hep gündeme getirerek **Seni sürekli analım.**

35. Elbette ki Sen, bizim her hâlimizi **görmektesin."**

36. Bunun üzerine Allah, "Bütün bu **dilediklerin sana verilmiştir, ey Mûsâ!" dedi.**

37. Gerçekten sana, geçmişte **bir kez, daha** büyük bir **lütufta bulunmuştuk.**

38. O zamanlar sen daha küçücük bir bebektin. Firavun, İsrail Oğulları'nın yeni doğan bütün erkek çocuklarını kılıçtan geçirmekteydi.

Oysa senin, bu kutsal görev için yaşaman gerekiyordu. Bunun için, seni Firavunun askerlerinden kurtarmak üzere, **annene** şöyle **vahyetmiştik:**

39. "Bebeğini bir **sandığa koy ve sandığı da** Nil **nehr**ine **bırak;** böylece **nehir onu kıyıya çıkaracak ve hem Benim, hem de onun düşmanı** olan Firavun **onu** yetiştirmek üzere yanına **alacak."**

Ayrıca, bizzat Benim gözetimim altında yetişip bilgili ve güçlü bir lider olarak eğitil**men için, sana kendi katımdan** gönülleri cezbeden **bir** güzellik ve **sevecenlik bağışlamış** ve böylece, Firavunun seni el üstünde tutmasını sağlamış**tım.**

40. Hani sen, Firavunun hanımı tarafından nehirde bulunduğunda, hiçbir kadının sütünü emmemiştin. Bu sırada, olup bitenleri uzaktan izleyen **kız kardeşin** onların yanına **gelmiş ve "**Bu çocuğu emzirecek ve **onun bakımını üstlenecek birini size göstereyim mi?" demişti. Böylece, yüreği sevinçle dolsun ve** artık **üzüntü çekmesin diye, seni tekrar annene kavuşturmuştuk.**

Hani gençliğinde, yanlışlıkla **bir adam öldürmüştün;** işte o zaman da **seni** kaygı ve **tasalarından kurtarmış ve daha nice imtihânlardan geçir**erek sabır, olgunluk, doğru ve yerinde karar verebilme gibi özelliklerle dereceni yükselt**miştik. Derken, yıllarca Medyen halkı arasında yaşadın ve sonunda,** ta ezelden belirlenmiş **bir yazgıya göre** buraya kadar **geldin, ey Mûsâ!**

41. İşte, sana kazandırdığım bu tertemiz ahlâkınla **seni kendime** elçi olarak **seçtim.**

42. "Şimdi Mısır'a git. Kardeşini bul ve başından geçenleri ona anlat. Sonra **sen ve kardeşin,** sana verdiğim **mûcizelerimle** doğruca Firavuna **gidin ve** bütün bunları yaparken, **Beni anmakta kusur etmeyin!"**

43. Mûsâ Mısır'a geldi ve olup biteni kardeşine haber verdi. Sonra Allah, her ikisine şöyle vahyetti: **"İkiniz Firavuna gidin** ve yaptığı zulümden vazgeçip emirlerime itaat etmesi için onu uyarın; **çünkü o, gerçekten de sınırı aştı."**

44. "Fakat **onunla tatlı dille konuşun,** hikmetle ve ibret verici güzel öğütlerle onu hakîkate dâvet edin. Tartışmak gerektiğinde, kaba ve kırıcı davranmadan, gönül incitmeden konuşarak ona ayetlerimi tebliğ edin **ki, belki** bu sayede **öğüt alır; yâhut** en azından ilâhî azaptan **korkup** zulüm ve haksızlık yapmaktan **çekinir."**

45. Böylece, iki kardeş sarayın yolunu tuttu. Fakat korkmuyor da değillerdi: **"Ey Rabb'imiz!" dediler, "**Bu zâlimin **bize kötülük yapmasından veya** büsbütün **azgınlaşmasından korkuyoruz."**

46. Bunun üzerine Allah, **"Korkmayın!" dedi, "Ben sizinle beraberim;** her şeyi **işitir,** her şeyi **görürüm."**

47. "Öyleyse ona gidin ve deyin ki: "Dinle ey Firavun! **Biz ikimiz,** seni yoktan var eden **Rabb'inin** sana ve halkına gönderdiği hidâyet **elçileriyiz. Şimdi İsrail Oğulları'nı serbest bırak, bizimle** birlikte Filistin'e **gelsinler. Onlara** köle muamelesi yaparak **zulmetmekten vazgeç artık!** Eğer bize inanmıyorsan, sözlerimizin doğruluğunu ispatlamak üzere **Rabb'inden** apaçık **bir mûcizeyle geldik sana.** Eğer kurtuluşa ulaşmak istiyorsan, Allah'ın gösterdiği yolda yürümelisin. Çünkü dünyada ve âhirette gerçek anlamda barış, mutluluk, huzur ve **esenlik,** yalnızca **doğru yolu izleyenlerin hakkıdır!**

48. Çünkü bize vahyedilen bilgilere göre, Allah'ın elçilerini **yalanlayan ve** O'nun ayetlerinden **yüz çeviren kimseler** âhirette korkunç bir **azâba uğrayacaklar!"**

49. Bu sözler üzerine Firavun, **“Ey Mûsâ!” dedi, “**Mısır’ın ve Mısırlıların Rabb’i ben olduğuma göre, söyleyin bakalım, **kimmiş sizin bu Rabb’iniz?”**

50. Mûsâ, **“Bizim Rabb’imiz” dedi, “**var olan **her şeye yaratılışındaki temel özellikleri armağan eden ve ayrıca,** her varlığı kendi yaratılışındaki amaç ve hikmete uygun niteliklerle donatan, onları dâimâ iyiye ve güzele doğru yönlendirerek, her şeye hedefini ve **yolunu gösteren** yüce Allah’**tır.** Kulağa duymayı, göze görmeyi, balığa yüzmeyi, kelebeğe uçmayı, toprağa bitki çıkarmayı ve ağaca çiçek açıp meyve vermeyi öğreten Allah, işte bize de ayetleriyle Kendisine kulluk etmeyi öğretiyor.**”**

51. Hiç beklemediği bu cevap karşısında şaşkına dönen Firavun, konuyu saptırmak amacıyla, **“Peki,” dedi, “ya önceki nesillerin durumu ne olacak?** Atalarımız bâtıl yolda mıydı? Eğer onlar cehennemlikse, her şeye yolunu gösteren Rabb’in onları neden doğru yola iletmedi? Yok cennetlik iseler, o hâlde biz neden cehennemlik olalım? Ayrıca, bizden önce yaşamış insanların durumu nedir? Onlar nereye gittiler? Rabb’leri kimdi? Sözünü ettiğin Allah’ı tanımadan öldülerse durumları ne olacak?**”**

52. Mûsâ, **“**Hiç kuşkusuz Rabb’im, sonsuz ilim ve hikmetiyle onlar hakkında en âdil hükmü verecektir. Çünkü **onlarla ilgili** şaşmaz **bilgi Rabb’imin katında bir kitapta** yazılı**dır;** sen hiç merak etme; **Rabb’im** hiçbir konuda **yanılmaz,** hiçbir şeyi **unutmaz.”**

Mûsâ, sarayda yankılanan gür sesiyle Rabb’inin ayetlerini okumaya devam etti:

53. “O Allah ki, yeryüzünü sizin huzur ve güven içinde yaşayabilmeniz **için bir döşek yaptı, orada** rahatça gezip dolaşabilmeniz için **size** doğal

geçitler ve **yollar açtı; gökten yağmur yağdırdı ve onun sayesinde,** erkekli dişili **çiftler hâlinde çeşit çeşit bitkiler çıkardı."**

54. "Ve size dedi ki: **"Hem kendiniz yiyin** bu ürünlerden, **hem de hayvanlarınızı otlatın." Hiç kuşkusuz bunda, akıl sahipleri için** Allah'ın varlığını, rab ve ilah olarak birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren nice **deliller vardır."**

55. "Sizi o yerin toprağı**ndan yarattık ve** sonunda öldürüp **yine oraya döndüreceğiz ve** en sonunda, **sizi bir kez daha** diriltip **yine oradan çıkaracağız."**

56. Böylece, Mûsâ'ya vermiş olduğumuz **bütün** mûcizelerimizi ve hakîkati ortaya koyan bütün **delillerimizi Firavuna gösterdik fakat o** bunları **yalanladı,** iman etmemekte **direndi:**

57. "Yaptığın büyülerle bizi yurdumuzdan çıkarıp tahtımıza tacımıza kon**maya mı geldin, ey Mûsâ?" dedi.** Ve ekledi:

58. "Madem öyle, o zaman biz de sana aynı şekilde bir büyüyle karşılık vereceğiz; o hâlde, aramızda bir buluşma vakti belirle; ikimizin de caymayacağı uygun bir yerde buluşup halkın önünde kozlarımızı paylaşalım.

59. Mûsâ, ilâhî vahyin yönlendirmesiyle, **"**Pekâlâ!" **dedi, "**Bayram törenleri için **halkın kuşluk vakti** şehir meydanında **toplandığı Şenlik Günü, buluşma vaktimiz olsun."**

60. Böylece Firavun dönüp gitti, danışma meclisini topladı, Mûsâ'ya karşı oynayacağı oyunları, yapacağı **hile** ve entrikaları kararlaştırdı; ülkenin en usta büyücülerini **topladı, sonra** buluşma yerine **geldi.**

61. Mûsâ, karşısına çıkacak sihirbazları son bir kez uyarmak için **onlara, "Yazıklar olsun size!" dedi, "Allah'**ın ayetlerini yalanlayıp da O'n**a karşı yalan uydurmayın, yoksa O** üzerinize salacağı **bir azapla kökünüzü kurutur!** Çünkü Allah'a karşı böyle yalan **uyduranlar, kesinlikle iflah olmazlar!"**

62. Bu uyarıdan etkilenen sihirbazlar bir an için tereddüde düşerek, başlangıçta çok hevesli oldukları bu işten vazgeçmek istediler. Fakat Firavun, tehditlerle onları susturmaya çalıştı. Bunun üzerine, **yapacakları iş hakkında aralarında tartıştılar, fakat bunu dışarıya belli etmediler.** Firavun, sihirbazları Mûsâ ve Hârûn'a karşı kışkırtarak diyordu ki:

63. "Ne korkuyorsunuz bunlardan? **Altı üstü,** sizin gibi **iki büyücü bunlar;** üstelik **büyüleriyle sizi yurdunuzdan çıkarmak ve** atalarınızdan size miras kalan **şu örnek** ve ideal **hayat tarzınızı ortadan kaldırmak istiyorlar!"**

64. "O hâlde, haydi bütün mahâretinizi dökün ortaya ve tek bir güç hâlinde **saf tutup yürüyün** onların üzerine! Çünkü **bugün** bu mücâdelede **üstün gelen, muradına ermiş olacaktır!"**

65. Böylece sihirbazlar, Firavunun da zorlamasıyla Mûsâ'nın karşısına çıktılar ve **"Ey Mûsâ!" dediler, "İster** önce **sen at** asânı, **ister ilk atan biz olalım!"**

66. Buna karşılık Mûsâ, **"Hayır,** önce **siz atın!" dedi. Bunun üzerine** sihirbazlar, hazırladıkları ipleri ve değneklerini oraya toplanan insanların gözü önünde meydanın ortasına attılar; **işte o anda, ortaya koydukları büyünün etkisiyle, ipler ve sopalar Mûsâ'nın** —ve diğer bütün seyircilerin— **gözünde** korkunç birer yılan şeklinde, hızla **hareket ediyorlarmış gibi göründü.** Öyle ki;

67. Bu dehşet verici manzara karşısında **Mûsâ'nın** bile **yüreği korkuyla titredi.**

68. Biz de ona, **"Korkma,** ey Mûsâ**!" dedik, "Elbette üstün gelecek olan sensin!"**

69. "Bunun için, **elindeki** değneğ**ini** o yılanların üzerine **at;** asâ büyük bir yılana dönüşecek ve **sihirbazların meydana getirdiği her şeyi** yalayıp **yutacaktır; çünkü onların yaptıkları, büyücü hilelerinden başka bir şey değildir ve büyücü, nerede olursa olsun,** ne yaparsa yapsın, **asla başarıya ulaşamaz!**

O hâlde, ey müminler; siz de zamanınızın Mûsâ'sı olup zâlimlerin karşısına Allah'ın ayetleriyle çıkınız. Böylece zâlimler bir kez daha yenilgiye uğrayacak, hattâ onların "sihirbazları" bile, hakîkatin gücü karşısında teslim olmaktan kendilerini alamayacaklardır:

70. Mûsâ asâsını attı, gerçekten de asâ, meydandaki bütün o sahte yılanları, çıyanları yutuverdi. **Bunun üzerine,** sihrin gücünü ve sınırını çok iyi bildiklerinden, bu olayın sihrin ötesinde bir mûcize olduğunu anlayan **sihirbazlar, derhal secdeye kapandı: "Biz, Hârûn ile Mûsâ'nın** dâvet ettikleri, tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi ve efendisi olan o âlemlerin **Rabb'ine iman ediyoruz!" dediler.**

71. Bu manzara karşısında öfkeden çıldıran **Firavun, "Ben size izin vermeden ona inandınız, öyle mi?" diye homurdandı, "**Durun hele, şimdi anladım! Demek siz, Mûsâ adına çalışan birer ajandınız. **Aslında o, size büyücülüğü öğreten üstadınız oluyor.** Nasıl da düşünemedim; ta başından beri bunu plânlayıp bana oyun oynadınız. Fakat bu size çok pahalıya mal olacak: **Yemin olsun ki, kollarınızı ve ayaklarınızı çaprazlama kesecek,** sonra da **sizi hurma kütüklerinde**

sallandıracağım! Musa'nın Rabb'i mi, ben mi; **ikimizden hangimizin azâbı daha çetin ve daha sürekliymiş, o zaman göreceksiniz!"**

72. Bu tehditler karşısında sihirbazlar, **"Biz seni** ve tehditlerini, **bize gelen** apaçık **delillere ve bizi Yaratana tercih etmeyiz!" dediler, "**Hem senden korkmuyoruz; **haydi,** hakkımızda **verdiğin hükmü uygula fakat** unutma ki, **senin hükmün yalnızca şu** kısacık **dünya hayatında geçer."**

73. İşte biz, bugüne kadar işlediğimiz **günahlarımızı** affetmesi **ve bizi zorlaman yüzünden** Mûsâ'ya karşı **yaptığımız büyücülüğü bağışlaması umuduyla Rabb'imize iman ettik!** Çünkü **Allah**'ın vereceği mükâfât, senin bize vaadettiğin her şeyden **daha iyi ve daha süreklidir."** Böylece, sabahleyin Mûsâ'ya meydan okuma cüretini gösteren sihirbazlar, aynı günün akşamı şehâdet şerbetini içerek en yüce makâma ulaştılar. Bu olay, Firavunun bütün suçlamalarını anlamsız kılmış ve Hz. Mûsâ'nın Peygamberliğini gözler önüne sermişti. Firavuna ve onun izinden yürüyenlere gelince:

74. Gerçek şu ki, her kim Hesap Gününde **Rabb'inin huzuruna suçlu bir hâlde gelirse, işte onun hakkı cehennemdir;** öyle ki, **ne ölüp kurtulacak orada, ne de** gerçek anlamda **yaşayacaktır!**

75. Ve her kim de dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koyan bir mümin olarak O'nun huzuruna gelirse, en yüce dereceler onların olacaktır:

76. Ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşacakları** sınırsız mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri!** Tertemiz bir hayat yaşayarak kötülüklerden **arınan kimselerin mükâfâtı, işte budur.** Şimdi yeniden Mûsâ'nın kıssasına dönelim:

77. Sihirbazların şehit olmalarından sonra, bütün İsrail Oğulları Mûsâ'ya iman etti. Firavunun baskı ve işkenceleri altında geçen uzun bir mücâdele döneminin ardından, **Mûsâ'ya şöyle vahyettik:** **"**Gerek İsrail Oğulları'ndan, gerek Mısırlılardan, ayetlerime iman eden **kullarımla birlikte** Filistin'e gitmek üzere Mısır'dan gizlice **bir gece yola çık**ın **ve** Kızıldeniz'e kadar yürüyün. Sahile vardığınızda, karşı kıyıya geçmek için **onlara** asân ile **denizde kuru bir yol aç.** Firavun size **yetiş**ip hepinizi kılıçtan geçir**ecek diye korkma,** denizde boğuluruz diye de hiç **endişe etme!"**

78. Derken, onların Mısır'dan çıktığını haber alan **Firavun, ordularıyla onların peşine düştü ve** Kızıldeniz'e varırlarken onlara yetişti. Mûsâ asâsıyla denize vurdu, deniz ikiye yarıldı ve İsrail Oğulları açılan yoldan yürümeye başladılar. Bunu gören Firavun, ordusuyla birlikte peşlerinden atıldı. İsrail Oğulları tam karşı kıyıya ulaşmışlardı ki, dev dalgalar Firavunun üzerine kapandı ve **deniz, onları tamamen kuşatı**p hepsini bir anda yutu**verdi.**

79. Böylece **Firavun,** bir lider olarak **halkını doğru yola ileteceği yerde, onları** büsbütün **sapıklığa sürükledi.**

80. Ey İsrail Oğulları! İşte böylece **sizi düşmanlarınızdan kurtardık ve Sînâ dağının o bereketlerle dolu yamacında,** emirlerime uyacağınıza dâir **sizden söz aldık; ayrıca size, kudret helvası ve bıldırcın gönderdik.** Verimsiz çöllerde; gökten çiğ damlası gibi dökülen, yerden mantar gibi biten tatlı bir gıdayla sizi besledik, gelip ayaklarınızın dibine düşen bıldırcın sürülerini üzerinize gönderdik. Ve dedik ki:

81. "Size bahşettiğimiz temiz ve helâl **rızıklardan yiyin, fakat bunda ölçüyü aşmayın; yoksa gazâbım tepenize iner! Her kim de gazâbıma uğrarsa,** helâk olup **uçuruma yuvarlanmış demektir!"**

82. Bununla beraber, hiç kuşku yok ki Ben, günahlarından pişmanlık duyup **tövbe eden,** ayetlerime **inanıp güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan ve sonra da, doğru yolda** böylece **yürümeye devam eden kimselere karşı elbette çok bağışlayıcıyım.**

Hani Mûsâ, Rabb'iyle buluşmanın özlemiyle, bir an önce huzurumuza gelmek üzere kavmini bırakıp Sînâ dağına çıkmıştı. Oysa yüzyıllarca tutsaklık hayatı yaşadıktan sonra özgürlüğe daha yeni adım atmış olan bu insanların, beklenen olgunluk seviyesine ulaşıncaya dek başıboş bırakılmamaları gerekiyordu. Bu yüzden ona:

83. "Ey Mûsâ, senin bizzat rehberliğine ihtiyacı olan **halkını neden geride bırakıp** huzuruma gelmek için bu kadar **acele ettin?"** demiştik. Mûsâ:

84. "Rabb'im, onlar inanç ve davranışta **beni izliyorlar.** Ayrıca, **hoşnutluğunu kazanmak için sana** kavuşmakta **acele ettim!" dedi.** Bunun üzerine, ona şöyle dedik:

85. "Gerçek şu ki, senin buraya gelişin**den sonra, halkını** ağzı iyi lâf yapan birkaç münâfıkla karşılaştırarak **sınadık ve** eski dinindeki bâtıl inançları tevhid dinine taşıyan **Sâmirî** adındaki bir Mısırlı, yaptığı buzağı heykeline tapmalarını sağlayarak **onları** kolayca kandırıp doğru **yoldan çıkardı."**

86. Bunun üzerine Mûsâ, son derece öfkeli ve üzgün bir hâlde halkına döndü ve "Ey halkım!" dedi, "Rabb'iniz, tevhid inancından sapmadığınız sürece, **size** her türlü nîmetlerini bahşedeceğine dâir **güzel bir vaatte bulunmamış mıydı? Bu söz**ün gerçekleşme ihtimali **size çok mu uzak geldi, yoksa Rabb'inizin gazâbına mı uğramak istediniz ki, bana verdiğiniz sözden** böyle **dönüverdiniz?"**

87. Onlar, "Putlara taptıysak bile, bunu iyi niyetlerle yaptık. Dolayısıyla, **sana verdiğimiz sözden bilerek ve isteyerek dönmüş değiliz!" dediler, "Ama** hani yıllarca bize efendilik eden Mısır'daki **halkın** alıştırdığı, boynumuza, kulağımıza, ayağımıza takıp takıştırarak yanımızda **taşıdığımız** altın gümüş ve mücevher cinsinden **zinet eşyaları var ya onları** ne var ne yoksa hepsini **ortaya koyduk.** Nitekim, görüşlerine çok değer verdiğimiz saygıdeğer büyüğümüz **Sâmirî de** bize bu konuda önayak oldu. O da **böyle yaptı."**

88. Derken Sâmirî, onlara, ancak bu zinet eşyalarıyla edinip sahiplenebilecekleri, rüzgar esip içinden geçtikçe **böğürür gibi bir ses çıkaran bir buzağı heykeli yaptı.** Bu hayret verici heykeli gören pek çokları, **"İşte, sizin ilâhınız da, Mûsâ'nın ilâhı da budur fakat Mûsâ** Rabb'inin burada olduğunu **unutmuş olmalı** ki, O'nu dağ başında aramaya gitti.**" dediler.**

89. Peki onlar, bu heykelin **kendilerine** herhangi bir şekilde **cevap bile veremediğini ve kendilerine hiçbir zarar veya fayda verebilecek güce de sahip olmadığını görmüyorlar mıydı?**

90. Oysa Hârûn, kendilerini **zamanında** uyararak **"Ey halkım!" demişti, "Siz bu** buzağı **ile, ancak** imanınızın imtihan edildiği bir **fitneye tutuldunuz! Hiç kuşkusuz sizin Rabb'iniz** yaratılmış bir varlık değil, **sonsuz merhamet sahibi** olan Allah'**tır! O hâlde gelin sözümü dinleyin, emrime itaat edin!"**

91. Fakat onlar, "Hayır!" **demişlerdi, "Mûsâ dönüp gelinceye kadar, biz bu heykele tapmaya devam edeceğiz!"**

92. Mûsâ, işin bu yönünden habersizdi. Bu yüzden, kardeşinin yakasına yapışarak, **"Ey Hârûn!" diye çıkıştı, "Bunların yoldan çıktığını gördüğün hâlde, ne diye sözümü dinle**yip onları engelle**medin?"**

93. "Yoksa sen de mi emrime karşı geldin?"

94. Hârûn, **"Ey anamın oğlu!" dedi, "Saçımı sakalımı çekme! İnan ki** onları uyardım ama **senin, "Sözümü dinlemeyip, İsrail Oğulları arasında ayrılık çıkardın!" demenden korktum.** Bu yüzden onların üzerine gitmekten kaçındım." Bunun üzerine, Mûsâ biraz sâkinleşip Sâmiri'ye döndü:

95. "Nedir bu yaptığın, ey Sâmirî?" diye sordu.

96. Sâmirî, hem durumunu mazur göstermek, hem de Mûsâ'yı övüp yücelterek muhtemel bir cezadan kurtulmak amacıyla, derhal bir yalan uydurarak:

"Ben onların göremediği bir şeyi, yani melek Cebrail'in sana geldiğ**ini gördüm. Sonra** o **Elçinin** kutsal ayak **izinden bir avuç** toprak **aldım ve onu,** buzağı yapmak üzere erittiğim potanın içine **attım.** Böylece buzağı heykeli canlıymış gibi böğürmeye başladı. Biz de bunu Rabb'imizin bir mûcizesi sanıp secdeye kapandık. **İçimdeki duygular, işte böylece beni** bu işi yapmaya **sürükledi.** Ayrıca ben, Tanrıyı gözle görülemez, elle tutulamaz soyut bir varlık olarak tanımlayan bu inanç sisteminin, diğer müminlerin göremedikleri birtakım eksiklikler, yanlışlıklar içerdiğini gördüm. Bu yüzden, Peygamberin izinden, yani onun bıraktığı ilkelerden bir kısmını alıp dinin muhtevasından çıkardım. Bunu kötü niyetle yapmadım; böyle yapmamın iyi olacağı içime doğdu." **dedi.**

97. Bunun üzerine **Mûsâ, "Öyleyse,** derhal çık **git** buradan!" **dedi, hayat**ın **boyunca** rastladığın herkese **'**Yanıma yaklaşma, bana **dokunma!' demen** senin cezan **olacaktır.** Bu toplumdan tamamen dışlanacak, bir vahşî gibi yapayalnız yaşamaya mahkûm olacaksın. Bu, işlediğin suçun dünyadaki cezasıdır. **Ayrıca sana,** öte dünyada **asla kurtulamayacağın** bir azap **vaadedilmiştir! Şimdi, ısrarla tapınıp durduğun** şu sözde

ilâhına bir bak; onu ateşte eriterek **yakacak ve parçalarını denize savuracağız."**

98. **"**O hâlde, ey İsrail Oğulları! **Sizin ilâhınız ancak Allah'tır ki, O'ndan başka tanrı yoktur; O'nun bilgisi, her şeyi çepeçevre kuşatmıştır."**

99. Ey Muhammed! **Geçmiş**te yaşamış kavim**lerin başından geçen** ibret verici hâdise**lerden** bir kısmını **sana böyle anlatıyoruz.** İşte şimdi de **sana, katımızdan** hikmet, öğüt ve **uyarı**larla dolu olan bu Kur'an'ı **bahşettik.** Öyle ki;

100. Her kim ondan yüz çevirirse, hiç kuşkunuz olmasın ki, Diriliş Günü sırtında çok ağır **bir** günah **yük**ü **taşıyacak** ve korkunç bir azâba mahkûm olacak**tır!**

101. Hem de, **sonsuza dek orada kalmak üzere! Diriliş Günü taşıyacakları bu yük, ne fenâ bir yüktür!**

102. Sura üflendiği ve bütün insanlar yeniden diriltildiği o büyük **Gün, suçluları,** üzüntüden yüzleri mosmor kesilmiş ve gözleri, dehşetten **göğermiş** ve donakalmış **bir hâlde** mahşer meydanında **toplayacağız.**

103. Aralarında gizli gizli fısıldaşarak, "Yeryüzünde, **olsa olsa on** gün kadar **kalmışızdır!"** diyecekler. "Mahşer alanında insanların fısıltıyla konuşacakları şeyler bugünden nasıl bilinebilir?" demeyin, zira:

104. Onların o vakit **neler söyleyeceklerini** elbette **en iyi Biz biliriz;** nitekim, **içlerinden en iyi tahmin yürütenler, o zaman, "**Orada **sadece bir tek gün kalmışızdır!" diyecekler.**

105. Sana, Kıyâmet Gününde **dağların** ne olacağını **soruyorlar;** onlara **de ki: "Rabb'im, onları un ufak edip savuracak!"**

106. **“Ve** bu evreni yok edip yerine bambaşka bir evren yarattıktan sonra, (*14. İbrahim: 48*) mahşer meydanını **dümdüz** ve çıplak **bir alana dönüştürecek.”**

107. “Öyle ki, **ne bir çukur göreceksin orada, ne de bir tümsek.”**

108. O gün bütün insanlar, **kendisinden kaçış imkânı olmayan çağırıcıya uy**up Büyük Mahkemede hesap vermek üzere Rahmân’ın huzurunda toplan**acaklar.** İşte o anda, **Rahmân**’ın hüküm vermesi **için sesler kısılacak** ve her tarafı korkunç bir sessizlik saracak, öyle ki, titreme, hıçkırık ve soluk alış veriş seslerinin birbirine karıştığı **boğuk bir uğultudan başka bir şey duymayacaksın.**

109. O Gün hiç kimse, bir başkasının kurtuluşu için Allah katında aracılık edemeyecek, dolayısıyla hiç kimseye kayırmanın, arka çıkmanın ve **şefaatin faydası olmayacaktır; ancak Rahmân’ın izin verdiği ve konuşmasına rıza gösterdiği kimseler** —yine O’nun izin verdiği kimselere— şefaat edebilecektir.

110. Çünkü Allah, **insanların** geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası **önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi** tam olarak **bilmektedir; oysa onların ilmi, O’nu** asla **kuşatamaz.**

111. O Gün, **bütün yüzler Hayy** yani ezelî ve ebedî olarak diri, varlığın ve hayatın biricik kaynağı, ölümsüz, **ve** yaratıcı ve evrenin mutlak hâkimi, bütün varlıkları sürekli olarak koruyup gözeten, yöneten ve yönlendiren yüce kudret yani **Kayyum** olan Allah’**ın huzurunda** saygıyla **eğilecektir.** İşte o an, **zulüm yüküyle** O’nun huzuruna **gelenler,** kelimenin tam anlamıyla **perişan olacaklardır!**

112. Öte yandan, Allah’ın ayetlerine yürekten **inanarak güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar ise, ne** suçsuz oldukları hâlde

cezalandırılıp **haksızlığa uğratılmaktan korkacaklar, ne de** hak ettikleri mükâfâttan **yoksun bırakılmaktan.**

113. Ey insanoğlu! **İşte böylece Biz** bu kitabı, **Arapça** yani, hiç bilmediğiniz bir dilde değil, okunup anlaşılabilen ve hayatın her cephesini kuşatan; insanın bulunduğu her yerde sürekli okunup gündeme getirilmesi gereken **bir Kur'an olarak gönderdik ve içerisinde, her türden uyarıyı** tekrar tekrar ele alıp **açıkladık ki,** önce Kur'an'ın ilk muhatabı olan Araplar, daha sonra da tüm insanlar iyiliklere, güzelliklere yönelip kötülüklerden **sakınsınlar; yâhut** bu ibret verici ayetler, **onların** en azından gaflet uykusundan uyanmalarını ve öğüt alıp **düşünmelerini sağlasın.**

114. Demek oluyor ki; Allah, insanoğlunun tasavvur ettiği her şeyin üstünde ve ötesindedir, eşi benzeri yoktur, **yüceler yücesidir;** mutlak egemenlik sahibi, gerçek **hükümdardır;** doğrunun, gerçeğin, hakkın ve **hakîkatin ta kendisidir!**

Bu arada, ey Muhammed; Cebrail sana vahiy indirirken, **Kur'an'ın vahyi tamamlanmadan önce, onu** unuturum endişesiyle **acele davran**ıp ayetleri ezberlemeye çalış**ma;** Korkma, bütün ayetleri senin kalbine nakşedip, hepsini ezberlemeni sağlayacağız. Ve sen, ey Kur'an okuyucusu; bu kitabı doğru anlamak istiyorsan, peşin ve aceleci yaklaşımlardan sakın; ayetleri, ait olduğu genel anlam örgüsünden soyutlayarak onlardan aceleci hükümler çıkarma. Kur'an'ı bir bütün olarak ele al ve bir kaç anlama gelebilecek ayetleri, o bütün içinde değerlendirmeye çalış.

Ve ne kadar bilgili olursan ol, hiçbir konuda kendini yeterli görme; dâimâ, **"Ey Rabbim,** anlayış, idrâk ve **ilmimi artır!" de** ve bunun gereği olan okuma, öğrenme, araştırma ve düşünme faaliyetlerini bir an bile kesintiye uğratma.

115. Gerçekten Biz, vaktiyle Âdem'den de söz almıştık fakat o, insani bir özellik olarak, verdiği sözü çabucak **unutuverdi;** doğrusu **onda,** emrimize bağlılık konusunda, yeterli **bir** gayret ve **kararlılık göremedik.** Şöyle ki:

116. Hani bir zaman meleklere, "Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem'e secde edin,** yani onun size üstünlüğünü kabul ederek, önünde saygıyla eğilin**!" demiştik; bunun üzerine** melekler Allah'ın emrine uyarak **derhal secde ettiler, ancak** aralarında yaşayan ve aslen bir cin olan **İblis hariç,** zira o bunu gururuna yediremedi, Allah'ın emrine başkaldırma pahasına, Âdem'in önünde boyun eğmekten **kaçındı.**

117. Bunun üzerine, "Ey Âdem!" dedik, "İşte bu şeytan, **senin ve eşinin düşmanıdır** ve kıyâmete kadar da düşmanınız olacaktır. **O hâlde,** onun hilelerine karşı ikiniz de dikkatli olun ki, **sizi** isyankârlığa sürükleyip **cennetten çıkarmasın, yoksa büyük bir sıkıntıya düşer, mutsuz olursun!"**

118. "Çünkü burada açlık çekmeyecek, çıplak kalmayacaksın."

119. "Ve yine burada susuz kalmayacak, güneşin bunaltıcı sıcağından rahatsız olmayacaksın. İşte bu cennette yaşayın ve burada dilediğiniz yerden, dilediğiniz kadar yiyin için. Meyvesini yasakladığım şu ağaca sakın yaklaşmayın!**"**

120. Derken, şeytan ona sinsice fısıldayarak, "Ey Âdem!" dedi, "Sana sonsuz hayat ağacını ve dolayısıyla, ebediyen **yok olmayacak bir hükümranlığı**n yolunu **göstereyim mi?** Şu ağacın meyvesinden tadar tatmaz, ölümsüz birer melek olacaksınız. Zaten Allah, bu yüzden onun meyvesinden yemenizi yasakladı.**"**

121. Böylece, her ikisi de şeytanın yalanlarına kanıp **o** ağacın meyvesi**nden yediler ve** meyveyi yer yemez, **derhal çıplaklıklarının**

farkına varıp, cennetteki ağaçların yapraklarıyla üzerlerini örtmeye başladılar. Böylece Âdem, Rabb'inin emrine karşı gelerek günah işlemiş oldu.

122. Fakat Âdem, İblis gibi kibre kapılıp günahında diretmedi; aksine, hatâsını itiraf ederek, pişmanlık içinde Rabb'inin affına sığındı; bunun üzerine, **Rabb'i onu seçip yüceltti; tövbesini kabul etti ve onu doğru yola iletti.**

Daha sonra Âdem ve Havvâ, işledikleri günahın cezasını çekmek için değil, asıl yaratılış gayeleri olan halîfelik görevini yerine getirmek üzere cennetten çıkarılıp yeryüzüne gönderildiler. Çünkü zaten tövbeleri kabul edilmiş, suçları da bağışlanmıştı.

123. Allah, insana ve şeytana seslenerek, **"Birbirinize düşman olarak** yeryüzüne **inin!" dedi, "**Göndereceğim elçiler ve kitaplar sayesinde sizlere doğru yolu göstereceğim. **Artık Benden size bir yol gösterici geldiği zaman, her kim Benim gösterdiğim yolu izlerse doğru yoldan sapmayacak ve** dünyada da, âhirette de **mutsuz olmayacaktır.**

124. Ama her kim de Benim öğüt ve uyarılarımla dolu olan şu Kur'an'**dan yüz çevirecek olursa, işte onu,** bitip tükenmeyen arzu ve ihtirâsların yol açtığı doyumsuzluk, tedirginlik, ruhsal bunalımlar, vicdan azâbı ve toplumsal çalkantılar yüzünden, mutluluk ve huzurdan yoksun, dar, kısır ve **sıkıntılı bir hayat beklemektedir; Hesap Gününde ise, onu kör olarak diriltip huzurumuza getireceğiz.**

125. "Ey Rabb'im!" diye feryat edecek, "Beni neden kör olarak dirilttin, oysa ben hayattayken **gözleri gören biriydim?"**

126. Allah da ona, "Hayır, sen aslında dünyada da kördün!" diye **cevap verecek, "Çünkü** vaktiyle, hakîkati açıkça ortaya koyan **ayetlerim sana ulaşmıştı da, sen** hakîkat karşısında kör ve sağır kesilmiş, **onları** göz ardı

edip **unutuvermiştin, işte bugün, sen de aynı şekilde unutulacaksın!"**

127. İşte Biz, kendilerine bahşedilmiş olan akıl, güç, yetenek, sağlık, servet gibi nîmetleri kötü yolda kullanarak ömürlerini boş yere harcayıp **savurganlık eden ve Rabb'inin ayetlerine imanı reddeden kimseleri,** dünyada **böyle** toplumsal çalkantılarla, ruhsal bunalımlarla **cezalandıracağız; âhiret azâbı ise, elbette çok daha çetin ve çok daha uzun süreli olacaktır!** Oysa insanlık tarihini şöyle bir gözden geçirip devletlerin, medeniyetlerin yıkılış sebepleri üzerinde düşünselerdi, zâlimlerinin sonunun hep aynı olduğunu göreceklerdi:

128. Kendilerinden önce gelip geçmiş nice büyük medeniyetleri ve güçlü **toplumları helâk etmemiz,** çağdaş kâfirlerin **akıllarını başlarına getirmiyor mu? Üstelik,** geçmiş milletlerin bıraktığı ibret verici kalıntıları, tarihi eserleri ve virâne olmuş **evleri arasında,** zaman zaman seyahatler yaparak **gezip dolaşmaktalar. Elbette bunda, akıl** ve sağduyu **sahipleri için,** ilâhî yasalar hakkında önemli ipuçları veren nice ibretler, işâretler ve **deliller vardır.**

129. Eğer bu dünyanın imtihân yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının, ancak âhirette verileceğine dâir **Rabb'in tarafından ezelden verilmiş bir hüküm ve** bu hükmün gerçekleşmesi için **belirlenmiş bir süre olmasaydı,** bütün kâfirlerin, zâlimlerin derhal helâk edilmesi **kaçınılmaz olurdu!** Fakat ilâhî hikmet, bu dünyanın bir mücâdele ve imtihân yurdu olmasını takdir etti.

130. O hâlde, ey Müslüman, **onların** inkâr ve alay dolu **sözlerine sabret!** Mücâdelende sana azık olmak üzere, **güneşin doğmasından ve batmasından önce, gece saatlerinde ve bir de, gündüzün uygun vakitlerinde** namaz, dua ve zikirlerle **Rabb'ini överek** ve O'nun

yüceliğini hem kendi benliğine, hem de tüm insanlığa ilan ederek **tesbih et ki,** ilâhî rahmet ve **hoşnutluğa eresin.**

131. Ve sakın ola ki, onlardan bazı zümrelere, sırf kendilerini sınamak için geçici olarak **verdiğimiz dünya hayatının** göz kamaştırıcı **cazibesine gözünü dik**ip de, bu nîmetleri elde etme adına Allah yolunda göstermen gereken fedâkârlığı sekteye uğratmayasın; hak ve adâletin egemen olması için verdiğin mücâdelede, bir an olsun gevşekliğe düş**meyesin!** Unutma ki, **Rabb'inin** sana bu dünyada **bağışladığı** mütevazı, fakat helâl ve temiz geçimlikler ve âhirette bağışlayacağı sonsuz **nîmetler,** insanı azdıran lüks ve şatafattan **hem daha hayırlı, hem daha kalıcıdır.**

132. Bu arada, **ailene,** yakın akrabalarına ve emrin altında bulunan kimselere **namaz kılmalarını emret,** bıkıp usanma, bu görevine dikkat et **ve sen de sabırla namaza devam et. Biz senden** herhangi bir **rızık istiyor değiliz;** aksine, **senin** ve bütün varlıkların **rızkını veren Biziz!** Biz her türlü ihtiyaçtan uzak olduğumuza göre, bu tür yükümlülükleri yalnızca insanların kendi yararları için emretmekteyiz. O hâlde, sakın Allah'a kulluğu terk etme; çünkü **mutlu son,** iman edip dürüst ve erdemli davranışlar ortaya koyarak, kötülüklerden titizlikle **sakınan kimselerin olacaktır!**

133. Ama yine de inkârcılar, **"**Muhammed, Peygamberliğini ispatlamak için **bize Rabb'inden** apaçık bir delil, bizim istediğimiz türden **bir mûcize gösterseydi ya!" diyorlar. Peki, önceki kitaplarda bulunan** bu kitabın ilâhî kaynaklı olduğunu gün gibi ortaya koyan nice **apaçık deliller** ve iknâ edici **bilgiler ve belgeler,** bu Kur'an sayesinde **onlara ulaştırılmadı mı?** O hâlde, artık hiç kimsenin iman etmemek için bir mâzereti kalmamıştır. Nitekim:

134. Şâyet Biz bu Kur'an'ı gönderme**den önce onları** işledikleri günahlardan dolayı **azapla helâk etseydik,** o zaman haklı olarak, **"Ey Rabb'imiz! Bize** yol gösterecek bir kitap ve **bir elçi gönderseydin de, bu aşağılık duruma düşüp rezil olmadan önce ayetlerine uy**up azaptan kurtul**saydık olmaz mıydı?" diyeceklerdi.** Bunun için Rabb'in, halkı ilâhî uyarılardan habersiz olan hiçbir ülkeyi, onlara doğru yolu gösteren uyarıcılar göndermeden öyle haksız yere helâk edecek değildir. (*6. En'âm: 131*)

135. Bütün bunlara rağmen, yine de inkârcılıkta diretirlerse, onlara yine de **de ki: "**Ey kâfirler! **Herkes** bu işin sonucunu merakla **bekliyor;** madem ki iman etmemekte bu kadar kararlısınız, **o hâlde bekleyin bakalım; kimlerin dosdoğru yolda yürüyen hakîkat erleri olduğunu pek yakında** sizler de âyan beyân **göreceksiniz!**

21. ENBİYÂ SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru, İbrahim sûresinden hemen sonra indirilmiştir. İçinde birçok Peygamberin kıssası anlatıldığı için "Peygamberler" anlamına gelen "enbiyâ" adını almıştır. 112 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. İnsanların hesaba çekilme vakti iyice yaklaştı fakat onlar, an be an yaklaşmakta olan tehlikeye karşı hâlâ **umursamaz bir tavır içindeler ve** bu yüzden, gerçeklerden inatla **yüz çeviriyorlar!** Öyle ki:

2. Onlara ne zaman Rablerinden yeni bir öğüt ve **uyarı** içeren bir sûre veya ayet **gelse, onu ancak alaya alarak** ve eğlenerek **dinlerler.**

3. Çünkü para, makam ve şöhret gibi dünyalıkların hırsıyla yanıp tutuşan ve bencillik, kibir, inat ve haset duygularıyla dolup taşan **kalpleri,** hiçbir ahlâkî sınır tanımaya yanaşmadığı için tamamen zevk ve **eğlenceye dalmıştır.** İşte bu yüzdendir ki, hakîkati kabullenmeye bir türlü yanaşmayan bu **zâlimler,** Kur'an'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için, kendi aralarında **gizlice fısıldaşarak dediler ki:**

"Okuduğu o büyüleyici sözlerle vicdanları sarsıp tüm benliğinizi derinden etkileyen **bu** adam, **sizin gibi** ölümlü **bir insandan başka nedir ki? Şimdi siz,** onun sözlerini dinleyip de, **göz göre göre büyüye mi kapılacaksınız?** Bize göre bu Kur'an, mutlaka büyü ürünü bir sözdür.

Yoksa okuma yazma bile bilmeyen bir insanın böyle harikulade sözler söylemesi başka türlü izah edilemez.”

4. Bunun üzerine Allah’ın Elçisi, düzenledikleri gizli toplantılarla, kurdukları sinsi komplolarla Müslümanları yıldırabileceklerini, Allah’ın nurunu söndürebileceklerini sanan bu zâlimlere seslenerek, **“Benim Rabb’im,” dedi, “yerde ve gökte söylenen bütün** gizli ve açık **sözleri bilir.** Çünkü **O,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.”** Ve işte Rabb’im, zâlimlerin komplolarını açığa çıkarıp yerle bir ediyor:

5. Kâfirler, Kur’an’ın kitleler üzerindeki etkisini kırabilmek için olmadık iftiralar attılar fakat her defasında, kendi iftiralarını kendileri de beğenmeyerek fikir değiştirdiler. İlk önce, “Muhammed’in bu söyledikleri, **aslında karmakarışık hayallerden ibarettir!”** dediler. Sonra da, **“Yok yok,** bu kadar mükemmel sözlerin hayal ürünü olduğuna kimseyi inandıramayız; **onu** bilinçli olarak **uyduruyor** diyelim. **Fakat hayır,** Muhammed’in buna gücü yetmez ki! O hâlde, onun cinlerden bilgi alan **bir şâir** olduğunu söyleyelim. İyi de, onun şiirle uzaktan yakından ilgisi olmadığını herkes biliyor! İyisi mi, şöyle diyelim: Madem Peygamber olduğunu iddia ediyor, **öyleyse bize önceki** ümmet**lere gönderilen türden bir mucize gösterse ya!” dediler.**

6. Oysa ki, onlardan önce helâk ettiğimiz hiçbir toplum, bu tür bir mûcizeye **inanmamıştı, şimdi** aynen onların izinden giden **bu** zâlim insa**nlar mı** senin getireceğin mûcizelere **inanacak?**

7. Ey Muhammed! **Biz senden önce de, kendilerini vahiyle desteklediğimiz** senin gibi yiyip içen, çarşı pazarlarda dolaşan ölümlü **adamlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Zira onlar, bütün hal ve hareketleriyle müminlere önder ve örnek olacaklardı. Ey insanlar! **Eğer** bu gerçeği **bilmiyorsanız,** Allah’ın ayetlerini, dini, kitapları, Peygamberleri

iyi bilen dürüst ve güvenilir insanlara, yani **zikir ehline sorun.** Onlar da şâhitlik edeceklerdir ki:

8. Biz Peygamberleri, yiyip içmeyen olağanüstü **varlıklar olarak yaratmadık ve onlar ölümsüz** birer varlık, bir melek **de değillerdi.** Sizin gibi fani birer insan olarak ümmetlerini uyarmış ve Allah yolunda her türlü baskı ve eziyete sabırla göğüs germişlerdi.

9. En sonunda, kendilerine verdiğimiz sözü gerçekleştirdik; onları ve dilediğimiz kimseleri yani müminler**i kurtardık,** Allah'a karşı gelerek **azgınlık edenleri ise,** korkunç bir azapla **helâk ettik!** Eğer mûcize isteğinizde gerçekten samîmi iseniz, dinleyin:

10. Andolsun ki size, insan benliğini eğitip mükemmel bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duyduğunuz her türlü hikmet, öğüt, **uyarı ve ibret derslerini** ve sizi insanlığın önderi makâmına getirerek, dünyada da âhirette de mutluluk ve kurtuluşa ulaştıracak güç ve imkânları **içerisinde barındıran** ve size, dillere destan olacak şan, şeref, onur, itibar ve yücelik kazandıracak muhteşem **bir Kitap indirdik; hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?** Şimdi önünüzde iki seçenek var; ya Kur'an'a sımsıkı sarılır kurtuluşa erersiniz, ya da onu inkâr eder ve zulmünüzün cezasını çekersiniz:

11. Sizden önceki çağlarda, halkı **zulüm ve haksızlık yapan nice şehirleri yerle bir ettik ve onlardan sonra, başka toplumlar meydana getirdik.**

12. Helaki hak eden toplumlar, **azâbımızı**n tepelerine bineceğini **sezdikleri anda, derhal orayı terk edip kaçmaya çalışıyorlardı.** Fakat nereye yönelseler, karşılarına azap melekleri dikiliyordu:

13. "Yoo, **kaçmayın; şımarıp azgınlaştığınız o servet ve saltanata ve** hiç ölmeyecekmiş gibi dayayıp döşediğiniz lüks evlerinize, villalarınıza,

saraylarınıza dönün bakalım; çünkü yaptıklarınızdan **sorguya çekileceksiniz!"**

14. Artık kurtulamayacaklarını anlayınca, **"Vay başımıza gelenlere; doğrusu biz, gerçekten de zâlim kimselerdik!" diye feryât ediyorlardı.**

15. Ve hepsini kökünden biçip yok edinceye kadar, bu feryâtları sürüp giderdi. Öyle ya;

16. Biz gökleri, yeri ve bu ikisinin arasındakileri, hikmet ve adâletten yoksun, anlamsız bir oyun ve **eğlence olsun diye yaratmadık ki!**

17. Şâyet bir eğlence edinmek isteseydik, bunu herhâlde kendi katımızdan edinirdik fakat böyle bir şey yapmayız!

18. Demek ki, varlık âleminde başıbozukluğa, adâletsizliğe ve ölçüsüzlüğe yer vermeyecek; zulüm ve haksızlıkları, eğlence izler gibi izlemeyeceğiz! **Tam tersine; Biz,** mutlak ve değişmez gerçeklik, doğruluk demek olan **hakkı,** kötülük, çirkinlik ve eğrilik temeline dayanan **bâtılın tepesine çarparız da, onu paramparça eder ve böylece bâtıl yok olup gider.** O hâlde, ey inkârcılar; sınırsız kudret, ilim, hikmet, adâlet, merhamet sahibi olan Allah'a yakıştırdığınız uygunsuz **niteliklerden dolayı, vay başınıza geleceklere!**

19. Göklerde ve yerde olan herkes, O'nun âciz birer kulu**dur.** Dolayısıyla, **O'nun katında bulunan** ve müşrikler tarafından ilâhlaştırılan melek**ler, O'na kulluk etmekten** asla **kibre kapılmazlar ve** ona ibâdette en ufak bir kusur işlemez, hiçbir zaman bundan **bıkıp yorulmazlar.**

20. Gece gündüz, bir an bile ara vermeden O'nun sınırsız yüceliğini tüm evrene ilan ederek **tesbih ederler.** Fakat bu nankörler, O'na kulluk etmeyi gururlarına yediremiyorlar.

21. Yoksa onlar yeryüzünde, canlılara hayat bahşeden ve Kıyamet Günü insanları yeniden **dirilt**ip hesaba çekebil**en ilâhlar mı edindiler?** Hâlbuki:

22. Göklerde ve yerde Allah'tan başka tanrılar olsaydı, aralarındaki çekişmeden dolayı **her iki âlem de yıkılıp gider** ve kâinattaki bu hârika düzen görülmez**di.** Oysa gördüğünüz gibi, gökler ve yer dimdik ayakta durmaktadır. Demek ki: **Mutlak hükümranlık sahibi olan Allah, müşriklerin bu iddialarından tamamen uzaktır, yücedir!**

23. O, yaptıklarından dolayı kimseye hesap vermez fakat O'nun dışındaki **tüm varlıklar,** yaptıklarından Allah'a karşı **sorumludurlar.**

24. Fakat müşrikler, uydurdukları sahte ilâhları ve bâtıl ideolojileri terk edip rab ve ilah olarak bir tek Allah inancını benimsedikleri takdirde, O'nun gönderdiği Kitaba göre hayatı yeni baştan kurmak zorunda kalacaklarını, böylece vahye dayalı bir toplumsal sistemde, diledikleri gibi yaşayamayacaklarını çok iyi bildiklerinden, **O'ndan başka tanrılar ediniyorlar.**

Ey Müslüman! Onlara **de ki: "**Eğer iddianızda samîmi iseniz, bunun ilâhî kitaplara uygun olduğunu ispatlamak üzere **delilinizi getirin! İşte bu** tevhid inancı, **hem benimle birlikte olan** Müslüman**ların ve hem de benden önceki** Elçi**lerin** insanlık tarihi boyunca **gündeme getirdiği** ilâhî öğreti**dir."**

Ama ne var ki, onların çoğu hakîkat bilgisinden yoksundurlar, bu yüzden de önyargılarının kurbanı oluyor ve alışageldikleri kültür ve anlayışa uymadığı için, aslında aklı başında hiçbir kimsenin ilgisiz

kalamayacağı bu inanç sistemine karşı **umursamaz bir tavır takınıyorlar.** Hâlbuki:

25. Biz senden önce gönderdiğimiz bütün Peygamberlere, "Benden başka tanrı yoktur; öyleyse yalnızca Bana kulluk edin!" diye vahyetmiştik. Fakat o Peygamberlerin bu günkü izleyicileri, bakın bu hakîkatten ne denli uzaklaşmışlar:

26. Bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah'ın herhangi bir konuda yetersiz, âciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Nitekim, Hıristiyanlar İsa'yı Allah'ın oğlu kabul ederken, müşrikler de melekleri Allah'ın kızları sayarak, **"Rahmân, kendisine bir çocuk edindi!" dediler.** Hâşâ! Çocuk edinmek, bir âcizliktir, **O** ise **her türlü** acziyetten, **noksanlıktan uzaktır, yücedir!** Onların, Allah'ın oğlu olduğunu iddia ettikleri kimseler, **gerçekte** Allah tarafından ikrama lâyık görülen seçkin ve **değerli kullardır.** Öyle ki:

27. Onlar, Allah'ın hükmüne aykırı bir söz söylemezler ve yalnızca O'nun emrine göre hareket ederler.

28. Allah, onların geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası **önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi** tam olarak **bilmektedir.** Fakat onların bilgisi çok sınırlıdır. Bu yüzden, Allah izin vermedikçe ve **O'nun** zaten **hoşnut olduğu kimselerden başkasına şefaat edemezler.** Yani, azâbı hak eden kimseleri kayırıp cehennemden kurtarmak için Allah katında aracılık edemezler. Çünkü **onlar, O'nun heybetinden tir tir titrerler.**

29. Onlardan her kim, "Ben de Allah'tan başka bir tanrıyım!" diyecek olursa, onu cehennemle cezalandırırız. İşte Biz, onların "tanrı" veya "tanrının oğlu" olduğunu iddia eden **zâlimleri böyle cezalandıracağız!**

30. Kur'an'ın ilâhî bir kelam olduğunu reddeden **inkârcılar,** içinde bulundukları evren üzerinde araştırma yaparak **görüp anlamıyorlar mı ki, gökler ve yer** başlangıçta **bitişik** bir hâlde, bütün **idi de, Biz onları daha sonra** birbirinden **ayırdık ve** yine hayatın kaynağını bilmiyorlar mı ki, Biz **her canlı varlığı sudan yarattık?**

Kur'an hakkında şüphe ve tereddüdü olanlar, evrendeki ayetlerle Kur'an ayetlerinin nasıl mükemmel bir uyumla örtüştüğünü görüp de, bu kitabın Allah'tan gelen bir hak olduğuna **hâlâ inanmayacaklar mı?**

31. Ve yine görmüyorlar mı ki **yerküre,** herhangi bir nedenle dengesi bozularak **insanları sarsmasın diye oraya sapasağlam dağlar yerleştirdik ve** kolayca **yollarını bulabilmeleri için** orada vadiler, geçitler ve **geniş yollar meydana getirdik.**

32. Ve yine görmüyorlar mı ki; **gökyüzünü,** sapasağlam **korunan bir kubbe hâline getirdik?** Hal böyleyken, **onlar gökyüzünde** Allah'ın kudretini ve O'nun bilgisini gözler önüne seren bunca delillerden ve hayranlık verici **mûcizelerden yüz çevirip geçiyorlar.** Oysa ki:

33. Geceyi ve gündüzü; Güneş'i ve Ay'ı yaratan O'dur. Uzaydaki gök cisimlerinin **her biri,** kendisine ait belirlenmiş bir programı yaşamak üzere **belli bir yörüngede yüzüp gitmektedir.**

34. Ey Peygamber! **Biz** sana bu dünyada ebedî bir hayat bahşetmediğimiz gibi, **senden önce de hiçbir insana ölümsüzlük vermedik,** bundan sonra da verecek değiliz; **o hâlde, sen** vakti zamanı gelir de **ölürsen,** senin ölümünü dört gözle bekleyen **o** insa**nlar** dünyada **ebedî mi kalacaklar?** İmtihan hikmeti gereğince bir süre yaşasalar bile, eninde sonunda ölüp hesaba çekilmeyecekler mi? O hâlde, zalimlerin tehditlerinden korkma; sonunda ölüm bile olsa, mücâdeleden asla vazgeçme! Unutma ki:

35. Her can, mutlaka **ölümü tadacaktır.** Allah yolunda olmasa da, mutlaka ölecektir. Ancak, bu hayatın anlamını iyi kavradığınız takdirde, sonsuz âhiret hayatını kazanabilirsiniz: **Biz sizi,** yeteneklerinizi açığa çıkarmak ve olgunluk mertebelerinde yücelmenizi sağlamak üzere, bazen hastalık, fakirlik, deprem gibi **kötülük** saydığınız şey**lerle ve** bazen de sıhhat, zenginlik, güç, başarı gibi **iyilik** kabul ettiğiniz şey**lerle sınayarak imtihân ediyoruz.** İşte bu amaçla, bu dünyada kısacık bir hayat yaşayacak **ve sonunda,** yaptıklarınızın karşılığını görmek üzere **Bize döneceksiniz.** Bu yüzden, ey Müslüman, câhillerin yaptıklarına üzülme:

36. İnkârcılar seni her gördüklerinde, "Atalarımızın yüzyıllardan beri tapındığı **ilâhlarımızı** ve şirk inancına göre oluşturduğumuz hayat tarzımızı **diline dolayan adam bu muymuş?"** diyerek **seni alaya alırlar. Öte yandan kendileri, Rahmân'ın** hikmetlerle dolu apaçık öğüt ve **uyarısı** olan Kitab**ını inkâr ederler.**

37. Zaten **insanoğlu, pek aceleci yaratılmıştır.** Fakat ey kâfirler, sabırsızlanmayın, her şeyin bir zamanı var: Kur'an'ın ilâhî bir kitap olduğunu, nihâî zafer ve üstünlüğü müminlerin kazanacağını gözler önüne seren **delillerimi yakında size göstereceğim;** belânızı hemen bulmak istemiyorsanız, bunu **Benden acele istemeyin!**

38. Yine de kalkmış, alaycı bir ifâdeyle, **"Eğer dedikleriniz doğru ise, peki bu** savurduğunuz **tehditler ne zaman** gerçekleşecek?" **diye soruyorlar.**

39. Bu kâfirler, yüzlerinden ve sırtlarından cehennem **alevleri**ni **savamayacakları ve** hiçbir şekilde **yardım da göremeyecekleri zaman** başlarına gelecekleri **bir bilselerdi!**

40. Aslında son saat, **ansızın gelip çatarak onları** müthiş bir şekilde etkileyip **şaşkına döndürecek,** donup kalacaklar**!** İşte o zaman, **ne onu**

geri çevirebilecekler, ne de onlara ikinci bir **fırsat verilecek!** Onun için, geçmişten ibret alıp, iş işten geçmeden doğru yola yönelsinler:

41. Ey Muhammed! **Gerçek şu ki, senden önceki Elçilerle de alay edilmişti fakat onları alaya alan küstahları, sonunda alay ettikleri** o korkunç azap çepeçevre **sarıp helâk etmişti!**

42. Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Gece**leyin uyuduğunuz **ve**ya **gündüz** vakti gezip dolaştığınız bir sırada size azap etmek istese, **sizi Rahmân'a karşı kim koruyabilir?** Ebette onları tehlikelerden koruyan ve nimetler içinde yaşatan Allah'tır. **Fakat onlar,** bunu bildikleri hâlde, **Rablerinin** öğüt ve **uyarısı** olan şu Kur'an**dan yüz çeviriyorlar.**

43. Yoksa onların, kendilerini Bize karşı koruyabilecek tanrıları mı var ki, bu kadar pervasızca ayetlerimizi inkâr edebiliyorlar? Hayır; o sözde tanrıları, **kendi kendilerini bile koruyacak güce sahip değiller ve Bizim tarafımızdan bir yakınlık da göremeyecekler.**

44. Aslına bakarsanız, Biz bunları da, bunların atalarını da nîmetler içinde yaşattık; böylece, hayat gözlerinde hiç bitmeyecekmiş gibi **uzun göründü.** Sahip oldukları servet, güç ve saltanatın ebediyen süreceğini zannedip azgınlaşmaya, hiç ölmeyecekmiş gibi davranmaya başladılar. **Oysa görmüyorlar mı ki, Biz** hüküm ve kudretimizle **yeryüzüne gelip, onu her yanından** nasıl peyderpey **eksiltiyoruz?**

Geçmişte yaşamış nice toplumların, azgınlıklarından dolayı yok edildiğini bilmiyorlar mı? Depremlerle, savaşlarla, toplumsal ve ekonomik krizlerle nüfuslarını nasıl kırıp dağıttığımızı, üzerlerindeki ablukayı her geçen gün daralttığımızı görmüyorlar mı? Çevrelerinden, dost ve akrabalarından birer ikişer mezara yolladıkları insanların hâlini düşünüp ibret almıyorlar mı? Bütün bunlar, yaklaşan felâketin habercisi değil mi?

Hal böyleyken, inkârcılar, hak ve hakikat karşısında hâlâ **üstün geleceklerini mi** zannediyorlar?

45. Ey Peygamber! Uyarılara devam ederek **de ki: "**Ey insanlar! **Ben sizi** kendi görüşlerimle, şahsi düşüncelerimle değil, **ancak** Allah katından gelen Kur'an gibi bir **vahiyle uyarıyorum." Ne var ki,** gerçeklere kulak tıkayan **sağırlar ne kadar uyarılsalar da,** kendilerini felâketten kurtaracak bu **çağrıyı işitmezler.** Bununla birlikte:

46. Onlara Rabb'inin azâbından ufacık **bir esinti bile dokunuverse, derhal "Eyvahlar olsun bize; meğer biz ne zâlimmişiz!" diye feryadı basarlar.** Peki, ya Büyük Mahkemede ne yapacaklar?

47. Hesap Gününde, adâlet terazilerini kuracağız ve hiç kimseye en ufak bir haksızlık yapılmayacak. Öyle ki, yapılan her iyilik veya kötülük **incir çekirdeği kadar** küçük **bile olsa, onu dahî hesaba katacağız.**

Hesap görmek için, Biz elbette **yeteriz.** İşte bunun için, kitap ve elçi göndererek insanlığı her devirde uyarmışızdır:

48. Doğrusu Biz, vaktiyle **Mûsâ ile Hârûn'a da,** kötülüklerden titizlikle sakınan o **takvâ sahipleri için** gönülleri aydınlatan **bir ışık** kaynağı **ve bir öğüt** ve hikmet kitabı **olarak** Tevrat'ı, doğruyu eğriden ayırmaya yarayan o **şaşmaz ölçüyü vermiştik.**

49. O takvâ sahipleri ki, **Rablerine gayben,** yani O'nun zatını göremedikleri hâlde, varlığını, rab ve ilah olarak birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren sayısız yaratılış mucizelerini görerek iman eder, O'na yürekten bir **saygıyla bağlanır ve** ecel vaktinin gelip çatacağı o Son **Saatin korkusuyla titrerler.**

50. Ey insanlar! **İşte bu** elinizdeki Kur'an **da,** doğru yolu göstermek üzere **göndermiş olduğumuz** hayır ve **bereketlerle dolu bir** hikmet, öğüt ve **uyarı** kitabı**dır; şimdi siz, onu** bile bile **inkâr mı edeceksiniz?**

51. Doğrusu Biz, Mûsâ'dan çok **daha önce, İbrahim'e** üstün ahlâkî özellikler ve sağlam bir muhâkeme yeteneği vererek, ona da **hak ettiği olgunluğu bahşetmiştik;** çünkü **onu**n buna lâyık olduğunu çok iyi **biliyorduk.**

52. Hani o, babasına ve kavmine seslenerek**, "Nedir bu tapıp durduğunuz heykeller?" demişti.**

53. Buna cevaben, **"Atalarımızın onlara tapmakta olduğunu gördük,** biz de onları körü körüne izleyip aynı putlara tapıyoruz!**" dediler.**

54. İbrahim, **"O zaman siz de, atalarınız da apaçık bir sapıklık içindesiniz!" dedi.**

55. Onlar, duyduklarına inanamayarak, "Bu sözlerinde **gerçekten ciddî misin, yoksa bizimle oyun mu oynuyorsun?" diye sordular.**

56. İbrahim, **"Elbette** ciddî söylüyorum**!" dedi, "Sizin Rabb'iniz** şu heykeller değil; **gökleri ve yeri yoktan var eden ve tüm evrenin** gerçek sahibi, efendisi, yöneticisi ve **Rabb'i** olan Allah'**tır ve ben, buna bizzat şâhitlik ederim!"**

57. Ve içinden, **"Allah'a yemin ederim ki, siz arkanızı dönüp** buradan **uzaklaşır uzaklaşmaz, putlarınıza bir oyun oynayacağım!"** dedi.

58. Böylece İbrahim, hiç kimsenin olmadığı bir saatte gizlice puthaneye girerek, eline geçirdiği bir baltayla **bütün putları paramparça etti fakat en büyük puta hiç dokunmadı ki,** olup bitenler hakkında bilgi edinmek

üzere, **o** putun tanıklığı**na başvursunlar,** böylece, onun konuşamadığı, göremediği gerçeğini idrâk ederek, putlara tapmaktan vazgeçsinler.

59. Ertesi sabah mâbede gelip putların halini gören müşrikler, **"Kim yaptı bunu ilâhlarımıza?" diye bağırdılar, "**Bunu yapan her kimse, **gerçekten çok zâlim biriymiş!"**

60. İçlerinden bazıları, **"İbrahim adında genç bir adamın putlarımız hakkında ileri geri konuştuğunu duymuştuk!" dediler,** "Bunu ondan başkası yapmış olamaz!**"**

61. "Öyleyse, onu derhal yakalayıp **insanlarla yüzleştirin ki,** bu sözleri söylediğine **şâhitlik etsinler!" dediler.** Böylece, İbrahim'i tutup getirdiler ve:

62. "Ey İbrahim, bunu ilâhlarımıza sen mi yaptın?" diye sordular.

63. Zaten bu soruyu bekleyen İbrahim, **"Hayır!" dedi, "Bunu olsa olsa, şu büyük put yapmıştır;** inanmıyorsanız **kendilerine sorun,** tabii **eğer konuşabiliyorlarsa!"**

64. Bu sözler, beyinlerinde şimşek gibi çaktı; **bunun üzerine,** bir an için **vicdanlarının sesine kulak vererek,** içlerinden, **"Aslında** İbrahim doğru söylüyor, bizim yaptığımız düpedüz saçmalık, bu âciz putlara tapmakla, **asıl haksız durumda olan biziz!" dediler.**

65. Ne var ki, yüzyıllardan beri süregelen bir sistemin yanlışlığını itiraf etmek ve "dünkü çocuğun" karşısında yenilgiyi kabullenip hakîkate boyun eğmek, onlar için hiç de kolay değildi. Dahası, tek tanrı inancını benimsemek ve bu inanca göre hayatı yeni baştan kurmak, hiç mi hiç işlerine gelmezdi. Haksızlığın, hırsızlığın, sömürünün mahkûm edildiği, dürüstlük ve erdemliliğin en yüce değer hâline geldiği, hak ve adâlet prensiplerinin egemen olduğu bir toplum düzeninde yaşamak, onlar için

ölüm demekti. Bunun için, eski **kafalarına geri dönüp,** **“**Lâf cambazlığı yapma, ey İbrahim!” **dediler, “Sen de pekâlâ bilirsin ki, putlar konuşamaz!”**

66. İbrahim, **“Madem öyle!” dedi, “Ne diye Allah’ı bırakıp da, size hiçbir fayda veya zarar veremeyecek** kadar âciz olan bu **şeylere tapıyorsunuz?”**

67. **“**Güya aklı başında adamlarsınız, utanın şu hâlinizden! **Size de, Allah’ı bırakıp taptığınız şeylere de yazıklar olsun! Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?”**

68. Bunun üzerine, küfrün elebaşları, halkı kışkırtarak, **“**Bu adamın hakaretlerine daha ne kadar sessiz kalacaksınız?” **dediler,** “Haydi, durmayın; onurunuzu kurtarmak için bir şeyler **yapacaksanız,** bari **onu ateşe atın da,** böylece **ilâhlarınıza arka çıkın!”**

Böylece, dev bir ateş hazırladılar ve İbrahim’i mancınığa koyup ateşin ortasına attılar. Fakat bilmiyorlardı ki, Allah dilemedikçe ateş yakamaz, bıçak kesemez, kurşun öldüremezdi. Nitekim:

69. “Ey ateş!” dedik, “İbrahim’e serinlik ve selâmet ol!” Bir de baktılar ki İbrahim, âdetâ gül bahçesine dönen ateşin ortasında, Rabb’ine secde etmekteydi.

70. Evet, bu zâlimler **ona hileler, tuzaklar kurmaya çalıştılar fakat Biz, hepsini** büyük bir azapla helâk edip **yıkıma uğrattık!**

71. Ardından da, **hem İbrahim’i, hem de** kardeşinin oğlu **Lût’u** kâfirlerin elinden **kurtardık ve tüm insanlık için** hayır, mutluluk ve **bereket kaynağı kıldığımız** Şam diyârına, yani bugünkü Sûriye, Filistin ve Ürdün civarındaki kutsal **topraklara ilettik.** Artık tebliğ mücâdelesi bu bölgelerde yürütülecekti.

72. İbrahim'i kurtarmakla kalmadık, **ayrıca ona** oğulları İsmail'i, **İshak'ı ve** bunlara **ilaveten,** torunu **Yakup'u** bir lütuf olarak **armağan ettik ve onların her birinin dürüst ve erdemli kimseler olmasını sağladık.**

73. Ve onları, buyruklarımız doğrultusunda insanlığa **doğru yolu gösteren birer önder yaptık ve onlara iyi işler yapmayı, namazı kılmayı ve zekâtı vermeyi emrettik.** Çünkü **onlar,** hayat programlarını gönderdiğimiz hükümler doğrultusunda şekillendirerek, yalnızca **Bize kulluk eden kimselerdi.**

74. Lût'a da katımızdan **ilim ve hikmet bahşettik ve onu, çirkin işler yapmayı alışkanlık hâline getiren bir toplumun elinden kurtardık.** Kadınları bırakıp erkeklere yönelen bu azgın halkı ise, tamamen helâk ettik. Çünkü **onlar, gerçekten de yoldan çıkmış ahlâksız bir toplumdu.**

75. Böylece, Lût'u da lütuf ve **rahmetimiz**i hak eden kullarımız arasın**a kattık; çünkü o,** son derece **dürüst ve erdemli bir insandı.**

76. Nûh'a da ilim ve hikmet verdik. **Hani** Nûh, İbrahim'den yıllar **önce,** "Ey Rabb'im, kâfirlerle mücâdelemde yenik düştüm, bana yardım et!" diye Bize yalvarıp **seslenmişti. Biz de çağrısına cevap vererek hem onu, hem de ailesin**den iman edenler**i** ve yanında yer alan müminleri kâfirlerin baskı ve eziyetlerinden ve **büyük sıkıntılardan kurtardık.**

77. Ve böylece ona, ayetlerimizi yalanlamaya kalkışan bu insanlara karşı yardım ettik. Gerçekten de onlar, tepeden tırnağa **kötülüğe batmış bir toplumdu; bu yüzden, hepsini** korkunç bir tufanla, sulara batırıp **boğuverdik!**

78. Davud'a ve oğlu **Süleyman'a da** ilim ve hikmet vermiştik. **Hani onlar, bir topluluğa ait koyun sürüsünün geceleyin gir**ip ürünlerini harap et**tiği bir ekin tarlası hakkında hüküm vermişlerdi ve Biz,**

onların hüküm verirken, doğru ve âdilane yargıya varabilmek için ne büyük çaba harcadıklarını, insanların haklarını korumak için ne kadar özen gösterdik**lerini görüyorduk.**

Bir adamın koyunları, geceleyin yanlışlıkla komşu tarlaya girip bütün ürünleri tahrip etmişti. Davud, tahrip edilen ürünlerin değerine eşit miktarda hayvanın tarla sahibine tazminat olarak verilmesine hükmetti.

79. Bunun üzerine, henüz genç yaştaki **Süleyman'a, bu** dâvâ hakkında en âdilâne **çözümü ilham ettik.**

Süleyman babasının huzuruna gelerek, "Bence sürüyü, bir yıllığına tarla sahibine verelim. Bu zaman zarfında koyunların sütü, doğuracağı yavrular, yünü vs. onun olsun. Bu arada, onarıp eski hâline getirinceye kadar tarlayı da sürü sahibine verelim. Böylece hem tarla sahibinin uğradığı kayıp telâfî edilmiş, hem de sürü sahibi mağdur edilmemiş olur." dedi. Bu hükmün daha âdil olduğunu gören Davud, kararını değiştirdi.

Gerçi Davud'un verdiği karar da yanlış değildi, çünkü **Biz, her ikisine de sağlam bir muhâkeme yeteneği ve ilim bahşetmiştik.** Öyle ki;

Davud ile beraber sınırsız kudret ve yüceliğimizi dile getirip **tesbih etmekte olan dağları,** taşları **ve** hattâ **kuşları** onun çağrısına **boyun eğdirmiştik.**

Evet, bütün bunları **Biz yapıyorduk.** Ve Davud gibi Allah'a yönelirseniz, size de aynı nîmetleri veririz.

80. Ayrıca Davud'a, demiri eritip şekillendirme imkân ve becerisi vererek **savaşta sizi** düşman saldırısından **koruyacak** örme **zırh yapma sanatını öğrettik.** İşte Biz, insanoğlunu böyle üstün yeteneklerle donattık, **fakat siz,** bunca nîmetler karşısında Rabb'inize gereğince **şükrediyor musunuz?**

81. Ve Süleyman'a, coşkun rüzgarları kontrol altına alıp dilediği yönde estirme kudret ve yetkisini bahşettik. Öyle ki, bu rüzgarlarla akıp giden yelkenli gemiler, **onun kontrolü altında,** dünyanın dört bir yanından taşıdığı hesapsız zenginlikleri yüklenerek, her karış toprağını nîmet ve **bereketlerle donattığımız ülkeye,** yani Peygamberler diyarı Filistin'e **doğru akıp giderlerdi.** Evet, gerçekten **Biz, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilmekteyiz.**

82. Ve cin **şeytanlar**ın**dan bir kısmını da** onun buyruğuna vermiştik. Bunlar, **onun için dalgıçlık yap**arak denizin altından inci ve mercan çıkar**ıyor, bundan başka** inşaat, oymacılık gibi ustalık gerektiren **işler yapıyorlardı.** İşte **bu** şeyta**nları** da **gözetim altında tutan,** gerçekte yine **Bizdik.**

83. Eyyub'a da Peygamberlik vermiş ve onu, belâlara sabırla göğüs germe konusunda müminlere örnek kılmıştık. **Hani o Rabb'ine** el açıp yalvararak, "Ey, Rabb'im!" diye **seslenmişti, "Başıma** öyle **çetin bir belâ gelip çattı** ki, ailemi, malımı-mülkümü ve sağlığımı tamamen kaybettim! Elimden tut, bana yardım et yâ Rab! Çünkü **sen, merhamet edenlerin en merhametlisisin!"**

84. Biz de onun duâsını kabul etmiş ve başındaki sıkıntıları gidermiştik; sonra da katımızdan bir rahmet ve kulluk edenlere öğüt verici bir hatıra olmak üzere, ona malını mülkünü, **ailesini ve bir o kadarını daha vermiştik.**

85. İsmail'e, İdris'e ve Zülkifl'e Zülküf'e **de** katımızdan ilim ve hikmet vermiştik. Bunların **hepsi de** Allah yolunda ortaya koydukları mücâdelede, başlarına gelen her şeye **sabırla göğüs geren kimselerdi.**

86. Bu yüzden **onları,** lütuf ve **rahmetimiz**i hak eden kullarımızın için**e kattık; gerçekten onlar,** son derece **dürüst ve erdemli kimselerdi.**

87. İşlediği hatâ yüzünden büyük bir balık tarafından yutulan ve üç gün boyunca balığın karnında kaldıktan sonra, lütfumuz sayesinde kurtulan **Zünnûn** yani Balık Sahibi adıyla meşhur Yunus'**a da** katımızdan ilim ve hikmet vermiştik. **Hani** Yunus, bütün öğüt ve uyarılara rağmen bir türlü doğru yola gelmeyen kavminin olabildiğince inkârcı ve alaycı tutumu karşısında **öfkeye kapılarak,** iznimizi almadan görev yerini terk edip **gitmişti.** Bu davranışından dolayı **kendisini** cezalandırıp **sıkıntıya düşüreceğimizi hiç hesaba katmamıştı. Böylece,** kasabadan ayrılıp deniz kenarına gitti. Bir yolcu gemisine binip denize açıldı. Fakat aniden gemi batma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Bunu aralarında günahkâr bir kişinin bulunmasına bağlayan gemiciler, "Gelin aramızda kura çekelim de, bu felâketin kimin yüzünden geldiğini bulup onu gemiden atalım!" dediler. Çekilen kura sonucu Yunus denize atılıp da büyük bir balık tarafından yutulunca, **karanlıklar içerisinde** Rabb'ine el açıp şöyle **yakardı: "**Ey yüce Rabb'im; **Senden başka ilâh yok!** Acziyetimi itiraf ediyor ve senin sonsuz merhametine sığınıyorum! **Sen,** eksiklik ve **noksanlık** ifâde edebilecek bütün sıfatlar**dan uzaksın,** insan hayalinin ulaşabileceği her türlü tasavvurun üstünde ve ötesindesin, **yüceler yücesisin! Doğrusu ben,** emrini göz ardı etmekle kendime **zulmettim!"**

88. Biz de onun duâsını kabul ettik ve içine düştüğü **o sıkıntıdan onu kurtardık. İşte Biz, inananları böyle kurtarırız.**

89. Ve hani Zekeriya, Rabb'ine el açıp yalvararak, **"Ey Rabb'im!" diye seslenmişti, "Beni** bu çetin mücâdelemde **yapayalnız** ve yardımcısız **bırakma!** Çünkü bu ümmetin, tertemiz bir nesle ihtiyacı var; bana katından, tevhid sancağını omuzlayacak hayırlı bir nesil, gözümü arkada bırakmayacak güvenilir bir yardımcı, bir dost ihsân eyle yâ Rab! Çünkü ben ümmetimi, ailemi, malımı mülkümü sana emânet ediyorum! Hiç kuşkusuz, **emânet bırakılacak olanların en hayırlısı Sensin!"**

90. Bunun üzerine, onun duâsını kabul ettik; çocuk doğuramayacak durumdaki **hanımını iyileştirdik ve ona** hayırlı bir evlat olarak **Yahya'yı armağan ettik. Gerçekten de onlar, iyilik yapmakta birbirleriyle yarışan,** rahmetimizi **umarak,** azâbımızdan **korkarak Bize yalvarıp yakaran ve** emirlerimize **saygıyla boyun eğen kimselerdi.**

91. Ve o iffetini koruyan Meryem'**e de** katımızdan ilim ve hikmet bahşetmiştik. Tertemiz ahlâkının mükâfâtı olarak da, **ona** babasız bir çocuk hediye etmek için, **ruhumuzdan** hayat **üflemiş ve hem onu, hem de** büyük bir Peygamber olan **oğlunu,** yani Hz. İsa'yı **tüm insanlığa** sonsuz ilim, kudret ve rahmetimizi gösteren apaçık **birer delil kılmıştık.**

92. Ey insanlar! **İşte sizin** birer ferdi olmakla yükümlü olduğunuz **milletiniz,** yukarıdan beri anlatılan Peygamberlerin temsil ettiği ve aynı Allah'a, aynı kitaplara, aynı Peygamberlere inanan ve tevhid inancı etrafında kenetlenen **bu biricik millettir ve Ben de sizin Rabb'inizim; öyleyse** yalnızca **Bana kulluk edin!**

93. Ama gel gör ki, bu Peygamberlerin izinden gittiğini iddia edenler, **aralarındaki bu birliği bozup paramparça ettiler!** Oysa, **hepsi** dönüp dolaşıp **Bizim huzurumuza gelecek!** İşte O Gün:

94. Her kim —Allah'ın ayetlerine **iman etmiş olmak şartıyla— güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyarsa, elbette emekleri boşa gitmeyecektir.** Çünkü Biz, yapılan iyilik ve kötülüklerin **hepsini bir bir kaydediyoruz.**

İnkâr edenlere gelince; onlar da, zulüm ve haksızlıklarının cezasını kısmen dünyada çekecekler. Fakat asıl cezayı öte dünyada görecekler:

95. Bizim helâk ettiğimiz bir toplumun, bir daha hayata **dönmesi asla mümkün değildir!**

96. Ta ki, Ye'cüc ve Me'cüc denilen hak hukuk bilmez istîlacı toplumlar onları engelleyen setler yıkılıp **açılınca,** sanki bütün dünyayı ele geçirmek üzere **her tepeden** akın akın insanlar üzerine **saldıracaklar.** Böylece insanlık, tüm dünyayı kuşatan müthiş bir bunalım ve kargaşanın pençesine düşecek.

97. İşte o zaman, gerçekleşeceğinde asla kuşku olmayan o **vaad,** yani kıyâmet vakti **yaklaşmış demektir.** Ve nihayet kıyâmet kopacak ve tüm insanlar yeniden diriltilip Rablerinin huzuruna getirilecekler. **İşte o anda, inkârcıların gözleri** korku ve dehşetle **yerinden fırlayacak ve "Vay başımıza gelenlere!"** diye feryat edecekler, **"Biz** nasıl oldu da, **buna karşı** böylesine **umursamazlık gösterdik; yok yok, aslında** düpedüz **zâlim kimselerdik biz!"** diyecekler, fakat son pişmanlık fayda vermeyecek:

98. Allah onlara, "Ey zâlimler!" diye seslenecek, **"Siz ve Allah'tan başka taptığınız** putlar, düzmece tanrılar, ilâhlık taslayanlar hepiniz **cehennem odunusunuz ve hepiniz,** bir daha asla çıkmamak üzere **oraya gireceksiniz!"**

99. "Eğer Allah'a itaat edercesine sözünü dinlediğiniz **şu** insa**nlar** neyin doğru, neyin eğri olduğunu belirleme konusunda yetki sahibi birer otorite, yani **tanrı olsalardı, cehenneme girmezlerdi; oysa** işte **hepiniz** ateşe giriyorsunuz; üstelik, **sonsuza dek orada kalacaksınız!"**

100. Onlar orada, acı ve ıstırapla çocuklar gibi hıçkıra hıçkıra ağlayacaklar; cehennemin alevleri arasında **öyle** fecî bir şekilde **iç çekecekler ki; orada** feryat ve iniltiden başka **bir şey duymayacaklar.**

101. Öte yandan, iman edip güzel işler yaptıkları için **Bizim tarafımızdan güzel bir vaadi hak edenlere gelince, onlar cehennemden uzak tutulacaklardır.** Öyle ki;

102. Onun o korkunç **uğultusunu işitmeyecekler** bile ve **canlarının çektiği** sonsuz nîmetler **içerisinde, sonsuza dek** yaşayıp gidecekler.

103. Kâfirleri dehşete düşüren **o büyük korku, onları üzmeyecek ve melekler** şu müjdeyle **onları karşılayacaklar: "Size söz verilen** mutlu **gün, işte bu**gündür**!"**

104. O gün kâinâtı, kitap sayfalarını dürüp katlar gibi düreceğiz; onu başlangıçta nasıl yoktan var ettiysek, aynen öyle, fakat farklı özelliklerde **yeniden yaratacağız.** Yerine getirmeyi **taahhüt ettiğimiz bir sözdür bu; biz** elbette sözümüzde duracak, bunu **mutlaka yapacağız!"** Nitekim, daha öncekilere de aynı sözü vermiştik:

105. Andolsun Biz, diğer bir adı da **Zikir** olan hikmetli öğüt ve uyarılarla dolu Tevrat'ı gönderdik**ten sonra, Zebur'da da yazdık ki; "Yeryüzüne,** ancak ayetlerime iman eden **dürüst ve erdemli kullarım vâris olacak** ve sonunda cennet yurdu, onların ebedî vatanı olacaktır.**"**

106. İşte bu anlatıla**nlarda,** yalnızca Allah'a **kulluk ed**erek huzura, mutluluğa ulaşmak isteye**n bir toplum için,** doğru yola ileten nice **öğütler vardır.** Öyle ya:

107. Ey Muhammed! **Biz seni** başka bir amaçla değil, **ancak âlemlere rahmet** ve bereketimizi ihsan etmek ve böylece, insanlığı inkâr ve cehâlet karanlığından kurtararak dünya ve âhirette mutluluğa ulaştırmak **için gönderdik.**

108. O hâlde, tüm insanlığa seslenerek **de ki: "**Dinleyin, ey insanlar! **Bana ancak, ilâhınızın** eşi ve ortağı olmayan **tek bir İlâh olduğu bildirilmiştir; o hâlde, siz de** Müslüman olarak **Rabb'inize** yürekten **boyun eğmek istemez misiniz?"**

109. Eğer inat edip **yüz çevirirlerse,** onlara **de ki: "Ben size** Rabb'imin mesajını **olduğu gibi duyurdum fakat size vaadedilen** azap **yakın mıdır uzak mıdır,** bunu **bilemem!** Onun için, bir an önce zulüm ve haksızlıklara son verip Rabb'inize yönelmenizi tavsiye ederim.**"**

110. "Hiç kuşkusuz O, açıktan söylenen sözleri de bilir, içinizde gizlediğiniz gizli niyet ve düşüncelerinizi **de bilir."**

111. "Yaptığınız bunca kötülüklere rağmen hâlâ başınıza belâlar yağmıyorsa, bunun sebebini ben **bilemem; belki de** azâbınızın ertelenmesi, **sizin için bir sınav ve** ecel denilen **süre gelip çatıncaya kadar,** gözlerinizi hakka karşı kör eden **bir oyalanmadır!"**

Ve Elçi, son uyarıları yaptıktan sonra, Rabb'ine el açıp yalvararak:

112. "Ey Rabb'im!" dedi, "Artık, **adâletinle** aramızda **hükmünü ver!"** Ve inkârcılara seslenerek, "Ey zâlimler!" diye haykırdı, **"Bizim Rabb'imiz,** tövbe eden kullarını bağışlayan sonsuz kudret ve merhamet sahibi **Rahmân'dır!** Sizin, "Allah kendisine ortaklar edinmiştir!" "O, kitap ve Peygamber göndermez, insanı başıboş bırakmıştır!" "Bizleri öldükten sonra dirilip hesaba çekmeyecektir!" "İnsanı herhangi bir ahlâkî kayıtla sınırlandırmamıştır!" diyerek, Allah hakkında **uydurduğunuz** iftiralar **karşısında, ancak O'nun yardımına sığınırız biz!"**

22. HAC SÛRESİ

Büyük bir kısmı Mekke döneminin sonunda, bazı ayetleri de hicret esnasında ve hicretten sonra indirilmiştir. Yirmi yedinci ayet ve devamında hac ibâdetinden söz edildiği için bu adı almıştır. 78 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insanlar, Rabb'inizden gelen ilkeler doğrultusunda yaşayın, dürüst ve erdemlice davranışlar göstererek, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının! Çünkü kıyâmetin sarsıntısı gerçekten çok korkunçtur!** Öyle ki:

2. Kıyâmet **başınıza gelip çattığı gün, her emzikli kadın** kucağında **emzirmekte olduğu** yavrusu**nu bırakıp kaçacak ve bütün hamileler,** korku ve dehşetten **çocuğunu düşürecek;** öyle ki, o an hallerini görsen, **insanları sarhoş sanırsın,** oysa sarhoş değildirler; **ne var ki, Allah'ın azâbı çok çetindir!** Hal böyleyken:

3. Öyle insanlar var ki; doğru ve geçerli **bir bilgiye dayanmaksızın,** tutup **Allah hakkında** körü körüne ve inatla **tartışmaya girişir ve nerede** isyankâr, **azgın bir** insan veya cin **şeytanı varsa, hep onun peşinden gider.** Oysa ki:

4. Şeytanlarla ilgili olarak şu değişmez yasa **ortaya konulmuştur: Her kim onları** ve onların dostlarını sever, destekler ve **kendisine**

yönetici, yardımcı, **dost** ve kurtarıcı **edinirse,** o zaman **bu şeytanlar onu doğru yoldan çıkaracak ve** dosdoğru cehennemdeki o **alevli azâba sürükleyecektir!**

5. Ey insanlar; eğer ölümden sonra yeniden **diriliş konusunda** herhangi **bir şüpheniz varsa,** kendi yaratılışınıza bir bakın:

Hiç kuşkusuz biz sizi, ilk önce atanız Âdem'de olduğu gibi **topraktan, sonra** topraktan yetişen yiyeceklerle babanızın vücudunda oluşan **nutfeden, sonra** ana rahmine düşen bu nutfenin belli bir dönem sonunda kan pıhtısı görünümünde, rahmin duvarına yapışmasıyla oluşan **alakadan, sonra** temel unsurları bakımından **yaratılışı** kısmen **tamamlanmış,** fakat bütün organlarıyla henüz **tamamlanmamış** olan **bir çiğnem et parçasından yarattık** ve bu yaratılışı size böyle ayrıntılarıyla anlattık **ki,** Kur'an'ın ilâhî bir kelam olduğunu, hiçbir şüpheye meydan vermeyecek biçimde **size açıkça gösterelim.** Cenin hâlinden sonraki aşamalara gelince:

Bu ceninlerden, sağlıklı bir şekilde doğmasını **dilediklerimizi belirli bir vakte kadar rahimlerde tutar,** zamanı gelince de **sizi bir bebek olarak** dünyaya **getiririz; sonra da ergenlik çağınıza erişinceye kadar** sizi besleyip büyütürüz; **içinizden bazıları** daha genç yaşta **hayata gözlerini yumarken, kimileriniz de bildiği şeyleri** dahî **bilemez hâle geleceği, ömrünün o en düşkün** ve perişan **çağına kadar yaşatılır.** Gelelim, dış dünyanızdaki delillere:

Kış mevsiminin sonunda, **yeryüzünü,** bitki örtüsü ölmüş, **kupkuru bir hâlde görürsün; derken oraya** bahar yağmurları halinde **su indirdiğimizde,** bir de bakarsın ki, düne kadar hayattan eser olmayan yerde, toprak birdenbire **coşup harekete geçer,** altındaki tohumların çatlamasıyla öbek öbek **kabarır ve her güzel çiftten,** renk renk, çeşit çeşit **ürünler verir."**

6. İşte bütün **bu** mûcizelerin her an gözlerinizin önünde yaşanması, **şunun** iyice bilinmesi **içindir ki; Allah, hakkın** ve hakikatin **ta kendisidir; O, ölüleri yeniden diriltecektir ve O'nun her şeye gücü yeter!**

7. Ve geleceğinde **asla şüphe olmayan kıyâmet** bir gün mutlaka **kopacak ve Allah,** tıpkı yeryüzünden bitkileri çıkardığı gibi, **mezarlarda yatanları** da aynen öyle **kaldıracaktır!** Hal böyleyken:

8. Öyle nankör, öyle câhil **insanlar da var ki; ne** ilâhî kaynaklı **bir bilgiye, ne bir yol göstericiye ve ne de aydınlatıcı bir Kitaba dayanmaksızın, Allah hakkında** körü körüne ve inatla **tartışmaya girişir.**

9. Ve insanları **Allah'ın yolundan saptırmak için, koltuklarını kabarta kabarta** tartışmasını sürdürür. **İşte onun hakkı, bu dünyada** yenilgiye uğrayıp **aşağılanmaktır ve Diriliş Gününde ona, o yakıp kavurucu azâbı tattıracağız!**

10. O Gün ona, **"Bu** ceza, **kendi ellerinle yaptığın** zulüm ve haksızlıklar**ın karşılığıdır!"** diyeceğiz, **"Çünkü Allah, kullarına asla zulmetmez!** Dolayısıyla, hiç kimseyi işlemediği bir suçtan ötürü cezalandırmaz.**"**

11. İnsanlardan öyleleri de var ki, Allah'a kıyısından kenarından kulluk eder; öyle ki, **kendisine** Allah tarafından **bir iyilik ulaşsa,** gönlü **onunla huzura kavuşur fakat** fakirlik, hastalık, başarısızlık gibi **bir imtihânla yüz yüze gelecek olsa, hemen gerisin geriye dön**erek Allah'a kulluğu terk ed**er.** Böyle bir insan, **hem dünyayı, hem de âhireti kaybetmiş demektir ki, işte en büyük felâket budur!** Çünkü Allah'a kulluğu bırakınca, kaçınılmaz olarak:

12. Allah yerine, kendisine hiçbir fayda veya zarar veremeyen âciz **varlıklara** kulluk edip **yalvarır; işte** doğru yoldan **uzak**lara **sapma** ve gerçek anlamda yoldan çıkma, **budur!**

13. Birtakım dünyevî menfaatler elde etmek veya sözde mânevî derecelere, yüce makâmlara erişmek amacıyla, **zararı faydasından çok daha büyük olan** putlardan, şeytanlardan veya ilâhlık taslayanlardan medet umarak, on**ları** kurtarıcı olarak **çağırır,** onlara el açıp yalvarırlar fakat **o** çağırdıkları, gerçekte **ne kötü bir dost, ne kötü bir arkadaştır!** Peki, gerçek dostunuz, yardımcınız kimdir:

14. Hiç kuşkusuz Allah, gönderdiği Kitaba yürekten **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanları, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştirecektir. Gerçek şu ki, Allah,** insanların arzu ve heveslerine göre değil, sonsuz ilim ve hikmetine uygun olarak, **dilediğini yapar.** O hâlde, dünyada ve ahirette kurtuluşa ermek isteyen, iman ve salih amel ile Rabb'ine yönelmeli, O'nun gönderdiği mesaj doğrultusunda hayata yön vererek, yalnızca O'na kulluk ve itaat etmelidir.

15. Her kim ki, Allah'ın kendisine dünyada da, âhirette de yardım etmeyeceğini sanıyor ve kurtuluş için O'ndan başka varlıkların himâyesine sığınarak onlardan medet umuyor**sa, o zaman haydi,** o sözde ilahların ona vereceği **bir araçla göğe yükselsin de,** Allah ile kendi arasındaki bütün bağlantıları **kessin; sonra da bir düşünsün bakalım; acaba bu çözüm yolu,** kendisini çâresizliğin, terk edilmişliğin verdiği sıkıntılardan kurtarıp **öfkesini giderebilecek mi?**

Ayrıca, Allah'a ve Elçisine savaş açan zalimler şunu iyi bilsinler ki: Her kim Allah'ın, kendi yolunda mücadele eden kulunu terk ettiğini ve ona dünyada da, âhirette de yardım etmeyeceğini sanıyor ve beklediğinin tam tersinin gerçekleştiğini gördükçe öfkesinden kuduruyorsa; o zaman haydi, gücü

yetiyorsa bir araçla göğe yükselsin de, Allah ile müminler arasındaki bağlantıyı keserek ilâhî lütuf ve yardımları engellesin; sonra da bir düşünsün bakalım; acaba böyle bir şeye güç yetirebilecek mi; Allah'ın nurunu söndürmek için kurduğu tuzaklar amacına ulaşıp da, müminlere karşı yüreğinde beslediği kinini, öfkesini giderebilecek mi?

16. İşte Biz bu Kur'an'ı, böyle apaçık ayetler şeklinde indirdik. Hiç kuşkusuz Allah, samîmî olarak doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyenleri** inkâr ve cehâlet karanlıklarından kurtarıp **doğru yola iletecektir.** Nitekim, mahşer gününde sizi kavminize, soyunuza, kültürünüze göre değil, göndermiş olduğu ayetlere karşı gösterdiğiniz tavra ve ortaya koyduğunuz iyi-kötü davranışlara göre değerlendirecektir:

17. Gerçek şu ki; Allah'a ve gönderdiği bütün Peygamberlere **iman edenler,** Allah'ın seçkin ve imtiyazlı kulları olduklarını öne süren **Yahudiler,** yıldızlara tapan **Sâbiiler,** Son Elçiyi inkâr eden ve İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu öne süren **Hıristiyanlar,** Zerdüşt'ün izleyicileri olduklarını iddia ettikleri hâlde ateşe tapan **Mecusiler ve** Allah'ın birliğini, eşsiz-ortaksız olduğunu açıkça reddederek Peygamberlik ve âhiret gerçeğini tümüyle inkâr eden **müşrikler var ya; elbette Allah,** sonsuz ilmi, merhameti, hikmet ve adâletiyle, **Diriliş Gününde aralarında** en âdil biçimde **hükmünü verecektir.** Çünkü **Allah,** her an **her şeye şâhitlik etmektedir.** O hâlde, Rabb'inizin emirlerine boyun eğerek dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaşın:

18. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlıkların; örneğin **Güneş'in, Ay'ın, yıldızların; dağların, ağaçların, hayvanların** zorunlu olarak Allah'ın kanunlarına boyun eğdiğini ve **insanlardan bir çoğunun,** sonsuz kudret ve yüceliği önünde **Allah'a** bilinçli olarak **secde ettiğini ve** O'na boyun eğmekten kaçınan diğer **bir çok insanın da** bundan dolayı **azâbı hak ettiğini görmüyor musun?**

Evet, **Allah kimi alçaklığa mahkûm ederse, artık hiç kimse ona onur kazandıramaz! Hiç kuşkusuz Allah, dilediğini yapa**bilecek kudrete sahipti**r.** Demek ki, aslında insanlar, Allah'a secde edenler ve etmeyenler olarak iki kısma ayrılacak ve mahşer gününde, buna göre hesaba çekilecekler:

19. İşte şu iki grup, Rablerinin gönderdiği Kitaba iman edip etmeme **konusunda birbirleriyle çekişen iki düşmandır;** bunlardan **inkâr edenlere, ateşten elbiseler biçilecek ve başlarından aşağı kaynar sular dökülecek.** Öyle korkunç bir su ki:

20. Onunla, kâfirlerin **karınlarındaki** bütün iç organları **ve derileri eriyip kavrulacaktır!**

21. Ayrıca onlar için, demirden kamçılar var!

22. Yüreklerine işleyen **acı ve ıstıraptan dolayı, ne zaman oradan çıkmaya davransalar,** her defasında, azap kırbaçlarıyla, demir kamçılarla **tekrar oraya gönderilecekler ve** kendilerine, **"Tadın bakalım,** zulüm ve haksızlığınızın cezası olan **yakıcı azâbı!"** denilecek. Öte yandan:

23. Hiç kuşkusuz Allah, gönderdiği Kitaba yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı işler yapanları, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştirecektir.** Bu bahtiyârlar **orada altın bilezikler ve inciler takınacak,** hârika işlemeli **ipek elbiseler giyinecekler.**

24. Çünkü onlar, samîmî bir kalple hakka yöneldikleri için, **sözlerin en güzeline,** yani bir tek Allah'a kulluk esasına dayanan mükemmel inanç sistemine yöneltilmiş, böylece, **her türlü övgü ve yüceliklere lâyık olan** Allah'**ın yoluna iletil**meyi hak et**mişlerdi.**

25. Allah'ın ayetlerini **inkâr eden,** inananları **Allah'ın yolundan** çevirmeye çalışan **ve hem Mekke halkı, hem de dışarıdan gelen** bütün **insanlar için** aynı derecede güvenli bir sığınak ve bütün müminlerin **eşit** şekilde faydalanma hakkına sahip olduğu ortak bir bölge **kıldığımız Kutsal Mescit** Kâbe'yi ziyaret etmek**ten alıkoyanlara gelince;** şunu iyi bilsinler ki, **her kim azgınlık edip orada** en ufak **bir haksızlık yapmaya kalkışırsa, ona can yakıcı azâbı tattırırız!** Çünkü Kâbe, şu temel esaslar üzerinde kurulmuştu:

26. Hani Biz İbrahim'e, Kâbe'nin kurulacağı yeri gösterip onu bu göreve **hazırlarken,** "Ey İbrahim!" demiştik, **"Hiçbir şeyi** ve hiç kimseyi **bana ortak koşma** ve ortak koşulmasına izin verme! **Evimi,** onu **tavaf eden,** huzurumda saygıyla kıyama **duran,** rükûya **eğilen ve secdeye kapananlar için** her türlü maddî ve mânevî kirden arındırarak **tertemiz tut!"**

27. "Ve gücü yeten her Müslümana, ömründe en az bir kere **haccı**n farz olduğunu bütün **insanlara ilan et ki; gerek yaya olarak, gerekse uzak diyarlardan gelen binekler** ve diğer araçlar **üzerinde sana gelsinler!"**

28. Gelsinler **ki, bunun kendilerine sağlayacağı** ahlâkî, kültürel, ticari, siyâsî ve toplumsal **yararları bizzat görüp yaşasınlar.** Herkesçe **bilinen** ve aynı zamanda haccın son günleri olan Kurban Bayramı **günler**in**de,** Allah'ın **onlara bahşettiği** deve, sığır, koyun, keçi gibi **evcil hayvanları** kurban ederken, onlar **üzerinde Allah'ın adını** besmele çekerek **ansınlar. Bu kurbanların etinden hem kendiniz yiyin, hem de fakir fukarayı doyurun!**

29. Sonra da, hac sırasında uyulması gereken yıkanmamak, tıraş olmamak, tırnak kesmemek, koku sürünmemek gibi kısıtlamalardan dolayı meydana gelen **kirlerini temizlesinler,** varsa **adaklarını yerine getirsinler ve Beyt-i Atik'i,** yani insanın her türlü kölelik

boyunduruklarından kurtulup yalnızca Rabb'ine kul olarak gerçek anlamda özgürlüğe kavuşmasının sembolü olan bu tarihî mâbed, özgürlük evi Ka'be'yi son bir kez **tavaf etsinler.**

30. İşte bütün **bu** sayılanlar, bizzat Allah tarafından belirlenen hükümlerdir. **Her kim Allah'ın saygıdeğer kıldığı şeyleri önemser** ve O'nun çizdiği sınırlara uymakta dikkat ve özen gösterir**se, şüphesiz, kendisi için Rabb'inin katında en hayırlısı budur.** O'nun tarafından belirlenmeyen haramlara, yasaklara gelince, bunların hiçbir geçerliliği yoktur:

Haram oldukları **size** daha önce (*6. En'âm: 145 ve 16. Nahl: 115*) **bildirilenler hariç,** bütün **hayvanlar**ın etleri **size helâl kılınmıştır. O hâlde, putlardan kaynaklanan pisliklerden,** küfür ve şirk sistemlerinin ürettiği bâtıl inanç ve ideolojilerden, bidatlerden, hurâfelerden **kaçının ve** asılsız, temelsiz iddialardan, özellikle de Allah adına uydurulan **yalan sözlerden uzak durun!**

31. Her türlü bâtıl inançtan arınıp bir tek **Allah'a yönelerek,** hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **O'na ortak koşmaksızın** Rabb'inize kulluk edin! Unutmayın ki, **her kim Allah'a ortak koşarsa, tıpkı gökten** aşağılara **düşerken** dev **bir** yırtıcı **kuş tarafından kapılıveren ya da** şiddetli **bir rüzgar tarafından derin uçurumlara savrul**up paramparça ol**an kimse gibi** perişan ve zavallı bir duruma düşmüş **olur.**

32. Evet, her kim Allah'ın şiarlarına, O'nun dininin sembolleri olan kurban, namaz, ezan, mushaf gibi ilâhî sembollere yürekten **saygı gösterirse, hiç kuşkusuz bu, kalplerdeki derin bilinç ve duyarlılıktan kaynaklanmaktadır.**

33. Bu arada, **kurbanlık hayvanlar**ın sütlerini sağarak, yünlerini kırkarak, doğurduklarını alarak veya sırtlarına binerek onlar**dan belirli bir**

vakte kadar faydalanabilirsiniz fakat sonunda, Kâbe'ye getirilerek Haram Bölge sınırları içinde kurban edil**meleri gerekmektedir.**

34. Biz her ümmete, kurban kesmeyi bir ibâdet olarak **belirledik ki, Allah'ın kendilerine bahşetmiş olduğu bu evcil hayvanları** kurban ederken, onların **üzerine O'nun adını ansınlar. Çünkü hepinizin ilâhı,** eşi ve ortağı olmayan **bir tek İlâhtır; öyleyse yalnızca O'na boyun eğin!**

Ey Peygamber! Allah'a yürekten boyun eğen o **alçakgönüllü insanları,** dünya ve âhiret nîmetleriyle **müjdele!**

35. Onlar, **Allah'ın adı anıldığı zaman yürekleri titreyen,** Allah yolunda ortaya koydukları mücâdelede **başlarına gelebilecek her şeye sabırla göğüs geren, namazı dosdoğru kılan ve kendilerine verdiğimiz nîmetlerden** bir kısmını Allah yolunda yoksullara **harcayan kimselerdir.** Hayvanların kurban edilmesine gelince:

36. Bu kurbanlık hayvanları, size kulluk bilinci ve fedâkârlık duygusu kazandıran, malın ve canın Allah'a ait olduğunu anlatan **ilâhî sembollerden biri yaptık ki, bunda sizin için** nice **yararlar vardır. O hâlde,** bu hayvanlar kurban edilmek üzere, **sıra sıra dizildiklerinde, onları boğazlarken** "Bismillah, Allahu ekber!" diyerek **Allah'ın adını anın; yan üstü devrilip can verdiklerinde de, onların etinden hem kendiniz yiyin hem de gerek başkalarına el açmaktan çekinen, gerekse istemek zorunda kalan yoksullara yedirin. İşte böylece, bu** kurbanlıkları **sizin yararınıza sunuyoruz ki,** onları emrettiğimiz amaçlar doğrultusunda kullanarak bize **şükredesiniz.** Ve sakın bu ibâdetleri, gerçek amacından uzaklaştırarak birer gösteriş malzemesi hâline getirmeyin, unutmayın ki:

37. Bu kestiğiniz hayva**nların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır fakat asıl O'na ulaşan, sizin** iyi bir kul olabilmek için gösterdiğiniz samîmî gayretleriniz, yani **takvanızdır. İşte böylece Allah, bu** hayva**nları size boyun eğdirdi ki, sizi doğru yola ilettiği için** Rabb'inizi saygıyla anıp yüceltesiniz, özellikle kurban günlerinde tekbirler getirerek, **O'nun** sınırsız kudret ve **yüceliğini** hem kendinize, hem de tüm insanlığa **ilân edesiniz.**

O hâlde, **iyilik edenleri müjdele!** Şöyle ki:

38. Hiç kuşkusuz Allah, yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışan **müminleri** zâlimlerin şerrinden mutlaka **koruyacak** ve zâlimleri yenilgiye uğratacak**tır! Çünkü Allah,** emânete **ihânet eden,** bahşettiği bunca nîmetlere karşılık **nankörce davranan kimseleri sevmez.** Bunun içindir ki:

39. Haksız yere saldırıya uğrayanlara, zâlimlerle savaşmaları için **izin verilmiştir.** Bir avuç mümin, kâfirlerin "süper" ordularına karşı ne yapabilir demeyin. **Allah,** kendi yolunda cihâd eden müminleri zafere kavuşturmak üzere, **onlara yardım etmeye elbette kâdirdir.**

40. Onlar ki, sırf "Bizim Rabb'imiz Allah'tır! Biz yalnızca O'nun hükmüne boyun eğer, sadece O'na kulluk ederiz!**" dedikleri için, haksız yere yurtlarından çıkarıldılar.** Bu yüzden, zulmü durdurmak için gerektiğinde savaşmaya yetkili kılındılar. Gerçi savaşın sıkıntı ve acılarına katlanmak zordur. Fakat zulmü engellemenin başka çıkar yolu kalmamışsa, daha büyük acıları önlemek için savaşılmalıdır. Nitekim, **Allah insanların bir kısmıyla diğer bir kısmını bertaraf etmemiş olsaydı,** yani zâlimlere karşı savaşmayı yasaklayıp, insanları birbirlerine karşı savunmasız bırakmış olsaydı, dünyada zulüm ve haksızlık egemen olur ve yeryüzü fesada boğulurdu. Böylece inanç ve düşünce özgürlüğü tamamen ortadan kalkar, **içlerinde Allah'ın adının çokça anıldığı manastırlar, havralar,**

kiliseler ve câmiler birer birer **yıkılıp giderdi.** O hâlde, zâlimlere karşı savaşmaktan çekinmeyin! Unutmayın ki, **Allah, kendi** dâvâsına sahip çıkan ve gönderdiği Elçi**sine yardım eden kimseleri, mutlaka yardımıyla destekley**ip üstün getir**ecektir; çünkü Allah, mutlak kudret ve yetki sahibidir.** Peki, Allah'ın yardımını hak edenler kimlerdir?

41. Onlar ki, kendilerine yeryüzünde güç ve egemenlik bahşettiğimiz zaman, şımarıp azgınlaşmazlar; aksine, beş vakit **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, onu dikkatle ve özenle, mümkün mertebe toplu hâlde **kılarlar;** ekonomik ve toplumsal bir kulluk olarak **zekâtı verirler;** insanlığa faydalı olan Allah'ın emrettiği **iyi ve güzel şeyleri emreder,** O'nun nehyettiği **kötü ve zararlı olan her şeyi yasaklarlar.** Ve bütün bunları, yalnızca Allah için yaparlar; çünkü bilirler ki: **Her işin sonu Allah'a varır.** Nihâî hükmü verecek, son sözü söyleyecek olan O'dur.

42. Ey Muhammed! **Eğer** bu inkârcılar **seni yalanlıyorlarsa,** şunu iyi bilsinler ki, **kendilerinden önce gelip geçen Nûh kavmi ile Âd ve Semud** kavimleri **de** ayetlerimizi **yalanlamış,** fakat belâlarını bulmuş**lardı.**

43. Tıpkı **İbrahim kavmi**nin, **Lût kavmi**nin,

44. Ve Medyen halkının yalanlayıp helâke uğradığı gibi. Nitekim, **Mûsâ da** Firavun ve yandaşları tarafından **yalanlanmıştı.** Her seferinde, tövbe edip yola gelmeleri için **inkârcılara birazcık süre tanımış, sonra da hepsini** şiddetli bir azapla kıskıvrak **yakalamıştım!** Böylece, **Beni inkâr etme**nin cezası **neymiş,** gördüler!

45. Evet, **zulüm ve haksızlıklarından dolayı nice şehirleri** işte böyle **helâk ettik!** Vaktiyle görkemli birer saltanat merkezi olan bu şehirlerin bugünkü hâline bir bakın; **çatıları çökmüş,** yerle bir olmuş; **kuyuları**

kurumuş, bir zamanlar göklere yükselen **görkemli sarayları** şimdi harabeye dönmüş!

46. Peki, günümüz inkârcıları **yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki,** bu ibret verici manzaraları görsünler de, **düşünebilecekleri bir akla,** gerçeğin sesini **duyabilecekleri kulaklara** ve doğruyu görebilecekleri gözlere **sahip olsunlar? Çünkü** unutmayın ki, sadece kafalardaki **gözler kör olmaz fakat** asıl **gönüllerdeki gözler kör olur** ki, işte en büyük felâket budur! Zira kör sadece, gözleri görmeyen değildir. Asıl kör olan; kalbi kibir, cehalet, inat, önyargı perdeleriyle örtülmüş olduğu için gerçeği göremeyen, hakikati idrak edemeyen kişidir.

47. Ey Peygamber! İşledikleri bunca günahlara rağmen, hâlâ başlarına taşlar yağmadığını gören ve bundan cesaret alan zâlimler, ilâhî uyarıları alaya alarak azap konusunda sana meydan okuyorlar: **Senden, —**sanki bu konuda yetkin varmış gibi— **bir an önce azâbı** getirip kendilerini cezalandırmanı **istiyorlar.** Hiç kuşkusuz **Allah, verdiği sözden asla caymaz.** Fakat her şeyin bir zamanı var. Çünkü Allah, cezalandırmakta acele etmez. O'nun karar ve irâdesi, sizin zaman anlayışınıza ve takvim ölçülerinize göre değildir. Unutmayın ki, **Rabb'inin katında bir gün, sizin ölçülerinize göre bin yıl gibidir.** Nitekim, insanlık tarihini şöyle bir inceleyin:

48. Nice ülkeler var ki, zulüm ve haksızlık yaptıkları hâlde, onları hemen helâk etmedim; aksine, akıllarını başlarına almaları için **kendilerine bir süreliğine fırsat verdim fakat** günü gelince de, korkunç bir azapla onları **yakalayıverdim!** Eninde sonunda, **dönüş Banadır!**

49. O hâlde, ey Peygamber! Senden azap isteyen câhillere seslenerek **de ki: "Ey insanlar; ben sizin için, yalnızca açık bir uyarıcıyım!** Hakkınızda hükmü verecek olan ise, Allah'tır. Benim görevim, sizi cennetle müjdelemek ve cehennemle uyarmaktan ibarettir. İşte uyarıyorum:**"**

50. Allah'ın gönderdiği Kitaba yürekten **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar var ya, onlar için** Rableri tarafından **bağışlanma ve çok değerli, onur verici nîmetler vardır.**

51. Öte yandan, akılları sıra **ayetlerimizi** amaç ve hedeflerinde **başarısızlığa uğratmak için çaba harcayanlara gelince, işte onlar da cehennem halkıdırlar!**

52. Ey Peygamber! **Biz senden önce —ister** Allah'ın elçisi olarak **Rasül, ister** Allah'ın habercisi olarak **Nebi olsun— hiçbir Peygamber göndermedik ki,** kendi şefkat, rahmet ve merhametiyle ümmeti adına bir hayır istediği, böylece onların teslimiyet ve kurtuluşlarını **arzu ettiği zaman, şeytan onun arzuları arasına** yaldızlı, fakat İslâm'a aykırı düşünceler **karıştır**arak, onu ve etrafındaki müminleri yanlış yönlendirmeye çalış**mış olmasın fakat Allah,** her defasında **şeytanın katmak istediği şeyleri derhal yok eder**ek Peygamberlerin ve onların getirdiklerine gönülden bağlanan halis kulların zihinlerini arındırır, **sonra da ayetlerini** onun ve böyle salih kulların kalbine iyice yerleştirerek **sağlamlaştırırdı.** Bu, Son Peygamber için de geçerlidir. Düşünün, Allah'ın özel koruması altındaki masum Peygamberler bile kendi arzularıyla yola çıktıkları takdirde şeytanın aldatıcı vesveselerine maruz kalıyor ve ancak Allah'ın yardımı sayesinde sapmaktan kurtulabiliyor. O hâlde, siz de dininizi Allah'ın ayetlerinden öğrenmelisiniz. Çünkü **Allah,** her şeyi **bilendir,** sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.** Şeytanın bu tür vesveselerine neden fırsat verildiğine gelince:

53. Allah, **kalplerinde hastalık bulunan** münâfık**ları ve yürekleri** kararıp **katılaşmış olan** o inkârcı**ları şeytanın uydurduğu sözlerle imtihân etmek** ve hakîkati bile bile inkâr ettiklerinden dolayı onları cezalandırmak **için** bu tür vesvese ve şüphelere fırsat veriyor. Çünkü bu iki grup, sırf zâlimliklerinden dolayı hakîkati inkâr ederler. **İşte** bu yüzden

zâlimler, Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat nizamına karşı **amansız bir muhâlefet gösterirler.**

54. Buna karşılık Allah, onların hilelerini boşa çıkarır da, ayetlerini tüm açıklığıyla ortaya koyar ki, hakîkat hakkında **bilgi sahibi olan** insaflı ve akıllarını bunu anlamaya kullanan insan**lar, bu** Kur'an'ın **Rabb'inden gelen gerçeğin ta kendisi olduğunu anlayıp ona iman etsinler ve ona yürekten bağlansınlar. Çünkü Allah, inan**maya gönlü ol**anları elbette dosdoğru yola iletecektir.**

55. İnkârcılıkta direten **kâfirler ise,** bâtıl önyargılarını kıramadıkları sürece, Azrail'le buluşma **saat**i **ansızın gelip çatıncaya; ya da** bütün plânların, ümitlerin suya düşeceği, gerçekleri anlamanın hiçbir işe yaramayacağı o **kısır Günün azâbı başlarına çökünceye kadar, Kur'an'dan yana içine düştükleri şüphelerden kurtulamayacaklar.**

56. O Gün, kulların tercih ve irâdeleri ellerinden alınacak ve **hükümranlık,** tamamen ve yalnızca **O'nun olacaktır.** Bugün otorite sahibiymiş gibi görünenlerin, gerçekte ne kadar zayıf ve âciz oldukları anlaşılacak ve hâkimiyetin, yalnızca Allah'a ait olduğu apaçık ortaya çıkacaktır. **Ve** Allah, en âdil mahkemeyi kurarak **insanlar arasında hükmünü verecektir:**

İman edip güzel ve yararlı iş yapanlar, nîmetlerle dolu cennetlerde sonsuza dek huzur içerisinde yaşayacaklar.

57. Apaçık hakîkati **inkâr eden ve ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar da alçaltıcı bir azâba mahkûm edilecekler!**

58. Müslümanca bir hayatın önünde engel olan her şeyi; gerektiğinde içinde yaşadığı toplumu, aileyi, çevreyi, arkadaş ortamını, alışkanlıkları, hayat tarzını vs. terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceği yepyeni bir ortama geçiş yapan, yani **Allah yolunda** İslâm diyarına **hicret eden ve daha sonra,**

Kur’an’ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak için mücâdele verirken, savaş meydanında **şehit düşen veya** bu amaçla yaşayıp da, şehit olmadan **ölenler var ya; Allah onları,** kıyâmet kopuncaya kadar kendi katında **hârika nîmetlerle besleyecektir. Gerçekten Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.** Bunun içindir ki:

59. Onları, kesinlikle **hoşnut olacakları** ve “Keşke tekrar dünyaya döndürülüp yeniden ve yeniden Allah yolunda şehit olsam!” diyecekleri **bir makâma yüceltecektir. Çünkü Allah,** kimin neyi hak ettiğini en iyi **bilendir,** mümin kullarına karşı çok merhametli ve **şefkatlidir.**

60. Bu böyledir; her kim kendisine yapılan saldırıya ona denk bir şekilde karşılık verir ve buna rağmen yeniden saldırıya uğrayıp hakkı çiğnenirse, Allah ona kesinlikle yardım edecektir. Yeter ki siz, kin ve intikam peşinde koşmayın, yalnızca adâleti yerine getirmek amacıyla savaşın ve yeri geldiğinde insanları bağışlamasını bilin. Unutmayın ki **Allah,** çok **affedici,** çok **bağışlayıcıdır.**

61. Bu böyledir; çünkü Allah, öylesine kudretli, öylesine adâletlidir ki, mükemmel bir sistem çerçevesinde **geceyi** kısaltıp **gündüze ekler; gündüzü** kısaltıp **geceye ekler.** Gecenin karanlığından sabahın aydınlığını çıkaran Allah’ın, inkâr ve cehâlet karanlıklarından iman ve adâlet aydınlığını çıkarmaya gücü yetmez mi? Elbette yeter! Çünkü **Allah,** her şeyi **işitendir,** her şeyi **görendir.**

62. Evet, böyledir bu; çünkü Allah, mutlak doğrunun, iyinin, güzelin, gerçeğin, hakkın ve **hakîkatin ta kendisidir;** kâfirlerin **O’nun berisinde yalvarıp yakardıkları şeyler ise,** tamamen sahtedir, boştur, çürüktür, temelsizdir, haksızdır, yanlıştır, yersizdir, hayırsızdır, değersizdir, asılsızdır, sonu hüsrandır; yani **bâtıldır! Ve Gerçek yücelik ve büyüklük, yalnızca Allah’a aittir.**

63. Görmüyor musun; Allah gökten nasıl **yağmur yağdırıyor da, yeryüzü** baştan başa **yemyeşil hâle geliyor?** İşte aynı şekilde Allah, bereketli vahiy yağmurlarıyla ölü kalplere hayat veriyor. **Doğrusu Allah,** kullarına karşı **sonsuz lütuf sahibidir,** her şeyi en mükemmel şekilde **bilendir.**

64. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi O'nundur! Hiçbir şeye muhtaç olmayan O'dur; övgüyle yüceltilmeye lâyık olan da, yalnızca O!

65. Allah'ın, yeryüzünde bulunan her şeyi sizin istifâdenize sunduğunu **ve emriyle** oluşan yasalar uyarınca **denizlerde süzülüp giden gemileri —**onları imal etme ve kullanma yeteneği bahşederek— **size boyun eğdirdiğini görmüyor musun?**

Ve görmüyor musun ki Allah, **izin ve iradesi dışında yeryüzüne düşmemesi için, göğü** boşlukta **tutmaktadır.** Göğü ve bütün gök cisimlerini mükemmel bir sistem hâlinde düzenleyerek, onları belli bir yörüngede tutan O'dur. **Gerçekten Allah, insanlara karşı** çok **şefkatli,** çok **merhametlidir.** Öyle ki:

66. Size hayatı bahşeden, sonra sizi öldüren ve en sonunda **sizi** yeniden **diriltecek olan, O'dur. Fakat insan,** bunca nîmetleri kendisine bahşeden Rabb'ine karşı **çok nankördür.** Bu yüzden, apaçık delillere yersiz itirazlarla karşı çıkar, "Madem dört kitap da haktır, o hâlde biz, yalnızca bize gönderilen hükümlere uyarız, Kur'an'a uymak zorunda değiliz!" diyerek son ilâhî mesajı inkâr ederler. Oysa ki:

67. Biz her ümmete, bir tek Allah'a kulluk esasına dayalı inanç sistemini tebliğ eden elçiler göndererek, hepsini aynı inanç ilkeleri etrafında birleşen bir tek millet kıldık. Fakat ayrıntılı konularda, her ümmetin kendi özel şartlarına uygun yerel ve geçici hükümler gönderdik. Böylece her ümmete,

kendilerine özgü ihtiyaç ve imkânlara uygun olarak, kulluk ve ibâdet görevini **yerine getirecekleri** farklı **bir ibâdet biçimi** ve farklı bir hukuk sistemi **belirledik.** İşte şimdi de, bütün kitapların özü, esası ve zirvesi olan Kur'an'ı göndererek, kıyamete kadar geçerli olacak inanç sistemini bütün açıklığıyla ortaya koyduk. Dolayısıyla, geçmiş şeriatlar bugün artık geçerliliğini kaybetmiş olup, önceki Peygamberlere iman ettiklerini söyleyenler de, herkes gibi son kitaba uymakla yükümlüdürler. **O hâlde,** ey Peygamber ve O'nun yolunda giden Müslüman! Hakîkati bile bile reddeden o inkârcıların, **artık bu konuda seni** kısır ve yararsız **tartışmalara sürükleme**lerine izin verme, onlar ne derlerse de**sinler; sen Rabb'inin yoluna çağır**maya devam et ve asla yılgınlığa kapılma, çünkü **sen, gerçekten dosdoğru bir yoldasın.**

68. Buna rağmen, yine de "Biz ancak bize gönderilen hükümlere uyar, ama Son Kitabın hükmünü kabul etmeyiz!" diyerek **seninle tartışmaya kalkışırlarsa,** onlarla kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boş yere harcama. Gerçi bilgi peşinde koşan, iyi niyetli kimselerle görüş alışverişinde bulunmak elbette faydalı ve gereklidir. Fakat karşısındaki insanı dinleme nezaketini bile göstermeyen, ortaya konan bunca delilleri düşünme zahmetine katlanmayan kibirli ve inatçı kimselerle tartışmanın hiçbir anlamı ve yararı yoktur. O hâlde, sözü fazla uzatmadan onlara **de ki: "Allah, sizin neler yaptığınızı** ve ne hâinlikler peşinde koştuğunuzu **çok iyi bilmektedir!"**

69. "Bu yüzden **Allah, ayrılığa düştüğünüz her konuda, Kıyâmet Günü aranızda hükmünü verecektir."** Öyle ya:

70. Allah'ın, göklerde ve yerde olup biten **her şeyden haberdar olduğunu bilmez misin? Doğrusu** bütün **bu**nlar, varlık kanunlarının belirlendiği **bir kitapta** yazılı**dır.** "Böyle bir şey nasıl olabilir?" demeyin; çünkü **bu, Allah için pek kolaydır.** Hal böyleyken:

71. Onlar Allah'ın yanı sıra, yetki ve egemenliklerinin kabul edildiğine dâir O'nun **hiçbir delil göndermediği ve kendilerinin de,** otoritelerine kayıtsız şartsız boyun eğilmesi gerektiğine dâir **haklarında hiçbir bilgiye sahip olmadıkları** birtakım din ve siyaset önderlerine ve hattâ cansız **varlıklara kulluk ediyorlar.** Bu yüzdendir ki, **hiç kimse o zâlimleri** Allah'ın azâbından **kurtaramayacaktır.** Çünkü onlar o denli şımarıp azgınlaşmışlardır ki:

72. Hak ve hakîkati ortaya koyan **ayetlerimiz onlara açık ve net olarak okunduğu zaman,** yüreklerini kaplayan kin, nefret ve **imansızlığı, o kâfirlerin yüzlerinden okuyabilirsin;** öyle ki, **ayetlerimizi onlara tebliğ edenlere, neredeyse saldıracak gibidirler.** Onlara **de ki: "Peki,** sizi **bundan daha beter** kızdıracak **bir şeyi size bildireyim mi:** Allah'ın ayetlerine karşı ateş püsküren inkârcıları cehennemde bekleyen bir **ateş ki, Allah onu** sizin gibi **kâfirlere vaadetmiştir; ne korkunç bir son!"**

73. O hâlde, **ey insanlar,** sizi bu acıklı sondan kurtaracak çarpıcı **bir örnek veriliyor, ona kulak verin: Allah'ın berisinde** kendilerinden medet umup yardıma **çağırdığınız** ve hayatınıza yön verme yetkisine sahip olduğunu iddia ettiğiniz bütün varlıklar **var ya, onların hepsi bir araya ge**lip güçlerini birleştir**seler, bir tek sinek bile yaratamazlar. Hattâ sinek,** üzerine bal sürüp kutsadığınız bu putların üzerine konup **onlardan bir parça kapıp götürse, onu dahî geri alamazlar!** Yâhut sinekler, taşıdıkları tehlikeli mikropları bulaştırarak o ilâhlık taslayan zalimlerin sağlıklı organlardan birini eksiltse, onu asla geri getiremezler! Demek ki, bu sahte ilâhlardan yardım **isteyen** kimseler **de** ahmak ve **âciz,** kendisinden yardım **istenen** putlar ve benzerleri **de!** İnsanın bu duruma düşmesinin asıl sebebi şudur:

74. Onlar, Allah'ı gereği gibi tanıyamadılar. O'nun sınırsız ilim, hikmet ve kudret sahibi tek rab ve ilah olduğunu bilemedikleri için

kendilerine başka yol göstericiler aradılar; mutlak adâlet sahibi olduğunu kavrayamadıkları için âhireti inkâr ettiler; sonsuz şefkat ve merhamet sahibi olduğunu anlayamadıkları için başkalarının egemenliği altına girdiler; izzet ve şerefin yalnızca O'nun elinde olduğunu idrâk edemedikleri için üstünlük ve itibarı başka yerlerde aradılar. İşte bunun içindir ki Kur'an, sürekli olarak Allah'ı anlatır: **Gerçekten Allah çok güçlüdür, üstündür.**

75. Allah, uymanız gereken kanun ve kuralları size öğretmek üzere **meleklerden ve insanlardan elçiler seçer.** Melekler ilâhî vahyi Peygamberlere getirir, onlar da bunu size bildirirler. Fakat ne bir meleğin, ne de bir Peygamberin, Allah'ın egemenliğinde ortaklığı yoktur. **Hiç kuşkusuz Allah,** her şeyi **işiten,** her şeyi **görendir.** Öyle ki:

76. Allah, onların geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası **önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi** tam olarak **bilmektedir.** Evet, **bütün işler Allah'a döndürülecek** ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecek**tir!** Madem her şey ister istemez onun huzuruna gidecektir, o hâlde:

77. Ey iman edenler! Allah'ın huzurunda **rükuya eğilin, secdeye kapanın ve** yalnızca **Rabb'inize kulluk edin ve** bir de, dâimâ **güzel davranışlar ortaya koyun ki,** dünyada da, âhirette de **kurtuluşa eresiniz!**

78. Ve tam hakkını vererek, Allah yolunda cihâd edin! O'nun size bahşettiği bilgi, beceri ve yetenekleri sonuna kadar kullanarak, Kur'an'ın belirlediği hayat programını egemen kılmak amacıyla, hem insanı yoldan çıkaran azgın ihtiraslara, hem de yeryüzünde fesat çıkaran zalimlere karşı mücadele edin! Unutmayın ki, **O sizi** insanlar arasından **seç**ip bu yüce makâma yükselt**ti ve din konusunda size** taşıyamayacağınız **bir zorluk yüklemedi.** Aksine, bütün Peygamberler gibi, **atanız İbrahim'in** de

izlemiş olduğu o mükemmel **inanç sistemini** size bahşetti. **Önce**ki kutsal metinlerde **de, bu** Kur'a**nda da size,** yalnızca Allah'a boyun eğen, tüm varlığıyla O'nun hükümlerine teslim olan kimseler anlamına gelen **"Müslümanlar" adını verdi ki,** Son **Elçi, siz** müminler**e karşı** güzel bir örnek ve **şâhit olsun ve sizler de tüm insanlığa karşı** hakîkate şâhitlik eden örnek bir toplum ve âdil **şâhitler olasınız. Öyleyse,** bireysel planda ve bedeni kulluğunuzun göstergesi olarak **namazı kılın;** ekonomik ve sosyal alanda Allah'ın tek rab ve ilah oluş gerçeğine teslimiyetin göstergesi olarak da **zekâtı verin ve** tüm benliğinizle **Allah'a bağlanın! Çünkü sizin** biricik dostunuz ve **Efendiniz O'dur; O ne güzel dost, ne güzel yardımcıdır!**

23. MÜMİNÛN SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında indirilmiştir. Adını, müminlerde bulunması gereken özelliklerin anlatıldığı ilk ayetlerden almıştır. 118 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Müjdeler olsun: **İnananlar,** dünyada da âhirette de **kesinlikle kurtuluşa ermişlerdir!**

2. Onlar ki, namazlarında huşu içindedirler. Rablerinin huzurunda saygıyla secdeye kapanır, tam bir teslimiyet ve tevazu ile O'na boyun eğerler.

3. Onlar ki, boş ve yararsız her **şeyden yüz çevirirler.**

4. Onlar ki, hem kendilerini, hem de başkalarını arındırmak üzere, İslâm toplumunun sosyal güvencesi olan **zekâtı** bir kurum hâlinde yaşatma ve yaygınlaştırma görevini **yerine getirir** ve ayrıca, zekât verecek bir duruma gelmek için meşrû çerçevede çalışır, gayret gösterir**ler.**

5. Onlar ki, —gerek kadın gerek erkek olsun— **iffet ve namuslarını** titizlikle **korurlar.**

6. Ancak, nikah sözleşmesi yoluyla sahip oldukları **eşleri ya da** erkeklerin, cariyelik sözleşmesi yoluyla **sahip oldukları** savaş esiri

cariyeler **hariç; çünkü onlar,** hanımlarıyla veya cariyeleriyle olan ilişkilerinden dolayı asla **kınanmazlar.** Dolayısıyla, meşrû yollarla cinsel duyguları tatmin etmek kişiyi hiçbir zaman Allah'tan uzaklaştırmaz. Çünkü İslâm'da ruhbanlık yoktur.

7. Ama her kim de evlilik dışı veya sapıkça ilişkilere yönelerek Allah'ın çizdiği bu **sınırları aşmaya kalkışırsa, işte onlar, sınırı aşmış olanlardır!**

8. Ve o müminler ki, kendilerine gerek Allah'ın, gerekse insanların verdiği **emânetleri** en güzel şekilde **korur, verdikleri sözü de mutlaka yerine getirirler.**

9. Onlar ki, namazlarını mekanik hareketlere dönüştürmeden, okuduklarını anlayıp özümsemeye çalışarak vaktinde ve gereği gibi, dikkatle ve özenle, mümkün mertebe cemaatle birlikte kılarlar; beş vakit namazı hayatın merkezine yerleştirerek, onun temel özellikleri ve ana görevini her türlü aşınmaya, pörsümeye karşı titizlikle **korur** ve böylece, Allah ile aralarındaki gönül bağını sürekli canlı tutmaya çalışır**lar.**

10. İşte onlar, en büyük zenginliğe **vâris olacaklar,**

11. Yani, muhteşem nîmetlerle bezenmiş **Firdevs** cennetlerin**e vâris olacak ve sonsuza dek orada yaşayacaklar.**

12. Gerçekten Biz insanı, balçıktan süzülmüş **bir özden yarattık.**

13. Sonra onu, erkeğin sulbünden çıkıp, ana rahmi denilen **sağlam** ve güvenli **bir yerde yerleşen** bir insan tohumuna, **nutfeye dönüştürdük.**

14. Sonra o nutfeyi, kan pıhtısına benzeyen ve rahmin duvarına yapışıp asılı duran **döllenmiş bir yumurtaya dönüştürdük; derken bu döllenmiş yumurtayı, bir çiğnem et parçasına** benzeyen bir cenine

çevirdik; ardından da, bu et parçasından kemikler yarattık; sonra kemiklere sinir, kas, damar, **et** ve deri **giydirdik ve sonunda onu,** ilk hâlinden **bambaşka** özelliklere sahip, konuşan, düşünen, hareket eden üstün **bir varlık hâline getirdik.**

İşte bakın; ne mübarek, ne yücedir, yatanların en güzeli, en iyisi olan Allah!

15. İşte ey insanlar, bütün bunlardan **sonra, mutlaka öl**üp kabre gir**eceksiniz.**

16. Ve Kıyâmet Gününde, hesap vermek üzere **mutlaka diriltileceksiniz.**

17. Gerçekten Biz, üzerinizdeki uzay boşluğunda, iç içe geçmiş yedi kat sema şeklinde **yedi yol yarattık!** İşte görüyorsunuz, **Biz, yaratma işinden** ve yarattığımız varlıklardan asla **habersiz değiliz!**

18. Ayrıca, takdir ettiğimiz bir **ölçüye göre gökten yağmur yağdırdık ve onun, yeryüzünde**ki göl, akarsu, yeraltı suları gibi doğal depolarda **birikmesini sağladık. Ve hiç kuşkusuz Biz,** bütün su kaynaklarını kurutup **giderme gücüne de sahibiz.**

19. Biz o suyla, içerisinde yiyeceğiniz temel besin kaynağı olan **nice meyvelerin bulunduğu hurmalıklar ve üzüm bağları yetiştiriyoruz.**

20. Bir de, Sînâ Dağı çevresindeki ülkelerde, özellikle Akdeniz kıyıları**nda yetişen ve ürününden hem yağ, hem de yiyenlere** lezzetli bir **katık elde edilen** zeytin **ağac**ını da Biz yetiştiriyoruz.

21. Gerçek şu ki, sütlerini sağdığınız **evcil hayvanlar**ın o mükemmel yaratılışı**nda da sizin için ibret** verici yönler **var.** Şöyle ki: **Biz bu**

hayvanların karınlarında ürettiğimiz lezzet verici ve tertemiz sütten **içiriyoruz size. Bu hayvanlarda, sizin için daha nice faydalar var;** örneğin **onlar**ın etin**den yiyerek beslenirsiniz.**

22. Ve gerek o hayvanlara, gerekse gemilere binerek ulaşımınızı sağlarsınız.

Bütün bu ayetleri anlayan, kabul eden veya inkar edenlerin sonlarına gelince:

23. Doğrusu Biz Nûh'u, halkına ilâhî mesajı duyuran bir elçi olarak **göndermiştik.** Nûh, **"Ey halkım!" demişti, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin, O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur! Şu hâlde,** dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülükten, günahtan **sakınmaz mısınız?"**

24. Bunun üzerine, halkı içerisindeki önde gelen kâfirler, içinde yaşadıkları, alışageldikleri bu hayatın sona ereceği endişesiyle halka seslenerek, **"Bu** adam, **sizin gibi** ölümlü **bir insandan başka bir şey değildir!" dediler, "Tek yapmak istediği,** dînî duyguları siyasete alet ederek **size karşı üstünlük sağlamak. Allah** bize böyle bir mesaj ulaştırmak **isteseydi,** bir elçi veya kitap değil, **herhâlde melekleri gönderirdi.** Kaldı ki, **geçmiş atalarımızdan böyle bir şey işitmedik biz!** Nûh atalarımızdan daha mı iyi biliyor?**"**

25. "Tam aksine! **O, aklını kaçırmış bir adamdan başka biri değil; onun için,** aklı başına gelene kadar **bir süre gözetim altında tutun onu!"**

26. Derken **Nûh,** uzun ve meşakkatli bir mücâdelenin ardından, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Beni yalanlamalarına karşı sen yardım et bana!"**

27. Bunun üzerine ona,“Ey Nûh!” diye **seslendik, “Bizim kontrolümüz altında ve** sana **vahyettiğimiz** bilgiler **doğrultusunda,** sizi büyük tufanda boğulmaktan kurtaracak büyük **gemiyi inşâ et ve** nihâyet tufan **emrimiz gelip de** gökten yağmurlar boşanmaya, yerden pınarlar fışkırarak **sular coşup kaynamaya başlayınca,** bulabildiğin **her cins hayvandan birer çift** alıp gemiye yükle. Ayrıca, bütün iman edenleri ve **aileni gemiye bindir; ancak,** boğulacaklarına dâir **haklarında hüküm verilmiş olanlar hariç.** Onlar senin ailenden olsalar bile, gemiye binemeyecekler. Kâfirler safında yer alan **bu zâlimler hakkında** sakın **yalvarma bana; çünkü onlar** da, diğer kâfirlerle birlikte **boğulacaklar!”**

28. Beraberindeki mümin**lerle birlikte gemiye binince, “Bizi bu zâlim topluluktan kurtaran Allah’a şükürler olsun!” de.**

29. Ve “Ey Rabb’im!” diye yalvar, “Beni bereketlerle dolu güvenli **bir yurtta konuk eyle; doğrusu sen, konuklayanların en hayırlısısın.”**

30. Gerçekten bunda, ilâhî yasalar hakkında önemli ipuçları veren nice ibretler, işâretler ve **deliller var ve elbette biz,** verdiğimiz nîmet ve belâlarla insanları **sınavdan geçirmekteyiz.**

31. Derken onların ardından, yeni bir nesil meydana getirdik.

32. Ve onlara da, kendi içlerinden bir elçi gönderdik: “Allah’a gönülden boyun eğin ve yalnızca O’na **kulluk edin!** Zira **sizin, O’ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, bir **ilâhınız yoktur! Şu hâlde,** dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülükten, günahtan **sakınmayacak mısınız?”**

33. Bunun üzerine, yine **halkı içerisinden, âhiretteki** o büyük **buluşmayı yalanlayan ve** imtihân amacıyla **kendilerine bu dünyada**

geçici olarak **bahşettiğimiz refah ve zenginlikle şımarıp azgınlaşan kâfirler,** "Ey halkımız!" **dediler, "**Gördüğünüz gibi, Peygamber olduğunu iddia eden **bu** adam, **sizin gibi yiyip içmeye muhtaç** fâni **bir insandan başka bir şey değil.** Allah elçi göndermek isteseydi, olağanüstü güçlere sahip bir melek gönderemez miydi?

34. Eğer kendiniz gibi âciz ve ölümlü **bir insana itaat edecek olursanız, bilin ki, sonunda kaybeden mutlaka siz olacaksınız!**

35. Bu adam **size, öldükten ve de toza toprağa karışıp kemik yığınına dönüştükten sonra** yeniden **diriltileceğinizi mi vaad ediyor?**

36. İmkânsız, bu **size vaad edilen gerçekten imkânsız!**

37. Çünkü **bu dünyada yaşadığımız hayattan başka bir hayat yoktur;** bir nesil ölüp gider, ardından yeni bir nesil gelir; yani sadece bir kere **ölür,** bir kere **yaşarız, fakat asla** yeniden **diriltilecek değiliz!**

38. Bu adam, uydurduğu yalanları Allah'a yakıştıran bir yalancıdan başka bir şey değil; bu yüzden **biz, ona kesinlikle inanmıyoruz!"**

39. Derken Elçi, uzun ve meşakkatli bir mücâdelenin ardından, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Beni yalanlamalarına karşı Sen yardım et bana!"**

40. Bunun üzerine Allah, **"Pek yakında, hepsi** yaptığına **pişman olacak!" dedi.**

41. Ve çok geçmeden, **gerçekten de,** kulakları sağır edici **o** korkunç **çığlık** ansızın **çarpıverdi onları ve böylece, hepsini** selin sürükleyip kıyıya attığı kokuşmuş **bir çer. çöp yığınına dönüştürdük!**

Evet, rahmetimden **uzak olsun, o zalim topluluk!**

42. Ve onların ardından, yeni nesiller ve yeni medeniyetler **meydana getirdik.** Ve zamanı gelince, onları da tarih sahnesinden sildik. Çünkü ilâhî yasalara göre:

43. Helâk edilme vakti gelen **bir toplum, ecelini ne** bir an **öne alabilir, ne de** bir an **geciktirebilir.**

44. Ve daha **sonra**ki çağlarda, **birbiri ardınca elçilerimizi gönderdik; ne zaman bir topluma** kendilerini kurtuluşa iletecek **elçileri gelse, derhal onu yalanlıyorlardı. Böylece, Biz de hepsini arka arkaya helâk ettik** ve onları, tarihin karanlıklarına gömülmüş **birer efsaneye dönüştürdük!**

Evet, rahmetimden **uzak olsun, o imansız topluluk!**

Ve aradan yıllar geçti; zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

45. Sonra da, Mûsâ ile kardeşi Hârûn'u yol gösterici **ayetlerimizle ve** dev bir yılana dönüşen asâ gibi **apaçık bir mûcizeyle;**

46. Firavun ve kurmaylarına gönderdik. Fakat onlar, Allah'a kulluk etmeyi kendilerine yediremeyerek Mûsâ'ya karşı **büyüklük tasladılar; zaten onlar, oldum olası küstahça kibirlenen zorba bir toplum idiler.**

47. İşte bu yüzden, **"Bizim gibi** ölümlü birer insan olan **şu iki adama mı iman edecekmişiz?" dediler, "Hem de, soydaşları bize kölelik edip dururken?"**

48. Böylece, bu iki elçiyi yalanlamaya kalkıştılar fakat sonunda, helâk olup gittiler.

49. Daha sonra, İsrail Oğulları **doğru yolu öğrenip izlesinler diye Mûsâ'ya** Tevrat adındaki **Kitabı verdik.**

50. Ve ayrıca, küçücük bir çocukken **İsa'yı ve annesi Meryem'i de** sınırsız kudret ve merhametimizi gözler önüne seren **birer mûcize kıldık ve her ikisini de** zâlimlerden korumak üzere, gözlerden uzak bir yerde, **pınarların kaynadığı, oturmaya elverişli** yemyeşil ve **bir yaylada barındırdık.**

İşte ey insan; gördüğün gibi, bütün Peygamberler hep aynı gerçeği dile getirmiş, aynı mesajı sunmuşlardı. Çünkü biz, hepsine aynı şekilde seslenmiştik:

51. "Ey Peygamberler! Bu dünyada size bahşedilen **temiz ve helâl yiyeceklerden yiyin** için **ve dâimâ iyilik yapın; hiç kuşku yok ki Ben, yaptığınız her şeyi bilmekteyim."**

52. Ey insanlar! **İşte sizin** birer ferdi olmakla yükümlü olduğunuz **milletiniz,** yukarıdan beri anlatılan Peygamberlerin temsil ettiği ve aynı Allah'a, aynı kitaplara, aynı Peygamberlere inanan ve tevhid inancı etrafında kenetlenen **bu biricik millettir ve Ben de sizin Rabb'inizim; öyleyse, benden** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön verin; dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!**

53. Ama gel gör ki, bu Peygamberlerin izinden gittiğini iddia edenler, zamanla tevhidin özünden ayrıldılar ve korkunç bir taassubun pençesine düşerek, **aralarındaki bu birliği parçalayıp,** Yahudilik, Hıristiyanlık gibi ayrı isimler altında birbirlerine düşman **gruplara ayrıldılar!** Öyle ki, **her grup,** kendi kültürü, örf ve âdetleri, hurâfeleri ve dogmalarıyla yoğurup

şekillendirdiği öğretinin mutlak hakîkat olduğunu iddia ederek, **kendi elindeki** “dini” **ile övünür hâle geldi.**

54. O hâlde, ey Müslüman! Sen şimdilik, bütün Peygamberlere ve kitaplara iman edecekleri, ya da belâlarını bulacakları **bir vakte kadar,** gömüldükleri cehâlet ve **taassuplarıyla baş başa bırak onları.** Çünkü onlara, tövbe edip hakka yönelmeleri için birazcık mühlet verilecektir:

55. Yoksa bu zâlimler, **kendilerine bolca mal ve evlat vermekle,**

56. Onlara lütufta bulunduğumuzu mu sanıyorlar? Hayır, tam aksine! Fakat onlar, bunun **farkında değiller!** Çünkü ilâhî lütfa, ancak şu özelliklere sahip olanlar kavuşabilir:

57. Onlar, Rablerine yürekten bir saygı ve derin bir duyarlıkla bağlananlardır.

58. Onlar, Rablerinin bütün **ayetlerine** yürekten **inananlardır.**

59. Onlar, hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **Rab’lerine ortak koşmayanlardır.**

60. Onlar, Rablerinin huzuruna çıkacakları korkusuyla yürekleri titreyerek, Allah yolunda yoksullara, muhtaçlara **vermeleri gerekeni verenlerdir.**

61. İşte onlardır, iyilik yapma konusunda birbirleriyle yarışanlar ve bu yarışta en öne geçenler! Oysa, yarışta geri kalan insanlara da aynı imkân ve kabiliyetleri vermiştik. Öyle ya:

62. Biz hiç kimseye, gücünün yetmeyeceği bir görev vermeyiz. Çünkü **katımızda,** yalnızca **gerçeği dile getiren bir kitap var.** Dolayısıyla, **hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

63. Gerçek şu ki, onların gönülleri bu Kur'an**a karşı umursamaz bir tavır içindedir.** Bu yüzden ısrarla haktan yüz çeviriyorlar. İşledikleri günah sadece bu mu? Hayır! **Onların bunun dışında, sürekli yaptıkları** haksızlık, sömürü, fâizcilik, cinsel sapıklık gibi **daha başka işleri de var.** Peki bu gidiş ebediyen sürüp gidecek mi? Hayır:

64. Nihâyet Biz, kendilerine bahşedilen **nîmetlerle şımarıp azgınlaşan bu insanları** son nefeslerinde çetin bir **azapla yakalayınca; işte o zaman, hemen feryât edip yalvarmaya başlayacaklar.** Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek; onlara denilecek ki:

65. "Bugün boşuna **yalvarıp yakarmayın;** çünkü **Bizim tarafımızdan** hiçbir şekilde **yardım göremeyeceksiniz!"**

66. "Çünkü size vaktiyle **ayetlerimiz okunduğunda,** onlardan **inatla yüz çeviriyordunuz."**

67. "Hem de, size bahşettiğim **bu** servet ve zenginlik **ile şımarıp kibirlenerek,** müminlere karşı gece gündüz **hâince plânlar kuruyordunuz!"**

Evet; onları bu korkunç son beklerken, hâlâ Kur'an'ı inkâr mı edecekler?

68. Peki onlar, yani Yahudiler ve Hıristiyanlar başta olmak üzere, Son Elçiyi inkâr edenler, **bu** ilâhî **kelâm üzerinde hiç mi düşünmediler; yoksa geçmişte yaşayan atalarına gelmeyen** ve önceki kutsal kitaplarla çelişen türedi bir vahiy **mi geldi onlara** ki, böylesine inatla yüz çeviriyorlar?

69. Yâhut ellerindeki kutsal kitaplarda geleceği müjdelenen **Peygamberlerini tanıyamadılar mı ki, onu inkâr ediyorlar?**

70. Yoksa onlar, Kur'an gibi eşsiz bir kitabı okuyan bu **Peygamberin cinlenmiş** bir deli **olduğunu mu iddia ediyorlar? Yok yok, aslında** kendileri de gâyet iyi biliyor ki, Muhammed **onlara gerçeğin ta kendisini getirmiştir fakat** ne var ki, **gerçek onların çoğunun işine gelmez!** Peki, onların işine gelmiyor diye, gerçeği onlara mı uyduracağız? Asla!

71. Eğer hak, onların arzu ve heveslerine uysaydı ve varlık kanunları onların emelleri doğrultusunda şekillenmiş **olsaydı; bütün gökler, yeryüzü ve içindekiler** tamamen yozlaşarak **bozulur giderdi! Hayır;** hak, bâtılın peşinden gitmez! Bu yüzden **Biz onlara,** mükemmel bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duydukları her türlü hikmet, öğüt, **uyarı ve ibret derslerini** içerisinde barındıran, muhteşem bir kitap **gönderdik. Fakat onlar, kendilerine** onur, itibar ve **yücelik kazandıracak** olan bu **uyarıcı** kitap**tan yüz çeviriyorlar.**

72. Yoksa ey Muhammed, **sen onlardan dünyalık bir menfaat mi istiyorsun** ki, senin Peygamberliğin hakkında kuşkuya kapılıyorlar? Eğer bir karşılık beklenecekse, **Rabb'inin bahşedeceği mükâfât,** başkalarının vereceği her şeyden **daha hayırlıdır;** çünkü **O, rızık verenlerin en iyisidir.**

73. Ve emîn ol ki, ey Muhammed! **Elbette sen, onları dosdoğru bir yola çağırıyorsun.**

74. Ne var ki, âhirete inanmayan bu insan**lar,** bu bakış açılarının doğal sonucu olarak, ister istemez **doğru yoldan sapıyorlar.** Bu yüzden de, başlarından belâlar eksik olmayacaktır:

75. Ne zaman onlara acıyıp başlarındaki sıkıntıyı kaldıracak olsak, derhal önceki azgınlıklarına dalıp giderler.

76. Oysa Biz onları, zaman zaman kıtlık, hastalık, savaş gibi **azaplarla sarsıp cezalandırmıştık, fakat onlar yine de Rablerine boyun**

eğmeye yanaşmamış, hattâ azâbın kaldırılması için O'na el açıp **yalvarmaya bile tenezzül etmemişlerdi.**

77. Ama üzerlerine çetin bir azâbın kapısını açtık mı, işte o zaman âcizliklerini anlayıp **bütün ümitlerini yitiriverirler!** Fakat iş işten geçmiş olur. O hâlde, ey insanlar, yol yakınken, gelin Rabb'inizin çağrısına kulak verin:

78. O Allah **ki, size** hakîkatin sesini duyan **kulaklar,** gerçekleri gören **gözler ve** araştıran, düşünen ve hisseden **gönüller bahşetti fakat** bunca nîmetlere karşılık, **siz ne kadar da az şükrediyorsunuz!**

79. O Allah **ki, sizi** topraktan yaratıp **yeryüzüne yaydı fakat** gün gelecek yine toprağa döneceksiniz ve mahşer gününde, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere mutlaka **O'nun huzurunda toplanacaksınız.**

80. O Allah **ki, hem yaşatır, hem öldürür;** nitekim, **geceyle gündüzün** mükemmel bir sistem uyarınca, hiç şaşmadan **birbiri ardınca gelmesi O'nun** sınırsız kudret ve sanatının **eseridir; hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

81. Ama onlar, tıpkı kendilerinden **önceki** kâfir**lerin söylediklerini tekrar ederek:**

82. "Ne yani, **biz ölüp de bir toprak ve kemik yığınına dönüştükten sonra mı** yeniden **diriltilecekmişiz?" diyor** ve ekliyor**lar:**

83. "Sadece bize değil, bizden **önceki atalarımıza da böyle tehditler savrulmuştu;** demek ki **bunlar, öncekilerin efsanelerinden başka bir şey değil!"**

84. Ey Müslüman, bu câhillere **sor: "**Bütün **yeryüzü ve orada var olan her şey kimindir;** haydi cevap verin bakalım, **eğer biliyorsanız!"**

85. İster istemez hakîkati itiraf ederek, **"Allah'ındır!" diyecekler.** O zaman onlara **de ki: "O hâlde,** Allah'ın sınırsız kudret ve yüceliğini **düşünüp öğüt almaz mısınız?"**

86. Yine **sor** onlara: **"Kimdir yedi** kat **göğün Rabb'i ve** kimdir, kâinâta hükmeden **yüce saltanat ve hükümranlığın sahibi?"**

87. Yine ister istemez **"Allah'tır!" diyecekler;** sen de onlara **de ki: "Öyleyse,** artık sahte ilâhları reddetmenin ve bir tek Allah'a kulluk ederek cehennem ateşinden **korunmanın zamanı gelmedi mi?"**

88. Yine onlara **sor: "Kimdir, tüm evrenin hükümranlığını elinde tutan ve her şeyi koruyup kollayan, fakat kendisi korunmaya muhtaç olmayan** yüce kudret; haydi cevap verin bakalım, **eğer biliyorsanız!"**

89. Yine tereddütsüz, **"Allah'tır!" diyecekler.** Sen de onlara **de ki: "O hâlde, nasıl oluyor da,** inkârcıların süslü propagandalarına kanıp göz göre göre **aldatılıyorsunuz?"**

90. İşte Biz, onlara apaçık gerçeği bildirdik fakat onlar, yine de Allah hakkında pervasızca **yalan söylüyorlar:**

91. Oysa **Allah asla çocuk edinmemiştir ve O'ndan başka bir ilâh da yoktur; öyle olsaydı, her ilâh kendi yarattığına sahiplenir ve her biri, diğerine üstünlük sağlamaya çalışırdı.** Allah'tan başka ilahlar olsaydı, onlardan her biri kendi dışındaki ilahlara hükmetmek için savaşacak, böylece evrende korkunç bir düzensizlik ve kargaşa egemen olacaktı. Oysa gördüğünüz gibi, kainat mükemmel bir düzen ve uyum içinde varlığını sürdürmektedir. Bu da gösteriyor ki, evreni idare eden bir tek ilah vardır, o

da sonsuz ilim, kudret, hikmet, merhamet, adalet... sahibi olan Allah'tır! Demek ki **Allah, onların uydurduğu** acziyet ve noksanlık ifâde eden **niteliklerden uzaktır, yücedir!** O hâlde yalnızca O'na kulluk ve itaat etmeli, O'nun hükümlerine boyun eğmelisiniz.

92. O Allah ki, yaratılmışların algılama sınırları ötesinde bir âlem olan **gayb'ı da bilir,** akıl ve duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de. Evet, Allah onların** ilâhlık pâyesi vererek kendisine **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

Bütün bu uyarı ve delillere rağmen, hâlâ inkârcılıkta ısrar ederlerse:

93. Ey Müslüman! O zaman Rabb'ine el açıp yalvararak **de ki: "Ey Rabb'im, onlara vaadedilen** azâbın gerçekleştiğin**i bana mutlaka göstereceksen eğer,**

94. Beni bu zâlim toplum içinde bırakma, yâ Rab!"

95. Elbette Bizim, onlara vaadettiğimiz şeyleri sana göstermeye gücümüz yeter!

96. Sen kötülüğü kötülükle değil, ortaya koyduğun iyiliklerle, **en güzel şekilde gider.** Hiç merak etme, **Biz onların** müminleri incitmek için **neler söylediklerini çok iyi biliyoruz** ve cezasını da Biz vereceğiz.

97. O hâlde, ey Müslüman, sakın tahriklere kapılıp kaba ve kırıcı davranışlar gösterme! Kur'an ile henüz tanışmamış insanlarla sizi birbirinize düşürme plânları yapan insan ve cin şeytanlarının oyununa gelme! Bunun için **de ki: "Ey Rabb'im, şeytanların kışkırtmalarına karşı sana sığınırım!"**

98. "Ve onların aramıza sızmasından ve **çevremde bulunmasından yine sana sığınırım, ey Rabb'im!"**

99. Âhireti inkâr edenler, ne kadar lüks ve refah içinde yaşarlarsa yaşasınlar, eninde sonunda ölüm meleğiyle karşı karşıya gelecekler. **Nihâyet, onlardan birine ölüm gelip çattı mı, "Ey Rabb'im!" diye feryat edecek, "Ne olur** bana bir fırsat daha ver de, **beni** hayata **geri çevir!"**

100. "Ki, bugüne kadar hep **ihmalkârlık ettiğim** ve "Nasıl olsa yarın yaparım!" diye ertelediğim **konularda,** Senin emrine uygun olarak **iyilikler yapayım** da hatâlarımı telâfî edeyim!**"**

Hayır, öyle şey olmaz! **Bu** beklenti, **onun ağzından çıkan boş ve anlamsız bir sözden başka bir şey değildir!** Çünkü ona zaten yeterince süre verilmişti. O hâlde, insanlar bir daha asla dünyaya geri dönemeyecekler. Çünkü, **onlarla** hayat **arasında,** yeniden **diriltilecekleri Güne kadar** dünyaya dönmelerine izin vermeyen **bir engel vardır!**

101. Ve nihâyet, yeniden diriliş için **Sura üflenince,** mezarlarından fırlayıp huzurumuza gelecekler; **işte o zaman, aralarındaki bütün soy sop bağlantıları kesilecek ve** herkes kendi derdiyle meşgul olduğundan, **hiçbiri diğerine bir şey soramayacak,** kimsenin kimseye zerre kadar yardımı dokunmayacak**tır.** Böylece, büyük mahkeme kurulacak ve bütün iyilikler, kötülükler bir bir ortaya dökülecektir:

102. Kimin iyilikleri adâlet terazisinde **ağır basarsa, işte onlar, kesinlikle kurtuluşa ereceklerdir.**

103. Ve kimin iyilikleri de, hafif gelirse, işte onlar, kendilerine en büyük kötülüğü yapan ve sonsuza dek cehenneme mahkûm edilen kimseler olacaklardır. Ve öyle amansız bir ateşe girecekler ki:

104. Alevler yüzlerini yalayıp kavuracak ve orada, dudakları parçalanıp döküldüğü için, sırıtan dişleriyle alevler arasında **öylece**

somurtup kalacaklar. Ve Allah tarafından, ateşten daha acı bir azar işitecekler:

105. "Ey zâlimler! Bu azâbı önceden haber veren uyarıcı ve yol gösterici **ayetlerim size** vaktiyle **okun**up ulaştırıl**mamış mıydı? Ve siz de onları** küstahça **yalanlayıp durmamış mıydınız?"** Bunun üzerine, utanç ve pişmanlık içinde:

106. "Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Biz azgınlığımızın, taşkınlığımızın kurbanı olduk; bu yüzden **doğru yoldan saptık!"**

107. "Ey Rabb'imiz, lütfen **çıkar bizi buradan;** Sana söz veriyoruz, **bir daha** o kötülüklere **dönersek namerdiz!"**

108. Bunun üzerine Allah, **"Zillet içinde** kalın ve **susun!" diyecek, "Bana boşuna yalvarıp durmayın!**

109. Çünkü vaktiyle, **kullarım arasından bir grup** inanmış insan, **"Ey Rabb'imiz! Biz sana iman ettik, öyleyse bizi**m günahlarımızı **bağışla ve bize merhamet eyle;** hiç kuşkusuz **Sen, merhamet edenlerin en hayırlısısın!" diye yalvarırlardı da;**

110. "Siz onlarla hep alay ederdiniz. Onlara yaptığınız baskı ve işkenceler yüzünden kalpleriniz katılaştı. Bu durum, **sonunda size Beni anmayı** büsbütün **unutturdu.** Öyle ki, **onlar**ın bu gıpta edilecek durumun**a gülüyor,** onlarla dalga geçip duruyor**dunuz!"**

111. "Ama Ben, vaktiyle hor ve hakir gördüğünüz **bu** insa**nları,** sizin alay ve işkencelerinize **sabırla göğüs gerdikleri için bugün ödüllendiriyorum: İşte onlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir!"**

112. Sonra Allah, uğrunda Allah'a isyan ettikleri dünya hayatının ne kadar değersiz olduğunu onlara göstermek üzere cehennemdekilere **soracak:**

“Söyleyin bakalım, sizce **yeryüzünde kaç yıl kaldınız?”**

113. Onlar da, “Olsa olsa **bir gün, hattâ bir günden de az.** Fakat emîn değiliz, bunu **hesaplayabilecek olanlara sor** yâ Rab, çünkü bizim aklımız başımızdan gitmiş durumda!**” diye cevap verecekler.**

114. Bunun üzerine Allah, **“Doğrusu** siz, yeryüzünde **çok az bir süre kaldınız!” diyecek,** “Dünya hayatının âhirete oranla ne kadar değersiz olduğunu **bir bilseydiniz!”**

115. “Bundan başka bir şey mi bekliyordunuz? **Yoksa sizi** hiçbir hikmet ve amaç gözetmeden, **boş ve anlamsız** bir oyun ve eğlence olsun diye **yarattığımızı ve** yaptıklarınızın hesabını vermek üzere, günün birinde **huzurumuza çıkarılmayacağınızı mı sanıyordunuz?”** Hayır, Allah boş ve anlamsız bir iş yapmaz:

116. Çünkü **Allah, yüceler yücesidir;** hükmüne karşı konulamayan gerçek **hükümdardır;** doğrunun, gerçeğin, hakkın ve **hakîkatin ta kendisidir; O'ndan başka ilâh yoktur; yüce saltanat ve hükümranlığın sahibi O'dur!** O hâlde:

117. Her kim ki, hakkında hiçbir delile sahip olmadığı hâlde, Allah'ın yanı sıra bir başka tanrıya daha yalvarıp yakarırsa, Kıyâmet Günü **Rabb'inin katında bunun hesabını mutlaka verecektir! Gerçek şu ki, kâfirler asla kurtuluşa eremeyecekler!**

118. Ey Müslüman! Tüm benliğinle Rabb'ine yönelerek **de ki: “Ey Rabb'im,** günahlarımı **bağışla,** bana **merhamet eyle.** Doğrusu **Sen, merhamet edenlerin en hayırlısısın!”**

24. NUR SÛRESİ

Hicretin altıncı yılında indirilmiştir. Adını 35-40. ayetlerinden almıştır. 64 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Bu mesaj, **bizzat Bizim gönderip** ilâhî bir yasa olarak **yürürlüğe koyduğumuz ve düşünüp öğüt alabilesiniz diye, içerisinde** hikmet dolu **apaçık** ayet**lere yer verdiğimiz bir sûredir.**

O hâlde, ey İslâm toplumunun yöneticileri:

2. Kendi arzusuyla evlilik dışı cinsel ilişkiye girerek **zina eden** ve en az dört şâhitle suçu ispatlanan **kadın ve erkeğin her birine,** caydırıcı bir ceza olarak **yüzer değnek vurun!** Bu ceza bekarlar için geçerlidir. Evli olanların cezası ise Peygamberin uygulamasında görüldüğü üzere, ölümdür. **Eğer Allah'a ve âhiret gününe** gerçekten **inanıyorsanız, onlara duyduğunuz merhamet duygusu, sizi Allah'ın hükmünü uygulamaktan alıkoymasın!** Çünkü bu ceza, fuhşun ve zinanın yaygınlaştığı; sadakat, dürüstlük, fedâkârlık gibi İslâmî değerlerin silinip yok olduğu, ailelerin parçalanarak başıboş nesillerin yetiştiği bir toplumu dünyada ve âhirette bekleyen âkıbetten çok daha hafiftir. Bunun için, zinayı engelleyecek cezaları uygulamaktan çekinmeyin. Fakat bu ceza, kapalı kapılar ardında infâz edilmesin, **inananlardan bir topuluk da,** ceza infaz edilirken orada hazır bulunarak, **suçluların cezalandırılmasına şâhitlik**

etsin. Böylece bu, hem suçu işleyenler, hem de seyredenler üzerinde daha etkili ve caydırıcı olur.

Bu suçu işleyen kişi, içtenlikle tövbe eder ve bir daha da zinaya yaklaşmazsa günahı bağışlanır ve İslâm toplumundaki saygın yerini alır. Zinayı alışkanlık hâline getiren sözde "Müslümanlara" gelince, müminler böyle kişileri kendilerine eş olarak seçmekten titizlikle sakınmalıdırlar, çünkü:

3. Zina eden ve bunu bir hayat tarzı olarak benimseyen **bir erkek, ancak** kendisi gibi **zinâcı yahut** müşrik, **putatapan bir kadınla evlenebilir;** nitekim, **zina eden** ve bunu alışkanlık hâline getiren **bir kadın da, yine ancak** kendisi gibi **zinâcı yahut** müşrik, **putatapan bir erkekle evlenebilir.** Çünkü, gayri meşrû ilişkileri bir hayat tarzı hâline getiren **bu** gibi insanlarla evlenmek, **müminlere yasaklanmıştır.**

4. Bir de; **namuslu kadınları** zinayla **suçlayan, fakat** bu iddiasını ispatlamak üzere **dört şâhit getiremeyen kimselere gelince, onlara** iftiralarının cezası olarak **seksen değnek vurun ve artık onların şâhitliğini asla kabul etmeyin. Çünkü onlar, yoldan çıkmış kimselerdir.**

5. Ancak, işledikleri **bu** günah**ın** hemen **ardından tövbe edip kendilerini düzeltenler** elbette bağışlanacaklardır. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Fakat Allah'ın onları affetmesi, kendilerine verilecek cezayı düşürmez. Çünkü hâkim, suçlunun gerçekten tövbe edip etmediğini ve Allah'ın bu tövbeyi kabul edip etmediğini bilemez. Bu yüzden, zina iftirası atan kişi tövbe ettiğini söylese bile, seksen değnekten kurtulamaz. Ancak daha sonra ortaya koyduğu hayat tarzıyla tövbesini ispat ederse şâhitliği kabul edilebilir.

6. Kendi eşini zinayla **suçlayan, fakat kendisinden başka da şahidi olmayan kimseye gelince,** onun, kendisini aldattığı iddiasıyla eşini veya bir başkasını öldürüp "namusunu temizlemeye" hakkı yoktur. Böyle çirkin bir olayla karşılaşan kişinin, cezayı kendisi infâz etmek yerine, eşini derhal boşaması gerekir. Bunun için, bu suçlamasında **doğru söylediğine dâir Allah'a yemin ederek, dört kere şahitlik etmesi gerekir.**

7. Beşincisinde de, "Eğer yalan söylüyorsam, Allah'ın lâneti benim üzerime olsun!" diyerek en ağır yemini yapar. Bu durumda, kadın suçu kabullenirse, gereken cezaya çarptırılır, fakat itiraz ederse:

8. Eşi tarafından zinayla suçlanan **kadın, kocasının yalan söylediğine dâir Allah'ın huzurunda dört kere yemin eder de,**

9. Beşincisinde, "Eğer kocam doğru söylüyorsa, Allah'ın gazâbı benim üzerime olsun!" derse, ceza almaktan kurtulur. Böylece, ne kadına zina cezası verilir, ne de kocasına iftira cezası. Kadın, suçlamayı reddetmekle birlikte, yemin etmekten de kaçınırsa, suçu kabulleninceye ya da yemin edinceye kadar hapsedilir. Fakat erkek, eşini suçladıktan sonra yeminden kaçınırsa, eşine iftira ettiği için —dördüncü ayette açıklandığı üzere— cezalandırılır. Ancak, her hâlükârda, bu evlilik sona erer ve çiftler, birbirleriyle bir daha asla evlenmemek üzere ayrılırlar. Bu durumda erkek, kadına verdiği evlilik bedeli olan mehri geri alamaz, fakat ona nafaka vermek zorunda da değildir.

İşte Allah, her hak sahibinin hakkını korumak üzere, mükemmel bir hukuk sisteminin temellerini oluşturacak prensipleri size böyle bildiriyor. Çünkü Allah, kullarına karşı çok şefkatli, çok merhametlidir. Bir düşünsenize:

10. Eğer Allah, size karşı böylesine **lütufkâr,** böylesine **merhametli davranmasaydı ve** tövbe edenlerin günahını **bağışlayan ve** sonsuz hikmetiyle en âdil hükümleri veren bir **hakîm olmasaydı** ya da sizi

hikmetsiz hükümlere, hak hukuk tanımayan yönetimlere mahkûm etseydi, hâliniz nice olurdu!

Hicretin altıncı yılında, Medîne çevresindeki güçlü kabîlelerden Mustalık Oğulları Müslümanlara karşı büyük bir savaş hazırlığına girişmiş ve bu amaçla diğer kabîleleri kışkırtmaya başlamışlardı. Durumu haber alan Allah'ın Elçisi, daha atik davranarak düşmanı ansızın bastırıp ağır bir yenilgiye uğrattı. Daha sonra Medîne'ye dönerken, geceleyin bir yerde konakladılar. Sabaha karşı hareket için hazırlıklara başlandığında, bu yolculukta Hz. Peygamberin yanında bulunan hanımı Hz. Aişe, ihtiyacını gidermek üzere konak yerinden uzaklaşmıştı. Dönerken, yolda düşürdüğü gerdanlığını aramak için biraz oyalandı. Çünkü kendisi gelmeden kervanın hareket etmeyeceğini çok iyi biliyordu. Fakat onu hevdecin içinde zanneden görevliler, boş hevdeci deveye yüklemişler ve ordu, şafak sökmeden yola çıkmıştı. Hevdeç, deve üzerine yerleştirilen, etrafı örtülerle kapalı küçük oda şeklinde bir taşıma aracıdır. Hz. Aişe ufak tefek yapılı, zayıf bir kadın olduğu için, görevliler onun hevdecin içinde olmadığını fark edememişlerdi. Kamp yerine dönen Hz. Aişe, kervanın gitmiş olduğunu görünce gözlerine inanamadı. Fakat kısa zamanda yokluğunun anlaşılacağını ve kendisini götürmek üzere görevlilerin geleceğini biliyordu. Böylece, gün doğuncaya kadar orada bekledi. Nihayet, orduyu geriden takip eden Safvan b. Muattal adındaki görevli, —ki Bedir savaşına katılmış, temiz ahlâkı ve dürüstlüğüyle tanınan bir sahabiydi— Hz Aişe'yi bulup yedeğindeki deveyle kervana yetiştirdi. Buraya kadar her şey normal seyrinde gidiyordu. Fakat Peygamberi yıpratmak için fırsat kollayan münâfıklar, bu olayı bahane ederek Hz. Aişe hakkında korkunç bir iftira kampanyası başattılar. Aişe'yi, babası Ebu Bekr'i ve annesi Ümmü Ruman'ı perişan eden, Hz. Peygamberi yüreğinden yaralayan ve İslâm toplumunu neredeyse bir iç savaşın eşiğine getiren bu uğursuz iftira, tam bir ay boyunca Medîne'de çalkalandı durdu. Gerçi müminler, bu çirkin iddiayı hiçbir zaman onaylamadılar; ne var ki, birçokları, bu iftirayı yayan münâfıklara karşı açıkça ve sert bir şekilde tavır da koyamadılar. Müslümanların çetin bir sınavdan geçtiği bu bir aylık sıkıntılı

dönemin ardından, nihâyet ilâhî rahmet kapıları açıldı ve hem Hz. Aişe'nin masumiyetini bildiren, hem de buna benzer iddialar karşısında nasıl davranılması gerektiğini Müslümanlara öğreterek güzel dersler veren aşağıdaki ayetler nazil oldu:

11. O iftirayı ortaya atanlar, sizin içinizdeki münâfıklardan oluşa**n** örgütlü **bir çetedir.** Fakat ey inananlar; **bunu kendiniz için kötülük sanmayın; aksine, bu sizin için hayırlıdır.** Çünkü öncelikle, aranıza sızan münâfıkların maskesi bu olay sayesinde düştü. Ayrıca, Hz. Aişe'nin masumiyeti de ilâhî vahiyle belgelenmiş oldu. Korkmayın, size karşı atılan her iftira, sizin daha da güçlenmenizi ve Allah katında derecenizin yükselmesini sağlayacaktır. Masum insanlara alçakça iftira atan o münâfıklara gelince; **onların her biri, kazandığı günahın cezasını çekecektir; hele** iftirada öncülük ederek **bu işin başını çeken** Abdullah b. Übeyy adındaki münâfıkların reisi **yok mu, işte onun hakkı** cehennemde ebediyen mahkûm edileceği **büyük bir azaptır!**

12. Peki, hiçbir delile dayanmayan **bu** söylentinin sağda solda konuşulduğu**nu işittiğiniz zaman** siz **inanan erkek ve kadınların,** Hz. Aişe gibi tertemiz bir insana karşı **kalplerinde güzel düşünceler beslemeleri ve "Bu düpedüz bir iftiradır!" demeleri gerekmez miydi?** Çünkü suçu ispatlanmadıkça, bütün insanlar masum kabul edilmelidir.

13. Öte yandan, **bu** iftirayı ortaya atanların, iddialarını doğrulamaları **için dört şâhit getirmeleri gerekmez miydi? Madem ki,** değil dört, bir tane dahî **şâhit gösteremiyorlar, öyleyse, Allah katında** belirlenen evrensel ahlâk ve hukuk kurallarına göre, **onlar yalancıların ta kendileridir!**

14. Eğer Allah'ın lütuf ve rahmeti, dünyada da, âhirette de sizi kucaklamış olmasaydı, içine daldığınız bu dedikodular**dan dolayı,**

mutlaka başınıza müthiş bir belâ gelirdi.

15. Çünkü bunu dilinize dolamış, içyüzünü **bilmediğiniz bir konuda ileri geri konuşup duruyordunuz.** Bir iftiranın yayılmasına sebep olmak **Allah katında büyük** bir günah **olduğu hâlde, siz bunu basit ve önemsiz görüyordunuz.** Oysa ki:

16. Bunu işittiğiniz anda, derhal mümine yaraşan tavrı takınmalı ve **"Bu konuda** öyle ileri geri **konuşmak bize yakışmaz; aman Allah'ım, bu gerçekten büyük bir iftiradır!" demeniz gerekmez miydi?**

17. Eğer gerçekten **iman ediyorsanız, Allah böyle bir işe bir daha asla bulaşmamanızı size öğütlüyor!**

18. İşte bunun içindir ki, **Allah size ayetleri**ni **böyle açıkça** ve ayrıntılı olarak **bildiriyor.** Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **bilendir,** her konuda en doğru ve en adâletli hükmü veren bir **hakîmdir.**

19. Bu gibi asılsız iddiaları, söylentileri ve her tür ahlaksızlığı destekleyerek **inananlar arasında** ahlâksızlığın, çirkin davranışların, **fuhşiyatın yayılmasını isteyenlere, hem bu dünyada, hem de âhirette can yakıcı bir azap vardır!** Bu sayılan çirkinliklerin topluma ne büyük zararlar verdiğini ve buna karşı neler yapılması gerektiğini tam olarak sadece **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** Öyleyse, her şeyi bilen Rabb'inize güvenmeli ve O'nun hükümlerini hayata egemen kılmalısınız.

Bu yüzden Allah, sakınmanız gereken her şeyi size bildirerek, mükemmel bir hukuk sisteminin temellerini oluşturacak prensipleri size öğretiyor. Çünkü Allah, kullarına karşı çok şefkatli, çok merhametlidir. Bir düşünsenize:

20. Eğer Allah, engin lütuf ve rahmetiyle sizleri kucaklamasaydı ve kullarına karşı bu kadar **şefkatli,** bu kadar **merhametli olmasaydı**

hâliniz nice olurdu? İşte bunları düşünün de:

21. Ey iman edenler! Allah'ın emirlerini hiçe sayarak, zulüm ve haksızlık peşinde koşan insan ve cinlerin, yani **şeytanın adımlarını izlemeyin! Her kim şeytanın adımlarını izlerse,** şunu iyi bilsin ki, **o** ancak zina, fuhuş, cinsel sapıklık, çıplaklık gibi **çirkinlikleri ve** gerek Kur'an, gerekse sünnet tarafından **çirkin görülen davranışları emreder.** Ve insanoğlu, kendi gücüne, becerisine güvenerek onunla baş edemez. Öyle ki, **eğer Allah'ın lütuf ve rahmeti sizinle olmasaydı, içinizden hiç kimse** tertemiz ve fazîletli bir hayat yaşayamaz, günahlardan ve kötülüklerden **arınamazdı fakat** sonsuz kudret ve merhameti sayesinde **Allah, dilediğini** temiz ve fazîletli hayata yönelterek **arındırmaktadır.** Çünkü bunu yapabilecek ilim, hikmet ve kudrete sahip olan sadece O'dur. Öyleyse, tertemiz bir toplum oluşturarak dünyada ve âhirette mutluluğa ulaşmak istiyorsanız, Allah'ın gösterdiği yolu izlemelisiniz. Unutmayın ki **Allah** her şeyi **işitendir,** kimin temiz ve fazîletli olmayı hak ettiğini en iyi **bilendir.** İşte size, üstün bir erdemlilik örneği:

Münâfıkların Hz. Aişe hakkında yürüttükleri bu iftira kampanyasına, ne yazık ki, birkaç Müslüman da —insanî zaafları nedeniyle— katılmış bulunuyordu. Üstelik bunlardan biri, Hz. Ebu Bekir'in akrabası olan ve onun yardımlarıyla geçimini sağlayan Mistah adında bir Müslümandı. Gerçi Mistah, cehâletinin kurbanı olarak işlediği bu günahtan dolayı içtenlikle tövbe etmiş, cezasını da çekmişti. Fakat Hz. Ebu Bekir, kızı hakkında böyle çirkin bir iftiraya destek veren bu adamın nankörce tutumu karşısında o kadar incinmişti ki, bundan böyle ona asla yardımda bulunmayacağına dâir yemin etmişti. Bunun üzerine, böyle bir davranışın müminlere, hele Hz. Ebu Bekir gibi erdemli kimselere yakışmadığını bildiren aşağıdaki ayet nazil oldu:

22. İçinizdeki erdemli ve varlıklı kimseler, kendilerine karşı nankörce davranmış olsalar bile, **akrabalarına, yoksullara ve Allah yolunda hicret etmiş olanlara** yardım etmeme ve onlara bir daha hiçbir

şey **vermeme konusunda yemin etmesinler;** bilakis, işledikleri günahtan dolayı tövbe eden bu insanlara karşı **affedici ve bağışlayıcı olsunlar;** öyle ya, **Allah'ın da sizi bağışlamasını istemez misiniz?** Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir** ve sizin de böyle tövbekar müminlere karşı merhametli olmanızı ister. Fakat yaptığı kötülüklerde ısrar edenler için bağışlanma söz konusu olamaz:

23. Kötülükten, günahtan **haberi** bile **olmayan** saf, temiz ve **iffetli mümin hanımlara** alçakça **iftira atan** ve günahlarından tövbe etmeyen o münâfık**lara gelince; onlar, dünyada da, âhirette de lânete uğramışlardır ve onların hakkı büyük bir azaptır!** Bunlar, delil yetersizliğinden dolayı dünya azâbından kurtulsalar bile, Hesap Gününde yakayı kurtaramayacaklar:

24. O gün onların dilleri, elleri ve ayakları, işledikleri günahları bir bir itiraf ederek **kendileri aleyhinde şâhitlik edecektir.**

25. İşte o gün Allah, hak ettikleri cezayı onlara tam olarak verecek ve zâlimler, o zaman **anlayacaklar; Allah'ın apaçık** ve mutlak doğrunun, adâletin ve **hakîkatin ta kendisi olduğunu!**

Çünkü onlar, bir Peygamberin hanımına dil uzatabilecek kadar azgınlıkta ileri gittiler. Oysa geçerli kıldığımız hukukî, bireysel ve toplumsal yasalara göre:

26. Kötü kadınlar kötü erkeklere, kötü erkekler de kötü kadınlara yaraşır. Aynı şekilde, **iyi kadınlar iyi erkeklere, iyi erkekler de iyi kadınlara** yaraşır. Peygamber de, Aişe de, Safvan da son derece ahlâklı ve iffetli birer mümindirler. **Bu** tertemiz insa**nlar, o** iftiracı**ların ortaya attığı** asılsız suçlamalar**dan tamamen masumdurlar.** Bu yüzden, Rableri katında **onlar için** hazırlanmış bir **bağışlanma ve cömertçe bahşedilen nîmetler vardır!**

Şimdi de, kötü niyetli insanların eline koz vermemek için uymanız gereken kuralları açıklayalım:

27. Ey inananlar! Başkalarının evlerine, sahiplerinden izin alıp onlara güzelce **selâm vermeden girmeyin! Bu sizin için,** içeriye izinsiz girip ev halkını rahatsız etmekten **çok daha iyidir.** İşte Allah, size bu gibi görgü ve edep kurallarını öğretiyor ki, **belki düşünüp öğüt alırsınız.**

28. Eğer orada kimseyi bulamazsanız, size izin verilmedikçe içeri girmeyin. Şâyet size "Gidin, şu anda müsâit değiliz.**" denirse, geri dönüp gidin. Bu, sizin için en uygun davranış şeklidir.** Sakın bunu gurur meselesi yapıp da, size içtenlikle durumunu arz eden kardeşinize karşı içinizde en ufak bir burukluk, kırgınlık beslemeyin. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi** ve neyi nasıl yapmanız gerektiğini sizden çok daha iyi **bilmektedir.**

29. İçinde oturulmayan, fakat sizin faydalanma hakkınız bulunan câmi, kütüphane, dükkan, gibi halka açık yerlere veya hiç kimse tarafından kullanılmayan terk edilmiş **evlere** izinsiz **girmenizde bir sakınca yoktur.** Unutmayın; **Allah, açığa vurduğunuz ve** içinizde **gizlediğiniz her şeyi bilmektedir.** Öyleyse, hiç kimsenin evine kötü niyetle girmemeli, her şeyi bilen Allah'ın sizi mutlaka hesaba çekeceğini düşünmelisiniz. Öte yandan:

30. İnanan erkeklere söyle: Bakışlarında ölçülü olsun, kadınlara gözlerini dikip bakmasın**lar.** Eşlerinin namusunu korudukları gibi, kendi **iffet ve namuslarını** da aynen öyle **korusunlar. Bu, onlar için en temiz** ve erdemli **davranış şeklidir.** Unutmasınlar ki **Allah, yaptıkları her şeyden haberdardır.**

31. İnanan kadınlara da söyle: Onlar da **bakışlarında ölçülü olsun,** bakılması uygun olmayan yerlere bakmaktan sakınsınlar. Her türlü ahlâksızlıktan, çirkin davranıştan uzak durarak, **iffet ve namuslarını**

korusunlar. Toplum içine çıkarlarken, beşerî münâsebetlerin gereği olarak ve İslâm toplumundaki örf ve âdetlere göre açılmasında sakınca görülmeyen ağız, göz, el, ayak gibi uzuvlar veya elde olmayarak **görünen yerler hariç,** kadınsı câzibe ve **güzelliklerini** mahrem olmayan —yani kendisiyle evlenmeleri ebediyen haram olmayan— kimselere **göstermesinler. Bir de,** başlarına alacakları **örtülerini,** saçları, kulakları, boynu, gerdanlığı ve göğsü örtecek biçimde **yakalarının üzerinden salıversinler.** Ayrıca, vücut hatlarını tamamen kapatan dış kıyafetlerini üzerlerine örtsünler (*33. Ahzap: 59*). Gerek giyim kuşamlarında, gerek söz ve davranışlarında, mümin bir hanıma yaraşan ağırbaşlı ve edepli bir tavır takınsınlar.

Kadınlar her türlü kadınsı **güzelliklerini** ve süslerini **ancak kocalarına** gösterebilirler. Saçları, kolları, ayak bilekleri... gibi ikinci dereceden süslerini ise,

Babalarına, dedelerine, amcalarına, dayılarına, damatlarına,

Kocalarının babalarına ve dedelerine,

Öz oğullarına, torunlarına ve **kocalarının** başka bir kadından olan **oğullarına,**

Öz veya üvey **kardeşlerine,**

Öz veya üvey **yeğenlerine,**

Ayrıca, süt emzirme sebebiyle mahrem olan süt kardeşi, süt babası, süt oğlu, süt yeğeni, süt amcası, süt dayısı gibi akrabalarına,

Temiz ve güvenilir **kadın** arkadaş**larına,**

Sahip oldukları köle ve cariyelere,

Kadınlara ilgi duymayacak derecede yaşlanmış ola**n erkek hizmetçilere,**

Ve kadınların mahrem yerlerinin henüz farkında olmayan erkek çocuklara gösterebilirler.

Bir de, gizledikleri güzelliklerini belli edecek şekilde ayaklarını yere **vur**arak kırıta kırıta yürümesin, tahrik edici davranışlarda bulun**masınlar.**

İşte bu kurallara uyduğunuz takdirde, temiz ve huzurlu bir toplum oluşturabilirsiniz. Fakat ne kadar titiz davransanız da, ufak tefek kusurlarınız, hatâlarınız olacaktır. Bunun için:

Ey inananlar, hepiniz kötülüklerden, günahlardan **tövbe edip topluca Allah'a yönelin ki,** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erebilesiniz.**

Günahlardan arınmış temiz ve sağlıklı bir toplum oluşturabilmek için yerine getirmeniz gereken önemli bir görev daha var:

32. Ey İslâm toplumunun yöneticileri, aile reisleri, mahalle büyükleri! **İçinizden evli olmayan** evlilik çağında dul veya bekar bütün hür Müslüman**ları ve** evlilik hayatının sorumluluklarını yerine getirebilecek fikri ve ahlâkî **olgunluğa ulaşmış köle ve cariyelerinizi evlendirin. Eğer onlar fakir** oldukları gerekçesiyle yuva kurmaktan çekiniyor **iseler,** korkmasınlar, çünkü **Allah lütuf ve bereketi sayesinde, onları hiç kimseye muhtaç etmeyecektir.** Unutmayın ki **Allah,** kudret ve merhametiyle **sınırsızdır,** her şeyi **bilmektedir.**

33. Bütün bunlara rağmen, yine de **evlenmeye imkân bulamayanlar, Allah kendilerine lütfedip bu imkânı sağlayıncaya kadar iffetli davransınlar.**

Ey Müslümanlar ve ey köle sahipleri! **Köle ve cariyelerinizden, ödeyecekleri bir miktar mal karşılığında özgürlüğüne kavuşmak isteyenler olursa, —eğer** bunun için **gerekli olgunluğa ulaştıkları kanısına varırsanız— onların bu isteklerini geri çevirmeyin.** İslâm toplumunun yöneticileri, bir kölenin bu şekilde özgürlüğe kavuşmasına karar vermişse, köle sahibinin bunu kabul etmeme hakkı yoktur. **Ayrıca,** bu amaçla **Allah'ın size bahşetmiş olduğu mallardan bir kısmını onlara verin.**

Bir de, sakın şu dünya hayatının gelip geçici **malına mülküne tamah edip de,** İslâm öncesindeki kâfirlerin ve Müslüman görünümündeki münafıkların yaptığı gibi, **cariyelerinizi fuhuş yapmaya zorlamayın; hele hele, onlar iffetli ve namuslu yaşamak istiyorlarsa!** Elbette cariyelerin de fuhuş yapmaları haramdır ve eğer bir cariye, efendisinden habersiz, kendi isteğiyle bunu yaparsa yalnızca kendisi cezalandırılır. **Fakat her kim onları** bu işe **zorlarsa,** unutmayın ki **Allah, böyle bir zorlamaya maruz kaldıktan sonra da,** bu zavallı ve çaresiz kadınlara karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Fakat onları bu yola düşürenler kesinlikle cezalandırılmalıdır. Ayrıca, fuhşa zorladıkları cariyeler ellerinden alınarak, özgürlüğüne kavuşturulmalıdır.

34. Doğrusu Biz, size muhtaç olduğunuz inanç, ahlâk ve temel hukuk prensiplerini **açıklayan ayetler, sizden önce gelip geçen** toplumların yaşadığı nîmet ve felâket**lerden** ibret verici **örnek**ler **ve** kötülükten **sakınan kimseler için** hikmet dolu **öğüt** ve uyarılar **gönderdik.**

35. Çünkü **Allah,** var olan her şeye varlığını armağan eden, her birini kendi yaratılışındaki hikmete uygun niteliklerle donatan, hedefini ve yolunu göstererek onları dâimâ iyiye, güzele yönlendiren; gönderdiği mesajlarla gönülleri aydınlatan, duygu ve düşünceleri arındıran ve böylece, tüm kâinâta nuruyla tecellî edip varlığa anlam ve değer kazandıran mutlak hakikattir, yani **göklerin ve yerin nurudur. O'nun** varlığa yansıyan en parlak **nuru**

olan bu Kur'an, **tıpkı** rüzgar ve yağmurdan korunmuş sapasağlam **bir siper içindeki kandile benzer. Kandil, camdan bir fânus içindedir. O fânus ki, inci** gibi parıldayan **bir yıldızdır sanki.** Bu kandil, hayır ve bereketin sembolü olan **kutlu bir bitkiden, zeytinden** elde edilen saf ve doğal zeytinyağıyla, yani ilâhî bir yakıtla **tutuşturulmuştur ki, ne doğulu** Hint mistizminden kaynaklanmıştır, **ne de batılı** Yunan felsefesinden. Bu nur, herhangi bir coğrafyanın, kültürün ve medeniyetin ürünü değildir; aksine, tüm zamanları ve mekânları kucaklayan ilâhî-evrensel bir mesajdır. **Ve o kandilin yağı** o kadar berrak, o kadar parlaktır ki, **neredeyse hiç ateş değmese bile** kendiliğinden **ışık verecek!** Öyle ki, iç içe dâireler şeklinde kat kat ışık demetleri; **nur üstüne nur!** İşte Kur'an, böylesine parlak, böylesine aydınlatıcı bir kitaptır. Ne var ki, bütün gözler bu aydınlıktan istifâde edemiyor, çünkü:

Allah, yalnızca hakîkate ulaşmak **isteyen kimseleri kendi nuruna eriştirir;** işte bunun içindir ki **Allah, insanlara** böyle canlı **örnekler vermektedir.** Çünkü **Allah, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

36. İşte bu nur, **Allah'ın** maddî ve mânevî olarak **yükseltilmesine ve içinde adının anılmasına izin verdiği** câmilerde ve Kur'an okunan **evlerde** ışıl ışıl parlamakta**dır.** Çünkü **orada, gece gündüz O'nun sınırsız kudret ve yüceliğini zikred**ip gündeme getir**en yiğitler vardır.** Öyle yiğitler ki:

37. Ne geçimlerini kazanmak için yaptıkları **bir ticaret, ne de alım satım** gibi dünyevî kazanç getiren başka bir meşguliyet, **onları Allah'ı anmaktan, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekâtı vermekten alıkoymaz;** çünkü **onlar, gönüllerin ve gözlerin** dehşetten **allak bullak olacağı Günden korkarlar.**

38. Ve bu bilinçle Rablerine kulluk ederler; **ki Allah onları, yaptıklarının en güzeliyle ödüllendirsin ve** sonsuz **lütuf ve bereketi sayesinde, onlara** hak ettiklerinden **daha fazlasını ihsan etsin.** Öyle ya, **Allah, dilediğine sınırsız nîmetler bahşeder.** İşte, müminler böyle ilâhî nurlarla aydınlanırken:

39. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince; onların** bu dünyada güzel ve çekici zannederek **yaptıkları işler, tıpkı çölde** görülen **bir seraba benzer.** Şöyle ki; uzun süre **susuz kalan kişi,** uzaktan parıldayan kumları yerden fışkıran **su zanneder** ve sevinçle oraya doğru koşar. **Fakat yanına iyice yaklaşınca, orada** su nâmına **hiçbir şey bulamaz;** bunun yerine, her zaman her yerde hazır ve nâzır olan **Allah'ı yanı başında hisseder ve Allah, onun hesabını** oracıkta derhal ve **eksiksiz görüverir.** Gerçekten **Allah, hesabı çabuk görendir.**

40. Yâhut onların duygu, düşünce ve davranışları, **derin bir denizin altındaki** zifiri **karanlıklar gibidir ki, peş peşe gelen** azgın **dalgalar denizi** dört bir yandan **sarıp kuşatıyor; üstlerinde de** kapkara **bulutlar var:** Körlemesine geçen bir hayat, ruhsal bunalımlar, toplumsal çalkantılar ve **üst üste yığılmış karanlıklar! Öyle ki,** zavallı adam **elini çıkarsa, neredeyse onu bile göremez!** Çünkü Allah, ışıktan yüz çevirdiği için onun gözünü kör etmiştir. Evet, **Allah'ın aydınlık vermediği kimseye, hiçbir şekilde ışık** bulma ihtimali **yoktur!** İşte bu yüzden, o inatçı kâfirler hakîkati kabul etmiyorlar! Oysa her yanda, Allah'ın kudret ve merhametini gözler önüne seren o kadar mûcize var ki:

41. Göklerde ve yerdeki bütün varlıkların; örneğin, gökyüzünde **saf tutup kanat çırparak uçan kuşların, Allah'ın** sınırsız kudret ve **yüceliğini** haykırarak **andığını görmüyor musun?** Bütün evrenin tesbih sedalarıyla nasıl çın çın öttüğünü duymuyor musun? Bak, **her biri nasıl duâ edeceğini ve O'nun yüceliğini nasıl dile getireceğini** ne de

güzel **öğrenmiş! Allah, onların yaptıkları her şeyi** en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

42. Çünkü **göklerin ve yerin mutlak egemenliği Allah'ın elindedir ve dönüş de ancak O'nadır.**

43. Ve yine **görmüyor musun ki, Allah,** havadan daha ağır olan **bulutları** emrindeki rüzgarlarla nasıl dilediği yere **sürüklüyor, sonra onları birbirine kaynaştırıyor, derken birbiri üzerine yığıp istifliyor ve bir de bakıyorsun ki, bulutların bağrından yağmurlar boşanmakta?**

Ve yine görmüyor musun ki Allah, **gökteki dağ** gibi yığılmış bulut**lardan** ölçülü ve kontrollü olarak **dolu indiriyor da, onunla dilediğini vururken, dilediğini ondan uzak tutuyor?** Ve gökten dolu yağarken, ona eşlik eden gök gürlemesi ve şimşeklerle muhteşem bir manzara ortaya çıkıyor; öyle ki, bulutlar arasında çakan **şimşeklerin parıltısı, neredeyse gözleri kör edecek!**

44. Gece ile gündüzü şaşmaz bir düzen içerisinde **birbiri ardınca getiren, Allah'tır. Hiç kuşkusuz bunda,** gönül gözüyle hakîkati **görebilenler için** Allah'ın muhteşem sanat ve kudretini ortaya koyan nice deliller, **nice ibretler vardır.**

45. Allah, bütün canlıları sudan yaratmıştır; bunlardan kimi karnı üzerinde sürünür, kimi iki ayağı, kimi de dört ayağı üzerinde yürür. Bakın; **Allah, dilediğini** dilediği şekilde **yaratıyor.** Hiç kuşkusuz, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

46. İşte Biz, ey insanlar, hakîkati **açıkça ortaya koyan ayetler gönderdik.** Fakat yine de haktan yüz çevirenler var. Fakat **Allah,** yalnızca güzele, doğruya yönelmek **isteyenleri doğru yola iletir.** Basit dünyevî menfaatleriyle uyuşmadığı için hakîkati reddedenlere gelince:

47. Onlar inananlarla karşılaştıkları zaman, **"Biz de Allah'a ve Elçisine iman ediyor,** Allah'ın hükümlerine yürekten **itaat ediyoruz!" derler fakat içlerinden bir kısmı, bütün bunlardan sonra yine de** verdikleri sözden döner, ilk fırsatta itaatten **yüz çevirirler.** Çünkü **onlar,** gerçekte hiçbir zaman **inanmış değiller.** Öyle ki:

48. Onlar, anlaşmazlığa düştükleri konularda **aralarında** adâletle **hükmetmesi için Allah'**ın kitabın**a ve** bu kitabın uygulayıcısı olarak O'nun **Elçisine çağırıldıkları zaman, içlerinden bir kısmı derhal yüz çevirir.** Çünkü Kur'an'ın istediği hayat tarzının, istedikleri gibi yaşamalarına engel olacağını çok iyi bilirler.

49. Fakat hak ve adâlet **kendilerinden yana olunca, onu seve seve kabul ederler.**

50. Bunların kalplerinde bir vicdan bozukluğu, bir **hastalık mı var? Yoksa** Kur'an'ın Allah sözü olduğundan **şüphe mi duyuyorlar? Yoksa Allah'ın ve Elçisinin kendilerine haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, aslında haksızlık edenler, bizzat kendileridir.** Allah'ın en âdil hükmü vereceğini pekâlâ bilir, ama işlerine gelmediği için onu kabul etmezler.

51. Oysa gerçek **inananlar, aralarında** Kur'an ve Peygamber **hakem olsun diye Allah'a ve Elçisine çağrıldıkları zaman, ancak ve ancak "İşittik ve itaat ettik!" diye cevap verirler. İşte kurtuluşa erecek olanlar, yalnızca bunlardır.** Diğer bir deyişle:

52. Her kim Allah'a ve Elçisine itaat eder, Allah'a saygıyla bağlanır ve O'na karşı gelmekten titizlikle **sakınırsa, işte** en büyük mutluluk ve **başarıyı elde edecek olanlar bunlardır.**

53. İkiyüzlülere gelince; hem Kur'an'dan yüz çevirirler, hem de büyük bir pişkinlikle, **eğer kendilerine emredersen** sizinle birlikte savaşa

çıkacaklarına dâir var güçleriyle Allah adına yemin ederler. Onlara **de ki: "**Boşuna **yemin etmeyin!** Çünkü davranışlarınız, bu iddianızda hiç de samîmî olmadığınızı açıkça gösteriyor. Şu hâlde sizin yapmanız gereken, yaldızlı sözlerle göz boyamak değil, Allah'ın hükümlerine içtenlikle ve **güzelce itaat etmektir. Hiç kuşkusuz Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdârdır."**

54. Ey Müslüman! Müslüman olduğunu iddia eden, ama Kur'an'ın ve sünnetin hükümlerinden yüz çeviren bu insanlara **de ki: "Allah'a itaat edin ve Elçisine itaat edin!** Allah'ın Kitabına ve bu Kitabın pratik hayata uygulanmasında mükemmel bir örnek olan Peygamberin sünnetine sımsıkı sarılın!**"**

Ey münâfıklar! **Eğer** Elçinin bu çağrısından **yüz çevirecek olursanız,** şunu iyi bilin ki, **o ancak, kendi üzerine düşen** tebliğ görevin**i yapmakla yükümlüdür; siz de kendi üzerinize düşen** itaat**i yerine getirmekle yükümlüsünüz! Eğer** kibir, bencillik, inatçılık engellerini aşarak **ona itaat ederseniz, doğru yolu bulmuş olursunuz fakat** yüz çevirirseniz, İslâm'dan uzaklaşmakla sadece kendinize zarar vermiş olursunuz. Zira **Elçinin görevi** sizi zorla Müslüman yapmak değil, **ancak** Allah'ın emirlerini size **açıkça tebliğ etmektir.** Bu tebliğe kulak verdiğiniz takdirde, sadece ahirette değil, dünyada da kazanan siz olacaksınız:

55. Ey insanlar! **Allah, içinizden iman eden ve** bu imanın gereği olarak **dürüst ve erdemli davranışlar ortaya koyanlara söz vermiştir: Onlardan önce gelip geçen** dürüst ve erdemli millet**leri egemen kıldığı gibi, onları da yeryüzünde egemen kılacak, onlar için beğendiği inanç sistemini** ve bu inanca bağlı hayat tarzını hem gönüllerde, hem de yeryüzünde **sapasağlam yerleştirecek ve yaşadıkları** sıkıntıların, **korkuların ardından onları güvenlik ve esenliğe kavuşturacaktır.** Onlar ki, **yalnızca Bana kulluk eder,** hiç

kimseyi ve **hiçbir şeyi Bana ortak koşmazlar. Bütün bunlardan sonra, her kim inkâra saplanacak olursa, kesinlikle yoldan çıkmış demektir.**

56. O hâlde, beş vakit **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, onu dikkatle ve özenle, mümkün mertebe cemaatle birlikte **kılın,** refah ve zenginliği toplumun tüm katmanlarına yaymak üzere **zekâtı verin ve** Kur'an'ın pratik hayata uygulanmasında mükemmel bir örnek olan **Peygambere itaat edin ki,** ilâhî lütuf ve **merhamete lâyık olabilesiniz.**

57. Ey hak yolunun yolcusu! **Sakın inkârcıların, yeryüzünde** Allah'ı **âciz bırak**ıp hak ettikleri cezadan kurtul**acaklarını sanma!** Çünkü **onların varacağı yer ateştir; ne kötü bir son!**

Gelelim, aile bireyleri arasında uyulması gereken kurallara:

58. Ey inananlar! Sahip olduğunuz köle ve cariyeler, yanınızda bulunan bakıcılar, hizmetçiler **ve henüz ergenlik çağına ulaşmamış olan** çocuk**larınız,** izninizi almadan da evinize girebilirler. Ancak onlar odanıza girmeden önce, **şu üç vakitte** kapıyı vurup **sizden izin istesinler: Sabah namazından önce, öğle sıcağında elbisenizi çıkar**ıp yatağınıza uzan**dığınız zaman ve yatsı namazından sonra.** Çünkü bu vakitler, uygunsuz bir durumda bulunabileceğiniz ve **sizin** özel hayatınız **için** ayrılmış **üç mahrem vakittir.** Bunun için, çocuklara ve hizmetçilere, bu üç vakitte yanınıza girerken izin istemeleri gerektiğini öğretmelisiniz. Bu, çocukların ruhsal gelişimi ve kişiliklerinin oluşması açısından da çok önemlidir. **Bu vakitlerin dışında** yanınıza izinsiz girerlerse, **size de, onlara da günah yoktur.** Çünkü onlar, sürekli **yanınıza girip çıkarlar ve** hayatın doğal akışı içerisinde, **birbirinizle içli dışlı olmak durumundasınız.**

İşte Allah, ayetleri size böyle açık ve net olarak bildirmektedir. Çünkü **Allah,** her şeyin en doğrusunu **bilendir,** her konuda en âdil hükmü veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapan bir **hakîmdir.**

59. Çocuklarınız **ergenlik çağına ulaştığında, kendilerinden önceki** diğer yetişkin**ler** birinin odasına girerken **nasıl izin istiyorlarsa,** onlar da sizin yanınıza girmeden önce —sadece üç vakitte değil, her zaman — **izin istesinler.**

İşte Allah, yol gösterici **mesajlarını size böyle açıklamaktadır.** Hiç kuşkusuz **Allah,** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

60. Artık evlenme çağları geçtiği için **evlenme ümidi kalmamış** ve hayızdan, çocuktan kesilmiş, cinsel arzu duymayacak kadar **yaşlı kadınların,** doğal câzibe ve **güzelliklerini** kasden **teşhir etmemeleri şartıyla,** ev dışında giymeleri gereken **elbiselerini üzerlerine almamalarında bir sakınca yoktur.** Bununla birlikte, bundan mümkün mertebe **sakınmaları, kendileri için daha iyidir.** Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **işitmekte,** her şeyi **bilmektedir.**

61. Ey iman edenler! Bir başkasının evinde yeme içme konusunda **köre, topala, hastaya** ve bunun gibi ihtiyaç sahiplerine **sorumluluk yoktur.** Böyle muhtaç kimselere yeme, içme, barınma ve benzeri ihtiyaçları konusunda kolaylık gösterilmelidir. Onlar, açlıklarını gidermek için diledikleri yerde —sınırı aşmayacak şekilde— yemek yiyebilirler. Bir ailenin bireyleri gibi kardeşlik bağlarıyla birbirlerine kenetlenmiş olan İslâm toplumu, onlara bu ayrıcalığı tanımak zorundadır. **Ayrıca, gerek kendi evlerinizde, gerekse** eşlerinizin, çocuklarınızın, **babalarınızın, annelerinizin, erkek veya kız kardeşlerinizin, amcalarınızın, halalarınızın, dayılarınızın, teyzelerinizin evlerinde ve** korumanız için **anahtarları size emânet edilmiş olan evlerde** arkadaşlarınız **ve** samîmî aile **dostlarınızın evlerinde yiyip içmenizde hiçbir sakınca yoktur.** Misafirlerinizle

birlikte veya ayrı ayrı yemek yemenizde de bir sakınca yoktur. Her sofraya mutlaka misafir çağırmak zorunda değilsiniz. **Bir de, evlere girerken Allah katından bolluk, bereket, sağlık ve esenlik dileğiyle birbirinize** güzelce **selâm verin.**

Allah, ayetlerini size böyle açık ve net olarak bildiriyor ki, aklınızı kullanıp bu temel prensipler çerçevesinde yaşay**asınız.** İşte, böyle bir toplumu oluşturabilmek için uymanız gereken önemli bir kural:

62. Gerçek **müminler, ancak şu kimselerdir ki; Allah'a ve Elçisine** yürekten **inanırlar; toplumu ilgilendiren önemli bir mesele**yi görüşmek **için Elçi** veya Elçinin izinden giden İslâm âlimleri ve Müslüman yöneticiler **ile bir araya geldiklerinde, ondan izin almadan** gizlice **çekip gitmezler.** Böyle acil bir işleri olduğu zaman toplantıyı terk etmek için **senden izin isteyenler, Allah'a ve Elçisine** gerçekten **inanmış olanlardır. O hâlde,** ey İslâm toplumunun önderi, bu kimseler **bazı** önemli **işleri**ni görmek **için senden izin istedikleri zaman, içlerinden uygun gördüklerine** gitmeleri için **izin ver ve onlar** oradaki hayır ve bereketten mahrum kaldıkları **için Allah'tan bağışlanma dile. Hiç kuşkusuz Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

63. Öyleyse, ey iman edenler! **Elçinin** veya İslâm toplumunun meşrû liderinin **size yaptığı çağrıyı, birbirinize yaptığınız** sıradan **çağrılarla bir tutmayın.** Çünkü onların çağrısına uymak ve onlar izin vermedikçe toplantıyı terk etmemek, imanın gereğidir. Nitekim **Allah, birbirlerini siper ederek gizlice aranızdan sıvışıp giden** o ikiyüzlü**leri elbette bilmektedir** ve cezalarını verecektir. **Öyleyse, O'nun emrine aykırı davrananlar, başlarına,** bu dünyada yenilgi, zillet, esaret, perişanlık gibi **bir belânın ya da** âhirette **can yakıcı bir azâbın gelmesinden korksunlar!**

64. Çünkü; göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır! O, **sizin içinde bulunduğunuz durumu** ve bütün duygu, düşünce ve davranışlarınızı **gâyet iyi bilmektedir.** İnsanlar hesaba çekilmek üzere **O'nun huzuruna çıkarıldıkları Gün,** dünyadayken **yapıp ettikleri her şeyi onlara** bir bir **haber verecektir.** Çünkü **Allah, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

25. FURKÂN SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Yasin sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayette geçen "Furkân: Doğru ile yanlışı, hak ile bâtılı birbirinden ayıran, fark ettiren ilâhî ölçü" kelimesinden almıştır. 77 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Bütün insanlığa bir uyarı olsun diye, kuluna Furkân'ı, yani hak ile batıl arasındaki farkı açıkça ortaya koyan ve neyin doğru neyin yanlış olduğunu insana fark ettiren en mükemmel ölçüyü, Kur'an'ı **gönderen** Allah, gerçekten **ne yüce, ne mübarektir!**

2. O Allah **ki, göklerin ve yerin hükümranlığı O'na aittir; asla bir çocuk edinmemiştir; kudret ve egemenliğinde herhangi bir eşi ve ortağı yoktur; her şeyi yaratan ve** evrene yerleştirdiği yasalar çerçevesinde, her şeyi **mükemmel bir ölçü ve dengeye göre düzenleyen O'dur!** Hal böyleyken:

3. İnkarcılar, **Allah'ın yanı sıra,** hükmüne boyun eğdikleri birtakım **ilâhlar ediniyorlar! Hiçbir şey yaratamayan,** tam tersine **kendileri yaratılmış olan, kendilerine bile herhangi bir zarar veya fayda verebilecek güce sahip olmayan ve ne ölüme, ne hayata, ne de yeniden dirilişe hükmedemeyen** düzmece ilâhlara kulluk ediyorlar!

4. İşte bu yüzdendir ki, hakîkati **inkâr edenler, "Bu** Kur'an, Muhammed'in kendi kafasından **uydurduğu bir yalandan başka bir şey değildir ve başka bir topluluk da ona bu işte yardım etmiştir.** Çünkü Muhammed'in, geçmiş kavimler, Peygamber kıssaları, kıyâmet, âhiret, evrenin ve insanın yaratılışı ve benzeri konularda bu kadar kapsamlı ve isabetli bilgiler verebileceğini, hayranlık verici hikmet ve öğütlerle dolu böyle mükemmel bir kitap hazırlayabileceğini akıl kabul etmez. Demek ki ona bu kitabı, hitâbet ve belâgat konusunda hiç kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği ilim ve hikmet sahibi bir kudret öğretiyor ki, bu da olsa olsa, İncil ve Tevrat hakkında bir şeyler bilen bazı kölelerimiz yâhut kim olduklarını bilemediğimiz esrarengiz bir topluluktur.**"** **diyorlar.** Aslında bu sözleriyle, Kur'an'ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ediyor, ama kibir ve inatçılıkları yüzünden hakikati kabullenmek istemiyorlar. **Böylece,** açıkça **zulüm ve haksızlık yapıyor,** gerçeği çarpıtarak bile bile **yalan söylüyorlar.**

5. Ve insafsızca iftiraya devam ederek, **"Bu** Kur'an**, önceki** millet**lerin** efsânelerinden, **masallarından başka bir şey değildir;** Muhammed, —kendisi okuma yazma bilmediği için— **onu** başkalarına **yazdırmış;** bu hikâyeler, **gece gündüz ona okunup duruyor.** Bu yüzden hepsini ezberden okuyabiliyor!**" diyorlar.**

6. Ey Müslüman, onlara **de ki: "Onu** Muhammed veya bir başkası uydurmuş değil, tam tersine, **göklerin ve yerin bütün gizliliklerini bilen** Allah **göndermiştir!** Ve samimi bir yaklaşımla Kur'an'ı incelediğiniz zaman, siz de bunu açıkça göreceksiniz. Öyleyse, kibir ve inâdı bırakın da, gelin Rabb'inizin merhametine sığının! Tövbe etmek için hâlâ geç kalmış sayılmazsınız. Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir."**

7. Bu tür iftiralarla bir yere varamayacaklarını anlayınca, **"Bu nasıl Peygamber ki!" diyorlar, "**Sıradan ölümlüler gibi **yiyip içiyor,** basit

insanlar gibi ihtiyacını sağlamak için **sokaklarda, çarşılarda gezip dolaşıyor!** O gerçekten Peygamber olsaydı, **ona** Allah tarafından, gözlerimizle görebileceğimiz **bir melek gönderilmeli ve onunla birlikte** bizi **uyarmalı değil miydi?"**

8. "Ya da ona gökten **hazineler indirilmeli; yâhut** hiç çalışıp yorulmadan meyvelerini **yiyeceği** mûcizevî **bir bahçesi olmalı değil miydi?"**

Allah'ın nurunu söndürmek için ne yapacaklarını şaşıran bu **zâlimler,** önceki bütün iddialarını çürütecek bir başka iftira ortaya atarak, Kur'an'dan etkilenen insanlara, **"Siz ancak** küstahlığı nedeniyle ilâhlarımızın lânetine uğrayan **büyülenmiş bir adamın peşinden gidiyorsunuz!" diyorlar.** Sana "büyülenmiş" diyorlar; çünkü okuduğun Kur'an'dan etkileniyor, bu sözlerin beşer kaynaklı olmadığını, olamayacağını hissediyorlar. Ne var ki, kibir ve inatçılıkları onları imandan alıkoyuyor.

9. Ey Muhammed! **Bak;** zâlimler, gerçeği çarpıtmak için **senin hakkında** kimi zaman büyücü, kimi zaman büyülenmiş, bazan zeki bir düzenbaz, bazan deli, bazan da şâir diyerek **nasıl** saçma ve anlamsız **örnekler getirdiler de** doğru yoldan iyice **saptılar;** bu gidişle, **bir daha da doğru yola gelemezler!**

Demek inkârcılar, mûcizevî bir bahçen olmadığı için sana iman etmiyorlar, öyle mi?

10. Dilediği anda sana bunlardan çok daha hayırlısını, yani **içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerini verebilecek ve senin için köşkler, saraylar kurabilecek** kudrete sahip **olan** Allah, gerçekten **ne yüce, ne mübarektir!**

11. Kâfirlerin bunca itirazlarının arkasında yatan gerçek sebep şudur: **Aslında onlar, kıyâmeti** ve ölümden sonraki hayatı **inkâr ediyorlar.**

Oysa biz, kıyâmeti inkâr edenler için çılgın bir ateş hazırladık. Öyle ki:

12. Ateş onları ta uzaktan görür görmez, zâlimler **onun öfke dolu kükremesini ve** harıl harıl yanarken çıkardığı o korkunç **uğultuyu duyacak** ve korku, pişmanlık ve dehşet içerisinde, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlayacak**lar.**

13. Ve orada, elleri boyunlarına **zincirlerle kelepçelenmiş bir hâlde cehennemin daracık bir yerine atıldıkları zaman, işte o anda** tek çâre olarak **ölümü çağıracak** ve "Yetiş ey ölüm, kurtar bizi bu azaptan!" diye yalvarıp yakaracak**lar.**

14. Bunun üzerine azap melekleri onlara, **"Bugün bir kerecik ölmeyi değil, defalarca ölmeyi isteyin!** Çünkü bu azap hiçbir zaman bitmeyecek, yanıp kavrulan vücudunuz her defasında yeniden yaratılacak ve artık ölmek isteseniz de ölemeyeceksiniz!**"** diyecekler.

15. O hâlde, ey Müslüman! Bu felâkete doğru adım adım yaklaşmakta olan bütün kâfirlere **de ki: "**Şimdi söyleyin bakalım, **bu** korkunç son **mu daha iyidir, yoksa** kötülüklerden titizlikle **sakınan kimselere bir mükâfât ve yerleşme yurdu olarak söz verilen sonsuz cennet** nîmetleri **mi?"** Öyle bir cennet ki:

16. Onlar için orada diledikleri her şey vardır ve onlar, sonsuza dek orada yaşayacaklar. Bu, bizzat **Rabb'inin taahhüt ettiği** ve yerine getirilmesi **istenen bir sözdür.** İnkârcılara gelince:

17. O gün Rabb'in **onları ve Allah'tan başka kulluk ettikleri** melek, Peygamber gibi **kimseleri bir araya toplayacak ve** o ilâhlaştırılan kişilere **soracak: "Siz mi benim** bu **kullarımı sapıklığa sürüklediniz; yoksa onların kendileri mi yoldan çıktılar?"**

18. Onlar, “Sen her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzaksın, **yüceler yücesisin** ya Rab**!” diye** cevap vere**cekler, “Senden başka** hükmüne boyun eğilecek otoriteler, sığınılacak **dostlar edinmek bize asla yaraşmaz!** Dolayısıyla, insanlardan bize kulluk etmelerini istememiz de asla olacak şey değildir! Biz onları kesinlikle saptırmadık! **Sen onlara ve atalarına türlü nîmetler bahşetmiştin fakat onlar,** bu nîmetlere şükredip sana kulluk edecekleri yerde, senin öğüt ve uyarılarını dile getiren Kitabını, yani **Zikri** hayatın dışına itip tamamen **unuttular ve böylece, cezayı hak eden bir toplum hâline geldiler.”**

19. Bunun üzerine Allah kâfirlere seslenerek, “İşte görüyorsunuz ya!” diyecek, **“**Tanrı yerine koyduğunuz bu varlıklar, ileri sürdüğünüz bütün **iddialarınızın yalan olduğunu ortaya koydular! Artık ne** başınıza gelecek azâbı geri **çevirebilirsiniz, ne de** kendinize **bir yardım**cı **bulabilirsiniz!** Çünkü **içinizden her kim** böyle bir **zulüm işlemişse, ona büyük bir azap tattıracağız!”**

İşte kâfirlerin tanrılaştırdığı kimseler, onları Kıyâmet Gününde böyle reddedecek. Fakat yine de, Peygamberlerde olağanüstü özellikler arayanlar var. Oysa ki:

20. Ey Muhammed! **Senden önce göndermiş olduğumuz bütün Peygamberler,** tıpkı senin gibi **yiyip içen ve çarşı pazarda dolaşan** ölümlü **kimselerdi.** Gerçi dileseydik, melekleri de elçi olarak gönderebilirdik. Fakat **Biz,** kulluk ve ibâdet konusunda **sabır** ve sebat **gösterebilecek misiniz diye,** iyilerle kötüleri karşı karşıya getirerek **sizin bir kısmınızı diğerleriyle** böyle **imtihân ediyoruz.** O hâlde, ey hak yolunun yolcusu! Bu dünyada karşılaştığın zorluklar seni yıldırmasın! Bıkıp usanmadan Allah yolunda mücâdeleye devam et! Unutma ki, **Rabb’in** her şeyi **görmektedir.** Dolayısıyla, O’nun yolunda gösterdiğin samîmiyet ve bağlılığın mükâfâtını sana tam olarak verecek, zâlimleri de hak ettikleri cezaya çarptıracaktır.

21. Hal böyleyken, Hesap Gününde **huzurumuza çıkarılacakları gerçeğini inkâr eden** o kâfir**ler,** imtihân hikmetini göz ardı ederek ve göklerde ve yerde Allah'ın varlığını, rab ve ilah olarak birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren sayısız varlıkları görmezlikten gelerek, **"**Eğer bizim ille de inanmamız isteniyorsa, **bize neden** uyarıcı **melekler gönderilmiyor; yâhut** neden **Rabb'imizi** gözlerimizle **görmüyoruz?" diyorlar. Doğrusu onlar,** sıradan bir kul olmayı içlerine sindiremeyerek **içten içe kibirleniyor,** her biri birer Peygamber makâmına yükselmedikçe iman etmeyeceklerini îmâ ederek **büyük bir küstahlıkta bulunuyorlardı.** Gerçi istedikleri olacak ve günün birinde elbette melekleri karşılarında bulacaklar, fakat:

22. Melekleri gördükleri gün, işte o gün, suçlulara hiç de sevindirici haberler verilmeyecek! Tam tersine melekler, **"**Artık sevinç ve mutluluk **yasak** size, **yasak!" diyecekler.** Yaptıkları sözde iyilikler de —doğru bir inanç ve samimiyet ürünü olmadığı için— onları kurtaramayacak:

23. Biz, yaptıkları her işin önüne geçmiş, hepsini toz duman etmişizdir!

İman edip salih amel işleyenlere gelince:

24. O gün cennetlikler hârika bir yurda yerleşecek ve güzelce dinlenip safa süreceklerdir.

25. Gökleri ve yeri içinde barındıran şu koskoca evren **bir** toz **bulut**u **hâlinde paramparça olduğu ve birbiri ardınca meleklerin** mahşer alanına **indirildiği Gün;**

26. İşte o Gün, kulların tercih ve irâdeleri ellerinden alınacak ve **gerçek hükümranlık,** tamamen ve yalnızca **Rahmânın olacaktır.** Bugün otorite sahibiymiş gibi görünenlerin, gerçekte ne kadar zayıf ve âciz oldukları

anlaşılacak ve hâkimiyetin, yalnızca Allah'a ait olduğu apaçık ortaya çıkacaktır. İşte bunun içindir ki o Gün, **kâfirler için** gerçekten **çetin bir gün olacaktır!** Öyle ki:

27. Dünyada iken **zulüm ve kötülük yapmış olan kişi, o Gün** pişmanlıktan **ellerini ısıracak ve "Ah, ne olurdu!" diye feryat edecek, "Keşke Peygamberin gösterdiği yolu izlemiş olsaydım!"**

28. "Yazıklar olsun bana, ne olurdu filancayı kendime dost edinmeseydim!"

29. "Uyarı ve öğütlerle dolu olan Kur'an **tam da bana ulaşmışken, beni** nasıl da ondan **saptırdı!"**

İşte şeytan, insanı en zor anında böyle **yapayalnız ve çaresiz bırakır!**

30. Derken, kendilerine şefaat edeceğini umdukları **Peygamber** veya onun yolunu izleyerek toplumunu hak dine çağıran İslâm dâvetçisi, **"Ey Rabb'im!" diyecek, "Benim halkım**dan Müslüman olduğunu iddia eden bazı kimseler, **bu Kur'an'ı** tozlu raflar içine hapsederek **terk ettiler.** Kimileri onu anlamak ve uygulamak niyeti taşımaksızın okudu; ölülerin ruhlarına üfledi; kimileri onun yerine, başka eserleri başucu kitabı hâline getirdi; kimileri onu, üzerinde çalışmalar yapmaya yarayan bir malzemeden ibaret gördü; kimileri de onun bu çağda geçerliliğini yitirmiş bir kitap olduğunu ileri sürerek hayatın dışına itti; bunların yaptıklarından şikâyetçiyim yâ Rab!" **diyecek.**

31. İşte böylece Biz, ilâhî buyruklara karşı gelerek **suç işleyen** insan ve cin**leri,** gelmiş geçmiş **bütün Peygamberlerin can düşmanı yaptık.** O hâlde, zâlimlere karşı mücadeleye devam et! Korkma, **yol gösterici olarak da, yardımcı olarak da Rabb'in** sana **yeter!**

32. Ey Muhammed! Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler, "Kur'an ona neden toptan bir defada indirilmedi** de, yirmi üç yıllık uzun bir süre içinde, bölümler hâlinde indirildi**?" diyorlar. Biz,** Kur'an'ı böyle ayet ayet, sûre sûre indiriyor **ve onu belli bir düzen içinde, ağır ağır ve sindire sindire** sana **okuyoruz ki, böylece senin** imanını sürekli canlı ve taze tutarak **kalbini pekiştirelim.**

33. Onlar Kur'an'ı inkâr etmek amacıyla **sana ne zaman bir örnek getirseler, Biz mutlaka** o meselenin içyüzünü ifâde ederek **gerçeği ortaya koyuyor ve** o konuda yapılması gereken **en güzel açıklamayı yapıyoruz.** O hâlde, başka yerlerde hikmet arayışlarına gitmemeli, her konuda olduğu gibi, tebliğ ve irşâd konusunda da kendine Kur'an'ı esas almalısın.

Bütün bu açıklamalara rağmen, yine de inat edip yüz çevirirlerse, o zaman şunu iyi bilsinler ki:

34. Yüzüstü cehenneme sürülecek olanlar var ya; onlar, inanç ve ahlâk bakımından **en kötü yerde bulunan ve doğru yoldan en çok sapan kimselerdir.** Oysa insanlık tarihini ibret nazarıyla inceleseler, vahiyden uzaklaşan toplumların akıbetinin ne olduğunu göreceklerdi:

35. Doğrusu Biz, bir zamanlar **Mûsâ'ya** da Tevrat adındaki kutsal **kitabı verdik ve** kendisi gibi Peygamber yaptığımız **kardeşi Hârûn'u ona yardımcı kıldık.**

36. Ve onlara, **"Âyetlerimizi inkâr eden** Firavunun önderlik ettiği **şu topluma gidin** ve onları hakka dâvet edin**!" dedik.** Fakat Firavun ve halkı, inatla karşı koydular **ve sonunda, onları tamamen kırıp geçirdik!**

37. Nûh kavmini de, Nûh'un şahsında bütün **Peygamberleri inkâr ettikleri için** müthiş bir tufanın sularına batırıp **boğduk ve onları,** bütün

insanlık için ibret alınacak bir örnek yaptık. O zâlimlere, âhirette de **can yakıcı bir azap hazırladık!**

38. Âd, Semûd kavmini **ve Ress halkını da** günahlarından dolayı cezalandırdık ve **bunlar arasında** gelip geçen **daha nice nesilleri…**

39. Biz onların her birine elçiler göndererek **öğütler vermiştik fakat** uyarılarımızı hiçe saydıkları için **hepsini yerle bir ettik.**

40. Oysa onlar, kendilerinden önce **azap yağmuruna tutulan şehirlerin** harâbeleri **yanından** kervanlarla bir çok defalar **geçmişlerdi; peki onları**n ibret verici halini **görmüyorlar mıydı? Hayır hayır; aslında onlar,** ölümden sonra **dirilişe inanmıyorlardı.** İşte bütün kötülüklerin, ahlâksızlıkların asıl sebebi budur.

41. Ey Peygamber! İnkârcılar **seni her gördüklerinde, "Bu mu Allah'ın elçi olarak gönderdiği?" diyerek seni alaya alıyorlar.**

42. Ve **"Eğer** putlarımıza bağlılık konusunda tam bir **kararlılık göstermemiş olsaydık, az kalsın bizi tanrılarımızdan** uzaklaştırıp **saptıracaktı!"** diyorlar.

Ama sen üzülme, yakında **azâbı gördüklerinde, kimin doğru yoldan sapmış olduğunu anlayacaklar.**

43. Arzu ve tutkularını kendisine ilâh edinen kimseyi gördün mü? Zevklerini, çıkarlarını, ihtirâslarını hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek bunları kendisine tanrı edinen kimsenin ne kadar zavallı, ne kadar aşağılık hale geldiğini görüyorsun, değil mi? **Şimdi, on**un inkârın**dan sen mi sorumlu olacaksın?**

44. Yoksa sen, ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman; **onlardan çoğunun** senin öğüt ve uyarılarını **dinlediklerini yâhut**

akıllarını kullandıklarını mı sanıyorsun? Hayır, tıpkı hayvan sürüleri gibidir onlar; hattâ izledikleri **yol bakımından,** hayvanlardan daha zavallı, **daha şaşkın bir durumdalar!**

Oysa göklerde ve yerde, insana doğru yolu gösteren nice işaretler, deliler var:

45. Görmez misin, Rabb'in ortaya koyduğu şaşmaz bir düzen ve ölçü sayesinde, **nasıl da gölgeyi** belli saatlerde kısaltıyor, belli saatlerde **uzatıyor? Eğer dileseydi,** kâinatı durağan bir hâlde yaratarak **gölgeyi hareketsiz kılardı.** Böylece yeryüzünün bir tarafı sürekli gece ve soğuk, diğer tarafı ise sürekli gündüz ve sıcak olurdu ki, bu da orada hayatı imkânsız hale getirirdi.

Ayrıca Biz, gölgenin varlığını ışığa bağlı kılarak, **güneşi ona delil kıldık.**

46. Sonra güneş yükseldikçe, **gölgeyi yavaş yavaş** kısaltarak **çekip almaktayız.**

47. Sizin için geceyi bir örtü, uykuyu dinlenme zamanı **kılan ve gündüzü,** yeryüzüne **yayılıp çalışma** zamanı **olarak düzenleyen de O'dur.**

48. Sınırsız lütuf ve **rahmetinin önünden, rüzgârları** bolluk ve bereket kaynağı olan yağmurların **müjdeleyici**si **olarak gönderen de O'dur.** Böylece **gökten** sizin için **tertemiz bir su indiriyoruz;**

49. Ki, onun sayesinde ölü toprağı yeşertip yeniden **canlandıralım ve yarattığımız nice hayvanların ve insanların kana kana su içmelerini sağlayalım.**

50. Gerçekten Biz, insanı hakîkate ulaştıracak delilleri ortaya seren muhteşem bir kitap indirdik ve **onu** türlü misallerle ve tüm yönleriyle **açıkladık ki,** bu ayetleri **düşünüp ibret alsınlar fakat insanların çoğu,** bunca öğütlerden yüz çevirerek **nankörlükte diretiyor.**

51. Eğer dileseydik, her şehre ayrı **bir uyarıcı** Peygamber **gönderirdik.** Fakat hikmetimiz gereğince, yalnızca seni elçi olarak seçtik ve kıyâmete kadar tüm insanlığın önderi ve rehberi kıldık.

52. Öyleyse, ey Peygamber, **sakın o inkârcılara boyun eğme;** Rabb'inin emirlerine sımsıkı sarıl **ve onlara karşı** bütün gücünü toparlayarak **bu** Kur'an **ile büyük bir cihat** hamlesi **başlat.**

53. O Allah **ki,** bazı okyanus ve denizlerde, **biri tatlı ve içilebilir, diğeriyse tuzlu ve acı olan iki su kütlesini** birbirine kavuşacak şekilde **salıvermiş ve ikisinin arasına** gözle görülmeyen **bir perde,** birbirlerine karışmalarını önleyen **aşılmaz bir engel koymuştur.** Bu yüzden aynı denizdeki tatlı ve tuzlu sular, birbirlerine karışmazlar (*27. Neml:6 1; 35. Fatır: 12 ve 55. Rahman: 19-22*).

Ayrıca, göl ve akarsularda bulunan tatlı sular sürekli denizlere, okyanuslara akar ve oradan buharlaşarak kar ve yağmur şeklinde tekrar derelere, ırmaklara dökülür. Buna rağmen, tatlı ve tuzlu sular birbirine karışmaz..

54. Ve O Allah **ki, insanı** meni denilen bir damla **sudan yaratıp ona,** ana-baba tarafından **akrabalık ve** karı-koca tarafından bir yakınlık ve **hısımlık bahşetmiştir.** Gerçek şu ki, **Rabb'inin** her şeye **gücü yeter.**

55. Ama bazı kimseler, **Allah'ın yanı sıra, kendilerine herhangi bir fayda veya zarar veremeyen varlıklara da kulluk ediyorlar.** Böylece, o varlıklar aracılığıyla Allah'a yaklaştıklarını sanıyorlar. **Oysa** Allah'tan başkasına taparak yahut birtakım varlıkları mutlak itaat makamına

yücelterek **kâfir** olan kişi, —bunu Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yapıyor olsa bile— gerçekte **Rabb'ine karşı isyan etmektedir.**

56. İşte bunun içindir ki, ey Muhammed, **Biz seni ancak bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.**

57. Öyleyse onlara **de ki: "Ben,** Kur'an'ı sizlere açıkça tebliğ ediyor ve **buna karşılık sizden herhangi bir ücret istemiyorum; ancak Rabb'ine doğru yol tutmayı isteyen kimseler** olmanızı istiyorum."

58. Ve bu mücâdelende, **asla ölmeyecek olan O Hayat Sahibine güven;** en içten minnet ve şükran duygularıyla Rabb'ine bağlanarak, **O'nun sınırsız kudret ve yüceliğini övgüyle an!** Unutma ki, **kullarının** bütün **günahlarından haberdâr** olan hikmet ve adâlet sahibi bir kudret **olarak,** Allah **yeter!** Öyle ki:

59. Gökleri, yeri ve bu ikisinin arasında bulunan bütün varlıkları altı günde yaratan, fakat **sonra** bir kenara çekilip mahlukâtı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine gerek tabîatta geçerli kanunları, gerekse kitaplar ve Peygamberlerle gönderdiği dini ile ilgili bütün işleri yönetip yönlendiren ve kâinâtın mutlak hâkimi olarak **Arş'ın sahibi O'dur. O, sonsuz şefkat ve merhamet sahibidir.** Eğer hakikati en doğru kaynaktan, en doğru şekilde öğrenmek istiyorsan, **onu** her şeyden **haberdar olan** Allah'**a sor.**

60. Ne var ki, **onlara "**Sonsuz şefkat ve merhamet sahibine, O **Rahmân** olan Allah'**a** yürekten boyun eğin ve yalnızca O'na **secde edin!" denildiği zaman, "Rahmân da neymiş? Senin bize emrettiğin şeye hiç secde eder miyiz?" derler ve** bu davranışları, hak dinden **iyice uzaklaşmalarına sebep olur.** Hem de, Rahmanın mûcizelerini her an her yerde gördükleri hâlde:

61. Gökyüzünü yıldız kümeleriyle donatan ve oraya, bir kandil gibi ışık saçan bir Güneş **ve** o kandilden yayılan ışığı yansıtan **aydınlatıcı bir Ay yerleştiren** Allah ne kutlu, **ne yücedir!**

62. O Allah **ki, öğüt al**ıp Yüce Yaratıcıya kul ol**mayı arzu eden yâhut** O'na **şükretmek isteyen kimseler için, gece ile gündüzün** mükemmel bir sistem hâlinde **birbiri ardınca gelmesini sağlamıştır.** İşte bütün bu ayetlerden ibret alan kullar:

63. O Rahmânın kulları ki, yeryüzünde kibir ve gösterişten uzak, son derece ağırbaşlı, saygılı ve **alçakgönüllü olarak yürürler;** rablerinin emirlerini tanımayan **câhiller kendilerine sataştığı zaman,** onurlu ve efendi bir tavırla karşılık vererek, **"**Müslüman olasıcalar **Selâm** sizlere! Biz sizlerle bir olmayız!**" derler.**

64. Onlar ki, Rab'lerinin hoşnutluğunu kazanmak **için gece vakitlerinde secdeye kapanarak ve** namaz için **kıyama durarak ibâdet ederler.** Ve bütün ibâdet ve iyiliklerine rağmen, "Allah'ın özel ve ayrıcalıklı kulları" oldukları ve cehennem azâbının kendilerine dokunmayacağı şeklinde boş bir inanca, aptalca bir gurura kapılmazlar:

65. Onlar ki, "Ey Rabb'imiz!" diye yalvarırlar, "Cehennem azâbını bizden uzaklaştır; çünkü onun **azâbı çok korkunçtur!"**

66. Gerçekten de o ne kötü bir yurt, ne kötü bir duraktır!

67. Onlar ki, Allah yolunda **bir harcama yaptıklarında, ne** kendilerini ve ailelerini muhtaç duruma düşürecek şekilde her şeylerini harcayıp **savurganca davranırlar, ne de** mala mülke aşırı bir tutkuyla bağlanıp **cimrilik ederler; bu ikisi arasında orta bir yol tutarlar.**

68. Onlar ki, Allah ile birlikte başka bir tanrıya kulluk etmezler; kısas, ırza tecavüz, meşrû müdafaa gibi **haklı bir gerekçeye**

dayanmadıkça, Allah'ın kutsal ve dokunulmaz kıldığı bir cana kıymazlar ve asla evlilik dışı veya sapıkça **ilişkilere yönelmezler.** Zira çok iyi bilirler ki, **her kim bunları yaparsa, günahını**n cezasını **çekecektir!** Şöyle ki:

69. Kıyâmet Günü, işlediği günahlar oranında **azâbı kat kat artırılacak ve orada, sonsuza dek aşağılık bir hâlde** azap içinde **kalacaktır.**

70. Ancak, kötülüklerden vazgeçip **tövbe eden,** Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan ve** bu inancın gereği olarak **iyi ve yararlı işler yapanlar bunun dışındadır. Allah,** böyle kimselere tertemiz bir hayat nasip ederek, **onların kötülüklerini iyiliklere dönüştürecektir.** Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

71. Evet, **her kim** içtenlikle **tövbe eder ve** ardından **güzel davranışlar ortaya koyarsa, muhakkak o, tövbesi kabul edilmiş olarak Allah'a dönmüş olur.**

72. Onlar ki, yakın dost ve akrabalarının cezalandırılması söz konusu olsa bile, asla hem **yalana şahit olmazlar** hem de yalancı şahitlik yapmazlar; **boş ve yararsız işlerle** uğraşan kimselerle **karşılaştıklarında,** onları yararlı işlere yönlendirmeye çalışırlar; bunu yapamadıkları takdirde, Müslümana yakışan **edepli ve onurlu bir tavırla oradan uzaklaşırlar.**

73. Onlar ki, Rab'lerinin ayetleri kendilerine hatırlatıldığı zaman, onlara karşı kör ve sağır kesilmezler. Bâtıl önyargıları, anlamsız gurur ve kibri bir tarafa bırakır ve Kur'an'ı doğru değerlendirmeye çalışırlar. Allah'ın ayetlerini okurken veya bir başkasından dinlerken onu anlamaya çalışır, üzerinde düşünüp öğüt ve ibret alırlar. Kör veya sağırmış gibi, ayetlerin anlamı üzerinde hiç durmadan, öylesine okuyup geçmezler.

74. Onlar ki, “Ey yüce **Rabb’imiz!” diye yalvarırlar, “Bize,** yüzümüzü güldürecek, **gözümüzün aydınlığı olacak** tertemiz **eşler ve çocuklar bahşet ve bizi** dürüst ve erdemlice yaşayan, çirkin davranışlardan **sakınan kimseler için** dünyada Sana kul olma, iyilik ve güzellikleri yayma konusunda örnek ve **öncü kıl!”**

75. İşte onlar, Allah yolunda giriştikleri çetin mücâdelede güçlüklere cesaretle göğüs gererek **sabrettiklerinden dolayı,** cennette harikulâde nîmetlerle donatılmış muhteşem saraylarla, yüce **köşklerle ödüllendirilecek ve orada** melekler tarafından hoş geldin törenleriyle, **sağlık ve esenlik dilekleriyle karşılanacaklar.**

76. Ve sonsuza dek orada yaşayıp gidecekler; bu ne güzel bir yurt, ne üstün bir makâm!

77. Ey Müslüman! İslâm’ın özünü, esasını tüm insanlığa bildirmek üzere **de ki: “**Ey insanlar! **Sizin** Allah’a ibâdetiniz ve bunun özü olan **duânız olmasa, Rabb’im size ne değer verir ki? Fakat siz** ey inkârcılar; O’nun ayetlerini **yalanladınız; öyleyse,** cezaya çarptırılmanız **artık kaçınılmaz olmuştur!”**

26. ŞUARÂ SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Vâkıa sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, 224. ayette geçen "şuarâ: şâirler kelimesinden almıştır. 227 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Tâ, Sîn, Mîm.

2. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: **Bunlar,** insanlığa mutluluk ve kurtuluş yollarını gösteren **apaçık** ve apaydınlık **Kitabın ayetleridir.**

3. Ey Peygamber! Kur'an mûcizesi tüm parlaklığıyla cihanı aydınlatırken, gözlerini ve gönüllerini hakîkate kapamış bazı inatçı, önyargılı insanlar bütün öğüt ve uyarılara rağmen Allah'ın ayetlerine **inanmıyorlar diye, neredeyse** üzüntüden **kendini yiyip bitireceksin!** Unutma ki;

4. Eğer onları zorla imana getirmeyi **dileseydik, üzerlerine gökten** öyle dehşet verici **bir mûcize indirirdik ki, bunun karşısında derhal** Allah'ın hükmüne **boyun eğ**ip ister istemez iman ed**erlerdi.** O hâlde, iman etmiyorlar diye üzülme.

5. Onlara ne zaman Rahman'dan yeni bir uyarı gelse, mutlaka ondan yüz çevirirler.

6. Nitekim, Kur'an'daki uyarıları da alaya alıp **yalanladılar fakat o alay edip durdukları şeyin** gerçekleştiği **haberi, yakında onlara gelecektir.**

7. Peki onlar, yeryüzüne ibret nazarıyla **bakmıyorlar mı ki, Biz orada her güzel çiftten** renk renk, çeşit çeşit **nice bitkiler yetiştirdik?**

8. Hiç kuşkusuz bunda, Allah'ın varlığını, rab ve ilah olarak birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret vardır fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta ısrar ediyorlar.**

9. Ve hiç kuşku yok ki, senin Rabb'in sonsuz kudret sahibidir; dilediği anda kâfirlerin cezasını verebilir fakat onlara birazcık süre veriyor, çünkü O, aynı zamanda **çok merhametlidir.**

Nitekim, insanlık tarihi boyunca her Peygamber bu gerçeği dile getirmişti:

10. Hani bir vakit Rabb'in Mûsâ'ya "Ey Mûsâ!" diye **seslenmişti: "**Âyetlerimi tebliğ etmek üzere, **şu zâlim topluma git!"**

11. "Yani, **Firavunun toplumuna ve** sor onlara, **artık** zulüm ve haksızlıktan **sakınmanın zamanı gelmedi mi?"**

12. Buna karşılık Mûsâ, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Doğrusu ben, onların beni yalanlamalarından korkuyorum."**

13. "Öfke ve heyecandan **yüreğim daralır; üstelik dilimde tutukluk var.** Güzel ve etkili konuşamıyorum. **Bunun için,** bana yardımcı olarak ağabeyim **Hârûn'a** da **elçilik görevi ver** yâ Rab!"

14. "Ayrıca, kendilerini iyilik ve adâlete çağıracağım **bu** insa**nlara karşı** vaktiyle **bir suç işlemiş** ve —istemeden de olsa— içlerinden birini

öldürmüştüm. Zaten bu yüzden Mısır'dan kaçıp Medyen'e gelmiş**tim; şimdi beni** bundan dolayı **öldüreceklerinden korkuyorum."**

15. Bunun üzerine Allah, **"Hayır!" dedi,** "Onlar sana asla zarar veremeyecekler! **O hâlde** sen ve ağabeyin, **her ikiniz** apaçık mûcize ve **ayetlerimle** o zâlim topluma **gidin** ve onları hak dine dâvet edin; korkmayın, **elbette Ben sizinle birlikteyim,** her şeyi görür, her şeyi **işitirim."**

Böylece Mûsâ Mısır'a geldi ve olup bitenleri Hârûn'a anlattı. Bunun üzerine Allah her ikisine şöyle buyurdu:

16. "Şimdi doğru **Firavuna gidin ve** ona **deyin ki: "Bizler,** bütün kâinatın biricik sahibi, yöneticisi ve Efendisi, yani **âlemlerin Rabb'i** olan Allah **tarafından gönderilmiş elçileriz!"**

17. "Ki, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip ilâhî hükümlere boyun eğesin ve yüzyıllardan beri köleleştirdiğin **İsrâil Oğullarının bizimle birlikte** Filistin'e **gelmelerine izin veresin."**

18. Mûsâ ile Hârûn, Firavunun karşısına çıkıp bu sözleri ona aynen ilettiler. Buna karşılık Firavun, "Ey Mûsâ!" **dedi, "Biz seni çocukken** bağrımıza basıp **yanımızda yetiştirmedik mi? Hem sen, yıllar boyunca bizim aramızda yaşa**yıp lütuf ve ihsanlarımızdan faydalan**mamış mıydın?"**

19. "Üstelik suçsuz bir adamı öldürerek **yapacağını da yaptın;** şimdi de kalkmış, tacımıza tahtımıza el koymaya çalışıyorsun! Doğrusu **sen, gerçekten de çok nankör biriymişsin!"**

20. Mûsâ, **"O işi yaptığım zaman** daha ne yaptığını **bilmez bir hâldeydim.** O adam İbrânîlerden birini tartaklıyordu, ona engel olmak için sadece bir yumruk vurdum, amacım öldürmek değildi."

21. "Sonra da, sizin âdaletle hüküm vermeyeceğiniz**den korktuğum için buralardan kaçıp gittim; derken Rabb'im bana ilim ve hikmet bahşetti ve beni Peygamberlerden kıldı."**

22. "Şu başıma kaktığın nîmetlere gelince; bu, İsrâil Oğullarını köleleştirip yüzyıllarca sömür**men sonucunda** elde ettiğin refah ve zenginlik sayesinde **idi.** İsrail Oğulları'nın erkek çocuklarını kesmeseydin, annem beni Nil nehrine bırakmak zorunda kalmayacaktı. Böylece senin sarayında değil, kendi evimde büyüyecektim. Senin sarayında büyümüş olmam senin iyiliğine değil, zulmüne delildir."

23. Firavun lâfı değiştirerek, "Peki söyler misin, şu dediğin **Âlemlerin Rabb'i de neyin nesi?** Bu sözünü ettiğin Allah, bu ülkenin de mi sahibi ve yöneticisi oluyor?" **dedi.**

24. Mûsâ, "Allah sadece bu ülkenin değil, **göklerin, yerin ve bu ikisi arasındaki bütün varlıkların** gerçek sahibi, yöneticisi ve Efendisi, yani tüm mekanın **Rabb'idir, eğer** gerçekten **inanmaya niyetiniz varsa,** bunu yüreğinizde hissedersiniz." **dedi.**

25. Firavun **etrafındaki** ileri gelen**lere,** "Bu adamın neler saçmaladığını **duyuyorsunuz, değil mi?" dedi.**

26. Fakat Mûsâ, onun sataşmalarına hiç aldırış etmeden sözlerine devam ederek, "Allah, **hem sizin Rabb'inizdir, hem de sizden önce gelip geçen atalarınızın** yani insanın **Rabb'i!" dedi.**

27. Firavun yine alay ederek, **"Bakın, size** Allah tarafından **gönderilmiş** olduğunu iddia eden sözde **Peygamberiniz, kesinlikle çıldırmış!" dedi.**

28. Mûsâ, tebliğine devam ederek, "Allah, **doğunun, batının ve ikisi arasında bulunan her şeyin,** yani zamanın, bütün yön ve yönelişlerin

Rabb'idir, eğer aklınızı kullanıyorsanız, O'na kulluk edilmesi gerektiğini anlarsınız!" **dedi.**

29. Bunun üzerine Firavun, nihâyet ciddiyetini takınarak, **"**Bu kadar eğlence yeter! Bana bak, ey Mûsâ! **Eğer benden başka bir tanrı benimseyecek olursan, yemin ederim, seni zindana atacağım!" dedi.**

30. Mûsâ, "Peki, doğru söylediğime dâir **sana apaçık bir mûcize göstersem de mi?" dedi.**

31. Firavun, "Pekâlâ, **haydi göster bakalım** mahâretini, tabii **eğer doğru söylüyorsan!" dedi.**

32. Bunun üzerine Mûsâ, **asâsını** yere **attı; o da ne,** az önce Mûsâ'nın elinde duran cansız değnek, **açık**ça görülen, büyük **bir yılana dönüşmüş!**

33. Ve elini koynuna sokup **çıkardı; bir de ne görsünler,** koynuna sokmadan önce normal olan **eli, görenlere** hayranlık verecek derecede ışıl ışıl, **bembeyaz!** Böylece ne Firavunun, ne de adamlarının, Mûsâ'nın doğru söylediğine dâir en ufak bir şüpheleri kalmadı. Fakat kibir ve ihtirâsları, onları imandan alıkoydu. Bu yüzden, Mûsâ'nın dâvetini etkisiz kılmak amacıyla plânlar kurmaya başladılar:

34. Mûsâ'nın gösterdiği mûcizeler karşısında âdetâ kanı donan Firavun, **çevresindeki ileri gelenlere, "Bu** adam, **gerçekten de pek yaman bir büyücüymüş." dedi** ve ekledi:

35. "Amacı da, sihirbazlığını kullanarak tahtınızı ele geçirip **sizi yurdunuzdan çıkarmak. Bu durumda,** ey ileri gelenler, **ne** yapmamı **tavsiye edersiniz?"**

36. Firavunun önde gelen adamları **dediler ki: "**Mûsâ'nın elinde bu asâ olduğu sürece, onu öldürmemize imkân yok. Hadi öldürdük diyelim, o zaman da İsrail Oğulları isyan edecektir ki, bunu asla göze alamayız. İyisi mi, **onu ve kardeşini** bir süre **oyala,** bu arada **tüm ülkeye tellallar gönder ki,"**

37. "Bütün usta ve mahâretli **sihirbazları toplayıp senin huzuruna getirsinler.** Sonra onlarla Mûsâ'yı halkın huzurunda yarıştıralım. Sihirbazlar Mûsâ'ya karşı kesin bir üstünlük elde edemeseler bile, Mûsâ'nın mûcizelerinin, büyücülerin yaptıkları türden ilginç bir gösteriden ibaret olduğunu insanlara göstermiş oluruz. Nasıl olsa halk, sihirbazların göz boyaması ile Peygamberin mûcizesi arasındaki farkı ayırt edemez. Mûsâ'nın taraftar toplamasına, ancak bu şekilde engel olabiliriz.**"**

Böylece, plân uygulanmaya kondu:

38. Derken, ülkenin dört bir yanından getirtilen **sihirbazlar** önceden kararlaştırılan ve herkesçe **bilinen bir** bayram **gün**ü, Mûsâ ile kozlarını paylaşmak üzere büyük meydanda **toplandılar.**

39. Ve tellallar aracılığıyla **halka çağrı yapıldı: "Siz de** bu muhteşem gösteriyi izlemek ve büyücüleri desteklemek üzere **toplanmaz mısınız?"**

40. "Umarız ki, sahip olduğumuz ideolojiyi ve hayat tarzını savunmak için mücâdele eden bu insanlar Mûsâ'ya **üstün gelirler de,** Mûsâ gibi bir kölenin dinine değil, **büyücüler**in bizimkine oldukça benzeyen putperest inanç sistemin**e uyarız."**

41. Ve nihâyet, sihirbazlar son talimatları almak üzere Firavunun huzuruna **gelince, Firavuna, "Eğer** Mûsâ'ya **karşı üstün gelirsek** iyi **bir ödülü hak etmiş oluruz, değil mi?" diye sordular.**

42. Firavun, **“Elbette!” diye cevapladı, “Üstelik o zaman, en yakın** ve en seçkin arkadaş**larım arasında yer alacaksınız.”**

43. Böylece sihirbazlar, meydana çıkıp gösteriye ilk önce kimin başlayacağını Mûsâ’ya sordular. Fakat **Mûsâ onlara** meydan okurcasına, **“**İlk önce siz **atacağınızı atın** da, mahâretlerinizi gösterin bakalım**!” dedi.**

44. Bunun üzerine sihirbazlar, özel hazırlanmış **iplerini ve sopalarını** meydandaki sıcak kumların üzerine **atarak, “Firavunun şerefi adına; elbette üstün gelecek olan bizleriz!” diye haykırdılar.** Meydana atılan ipler ve değnekler, ortalığı kaplayan yılanlara, çıyanlara dönüştü; öyle ki, bu dehşet verici manzara karşısında Mûsâ bile korkuya kapılmıştı.

45. Derken Mûsâ, Allah’tan aldığı emirle, **sopasını** meydanın ortasına **attı; bir de ne görsünler;** Mûsâ’nın asâsı, korkunç bir yılana dönüşmüş, **büyücülerin gerçek gibi gösterdiği** yılan, çıyan türünden **ne varsa, hepsini birer birer yalayıp yutuyor!**

Ama yine de ne Firavun, ne de adamları hakîkati kabule yanaşmadılar. Öte yandan, hakîkati görür görmez iman edenler de vardı:

46. Büyünün etki gücünü ve sınırlarını çok iyi bilen **sihirbazlar**ın çoğu, bu olayın sihrin ötesinde bir mûcize olduğunu anladılar ve derhal **secdeye kapandılar:**

47. “İman ettik biz, âlemlerin Rabb’ine!”

48. “Yani, **Mûsâ ile Hârûn’un** bizi dâvet ettiği, tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi ve efendisi olan o âlemlerin **Rabb’ine!” dediler.**

49. Bu manzara karşısında öfkeden çıldıran Firavun, **“Ben size izin vermeden ona inandınız, öyle mi?” diye homurdandı, “**Durun hele, şimdi anladım! **Demek ki Mûsâ, size büyücülüğü öğreten üstadınız**

ve siz de Mûsâ adına çalışan birer ajandınız. Nasıl da düşünemedim; ta başından beri bunu plânlayıp bana oyun oynadınız. Fakat bana ihânetin cezası neymiş, **göreceksiniz: Sizin ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kesecek,** sonra da **hepinizi** hurma ağaçlarına **asacağım!** Mûsâ'nın Rabbi'nin azabı mı, yoksa benim azabım mı daha çetin ve daha sürekliymiş, o zaman göreceksiniz!**"**

50. Buna karşılık sihirbazlar, **"Hiç önemli değil.** Çünkü **bizler,** —ha üç gün önce, ha üç gün sonra— eninde sonunda **zaten** ölecek ve **Rabb'imize döneceğiz!" dediler.** Ve eklediler:

51. "Bizi asıl ilgilendiren şudur: **Doğrusu biz,** Mûsâ'ya **inananların öncüleri olduğumuzdan dolayı, Rabb'imizin** bu güne kadar işlediğimiz **günahlarımızı bağışlayacağını ümit ediyoruz."**

Böylece, Firavunun saltanatını koruma adına Mûsâ'ya meydan okuma cüretini gösteren sihirbazlar, ruhlarında müthiş bir değişim gerçekleştirerek müminler kervanına katılmış ve aynı günün akşamı şehâdet şerbetini içerek en yüce makâma ulaşmışlardı. Onların bu "şehâdeti" Firavun'un bütün suçlamalarını anlamsız kılmış ve Hz. Mûsâ'nın Peygamberliğini açıkça gözler önüne sermişti.

52. Sihirbazların kahramanca şehit oluşunun ardından, bütün İsrail Oğulları Mûsâ'ya iman etti. Ve Firavunun baskı ve işkenceleri altında geçen uzun bir mücâdele döneminin ardından **Mûsâ'ya şöyle vahyettik: "**Gerek İsrail Oğulları'ndan ve gerek Mısırlılardan, ayetlerime iman eden **kullarımla birlikte** Mısır'dan gizlice çıkıp Filistin'e gitmek üzere, size bildireceğim **bir gece yola çık**ın. Firavun ve ordusu tarafından **mutlaka takip edileceksiniz.** Fakat korkmayın, zâlimleri helâk edeceğim!**"**

53. Böylece Mûsâ ilâhî emri yerine getirdi: Gece vakti, bütün İsrail Oğulları gizlice Mısır'dan çıktılar. Olup bitenleri sabaha karşı haber alan

Firavun büyük bir ordu hazırlayıp İsrail Oğulları'nın peşine düşmek için bütün **şehirlere,** asker toplayan **tellallar gönderdi.**

54. Ve halkı kışkırtıp İsrail Oğulları'nın üzerine sürmek için, **"Bunlar,"** dedi, **"hiç kuşku yok ki, küçük** ve önemsiz **bir topluluk."**

55. "Fakat boylarına poslarına bakmadan, **bize** küstahça **kafa tutuyorlar."**

56. "Oysa biz, her türlü tehlikeye karşı **hazırlıklı** ve güçlü **bir topluluğuz.** O hâlde, Mısır'dan kaçmak üzere olan İsrail Oğulları'nı tümüyle kılıçtan geçirmek için daha ne bekliyoruz?"

Bu konuşmanın ardından Firavun, ordusuyla birlikte Mısır'dan çıktı.

57. Böylece onları, zevk ve sefa içinde yaşadıkları o güzelim **bahçelerden, pınarlardan —**geri dönmemek üzere— **çıkarıyorduk.**

58. Yani, **o** göz alıcı **zenginliklerden, o saygınlık ve onur makâmından...**

59. İşte bütün zâlim yönetimlerin sonu **böyle** olacaktır. Onların geride bıraktığı saraylarını, köşklerini yerle bir ettik **ve onların** benzerlerini, yıllar sonra **İsrail Oğulları'na verdik.**

60. Derken Firavun ve ordusu, **gün doğarken onları takibe koyuldular.**

61. Ve nihâyet, iki topluluk birbirini görünce, Mûsâ'nın arkadaşları, "Eyvah, **yakalandık!" dediler.**

62. Mûsâ, "Yoo, asla!" dedi, "Çünkü **Rabb'im benimle beraberdir, bana mutlaka bir çıkış yolu gösterecektir!"**

63. Biz de Mûsâ'ya, "Asânla denize vur!" diye emrettik. Mûsâ asâsını vurur vurmaz **deniz derhal** ortadan ikiye **yarıldı** ve yarılan denizin **her bir parçası kocaman bir dağ gibi yükseldi.**

64. Derken, diğerlerini helâk etmek üzere **buraya yaklaştırdık.**

65. Önce **Mûsâ'yı ve beraberindeki** mümin**lerin hepsini kurtardık.**

66. Sonra da, adını anmaya değer görmediğimiz **ötekileri, sulara gömüp boğuverdik.**

67. Hiç kuşkusuz bu anlatılanlar**da,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret vardır, fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

68. Ve hiç kuşku yok ki, senin Rabb'in sonsuz kudret sahibidir; dilediği anda kâfirlerin cezasını verebilir fakat onlara birazcık süre veriyor, çünkü O, aynı zamanda **çok merhametlidir.**

İşte, Rabb'inin kudret ve merhametini ortaya koyan bir başka tarihi olay:

69. Ey Müslüman! **Onlara, İbrahim'in** ibretlerle dolu **öyküsünü anlat.**

70. Hani İbrahim, putlara tapan **babasına ve kavmine** seslenerek, **"Siz** böyle körü körüne **nelere tapıp duruyorsunuz?" diye sormuştu.**

71. Onlar da, "Putlara tapıyoruz ve sonsuza değin **onlara tapmaya da devam edeceğiz!" diye karşılık verdiler**

72. İbrahim, **"Peki," dedi, "siz** bu putlara **yalvarıp yakarırken, onlar sizi**n bu yakarışınızı **duyabilirler mi acaba?"**

73. "Yâhut size en ufak **bir fayda veya zarar verebilirler mi?"**

74. Buna karşılık onlar, **"Ama biz, atalarımızın böyle yaptığını gördük** ve onların uygulamalarını hiç eleştirmeden aynen taklit ediyoruz! Ne yani, sen atalarımızdan daha mı akıllısın?**" dediler.**

75. İbrahim, **"Şu taptığınız şeyleri görüyorsunuz, değil mi?"**

76. **"**Yani, **sizin ve önceki atalarınızın** tapındığı şu sözde ilâhları.**"**

77. **"İşte onlar, benim can düşmanımdır; ancak** sizin de en büyük ilâh saydığınız **âlemlerin Rabb'i** Allah **hariç."**

78. **"**Çünkü **beni yaratan da O'dur, bana yol gösteren de O!"**

79. **"Beni yediren de O'dur, içiren de O!"**

80. **"Ve hastalandığım zaman beni iyileştiren O!"**

81. **"Beni öldürecek olan da O'dur, diriltecek olan da O!"**

82. **"Ve Yargı Gününde günahlarımı bağışlayacağını umduğum da,** ancak **Odur!"**

83. **"Ey** yüce **Rabb'im, bana hikmet bilgisi** ve adâletle hükmetme yeteneği **bahşet ve beni tertemiz kimseler arasına kat."**

84. **"Ve sonraki nesiller arasında,** kıyâmete kadar **hayırla anılmamı sağla."**

85. **"Beni, o nîmetlerle dolu cenneti kazananlardan eyle."**

86. **"Ve** putlara tapan **babamı da bağışla; doğrusu o, gerçekten de yolunu şaşırmış biriydi."** İbrahim bu sözleri, babasına duyduğu derin şefkat ve merhametinden dolayı söylemişti. Fakat babası inkâr üzere ölüp

de kesin cehennemlik olduğu anlaşılınca, onun için duâ etmekten vazgeçti. (*9. Tevbe: 113-114 ve 60. Mümtehine: 4*)

87. "Ve insanların **dirilecekleri Gün, beni utandırma."**

88. "O Gün ne malın mülkün faydası olacaktır kişiye, **ne de çoluk çocuğun."**

89. "Ancak tertemiz bir kalple Allah'ın huzuruna gelenler kurtulacaktır O Gün."

90. Evet, İbrahim'in de dediği gibi, tüm insanlar Allah'ın huzuruna çıkarılacak **ve cennet,** iman edip dürüst ve erdemli bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınan kimselere** iyice **yaklaştırılacaktır.**

91. Cehennem ise, tüm korkunçluğuyla **azgınların karşısına çıkarılacaktır.**

92. Ve sorulacak onlara: "Allah'ın yanı sıra kulluk ettiğiniz ve âhireti kaybetme pahasına, uğrunda hayatınızı harcadığınız servet, iktidar, makâm, şöhret gibi dünya zevkleri; yâhut körü körüne itaat ettiğiniz efendiler, önderler ve kurtarıcılar şimdi **neredeler?"**

93. "Bakın bakalım, **onların size bir yardımları dokunabilecek mi; yâhut** içlerinden azâbı hak etmiş olanlar, **bizzat kendilerini** cehennem azâbından **kurtarabilecekler mi?"**

94. Böylece, hem o tanrılık taslayan **azgınlar, hem de onlar**a kul köle olan aldatılmış kitleler, topluca ve **tepetaklak cehenneme yuvarlanacaklar.**

95. Ve peşlerinden de, **İblîs'in bütün askerleri!**

96. Orada, birbirlerini suçlayarak diyecekler ki:

97. "Allah şâhittir ki, biz gerçekten de apaçık bir sapıklık içindeydik.

98. Çünkü ey azgınlar; **sizi** egemenlik ve hüküm verme konusunda **Âlemlerin Rabb'i** olan Allah **ile bir tutuyorduk.**

99. İşte **bizi yoldan çıkaranlar,** şu **günahkâr** cin ve insan**lardan başkası değildir.**

100. Ama şimdi, **ne** bizi Allah'ın gazâbından kurtaracak **şefaatçilerimiz var,**

101. Ne de bize merhametle kucak açacak **candan bir dostumuz.**

102. Ah, keşke dünyaya **geri dönebilseydik de inananlardan olsaydık!"**

103. Dinle, ey insan; **hiç kuşkusuz bu** anlatılanlar**da,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret var fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

104. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücâdeleyi gözler önüne seren ve zâlimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

105. Nûh'un kavmi, kendilerine gönderilen Nûh Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek sûretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

106. Hani, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Nûh, onlara** seslenerek, “Ey halkım!” **demişti, “**Zulüm ve haksızlıklardan **sakın**ıp dürüst ve erdemli kimseler ol**mayacak mısınız?”**

107. “Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, O’nun tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim.”**

108. “Öyleyse, Allah’tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötü davranışlardan **sakının ve** Allah’a kulluk konusunda beni örnek ve model kabul ederek, **benim izimden yürüyün!”**

109. “Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfât beklemiyorum;** çünkü **benim mükâfâtımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb’idir.”**

110. “Öyleyse, tekrar tekrar söylüyorum; **Allah’tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötülüklerden titizlikle **sakının ve** ilâhî mesajı size bildiren bir Elçi olarak, **bana itaat edin!”**

111. Buna karşılık **onlar,** “Ey Nûh!” **dediler, “**İçimizdeki **en** yoksul, gariban ve **aşağılık kimseler sana uymuşken, sana iman etmemizi nasıl beklersin bizden?** Eğer bu din güzel bir şey olsaydı, herkesten önce bizim gibi akıllı, zengin ve yetenekli insanların ona inanması gerekmez miydi? Fakat görüyoruz ki, hep fakir ve zayıf insanlar senin peşine takılmış. Önce onları yanından kov, belki o zaman sana inanırız.**”**

112. Nûh, “O sözünü ettiğiniz insa**nların** geçmişte **neler yaptıklarını ben bilemem.” dedi.**

113. “Onları yargılamak, ancak Rabb’ime düşer; eğer insaf ve sağduyuyla **düşünecek olursanız,** bunu bilirsiniz.**”**

114. **“**Dolayısıyla **ben,** sizi rahatsız ediyorlar ve kendilerini beğenmiyorsunuz diye **inananları** yanımdan **kovacak değilim.”**

115. **“**Çünkü **ben, sadece açık** ve net olarak gerçekleri dile getiren **bir uyarıcıyım.”**

116. Bunca uyarılara rağmen inkârcılar, **“Ey Nûh!” dediler, “Eğer** bu işten **vazgeçmeyecek olursan, kesinlikle taşa tutul**up cezalandırıl**acaksın!”**

117. Böyle devam eden uzun bir mücadelenin ardından Nuh, **“**Ey yüce **Rabb’im!” diye yalvardı, “İşte** görüyorsun, **halkım beni yalanladı.”**

118. **“Öyleyse, benimle onlar arasında** nihâî **hükmünü ver; beni ve benim yanımda yer alan müminleri** bu zâlimlerin elinden **kurtar** yâ Rab**!”**

119. **Bunun üzerine,** o korkunç tufanı gönderdik ve **onunla beraberindeki müminleri,** insanlarla ve her türden çift çift hayvanlarla **dolu olan o gemi içinde kurtardık.”**

120. Ve ardından, geride kalan bütün inkârcı**ları sulara gömdük.**

121. Dinle, ey insan; **hiç kuşkusuz bunda,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret var fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

122. Oysa senin Rabb’in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücâdeleyi gözler önüne seren ve zâlimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

123. Âd kavmi de, kendilerine gönderilen Hûd Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek sûretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

124. Hani kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Hûd, onlara** seslenerek, "Ey halkım!" **demişti, "**İsyankârlıktan, zulüm ve haksızlıktan hâlâ **sakınmayacak mısınız?"**

125. "Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, O'nun tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim."**

126. "Öyleyse, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, kötü davranışlardan **sakının ve** Allah'a kulluk konusunda beni model kabul ederek **bana itaat edin!"**

127. "Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfât da beklemiyorum;** çünkü **benim mükâfâtımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb'idir."**

128. "Siz, sırf servet ve gücünüzü göstermek için **her tepeye birer anıt dikerek** hep böyle **boş ve anlamsız işlerle mi uğraşacaksınız?"**

129. "Ve sanki hiç ölmeyecekmiş gibi, ömrünüzün sonuna kadar lüks villalar, gösterişli **köşkler ve saraylar mı edineceksiniz?"**

130. "Mazlum ve güçsüz biçareleri **elinize geçirdiğiniz zaman,** onlara karşı hep böyle **zorbaca, zâlimce mi davranacaksınız?"**

131. "Öyleyse, tekrar tekrar söylüyorum; **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötülüklerden titizlikle **sakının ve** ilâhî mesajı size bildiren bir Elçi olarak, **bana itaat edin!"**

132. "Hayatınızda ne büyük bir öneme sahip olduğunu çok iyi **bildiğiniz** bunca nîmetler**i size bahşeden** Rabb'iniz**e karşı saygılı ve itaatkâr olun!"**

133. "Yani, size etinden, sütünden vs. faydalandığınız sürü sürü **hayvanlar ve** güçlü, sağlıklı **çocuklar bahşeden,"**

134. "Ve taptaze meyvelerle dolu bağlar, **bahçeler ve** kaynağından tatlı sular fışkıran **pınarlar veren** Rabb'inize karşı saygılı ve itaatkâr olun!**"**

135. "Doğrusu ben sizin adınıza, o dehşet verici Günün azâbından korkuyorum."

136. Buna karşılık onlar, "Ey Hûd!" **dediler, "**Boşuna çeneni yorma! Çünkü **sen bize ha öğüt vermişsin, ha vermemişsin, bizim için hiç fark etmez!"**

137. "Bu senin anlattıkların, **öncekilerin uydurdukları** efsane ve masallar**dan başka bir şey değildir."**

138. "Ve ne yaparsak yapalım, asla **azâba uğratılacak değiliz.** Dolayısıyla, çıkarlarımıza ters düşen hiçbir ahlâkî kural tanımayız biz!**"**

139. Böylece onu yalanladılar, Biz de onları korkunç bir azapla **helâk ettik!**

Dinle, ey insan; **hiç kuşkusuz bunlarda,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret var fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

140. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücâdeleyi gözler önüne seren ve zâlimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

141. Semud kavmi de, kendilerine gönderilen Sâlih Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek sûretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

142. Hani kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Sâlih, onlara** seslenerek, "Ey halkım!" **demişti, "**Zulüm ve haksızlıklardan **sakınmayacak mısınız?"**

143. "Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, O'nun tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim."**

144. "Öyleyse, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, kötü davranışlardan **sakının ve** Allah'a kulluk konusunda beni model kabul ederek **benim izimden yürüyün!"**

145. "Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfât beklemiyorum;** çünkü **benim mükâfâtımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb'idir."**

146. "Şu imtihân diyar**ında** sonsuza dek hep böyle huzur ve **güven içinde yaşayacağınızı mı zannediyorsunuz?"**

147. "Yani, şu taptaze meyvelerle dolu bağlar, **bahçeler arasında ve** kaynağından tatlı sular fışkıran **pınar başlarında."**

148. "Boy boy filiz veren **ekinler ve** taptaze, **yumuşacık salkımlar yetiştiren hurmalıklar içinde."**

149. "Ve bakın; Allah'ın size bahşettiği güç ve yetenek sayesinde büyük bir **ustalıkla dağları yontup** sarp kayalıklarda hiçbir düşmanın erişemeyeceği güvenli **evler yapıyorsunuz."**

150. "Öyleyse, tekrar tekrar söylüyorum; **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötülüklerden titizlikle **sakının ve** ilâhî mesajı size bildiren bir Elçi olarak **bana itaat edin!"**

151. "Ve sakın şu azgınların emrine uymayın!"

152. "Çünkü **onlar yeryüzünde** hep **bozgunculuk çıkarır;** Allah ile barışık bir hayat yaşamaya çalışmazlar, **yapmazlar."**

153. Buna karşılık onlar, "Ey Sâlih!" **dediler, "Anlaşılan sen,** ikide bir diline doladığın ilâhlarımızın gazâbına uğrayarak **büyülenmişsin."**

154. "Kaldı ki, **sen de bizim gibi** ölümlü **bir insandan başka bir şey değilsin!** Senin bizden ne üstünlüğün var ki, bize Peygamberlik taslıyorsun! **Eğer** bu iddianda **doğru isen, o zaman bir mûcize göster bize!"**

155. Bunun üzerine Sâlih, **"İşte** Allah tarafından gönderilen **şu deve,** hem benim Peygamberliğimi kesin olarak ispatlayan bir mûcize, hem sizi sınayan bir imtihân olacaktır." **dedi, "**Şöyle ki, şu pınardan **bir gün onun, belli bir gün de sizin** ve hayvanlarınızın **su içme hakkınız olacak** ve bu sıra hiç bozulmayacak**tır.** Bu deveye karşı tavrınız, kaba kuvvete baş vurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediğinizi ortaya koyan bir ölçü olacaktır."

156. "O hâlde, bırakın onu şu arazide serbestçe otlasın ve **sakın ona bir zarar vermeye kalkmayın; aksi hâlde korkunç bir günün azâbı sizi** kıskıvrak **yakalayacaktır!"**

157. Bütün bu uyarılara rağmen, Allah'a itaatin simgesi olan **deveyi** hunharca **boğazlayıp öldürdüler fakat** çok geçmeden yaptıklarına **pişman oldular.**

158. Çünkü zâlimler için uygun görülen hakettikleri **azap, onları** ansızın **yakalayıvermişti.**

Dinle, ey insan; **hiç kuşkusuz bunda,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret var fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

159. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücâdeleyi gözler önüne seren ve zâlimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

160. Lut kavmi de kendilerine gönderilen Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek sûretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

161. Hani, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Lut, onlara** seslenerek, "Ey halkım!" **demişti, "**Kötülüklerden, günahlardan **sakınmayacak mısınız?**

162. "Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, Allah tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim."**

163. "Öyleyse, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, kötü davranışlardan **sakının ve** Allah'a kulluk konusunda beni model kabul edip **benim izimden yürüyün!"**

164. "Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfât beklemiyorum;** çünkü **benim mükâfâtımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb'idir."**

165. "Siz insanların içinden kadınları bırakıp da **erkeklere mi yaklaşıyorsunuz?**

166. "Hem de, Rabbinizin sizin cinsel ihtiyaçlarınızı gidermeniz ve çocuk sahibi olmanız **için yarattığı eşlerinizden uzaklaşarak? Doğrusu siz, gerçekten de pek azgın bir toplumsunuz!"**

167. Buna karşılık onlar, **"Ey Lut!" dediler, "Eğer** bu can sıkıcı vaazlarına **son vermeyecek olursan, kesinlikle** şehrimizden **kovulacaksın!"**

168. Lut ise, "Siz ne derseniz deyin, **ben sizin** bu **yaptıklarınızı** nefretle **kınıyorum!" dedi.** Ve Rabb'ine el açıp yakardı:

169. "Ey yüce **Rabb'im; beni ve ailemi, onların** bu çirkin **davranışlarından** dolayı gelecek azaptan **koru!"**

170. Böylece, onu ve ailesini zâlimlerin elinden **kurtardık.**

171. Yalnızca, geride kâfirlerle birlikte **kalmayı tercih eden bir koca karı —**ki Lut'un hanımıydı— **hariç.**

172. Ve ardından, adını anmaya değer görmediğimiz **ötekileri,** korkunç bir azapla **yok ettik.**

173. Öyle ki, **üzerlerine** sağanak sağanak taş **yağmur**u **yağdırdık;** zamanında **uyarılan,** fakat yine de azgınlıktan vazgeçmeyen bu inkârcı**lara yağdırılan yağmur, gerçekten ne kötü bir yağmurdur!"**

174. Dinle, ey insan; **hiç kuşkusuz bu** anlatılanlar**da,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret var fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

175. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücâdeleyi gözler önüne seren ve zâlimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

176. Aynen Medyen kavmi gibi **Eyke halkı** da, kendilerine gönderilen Şuayb Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek sûretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

177. Hani Şuayb onlara, "Ey halkım!" **demişti, "**Zulüm ve haksızlık yapmaktan **sakınmayacak mısınız?**

178. "Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, O'nun tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim."**

179. "Öyleyse, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, kötü davranışlardan **sakının ve** Allah'a kulluk konusunda beni model kabul edip **benim izimden yürüyün!"**

180. "Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfât beklemiyorum;** çünkü **benim mükâfâtımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb'idir."**

181. "Ey halkım! Alışverişinizde **ölçüyü tam tutun ve sakın** ölçüp tartarken **eksiklik yapmayın!** Ticârette, hukukta, siyasette... asla adaletten ayrılmayın!**"**

182. “İnsanlar arasında adâleti gözetin; tartacaklarınızı dâimâ **doğru teraziyle tartın.”**

183. “İnsanları hak ettikleri şeylerden yoksun bırakmayın; batıl davranışlarınızla, **yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın!”**

184. “Sizi ve sizden **önceki nesilleri yaratan** Allah’**a karşı saygılı ve itaatkâr olun!”**

185. Fakat bu güzel çağrıya karşılık onlar, “Ey Şuayb!” **dediler, “Anlaşılan sen,** diline doladığın ilâhlarımızın gazâbına uğrayarak **büyülenmişsin.”**

154. “Üstelik **sen de bizim gibi** ölümlü **bir insandan başka bir şey değilsin!** Senin bizden ne üstünlüğün var ki, bize Peygamberlik taslıyorsun! **Bize öyle geliyor ki, sen** göz göre göre bize **yalan söylüyorsun!”**

187. “Eğer gerçekten doğru söylüyorsan, haydi savurduğun tehditleri gerçekleştir; mesela, **üzerimize gökten** helâk edici **parçalar düşür** de, senin Peygamber olduğunu anlayalım**!”**

188. Şuayb, **“Rabb’im sizin yaptıklarınızı çok iyi biliyor.** Dolayısıyla, hakkınızda gereken hükmü O verecektir**!” dedi.**

189. Böylece onu yalanladılar. Bundan dolayı, o gölge gününün azâbı onları ansızın, kıskıvrak **yakalayıverdi!** Sıcak bir günde, bir bulut gibi üzerlerine gelen azap ile helâk edildiler. **Doğrusu bu, gerçekten de korkunç bir günün azâbıydı.**

190. Dinle, ey insan; **hiç kuşkusuz** bütün **bu** anlatılanlar**da,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret var fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

191. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

Sûrenin başından buraya kadar, insanlık tarihi boyunca ilâhî mesajı elden ele taşıyan elçilerden bazı örnekler verildi. Ve işte, insanlığa gönderilen son Elçi ve son Kitap:

192. Ey Muhammed! **Muhakkak bu** Kur'an, **Âlemlerin Rabb'i tarafından indirilmiştir.**

193. Güvenilir Ruh adıyla da bilinen ve daha önceki bütün Peygamberlere ilâhî mesajı getirmiş olan vahiy meleği Cebrail **indirmiştir onu.**

194. Cebrail, Kur'an'ı doğrudan doğruya **senin kalbine** indirerek onu tüm benliğinle kavramanı sağladı **ki,** kıyâmete kadar gelecek bütün insanlığı hakîkate çağıran **bir uyarıcı olasın.**

195. Hem de, önce Arap toplumuna, sonra da tüm insanlığa seslenen **açık ve anlaşılır Arapça diliyle** indirilmiş bir kitap olarak.

196. Ve hiç kuşku yok ki, bu Kur'an'daki mesajlar, **önceki** Peygamber**lerin kitaplarında da** aynen **var**dı.

197. Nitekim, **İsrail Oğulları** içindeki Yahudi din **alimlerinin,** Mekke'yi ziyaret ettiklerinde, Kur'an'ı duyar duymaz **onu**n Allah kelâmı olduğunu **bilmeleri** ve bu hakîkati açıkça itiraf etmeleri, **onlar için** yeterli **bir delil değil mi?** Fakat zâlimler, inkâra öylesine şartlanmışlar ki:

198. Eğer bu Kur'an'ı, Arap olmayan ve bir tek kelime Arapça bilmeyen **birine indirseydik de,**

199. O da bu kitabı **onlara** mükemmel bir Arapça'yla **okusaydı, yine de** bir bahane uydurup **ona inanmayacaklardı.**

200. İşte Biz, bu Kur'an'ın eşsiz bir mûcize olduğu**nu suçluların kalplerine böyle sokarız.** Öyle ki;

201. Onlar Kur'an'ın manasını anlar, kusursuz ifâdelerinin güzelliğini tanırlar. Önceki kitaplarda bahsi geçen bu mesajın, bildirdiği mûcizevî haberler ve ortaya koyduğu mükemmel inanç sitemi açısından bir benzerinin yapılamayacağını da bilirler. Fakat dünyaya aşırı bağlılıkları ve gözlerini kör eden kibir, inat, haset gibi saplantıları yüzünden **ona iman etmezler; ta,** cehennemde onları bekleyen o **can yakıcı azâbı** bizzat gözleriyle **görünceye dek...**

202. O azap, **onlara ansızın, hiç beklemedikleri bir anda gelip çatacaktır.**

203. İşte o zaman, "Eyvah!" **diyecekler, "Acaba** iman etmemiz için **bize bir fırsat daha verilmez mi?"** Fakat onlara, asla ikinci bir fırsat verilmeyecek!

204. Şimdi, onlar hâlâ **azâbımızın çabucak gelmesini mi istiyorlar?**

205. Ey hak yolunun yolcusu! **Bir düşünsene; Biz o** zâlim**leri yıllarca** lüks ve refah içinde **yaşatsak,**

206. Ve sonunda, onlara vaadedilen azap **gelip yakalarına yapışsa,**

207. Yıllarca **nîmetler içerisinde yaşatılmış olmanın onlara ne yararı olacak?**

208. Doğrusu **Biz,** günah işleyen **hiçbir toplumu** açık ve net bir şekilde **uyarmadan helâk etmemişizdir.**

209. En azgın zâlimleri bile, cezalandırmadan önce güzelce **öğüt** verip uyarmışızdır; çünkü **Biz,** hiç kimseye **asla haksızlık etmeyiz.** İşte bu

yüzdendir ki, sizleri uyarmak için bu son kitabı gönderdik:

210. Kur'an'ı ciddi bir şekilde okuduğunuz zaman siz de göreceksiniz ki, **onu şeytanlar indirmemiştir.**

211. Bu onlara yaraşmaz, çünkü şeytan insanı doğru yola, iyiliğe, güzelliğe değil; sapkınlığa, bozgunculuğa, inkâra çağırır. Onlar Kur'an gibi bir kitap indirmek istemezler, **zaten buna güçleri de yetmez.**

212. Ayrıca onların, melekler arasında geçen vahiy ürünü konuşmaları **duymaları da** Allah tarafından **engellenmiştir.**

Demek ki Kur'an, kesinlikle cinler veya şâirler tarafından uydurulmuş değildir! O, doğrudan doğruya Allah'tan gelen bir mesajdır.

213. Şimdi, ey Peygamber ve ey Müslüman! Madem sana da gereken uyarı yapıldı, **öyleyse Allah ile beraber başka bir tanrıya yalvarma sakın; yoksa sen de azâba uğrayanlardan olursun.**

214. Ve ailen, komşuların, arkadaşların başta olmak üzere **en yakın akrabaların**dan başlayarak, ulaşabildiğin bütün insanlar**ı** Kur'an ile **uyar.**

215. Ve seni izleyen müminlere, dâimâ şefkat ve merhametle **kol kanat ger.**

216. Eğer Kur'an'ı reddederek **sana karşı gelirlerse,** onlara **de ki: "Doğrusu ben, sizin** bütün çirkin **davranışlarınızdan uzağım** ve yaptıklarınızı asla onaylamıyorum, dolayısıyla yaptıklarınızdan sorumlu da değilim**."**

217. Ve bu uğurda vereceğin mücâdelende, **sonsuz kudret ve merhamet sahibi** olan yüce Rabb'i**ne güven.**

218. O Allah **ki,** buyruklarını yerine getirmek için fedâkârca çabaladığını, özellikle de geceleyin ibâdet amacıyla yatağından **kalktığını görmekte,**

219. O'nun huzurunda saygıyla **secdeye kapanan** o fedâkâr mümin**ler arasında dolaşırken** neler hissettiğini bilmektedir.

220. Çünkü O, her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

221. Kur'an'ın, cin ve şeytanlar tarafından uydurulmuş olamayacağı ortada. **Peki,** o sözünü ettikleri **şeytanların** asıl **kimlere indiğini** şimdi **size bildireyim mi:**

222. Onlar yalnızca **düzenbaz, günahkâr insanlara inerler.**

223. İşte bu düzenbazlar, dâimâ cinlere, şeytanlara **kulak verir** ve onlardan duyduklarını kendi yandaşlarına iletir**ler fakat onların çoğu,** gerçekte **yalan söylerler.**

224. Böyle cinlerden haber aldığını iddia eden, söz söyleyince yalanlar düzen, insanları sahip olmadıkları niteliklerle öven veya yeren ahlâk ve erdem yoksunu **şâirlere gelince, onlara** ancak kendileri gibi yoldan çıkan **azgın kimseler uyar.**

225. Bu tür şairlerin, çıkarları uğruna bir o tarafa bir bu tarafa yamanıp savrularak, **her vadide** nasıl **şaşkın şaşkın dolaşıp durduklarını görmez misin?**

226. Ve bilmez misin ki, **onlar** çoğu zaman **yapmadıkları** ve asla yapamayacakları **şeyleri söylerler?**

227. Ancak Allah'a ve âhiret gününe yürekten **iman eden,** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan, Allah'ı**n ayetlerini sürekli gündemde tutarak O'nu **sıkça anan ve** herhangi bir sözlü

veya fiilî saldırıya maruz kalıp **zulme uğrayınca,** düşmana aynen karşılık veren; onları hicvederek ve gerekirse karşı saldırı düzenleyerek **kendilerini savunanlar başka.** İşte bunlar, Rablerinin hoşnutluğunu kazanacak ve er geç başarıya ulaşacaklardır. O hâlde, ey Müslüman! Sakın ümidini kaybetme, asla yılgınlığa düşme, sana müjdeler olsun:

Zâlimler, ne müthiş bir akıbete yuvarlanacaklarını, **nasıl bir devrilişle yıkılıp gideceklerini yakında görecekler!**

27. NEML SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Şuarâ sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, on sekizinci ayetinde geçen ve Süleyman Peygamberin karıncalarla iletişim kurduğunu anlatan "neml: karınca" kelimesinden almıştır. 93 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Tâ, Sîn. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: **Bunlar Kur'an'ın,** insanlığa mutluluk ve kurtuluş yollarını gösteren o **apaçık** ve apaydınlık **kitabın ayetleridir.**

2. Bu kitap, **inananlara yol gösterici ve** ilâhî nîmetleri haber veren **bir müjdeci olarak,** doğrudan Allah tarafından gönderilmiştir.

3. O inana**nlar ki, namazlarını** tam bir duyarlılıkla ve düzenli olarak **kılarlar,** ekonomik ve sosyal kulluğun özel bir örneği olan **zekâtı** hak sahiplerine **verirler ve** ilâhî mahkemenin kurulacağı **öte dünyanın varlığına tüm kalpleriyle inanırlar.**

4. Öte dünyanın varlığına inanmayan ve dolayısıyla, yapıp ettiklerinin hesabını vermeyeceklerini zanneden, bu yüzden de hiçbir ahlâkî kural tanımayan o inkârcı**lara gelince; Biz,** insanlığın yaratıldığı günden bu yana Peygamberlerin onlara öğrettiği yasalara göre, kötü olduğunu bile bile **yaptıkları** o çirkin **işleri,** zamanla **kendilerine süslü gösterdik. Böylece onlar,** inkâr ve cehâlet karanlıklarında **bocalayıp giderler.**

5. İşte onlar, bu dünyada **azabın en kötüsüne müstahak olanlardır; âhirette de en büyük kayba uğrayacak olanlar, onlardır.**

6. Ey insan! **Gerçekten bu Kur'an sana, sonsuz hikmet ve ilim sahibi** olan Allah **tarafından gönderiliyor:**

7. Hani Mûsâ, ailesiyle birlikte Medyen'den Mısır'a dönerken, Sînâ dağı yakınlarında yolunu kaybetmişti. Hava soğuk ve karanlıktı. Mûsâ uzaklarda bir ateşin yandığını görünce **ailesine, "**Ağaçların arasında **bir ateş ilişti gözüme!" dedi,** "Siz burada bekleyin, gideceğimiz yönle ilgili **size oradan bir haber getireyim, ya da** hiç değilse **bir parça köz getireyim ki,** ateş yakıp **ısınabilesiniz."**

8. Ve Mûsâ **oraya yaklaşınca,** Allah tarafından **ona** şöyle **seslenildi: "**Ey Mûsâ! İnsanlığa hidâyeti göstermek için yakılan **bu ateşin olduğu yerde ve çevresinde bulunan herkes kutlu kılınmıştır!** Öyleyse, sen de ilâhî nur ile aydınlan! **Âlemlerin** sahibi, efendisi ve **Rabb'i olan Allah, yüceler yücesidir!"**

9. "Ey Mûsâ! Hiç kuşkusuz Ben, sonsuz kudret ve hikmet sahibi Allah'ım! O hâlde çıkar ayakkabılarını, çünkü şu an Sînâ dağının eteklerindeki kutsal Tuvâ vadisinde, yüce bir makâmın huzurunda bulunuyorsun!**"**

10. "Ben seni Peygamber olarak seçtim ve sana mûcizeler verdim. Şimdi **asânı yere at!"**

Bunun üzerine, **Mûsâ** elindeki değneği yere attı; **onun tıpkı** küçük **bir yılan gibi** hızla **hareket ettiğini görünce** korkuya kapıldı ve **arkasına bile bakmadan dönüp kaçmaya başladı.** Allah, **"Korkma, ey Mûsâ!"** dedi, **"**Çünkü sen artık bir Peygambersin ve **Peygamberler, benim huzurumda asla korkuya kapılmazlar!"**

11. "Ancak, her kim zulmeder ve zulümde diretirse, işte o korksun Benden! Çünkü zulüm, kesinlikle cezasız kalmayacaktır. Bununla birlikte, zulmeden kişi bile, kötülük yaptıktan **sonra** tövbe eder ve hayatını iyi yönde değiştirerek **kötülüğü iyiliğe dönüştürürse,** şunu iyi bilsin ki, **hiç şüphesiz ben,** içtenlikle tövbe edildiği takdirde en büyük günahları bile **bağışlarım,** çok ama **çok merhametliyim."**

12. Şimdi **elini koynuna sok;** onu geri çıkardığında, —**herhangi bir hastalıktan değil,** Peygamberliğinin bir alâmeti olarak**—** gözleri kamaştıracak derecede ışıl ışıl, **bembeyaz olarak çıkacaktır.** Yılana dönüşen asâ ve parlayan el, **Firavun'a ve halkına** gösterilecek **dokuz mûcizeden** ikisi**dir. Doğrusu onlar,** işledikleri zulümler yüzünden **gerçekten de yoldan çıkmış bir toplum hâline geldiler.**

13. Böylece Mûsâ, Firavunun karşısına çıkıp ona ilâhî buyrukları tebliğ etti. Fakat Firavun ve adamları inkârda direttiler. Öyle ki, hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde hakîkati ortaya koyan **apaçık mûcizelerimiz onlara ulaşınca, "Bu** olağanüstü olaylar, **apaçık bir büyüdür!" dediler.**

14. Ve bunların birer ilâhî mûcize olduğunu **pekâlâ bildikleri hâlde, zulüm ve kibirleri yüzünden hepsini** inatla **inkâr ettiler. Şimdi** insanlık tarihini bir gözden geçir de **bak bakalım;** yeryüzünde fesat çıkaran **bozguncuların sonu nice olmuş!**

Zâlimleri bekleyen acı âkıbete dikkat çekildikten sonra, gelelim müminlere müjdelenen ilâhî nîmetlere:

15. Hiç kuşkusuz biz Davud'a ve oğlu **Süleyman'a** derin bir kavrayış, üstün bir yetenek, engin bir **bilgi** ve hikmet **verdik.** Bundan dolayı her ikisi de, **"Bizleri inanan kullarından bir çoğuna üstün kılan Allah'a hamd olsun!" diye duâ ederlerdi.**

16. Süleyman, babasının ölümünün ardından onun yolunu izleyerek **Davud'un mirasçısı oldu.** Kendisine öyle muhteşem bir güç verilmişti ki, **"Ey insanlar!" diyordu, "Bize kuşların dili** ve diğer bütün varlıklarla iletişim kurma tekniği **öğretildi ve her konuda** bilgi, beceri ve imkânlar **verildi bize. Doğrusu bu,** bize Allah tarafından bahşedilmiş **apaçık bir lütuftur.**

17. Ve günlerden bir gün, **cinlerden, insanlardan ve kuşlardan oluşan ordusu Süleyman'ın huzurunda toplanmış ve** Allah yolunda cihat etmek üzere **düzenli gruplar hâlinde yola koyulmuşlardı.**

18. Derken, Karınca Vadisine geldiklerinde, yuvanın disiplin ve düzeninden sorumlu **bir karınca "Ey karıncalar!" diye seslendi, "Derhal yuvalarınıza girin ki, Süleyman ve askerleri farkında olmayarak sizi çiğnemesinler!"**

19. Süleyman, karıncanın bu **sözün**ü işitince Allah'ın kudret ve merhametini gözler önüne seren bu hayret verici manzara karşısında hayranlıkla **gülümsedi ve** Allah'ın kendisine verdiği bunca nîmetleri düşünerek **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Gönlüme öyle duygular ilham et ki, bana ve ana babama bahşettiğin nîmetler için** sana **şükreden bir kul olayım ve dâimâ senin hoşnut olacağın güzel ve yararlı işler yapayım ve** ey Rabb'im, sonsuz lütuf ve **rahmetin sayesinde beni tertemiz kullarının arasına kat."**

20. Sonra ordusundaki **kuşları teftiş ederken,** çavuşkuşu yani ibibik cinsinden olup, özel yeteneklerle donatılmış Hüdhüd adlı kuşun yerinde olmadığını gördü. Bunun üzerine, **"Hüdhüd'ü niçin göremiyorum; yoksa** görevini terk edip **kayıplara mı karıştı?" dedi.** Ordu içinde disiplini bozacak bu tür sorumsuzlukların ne büyük felâketlere mal olabileceğini gâyet iyi bildiğinden, işin ciddiyet ve önemini göstermek üzere şöyle dedi:

21. “Bu konuda **bana geçerli bir mâzeret göstermediği takdirde, onu ya şiddetli bir şekilde cezalandıracağım; ya da** derhal **kafasını koparacağım!”**

22. Fakat çok geçmeden Hüdhüd ansızın **çıkageldi ve** “Ey Süleyman!” **dedi, “Ben** uzak diyarlara gittim. Araştırmalarım sonucunda, **senin** bile **henüz bilmediğin bazı şeyler öğrendim ve** Yemen’deki **Sebe** Krallığı **hakkında kesin**likle doğru **bir haber getirdim sana.”**

23. “Oranın halkını Belkıs adında **bir kadının yönettiğini ve ona,** bir kralın sahip olması gereken **her türden** bilgi, beceri ve imkânın **bahşedildiğini gördüm. Ayrıca onun, çok büyük** ve görkemli **bir de tahtı var.”**

24. “Ve yine gördüm ki, kendisi de, halkı da, Allah’ı bırakıp Güneş’e secde ediyorlar. Demek ki **şeytan, yaptıkları** bu çirkin **işleri kendilerine güzel** ve çekici **göstererek onları yoldan çıkarmış; bu yüzden doğru yolu bulamıyorlar.”**

25. “Hâlbuki, göklerde ve yerde gizli olan her şeyi ortaya **çıkaran ve sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz her şeyi bilen** o yüce **Allah’a secde** ve kulluk **etmeleri gerekmez miydi?”**

26. “O Allah ki, kendisinden başka ilâh yoktur; mutlak kudret ve hükümranlığın, yani **en yüce tahtın sahibidir.”**

27. Süleyman, **“Doğru mu söylüyorsun, yoksa yalancının biri misin;** bunu yakında **göreceğiz” dedi** ve derhal yazdırdığı mektubu Hüdhüd’e verip:

28. “Şu mektubumu götür ve gizlice önlerine **atıver, sonra onlardan biraz uzaklaşarak** bir kenara çekil ve onları dikkatle **gözetle, bakalım ne yapacaklar?”**

29. Belkıs Süleyman'ın mektubunu alır almaz, **"Ey ileri gelenler!" diye** vezirlerine **seslendi, "Bakın, bana çok değerli bir mektup geldi."**

30. "Mektup Süleyman'dan geliyor ve 'Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla' başlıyor."

31. "Mektupta diyor ki: **"Sakın bana karşı koymaya kalkmayın; derhal Müslüman olup huzuruma gelin!"**

32. "Ey ileri gelenler!" dedi Belkıs, **"Bu mesele hakkındaki görüşlerinizi bildirin bana;** çünkü bilirsiniz ki, **ben size danışmadan hiçbir konuda karar vermem."**

33. Vezirler, "Sayın kraliçemiz! **Biz son derece güçlü ve savaşçı bir milletiz,** gerekirse Süleyman'ın ordusuyla da savaşabiliriz. Fakat yine de **ferman senindir; düşün ve ne buyuracağına sen karar ver!" dediler.**

34. Bunun üzerine Belkıs, **"Doğrusu,** despot yöneticiler, diktatörler ve **krallar bir ülkeye girdikleri zaman, oranın düzenini altüst ederler ve halkının soylu ve onurlu insanlarını** öldürerek, esir ederek veya sürgüne göndererek **aşağılık** ve perişan **bir hâle getirirler;** herhâlde bunlar da **böyle yapacaklardır."**

35. "Bu yüzden, meseleyi barış yoluyla çözmek için elimden geleni yapacağım. **Onlara —**dostluk ve barış mesajı olarak— altın, gümüş ve mücevheratla dolu **bir armağan gönderecek ve elçilerin getirecekleri cevabı bekleyeceğim.** Bakalım, Süleyman mal mülk ile savuşturulabilecek bir kimse miymiş?"

36. Belkıs'ın gönderdiği elçiler **Süleyman'ın huzuruna çıkınca** Süleyman, **"Siz** bu **mallarla bana lütufta bulunduğunuzu mı sanıyorsunuz?** Bu önemsiz ve ucuz teklifle mi geliyorsunuz bana? Şunu iyi

bilin ki, **Allah'ın bana bahşetmiş olduğu** ilâhî nîmetler, **size verdiği** servet, zenginlik gibi gelip geçici **şeylerden çok daha hayırlıdır. O hâlde sizin** bu **hediyeniz, ancak sizi**n gibi mânevî değerlerin kıymetini bilmeyen, yalnızca maddî zenginliklere değer veren insanları **sevindirir."**

37. "Getirdiğin bu hediyeleri al ve **ülkene geri dön.** Onlara de ki; eğer ilâhî hükümlere boyun eğmemekte ısrar ederlerse, **asla karşı duramayacakları** müthiş **ordularla üzerlerine yürüyeceğiz ve hepsini aşağılık ve perişan bir hâlde oradan sürüp çıkaracağız!"**

Süleyman'ın sahip olduğu baş döndürücü kudret ve zenginliği gören elçiler ülkelerine dönüp durumu kraliçeye bildirdiler ve böylesine kudretli bir orduyla asla baş edemeyeceklerini anlattılar. Bunun üzerine Belkıs, Süleyman'ın isteklerini görüşmek ve kendilerini dâvet ettiği dini öğrenmek üzere, Kudüs'e geleceğini bildirdi.

38. Bu haber üzerine Süleyman, yönetimde sözüne değer verdiği yakınlarını topladı ve onlara, **"Ey ileri gelenler!" dedi, "Onlar** Allah'ın hükmüne **boyun eğmiş bir hâlde huzuruma gelmeden önce, hanginiz** Belkıs'ın sarayındaki **tahtını bana getirebilir?"**

39. Süleyman'ın emrindeki **cinlerden güçlü ve yetenekli biri** olan **ifrit, "Sen daha yerinden kalkmadan onu sana getirebilirim!" dedi, "Gerçekten bunu yapabilecek güce sahibim ve son derece güvenilir biriyim."**

40. Orada, Peygamber olarak **"kitap ilmine sahip tek kişi olan** Süleyman İfrit'e: Demek sen o tahtı daha ben yerimden kalkmadan getirebilirsin öyle mi? **"Ben ise onu sen gözünü açıp kapatıncaya kadar sana getirebilirim!" dedi.** Süleyman daha sözünü bitirmeden, taht yanlarında beliriverdi. Süleyman, **onu yanı başında duruyor görünce, "Bu,** verdiği nimetlere karşı **şükredip etmeyeceğimi**

sınamak için Rabb'imin bahşetmiş olduğu **lütuflardandır. Her kim şükrederse, yalnızca kendi iyiliği için şükretmiş olur; kim de nankörlük ederse, doğrusu Rabb'im Ğanî'dir,** hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir, **Kerim'dir,** sonsuz lütuf ve kerem sahibidir."

41. Süleyman, saltanat ve zenginliğin gelip geçici olduğunu, bunların ancak imtihan amacıyla insana verildiğini, bu gibi dünyevi nimetlerin parlaklığına aldanıp da ahireti unutmamak gerektiğini, hiç bitmeyecek gerçek saltanatın, zenginliğin Allah katında olduğunu Belkıs'a —etkileyici bir üslûpla— anlatmak istiyordu. Bunun için, adamlarına, **"Onun tahtını,** üzerinde bir değişiklik yaparak **tanınmaz hale getirin!" dedi, "Bakalım** onun nasıl bir anda el değiştirdiğini ve eski şaşaasını, güzelliğini kaybederek perişan hale geldiğini gördükten sonra, dünyevî zenginliklerin gelip geçici olduğunu anlayıp **doğru yolu bulabilecek mi, yoksa** tahtı tâcı uğrunda imanı reddederek **doğru yolu bulamayan kimselerden mi olacak?"**

42. Nihayet, Belkıs Süleyman'ın huzuruna **gelince, ona** tahtı gösterilerek, **"Senin tahtın böyle mi?" diye soruldu. O da,** "Evet, **sanki bu o!" dedi, "Zaten** buraya gelmeden **önce bize** İslâm inancı hakkında **bilgi ulaşmış ve** Allah'ın birliğine ve senin hak Peygamber olduğuna iman ederek **Müslüman olmuştuk."**

Belkıs'ın o güne kadar neden iman etmediğine gelince:

43. Allah'ın dışında tapındığı varlıkların, kendisini dünyada ve âhirette kurtuluşa ileteceği inancı, **onu** o zamana kadar tevhid dinine girmekten **alıkoymuştu. Çünkü o, inkârcı bir kavimdendi** ve içinde yetiştiği toplumun kültüründen, inancından ister istemez etkilenmişti.

44. Daha sonra **ona, "Saraya girer misiniz?" dendi.** Belkıs saraya girip **onu**n ışıl ışıl parlayan saydam döşemesini **görünce,** orayı **derin bir su zannederek,** ıslanmasın diye **eteğini topladı.** Bunun üzerine

Süleyman, **“**Korkma!” **dedi, “Bu,** zemini **şeffaf kristal ile döşenmiş** ve her yanı cilâlanarak parlatılmış **bir saraydır.** Ama sen, onu ilk bakışta derin bir havuz zannettin. İşte, önyargılara kapılarak hakikati göremeyen insanın durumu da böyledir: Hak din, ona ilk bakışta sıkıntılı, meşakkatli bir yol gibi görünebilir. Ancak, insan ve cin şeytanlarının telkinleri sonucu zihninde oluşan batıl önyargıları aşarak hakka yöneldiği takdirde, ondaki güzelliği, parlaklığı açıkça görecektir.**”**

Süleyman'ın hikmet dolu sözlerinden etkilenen ve böyle büyük bir zenginlik ve kudrete sahip olmasına rağmen asla kibre kapılmadığını, aksine, derin bir tevazu ile dâimâ Rabb'ine yönelip O'na şükrettiğini gören Belkıs, **“Ey Rabb'im!” diye yalvardı, “Doğrusu ben,** şu ana kadar Sana kulluktan uzak durmakla **kendime zulmetmişim fakat** işte şimdi, **Süleyman ile birlikte, bütün varlıkların** gerçek sahibi, yöneticisi ve **Efendisi olan Allah'a yürekten boyun eğiyorum!”**

Ama insanlık tarihinde bütün saltanat sahipleri Belkıs gibi teslim olmadılar:

45. Hiç kuşkusuz Biz, Semud kavmine kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Sâlih'i** elçi olarak seçip görevlendirmiş ve onlara mesajımızı duyurması için **göndermiştik: “**Yalnızca **Allah'a kulluk edin** ve O'nun gönderdiği ilkeler doğrultusunda hayatınızı düzenleyin**!”**

Fakat onlar, Peygamberin önderliğinde tek vücut olup Allah'a kulluk edecekleri yerde, **birbiriyle çekişip duran iki** düşman **gruba ayrıldılar.**

46. Sâlih, inkârcılara seslenerek, **“Ey halkım!” dedi, “**Rabb'inizin size dünyada ve âhirette bahşettiği güzellikleri ve **iyilikleri arzu edeceğiniz yerde, ne diye** O'na karşı küstahça meydan okuyarak **bir an önce** başınıza azâbın ve **kötülüğü**n gelip çatmasını **istersiniz? Ne olurdu,** zulüm ve haksızlıktan vazgeçip **Allah'tan bağışlanma dileseniz de,** ilâhî lütuf ve **merhamete lâyık olsanız!”**

47. Buna karşılık zâlimler, "Ey Sâlih!" **dediler, "Sen ve beraberindeki** şu mümin**ler yüzünden başımıza uğrusuzluklar yağıyor!"** Sâlih ise, **"Başınıza gelen** ve **uğursuzluk** diye nitelendirdiğiniz belâlar, işlediğiniz günahlar yüzünden size **Allah katından** gelen bir uyarı ve ceza**dır! Çünkü siz,** başınıza gelen iyi-kötü her şeyle **imtihân edilmektesiniz!" dedi.**

48. O şehirde, insanlar arasında **Allah'a kulluk ve teslimiyeti egemen kılmak yerine, yeryüzünde sürekli bozgunculuk çıkaran** servet ve iktidar sahibi **dokuz kişi**lik bir çete **vardı.**

49. Bunlar, birbirlerine Allah adına söz verip gizlice **antlaşarak şöyle dediler: "**Her kabîleden birer savaşçı alarak **Sâlih ve adamlarına geceleyin baskın yap**ıp hepsini ortadan kaldır**alım; sonra da onun** intikamını almak isteyecek **akrabalarına, "Onun** ve **adamlarının öldürülmesi olayına biz katılmadık;** bu işi kimin yaptığını da bilmiyoruz, **gerçekten de doğru söylüyoruz!" deriz.** Böylece bütün kabîlelerle savaşmayı göze alamayıp, kan diyetine razı olurlar.**"**

50. Onlar akılları sıra, Allah'ın nurunu söndürmek için **bir düzen kurmuşlardı fakat, onların asla fark edemeyecekleri bir biçimde, Biz de** bütün tuzakları kuşatan **bir düzen kurmuştuk!**

51. Ey insanoğlu! **İşte bak,** zâlimlerin **kurdukları tuzakların sonu nice oldu: Onları da,** onları destekleyen **topluluklarını da** korkunç bir azapla **tamamen yok ettik!**

52. İşte, zulümleri yüzünden yıkılıp viraneye dönmüş, **bomboş kalmış evleri!** Hâlen ayakta duruyor. **Hiç kuşkusuz bunda,** öğüt almasını **bilen insanlar için** apaçık bir uyarı ve **ibret verici bir ders vardır.** İşte zâlimlerin âkıbeti böyle oldu, müminlere gelince:

53. Âyetlerimize yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle

sakınan kimseleri ise dünya ve âhiret azâbından **kurtardık.**

Ve aradan yıllar geçti, yeni nesiller geldi. İsimler ve şekiller değişti, fakat değişmeyen tek şey vardı; hak ile bâtılın amansız mücâdelesi:

54. Nitekim Biz, **Lut'u da** uyarıcı bir elçi olarak görevlendirip kavmine göndermiştik. **Hani** Lut, erkek erkeğe sapık ilişkilere giren Sodom **halkına şöyle seslenmişti: "Bu çirkin işi,** insanın yapı ve yaratılışına aykırı büyük bir günah olduğunu **göre göre nasıl işliyorsunuz?"**

55. "Demek kadınları bırakıp da, şehvetle erkeklere yöneliyorsunuz, öyle mi? Aman Allah'ım; **siz gerçekten de cehâlet içinde yüzen** beyinsiz **bir toplumsunuz."**

56. Fakat halkının bu uyarıya **cevabı, şu** alaycı ve tehditkâr **sözlerden başka bir şey olmadı: "Lut** ve **taraftarlarını atın şehrinizden! Bunlar da amma temiz insanlarmış böyle!"**

Böylece, Lut ile halkı arasında yıllar sürecek zorlu bir mücâdele başladı. Fakat Sodomlular, tüm uyarılara rağmen ilâhî dâvete kulak vermediler, aksine azıttıkça azıttılar!

57. Bunun üzerine, onu ve ailesini o şehirden çıkarıp **kurtardık fakat** kâfirlerin zulmünü destekleyen **karısı hariç; onun,** o zâlimlerle birlikte **geride kal**ıp helâk ol**masına karar verdik!**

58. Ve üzerlerine, azap taşlarını **bir yağmur** gibi **yağdırdık! Evet,** güzelce **uyarıl**dıkları hâlde Allah'a başkaldır**anların yağmuru, ne kötü bir yağmurdur!**

59. O hâlde, ey Müslüman! Rabb'inin yüceliğini ilan ederek **de ki: "**Zâlimlere hak ettikleri cezayı veren **Allah'a hamd olsun ve O'nun seçip kurtardığı** sâlih **kullarına selâm olsun!** Şimdi söyleyin bakalım;

sonsuz kudret ve merhamet sahibi olan **Allah mı daha hayırlı, yoksa** müşriklerin Allah'a **ortak koştukları** o sahte ilâhlar **mı?**

60. Düşünün; o âciz varlıklar mı kulluk edilmeye daha lâyıktır, **yoksa gökleri ve yeri yoktan ver eden; sizin için gökten** tertemiz **su indiren ve onun sayesinde, bir tek ağacını bile yaratamayacağınız güzelim bağlar, bahçeler yetiştiren** Allah **mı?**

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Hayır; bunu iddia edenler, kelimenin tam anlamıyla **yoldan çıkmış kimselerdir!**

61. Yine düşünün; o âciz varlıklar mı kulluk edilmeye daha lâyıktır, **yoksa yeryüzünü yaşamaya elverişli hâlde yaratan,** dağların, tepelerin **arasından** çağıldayan dereler, **ırmaklar akıtan, yer**in sarsılmaması **için** oraya **sapasağlam dağlar yerleştiren ve iki deniz** kütlesi **arasına,** tatlı suyla tuzlu suyun birbirine karışmasına engel olacak **bir perde koyan** Allah **mı?** (*25. Furkan: 53; 35. Fatır: 12 ve 55. Rahman: 19-22*)

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Hayır, hayır; onların çoğu, ne söylediklerini **bilmiyorlar!**

62. Yine düşünün; o âciz varlıklar mı kulluk edilmeye daha lâyıktır, **yoksa kendisine yalvardığı anda, sıkıntıya düşenin yardımına koşup sıkıntısını gideren ve ayrıca sizleri, yeryüzüne birer yönetici olarak atayan** Allah **mı?**

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!

63. Yine düşünün; o âciz varlıklar mı kulluk edilmeye daha lâyıktır, **yoksa karanın ve denizin karanlıklarında size yol gösteren ve rahmetinin önünde rüzgârları** yağmur **müjdeci**si **olarak gönderen** Rabb'iniz **mi?**

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Hayır! Hiç kuşkusuz **Allah,** acziyet ve eksiklik ifâde eden her türlü nitelikten uzaktır; müşriklerin ilâhlık pâyesine yücelterek O'na **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

64. Yine düşünün; o âciz varlıklar mı kulluk edilmeye daha lâyıktır, **yoksa** evreni ve hayatı yoktan var ederek **ilk yaratmayı gerçekleştiren ve sonra da** an be an **onu devam ettiren ve gökten** indirdiği **ve yerden** çıkardığı sayısız nîmetlerle **sizi besleyen** Allah **mı?**

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Eğer** bu iddianızda gerçekten **samîmî iseniz,** o zaman bunun akla, sağduyuya ve ilâhî kitaplara uygun olduğunu ispatlayan **delilinizi koyun ortaya!"**

65. Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Göklerde ve yerde olan hiçbir varlık,** yaratılmışların algı ve tecrübe sınırlarının ötesinde bir âlem olan **gaybı bilemez;** bütün bunları bilen, ancak ve **ancak Allah**'tır. Yaratılmış olanlara gelince, **onlar** ne zaman öleceklerini bilemedikleri gibi, **ne zaman diriltileceklerini** de **bilemezler."**

66. Hayır, onlar yeniden dirilmenin hangi saatte olacağını bilemezlerse de, **âhiret**in varlığı **hakkında onlara** Peygamberler aracılığıyla **ardı ardına bilgiler** ve iknâ edici deliller **gelmiş bulunmaktadır fakat onlar, yine de öte dünya**nın gerçekliği **konusunda şüphe içindedirler; daha doğrusu, âhiretten yana kördür bunlar!** İşte bunun içindir ki;

67. Allah'ın kudret ve adâletini **inkâr edenler, "Ne yani" diyorlar "Şimdi biz ve** geçmiş **atalarımız,** ölüp **toprak olduğumuz zaman** yeniden yaratılıp kabirlerimizden **çıkarılacağız, öyle mi?"**

68. "Aslında bu tehdit, bize ve geçmiş **atalarımıza daha önce de yapılmıştı fakat** şu ana kadar hiçbirinin gerçekleştiğini görmedik. Demek ki **bu** iddialar**, öncekilerin uydurduğu masal ve efsanelerden başka bir şey değil!"**

69. Buna karşılık, sen de onlara **de ki: "**Geçmişte helâk edilen medeniyetlerin **yeryüzünde** bıraktıkları harabeleri, yerle bir olmuş şehir kalıntılarını **gezip dolaşın da, suçluların sonu nice olmuş bir görün!"**

70. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman! **Onlar**ın çirkin davranışların**dan dolayı üzme kendini; kurdukları hilelerden dolayı da canını sıkma!** Sen üzerine düşen tebliğ görevini yap, gerisini Bana bırak."

71. Onlar, "Eğer cennet, cehennem, kıyâmet, âhiret vs. hakkında **dedikleriniz doğru ise,** savurduğunuz **bu tehditler ne zaman** gerçekleşecek**?" di**yerek seninle alay edi**yorlar.**

72. Onlara **de ki:** "Ne biliyorsunuz? **Bir an önce gelmesini istediğiniz o azâbın bir kısmı, belki de ensenize binmek üzeredir!"**

73. Eğer hâlâ helâk edilmedilerse, bunun bir tek sebebi var: **Hiç kuşkusuz senin Rabb'in, insanlara karşı** sonsuz **lütuf ve ihsân sahibidir; ne var ki, onların çoğu şükretmez!**

74. Fakat şunu unutmasınlar: **Elbette Rabb'in, onların kalplerinde gizledikleri şeyleri de biliyor, açığa vurdukları şeyleri de.** Öyle ki:

75. Göklerde ve yerde sizce **gizli** ve erişilmez gibi görünen **her şey,** varlık kanunlarının kaydedildiği **apaçık bir kitapta yer almaktadır.**

76. Hiç kuşku yok ki, bu Kur'an, İsrail Oğulları'nın ve Hıristiyanların bugün **üzerinde anlaşmazlığa düştükleri** âhiret, Peygamberlik, tevhid gibi **pek çok mesele**nin aslını **onlara bildirmektedir.**

77. Ve yine **kuşku yok ki o,** Allah'a ve âhiret gününe **inananlar için** yegâne **hidâyet rehberi ve** hem dünyada, hem ahirette kurtuluşa ileten ilâhî **rahmet kaynağıdır.** Bu kaynaktan yüz çevirenlere gelince:

78. Elbette Rabb'in, yeri ve zamanı geldiğinde **onlar arasında hükmünü verecektir. O, mutlak kudret ve otorite sahibidir,** her şeyi **bilmektedir.**

79. O hâlde, ey Peygamber! **Allah'a güven** ve kararlılıkla yoluna devam et! **Muhakkak sen,** Allah'tan gelen **apaçık bir gerçek üzerindesin.** Ancak bu gerçeği, diri kalpler, duyan kulaklar benimseyebilir. Kibir, bencillik ve günah kirleriyle kalpleri kararmış olanlara gelince:

80. Gerçek şu ki, sen kalben **ölülere** sesini **duyuramazsın ve** ne kadar çırpınsan da, gerçeklerden **yüz çevirip arkasını dönen sağırlara bu çağrıyı işittiremezsin.**

81. Ve yine sen, vicdanları kirlenmiş, gönül gözleri **kör**elmiş olan zâlim**leri, saptıkları yanlış yoldan çevirip hidâyete iletemezsin! Sen** bu çağrıyı, **ancak ayetlerimize inan**maya gönlü ol**an** iyi niyetli, temiz yürekli insan**lara işittirebilirsin ve zaten onlar,** hakîkati gördükleri anda **derhal** Rabb'lerine **boyun eğerler.**

Hakikate gözlerini kapayan kâfirler ise, zamanı gelince onlar da gerçeği görecekler:

82. Haklarındaki vaad gerçekleşerek ölüm vakti gel**diği zaman, onları** sorgulamak **için yer**in için**den** korkunç görünümlü **bir yaratık**

çıkaracağız ve bu yaratık **onlara, insanların** çoğunun **ayetlerimize gereğince inanmadıklarını** ve bu yüzden azâbı hak ettiklerini **söyleyecek.** O zaman tövbe edip bağışlanmak için yalvaracaklar, ancak tövbeleri kabul edilmeyecek.

83. Ve diriliş günü, **her toplumdan ayetlerimizi yalanlayan birer grubu** mahşer meydanında **topladığımız gün,** insan seli halinde, büyük mahkemeye doğru **sürülecekler.**

84. Nihâyet, Yüce Hâkim'in huzuruna **çıktıkları vakit,** Allah onlara, "Ey zâlimler!" **diyecek, "Demek ayetlerimi hiç** düşünüp **anlamadan** öyle körü körüne **inkâr ettiniz, öyle mi?** Evet, söyleyin bakalım, **neydi o yaptıklarınız öyle?"**

85. Böylece, işlemiş oldukları zulüm ve haksızlıklardan dolayı kendilerine vaadedilen azap **söz**ü **gerçekleşmiş olacak ve onlar da,** buna karşı **söyleyecek söz bulamayacaklar.** Çünkü suçlarını hafifletecek en ufak bir mâzeretleri bile olmayacak.

86. Oysa onlar, geceyi huzur ve güven **içinde dinlensinler diye** sessiz ve karanlık, **gündüzü de** çalışıp kazanmaları için **aydınlık yaptığımızı görmüyorlar mıydı?** Evrende böyle mükemmel bir düzen kurarak sınırsız kudretini, ilmini, adaletini, hikmetini ortaya koyan Allah'ın, insanı başıboş bırakmayacağını, yapılan her iyiliğin ve kötülüğün karşılığını mutlaka vereceğini düşünmüyorlar mıydı? **Hiç kuşkusuz bunda, iman edecek bir toplum için,** hakikati gösteren nice işaretler, **nice deliller vardır.**

87. Evet, diriliş için **sura üflendiği Gün, Allah'ın dilediği** mümin **kimseler hariç, göklerde ve yerde bulunanlar dehşet içinde kalacak ve hepsi, boyunları bükülmüş bir hâlde O'nun huzuruna çıkacaktır.**

88. Ey insan! **Dağları görürsün de, onları** öylece **yerlerinde duruyor sanırsın; oysa onlar,** yerküreyle birlikte, **tıpkı bulutların** gökyüzünde **yürüyüp gittiği gibi yürümektedirler. Her şeyi güzel ve yerli yerinde yapan Allah'ın sanatıdır bu! Hiç kuşkusuz O, yaptığınız her şeyden haberdardır.** Şu hâlde:

89. Her kim O'nun huzuruna **bir iyilikle gelirse, ona bundan daha iyi bir karşılık vardır; üstelik onlar, O** dehşetli **Günün korkusundan uzak, güven içinde olacaklardır.**

90. Ve kim de O'nun huzuruna **kötülüklerle gelirse, onlar da yüzüstü cehenneme atılacak** ve şu acı sözleri duyacak**lardır: "**Siz buraya, bizzat kendi arzunuzla geldiniz. Öyle ya; **yaptıklarınızdan başka bir şeyin cezasını mı çekiyorsunuz?"**

91. O hâlde, ey şanlı Elçi! İçinde yaşadığın Mekke halkından başlamak üzere, tüm insanlığı hak dine çağırarak de ki: **"Ben,** Allah'tan başka taptığınız bütün ilâhları reddederek, **ancak ve sadece, bu şehrin Rabb'ine kulluk etmekle emrolundum!** Unutmayın ki, Arabistan'ın dört bir yanında kargaşa ve anarşi hüküm sürerken, **bu şehri saygıdeğer kılan** ve sizi huzur ve güven içinde yaşatan **O'dur.** Ve bu nimeti, kendisine kulluk eden bütün milletlere bahşedecektir. Çünkü göklerde ve yerde ne varsa, **her şeyin** yaratıcısı ve gerçek **sahibi de,** ancak **O'dur!** Bunun için **bana, Allah'a** yürekten **boyun eğen kimselerden olmam emredildi!"**

92. "Ayrıca, Kur'an'ı okumam ve tüm insanlığa ulaştırmam emredildi**! Artık kim doğru yolu tutarsa, bunu ancak kendi iyiliği için yapmış olacaktır ve kim de** İslâm'ı terk edip şeytanın yoluna **saparsa,** onlara da **de ki: "**Tercih ve eylemlerinizden, yalnızca siz sorumlusunuz. Çünkü **ben, ancak bir uyarıcıyım."**

93. Ve son söz olarak, kıyâmete kadar gelecek tüm insanlığa seslenerek **de ki: "Hamd olsun Allah'a ki,** Kur'an'ın ilâhî kelâm olduğunu ispatlayan **delillerini** hem dış dünyanızda, hem iç dünyanızda **size gösterecek ve siz de onları** her defasında **görüp tanıyacaksınız!"**

Unutma; **Rabb'in, yaptıklarınızdan asla habersiz değildir.**

28. KASAS SÛRESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında, Neml sûresinden hemen sonra indirilmiştir. Sadece seksen beşinci ayeti, Medîne'ye hicret esnasında vahyedilmiştir. Adını, yirmi beşinci ayetinde geçen "el-kasas: kıssa, ibret verici öykü" kelimesinden alan sûre, 88 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Tâ, Sîn, Mîm. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi:

2. Bunlar, insanlığa mutluluk ve kurtuluş yollarını gösteren **apaçık** ve apaydınlık **Kitabın ayetleridir.**

3. Ey şanlı Elçi! Şimdi Biz, **inananlar**a yol gösterici bir örnek ve ibret verici bir ders olması **için, Mûsâ ile Firavun arasında geçen olaylardan bir kısmını sana bütün gerçekliğiyle anlatacağız:**

4. Doğrusu Firavun, o ülkede sahip olduğu güç ve saltanatla şımarıp **kibre kapılmış ve** saltanatını sürdürebilmek için **halkı** çeşitli **gruplara ayırmıştı.** Şöyle ki, **onlardan** bir kısmını el üstünde tutarken, İsrail Oğulları denilen **bir topluluğu** köle gibi kullanarak **tamamen zayıf** ve çaresiz **bir hâle getirmişti.** Nüfuslarının artmasını engellemek için **erkek çocuklarını** hunharca **boğazlatıyor, kız çocuklarını ise** utanç verici işlerde kullanmak üzere **sağ bırakıyordu. O, gerçekten de** yeryüzünde **bozgunculuk çıkaran** zâlim **kimselerdendi.**

5. Biz ise, bu ülkede ezilen, sömürülen bu insanlara lütufta bulunarak onları adâlet, dürüstlük ve erdemlilik konusunda insanlığa örneklik ve öncülük eden **önderler kılmak ve** Firavunu helâk ettikten sonra, **onları** yeryüzünün nîmet ve zenginliklerini devralan **mirasçılar yapmak istiyorduk.**

6. Yani istiyorduk ki, **onlara yeryüzünde kudret ve egemenlik bahşedelim ve onlar vasıtasıyla, Firavun ile** baş danışmanı **Haman'a ve** onların bütün **ordularına korktukları şeyi göster**ip saltanatlarını başlarına geçir**elim.** Bunun için:

7. Mûsâ'nın annesine, "Çocuğunu birkaç ay **emzir!" diye vahyettik, "Ona** Firavunun askerleri tarafından zarar geleceğinden **endişelendiğinde, kendisini** bir sandığın içine koy ve öylece Nil **nehr**ine **bırak.** Başına bir şey gelir diye **korkma, üzülme, çünkü** çok yakında **yavrunu sana kavuşturacağız ve ayrıca onu,** ileride büyük bir **Peygamber yapacağız."**

8. Mûsâ'nın içinde bulunduğu sandık, ilâhî kudretin koruması altında, akıntıyla birlikte suda süzülmeye başladı. Nehrin ilerisinde, Firavun ve askerleri kamp kurmuşlardı. **Firavunun adamları**ndan biri, **onu buldu** ve Firavunun son derece dürüst ve iyi kalpli olan hanımına verdi. **Çünkü** ilâhî plâna göre, bu çocuk ileride **onlara** başkaldırıp **düşman**lık edecek **ve** zâlimler için büyük bir **üzüntü** kaynağı **olacaktı.**

Böylece, bir diktatörün daha yıkılış süreci başlamış oluyordu. **Gerçekten Firavun,** baş danışmanı **Haman ve askerleri,** tepeden tırnağa **günaha batmış kimselerdi.**

9. Firavunun hanımı kucağındaki bebeği eşine göstererek, **"**Bu şirin çocuk, **hem benim hem de senin için sevinç kaynağı** olabilir!**" dedi,**

“Ne olur **onu öldürmeyin; belki** ileride **bize faydası dokunur; yâhut onu evlat ediniriz.”**

Firavun, karısının ricasını kıramadı. Böylece çocuğu alıp saraya götürmeye karar verdiler. **Onlar** bütün bunları yaparlarken, aslında ilâhî plânın bir parçası olduklarının **farkında değillerdi.**

10. Bu arada **Mûsâ’nın annesi,** bütün gece yavrusunu düşünmüş, **gönlü bomboş bir hâlde sabahlamıştı.** O kadar üzülmüştü ki, **eğer** vaadimize olan **inan**cını sonuna kadar canlı tut**ması için yüreğine dayanma gücü bahşetmemiş olsaydık, onu**n kendi çocuğu olduğunu **az kalsın açığa vuracaktı.**

11. Fakat o Rabb’ine güvenerek sabretmişti. Daha sonra kızına, yani Mûsâ’nın **ablasına, “Onu** sahil boyunca **takip et** de, neler olup bittiğini bana haber ver**!” demişti. Bunun üzerine** kızcağız, kıyı boyunca yürüyerek kardeşinin bulunduğu yere ulaşmış ve **hiç kimseye sezdirmeden** kardeşini ve **onu** nehirden alan insanları **uzaktan izlemeye başlamıştı.**

12. Öte yandan, Biz daha ilk günden itibaren, sütannelerini Mûsâ’ya haram kılmış ve onun, annesinden başka hiçbir kadının sütünü emmemesini sağlamış**tık.** Bu yüzden, Mûsâ acıktığı için ağlıyor, fakat kendisini emzirmeye çalışan bakıcıların sütünü kabul etmiyordu. Bu fırsatı çok iyi değerlendiren Mûsâ’nın ablası, yanlarına sokularak, **“Sizin adınıza onun bakımını üstlenecek ve onu şefkatle yetiştirecek bir aileyi size göstereyim mi?” dedi.**

13. Böylece onu yeniden annesine kavuşturduk ki, kadıncağızın **yüreği sevinçle dolsun,** çektiği **üzüntülerden kurtulsun ve Allah’ın vaadinin gerçek olduğunu görsün.** Evet, elbette Allah verdiği sözü yerine getirecekti, **ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmez.**

14. Ve aradan yıllar geçti. Nihâyet Mûsâ **gençlik çağına ulaşıp** zihni ve bedeni açıdan **iyice olgunlaşınca, kendisine** derin bir **hikmet ve ilim verdik. İşte Biz, güzel davrananları böyle ödüllendiririz.**

15. Bir gün, **halkın** öğle sıcağında **evlerine çekildikleri bir sırada** saraydan çıkıp **şehre indi. Orada, biri kendi halkından, diğeri düşman tarafından olan iki adamın kavga etmekte olduğunu gördü. Kendi halkından olan adam, düşmanlarından olan adama karşı Mûsâ'dan yardım istedi. Bunun üzerine Mûsâ,** İsrail Oğulları'ndan birisini tartaklamakta olan Mısırlıyı engellemek için **ona bir yumruk indirdi ve** istemeden de olsa **onu öldürdü.** Çok geçmeden büyük bir pişmanlıkla, **"Bu** yaptığım, düpedüz **şeytan işi ve besbelli ki şeytan,** insanı **yoldan çıkaran apaçık bir düşmandır!" dedi.**

16. Ve "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Doğrusu ben, bu suçu işlemekle **kendime gerçekten yazık ettim fakat** senin merhametinden asla ümit kesilmez, **o hâlde beni bağışla** Allah'ım**!"** İçtenlikle yaptığı bu tövbeden dolayı, Allah da **onu bağışladı; çünkü O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

17. Bunun üzerine Mûsâ, **"Ey Rabb'im; bana verdiğin bu nîmetin hakkı için,** kim olursa olsun, **bir daha asla zâlimlere arka çıkmayacağım!" dedi.**

18. Böylece, korku içinde çevresini **gözetleyerek, sabaha kadar şehirde bekledi.** Ne yapacağını bilemez bir hâlde dolaşırken, **bir de ne görsün; dün kendisinden yardım isteyen adam,** bu sefer başka bir Mısırlıyla kavgaya tutuşmuş, **yine kendisini yardıma çağırmıyor mu!** Fakat bu kez **Mûsâ ona,** "Hayır!" **dedi, "Anlaşılan o ki, sen** ona buna sataşan **azgın bir adamsın!"**

19. Yine de, kavga edenleri ayırmak için **düşmanları olan adamı tutmaya yeltenince, adam "Ey Mûsâ!" dedi, "Dün** suçsuz **bir kişiyi öldürdüğün gibi, şimdi de beni mi öldürmek istiyorsun?** Demek ki, **senin niyetin** insanlar arasında **hakkın egemenliğini sağlamak** filan **değil; senin tek amacın, yeryüzünde** zâlimce kan döken **bir zorba olmak!"**

20. Bir süre sonra, **şehrin ta öteki ucundan bir adam koşarak** yanına **geldi ve** nefes nefese, **"Ey Mûsâ!" dedi, "**Ülkenin **ileri gelenler**i bir mahkeme kurmuş, **seni öldürmek üzere aralarında görüşüyorlar! Çabuk** burayı **terk et!** Güven bana, çünkü **ben, gerçekten senin iyiliğini isteyen biriyim."** Bu adam, Firavun hanedanından olduğu hâlde, onun zulmünü onaylamayan birisi idi.

21. Bunun üzerine Mûsâ, korku içinde çevresini **gözetleyerek şehri terk etti. "Ey Rabb'im!" dedi, "Beni zâlim toplumun elinden kurtar!"** Sonra Mısır'dan çıktı. Nereye gideceğini bilmiyordu.

22. Firavunun etki ve hâkimiyeti dışında kalan **Medyen'e doğru** yönelip **yola çıkarken** de, **"Ümit ederim ki, Rabb'im beni doğru yola yöneltir" diyordu.**

23. Derken, uzun ve tehlikeli bir yolculuğun ardından **Medyen**'in meşhur **su** kuyu**larına vardı ve** kuyuların **başında,** hayvanlarını **sulayan** kalabalık **bir grup insanla karşılaştı. Onlardan biraz ötede ise,** susuz kalan hayvanlarını kuyulardan **uzak tutmaya çalışan iki genç kız gördü.** Yanlarına yaklaşarak, **"Ne yapıyorsunuz,** siz de herkes gibi hayvanlarınızı niçin sulamıyorsunuz**?" diye sordu.** Bunun üzerine onlar, **"Bu çobanlar** buradan **ayrılmadıkça, biz** erkeklerin arasına karışıp **hayvanlarımızı sulayamayız.** Zaten onlarla başa çıkacak gücümüz de yok. Ailemizin tek erkeği olan **babamıza gelince, o** bu işi yapamayacak kadar **çok yaşlıdır." diye cevap verdiler.**

24. Bunun üzerine Mûsâ, kadınların hâline acıyıp **hayvanlarını suladı; sonra bir gölgeye çekilip "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "**Şu anda, **bana lütfedeceğin nîmetlere öylesine muhtacım ki!"** Zira günlerce durup dinlenmeden yol yürümüş, iyice acıkmış ve bitkin düşmüştü. Ayrıca yabancı bir ülkede barınacak bir yere, güvenilir dostlara ihtiyacı vardı.

25. Çok geçmeden, **o iki kızdan biri utana utana yanına geldi ve "**Bize yaptığın iyiliği babama anlattım. **Babam** Şuayb, **hayvanlarımızı sulama hizmetinin karşılığını ödemek için seni** yanına **çağırıyor." dedi. Böylece Mûsâ,** Şuayb'ın **yanına gelip başından geçenleri ona anlattı.** Şuayb, **"Endişe etme!" dedi, "**Artık **o zâlim insanların elinden kurtulmuş bulunuyorsun."**

26. O iki kızdan biri, "Babacığım," dedi, "Sen artık iyice yaşlandın, işlerimizi yapacak bir erkek kardeşimiz de olmadığından, şu kadın hâlimizle, erkeklerin yapması gereken işleri yapmak zorunda kalıyoruz. Mûsâ'nın üstün ahlâkını sen de gördün, bana sorarsan, işlerimizde bize yardımcı olması için **onu işçi olarak tut; çünkü** gördüğüm kadarıyla **o,** bu civarda **ücretle tutabileceğin işçilerin en iyisidir, üstelik güçlü ve güvenilir adamdır."**

27. Genç bir adamın, yetişkin kızların bulunduğu bir evde işçi olarak kalmasını uygun görmeyen Şuayb, daha güzel bir teklifle Mûsâ'nın karşısına çıkmaya karar verdi: "Ey Mûsâ!" **dedi, "Sekiz yıl** yanımda kalıp işlerimde **bana yardım etmen şartıyla, seni şu iki kızımdan biriyle evlendirmeyi düşünüyorum fakat sen** bu süreyi **on** yıla **tamamlarsan, bu da senin tarafından** bir iyilik olur. Şunu bil ki, **sana** hiçbir konuda **zorluk çıkarmak istemem;** zaten **benim** ne kadar **iyi bir insan olduğumu Allah'ın izniyle** ileride sen de **göreceksin."**

28. Bu teklife sıcak bakan Mûsâ, "Tamam!" **dedi, "Bu, ikimiz arasında** yapılan bir sözleşme olsun. Buna göre, sözünü ettiğin bu **iki süreden**

hangisini yerine getirirsem getireyim, hakkımda kötü düşünceler beslenmeyecek. O hâlde, **bu sözlerimize Allah da şâhit olsun!"**

29. Böylece Mûsâ, Şuayb'ın kızıyla evlenip orada uzun yıllar kaldı. Nihâyet, üzerinde anlaştıkları **süreyi tamamlayıp ailesiyle birlikte** Mısır'a dönmek üzere **yola koyulunca,** kutsal **Sînâ dağının yamacında** parlayan **bir ateş gördü.** Hava soğuk ve karanlıktı, üstelik yollarını kaybetmişlerdi. Bunun için ailesine, **"Siz** burada **bekleyin!" dedi, "**Ağaçların arasında **bir ateş ilişti gözüme!** Gideceğimiz yönle ilgili **size oradan bir haber getireyim, ya da** hiç değilse **bir parça köz getireyim ki,** ateş yakıp **ısınabilesiniz."**

30. Mûsâ **oraya yaklaşınca, bu mübarek bölgede, kutsal vadinin yamacındaki** ışıl ışıl parlayan **ağaç** yönün**den, "Ey Mûsâ!" diye bir ses işitti, "Hiç kuşkusuz Ben, tüm varlıkların Rabb'i olan Allah'ım!"**

31. "Ben seni Peygamber olarak seçtim ve sana mûcizeler verdim: Şimdi **asânı yere at!"**

Bunun üzerine Mûsâ elindeki değneği yere attı. **Onun** çevik **bir yılan gibi** hızla **hareket ettiğini görünce** korkuya kapıldı ve **arkasına bile bakmadan dönüp kaçmaya başladı.** Allah, **"Geri dön! Ve sakın korkma, ey Mûsâ!"** dedi, **"**Çünkü **sen** artık **güvendesin!"**

32. "Şimdi **elini koynuna sok, —herhangi bir hastalıktan değil,** sana verilen bir başka mûcize olarak— koynundan ışıl ışıl, **bembeyaz olarak çıkacaktır.** Az önce büyük bir şok yaşadın; **korkudan** açılan **kollarını şimdi göğsüne kavuştur** ve bundan böyle ne zaman bir tehlikeyle karşılaşırsan böyle yap. Göreceksin ki, kalbinde zerre kadar korku kalmayacak. **İşte bu ikisi,** yani yılana dönüşen asâ ve parlayan el, **Rabb'in tarafından Firavun ve ileri gelen adamlarına** göstereceğin

iki büyük **mûcizedir. Çünkü onlar,** işledikleri zulümler yüzünden **yoldan çıkmış** günahkâr **bir toplum hâline geldiler."**

33. Bunun üzerine Mûsâ, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Ben** vaktiyle **onlardan birini** yanlışlıkla **öldürmüştüm; korkarım** Firavunun sarayına gidersem **beni öldürürler** de, görevimi yerine getiremem.**"**

34. "Üstelik, çok güzel ve etkili konuşma yeteneğine sahip değilim. **Kardeşim Hârûn'un konuşması benden daha düzgün, öyleyse, beni**m söyleyeceklerimi daha akıcı bir üslupla **doğrulayan bir yardımcı olarak onu da benimle birlikte** Firavuna elçi olarak **gönder; çünkü onların beni yalanlayacaklarından korkuyorum."**

35. Allah, "Dileğin kabul edildi!" **dedi, kardeşinle senin bileğini güçlendireceğiz ve ikinizi öyle** muhteşem **bir güç ve yetkiyle donatacağız ki,** bu **mûcizelerim sayesinde size asla dokunamayacaklar!** Korkmayın; **sizler ve size uyanlar,** mutlaka kâfirlere **üstün geleceksiniz!"**

36. Böylece Mûsâ, hiçbir şüpheye yer vermeyen **apaçık mûcizelerimizle** Firavun ve adamlarının **karşısına çıktı fakat onlar hemen, "Bu** olağanüstü olaylar, usta büyücüler tarafından **uydurulmuş büyüden başka bir şey olamaz;** zaten dediklerin doğru olsaydı bunu bizim de bilmemiz gerekirdi fakat **biz, geçmiş atalarımızdan böyle bir şey işitmedik!" dediler.**

37. Buna karşılık **Mûsâ, "**Bunu siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı? Hiç kuşkusuz **Rabb'im, kimin kendi katından** bahşedilmiş doğru yol olan **hidâyet bilgisiyle geldiğini ve kimin mutlu sona ulaşmayı hak ettiğini çok iyi bilir! Gerçek şu ki, zâlimler asla kurtuluşa eremezler!"**

38. Firavun ise, "Ey ileri gelenler!" dedi, "Ben sizin için, kendimden başka bir tanrı tanımıyorum! Söyleyin bana, bütün Mısır'ın sahibi ve efendisi ben değil miyim? Fakat bu adam, sadece bu ülkenin değil, tüm varlıkların Efendisi olan bir tanrıdan söz ediyor, **o hâlde ey Haman; benim için** tuğla ocaklarında **balçığı pişir**erek sağlam tuğlalar imal et ve **bana** öyle yüksek **bir kule yap ki,** tepesine çıkıp **Mûsâ'nın şu ilâhını** kendi gözlerimle **göreyim!** Ama yukarılarda böyle bir kimsenin olmadığına eminim! **Doğrusu ben, bu adamın** şan şöhret peşinde koşan **yalancılardan biri olduğunu sanıyorum!"**

39. Böylece **Firavun ve ordusu,** hesap vermek üzere günün birinde **huzurumuza gelmeyecekleri düşüncesine kapılarak, o ülkede haksız yere büyüklük tasla**yıp emrimize başkaldır**dılar.**

40. İşte bu yüzden, onu da, ona destek veren **ordusunu da** kıskıvrak **yakalayıp** Kızıl**deniz'e gömdük; zâlimlerin sonu nasıl oluyormuş, bak**ın ve ibret alın! Şöyle ki:

41. Biz onları, zâlimleri **cehenneme çağıran öncüler** ve kötülüğün sembolleri **kıldık.** Bu yüzden, her kim onların izinden giderse, onlarla aynı âkıbeti paylaşacak **ve mahşer gününde, hiç birine yardım edilmeyecektir!**

42. Zaten daha **bu dünyada,** yaşadıkları sürece asla kurtulamayacakları **bir lânet takmışızdır peşlerine; mahşer gününde ise onlar, en çok nefret edilen kimselerden olacaklar!**

43. İşte böylece Biz, ilk çağlardaki bu ve benzeri isyankâr **toplumları helâk ettikten sonra, insanlık için** yepyeni bir sayfa açan **bir aydınlanma kaynağı,** mutlak hakîkati ortaya koyan **bir yol gösterici,** lütuf **ve rahmet**imizin canlı bir göstergesi **olarak Mûsâ'ya,** kutsal **Kitab** Tevrat**'ı verdik ki,** onu okuyup düşünerek **öğüt alsınlar.**

44. Şimdi, ey Muhammed! **Biz Mûsâ'ya bu Kitabı verirken, sen** Sînâ dağının **batı yamacında** olup bitenleri gözetliyor **değildin ve** orada yaşananları gören, bu olaya bizzat **şahitlik eden kimselerden biri de değildin.**

45. Tam tersine, Mûsâ ile senin aranda bir çok **nesiller yarattık ve onların üzerinden** bugüne kadar **nice devirler geçti.** Buna rağmen, o dönemde yaşanan olayları tüm ayrıntılarıyla ve dosdoğru bir şekilde haber veriyorsun. **Ayrıca, Medyen halkı içinde oturup onlara ayetlerimizi okuyan kişi de sen değildin.** Bu yüzden, orada olup bitenleri bilmene imkân yok fakat **Biziz,** geçmiş ve geleceğin gaybını haber veren bu Kur'an'ı sana **gönderen.**

46. Evet, **Biz** Mûsâ'ya **seslendiğimiz sırada sen Sînâ dağının yamacında** olup bitenleri gözetliyor **değildin fakat Rabb'inden bir rahmet** eseri **olarak** sana bu olayları bütün gerçekliğiyle bildiren bu ilâhî Kitap gönderildi **ki, senden önce kendilerine uyarıcı** bir Peygamber **gelmemiş olan** şu câhil **toplumu uyarasın da,** insanlar onun ayetlerini okuyup düşünerek **öğüt alsınlar.**

47. Bu Kitabı gönderdik ki, **kendi elleriyle yaptıkları** çirkin **işlerden dolayı başlarına** Hesap Gününde **bir belâ geldiğinde,** o müşrikler, **"Ey Rabb'imiz; eğer bize** de doğru yolu gösteren **bir elçi göndermiş olsaydın, kesinlikle senin ayetlerine uyar ve müminlerden olurduk!" de**yip bahaneler ileri sür**mesinler.**

48. Fakat katımızdan hakîkat bilgisini getiren bir Peygamber **onlara gelince, "**Madem ki Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde, **ona da Mûsâ'ya verilen** mûcize**lerin bir benzeri verilseydi ya!" dediler. Oysa** onlarla aynı mantığı paylaşan geçmişteki putperestler, **Mûsâ'ya verilmiş olan** bütün mûcizeleri ve ona vahyedilmiş olan Tevrat'**ı vaktiyle inkâr etmemişler miydi?** Geçmiştekilerin inkâr ettiğine,

günümüz kâfirlerinin iman edeceğini mi sanıyorsunuz? Hayır! Nitekim onlar, Kur'an ve Tevrat hakkında, **"**Bunlar, **birbirini destekleyen iki büyü**lü sözden, göz boyayıcı aldatmacadan ve insanı uyuşturan masallardan başka bir şey değildir!**" dediler. Ve eklediler: "Doğrusu biz,** ister Kur'an olsun, isterse Tevrat veya Zebur ya da İncil bizi bir tek Allah'a kul olmaya çağıran ve omzumuza ahlâkî sorumluluklar yükleyen kutsal kitapların **hiçbirini kabul etmiyoruz!"**

49. Sen de onlara **de ki: "**Demek Kur'an'ı da, diğer mukaddes kitapları da inkâr ediyorsunuz. **Madem öyle, o zaman Allah katından, bu iki kitaptan daha doğru bilgiler içeren,** insanlığa dünya ve ahiret mutluluğu sağlayan **bir kitap getirin de ona uyayım;** tabii **eğer** bu iddianızda **samîmî iseniz!"**

50. Eğer bu meydan okuma karşısında suspus olup **çağrına** makul ve mantıklı **bir cevap veremezlerse, —**ki asla veremeyeceklerdir— **o zaman bil ki, onlar yalnızca** şeytânî arzu ve **heveslerinin peşindedirler.** Hâlbuki, **Allah katından** gelen **yol gösterici** bilgi**ye dayanmaksızın,** sırf arzu ve **heveslerinin peşinde koşan kişiden** daha şaşkın ve **daha sapkın kim olabilir? Hiç kuşkusuz Allah,** böyle **zâlim insanları doğru yola iletmez!** Fakat onlara bile, açık ve net uyarı yapılmalıdır:

51. Doğrusu Biz, bu ilâhî **sözü onlara** birbiri ardınca, kesintisiz bir şekilde **ulaştırdık ki,** sürekli gündeme gelen ayetlerimizi **düşünüp öğüt alsınlar.**

52. Kendilerine daha önce kitap verdiğimiz kimselere gelince, onlardan samîmî ve insaflı olanlar, **bu** Kur'an**a** da derhal **inanırlar.**

53. Onlara ayetlerimiz **okunduğu zaman, "Biz ona iman ediyoruz!" derler, "Çünkü bu** Kur'an, **Rabb'imizden gelen gerçeğin**

ta kendisidir! Doğrusu biz, bundan önce de Allah'a gönülden **boyun eğen kimselerdik.** Dolayısıyla, inancımızdan vazgeçip yeni bir dine girmiş değiliz. Aksine, önceki Peygamberlere iman ettiğimiz gibi, onların müjdelemiş olduğu Son Elçiye de iman ediyoruz.**"**

54. İşte Allah'ın gönderdiği her iki mesaja da yürekten iman eden **bu insanlara,** Hesap Gününde **çifte ödül verilecektir. Çünkü onlar,** içinde yetiştikleri egemen kültürün ve geleneksel yaşam tarzının bütün baskı ve dayatmalarına karşı **sabırla göğüs ger**erek hak dinde sebat göster**diler. Onlar ki,** mecbur kalmadıkça şiddete başvurmaz, **kötülüğü iyilikle savarlar ve** ayrıca, **kendilerine verdiğimiz nîmetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **harcarlar.**

55. Ve yine **onlar, boş ve çirkin bir söz işittikleri zaman,** Müslümana yakışan edepli ve onurlu bir tavırla **oradan uzaklaşırlar ve** kendilerine insafsızca sataşan kimselere **derler ki: "Bizim yaptığımız** işlerin sorumluluğu **bize, sizin yaptığınız** işlerin sorumluluğu **da size aittir. Size selâm olsun!** Sizin sataşmalarınıza cevap verecek değiliz. Çünkü iman ve teslimiyetten yoksun **câhillerle işimiz yok bizim!"**

İşte, ey Müslüman! Senin çağrını işiterek dünyanın tâ öte ucundan gelip hakka boyun eğen böyle yiğitler göreceksin. Öte yandan, Kur'an mesajıyla yüz yüze olduğu hâlde, ısrarla ondan yüz çeviren bedbahtlar da olacaktır. Bunlarla karşılaştığın zaman sakın üzülme, ümitsizliğe kapılma! Unutma ki:

56. Sen, sevdiğin ve kendince Müslümanlığa lâyık gördüğün kimseler**i doğru yola iletemezsin fakat** ancak **Allah'tır,** samîmî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni doğru yola ileten ve** yalnızca **O'dur,** kimin **doğru yola gir**meyi hak et**tiğini en iyi bilen!**

57. Ey şanlı Elçi! Hak dini reddeden bazı soydaşların ve hemşerilerin, buna gerekçe olarak **diyorlar ki: "**Ey Muhammed! Aslında güzel şeyler

söylüyorsun, fakat **eğer seninle birlikte bu yola girecek olursak,** İslâm'a sıcak bakmayan dost ve müttefiklerimizin desteğini kaybeder, bunun sonucunda da **yerimizden yurdumuzdan sürülüp atılırız!"**

Oysa Biz onları, katımızdan rızk olarak her çeşit ürünün getirilip toplandığı güvenli ve kutsal bir yer olan Mekke'y**e yerleştirmedik mi? Ne var ki, onların çoğu,** bütün nîmetlerin Allah'ın elinde olduğunu ve dolayısıyla, üstünlük ve başarıya ancak O'na kulluk etmekle ulaşılabileceğini **bilmezler.** Peki, bilmezlerse ne olur:

58. Biz, sahip oldukları **servet ve zenginlikle şımarıp azgınlaşan nice ülkeleri helâk ettik!** Gidin bu harabelerin durumunu kendi gözlerinizle görün; bir zamanlar cıvıl cıvıl insanlarla dolup taşan bu şehirler, şimdi nasıl virane ve perişan bir hâle gelmiş! **İşte,** bir zamanlar göz kamaştıran görkemli sarayları, köşkleri, lüks villaları ve **evleri; pek az kimse dışında, onlardan sonra bu evlerde hiç kimse oturamadı ve** sahip oldukları ne varsa, hepsi bir kez daha **Bize kaldı!** O hâlde, bugünkü zâlimlerin başına gelecek olanlar da bundan farklı olmayacaktır. Ancak şu da var ki;

59. Senin Rabb'in, ana yerleşim merkezlerine, kendilerine ayetlerimizi okuyup kendilerini uyar**acak bir Elçi** veya dâvetçi **göndermedikçe, hiçbir ülke halkını helâk edecek değildir.** Zaten **Biz, halkı zulüm ve haksızlık peşinde koşmadığı sürece, hiçbir ülkeyi helâk etmeyiz.**

Öyleyse, düşünün; Kur'an'a göre bir hayat yaşadığınız zaman mı üstünlük ve başarıyı elde edeceksiniz, yoksa onu rafa kaldırıp arzularınızın peşine düştüğünüz zaman mı? O korkup çekindiğiniz felâketler iman ettiğiniz takdirde mi başınıza gelecek, yoksa inkâra yöneldiğiniz zaman mı? Kaldı ki:

60. Size şu hayatta **verilen şeyler, bu dünyanın** gelip geçici **zevklerinden ve** aldatıcı **süslerinden başka bir şey değildir; oysa Allah katındaki** nîmet**ler hem daha kaliteli, hem de süreklidir; hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?** Öyle ya:

61. Bu dünyada dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayan ve sonunda, **kendisine söz verdiğimiz** sonsuz nîmetler**e kavuşan** mümin **bir kimse; şu dünya hayatında nîmetler içinde yaşattığımız, fakat Hesap Gününde** her şeyini kaybetmiş olarak huzurumuza **çıkarılan** inkârcı **kimseyle bir olur mu?**

62. O Gün Allah **onlara seslenerek, "**Söyleyin bakalım; her emrine kayıtsız şartsız boyun eğerek **Benim ortaklarım olduğunu iddia ettiğiniz** sahte ilâhlarınız şimdi **neredeler?" diye soracak.**

63. Bunun üzerine, **haklarında** azap **hükmü kesinleşmiş olan** o saptırıcı önder**ler, "Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Bunları sapıklığa sürükleyen biziz!** Evet, **biz nasıl** kendi irâdemizle **azdıysak, onları da öyle azdırdık.** Onlar da kendi arzularıyla bizim peşimizden geldiler. Fakat şimdi, onlarla **hiçbir ilgimiz kalmadığını sana arz ediyoruz!** Zaten **onların tapındığı, gerçekte biz değildik.** Aslında onlar, sadece kendi arzu ve heveslerine kulluk ediyorlardı.**"**

64. Sonra onlara, **"**Allah'a **ortak** olduğunu iddia ettiğiniz şu sözde ilâh**larınızı çağırın** da, sizi kurtarsınlar bakalım**!" denecek; onlar da çağıracaklar, fakat hiçbirisi onların** bu **çağrısına cevap veremeyecek ve** işte o anda, o korkunç **azâbı** karşılarında **görecekler!**

Yazık; **keşke doğru yolu izlemiş olsalardı!**

65. Ve yine **O Gün** Allah **onlara seslenerek, "**Peki, sizi vaktiyle uyaran **elçilere ne cevap vermiştiniz?" diye soracak.**

66. İşte o anda, dünyada olup bitenlerle ilgili bütün **haberler onlara kör** ve sağır **kesilecek.** Yani korku, pişmanlık ve dehşetten dilleri tutulacak ve günahlarına mâzeret olarak öne sürebilecekleri bir tek kelime bile bulamayacaklar. **Birbirlerine de** herhangi bir şey **soramayacaklar.**

67. Buna karşılık, fırsat varken günahlarından **tövbe eden;** Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve** bu imanın gereği olan **güzel ve yararlı davranışları ortaya koyan kimselere gelince; işte bunların** dünya ve âhirette **kurtuluşa eren kimselerden olması** elbette **umulabilir.** Yeter ki, Allah'ı iyi tanısınlar:

68. Rabb'in, dilediğini dilediği şekilde **yaratır ve** neyin iyi, neyin kötü olduğuna yalnızca O karar verir; dilediğini melek, dilediğini insan ve dilediğini bir başka varlık olarak yaratır ve insanlar arasından, dilediğini elçi olarak **seçer. Yaratılmışların** bu konuda herhangi **bir tercih** veya karar verme yetki ve **hakları yoktur.** O hâlde, inkârcılar nereden yetki almışlar da, yarattığımız varlıklar arasından akıllarına eseni kurtarıcı, belâları defedici ve şifâ verici olarak ilan etmişler? Hangi güç ve yetkiye dayanarak haramı helâl, helâlı haram yapmışlar? Hayır; hiç kuşkusuz **Allah,** acziyet ve eksiklik ifâde eden her türlü nitelikten uzaktır; müşriklerin ilâhlık mertebesine yücelterek O'na **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

69. Ve elbette **Rabb'in, onların kalplerinde gizledikleri şeyleri de bilir, açığa vurdukları şeyleri de.**

70. Çünkü **O, kendisinden başka tanrı olmayan** bir tek **Allah'tır.** Her şeyin **başında da, sonunda da,** tüm **övgü** ve yücelikler yalnızca **O'na** yaraşır. Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nun elinde olduğu gibi, Hesap Gününde son sözü söyleyecek olan da O'dur; yani **hüküm** verme ve kanun koyma yetkisi **ancak O'na aittir.** Ey insanlar, dikkat edin! Hepiniz

eninde sonunda ölecek ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız.**

71. O hâlde ey Müslüman! İnkârcılara **de ki: "Bir düşünün bakalım; Eğer Allah geceyi, tâ Kıyâmet Gününe kadar üzerinizde sürekli** soğuk ve karanlık **kılsa, O'ndan başka size** gün **ışığı**nı geri **getirebilecek bir ilâh var mı?** Elbette yok! **O hâlde, hâlâ** gerçeğin sesine **kulak vermeyecek misiniz?"**

72. Ve yine onlara **de ki: "Bir düşünün bakalım; Allah gündüzü tâ Kıyâmet Gününe kadar üzerinizde sürekli** sıcak ve aydınlık **kılsa,** huzur **içinde dinlenebileceğiniz geceyi size** geri **getirebilecek Allah'tan başka bir ilâh var mı?** Elbette yok! **O hâlde, hâlâ** yüreğinizi açıp hakîkati **görmeyecek misiniz?"**

73. İşte Rabb'iniz, sonsuz lütuf ve **rahmetinin eseri olarak sizin için gece ve gündüzü** şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem çerçevesinde düzenledi ve geceyi sâkin ve karanlık, gündüzü de canlı ve aydınlık **kıldı ki,** geceleyin huzur ve güven **içinde dinlenesiniz; gündüz vakti de O'nun lütuf ve bereketlerini arayıp bulasınız ve** böylece, size bahşettiği bunca nîmetlere karşılık **O'na şükredesiniz.** Bütün bunlara rağmen, Allah'tan başka varlıklara ve güçlere boyun eğerek nankörlük edenlere gelince:

74. Tüm insanların yeniden dirilip bir araya geleceği **O** büyük **Gün,** Allah **onlara seslenecek ve "**Söyleyin bakalım; her emrine kayıtsız şartsız boyun eğerek **Benim ortaklarım olduğunu öne sürdüğünüz** efendileriniz, önderleriniz ve sahte **ilâhlarınız** şimdi **neredeler?" diye soracak.**

75. Ve daha sonra, **biz her ümmetten bir şâhit çıkarıp, "**Haydi bakalım, geçmişte öne sürdüğünüz bâtıl iddialarınızı ispatlayan **delillerinizi**

koyun ortaya!" diyeceğiz. Fakat müşrikler, utanç içerisinde başlarını öne eğmekten başka bir şey yapamayacaklar. **Böylece, hak ve hakîkatin bütünüyle Allah'a ait olduğunu** ve O'na dayanmayan, O'ndan kaynaklanmayan her şeyin bâtıl olduğunu **görecekler ve** gerek şefaatçi diye bel bağladıkları sözde ilâhları, gerekse din adına **uydurdukları** bâtıl inançları, **onları yüzüstü bırakıp ortadan kaybolacak.**

Hal böyleyken, onlar hâlâ Rabb'lerine kulluk etmekten kaçınacak; makâm, şöhret, servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek, bunları Allah'a ortak mı koşacaklar? O hâlde, şu ibret verici olaya kulak versinler:

76. Firavunun en büyük mali destekçisi olan **Karun,** İsrail Oğulları'ndan, yani **Mûsâ'nın kavmindendi fakat** servetini Firavunun hizmetinde kullanarak halkına ihânet etti ve **onlara karşı zâlimce davrandı. Oysa Biz ona öyle hazineler vermiştik ki,** sadece **anahtarlarını taşımak** bile kalabalık ve **güçlü bir topluluğa ağır gelirdi.**

Karun'un gittikçe yoldan çıktığını gören **soydaşları ona, "**Ey Karun! **Sakın şımarıp kibre kapılma!" demişlerdi, "Çünkü Allah, kibirlenenleri sevmez!"**

77. "Allah'ın sana bahşettiği bu servet ve zenginlik **ile âhiret yurdunu kazanmaya çalış,** fakat **dünyadan da payına düşeni** Allah'ın senden istediği gibi bir hayatı bu dünyada yaşayacağını; bunun için, Allah'ın sana verdiği tüm imkan ve fırsatları, O'na ibadet ve itaat ederek, O'na kul köle olarak sadece O'nun yolunda kullanman gerektiğini; kısaca bu dünyada yaptığın, yapacağın kulluk ile, ahireti, ancak bu dünyada kazanacağını **unutma. Allah sana** bunca nimetler vererek **nasıl iyilikte bulunduysa, sen de** fakirlere, muhtaçlara **öyle iyilikte bulun ve sakın yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya kalkışma! Çünkü Allah, bozgunculuk yapanları sevmez!"**

78. Arkadaşlarının bu öğütlerine karşılık Karun, **"Bu** servet **bana, ancak sahip olduğum bilgi** ve üstün yetenek **sayesinde verilmiştir!** O hâlde mal benim, mülk benim, dilediğim gibi harcarım!" **diye karşılık verdi. Oysa bilmiyor muydu ki,** o sahip olduğu bilgiyi, beceriyi kendisine bahşeden **Allah, ondan önce çok daha büyük bir güce ve sayısal çoğunluğa sahip nice nesilleri** böyle nankörce davrandıkları için **helâk etmişti! Suçluların günahları, kendilerine sorulmaz!** Onlara verilecek ceza, kendi ifâdelerine dayanılarak belirlenmez. Çünkü onlar, bu tür davranışların suç olduğunu gâyet iyi bildikleri hâlde, hiçbir zaman suçlarını kabullenmez, yaptıkları işin iyi olduğunu iddia ederler.

79. Derken Karun, göz kamaştırıcı bir görkem ve **gösteriş içinde soydaşlarının karşısına çıktı; dünya hayatına düşkün olanlar** ona imrenerek, **"Ah, keşke Karun'a verilen** şu servet ve nîmet**lerin bir benzeri bize de verilseydi; doğrusu o, gerçekten de çok şanslı biri!" dediler.**

80. Fakat **kendilerine** sağlam bir iman ve derin bir **ilim bahşedilmiş olan** akıllı ve dirâyetli **kimseler** bu şaşkınlara seslenerek, **"Yazıklar olsun size!" dediler, "İman eden ve** bu imana yaraşan **güzel davranışlarda bulunanlar için, Allah'ın vereceği ödül,** dünyanın bütün zenginliklerinden **daha iyidir! Ne var ki buna,** fedâkârlığın getireceği sıkıntılara **sabredenlerden başkası erişemez!"**

81. Karun, bir süre daha lüks ve refah içinde hayat sürdü fakat **sonunda, hem kendisini hem de** o görkemli **sarayını** helâk edip **yerin dibine geçirdik!** Öyle ki, **ne** o güçlü kuvvetli orduları ve **adamları onu Allah'a karşı koruyabildi, ne de kendi kendini** bu acıklı sondan **kurtarabildi!**

82. Ve daha **dün**e kadar **onun yerinde olmak için can atanlar, "Vay canına!" demeye başladılar, "Meğer Allah,** imtihân için **kullarından dilediğinin rızkını —**bu kişi inkârcı bile olsa— **bollaştırır, dilediğinin**

rızkını da yeteri kadar verirmiş! Dünyevî refah ve servetin gerçek başarı olduğunu sanmakla ne büyük bir aptallık etmişiz! İyi ki, bizi zamanında uyaran ilim sahibi kardeşlerimize kulak vermişiz! **Allah bize lütufta bulun**up da bizi kurtar**masaydı, çoktan bizi de yerin dibine geçirmişti! Vay be; demek inkârcılar,** asla gerçek mutluluk ve **başarıya ulaşamazlarmış!**

Peki, nedir gerçek kurtuluş?

83. İşte âhiret yurdu; Biz onu, yeryüzünde büyüklük taslamaktan ve bozgunculuk çıkarmaktan sakınan kimselere ebedî yurt **kılacağız.** O hâlde, müjdeler olsun size: Mutlu **son,** Allah'a karşı **saygılı ve itaatkâr davranan kimselerin olacaktır!** Şöyle ki;

84. Her kim Yargı Gününde Allah'ın huzuruna **bir iyilikle gelirse, ona bundan daha iyi** bir ödül **verilecektir ve kim de** oraya **bir kötülük ile gelirse,** şunu iyi bilsin ki, **kötülük yapanlar, sadece işledikleri** günah **kadar ceza çekeceklerdir.** O hâlde, ey Peygamber! Sen üzerine düşeni yap ve ötesini Bana bırak! Unutma ki:

85. Sana bu Kur'an'ı insanlığa tebliğ etme ve hayatına uygulama görevini **veren** Allah, **seni elbette** öz yurdundan çıkaran zâlimlerin hile ve tuzaklarından koruyarak **ulaşman gereken yere ulaştıracak** ve şimdi gözyaşlarıyla terk etmek zorunda kaldığın bu şehre, kısa bir zaman sonra muzaffer bir komutan olarak geri dönmeni sağlayacak**tır.** Ve görevlerini lâyıkıyla yaptıkları takdirde, tüm müminleri —hem bu dünyada, hem de âhirette— onlara vaadedilen mutlu sona kavuşturacaktır. O hâlde, yalnızca Allah'a güven ve **de ki: "Benim Rabb'im, kimin doğru yolu izlediğini ve kimin apaçık bir sapkınlık içinde olduğunu çok iyi bilmektedir** ve her birine hak ettiği karşılığı muhakkak verecektir.**"**

86. Ey Muhammed! Senin Peygamberliğini inkâr edenler, şunu bir düşünsünler: **Sen,** günün birinde bir Peygamber olacağını ve **sana bu** ilâhî **Kitabın indirileceğini umuyor değildin; ancak Rabb'inin** lütuf ve **rahmeti sayesinde** sana Kitap ve Peygamberlik verildi. Mekke halkı içerisinde, senin bir Peygamber olmaya hazırlandığını veya böyle bir heves ve beklenti içinde olduğunu söyleyecek kimse yoktu. O hâlde, Hira mağarasındaki o büyük değişimden bir gün öncesine kadar sâkin ve kendi hâlinde hayat süren bir insanın, hiçbir dünyevi menfaat gözetmeksizin, her şeyi göze alarak bu mesajı tebliğ etmesi onlar için bir şey ifâde etmiyor mu?

O hâlde, ey şanlı elçi, Rabb'inin sana verdiği bu görevi lâyıkıyla yerine getirmeye çalış ve **sakın** inkârcıların propagandalarına aldanıp da, **kâfirlere arka çıkma!** Öyle ki:

87. Allah'ın ayetleri sana ulaştıktan sonra, artık hiç kimse ve hiçbir güç **seni ondan alıkoymasın!** Tam tersine; bıkıp usanmadan, ulaşabildiğin bütün insanları **Rabb'ine** kulluk ve ibâdete **çağır ve sakın** O'ndan başka varlıkların egemenliğine boyun eğen o **müşriklerden biri olma!**

88. Yani, **Allah ile beraber bir başka tanrıya** el açıp **yalvarma!** Bil ki, **O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun** yüce **Zatından başka her şey, yok olup gitmeye mahkûmdur.** Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nun elinde olduğu gibi, Hesap Gününde de nihâî **hüküm yalnızca O'na aittir ve** hepiniz, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere, bir gün mutlaka **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız.**

29. ANKEBÛT SÛRESİ

Mekke'de gönderilen en son sûre olup, 69 ayetten oluşmaktadır. Adını, kırk birinci ayetinde geçen "Ankebût: örümcek" kelimesinden almıştır. Örümcek benzetmesiyle, inkârcı toplumların güçlerinin, saltanatlarının, ideolojilerinin, tıpkı bir örümcek ağı gibi çürük ve temelsiz olduğu vurgulanmıştır.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Rabb'inden sana yeni bir mesaj, bir uyarı geldi:

2. İnsanlar, "Biz Allah'a ve âhiret gününe **inanıyoruz!" demekle, hiç imtihân edilmeden bırakılacaklarını** ve kolayca cennete ulaşacaklarını **mı sanıyorlar?** Oysa ne kadar da yanılıyorlar!

3. Doğrusu Biz, onlardan önceki çağlarda yaşayan mümin**leri de** birtakım belâ ve musîbetlerle **sınamıştık.** Çünkü **Allah,** söz ve davranışlarında **doğruluktan ayrılmayan** dürüst ve samîmî insan**ları mutlaka** seçip **belirleyecek,** iman iddiasında bulunan ikiyüzlü **yalancıları da kesinlikle ortaya çıkaracaktır.**

Müminlere eziyet çektiren zâlimlere gelince:

4. Yoksa o kötülük yapanlar, elimizden kaçıp kurtulabileceklerini mi sanıyorlar? Ne kadar çirkin ve ahmakça **hüküm veriyorlar!** O

hâlde:

5. Her kim Hesap Gününde **Allah'a kavuşmayı ümit ediyorsa;** malı, canı, bilgisi ve diğer tüm yetenekleriyle O'nun yolunda mücâdele ederek kendisini bu Güne hazırlasın; çünkü **Allah'ın** insan ömrü ve evren için **belirlediği vade, mutlaka gelip çatacaktır ve** hiç kuşkusuz **Allah,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

6. Unutmayın ki, **her kim** yeryüzünde İslâm'ın ortaya koyduğu Allah'a kulluk ve teslimiyetin egemen olması için malıyla, canıyla Allah yolunda **mücâdele ederse, ancak kendi iyiliği için mücâdele etmiş olur** ve hem dünyada, hem de âhirette bunun yararını bizzat kendisi görür. Öyle ya; **Allah, hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir.**

7. Evet, Allah'a ve âhiret gününe **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranış gösterenler var ya,** böyle fedâkâr müminlerden oluşan bir toplumu dâimâ iyiliklere, güzelliklere yöneltecek ve böylece, her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **onların günahlarını sileceğiz ve** âhirette **onları, yaptıkları iyiliklerden çok daha güzel bir karşılıkla ödüllendireceğiz.** İşte, sizi cennete götürecek bir iyilik:

8. Biz insana, anne ve babasına dâimâ iyi davranmasını öğütledik fakat onlar, kendilerine kayıtsız şartsız itaat edileceğine dâir **elinde hiçbir bilgi** ve delil **bulunmayan** birtakım putları veya putlaştırılan varlık**ları Bana eş ve ortak koşmanı sana emrederlerse, o zaman onlara itaat etme!**

Unutma ki, **hepiniz** hesap vermek üzere bir gün **Benim huzuruma geleceksiniz ve** işte **o zaman Ben,** dünyadayken **yapıp ettiğiniz her şeyi** en ince ayrıntılarıyla **size bildireceğim.**

9. Ayetlerime **iman ederek güzel ve yararlı davranışlar sergilemiş olan kimseleri,** o Gün cennete, **iyi insanların arasına katacağım!**

10. Öte yandan, **insanlar arasında öyleleri vardır ki,** ortalık sütliman olduğu zamanlar, **“Biz** de diğer mümin kardeşlerimiz gibi **Allah’a inanıyoruz!” derler fakat Allah yolunda** herhangi bir sıkıntı veya **eziyetle karşılaşınca, insanların baskı ve tehditlerini Allah’ın azâbıyla bir tutar**ak, hemen zâlimlerin safında yer alır**lar.** Bununla birlikte, **eğer Rabb’inden** size **bir yardım** ve zafer **gelecek olsa, “Biz** her ne kadar kâfirlerin yanında yer aldıysak da, aslında kalben **sizinle beraberdik,** dolayısıyla, elde edeceğiniz her şeyde bizim de payımız vardır!” **derler.** Bu sözlerle sizi belki kandırabilirler, fakat Allah’ı asla! Öyle ya; **Allah, bütün yaratılmışların kalplerinde gizlenenleri en bilen değil midir?**

11. İşte böylece **Allah,** sizleri bu tür sınavlardan geçirerek **gerçek inanç sahiplerini mutlaka** seçip **belirleyecek ve** iman iddiasında bulunan **ikiyüzlüleri de kesinlikle** deşifre edip **ortaya çıkaracaktır.** İşte bu sınavlardan biri:

12. Kâfirler, Allah yolundan çevirmek için her türlü baskı ve zulmü revâ gördükleri **müminlere, “**Gelin **bizim yolumuzu izleyin,** bunun **günahı** varsa, **bizim boynumuza olsun!” derler. Oysa onlar,** kendilerine uyup günah işleyen **hiç kimsenin günahını yüklen**ip de, onun cezasını hafiflet**ecek** güce ve yetkiye sahip **değiller.** Zaten böyle bir niyetleri de yok; **onlar** size bu sözleri verirken, **kesinlikle yalan söylüyorlar!** Çünkü Hesap Gününde herkes, ancak kendi yaptıklarının karşılığını görecektir.

13. Bununla birlikte, başkalarını günaha sürükleyenler, **kendi günahlarının yanısıra,** suç işlemesine sebep oldukları insanların **günahlar**ını **da yüklenecek** ve onların da cezasını çekecek**ler.** Fakat bu, ona uyup suç işleyen kişiyi sorumluluktan kurtarmayacaktır. **Ayrıca** o zalimler, **uydurdukları** bütün bu **yalanların hesabını Diriliş Gününde verecekler!**

Ey Müslüman! Bütün uyarılara rağmen, hakîkat karşısında inatla direten inkârcılar karşısında sakın ümitsizliğe, gevşekliğe kapılma; senden önceki tevhid erlerinin mücâdelesini hatırla:

14. Gerçek şu ki, Biz bir zamanlar **Nûh'u** da **kavmine** elçi olarak **göndermiştik.** Nûh, **onların arasında ellisi hariç** tam **bin yıl** yani dokuz yüz elli yıl **kalmış** ve bıkıp usanmadan onları hak dine çağırmış**tı.** Fakat onlar, gözlerini ve gönüllerini hakîkate kapayarak inkârda direttiler. **Bu yüzden, onlar zulüm ve haksızlık yapmaya devam ederlerken,** o meşhur **tufan onları** bir gün ansızın **yakalayı**p yutu**verdi!** Nûh'a ve arkadaşlarına gelince:

15. Onu ve onunla birlikte gemiye binen tüm mümin**leri** tufandan **kurtardık ve bu olayı,** kıyâmete kadar gelecek **tüm insanlık için bir ibret belgesi kıldık.**

16. Daha sonra, **İbrahim'i de** halkına elçi olarak gönderdik. **Hani** İbrahim, tek Allah'a kulluğu reddeden **halkına** seslenerek, "Ey halkım!" **demişti, "**Yalnızca **Allah'a kulluk edin ve O'na yürekten saygıyla bağlanın! Eğer** nasihatimin kıymetini **bilirseniz, bu sizin için en hayırlısıdır!"**

17. "Bakın, **siz Allah'ın yanı sıra birtakım putlara tapıyorsunuz ve** O'ndan başka varlıkların da itaate lâyık olduğunu iddia ederek, Allah'a karşı bile bile **yalan uyduruyorsunuz!** Çünkü **sizin Allah'ın yanı sıra kulluk ettiğiniz kimseler, size** gökten ve yerden **rızık veremezler; öyleyse, rızkı** sadece **Allah'ın yanında arayın,** yalnızca **O'na kul olun ve** bunca nîmetlerine karşılık **O'na** kulluk ederek **şükredin!** Unutmayın ki, **hepiniz** bir gün ölecek ve hesap vermek üzere **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız."**

18. “Fakat nankörlük eder de Allah’ın ayetlerini **yalanlayacak olursanız,** şunu iyi bilin ki, **sizden önceki** bazı **toplumlar da** hakîkati **yalanlamış** ve bu yüzden Allah’ın lânetine uğramışlar**dı.** O hâlde seçiminizi yapın ve sonuçlarına da katlanın; çünkü **elçinin görevi, yalnızca** gerçekleri size **açık ve net olarak duyurmaktan ibarettir.”**

“Ey halkım! Elimdeki kutsal sahifelerde, bakın Rabb’im sizlere neler söylüyor:

19. “Onlar, Allah’ın bir canlıyı ilk kez **nasıl yaratmaya başladığını; sonra da** her an yeniden ve yeniden yaratarak **bu işi** nasıl **tekrar ettiğini görmüyorlar mı?** Peki, bunu yapan Allah, ilâhî adâleti gerçekleştirmek üzere onları yeniden diriltemez mi? Elbette diriltir! **Hiç kuşkusuz bu, Allah için çok kolaydır.**

20. Ey Müslüman! Onlara **de ki: “Yeryüzünde gezip dolaşın ve** Allah’ın evreni ve hayatı **nasıl yoktan var ettiğini görün!** Ve buradan yola çıkarak şu gerçeği anlayın: İşte bu şekilde **Allah,** âhirette yaşayacağınız **Son Hayatı da var edecektir! Hiç kuşku yok ki, Allah’ın her şeye gücü yeter.** Öyle ki:

21. Dilediğini cezalandırır, dilediğine merhamet eder. Fakat O’nun dilemesi, mutlak adâlet ve hikmet ölçülerine göredir. Şöyle ki, ilâhî lütfa nâil olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açar. Zulüm ve haksızlığı tercih edenleri ise, kim olursa olsun cezalandırır. Unutmayın ki, **hepiniz,** yaptıklarınızın hesabını vermek üzere bir gün mutlaka **O’nun huzuruna çıkarılacaksınız!**

22. Ve siz ey zâlimler; **ne yerde, ne de gökte Allah’ın elinden kaçıp kurtulabileceğinizi sanmayın!** Yerin derinliklerine de saklansanız, göklere de tırmansanız, her hâlükârda Rabb’inizin huzuruna getirileceksiniz.

İşte o zaman, **kendinize O'ndan başka ne bir dost bulabilirsiniz, ne de bir yardımcı!**

23. Allah'ın ayetlerini yalanlayan **ve** Diriliş Gününde **O'na kavuşmayı inkâr eden kimseler var ya; işte onlar, Benim** sonsuz lütuf ve **rahmetimden ümit kesmiş olanlardır ve can yakıcı azap da, işte bunlar içindir.** Çünkü Allah'ın insanlara yol gösterici bir mesaj göndermediğini iddia eden ve bütün iyiliklerin/kötülüklerin karşılığının verilerek mutlak adâletin gerçekleşeceği bir güne, Diriliş Gününe inanmayan kişi, aslında Allah'ın —hâşâ— merhametsiz ve zâlim bir tanrı olduğuna inanıyor demektir ki, bu da O'nu inkâr etmekten başka bir şey değildir."

24. İbrahim'in bu sözlerine karşılık **kavmi** ona mantıklı ve inandırıcı bir **cevap veremedi; sadece** gözleri dönmüş bir şekilde, **"Onu** derhal **öldürün; ya da** ateşe atıp **yakın!" diye haykırdılar.** Böylece onu öldürmek için mancınıkla ateşe attılar. Fakat bilmiyorlardı ki, Allah izin vermedikçe ateş yakmaz, kılıç kesmez, kurşun öldürmezdi. Nitekim **Allah,** İbrahim'in içine atıldığı alevleri âdetâ bir gül bahçesine çevirerek **onu ateşten kurtardı. Hiç kuşkusuz bunda, inanan bir toplum için** nice ibret verici dersler ve **deliller vardır.**

25. Ve daha sonra İbrahim, tüm engellemelere rağmen tebliğine devam ederek **dedi ki:** "Ey kavmim! **Sizin Allah'tan başka tanrılar edinmenizin tek sebebi, bu dünyada birbirinize duyduğunuz sevgi** bağları ve aranızda oluşturduğunuz kirli çıkar ilişkileri**dir. Fakat Hesap Günü** gelip çattığı zaman **birbirinizi inkâr edecek, hattâ birbirinize lânet okuyacaksınız;** işte o zaman **varacağınız yer cehennem olacak ve hiç kimse size yardım edemeyecek!"**

26. Sonunda, kardeşinin oğlu **Lut ona iman etti.** Daha sonra İbrahim, **"Ben** Rabb'imin emriyle, inkârda direterek azabı hak eden bu toplumu terk

ederek, **Rabb'ime kulluk** yapabileceğim ve insanları buna çağırabileceğim başka bir yere **hicret edeceğim. Hiç kuşkusuz O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir." dedi.** Böylece, doğup büyüdüğü ülkeyi terk ederek, önce Harran'a, oradan da Sûriye ve Filistin'e göç etti.

27. Biz de ona önce İsmail'i, ardından **İshak'ı ve** daha sonra da torunu **Yakup'u armağan ettik; ayrıca Peygamberliği ve Kitabı onun soyundan gelenlere verdik. Onu,** daha bu **dünyada** iken böylece **ödüllendirdik ve elbette o, âhirette de en iyiler arasında olacaktır.**

28. Ve daha sonra, **Lut'u da** halkına elçi olarak gönderdik. **Hani** Lut, **kavmine** seslenerek, "Ey halkım!" **demişti, "Doğrusu siz, insanlık tarihinde daha önce hiç kimsenin** bir toplum olarak **yapmadığı iğrenç bir iş yapıyorsunuz!"**

29. "Demek siz, cinsel arzunuzu tatmin için **erkeklere yöneliyor,** kervanların **yol**unu **kesi**p eşkıyalık yapı**yor ve toplantılarınızda** açıktan açığa **çirkin işler yapıyorsunuz, öyle mi?"**

Bu uyarılara karşılık **kavminin** ona **cevabı, "**Boş ver bunları; **eğer iddianda samîmî isen, o zaman** haydi durma, tehdit edip durduğun **Allah'ın azâbını başımıza getir** de görelim**!" demekten başka bir şey olmadı.**

30. Bunun üzerine Lut, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Şu bozguncu insanlara karşı Sen bana yardım et!"**

31. Bu arada, insan şeklinde birer melek olan **elçilerimiz İbrahim'e** İshak adında bir oğlu olacağına dâir **müjdeyi getirdiklerinde, "Biz,** Lut'u inkâr eden **şu ülkenin halkını helâk edeceğiz!" dediler, "Çünkü onlar, zulüm ve haksızlıkta gerçekten de çok ileri gittiler!"**

32. Bunun üzerine **İbrahim, "**Ama **orada Lut** da **var!" dedi.** Melekler, **"Orada kimlerin olduğunu biz çok iyi biliyoruz!** Korkma, **onu ve ailesini kurtaracağız; sadece karısı** kurtulamayacak. Çünkü o, Lut'u izlemek yerine kâfirlerle birlikte kalmayı tercih ederek **geride kalanlardan olacak!" dediler.**

33. Daha sonra **elçilerimiz,** yakışıklı birer delikanlı sûretinde **Lut'un yanına gelince,** onların melek olduğunu henüz fark etmeyen **Lut,** kâfirlerin onları tâciz edeceğinden korkarak **onlar için üzüntüye, endişeye kapıldı ve** misafirlerini koruyacak gücü olmadığından, **onlardan dolayı yüreğini bir sıkıntı kapladı.** Bu arada, şehre gelen yabancıların Lut'un evinde misafir olduğunu haber alan sapıklar, âdetâ kudurmuş bir hâlde koşarak Lut'un kapısına dayandılar. Lut onlara, "Ey kavmim! Allah'tan korkun, beni rezil etmeyin! Sizin içinizde aklı başında bir adam yok mu?" dedi. Fakat sapıkların onu dinlemeye hiç mi hiç niyetleri yoktu. Melekler nihâyet gerçek kimliklerini ortaya koyarak, "Ey Lut! **"Sakın korkma, üzülme! Seni ve aileni** bu zâlimlerin elinden **kurtaracağız; ancak** inkârı tercih eden **karın geride kalanlar arasında olacak!" dediler.** Ve eklediler:

34. "İşledikleri bunca günahlardan dolayı, bu şehir halkının üzerine gökten bir azap indireceğiz!"

35. İşte böylece **Biz,** azgın Sodom ve Gomore halkını yok ettik ve **aklını kullan**ıp ibret al**an insanlar için onlardan geriye,** uğradıkları korkunç felâketi anlatan **apaçık işâretler bıraktık.**

36. Medyen ahâlîsin**e de, kardeşleri** gibi yakından tanıdıkları arkadaşları **Şuayb'ı** elçi olarak görevlendirdik. Şuayb, **"Ey kavmim!" dedi, "**Yalnızca **Allah'a kulluk edin, âhiret gününe olan inanç ve ümidinizi asla yitirmeyin ve sakın, yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın!"**

37. Fakat hemşehrileri **onu yalanladılar; bunun üzerine,** ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **sarsıntı çarpıverdi onları; böylece yurtlarında,** cansız bir hâlde, **yüzüstü yere serildiler!**

38. Aynı şekilde, **Âd ve Semud kavimlerini de** helâk etmiştik. Nitekim, şimdi birer harâbe olan saraylarından, **evlerinden** geriye kalan kalıntılara bakarak, onların nasıl bir azaba uğradığını **açıkça görebilirsiniz. Şeytan, yaptıkları** çirkin **işleri onlara güzel göstererek hepsini** doğru **yoldan çıkarmıştı. Oysa onlar,** gerçeği pekâlâ **görebilecek durumdaydılar.**

39. Ayrıca, **Karun'u, Firavun'u ve Haman'ı** da böyle helâk etmiştik. **Mûsâ onlara,** hakîkati **apaçık** gösteren deliller ve apaçık mûcize**ler getirmişti fakat onlar, yeryüzünde büyüklük taslamaya kalkıştılar. Oysa** elimizden **kaçıp kurtulacak değillerdi!**

40. Sonuç olarak, bu zâlim toplumların **her birini işlediği günahtan dolayı cezalandırdık; kiminin üzerine taş** yağmuru **yağdırdık, kimini bir çığlık yakalayıverdi, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk!** Elbette **Allah,** hak ettikleri cezayı vermekle **onlara zulmediyor değildi fakat asıl, onlar** suç işleyerek **kendilerine zulmediyorlardı.**

41. Allah'tan başkalarını kendilerine dost ve yardımcı **edinenlerin durumu, tıpkı** oraya buraya yapıştırdığı ağlarıyla **kendisine bir yuva yapan örümceğin durumuna benzer ki,** en güvensiz, **en çürük barınak, örümcek yuvasıdır, keşke** bunu **bilselerdi!**

42. Hiç kuşkusuz Allah, onların Kendisinden başka yalvardıkları ve kulluğa çağırdıkları **varlıkları**n hiçbir şeye güç yetiremeyen âciz yaratıklar olduğunu ve bu tapınmanın, aslında kişinin kendi arzu ve

heveslerini tanrı edinmesinden başka bir şey olmadığını çok iyi **bilmektedir.** Unutmayın ki, **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

43. Dinle, ey insan; **işte Biz, insanlara bu misalleri ver**erek, onları rûhen ve zihnen aydınlatı**yoruz; ne var ki, bunları ancak bilgi sahibi olanlar düşünüp anlar.** Ve onlar çok iyi bilirler ki:

44. Allah, gökleri ve yeri, hak ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmete uygun olarak, şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yaratmıştır. Gerçekten** şu uçsuz bucaksız evrendeki **bun**ca varlıkların mükemmel yaratılışın**da,** hakîkate **iman edecek bir toplum için,** Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren nice mûcizeler, nice **delil**ler **vardır.** O hâlde:

45. Sana Rabb'in tarafından **gönderilen** bu muhteşem **Kitabı** hem kendine, hem de başkalarına **oku**mak sûretiyle onun aydınlatıcı yolunu izle ve beş vakit **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, dikkat ve özenle, mümkün olabildiğince cemaatle birlikte, **dosdoğru kıl! Çünkü namaz,** insanı her türlü **çirkinlik ve kötülüklerden alıkoyar.** Unutmayın ki, **Allah'ı** her an ve her yerde hatırlayıp **anmak,** rab ve ilah olarak O'nun, hayatın her biriminde gündemde tutmak, **elbette en** etkileyici ve en **büyüktür.** Zaten **Allah yaptığınız her şeyi bilmektedir.** Kur'an ve namaz sayesinde kendinizi düzelttikten sonra, hak dini başka insanlara da duyurmak zorundasınız. Fakat bunu yaparken:

46. Kitap sahipleri olarak bilinen Yahudi ve Hıristiyanlar **ile** dînî konuları tartışırken, kaba ve kırıcı davranmayın! Gönül inciten, insanı rencide eden tavır ve davranışlardan uzak durun! Onlarla tatlı bir üslupla, **en güzel şekilde tartışın. Fakat içlerinden,** açıkça **zâlimlik edenler başka;** çünkü öyleleri, hiçbir mantıklı gerekçeye dayanmadan hakîkati inatla reddeder, sizi zorbalıkla sindirmeye çalışırlar. Hoşgörülü olacağız derken,

zâlimler karşısında zayıf ve pısırık durmayın! Onlara, hak dinin kaynağının bir olduğunu, hatırlatarak **deyin ki: "**Bakın, **biz hem bize gönderilen** Kur'an-ı Kerim**e, hem de size gönderilen** Tevrat, Zebur ve İncil'**e —**eklediğiniz veya değiştirdiğiniz kısımlar hariç— **inanırız. Aslında bizim ilâhımız da, sizin ilâhınız da aynı ilâhtır. Ancak biz, yalnızca O'na boyun eğen** mümin**leriz!"**

47. Ey Muhammed! Daha önceki elçilerimize indirdiğimiz gibi, **işte böylece sana da** bu son ilâhî **Kitabı indirdik. Bunun içindir ki, kendilerine** daha önce **kitap verilmiş olan** dürüst ve insaflı Yahudi ve Hıristiyan**lar,** doğal olarak **bu** Kur'an**'a** da **inanırlar. Şu** Mekkeli putperest insa**nlar arasından da ona inananlar var.** Zaten **Bizim ayetlerimizi,** aklını ve gönlünü günah kirleriyle karartmış **nankörlerden başkası inkâr etmez!** Senin hak Peygamber olduğun o kadar açıktır ki:

48. Bu Kur'an sana vahyedilme**den önce, sen herhangi bir kitap okuyor veya kendin böyle şeyler yazıyor değildin.** Bu güne kadar içlerinde yaşadığın Mekke halkı, senin okuyup yazmadığını biliyorlardı. **Eğer öyle olsaydı,** Kur'an mesajını **iptal etmeye**, çürütmeye **çalışan** batıl peşinde koşan inkârcı**lar,** "Sen bunları öncekilerin kitaplarından öğrendin!" diyerek, Peygamberliğin hakkında **şüpheye düşebilirlerdi.**

49. Hayır; artık hiç kimse, Kur'an hakkında şüpheye kapılmakta mazur görülemez! **Bu** mesaj, doğrudan Allah katından gelen ve **kendilerine ilim verilen** mümin**lerin gönüllerinde** taht kuran **apaçık** ve anlaşılır **ayetlerden ibarettir ve Bizim ayetlerimizi,** kibirli, inatçı ve bencil **zâlimlerden başkası inkâr etmez!**

50. O zâlimler ki, **"**Madem Muhammed Allah'ın elçisi olduğunu iddia ediyor, o hâlde, bunun ispatlanması için **Rabb'inden ona mûcizeler gönderilmeli değil miydi?" dediler.** Onlara **de ki: "Mûcizeler, ancak Allah katındadır** ve onu dilediği zaman gönderme kudret ve yetkisi,

yalnızca O'nun elindedir! **Ben ise, sadece açık** ve net olarak gerçekleri dile getiren **bir uyarıcıyım."**

Eğer mucize taleplerinde gerçekten samîmî iseler;

51. Kendilerine gece gündüz **okunup duran** ve her ayeti başlı başına birer mûcize olan **bu Kitabı sana göndermemiz, onlara** mûcize olarak **yetmiyor mu? Hiç kuşkusuz bunda, inan**maya gönlü ol**an insanlar için rahmet ve** şefkatimizin en açık bir tecellîsi ve kulaklara küpe olması gereken **bir öğüt vardır.**

52. Ey Müslüman! Kur'an gibi apaçık mûcizeye rağmen yine de inkârda diretecek olurlarsa, onlara **de ki: "Benimle sizin aranızda şâhit olarak Allah yeter!** Çünkü **O, göklerde ve yerde olan her şeyi** en mükemmel şekilde **bilir.** İlâhî kaynaklı olmayan ve hiçbir geçerli bilgi ve belgeye dayanmayan; yani **bâtıla inanan ve Allah'ı**n ayetlerini **inkâr eden kimseler var ya, işte** gerçek anlamda **kayba uğrayanlar onlardır!"** Hal böyleyken:

53. İşledikleri bunca günaha rağmen, hâlâ başlarına taşlar yağmadığını gören ve bundan cesaret alan zâlimler, sana karşı küstahça meydan okuyor ve **senden, bir an önce azâbı** getirip kendilerini cezalandırmanı **istiyorlar.** Oysa Allah, tövbe edip doğru yola gelmeleri için onlara mühlet veriyor. **Eğer** ilâhî hikmet uyarınca, zâlimlerin yargılanması için belirli **bir süre belirlenmemiş olmasaydı,** bu küstahça davranışlarından dolayı, hak ettikleri **azap çoktan başlarına çökmüş olurdu.** Şimdilik onlara biraz daha mühlet verilecektir, fakat günü gelince, o alay edip durdukları azap, **hiç beklemedikleri bir anda, onları ansızın yakalayacaktır!**

54. Evet, **senden bir an önce azâbı getirmeni istiyorlar; oysa** Hesap Günü **cehennem, o nankörleri** tamamen **kuşat**ıp yut**acaktır!** Öyle ki:

55. O Gün, azap onları hem üstlerinden, hem de ayaklarının altından çepeçevre saracak ve zebâniler onlara, **"Yaptıklarınızı**n cezasını şimdi **tadın bakalım!" diyecek.** O hâlde:

56. Ey iman eden kullarım! Eğer içinde bulunduğunuz ortam ve şartlar, sizi Müslümanca yaşamaktan alıkoyup kötülüklere, günahlara sürüklüyorsa; gerektiğinde, içinde yaşadığınız toplumu, ülkeyi, arkadaş grubunu, aileyi, çevreyi, alışkanlıklarınızı, hayat tarzınızı vs. terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceğiniz yepyeni bir hayata geçiş yapmalı, yani Allah yolunda hicret etmelisiniz. Unutmayın ki, işte yeryüzü, **Benim arzım,** hepinize yetecek kadar **geniştir.** Yani, günahlardan uzaklaşarak Allah'a sığınma imkânı her zaman, her yerde vardır. **Öyleyse,** emirlerime tam bir teslimiyetle boyun eğerek, **yalnızca Bana kulluk edin!**

57. Unutmayın ki, **herkes** bir gün mutlaka **ölümü tadacaktır; sonra da** hepiniz hesap vermek üzere **Benim huzuruma çıkarılacaksınız.** İşte o gün:

58. Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve** bu inancın gereği olan **güzel ve yararlı davranışlarda bulunanları,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza değin içerisinde yaşayacakları cennet saraylarına yerleştireceğiz. Evet,** Allah yolunda **çaba harcayanlara verilen ödül ne güzeldir!**

59. Çünkü **onlar,** bu uğurda karşılaştıkları bütün zorluklara, sıkıntılara **sabırla göğüs geren ve yalnızca Rab'lerine güvenen kimselerdi.**

60. Ey insanlar! Güvenilmeye lâyık tek varlığın Allah olduğunu daha iyi anlamak için, O'nun yarattığı doğal hayata bir göz atın: **Nice canlılar vardır ki, kendi yiyeceklerini taşımaya** bile **güçleri yetmez fakat Allah,** yiyecek, içecek, barınak ve benzeri her türlü ihtiyaçlarını karşılayarak **onları** ne güzel **besliyor;** işte **sizi**n rızkınızı veren **de** O'ndan başkası

değildir. Unutmayın ki **O,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.** Aslında bunu, Allah'a kulluğu reddeden zâlimler de pekâlâ bilirler. Nitekim:

61. Şâyet onlara, "Gökleri ve yeri yoktan var eden, Güneş'i ve Ay'ı emrine **boyun eğdiren kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden, "Allah'tır!" diyecekler. Öyleyse, neden** Allah'ın yanı sıra birtakım uydurma ilâhlara boyun eğerek haktan **yüz çeviriyorlar?** Eğer güç ve zenginlikleriyle şımarıp azgınlaşıyorlarsa, şunu iyi bilsinler ki:

62. Allah, imtihan hikmeti uyarınca, her insana farklı yetenekler ve imkânlar bahşederek, **kullarından dilediğine bol rızık bağışlar,** dilediğine **ölçülü ve idâreli verir. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir.**

63. Ve yine onlara, "Gökten yağmur yağdıran ve onunla, ölü toprağa her bahar yeniden **hayat veren kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden "Allah'tır!" diyecekler.** Buna karşılık, sen de onlara **de ki: "**O hâlde, **her türlü övgüye lâyık olan da yalnızca Allah'tır!** Öyleyse, size bunca nîmetleri bahşeden Rabb'inize kulluk etmeniz gerekmez mi?**"**

Ama gel gör ki, onların çoğu akıllarını kullanıp da, bu apaçık gerçeği anlamaya yanaş**mazlar.** Çünkü dünya hayatının zevkleri gözlerini kör etmiştir. Hâlbuki:

64. Bu dünya hayatının zevk ve eğlenceleri, aldatıcı **bir oyalanmadan ve** gelip geçici **eğlenceden başka bir şey değildir; oysa** özenip imrenmeye değer **gerçek hayat, sadece âhiret yurdudur; keşke** bunu **bilselerdi!** Aslında onlar, insanlığa gönderilen Peygamberler sayesinde, hakîkatin ne olduğunu pekâlâ bilirler. Öyle ki:

65. Güvenli bir ortamda Allah'ı unutan bu zâlimler, büyük bir **gemiye bin**ip engin denizlere açıldıklarında, ölümcül bir tehlikeyle yüz yüze

gel**dikleri zaman, yalnızca Allah'ın kulluk ve ibâdete lâyık olduğunu kabul ederek,** tüm içtenlikleriyle **O'na yalvarıp yakarırlar fakat** Allah **kendilerini karaya çıkarıp kurtarır kurtarmaz,** Allah'tan başka varlıkların egemenliği altına girerek, yeniden O'na **ortak koşmaya başlarlar.**

66. Böylece, kendilerine verdiğimiz bunca nîmetler**e karşı nankörce davranır,** yeme, içme ve cinsel duyguları tatminden başka bir şey bilmeyen; doğruluk, adâlet, erdemlilik gibi hiçbir ahlâkî endişe taşımayan hayvanlar gibi, dünyanın zevk ve nîmetleriyle oyalanarak **yaşayıp giderler fakat** ne büyük bir yanılgı içerisinde olduklarını, **yakında anlayacaklar!** O hâlde, iş işten geçmeden bunu düşünsünler de, gerçek kurtuluş ve mutluluğa ancak Allah'a kulluk sayesinde ulaşılabileceğini anlasınlar:

67. Mekke'de huzur ve güven içinde yaşayan kâfirler **görmüyorlar mı ki, çevrelerinde** kabîleler hâlinde yaşayan **insanlar** bireysel ve toplumsal sıkıntılar, ekonomik ve siyasal çalkantılarla **inim inim inlerken, Biz** bu kutsal şehri nasıl **saygıdeğer ve güvenli bir hâle getirdik? Şimdi onlar, hâlâ saçma ve asılsız inançlar peşinde koşarak, Allah'ın** bunca **nîmetlerine karşı nankörlük mü edecekler?**

68. Allah'a karşı yalan uyduran, yahut kendisine hak ve hakîkatin ta kendisi olan bu Kur'an **gelince onu yalanlayandan daha zâlim kim vardır? Kafirlerin varacağı yer, cehennem değil midir?**

69. Öte yandan, mallarını ve canlarını **Benim yolumda** fedâ ederek, Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat tarzını yeryüzünde egemen kılmak için **cihâd edenlere gelince; onları da,** her biri dosdoğru cennete ulaştıran **yollarımıza ileteceğiz.**

Unutmayın; **Allah, iyilik yapanlarla dâimâ beraberdir!**

30. RÛM SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Habeşistan'a hicret yıllarında indirilmiştir. Adını, İranlılarla yapılan savaşta yenilgiye uğrayan Rûm'un yani Bizanslıların kısa zamanda tekrar gâlip geleceğini haber veren ilk ayetlerinden almıştır. 60 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle, ey insanoğlu; senin çok iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın Elif, Lâm, Mîm gibi harflerden oluşan, bununla birlikte, en mükemmel hayat sistemini içinde barındıran, hikmetli öğütleriyle insanı en yüce olgunluk seviyesine ulaştıran, üstünlüğüyle bütün insanları acze düşüren ve şimdi, gelecekte yaşanacak bir olayı haber vererek ilâhî kaynaklı olduğunu bir kez daha ispat eden bu mesaja kulak ver:

2. Allah'a, Peygamberlere ve kutsal kitaplara inanan Doğu Roma imparatorluğu, yani **Bizanslılar,** 615 yılında putperest İranlı Sâsâni İmparatorluğu karşısında ağır bir **yenilgiye uğradı.** Bu olay, İranlılar gibi putperest olan Mekkeli müşrikleri sevindirirken, Bizanslıları kendi inançlarına yakın gören müminleri üzüntüye sevk etti.

3. O dönemin en güçlü iki İmparatorluğu arasında yapılan bu savaş, Arapların yaşadığı **bölgeye yakın bir yerde,** Lût Gölü diğer adıyla Ölü Deniz yakınlarında meydana geldi.

Fakat bir daha asla belini doğrultamayacağını zannettiğiniz Bizanslılar, **bu yenilginin ardından** yeniden toparlanıp İranlıları **yenecekler.** Ne zaman mı?

4. Bir kaç yıl —üç ila dokuz yıl— **içinde.** Bu nasıl olur demeyin, unutmayın ki, her işin **başında da, sonunda da karar** verme yetkisi **Allah'a aittir. Üstelik,** Bizans ordusunun İranlıları bozguna uğratacağı **o gün**lerde, **Müslümanlar** da Bedir savaşında kendilerinin üç katı olan müşriklere karşı büyük bir zafer kazanarak **sevinecekler.**

5. Ve bu zafer, bizzat **Allah'ın yardımıyla** gerçekleşecek. Çünkü **O,** kullarından **dilediğine yardım eder**ek zafere ulaştırır! Hiç kuşkusuz **O,** sonsuz **kudret ve merhamet sahibidir.**

Bu ayetler indirildiği sırada, Bizans İmparatorluğunun parçalanacağına kesin gözüyle bakılıyordu. Kur'an'ın bu haberi vermesinden sekiz yıl sonra bile hiç kimse, Bizans İmparatorluğu'nun yeniden toparlanacağını, hele İranlıları yenilgiye uğratacağını hayal bile edemezdi. Fakat Bizans ordusu, İmparator Heraklius komutasında yeniden toparlanarak İranlılara karşı beklenmedik bir karşı saldırı başlattı ve 624 yılında, yani tam dokuz yıl sonra, onları müthiş bir bozguna uğratarak kaybettiği bütün toprakları geri aldı. Aynı yıl, Müslümanlar da Bedir'de müşriklere karşı büyük bir zafer kazandılar. Böylece, Kur'an'da haber verilen olaylar aynen gerçekleşerek Allah'ın vaadi yerine gelmiş oldu. Nasıl olmasın ki;

6. Bu yardım sözü, bizzat **Allah'ın** müminlere **verdiği bir sözdür ve Allah asla sözünden dönmez; ne var ki, insanların çoğu** bunun **bilincinde değil.**

7. Çünkü onlar, Allah'ı hiç hesaba katmadan kendilerince plânlar, projeler kurar, tüm olup bitenleri yalnızca sebep sonuç ilişkisi içinde değerlendirirler. Çünkü tek **bildikleri, bu dünya hayatının dış**

görünüşüdür. Varlığın sadece maddî yönüyle ilgilenirler. Evrenin değişmez ilkelerini ve temel yasalarını kavrayamaz, eşya ve olayların ardında yatan hikmet ve hakîkatleri düşünemezler. Onun içindir ki, her şeyin dünyada başlayıp dünyada bittiğini sanırlar; asıl yaşanacak hayat olan **âhiretten ise, tamamen habersiz** ve ona karşı ilgisiz**dirler.**

8. Peki **onlar,** Allah'ın kendilerine lûtfedip verdiği aklı bu yolda kullanarak **kendi içlerinde** bir muhasebe yapıp **düşünmüyorlar mı ki; Allah gökleri, yeri ve bu ikisi arasındakileri ancak** hak ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmet doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak olarak** yaratmıştır ve yine akıllarını kullanıp anlamıyorlar mı ki, Allah bu hayatı sonsuza dek sürecek şekilde değil, ancak **belirli bir süre için yaratmıştır?** Aslında herkes, bunları bilir fakat gel gör ki, **insanların çoğu,** hesap vermek üzere bir gün **Rablerine kavuşacaklarını inatla reddeder.**

9. Peki bu inkârcılar, **hiç yeryüzünü dolaşıp da, kendilerinden önceki** zâlim**lerin sonlarının ne olduğunu görmüyorlar mı?** Üstelik geçmişte yaşamış bu toplumlar, her bakımdan **kendilerinden daha güçlüydüler.** Nitekim, ziraat, madencilik, inşaat ve benzeri amaçlarla **toprağı** büyük bir ustalıkla sürüp **işlemişler ve yeryüzünü, bu** günkü insa**nlardan çok daha ileri düzeyde geliştirip imar etmişlerdi. Ve** şimdi size olduğu gibi, **onlara da elçileri apaçık delillerle gelmişti fakat** elçilere başkaldırmış ve bu yüzden helâk olup gitmişlerdi. **Allah,** cezalarını vermekle **onlara haksızlık etmiş değildi; ne var ki,** bile bile kötülüğü tercih ederek **onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı.**

10. Ama neticede, kötülük yapanların sonu da kötü oldu! Çünkü onlar, Allah'ın ayetlerini bile bile **yalan sayıyor ve onları alaya alıyorlardı.**

11. Allah, evreni ve hayatı yoktan var ederek **ilk yaratmayı gerçekleştirir, sonra,** her biri başlı başına birer mûcize olan **bu** yaratılış olgusu**nu** sürekli tekrarlayarak, her an yeniden ve **yeniden yaratır ve en sonunda,** sizi âhiret âlemi denilen yepyeni bir hayat için yeniden diriltir ve böylece hepiniz, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzuruna çıkarılırsınız.**

Öyle ki:

12. Yeniden diriliş ve yargılanma **Saat**i **gelip çattığı Gün, suçlular** müthiş bir pişmanlık ve hayal kırıklığına uğrayarak **tüm ümitlerini yitirecekler!**

13. Çünkü, vaktiyle Allah'a **ortak** koştuk**ları** o sözde ilâhlar, **onlar**ın affedilip kurtulması **için** kendileriyle Allah arasında **aracılık edemeyecektir;** zaten o zaman bizzat kendileri, Allah'a **ortak** koştuk**ları** bu ilâhları**nı reddedeceklerdir.**

14. Evet, Hesap **Saat**i **geldiği gün, işte o zaman,** ilâhî adâlet tam olarak tecellî edecek ve iyilerle kötüler **birbirlerinden ayrıl**arak gruplar hâlinde toplan**acaklar:**

15. Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan kimseler,** sonsuz nîmetlerle donatılmış **cennet bahçelerinde, sevinç ve neşe içinde keyif sürecekler.**

16. Hakikati **inkâr ederek ayetlerimizi ve** dolayısıyla, **âhiret buluşmasını yalanlayan kimselere gelince; onlar da** korkunç bir **azâbın içine atılacaklar!**

17. Öyleyse ey kullarım; **gece vaktine girerken** yatsı namazında **ve sabaha erişirken** sabah namazında Kur'an okuyarak, namaz kılarak ve

okuduğumuz ayetler üzerinde tefekkür ederek **Allah'ın yüceliğini anın!**

18. Unutmayın ki, **göklerde ve yerde** her türlü **övgü** ve yücelik, sadece O'nun hakkıdır ve yalnızca **O'na yaraşır;** o hâlde, ey kullarım, **akşamüstü** ikindi ve akşam namazlarında **ve öğle vaktine girerken** öğle namazında O'nu övgüyle anıp yüceltin! O Allah ki:

19. Ölü gibi cansız toprak**,** tohum gibi şeyler**den diriyi, diriden ölüyü çıkarır ve** yeryüzünü süsleyen bitki örtüsünün **ölümünden sonra, toprağa** her bahar yeniden **hayat verir. İşte siz de** aynen **böyle** mezarlarınızdan **çıkarılacaksınız.**

20. O'nun tek bir rab ve ilah oluşunun yani sonsuz ilim, kudret ve merhametinin **delillerindendir ki, sizi** cansız bir **topraktan yarattı ve işte şimdi,** yeryüzüne **dağılan insanlar oluvermişsiniz!**

21. O'nun tek bir rab ve ilah oluşunun yani ilim, kudret ve merhametinin **delillerinden biri de, size kendi cinsinizden,** yani sizin gibi birer insan olan karşı cinsten, **yanlarında huzur ve mutluluk bulabileceğiniz eşler yaratması ve aranıza sevgi ve şefkat duyguları yerleştirmesidir. Hiç kuşkusuz bunda, düşünen insanlar için** nice dersler, nice **ibretler vardır.**

22. Göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve şivelerinizin ayrı ayrı olması **ve** kiminiz beyaz, kiminiz siyah, kiminiz sarı ırktan olarak **renklerinizin farklı farklı olması da O'nun** sonsuz lütuf ve rahmetinin **delillerindendir. Elbette bunda,** evreni ve insanı dikkatli bir gözle inceleyen **bilgili insanlar için** nice **ibretler vardır.**

23. Gece ve gündüz vakti uykuya dalmanız ve Allah'ın **lütuf ve nîmetlerini araştırıp bul**abileceğiniz imkân ve yeteneklere sahip ol**manız da O'nun** sonsuz ilim, kudret ve merhametinin

delillerindendir. Hiç kuşkusuz bunda, hakîkatin sesine **kulak veren insanlar için** nice **ibretler vardır.**

24. İnsanlara **hem korku veren, hem de** yağmuru müjdeleyip **ümit aşılayan şimşeği size göstermesi ve gökten** sağanak sağanak **yağmur yağdırıp onunla ölü toprağa yeniden hayat vermesi de O'nun** ilim, kudret ve azametinin **delillerindendir. Şüphe yok ki bunda, aklını kullanan insanlar için** nice ibret verici **deliller vardır.**

25. Göklerin ve yerin O'nun emir ve irâdesiyle sapasağlam ayakta **durması da O'nun** tek bir rab ve ilah olduğunu ortaya koyan muhteşem **delillerindendir.**

Fakat evrendeki bu hârika düzen, bir gün yıkılıp yerle bir olacaktır! **Sonra** Allah **sizi bir tek seslenişle yerden** kalkmaya **çağırır çağırmaz, derhal** kabirlerinizden fırlayıp **çıkacak** ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere O'nun huzurunda toplanacak**sınız.** Öyle ya:

26. Göklerde ve yerde var olan her şey ve **herkes, O'nun** âciz birer kulu**dur ve hepsi** ister istemez **O'na boyun eğmektedir.**

27. Evreni ve hayatı **yoktan var eden ve** canlıların ölümünün **ardından,** her biri başlı başına birer mûcize olan **bu** yaratılış olgusu**nu** sürekli **tekrarlayan O'dur ve bu, O'nun için çok** basit ve çok **kolaydır;** çünkü **göklerde de yerde de en yüce sıfatlar** ve en mükemmel özellikler **O'na aittir!** Gerçek anlamda **kudret ve hikmet sahibi olan da,** sadece **O'dur.**

28. Böyle iken hâlâ Allah'a yetki sınırlaması getiren ey müşrikler! Allah, şirkin mantıksızlığını ortaya koymak üzere, **size kendi hayatınızdan bir misal veriyor: Emriniz altında bulunan kimseler arasında, size verdiğimiz** nîmetleri kullanma ve harcama **konusunda sizinle eşit** derecede yönetim hakkına sahip **olan ve birbirinizden çekindiğiniz**

gibi kendilerinden çekinip sözünü dinle**diğiniz ortaklarınız var mı** ki, tutup Benim mülkümde, Benim kullarımı, yaratıklarımı Bana eş ve ortak kabul ediyorsunuz**?**

İşte, aklını kullanan bir toplum için, ayetlerimizi böyle canlı örneklerle **açıklıyoruz.**

29. Fakat **zâlimler,** ayetlerimizi düşünüp ibret alacakları yerde, **hiçbir** doğru ve geçerli **bilgiye dayanmaksızın, arzu ve heveslerinin peşine takılıp gittiler.** Bu yüzden, doğru yola iletilmeyi hak edemediler. Evet, **Allah'ın** böyle **yoldan çıkardığı kimseleri kim doğru yola iletebilir ve** Allah onları yardımsız bırakmışsa, **onlara kim yardım edebilir?**

30. O hâlde, ey insan; **sen bir hanîf olarak,** yani her türlü bâtıl inanç ve ideolojiden uzaklaşıp bir tek Allah inancına sımsıkı bağlanarak, **yüzünü dosdoğru bu dine,** Kur'an'ın ortaya koyduğu bu mükemmel inanç sistemine **çevir!** Yani, **Allah'ın insan bünyesine nakşetmiş olduğu** o saf, temiz ve doğal **yaratılış hâline!** Unutma ki, toplumlar ve çağlar ne kadar değişirse değişsin, **Allah'ın yarattığı** ve varlık üzerinde egemen kıldığı yasalarda ve gönderdiği inanç kurallar**ında hiçbir** bozulma, pörsüme ve **değişiklik göremezsin; işte dosdoğru din budur; ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmez.**

31. İşte bunun için siz, Allah'ın yasalarıyla çelişen her şeyden ve herkesten yüz çevirerek, tüm ruhunuzla ve tüm benliğinizle **O'na yönelin ve O'na yürekten saygıyla bağlanın. Namazı dosdoğru kılın ve** O'ndan başkalarını kanun koyucu ve yol gösterici kabul ederek tanrılaştıran şu **müşriklerden** biri **olmayın!**

32. Yani, Allah'ın tüm insanlık için ortaya koyduğu bu evrensel inanç sisteminden yalnızca bir bölümünü alıp geri kalanı inkâr ederek **dinlerini paramparça eden ve** bunun sonucunda, **her grubun kendi sahip**

olduğu bilgi kırıntıları **ile övündüğü** düşman **gruplara ayrılan kimselerden** olmayın**!**

33. İnsanlar bir sıkıntıyla karşılaştıklarında, tüm içtenlikleriyle **Rab'lerine yönelerek O'na** el açıp **yalvarır. Fakat** Allah **onlara kendi katından bir rahmet tattırınca, içlerinden bazıları** Allah'a şükredip O'na kulluk edecekleri yerde, "Kurtuluşumuz şunun sayesinde, bunun sayesinde gerçekleşti!" diyerek, Allah'ın lütfunu başkalarına isnat edip **Rab'lerine ortak koşarlar.**

34. Böylece, kendilerine verdiğimiz bunca nîmetler**e karşı** büyük bir **nankörlük etmiş olurlar.** Onlara de ki: Madem inkârı tercih ettiniz, **o hâlde** bu dünyanın aldatıcı zevkleri içinde bir süre daha **oyalanın bakalım fakat yakında,** ne büyük bir yanılgı içinde olduğunuzu **anlayacaksınız!**

35. Yoksa Biz onlara, Allah'a eş ve **ortak koşmalarını**n doğru bir davranış olduğunu **ifâde eden bir delil mi gönderdik?**

36. Bu tür nankör **insanlara, ne zaman** katımızdan azıcık bir nimet, **bir rahmet tattıracak olsak, bununla övünüp şımarırlar. Fakat kendi elleriyle yaptıkları** çirkin işler **yüzünden başlarına bir belâ gelince de,** Allah'ın rahmetinden büsbütün **ümitlerini keserler.** Nimetlere kavuşunca kibre kapılıp azgınlaşır, musibetle yüz yüze gelince isyankârlık ederler.

37. Allah'ın, imtihan hikmeti uyarınca, kullarından **dilediğinin rızkını bollaştırdığını,** dilediğine **ölçülü ve idâreli** ama kulluk yapabileceği kadar, yeterince **verdiğini görmüyorlar mı? Hiç kuşkusuz bunda, iman edecek bir toplum için ibretler vardır.**

38. O hâlde, ey inanan kişi; **sen yakın** akraba ve komşu**lara, yoksullara ve yolda kalmış olanlara hakları** olan zekât ve sadakaları**nı ver! Allah'ın sevgisini kazanmak isteyenler için en doğru** davranış

budur, ebedî **kurtuluşa erecek olanlar da,** yalnızca **bunlardır.** Bunun için, fakiri iyice fakirleştiren, toplumsal dayanışma ve yardımlaşmayı felce uğratan fâizden, tefecilikten uzak durun! Unutmayın ki:

39. İnsanların ticâret **malları içinde artacağını düşünerek verdiğiniz fâiz**li borç para, **—**rakamsal olarak artmış gibi görünse de— **Allah katında**ki ilâhî ölçülere göre hiçbir şekilde **artmaz; Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için** ekonomik ve sosyal bir kulluk görevi olarak **verdiğiniz zekât** malları **ise,** hem toplumsal barış, huzur ve dayanışmayı temin ederek, hem de size Allah'ın hoşnutluğunu ve cennet nîmetlerini kazandırarak tam bir hayır ve bereket kaynağı olur. Evet, fâizden kaçınan ve zekâtlarını güzelce verenler var ya, **işte,** gerek dünya kazancını, gerekse âhirette alacakları ödüllerini **kat kat arttıranlar, bunlardır.**

40. Sizi yoktan var eden, sonra rızkınızı kazanmanız için gereken yetenek ve imkânları **size bahşeden, sonra** zamanı gelince **sizi öldüren ve sonunda hepinizi** Hesap Gününde yeniden **diriltecek olan O'dur. Peki, O'na eş ve ortak olduğunu iddia ettiğiniz varlıklar arasında, bunlardan herhangi birini yapabilen var mı?** Elbette hayır! O hâlde şunu iyi bilin: Allah, **onların** uydurmuş oldukları şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; birtakım tanrısal nitelikler atfederek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, yüceler yücesidir!** İşte bu hakîkat anlaşılamadığı içindir ki;

41. Kur'an ışığından yüz çeviren **insanlığın kendi eliyle yaptığı** kötülükler **yüzünden,** hem toplumsal, hem de doğal denge bozularak, **karada ve denizde** haksızlık, adâletsizlik, kan, gözyaşı, dünya savaşları, nükleer felâketler, aşırı silahlanma, çevre kirlenmesi, uyuşturucu, alkol, cinsel sapıklıklar, terör ve anarşi gibi her türden fesat ve **bozgunculuk ortaya çıktı. İşte Allah, yaptıklarının bir kısmını onlara** daha bu dünyada **böylece tattırıyor ki,** bu gidişin yanlış olduğunu anlayıp yeniden Kur'an'a **dönsünler.**

42. Bunu daha iyi anlamaları için, onlara **de ki: "**Geçmişte helâk edilen kavimlerin **yeryüzünde** bıraktıkları harabeleri ve yerle bir olmuş şehir kalıntılarını **gezip dolaşın da, pek çoğu** Allah'ın egemenliğini reddederek **müşrik olan önceki** zâlim**lerin sonlarının ne olduğunu görün!"**

43. O hâlde, ey insan, **Allah tarafından** tâ ezelden tayin edilen ve **geri çevrilmesi asla mümkün olmayan o** büyük **Gün gelmeden önce,** her türlü bâtıl inanç ve ideolojiden uzaklaşarak, **yüzünü bu mükemmel inanç sistemine çevir!**

O gün, insanlar hesaba çekilecek ve iki temel gruba **ayrılacaklar:**

44. Âyetlerimizi **inkâr edenler, nankörlüklerinin cezasını çekecekler;** iman edip güzel ve **yararlı işler yapanlar ise, kendileri için** mutlu bir gelecek **hazırlamış olacaklar.**

45. Ki böylece Allah, **iman edip güzel davranışlar gösteren** o fedâkâr mümin**leri** sonsuz kerem ve **lütfuyla ödüllendirsin.**

Çünkü **O, kâfirleri asla sevmez!**

46. O'nun sonsuz ilim, kudret ve merhametinin **delillerinden biri de,** bolluk ve bereket kaynağı olan yağmurları **müjdeleyen rüzgarları göndermesidir ki; size rahmetinden** bir nebze **tattırsın,** o devasa **gemi**ler O'nun **emir ve irâdesiyle** engin denizlerde **akıp gitsin,** böylece siz de **O'nun size lütfettiği nîmetleri arayıp bulasınız ve** bahşetmiş olduğu bunca nîmetlere karşılık O'na **şükredesiniz.**

47. Ey şanlı Elçi! **Gerçekten Biz, senden önce de,** nice **Peygamberleri kendi toplumlarına** mesajımızı ileten elçiler olarak **görevlendirmiştik ve** bu elçiler, **onlara apaçık deliller getirmişlerdi.** Fakat zalimler, hakikati reddetmekle kalmadılar, müminlere baskı ve işkenceler yaptılar. **Biz de,** müminleri kurtardık ve **o suçlulardan,**

zulmettikleri masum insanların **intikam**ını **aldık.** Zira yolumuzda mücadele eden **müminlere yardım etmek, üzerimizde bir hak** ve mutlaka yerine getirilmesi gereken bir söz, bir sorumluluk **idi.**

İşte, Rabbinizin sonsuz ilim, kudret ve merhametini yani tek bir rab ve ilâh olduğunu gösteren bir başka delil:

48. Allah, bulutları kaldırıp önünde **sürükleyen rüzgârları gönderir. Böylece, bulutları küçük parçalara ayırır ve onları gökyüzünde dilediği gibi yayar. Derken,** bulutların **arasından yağmurun boşaldığını görürsün.** Allah **bu yağmuru kullarından dilediğinin** bağ ve bahçeleri **üzerine yağdırınca da, büyük bir sevinç duyarlar.**

49. Oysa, o yağmur yağdırılmadan hemen önce, ümitsiz ve çaresiz **bir hâldeydiler.**

50. O hâlde, ey insanoğlu, **Allah'ın** sonsuz kudret ve **rahmetinin** açık birer **delil**i olan şu tabîat olay**larına** ibret nazarıyla bir **bak da gör;** Rabb'in, yeryüzünü süsleyen bitki örtüsünün **ölümünden sonra,** her bahar mevsimi **toprağa nasıl da** yeniden **hayat veriyor! İşte bu**na gücü yeten Allah, **elbette ölüleri diriltecek** kudrete de sahip**tir.** Unutmayın ki, **O'nun her şeye gücü yeter.**

O, insanları nimetlerle imtihan ettiği gibi, musibetlerle de imtihan eder:

51. Şâyet onların bağlarını, bahçelerini tarumar eden **bir fırtına göndersek ve** ürünlerin kuruyup **sararmış olduğunu görseler, hemen nankörlüğe başlarlar.** Sahip oldukları her şeyin onlara Allah tarafından bağışlandığını, bu dünyanın bir imtihân dünyası olduğunu ve hepsinin bir gün mutlaka geri alınacağını, düşünmezler.

52. Ey Müslüman! **Gerçek şu ki, sen,** kalpleri kibir, bencillik ve günah kirleriyle kararıp **ölmüş olanlara** sesini **duyuramazsın ve** ne kadar çırpınsan da, gerçeklerden **sırt çevirip uzaklaşmakta olan sağırlara bu çağrıyı işittiremezsin.**

53. Ve vicdanları kirlenmiş, gönül gözleri **kör**elmiş olan zâlim**leri saptıkları yanlış yoldan çevirip doğru yola iletemezsin! Sen** bu çağrıyı, **ancak ayetlerimize inan**maya gönlü ol**an** iyi niyetli, temiz yürekli insan**lara işittirebilirsin ve zaten onlar,** hakîkatin sesini işitir işitmez **derhal** Rabb'lerine **boyun eğerler.**

54. O Allah ki, sizi son derece âciz ve **güçsüz** bir bebek **olarak yarattı; bu güçsüzlüğün ardından,** size **kuvvet bahşetti ve bu kuvvetin ardından da,** size tekrar **zayıflık ve ihtiyarlık verdi.** Allah, **dilediğini** dilediği gibi **yaratır.** Çünkü **O, sonsuz ilim ve kudret sahibidir.** Dolayısıyla, sizi yeniden diriltmeye de elbette gücü yeter:

55. Diriliş **Saat**i **gelip çattığı gün,** yattıkları mezarlarından kalkan **günahkârlar,** yeryüzünde **sadece çok kısa bir zaman kaldıklarına yemin edecekler. İşte onlar,** vaktiyle hayattayken de **böyle aldanıyorlardı.** Dünyada kendilerine, hatalarını anlayıp düzeltecek kadar süre tanınmadığını yani ömürlerinin çok kısa olduğunu zannediyorlardı. Oysa orada da olayların hakikatine, özüne nüfuz edemiyor, böylece her şeyin dünya hayatından ibaret olduğunu, Hesap Günü için yeniden dirilişin asla gerçekleşmeyeceğini iddia ediyorlardı.

56. Buna karşılık, **kendilerine** Allah tarafından doğru **bilgi ve** makbul **iman bahşedilmiş olanlar, "**Hayır, **Allah'ın kitabında** haber verildiği üzere, —ki bu ilâhî bir yazgıdır— **siz tâ Diriliş Gününe kadar** mezarlarınızda **kaldınız!" diyecekler, "İşte,** Rabbimiz tarafından vaadedilen **Diriliş Günü budur fakat siz bunu** bir türlü **anla**maya yanaş**mıyordunuz!"**

57. İşte O Gün, zulüm ve haksızlık etmiş olanların mâzeretleri kendilerine hiçbir fayda sağlamayacak ve Rablerinin **hoşnutluğuna da eremeyecekler.** Zira vaktiyle kendilerine yeterli bir süre verilmiş, güzelce uyarılmışlardı:

58. Doğrusu Biz bu Kur'an'da, insanlara hakîkati tüm berraklığıyla göstermeye yetecek **her türden** ibret verici misaller, apaçık ve anlaşılır **örnekler verdik.** Bununla birlikte, **sen onlara** Kur'an mûcizelerinden **bir delil göstersen,** hakîkati **inkâra şartlanmış olanlar, "Siz boş ve saçma işlerle uğraşmaktan başka bir şey yapmıyorsunuz!** Bırakın bunları! Sınırsız zevk ve eğlence içinde hayatı doyasıya yaşamak varken; doğruluk, erdemlilik ve fedâkârlık gibi safsatalarla ne diye keyfimizi bozalım?**" diyecekler.**

59. İşte Allah, apaçık hakîkati görmek istemeyen **câhillerin kalplerini böyle mühürler.**

60. O hâlde, ey Müslüman! Allah yolunda gösterdiğin mücâdelede başına gelebilecek sıkıntılara **sabırla göğüs ger!** Zâlimler karşısında o denli sağlam durmalısın ki, ne tehditleri seni korkutabilmeli, ne de seni satın almaya, kandırmaya veya seninle din konusunda pazarlığa girişmeye cesaret edebilmelidirler! **Hiç kuşkun olmasın ki, Allah'ın vaadi gerçektir! Öyleyse,** bu vaade **gereğince inanmayanlar**ın tavır ve davranışları, **sakın seni** ümitsizliğe düşürüp **yılgınlığa sürüklemesin!**

31. LOKMAN SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Saffât sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, Hz. Lokman'ın hikmet dolu öğütlerinin yer aldığı ayetlerden almıştır. 34 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi:

2. Bunlar, hikmet ve güzel öğüt**lerle dolu Kitabın ayetleridir.**

3. Bu ayetler, **güzel davranışlar sergileyen** ve iyiliğin, güzelliğin özlemini duyan **kimseler için bir yol gösterici, bir rahmet kaynağıdır.**

4. Onlar ki, Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** ona gereken dikkat ve özeni göstererek dosdoğru ve aksatmadan **kılar,** böylece Yaratıcıyla aralarındaki gönül bağını —günde en az beş kez huzurunda durarak— sürekli canlı tutarlar. Ayrıca, refah ve zenginliği toplumun tüm katmanlarına yaymak üzere **zekâtı verirler ve** ilâhî adâletin tam olarak gerçekleşeceği bir **öte dünyanın varlığına, tüm kalpleriyle iman eder** ve bu inanç doğrultusunda hayatı şekillendirir**ler.**

5. İşte, Rablerinin gösterdiği dosdoğru yolda yürüyenler ve dünyada da âhirette de **kurtuluşa erecek olanlar,** yalnızca **onlardır!**

6. Ama insanlardan öyleleri de vardır ki, hiçbir geçerli ve doğru **bilgiye dayanmaksızın, insanları** Kur'an'dan uzaklaştırıp **Allah yolundan çevirmek ve** İslâm'ı **alay konusu edin**ip halkın gözünden düşür**mek için** insanın merak, heyecan, şiddet ve şehvet duygularını okşayan **aldatıcı sözleri satın alır** ve bunlarla halkı oyalayıp Kur'an'la ilgilerini koparmaya çalışır**lar. İşte onlar için,** Allah katında onur kırıcı ve **küçük düşürücü bir azap vardır!**

Böyle birinin kalbi o denli katılaşmıştır ki:

7. Ona ayetlerimiz okunduğunda, sanki kulaklarında sağırlık varmış da onu hiç duymuyormuş gibi, anlamsız bir **kibre kapılarak** küstahça **sırt çevirir! O hâlde onu, can yakıcı bir azap ile müjdele!**

8. Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan kimselere gelince; işte onlar için de nîmetlerle dolu cennetler vardır.**

9. Hem de, sonsuza dek orada yaşamak üzere. Bu, **Allah'ın gerçek vaadidir.** Hiç kuşkusuz **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Öyle ki:

10. Allah, **gökleri** ve onu süsleyen Güneş, Ay ve gezegenler başta olmak üzere, uçsuz bucaksız uzay boşluğunda yüzen milyarlarca gök cismini, **görebileceğiniz bir direk olmadan** ve birbirlerine çarpmayacak şekilde, boşlukta ve dengede duran mükemmel bir sistem hâlinde **yaratmıştır.** Ayrıca, **sizi sarsmasın diye yeryüzüne** kazık vazifesi gören **sapasağlam dağlar çakmış, orada her türden canlıyı üretip yaymış ve gökten indirdiği suyla, orada** her renk ve her çeşitten erkekli dişili **çiftler hâlinde nice güzelim bitkiler yetiştirmiştir.**

11. İşte bunlar, Allah'ın yarattığı ve hizmetinize sunduğu varlıklar**dır. Peki, gösterin bana; O'ndan başka** hükmüne boyun eğdikleri sözde

ilâhları ve taptıkları put**ları ne yaratabilmiş! Hayır;** hiçbir şey yaratamazlar, çünkü kendileri yaratılmışlardır. Aslında her insan, bu hakîkati bilip anlamaya hazır yaratılmıştır fakat gel gör ki bu **zâlimler,** bile bile hakkı inkâr ederler ve bu yüzden de **apaçık bir sapıklık içindedirler.**

O hâlde, bu tür yanılgılara düşmemek için güzel bir örnek olan Lokman Peygambere kulak verin:

12. Gerçek şu ki, Biz Lokman'a derin bir ilim ve **hikmet bahşe**derek, ona şöyle vahye**tmiştik: "**Ey Lokman, **Allah'a** tüm varlığınla **şükret!** Allah'ın verdiği bütün nimetleri sadece O'na kullukta kullan. **Her kim** O'na **şükrederse, ancak kendi iyiliği için şükretmiş olur; kim de nankörlük ederse,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah,** hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla, hiç kimsenin şükür ve ibâdetine ihtiyacı yoktur, asıl buna muhtaç olanlar, insanlardır. Ve kimse O'nu övüp yüceltmese bile, O kendi zatıyla Yücedir, gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan sadece O'dur."**

13. Hani bir zamanlar Lokman, oğluna öğüt vererek "Sevgili yavrucuğum!" demişti, "Hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **Allah'a ortak koşma!** O'ndan başka hiçbir varlığa —kim olursa olsun— asla kayıtsız şartsız itaat etme! **Çünkü** Allah'a **ortak koşmak, gerçekten de** O'na karşı yapılabilecek en büyük haksızlık, affedilmesi mümkün olmayan bir adâletsizlik ve pek **büyük bir zulümdür!** Sevgili çocuğum, Rabbimiz buyuruyor ki:

14. "Biz insanoğluna, ana babasına güzelce itaat etmesini ve onlara her zaman iyi davranmasın**ı emrettik.** Fakat annenin yeri bambaşkadır. Çünkü **annesi, nice sıkıntı ve meşakkatlere katlanarak onu** dokuz ay boyunca karnında **taşıdı;** bununla da kalmadı, tam **iki yıl boyunca onu emzirdi** ve gece gündüz demeden uykusunu, rahatlığını terk ederek onun

bakımıyla ilgilendi. Öyleyse, ey insan; **Bana ve ana babana şükret!** Unutma ki, **dönüş**ün **Banadır!**

15. Eğer annen veya baban, hükmüne kayıtsız şartsız itaat edileceğine dâir **haklarında hiçbir bilgi** ve belge**ye sahip olmadığın** birtakım putları, önderleri, efendileri ve sahte ilâhlar**ı** mutlak itaat makâmına çıkararak **Bana eş ve ortak koşmanı sana emrederlerse, o zaman onlara itaat etme!** Fakat bu durumda bile, ana babanı terk etme; **onlara bu dünyada** yaşadıkları sürece **iyilikle davran!** Bununla birlikte, sırf ataların oldukları için onları kendine örnek ve önder kabul etme; aksine, **Bana yönelen** ve yalnızca Bana kulluk eden ilim ve ahlâk sahibi mümin**lerin yolunu izle!**

Ey insanlar! Hepiniz **eninde sonunda** ölecek ve hesap vermek üzere **Benim huzuruma geleceksiniz; işte o zaman,** iyi kötü **yaptığınız her şeyi gözünüzün önüne sereceğim!"**

16. "Sevgili oğlum; yapmış olduğun iyilik veya kötülük, **zerre kadar** küçük ve önemsiz bile **olsa ve o da** sağlam **bir kayanın içinde yâhut göklerde,** kâinâtın en ücra bir köşesinde, **ya da yer**in derinliklerin**de** gizlenmiş **olsa, Allah onu** mutlaka Hesap Gününde **ortaya çıkaracaktır. Çünkü Allah, bütün gizlilikleri en ince ayrıntısıyla bilir, her şeyden haberdardır.**

17. Yavrucuğum! Namazı dosdoğru kıl, insanlara **iyiliği emret, kötülükten sakındır ve** bu uğurda **başına gelebilecek** belâ ve musîbet**lere karşı sabırla göğüs ger! Şüphe yok ki bunlar,** büyük bir gayret ve kararlılıkla **yapılması gereken işlerdendir.**

18. Sakın gurura kapılıp da, **insanları** küçümseyerek onlar**dan yüzünü çevirme ve yeryüzünde çalımlı çalımlı yürüme,** dâimâ saygılı ve

alçakgönüllü ol! **Çünkü Allah, gurura kapılıp** başkalarına karşı **büyüklük taslayan hiç kimseyi sevmez.**

19. Yürüyüşünde, davranışlarında **ölçülü ve dengeli ol;** kibirli davranma, fakat onurunun ayaklar altında çiğnenmesine de izin verme! Konuşma üslûbun ve ses tonun, içinde bulunduğun ortama ve muhataplarının durumuna uygun olsun. Dâimâ edepli ve terbiyeli ol, başkalarını rahatsız edecek şekilde, lüzumsuz yere konuşma. Şeytan gibi kibre kapılarak 'ben bilirim' iddasıyla büyüklük taslayarak **sesini yükseltme!** Böyle kimseler anırıp duran eşeklere benzer. Çünkü, Hz. Peygamber'in dediği gibi eşekler şeytan görünce anırırlar. Onun için **hiç kuşkusuz, seslerin en çirkini** şeytan sebebiyle, onun emriyle söylenen, şeytan kaynaklı seslerdir, **eşeklerin sesleridir!"**

20. Ey insanlar! **Allah'ın, göklerde ve yerde bulunan her şeyi sizin emrinize verdiğini ve** görülen ve görülmeyen, bildiğiniz ve henüz farkında olmadığınız, **açık ve gizli nîmetlerini üzerinize** yağmur gibi **yağdırdığını görmüyor musunuz?**

Bütün bunlara rağmen, yine de **insanlardan bazıları** Allah, insan ve evren hakkında doğru **bir bilgiye,** yol gösterici **bir rehbere ve aydınlatıcı bir kitaba sahip olmadıkları hâlde, Allah'**ın dini **hakkında** boş yere **tartışır dururlar.**

21. Onlara, "Gelin bu kısır tartışmaları bırakın da, **Allah'ın gönderdiği** Kur'an ayetleri**ne uyun** ve hayatınızı ona göre düzenleyin**!" dendiği zaman, "Hayır; biz** ancak, **atalarımızdan gördüğümüz** töre, gelenek ve ideolojiler**e uyarız!** Onların uygulamalarını hiçbir kritiğe tâbi tutmadan körü körüne taklit ederiz! Öyle ya, siz atalarımızdan daha mı akıllısınız?" **diye cevap verirler. İyi de, peki ya şeytan onların** atalarını **cehennem ateşine çağırmış** ve onlar da şeytanın çağrısına uyup doğru yoldan çıkmış **ise**ler, yine de onların izinden mi gidecekler**?"**

Hayır, doğrusu şudur ki:

22. Her kim, tüm benliğiyle yalnızca **Allah'a boyun eğer ve** O'nun mesajı doğrultusunda **güzel ve yararlı davranışlar sergilerse,** Kur'an gibi **sapasağlam bir kulpa sarılmış**, tutunmuş **olur!** Unutmayın ki, **her işin sonu Allah'a varır.**

23. Âyetlerimi **inkâr edenlere gelince, onların nankörlüğü seni üzmesin; çünkü hepsi eninde sonunda huzuruma çıkacaktır; işte o zaman, tüm yaptıklarını gözlerinin önüne sere**cek ve hak ettikleri cezayı tam olarak vere**ceğim!**

Hiç kuşkusuz Allah, gönüllerde gizlenenleri, esrarengiz niyet ve düşünce**leri** dahî **bilmektedir.**

24. Onların bu dünyada **kısa bir süre** istedikleri gibi yiyip içip **yaşamalarına izin vereceğim fakat** göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir ömür **sonunda, hepsini** cehennemdeki o **korkunç azâba mahkûm edeceğim!**

25. Şâyet onlara, "Gökleri ve yeri yoktan var eden kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden, "Allah'tır!" diyecekler. Onlara **de ki: "**Demek ki, **her türlü övgüye lâyık olan da, yalnızca Allah'tır.** Öyleyse neden O'nunla birlikte birtakım uydurma ilâhlara kulluk ediyorsunuz?**"**

Ama gel gör ki, onların çoğu, tüm evreni yaratan bir Allah'a inanmanın doğal sonucu olarak, O'nun gönderdiği yasalara uymak gerektiğini **bilmezler.** Çünkü, dünya hayatının zevkleri gözlerini kör etmiştir. Hâlbuki:

26. Göklerde ve yerde bulunan her şey Allah'ındır. Şüphesiz Allah, hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla sizin

şükür ve ibâdetlerinize de ihtiyacı yoktur ve gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan, sadece O'dur.**

27. Ey Müslüman! Yaratanın sonsuz ilmiyle yaratılanların sınırlı bilgisi arasındaki bariz farkı, akıllarda kalacak bir örnekle anlatmak için **de ki: "Yeryüzündeki bütün ağaçlar kalem, okyanuslar da** mürekkep olsa ve buna **yedi kat okyanus daha eklense,** yine de okyanuslar tükenir, **fakat Allah'ın** ilim ve hikmetini gözler önüne seren, yasa ve yazgılarını ifade eden **kelimeleri** yazmakla **tükenmezdi. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Öyle ki:

28. Hepinizin yaratılması ve yeniden **diriltilmesi,** Allah'a göre **sadece bir tek kişi**nin yaratılması ve diriltilmesi **gibidir. Gerçekten de Allah,** kâinâtta olup biten **her şeyi işitmekte, her şeyi görmektedir.**

29. Görmez misin ki Allah, ortaya koyduğu mükemmel ölçü uyarınca, yazın **geceyi** kısaltıp **gündüze katıyor;** kışın **gündüzü** kısaltıp **geceye ekliyor ve her biri,** ezelden **belirlenmiş bir vakte kadar** kendi yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı,** insanlığın faydası için koyduğu kanunlara nasıl da **boyun eğdiriyor! Ve** bilmez misiniz ki, **Allah yaptığınız her şeyi gâyet iyi biliyor?**

30. Evet, çünkü Allah doğrunun, gerçeğin, hakkın ve **hakîkatin ta kendisidir;** kâfirlerin **O'ndan başka yalvardıkları** sözde ilâhlar **ise,** tamamen **asılsız ve geçersizdir çünkü** gerçek **Yücelik ve Büyüklük, yalnızca Allah'a aittir!**

31. Allah'ın lütuf ve **nîmeti sayesinde, —**sınırsız kudret ve merhametini ortaya koyan yaratılış **mûcizelerinden bir kısmını gözlerinizin önüne sermek için—** dağ gibi **gemilerin, denizde** suları yara yara nasıl **akıp gittiğini görmez misin? Hiç kuşkusuz bunda,** zorluklara karşı **sabretmesini ve** nîmetler karşısında **şükretmesini bilen**

kimseler için hakîkati gözler önüne seren nice işâretler, **nice deliller vardır.** Bu mûcizelerden dahî ibret almasını bilmeyen nankörlere gelince:

32. Güvenli bir ortamda Allah'ı unutan zâlimler, bir gemiye binip engin denizlere açıldıklarında, **gölgeler gibi** kapkaranlık **dalga**lar denizde **onları sarıp kuşatınca,** işte o anda, **bütün içtenlikleriyle ve sadece Allah'a bağlanarak O'na yalvarıp yakarırlar fakat** Allah **onları kurtarıp karaya çıkarınca, içlerinden** yalnızca **bir kaçı** verdiği söze bağlı kalarak aşırılıktan uzak durur, **ölçülü ve dengeli bir yol izler.** Diğerleri ise, yeniden inkâra döner. Zaten **Bizim ayetlerimizi** ve yol gösterici delillerimizi, **verdiği söze ihânet eden** böyle **nankörlerden başkası bile bile inkâr etmez!**

33. O hâlde, **ey insanlar!** Size bunca nîmetleri bahşeden **Rabb'inize yürekten saygıyla bağlanın! Ne babanın evladına, ne de evladın babasına herhangi bir fayda sağlayamayacağı** ve herkesin kendi canının derdine düşeceği o müthiş **Günden korkun!** Unutmayın, **Allah'ın** yeniden dirilme **vaadi gerçektir; öyleyse, sakın şu dünya hayatı**nın sahte cazibesi **sizi aldat**ıp Allah'a kulluktan alıkoy**masın!** Hele hele o **aldatıcı** şeytan ve dostları, din adamı kisvesiyle karşınıza çıkıp Allah'ın ayetlerini çarpıtarak veya "Allah nasıl olsa merhametli ve bağışlayıcıdır, işlediğiniz bütün günahları mutlaka affedecektir!" diyerek **sizi Allah ile aldatmasın!** Peki, kıyâmet ne zaman ve nasıl gerçekleşecek?

34. Kıyâmetin vaktini belirleme yetkisi ve onu gerçekleştirme **bilgisi, yalnızca Allah'a aittir** ve onun vaktini hiç kimseye bildirmemiştir. Ayrıca, ölü toprağa yeniden hayat veren **yağmuru** dilediği yere, dilediği zaman, dilediği ölçüde **yağdıran O'dur. Bir de, rahîmlerde olup biten** olağanüstü gelişme**leri,** orada yarattığı varlığın fiziksel gelişimini, genetik özelliklerini, ona ruh üflenmesini, can verilmesini, kaderini, rızkını, ömrünü, ecelini, ahirette varacağı yeri ve onunla ilgili daha nice bilinmezleri **bilen** yalnızca **O'dur.** Yaratılmışlara gelince, **hiç kimse yarın ne kazanacağını**

ve başına neler geleceğini —mutlak ve kesin bir bilgiyle— **bilemez ve** yine **hiç kimse,** ne zaman, **nerede** ve nasıl **öleceğini** —mutlak ve kesin bir bilgiyle— **bilemez.** Bütün bunları en mükemmel şekilde **bilen ve** her şeyden **haberdar olan,** yalnızca **Allah'tır!**

32. SECDE SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru, Muminûn sûresinden sonra indirilmiştir. On beşinci ayetinde Allah'a secde eden müminler anlatıldığından, bu adı almıştır. 30 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi:

2. İçerisinde hiçbir çelişki, yanlışlık ve **şüphe bulunmayan bu kitap, tüm varlıkların** biricik Sahibi, Efendisi, Eğiticisi, Yöneticisi ve **Rabb'i** olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

Buna rağmen, Kur'an'a inanmamak için bir şüphe, bir itiraz öne sürülebilir mi?

3. Yoksa inkâr edenler, **"Onu** Muhammed kendisi **uydurdu!" mu diyorlar? Hayır, asla! Tam tersine bu** Kur'an, **kendilerine senden önce bir uyarıcı gelmemiş olan bir toplumu doğru yola gelsinler diye uyarman için** sana **Rabb'in tarafından** gönderilen **hakîkatin ta kendisidir.**

Onlar samîmî olsalardı, Kur'an'ı okur okumaz onun insan ürünü bir kitap olamayacağını, doğrudan Allah'tan geldiğini kalplerinin ta derinliklerinde

hissedeceklerdi. Fakat hâlâ körü körüne itiraz ediyorlarsa, onların samîmiyetlerinden söz edilebilir mi?

4. Şu uçsuz bucaksız **gökleri,** sayısız nîmetlerle donatılmış **yeryüzünü ve ikisinin arasında bulunan** bütün varlık**ları altı günde yaratan, sonra** bir kenara çekilip mahlukâtı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, kâinâtın mutlak hâkimi olarak Egemenlik Tahtı olan **Arş'ta bulunan O'dur.** Ey insanlar! **Sizin O'ndan başka ne bir dostunuz vardır, ne de bir kurtarıcınız; hâlâ düşünüp öğüt almayacak mısınız?**

5. Göklerden yere kadar bütün mevcudatı, bütün **işleri O düzenleyip yönetir ve sonunda** tümü, **sizin hesabınızla bin yıl süren bir Gün'de,** yani Kıyamet Günü'nde, yargılanmak üzere **O'na yükselir.**

6. İşte budur, yaratılmışların algılama sınırları ötesinde bir âlem olan **gayb'ı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de** eksiksiz **bilen** sonsuz **kudret ve merhamet sahibi** Allah**!**

7. O, yarattığı her şeyi en güzel şekilde yaratandır. Örneğin, ilk **insanın yaratılışına balçıktan başlar,**

8. Sonra ona üreme kabiliyeti vererek, **neslini,** meni denilen **değersiz bir sudan süzülmüş bir maddeden meydana getirir.**

9. Derken onu anne karnında, yaratılış amacına uygun biçimde **düzenleyip şekillendirir, ona Kendi ruhundan** hayat nefesi **üfler ve böylece,** ey insanlar, **sizin için** işiten **kulaklar,** gören **gözler ve** düşünen, hisseden **gönüller yaratır. Fakat siz,** bunca nîmetlere karşı **ne kadar da az şükrediyorsunuz!** Nitekim:

10. Yeniden dirilişi inkâr edenler, **"**Ne yani, **biz**im kemiklerimiz tamamen çürüyüp toza **toprağa karıştıktan sonra mı yeniden diriltileceğiz?" diyorlar. Hayır, aslında onlar** bunun pekâlâ mümkün olduğunu biliyorlar

fakat yargılanmak işlerine gelmediği için, **Rableri** olan Allah **ile buluşmayı inkâr ediyorlar.**

11. Onlara **de ki: "**Evet, **Sizin için görevlendirilmiş olan ölüm meleği** Azrail ve yardımcıları **sizi** bir gün **öldürecek, sonra da** yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **Rabb'inizin huzuruna çıkarılacaksınız.**

12. Keşke bu günahkârların, Hesap Günü **Rablerinin huzurunda** pişmanlık ve utanç içinde **başlarını öne eğerek şöyle yalvardıkları zaman**ki acıklı **hallerini bir görseydin: "Ey Rabb'imiz,** şimdi gerçeği gözlerimizle **gördük,** kulaklarımızla **işittik;** ne olur, **bizi** dünya hayatına **geri gönder ki,** tövbe edip **güzel davranışlarda bulunalım;** çünkü artık, öte dünyanın varlığına **tüm kalbimizle inanıyoruz!"**

İşte o zaman, Allah şöyle buyuracak:

13. "Şimdi sizi yeniden dünyaya göndersek de iman etseniz, böyle bir imanın ne değeri olur? Kaldı ki, **eğer isteseydik,** siz daha dünyadayken irâdenizi elinizden alır ve **bütün insanları** ve cinleri zorla emrimize boyun eğdirerek **doğru yola iletirdik fakat** imtihân hikmeti gereğince, dilediğiniz inanç ve hayat tarzını özgürce seçmenize izin verdik. Zira insan, ancak kendi özgür irâdesiyle ve bilinçli olarak doğru yolu seçtiği takdirde gerçek anlamda ahlâk ve erdemliliğe ulaşabilir. Bu yüzden, insandaki potansiyel gücün açığa çıkması için onu imtihâna tâbi tuttuk ve bu yolda ihtiyaç duyduğunuz her türlü imkân ve yetenekleri size verdik. Buna rağmen, sizler kötülüğü tercih ettiniz. Böylece, **tarafımdan** değişmez bir ilâhî yasa olarak ta ezelden ortaya konulan şu **hüküm gerçekleşmiş oldu: "Yemin olsun ki, cehennemi** Bana isyan eden **bütün cinlerle ve insanlarla dolduracağım!"**

14. “Öyleyse, bu Günle karşılaşacağınızı unutup zulüm ve haksızlık peşinde koş**tuğunuz için,** kötülüklerinizin acı meyvesini **tadın bakalım! Çünkü** sizin vaktiyle Beni unuttuğunuz gibi, şimdi **Ben de sizi** cehennem azâbında **“unutacağım!”** O hâlde, **yaptıklarınıza karşılık sonsuz azâbı tadın bakalım!”**

15. Benim ayetlerime iman edenler, ancak, kendilerine bu ayetler **tebliğ edildiği zaman** derin bir hayranlık ve saygıyla **secdeye kapanan ve asla kibre kapılmadan, Rab’lerini övgülerle anıp yüceltenlerdir.**

16. Gece vakti herkes derin uykusundayken, sıcacık **yataklarını terk ederek korku ve ümit içinde Rab’lerine** el açıp **yalvaranlardır ve kendilerine verdiğimiz nîmetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **harcayanlardır.**

17. Yaptıkları iyilikler **karşılığında, kendileri için** hazırlanıp cennette **gizlenmiş olan mutluluk ve sevinç kaynağı nîmetleri**n neler olduğunu **hiç kimse hayal bile edemez!**

18. Öyle ya, ayetlerime **inanan bir kimse,** onları reddederek **yoldan çıkmış olan biriyle hiç eşit tutulabilir mi? Elbette tutulamaz!** Şöyle ki:

19. İman edip güzel ve yararlı işler yapanlara, yaptıklarının karşılığı olarak her türlü sıkıntı, korku ve kederden emîn bir şekilde içinde yaşayacakları **huzur ve mutluluk kaynağı cennet bahçeleri ikram edilecek.**

20. Yoldan çıkmış olanlara gelince; onların sığınağı da ateştir! Öyle ki, **ne zaman** ateşten bunalıp **oradan çıkmaya çalışsalar,** zebaniler tarafından **tekrar ateşe atılacaklar. Ve onlara,** “Hayattayken **yalanlayıp durduğunuz cehennem ateşini** şimdi **tadın bakalım!”**

denilecek. Bununla birlikte, onların azâbı yalnızca cehennemden ibaret olmayacak:

21. Bu büyük azaptan ayrı olarak, pişman olup doğru yola **dönmeleri için, onlara** daha dünyadayken belâ ve musibetler vererek, **küçük azaptan da** bir nebze **tattıracağız.** Bütün bunlara rağmen;

22. Kendisine Rabb'inin ayetleri açıkça **tebliğ edildiği hâlde,** küstahça **onlardan yüz çevirenden daha zâlim kim olabilir? Hiç kuşkusuz Biz,** ezilen, sömürülen ve hakları çiğnenen mazlum ve çaresiz kullarımız adına **günahkârlardan intikam alacağız!**

23. Nitekim, bir zamanlar **Mûsâ'ya** Tevrat adlı kutsal **Kitabı vermiştik.** Ey Muhammed, sana da aynı nîmetleri sunacağız. **O hâlde, sakın ona kavuşacağından kuşkuya düşme!**

Evet, onlara Tevrat'ı göndermiş ve **onu İsrail Oğulları'na** doğru yolu gösteren **bir rehber kılmıştık.** Şimdi ise, tüm insanlığa rehberlik edecek son kitabı, Kur'an'ı gönderiyoruz.

24. Bakın; İsrail Oğulları, omuzladıkları mücâdelenin zorluklarına **sabırla göğüs gerdikleri ve ayetlerimize gereğince inandıkları sürece, onların içinden, buyruklarımız doğrultusunda** toplumlarını **doğru yola ileten önderler çıkarmıştık.** İşte siz de aynı tavrı gösterirseniz, sizi de tüm insanlığın öncüleri ve önderleri kılacağız.

25. Hiç kuşkusuz Rabb'in, insanların **anlaşmazlığa düştükleri** bütün tartışmalı **konularda, Hesap Günü aralarında** kesin **hükmünü verecektir!** Öyleyse o Gün gelip çatmadan önce, insanlık tarihinden ibret alıp düşünsünler:

26. Halen yurtlarında gezip dolaştıkları, kendilerinden önce yaşamış olan **nice nesilleri helâk etmiş olmamız onlara bir şey**

anlatmıyor mu? Hiç kuşkusuz bunda, aklını kullanan insanlar için nice ibretler ve **deliller vardır; hâlâ** gerçeğin sesine **kulak vermeyecekler mi?**

27. Susuzluktan çatlamış **çorak topraklara** nasıl **yağmur gönderdiğimizi ve o su sayesinde, kendilerinin ve hayvanlarının yiyeceği bitkileri** nasıl **yeşerttiğimizi görmüyorlar mı?** Ölü toprağa bir yağmurla yeniden hayat veren Allah'ın, kendilerini de bir gün dirilteceğini düşünmüyorlar mı?

28. Âhireti inkâr edenler, **"Eğer iddianızda doğru iseniz,** söyleyin bakalım, **bu** sözünü ettiğiniz **hüküm** Günü **ne zaman** gelip çatacak**?" diyorlar.**

29. Onlara **de ki: "**Ne zaman olacağını bilemem fakat şurası kesindir ki, **Hüküm Günü** gelip çattığı zaman, şimdi onu **inkâr etmiş olanlara** o günkü **imanları hiçbir fayda sağlamayacak ve onlara,** hatâlarını telâfî etmeleri için **bir fırsat da verilmeyecektir!"**

30. Ey Müslüman! Madem ki onlar, bunca öğüt ve uyarılara rağmen hâlâ inkârda diretiyorlar, **o hâlde, onları** inkârlarıyla baş başa **bırak ve** hakkınızda Rabb'inin vereceği hükmü **bekle; doğrusu onlar da,** başlarına gelecek korkunç âkıbeti **bekliyorlar!**

33. AHZÂB SÛRESİ

Medîne döneminde, hicretten 5-6 yıl sonra indirilmiştir. Adını, yirminci ayetinde geçen "ahzâb: gruplar, kabîleler" kelimesinden almıştır. 73 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Peygamber! Sana bu sûrede, kâfirlerin ve münâfıkların itiraz ve dedikodularına sebep olacak hükümler indirilecek. Fakat sen, onların kınamasından, iftirasından çekinme, asıl **Allah'tan** ve O'nun hükümlerini çiğnemekten **sakın!** Bunun için, O'nun ayetlerini açıkça yalanlayan **inkârcılara ve** inkârlarını gizleyen **münâfıklara itaat etme!** Onların sözlerine kulak verip de, görevini yerine getirmekten çekinme. **Hiç kuşkusuz Allah,** her şeyi **bilendir;** asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.**

2. O hâlde, **Rabb'inden sana gönderilen** emir ve direktifler**i** adım adım **izle! Hiç kuşkusuz Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

3. Ve görevini yaparken, yalnızca **Allah'a güven!** Unutma ki, her konuda güvenilir bir **vekil olarak Allah yeter!**

Öyleyse, ey müminler, yüreğinizde başka sevgilere, tutkulara yer vermeyin:

4. Allah, hiç kimsenin göğsünde iki kalp yaratmamıştır. Dolayısıyla, bir kalpte hem Allah sevgisi, hem dünya tutkusu veya hem iman, hem inkâr olamaz!

Ayrıca, **kendilerine** Kur'an'ın indiği dönemde adet olan, "Sen bundan böyle, bana öz annem gibi haramsın! Yani benim gözümde, artık anam bacım gibisin! Bu yüzden, ömür boyu bir daha sana yaklaşmayacağım!" diyerek **zıhar yaptığınız hanımlarınızı,** Allah hiçbir zaman **sizin** gerçek **anneleriniz kılmamış,** öte yandan öz oğlunuz gibi gördüğünüz **evlatlıklarınızı da** hukuken **öz oğullarınız yapmamıştır. Bu** tür iddialar, **ağızlarınızda dolaşan** boş ve anlamsız **sözlerden ibarettir. Oysa Allah,** her zaman **doğruyu söyler ve dâimâ** doğru **yolu gösterir.** Dolayısıyla:

5. Eğer evlat edindiğiniz çocuklarınız varsa, **onları** öz **babalarının isimleri ile çağırın.** Soylarını ve gerçek kimliklerini koruyun. İşte **Allah nezdinde** en doğru ve **en adâletli** davranış şekli, **budur. Eğer** evlatlıklarınızın gerçek **babalarını**n kim olduğunu **bilmiyorsanız,** yine de onları oğlunuz gibi çağırmayın; çünkü **onlar sizin** oğlunuz değil, **din kardeşleriniz ve arkadaşlarınızdır.** Bununla birlikte, diliniz sürçer de, elinizde olmadan **bir yanlışlık yaparsanız,** örneğin, dalgınlıkla onları kendinize nispet eder, yahut sadece sevginizden dolayı onları "oğlum" veya "kızım" diye çağırırsanız, bundan dolayı **günaha girmiş olmazsınız fakat bilerek ve isteyerek yaptıklarınızdan sorumlusunuz.**

Bununla birlikte, bilerek günah işlemiş olsanız bile, tövbe etmek için hiçbir zaman geç kalmış sayılmazsınız. Unutmayın ki **Allah, çok affedici, çok merhametlidir.**

Şimdi gelelim, Peygamberin müminler nezdindeki konumu belirlemeye:

6. Peygamber, müminlere kendi öz canlarından daha yakındır. Bir müminin ailesi, eşi ve çocukları ona zarar verebilir, ona bencilce davranabilir, onu yanıltabilir, onun günah işlemesine sebep olabilir, hattâ onu cehenneme sürükleyebilir. Fakat Peygamber, onları sadece ebedî saâdete götürecek davranışlarda bulunur. Öyleyse, müminler onu dünyadaki herkesten ve her şeyden daha çok sevmeli, onun verdiği kararları kendi tercihlerinden üstün tutmalı ve her emrine boyun eğmelidirler. Bu bakımdan Peygamber, müminlerin babası durumunda olup, **onun eşleri de müminlerin anneleri** hükmünde**dir.** Bu yüzden, Peygamberin ölümünden sonra bile onlarla evlenmek haramdır.

Ancak bu hüküm, müminlerle onlar arasında miras hukukunu gerekli kılmaz. İslâm inancı bütün müminleri birbirine kardeş yapmıştır; ancak bu kardeşlik bağı, onları birbirlerine mirasçı kılamaz. Çünkü **Allah'ın kitabına göre yakın akrabalar, birbirlerine** mirasçı olmaya, diğer **müminlerden ve hattâ**, Allah için yurtlarını terk eden **muhacirlerden daha uygundurlar.** Bu yüzden, miras hukukunu gelenek ve göreneklere göre değil, Allah'ın kitabına göre belirlemeli ve yalnızca hak sahiplerine pay vermelisiniz. **Ancak dostlarınıza** malınızdan vasiyet ederek onlara **bir iyilik yapmak isterseniz, o zaman başka.** Çünkü aranızda hiçbir kan bağı olmayanlara da, malınızdan —üçte birini geçmemek şartıyla— vasiyet edebilirsiniz. Mirasın nasıl pay edileceğine dâir **bu** hükümler, **Kitapta** (*4. Nisa: 7-14 ve 176. ayetlerde*) ayrıntılı olarak **belirtilmiştir.**

O hâlde, ey şanlı Elçi! kâfirlerin ve münâfıkların itirazlarından, yıkıcı propagandalarından çekinip de Allah'ın hükümlerini yerine getirmekte tereddüde düşmemeli, karşına çıkabilecek tüm engellere rağmen, Allah'a verdiğin söze bağlı kalmalısın.

7. Nitekim **Biz,** buyruklarımıza harfiyen uyacaklarına dâir senden önceki **Peygamberlerden söz aldığımız gibi, senden de** aynı **söz**ü **aldık.**

Tıpkı **Nûh'tan, İbrahim'den, Mûsâ'dan ve Meryem oğlu İsa'dan sapasağlam söz aldığımız gibi.**

8. O hâlde, ahdinize vefa gösterin! **Çünkü** Allah, bu **sözleşmeyi kabul eden herkese,** ona ne kadar **sadık kaldıklarını** Hesap Gününde mutlaka **soracaktır.** Kur'an'ın hükümlerini tanımayan **inkârcılara gelince; onlara da, can yakıcı bir azap hazırlamıştır!**

Siz sözünüze bağlı kaldığınız sürece, Allah sizi asla yardımsız bırakmayacaktır. Nitekim;

9. Ey iman edenler! Allah'ın size Hendek savaşında **bahşettiği nîmetleri hatırlayın: Hani** Arabistan'ın dört bir yanından toplanıp gelen güçlü ve kalabalık düşman **orduları**, Medîne'yi kuşatarak her taraftan **üzerine saldırmışlardı fakat** bir aylık kuşatmanın ardından **Biz onların üzerine,** ortalığı darmadağın eden buz gibi **bir fırtına** salmış **ve** ayrıca, destek olarak sizinle omuz omuza savaşan, fakat gözlerinizle **göremediğiniz** meleklerden **ordular göndermiştik.** Çünkü **Allah, yaptığınız her şeyi görmekteydi.**

10. Hani düşman orduları Medîne'nin doğusundan ve batısından, yani **üstünüzden ve alt tarafınızdan size** aynı anda **hücum ettiğinde, gözler**iniz korku ve dehşetten **yerinden fırlamış, yürekler**iniz **ağz**ınıza **gelmişti.** Öyle ki, bazılarınız, **Allah**'ın va'dettikleri **hakkında** yakışık almayan **düşünceler beslemeye başlamıştınız.**

11. İşte o anda, müminler müthiş bir sarsıntıya uğrayarak çetin **bir imtihândan geçirilmişlerdi.**

12. Hani, içten içe İslâm'ı inkâr eden **münâfıklar ve kalplerinde hastalık bulunan** zayıf imanlı **kimseler, "**Artık bizi kimse kurtaramaz! Demek **Allah ve Elçisinin bize verdiği sözler aldatmacadan başka bir şey değilmiş!" diyorlardı.**

13. İçlerinden bir grup, "Ey Yesrip, yani Medîne **halkı;** şehir dışında hendeği savunarak düşmana **karşı koyamazsınız;** en iyisi, kendinizi korumak için evlerinize **dönün!" diyorlardı. Bazıları da, evlerinin** düşman saldırısına **açık olduğunu söyleyerek Peygamberden izin istiyorlardı. Oysa evleri** saldırıya **açık** filan **değildi; tek istedikleri,** savaştan **kaçı**p canlarını kurtar**maktı.** Öyle ki;

14. Eğer şehrin her köşesi bilfiil **işgal edilseydi ve** düşman tarafından **bunlara,** kendileriyle işbirliği yapıp Müslümanlara **ihânet etmeleri teklif edilseydi, bunu yapmakta fazla gecikmezlerdi.**

15. Oysa daha önce, Peygamberin emrine **sırt çevirip dönmeyeceklerine dâir Allah'a söz vermişlerdi.** Dikkat edin; **Allah'a verilen söz**ün hesabı **mutlaka sorulacaktır!**

16. Ey Peygamber! Allah yolunda mücâdeleyi terk eden zavallılara **de ki: "**Allah yolunda **ölmekten veya öldürülmekten kaçıyorsanız,** bilin ki, **bu kaçış size bir yarar sağlamayacaktır.** Çünkü bugün ölümden kaçsanız bile, **hayatın zevkini ancak çok kısa bir süre tadacaksınız!** Madem bu dünyada ebedî bir hayat yaşamayacaksınız, o hâlde, ölümden kurtulma adına âhireti kaybetmenin ne anlamı var?**"**

17. Yine onlara **de ki: "Allah size bir zarar vermek istese, sizi O'nun elinden kim kurtarabilir? Ya da size bir lütufta bulunmak istese,** O'na kim engel olabilir?**"**

Evet, **onlar kendilerine Allah'tan başka ne bir dost bulabileceklerdir, ne de bir yardımcı!**

18. Ey inananlar! **Allah sizin içinizden,** müminleri cihâda katılmaktan **alıkoyan ve kendi halkına, "**İman, dürüstlük, adâlet gibi safsatalar uğrunda kendinizi perişan etmeyi bırakın da, **bizim yanımıza geli**p zevkü

sefa içinde yaşayı**n!" diyen** o ikiyüzlü**leri çok iyi biliyor.** İşte **bunlar,** sizinle birlikte **savaşa pek az katılırlar.**

19. Üstelik, **size karşı** yüreklerinde anlamsız bir öfke ve **kıskançlık beslerler.** Bununla birlikte, **bir tehlike ile karşılaşınca da, ölüm baygınlığı geçiren biri gibi, gözleri dönmüş bir hâlde sana baktıklarını** ve senden yardım dilendiklerini **görürsün. Fakat tehlike geçince,** elde ettiğiniz **başarıyı kıskandıkları için** kılıç gibi **keskin** ve zehirli **dilleriyle sizi incitmeye başlarlar.**

Bu gibi insa**nlar,** ne kadar iman iddiasında bulunsalar da, gerçekte **iman etmiş değillerdir. Bu yüzden de Allah, onların** bütün iyiliklerini geçersiz kılmış, bütün gayret ve **çalışmalarını sonuçsuz bırakmıştır. Şüphesiz bu, Allah için çok kolaydır.**

20. Savaştan kaçıp evlerine saklanan bu münâfıklar, Medîne'yi kuşatan **düşman birliklerinin** savaşı bırakıp **çekildiğinin farkında** bile **değillerdi. Eğer düşman orduları geri dönecek olsaydı,** bu ikiyüzlü korkaklar Medîne'yi savunmak yerine, **çölde, göçebe kabîleler arasında bulunup da,** gelip geçenlere **sizin durumunuz hakkında soru soruyor olmayı tercih ederlerdi.**

Bu yüzden, sizinle birlikte savaşa geleceklerini hiç beklemeyin. **Zaten size katılmış olsalardı bile, doğru dürüst savaşmazlardı.**

21. Ey iman edenler! **Allah'ı ve âhiret gününü arzulayan ve O'nu sürekli anıp yücelten kimseler için Allah'ın Elçisi,** o sarsılmayan imanı, tertemiz ahlâkı, fedâkârlığı, cömertliği, cesareti, kararlılığı ve çalışkanlığı kısaca bir hayat boyu yaşadığı kulluğu ile **gerçekten size mükemmel bir örnektir.** Şahıs olarak Peygamberi, toplum olarak da onun arkadaşlarını kendinize örnek almalısınız:

22. Gerçek **müminler,** Peygamberin kendilerine önceden haber verdiği **düşman ordularını** karşılarında **görünce, "İşte bu, Allah'ın ve Elçisinin bize** Kur'an'da (*61. Saff: 8, 9*) **vaadettiği şeydir. Allah ve Elçisi** elbette **doğru söylemiştir!" dediler. Ve** münâfıkları yoldan çıkaran bu durum, **onların sadece** Allah'a **imanlarını ve bağlılıklarını pekiştirdi.**

23. İnananlar arasında, Allah'a verdiği söze sonuna kadar **sadık kalan** nice kahramanlar, **nice yiğitler var: Kimileri** kanının son damlasına kadar savaşarak **sözünü yerine getirdi, kimileri de** şehâdet şerbetini içeceği günü sabırsızlıkla **beklemektedir.** Fakat hepsinin ortak yanı şu: **Onlar,** verdikleri sözü **hiçbir zaman** bozup **değiştirmediler!** Böylece, imtihânı başarıyla tamamladılar.

24. Evet, **Allah** sizi de böyle imtihânlarla yüz yüze getirecek ki, **sözünde duranları doğruluklarından dolayı ödüllendirsin; ikiyüzlüleri de dilerse cezalandırsın ya da** tövbe ederlerse **bağışlasın. Gerçekten Allah** çok **bağışlayıcı,** çok ama **çok merhametlidir.**

Bu imtihânda, Allah'a güvenen her zaman kazanır:

25. Nitekim **Allah,** müminlere verdiği sözü yerine getirdi ve Medîne'ye saldıran **kâfirleri, hiçbir başarı kazanamadan,** bütün öfke ve **nefretleriyle birlikte** ülkelerine **geri gönderdi.** Evet; **Allah,** her konuda olduğu gibi, **savaş konusunda** da **müminlere** kendisinin **yet**erli olduğunu göster**di!** Nitekim, müminlerin savaşmasına bile gerek kalmadan, aniden ortaya çıkan soğuk hava ve fırtına sayesinde müşrikler savaşı bırakıp gitmek zorunda kaldılar. Unutmayın; **Allah çok güçlüdür, mutlak üstünlük ve otorite sahibidir.**

26. Müminlerle yaptıkları ittifak sözleşmesine ihânet ederek **müşriklere arka çıkan** ve müminleri arkadan vurmaya hazırlanan **Kitap Ehlin**den

Beni Kureyza Yahudilerin**i ise, kalplerine korku salarak** o sağlam **kalelerinden** söküp **çıkardı;** öyle ki, **onların bir kısmını öldürüyor, bir kısmını da esir alıyordunuz.**

27. Böylece Allah, **onların topraklarını, evlerini, mallarını ve henüz ayak basmadığınız** Medîne dışındaki onlara ait bağ, bahçe ve **arazileri** onlardan alıp **size verdi.** Hiç kuşkusuz, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

Böylece, İslâm toplumu yavaş yavaş zenginleşti, refah seviyesinde gözle görülür bir artış oldu. Fakat Peygamberin evinde aynı sade hayat olduğu gibi devam ediyordu. Peygamberin hanımları ise bu zenginlikten pay almak istiyor, bunun için onu sürekli sıkıştırıyorlardı. Bunun üzerine, aşağıdaki ayetler nazil oldu:

28. Ey Peygamber, senin yaşadığın sade ve mütevazı hayata ayak uyduramayan ve diğer kadınların yaşadığı hayat seviyesini senden isteyen **eşlerine de ki: "Eğer siz bu dünya hayatını ve onun** gelip geçici **güzelliklerini istiyorsanız, gelin size** evlilik bedeli olan **mehirlerinizi vereyim ve** sonra da **sizi güzelce boşayayım!"**

29. "Yok, eğer Allah'ı, Elçisini ve âhiret yurdunu tercih ediyorsanız, bilin ki Allah, içinizden güzel davrananlara büyük bir mükâfât hazırlamıştır."

30. Ey Peygamber hanımları! Sizler, müminlerin anneleri konumunda bulunan örnek insanlarsınız. Bu yüzden, **içinizden her kim açık bir edepsizlik yapacak olursa,** âhirette **ona** diğer kadınlara göre **iki kat azap edilecektir! Şüphesiz bu, Allah için çok kolaydır.**

31. Ve içinizden her kim de Allah'a ve Elçisine yürekten **itaat eder ve güzel işler yaparsa, ona da** diğer kadınlara verilenin **iki katı ödül vereceğiz.** O hâlde, böyle davranan kişiye müjdeler olsun! Çünkü Biz

ona, cennette **en mükemmel yiyecekleri, en göz alıcı nîmetleri hazırlamışızdır!**

32. Ey Peygamber hanımları! Siz diğer mümin **kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz.** Dolayısıyla, Kur'an'ın hükümlerini uygulama konusunda çok daha titiz ve dikkatli davranmalısınız. **Onun için, eğer** Allah'a karşı **sorumluluğunuzu** tam olarak **yerine getir**mek ist**iyorsanız,** namahrem kişilerle **tatlı ve cilveli bir edayla konuşmayın ki, kalbinde kötü niyet taşıyan biri** şeytânî bir **ümide kapılmasın!** Fakat bu, kadın sesinin erkeklere tamamen haram olduğu anlamına gelmez: Ey Peygamber hanımları; ağırbaşlı, ölçülü, yerinde ve uygun şekilde konuşun, dâimâ **doğru ve güzel sözler söyleyin!**

33. İffet ve edebinizle, vakar içinde **evlerinizde oturun.** Çünkü kadının asıl faaliyet alanı evidir. Bununla birlikte, bir ihtiyaç için dışarı çıkmanız gerektiğinde, İslâm öncesi o **eski câhiliye** kadınlarının yaptığı **gibi süslenip püslenerek sokağa çıkmayın! Namazı güzelce kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Elçisine** gönülden **itaat edin! Ey** Peygamber hanımları, ey Fatıma, ey Ali, ey Hasan, ey Hüseyin! Kısacası, ey Peygamberin **ev halkı; Allah** size bunları emretmekle, **ancak,** şan ve şerefinizi kirletme ihtimali bulunan günah ve **kirlerden sizi arındırıp tertemiz kılmak istiyor.**

O hâlde, ey Peygamber ailesi!

34. Evlerinizde gece gündüz **okunmakta olan Allah'ın ayetlerini ve** bu ayetlerin canlı ve mükemmel bir örneği olan Peygamberin **hikmet** dolu öğüt ve tavsiyelerin**i düşünün. Şüphesiz Allah,** sonsuz **lütuf** ve merhamet **sahibidir, her şeyden** hakkıyla **haberdardır.**

Fakat bu talimatlar, yalnızca Peygamberin ev halkına özgü sanılmasın:

35. Gerçek şu ki; Allah'ın hükmüne kayıtsız şartsız **teslim ol**up esenliğe ulaş**an erkekler ve kadınlar,** Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan erkekler ve kadınlar,** bu imanın gereği olarak, Rabb'lerine gönülden **boyun eğen erkekler ve kadınlar,** her zaman doğruyu söyleyen, verdikleri söze **bağlı kalan erkekler ve kadınlar,** bu yolda başlarına gelebilecek belâ ve sıkıntılar karşısında **sabreden erkekler ve kadınlar,** Allah'a içtenlikle **saygı duyan** alçakgönüllü **erkekler ve kadınlar,** gerektiğinde servetini İslâm'ın yücelmesi uğrunda seve seve harcayabilen, yardıma muhtaç kimselere **yardım eli uzatan erkekler ve kadınlar, oruç tuta**rak kendilerine hâkim olmasını bile**n erkekler ve kadınlar, iffet ve namuslarını** titizlikle **koruyan erkekler ve kadınlar ve Allah'ı sürekli** yüreklerinde hissederek **anan,** O'na kulluğu gündemde tutan **erkekler ve kadınlar var ya;** işte **Allah onlara,** günahlarını **bağışlama** sözü vermiş **ve** onlar için cennette **büyük bir mükâfât hazırlamıştır.** İşte bunun içindir ki:

36. Allah ve dolayısıyla, O'nun emirlerini sizlere ulaştıran **Elçisi herhangi bir konuda** kesin ve bağlayıcı **bir hüküm vermişse, artık inanan bir erkek ve kadının, kendi görüşüne dayanarak** aksi yönde bir **tercihte bulunması kesinlikle söz konusu olamaz!** Şunu iyi bilin ki, **her kim** kendisinde böyle bir hak görerek **Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa, muhakkak apaçık bir sapıklığa düşmüş demektir!**

Hz. Muhammed (s) Peygamber olmadan yıllar önce eşi Hatice, kabîle savaşlarında esir edilen çocuk yaşta bir köleyi ona hediye etmişti. Muhammed, Zeyd adındaki bu genç köleyi alır almaz özgürlüğüne kavuşturdu ve ona öz evladı gibi davrandı. Yıllar sonra Zeyd'in babası, kaçırılıp köle yapılan çocuğunun izini süre süre Mekke'ye kadar gelerek, ücretini ödemek şartıyla çocuğunu Muhammed'den istedi. O da kararı Zeyd'e bıraktı; eğer gitmek isterse hiçbir ücret istemeden onu ailesine vereceğini söyledi. Fakat Zeyd, Muhammed'i babasına tercih ederek onun

yanında kaldı. Muhammed (s) de onu evlat edinerek yanına aldı. Muhammed'e Peygamberlik verildiğinde, ona ilk inananlardan biri de, Zeyd olmuştu. Müslümanlar Medîne'ye hicret ettikten sonra Peygamber, halasının kızı Zeyneb ile azatlı kölesi Zeyd'i evlendirmek istedi. Zeyneb, önce bunu kabul etmek istemediyse de, Peygamberi kıramayıp Zeyd ile evlendi. Fakat bu evlilik, eşler arasındaki uyumsuzluk sebebiyle sağlıklı yürüyemedi. Bu arada Allah, bu evliliğin sona ereceğini ve ardından, —başka bir geleneği daha yıkmak için— Peygamberin Zeyneb ile evleneceğini ona vahiy yoluyla bildirmişti. Fakat bu emir Peygambere o kadar ağır gelmişti ki, eşini boşamak için kendisine danışmaya gelen evlatlığı Zeyd'e, her defasında bunu yapmamasını söyleyerek işi geciktirmeye çalışıyordu. Çünkü kâfirlerin bunu fırsat bilip İslâm aleyhinde propaganda yapacakları endişesi bir yana, Müslümanların bile bu evliliği yadırgayacağından korkuyordu. O günkü geleneklere göre, bir kişinin evlatlığı aynen öz evladı gibi kabul ediliyor, bu yüzden de evlatlığın boşadığı kadınla evlenmek çirkin bir davranış olarak görülüyordu. Oysa Allah, helâli haram kılan bu geleneği kökünden kaldırmak istiyordu. Bunun için Peygambere, evlatlığının boşadığı bu kadınla evlenmesini —Kur'an hâricinde bir vahiy ile— emretti:

37. Ey Muhammed! Hatırla; **hani Allah'ın** İslâm nîmetiyle şereflendirerek **lütufta bulunduğu ve senin de** kölelikten kurtarıp evlatlık edinerek kendisine **iyilik ettiğin** ve daha sonra, Kureyş soylularından olan halanın kızı Zeyneb binti Cahş ile evlendirdiğin Zeyd bin Harise'y**e,** o ne zaman eşini boşamak için sana danışsa, **"**Ey Zeyd, **Allah'**ın razı olmayacağı bir iş yapmak**tan sakın;** bana kalırsa **hanımını boşama!" diyordun.** Oysa bu evliliğin yürümeyeceğini gâyet iyi biliyordun. Üstelik Allah, evlatlığın boşadığı bir kadınla evlenmeyi haram sayan bir geleneği kökünden söküp atmak için, Zeyd'in boşayacağı kadınla evlenmen gerektiğini sana bildirmişti. Fakat sen, **Allah'ın** yakında **açıklayacağı şeyi içinde gizliyordun.** Çünkü evlatlığın boşadığı kadınla evlenmeyi çok çirkin bir davranış olarak gören toplumun tepkisinden ve seni yıpratmak için fırsat kollayan kötü niyetli **insanlar**ın dedikoduların**dan çekiniyordun. Oysa asıl Allah'tan**

çekinmen ve kendine ne kadar da ağır gelse, O'nun hükmünü uygulaman **gerekiyordu.**

Nihâyet Zeyd eşini boşayınca, o kadınla evlenmeni sana vahiy yoluyla **emrettik ki, evlatlıklarının boşadığı kadınlar**la evlenme **konusunda müminler**in zihninde en ufak bir şüphe ve tereddüt kalmasın ve böyle bir evlilik yapanlar, bundan dolayı herhangi bir suçlamaya maruz kalıp **sıkıntı yaşamasınlar.**

Unutmayın, **Allah'ın emri mutlaka yerine getirilir!** İşte bu yüzden Peygamber, Allah'ın emrini yerine getirerek Zeynep'le evlendi. Nitekim:

38. Allah'ın kendisine emrettiği şeyleri yapmasından dolayı **Peygambere hiçbir sorumluluk yoktur** ve asla bundan dolayı suçlanamaz. Tam tersine, asıl bunu yapmadığı zaman günah işlemiş olur. Bu, **Allah'ın** daha **önceki** Peygamber**ler arasında** da geçerli kıldığı değişmez bir **yasasıdır.** Zaten **Allah'ın emri,** bir hikmete göre plânlanmış ve tâ ezelden **takdir edilip hükme bağlanmıştır.** O hâlde Allah, Peygamberine bir şey emrettiği zaman bütün dünya ona karşı çıksa bile, Peygamber bu emri yerine getirmelidir.

39. Çünkü Peygamberler kendi arzu ve istekleri doğrultusunda iş yapmazlar; aksine **onlar, Allah'ın mesajını** insanlığa **iletirler ve sadece O'ndan korkar, O'ndan başka hiç kimseden ve** hiçbir şeyden **çekinmezler!** Bilirler ki, kendilerinden hesap soracak tek yetkili Allah'tır. Öyle ya: **Hesap görücü olarak, Allah yeter!**

40. Şunu iyi bilin ki, **Muhammed içinizden hiç kimsenin babası değildir fakat o, Allah'ın Elçisi ve** bütün **Peygamberlerin sonuncusudur.**

Öyleyse, ne Zeyd Muhammed'in oğludur ve ne de Zeyneb gelinidir. Dolayısıyla, Zeyd'in boşadığı kadınla evlenmesi kesinlikle haram değildir.

Tam tersine, helâli haram kılan gelenekleri yıkmak üzere Allah'ın görevlendirdiği bir Peygamber olması hasebiyle, Allah'ın emri olan bu evliliği yapmak ona farzdır. O bunu yapmadığı takdirde, bu gelenek kıyâmete kadar şöyle veya böyle sürüp gidecektir. Çünkü o Son Elçidir, kendisinden sonra yeni bir kitap, yeni bir Peygamber gelmeyecektir.

Ayrıca, bir kişinin hasbelkader onun soyundan gelmiş olması ona Allah katında herhangi bir ayrıcalık veya üstünlük kazandırmaz. Çünkü Peygamberin ailesi, diğer bir deyişle Ehli Beyt'i, onun soyundan gelenler değil, ona iman eden ve izinden yürüyen müminlerdir. Bu bakımdan o, bütün müminlerin babası hükmündedir. Nitekim onun hanımları, müminlerin anneleridir (*33. Ahzab: 6*).

Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

İslâm düşmanlarının yıkıcı propagandaları karşısında ne yapmak gerektiğine gelince:

41. Ey iman edenler; Allah'ı kalbinizle, dilinizle ve davranışlarınızla **sürekli anın!** O'nu rab ve ilâh olarak gündemde tutun.

42. Ve dâimâ O'nun gözetim ve denetimi altında olduğunuz bilinciyle, **O'nu sabah akşam** en mükemmel sıfatlarla yücelterek **tesbih edin!**

43. O Allah ki, sizi inkâr ve cehâlet **karanlıklar**ın**dan** kurtarıp imanın **aydınlığ**ına **ulaştırmak için üzerinize rahmet ve bereketler yağdırmaktadır ve melekleri de** müminlerin kurtuluşu için gece gündüz O'na yalvarıp yakarmaktadırlar. Unutmayın ki **O, inananlara karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.** İşte bu merhametin tecellîsi olarak:

44. O'na kavuşacakları Gün, müminlere **hoş geldin karşılaması olarak "Selâm** sizlere! Ne mutlu size, girin cennete**!" denilecek.** Çünkü Allah, **onlara muhteşem bir ödül hazırlamıştır!**

45. Ey şanlı **Elçi!** Sen inkârcıların dedikodularına aldırmadan tebliğine devam et! Unutma ki, **Biz seni** hakîkate şehadet eden **bir şâhit,** ebedî saâdeti muştulayan **bir müjdeci ve** cehennem azâbını haber veren **bir uyarıcı olarak gönderdik.**

46. Ve Allah'ın izniyle tüm insanlığı **Allah'a çağıran bir dâvetçi ve** gönülleri **aydınlatan bir ışık kaynağı olarak** gönderdik.

47. O hâlde, **inananları** şimdiden **müjdele: Onlara, Allah tarafından** vaadedilen **büyük bir ikram var!**

48. Bu ikramı hak etmek istiyorsan, O'nun ayetlerini açıkça yalanlayan **inkârcılara ve** inkârlarını gizleyen **münâfıklara sakın itaat etme! Onların** engellemelerine, **eziyet** verici söz**lerine aldırma**dan yoluna devam et ve görevini yaparken yalnızca **Allah'a güven!** Unutma ki, her konuda güvenilir bir **vekil olarak Allah yeter!**

49. Ey iman edenler! Mümin veya Kitap Ehlinden olan **bir kadınla evlenir, fakat henüz kendisine dokunmadan —**yani gerdeğe girmeden — **onu boşarsanız,** evlilik o anda bitmiş olur. Artık kadın serbesttir, dilerse bir başkasıyla evlenir, dilerse yeni bir nikah ve mehir ile eski kocasına geri döner (*2. Bakara: 228-232*). Bu kadın, —gerdeğe girmiş kadınların aksine— bir başkasıyla evlenmeden önce üç ay hâli **beklemek zorunda değildir ve sizin de ondan bunu istemeye hakkınız yoktur. Bu durumda,** evlilik bedeli olan mehir belirlenmiş ise, ona mehrin yarısını verin. Belirlenmemiş ise, maddî gücünüz ölçüsünde, **onu** teselli edici hediyelerle **faydalandırın ve kendisini** üzmeden, rencide etmeden ve yeni bir yuva kurmasını engelleme hırsına kapılmadan **güzelce bırakın.** Gerdeğe girdikten sonra boşadığınız kadınlara gelince; mehir belirlenmiş ise mehrin tamamını, belirlenmemiş ise 'mehr-i misil: ortalama bir mehir' verin. Bütün bu hükümler, Peygamber dışındaki müminler için geçerlidir.

Peygambere gelince:

50. Ey şanlı **Elçi! Biz sana, —**sayıları dördü geçse bile— **mehirlerini vermiş olduğun** bütün **hanımlarını, Allah'ın sana savaş esiri olarak bahşettiği cariyelerini; seninle birlikte** Mekke'den Medîne'ye **hicret** etmek sûretiyle İslâm'a bağlılıklarını ispat **etmiş olan amca kızlarını, hala kızlarını, dayı kızlarını ve teyze kızlarını helâl kıldık. Bir de,** evlilik bedeli olan mehir hakkından feragat ederek **kendisini Peygambere bağışlamak isteyen mümin bir kadını —eğer Peygamber de onunla evlenmeyi kabul ederse—** sana helâl kıldık. Bütün bu hükümler, **sadece sana özgü** bir imtiyazdır, **diğer müminlere değil. Onlara, eşleri ve cariyeleriyle ilgili hükümlerimizi** daha önce (*2. Bakara: 221, 4. Nisa: 3-4 ve 19-25*) ayrıntılı olarak **bildirmiştik.**

Ey Peygamber! Biz bu düzenlemeyi yaptık ki, eşlerin konusunda gereksiz endişelere kapılıp **sıkıntıya düşmeyesin.**

Gerçekten **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Müslüman olarak yaşamak için, Hz. Peygamber tek otorite ve tek örnektir. Bundan dolayı O kendisine emânet edilen büyük görevin gerekli kıldığı zamanlarda, dilediği sayıda kadınla evlenmiştir.

51. Ey Peygamber! İşte bu saydığımız sebeplerden dolayı, çok kadınla evli yaşamak zorundasın. Öte yandan, bir Peygamber ve devlet başkanı olarak zamanının büyük kısmını, ümmetinin sorunlarına ayırman gerekiyor. Bu yüzden, diğer müminlerin aksine, sen hanımlarının arasında belli bir sıra gözetmek zorunda değilsin. **Onlardan dilediğini**n sırasını **erteleyebilir, dilediğini de** henüz sırası gelmediği hâlde **yanına alabilirsin.** Aynı şekilde, bir süreliğine **uzak kaldığın** bir hanımın**ı** tekrar yanına almak **istemenden dolayı da sana bir günah yoktur.** Allah tarafından sana tanınan **bu** serbestlik, hanımların seni —mecbur olmadığın hâlde—

yanlarında gördüklerinde **gözlerinin** mutlulukla **parlamasını,** görevin icabı kendileriyle yeterince ilgilenemediğin zaman **üzüntüye kapılmamalarını ve kendilerine vereceğin şeyler ve** göstereceğin güzel muamele **sayesinde hepsinin hoşnut olmasını sağlayacaktır.**

Çünkü **Allah, gönlünüzden geçen** en gizli niyet ve düşünce**leri** dahî **bilir.** Doğrusu **Allah,** her şeyi en mükemmel şekilde **bilendir,** kullarına karşı son derece şefkatli ve **merhametlidir.**

52. Ey Peygamber! Artık **bundan böyle** başka **hiçbir kadın**la evlenmek **sana helâl değildir. Ayrıca, eşlerinden birini boşayıp yerine bir başkasını —güzelliği hoşuna gitse bile— alman da** sana helâl değildir. **Ancak sahip olduğun** savaş esiri **cariyeler bu hükmün dışındadır.**

Hiç kuşkusuz **Allah,** her an **her şeyi görüp gözetmektedir.**

Şimdi de, hem Peygamberin eşsiz konumu hakkında ipuçları veren, hem de İslâm önderlerini ziyaret konusunda temel görgü kurallarını size öğreten şu ayetlere kulak verin:

53. Ey iman edenler! Herhangi bir toplantı, konuşma veya **yemek için dâvet edilmedikçe, Peygamberin odalarına** rasgele **girmeyin!** Erkenden gelip yemek **vaktini bekle**yerek Peygamberi gereksiz yere meşgul et**meyin. Ancak dâvet edildiğinizde** en uygun zamanda **gelin, yemeği yedikten sonra da hemen ayrılın, sohbete dal**ıp uzun uzadıya otur**mayın.** Çünkü **bu** davranışınız, ümmetin sorunlarıyla ilgilenmesi gereken ve ailesine de zaman ayırmak zorunda olan **Peygamberi sıkıntıya sokuyor fakat o,** utangaçlığından dolayı, **sizden** gitmenizi istemeye **çekiniyor. Oysa Allah, gerçe**ği ve doğruyu söyleme**kten çekinmez.**

Bir de, Peygamberin hanımlarından bir şey isteyeceğiniz veya kendilerine bir şey soracağınız **zaman, bunu perde arkasından isteyin,**

odalarına öyle gelişigüzel girip onları rahatsız etmeyin. Ayrıca, onlara karşı dâimâ saygılı ve ölçülü davranın. **Bu hem sizin, hem de onların kalplerinin tertemiz kalması** ve şeytânî düşüncelere saplanmaması **için en uygun davranış şeklidir.** Şunu iyi bilin ki, **sizin Allah'ın Elçisini** herhangi bir şekilde **incitmeniz asla helâl değildir. Ayrıca, on**un vefâtın**dan sonra hanımlarıyla evlenmeniz de size kesinlikle haramdır.** Çünkü **böyle bir davranış, Allah katında çok büyük bir günahtır.**

54. Unutmayın, yaptığınız herhangi **bir şeyi açığa vursanız da, gizleseniz de** Allah onun hesabını soracaktır. Çünkü **Allah, her şeyi hakkıyla bilmektedir.**

Peygamber hanımlarıyla perde arkasından konuşma emri, onların yakın akrabaları için geçerli değildir:

55. Onların dedelerine, amcalarına, dayılarına, **babalarına,** öz veya üvey **oğullarına,** torunlarına, en az ana bir veya baba bir **kardeşlerine, erkek ve kız kardeşlerinin oğullarına,** temiz ve güvenilir **kadın** arkadaş**larına ve sahip oldukları** köle ve cariyeleri**ne** serbestçe görünmelerinde —çünkü İslâm, köleyi ailenin bir parçası olarak görür— **hiçbir sakınca yoktur.** Bununla beraber, ey Peygamber hanımları! Kişiyi günaha düşürebilecek şüpheli her şeyden sakının ve **Allah'a itaat konusunda** son derece **titiz ve dikkatli davranın!** Unutmayın ki **Allah,** kim ne yapıyorsa görmektedir. Çünkü O, herkes ve **her şey üzerinde şâhittir.**

Dolayısıyla, Peygamberi görevinde başarısızlığa uğratmak için iftiralar atan kâfirleri ve münâfıkları da görüyor. O hâlde, Allah'ın nurunu söndürmeye çalışanlar, eninde sonunda hüsrana uğramaya mahkûmdurlar:

56. Hiç kuşkusuz Allah ve melekleri, Peygambere salât ederler. Allah Peygamber'ine karşı çok merhametlidir; ona dâimâ sevgiyle yönelir,

onu över, işlerini bereketli kılar, ismini yüceltir ve onun üzerine rahmetini indirir. Melekler de Peygamber'i çok severler; onun en yüce makâmlara ulaşması, İslâm'ın ve Müslümanların üstün gelmesi için Allah'a duâ ederler. Onun şerefini gözetmeğe, şanını yüceltmeğe özen gösterirler. O hâlde, **ey inananlar,** sizin kurtuluşunuz için her şeyini fedâ eden bu Peygamberin izinden yürüyün, tüm gücünüzle dâvâsını destekleyin, ona saygı duyun, onu yüceltin; böylece **siz de ona salât edin ve** ona tüm kalbinizle esenlikler dileyerek **içtenlikle selâm edin!**

Allahumme salli ve sellim alâ nebiyyinâ Muhammed!

57. Çirkin iftiralarla İslâm'a saldırarak **Allah'ı** gazâba getiren **ve** O'nun **Elçisini inciten** münâfıklara ve kâfir**lere gelince, Allah onları dünyada da âhirette de lânete uğratmış ve onlar için, alçaltıcı bir azap hazırlamıştır!** Demek ki;

58. Mümin erkeklere ve mümin kadınlara, işlemedikleri bir şeyden dolayı suç isnat edip **eziyet edenler, gerçekten çirkin bir iftira** atmış **ve** böylece, **apaçık bir vebal yüklenmişlerdir.**

O hâlde, kötü niyetli insanların iftiralarına meydan vermemek için:

59. Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve diğer **mümin hanımlara söyle;** toplum içine çıkacakları vakit, başörtülerini taksınlar (*24. Nur: 31*) ve vücut hatlarını tamamen kapatan **dış kıyafetlerini üzerlerine örtsünler.** Gerek giyim kuşamlarında, gerek söz ve davranışlarında mümin bir hanıma yaraşan ağırbaşlı ve edepli tavrı göstersinler. **Bu, onların** saygıdeğer ve iffetli bir kadın olarak **tanınmaları ve** böylece, ahlâksız insanlar tarafından sözlü veya fiili tâcize uğrayıp **incitilmemeleri için en uygun** çözüm yolu**dur.** Bununla birlikte, hiç kimse elinde olmadan işlediği bir günah yüzünden veya İslâm'dan önce yaptıklarından dolayı sorumlu

tutulmayacaktır. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.** Fakat kadının örtünüp iffetli davranması, tek başına sorunu çözmez:

60. Eğer o ikiyüzlüler, kalplerinde hastalık olan ve bu yüzden o münâfıkları destekleyen zayıf imanlı **kimseler ve** halkı paniğe sürükleyecek kötü haberler yayarak yâhut müminlerin ırz ve namuslarına dil uzatarak **Medîne'de huzursuzluk çıkaranlar,** bu düşmanca hareketlerinden **vazgeçmeyecek olurlarsa, sana onlarla çarpışmanı emrederiz de, o zaman bu** topraklar**da, sana komşu olarak çok az bir süre kalabilirler!** Şöyle ki:

61. Onlar, hem Allah hem de müminler tarafından **lânete uğramış bir hâlde** bu ülkeden sürülüp kovulacaklar! Bununla da kalmayacak, **her görüldükleri yerde tutuklanacak ve** gerekirse **öldürülecekler.**

62. Bugünkü zâlimleri bekleyen bu feci âkıbet, **daha önce gelip geçmiş** diğer bütün zâlim**ler için Allah'ın belirlediği** toplumsal-ilâhî **bir kanundur.** Unutmayın; çağlar değişir, toplumlar değişir fakat **Allah'ın koyduğu kanunlarda hiçbir değişiklik göremezsin.** Bu, onların dünyadaki cezası olacak. Asıl cezaya gelince:

63. İnsanlar, sana kıyâmetin ne zaman kopacağını **soruyorlar.** Onlara **de ki: "Onun bilgisi, yalnız Allah'ın katındadır** ve zamanı geldiğinde onu gerçekleştirecek olan da sadece O'dur. Sen kıyâmetin ne zaman kopacağına değil, o Gün için neler hazırladığına bak! **Ne bilirsin, belki de kıyâmet çok yakındır!"**

Allah, ansızın gelip çatmasına karşı insanlar hazırlıklı olsunlar diye, kıyâmetin vaktini bildirmemiştir. Kıyâmetin kopacağının farkında olmayan ve her an onunla karşılaşma bilincinin verdiği uyanıklıktan yoksun bulunanlara gelince:

64. Allah, inkârcıları rahmetinden mahrum bırakarak **lânetlemiş ve onlara ceza** olarak, alev alev yanan **kavurucu bir ateş hazırlamıştır!**

65. Hem de, **sonsuza dek içinde kalacakları** bir ateş! Öyle ki, kendilerini bu korkunç azaptan kurtaracak **ne bir dost bulabilecekler, ne de bir yardımcı!**

66. O Gün, yüzleri ateş içinde çevrilip kızartılı**rken, "Ah, keşke** fırsat varken **Allah'a ve Elçisine itaat etseydik!" diye** pişmanlıkla inleye**cekler.**

67. Fakat bunun boş bir kuruntu olduğunu anlayınca da, **"Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Biz,** siyâsî **önderlerimize ve** din büyüğü saydığımız **efendilerimize** körü körüne **itaat ettik; onlar da bizi** doğru **yoldan saptırdılar."**

68. "Ya Rabbi! Bizi saptıran **bu** insa**nlara iki kat azap ver ve üzerlerine lânetler yağdır!"**

İşte, Allah'ın elçisine karşı gelenlerin sonu budur! O hâlde:

69. Ey inananlar! Sizler, nice iftira, zulüm ve haksızlıklarla **Mûsâ'yı inciten** İsrail Oğulları içindeki zâlim**ler gibi olmayın!** Aksi hâlde, siz de onların karşılaştığı kötü âkıbetle karşılaşırsınız! Onlar, Mûsâ'yı gözden düşürmeye ve eziyet etmeye çalıştılar fakat sonunda **Allah, Mûsâ'yı onların** bütün **iddia** ve iftira**larından kurtarıp temize çıkardı** ve ona eziyet edenleri cezalandırdı. **Çünkü Mûsâ, Allah katında** son derece itibarlı ve **gözde bir kuldu.** Şundan emîn olun ki, Peygamberler arasında en seçkin bir yere sahip olan Son Elçiyi incitenler de cezalarını çekecekler! O hâlde:

70. Ey iman edenler! Allah'tan gelen buyruklara sımsıkı sarılarak, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının;** sizin veya sevdiklerinizin

aleyhine bile olsa, dâimâ **doğru söz söyleyin!**

71. Bu emirleri yerine getirin **ki, böylece** Allah, toplum olarak huyunuzu, ahlâkınızı güzelleştirsin, **işlerinizi yoluna koysun ve günahlarınızı bağışlasın.** Unutmayın; **her kim Allah'a ve Elçisine** gönülden **itaat eder**ek yeryüzünde halîfelik görevini lâyıkıyla yerine getirir**se,** dünyada da âhirette de en büyük saâdete ulaşmış, **en büyük başarıyı elde etmiş olur!** Fakat unutmayın, şu çarpıcı temsilden de anlaşılacağı gibi, büyük nîmet, büyük sorumluluk gerektirir:

72. Allah'ın bahşettiği ekonomik, sosyal, bireysel ve toplumsal bütün imkan ve fırsatları; akıl, beden, duyular, irâde, vicdan, muhâkeme gibi üstün yetenekleri O'na kullukta kullanarak yeryüzünde O'nun adına, O'nun hükümlerini egemen kılma mücâdelesi o kadar ağır, o kadar ciddî bir görevdir ki; **Biz bu emâneti** önce **göklere, yere ve dağlara teklif ettik fakat onlar** bu büyük **sorumluluğu göze alamadıklarından, onu yüklenmekten çekindiler. Böylece bu yükümlülüğü,** küçücük cüssesine rağmen, Allah'ın kendisine bahşettiği yetenekler sayesinde göklere, yere ve dağlara hükmetme gücünü elinde bulunduran **insanoğlu kabul etti.** Düşünsenize; bunca nîmetlerle donatıldığı hâlde, yüklendiği emânetin hakkını veremeyen **insan ne kadar zâlim, ne kadar câhildir!**

73. İşte bunun içindir **ki, Allah,** emânete ihânet eden **ikiyüzlü erkeklere, ikiyüzlü kadınlara ve** O'na ortak koşan **müşrik erkeklere, müşrik kadınlara** hak ettikleri **cezayı verecek; iman eden erkekleri ve iman eden kadınları ise,** sonsuz lütuf ve **rahmetiyle kuşatacaktır. Hiç kuşkusuz Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

34. SEBE SÛRESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında, Lokman sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, bir zamanlar Yemen'de hüküm sürmüş Sebe kavminin anlatıldığı ayetlerden almıştır. 54 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Bütün övgüler ve yücelikler, **göklerde ve yerde ne varsa hepsinin** gerçek **sahibi** ve efendisi **olan Allah'a aittir.** Evet, dünyada da âhirette de, her işin başında ve **sonunda övgüler** hep **O'na aittir.** Gerçek anlamda **hikmet sahibi olan O'dur,** her şeyden **haberdar olan da** yalnızca **O'dur.** Öyle ki:

2. Allah, **yerin içine giren** bütün varlıkları; akan suları, süzülen damlaları, atılan taneleri, gömülen cesetleri, ekilen tohumları, gizlenen böcekleri, madenleri, doğalgazı, kömürleri, elmasları, tarihi kalıntıları, fosilleri **ve oradan çıkan** her şeyi; mezarlarından çıkan cesetleri, fışkıran pınarları, yeşeren filizleri, patlayan volkanları bilir ve aynı şekilde, **gökten inen** rızıkları, yağan yağmurları, gönderilen vahiyleri, rahmeti ve azâbı; çakan şimşekleri, düşen yıldırımları, yansıyan ışınları, kayan göktaşlarını **ve oraya yükselen** her şeyi; duâları, yakarışları, ruhları, melekleri; buharları, gazları, bulutları, ses dalgalarını, soğukluğu, sıcaklığı **bilir. O, çok bağışlayıcıdır,** sonsuz **merhamet sahibidir.** Hal böyleyken:

3. Hakikati **inkâr edenler, "Kıyâmet asla kopmayacak!" diyorlar.** Ey Müslüman, onlara **de ki: "Hayır,** evrende insanların bildiği ve kimsenin bilemeyeceği herşeyi, **bütün gaybı bilen Rabb'ime yemin olsun ki, kıyâmet mutlaka kopacaktır!**

Göklerde ve yerde zerre kadar bir şey bile O'ndan gizli kalmaz; bundan daha küçük ve daha büyük hiçbir şey yoktur ki, apaçık bir Kitapta olmasın. Sizin bildiğiniz ve bilmediğiniz her şey Allah'ın ilminde vardır. Allah her şeyi bilir**"**

4. Bütün bunlar, **inanıp güzel işler yapanları** Allah'ın **ödüllendirmesi içindir. İşte onlar için** âhirette **bağışlanma ve cömertçe bahşedilen nîmetler vardır.**

5. Kur'an'ın hükmünü **geçersiz kılmak amacıyla ayetlerimize karşı mücâdele edenlere gelince, onlar da tiksinti verici ve can yakıcı bir azâba mahkûm olacaklar!**

6. Öte yandan, **kendilerine ilim** ve anlayış **bahşedilen** dürüst ve insaflı kimse**ler, Rabb'inden sana indirilen** bu muhteşem ayetler**in gerçeğin ta kendisi olduğunu; sonsuz kudret sahibi ve her türlü övgüye lâyık olan** Allah'**ın yoluna ilettiğini bilirler.**

7. Buna karşılık **inkârcılar** halka seslenerek, "Bakın!" **dediler, "Sizler** öldükten ve vücutlarınız **didik didik parçalanıp iyice dağıldıktan sonra yeni bir yaratılışla hayata döneceğinizi iddia eden bir adamı size gösterelim mi?"**

8. "Bilmiyoruz, bu adam **acaba Allah'a karşı** bile bile **yalan mı söylüyor, yoksa** zavallı **bir deli mi?"**

Hayır! Peygamber ne yalancıdır, ne deli! Tam tersine, **âhireti inkâr edenler,** ruhsal bir çöküntü, manevi bir **azap** ve bunalım içinde

kıvranıyorlar **ve** bu yüzden böylesine **büyük bir yanılgı içindeler!**

9. Peki onlar, kendilerini çepeçevre kuşatan gökyüzüne ve yeryüzüne ibret nazarıyla **hiç bakmıyorlar mı?** Şu uçsuz bucaksız evrenin hikmetsiz ve amaçsız yaratılmış olamayacağını; her şeyi mükemmel bir sistem hâlinde düzenleyen Allah'ın onları başıboş bırakmayacağını anlamıyorlar mı? Ve şunu düşünemiyorlar mı ki; **Biz dilesek onları** korkunç bir depremle **yerin dibine geçirebilir ya da başlarına gökten parçalar yağdırabiliriz! Hiç kuşkusuz bunda,** içtenlikle Rabb'ine **yönelen her kul için** Allah'ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret, merhamet ve adâletini gözler önüne seren ve dolayısıyla, âhiretin varlığını ispatlayan nice işâretler, nice **delil**ler **vardır.**

İşte size, içtenlikle Rabb'ine yönelen güzel bir kul örneği:

10. Biz, Dâvûd'a tarafımızdan büyük **bir lütuf** ve üstünlük **bahşetmiştik:** Dağları, taşları onun emrine vermiş ve **"Ey dağlar; Davud ile birlikte siz de Allah'ı tesbih edin ve ey kuşlar** Allah'ın sınırsız kudret ve yüceliğini terennüm ederken, siz de ona eşlik edin**!"** diye ilham etmiştik.

Ayrıca, ona demiri işleme sanatını öğretmiş, madenleri onun elinde âdetâ hamur gibi **yumuşatmıştık.**

11. "Ey Davud!" demiştik, "Demiri **özenle, ilmek ilmek dokuyarak** sizi savaşta koruyacak **sapasağlam zırhlar imal et! Ve** siz, ey inananlar, **güzel ve yararlı işler yapın!** Unutmayın ki **Ben, yaptığınız her şeyi görmekteyim."**

12. Süleyman'a gelince, sabahleyin bir aylık bir mesafeye giden **ve akşamleyin** de **bir aylık** mesafeden geri dönen **rüzgarı** onun emrine verdik. **Ayrıca onun** kullanması **için, erimiş bakır madenini sel gibi akıttık. Cinlerden de, Rabb'inin izniyle onun emri altında**

çalışanlar vardı. Öyle ki, **içlerinden hangisi buyruğumuza karşı gelecek olsa, ona alevli ateşin azâbını tattırırdık!**

13. Bu cinler **Süleyman'a, dilediği şekilde** büyük **mâbedler,** saraylar, kaleler; binaların etrafını süsleyen sanat hârikası **eserler,** bu muhteşem **bina**ları süsleyen şekiller, tasvirler, resimler ile, binlerce kişiye aynı anda yemek pişirmek için kullanılan **havuz büyüklüğünde yemek kapları ve yerinden kaldırılamayan** çok büyük **kazanlar imal ederlerdi.**

Onlara Peygamber aracılığıyla, **"Ey Davud ümmeti!"** demiştik, size bahşedilen bunca nîmetlere karşı **şükretmek için** Allah yolunda **çalışın!** Unutmayın ki, **kullarım arasında gerçek anlamda şükredenlerin sayısı çok azdır."**

14. Nihâyet Süleyman'ı vefât ettirdiğimizde, her şeyi bildiklerini sandığınız bu **cinler, onun öldüğünü ancak** üzerine yaslandığı **bastonunu kemiren bir ağaç kurdu sayesinde fark edebildiler.** Kurdun kemirip iyice çürüttüğü baston kırılıp da Süleyman **yere yıkılınca anlaşıldı ki, eğer cinler gaybı bilmiş olsalardı,** Süleyman'ın çoktan ölmüş olduğunu da bilir, böylece, ölü bir adamın emri altında günlerce çalışarak **bu alçaltıcı azap içinde kalmazlardı.**

İşte, nankörlük edenlerin başına neler geleceğini gösteren tarihi bir örnek:

15. Andolsun, geçmişte helâk edilen **Sebe halkının** o cennet gibi **yurtlarında, onlara** Allah'ın kudret ve merhametini göstermeye yetecek apaçık **bir delil vardı:** Şöyle ki, biri **sağdan** diğeri **soldan, iki** meyve **bahçe**si, şehri boydan boya kuşatmıştı. Elçileri onlara, "Ey halkım!" demişti, **"Rabb'inizin size bahşettiği nîmetlerden yiyin, için ve** yalnızca **O'na şükredin!** Daha ne istiyorsunuz: **Güzel bir yurt ve bağışlayıcı bir Rab!"**

16. Fakat onlar Elçinin mesajından **yüz çevirdiler; Biz de üzerlerine, baraj**larını yerle bir eden o meşhur Arim **selini gönderdik ve sahip oldukları** verimli **iki bahçeyi, yalnızca böğürtlen, ılgın ve** Arabistan kirazı denilen **birkaç** yabani **sedir ağacından ibaret iki** vîrâne **bahçeye çevirdik.**

17. Evet, **nankörlükleri yüzünden onları işte böyle cezalandırdık.** Öyle ya, **Biz nankörlük yapanlardan başkasını hiç cezalandırır mıyız?**

18. Oysa **Biz,** bundan önce onlara nice nîmetler bahşetmiştik. Örneğin, **bereketli kıldığımız** Kudüs, Şam ve Mekke gibi **şehirlerle onlar arasına,** kervanların konaklaması için **birbiri ardınca kasabalar serpiştirmiş ve** bu şehirler arasında **düzenli ulaşım** imkânları **sağlamıştık.** Ve Peygamberler aracılığıyla "Ey Sebe halkı!" demiştik, **"Bu** şehirler aras**ında gece gündüz güven içinde seyahat edebilirsiniz!"**

19. Fakat onlar, aralarında zulüm ve haksızlığı yaygınlaştırarak, lisan-ı hal ile âdetâ, **"Ey Rabb'imiz,** yol güzergâhı üzerinde bulunan **konaklarımız arasındaki mesafeyi uzat.** Artık mesafeler çok kısa kalıyor. Şimdiki haliyle bunu herkes yapabilir. Biz güçlü, kuvvetli, her türlü imkana sahip insanlarız. Daha uzun mesafelere, daha büyük işlere lâyığız**!" diyerek** şımardılar. Büyüklük tasladılar. **Kendilerine yazık ettiler. Biz de onları paramparça edip** Arabistan'ın dört bir yanına **dağıtarak,** bir zamanlar dillere destan Sebe ülkesini, artık unutulmuş bir **efsaneye dönüştürdük. Hiç kuşkusuz bunda,** musîbetler karşısında isyan etmeyip **sabreden ve** nîmetler karşısında şımarmayıp **şükreden kimseler için nice ibret dersleri vardır.**

20. Doğrusu İblîs, "Ey Rabb'im! İnsanları saptırmak için yeryüzünde ne kadar çirkinlik ve kötülük varsa, hepsini allayıp pullayıp onların gözünde süslü göstereceğim ve böylelikle, hepsini kandırıp yoldan çıkaracağım!" (*15.*

Hicr: 39-40) derken, **onlarla ilgili düşüncesinde haklıydı; çünkü bir grup mümin dışında, hepsi onun peşinden gittiler.**

21. Oysa İblîs'in, onlar üzerinde hiçbir otoritesi ve **yaptırım gücü yoktu; Biz** İblîs'e **sadece,** onları kötülüğe çağırma yetkisi verdik. Böylece, **âhirete inananları, ona kuşkuyla bakanlardan ayırt etmek için** onları imtihâna tâbi tuttuk. Hiç kuşkusuz **Rabb'in, her şeyi koruyup gözetmektedir.**

22. Ey Müslüman! Bu tarihi örneği anlattıktan sonra, hâlâ Allah'a kulluktan yüz çeviren çağdaş inkârcılara **de ki: "Allah'tan başka** kulluk edilmeye lâyık olduğunu **iddia ettiğiniz varlıklara yalvarın** bakalım, size bir fayda veya zarar verebilecekler mi? Hayır! **Onlar, göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye** bile **sahip değildirler. Onlar bu evren**in yaratılış ve yönetimin**de pay sahibi olmadıkları gibi, Allah da onlar arasından kendisine bir yardımcı seçmiş değildir.** Bunun içindir ki:

23. Hesap Günü, **Allah'ın huzurunda** hiç kimse bir başkasını cezadan kurtarmak için aracılık edemeyecek, yani **hiç kimseye** kayırma, arka çıkma, arabuluculuk ve **şefaat fayda vermeyecektir. Ancak O'nun izin verdiği kimseler,** yine O'nun izin verdiği kimselere şefaat edebileceklerdir. Yeniden dirilişin ilk şoku atlatılıp da, **nihâyet** insanların **korkuları yatışınca,** şefaat bekleyenler, kurtulma ümidiyle meleklere, **"Rabb'iniz** şefaat konusunda size **ne söyledi?** Acaba kurtulabilecek miyiz?**" diye soracaklar. Onlar da, "**Rabb'imiz **gerçeği** söyledi: Sadece hak edenler, hak ve adâlet ölçülerine göre şefaatten faydalanacak. Hiç kuşkusuz **O, yüceler yücesidir, azamet sahibidir!" diyecekler.**

24. Ey Müslüman! İnkârcılara **de ki: "**Söyleyin bakalım, **gökten** yağdırdığı **ve yerden** çıkardığı nîmetlerle **size bunca rızıklar sunan kimdir?"** Onların da itiraz edemeyeceği cevabı kendin vererek **de ki: "**Elbette **Allah'tır!** İşte biz, her şeyi yaratan, yöneten ve besleyen bir tek Allah'a

kulluk eder ve yalnızca O'nun hükmüne boyun eğeriz. Siz ise, yaratamayan, rızık veremeyen başka ilâhlar ediniyorsunuz. Bu durumda, her ikimizin de doğru yolda olması mümkün değildir. **Ya biz** müminler, **ya da siz** inkârcılar; **ikimizden biri doğru yolda, diğeriyse apaçık bir sapıklık içindedir!** Aklınızı kullanın ve kimlerin doğru, kimlerin yanlış yolda olduğuna kendiniz karar verin.**"**

25. Yine onlara **de ki: "**Eğer biz yanlış yoldaysak, bundan dolayı bize eziyet etmenize gerek yok; çünkü **siz bizim günahlarımızdan sorumlu değilsiniz fakat** siz yanlış yoldaysanız, bunun cezasını çekecek olan, sadece sizsiniz! Çünkü **biz de sizin yaptıklarınızdan sorumlu değiliz!** O hâlde, hangi yolu seçeceğinize karar verirken, çok iyi düşünün!**"**

26. Yine onlara **de ki: "Rabb'imiz,** Diriliş Günü **hepimizi bir araya toplayacak ve aramızda en âdil hükmü verecektir.** Çünkü **O,** mutlak adâletle **hüküm verendir,** her şeyi en mükemmel biçimde **bilendir."**

27. De ki: "O'na itaat ve ibâdette **ortak koştuğunuz** putları ve diğer **varlıkları gösterin bana;** bakalım bunlar gerçekten kulluk edilmeye lâyık kimseler mi? **Hayır; Allah**'ın asla eşi ve ortağı yoktur! O, **sonsuz hikmet ve kudret sahibidir!"** İşte bu hikmetin bir tecellîsi olarak:

28. Ey Muhammed! **Biz seni, sadece** belli bir çağa ve belli bir topluma, belli bir bölgeye bir Peygamber olarak değil, kıyâmete kadar gelecek **bütün insanlığı** rahmetimizle **müjdelemen ve** azâbımızla **uyarman için gönderdik; ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmezler.**

29. Bu yüzden **soruyorlar: "Eğer dedikleriniz doğru ise,** söyleyin bakalım, **bu** yeniden dirilme ve yargılanma **vaadi ne zaman** gerçekleşecek**?"**

30. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen İslâm dâvetçisi! Onlara **de ki: "**Bunun vaktini bilemem, fakat şundan emîn olun ki, Allah'ın değişmez

yasalarına göre **sizin için bir gün tayin edilmiştir** ve bu gün gelinceye kadar imtihân sürecektir. O gün gelip çatınca da, **onu ne bir an geciktirebilirsiniz, ne de bir an öne alabilirsiniz!"**

31. Hakikati **inkâr edenler "Biz ne bu Kur'an'a inanırız, ne de ondan önceki kitaplara!" diyorlar. Bu zâlimleri, Rablerinin huzurunda tutuklanmış bir hâlde, suçu birbirlerinin üzerine atarlarken bir görseydin:** Yeryüzünde **güçsüz bırakılan** ve azgın yöneticiler tarafından yönlendirilen kalabalık**lar,** vaktiyle körü körüne itaat ettikleri o **büyüklük taslayan** liderlere, efendilere, patron**lara** seslenerek, **"Siz olmasaydınız, biz kesinlikle** Allah'ın kabul edeceği bir şekilde **iman ederdik!" diyecekler.**

32. Büyüklük taslayanlar ise, güçsüz bırakılanlara, "Size doğru yolu gösteren Kur'an **geldikten sonra,** siz ona iman edecektiniz de **biz mi sizi ondan** zorla **alıkoyduk? Hayır, siz** zaten **günah işleyen kimselerdiniz!" diye cevap verecekler.**

33. Buna karşılık **güçsüz bırakılanlar, büyüklük taslayanlara, "Ne münasebet!" diye** itiraz ede**cekler,** "Bizi yoldan çıkarmak için **gece gündüz** plânlar kuran, hâince **tuzaklar** peşinde koşan ve her türlü basın yayın araçlarını kullanarak İslâm aleyhinde yanıltıcı propagandalarla bizi aldatanlar sizler değil miydiniz? Ne çabuk unuttunuz, **hani bize Allah'ı**n ayetlerini **inkâr etmemizi ve** birtakım varlıkların egemenliğini kabul ederek **O'na ortak koşmamızı emrediyordunuz!"**

Böylece, her iki taraf da cezayı hak ettiklerini anlayacaklar. Derken zâlimler, kendilerini bekleyen **azâbı görünce, pişmanlık acısı** bir kor gibi **yüreklerini yakıp kavuracak! Biz de, o inkârcıların boyunlarına** çelikten **prangalar geçir**ip hepsini aşağılık bir hâlde cehenneme sür**eceğiz!** İşte bu fecî âkıbeti, bizzat kendileri hazırladılar. Öyle ya, **onlar yaptıklarından başka bir şeyin cezasını mı çekiyorlar?**

34. Zaten, **Biz ne zaman bir memlekete uyarıcı** bir Peygamber veya dâvetçi **gönderdiysek, o ülkenin** zenginliklerini ellerinde bulunduran, lüks ve refah içinde yüzen ve her türlü ahlâksızlık ve **sefahate dalmış olan kesimi,** alışageldikleri yaşantının sona ereceği endişesiyle, İslâm dâvetçilerine, "Şunu peşinen söyleyelim, **biz sizin getirdiğiniz mesajı inkâr ediyoruz!" demişlerdir.**

35. İşte, çağdaş kâfirler de, **"Biz** ekonomik ve sosyal açıdan sizden daha ileriyiz ve **servet ve nüfus bakımından sizden daha öndeyiz!** Bu da bizim doğru yolda olduğumuzun ispatıdır. Madem dünyada bu kadar nîmete nâil olduk, öyleyse âhirette de **azâba uğratılacak değiliz!" diyorlar.**

36. Onlara **de ki: "Bakın,** belli bir hikmete uygun olarak **dilediğine sınırsız nîmetler bahşeden ve** dilediğinin rızkını **yeterince veren,** ancak **Rabb'imdir.** Bundan dolayı kibirlenmeye hakkınız yoktur. **Fakat insanların çoğu,** gerçek üstünlük ölçüsünün ancak ahlâk, dürüstlük ve erdemlilik olduğunu **bilmezler.**

37. Öyleyse, ey insanlar, şunu iyi bilin: **Malınız**ın **ve evladınız**ın çokluğu, **bizim nezdimizde size hiçbir** üstünlük ve **ayrıcalık kazandırmaz; ancak** ayetlerime **iman edip güzel davranış gösterenler** bu üstünlüğe lâyık olabilirler. **İşte onlara yaptıklarına karşılık kat kat** fazlasıyla **mükâfât verilecek ve onlar,** cennetteki o muhteşem **köşklerde,** sonsuza dek huzur ve **güven içinde yaşayacaklar.**

38. Kur'an'ın hükmünü **geçersiz kılmak amacıyla ayetlerimize karşı mücâdele edenlere gelince, onlar da** cehennemde korkunç bir **azâba mahkûm edilecekler!**

39. O hâlde, ey Müslüman! Servetinin eksileceğinden korkarak yoksullara yardım etmekten kaçınanlara **de ki: "Hiç kuşkusuz Rabb'im, dilediğine sınırsız nîmetler bahşeder,** dilediğine **ölçülü ve idâreli**

verir. Öyleyse, malınızı cömertçe harcamaktan korkmayın! Unutmayın ki, Allah yolunda **her ne harcarsanız, O size bunun karşılığını** hem dünyada, hem de âhirette **kat kat** fazlasıyla **verecektir.** Çünkü **O, nîmet verenlerin en hayırlısıdır!"**

İnkâr edenlere gelince:

40. O Gün Allah onların hepsini huzurunda **toplayacak ve meleklere, "**Bana kulluk etmeleri gerekirken, **size tapanlar bunlar mıydı?** Bunu onlara siz mi emrettiniz?**" diye soracak.**

41. Melekler, "Hâşâ, ne haddimize!" **diyecekler, "Sen,** sınırsız kudretinle **her türlü eksiklikten, noksanlıktan uzaksın, yücesin! Onlar**ın bu iftiraların**a karşı bizim** sığınacağımız yegâne sahibimiz, yegâne **dostumuz Sensin! Aslında onlar** bize değil, farkında olmadan **cinlere tapıyorlardı; hattâ pek çokları, cinlere** tapmak gerektiğine ciddî ciddî **inanıyorlardı."**

42. "Fakat bugün, ey insanlar ve cinler, **hiçbiriniz diğerine herhangi bir fayda veya zarar veremeyeceksiniz!"**

Böylece **bu zâlimlere, "**Vaktiyle **inkâr ettiğiniz o cehennem azâbını tadın bakalım!" diyeceğiz.** Hal böyleyken:

43. Onlara apaçık ayetlerimiz okunduğu zaman, inkârcılar halka seslenerek, **"**Muhammed'in güzel sözlerine aldanmayın! Aslında **bu adamın tek amacı, atalarınızın kulluk ettiği şeylerden sizi vazgeçirmektir!" derler.** Bu şekilde halkı kandıramayacaklarını anlayınca, **"Bu** Kur'an, insan tarafından **uydurulmuş bir safsatadan başka bir şey değildir!" derler. Fakat hakîkat kendilerine ulaşı**p da, Kur'an gönülleri fethetmeye başlay**ınca, kâfirler** onun kitlelerce benimsenmesini engellemek için, **"**Hepimizi acze düşüren, vicdanları sarsıp derinden etkileyen **bu** büyüleyici sözler, **apaçık bir sihirden başka bir şey**

olamaz! Çünkü okuma yazma bilmeyen bir insan, böylesine harikulade sözler söyleyemez!" **derler.** Böylece, Kur'an'ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ederek, hidâyetin tam eşiğine kadar gelirler. Fakat kibir ve inatçılıkları, iman etmelerine engel olur.

Peki bu zâlimler, hangi delile dayanarak Kur'an'ı reddediyorlar?

44. Oysa Biz onlara, bu Kur'an'dan önce, **okuyup inceleyecekleri bir kitap vermediğimiz gibi, senden önce kendilerine bir uyarıcı da göndermemiştik.**

45. Onlardan önce yaşamış olan zâlim toplum**lar da** hakîkati böyle **inkâr etmiş** ve sonunda cezalarını çekmiş**lerdi.** Bugünkü müşrikleri de aynı âkıbet bekliyor! Sakın servetlerine, güçlerine güvenmesinler. Çünkü **onlar,** geçmişte yaşayan **bu** insa**nlara verdiğimiz** bilgi, güç, servet ve medeniyet**in** henüz **onda birine bile ulaşmış değiller.** Evet, onlara gerçekten büyük nîmetler bahşetmiştik. **Buna rağmen, elçilerimizi yalanladılar fakat** sonunda, **Beni inkâr etmek ne demekmiş,** gördüler**!**

46. Ey Muhammed! İnkârcılara seslenerek **de ki: "**Bakın, **size bir tek öğüdüm var: İster toplu hâlde** birkaç arkadaş kafa kafaya vererek, **ister tek başınıza,** sessiz ve sâkin bir ortamda **Allah'ın huzurunda durun ve** samîmî olarak **bir düşünün.** Kişisel arzu ve çıkarlardan soyutlanmış, önyargılardan arınmış bir hâlde inancınızı yeniden gözden geçirdiğinizde, kendinizi şu apaçık gerçeğin huzurunda bulacaksınız:

Çocukluğundan beri tertemiz ahlâkını yakından tanıdığınız bu **arkadaşınız, asla bir deli değildir! O ancak,** zâlimleri bekleyen **şiddetli bir azâba karşı sizi uyaran bir elçidir!**

47. Ey şanlı Elçi! Onlara **de ki: "**Benim herhangi bir şahsi çıkar peşinde olmadığımı biliyorsunuz. **Eğer** bu dâvetime karşılık **sizden en ufak bir**

mükâfât istemişsem, bunların hepsi **varsın sizin olsun;** çünkü **benim mükâfâtımı verecek olan** yalnızca **Allah'tır!** Başkalarının ne düşündüğü umurumda değil, çünkü **O, her şeye şâhittir."**

48. Yine onlara **de ki: "**Siz gerçekler karşısında ne kadar direnseniz de, hem herkesin bildiği hem de hiç kimsenin bilemeyeceği **bütün bilinmezleri bilen Rabb'im,** eninde sonunda nurunu tamamlayacak ve **hakîkati** tüm açıklığıyla **ortaya koyacaktır!"**

49. O hâlde, küfrün karanlıklarını parçalayıp âlemleri aydınlatan Kur'an'ın meydana getireceği değişimi şimdiden müjdeleyerek **de ki: "**İşte nihâyet, mutlak ve değişmez gerçeklik ve doğruluk olan **hak geldi ve** yalan, kötülük, inkârcılık temeline dayanan bâtılın yok oluş süreci başladı! Bundan böyle, Müslümanlar Kur'an'a bağlı kaldıkları sürece, artık **bâtıl ne yeni bir şey ortaya koyabilir, ne de** eski saltanatını **geri getirebilir!**

50. Onlara **de ki: "Eğer ben** sizin iddia ettiğiniz gibi doğru yoldan **sapmışsam, bunun vebali ancak bana aittir,** siz bundan sorumlu değilsiniz fakat **eğer doğru yoldaysam, —**ki öyleyim— bu da **Rabb'imin bana vahyettiği** Kur'an **sayesindedir.** Siz bilmeseniz de, Rabb'im doğru yolda olduğumu biliyor ya! **Hiç kuşkusuz O** her şeyi **işitir,** bize bizden daha **yakındır.**

51. Ey Muhammed! **Onları,** Mahşer Gününde **korkudan tir tir titreyecekleri zaman** çırpınırken **bir görseydin!** Öyle ki, **artık hiçbir kurtuluş çareleri kalmamıştır;** çünkü **yakın bir yerden,** can damarlarından kıskıvrak **yakalanmışlardır!**

52. İşte o zaman, **"Biz** şimdi **ona inandık!" diye yalvaracaklar fakat** bu kadar **uzak bir mesafeden nasıl** dünyaya ellerini uzatıp imanı **alabilecekler?** Kaçan fırsat bir daha ele geçer mi hiç?

53. Oysa daha önce fırsat varken **onu inkâr etmişlerdi! Tâ uzaklardan,** nasıl da âhiret hakkında **câhilce atıp tutuyorlardı!**

54. Fakat bugün, **kendileri ile arzuları arasına bir set çekilmiştir; tıpkı, daha önceki yoldaşlarına yapıldığı gibi!** Böylece bütün istek ve özlemlerinden mahrum bırakılacaklar. **Çünkü onlar,** Allah'ın adâleti konusunda, vicdanları rahatsız eden **karmakarışık bir şüphe içindeydiler!**

35. FÂTIR SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Furkan sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen “Fatır: yoktan var eden, yaratıcı” kelimesinden almıştır. Aynı ayette geçen “Melaike: melekler” adıyla da bilinen sûre, 45 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Her türlü hamd; övgü, teşekkür, saygı, minnettârlık ve yücelik, **gökleri ve yeri yoktan var eden;** her biri farklı güç, yetenek ve özelliklere sahip **melekleri ikişer, üçer, dörder... kanatlı elçiler yapan** ve onları birer görevli olarak hizmetinize veren **Allah’a aittir!** Hiç kuşkusuz **O, dilediğini yaratılışta üstün kılar.**

Hiç kuşku yok ki, Allah’ın her şeye gücü yeter. Öyle ki:

2. Allah’ın insanlara vermek iste**diği bir nîmeti hiç kimse** ve hiçbir güç **engelleyemez; onun engellediğini de, O’ndan başka hiç kimse getiremez.** Çünkü **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

3. O hâlde, **ey insanlar! Allah’ın size bahşettiği nîmetleri düşünün: Gökten** yağdırdığı **ve yerden** çıkardığı sayısız **nîmetlerle sizi besleyen Allah’tan başka bir yaratıcı mı var?** Hayır; **O’ndan başka tanrı yok! Öyleyse, nasıl** oluyor da, inkârcıların propagandasına **aldanı**p Allah yolundan yüz çeviri**yorsunuz!**

4. Ey Peygamber ve ey Müslüman! **Eğer** Kur'an'a çağırdığın kimseler **seni yalanlıyorlarsa,** bundan dolayı üzülme, ümitsizliğe kapılma! Unutma ki, **senden önce de** nice dâvetçiler ve hattâ nice **Peygamberler yalanlanmıştı.** Fakat sonunda, kazanan hep onlar olmuştu. Unutma; **her işin sonucu Allah'a varır.** Bunun için, hakîkati tüm insanlığa duyur:

5. Ey insanlar! Allah'ın yeniden dirilme **vaadi haktır,** gerçektir**; öyleyse, sakın şu dünya hayatı**nın sahte cazibesi **sizi aldat**ıp Allah'a kulluktan alıkoy**masın!** Hele hele o **aldatıcı** şeytan ve dostları, Allah'ın ayetlerini çarpıtarak veya Rabb'inizin şefkat ve merhametine güvendirerek **sizi Allah ile aldatmasın!**

6. Çünkü şeytan, sizin mahvolmanız **için** elinden geleni yapmaya and içmiş amansız ve acımasız **bir düşmandır; öyleyse siz de onu düşmanınız bilin! Doğrusu o,** kendi zihniyetini benimseyen **taraftarlarını ancak cehennemlik olmaya** yol açan çirkinliklere **çağırır!** Unutmayın ki:

7. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler için,** Kıyâmet Günü **çetin bir azap vardır; iman edip güzel işler yapanlara gelince,** Allah tarafından **bir bağışlanma ve muhteşem bir ödül onları bekliyor!** O hâlde:

8. İşlediği kötülüklerin, çirkinliklerin cazibesine kapılan ve zamanla **bunları güzel görmeye başlayan kişi,** hiç dürüst ve erdemli bir hayatı tercih eden kimseyle bir tutulabilir **mi? İşte** böylece **Allah,** zulüm ve haksızlığı tercih ederek sapıklıkta kalmak **isteyeni saptırır,** samîmî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni de doğru yola iletir. O hâlde,** ey Müslüman, **onlar için kendini üzmeye, endişelenmeye değmez!** bu gibi kimseleri doğru yola getireceğim diye kendini yiyip bitirme! **Şüphesiz Allah, onların yaptıkları her şeyi biliyor.** Ve Hesap Gününde elbette cezalarını verecektir! Eğer yeniden diriliş konusunda şüpheleri varsa, şunu iyi dinlesinler:

9. Allah, rahmetinin müjdecisi olan **rüzgarları gönderir ve** bu rüzgarlar, yağmur yüklü **bulutları** okyanus, deniz ve göllerden **kaldırı**p karalara doğru taşı**rlar. Sonra Biz onu,** bitki örtüsü tamamen kuruyup **ölmüş bir bölgeye** rahmet yağmurları olarak **sürükleriz ve onunla** yemyeşil filizler yetiştirerek, **ölümünden sonra toprağa yeniden hayat veririz. İşte,** ölümden sonra yeniden **diriliş de böyle olacaktır.** O hâlde, sizi yeniden diriltip hesaba çekecek olan Rabb'inize kulluk edin! Böylece cennet nîmetlerine kavuşmakla kalmayacak, dünyada da güç ve şeref elde edeceksiniz:

10. Kim dünyada ve âhirette güç, kudret, itibar, üstünlük, yücelik ve **şeref istiyorsa,** bunu Allah'tan istesin; çünkü **şeref ve yücelik, tamamen ve yalnızca Allah'ın elindedir** ve onu dilediğine verir. Fakat bunu elde etmek için, dosdoğru bir imana sahip olmanız ve bu inancınızı güzel davranışlarla ortaya koymanız gerekir. Çünkü ancak iyi niyet, sağlam iman, **güzel söz** ve güzel düşünceler **O'nun katına yükselir fakat bunları O'na yükseltecek olan,** ancak ve ancak **güzel davranışlardır.** Dolayısıyla, ibâdetlerle, güzel davranışlarla desteklenmeyen kupkuru bir iman, sahibine hiçbir yarar sağlamayacaktır.

Bunun içindir ki, İslâm'a ve Müslümanlara karşı **çirkin tuzaklar peşinde koşan** kâfirleri ve münâfık**ları,** her iki dünyada da **çetin bir azap beklemektedir ve onların bütün tuzakları,** eninde sonunda **yok olup gitmeye mahkûmdur!**

11. Ey insanlar! Allah'ın size bahşettiği nîmetleri düşünün: **Sizi**n atanız ve ilk insan olan Âdem'i **topraktan yaratan, sonra da** neslinizin sürmesi için **bir damla sudan** yaratılışınızı devam ettiren, **ayrıca sizi,** birbirine uyumlu erkek ve kadın **çiftler hâline getiren Odur. O'nun bilgi** ve irâde**si dışında ne bir dişi gebe kalabilir, ne de** yavrusunu **doğurabilir. Bir canlıya ömür verilmesi de, onun ömrünün kısaltılması da, mutlaka** varlık kanunlarının yazıldığı **bir kitapta** kayıtlı**dır.** Bu nasıl olur

demeyin! **Hiç kuşkusuz bu, Allah için çok kolaydır.** O'nun sınırsız ilim, kudret ve merhametini gösteren bir başka örnek:

12. Aynı okyanus veya denizde, birbirlerine bitişik hâlde bulunan, bu yüzden aynı özelliklere sahip olması beklenen **iki su kütlesi,** her zaman **aynı değildir.** Aralarında görünür hiçbir engel olmadığı hâlde, bunlardan **biri tatlı, susuzluğu giderici ve içimi güzeldir; diğeriyse, tuzlu ve acıdır** (*25. Furkan: 53; 27. Neml: 61 ve 55. Rahman: 19-21*)**. Fakat her ikisinden de taptaze** deniz ürünleri tutarak **et**lerini **yer, takı olarak kullanacağınız** inci, mercan, sedef gibi **süs eşyaları çıkarırsınız** (*55. Rahman: 22*)**. Ayrıca, O'nun lütfundan** nasibinizi **aramanız ve böylece,** size bahşettiği bunca nîmetlerden dolayı Rabb'inize **şükretmeniz için, gemilerin suları yara yara denizlerde akıp gittiğini görürsün.**

13. Ortaya koyduğu mükemmel ölçü uyarınca, bazen **geceyi** kısaltıp **gündüze katan,** bazen de **gündüzü** kısaltıp **geceye ekleyen ve her biri** ezelden **belirlenmiş bir vakte kadar** kendi yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı** koyduğu kanunlara **boyun eğdiren O'dur.** Ey insanlar! **İşte budur, sizin** gerçek sahibiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah!** Göklerde ve yerde mutlak egemenlik ve **hükümranlık** yalnızca **O'nundur! Oysa** ey müşrikler, **O'ndan başka yalvardığınız** putlar, putlaştırılmış varlıklar **bir incir çekirdeğine bile hükmedemezler.** Öyle ki:

14. Onlara el açıp **duâ etseniz, duânızı işitmezler; işitseler bile size cevap veremez,** dileğinizi yerine getiremez**ler.** Çünkü böyle bir güç ve yetkiye sahip değiller. **Üstelik Kıyâmet Gününde onlar, sizin** onları Allah'a **ortak koşmanızı** asla **kabul etme**diklerini, böyle bir şeyden haberlerinin bile olmadığını söyle**yecekler.**

Ey insan! Görüyorsun ya, **sana hiç kimse, her şeyden haberdar olan** Allah'ın şu Kur'an'da verdiği bilgiler **gibi bilgi veremez.**

15. Çünkü **ey insanlar; hepiniz** var olmak ve varlığınızı devam ettirmek için **Allah'a muhtaçsınız! Oysa Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir,** gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan** sadece **O'dur.**

16. Öyle ki; **dilerse sizi yok eder ve** yerinize **bambaşka bir toplum getirir.**

17. Unutmayın; **bu, Allah'a göre hiç de zor değildir.** Öyleyse, Rabb'inize itaat ederek kendinizi kurtarmaya bakın. Çünkü Kıyâmet Günü gelip çattığında:

18. Hiç kimse, bir başkasının günahını kendi üzerine alamayacaktır. Günaha teşvik eden, bunun cezasını elbette çekecektir. Fakat bu, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın onun sözüne uyup günah işleyen kişiyi kurtaramayacaktır. Nitekim, **herhangi bir günahkâr, günahını yüklenmesi için** bir başkasını **çağırsa,** o çağırdığı kişi kendi yakın **akraba**sı **bile olsa onun hiçbir günahını üzerine alamayacaktır.** Dolayısıyla, Hıristiyanların uydurduğu "Hz. Âdem'in işlediği günahtan dolayı onun soyundan gelenlerin de günahkâr olarak dünyaya geldiği ve babasız dünyaya gelen Hz. İsa'nın, kendisini fedâ ederek bu günahı affettirdiği" şeklindeki iddiası, hem Hz. İsa'ya atılan bir iftira, hem de Allah'ın adâleti konusunda halkı şüpheye düşüren şeytânî bir aldatmacadır.

Ey Peygamber ve ey onun yolundan giden Müslüman! Bütün bu iknâ edici apaçık delillere rağmen, yine de Kur'an'dan yüz çevirenler olacaktır. Sen, akılları körelmiş bu zâlimleri doğru yola iletemezsin! **Sen ancak,** gözleriyle görmedikleri hâlde, **gayben Rabblerine** yürekten **saygı duyan ve** bu

saygının doğal sonucu olarak **namazı güzelce kılan kimseleri uyarabilirsin.** Yani senin uyarıların, sadece böyle temiz yürekli samimi ve ciddi insanlarda etkisini gösterir. Zaten **her kim** şirk ve günah kirlerinden arınıp **temizlenirse, bunu ancak kendi iyiliği için yapmış olur.** Unutmayın, **dönüş**ünüz mutlaka **Allah'a** olacak**tır.**

İşte, on ikinci ayetteki iki deniz nasıl birbirine benzemiyorsa;

19. Hakikati **gören ile görmeyen** de **bir olmaz!**

20. Tıpkı, karanlıklarla aydınlığın aynı olmadığı gibi!

21. Ya da serinletici **gölge ile** kavurucu **sıcak bir olmaz,**

22. Tıpkı, kalben **diri olanlarla ölülerin aynı olmadığı gibi!**

Çünkü **Allah,** ancak samîmî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyene** hakîkati **işittirir.** Gönlünü kibir, inatçılık, bencillik örtüleriyle karartmış olanlara gelince; **sen, mezarlardaki** ölüler gibi hakîkat karşısında duyarsız kalan zâlim**lere** hiçbir şey **işittiremezsin!** Onun için, inanmıyorlar diye üzülme!

23. Çünkü **sen, yalnızca bir uyarıcısın.**

24. Şüphesiz Biz, doğruyu ve gerçeği ortaya koymak için, seni en yakın çevrenden başlamak üzere, tüm insanlığa seslenen **bir müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik.** Zaten hiçbir medeniyet ve **hiçbir ümmet yoktur ki, içlerinden** bir zamanlar **bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın.**

25. Ey Peygamber! **Eğer** Kur'an'a çağırdığın kimseler **seni yalanlıyorlarsa,** bundan dolayı üzülme, ümitsizliğe kapılma! Unutma ki, vaktiyle **onlardan önceki** zâlim**ler de kendilerine apaçık deliller,**

hikmet dolu öğütler ve aydınlatıcı kitap getiren Peygamberlerini ve dâvetçilerini **yalanlanmışlardı.**

26. Fakat sonunda, inkârcıları korkunç bir ceza ile apansız **yakalayıverdim! Beni inkâr etmek ne demekmiş,** işte o zaman **gördüler.**

Bunun için, hakîkati tüm insanlığa duyur:

27. Görmez misin ki Allah, gökten nasıl **su indiriyor da, onunla** değişik tatlarda **rengârenk meyveler yetiştiriyor?** Nitekim **dağlarda da beyaz, kırmızı ve siyah tonlarda** madenler **ve renk renk,** desen desen kayalar, tabakalar ve katman katman **çizgiler var.**

28. Aynı şekilde hem insanlar, hem de yabani ve evcil havanlar türlü türlü renkler taşıyor. Dünyanın her yerindeki siyah, beyaz, kızıl, sarı renklerde insan ırkları; hayranlık veren şekil ve renkleriyle insanı büyüleyen kuşlar, kelebekler, vahşî ve evcil hayvanlar, Allah'ın renkeriyle sanatının mükemmel bir örnek olarak karşınızda duruyor. Dikkat edin; **Allah'ın kulları arasından, ancak** Kur'an'ın dile getirdiği bu gerçekleri **bilenler O'na yürekten saygı duyarlar! Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret sahibidir, çok bağışlayıcıdır.** Peki, kimdir bu ilim sahipleri?

29. Allah'ın kitabını anlamaya çalışarak **okuyan,** böylece Allah'ın, hayatın bütün yönlerinde kural koymaya yetkisini onaylayan onu pratik hayata uygulayan, bunun için **namazı güzelce kılan ve kendilerine verdiğimiz nîmetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **gizli ve açık olarak harcayanlar var ya; işte onlar, asla zarara uğramayacak bir kazanç** elde etmeyi **umabilirler.**

30. Çünkü Allah, onlara mükâfâtlarını tam olarak verecek ve sonsuz **lütuf ve keremi sayesinde, onlara** hak ettiklerinden **çok daha**

fazlasını bahşedecektir. Hiç kuşkusuz O, çok bağışlayıcıdır, bütün iyiliklerin ve **teşekkürlerin karşılığını cömertçe verendir.**

31. Ey Peygamber! **Sana gönderdiğimiz bu Kitap, kendisinden önceki kitapları onaylayan gerçeğin ta kendisidir. Şüphesiz Allah, kullarını**n tüm yaptıkların**dan haberdardır ve** onları **dâimâ görmektedir.**

32. İnsanlık tarihi boyunca, her devirde Kitap ve elçi göndererek insanlığa yol gösterdik. **İşte şimdi de** son kutsal **Kitabı, kullarımız arasından** bu göreve lâyık görüp **seçtiğimiz kimselere emânet ettik.** Fakat onlardan **kimileri** Allah'ın kendilerine verdiği kulluk imkanlarını yeterince kullanamayan, **kendilerine zulmeden**, yazık eden günahkar Müslümanlar; **kimileri** bunlardan daha iyi durumda, Müslümanca **dengeli** bir hayatı **yaşamaya çalışanlar**; **kimileri de Allah'ın izniyle hayır ve iyiliklerde en önde giden** gayretli Müslümanlardır. **İşte en büyük lütuf, bu** sonuncusu**dur.**

33. İşte bu müminlerin mükâfâtı, ebedî huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri** olacaktır. **Onlar oraya girecek ve altın bileziklerle, incilerle süsleneceklerdir. Elbiseleri de** hâlis **ipekten olacaktır.**

34. Bu muhteşem nîmetlerle karşılaşınca, **"Bizi** o müthiş Hesap Gününde her türlü sıkıntı, endişe ve **üzüntüden kurtaran Allah'a hamd olsun!" diyecekler, "Rabbimiz gerçekten de çok bağışlayıcıdır,** bütün **iyiliklerin karşılığını** cömertçe **verendir!"**

35. "İşte bizi, sonsuz **lütuf ve keremi sayesinde ebedî kalacağımız yurda yerleştirdi.** Dünya hayatı bir imtihândı, onu aştık; mahşer bir merhale idi, onu da geçtik. **Artık burada bize ne bir yorgunluk dokunacak, ne de bir bıkkınlık!"**

36. Âyetlerimizi **inkâr edenlere gelince, onlar için de cehennem ateşi var!** Öyle çaresiz bir hâlde olacaklar ki, **hayatlarına son verilmez ki ölüp kurtulsunlar; azapları da hafifletilmez** ki rahat yüzü görsünler**! İşte Biz,** çeşidi, cinsi ve şekli ne olursa olsun, **bütün nankörleri böyle cezalandıracağız!**

37. Orada, "Ey Rabb'imiz!" diye feryat edecekler, "Ne olur, **bizi** buradan **çıkar;** sana söz veriyoruz, daha önce **yaptıklarımızdan bambaşka güzel işler yapacağız!"** Buna karşılık, Allah onlara diyecek ki: **"Ben size, düşünüp ibret almak isteyen birinin düşünebileceği kadar** uzun bir **ömür vermedim mi? Ayrıca, size** bu günün gelip çatacağını haber veren **uyarıcı**lar **gelmemiş miydi?** Geldi, fakat siz bile bile kötülüğü tercih ettiniz! **Öyleyse** yaptıklarınızın cezasını **tadın bakalım;** bugün **zâlimlere hiç kimse yardım edemeyecek!"**

O hâlde, ey insanlar, bu gün gelip çatmadan önce Rabb'inize kulluk edin! Unutmayın ki:

38. Şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gizliliklerini bilir ve elbette O, kalplerin içindeki bütün gizli niyet ve düşünce**leri de bilmektedir.**

39. O Allah ki, önceki ümmetlerin ardından şimdi de **sizi yeryüzünde** ilâhî adâleti egemen kılmanız için yönetici ve **halîfeler yapmış** ve sizi bu göreve uygun yetki, güç ve yeteneklerle donat**mıştır. O hâlde, her kim** bu yetenekleri kötü yönde kullanarak Allah'a karşı **nankörlük edecek olursa** şunu bilsin ki, **onun bu nankörlüğü kendi aleyhinedir. Çünkü kâfirlerin** nankörlüğü ve **inkârcılığı, Rableri katında ancak** onlara karşı **gazâbın artmasına sebep olur!** Evet, **kâfirlerin nankörlüğü, onların** yıkılış ve yok oluşlarını hızlandırmaktan **ve ziyanlarını artırmaktan başka bir işe yaramaz!**

40. Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Allah'tan başka** itaate **çağırdığınız** ve böylece Allah'a **ortak** koştuğunuz putlarınızı ve putlaştırdığınız liderlerinizi, sahte ilâh**larınızı bir düşünsenize: Gösterin bana, yeryüzünde ne yaratmış bunlar! Yâhut onların, gökler**in yaratılıp yönetilmesin**de bir ortaklıkları mı var?"**

Bakın, zâlimler, nasıl da göz göre göre hakîkatten yüz çeviriyorlar! **Yoksa Biz onlara** bu iddialarını destekleyici **bir Kitap gönderdik de, onda** buldukları **bir delile mi dayanıyorlar? Hayır; aslında zâlimler, birbirlerini boş vaadlerle aldatmaktan başka bir şey yapmıyorlar!** Oysa görmüyorlar mı ki:

41. Gökleri ve yeri yıkılıp yok olmaktan koruyan ve mükemmel bir sistem çerçevesinde gök cisimlerinin hareketlerini devam ettiren yalnızca **Allah'tır.** O, bir an için varlıkları kendi haline bıraksa, evrende müthiş bir kargaşa meydana gelir. **Eğer** gökler ve yer **yıkılacak olsa, O'ndan başka hiç kimse onların nizamını sağlayamaz.** Eğer hâlâ helâk olmadıysanız, ey zâlimler, bunun tek sebebi var: **Hiç kuşkusuz Allah,** kullarına karşı **çok şefkatli, çok bağışlayıcıdır.**

42. Kur'an'ı reddeden bu kâfirler, daha önce, "Yahudi ve Hıristiyanlara gönderildiği gibi **bize de bir uyarıcı gelmiş olsaydı, kesinlikle doğru yolu bulan en iyi toplum biz olurduk!" diye var güçleriyle Allah'a yemin ediyorlardı. Fakat onlara** Allah tarafından **uyarıcı** bir Peygamber **gelince bu, onların sadece** hak ve hakîkatten iyice **uzaklaşmalarına sebep oldu.**

43. Çünkü onlar, yeryüzünde haksız yere **büyüklük taslıyor,** sahip oldukları imtiyazları kaybetmemek için Kur'an'a karşı **çirkin plânlar kuruyorlar. Oysa kötü plân, sadece sahibini helâk eder!** Hal böyleyken, bu zâlimler Allah'a ve Elçisine inanmak için daha ne bekliyorlar? **Yoksa onlar, kendilerinden önceki** isyankâr toplumları, devletleri ve

medeniyet**leri** felâkete sürükleye**n** ilâhî **kanunların** kendi üzerlerinde uygulanmasını **mı bekliyorlar?** Öncekiler, ya bir azapla helâk edilerek, ya düşman istilasına uğrayarak, ya da Peygamberin takipçileri tarafından yenilgiye uğratılarak cezalandırılmışlardı. Bugün de böyledir bu, yarın da böyle olacaktır. Unutma; toplumlar ve çağlar ne kadar değişirse değişsin, **Allah'ın yasalarında hiçbir** bozulma, pörsüme ve **değişiklik göremezsin ve Allah'ın yasalarınn**ın uygulanmasın**da,** kıyâmete kadar bir aksaklık ve **bir sapma da göremezsin.**

İnsanlık tarihini şöyle bir gözden geçiren ve devletlerin yıkılış sebepleri üzerinde biraz düşünen bir kimse, zâlimlerinin sonunun hep aynı olduğunu görecektir:

Onlar hiç yeryüzünde dolaşıp da, kendilerinden önceki zâlim toplumların, medeniyet**lerin sonu nice olmuş, görmüyorlar mı? Üstelik onlar, kendilerinden** daha bilgili, daha gelişmiş ve daha **güçlüydüler.** Fakat yine de cezalarını çekmekten kurtulamadılar! Öyle ya, **ne göklerde, ne de yeryüzünde hiçbir şey Allah'ın irâdesine karşı koyamazdı! Çünkü O, sonsuz ilim ve kudret sahibidir.** Bununla birlikte O, yeterince fırsat vermeden hiç kimseyi cezalandırmaz:

45. Eğer Allah, işledikleri günahlardan dolayı insanları derhal **cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde** helâk edilmedik **bir tek canlı bırakmazdı fakat** O, zalimleri cezalandırmakta acele etmez, **belirlenmiş bir vakte kadar onlara mühlet tanır. Belirlenen bu süre gelip çatınca da,** hepsinin cezasını tam olarak verir! Çünkü **Allah, kullarını**n her hal ve hareketini **görmektedir.**

36. YÂSİN SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Cin sûresinden sonra indirilmiştir. Adını ilk ayetindeki harflerden almıştır. 83 ayettir. Allah'ın Elçisi, Peygamberlik, âhiret, kıyâmet gibi Kur'an'ın temel konularını gâyet veciz ve etkileyici biçimde özetleyen bu sûreyi 'Kur'an'ın kalbi' olarak nitelendirmiştir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Yâ Sîn! Dinle, ey insanoğlu! Bak bunu sana Allah söylüyor! Sen bunları Allah sözü olarak dinle, başkalarının sözüne benzetme! İşte Rabb'in, bu harfleri yan yana dizerek, hiçbir beşer tarafından bir benzeri yapılamayacak eşsiz bir kitap gönderdi:

2. Ey şanlı Elçi! En güzel öğütleri, en doğru hükümleri içinde barındıran ve senin Peygamberliğinin apaçık delili olan bu **hikmetli Kur'an şahittir ki,**

3. Elbette sen, Allah tarafından görevlendirilen ve tevhid sancağını elden ele taşıyarak insanlığı vahiy nuruyla aydınlatan **Elçilerden** bir Elçi**sin.**

4. Hem de, hiç eğriliği olmayan, insanı hem dünyada, hem ahirette kurtuluşa ileten **dosdoğru bir yol üzeresin.** Bu yol, Âdem ile başlayan ve cennette biten İslâm yoludur. İnsanlık tarihi boyunca, bu yoldan cehenneme ayrılan her yol sapağında Elçiler görevlendirilmiştir.

5. Bu kitap ki, **Aziz ve Rahim** olan Allah **tarafından indirilmiştir.** Onu gönderen Allah Aziz'dir; bütün güç, kuvvet, izzet O'nundur, dilediğini dilediği şekilde yapma kudretine sahiptir fakat aynı zamanda Rahim'dir, kullarına karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.

6. O seni elçi olarak görevlendirdi **ki, ataları** ve kendileri **uyarılmamış, bu yüzden** küfrün ve zulmün karanlıklarına gömülerek **gaflet uykusuna dalmış bir toplumu,** kendilerini bekleyen toplumsal çalkantılara, ruhsal bunalımlara ve asıl tehlike olan cehenneme karşı **uyarasın!**

7. Gerçek şu ki, zalimlere **vaad** edilen ilâhî azap, **onların çoğu için artık kaçınılmaz olmuştur; çünkü onlar,** hakikati pekâlâ bildikleri hâlde, **imana gelmezler.** Şöyle ki:

8. Biz onların boyunlarına, ta çenelerine kadar dayanan bireysel ve sosyal **kelepçeler geçirmişizdir; işte bu yüzden** burunları havada, **başları yukarı kalkıktır.** Gözlerini kör eden kibir ve inatları, hemen önlerindeki hakikati görmelerine ve Allah'ın hükmüne boyun eğmelerine mâni olmaktadır. Ayrıca;

9. Onların önlerine ve arkalarına, kendi ürünleri olan önyargı, haset, bencillik gibi **engeller koyduk ve** mal hırsı, dünya tutkusu ile **onları çepeçevre kuşattık;** işte **bu yüzden,** bağnazlıktan, taassuptan kurtulup da gerçeği **göremezler.** Geçmiş olaylardan ders alıp da günahlardan vazgeçmez, gelecekte kendilerini bekleyen tehlikelerden sakınmazlar. Dolayısıyla;

10. Sen onları uyarsan da, uyarmasan da onlar için birdir, onlar durumlarını değiştirmez, **inanmazlar.** O hâlde, onlardan dolayı üzülme, ümidini ve heyecanını yitirme! Bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğe devam et! Unutma ki:

11. Sen ancak, bu kutlu **Öğüde** içtenlikle **kulak veren ve** O Yüceler Yücesi **Rahmân'a gayben —**O'nu gözleriyle göremedikleri hâlde— **saygı duyan kimseleri uyarabilirsin.** Senin uyarıların, ancak böyle iyiliğe, güzelliğe açık olan kimselerde etkisini gösterir. Onlar, Allah'ın, duyu organlarıyla kavranamayacak yüce bir varlık olduğunu bilir, bu yüzden, O'nun varlığının, birliğinin ve sonsuz ilim, kudret, merhamet, adâlet... gibi yüce sıfatlarının yani bir tek rab ve ilâh oluşu gerçeğinin üzerinde düşünerek, Rablerine iman eder, derin bir saygı ve şükranla O'nun hükümlerine boyun eğerler. **İşte onları,** Allah tarafından **bağışlanma ve** cennette **muhteşem bir ödül ile müjdele!**

12. Evet, **hiç kuşku yok ki Biz,** günü gelince **ölüleri dirilt**ip mahşerde hesaba çek**eceğiz!** Bunun içindir ki, **insanların yapıp ettikleri her şeyi ve** sonraki nesillere miras **bıraktıkları bütün** etkileri, eserleri, **izleri** eksiksiz **yazıyoruz.** Çünkü **Biz,** yarattığımız âlemde hiçbir şekilde başıbozukluğa, düzensizliğe, adâletsizliğe yer vermeyecek şekilde, **her şeyi** şaşmaz kanunlara bağlı kılarak, Levh-i Mahfûz denilen **apaçık bir kitaba yazıp kaydetmişizdir.**

Şimdi, buraya kadar anlatılan temel prensiplerin, nasıl ete kemiğe bürünüp pratik hayata yansıtılacağını gösteren canlı bir örnek olarak, şu ibret verici kıssaya kulak verin:

13. Ey Peygamber ve ey Müslüman! **Onlara,** bir zamanlar **Elçiler**imizi **gönderdiğimiz** bir **şehir halkını** ibret verici **örnek olarak anlat.**

Bu olayın nerede, ne zaman yaşandığı ve kahramanlarının hangi isimleri taşıdığı hiç önemli değil. Önemli olan, içinde barındırdığı ve tüm insanlığa ışık tutacak ibret dolu mesajlardır. Bu örnek toplumda üç sınıf insan var: a-Elçiler, b-Onlara karşı gelenler, c-Elçilere destek olmak için bütün varlıklarını ortaya koyan fedâkâr insanlar. Bu kıssa size şunu anlatıyor: "Eğer içinde yaşadığınız toplumda sizden önce Allah'ın mesajı duyulmadı ise,

hemen işe başlayın, artık Peygamberin göreviyle görevli bir elçisiniz. Birileri size engel olmaya çalışacak fakat korkmayın, Allah mutlaka yardımını gönderecektir. Yok eğer toplumda sizden önce Peygamberin görevini kendilerine görev bilenler vazifeyi omuzlamışlarsa, size düşen onların yardımına koşmak, dâvânın başarıya ulaşması için onlara cansiperâne destek olmaktır. Dikkat edin, eğer karşı safta yer alır veya hak ile bâtılın mücâdelesinde tarafsız kalırsanız, o zaman sonunuz kesinlikle hüsran ve helâk olacaktır!" İnsanlık tarihinin her devrinde tekrar tekrar yaşanacak olan kıssa şöyle başlıyor:

14. Biz o şehirde yaşayan insa**nlara iki** Elçi **göndermiştik fakat onlar ikisini de yalanladılar. Bunun üzerine,** onları **üçüncü** bir Elçi **ile destekledik.** Böylece üçü birden, "Ey insanlar!" diye **seslendiler, "Gerçekten biz, sizlere** Allah tarafından **gönderilmiş elçileriz!** O'nun size yönelik emir ve talimatları var, onları size bildirmek için geldik!**"**

15. Buna karşılık şehir halkı, "İyi ama!" **dediler, "Siz de bizim gibi** yiyip içen sıradan birer **insansınız.** Allah, melekler dururken elçi olarak sizi mi gönderdi? **Zaten Rahmân** bize vahiy nâmına **hiçbir şey göndermiş değildir!** Her şeyi yoktan var eden, sahip olduğumuz bütün nimetleri bize bahşeden yüce bir yaratıcının varlığını kabul ederiz fakat o kitap ve elçi gönderip de hayatımıza kurallar koymaz, bizim yeme içmemizle, basit hayatımızla uğraşmaz. O bizleri tamamen serbest bırakmıştır, dilediğimizi yapar, dilediğimiz gibi yaşarız; **siz ancak yalan söylüyorsunuz!"**

16. Elçiler, **"**Sizin bu itirazlarınız, bizi asla yılgınlığa, ümitsizliğe düşüremeyecektir! Çünkü bütün insanlık inkâr etse de, **Rabb'imiz biliyor ki, biz gerçekten size** hakkı tebliğ etmek için görevlendirilmiş **elçileriz!** O'nun gönderdiği inanç sistemine bir göz attığınız zaman, siz de bunu açıkça göreceksiniz!**" dediler** ve eklediler:

17. “Ama yine de siz bilirsiniz; **bize düşen, yalnızca açık ve net olarak tebliğ etmektir!** İnkârınızdan dolayı başınıza geleceklerden, sadece kendiniz sorumlusunuz!**”**

18. Gerçekten de o zalimler, isyanlarından dolayı birtakım belalara, felâketlere maruz kaldılar. Bunun üzerine, iyice küstahlaşarak, “Yeter artık!” **dediler, “Doğrusu biz, sizin yüzünden uğursuzluğa uğradık!** Ortaya attığınız iddialarla, insanları birbirine düşürüp fitne çıkardınız. Yoksulları, köleleri, zayıfları, efendilerine karşı kışkırtarak anarşi çıkardınız. Ayrıca, ilahlarımız aleyhinde ileri geri konuştuğunuz için başımıza musîbetler, felâketler yağmaya başladı. **Eğer** bu işe bir **son vermezseniz,** her işimizde Allah’ın hayata karışıp durduğunu hatırlatmaya devam ederseniz, gözünüzün yaşına bakmadan **sizi** ölümüne **taşa tutacağız ve** hem sizi, hem de size inanacak olan herkesi **en korkunç işkencelere mahkûm edeceğiz!** Ya bunu böylece kabul eder, bizi sever, bizimle birlikte bizim gibi aynı hayatı yaşarsınız, ya da çeker gider, ülkemizi terk edersiniz!**”**

19. Buna karşı elçilerimiz, **“Sizin uğursuzluğunuz, sizinle beraberdir!** Başınıza gelen kötülükler, bizzat sizden kaynaklanıyor!**” diye cevap verdiler, “Size** güzelce **öğüt verildi diye mi** siyasi, ekonomik, toplumsal, ekolojik… buhranlara, felaketlere uğradınız? **Hayır; gerçekte siz,** ilâhî buyrukları reddeden, hak hukuk tanımayan ve her türlü ahlâkî **sınırı aşan** azgın **bir toplum** olduğunuz için bunca felaketlere uğruyor**sunuz!”**

20. Derken, davetçilerle inkârcılar arasında bu mücâdele sürüp giderken, **şehrin ta öte ucundan bir** yiğit **adam,** başına gelecek her şeyi göze alarak **koşa koşa** oraya **geldi:** Nefes nefese, **“Ey halkım!” diyordu, “Gelin bu Elçilere uyun!”**

21. “Sizden herhangi bir dünyevî **karşılık beklemeyen ve** insanın yaratılış özelliklerine tam uygun dinleri ve sahip oldukları tertemiz ahlâkları ile **dosdoğru yolu izleyen bu insanlara uyun** da, dünyada ve âhirette kurtuluşa erin!**”**

Demek ki, Allah’ın dinini tebliğ edenler bu elçilerin sahip olduğu özellikleri taşımalıdırlar. Dâvetçinin sözleri ve davranışları ilâhî ölçülere uygun olmalı, hem de bu iş karşılığında herhangi bir dünyalık beklememelidir. Tarih boyunca, bu özellikleri taşımayan hiçbir dâvetçi başarıya ulaşamamıştır.

Evet, Elçileri desteklemek üzere canını dişine takıp koşarak gelen adam, sözüne devamla dedi ki:

22. “Dinleyin ey halkım! **Beni yoktan var eden** ve bana bunca nimetler bahşeden yüce Rabb’im**e ne diye kulluk etmeyeyim ki?** O’na kulluktan kaçınmaya ne hakkım var benim? Bundan daha büyük bir ahlaksızlık, daha büyük bir nankörlük olabilir mi? Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda **O’na döndürülecek** ve tüm yaptıklarınızın hesabını verecek**siniz!”**

23. “Hiç olacak şey mi? **Ben nasıl olur da, O’nun yanı sıra,** hayatıma karışmaya yetkili başka **ilâhlar edinirim?** Peki, diyelim öyle yaptım, o zaman beni O’nun gazâbından kim kurtaracak? **Sonsuz Merhamet Sahibi** Allah **bana bir sıkıntı vermek istese, onların** sözde **şefaati bana hiçbir şekilde fayda vermeyeceği gibi,** onlar **beni** cehennem azâbından da **kurtaramazlar!”**

24. “İşte o takdirde ben, göz göre göre kendimi ateşe atmış, **apaçık bir dalalete dalmışım demektir!”**

25. “O hâlde, ey beni şimdi duyan ve kıyâmete kadar duyacak olanlar; **ben** sadece benim değil, bütün insanların ve bu arada özellikle **sizin** gerçek Sahibiniz, Efendiniz ve **Rabb’iniz** olan Allah’**a iman ettim; gelin dinleyin**

beni! Siz de, hayatınıza karışmaya ve program yapmaya tam yetkili, kulu kölesi olacağınız Allah'a inanın ve bu imanın güvencesi altında, dünya ve âhirette huzur ve esenliğe ulaşın! **"**

26. Bu sözleri duyunca çılgına dönen zâlimler, o fedâkâr insanı oracıkta şehit ettiler. Böylece **ona, "**Şehitler için hazırlanmış olan şu **cennete gir!" denildi.** Fakat o hâlâ, halkının içler acısı durumunu düşünüyordu: **"Keşke!" dedi, "**Beni kanlara bulayarak işi bitireceğini zanneden **halkım,** şimdi ne durumda olduğumu **bilseydi! "**

27. "Rabb'imin, geçmişteki günahlarımı silip **beni bağışladığını ve** cennet bahçelerinden bir bahçe olan şu yüce makâmda, beni muhteşem nîmetlerle ödüllendirip seçkin kulları arasına katarak **ikram edilenlerden kıldığını** keşke görselerdi de, inâdı bırakıp Elçilere iman etselerdi! Hayatımdan ibret almadılar, bari ölümümden ibret alsalardı!**"**

Peki, onu katleden zâlimlerin sonu ne oldu dersiniz?

28. Biz onun şehit olmasın**dan sonra, halkının üzerine gökten ordular** filan **göndermedik, zaten gönderecek de değildik!** O kadar acizlerdi ki, onları helak etmek için ordulara gerek yoktu.

29. Sadece, dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren korkunç **bir çığlık** kopuverdi, **hepsi o kadar! İşte o anda,** bütün zâlimler, kül yığınına dönüşerek **yok olup gittiler!**

30. Yazıklar olsun şu kullara ki, onlara ne zaman bir elçi gelse, mutlaka onu alaya alır ve küstahça bir tavırla hakka başkaldırır**lar!** Bir insan düşünün ki, Allah'ın mesajıyla karşı karşıya gelecek ve alaycı sözleri, umursamaz tavrıyla ondan yüz çevirecek! Yazık ona, vah ona!

31. Oysa, kendilerinden önce nice nesilleri helâk ettiğimizi ve helâk edilen **bu** insan**ların, onlara** bir daha asla **geri dönmediğini**

görmüyorlar mı? İnsanlık tarihini inceleyip de, nice toplumların yıkılıp gittiğini, bu dünyanın kendilerine de kalmayacağını anlamıyorlar mı?

32. Ve eninde sonunda, **hep birlikte huzurumuza çıkarılacaklarını** düşünmüyorlar mı? Bunun için delil mi istiyorlar? Öyleyse gözlerini açıp etraflarına dikkatlice bir baksınlar.

33. Bitki örtüsü tamamen kuruyup **ölmüş olan toprak, onlara** Allah'ın sonsuz ilmi, kudret ve merhametini gösteren ve yeniden dirilişi ispatlayan muhteşem **bir delildir.** Şöyle ki; **Biz** ölü **toprağa,** her bahar **yeniden hayat veriyoruz ve oradan, canlıların besin kaynağı olan** çeşit çeşit **ürünler çıkarıyoruz.**

34. Ve orada göz alıcı **hurma bahçeleri, üzüm bağları yetiştiriyor; aralarında** tatlı ve serin **pınarlar** dereler, çaylar, **akıtıyoruz.**

35. Ki böylece, bu verimli bağların, bahçelerin, bostanların **ürünlerinden yesinler. Oysa bütün bu nîmetleri kendi elleriyle yaratmış değillerdir.** Buna rağmen, **hâlâ şükretmeyecekler mi?**

36. Evet, **toprağın yetiştirdiği bitkileri,** hayvanları, insanların bizzat **kendilerini,** evrende birbirini tamamlayan nice zıtlıkları **ve daha bilmedikleri birçok şeyi** iki farklı cinsiyetli veya karşıt kutuplu **çiftler hâlinde yaratan Allah ne yücedir!**

37. Ortaya koyduğu mükemmel sistemin güzel bir işâreti olan **gece de, onlara** kudret ve merhametimizi gösteren apaçık **bir delildir.** Şöyle ki, **gündüzü**n ışığını **ondan soyup çıkarıyoruz; bir de bakıyorsun ki, her yer karanlığa gömülmüş.**

38. Güneş de, etrafındaki gezegenleriyle birlikte, çok büyük bir hızla **kendi yörüngesinde yüzüp gitmektedir. Bu** muazzam ve muhteşem sistem, **sonsuz kudret ve ilim sahibi olan** Allah'**ın** mükemmel bir ölçü

ve denge ile ortaya koyduğu **takdiri** ile yürümekte**dir.** İşte, gönderdiği Kur'an ile hayatınıza program çizen Allah, böyle kudret ve ilim sahibidir.

39. Geceyi süsleyen **Ay'a gelince,** o da insanlığa kudret ve merhametimizi gösteren apaçık bir delildir. Şöyle ki, Biz **ona, kurumuş** ve yay gibi eğrilmiş **bir hurma dalına dönüşünceye kadar,** hilal, dolunay, yarımay gibi belirli **evreler tayin ettik.**

40. Evrendeki sistem öyle mükemmel bir ölçüyle ayarlanmıştır ki, **ne Güneş Ay'a erişebilir, ne de gece gündüzün önüne geçebilir.** Çünkü bu gök cisimlerinin **her biri,** kendine mahsus **bir yörüngede,** kendileri için belirlenen programa uygun olarak, biri diğerine çarpmadan **yüzüp gitmektedir.** İşte, hayat programınızı çizen Allah böylesine güçlü, böylesine bilgilidir.

41. Nuh tufanı ve benzerlerinde olduğu gibi **insan neslini,** kendilerine nice fayda verecek yüklerle **dolu gemilerde taşımamız da, onlara** kudret ve merhametimizi gösteren **bir delildir.**

42. Ve onlara buna benzer daha nice binilecek şeyler yarattık. Öyle ki;

43. Eğer dilesek, onları sulara batırıp **boğabiliriz de işte o zaman ne imdatlarına koşan olur, ne de** azâbımızdan **kurtulabilirlerdi!**

44. Eğer onları hâlâ helâk etmediysek, bu **ancak merhametimiz sayesinde, bir süre daha yaşamaları** ve böylece imtihânın tamamlanması **için**dir. İşte, hayat programınızı çizen Allah böylesine lütufkâr, böylesine merhametlidir. Hal böyleyken;

45. Onlara, "Önünüzde ve arkanızda bulunan ve sizi çepeçevre kuşatan evrendeki hârika yaratılış mûcizelerini düşünün! Ayrıca, sizden öncekilerin başına gelenlerden ibret alın da, ileride başınıza gelebilecek

felâketlerden kendinizi koruyun! Çevrenizdeki bütün varlıklara karşı şefkat ve merhametle davranın ve kötülüğün, haksızlığın her çeşidin**den sakının ki, böylece** ilâhî lütuf ve **rahmete lâyık olabilesiniz!" denildiğinde,** sanki bunları hiç duymamış gibi dönüp giderler. Nitekim:

46. Onlara ne zaman Rab'lerinden bir mûcize, bir delil, bir kitap, bir mesaj; yani **bir ayet gelse, mutlaka ondan yüz çevirir** ve bunun yerine, kendilerinin ve atalarının uydurdukları yolları izler**ler.**

47. Yine onlara, "Allah'ın size bahşettiği nîmetlerden bir kısmını yoksullar için **harcayın!" denildiği zaman,** hakîkati **inkâr edenler,** dünya hayatının baştan başa bir imtihândan ibaret olduğunu görmezlikten gelerek, **inananlara şöyle** itiraz e**derler: "Allah'ın dileseydi doyurabileceği —**fakat doyurmadığı— **kimseleri biz mi doyuracağız?** Allah fakir edecek, biz besleyeceğiz, öyle mi? Allah onlara vermemişken bize ne oluyor? Biz daha mı merhametli, daha mı adâletliyiz? Ey Müslümanlar, **siz düpedüz yanlış bir yoldasınız!" derler.**

48. Dahası, inkârlarının azgınlığıyla şımarıkça **derler ki: "**Yok biz ölümden sonra diriltilecekmişiz, yok hesap-kitap varmış, ne saçmalık! **Eğer dedikleriniz doğru ise,** söyleyin bakalım, **bu** yeniden dirilme ve yargılanma **vaad**i **ne zaman** gerçekleşecek**?"**

49. Bu halleriyle **onlar,** böyle **itiraz edip dururlarken,** dehşet verici bir gürültüyle patlayıp **kendilerini** ansızın **yakalayacak** kıyâmet —yahut ölüm — denen o korkunç **çığlıktan başka ne bekliyorlar?**

50. İşte o zaman, ne geride kalanlara **vasiyet etmeye fırsat bulabilirler, ne de** o güvendikleri adamlarına ve **ailelerine dönebilirler!**

51. Derken, sûra bir kez daha üflenecek ve yeniden diriliş için **sura üflenecek; işte o anda,** bütün insanlar **mezarlarından** kalkıp **Rab'lerine doğru koşacaklar.**

52. “Vay başımıza gelenler!” diye bağrışacaklar, “Kim bizi ölüm **uykumuzdan uyandırdı?** Eyvahlar olsun, diyecekler; demek **Rahmân’ın vaadettiği şey buymuş;** meğer **Elçiler doğru söylemiş!”**

53. Ve ardından, sura son kez üflenecek: **Yalnızca bir tek çığlık kopacak ve hepsi** hesap vermek üzere **huzurumuzda toplanacaklar.** O zaman sesler kesilecek, başlar öne eğilecek ve ilâhî ferman duyulacak:

54. “İşte bugün, ey insanlar, **hiç kimseye en küçük bir haksızlık yapılmayacak ve ne yapmışsanız, yalnızca onun karşılığını göreceksiniz!”** Şöyle ki:

55. O Gün cennet halkı, zevk ve eğlenceyle meşgul olacaklar.

56. Kendileri ve eşleri, cennette **gölgeliklerde,** mücevherlerle süslenmiş **koltuklara yaslan**ıp mutlu bir hayat yaşay**acaklar.**

57. Orada, her çeşit **meyve**yi **tadacaklar ve canlarının çektiği her şeye** anında **kavuşacaklar.** Ayrıca, dünyada yaptıkları iyiliklerin meyvesini orada tadacak, diledikleri her türlü nîmete sahip olacaklar.

58. Bütün bunlardan daha üstün bir nîmet olarak, **Sonsuz Merhamet Sahibi olan Rab’**lerin**den, “Selâm** size sevgili kullarım; ebedî mutluluk diyarına hoş geldiniz. Artık selamettesiniz. Dert ve çile, gam ve keder, üzüntü ve sıkıntı bitmiştir**!” sözü** ile cennette ağırlanacaklar. Rablerinin bu iltifatıyla öylesine büyük bir mutluluk duyacaklar ki, diğer bütün nîmetler geride kalacak.

Allah’ın ayetlerini inkâr edenlere gelince, o Gün Allah onlara diyecek ki:

59. “Siz ey suçlular; bugün şöyle bir tarafa **ayrılın bakalım!”**

60. "Ey Âdemoğulları! Ben size, vaktiyle gönderdiğim mesajlar ve elçiler aracılığıyla, **"Sakın şeytana kulluk** ve itaat **etmeyin;** Yani, Lâ ilâhe...: Emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilmeye lâyık hiçbir güç, hiçbir otorite yoktur... deyin. Çünkü **o, sizin** mahvolmanız için elinden geleni yapmaya and içmiş amansız ve acımasız bir hasmınız, **apaçık bir düşmanınızdır!" dememiş miydim?"**

61. Ve "Yalnızca **Bana kulluk edin;** Yani, İllallah: Kulluk edilecek, hükmüne boyun eğilecek olan yalnızca Allah'tır! deyin. **İşte** sizi dünyada ve âhirette kurtuluşa iletecek **dosdoğru yol budur!"** diye emretmemiş miydim?

62. "Oysa o, sizden önceki **birçok nesilleri yoldan çıkarmıştı; peki** bunu görüp de **aklınızı kullanmıyor muydunuz?"**

63. **"**O hâlde, **işte,** dünyadayken tekrar tekrar **uyarıldığınız cehennem!"**

64. "Âyetlerimden ilgiyi koparарak onları **inkâr etmenize karşılık, bugün girin bakalım oraya!"**

65. O gün, zâlimlerin **ağızlarına mühür vur**up kapat**acağız; elleri** dile gelip **Bize** tüm olup bitenleri **anlatacak, ayakları da yapmış oldukları her şeye şâhitlik edecek.**

Hal böyleyken, nasıl hâlâ inkârda diretebiliyorlar? Hiç düşünmüyorlar mı ki:

66. Eğer dileseydik, gözlerini silip kör ederdik de, hepsi perişan bir hâlde **yollara dökülürlerdi;** bir düşünsünler bakalım, bu durumda **nasıl görebileceklerdi?**

67. Yine dileseydik, onları felç edip **oldukları yere çivilerdik de, ne** bir adım **ileri gidebilirlerdi, ne de geri!** Öyleyse, kendilerine görme, işitme, hareket etme ve benzeri yetenekleri bahşeden Allah'a kulluk etsinler. Ayrıca, bu nîmetlerin ebedî olmadığını, bir gün mutlaka ellerinden alınacağını unutmasınlar. Nitekim:

68. Biz bir kimsenin ömrünü uzatırsak, yaşlandıkça onun güç ve yeteneklerini azaltarak **yaratılışını tersine çeviririz;** şimdi **hâlâ akıllarını kullanmayacaklar mı?** Güç ve kudretin yalnızca Allah'a ait olduğunu idrâk edip O'na kul olmayacaklar mı?

Yoksa onlar, bu yüce Kitabın Muhammed'e şeytanlar tarafından ilham edilen bir söz yahut onun hayal dünyasının ürünü bir şiir olduğunu mu söylüyorlar? Oysa onlar da gâyet iyi bilirler ki:

69. Biz ona şiir öğretmiş değiliz, zaten bu ona yakışmaz da! Muhammed'e vahyettiğimiz ayetler, insan ruhunu okşayan, yürekleri sarsıp derinden etkileyen muhteşem güzelliğine rağmen, asla şiir değildir! **O ancak,** âlemlerin Rabb'i tarafından tüm insanlığa yöneltilen **bir uyarıdır;** insanın bulunduğu her yerde okunsun, anlaşılsın ve hayata hükmetsin diye gönderilen, gerçekten okunmaya değer ve dâimâ okunması gereken **apaçık bir kitaptır!**

70. Ki böylece İslâm dâvetçileri, aklını ve gönlünü kibir, bencillik, inat, önyargı gibi hastalılardan arındırmış kimseleri, yani kalben **diri olan** insan**ları** Kur'an ile **uyarsın**lar **ve böylece,** bu mesajı **inkâr edenlerin hakettikleri** azap **söz**ü, hiçbir itiraza yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak **gerçekleşsin!** İşte Kur'an'ın varlık sebebi ve temel görevi budur. O, artık uyarılmalarına gerek kalmayan ölülere okunmak için değil, insanlığı bir tek Allah'a kulluğa çağırmak için indirilmiştir:

71. Bir tek Allah'a kulluktan kaçınan o gâfiller, **kendi ellerimizle —**yani sınırsız ilim, kudret ve merhametimizin eseri olarak— **onlar**ın faydalanması **için** nice **evcil hayvanlar yarattığımızı ve kendilerinin,** bunlara nasıl kolayca **sahip** ve egemen **olduklarını görmüyorlar mı?**

72. Ve bir kısmını binek hayvanı olarak kullanmaları, bir kısmının **da** etini **yemeleri için, bu** hayva**nları onların önünde** nasıl **boyun eğdirdiğimizi** hiç düşünmüyorlar mı?

73. Bu hayva**nlarda, kendileri için daha birçok faydalar ve içilecek** tertemiz ve sağlıklı süt **vardır; hâlâ şükretmeyecekler mi?**

74. Fakat bu nankörler, **Allah'ın yanı sıra birtakım** putları, metafizik güçleri, melekleri tanrı kabul ederek veya dînî ve siyâsî önderlere taparcasına bağlılık göstererek, onları kendilerine **ilâhlar edindiler, güya** böylece onlardan **yardım görecekler!**

75. Oysa bu sözde ilâhların **onlara yardım edecek güçleri yoktur; aksine, asıl kendileri, onları korumakla görevli asker durumundalar!** Hepsi birbirine muhtaç, hepsi birbirinin yardımını bekleyen güçsüz ve âciz varlıklar!

76. O hâlde, ey Müslüman! **Onların** o incitici **sözleri seni üzmesin!** Hiç endişelenme, **Biz onların gizledikleri ve açığa vurdukları her şeyi biliyoruz** ve bu çirkin davranışlarının hesabını mutlaka soracağız!

77. İnsanoğlu, kendisini bir damla sudan yarattığımızı bilmiyor mu ki, yeniden dirilişi haber veren elçilerimize karşı bu kadar **çetin tartışmalara girişiyor?** Şöyle ki:

78. Kendi yaratılışını unutuyor da, aklı sıra **Bize misal getirmeye kalkıyor:** Her şeye kadir olan Yaratıcıyı, yaratılanlarla bir tutarak, **"Şu çürüyüp dağılmış kemikleri kim diriltecekmiş?" diyor.**

79. De ki: "Onu ilk önce kim yarattıysa, işte O diriltecek! Çünkü **O, yaratmanın her şeklini ve her çeşidini** en mükemmel şekilde **bilir!"** Örnek mi istiyorsunuz:

80. O Allah **ki, sizin için yemyeşil ağaçlardan,** insan hayatında çok önemli bir yere sahip olan **ateşi yarattı ve işte siz, ondan** elde ettiğiniz maddeleri **yak**arak hayatın birçok alanında kullan**ıyorsunuz.**

81. Gökleri ve yeri yaratan Allah'**ın,** insanlar ölüp yok olduktan sonra **onları aynı şekilde** yeniden **yaratmaya gücü yetmez mi? Elbette yeter;** çünkü **O, her şeyi bilen mükemmel bir yaratıcıdır!** Öyle ki;

82. Bir şey yaratmak **istedi mi, ona sadece "Ol!" der; o da hemen oluverir.**

83. Kısacası; kâinatın mutlak **hükümranlığı Kendi elinde olan** Allah, her türlü âcizlikten, noksanlıktan uzaktır, **yüceler yücesidir! Ve** ey insanlar, **hepiniz** dönüp dolaşıp, en sonunda **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız!** İman, İslâm ve ihsan ile isteyerek gitmeseniz bile, bir gün, ister istemez O'nun huzuruna çıkacak ve yaptıklarınızın hesabını mutlaka vereceksiniz!

37. SÂFFÂT SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında indirilmiştir. Adını, sıra sıra dizilenlere işâret eden ilk ayetinden almıştır. 182 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Sıra sıra dizilenlere; zâlimlere karşı mücâdele için cephede sıra sıra dizilen mücahitlere, namazda saf tutan müminlere, kendi yörüngelerinde akıp giden gök cisimlerine, Allah'ın huzurunda saflar hâlinde duran meleklere yemin olsun,

2. Haykırıp sürenlere; yeryüzünde fitne kalmayıncaya kadar savaşmaya and içmiş mücahitlere, suçluları kötülükten alıkoyan âdil hâkim ve yöneticilere, İslâm ordularını sevk ve idare eden komutanlara, rüzgarları evirip çeviren veya kâfirlerin canını alıp onları cehenneme sürükleyen meleklere yemin olsun,

3. Öğüt okuyanlara; bir öğüt ve uyarı olan bu Kur'an'ı anlamaya çalışarak okuyan Müslümanlara, Allah'ın kitabını öğrenen, öğreten ve yaşayan alimlere, hakîkati tüm insanlığa duyurmak için seferber olan İslâm dâvetçilerine ve Allah'tan aldığı vahyi Peygamberlere ileten meleklere **yemin olsun ki,**

4. Evet, bütün bunlara yemin olsun ki, ey insanlar, **sizin ilâhınız ancak bir tek İlâh olan Allah'tır!** O Allah ki;

5. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin gerçek Sahibi, Yöneticisi, Efendisi ve **Rabb'idir;** aynı zamanda **doğuların** ve batıların, bütün doğuş ve batışların da **Rabb'idir!** Evrendeki bütün gündoğumu ve günbatımı noktalarının Rabb'idir! Bu gündoğumu ve günbatımlarıyla aydınlığı karanlığa, karanlıkları aydınlığa çeviren Allah, gönderdiği Kur'an sayesinde zulüm ve cehâlet karanlıklarını paramparça edecek ve ışığa susamış gönülleri iman ve İslâm nuruyla aydınlatacaktır. Çünkü O, bütün zamanların ve mekânların Hâkimidir.

İşte bu hükümranlığın bir alâmeti olarak:

6. Biz dünyaya **en yakın göğü** muhteşem **güzelliklerle,** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan **yıldızlarla süsledik.**

7. Ve onu, gelecekten haber verdiklerini iddia eden astrologların, medyumların, falcıların, kahinlerin haber kaynağı olan **her türlü azgın ve isyankâr şeytan**ın istilasın**dan koruduk.**

8. İşte bunun içindir ki, şeytanlar gelecekten haber veremez, gaybla ilgili bilgiler çalmak üzere semaya yükselip **seçkin** melekler **topluluğu**nun kendi aralarındaki konuşmaları **dinleyemezler;** buna teşebbüs ettikleri takdirde, **her yandan sürülüp kovulurlar!**

9. Hem de, son derece **alçaltılmış, onurları kırılmış bir hâlde!** Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler: **Onlar için, sonsuza dek sürecek bir azap var!**

10. Demek ki cinler, göklerde diledikleri gibi gezemez, fizik âlemin sınırlarını aşarak gelecek hakkındaki bilgilere ulaşamazlar. **Ancak** melekler arasında geçen konuşmalardan **bir kırıntı kapan olursa, onun da peşine derhal yakıcı bir alev** olarak bir yıldız **takılır** ve onu yakıp küle çevirir. Şu hâlde:

Geleceği bildiğini iddia eden kahinler, medyumlar, falcılar kesinlikle yalan söylüyorlar.

Bu Kur'an, hiçbir cin veya şeytanın müdâhalesine maruz kalmadan, orijinal şekliyle insanlığa ulaştırılmıştır.

11. Ey Müslüman! İnkârcılara bu ayetleri oku ve **sor onlara; onları** öldükten sonra yeniden **yaratmak, Bizim yarattığımız** bunca varlıkları yaratmak**tan daha mı zor?** Nitekim **Biz onları,** basit ve ilkel bir maddeden, **cıvık bir çamurdan yarattık.**

12. Evet, ey inanan insan; **sen** bu muhteşem kudrete **hayran kaldın; onlar ise** seninle **alay ederler!**

13. Ve Kur'an ile **uyarıldıklarında, öğüt almaya yanaşmazlar.**

14. Hakikati gözler önüne seren bir delil veya bir **ayet gördüklerinde, küçültücü sözlerle onu etkisiz kılmaya çalışırlar:**

15. "Vicdanları sarsıp derinden etkileyen **bu** Kur'an, **bir büyü**cünün uydurduğu efsunlu sözler**den başka bir şey olamaz!" derler.**

16. Yeniden dirilişi de inkâr ederek, **"**Ne yani; **biz ölüp toprak ve** çürümüş **kemik yığınına dönüştükten sonra yeniden mi diriltileceğiz?**

17. "Hem biz, hem de **geçmiş atalarımız, öyle mi?"**

18. Onlara **de ki: "Evet;** hepiniz diriltileceksiniz, **hem de alçaltılmış bir şekilde!"**

19. Çünkü kıyâmet ve yeniden diriliş olayı, **yalnızca bir çığlıktan ibarettir,** o komut verilir verilmez, bütün insanlar mezarlarından fırlayacak

ve şaşkınlıkla etraflarına **bakacaklar:**

20. "Eyvah!" diye feryat edecekler, "İşte bize haber verilen **Ceza Günü!"** Bunun üzerine, Allah onlara seslenecek:

21. "Evet; **bugün, sizin** vaktiyle **yalanlayıp durduğunuz Yargı Günüdür!"**

22. "Zebaniler! **Bu zâlimleri,** onlara destek vererek zulme ortak olan **taraftarlarını ve Allah'ın yanı sıra kulluk ettikleri** o ilâhlık taslayan liderlerini, akıl hocalarını, efendileri**ni** gruplar hâlinde **bir araya toplayın!"**

23. "Sonra da, hepsini cehennemin yoluna sürün!"

24. "Ve onları orada **bekletin; çünkü onlar,** yaptıkları zulüm ve haksızlıklardan dolayı **sorguya çekilecekler!"**

25. "Evet, ey zâlimler! Hani ilâhlarınız sizi kurtaracaktı? **Ne oldu size, neden birbirinize yardım etmiyorsunuz?"**

26. Hayır; kimse kimseye yardım edemeyecek! Çünkü **bugün** bütün insanlar ve cinler, Allah'ın irâdesine **boyun eğmişlerdir.**

27. Derken zâlimler, **birbirlerine dönüp** bir zamanlar kulluk ettikleri liderlerini, efendilerini **suçlamaya başlayacaklar:**

28. "Siz ey şeytanlar, bizi yaldızlı sözlerle aldatıyordunuz! Bazen Allah'ın adını kullanarak, kimi zaman gururumuzu okşayarak **bize** hep **sağımızdan yanaşırdınız!"**

29. Buna karşılık liderleri, **"Hayır!" diye karşılık verecekler, "Siz zaten** Allah'ın ayetlerine hiçbir **zaman inanmamıştınız ki!"**

30. “Üstelik, bizim sizi zorlayacak bir gücümüz de yoktu! Aksine, siz kendi irâdenizle **azgınlık ediyordunuz!”**

31. “Böylece, Rabb’imizin zâlimler için tâ ezelden verdiği azap **sözü bizim için kaçınılmaz oldu!** Hepimiz suçluyuz; yaptığımız kötülüklerin acı meyvesini hep birlikte **tadacağız!”**

32. “Evet, sizi yoldan çıkardık; çünkü kendimiz de yoldan çıkmıştık!”

33. Kuşkusuz onlar, o gün azâbı birlikte çekecekler.

34. İşte Biz, suçlulara böyle yaparız!

35. Çünkü onlara “Allah’tan başka tanrı yoktur! O hâlde, yalnızca O’na itaat etmelisiniz!**” denildiği zaman,** anlamsız bir **gurura kapıl**arak, Kur’an’dan uzaklaş**ırlardı.**

36. Ve “Muhammed adındaki **cin çarpmış**, çılgın, deli **bir şâirin sözüyle,** yüzyıllardan beri tapındığımız **ilâhlarımızı terk mi edeceğiz?” derlerdi.**

37. Hayır; hâlbuki o ne çılgındı, ne de şâir! Tam aksine, size Rabb’inizden **gerçeği getirmişti ve kendisinden önceki** bütün **Elçiler**in tebliğ ettiği evrensel inanç sistemini, Hak Dini **doğrulamıştı.**

38. İşte bu yüzden, **siz** ey zâlimler! Bugün, hak ettiğiniz **can yakıcı azâbı tadacaksınız!**

39. Ve sadece, işlediğiniz kötülükler**in cezasını çekeceksiniz.**

40. Ancak Allah’ın seçkin ve samîmî kulları başka!

41. Cennette **onları,** dünyadayken az çok tattıkları **tanıdık nîmetler bekliyor:**

42. Çeşit çeşit **meyveler** ve daha neler, neler... Böylece **onlar,** orada saygıdeğer bir misafir olarak **ağırlanacaklar.**

43. Yani, **nîmetlerle dolu o cennet diyarında.**

44. Hem de, çeşit çeşit mücevherlerle işlenmiş **koltuklara karşılıklı uzanmış bir hâlde.**

45. Onlara, cennetteki şarap **pınar**ların**dan** doldurulmuş **kadehler sunulacak.**

46. Dupduru ve içenlere lezzet veren bir şarap. Öyle ki;

47. Ne dünyadaki içkiler gibi **sağlığa zararlıdır, ne de sarhoş eder.**

48. Ve yanı başlarında, tatlı ve yumuşak bakışlı, güzel gözlü hanımlar olacak.

49. Âdetâ, gün yüzü görmemiş inciler gibi pırıl pırıl, onlara daha önce hiç kimse dokunmamış, tertemiz hanımlar.

50. Derken bu bahtiyârlar, geçmiş günleri hatırlayarak **aralarında sohbet etmeye başlayacaklar:**

51. İçlerinden biri, "Ey cennet yoldaşlarım!" **diyecek, "Benim** dünyadayken **bir tanıdığım vardı."**

52. "Bana sürekli, **"Sen de mi** Kur'an'ın hak olduğuna **inanan** şu gerici yobaz**lardansın?" derdi.** Bununla da kalmaz:

53. ‘Ne yani, **biz şimdi ölüp toprak ve kemik yığınına dönüştükten sonra** yeniden diriltilip Allah’ın huzurunda **mahkemeye çıkarılacağız, öyle mi?’** diyerek âhireti inkâr ederdi.**”**

54. “Bakın arkadaşlar, bu zâlimin şimdi ne durumda olduğunu **görmek ister misiniz?”**

55. Adamın sözleri biter bitmez, Allah tüm cehennemlikleri onlara gösterecek. **Böylece,** o da diğer arkadaşlarıyla birlikte, sözünü ettiği kâfiri görmek için cehenneme doğru **bakacak ve onu, ateşin tam ortasında görecek!**

56. Ve ona, **“Allah’a yemin olsun ki,” diyecek, “az kalsın beni de mahvedecektin!”**

57. “Eğer Rabb’im bana hidâyeti **lütfetmiş olmasaydı, kesinlikle ben de** cehenneme **atılanlardan biri olurdum!”**

58. Sonra cennetteki arkadaşlarına dönerek, **“Biz artık hiç ölmeyeceğiz, değil mi** dostlar**?”** diye heyecanla soracak:

59. “Dünyadaki **ilk ölümümüzden başka** bir daha ölümü tatmayacağız **ve bize asla azap edilmeyecek,** değil mi?**”**

60. “Bu, gerçekten ne büyük bir başarı, **ne büyük bir kurtuluş!”**

61. Öyleyse ey insanlar! Başarı kazanmak için **çalışanlar, bu uğurda çaba harcasınlar!**

62. Ey zâlimler! Şimdi söyleyin bakalım; cennette **böyle bir ağırlanma mı daha iyidir, yoksa** cehennemde inkârcıları bekleyen korkunç **zakkum ağacı mı?**

63. Doğrusu Biz bu ağacı, Allah'ın ayetleriyle alay etmek için fırsat kollayan **zâlimler için bir sınama** aracı **kıldık.** Nitekim onlar, "Cehennemde alevlerin arasında ağaçlar da mı yetişiyormuş?" diyerek seninle alay edecekler.

64. Hâlbuki **o, cehennemin dibinden çıkan** ve dünyadaki ağaçlara asla benzemeyen ölümcül **bir ağaçtır.**

65. Meyveleri, tıpkı şeytanların kellesi gibi korkunç ve tiksindirici**dir!**

66. Zâlimler, **karınları şişinceye kadar ondan yemek zorunda bırakılacaklar.**

67. Zakkum yemeğinin **üzerine,** iç organları paramparça eden, kusmuk ve irin katılmış **kaynar sudan içecekler.**

68. Sonra yine ateşe dönecekler. Ve bu, sonsuza dek böyle sürüp gidecek.

69. Çünkü onlar, atalarının yanlış yolda olduğunu gördükleri hâlde,

70. Körü körüne onların izinden gidiyorlardı!

71. Hâlbuki, onlardan öncekilerin çoğu yoldan çıkmıştı.

72. Üstelik onlara, kendi içlerinden kendileriyle aynı dili konuşan **uyarıcılar da göndermiştik.**

73. İşte bak, güzelce **uyarıl**dıkları hâlde, Allah'a başkaldır**anların sonu nice olmuş!**

74. Fakat Allah'ın seçkin ve samîmî kulları elbette **başka!** İşte buna güzel bir örnek:

75. Andolsun Nûh, uğradığı sıkıntılardan dolayı **Bize** el açıp **yalvarmıştı ve Biz** onun duâsına **ne güzel karşılık vermiştik!** Şöyle ki:

76. Onunla birlikte mü'minleri **ve** kendisine inanan **ailesini** Nûh tufanı diye bilinen ve bütün kâfirleri yutup yok eden **o büyük felâketten kurtardık.**

77. Ve yeryüzünde, **yalnızca onun** ve ona inananların **soyunu devam ettirdik.**

78. Ayrıca onun, sonraki nesil**ler arasında** kıyâmete kadar **övgüyle anılmasını sağladık:**

79. Bütün âlemler içinde, selâm olsun Nûh'a!

80. Güzel davrananları Biz, işte böyle mükâfâtlandırırız!

81. Çünkü o, ayetlerimize hakkıyla **inanmış kullarımızdandı.**

82. Evet, Nûh'u ve ona inananları kurtardık; **sonra da,** adını anmaya bile değer görmediğimiz **diğerlerini sulara gömdük!**

83. Nûh'tan yüzyıllarca sonra yaşayan **İbrahim de onun yolunu izleyenlerden biriydi.**

84. Çünkü o, tertemiz bir kalple Rabb'ine yönelmişti.

85. Nitekim, putlara tapan **babasına ve halkına** seslenerek, **"Nedir bu tapındığınız şeyler?" demişti:**

86. **“Siz Allah’ın yanı sıra,** şu **uydurma ilâhlar**a da **mı** kulluk etmek **istiyorsunuz?”**

87. “Söyler misiniz, **âlemlerin Rabb’i hakkındaki düşünceniz nedir?** Madem ki evreni yoktan var eden, yöneten, yönlendiren ve tüm canlıları besleyen bir Yaratıcının varlığına inanıyorsunuz, o hâlde neden yalnızca O’na kulluk etmiyorsunuz?” Bu soruya cevap veremediler, fakat putlara tapmaktan da vazgeçmediler.

88. Müşrikler, bayram günü evlerinden yiyecekler getirir ve onları, —o yılki mahsullerin bereketlenmesi için— putların önüne bırakarak kırlara çıkıp eğlenirlerdi. Yine böyle bir günün akşamı, İbrahim’i de kutlamalara çağırdılar. **Bunun üzerine** İbrahim, üzgün ve düşünceli bir hâlde **yıldızlara bir göz attı ve:**

89. **“Doğrusu, kendimi hiç iyi hissetmiyorum.** Bu yüzden, sizinle gelemeyeceğim.**” dedi.**

90. **Onlar da onu** orada **bırakıp** şehir dışında eğlenmeye **gittiler.**

91. **O sırada** İbrahim, plânını uygulamaya başladı. Mâbedin içine girerek, kavminin **putlarına gizlice yaklaştı ve** “Ne o!” diye **seslendi,** “Önünüze konan yiyecekleri **yemiyor musunuz?”**

92. **“Neyiniz var sizin, niçin konuşmuyorsunuz?”** Hâliyle, putlardan bir cevap çıkmadı.

93. **Sonra** İbrahim, eline geçirdiği bir baltayla **üzerlerine yürüyüp onlara** peş peşe **darbeler indirmeye başladı.** Böylece, en büyük put hariç, hepsini kırıp yerlere devirdi. Baltayı da en büyük putun boynuna astı.

94. Ertesi sabah manzarayı gören putperestler, bunu İbrahim’in yaptığını anladılar. **Bunun üzerine, koşarak onun yanına geldiler** ve etrafını

sarıp onu sorgulamaya başladılar.

95. Zaten bunu bekleyen İbrahim, "Ey halkım!" **dedi, "Ellerinizle yonttuğunuz** ve kendilerini korumaktan âciz olan **şeylere mi tapıyorsunuz?"**

96. "Oysa sizi de, ellerinizle **yap**ıp tap**tığınız** bu putlar**ı da yaratan, Allah'tır!** O hâlde, hepinizi O'na kulluğa dâvet ediyorum!**"**

Bu apaçık deliller karşısında verecek cevap bulamayan kâfirler, küfrün bildiği tek çare olan baskı, işkence ve sindirme mantığına başvurdular; derhal uyduruk bir mahkeme kurup İbrahim'i yargıladılar ve karar açıklandı:

97. "İlahlarımıza dil uzatan bu adamın derhal öldürülmesi gerekir! O hâlde, şehrin meydanında büyük bir ateş hazırlayın, sonra **onun için** yüksek **bir kule yapın ve onu** oradan **ateşe atın!** Atın ki, onun izinden gitmeyi düşünenler ibret alsınlar!**" dediler.**

98. Böylece, onu bir komploya kurban etmek istediler fakat Biz, İbrahim'i ateşten kurtararak onların heveslerini kursaklarında bıraktık. Sonra da **onları,** dünyada da âhirette de rezillik ve **alçaklığa mahkûm ettik!**

99. Böylece, İbrahim'in oradaki tebliğ görevi sona ermiş oldu. Bunun üzerine, **"Ben," dedi,** "küfrün egemen olduğu bu ortamı terk ediyor ve **Rabb'ime yöneliyorum; O bana** izlemem gereken **yolu** elbette **gösterecektir."**

100. İbrahim, öz yurdunu terk edip Filistin'e yerleşince, **"Ey Rabb'im, bana hayırlısından** bir evlat **bağışla!"** diye yalvardı.

101. Biz de ona, İsmail adında çok şefkatli ve **yumuşak huylu bir çocuğu**nun olacağını **müjdeledik.**

102. İlâhî müjde gerçekleşti ve İbrahim'in ikinci hanımı Hâcer'den bir çocuğu dünyaya geldi. İbrahim, bir süre sonra Allah'ın emriyle eşi ve çocuğunu Mekke'ye yerleştirdi. Yıllar sonra İsmail, İbrahim'in **yanında** yürüyüp **koşacak** ve denileni anlayıp uygulayacak **çağa ulaşınca,** babası onu karşısına aldı ve **"Sevgili yavrum!" dedi, "Ben,** üç gecedir üst üste **rüyamda seni kurban ettiğimi görüyorum.** Sen de bilirsin ki, Peygamberlerin rüyası Allah'tan gelen açık bir emirdir ve mutlaka yerine getirilmesi gerekir. **Bir düşün, sen ne dersin buna?"** İsmail hiç tereddüt etmeden, **"Sana** Allah tarafından **emredilen neyse onu yap, babacığım!** Benim için endişelenme. **Göreceksin, Allah'ın izniyle** buna **sabredeceğim!" dedi.**

103. Böylece, ikisi de Allah'ın emrine tam bir **teslimiyet gösterdiler;** İbrahim, oğlu İsmail'i boğazlamak için **yüzüstü yere yatırınca,**

104. İşte tam o sırada, **ona "Ey İbrahim!" diye seslendik:**

105. "Rüyanda sana vahyettiğimiz buyruklar**a bağlı kaldın!** Biz de bunun karşılığında, sana evladını bağışladık ve ikinizi de en yüce makâma yükselttik! **İşte Biz, güzel davrananları böyle ödüllendiririz!"**

106. Doğrusu, bu gerçekten müthiş bir imtihândı! Ve İbrahim, en değerli varlığını Allah yolunda fedâ edebileceğini göstererek bu imtihânı kazandı.

107. Biz de, İsmail'in **kurtuluş fidyesi olarak** İbrahim'e **büyük bir kurbanlık** koç **verdik.** İşte o günden beri müminler, Allah yolunda her şeylerini seve seve fedâ etmeye hazır olduklarını göstermek üzere, kurban bayramında kurban keser, böylece ataları İbrahim'in izinden gittiklerini gösterirler.

108. Böylece **Biz, onun sonraki** nesil**ler arasında** kıyâmete kadar **övgüyle anılmasını sağladık:**

109. O hâlde, **selâm olsun İbrahim'e!**

110. Güzel davrananları, işte böyle mükâfâtlandırırız!

111. Çünkü o, gerçekten tüm kalbiyle **inanan kullarımızdandı.**

112. Daha sonra **ona, tertemiz** bir insan ve büyük **bir Peygamber olan İshak'ı müjdeledik.**

113. Ayrıca hem kendisine, hem de oğlu İsmail ve **İshak'a** katımızdan nîmet ve **bereketler ihsan ettik.** Fakat böyle mübarek bir Peygamberin soyundan gelmek, kişiye Allah katında özel bir statü, bir ayrıcalık kazandırmaz. **Onların soyundan gelenler arasında** Allah'ın gönderdiği bütün elçilere ve kitaplara iman eden **iyi insanlar olduğu gibi, kendisine açıkça kötülük eden** zâlim kimse**ler de var.**

114. Gerçek şu ki, Biz vaktiyle **Mûsâ'ya ve Hârûn'a da** büyük bir **lütufta bulunmuştuk.**

115. Onları ve onların halkı olan İsrail Oğulları'**nı** Firavunun zulmünden koruyarak **büyük bir felâketten kurtarmıştık.**

116. Doğru yolda oldukları sürece **onları yardımımızla desteklemiştik de, böylece** zâlimlere karşı **üstün gelenler dâimâ onlar olmuştu.**

117. Bu iki Peygambere, doğruyu eğriyi **apaçık ortaya koyan** Tevrat adındaki kutsal **Kitabı vermiştik.**

118. Böylece her ikisini de dosdoğru yola iletmiş,

119. Ve sonraki nesil**ler arasında** kıyâmete kadar **övgüyle anılmalarını sağlamıştık:**

120. O hâlde, **selâm olsun Mûsâ'ya ve Hârûn'a!**

121. Güzel davrananları, işte böyle mükâfâtlandırırız!

122. Çünkü onlar, gönderdiğim mesaja yürekten **inanan** ve bu inanç doğrultusunda hayat programlarını çizen **kullarımızdandı.**

123. Gerçek şu ki, İlyas da Elçilerimizden biriydi.

124. Hani İlyas, **kavmine demişti ki: "**Ey halkım! **Artık** zulüm ve haksızlıklardan vazgeçmenin ve sahte ilâhları terk edip bir tek Allah'a kulluk ederek cehennem ateşinden **korunmanın zamanı gelmedi mi?"**

125. "Ey halkım! **Siz en mükemmel Yaratıcıyı bırakıp da,** sizin gibi yaratılmış bir varlık olan **Ba'l** adındaki bir heykel**e mi yalvarıyorsunuz?"**

126. "Yani, **sizin ve** sizden **önceki atalarınızın yegâne** Efendisi, Sahibi ve **Rabb'i olan** tek **Allah** inancın**ı** bırakıp putperestliğe mi yöneliyorsunuz?**"**

127. Fakat onlar, İlyas'ın bütün uyarılarına rağmen **onu yalanladılar. Bu yüzden,** Hesap Gününde aşağılanmış bir hâlde huzurumuza **getirileceklerdir.**

128. Ancak Allah'ın dürüst ve samîmî kulları başka! İşte İlyas da bunlardan biriydi.

129. Onun, sonraki nesil**ler arasında** kıyâmete kadar **övgüyle anılmasını sağladık:**

130. Öyleyse, **selâm olsun** İlyas'a ve onun izinden yürüyen bütün **İlyas'lara!**

131. Güzel davrananları, işte böyle mükâfâtlandırırız!

132. Çünkü o, gerçekten tüm kalbiyle **inanan kullarımızdandı.**

133. Gerçek şu ki, Lut da Elçilerimizden biriydi.

134. Hani onu ve inanan **ailesini** kâfirlerin elinden **kurtarmıştık.**

135. Ancak zâlimlerle birlikte **geride kalan** ve böylece azâbı hak eden **bir koca karı hariç!** Lut'un hanımı olan bu kadın, müminlerle birlikte şehri terk etmek yerine, inkârcılarla kalmayı tercih etmişti.

136. Sonra da diğerlerini, korkunç bir azapla **yerle bir etmiştik!**

137. Siz ey Mekke halkı, seyahatleriniz sırasında **sabah akşam onların** viraneye dönmüş **yurtlarından geçersiniz.**

138. Peki, bunların başına gelenlerden **hiç ibret almaz mısınız?**

139. Gerçek şu ki, Yunus da Elçilerimizden biriydi.

140. Hani Yunus, bütün öğüt ve uyarılara rağmen bir türlü doğru yola gelmeyen kavminin baskılarından iyice bunalarak, görev yerini izinsiz terk etmiş ve yolcularla **dolu bir gemiye** binmiş ve halkını terkedip oradan **kaçmıştı.**

141. Fakat gemi, aniden gelen müthiş bir fırtına yüzünden batma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Bunu aralarında günahkâr bir kişinin bulunmasına bağlayan gemiciler, "Gelin aramızda kura çekelim de, bu felâketin kimin yüzünden geldiğini bulup onu gemiden atalım!" dediler. **Böylece aralarında kura çektiler ve** Yunus, kurayı **kaybedenlerden oldu.**

142. Böylece Yunus denize atıldı; dev dalgalarla boğuşurken, aniden büyük bir **balık onu yutuverdi, o ise,** işlediği günahın acısıyla **kendini kınayıp duruyordu.**

143. Eğer o, pişmanlıkla Rabb'ine yönelip O'nun şânını **yüceltenlerden olmasaydı,**

144. Kesinlikle, insanların yeniden **diriltileceği Güne kadar o balığın karnında kalır,** yani orası onun mezarı olur ve asla oradan kurtulamaz**dı.**

145. Nihâyet Yunus tövbe edince, **onu hasta** ve bitkin **bir hâlde,** bitki örtüsü olmayan **ıssız bir sahile attık.**

146. Ve ona gölgelik olsun diye, kumlarda çabucak büyüyen **geniş yapraklı bir bitki yetiştirdik.** Böylece, iman etmeyecek zannedilen çorak gönüllere nasıl hayat verebileceğimizi göstererek, asla umutsuzluğa, yılgınlığa düşmemesi gerektiğini ona öğrettik.

147. Daha sonra onu, nüfusu **yüz bin —hattâ daha fazla—** olan Ninova'**ya,** yani nasıl olsa inanmayacaklar diye bir zamanlar terk ettiği ülkesine yeniden **Elçi olarak gönderdik.**

148. Böylece onlar, Yunus'un çağrısına uyup ona **iman ettiler. Biz de,** tepelerine binmek üzere olan azâbı geri çevirdik ve **onları, hayatlarının sonuna kadar** huzur içinde **yaşattık.**

149. O hâlde, ey Muhammed! Melekleri Allah'ın kızları sayan Arap putperestleri başta olmak üzere, kendilerine lâyık görmedikleri sıfatları Allah'a yakıştırmaya kalkışan bütün müşriklere seslenerek **sor onlara: "**Sahip olmakla gurur duydukları **erkek çocukları**nı **kendilerine,** utanç ve alçaklık sebebi saydıkları **kız çocukları**nı da **Rabb'ine mi** lâyık görüyorlar**?**

150. Yoksa Biz melekleri dişi olarak yarattık da, onlar da buna şâhit mi oldular?

151. Dikkat; bazı kâfirler **yalan** ve iftiraya iyice alışmış olduk**larından dolayı,**

152. "Allah çocuk edindi!" diyorlar! Dikkat; **onlar kesinlikle yalan söylüyorlar!** Üstelik, kızları erkeklerden değersiz gören bu zâlimler, utanç ve alçaklık sebebi saydıkları bir durumu Allah'a yakıştırarak, ne büyük bir cehâlet içinde olduklarını gösteriyorlar:

153. Allah **oğulları bırakmış da,** kendine çocuk olarak **kızları mı tercih etmiş?**

154. Ne oluyor size ey müşrikler, **nasıl** böylesine çarpık bir mantık yürütüyor, ne kadar çirkin **hüküm veriyorsunuz?**

155. Hiç aklınızı kullanmaz mısınız siz?

156. Yoksa iddialarınızı ispatlayacak **apaçık bir delil mi var elinizde?**

157. O hâlde, eğer doğru söylüyorsanız, haydi Allah'tan gelmiş olan **Kitabınızı getirin** de görelim**!**

158. Bazıları da, cinlerde esrarengiz ilâhî güçler olduğunu iddia ederek, **Allah ile cinler arasında** bir çeşit akrabalık bağı, **bir yakınlık olduğunu öne sürüyorlar! Oysa bizzat cinler de bilir ki,** diğer bütün yaratıklar gibi kendileri de Hesap Günü yargılanmak üzere Allah'ın huzuruna **getirilecekler.**

159. Öyleyse **Allah, onların uydurduğu** acziyet ve noksanlık ifâde eden bütün **niteliklerden uzaktır, yücedir!** Ve bu nitelikleri O'na yakıştıranlar, elbette cezalarını çekecekler!

160. Ancak Allah'ın seçkin ve samîmî kulları başka! Çünkü onlar, Rablerini O'na yaraşır niteliklerle anıp yüceltir ve yalnızca O'na kulluk ederler.

161. O hâlde, ey inkârcılar! **Ne siz, ne de o tapındığınız** sahte ilâhlar,

162. Allah'ın seçkin ve samîmî kullarından bir tekini bile **O'na karşı aldatıp yoldan çıkaramazsınız!**

163. Kendi irâdesiyle **cehenneme gir**meyi tercih ed**enler hariç!** Yalnızca böyle azgınları saptırabilirsiniz siz!

O hâlde, ey Benim samîmî kullarım, zâlimlere meydan okuyarak deyin ki:

164. "Biz müminler, bir ailenin bireyleri gibi, düzenli bir şekilde birbirimize kenetlenmişizdir. Öyle ki, **içimizden bir tek kişi bile yoktur ki, onun** bu yapı içinde **belirli bir yeri, bir derecesi olmasın."**

165. "Biz müminler, gerek Rabb'imizin huzurunda namaz kılarken, gerek zâlimlere karşı cephe oluştururken, tuğlaları birbirine perçinlenmiş bir bina gibi, omuz omuza, **sıra sıra dizilenleriz!"**

166. "Biz müminler, hem sözlerimizle, hem davranışlarımızla Rabb'imizin adını tüm evrene ilan ederek O'nun sınırsız yüceliğini övgüyle **tesbih edenleriz!"**

167. Kâfirlere gelince, **onlar** hep şunu **söylerler:**

168. "Eğer bizim elimizde, öncekilerden kalma **öğüt** verici bir ilâhî Kitap **olsaydı,**

169. Elbette biz de Allah'ın seçkin ve samîmî kulları olurduk!"

170. Hep böyle derler, fakat o dedikleri Kitap kendilerine tebliğ edilince, **hemen onu inkâr ederler. Fakat** nankörlüğün cezasız kalmayacağını **yakında görecekler.**

171. Çünkü Biz, Elçi ve dâvetçi **olarak gönderdiğimiz kullarımız hakkında,** tâ ezelden **şu hükmü vermiştik:**

172. Onlar Allah'ın kitabına bağlı kaldıkları sürece, dâimâ ilâhî **yardıma nâil olacak** ve mutlaka başarı kazanacak**lardır!**

173. Çünkü eninde sonunda **zaferi elde edecek olanlar,** yolumuzda mücâdele eden **ordularımızdır!**

174. Öyleyse, ey Müslüman! Onların çirkin sözlerine, baskı ve eziyetlerine şimdilik sabret; **onları bir süre** kendi hallerine **bırak** ve bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et!

175. Bu arada, **onları**n entrikaları dikkatle **izle;** zaten **onlar,** müminlerin üstün geldiğini **yakında görecekler.**

176. Şimdi hâlâ, bir an önce azâbımızın gelip çatmasını **mı istiyorlar?**

177. Şunu iyi bilsinler ki, o azap **yurtlarına gelip çökünce, uyarıl**dıkları hâlde kulak asmay**anların sabahı,** gerçekten çok **acıklı** bir sabah **olacak!**

178. Evet, onların baskı ve eziyetlerine şimdilik sabret; **onları bir süre** kendi hallerine **bırak.**

179. Ve onların başına gelecek azâbı **gözetle,** zaten **onlar da** kendilerini bekleyen acı âkıbeti yakında **görecekler!** Öyle ya:

180. Sonsuz kudret ve azamet sahibi Rabb'in, onların uydurduğu bütün acziyet ve noksanlık ifâde eden **niteliklerden uzaktır, yücedir!**

O hâlde, hep birlikte deyin ki:

181. Selâm olsun, O'nun mesajını taşıma şerefine nâil olan **Elçilere** ve onları adım adım izleyen fedâkâr müminlere!

182. Ve sonsuz **hamd** ve şükürler **olsun,** kendi yolunda mücâdele eden kullarını yardımsız bırakmayan **âlemlerin Rabb'i Allah'a!**

38. SÂD SÛRESİ

Peygamberliğin beşinci yılında, Kamer sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetindeki harften almıştır. 88 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Bu mesaj, sonsuz şefkat ve merhamet sahibi Allah tarafından, O'nun hükümlerini O'nun adına uygulaması için yeryüzünde halife tayin ettiği insanoğluna indirilmiştir:

1. Sad! Dinle, ey insan! Rabb'in, bu harflerle, hiçbir zaman benzeri yapılamayacak mükemmel eşsiz bir kitap gönderdi:

İşte, insanları eğitip mükemmel bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duyabileceğiniz her türlü hikmet, öğüt, uyarı ve **ibret derslerini içerisinde barındıran** ve size, dillere destan olacak şan, şeref, onur, itibar, yücelik kazandırmaya ve gündem belirlemeye tek yetkili olan bu şanlı **Kur'an'a yemin olsun** ki, insanlığı dünyada ve âhirette mutluluğa, kurtuluşa ulaştıracak tek yol, İslâm yoludur!

2. Fakat hakîkati **inkâr edenler, kendilerini** anlamsız ve ahmakça bir **büyüklük duygusuna kaptırmış,** böylece hakîkat karşısında inatla direniyor, Rablerine karşı **isyankârca tavır takınıyorlar!**

3. Oysa bilmiyorlar mı ki, **kendilerinden önce nice toplumları helâk ettik!** Öyle ki, zâlimler azâbımızı gördüklerinde, son anda pişmanlık duyup **feryât etmişlerdi; ne var ki, kurtuluş vakti çoktan geçmişti!** Şimdiki inkârcılara gelince:

4. Onlar, kendi içlerinden ve aynen kendileri gibi beşerî özellikler taşıyan **bir uyarıcının gelmesini garipsediler ve** böylece o **inkârcılar,** Kur'an'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için, "Okuduğu o büyüleyici sözlerle vicdanları sarsıp derinden etkileyen **bu** adam, **yalancı bir sihirbazdır!" dediler.** Ve eklediler:

5. "O, bütün ilâhlarımızı **bir tek İlâh mı yapmış?** Peki o zaman, bizim ibâdetlerimizi, yakarışlarımızı Allah'a kim ulaştıracak? Düşünebiliyor musunuz; bütün yetkileri kendi elinde toplayan, yaptığımız her şeyi kontrol eden, hayatımıza ahlâkî sınırlar çizen ve bu kurallara uymadığımız takdirde bizi cezalandıracak olan bir ilâh! **Bu, gerçekten de şaşılacak bir şey!"**

6. Böylece, kâfirlerin **liderleri,** halkı sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağı ve alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceği endişesiyle **öne atılarak, "**Ey ahâlî!" dediler, **"Haydi yürüyün, ilâhlarınıza** bağlılıkta **direnin! Bu,** mutlaka **yapılması gereken bir şeydir!"**

7. "Biz, Kur'an'ın ortaya koyduğu tek tanrı inancını reddediyoruz; çünkü **çağdaş inanç** ve ideoloji **sahiplerinin hiç birinden böyle bir şey işitmedik.** Demek ki **bu** iddia, **yalandan başka bir şey değildir!"**

8. "Haydi Allah bir kitap gönderdi diyelim; peki bu **uyarı, aramızdan** yalnızca ve özellikle **ona mı indirildi?** İçimizde Muhammed'den daha zengin, daha güçlü ve daha akıllı adam yok muydu? Allah madem emirlerine uymamızı istiyor, neden hepimize ayrı ayrı melek göndermiyor?**"**

Hayır; onlar aslında, Benim uyarım olan Kur'an'**dan yana şüphe içindeler! Daha doğrusu onlar, Benim azâbımı henüz tatmadılar!** Bu yüzden küstahça başkaldırıyorlar!

9. Yoksa sonsuz kudret ve lütuf sahibi olan Rabb'inin rahmet **hazineleri onların elinde mi** ki, dilediği kişileri Peygamber yapma

yetkisini kendilerinde görüyorlar**?**

10. Yoksa göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin hükümranlığı ve yönetimi **onlara ait midir** ki, hükmümüzü kabul etmiyorlar? Madem fakirlerin, garibanların arasında yaşayan bir "yetime" Peygamberliği yakıştıramıyorlar, **öyleyse** bulabildikleri **vasıtalarla** Peygamberlik, hatta tanrılık makâmına **yükselsinler bakalım!** Yükselsinler de, oradan âlemi yönetsinler, vahyi de dilediklerine, diledikleri gibi indirsinler!

Yoksa inkârcılar, sahip oldukları sosyal, siyasal ve ekonomik güce mi güveniyorlar? Şunu iyi bilsinler ki:

11. Onlar, Allah'ın karşısında dâimâ **yenilmeye mahkûm,** çeşitli **gruplardan oluşmuş** derme çatma **bir ordudur!"**

12. Nitekim **onlardan önce Nûh kavmi, Âd** kavmi **ve** dev piramitlerle simgelenen büyük bir saltanata, güçlü ordulara sahip o zâlim diktatör, **kazıklı Firavun da** ayetlerimi **yalanlamıştı.**

13. Semud kavmi, **Lut kavmi ve Eyke halkı da** inkâr etmişlerdi. **İşte onlar,** kötülük amacıyla örgütlenmiş **birer şer çetesiydi.**

14. Ve hepsi de Elçilerimi **yalanlamış, böylece vereceğim cezayı hak etmişlerdi.** Bunlardan ibret almayan çağdaş zâlimlere gelince:

15. Onlar, ölümün habercisi olan ve gelip çattığı anda **ertelenmesi asla mümkün olamayan** korkunç **bir çığlıktan başka ne bekliyorlar!** Öyle bir gaflet bataklığına gömülmüşler ki:

16. İnkârcılar, küstahça meydan okuyarak, **"Ey Rabb'imiz!" diyorlar, "**Eğer yeniden dirilme ve yargılanma iddiası gerçekse, **Hesap Günü gelmeden önce payımız**a düşen cezay**ı hemen ver bize!"**

Onlar böyle diye dursunlar.. Gündem oluşturmaya tek yetkili yani zikir sahibi Kur'an konuyu belirliyor:

17. Ey Müslüman! Bu kafirlerin gündemine takılı kalma. **Onların** bu çirkin ve incitici **sözlerine sabret;** ne derlerse desinler sen vahyi dinlemeye devam et **ve** hem beden, hem de ruh ve irâde bakımından son derece **güçlü kulumuz Davud'u hatırla** ve onu kendine örnek al! **Çünkü o, dâimâ** Rabb'ine **yönelen bir kuldu.** Öyle ki:

18. Davud, ruhları okşayan o tatlı sesiyle Zebur'dan ayetler okurken, bu içli nağmelerle perde perde yankılanıp çınlayan **dağları** taşları **ona eşlik ettirmiştik;** hepsi birlikte, **sabah akşam Allah'ın sınırsız kudret ve yüceliğini terennüm ederlerdi.**

19. Ve seher vakitlerinde Allah'ı anarken, Davud'un etrafında öbek öbek **toplanan kuşları da,** âhenkli cıvıltılarıyla ona eşlik ettirmiştik. Davud ve ona eşlik eden varlıkların **hepsi,** duâ ve yakarışlarla hep **O'na yönelirlerdi.**

20. Biz de buna karşılık **onun** devlet ve **otoritesini güçlendirmiş ve kendisine Peygamberlik,** hak ve batılı birbirinden ayırma ve bunu insanlara farkettirme, ayrıca **doğru karar verme ve yerli yerince söz söyleme yeteneği bahşetmiştik.**

21. O'nun bu özelliklerini anlatan güzel bir örnek olarak **Sen dâvâcılardan haber aldın mı?** Onların kıssası sana anlatıldı mı? **Hani** ekonomik ve sosyal hayatta Allah'ın yasalarını hiçe sayan, dünyada nasıl imtihan olacaklarını —haşa— Allah yerine kendileri karar veren iki kişi, sarayında özel olarak ibadetle meşgul olduğu bir sırada, istenmeyen ve beklenmeyen bu konuyla **aniden Davud'un makamına çıkagelmişlerdi.**

22. Onlar İslâm'dan sapmanın eşiğinde, ekonomik ve sosyal düzeni alt-üst edecek, toplumsal kıyameti koparacak düşüncelerle **huzuruna girince Davud onlardan** duyduğu bu sapıklığın, varlığından ve yayılmasından **korktu. Fakat onlar: "Korkma,** ey Davud!" **dediler,** "Biz sadece, **biri diğerine haksızlık etmiş iki dâvâcıyız. Şimdi, doğruluktan sapmadan aramızda âdil bir hüküm ver ve bize,** dâvâmızda **doğru** ve âdilane bir çözüm **yolu göster!"** Davud, "O hâlde davanız nedir, söyleyin!" deyince, ikisinden biri, yanındakini göstererek dedi ki:

23. "Bu adam, **benim** din **kardeşimdir; onun doksan dokuz koyunu, benimse** sadece **bir tek koyunum var. Buna rağmen,** elindekilerle yetinmeyerek, **"Onu** da **bana ver!" dedi. Üstelik** sahip olduğu güç ve makâmın da yardımıyla "Bir koyun ile ne yapabilirsin? Çoban tutulmaz. Peşinde koşulmaz. Bir koyun ne getirir? Eti ne, sütü ne? Neden oyalanıyorsun? Allah'ın verdiği imkanlarla sen daha iyisine layıksın! Gel birleşelim, güçlenelim. Beraber olalım. Böylece gelişir, ilerleriz. Büyük adam oluruz...ve benzeri şeyler söyleyerek **tartışmada bana üstün geldi.** Şimdi bir tek koyunumu elimden almak istiyor. Söyle, nedir bu adamın yaptığı?!"

24. İki tarafın da konuşmasını dikkatle dinleyen Davud, ilk konuşmacıya, **"Doğrusu** kardeşin, **senin koyununu kendi koyunlarına** katmayı **teklif etmekle sana haksızlık etmiş!" dedi, "Zaten** toplumsal hayatı **paylaşan** ve ortaklık yapan insan**ların çoğu, birbirlerinin hakkını çiğnerler. Ancak** gerçek anlamda **iman eden ve** bu imana yaraşan **güzel davranış gösterenler başka fakat onların sayısı da o kadar az ki!"**

Davud bir hükümdar olarak tüm ekonomik ve toplumsal düzenden sorumlu idi. Ama o öncelikle bir Peygamberdi. Hayatın her bölümünde Allah'ın huzurunda imtihanda olduğunun bilincindeydi. Tıpkı onun gibi, oğlu Süleyman da, Belkıs'ın tahtı anında yanına geliverince "Bu Rabbimin bir

fazlı... fakat beni imtihan ediyor. Şükür mü edeceğim, nankörlük mü?" demişti.

Davud, bu davayı halledince kendi konumunu yeniden düşündü. Allah'ın izni, lütuf ve fazlı ile hükümdar olarak böyle bir görevdeydi. Aslında bu, onun bir kulluk göreviydi. Her zaman olduğu gibi şu anda da **kendisini imtihân ettiğimizi biliyordu. Derhal yüzüstü secdeye kapanarak Rabb'inden mağfiret diledi.** Namaz gibi Hacc gibi görevlerden sonra yapılması istenildiği şekliyle istiğfar etti. Nitekim Hz. Peygamber de günde yetmiş defa istiğfar ederdi: "Ya Rab! Ben gücüm yettiği kadar gayret ettim. Kulluğumu sana arz ederim. Eksikliklerimi tamamla, yanlışlarımı yok kabulediver. Senden rahmet, af ve mağfiretini isterim" dedi **ve** içtenlikle, tüm kalbiyle O'na **yöneldi.**

25. Biz de, bu samîmiyeti**nden dolayı ona mağfiretimizi lütfettik,** kararını ve kulluğunu kabul ettik. **Doğrusu o, katımızda büyük bir dereceye sahiptir ve onun için** âhirette de **güzel bir gelecek vardır.**

26. "Ey Davud; şunu da unutma ki, **Biz seni yeryüzünde** ilâhî adâleti gerçekleştirmekle yükümlü bir yönetici, bir **halîfe yaptık** ve sana, bu göreve uygun güç, yetki ve yetenekler bahşettik. **Öyleyse, insanlar arasında adâletle hükmet! Sakın arzu ve heveslere uyma, yoksa seni Allah yolundan saptırırlar! Allah yolundan sapanlar ise, Hesap Gününü göz ardı etmelerinden dolayı,** cehennemde **çetin bir azâba mahkûm edilecekler!"**

27. Çünkü **Biz** bu muhteşem **gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri;** hak, hukuk ve adâlet gözetmeden, öyle gelişigüzel, hikmet ve amaçtan yoksun, yani **bâtıl olarak yaratmadık! Bu** iddia, **inkâr edenlerin kendi kuruntularıdır!**

Oysa, evrenin tesâdüfen yaratıldığı ve insanın başıboş bırakıldığı inancı, kaçınılmaz olarak bütün ahlâkî ve insânî değerlerin yozlaşması sonucunu doğurur ki, bu durum, insanı vahşî bir hayvana, yeryüzünü de cehenneme çevirir! **Öyleyse,** âhiret gününde girecekleri **ateşten dolayı, vay o kâfirlerin hâline!**

Evrendeki mükemmel sistem, Allah'ın varlığını, O'nun sınırsız kudret, bilgi, adâlet ve merhametini açıkça göstermektedir. Buna rağmen hak ile haksızlık, adalet ve merhamet ile zulüm birarada görülüyorsa bu, imtihanın gereğidir. Sonunda bütün insanlar Hesap Günü yeniden diriltilecek ve yaptıklarının hesabını vermek üzere yargılanacaklardır.

28. Öyle ya; ayetlerime **iman edip güzel davranış gösterenleri, yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlarla bir mi tutacaktık? Yâhut kötülüklerden uzak duranları, günaha dalanlarla bir mi tutacaktık?** Elbetteki hayır! İşte bu yüzden size, doğruyu yanlıştan ayırt etmenizi sağlayacak bir kılavuz gönderdik:

29. Bu kılavuz, **sana** rahmet ve merhametle katımızdan **indirdiğimiz** mutluluk ve bereket kaynağı **kutlu bir Kitaptır ki,** insanlar onun **ayetleri üzerinde iyice düşünsünler ve sağduyu sahipleri** onu okuyup **öğüt alsınlar.**

İşte, ibret verici bir kıssa, örnek bir Peygamber daha:

30. Biz Davud'a, oğul olarak **Süleyman'ı armağan ettik. O ne güzel bir kuldu;** çünkü **o, dâimâ** Rabb'ine **yönelirdi.** Öyle ki;

31. Akşama doğru, cihat için hazırlanan **soylu ve endamlı koşu atları kendisine gösterildiğinde:**

32. "Ben dünya malını, sırf bana **Rabb'imi hatırlattığı için severim!** Bu atları da yalnızca Rabb'imin rızası için seviyorum. Çünkü

onlarla Allah yolunda cihat edilecek, mazlumların hakkı korunacak, huzur ve adâlet sağlanacak!" **derdi.** Ve atlar koşarak uzaklaşıp **gözden kayboluncaya kadar** onları hayranlıkla seyrederdi.

33. Atlar uzaklaşınca da, **"Getirin onları bana!" der ve onların bacaklarını ve boyunlarını sıvazlamaya, yelelerini taramaya, sevip okşamaya başlardı.**

34. Ama kendisine verilen bütün bu imkanlarla Süleyman da imtihanda idi. Bu saltanat **tahtının üzerinde** kendisine ait olan sadece **bir** ceset di. O **cesede** insanlara, cinlere, kuşlara hatta rüzgara kadar hükmetme **imkanı vererek Süleyman'ı imtihan etmiştik.** Nitekim Allah'ın yasası da buydu. Kimine vererek kiminden alarak imtihan ederdi. Fakat bu benzersiz saltanat onu şımartmadı. Aksine **o** her nimetin ardından Allah'a sığınıp **yöneldi**. Zaten hep O'na yalvarıyordu.

35. "Ya Rab! Sana kulluğumun bilincindeyim. Zulme ve küfre karşı gücüm yettiği kadar çalıştım. Yine de Sana layık bir şekilde hakkıyla kul olamadım. Eksik ve noksanlarım, kusur ve kabahatlarım var. Affınla, lutfunla, rahmet ve merhametinle mağfiretini isterim. **Bağışla beni ya Rab! Bana, benden sonra hiç kimseye nasip olmayacak bir hükümranlık bahşet** ki, sürekli fitne ve kargaşa çıkaran bu şer odakları karşısında dimdik ayakta durabileyim! **Hiç kuşkusuz sen, sonsuz lütuf ve ikram sahibisin."**

36. Biz de buna karşılık, **emrettiği yöne doğru yumuşacık ese**rek dilediği yere bolluk ve bereket götüre**n rüzgarları onun hizmetine verdik.**

37. Ayrıca, inşaat ustalığı ve dalgıçlık yapan cinleri ve **şeytanları da** onun emrine boyun eğdirdik.

38. Ve zincirlerle birbirlerine bağlanmış olan daha nicelerini…

39. "Ey Süleyman!" dedik, **"Bu** nîmetler, **Bizim** sana **armağanımızdır; ister onları** başkalarına **dağıt, istersen elinde tut,** bu konuda sana **hesap sorulmayacaktır."**

40. Doğrusu onun, Bizim katımızda apayrı **bir yakınlığı ve güzel bir makâmı vardı.**

41. Ey hak yolunun yolcusu! Mücâdelende sana yol gösterecek bir örnek olarak, **kulumuz Eyyub'u da hatırla,** O'ndan bahset! **Hani** malını, ailesini ve sağlığını kaybederek büyük bir imtihândan geçen Eyyub, "Ey Allah'ım!" diye **Rabb'ine** el açıp **yalvarmıştı, "Doğrusu şeytan,** ortaya attığı şüphe ve vesveselerle **bana** büyük bir **sıkıntı ve acı veriyor!"** Uğradığım zahmet, meşakkat ve hastalık yüzünden şeytan vesveseye yol bulup beni yordu.

İşte Eyyub, yıllar süren dayanılmaz acılara sabırla katlanmış; bir kez olsun Rabb'ine isyan etmemişti.

42. Biz de, çektiği dert ve sıkıntılara sabırla göğüs geren bu kulumuza, "Ey Eyyub!" diye müjdeyi verdik, **"**Artık sıkıntılarından kurtulmanın zamanı geldi! **Depreş,** durma yürü. Sen sana düşeni yap **ayağını** yere **vur** da, katımızdan bir mûcize olarak yerden bir pınar fışkırsın; **işte, yıkanabileceğin ve içebileceğin** şifâ verici, **serin bir su kaynağı!**

43. Eyyub tamamen iyileştikten sonra, **tarafımızdan bir** lütuf, bir **rahmet ve akıl sahiplerine bir ibret olmak üzere, ona** kaybettiği **bütün ailesini** ve malını mülkünü **geri verdik ve bir o kadarını da fazladan armağan ettik.**

44. Daha sonra ona, hastalığı esnasında eşi hakkında ettiği yemin ile ilgili bir çözüm yolu gösterdik: **"Eline,** yüz adet çöpten oluşan **bir demet sap al ve onunla** eşine **vur;** böylece hem vefakâr eşini incitmemiş, hem de **yeminini yerine getir**miş olursun. Çünkü yemin, mutlaka yerine

getirilmelidir.**"** dedik. **Doğrusu Biz onun,** en büyük acılara karşı **sabırla göğüs gerdiğini gördük.** Eyyub **gerçekten ne güzel bir kuldu;** çünkü **o, dâimâ** Rabb'ine **yönelirdi.**

45. Ey Müslüman! Mücâdelende sana yol gösterecek birer örnek olarak, hepsi de **sağlam bir irâdeye ve derin bir anlayış yeteneğine sahip olan kullarımız İbrahim'i,** oğlu **İshak'ı ve** torunu **Yakup'u da hatırla.**

46. Biz onları, âhiret **yurdu**nu sürekli gündeme getirerek **hatırlama** ve buna uygun davranışlar geliştirme gibi üstün **meziyetlerinden dolayı, özel bir makâma yücelttik.**

47. İşte bu yüzden **onlar, Bizim katımızda seçkin bir konuma sahip olan dürüst ve erdemli kimseler arasındadırlar.**

48. Ey Müslüman! Yine sana örnek olarak, **İsmail'i, Elyesa'yı ve Zülkifl'i de hatırla.** Çünkü **onların hepsi de dürüst ve erdemli insanlardı.**

49. Ey insanlar! İşte bütün **bu** anlatılanlar, Allah tarafından sizlere bir öğüt, **bir uyarıdır.** Bu uyarıları dikkate alarak kötülüklerden **sakınan** ve iyiliklere, güzelliklere yönelen **kimseleri, muhteşem bir gelecek beklemektedir:**

50. Kapıları kendileri için ardına kadar **açılmış olan** ebedî huzur ve mutluluk diyarı **Adn bahçeleri!**

51. Orada, altın işlemeli koltuklara **yaslanacaklar ve** canlarının çektiği **her türlü meyveyi, her türlü içeceği isteyebilecekler.**

52. Ve yanı başlarında, tatlı ve yumuşak bakışlı yaşıt güzeller olacak. Ve Rableri, onlara şöyle seslenecek:

53. "Bunlar, size Hesap Günü verileceği **vaadedilen şeylerdir!"**

54. "Bunlar, sonsuza kadar **bitip tükenmeyecek olan nîmetlerimizdir!"**

55. İşte, güzel davrananların ödülü **budur.** Rablerine başkaldırarak **sınırı aşanlara gelince, onları da korkunç bir âkıbet beklemektedir:**

56. Tepetaklak **atılacakları cehennem! Orası, gerçekten ne kötü bir yataktır!**

57. İşte budur onların cezası**! Öyleyse tatsınlar bakalım;** mideleri delen, ciğerleri kavuran **kaynar suları ve** kendi yaralarından akan **irinleri!**

58. Ve buna benzer daha nice azap çeşitlerini!

59. O zaman Allah, inkârcıların önderlerine seslenerek, "Ey zâlimler!" diyecek, **"**İşte bunlar, vaktiyle sizi körü körüne takip ettikleri için **sizinle birlikte** ateşe **girecek olan kalabalıklar!"**

Bunun üzerine liderler, vaktiyle kendilerini destekleyerek şımarıp azgınlaşmalarına sebep olan halk yığınlarına bedduâ ederek, **"Rahat yüzü görmesin onlar, zaten hepsi ateşe atılacak!"** diyecekler.

60. Buna karşılık onlar, **"Asıl siz rahat yüzü görmeyin!" diye** cevap vere**cekler, "Bunu başımıza getiren sizsiniz;** sizi adım adım izledik, fakat bizi getirdiğiniz yere bakın, **ne korkunç bir yer burası!"**

61. En sonunda, her biri diğerine lânetler yağdırarak, **"Ey Rabb'imiz!" diye yalvaracaklar, "Bunu kim bizim başımıza getirdiyse, onun cehennemdeki azâbını kat kat arttır!"**

62. Derken, birbirlerine **soracaklar: "**Fakir ve zayıf oldukları için bir zamanlar **kötü** ve değersiz **saydığımız insanları neden** burada **göremiyoruz?"**

63. "Oysa onlarla alay eder dururduk; sahi nerede bunlar, **yoksa** burada bir yerdeler de, **gözümüzden mi kaçtılar?"**

64. Dinleyin, ey insanlar! **İşte cehennemlikler arasındaki bu münakaşalar** ve konuşmalar, **mutlaka gerçek**leşecek**tir!**

65. Ey şanlı Elçi! Tüm insanlığı bu gerçek ile uyararak **de ki: "**Bakın; **ben yalnızca bir uyarıcıyım.** Artık inanıp inanmamak, sizin bileceğiniz iş! O hâlde, uyarıyorum: Bütün varlıklar üzerinde **mutlak otorite sahibi olan bir tek Allah'tan başka,** emrine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz hiçbir otorite, **hiçbir ilâh yoktur!"**

66. "O Allah ki; **Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki bütün varlıkların** gerçek Sahibi, Efendisi ve **Rabb'idir; sonsuz kudret sahibidir,** çok ama **çok bağışlayıcıdır!"**

67. Sözlerine devamla **de ki: "**Kur'an'ın bildirdiği **bu** gerçekler, çok **büyük** ve önemli **bir haberdir!**

68. Fakat siz Kur'an'a gereken ilgiyi göstermemekle, **ondan yüz çeviriyorsunuz!**

69. Oysa şunu düşünmeniz gerekir ki, insanın yaratılışı konusunda melekler **kendi aralarında tartışırlarken, o Yüce Topluluk**ta neler konuşulduğu **hakkında benim hiçbir bilgim yoktu** ve olamazdı da.

70. "Ancak şu var ki, insanları **açık** ve net olarak uyarmakla görevli **bir uyarıcı olduğum için,** o Yüce Toplulukta olup bitenleri anlatan **bu mesajlar bana gönderilmiştir:**

71. Hani bir zamanlar **Rabb'in,** aralarında İblîs adındaki bir cinin de bulunduğu **meleklere, "**Bakın, **Ben balçıktan bir insan yaratacağım!" demiş** ve emretmiş**ti:**

72. "Ben ona muntazam bir insan kıvamında **şekil verip de,** kendisini yeryüzünün halîfesi konumuna yüceltmek üzere hayat ve üstün yetenekler bahşeden **Ruhumdan üflediğim zaman, derhal onun önünde secde ede**rek saygıyla boyun eğe**ceksiniz!"**

73. Böylece, bütün melekler Âdem'in önünde **secde ettiler**, saygıyla yere kapandılar**.**

74. Ancak aslen bir cin olan **İblîs,** Âdem'in üstünlüğünü kabullenmedi; çünkü bunu **gururuna yediremedi ve** Allah'ın emrine karşı gelerek, **kâfirlerden** biri **oldu!**

75. Bunun sebebini çok iyi bilmesine rağmen Allah, şeytanı azarlamak için **"Ey İblîs!" dedi, "**Sonsuz kudret ve ilmimin eseri olarak, yani **kendi ellerimle** ve özenle **yarattığım** şu insan denen varlığ**ın önünde** saygıyla eğilmekten**, secde etmekten seni alıkoyan nedir?** Söyle; kendini bir şey zannederek **büyüklük duygusuna mı kapıldın, yoksa** gerçekten de, hiç kimsenin önünde boyun eğmeyecek kadar **yüce bir varlık mı oldun?"**

76. İblîs, **"**Sen bile emretmiş olsan, insanın önünde asla eğilemem; çünkü **ben ondan daha değerliyim;** nitekim, **beni** üstün **ateşten yarattın, onu ise** değersiz bir **balçıktan!"**

77. Allah, **"Öyleyse,** derhal **çık git bu** cennet makâmı**ndan!** Çünkü melekler arasında yaşamaya hakkın yok senin!**" dedi, "Artık sen,** gazâbımı hak etmiş ve rahmetimden **kovulmuş birisin!"**

78. **“**İşte bu yüzden, **Hesap Günü gelinceye kadar, lânetim hep senin** ve taraftarlarının **üzerinde olacaktır!”**

79. Bunun üzerine İblîs, **“Ey Rabb’im!” dedi, “Öyleyse,** insanların yeniden **dirilteceği** Hesap **Gün**ün**e kadar bana fırsat ver** de, önünde eğilmemi istediğin insanoğlunun ne kadar değersiz bir varlık olduğunu göstereyim**!”**

80. Allah, **“Pekâlâ, sana izin verilmiştir!” dedi** ve ekledi:

81. **“**Fakat Hesap Gününe kadar değil, **vakti** ancak Benim tarafımdan **bilinen bir Güne,** yani Kıyâmet Gününe **kadar!”**

Allah dileseydi, İblîs’i oracıkta yok edip işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, İblîs’e istediği süreyi verdi.

82. İblîs, **“O hâlde,” dedi, “Senin yüceliğine yemin ederim ki, onların hepsini** doğru yoldan çıkarıp **azdıracağım!”**

83. **“Ancak içlerinden,** Senin mesajlarına içtenlikle bağlanan **ihlaslı kulların hariç!** Çünkü onları saptıracak güce sahip değilim!**”**

84. Bunun üzerine Allah, **“İşte bu doğru!” buyurdu, “**Şimdi dinle, **Ben de** bir başka **doğruyu söyleyeyim:**

85. **Yemin olsun ki, senin** gibiler**le ve sana itaat eden** bütün cin ve **insanlarla, cehennemi** ağzına kadar **dolduracağım!”**

86. Ey Peygamber! Bütün uyarılara rağmen hakîkatten yüz çeviren zâlimlere **de ki: “Ben bu** tebliğime **karşılık, sizden** herhangi bir şahsi çıkar veya **bir mükâfât beklemiyorum ve** çok iyi bilirsiniz ki **ben,** liderlik hırsıyla sahte iddialar peşinde koşan, sahip olmadığı özelliklerle dikkat çekmeye çalışan o **sahtekârlardan** biri **değilim!** Aranızda

geçirdiğim bir ömür ve size tebliğ ettiğim bu eşsiz kitap, bunun en açık delilidir. Nitekim, onu dikkatlice okuyunca siz de göreceksiniz ki;**"**

87. "Bu Kur'an, kıyâmete kadar gelecek **bütün insanlık için bir** öğüt ve **uyarıdan başka bir şey değildir!"** Eğer bu uyarıya kulak vermeyecek olursanız, o zaman şunu iyi bilin:

88. Onun dünya ve âhiretle ilgili **haber** verdiği her olayın, verdiği her sözün bir bir gerçekleştiğ**ini,** kısa **bir süre sonra** —kimini dünyada, kimini âhirette— **kesinlikle göreceksiniz!**

39. ZÜMER SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Sebe' sûresinden sonra indirilmiştir. "Zümer; zümreler, gruplar" demektir. Sûre bu adı, inananların cennete, kâfirlerin de cehenneme gruplar hâlinde gidecekleri anlatan 71-73. ayetlerinden almıştır. 75 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Bu kutlu **Kitap, sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah tarafından gönderilmiştir.**

2. Ey insanoğlu! **Hiç kuşkusuz, hakîkatin ta kendisi olan ve mutlak doğruyu ve gerçeği gösteren bu Kitabı sana Biz indirdik; o hâlde, arı duru bir inançla Allah'a yönelerek** ve **yalnızca** O'nun otoritesine boyun eğerek **O'na** kulluk ve **ibâdet et!**

3. Şunu iyi bil ki, gönülden ve kayıtsız şartsız bir **itaate lâyık olan, yalnızca Allah'tır! Fakat kendilerine O'nun yanı sıra** boyun eğmeye lâyık birtakım **dostlar edinen** müşrik**ler,** bu çirkin davranışlarını güya mazur göstermek için, **"Biz bu** putlara, doğaüstü güçlere, tanrısal nitelikler yakıştırdığımız dînî ve siyâsî önderlere ve büyük insa**nlara, sadece bizi Allah'a yakınlaştırsınlar diye tapıyoruz!** Biz âciz kullar doğrudan Allah'a yalvarmak yerine, O'na bizden daha yakın olanlar aracılığıyla kulluk ediyoruz!**" derler.** Oysa Allah, sırf etrafındaki yakın "dostlarını" memnun etmek için ve onların aracılığıyla ihsanlarda bulunan, aksi takdirde kimseye

bir şey vermeyen cimri bir ilâh olmadığı gibi, yönetimi altındaki insanların kalbinden geçenleri bilmeyen, bu yüzden de aracılara muhtaç olanlar gibi âciz de değildir. **Hiç kuşkusuz Allah,** bu inkârcıların **anlaşmazlığa düştükleri** bütün tartışmalı **konularda,** Hesap Günü **aralarında hükmünü verecektir! Doğrusu Allah,** hem kendisine, hem de diğer insanlara karşı **yalan söyleyen ve** kendisine bahşedilen bunca nîmetlere karşı **nankörlük eden kimseleri,** nihâî anlamda başarıya ve kurtuluşa ulaştırmaz, **doğru yola iletmez!**

Eğer müşrikler, "Allah, kendisine bir ortak edinecek kudrete sahip değil midir ki, buna karşı çıkıyorsunuz?" diye soracak olurlarsa, onlara de ki:

4. Evet; **Allah kendisine** bir yardımcı, hatırı sayılır bir dost veya **bir evlat edinmek isteseydi,** —sonsuz kudret sahibi olduğundan— **yarattıklarından** herhangi **birini seç**ip onu evlat edin**ebilirdi fakat** böyle bir şey asla söz konusu olamaz! Çünkü çocuk veya yardımcı edinmek bir eksiklikten kaynaklanır; oysa **O, her türlü noksanlıktan uzaktır, yücedir! O, her şey üzerinde mutlak otorite sahibi olan bir tek Allah'tır!**

5. Allah, **gökleri ve yeri** anlamsız ve boş yere değil; hak, hukuk ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yaratmıştır.** Görmüyor musun; nasıl da **geceyi gündüzün üzerine dolamakta, gündüzü de gecenin üzerine dolamaktadır ve her biri belli bir yörüngede akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı,** insanlığın faydası için kendine **boyun eğdirmektedir! İyi bilin ki O, sonsuz kudret sahibidir, çok bağışlayıcıdır!**

6. O Allah ki, ilk atanız Âdem'i balçıktan yaratıp ona ruhundan üfleyerek **sizi** başlangıçta **bir tek candan yaratmış,** daha sonra **on**unla aynı özden, aynı unsur**dan** Havvâ adındaki **eşini var etmiş** ve bu ikisinden, bir çok

milletler, kabîleler meydana getirmiş**tir. Ayrıca sizin için,** bütün büyükbaş ve küçükbaş hayvanları temsil eden deve, sığır, koyun ve keçi olmak üzere, dişileriyle birlikte tam **sekiz cins** evcil **hayvan yaratmıştır.**

Bir de sizi, annelerinizin rahimlerinde, iç içe **üç** kat **karanlık içerisinde;** nutfe, alaka, mudğa ve cenin gibi **yaratılıştan yaratılışa geçirerek** aşama aşama **yaratmaktadır. Sizin** gerçek Sahibiniz, Efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah işte budur;** göklerde ve yerde mutlak egemenlik ve **hükümranlık, yalnızca O'nundur! O'ndan başka ilâh yoktur! O hâlde, nasıl** oluyor da, kâfirlerin propagandasına kanıp **aldanıyorsunuz!**

7. Ey insanlar! **Eğer** bunca nîmetlere karşı **nankörlük edecek olursanız,** bunun zararını yalnızca kendiniz çekersiniz! Çünkü **Allah size** de, ibâdetlerinize de asla **muhtaç değildir!** Bununla birlikte **O,** yine de **kullarının** nankörlük edip **inkâra saplanmasına razı olmaz fakat eğer şükrederseniz, o zaman sizden razı olur.** Unutmayın ki, Hesap Gününde **hiç kimse, bir başkasının günahını çekmeyecektir.**

Gerçek şu ki, ne kadar yaşarsanız yaşayın, hepiniz eninde **sonunda** ölecek ve **Rabb'inizin huzuruna varacaksınız ve işte o zaman** Allah, bu dünyada **yaptığınız her şeyi size** bir bir **haber verecektir! Hiç kuşkusuz O, kalplerde gizlenen** bütün gizli niyet ve düşünce**leri** tam olarak **bilmektedir.** İşte size, insanoğlunun iç dünyasını açığa çıkaran ilâhî bir bilgi:

8. İnsanoğlu, herhangi **bir** belâ veya **sıkıntıyla yüz yüze gelince,** içtenlikle **Rabb'ine yönelerek ona yalvarıp yakarır fakat** Allah, bu sıkıntının **ardından ona kendi katından bir nîmet verince, daha önce O'na ettiği duâları unutur da,** insanları **Allah yolundan çevirmek için** birtakım putları veya kutsallaştırılmış yüce şahsiyetleri mutlak itaat makâmına yücelterek **O'na ortak koşmaya başlar.** Ey

Müslüman! Bu gibi nankörlere **de ki: "Bu inkârınla** dünyada **birazcık daha oyalan bakalım fakat** sonunda, **ateşi hak edenlerden olacaksın!"**

9. "Şimdi söyleyin bakalım; bu cehennemlik insan mı daha hayırlıdır; **yoksa âhiret** azâbının dehşetin**den korkarak ve Rabb'inin rahmetini umarak, gece vakitlerinde** namaz için yatağını terk eden; bazen **secde ederek,** bazen **kıyamda durarak O'na içtenlikle ibâdet eden** tertemiz bir mümin **mi?** O câhillere **de ki: "**Öyle ya; bu hakîkati **bilenlerle bilmeyenler hiç** Allah katında **eşit olabilir mi?** Nitekim, **ancak** akıl ve **sağduyu sahipleri** bu altın tavsiyelerden **öğüt alırlar."**

10. Ey şanlı Elçi! Şu ilâhî fermanı müminlere duyurarak **de ki:** "Kardeşlerim, bakın Rabb'imiz bizlere ne buyuruyor: **"Ey iman eden kullarım; Rabb'inizden** gelen ilkeler doğrultusunda yaşayın, dürüst ve erdemlice davranışlar göstererek, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Şunu iyi bilin ki, **bu dünyada güzel davranış gösterenler için,** öte dünyada çok daha **güzel** bir ödül **vardır.** Bunun için, eğer içinde bulunduğun ortam ve şartlar, seni Müslümanca yaşamaktan alıkoyup kötülüklere, günahlara sürüklüyorsa; gerektiğinde, içinde yaşadığın toplumu, ülkeyi, arkadaş grubunu, aileyi, çevreyi, alışkanlıklarını, hayat tarzını vs. terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceğin yepyeni bir hayata geçiş yapmalı, yani Allah yolunda hicret etmelisin! Unutma ki, **Allah'ın arzı geniştir.** Yani, günahlardan uzaklaşarak Allah'a sığınma imkânı her zaman, her yerde vardır. O hâlde, bu hedefi gerçekleştirenlere müjdeler olsun: Allah yolunda giriştiği mücâdelenin sıkıntılarına kahramanca göğüs gerip **sabredenlere,** hak ettikleri **ödülleri hadsiz hesapsız verilecektir!"**

11. Ey Peygamber ve ey Müslüman! **De ki: "Ben, arı duru bir inançla Allah'a yönelerek** ve **yalnızca** O'nun otoritesine boyun eğerek, **O'na kulluk etmekle emrolundum!"**

12. “Ve bir de, Müslümanların ilki ve öncüsü **olmakla emrolundum!”**

Bu yüzden ben, yeryüzünde bir tek mümin kalmamış bile olsa, asla ümitsizliğe, yılgınlığa kapılmayacak, gerekirse tek başıma mücâdeleye devam edeceğim; tüm kalbimle, tüm benliğimle Rabb’imin buyruklarına boyun eğerek ve sözlerimle, davranışlarımla, hayatımla, ölümümle müminlere örneklik ederek, dâimâ Müslümanların ilki ve öncüsü olacağım!”

13. İman konusunda sana pazarlık teklif eden inkârcılara **de ki: “Doğrusu ben, şâyet Rabb’ime isyan edecek olursam, o dehşetli Günün azâbından cidden korkarım!”**

14. Arkasından **de ki: “**İşte; **ben,** bana emredildiği gibi **tertemiz bir inançla Allah’a yönelerek** ve yalnızca O’nun otoritesine boyun eğerek, **sadece O’na kulluk ederim!”**

15. “O hâlde, ey inkârcılar! Eğer cehenneme girmek istiyorsanız, **Allah’ın yanı sıra dilediğiniz varlıklara tapının bakalım!** Ancak, bunun acı sonuçlarına katlanmak zorundasınız!**”** Ey Müslüman! Onlara **de ki: “Gerçek anlamda zarara uğrayanlar, Hesap Gününde hem kendilerini, hem de yakınlarını ziyana sürükleyecek olanlardır! Dikkat edin, bu gerçekten de apaçık bir hüsrandır!”**

16. Öyle bir hüsran ki; o gün **onları, üstlerinden ve altlarından** kapkara bulutlar gibi **ateşten gölgeler saracak! Allah, kullarını işte bu** korkunç azap **ile korkut**up uyar**maktadır! O hâlde, ey kullarım, Ben**im çizdiğim haram helâl sınırlarını çiğnemek**ten sakının!**

17. Allah’ın hükümlerini hiçe sayan insan ve cin şeytanlarına, yani **tağutlara kulluk etmekten kaçınan ve** tüm benliğiyle **Allah’a yönel**erek, yalnızca O’na kul köle olan mümi**nlere gelince; onlar için,**

ebedî mutluluk ve kurtuluş **müjde**si **var; öyleyse müjdele** o fedâkâr salih **kullarımı!**

18. Onlar, Allah ve Rasulünün **sözü**nü **dinler,** Kur'an ve sünnette kendilerinden istenenlerin en güzelini, en faziletlisini alır, en güzel biçimde onu uygularlar. Çünkü sözlerin en güzeli Allah ve Rasulünün sözüdür.

Ayrıca insanlar arasında konuşulan sözleri duyarlar. Ama onların **en güzeline**, hak olanına yani Allah ve Rasulünün sözüne uygun olanına **uyarlar.** Sözlerin en güzeli olan Kur'an'ı işittikleri zaman, inat ve önyargı ile onu inkâr etmezler. **İşte, Allah'ın** hidâyet ettiği **doğru yola ilettiği kimseler bunlardır;** gerçekten **akıl ve sağduyu sahibi olanlar da** yalnızca **bunlardır.**

19. Şimdi, hak ve hakikat karşısında inatla direnen ve bu yüzden **hakkında azap hükmü gerçekleşen kimse** doğruya, gerçeğe ulaşabilir **mi?** Öyle ya, bilerek ve isteyerek **ateşe giren kimseyi sen mi kurtaracaksın?**

20. Öte yandan, Rablerinden gelen ilkeler doğrultusunda yaşayan, dürüst ve erdemlice davranışlar göstererek kötülüklerden **sakınanlara gelince, onlar için** cennet bahçelerinde, **altlarından ırmaklar akan ve üst üste kurulmuş** muhteşem konaklar, **köşkler vardır. Allah'ın vaadidir** bu **ve Allah,** asla **sözünden dönmez.**

21. Allah'ın gökten sağanak sağanak **su indirerek, onu** tatlı ve serin **pınarlar hâlinde yeryüzünde akıttığını ve bu suyla, rengârenk** meyveler, **ekinler yeşerttiğini görmüyor musun? Derken** bu güzelim bitkiler, zamanla **kurur, hattâ onların tamamen sararıp solduğunu görürsün ve sonunda Allah, onları** değersiz bir **çer çöp** yığını **hâline getirir.** İşte, bu göz alıcı dünya nîmetleri de bir gün böyle yok olup gidecektir. **Hiç kuşkusuz bu** anlatıla**nlarda, akıl ve sağduyu sahipleri**

için hem Allah'ın sonsuz ilim, kudret ve merhametini gözler önüne seren, hem de dünya nîmetlerinin gelip geçici birer oyalanmadan ibaret olduğunu anlatan güzel bir ibret ve **öğüt vardır.**

22. Yaptığı güzel davranışlar sayesinde, **Allah tarafından gönlü İslâm'a açılan ve böylece, Rabb'inden** gelen Kur'an gibi **bir ışık ile yolunu aydınlatan kimse,** gönlünü her türlü güzelliğe kapamış inatçı bir kâfir ile aynı olabilir **mi? O hâlde, Allah'ın zikri** olan bu Kur'an ayetleri**ne karşı kalpleri katılaşmış olanların vay hâline! İşte onlar, apaçık bir sapkınlık içindedirler.**

23. Allah, sözlerin en güzeli olan bu Kur'an ayetleri**ni, kendi içinde tutarlı,** ayetleri arasında mükemmel bir âhenk ve uyum olan ve hakîkati tüm yönleriyle ele alıp **tekrarlayan** mükemmel **bir kitap hâlinde indirmiştir. Rablerine saygı duyanların,** azap ayetlerini okuyunca **ondan tüyleri ürperir; sonra** rahmet ayetlerine gelince, **Allah'ın zikrine karşı tenleri yumuşar, gönülleri sâkinleşir.**

İşte Allah'ın dosdoğru **yolu budur;** samîmî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni bu yola iletir.** Bile bile kötülüğü tercih ederek sapıklığı hak edene gelince, **Allah kimi saptırmış,** kimin yoluna 'sapıklıktır' damgasını vurmuş**sa** O'ndan başka **hiç kimse** ve hiçbir güç **onu doğru yola iletemez!**

24. Kıyâmet Günü, elleri ayakları zincirlenmiş olan **zâlimlere, "Yaptıklarınızı**n acı meyvelerini bugün **tadın bakalım!" denildiğinde, o korkunç azâba karşı kendilerini** ancak **yüzleriyle korumaya çalışanlar mı** daha hayırlıdır, yoksa cennet bahçelerinde mutluluğun tadını çıkaran müminler mi?

25. Onlardan önceki ümmet**ler de** aynen günümüz inkârcıları gibi hakîkati **yalanlamışlardı fakat** sonunda, **hiç ummadıkları bir anda**

korkunç bir **azap çöküvermişti başlarına!**

26. Böylece Allah, onlara dünya hayatında alçaklığı, perişanlığı tattırmıştı. Fakat âhiret azâbı, dünyadakinden **daha korkunçtur; bir bilselerdi!**

İşte, sizi hem bu dünyada, hem de âhirette kurtuluşa ve esenliğe ulaştırmak üzere:

27. Doğrusu Biz bu Kur'an'da, insanlara hakîkati tüm berraklığıyla göstermeye yetecek **her türden** ibret verici misaller, apaçık ve çarpıcı **örnekler verdik ki,** bu ayetler üzerinde **düşünüp öğüt alsınlar.** Diğer bir deyişle:

28. Kur'an'ın ilk muhatapları olan siz Araplara, içinde hiçbir çelişki, bulanıklık, tutarsızlık barındırmayan, sıradan bir insanın bile rahatlıkla anlayabileceği; dili, üslubu ve örnekleri bakımından **pürüzsüz Arapça** olarak indirilmiş muhteşem **bir Kur'an** gönderdik **ki,** önce sizler, daha sonra da tüm insanlar ondaki uyarıları dikkate alarak kötülüklerden **sakınsınlar** ve dâimâ iyiliklere, güzelliklere yönelsinler.

İşte, Allah'ın yanı sıra başka bir otoriteye boyun eğmenin ne büyük bir şaşkınlık olduğunu, anlatan canlı bir örnek:

29. Allah, birbirleriyle sürekli çekişen efendilerin emri altındaki bir adam ile, sadece **tek kişinin emrindeki bir adamı** size **örnek veriyor.** Düşünün, **bu ikisinin durumu hiç bir olur mu?** Elbette olmaz! Unutmayın ki, göklerin ve yerin hazineleri O'nun katındadır ve madem ki bütün nîmetler O'ndandır, o hâlde **bütün** teşekkür ve **övgüler** de yalnızca **Allah'a** olmalı, sadece Ona kulluk ve ibâdet edilmelidir! **Ne var ki, o** inkârcı**ların çoğu** bu apaçık hakîkati **anla**maya yanaş**mazlar!**

30. Ey hak yolunun yolcusu! Öyleyse, inkârcıların baskılarına, alay ve işkencelerine aldırmadan Rabb'inin yolunda mücâdeleye devam et! Unutma ki, vakti zamanı gelince **sen de öleceksin, onlar da ölecekler.**

31. Sonra da Hesap Gününde, hepiniz Rabb'inizin huzurunda yargılanacaksınız. Öyleyse:

32. Allah'a karşı yalan sözler **uyduran ve** O'nun mesajı tüm açıklığıyla **kendisine ulaştığı hâlde doğruyu, gerçeği** bile bile **inkâr eden kimseden daha zâlim kim olabilir?** Bu nankörler için, ancak şu söylenir: **Cehennemde kâfirler için yer mi yok?**

33. Öte yandan; **doğruluğu**n, adâletin ta kendisi olan bu Kur'an'ı sürekli gündeme **getiren ve** tüm kalbiyle **onu benimse**yip destekle**yen kimselere gelince; işte,** dünyada ve âhirette zilletten, perişanlıktan ve ilâhî gazaptan **korunabilenler,** yalnızca **bunlar olacaktır.**

34. Bu dünyada çetin bir sınavdan geçen bu fedâkâr insa**nlara, Rableri katında**ki cennette **diledikleri her şey verilecektir. Güzel davrananların mükâfâtı, işte budur!** Şöyle ki:

35. Allah, böyle fedâkâr müminlerden oluşan bir toplumu dâimâ iyiliğe, güzelliğe yönlendirecek, böylece bireysel ve toplumsal alanda her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **onların** Kur'an'la tanışmadan önce **işlemiş oldukları en büyük suçları** bile **silecek ve** âhirette **kendilerini, yaptıkları iyiliklerin en güzeliyle ödüllendirecektir.**

36. Sonsuz kudret, merhamet ve adâlet sahibi olan **Allah,** dost ve yardımcı olarak **kuluna yetmez mi?** Ey Müslüman! Buna rağmen müşrikler **seni, O'ndan başka** otorite kabul ederek boyun eğdikleri birtakım sözde ilâh**larıyla korkutmaya çalışıyorlar.** Güya onları kızdırırsan, gazâblarından kurtulamazmışsın! Ne büyük bir gaflet, ne derin bir sapıklık! Gerçek şu ki, **Allah kimi** günahları sebebiyle **saptırmışsa,**

kimin yoluna ‘bu dalalettir, sapıklıktır, bu yol onu cehenneme götürür’ demişse **hiç kimse** ve hiçbir güç **doğru yola iletemez!**

37. Yine **Allah, kimi** iyilikleri sayesinde **doğru yola iletirse,** kimin yoluna da ‘bu hidâyettir, bu yol onu cennete götürür’ demişse **onu da hiç kimse saptıramaz.** Öyle ya; **Allah** ezilen, sömürülen ve hakları çiğnenen mazlum ve çaresiz kulları adına **intikam alan** mutlak **kudret** ve otorite **sahibi değil midir?** Elbette öyledir! Aslında bunu, inkâr edenler de pekâlâ bilirler:

38. Şâyet onlara, “Gökleri ve yeri yoktan var eden kimdir?” diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden “Allah’tır!” diyecekler. Ey Müslüman! Sen de onlara **de ki: “O hâlde, Allah’ın yanı sıra** kendilerine kayıtsız şartsız itaate **çağırdığınız şeyleri bir düşünsenize; eğer Allah bana bir sıkıntı vermek istese, acaba onlar O’nun vereceği zararı kaldırabilirler mi? Yâhut** Rabb’im **bana bir lütufta bulunmak istese, onlar O’nun rahmetine engel olabilirler mi?”** Bütün bunlara rağmen, yine de inkârda diretirlerse, **de ki: “Allah bana yeter!** Gerçek anlamda **tevekkül edenler, hep O’na dayanıp güvenirler.”**

39. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen İslâm dâvetçisi! Baskı ve işkencelerle gözünü korkutup seni yıldırmaya çalışan kavmine, toplumuna **de ki: “Ey halkım!** Ben sırtımı O yüce kudrete dayadım. Bu yüzden, sizden asla korkmuyorum? Haydi, Allah’ın nurunu söndürmek için **elinizden geleni yapın bakalım! Fakat** hiç kuşkunuz olmasın, **ben de** onu tüm insanlığa duyurmak için elimden geleni **yapacağım! Zaten yakında** siz de **göreceksiniz;**

40. Kimmiş bu dünyada **alçaltıcı azâba uğrayacak olan ve kimmiş** âhirette **sonsuz azâba mahkûm edilecek olan!”**

41. Ey Peygamber! **Gerçekten Biz sana,** bütün **insanlar**ın kurtuluşu **için, mutlak doğruyu, gerçeği ortaya koyan bu Kitabı gönderdik. Artık kim doğru yolu tutarsa,** bunu **kendi iyiliği için** yapmış olur **ve kim de** Kur'an'ın gösterdiği yoldan başka yollara **saparsa, ancak kendi kötülüğü için sapmış olur.** Zira Allah, bütün insanlara hakîkati görme yeteneği bahşetmiştir. Dolayısıyla, herkes kendi tercih ve eylemlerinden sorumludur. Senin görevinse, yalnızca hakîkati güzelce duyurmaktan ibaret tir. Çünkü **sen, onlar**ın yaptıkların**dan sorumlu değilsin.** Sen üzerine düşeni yap ve ötesini, bütün varlıkları her an denetiminde tutan Allah'a bırak:

42. Bütün insanların, **ölümleri anında ruhları**nı bedenlerinden çekip **alan;** henüz **öl**üm vakti gel**memiş olanlara ise, uykularında** onlara bir nevi ölümü tattıran, yalnızca **Allah'tır. Böylece,** her canı elinde tutan Allah, **ölümüne hükmettiği** kimselerin ruhlar**ını** alarak, yeniden diriliş gününe kadar, berzah âlemi denilen bir boyutta **tutar;** ölüm vakti gelmemiş olan **diğerlerini**n ruhlarını **ise,** ecel denilen **belirli bir süreye kadar** yaşamaları için **serbest bırakır.** Demek ki, uykusundan uyanan insanlar, her defasında yeniden hayata gözlerini açmış, Rablerinin rızasını kazanmak için yeni bir fırsat daha yakalamış olurlar.

Hiç kuşkusuz bunda, hayat, ölüm ve ölümden sonraki yeniden diriliş üzerinde dikkatlice **düşünen insanlar için,** Allah'ın kudret ve azametini gözler önüne seren nice dersler, nice **deliller vardır.** Öyleyse bu inkârcılar, ölüm kendilerini ansızın yakalamadan önce, Rablerine dönmek için daha ne bekliyorlar?

43. Yoksa onlar, Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler ki, Hesap Günü kendilerini azaptan kurtaracağına inandıkları bu şefaatçilere güvenerek, ilâhî mesaja karşı bu denli vurdumduymaz davranıyorlar? Ey Müslüman! Onlara **de ki: "**Şefaatiyle kurtulacağınızı sandığınız bu kimseler,

hiçbir şeye gücü yetmeyen ve hakikati **kavrayamayan** fânî **varlıklar olsalar da mı** onların şefaatine sığınacaksınız?

44. Bu konuda kesin hükmü bildirmek üzere **de ki: "Şefaat** etme hak ve yetkisi, **bütünüyle** ve yalnızca **Allah'ın elindedir.** O hâlde, hiç kimse Allah'ın izni olmadan kalkıp şefaat etmeye cüret edemez. Kimin, kimlere şefaat edeceğine yalnızca O karar verir. Öyle ya; **göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca O'na aittir ve siz** ey insanlar, eninde **sonunda** ölümü tadacak ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere, mutlaka **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız.**

Bakın; Kur'an'ı kendisine rehber edinmeyen insan nasıl doğru yoldan sapıyor:

45. Ne zaman Allah, eşi ortağı olmayan **bir** tek ilâh **olarak anılsa, âhirete inanmayanların yürekleri nefretle kabarır fakat Allah'tan başka** kulluk ettikleri ve yardımına sığındıkları putları veya putlaştırılmış efendileri, önderleri ve diğer sözde ilâh**ları anıldığı zaman, hemen** yüzleri güler, **neşelenirler.**

46. Ey Müslüman! Bunlara karşılık, sen Rabb'ine yalvararak **de ki: "Ey Allah'ım! Ey gökleri ve yeri yoktan var eden; görülen ve görülmeyen, açıkta ve gizli olan her şeyi** en mükemmel biçimde **bilen** Rabb'im! **Anlaşmazlığa düştükleri her konuda,** Kıyâmet Günü **kullarının arasında hüküm verecek olan Sensin!** O hâlde, bu inkârcıları sana havale ediyorum Allah'ım!**"**

47. Eğer o zâlimler, bugün uğrunda kâfirliği bile göze aldıkları **yeryüzü nîmetlerinin hepsine ve fazladan bir o kadarına daha sahip olsalardı, Kıyâmet Günü** yüz yüze gelecekleri o **korkunç azaptan** kurtulmak için, **hepsini** gözlerini kırpmadan **fedâ ederlerdi.** Çünkü o

Gün, daha önce **hiç hesaba katmadıkları şeyler Allah tarafından karşılarına çıkarılacaktır.** Şöyle ki:

48. Dünya hayatında **işlemiş oldukları bütün kötülükler gözlerinin önüne konulacak ve alay ettikleri** âhiret, hesap, cehennem gibi gerçekler, **onları çepeçevre kuşatacaktır.** Hal böyleyken:

49. İnsanoğlu herhangi **bir** belâ veya **sıkıntıyla yüz yüze gelince, Bize** içtenlikle **yalvarıp yakarır fakat** bu sıkıntının **ardından ona Kendi katımızdan bir nîmet tattırdığımızda, "Bu** servet **bana,** üstün yeteneklerim ve engin **bilgim sayesinde verilmiştir** ve bu da, benim doğru yolda olduğumu açıkça gösteren bir işarettir! O hâlde, mal benim, mülk benim; dilediğim gibi harcarım!**" der. Hayır; aslında bu** nîmetlerin verilmesi **bir imtihândır fakat onların çoğu** bunu **bilmezler.**

50. Gerçek şu ki, onlardan önceki nice kâfir**ler de aynı şeyi söylemişlerdi fakat kazandıkları hiçbir şey, kendilerini** gazâbımızdan **kurtaramamıştı.**

51. Çünkü işledikleri kötülükler, azâba dönüşüp kendi **başlarına çöküvermişti. İşte, bu**günkü insa**nlar arasında zulüm ve haksızlık yapanları da** aynı son beklemektedir; **işledikleri her kötülük,** toplumsal bir azap olarak **dönüp başlarına çökecektir ve onlar,** Allah'ın koyduğu yasaların işleyişine **engel olamayacaklardır.**

52. Peki bu zâlimler, sahip oldukları servet ve zenginlikten dolayı kibirlenme hakkını nereden buluyorlar? **Dilediğine bol bol nîmetler bahşeden ve dilediğine belli bir ölçü ile verenin Allah olduğunu bilmiyorlar mı? Hiç kuşkusuz bunda, inan**maya gönlü ol**an insanlar için** nice ibret dersleri, nice **deliller vardır.** Peki, bunca zulüm işleyen insanların, tövbe edip kurtulma imkân ve ihtimalleri yok mudur? Elbette var:

53. Ey Müslüman! İnsanlığın kurtuluş müjdesi olan şu ilâhî fermanı duyurmak üzere **de ki:** **“**İnsanlar; bakın Rabb’imiz ne buyuruyor: **“Ey kendilerine yazık eden** günahkâr **kullarım; sakın Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin!** Unutmayın ki **Allah,** tövbe edildiği takdirde **bütün günahları bağışlar! Çünkü O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

54. Öyleyse, zulüm ve haksızlıklara bir son vererek, tüm kalbinizle **Rabb’inize yönelin ve** yarın mahşerde **azapla yüz yüze gelmeden önce,** bugünden aklınızı başınıza alın ve tam bir teslimiyetle **O’na boyun eğin; aksi hâlde,** dünyada da, âhirette de **size hiç kimse yardım edemeyecektir!** Diğer bir deyişle:

55. Zâlimleri bekleyen **azap, hiç farkında olmadığınız bir anda aniden tepenize çökmeden önce,** gelin **size Rabb’iniz tarafından gönderilen** bu en son ve **en mükemmel mesaja uyun!**

56. Ey insanlar! Sizi böyle açık ve net olarak uyarıyoruz ki, **hiç kimse** Hesap Günü yargı önüne çıkarılınca, **“**Eyvah, **Allah’a karşı işlediğim günahlardan dolayı yazıklar olsun bana! Meğer ben,** ne büyük hakîkatleri **alaya alıyormuşum** da haberim yokmuş**!” demesin.**

57. Ya da, “Eğer Allah bana bir kitap göndererek **doğru yolu göstermiş olsaydı, kesinlikle** kötülüklerden uzak durur, günah ve isyankârlıktan **sakınanlardan biri olurdum!” diye mâzeretler öne sürmesin.**

58. Yâhut cehennem **azâbı**nı gözleriyle **görünce, “Ah, keşke bana bir fırsat daha verilseydi de,** yeniden dünyaya dönüp **iyilik yapanlardan olsaydım!” demesin** diye bu Kur’an’ı gönderdik. Eğer böyle bir itiraz öne sürmeye kalkışan olursa, o zaman ona diyeceğiz ki:

59. "Yoo; aksine, hakîkati açıkça ortaya koyan **ayetlerim sana tebliğ edilmişti fakat sen,** anlamsız bir **gurura kapılarak onları yalanlamış ve böylece inkârcılardan biri olmuştun!"**

60. Bugün fütursuzca **Allah adına yalan uyduranların, Hesap Günü yüzlerinin** utanç ve zilletten **kapkara kesildiğini göreceksin!** Öyle ya; ayetlerimize karşı küstahça böbürlenip **büyüklük taslayanlar için cehennemde yer mi yok?**

Müminlere gelince:

61. Allah, dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimseleri,** üstün gayret ve **başarılarından dolayı** mahşer günü her türlü keder, endişe ve sıkıntıdan **kurtaracaktır.** Öyle ki, **onlara hiçbir kötülük dokunmayacak ve** asla **üzüntüye uğramayacaklar.**

62. Unutmayın; **Allah, her şeyin yaratıcısıdır ve O, her konuda** hayatınıza yön verecek en güvenilir yardımcı, en yakın dost, en güzel **vekildir.** Kainatın idaresi O'nun elindedir, her şeyi görüp gözeten ve gerçek anlamda güvenilmeye lâyık olan, yalnızca O'dur.

63. Göklerin ve yerin hazinelerinin **anahtarları Allah'ın elindedir!** Bu da demek oluyor ki; söz ve davranışlarıyla **Allah'ın ayetlerini inkâr edenler, kelimenin tam anlamıyla hüsrana uğrayacaklar!**

64. O hâlde, ey Müslüman! Onlara **de ki: "Buna rağmen, ey câhiller, siz ne cüretle kalkıp da, Allah'tan başkasına kulluk etmemi bana teklif edebiliyorsunuz?"**

65. "Oysa, ey insanoğlu, **sana ve senden öncekilere** kutsal kitaplarda **bildirilmiştir ki; eğer** Allah'a **ortak koşacak olursan,** örneğin, O'nun varlığına inanmakla birlikte, O'ndan başka varlıkların hüküm ve otoritesine

boyun eğersen yahut dünyevî menfaatleri, uyulması gereken en üstün değer ölçüsü haline getirirsen, **bütün yaptığın** iyilikler **boşa gidecek ve** dünyada da, âhirette de **kesinlikle hüsrana uğrayanlardan olacaksın!"**

66. "Hayır; aksine **sen yalnızca Allah'a kulluk et**meli **ve** sana bunca nîmetler bahşeden Rabb'ine, sözlerinle, davranışlarınla ve yüreğinle **şükreden bir kul ol**malısın**!"**

Bu inkârcıları O'na kulluktan alıkoyan asıl sebep nedir, bilir misiniz?

67. Çünkü onlar, **Allah'ı** yücelik ve şânına yaraşır biçimde **tanıyamadılar;** O'nun adâlet, kudret, ilim ve hikmet gibi mükemmel vasıflarını yeterince ve gereği gibi kavrayamadılar. **Oysa Kıyâmet Günü, yeryüzü bütünüyle O'nun avucunun içinde** ezilip un ufak olacak **ve** şu uçsuz bucaksız **gökler, O'nun elinde dürülmüş** bir hale gelecektir!

Evet; **Allah, onların** düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; ilâhlık pâyesi vererek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, yüceler yücesidir!**

Peki, kıyâmet nasıl kopacak?

68. Zamanı gelince, kıyâmet için **sûra üflenecek ve derhal, göklerdeki ve yerdeki bütün canlılar —Allah'ın diledikleri hariç—** kıyâmetin dehşetinden **cansız yere serilecektir! Derken,** bütün ölülerin dirilişi için **ona yeniden üflenecek ve o anda, bütün insanlar mezarlarından** sıçrayıp **kalkacak;** şaşkın ve ürkek bir hâlde etraflarına **bakınacaklar!**

69. O gün yeniden yaratılacak olan **yeryüzü, Rabb'inin** hak ve adalet **nuruyla** ışıl ışıl **aydınlanacaktır.** Derken, bütün iyiliklerin ve kötülüklerin kaydedildiği **kitap ortaya konacak, Peygamberler** ve diğer bütün

şâhitler yargı için Yüce Hâkimin huzuruna **çıkarılacak ve hiç birine** zerre kadar **haksızlık edilmeksizin, insanlar arasında en âdil hüküm verilecektir:**

70. İşte o Gün, **herkese yaptıklarının karşılığı tam olarak verilecektir.** Çünkü Allah, **onların neler yaptıklarını çok iyi bilmektedir.**

71. Ve böylece, **kâfirler,** her topluluk kendi liderinin arkasında olmak üzere **gruplar hâlinde cehenneme sürülecekler. Oraya vardıklarında,** cehennemin **kapıları açılacak ve** oranın **bekçileri** olan görevli melekler, **onlara** hayretle **soracaklar: "Size kendi içinizden, Rabb'inizin ayetlerini sizlere okuyan ve böyle bir günle karşılaşacağınızı** söyleyerek **sizi uyaran Peygamberler** veya İslâm tebliğcileri **gelmedi mi?"** Buna karşılık zâlimler, **"Evet, elbette geldi!" diyecekler, "Ama ne var ki,** biz onları dinlemedik, aksine onlarla alay edip durduk! Böylece Rabb'imizin **azap hükmü,** biz **kâfirler için kesinleşmiş oldu."**

72. Bunun üzerine zebaniler onlara, **"**Öyleyse, **sonsuza dek içinde kalacağınız cehennemin kapılarından girin bakalım!** Rablerine karşı **küstahça kibirlenenlerin varacağı yer ne korkunçtur!" diyecekler.**

73. Öte yandan, **Rablerinden** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek, kötü davranışlardan titizlikle **sakınanlar da gruplar hâlinde cennete götürülecekler. Nihâyet oraya vardıklarında,** cennetin **kapılarını** kendileri için ardına kadar **açıl**mış bul**acak ve** oranın **bekçileri** olan görevli melekler **onlara, "Selâm sizlere, ne büyük mutluluk bu! Haydi, sonsuza dek** içinde yaşayacağınız **cennete buyurun!" diyecekler.**

74. Onlar da, "Bize verdiği sözü yerine getiren ve dilediğimiz gibi yaşayabileceğimiz şu cennet yurdunu bize bağışlayan Allah'a hamd olsun!" diyecekler.

Evet, Allah yolunda **çaba harcayanların mükâfâtı ne muhteşem!**

75. Ve o zaman **meleklerin,** Allah'ın kudret ve hükümranlık **Tahtın**ın **etrafında kümelenip Rablerini övgülerle yücelttiklerini göreceksin.**

Böylece, bütün insanlar hesaba çekilerek, **aralarında adâletle hükmedilecek ve** son olarak, müminlerin ve meleklerin dillerinden yükselen bir duâ olarak, şöyle **denilecek:**

Sonsuz **hamd** ve şükürler **olsun, âlemlerin Rabb'i Allah'a!**

40. MÜMİN-ĞAFİR SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Zümer sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, Firavun ailesinden mümin bir adamın anlatıldığı 28-45. ayetlerden almıştır. Allah'ın af ve merhametinin vurgulandığı üçüncü ayetindeki "Ğafir: bağışlayıcı" kelimesi de, sûrenin diğer bir ismidir. 85 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ha, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Ha, Mîm gibi senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

2. Bu Kitap, her şey üzerinde **mutlak otorite sahibi olan ve** her şeyi en mükemmel şekilde **bilen Allah tarafından gönderilmiştir.**

3. Günahları bağışlayan, tövbeleri kabul eden; cezası çetin, lütuf ve keremi sınırsız olan sonsuz kudret sahibi Allah tarafından. O Allah ki, **Kendisinden başka ilâh yoktur ve dönüş O'nadır.**

4. Allah'ın ayetlerine, apaçık hakîkati **inkâr eden** nankör**lerden başkası karşı gelmez.** Fakat bunun cezasını mutlaka çekecekler; **onların** şimdilik lüks ve refah içerisinde **diyar diyar gezip dolaşıyor olmaları,** ilâhî adâlet konusunda **seni yanıltmasın.** Nitekim:

5. Onlardan önce Nûh kavmi ve daha sonraki inkârcı **toplumlar da** ayetlerimi **yalanlamışlardı. Her toplum, kendilerine gönderilen Peygamberi** veya dâvetçiyi **yakala**yıp ortadan kaldır**maya yeltenmiş;** elçilerin ortaya koyduğu **hakikati çürütüp geçersiz kılmak amacıyla,** onlara karşı yanlış ve yanıltıcı delillerle, yalan ve iftiralarla, çirkin komplolarla, yani **bâtıl ile karşı koymuşlardı. Fakat sonunda onları,** korkunç bir azapla **yakalayıvermiştim!** İşte o zaman gördüler; **nasılmış Benim cezalandırmam!**

6. Ve böylece, hakîkati bile bile **inkâr edenlerin mutlaka cehennemlik olacağına dâir Rabb'inin hükmü gerçekleşmiş oldu.** İman edenlere gelince, onların makâmı o derece yüksektir ki:

7. Allah'ın **Arşını taşıyanlar ve çevresindeki** diğer büyük melek**ler, Rablerini dâimâ övgüyle anarlar, O'na inanırlar ve** yeryüzündeki **müminler için bağışlanma dileyerek şöyle derler: "Ey Rabb'imiz; Senin** sonsuz **rahmetin ve ilmin her şeyi kuşatmıştır;** günahlarından **tövbe edip Senin yolunu izleyen** şu mümin**leri bağışla ve onları cehennem azâbından koru** ya Rabb'i**!"**

8. "Ey yüce **Rabb'imiz! Onları ve** onlar gibi **iyilik yapan ana babalarını, eşlerini ve çocuklarını, kendilerine söz vermiş olduğun** ebedî mutluluk ve esenlik diyarı olan **Adn cennetlerine yerleştir! Hiç kuşkusuz Sen, sonsuz kudret ve hikmet sahibisin!"**

9. "Ve onları bu dünyada bâtıl inançlardan, çirkin davranışlardan koruduğun gibi, Hesap Gününde de üzüntülerden, sıkıntılardan, **kötülüklerden koru** Ya Rabb'i! Gerçek şu ki, **Sen o Gün kimi kötülüklerden korursan, onu** şefkat ve **rahmetinle yüceltmiş olursun ki, en büyük kurtuluş budur!"**

10. Hakikati inatla **inkâr edenlere gelince;** O Gün cehennemi karşılarında görünce, pişmanlıkla feryat eden ve öfkeyle birbirlerine lânetler yağdıran bu insanlara şöyle **nida edilecek: "**Ey zâlimler! Bugün **Allah'ın size gazâbı, sizin birbirinize** duyduğunuz **öfkenizden** çok **daha şiddetlidir; çünkü siz,** vaktiyle **imana dâvet edildiğiniz hâlde** hakîkati bile bile **inkâr ediyordunuz!"**

11. Buna karşılık **onlar, "Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "**Bizler başlangıçta ölü bir toprak idik, Sen bize hayat verdin; bir ömür sonunda bizi tekrar öldürüp toprağa gönderdin ve şimdi bize yeniden can verdin! Böylece **bizi iki defa öldürdün, iki defa dirilttin!** Biz, elçilerin haber verdiği her şeyin gerçekleştiğini gözlerimizle gördük! **Şimdi suçumuzu itiraf ediyor** ve Sana yalvarıyor**uz;** bu korkunç azaptan **kurtuluş yolu yok mudur** ya Rab**?"**

12. Onlara, "Hayır, cezanızı çekeceksiniz!" diye cevap verilecek, **"Çünkü siz,** eşi ortağı olmayan, gönderdiği mesajlarla hayatınızı düzenleyen **bir tek Allah gündeme getirilince** O'nu **inkâr ediyordunuz; ama** birtakım putlar ve putlaştırılmış insanlar **O'na ortak koşulunca,** ancak o zaman Allah'a **inanıyordunuz."**

Oysa her konuda **hüküm** verme yetkisi, **yücelik ve azamet sahibi olan Allah'ındır!"**

O hâlde, ey insanlar, bu kaçınılmaz son gelip çatmadan önce, ilâhî uyarıya kulak verin:

13. O Allah **ki,** kâinâtın her zerresinde **size** kudret, adâlet ve merhametinin apaçık **delillerini göstermektedir;** örneğin, **sizin için gökten** yağdırdığı yağmur sayesinde, size nice besleyici **gıdalar göndermektedir. Ne var ki,** tertemiz bir kalple Allah'a **yönelen** mümin**lerden başkası** bunları düşünüp **öğüt almaz.**

14. Öyleyse, ey müminler; **kâfirler istemeseler de, siz** her türlü şirkten arınmış **tertemiz bir inançla Allah'a yönelerek, yalnızca O'na duâ edin!** Unutmayın ki;

15. Dürüst ve erdemli kullarının **mertebeleri**ni **yücelten O'dur.** Çünkü O, kudret ve egemenlik tahtı olan **Arş'ın** yegâne **Sahibidir. Kullarından dilediğine, emrindeki** vahiy meleği Cebrail'i, yani Kutsal **Ruhu gönderir ki,** insanlığı o büyük **Kavuşma Gününe karşı uyarsın.**

16. O gün bütün insanlar, hesap vermek üzere Rablerinin huzuruna **çıkacaklar ve hiçbir şeyleri Allah'a gizli kalmayacaktır.** Sesler kesilecek, başlar öne eğilecek ve şu ilâhî ferman duyulacak: **"**Ey zorba diktatörler, söyleyin bakalım: **Bugün hükümranlık kimindir?"** Ve aynı ses cevap verecek: "Bütün varlıklar üzerinde mutlak ve **ezici otorite sahibi olan bir tek Allah'ındır!"**

17. "Bugün herkes dünyada **yaptıklarının karşılığını görecek ve** hiç kimseye zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir! Gerçekten Allah, hesabı çabuk görendir!"**

18. O hâlde, Ey Müslüman! **Onları, yaklaşmakta olan o** dehşetli **Güne karşı uyar: O zaman** gelip çatınca, korkudan **yürekler ağızlara dayanacak ve** inkârcılar, sıkıntı ve zillet içinde, acıyla **yutkunup duracaklar!** O Gün **zâlimler için ne sıcak bir dost bulunacak, ne de sözü dinlenir bir şefaatçi!**

19. O Allah ki, **gözlerin** sinsi ve **hâince bakışlarını ve kalplerde gizlenen** niyet ve düşünceler**i** çok iyi **bilmektedir.**

20. Allah sınırsız ilim ve hikmetiyle, adâlet ve **hakîkate uygun olarak hükmeder; oysa O'nun dışında** kulluk edip **yalvardıkları** o sözde ilâhlar ve emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilen dînî/siyâsî önderler, **hiçbir**

konuda hakka uygun **hüküm veremezler. Çünkü yalnızca Allah'tır, her şeyi işiten, her şeyi gören.**

21. Peki bu inkârcılar, **hiç yeryüzünü dolaşıp da, kendilerinden önce gelip geçmiş** zâlim**lerin nasıl bir sonla karşılaştığını görmüyorlar mı?** Üstelik geçmişte yaşamış bu toplumlar, **gerek** askerî, sosyal ve ekonomik **güç bakımından, gerekse yeryüzünde meydana getirdikleri eserler açısından kendilerinden daha üstünlerdi. Buna rağmen Allah, işledikleri günahlardan dolayı onları** korkunç bir azapla **yakalayıverdi ve hiç kimse, onları Allah'a karşı koruyamadı!**

22. Çünkü onlara gönderilen Elçiler, hakîkati gün gibi ortaya koyan **apaçık delilleri gözlerinin önüne serdikleri hâlde, onlar** bile bile kötülüğü tercih etmiş, inatla ayetlerimizi **inkâra kalkışmışlardı ve bunun** doğal **sonucu olarak, Allah da onları** böyle bir azapla **yakalayıvermişti. Gerçekten Allah çok güçlüdür, cezası da çok çetindir.**

İşte, bir Peygamber ve onu inkâr ederek helâke uğrayan bir toplum örneği:

23. Doğrusu Biz Mûsâ'yı, hakîkati ortaya koyan **delillerimizle ve** mûcizelerimizle desteklenmiş **apaçık bir yetkiyle** Mısır diktatörü **Firavun'a,** onun ordu komutanı **Haman'a ve** ekonomik destekçisi **Karun'a göndermiştik.**

24. Fakat onlar, Mûsâ'nın bir Peygamber olduğunu pekâlâ bildikleri hâlde, **"**Bu adam, **yalan söyleyen bir büyücüdür!" demişlerdi.**

25. Böylece Mûsâ, Firavun'un ilâhî hükümlere boyun eğmesi ve İsrail Oğulları'nı özgür bırakması gerektiğine dâir **Bizden** aldığı **gerçeği onlara iletince,** Firavunun danışmanları, "Ey Firavun!" **dediler, "**En iyisi, **Mûsâ'ya**

inananların yeni doğan **erkek çocuklarını öldürün, kız çocuklarını da** ahlaksız bir şekilde hizmetimizde kullanmak üzere **sağ bırakın!"**

İşte zâlimler, böyle plânlar kuruyorlardı. Aynı plânı Mûsâ doğduğunda da uygulamaya çalışmışlardı. **Oysa** ilâhî kanunlara göre, **inkârcıların** bütün **tuzakları,** bütün komploları **yıkılıp gitmeye mahkûmdu!**

26. Böylece Firavun, danışma meclisini toplayarak Mûsâ'nın durumunu görüştü. İçlerinden bazıları, halkın tepkisini çekmemek için ona yumuşak davranmak gerektiğini söylediler. Bunun üzerine **Firavun,** Mûsâ'dan korktuğunu belli etmemek için, **"Bırakın Mûsâ'yı öldüreyim!" dedi,** **"**Karşısında celladı görünce, o çok güvendiği **Rabb'ine yalvarsın;** bakalım onu elimizden kurtarabilecek mi? **Doğrusu ben** bu adamın, kültürel ve siyâsî bir devrim yaparak **inanç sisteminizi değiştirmesinden ve bu ülkede** yönetimi ele geçirip **bozgunculuk çıkarmasından korkuyorum!" dedi.**

27. Buna karşılık **Mûsâ,** "Dinleyin, ey insanlar!" **dedi, "Ben, Hesap Gününe inanmayan bütün kibirli ve küstah zorbalardan, benim Rabb'im ve sizin Rabb'iniz** olan Allah'**a sığınmışım!** O hâlde hangi tehdit beni sindirebilir, hangi güç beni O'nun yolundan çevirebilir!**"**

28. O anda, **inancını** o güne kadar **gizlemiş olan Firavun hanedanından bir mümin,** ayağa kalkıp **şöyle haykırdı: "Siz** bu **adamı, 'Rabb'im Allah'tır!' dediği için mi öldüreceksiniz? Oysa o,** sözlerinin doğruluğunu ispatlamak üzere **size Rabb'inizden apaçık deliller getirdi.** Düşünün; **eğer o bir yalancıysa, yalanının cezasını kendisi çekecektir, fakat eğer doğru söylüyorsa,** onu inkâr ettiğiniz takdirde, **sizi uyardığı** dünya ve âhiret azâb**ının bir kısmı** dünyadayken **başınıza gelecektir! Çünkü Allah, haddi aşarak** Kendisi hakkında **yalan söyleyen hiç kimseyi** başarıya ulaştırmaz, **doğru yola iletmez."**

29. "Ey halkım! Bugün yeryüzünde iktidar ve egemenlik sizin elinizde! Fakat Allah'ın bahşettiği bunca nîmetlere karşı nankörlük ederseniz, yarın **Allah'ın azâbı gelip başımıza çökecek olursa, bizi ondan kim kurtarabilir?"**

Bu sözlere karşılık **Firavun, "Ben size, yalnızca** doğru olduğuna inandığım **görüş ve düşüncelerimi belirtiyorum ve tek amacım, sizi doğru yola iletmektir!" dedi.**

30. Bunun üzerine, **inanan adam, "Ey halkım!" dedi, "Doğrusu ben,** geçmişte Allah'a başkaldıran zâlim **toplumların uğradığı türden bir felâkete uğramanızdan korkuyorum!"**

31. "Tıpkı Nûh kavminin, Ad ve Semud kavimlerinin ve onlardan sonrakilerin başına gelen korkunç azap **gibi** bir azapla helâk edilmenizden korkuyorum! Şayet onlar azâbı hak etmeselerdi, Allah onları hiç cezalandırır mıydı? Hiç kuşkusuz **Allah, kullarına asla zulmetmek istemez!** Ayrıca, hak yolda yürüyen kullarının zulme uğramasına da daha fazla izin vermeyecektir!"

32. "Ey halkım! Dünyada uğrayacağınız felâketler bir yana; **doğrusu ben,** insanlar Allah'ın huzurunda yargılanırken, zâlimlerin pişmanlıktan hıçkıra hıçkıra ağlayacağı o **Feryat Günü** olacaklar **için, sizin adınıza** cidden çok **korkuyorum!"**

33. O gün, arkanızı dönüp kaçmaya çalış**acaksınız,** ama ne çare; **hiç kimse** ve hiçbir güç, **sizi Allah'**ın gazâbın**dan kurtaramayacak!** Öyleyse kardeşlerim; gelin zulüm ve haksızlıklara bir son verelim ki, dosdoğru yola iletilmeyi hak edelim! Unutmayın; **Allah kimi sapıklık içinde bırakırsa, hiç kimse** ve hiçbir güç **onu doğru yola iletemez!"**

34. "Hatırlayın; **daha önce Yusuf da size apaçık delillerle gelmişti fakat siz** Mısır halkı, **onun getirdiği** inanç sistemi**ne de her zaman**

şüpheyle bakmıştınız! Nitekim o öldükten sonra, "Allah ondan sonra hiçbir Elçi göndermeyecektir!" dediniz. Çünkü size adâleti, doğruluğu emreden bir dine inanmak işinize gelmiyordu. **İşte Allah,** hak hukuk tanımayarak **sınırı aşan,** dupduru hakîkate **şüphe karıştıran** günahkâr**ları böyle saptırır!"**

35. "Oysa iknâ edici herhangi **bir delile dayanmaksızın Allah'ın ayetleri hakkında** körü körüne **tartışmaya girişenler, hem Allah'ın gazâbına uğrayacak, hem de müminlerin öfkesiyle karşı karşıya kalacaklardır! İşte Allah, küstahça kibirlenen zâlimlerin kalbini böyle mühürler!"**

36. Mümin şahıs konuşmasına devam ederken, **Firavun** onun sözlerini keserek **"Ey Haman!" dedi, "**Madem ki Mûsâ, tüm varlıkların Efendisi olan bir tanrıdan söz ediyor, o hâlde **bana** öyle yüksek **bir kule yap ki,** tepesine çıkıp **göklere açılan yollara ulaşayım!"**

37. "Ulaşayım ki, Mûsâ'nın tanrısını kendi gözlerimle **göreyim!** Böylece, yukarılarda böyle bir kimse bulunmadığını hepiniz de göreceksiniz; çünkü **ben, bu adamın** şan şöhret peşinde koşan **yalancılardan biri olduğunu zannediyorum!"**

İşte böylece, yaptığı çirkin davranışlar zamanla **Firavunun gözünde güzel görünmeye başladı ve** ilâhî yasalar gereğince, bunun doğal sonucu olarak doğru **yoldan** iyice **uzaklaştırıldı!** Yaptığı kötülüklere gelince; **Firavunun tuzağı,** kendisini ve halkını **felâket**e sürüklemek**ten başka hiçbir işe yaramadı!**

38. İnanan adam sözlerine devam ederek, **"Ey halkım!" dedi, "Bana uyun ki, sizi doğru yola ileteyim!"**

39. "Ey halkım; şu dünya hayatı, ancak gelip geçici **bir faydalanmadan ibarettir; âhiret ise, sonsuza dek sürecek asıl**

yurttur!"

40. "O âhiret yurdu ki, **kim bir kötülük yapmışsa, ancak yaptığı kadarıyla cezalandırılacaktır ve —ister erkek, ister kadın olsun— her kim de** Allah'a ve âhiret gününe **inanarak güzel ve yararlı işler yaparsa, işte onlar da cennete girecekler ve orada onlara, hadsiz hesapsız nîmetler verilecektir."**

41. "Ey halkım! Bu nasıl iştir; ben sizi kurtuluşa çağırırken, siz beni ateşe çağırıyorsunuz!"

42. "Siz beni, Allah'ın ayetlerini **inkâr etmeye ve haklarında —** emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğmek gerektiğine dâir— **hiçbir** geçerli belge ve **bilgiye sahip olmadığım varlıkları O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz! Ben ise sizi, mutlak otorite sahibi ve çok çok bağışlayıcı olan** Allah'a kul olmay**a çağırıyorum!"**

43. "Şu da apaçık bir gerçektir ki, sizin beni davet ettiğiniz bu çarpık inanç sistemi, **dünyada da, âhirette de davet edilmeye lâyık değildir!** Unutmayın; **hepimizin dönüşü Allah'adır! Hiç kuşkusuz,** ilâhî hükümleri reddederek **sınırı aşmış olanlar, kesinlikle cehennem halkıdırlar!"**

44. "Allah'ın huzuruna vardığımızda, **size söylediklerimi hatırlay**ıp gerçeği anlay**acaksınız!** Fakat iş işten geçmiş olacak!**"**

"Ben bunları söylerken, zâlimlerin şimşeklerini üzerime çektiğimin farkındayım. Fakat ne olursa olsun, gerçekleri haykırmaktan asla geri durmayacağım! Çünkü **ben,** her **işimi Allah'a havale ediyor** ve yalnızca O'na güveniyor**um! Doğrusu Allah, kulları**nın her hâlini **görmektedir."**

45. İman eden adam, bu sözleri söyledikten sonra müminlerin safına katılıp mücâdelesine devam etti. **Allah da onu,** kavminin **çirkin tuzaklarından korudu. Firavun** ve **adamlarına gelince; onlar da** Kızıldeniz'de boğulduktan sonra, kabir hayatı denilen âlemde **korkunç bir azâba mahkûm edildiler.**

46. O mahkûm oldukları azap bir **ateştir ki, onlar sabah akşam ona arz edilecekler ve** yeniden dirilinceye kadar, cehennemde gidecekleri yeri görerek azap çekecekler! Son **saat gelip çatınca da, "Firavun** ve **adamlarını,** cehennemdeki **en şiddetli azâba sürükleyin!"** denilecek.

47. O zaman zâlimler, **cehennem ateşinde birbirleriyle tartışmaya başlayacaklar.** Yeryüzünde ezilen, sömürülen ve **güçsüz bırakılanlar,** dünyada iken peşlerinden gittikleri ve bir vakitler **büyüklük taslamış olan** lider ve yönetici konumundaki **kimselere** sitem ederek **diyecekler ki: "Biz** hayatımız boyunca **sizin izinizden hiç ayrılmamıştık. Şimdi ateşin bir kısmını** olsun **bizden uzaklaştırabilir misiniz?"**

48. Buna karşılık **büyüklük taslayanlar, "**Görmüyor musunuz; **biz** de sizinle **beraber ateşin içindeyiz!" diye cevap verecekler, "**Biz kendimizi kurtardık mı ki, size yardım edelim? Fakat görünen o ki, artık bizi hiç kimse kurtaramaz; çünkü **Allah, kulları arasında** kesin **hükmünü vermiş bulunuyor!"**

49. Derken **ateşin içindekiler, cehennemin bekçilerine** seslenerek, **"**Ne olur **Rabb'inize yalvarın da,** hiç değilse **bir gün** için **azâbımızı hafifletsin!" diyecekler.**

50. Melekler, **"Elçileriniz size** hakîkati **açıkça** ortaya koyan **belgeler getirmemişler miydi?" diye soracaklar. Onlar ise, "Elbette** getirmişlerdi fakat biz onları inkâr etmiştik!**" diyecekler.** Bunun üzerine

melekler, **“Madem öyle, o zaman** Allah’a kendiniz **yalvarın!** Fakat şunu da bilin: **Kâfirlerin duâsı,** her zaman **boşa gitmeye mahkûmdur!”**

Gelelim, bu kıssadan alınacak hisseye:

51. Biz Elçilerimize ve onları izleyen **müminlere, hem bu dünya hayatında, hem de** bütün **şâhitlerin hazır bulunacağı** Hesap **Gün**ünde **mutlaka yardım edeceğiz!**

52. O Gün zâlimlere, öne sürecekleri hiçbir bahane fayda vermeyecek. Aksine, Allah’ın rahmetinden yoksun bırakılarak **lânete uğrayacaklar;** sonra da, cehennem denilen o **korkunç yurda sürülecekler!**

Evet; Elçilerimize ve onları izleyen müminlere mutlaka yardım edeceğiz. Nitekim:

53. Gerçekten Biz Mûsâ’ya yol gösterici mesajlar **bahşetmiş ve İsrail Oğulları’nı,** Tevrat adıyla anılan **o Kitaba mirasçı kılmıştık.**

54. Akıl ve sağduyu sahipleri için doğruyu-eğriyi gösteren **bir rehber, bir öğüt** ve ibret kaynağı **olmak üzere.**

Ve işte bugün, tüm insanlığı kucaklayan son mesajımızı, Kur’an’ı gönderdik.

55. O hâlde, ey Müslüman! Allah yolunda giriştiğin mücâdelede başına geleceklere göğüs gererek **sabret!** Unutma ki, **Allah’ın vaadi mutlaka gerçekleşecektir!** Rabb’ine giden yolda, şeytanın tuzaklarından birine takılıp tökezlesen bile, sakın ümitsizliğe kapılma; derhal **günahının bağışlanması için** Rabb’ine **yalvar;** gözlerini hedeften ayırmadan, kaldığın yerden yoluna devam et ve bu yolculuğunda sana azık olması için, **sabah akşam Rabb’ini övgüyle yücelterek tesbih et!** Kur’an’a karşı savaş açan kâfirler için de üzülme! Şunu iyi bil ki:

56. Hiçbir ikna edici **delile dayanmaksızın,** sırf önyargılardan yola çıkarak **Allah'ın ayetleri hakkında** körü körüne **tartışmaya girişenler var ya; onların yüreklerinde, hiçbir zaman tatmin edemeyecekleri bir kibir, bir kendini beğenmişlik duygusundan başka bir şey yoktur!** İşte bütün itirazlarının altında yatan gerçek sebep budur! **Öyleyse,** ey Müslüman! Bu gibi kimselerin şerrinden yalnızca **Allah'a sığın! Hiç kuşkusuz O,** her şeyi **işiten,** her şeyi **görendir.**

57. Oysa âhireti inkâr edenlerin, en azından şunu düşünmeleri gerekirdi: **Gökleri ve yeri yoktan var etmek,** ölmüş olan **insanları** yeniden **yaratmaktan daha büyük** ve daha zor bir olay**dır fakat insanların çoğu** bunu **idrâk etmezler.**

58. İdrâk etmezler; çünkü **görenlerle görmeyenler bir olmaz.** İşte aynen böyle, **iman edip güzel işler yapanlarla kötülük yapanlar da** aynı değildir. Fakat siz ey insanlar, **ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!** Hâlbuki:

59. Kıyâmet mutlaka gelip çatacaktır; bunda hiç şüphe yok! Fakat insanların çoğu, bu gerçeğe **inan**maya yanaş**maz.**

60. İşte bu yüzden, **Rabb'iniz diyor ki:** Ey insanlar! Bir şey isteyeceğiniz zaman Bana, yalnızca **Bana duâ edin; Ben de duânızı kabul edeyim!** Yeter ki siz, haddinizi bilip emirlerime boyun eğin! **Bana kul olmayı gururlarına yediremeyen** kendini beğenmiş zâlim**lere gelince; onlar, alçaltılmış** ve onurları kırılmış **bir hâlde cehenneme gireceklerdir!** Oysa içinde yaşadıkları evreni dikkatli bir gözle incelemiş olsalardı, asla gurura kapılmaya hakları olmadığını görecek, Rablerinin sonsuz kudret ve merhameti karşısında ister istemez secdeye kapanacaklardı:

61. Geceyi, huzur ve güven **içinde dinlenmeniz için** sessiz ve karanlık; **gündüzü de** çalışıp kazanç elde etmeniz için ışıl ışıl, **apaydınlık kılan**

Allah'tır. Gerçekten Allah, insanlara karşı çok cömert, **çok lütufkârdır; ne var ki, insanların çoğu şükretmez.**

62. İşte sizin gerçek Sahibiniz, Efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah, budur! O, her şeyin yaratıcısıdır! O'ndan başka ilâh yoktur! Şu hâlde** ey insanlar, **nasıl** şeytânî propagandalara **aldanı**p O'na kulluktan yüz çeviri**yorsunuz?**

63. Allah'ın ayetlerini bile bile inkâr edenler, işte böyle apaçık gerçeklerle yüz yüze oldukları hâlde, kibir ve bencilliklerinin kurbanı olup hak ve hakîkatten **çevriliyorlar.** Oysa ki:

64. Yeryüzünü sizin için yaşamaya elverişli bir yurt, gökyüzünü de emniyet kalkanı gibi **bir kubbe yapan; size şekil veren —hem de,** ihtiyaçlarınıza ve yaratılış gayenize uygun bir hâlde düzenleyerek **en güzel şekli veren— ve sizi tertemiz nîmetlerle rızıklandıran Allah'tır. İşte sizin** gerçek Sahibiniz, Efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah, budur! Evet; bütün âlemlerin Rabb'i olan Allah, gerçekten ne yücedir!**

65. O, dâimâ diridir; hayatın, canlılığın biricik kaynağıdır! **O'ndan başka ilâh yoktur! Öyleyse,** ey insanlar, **bütün içtenliğinizle, sadece Allah'a bağlanarak, tertemiz** ve katkısız **bir inançla O'na yalvarın!** Unutmayın ki:

Her türlü övgü ve yücelik, **bütün âlemlerin** gerçek **Rabb'i** ve Efendisi olan **Allah'a aittir!**

Her türlü övgüye, teşekküre lâyık olan, sadece Odur. Gerçek anlamda övülmek Onun hakkıdır ve yalnızca Ona yaraşır. O hâlde:

66. Ey Müslüman! Din konusunda senden taviz koparmaya çalışan inkârcılara **de ki: "Bakın; bana Rabb'imden** bu **apaçık belgeler geldikten sonra, Allah'ın yanı sıra tapındığınız kimselere kulluk**

etmem bana kesinlikle yasaklanmış ve tam bir teslimiyetle âlemlerin Rabb'ine boyun eğmem emredilmiştir!"

O Allah ki;

67. Sizin atanız ve aslınız olan ilk insanı **topraktan yaratan; sonra** topraktaki bu mineralleri babanızın vücudunda bir çok kimyasal işlemlerden geçirerek sizi önce **bir damla sudan, sonra** rahimde asılı duran kan pıhtısı şeklindeki **alakadan yaratan; sonra sizi** sağlıklı bir **bebek hâlinde** dünyaya **getiren ve ardından, gençlik çağına ulaşmanız ve** nihâyet **ihtiyarlamanız için** sizi yaşatan **O'dur.** Böylece, **içinizden kimileri küçük yaşta hayata veda eder, kimileri de aklını kullanıp düşünmesi için belirli bir süreye kadar yaşatılır.**

O Allah ki;

68. Hayatı bahşeden ve ölümü takdir eden O'dur! Öyle ki, **O bir şeyin olmasını istedi mi, ona sadece "Ol!" der, o da hemen oluverir!**

69. buna karşılık, sahte ve yanıltıcı itirazlarla **Allah'ın ayetleri hakkında tartışmaya girişenlerin,** hak ve hakîkatten **nasıl çevrildiklerini görmüyor musun?**

70. Onlar, bu son kutsal **Kitabı** yalanlayan **ve** böylece, daha önceki **Elçilerimize gönderdiğimiz** bütün vahiyleri **inkâr eden kimselerdir. Fakat yakında,** ne büyük bir yanılgı içinde olduklarını **anlayacaklar.** Ne zaman mı?

71. Boyunlarına kelepçeler ve ellerine-ayaklarına **zincirler takılıp** cehenneme doğru **sürüklendikleri zaman!**

72. İşte o zaman, iç organları paramparça eden **kaynar suya** atılacaklar ve **sonra,** cehennem **ateşin**in **içinde yanacaklar.**

73. Sonra onlara, "Allah'a ortak koştuğunuz o sahte ilâhlarınız, liderleriniz, efendileriniz şimdi **neredeler?" diye sorulacak.**

74. Onlar da, "Bizi yüzüstü bırakıp ortadan kaybolmuşlar! Meğer biz, bu güne kadar tapılmaya değer **hiç bir şeye tapmıyormuşuz!" diyecekler.** Bunun üzerine, **"**Ey zâlimler!" denilecek, **"İşte Allah,** apaçık hakîkati bile bile **inkâr eden** sizin gibi zâlim**leri böyle şaşırtır!"**

75. "Çünkü siz, Allah'ın bahşettiği güç, servet ve saltanata dayanarak **yeryüzünde haksız yere şımarıp azgınlaşıyor, küstahça böbürlenip duruyordunuz!"**

76. "Öyleyse, **içinde sonsuza dek kalacağınız cehennemin kapılarından girin** bakalım ateşe**!"**

Evet, büyüklük taslayanların varacağı yer ne korkunçtur!

77. O hâlde, ey Müslüman! Zâlimlerin baskı ve eziyetlerine karşı **sabret!** Unutma ki, **Allah'ın vaadi mutlaka gerçekleşecektir! Onlara vaadettiğimiz azâbın bir kısmını** derhal gönderip kâfirleri helâk ederek, özlemini çektiğin mutlu ve aydınlık günleri **sana** bu dünyada **göstersek de; seni** çetin bir mücâdelenin ardından **vefât ettir**erek mutlu günleri ahiret gününe ertele**sek de,** sonuçta zâlimler azaptan kurtulamayacaklar! Çünkü hepsi, **dönüp dolaşıp** eninde sonunda **bizim huzurumuza gelecekler.**

78. Ey Muhammed! **Doğrusu Biz, senden önce de** nice **Peygamberler göndermiştik. Onlardan kimini**n hayat hikayesini **sana** bu Kur'an'da **anlattık, kiminden de hiç söz etmedik.** Göndermiş

olduğumuz **hiç bir Peygamber, Allah'ın izni olmadıkça herhangi bir mûcize gösteremez.** Her elçi, inkârcılarla sonuna kadar mücâdele eder. **Nihayet Allah'ın emri gelince, en âdil hüküm verilir ve** Allah'ın nurunu **ortadan kaldırmaya çalışanlar, işte o zaman** korkunç bir azapla yok edilerek **hüsrana uğrarlar.** İşte, günümüz inkârcılarını da aynı âkıbet beklemektedir!

Eğer inkârcılar senden mûcize istiyorlarsa, şöyle bir çevrelerine baksınlar:

79. O Allah ki, bir kısmını binek olarak kullanmanız, bir kısmından da et, süt, bal, yumurta gibi **yiyecekler elde etmeniz için, evcil hayvanları yaratıp emrinize vermiştir.**

80. Bu hayva**nlarda, sizin için daha birçok faydalı yönler vardır.** Nitekim **onların üzerinde** seyahat ederek uzak mesafeleri rahatlıkla aşabilir, **gönlünüzdeki** nice ihtiyaç ve **arzuları gerçekleştirebilirsiniz. Ayrıca, hem onlar, hem de** size bahşettiğimiz bilgi ve yetenekle imal ettiğiniz **gemi** ve benzeri araçlar **sayesinde taşımacılık yaparsınız.**

81. Allah, size bahşettiği **mûcize**vî nîmet**lerini** işte böyle **gözlerinizin önüne seriyor; o hâlde,** söyleyin ey nankörler; **Allah'ın** bu muhteşem **mûcizelerinden hangi birini inkâr edebilirsiniz?**

82. Peki bu inkârcılar, **hiç yeryüzünü dolaşıp da, kendilerinden önce gelip geçmiş** zâlim**lerin nasıl bir sonla karşılaştıklarını görmüyorlar mı?** Üstelik geçmişte yaşamış bu toplumlar, **kendilerinden daha kalabalık ve gerek** ekonomik ve siyasal **güç bakımından, gerekse yeryüzünde meydana getirdikleri eserler açısından daha üstündüler. Fakat** azâbımız gelip çatınca, **elde ettikleri** servet ve saltanat, **onları** yok olmaktan **kurtaramamıştı!**

83. Çünkü Elçileri onlara apaçık delillerle gelince, sahip oldukları sanatlarına, **bilgilerine** felsefelerine, teknolojilerine **güvenip gurura**

kapılmışlardı; böylece, alay edip durdukları o korkunç azap, **kendilerini** dört bir yandan **kuşatıvermişti!**

84. Ve zâlimler, ülkelerini tepeden tırnağa kuşatan **azâbımızı** karşılarında **görünce, "**Şimdi **bir tek Allah'a iman ediyor ve** hayatımıza hükmetme yetkisi vererek **O'na ortak koştuğumuz her şeyi reddediyoruz!" dediler.**

85. Oysa, Allah'ın kulları için öteden beri **uygulayageldiği** toplumsal **yasalara göre, azâbımızı gördükten sonra iman etmeleri, onlara hiç bir fayda sağlayacak değildi.** Böylece **inkârcılar,** o anda ve **oracıkta** derhal yok edilerek, insanın başına gelebilecek en büyük **hüsrana uğramış oldular!**

41. FUSSİLET SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Mümin sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, üçüncü ayetinde geçen ve Kur'an mesajının açık ve net olduğuna işâret eden "fussilet: açıklandı" kelimesinden almıştır. 54 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ha, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

2. Ha, mîm gibi harflerden oluşan bu muhteşem ayetler, **sonsuz şefkat ve merhamet sahibi** olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

3. Hem öyle **bir Kitap ki,** önce Kur'an'ın ilk muhatapları olan Araplara, sonra da tüm insanlığa sesleniyor: Doğrunun, güzelin kıymetini **bilen bir toplum için, ayetleri Arapça** okunup rahatlıkla anlaşılan **bir metin olarak** bölümler hâlinde düzenlenmiş ve **tüm açıklığıyla ortaya konmuştur.**

Kur'an'ın ilk muhatabı olan Araplar, şâyet başka bir dili konuşuyor olsaydınız, o zaman ayetlerimizi o dilde gönderecektik. Şu hâlde, İslâm dâvetçilerine bir görev düşüyor: Kur'an'ı kendi dillerine tercüme edip halkı aydınlatarak, Arapça bilmeyen toplumların da bu evrensel mesajı anlamasını sağlamak. Çünkü:

4. Bu kitap, tüm insanlığı ilâhî rahmet ile **müjdelemek ve** zâlimleri bekleyen kötü âkıbete karşı **uyarmak için** gönderilmiştir. **Ne var ki,** insanların **çoğu** inatla gerçeklerden **yüz çeviriyor; bu yüzden de,** kendilerini kurtuluşa iletecek mesajı **duymazlıktan geliyorlar:**

5. Ve tavır ve davranışlarıyla, âdetâ "Ey Müslüman!" **diyorlar, "Bizi çağırdığın** bu tevhid inancın**a karşı kalplerimiz kapalı, kulaklarımız sağırdır;** dolayısıyla, **seninle bizim aramızda** aşılmaz bir **engel vardır! Öyleyse sen** bize öğüt vermeyi bırak da, şu savurduğun tehditleri gerçekleştirmek için yapacağını **yap fakat** şunu unutma ki, **biz de** sizi ezip yok etmek için elimizden geleni **yapacağız!"**

6. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen İslâm dâvetçisi! Onlara **de ki: "Ben,** ilâhî tehditleri gerçekleştirecek güce ve yetkiye sahip değilim! Aksine, **sadece sizin gibi** fâni **bir insanım.** Ancak şu var ki; **bana** kutsal kitap aracılığıyla, **ilâhınızın** eşi ortağı olmayan, sonsuz kudret, adâlet ve merhamet sahibi **bir tek ilâh olan Allah olduğu bildiriliyor. Öyleyse,** tüm bâtıl inanç ve ideolojileri terk ederek **dosdoğru O'na yönelin ve** bugüne kadar işlediğiniz günahlardan ötürü **O'ndan bağışlanma dileyin!** Hakikat apaçık ortada dururken, birtakım sahte ilâhları, efendileri, önderleri Allah'a **ortak koşanların vay hâline!"**

7. "Yoksullara, yardıma muhtaç kimselere verilmesi gereken **zekâtı vermekten kaçınan ve** insanların hesaba çekileceği **öte dünyanın varlığına da inanmayan** o müşriklerin vay hâline**!"**

8. Allah'a ve âhiret gününe **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı işler yapanlara gelince; onları, asla bitip tükenmeyecek bir mükâfât** olan cennet nîmetleri **bekliyor!**

9. O hâlde, ey Müslüman! İnkâr edenlere **de ki: "Siz,** şu üzerinde yaşadığınız **yerküreyi iki günde yaratmış olan** Allah'**ı gerçekten inkâr**

mı ediyorsunuz? Ve O, bütün **âlemlerin** yegâne Sahibi, Efendisi ve **Rabb'i olduğu hâlde,** birtakım putları ve putlaştırılmış varlıkları, kudret ve egemenliğinde **O'na ortak mı koşuyorsunuz?** Bu ne büyük küstahlık böyle!"

10. Allah yeryüzünü yarattıktan sonra, **üzerine sarsılmaz dağlar yerleştirdi, orayı** sayısız nîmet ve **bereketlerle donattı ve** canlıların **gıdalarını** meydana getiren temel maddeleri **isteyen herkesin eşit olarak faydalanacağı şekilde —**önceki iki günle birlikte— toplam **dört günde takdir etti**, ölçüp ayarladı**.**

11. Sonra kudret ve irâdesiyle, henüz **gaz bulutu hâlinde olan göğe yöneldi; göğe ve yere, "İkiniz de, isteyerek veya istemeyerek** koyduğum yasalara **boyun eğin!" buyurdu. Onlar da,** lisân-ı hâl ile, **"**Başüstüne, emrine **gönülden boyun eğdik!" dediler.**

12. Böylece, gökyüzünü **iki günde, yedi kat gök şeklinde düzenledi ve her katına,** kendi işlevini öğreterek **uyması gereken yasaları ilham etti. Ayrıca,** dünyaya **en yakın göğü** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan **kandillerle süsledi ve** onu şeytanlardan **korudu. İşte bu** hârika sistem, **sonsuz kudret ve ilim sahibi olan** Allah'**ın** mükemmel bir ölçü ve denge ile ortaya koyduğu **takdiri** sayesinde yürümekte**dir.**

13. Ey Müslüman! Bütün bu açıklamalara rağmen, kâfirler yine de Allah'a itaatten **yüz çevirirlerse,** onlara **de ki: "**O hâlde **sizi, Ad ve Semûd kavimlerinin başına gelen felâketlere benzer bir** toplumsal **felâkete karşı uyarıyorum!"**

14. Hani onlara, ardı ardına Elçiler gelmiş ve her fırsatı kullanarak, çeşitli yol ve yöntemlerle ve bıkıp usanmadan onları şu hakîkate dâvet etmiş**lerdi: "Sadece Allah'a kulluk etmeli** ve yalnızca O'na boyun eğmeli**siniz!"** Buna karşılık **onlar, "Eğer Rabb'imiz** sizin söylediklerinize

inanmamızı **isteseydi,** mesajının tebliğcisi olarak bize gökten **melekler gönderirdi. Onun için biz, sizinle gönderilen bu mesajı reddediyoruz!" dediler.** Böylece Ad kavmi de, Semud kavmi de gün geçtikçe azgınlaşmaya başladılar.

15. Ad kavmin**e gelince; onlar, hak hukuk tanımaz bir hâlde yeryüzünde küstahça kibirlenerek, "**Şu evrende, **bizden daha güçlü kim varmış?" dediler. Hâlbuki, onları yaratan Allah'ın kendilerinden** çok **daha güçlü olduğunu görmüyorlar mıydı?** Doğrusu onlar, **ayetlerimizi bile bile inkâr ediyorlardı.**

16. Bunun üzerine, tam yedi gece sekiz gün süren o **felâket günlerinde, üzerlerine** her yeri tarumar eden **dondurucu bir kasırga gönderdik ki, onlara bu dünya hayatında alçaltıcı azâbı tattıralım! Fakat** onların **âhiret**te çekecekleri cehennem **azâbı, çok daha alçaltıcı olacak ve kendilerine** hiçbir **şekilde yardım da edilmeyecektir!**

17. Semud'a gelince; onlara da **doğru yolu göstermiştik fakat onlar,** gösterdiğimiz **apaydınlık yolu izlemek yerine** inkâr ve cehâlet karanlıklarında **kör olarak yaşamayı tercih ettiler. Bunun üzerine, yaptıkları zulüm ve haksızlıklardan dolayı alçaltıcı bir yıldırım azâbı onları çarpıp yok etti!**

18. Âyetlerimize **iman eden ve** bu imana yaraşır dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınan kimseleri ise,** dünya ve âhiret azâbından **kurtardık.**

Kâfirlerin âhirette uğrayacakları azâba gelince:

19. O Gün Allah'ın düşmanları, gruplar hâlinde cehenneme doğru sürülecekler.

20. Nihâyet ateşin karşısına **geldiklerinde,** bizzat **kendi kulakları, gözleri ve** hattâ **derileri** dile gelip dünyada iken **yaptıkları** çirkin **işleri** bir bir sayıp dökerek **onlar aleyhinde şâhitlik edeceklerdir.**

21. Bunun üzerine zâlimler **kendi derilerine, "Niçin bizim aleyhimizde şâhitlik ediyorsunuz?" diye** öfke ve hayretle **soracaklar. Onlar da, "**Ne yapalım; **her şeyi konuşturan Allah bizi de konuşturdu!" diyecekler, "Sizi başlangıçta O yarattı ve** şimdi yine **O'na dönüyorsunuz!"** O zaman Allah onlara diyecek ki:

22. "Oysa siz dünyada zulüm ve haksızlık peşinde koşarken, **kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin** bir gün **size karşı şâhitlik edeceğinden** korkup da günahlardan **sakınmıyordunuz. Üstelik, yaptıklarınızın çoğunu Allah'ın bilmediğini** ve sizi hiçbir zaman hesaba çekmeyeceğini **sanıyordunuz."**

23. "İşte, Rabb'iniz hakkında beslediğiniz bu çarpık **düşünceler sizi felâkete sürükledi ve böylece,** en büyük **hüsrana uğrayanlardan oldunuz!"**

24. Artık sabretseler de sabretmeseler de, **varacakları yer ateştir! Kendilerinden razı olunması için yalvarıp yakarsalar da, asla hoşnutluğa erenlerden olamayacaklar!** Çünkü vaktiyle, hakikat onlara bütün açıklığıyla tebliğ edilmiş, ama onlar bilerek inkârı tercih etmişlerdi.

25. Biz de bu yüzden **onlara,** kendilerini yoldan çıkaran şeytanî **arkadaşlar musallat ettik. Böylece bu** şeyta**nlar, yaptıkları her şeyi kendilerine cazip göster**erek onları iyice azgınlığa sürükle**di ve sonunda, kendilerinden önce gelip geçmiş cin ve insan toplulukları için geçerli olan** azap **söz**ü, **onlar için de kaçınılmaz oldu. Gerçekten onlar, büyük bir hüsrana uğramışlardır.** Hal böyleyken:

26. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler,** birbirlerine **diyorlar ki: "Sakın şu Kur'an'ı dinlemeyin;** başkasının dinlemesine de izin vermeyin! Çünkü onu duyan, etkisinde kalıp bir anda değişiveriyor. Bunun için, din adına uydurulmuş bidat ve hurâfelerle, ilgi çekici menkıbelerle, hikayelerle vs. mümin kitleleri oyalayıp uyutmaya çalışın. Bunun yanı sıra, bir yandan insanları cinsellik, içki, uyuşturucu, kumar gibi çılgınca eğlencelerle oyalarken, diğer yandan da İslâm ve Müslümanlar aleyhinde yıkıcı propagandalar yapın, Kur'an hakkında yanıltıcı itirazlar geliştirin, basın-yayın araçlarını da kullanarak Kur'an tebliğcilerini susturmak için bu yolda her türlü **yaygara**yı **koparın;** çünkü onun kitleleri etkileyen muazzam gücünü **ancak bu şekilde** bastırıp kültür çatışmasında Müslümanlara **üstün gelebilirsiniz!"**

27. Biz de bu sözlerinden dolayı, **kâfirlere** dünyada ve âhirette **şiddetli bir azap tattıracağız ve onlara, işledikleri en büyük kötülüklerin karşılığını vereceğiz!**

28. İşte, Allah düşmanlarının cezası budur: Ateş! Âyetlerimizi bile bile inkâr etmelerinin en âdil **karşılığı olarak, onları orada sonsuz** acı ve ıstıraplarla dolu **bir yurt beklemektedir!**

29. O Gün **inkârcılar,** dünyadayken göklere çıkardıkları ve körü körüne peşinden gittikleri liderlerine büyük bir kin duyacak ve **"Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Bizi** doğru yoldan **saptıran cinleri ve insanları bize göster ki, onları ayaklarımızın altına alıp çiğneyelim; böylece en aşağılık kimselerden olsunlar!"**

30. "Bizim önünde boyun eğeceğimiz biricik efendimiz, yöneticimiz ve **Rabb'imiz, Allah'tır!" diyen ve sonra da,** bu söyleme uygun **dosdoğru bir hayat yaşayan kimselere gelince; onların üzerine** öbek öbek rahmet **melekler**i **inecek** ve onlara şu ilâhî müjdeyi

verecek**tir: "Korkmayın, üzülmeyin; size Allah tarafından söz verilen cennet müjdesiyle sevinin!"**

31. "Biz hem bu dünya hayatında, hem de âhirette sizin dost ve yardımcı**larınızız!** Eğer dünya imtihânını başarıyla tamamlarsanız cennete gireceksiniz ve **orada canınızın çektiği her şeye, arzuladığınız her nîmete sahip olacaksınız!"**

32. Çok bağışlayıcı, çok merhametli olan Rabb'iniz**den** bir karşılama ziyafeti ve sınırsız **bir lütuf olarak!"**

O hâlde:

33. İnsanları **Allah'a** kul olmaya **çağıran, güzel ve yararlı işler yapan ve "Ben,** tam bir teslimiyetle Allah'ın hükümlerine boyun eğen **bir Müslümanım!" diyen kimseden daha güzel sözlü kim olabilir?**

Ama yine de, sizi önyargılarla değerlendiren bazı insanlar, dâvetinize karşı hiç de hak etmediğiniz çirkin bir tarzda cevap verebilir, en ağır sözlerle sizi incitebilirler. Bu durumda onlara kızıp küsmeyin, kötülüğe kötülükle karşılık vermeyin. Unutmayın ki:

34. Her insan yaratılıştan bilmeli ki, **iyilik ile kötülük** asla **bir olmaz. O hâlde,** ey Müslüman! Sana kin besleyen insanlara **sen** kin duyma; aksine, onlara şefkat ve merhametle yaklaş; sana kötülük yapana iyilikle karşılık ver; gönül incitmeden, rencide etmeden, tatlı dille ve yapıcı bir üslupla, yani **en güzel şekilde** kötülükleri **bertaraf et; işte o zaman, aranızda kin ve düşmanlık bulunan kişinin sanki birdenbire sımsıcak bir dosta dönüştüğünü göreceksin.**

35. Fakat bu üstün meziyet, **sadece** zorluk ve sıkıntılar karşısında **sabredenlere verilmiştir.** Diğer bir deyişle bu, **ancak** ilim, hikmet,

şefkat, merhamet gibi güzelliklerden **büyük bir pay almış olanlara verilmiştir.**

Bununla birlikte, nihâyet İslâm dâvetçisi de bir insandır; inatçı câhiller karşısında öfkesine hâkim olması her zaman kolay olmayabilir. Bunun içindir ki:

36. Ey Müslüman! **Eğer şeytânî bir dürtü seni kışkırtıp** anlamsız bir öfke ve heyecana **sürükleyecek olursa, hemen Allah'a sığın!** Unutma ki **O,** her şeyi **işitendir,** her şeyi **bilendir.** O hâlde, Rabb'ine güven ve insanları güzel öğütlerle O'nun yoluna çağırmaya devam et:

37. Gece ile gündüz, Güneş ile Ay, O'nun sınırsız kudret ve yüceliğini gözler önüne seren yaratılış delillerinden, yani **ayetlerindendir. Öyleyse, Güneş'e veya Ay'a secde etmeyin; eğer** gerçekten **yalnızca O'na kulluk etmek istiyorsanız, onları** ve diğer tüm varlıkları **yaratan Allah'a secde**ye kapanarak, yalnızca O'na kulluk ve itaat **edin!**

38. Ama eğer inkârcılar, bu çağrı karşısında **kibre kapılı**p Allah'ın hükümlerine boyun eğmekten kaçın**acak olurlarsa,** üzülme, ümitsizliğe ve yılgınlığa kapılma! Çünkü **Rabb'inin katındaki** melek**ler** ve O'na kulluk eden müminler, **gece gündüz bıkıp usanmadan O'nu** anıp şanını yücelterek **tesbih etmektedirler!**

39. Yine O'nun ayetlerinden biri de şudur: Yeryüzünün bitki örtüsünü tamamen kurumuş, solmuş ve âdetâ **boynunu bükmüş bir hâlde görürsün fakat Biz üzerine yağmur yağdırınca, hemen canlanıp gelişir** ve rengârenk bitkiler, çiçekler, ürünler yetiştirir. **İşte bunu dirilten** yüce kudret, **ölüleri de kesinlikle diriltecektir.** Unutma ki, **O'nun her şeye gücü yeter.**

40. Gerek evrendeki yaratılış delillerini görmezlikten gelerek, gerekse Kur'an'ı kasten yanlış yorumlayarak **ayetlerimiz konusunda doğru yoldan sapanlar, Bizden asla gizli kalmazlar!**

Düşünün ey insanlar; işlediği zulüm ve haksızlıklardan dolayı **ateşe atılan** inkârcılar **mı daha iyidir, yoksa Hesap Gününde** Rabb'inin huzuruna **güven içinde gelen** müminler **mi?** İşte, size doğruyu ve eğriyi gösterdik, bu ikisinden dilediğinizi seçin ve **dilediğinizi yapın!** Ama unutmayın: **Muhakkak Allah,** bütün **yaptıklarınızı görmektedir.**

41. Gerçek şu ki, kendilerine tebliğ edilen bu son ilâhî **Öğüdü inkâr edenler,** dünyada da âhirette de zillet ve perişanlıktan kurtulamayacaklar! Çünkü **bu** Kur'an öyle muhteşem, **öyle değerli bir kitaptır ki;**

42. Hiçbir **Bâtıl** inanç ona asla sızamaz, insanlığa zararlı düşünceler, şeytânî öğretiler **ona hiçbir yandan yaklaşamaz!** Çünkü o, sonsuz ilim ve **hikmet sahibi ve** her türlü **övgüye lâyık olan** Allah **tarafından gönderilmiştir.**

43. O hâlde, ey Peygamber ve ey onun izinden yürüyen İslâm dâvetçisi! Sana eziyet eden zâlimlere aldırış etmeden, bu kitap ile insanlığı uyarıp aydınlatmaya devam et! Unutma ki, **sana** çağdaş kâfirler tarafından **söylenen** incitici söz**lerin aynısı, senden önceki Elçilere de söylenmişti.** Fakat onlar her türlü sıkıntıya karşı sabırla direnmiş ve sonunda ilâhî müjdeye mahzar olmuşlardı. Öyleyse acele etme, Allah'ın hükmü gelinceye kadar tebliğe devam et! **Hiç kuşku yok ki, senin Rabb'in çok bağışlayıcıdır fakat** aynı zamanda, **cezalandırması da çok çetindir!**

44. Evet, Kur'an'ın Arapça indiriliş hikmetini kavrayamayan, bu yüzden de onun evrenselliğine itiraz eden câhiller şunu bilsinler ki: **Eğer Biz Kur'an'ı**

yabancı bir dilde göndermiş olsaydık, o zaman onun ilk muhatabı olan Araplar haklı olarak, **"**İman etmemizi istediğin bu kitabın **ayetleri,** bize anladığımız dilden **açık ve anlaşılır biçimde beyân edilmeli değil miydi? Arapça** konuşan bir toplum **ve** onları hidâyete çağıran **yabancı** bir kitap; ne tuhaf şey bu!**" diyeceklerdi.** O hâlde, tüm insanlığa seslenerek **de ki: "Bu** Kur'an, gerek Araplardan, gerekse diğer toplumlardan olsun, bütün **inananlar için bir yol göstericidir ve** insanlığı tehdit eden her türlü mânevî, kültürel, siyâsî ve toplumsal dertlere, yaralara kesin **bir şifâdır.** Bu mükemmel kitaba **inanmayanlara gelince, onların kulaklarında,** hakîkati işitmelerine engel **bir sağırlık var;** işte bu yüzden Kur'an, **onlara göre** anlaşılmaz, **karanlık** bir kitap**tır.** Öyle ki, apaçık hakîkate dâvet edilirken **onlar,** sanki **çok uzak bir yerden çağrılan** ve çağrıyı işitmekte zorluk çeken **kimseler**e benziyorlar. Zaten tarih boyunca, Allah'tan gelen bütün kitaplara aynı tepkiler gösterilmedi mi? Nitekim:

45. Biz bir zamanlar **Mûsâ'ya,** Tevrat adlı **Kitabı vermiştik, fakat** sırf aralarındaki ihtirâs ve kıskançlık yüzünden Allah'ın kitabını tahrif ederek **onda ayrılığa düşmüşlerdi. Eğer** bu dünyanın imtihân yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının âhirette verileceğine dâir **Rabb'in tarafından ezelden belirlenmiş bir yasa olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve kötüler derhal cezalarını çekip her türlü anlaşmazlık halledilmiş **olurdu.** Onlardan sonra kutsal Kitabı devralan Yahudi ve Hıristiyanlara gelince: **Onlar,** bugün **onun** gerçekten ilâhî kaynaklı olup olmadığı **hakkında** kendilerini gerçekten rahatsız eden **karmakarışık bir şüphe** ve tereddüt **içindedirler!** Şunu iyi bilin ki:

46. Her kim güzel bir iş yaparsa, yalnızca kendi iyiliği için yapmış olur ve kim de kötülük işlerse, o da ancak kendisine zarar vermiş olur. Unutma; **Rabb'in, kullarına asla zulmetmez!**

47. Kıyâmetin ne zaman kopacağına dâir gayb **bilgisi yalnızca O'na aittir. O'nun bilgisi** ve izni **olmadan ne bir meyve tomurcuğundan çıkabilir, ne bir dişi hamile kalabilir, ne de** yavrusunu **doğurabilir!** İşte bu sonsuz ilim ve kudret sahibi olan Allah, insanları yeniden diriltip hesaba çekecektir. **O Gün,** kâfirleri cehennemin karşısına getirecek ve **onlara, "**Söyleyin bakalım; kulluk ve ibâdette **Benim ortaklarım** olduğunu iddia ettiğiniz önderleriniz, efendileriniz ve diğer sahte ilâhlarınız şimdi **neredeler?" diye soracak. Onlar da, "Sana açıkça bildiriyoruz ki,** bugün **içimizde,** Senden başka boyun eğilecek bir otoritenin bulunduğuna **şâhitlik edecek hiç kimse yoktur!" diyecekler.**

48. Ve böylece, **vaktiyle yalvarıp yakardıkları** bütün hayalî varlıklar, sahte ilâhlar **kendilerini yüzüstü bırakıp terk etmiş olacak ve artık hiçbir kurtuluş çarelerinin kalmadığını anlayacaklar.** İşte bu fecî âkıbetle yüz yüze gelmek istemiyorsanız, insan denen varlığın ruh dünyasını iyi çözümlemeli, onu inkâra sürükleyen psikolojik sebepleri doğru tespit etmelisiniz:

49. İnsanoğlu, iyi ve güzel olan **şeyleri istemekten** asla **bıkıp usanmaz fakat başına bir kötülük gelince de,** bunun bir imtihân olduğunu göz ardı ederek **hemen endişeye kapılır,** yaşama **ümidini tamamen kaybeder.** Sahip olduğu her şeyin kendisine Allah tarafından bağışlanan gelip geçici bir nîmet olduğunu idrâk edemediği için, onları kaybettiği anda müthiş bir sarsıntı geçirir.

50. Fakat kendisine dokunan bir sıkıntının ardından başındaki belâyı kaldırıp **ona rahmet**imizi **tattıracak olsak, o zaman da** küstahça bir edayla **şöyle der: "**Bu nîmetleri ben kendi gayret ve çabalarım sonucunda ve kendi yeteneklerim sayesinde kazandım; dolayısıyla **bu zaten benim hakkımdır! Üstelik kıyâmetin kopacağını** ve insanların yargılanacağını **da hiç sanmıyorum; eğer** bu iddianız gerçekleşse ve **ben**

Rabb'imin huzuruna çıkarılsam bile, O'nun katında beni daha güzel nîmetlerin beklediğine emînim!" (*18. Kehf: 36*)

Öyle mi zannediyor? Hayır; ayetlerimizi **inkâr edenlere, yaptıkları her şeyi** o gün **açıkça bildireceğiz ve onlara, en şiddetli azâbı tattıracağız!**

51. Evet; **insanoğluna** katımızdan zenginlik, sağlık, güzellik, güç, zeka gibi **bir nîmet verdik mi,** bunları kendisine kimin verdiğini unutarak ayetlerimizden **yüz çevirir ve** kibre kapılarak **yan çizer fakat başına bir belâ gelince de,** onun bir an önce kaldırılması için **uzun uzadıya** Bize **yalvarıp yakarır.**

52. O hâlde, ey Müslüman! İnkârcılara seslenerek **de ki: "Bir düşünün; eğer bu** kitap **Allah tarafından** gönderilmiş **ise ve siz de** aptalca bir inat uğruna **onu inkâr ediyorsanız,** o takdirde, apaçık gerçeklere sırt çevirerek **derin bir çıkmaza saplanan** sizin gibi inkârcılar**dan daha** bedbaht ve daha **sapık kim olabilir?"**

İşte bunun içindir ki;

53. Elinizdeki **bu** Kur'an'**ın** Allah'tan gelen kesin ve tartışılmaz bir **gerçek olduğu** bütün insanlık tarafından **açık ve net olarak anlaşılıncaya kadar, onlara hem dış dünyada, hem de kendi iç dünyalarında ayetlerimizi göstereceğiz.** Kıyamete kadar bütün insanlar Allah'ın ayetlerinin işâret ettiği bireysel, toplumsal, tarihî, ekonomik ve siyasal gerçeklerin bir bir ortaya çıktığını hem kendi iç dünyalarında, hem Mekke'de, Harem'de hem de dış alemde, bütün dünyada apaçık görecekler. Çevrelerindeki hayatı daha yakından tanıyacaklar.

Böylece insanlık, hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde, Kur'an'ın insan ürünü bir kitap olmadığını anlayacaktır. Bu nasıl olur deme: **Rabb'inin** her an **her şeye tanık olması yetmez mi?**

Ama bütün bu apaçık delillere, apaçık mûcizelere rağmen yine de hakîkatten yüz çevirecek olurlarsa;

54. İyi bilin ki, onlar Hesap Günü **Rablerine kavuş**up yargılan**acakları konusunda,** kendilerini rahatsız eden ciddî bir **şüphe içindedirler! Ve şunu da bilin ki; gerçekten Allah,** sonsuz ilim ve kudretiyle **her şeyi** çepeçevre **kuşatmıştır!**

42. ŞÛRÂ SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Fussilet sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, otuz sekizinci ayetinde geçen ve danışmanın önemini vurgulayan "şûrâ: istişâre, danışma" kelimesinden almıştır. 53 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Hâ, Mîm.

2. Ayn, Sîn, Kâf. Dinle, ey insanoğlu! Hâ, Mîm, Ayn, Sîn, Kâf gibi, senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olup Azîz ve Hakîm Allah'ın vahyi olan bu mesaja kulak ver:

3. İşte böyle vahyediyor sana ve senden öncekilere, sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah.

4. O Allah ki, **göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur;** gerçek anlamda **yücelik ve büyüklük, yalnızca O'na aittir.**

5. O'nun kudret ve azametinden, **neredeyse gökler yukarıdan** aşağıya **çatlayıp paramparça olacaklar!** Öte yandan **melekler,** sürekli olarak **Rablerinin şânını övgüyle yüceltmekte ve yeryüzündeki** mümin**ler için bağışlanma dilemekteler.**

İyi bilin ki Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.

Hal böyleyken:

6. Kendilerine Allah'tan başka yardımcılar, kurtarıcılar, hükmüne boyun eğilecek varlıklar ve **dostlar edinen** müşrik**lere gelince, Allah onları görüp gözetmektedir!** Dolayısıyla, tebliğ görevini yaptığın sürece, **sen onlar**ın davranışların**dan sorumlu değilsin.**

7. Ey şanlı Elçi! Daha önceki Peygamberlere nasıl kendi halkının konuştuğu dilde kitap gönderdiysek, **işte sana da Arapça okunan** bir hitabe olan bu Kur'an'**ı gönderdik ki,** asıl adı Mekke olan ve dünya kentlerinin merkezi konumunda bulunan **Anakent halkını ve** aşama aşama **çevresindeki** diğer bütün şehirleri, toplumları, ülke**leri** ve tüm dünyayı **uyarasın ve** böylece, **gerçekleşeceğinde asla şüphe olmayan o** kıyamet günü, o **Toplanma Gününe karşı** onları **ikaz etmiş olasın.** Çünkü O Gün gelip çatınca, insanların **bir kısmı cennete girecek, bir kısmı da çılgın bir ateşe!**

8. Gerçi **Allah dileseydi, onları** da zorla imana getirir ve tüm insanlığı, ister istemez Allah'a kulluk eden **tek tip bir toplum yapabilirdi fakat** öyle yapmadı. Allah, insana özgür bir irâde vermiş ve onu, dilediği inanç ve hayat tarzını seçme konusunda serbest bırakmıştır. Bu yüzden O, samîmî bir kalple Kendisine yönelerek lütuf ve merhametine nâil olmak **isteyen kimseyi** sonsuz lütuf ve **rahmetine kavuşturur.** Bile bile kötülüğü tercih ederek **zulüm ve haksızlık yapanlara gelince, onlar** Hesap Gününde, kendilerini Allah'ın gazâbından koruyabilecek **ne bir dost bulabilirler, ne de bir yardımcı!**

9. Demek onlar, Allah'ın yanı sıra başka yardımcılar, kurtarıcılar ve **dostlar ediniyorlar, öyle mi? Oysa** asıl koruyucu, gerçek **dost** yalnızca

Allah'tır. Çünkü ancak O'dur, tüm canlılara **hayat bahşeden! Ve sadece O'dur, her şeye kadir olan!**

10. Ey insanlar! **Üzerinde anlaşmazlığa düştüğünüz her konuda** nihâî **hüküm** verme yetkisi **Allah'a aittir.** Öyleyse, ey Müslüman! Onlara de ki: **"İşte, benim** boyun eğeceğim, kulu ve kölesi olacağım yegâne Efendim, Sahibim ve **Rabb'im olan Allah, budur! Ben yalnızca O'na güvenir ve** tüm kalbimle **O'na yönelirim!"**

11. O, **gökleri ve yeri yoktan var edendir. Size kendi cinsinizden eşler armağan eden ve** birçok yönden yararlandığınız **hayvanları çiftler hâlinde yarat**ıp istifadenize sun**an; böylece, sizi bu** mükemmel sistem **içinde üretip çoğaltan O'dur.** İşte bu çokluk ve çift kutupluluk, yaratılmışların özelliğidir. Allah ise tektir, eşsiz ve benzersizdir. O öyle kudretli, öyle merhametli, öyle adâletli, öyle bilgili, öyle azametlidir ki, insanoğlunun hayal edebileceği, zihninde canlandırabileceği hiçbir varlık, mevcut olan veya olabilecek **hiçbir şey O'na benzemez.** Yalnızca **O'dur,** her şeyi **işiten,** her şeyi **gören.**

12. Göklerin ve yerin hazinelerinin **anahtarları O'nun elindedir; dilediğinin rızkını genişletir,** dilediğine az, **ölçülü ve idâreli verir. Hiç kuşkusuz O, her şeyi** tam olarak **bilendir.**

13. Ey Muhammed! İşte o sonsuz ilim sahibi Allah, vaktiyle **Nûh'a emrettiği inanç sistemini; sana gönderdiği** bu Kur'an'daki inanç ilkeleriyle temel hayat prensipler**ini ve** ayrıca, **İbrahim'e, Mûsâ'ya ve İsa'ya emrettiğimiz** aynı inanç ilkeleri**ni sizin** bireysel ve toplumsal hayatınız **için** mutlaka uyulması gereken **bir kanun yaptı.** Ve bu elçileri aracılığıyla, tarih boyunca insanlığa şu çağrıda bulundu: "Ey inanan kullarım! **Bu** mükemmel **inanç sistemini** hayatın her alanına **egemen kılın ve sakın** bâtıl inançlara, ideolojilere sapıp da, **onda ayrılığa düşmeyin!**

Fakat ey Peygamber, şunu da bil ki, **senin** insanları **dâvet ettiğin** bu prensipler, Allah'tan başka otoritelerin hükmüne boyun eğen o **müşriklere çok ağır gelecektir** ve zâlimler, bu çağrıyı şiddetle reddedeceklerdir! Çünkü **Allah,** hakikat karşısında inatla direten zalimleri değil, hakîkate ulaşmak **isteyen** temiz yürekli **kimseleri seçip Kendisine yakınlaştırır ve** sadece doğruluğa, güzelliğe **yönelen kimseleri Kendisine** varan yollara **iletir.**

Peki, Allah bütün Peygamberlere aynı inanç sistemini gönderdiğine göre, o Peygamberlerin izinden gittiklerini öne süren Yahudiler ve Hıristiyanlar, neden ayrı birer din gibi birbirleriyle ve Müslümanlarla sürekli çekişip duruyorlar? Neden son Elçiye iman etmiyorlar?

14. Çünkü **onlar, kendilerine** Allah katından iknâ edici **bilgi** ve belgeler **ulaşmasına rağmen, sırf aralarındaki ihtirâs ve kıskançlık yüzünden** Allah'ın ayetlerini tahrif ederek dinde **ayrılığa düştüler! Eğer** bu dünyanın imtihân yeri olduğuna, bu yüzden Allah tarafından **belirlenmiş bir vakte kadar** günahkârlara mühlet tanınacağına; asıl ceza ve mükâfâtın ise ancak âhirette verileceğine dâir **Rabb'in tarafından ezelden belirlenmiş bir yasa olmasaydı, aralarında hüküm verilmiş** ve işleri bitirilmiş **olurdu.** Önceki inkârcı ataları nasıl hakîkatten yüz çevirdilerse, **onlardan sonra** kutsal **Kitabı devralanlar** da, bugün **onun** gerçekten ilâhî kaynaklı olup olmadığı **hakkında** kendilerini gerçekten rahatsız eden **karmakarışık bir şüphe** ve tereddüt **içindedirler!**

15. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen mümin! **İşte bunun içindir ki, sen** onları, bütün Peygamberlerin ortak mesajı olan hak dine **dâvet et ve** bütün söz ve davranışlarında, **sana emredildiği gibi dosdoğru ol!** Dikkat et; o inkârcılar, seni Kur'an'dan saptırmaya çalışacaklar; **sakın onların arzu ve heveslerine uyma!** Onlara **de ki: "Ben, Allah'ın gönderdiği bütün kitaplara —**sonradan değiştirdiğiniz, tahrif ettiğiniz

kısımları düzelterek— Allah'ın gönderdiği şekliyle doğru olduğuna **iman ediyorum! Aranızda adâleti gerçekleştirmek** ve insanlığı yeniden vahyin kaynağında buluşturarak yeryüzünde hakkı tesis etmek**le emrolundum!** Unutmayın ki, **Allah hem bizim, hem de sizin Rabb'inizdir!** Dolayısıyla, kulları arasından herhangi bir kavmi özel imtiyazlarla donatıp da, diğerlerini rahmetinin dışında tutmuş değildir. Aksine, ilâhî lütfa nâil olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açmıştır. O hâlde kurtuluşa erecek olanlar, yalnızca O'nun buyruklarına itaat edenlerdir. Bununla birlikte, hak dini kabullenmeniz konusunda sizi zorlayacak değilim. Çünkü **bizim davranışlarımız**ın sorumluluğu **bize, sizinkiler de size aittir.** Doğrusu, hak ve hakikat o kadar açık, o kadar berraktır ki, aslında **sizinle bizim aramızda tartışacak hiçbir şey yoktur.** Zaten bütün vahiylerin kaynağı birdir ve bütün Peygamberler hep aynı gerçeği tebliğ etmişlerdir. Eğer bu bütünlüğü bozar da, Son Elçiyi inkâr edecek olursanız, şunu iyi bilin ki, **Allah** Hesap Gününde **hepimizi** huzurunda **toplay**ıp en âdil biçimde yargılay**acaktır.** Unutmayın, gün gelecek bu hayat sona erecek ve hepimizin **dönüş**ü, eninde sonunda **O'na** olacak**tır.**

16. Yeryüzünü aydınlatan **ilâhî dâvet,** dürüst ve erdemli insanlar tarafından **kabul gördükten** ve iman nuru tertemiz gönüllere yerleştikten **sonra,** müminleri yeniden inkâra sürüklemek için **Allah**'ın dini **hakkında** yanıltıcı propagandalarla, asılsız iddialarla **tartışmaya girişenlere gelince; onların** bütün itirazları ve ileri sürdükleri sözde **delilleri, Rabbleri yanında geçersizdir! Ve** gerçekleri bilerek çarpıttıkları için, **onları** Allah tarafından bir öfke, bir **gazâb ve şiddetli bir azap beklemektedir!**

İşte bu kısır tartışmalara son noktayı koymak ve yeryüzünde Allah'a kulluk ve teslimiyeti sağlamak için:

17. Allah, hakîkati açıkça ortaya koyan bu Kitabı göndermiş **ve** bu sayede insana, doğruyu eğriden ayırt edebileceği en mükemmel **Ölçüyü**

bahşetmiştir. Öyleyse ey insan, hemen şimdi, hiç vakit kaybetmeden hayatını bu ölçüye göre yeni baştan düzenle! **Ne biliyorsun, belki de** ecelin gelip kapıya dayanmıştır ya da evrenin eceli olan **kıyâmet iyice yaklaşmıştır!**

18. Kıyâmetin gerçekleşeceğin**e inanmayanlar,** Allah'a karşı küstahça meydan okuyarak **onun çabucak gelmesini isterler. İman edenler ise, bunun** kesin bir **gerçek olduğunu bildiklerinden, on**un gelip çatmasın**dan korkarlar. Şunu iyi bilin ki; kıyâmetten şüphe duyan** ve Hesap Gününü inkâr eden **kimseler,** kendilerini felâkete sürükleyecek **büyük bir yanılgı içindedirler!**

19. Oysa **Allah, kullarına karşı** çok cömert ve çok **lütufkârdır; dilediğine,** dilediği kadar **nîmetler bahşeder.** Çünkü **yalnızca O'dur, sonsuz kuvvet ve kudrete sahip olan.**

20. Kim âhiret kazancını ister ve bu yolda gayret gösterir**se, onun kazancını** dünyada da âhirette de kat kat **artırırız. Kim de** âhireti bırakıp **dünya kazancını isterse, ona** belki **ondan bir parça veririz fakat o, âhirette**ki nîmetlerden **hiçbir pay alamayacaktır.**

Hal böyleyken, bunlar ne cesaretle Allah'ın hükümlerine alternatif kanunlar, kurallar koyabiliyorlar?

21. Yoksa onların; inanç, ahlâk ve temel hukuk prensipleri, yani **din konusunda Allah'ın izin vermediği kanunlar koyarak kendileri için bir inanç sistemi belirleyen** ve sınırsız egemenliğinde O'na **ortak** olan sözde ilâh**ları mı var?** Bu o kadar büyük bir suçtur ki, **eğer** bu dünyanın imtihân diyarı olduğuna, asıl ceza ve mükâfâtın ancak âhirette verileceğine dâir Rabb'in tarafından ezelden verilmiş **bir karar olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve işleri bitirilmiş **olurdu.** Fakat Allah, onları hemen helâk etmiyor, son ana kadar fırsat veriyor; ta Hesap Günü gelip

çatıncaya kadar: **Hiç kuşkusuz zâlimleri, can yakıcı bir azap bekliyor!**

22. O Gün **zâlimlerin,** o korkunç azapla **yüz yüze geldikleri anda,** geçmişte **yaptıkları** çirkin **işlerden dolayı tir tir titrediklerini göreceksin. İman edip güzel davranış gösterenler ise,** yemyeşil **cennet bahçelerinde olacaklar. Onlara Rableri katında, diledikleri her şey verilecektir. İşte** insanoğlunun kazanabileceği en **büyük lütuf,** en büyük başarı **budur!**

23. Allah'ın iman edip güzel davranışlar gösteren kullarına müjdelediği şey işte budur. O hâlde, ey Müslüman! Hak dini insanlığa tebliğ ederek **de ki: "**Bakın, **ben bu** tebliğ ve öğütler **karşılığında, sizden herhangi bir mükâfât bekliyor değilim,** çünkü benim mükâfâtımı verecek olan yalnızca Allah'tır; **ancak** komşu, akraba ve **yakınlara** saygı ve **sevgi göster**ip insanlar arasında dostluk ve kardeşlik ilişkilerini geliştir**menizi elbette isterim!"**

Unutmayın ki, **kim bir iyilik yaparsa, onun iyiliğini** kat kat **artırırız.** Çünkü **Allah, çok bağışlayıcıdır,** her iyiliğin **karşılığını verendir.**

Bütün bu açıklamalardan sonra, Kur'an'a inanmamak için hâlâ kayda değer bir şüphe, bir itiraz öne sürülebilir mi?

24. Ey Peygamber! **Yoksa** inkârcılar, **"**Muhammed **Allah adına yalan uydurdu!" mu diyorlar?** Asla! Eğer sen bir yalancı olsaydın, bu, seni tanıyan herkes tarafından kolayca anlaşılır ve iddiaların ciddiye bile alınmazdı. Nitekim, ey Muhammed, **Allah dileseydi senin kalbini mühürlerdi.** Çünkü ilâhî yasalara göre, Allah adına yalan söyleyen bir insan, çirkin ahlâkı, katı kalpliliği ve saçma iddialarıyla hemen kendini ele verir. Bencildir, inatçıdır, kibirlidir, yalancıdır; yani kalbi mühürlenmiştir. Bu özelliklerini ne kadar gizlemeye çalışsa da, kısa zamanda foyası meydana

çıkar. Oysa Muhammed'i tanıyan herkes, onun ne büyük bir ahlâka sahip olduğunu; hayatı boyunca bir kez olsun yalan söylemeyen böyle dürüstlük timsali bir insanın, Allah'a karşı asla yalan söylemeyeceğini bilir. Zaten onun getirdiği mesajı inceleyenler, bu sözlerin doğrudan doğruya Allah'tan geldiğini açıkça görürler. İşte böylece **Allah,** ilâhî kaynağa dayanmayan, aksine yalan, kötülük, inkârcılık temelinde yükselen; hikmet ve adâlet anlayışından yoksun her türlü **bâtıl** ideoloji ve inançları **devirip yok eder ve** mutlak gerçeklik, doğruluk, güzellik demek olan **hakkı,** gönderdiği apaçık delilleri ve **buyruklarıyla ortaya koyar!**

Hiç kuşkusuz Allah, kalplerde gizlenen her şeyi bilmektedir.

25. Kullarının tövbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptığınız her şeyi bilen, yalnızca **O'dur.**

26. Ayrıca, **iman edip güzel davranışlar gösterenlerin dileklerini kabul eden ve lütfuyla onlara** cennette, hak ettiklerinden çok **daha fazlasını bahşedecek olan da O'dur.** Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince; onları da** cehennemde **çetin bir azap beklemektedir!**

27. Şâyet Allah, lütuf ve rahmet kapılarını sonuna kadar açarak **kullarını** bu dünyada **sınırsız nîmetlerle rızıklandırmış olsaydı, yeryüzünde iyice azgınlaşırlardı. Bunun için,** nîmetlerini size **dilediği ölçüde** ve yetecek miktarda **gönderiyor. Hiç kuşkusuz O, kullarını**n her türlü ihtiyaçların**dan haberdardır ve** onları dâimâ **görmektedir.**

28. Yağmura susamış gönüller **tamamen ümitsizliğe düştükleri bir anda,** gökten sağanak sağanak **yağmur yağdıran ve** böylece, yemyeşil bitkilerle, çeşit çeşit, rengârenk meyvelerle **rahmetini** her yana **yayan O'dur.** Evet, her türlü teşekküre, **övgüye lâyık olan** gerçek koruyucu, gerçek **dost O'dur!**

29. O'nun sınırsız ilim, kudret ve rahmetinin işaret ve **delillerinden biri de, gökleri ve yeri** muazzam bir sistem hâlinde **yaratması ve her ikisinde** çeşit çeşit **canlılar üretip yaymasıdır.** Bütün bunları yoktan var eden Allah'ın, ölmüş bedenleri **dilediği anda** diriltmeye ve **hepsini** huzurunda **toplamaya da gücü yeter!**

30. Ey zâlimler! **Başınıza gelen her felâket, kendi ellerinizle yaptığınız** zulüm ve haksızlıklar **yüzündendir.** Bununla birlikte Allah, işlediğiniz günahların **birçoğunu affeder.**

31. O hâlde, ey inkârcılar! Allah'a yönelmekten başka bir kurtuluş çareniz yoktur! Çünkü **siz, bu evrende** O'nun hükmünden **kaçıp kurtulamazsınız ve Allah'tan başka kendinize ne bir dost bulabilirsiniz, ne de bir yardımcı!** Çevrenize ibret nazarıyla bir bakın ve Rabb'inizin muhteşem eserleri üzerinde düşünün:

32. Denizlerde süzülüp giden dağ gibi gemi**ler de, O'nun** sınırsız ilim, kudret ve rahmetinin yani tek rab ve ilâh oluşunun **delillerindendir.**

33. Allah dilese, rüzgarı durdurur ve yelkenli gemiler, içindeki yolcularla birlikte denizin **ortasında öylece kalıverirlerdi.** Yâhut diğer vasıtaları öylece çalışmaz hâle getirirdi de, hayatınızı felce uğratabilirdi. **Hiç kuşkusuz bunda,** musîbetler karşısında isyan etmeyip **sabreden ve** nîmetler karşısında şımarmayıp **şükreden kimseler için nice ibret dersleri vardır.**

34. Evet, Allah dileseydi, gemileri denizin ortasında hareketsiz bırakabilirdi. **Yahut** içindekilerin **işledikleri** suçlar **yüzünden, o gemileri** batırıp **yok edebilirdi.** Fakat öyle yapmıyor, bir kısmını derhal cezalandırsa da, **bir çoklarını bağışlıyor.**

35. Âyetlerimize karşı mücâdele bayrağı açanlar, hükmümüzden **kaçıp kurtulamayacaklarını** işte o zaman **anlarlardı!**

36. O hâlde, servet ve saltanatla şımarıp azgınlaşan kâfirler, dinleyin! **Size verilen her şey, dünya hayatının gelip geçici nîmetidir. Oysa iman eden ve Rablerine güvenen kimseler için, Allah katındaki** sonsuz nîmet**ler hem** dünyadakilerden **daha hayırlı, hem de süreklidir.**

Peki, bu sonsuz nîmetleri kazanacak olan müminlerin özellikleri nelerdir?

37. Onlar, cinâyet, hırsızlık, yalancı şâhitlik, dolandırıcılık ve benzeri **büyük günahlardan ve** özellikle de zina, fuhuş gibi **yüz kızartıcı suç işlemekten kaçınan ve öfkeye kapıldıkları zaman,** haklı bile olsalar **affetmesini bilenlerdir.**

38. Onlar, Rablerinin iman **çağrısına kulak veren, namazı dosdoğru kılan, işlerini aralarında danışarak karara bağlayan ve kendilerine bahşettiğimiz nîmetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **harcayanlardır.**

39. Onlar, bir haksızlığa uğradıkları zaman, kendilerini kahramanca **savunan** ve zâlime karşı durarak dâimâ mazlumun yanında yer alan**lardır.**

40. Fakat aşırı gitmemek şartıyla. Çünkü **kötülüğün karşılığı,** ancak **ona denk bir cezadır. Bununla birlikte, her kim** hasmını cezalandırmaya gücü yettiği hâlde onu **bağışlar ve** böylece düşmanlıkları sona erdirip **barışı sağlarsa, onun mükafatını vermek bizzat Allah'a aittir.**

Hiç kuşkusuz Allah, her ne sebeple olursa olsun, insanlara **zulmedenleri sevmez!**

41. Fakat zulme uğradıktan sonra kendilerini savunanlar bundan dolayı hiçbir şekilde **kınanamaz, suçlanamazlar.**

42. Ceza ve kınamayı hak edenler, sadece insanlara zulmeden ve hak hukuk tanımayıp yeryüzünde bozgunculuk çıkaran kimselerdir. İşte onları, can yakıcı bir azap bekliyor!

43. Bununla birlikte, **her kim** câhillerin sataşmalarına karşı **sabreder ve** onları **bağışlarsa,** ona da ne mutlu! Çünkü **bu,** büyük bir azim ve **kararlılıkla yapılmaya değer işlerdendir.**

44. Evet, **Allah,** işlediği günahlardan dolayı **kimi saptırırsa, O'ndan başka hiç kimse onu** sapkınlıktan **kurtaramaz!** Nitekim, Hesap Günü karşılarında **azâbı görünce, o zâlimlerin, "**Eyvah! Tekrar dünyaya **dönüş imkânı yok mu acaba?" diye feryat ettiklerini göreceksin.**

45. Zillet içerisinde başlarını eğerek ateşin karşısına çıkarıldıklarında, onların göz ucuyla etraflarına ürkek ürkek **baktıklarını göreceksin.** İşte o anda, **iman edenler şöyle haykıracaklar: "En büyük felâkete uğrayanlar, Hesap Gününde hem kendilerini, hem de yandaşlarını felâkete sürükleyen** zâlim**lerdir!"**

İyi dinleyin; o gün **zâlimler, sonsuz bir azâba mahkûm edilecekler!**

46. Ve Allah'a karşı kendilerine yardım edebilecek hiçbir dostları, hiçbir kurtarıcıları **da olmayacaktır!** Öyle ya, **Allah'ın saptırdığı kimse için hiçbir** kurtuluş **yol**u **yoktur!**

47. Öyleyse, ey insanlar! **Allah tarafından, geriye dönüşü mümkün olmayan** o müthiş **Gün gelip çatmadan önce,** gelin şimdiden **Rabb'inizin çağrısına uyun!** Çünkü **o Gün ne sığınılacak bir yer bulabileceksiniz, ne de** suçlarınızı **inkâr edebileceksiniz.**

48. Ey Peygamber! Bütün bunlara rağmen, inkârcılar yine de ayetlerimizden **yüz çevirecek olurlarsa,** sen hiç üzülme, onları imana getireceğim diye de kendini yiyip bitirme! Çünkü **Biz seni onların başına bekçi olarak göndermedik.** Dolayısıyla, sen onların yaptıklarından sorumlu değilsin. **Senin görevin, yalnızca** Kur'an mesajını onlara açık ve net olarak **duyurmaktan ibarettir.**

Eğer insana, katımızdan bir parça nîmet ve **rahmet tattırsak,** bunu kendi yetenek ve zekâsına bağlayarak **onunla gurur duyar, şımarır.** Bütün mutluluğun maddî servet ve rahatlıktan ibaret olduğunu zannederek, kendisine bu nîmetleri bahşeden Allah'ı unutur. **Fakat kendi elleriyle yaptığı** günahlar **yüzünden başına bir kötülük gelse,** hemen ümitsizliğe düşüp sızlanmaya başlar. Müthiş bir sarsıntı geçirerek yaşama ümidini tamamen kaybeder. Böylece, âhiret gerçeğini hesaba katmadan, Allah'ın adâletini sorgulamaya kalkışır. Çünkü **insanoğlu, gerçekten çok nankördür.**

49. Hâlbuki, **göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca Allah'a aittir. O,** belli bir hikmet doğrultusunda **dilediğini** dilediği şekilde **yaratır;** örneğin, **dilediğine kız çocuğu bağışlar, dilediğine erkek çocuk verir.**

50. Yâhut dilediğine **hem kız, hem erkek çocuk verir, dilediğini de kısır yapar.** Ve bütün bunları, tam bir bilgi, hikmet ve kudret çerçevesinde yapar. Çünkü **O,** sonsuz **ilim ve kudret sahibidir.**

Peki Allah, ilim ve hikmetini sizlere hangi yollarla ulaştırır?

51. Allah, Peygamber olarak seçtiği **bir insanla ancak şu yollarla konuşur: Ya** mesajını doğrudan onun kalbine ileterek, yani **vahyederek, ya bir perde arkasından** ona seslenerek, **ya da dilediği şeyleri izniyle**

ona **bildiren** meleklerden **bir elçi göndererek. Hiç kuşkusuz** Allah, **yüceler yücesidir,** sonsuz **hikmet sahibidir.**

52. İşte sana da ey Muhammed, ölü kalplere **emrimizle hayat bahşeden** bu Kur'an**ı gönderdik.** Oysa bundan önce **sen, kitap nedir iman nedir bilmezdin fakat** şimdi **bu** Kur'an**'ı** yürekleri aydınlatan **bir ışık yaptık ki, onunla kullarımızdan dilediğimizi** karanlıklardan kurtarıp **doğru yola ulaştıralım.** O hâlde, **hiç kuşku yok ki, sen** ey şanlı elçi, insanlığı **dosdoğru bir yola çağırmaktasın!**

53. Yani, **göklerdeki ve yerdeki her şeyin** yegâne **sahibi olan Allah'ın yoluna.**

O hâlde, ey insanlar! Bu çağrıya kulak verin! Çünkü bu iş burada bitmeyecek; sonunda Rabb'inizin huzuruna varacak ve hesaba çekileceksiniz! **Unutmayın; her işin sonu Allah'a varır.**

43. ZUHRUF SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Şûrâ sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, otuz beşinci ayetinde geçen ve Allah'ın, insana —lâyık olduğu takdirde— her türlü nîmeti vermeye kâdir olduğuna işâret eden "zuhruf: altın, mücevher" kelimesinden almıştır. 89 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ha, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

2. Önce Kur'an'ın ilk muhatapları olan Araplara, sonra da tüm insanlığa doğruyu, güzeli tanıtarak hakîkati gözler önüne seren **bu apaçık Kitaba yemin olsun ki,**

3. Biz onu, içindeki öğüt ve uyarıları **düşünüp anlayasınız diye Arapça bir kitap yaptık.**

Kur'an'ın ilk muhatabı olan Araplar, eğer başka bir dili konuşuyor olsalardı, o zaman ayetlerimizi o dilde gönderecektik. Çünkü;

4. Bu Kitap, katımızda bulunan Ana Kitaptan, yani bütün kutsal kitapların özü ve esası olan ana kaynaktan**dır; çok yücedir,** insanlığı kurtuluşa ulaştıracak hüküm ve **hikmetlerle doludur.**

İşte Allah, tüm insanlığı bu kutlu kitaba çağırıyor.

5. Ey inkârcılar! **Siz ölçüyü aşan bir toplum oldunuz diye,** öğüt ve uyarılarla dolu olan bu **Zikri size göndermekten vaz mı geçelim?** Bu akılsızlığınız yüzünden rahmet ve hidâyet kapılarını yüzünüze kapatıp, yüzyıllardır içinde bocaladığınız cehâlet karanlıklarında sizi kendi hâlinize bırakacağımızı mı sanıyorsunuz?

6. Doğrusu, sizden **öncekilere de nice Peygamberler göndermiştik.**

7. Fakat onlara ne zaman bir Peygamber gelse, mutlaka onunla alay ediyorlardı.

8. Bu yüzden Biz, bu günkü inkârcı**lardan çok daha güçlü** olan o imparatorlukları, medeniyet**leri** tamamen **helâk ettik!** Nitekim, **öncekilerin** ibret dolu **kıssaları,** daha önce inen sûrelerde ayrıntılı olarak **geçmişti.**

Aslında inkârcılar, kendilerine yaratılıştan bahşedilen fıtrî özellikler sayesinde, Allah'a kulluk edilmesi gerektiğini pekâlâ bilirler:

9. Yemin olsun ki, onlara, "Gökleri ve yeri yaratan kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden, **"Onları yaratan, sonsuz kudret ve ilim sahibi** olan Allah'**tır!" derler.**

10. Evet, elbette Allah'tır! Ayrıca, **sizin için yeryüzünü** huzur ve güven içinde yaşayabileceğiniz **bir beşik yapan ve** istediğiniz yere rahatça **ulaşabilmeniz için size orada** doğal geçitler, **yollar yaratan** ve türlü türlü ulaşım ve taşıma imkânları bahşeden de **O'dur!**

11. Gökten belli **bir ölçüyle yağmur yağdıran ve onunla ölü toprağa hayat veren** de **O'dur. İşte,** bitkilerin her bahar yeniden

dirilmesi gibi, **sizler de** bir gün **böyle** diriltilip kabirlerinizden **çıkarılacaksınız.**

12. İnsanlarda, bitkilerde, hayvanlarda ve daha bilmediğiniz nice varlıklarda bulunan **bütün çiftleri** iki farklı cinsiyetli ve karşıt kutuplu, ama birbirleriyle uyumlu, birbirlerini tamamlayan bir bütün halinde **yaratan da O'dur.**

Gemileri ve hayvanları sizin emrinize veren ve onları, yeryüzünde rahatça yolculuk edebilmeniz **için binek araçları yapan da O'dur.**

13. Ki, üzerlerine binip dilediğiniz yere rahatça yolculuk edebil**esiniz ve onlardan** her **faydalandığınızda, Rabb'inizin nîmetlerini hatırlayıp şöyle duâ edesiniz: "Bunları bizim hizmetimize veren** Allah **ne yücedir!** Eksik ve noksandan uzak, tam ve mükemmeldir. Sübhandır! O'na sonsuz şükürler olsun! Bize lütfetmiş olmasaydı, **biz onları asla boyun eğdiremezdik!"**

14. "Ve hiç kuşkusuz biz, bu nîmetlerden hesaba çekilmek üzere bir gün **Rabb'imize döneceğiz!"**

15. Fakat inkârcılar, **Allah'ın bazı** seçkin **kullarının O'nun bir parçası olduğunu** ve meleklerin, O'nun "kızları" olduğunu **iddia ediyorlar.** Görüyorsun değil mi, ilâhî nur ile aydınlanmayan **insan,** nasıl da **apaçık nankör**lük eden zâlim bir yaratığa dönüşüyor!

16. Üstelik bu sözü, bir kız çocuğuna sahip olmayı utanç ve alçaklık sebebi sayan müşrikler söylüyor. Bu ne küstahlık! **Demek** Allah, **yarattığı varlıklar arasından kendisine kız çocuklar edindi de,** gurur duyduğunuz **erkek çocukları size ikram etti, öyle mi?**

17. Oysa onlardan biri, Rahmân'a lâyık gördüğü kız çocuğu **ile müjdelense,** utancından **yüzü simsiyah kesilir,** öfkeyle **yutkunmaya**

başlar.

18. İçinden, “Allah bana, **süsler içinde yetişip büyüyen ve kendisini savunmaktan** bile **âciz olan** şu değersiz kız çocuğunu **mu** lâyık gördü?” diyerek, kendi kendine hayıflanıp durur.

19. Buna rağmen o müşrikler, **Allah’ın kulları olan** ve herhangi bir cinsiyet taşımayan **meleklerin dişi olduğu iddia ederler.** Peki **onlar, meleklerin yaratılışına şâhit mi oldular?** Elbette hayır! **Onların** bu küstahça **sözleri** günah defterlerine mutlaka **yazılacak ve bunun hesabını** kesinlikle **verecekler!**

20. Ve “O çok merhametli dediğiniz Allah, eğer yalnızca kendisine kulluk etmemizi **isteseydi, biz bunlara tapmazdık.** Madem Allah’tan başka varlıklara tapıyoruz, demek ki Allah buna izin vermiştir. Yani, bizim alın yazımız böyleymiş, ne yapalım!**” diyorlar.** Oysa Allah’ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. Allah’ın rızasını kazanmak için O’nun izin verdiği şeylere değil, emrettiği şeylere bakmaları gerekirdi. **Fakat** müşrikler, **bu konuda** Allah’ın neler emrettiğine dâir **hiçbir** geçerli **bilgiye sahip değiller; onlar sadece yalan söylüyorlar!**

21. Yoksa Biz onlara bu Kur’an**’dan önce,** iddialarını destekleyen **bir kitap gönderdik de, ona mı sarılıyorlar?**

22. Hayır! Tek söyleyebildikleri şudur: “Biz atalarımızı belli **bir inanç üzerinde bulduk ve onları** hiçbir eleştiriye tâbi tutmadan, adım adım **takip ediyoruz!”**

23. Zaten senden önce de, ey Muhammed, **Biz ne zaman bir ülkeye uyarıcı** bir Peygamber veya dâvetçi **gönderdiysek, oranın** lüks ve refah içinde yüzen **ileri gelenleri,** halkı sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağı ve böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının

sona ereceği endişesiyle elçiye, **"Biz atalarımızı** belli **bir inanç üzerinde bulduk ve** yalnızca **onların izinden gideriz!" demişlerdi.**

24. Peygamberleri de onlara, **"Size, atalarınızı üzerinde bulduğunuz** yol**dan daha doğru** bir inanç sistemi **getirmiş olsam da mı** böyle yapmaya devam edeceksiniz**?" dedi.** Buna karşılık **onlar, "**Ne olursa olsun, **biz sizin getirdiğiniz** her **şeyi** peşinen **inkâr ediyoruz!" demişlerdi.**

25. Böylece, Biz de onları en ağır biçimde **cezalandırdık.** Âyetlerimi **yalanlayanların sonu nice olmuş, bak** da ibret al:

26. Hani İbrahim, babasına ve halkına seslenerek **demişti ki: "Bakın; ben sizin taptığınız** bütün tanrılar**dan uzak olduğumu ilan ediyorum!"**

27. "Ancak beni yoktan var eden Allah **hariç; çünkü yalnızca O'dur, beni doğru yola ileten!"**

28. İşte bu sözleri Allah, İbrahim'den **sonra gelenler arasında** kıyâmete kadar yaşayacak **ölümsüz bir dâvâ hâline getirdi ki,** insanlar dâimâ onun vasiyetini hatırlayıp tevhid inancına **yönelsinler.**

29. Fakat tam tersi oldu! Şöyle ki; **Ben bu**gün yeryüzünde yaşayan insa**nları ve onların atalarını** yıllarca **nîmetler içinde yaşattım ve sonunda onlara,** mutlak **hakîkat**i ortaya koyan ilâhî mesaj **ve** bu mesajı **apaçık** tebliğ eden **bir Elçi geldi.**

30. Fakat hakîkati tüm açıklığıyla ortaya koyan ayetlerimiz **onlara ulaşınca, "**Onları sarsıp derinden etkileyen **bu** Kur'an, sihirbazların uydurduğu **bir büyüdür ve** bu yüzden **biz, onu** şiddetle **reddediyoruz!" dediler.**

31. Bir de, "Gerek Mekke'de, gerek Taif'de bu kadar zengin ve soylu adam dururken, Allah kendisine elçi olarak Muhammed gibi bir yetimi mi seçmiş? **Bu Kur'an** gerçekten Allah'tan gelmiş olsaydı, onun **iki şehr**in ileri gelenlerin**den büyük** ve itibarlı **bir adama gönderilmesi gerekmez miydi?"**

32. Allah Kur'an'ı kime indireceğini onlara mı soracaktı? Ne o, **Rabb'inin rahmetini yoksa onlar mı paylaştırıyorlar? Oysa onların bu dünyadaki geçimliklerini aralarında paylaştıran ve birbirlerini istihdam ed**ip yeni iş alanları meydana getir**ebilmeleri için** akıl, yetenek, zenginlik ve benzeri yönlerden **bir kısmını diğerlerinden üstün konuma getiren Biziz!** Öyleyse, dilediğimize mânevî bağışlarda bulunan ve dilediğimize Peygamberlik veren de Biziz! Fakat onlar, dünya menfaatini tercih ederek gönderdiğimiz mesajdan yüz çevirdiler. Oysa **Rabb'inin** en büyük **rahmeti** olan bu Kur'an, **onların yığıp biriktirdikleri** bütün servetler**inden daha hayırlıdır.** Sonsuz ilâhî nîmetler yanında bu dünyanın zevkleri o kadar değersizdir ki;

33. Eğer insanlar lüks ve refah içerisinde azgınlaşıp **bir tek** inkârcı **toplum hâline gelecek olmasalardı, Rahmân'ı inkâr edenlerin evlerini gümüşten tavanlarla ve üzerinde yükselecekleri** gümüş **merdivenlerle donatır,**

34. Odalarının kapılarını ve yaslanacakları tahtları hep gümüşten yapardık.

35. Ve onları, istedikleri kadar **altın**lara, mücevherlere boğardık. **Fakat bütün bunlar, dünya hayatının** basit ve gelip geçici **zevklerinden başka bir şey değildir. Rabb'inin katındaki âhiret** nîmetleri **ise,** dürüst ve erdemli bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınan kimseler için** elbette çok daha değerli**dir.** O hâlde;

36. Her kim Rahmân'ın öğüt ve uyarılarla dolu kitabı olan bu **Zikrine karşı ilgisiz ve duyarsız kalırsa, onun başına, kendisini gölge gibi takip eden bir şeytan** ordusu **musallat ederiz.**

37. Böylece bu şeyta**nlar,** birtakım vesveselerle, telkinlerle **onu** hak **yoldan alıkoyarlar; o ise,** hâlâ **doğru yolda olduğunu zanneder.**

38. Ve sonunda, yargılanmak üzere **huzurumuza geldiği zaman,** şeytanlarına lânetler yağdırarak **"Ah, keşke seninle benim aramda doğu ile batı kadar mesafe olsaydı** da seninle hiç karşılaşmasaydım! Meğer sen **ne kötü bir arkadaş**mışsın**! diyecektir.**

39. O zaman Allah şöyle buyuracak: **"**Vaktiyle ayetlerimi göz ardı edip kendinize **zulmetmiş olduğunuz için, bugün** pişmanlığınız **sizi kurtaramayacak;** dünyada nasıl birlikte günah işlediyseniz, bugün de **azâbı birlikte paylaşacaksınız!"**

40. Ey Peygamber! Bütün uyarılara rağmen haktan yüz çeviriyorlar diye kendini üzme! Rabb'inin mesajına kulak tıkayan **sağırlara sen mi** hakkı **duyuracaksın? Yâhut gözleri görmeyen, apaçık bir sapıklık içinde bocalayan kimseleri sen mi doğru yola ileteceksin?**

41. Sen yalnızca görevini yap, bıkıp usanmadan tebliğine devam et ve sonucu Bize bırak. **Biz seni** çetin bir mücâdelenin ardından vefât ettirip katımıza **alsak da,**

42. Yâhut onlara söz verdiğimiz azap vaadini gerçekleştirerek, bu dünyada zafer ve başarıyı **sana** hemen **göstersek de** sonuç aynı olacak: Her hâlükârda sana mükâfâtını, zâlimlere de **cezalarını mutlaka vereceğiz! Çünkü Biz, onlar üzerinde tam bir otoriteye sahibiz!** Unutma, bu dinin sahibi Benim; senin görevin ise, sadece mesajı tebliğ etmekten ibarettir.

43. Öyleyse, ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman! **Sana vahiyle gönderilen** bu Kitabın hükümlerin**e sımsıkı sarıl! Hiç kuşkun olmasın ki, sen dosdoğru bir yoldasın!**

44. Bu muhteşem Kitap, **senin ve halkın için** mutluluğa ulaştıran bir öğüt, **bir onur ve itibar** kaynağı **olacaktır ve** zamanı gelince, **hepiniz** ona karşı tutumunuzdan dolayı **hesaba çekileceksiniz!**

45. Senden önce ne kadar Peygamber göndermişsek; sor bakalım onlara, Rahmân'dan başka ilâhlara kulluk edilmesine izin vermiş miyiz? Örneğin, Mûsâ'nın tevhid mücâdelesini düşünün:

46. Doğrusu Biz Mûsâ'yı, hakîkati gözler önüne seren delillerimizle ve apaçık mûcize**lerimizle Firavun'a ve ileri gelen adamlarına göndermiştik.** Mûsâ onlara, **"Şüphesiz ben,** Mısır'ın ve **bütün âlemlerin** gerçek Sahibi, Efendisi, Yöneticisi, yani **Rabb'i** olan Allah'**ın** size gönderdiği **Elçisiyim!" dedi.**

47. Fakat Mûsâ **apaçık delillerimizle onların karşısına çıkınca,** Firavun ve adamları, **bu** mûcizeler **ile alay etmeye başladılar.**

48. Oysa Biz **onlara,** zulüm ve haksızlıktan vazgeçip hak dine **dönmeleri için, her biri öncekinden daha büyük** ve etkileyici nice **mûcizeler göstermiş ve** her defasında **onları** büyük bir **azâba uğratmıştık.**

49. Onlar ise, her defasında Mûsâ'ya gelerek, **"Ey** kudretli **büyücü!" diyorlardı, "**Tövbe eden günahkârları bağışlayacağına dâir **sana verdiği sözün hürmetine, bizim için Rabb'ine yalvar** da bu belâyı kaldırsın başımızdan! Söz veriyoruz, bundan böyle **kesinlikle doğru yolu izleyeceğiz!"**

50. Fakat Biz o belâyı başlarından kaldırır kaldırmaz, sözlerinden dönüveriyorlardı.

51. O devirde kralın halka duyurusu tellallar aracılığıyla yapılırdı. Bunun için **Firavun,** gönderdiği tellallar aracılığıyla **halkına şöyle seslendi: "Ey halkım! Mısır'ın hükümranlığı** benim hakkım değil mi? Bana babamdan miras kalan otoritem altındaki bu topraklar **ve ayaklarımın altından akan şu nehirler benim** malım **değil mi?** Fakat birileri, sizi bana karşı kışkırtıp yönetimi ele geçirmek istiyor, bunu **hâlâ göremiyor musunuz?"**

52. "Ben, doğru dürüst konuşmasını bile beceremeyen şu zavallı adamdan daha üstün ve devlet yönetimine daha lâyık **değil miyim?"**

53. "Madem ki Mûsâ Peygamber olduğunu iddia ediyor, **peki neden ona** gökten **altın bilezikler indirilmemiş; yâhut niçin onunla birlikte, kendisine eşlik eden melekler gönderilmemiş?"**

54. İşte Firavun, **halkını** aptal yerine koyarak onları böyle **küçümsedi, onlar da** koyun sürüsü gibi **ona itaat ettiler. Çünkü onlar,** zaten **yoldan çıkmış bir topluluktu.**

55. Böylece onlar iyice azgınlaşarak **gazâbımızı hak edince, hepsini suda boğarak cezalandırdık!**

56. Ve onları, sonraki nesil**ler**den inkâr edecek olanlar **için bir öncü;** inanlar için de ibret alınması gereken **bir örnek kıldık.**

Öte yandan bir örnek daha: İsâ

57. Ey Muhammed! **Meryem oğlu** İsa'nın durumu **örnek olarak ortaya atılınca, senin halkın bundan dolayı yaygarayı kopardılar.**

Müşriklerden biri Peygambere: "Sen bizim taptığımız ilahların bizimle birlikte cehenneme gireceğini (*21. Enbiya: 98*) söylüyorsun. Oysa Hrıstiyanlar da İsa'ya ibadet ediyorlar, bu durumda İsa'nın da cehennemlik

olması gerekmez mi?” deyince orada bulunan müşrikler sevinçle bağrışmaya başladılar.

58. Ve “Ey Muhammed!” **dediler, “Bizim tanrılarımız mı daha üstün, yoksa İsa mı?** Madem İsa’ya tapılıyor, bizim ilâhlarımıza niye tapılmasın? İsa kendisine tapanlar yüzünden cehennemlik olmuyorsa, bizim ilâhlarımız niçin cehennemlik olsun?**”**

Aklını biraz kullanan herkes, ilâhlık iddiasında bulunmadıkları hâlde, kendilerine tapınılan meleklerin, Peygamberlerin ve salih kimselerin bundan sorumlu tutulmayacağını bilir. Aslında müşrikler de bunun farkındalar. Fakat **onlar,** gerçeğe ulaşmak amacıyla değil, hangi yoldan olursa olsun, **sırf tartışmada üstün gelmek için sana bu örneği getirdiler. Çünkü onlar,** hakikati görmek istemeyen inatçı, kavgacı ve **tartışmacı bir toplumdur.**

59. İsa’ya gelince; o ne Allah’tır, ne de Allah’ın oğlu! Aksini iddia eden Hıristiyan din adamları kesinlikle yalan söylüyor! Çünkü **O, kendisine nîmetler bahşettiğimiz ve İsrail Oğulları’na örnek** ve öncü bir Peygamber **yaptığımız** fâni **bir kuldan başka bir şey değildir.**

60. Müşriklerin tapınılmaya lâyık varlıklar olarak gördükleri melekler de sizin gibi yaratılmış kullardır. Nitekim **eğer dileseydik, yeryüzünde sizin yerinize geçen melekler var ederdik.** Eğer dileseydik, iradenizi elinizden alır ve sizi, emrimize kayıtsız şartsız itaat eden meleklere dönüştürebilirdik. Fakat sizi, halifelik görevini yerine getirmeniz için yeryüzünde egemen kıldık ve hak ile batıl arasında özgür iradeyle tercih yapmanız için imtihana tâbi tuttuk.

61. Müşrikler İsa’yı, putlara tapmayı meşru gösterecek bir örnek olarak ileri sürüyorlar. Oysa **o,** babasız olarak dünyaya gelişi, gösterdiği mûcizeler ve söylediği hikmet dolu sözlerle, ancak **kıyâmetin bir alâmetidir.**

Öyleyse, sakın kıyametin gerçekleşeceği **konusunda kuşkuya kapılmayın ve** yalnızca **Bana itaat edin! İşte** sizi dünya ve âhirette mutluluğa ulaştıracak **dosdoğru yol budur!**

62. Sakın ola ki, şeytan sizi bu yoldan **çevirmesin! Çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır!**

Peki, nasıl oldu da Hıristiyanlar Hz. İsa'yı ilâhlaştırdılar?

63. İsa, hakîkati gözler önüne seren **apaçık mûcizelerle** İsrail Oğulları'na **gelince, "Bakın;" demişti, "ben size,** Rabb'inizden **hikmet** dolu sözler **getirdim ve üzerinde ayrılığa düştüğünüz konuların** önemli **bir kısmını açıklığa kavuşturmak için** size Allah tarafında gönderildim! **O hâlde, Allah'a yürekten bir saygıyla bağlanın ve** O'nun elçisi olmam hasebiyle **bana itaat edin!"**

64. "Gerçek şu ki, Allah hem benim Rabb'im, hem de sizin Rabb'inizdir; öyleyse yalnızca O'na kulluk ve **ibâdet edin! İşte dosdoğru yol budur!"**

65. Fakat İsa'dan sonra gelen **gruplar,** onun hakkında **aralarında ayrılığa düştüler.** Kimi onun Allah'ın oğlu, kimi de bizzat Allah olduğunu söyleyerek onun mesajını tanınmaz hâle getirdiler. **Şu hâlde, can yakıcı Gün**, yani Kıyamet günü başlarına gelecek felâketler**den dolayı, vay o zâlimlerin hâline!**

O hâlde, günümüz zâlimleri tövbe edip Rablerine dönmek için hâlâ ne bekliyorlar?

66. Onlar, hiç farkında olmadıkları bir anda, ölüm meleğinin karşılarına dikilmesini veya **kıyâmetin ansızın kopmasını mı bekliyorlar?**

67. O Gün, vaktiyle zulüm ve haksızlıktan **sakınmış olanlar hariç,** bütün **dostlar birbirlerine düşman olacaktır!**

68. Allah o sakınanlara, **"Ey** iman eden **kullarım!"** diye seslenecek, **"Bugün ne korkuya kapılacak, ne de üzüleceksiniz!"**

69. **"**Ey Benim **ayetlerime iman eden ve** buyruklarıma yürekten **boyun eğen** kullarım**!"**

70. "Hem siz, hem de sizin gibi iman etmiş olan **eşleriniz sevinç ve huzur içinde girin cennete!"**

71. Onlar cennet bahçelerinde eğlenirlerken, **etraflarında altın tepsiler ve kadehler dolaştırılacak. Orada canların**ın **çektiği, gözlerin**in görmek **istediği her şey mevcut olacak ve** Rableri onlara şöyle seslenecek: **"**Ey iman eden kullarım! **Hepiniz, sonsuza dek burada yaşayacaksınız!"**

72. **"**Vaktiyle **yapmış olduğunuz** güzel davranışlar **sayesinde hak ettiğiniz cennet, işte budur!"**

73. "Burada sizi, afiyetle **yiyeceğiniz çeşit çeşit meyveler bekliyor!"**

74. Suçlulara gelince, onlar da sonsuza dek cehennemde azap çekecekler!

75. Azapları **asla hafifletilmeyecek ve orada, ümitsiz bir hâlde** öylece **kalacaklar!**

76. Biz onlara hak ettikleri cezayı vermekle **zulmetmiş değiliz fakat asıl onlardır,** kendi kendilerine **zulmedenler.**

77. Azâbın dehşetini görünce, başlarındaki zebanilere, **"Ey kudretli** melek**!" diye feryat edecekler, "**Ne olur **Rabb'in**e yalvar da, **canımızı alsın bizim!"** Buna karşılık melek, "Hayır!" **diyecek, "**Çünkü **siz,** cezanızı çekmek için ebediyen cehennemde **kalacaksınız!"**

78. Ey inkârcılar! **İşte size gerçeği bildirdik; ne var ki, çoğunuz gerçeklerden hoşlanmıyorsunuz!**

79. Ey Peygamber! **Yoksa onlar,** hakka engel olma konusunda bir plan kurup, **bir iş mi kararlaştırdılar?** Şunu iyi bilsinler ki, **Biz de** plan kurarız ve zâlimleri cezalandırıp hakkı egemen kılmakta **kararlıyız!**

80. Yoksa onlar, içlerinde gizledikleri **sırlarını ve gizli konuşmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar? Elbette** işitiyoruz **ve yanı başlarındaki** görevli **elçilerimiz** olan melekler, yaptıkları her şeyi, söyledikleri her sözü bir bir **kayda geçmektedir!**

81. Ey Peygamber! "Melekler Allah'ın kızlarıdır!", "Uzeyr de İsa Mesih de Allah'ın oğludur!" diyenlere seslenerek **de ki: "**Bakın; ben sırf bir inat yüzünden sizi reddediyor değilim. **Eğer Rahmân gerçekten bir çocuğa sahip olsaydı, ona ilk kulluk eden kişi ben olurdum!"**

82. Fakat hayır; göklerin ve yerin Rabb'i, kudret ve egemenlik tahtı, **Arş'ın** yegâne **Sahibi olan Allah, onların yakıştırdıkları** bu çirkin **niteliklerden uzaktır, yücedir!**

83. O hâlde, ey Müslüman! **Bırak onları, kendilerine vaad edilen** o büyük **Güne**, hesap gününe **kavuşuncaya kadar,** gömüldükleri inkâr ve cehâlet karanlıklarında **bocalasınlar,** dünyanın basit zevk ve eğlenceleriyle **oynasın dursunlar.** Sen Rabb'ine güven! Unutma ki;

84. O göklerde de ilâhtır, yeryüzünde de ilâhtır ve yalnızca O'dur, sonsuz hikmet ve ilim sahibi!

85. Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin mülkü ve egemenliği **kendisine ait olan** Allah **ne yücedir! Kıyametin bilgisi de yalnızca O'nun katındadır.** Ey insanlar! Hepiniz hesap vermek üzere, **mutlaka O'na döndürüleceksiniz!**

86. İnkârcıların, **O'nun yanı sıra yalvarıp durdukları** o sahte ilâhlar, onların cezadan kurtulması için asla arabuluculuk yapamayacak, hiç kimseye **şefaat edemeyeceklerdir! Ancak, bilinçli bir şekilde gerçeğe, doğruya şâhitlik edenler** Allah'ın izniyle ve ancak O'nun izin verdiği kişilere şefaat edebilecektir.

Aslında, Allah'ın sonsuz kudret sahibi olduğunu inkârcılar da pekâlâ bilirler:

87. Şâyet onlara, "Sizi yoktan var eden kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden **"Allah'tır!" derler. O hâlde, neden** O'na kulluktan **yüz çeviriyorlar?**

88. İnkârcıların bu inatçı tutumları karşısında üzüntüye kapılan Muhammed'in, **"Ey Rabb'im;** ben ne kadar tebliğ ettiysem de, **bunlar iman etme**k isteme**yen bir toplumdur!** Onları Sana havale ediyorum Allah'ım!**"** şeklindeki **yakarışına yemin olsun ki,** Allah müminlerin çektikleri sıkıntıları görmektedir ve zamanı gelince, aranızda hükmünü elbette verecektir!

89. Bunun için, ey Peygamber! Sen **onlara aldırma,** bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et. Sana sataşmaya kalkışırlarsa, onlara **"Selâm** sizlere! Bizim câhillerle işimiz yoktur**!" de.** Merak etme; Allah'ın ayetlerini inkâr etmenin cezası neymiş, **yakında görecekler!**

44. DUHÂN SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Zuhruf sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, onuncu ayetinde geçen ve Kur'an'ı terk eden toplumların başına gelecek felâketlere işâret eden "duhân: duman, sis" kelimesinden almıştır. 59 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ha, mîm. Dinle, ey insanoğlu! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

2. En mükemmel inanç sistemini, hayat programını ortaya koyarak hakîkati gözler önüne seren **bu apaçık Kitaba yemin olsun ki,**

3. Biz onu Kur'an'ın inişiyle bereketlenen **mubarek bir gecede indirdik.** Kur'an'ın ilk ayetlerini, insanlığın kaderinin dönüm noktası olan bir gecede, mübarek Kadir gecesinde gönderdik. **Çünkü Biz,** zâlimleri bekleyen korkunç âkıbete karşı, insanlığı dâimâ **uyarırız.**

Bu öyle muhteşem bir gecedir ki;

4. O gece indirdiğimiz Kur'an sayesinde **bütün hikmetli** ve faydalı **işler,** insanı felâkete sürükleyecek şeytânî değer yargılarından, bâtıl inanç ve ideolojilerden **ayırt edilir** ve insanlığın hayatını düzenleyecek en mükemmel prensipler şeklinde hükme bağlanır.

5. Ve bütün bunlar, **katımızdan bir emir olarak** derhal yerine getirilir. Çünkü **Biz,** insanı yaratıp başıboş bırakmayız! Aksine, ona doğru yolu gösterecek mesajlar **göndeririz.**

6. Bütün bunlar, **Rabb'inin** sonsuz lütuf ve **rahmeti sayesinde**dir. Unutma; **yalnızca O'dur,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilen.**

7. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan bütün varlıkların gerçek Sahibi, Efendisi ve **Rabb'idir O!** Buna **gerçekten inanıyorsanız,** yalnızca O'na kulluk ve ibâdet etmeniz gerektiğini de bilmelisiniz. O Allah ki;

8. O'ndan başka hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğilecek bir otorite, bir **tanrı yoktur! Hayat veren de O'dur, öldüren de O! Hem sizin, hem de önceki atalarınızın** yegâne **Rabb'idir O!**

9. Ama gel gör ki, ayetlerimden yüz çeviren gâfiller, **şüphe** ve tereddütler **içinde** bir o yana, bir bu yana **bocalayıp duruyorlar.** Kur'an'ı terk ederek her gün yeni bir ideolojinin peşine takılıyor, fakat hiç birinde gerçek huzuru, mutluluğu bulamıyorlar.

10. Öyleyse, ey Müslüman! Kur'an'ı hayatın dışına iten toplumlar için, **göğün apaçık bir duman getireceği günü,** yani yeryüzüne peş peşe belâların yağacağı zamanı **bekle!**

11. Çünkü bu belalar sadece zâlimleri değil, zulme seyirci kalan bütün **insanları çepeçevre sarıp kuşatacaktır! Bu, gerçekten can yakıcı bir azaptır!**

12. O zaman zâlimler, **"Ey Rabb'imiz!**" diye yalvaracaklar, "Ne olur, **başımızdan kaldır bu felaketi! Çünkü artık,** senin ayetlerine yürekten **iman ediyoruz!"**

13. Felâketlerle yüz yüze gelince Allah'ı hatırlayan, fakat rahata kavuşunca yeniden inkâra dönen bu insanların, yaşadıkları acı tecrübelerden **ibret al**arak gerçekten tövbe etmiş ol**maları hiç mümkün mü?** Nitekim **onlara,** ayetlerimizi **apaçık** tebliğ eden **bir Elçi gelmişti** de, onun hak Peygamber olduğunu gâyet iyi bildikleri hâlde, sırf kibir ve inatlarından dolayı inkâr etmişlerdi.

14. Sonra da onun hakkında, **"**Bu adam, Yahudi ve Hıristiyan bilginler tarafından **eğitilen** ve kendisini Peygamber zanneden **bir akıl hastasıdır!" diyerek on**un getirdiği mesaj**dan yüz çevirmişlerdi.**

15. Bütün bunlara rağmen, ey zâlimler; **Biz** yine de başınızdaki **azâbı birazcık kaldıraca**k ve kısa bir süreliğine de olsa, size refah ve huzuru tattıraca**ğız fakat** siz, içtenlikle tövbe etmediğiniz için, çok geçmeden verdiğiniz sözleri unutacak ve eski nankörlüğünüze yeniden **döneceksiniz.**

16. Ama; kıyâmet veya ölüm vakti gelip de, zâlimleri **korkunç bir darbeyle** kıskıvrak **yakaladığımız Gün,** işte sizi asıl o zaman **cezalandıracağız!**

Buraya kadar anlatılanları daha iyi anlamak isterseniz, insanlık tarihinde yaşanan şu ibret verici kıssaya kulak verin:

17. Gerçek şu ki, onlardan önce Firavunu ve **halkını da** buna benzer bir **sınavdan geçirmiştik: Onlara,** Mûsâ gibi **değerli bir Elçi gelmiş** ve şöyle demiş**ti:**

18. "Ey Firavun ve onun ileri gelen yöneticileri! Allah'a kulluk edin ve İsrail Oğulları'nı anayurtlarına götürmem için, **Allah'ın** bu **kullarını bana teslim edin! Doğrusu ben, size** Allah tarafından gönderilmiş **güvenilir bir Elçiyim!"**

19. “Sakın gücünüze servetinize aldanıp da, **Allah’a karşı büyüklük taslamayın! Bakın,** iddiamı ispatlamak üzere, Allah tarafından **size apaçık bir mûcize de getirdim!”**

20. “Şunu iyi bilin ki, hiçbir tehdit, hiçbir baskı beni bu yoldan çeviremeyecektir! Çünkü **ben, bana yapacağınız bütün işkencelere karşı, hem benim hem de sizin Rabb’iniz** olan Allah’**a sığınıyorum!”**

21. “Eğer bana inanmıyorsanız, hiç olmazsa **yolumdan çekilin!”**

22. Fakat Firavun, gördüğü bütün mûcizelere rağmen zulmünden vazgeçmedi. Baskı ve işkenceler altında geçen uzun bir mücâdele döneminin ardından, Mûsâ **Rabb’ine** el açıp “Ey Rabb’im!” diye **yalvardı, “Bunlar, gerçekten suç işle**mekten asla vazgeçme**yen** azgın **bir topluluktur!** Onları sana havale ediyorum Allah’ım!**”**

23. Biz de ona, “Ey Mûsâ!” dedik, **“**İsrail Oğulları’nı Filistin’e götürmek üzere, **kullarımı geceleyin** Mısır’dan gizlice **çıkar!** Şunu da bil ki, Firavun ve ordusu tarafından **takip edileceksiniz.”**

24. “Kızıldeniz’e varınca, asânla vurup denizi ikiye ayır; inananlar karşıya geçtikten sonra da, Firavun ve askerlerinin arkanızdan gelmesi için **denizi** öylece ikiye **ayrılmış bir hâlde bırak; çünkü bu ordu,** kesinlikle denizde **boğulacaktır!”**

25. Böylece, Firavun ve ordusu, sahip oldukları bütün güzellikleri geride bırakarak Kızıldeniz’in karanlık sularına gömüldüler! **Onlar arkalarında neler bırakmışlardı neler;** meyvelerle dolu yemyeşil **bahçeler,** şırıl şırıl akan **pınarlar,**

26. Cömertçe ürün veren **ekinlikler, lüks ve konforlu saraylar,**

27. Ve içinde sefa sürdükleri daha **nice nîmetler...**

28. İşte böyledir zâlimlerin âkıbeti… **Ve** onların ardından, **başka bir toplumu bu nimetlere varis kıldık.**

29. Firavun ve ordusu öyle büyük bir lânete uğramıştı ki, **ne gök** ehli **ağladı arkalarından, ne de yeryüzü** sâkinleri; **kendilerine** tövbe etmek için **ikinci bir fırsat da verilmedi!**

30. Doğrusu Biz, İsrail Oğulları'nı onur kırıcı bir azaptan kurtarmıştık:

31. Firavunun o müthiş azâbın**dan! Gerçekten o, sınırı aşan azgın bir diktatör idi!**

32. İsrail Oğulları'nı kurtarmakla kalmadık, bu dâvâyı omuzlayıp insanlığa yol göstermeleri için **onları bilerek seçtik ve** kendi zamanlarındaki **bütün diğer toplumlardan üstün kıldık.**

33. Ve onlara, her biri aynı zamanda apaçık birer imtihân olan nice mûcizeler verdik.

34. Firavundan sonra yeryüzüne varis olan çağdaş müşriklere gelince, **onlar da diyorlar ki:**

35. "Bizim şu dünyada karşılaşacağımız **ilk ölümümüzden sonra** yeni bir hayat **yoktur ve** kesinlikle yeniden **dirilecek değiliz."**

36. "Eğer aksini iddia ediyorsanız ve sözünüzde **samîmî iseniz, o zaman atalarımızı** diriltip şâhit olarak karşımıza **getirin** de, yeniden dirileceğimize inanalım**!"**

37. Yoksa onlar, aynı **suçu işledikleri için helâk ettiğimiz Tubba halkından ve onlardan önce yaşamış olan** nice güçlü kavimlerden, diğer imparatorluk**lardan** daha güçlü ve **daha mı değerliler?** Hayır!

Onlar nasıl cezalarını çektilerse, günümüz inkârcıları da yaptıklarının hesabını verecekler! Zaten öteki dünya olmasaydı, insanın yeryüzündeki hayatının hiçbir anlamı kalmazdı.

38. Oysa **Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri oyun eğlence olsun diye yaratmadık.**

39. Tam tersine, **her ikisini de ancak** hak, hukuk ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak olarak yarattık; ne var ki,** insanların **çoğu** bunu **bilmez.**

40. Fakat, büyük mahkemenin kurulacağı **Hüküm Günü, hepsinin buluşma zamanı olacaktır.**

41. O gün, dostun dosta zerre kadar **yararı dokunmayacak ve hiç kimseye yardım edilmeyecektir!**

42. Ancak Allah'ın şefkat ve **merhametini hak edenler başka!** Onlar elbette ilâhî yardıma mazhar olacaklardır. **Hiç kuşkusuz O, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.** Allah'ın gazâbını hak edenlere gelince:

43. Cehennemde inkârcıları bekleyen o zehirli **zakkum ağacı,**

44. Günahkârların oradaki **yiyeceği olacaktır!**

45. Midelerde kaynayan erimiş maden gibi iç organları paramparça edecektir! Hem öyle fokurdayacak ki;

46. Tıpkı sıcak suyun kaynaması gibi!

47. Daha sonra Allah, azap meleklerine emredecek: **"Onu yakalayın ve** alevli **ateşin ortasına sürükleyin!"**

48. “Sonra da başından aşağıya, kaynar su azâbını boşaltın!”

49. “Ey zâlim! Geçmişte yaptıklarının acı meyvesini şimdi **tat bakalım!** Sana ikramda bulunmak gerek. Öyle ya; **sen kudretliydin, şeref sahibiydin!”**

50. “İşte, vaktiyle **tartışma konusu yaptığınız** cehennem **budur!”**

51. Öte yandan, dürüst ve erdemli bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınanlar ise, güvenli bir yerde olacaklar;**

52. Cennet bahçelerinde, pınar başlarında...

53. İpek ve atlastan giysiler içinde, altın işlemeli koltuklara uzanarak **karşılıklı oturacaklar.**

54. İşte böyle… Ayrıca onlara, güzel gözlü eşler vereceğiz.

55. Onlar orada, huzur ve **güven içinde,** canlarının çektiği **her meyveyi isteyip** tadabil**ecekler.**

56. Dünyadaki **ilk ölümlerinden sonra, orada** bir daha asla **ölümü tatmayacaklar. Ve** Allah **onları,** ebediyen **cehennem azâbından koruyacaktır.**

57. Bütün bunlar, **Rabb'inin lütuf ve ihsanı sayesinde** gerçekleşecektir. **İşte** en büyük başarı, en **büyük kurtuluş budur!**

58. Ey Muhammed! Bu tebliğin ulaştığı hiç kimse, ilâhî çağrıdan habersiz olduğunu öne süremez. Çünkü **Biz bu** Kur'an**'ı, senin dilinde kolayca anlaşılır bir hâle getirdik ki,** önce onun ilk muhatabı olan Araplar, sonra da kıyâmete kadar gelecek tüm insanlar onu düşünüp **öğüt alabilsinler.**

59. Öyleyse, sen çağrıya devam et ve Rabb'in neler gösterecek, onu **bekle;** zaten **onlar da** başlarına gelecek azâbı **bekliyorlar!**

45. CÂSİYE SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Duhan sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, yirmi sekizinci ayetinde geçen ve inkârcıların Mahşer Günü zillet içerisinde diz üstü çöküşlerini anlatan "câsiye: diz üstü çökenler" kelimesinden almıştır. 37 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ha, mîm. Dinle, ey insanoğlu! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

2. Ha, mîm gibi harflerden oluşan **bu Kitap,** doğrudan doğruya **sonsuz kudret ve hikmet sahibi** olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

3. Göklerde ve yerde, inanmaya gönlü ol**anlar için** Allah'ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren nice alâmetler, mûcizeler ve **deliller vardır.**

4. Ayrıca, bizzat kendi yaratılışınızda ve Allah'ın yeryüzüne **serpiştirdiği** çeşit çeşit **canlılarda,** Rablerine **içtenlikle inanan bir toplum için nice** ibret verici **deliller vardır.**

5. Dahası, gecenin ve gündüzün mükemmel bir sistem çerçevesinde **birbirini izlemesinde,** Allah'ın **gökten yağdırdığı** yağmur **nîmet**i **sayesinde ölü toprağa** her bahar yeniden **hayat vermesinde ve**

rüzgarları dilediği gibi yönetip **yönlendirmesinde, aklını kullanan bir toplum için nice deliller vardır.**

6. İşte bunlar, ey hak yolunun yolcusu, **Allah'ın ayetleridir. Onları,** hakîkati tüm berraklığıyla ortaya koymak üzere ve **gerçeğin ta kendisi olarak sana bildiriyor** ve böylece, başlarına gelecek azâba karşı insanlığı uyarıyor**uz. Allah'a ve ayetlerine de inanmayacaklarsa, artık hangi söze inanacaklar?**

7. Öyleyse, cehennemde başına geleceklerden dolayı, Allah adına küstahça **yalan söyleyen** ve O'na başkaldıran bu **günahkârın vay hâline!** O öyle nankör, öyle küstahtır ki;

8. Kendisine okunan Allah'ın ayetlerini pekâlâ **işittiği hâlde, sanki onları hiç duymamış gibi büyüklük taslayarak inatla** inanmaya **diretir. O hâlde onu, can yakıcı bir azapla müjdele!**

9. Bu tip inkârcı, **ayetlerimizden bir şey öğrendiği zaman, hemen onu alaya alır. İşte onların hakkı,** bu dünyada **alçaltıcı bir azaptır!**

10. Arkasında da cehennem! Ne kazandıkları servet, **ne de Allah'tan başka** tanrı **edindikleri** liderleri, efendileri ve **dostları onları** azaptan **kurtaramayacaktır! Çünkü onlar, en ağır cezayı hak etmişlerdir.**

11. Bu ayetler, tüm insanlığa ışık tutan gerçek **bir yol göstericidir.** Bunun içindir ki, **Rablerinin ayetlerini inkâr edenleri, tiksinti veren can yakıcı bir azap beklemektedir.**

12. Allah denizi belli yasalara boyun eğdirerek **sizin emrinize verdi** ve size gemi yapıp kullanma yeteneğini bahşetti **ki, gemiler O'nun emriyle** engin sularda **akıp gitsinler, siz de O'nun lütfettiği nîmetleri**

arayıp bulasınız ve size verdiği bunca nîmetlere karşılık Rabb'inize **şükredesiniz.**

13. O, **göklerde ve yerde ne varsa hepsini, kendi katından** bir lütuf olarak **sizin hizmetinize vermiştir. Hiç kuşkusuz bunda, düşünen bir toplum için** nice ibretler, **nice deliller vardır.**

13. Allah, **göklerde ve yerde ne varsa hepsini katından** bir lütuf olarak **sizin hizmetinize vermiştir. Hiç kuşkusuz bunda, düşünen bir toplum için** nice ibretler, **nice deliller vardır.**

14. Ey Müslüman! **İnananlara söyle; Allah'ın** zâlimleri cezalandırıp müminleri zafere ulaştıracağı ceza **günlerinin**n geleceğini **ummayan** o inkârcı**ları** şimdilik **bağışlasınlar. Çünkü** Allah, yeri ve zamanı gelince onlarla savaşmanıza izin verecek ve müminlere kan kusturan **bir halkı, yaptıklarından dolayı** en ağır biçimde **cezalandıracaktır.** O hâlde, siz bıkıp usanmadan hakîkati anlatmaya devam edin:

15. Her kim dürüst ve erdemlice davranırsa, bunu **ancak kendi iyiliği için** yapmış olur ve **kim de kötülük işlerse, o da ancak kendisine zarar vermiş olur.** Unutmayın, bu hayat bir gün sona erecek ve hepiniz, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere eninde **sonunda Rabb'inizin huzuruna çıkarılacaksınız.**

16. Gerçek şu ki, bugün azgın bir topluluk hâline gelmiş olan **İsrail Oğulları'na,** vaktiyle kutsal **Kitabı,** yeryüzünde **hükmetme yetkisini ve Peygamberliği lütfetmiş ve kendilerini tertemiz nîmetlerle rızıklandırmıştık. Ayrıca onları,** kendi zamanlarındaki **diğer bütün toplumlardan üstün kılmıştık.**

17. Ve onlara, hak **din**in özü, esası ve amacı **konusunda apaçık deliller vermiştik. Ne var ki onlar, kendilerine ilim** ve hikmet dolu ayetler **geldikten sonra, sırf aralarındaki** çıkar çatışmaları, kin, ihtirâs,

azgınlık ve **çekememezlik yüzünden anlaşmazlığa düştüler.** Böylece Peygamberlerin getirdiği inanç sistemini terk edip, bunun yerine kendi uydurdukları hurâfeleri din hâline getirdiler. **Ama hiç şüphen olmasın ki, Rabb'in ayrılığa düştükleri her konuda, Diriliş Günü aralarında hükmünü verecektir.**

18. Sonra ey Muhammed, **seni de** bütün Peygamberlerin insanlığa getirdikleri **bu dinde** yeni bir hukuk düzeni, **bir şeriat ile görevlendirdik** ve hepinizi, kıyâmete kadar insanlığı aydınlatacak bu yasalara itaat etmekle yükümlü kıldık; **o hâlde, ona uy,** ilâhî hükümleri reddeden **câhillerin arzu ve heveslerine uyma!**

19. Çünkü **onlar, Allah'**ın vereceği cezay**a karşı sana en ufak bir fayda sağlayamazlar.** Öyleyse, sakın onların dostluk vaatlerine güvenme; onlarla siyâsî ve askerî ittifaklara girme! Unutma ki, **zâlimler** ancak **birbirlerinin dostları** ve koruyucuları**dır. Dürüst ve erdemli insanların dostu ise,** yalnızca **Allah'tır.**

O hâlde dinleyin, ey insanlar!

20. Bu ayetler, tüm **insanlık için** doğruyu, güzeli gösteren **aydınlatıcı delillerdir ve yürekten inanmış bir topluma** dünya ve âhirette kurtuluşu, mutluluğu garanti eden **bir yol gösterici, bir rahmet kaynağıdır.** Ve bu rahmete, yalnızca dürüst ve erdemli kimseler erişebilecektir. Öyle ya;

21. Yoksa kötülük işleyip duran şu inkârcı**lar, iman edip güzel ve yararlı işler yapan kimselerle kendilerini bir tutacağımızı; hayatlarının, ölümlerinin** ve ölümden sonraki durumlarının **aynı olacağını mı sanıyorlardı?** Böyle bir şey Allah'ın hikmet ve adâletine hiç yakışır mı! **Ne kadar çirkin** ve ahmakça **hüküm veriyorlar!**

22. Oysa **Allah, gökleri ve yeri** hak, hukuk ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmet doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak olarak yaratmıştır. Bunun içindir ki, her insan yapıp ettiklerinin karşılığını** tam olarak **görecek ve hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

23. Kendi arzu ve heveslerini hayatın biricik gayesi hâline getirerek ihtirâslarını **tanrı edinen ve Allah'ın da,** sapıklığı hak ettiğini **bildiği için kulağını ve kalbini mühürleyip gözlerinin üzerine perde çekerek hidâyetten mahrum bıraktığı** insanın acıklı hâl**ini bir düşünsene!** Söyler misiniz; **Allah** böyle birini saptırdık**tan sonra, artık kim onu doğru yola iletebilir? Öyleyse,** ey insanlar, bunları **düşünüp öğüt almayacak mısınız?**

24. İşte bu tür insanlar, **"Bu dünyada yaşadığımız hayattan başka** bir hayat **yoktur!** Tamamen fiziksel şartlar ve sebepler çerçevesinde doğar, **yaşar ve ölürüz ve bizi öldüren, zaman**ın akışın**dan başka bir şey değildir!** Yoksa Tanrının adâleti veya cezalandırması diye bir şey yoktur!" **derler.** Hayır; aslında **onlar, bu konuda herhangi bir** delile veya güvenilir **bilgiye sahip değiller; tek dayanakları,** hiçbir değer taşımayan sözleri ve asılsız **kuruntularıdır.** Nitekim;

25. Hakikati ortaya koyan **ayetlerimiz onlara tüm açıklığıyla tebliğ edilince, "Eğer doğru sözlü iseniz, haydi atalarımızı** diriltip karşımıza **getirin!" demekten başka** ileri sürecek **delilleri olmamıştır** ve olmayacaktır da.

26. Ey Müslüman! Onlara **de ki "Size hayatı bahşeden Allah,** bir ömür yaşattıktan **sonra sizi öldürecek ve en sonunda,** gerçekleşeceğinde **asla şüphe bulunmayan Diriliş Günü** huzurunda **toplayacaktır! Ama ne var ki, insanların çoğu** bu apaçık hakîkatin **bilincinde değil."**

27. Göklerin ve yerin mutlak hükümranlık ve **egemenliği,** yalnızca **Allah'a aittir.** Bunun içindir ki, **Son Saat gelip çattığı Gün,** Dünyada Allah'ın egemenliğini reddederek O'nun hükümlerini **geçersiz kılmaya çalışanlar, işte o Gün** müthiş bir **hüsrana uğrayacaklardır.**

28. O Gün, Allah'a başkaldıran **bütün insanların** zillet içinde **diz üstü** yere **çökmüş olduklarını göreceksin.** Böylece **her toplum, kendi** günah ve sevaplarının kaydedildiği **kitabı** görmek **için çağrılacak.** Ve Allah şöyle buyuracak: **"**Ey zâlimler! **Bugün,** dünyadayken **yaptığınız her şeyin karşılığını** tam olarak **göreceksiniz!"**

29. "İşte, sizinle ilgili her şeyi dosdoğru anlatacak olan kayıt defterimiz! Doğrusu Biz, yaptığınız her şeyi bir bir **kaydediyorduk."**

30. Âyetlerime **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar var ya, Rableri onları** sonsuz lütuf ve **rahmetin**in tecellîsi olan cennet**e koyacaktır. İşte apaçık** başarı, apaçık **kurtuluş, budur!**

31. Hakikati **inkâr edenlere gelince;** Allah onlara, "Ey zâlimler!" diyecek, **"**Bu Günle karşılaşacağınızı haber veren **ayetlerim size tebliğ edilmemiş miydi ve siz,** ayetlerime karşı **büyüklük taslayıp günaha saplanan bir toplum olmamış mıydınız?"**

32. "Size dünyadayken, **"Allah'ın verdiği söz mutlaka gerçekleşecektir ve kıyâmet hakkında asla şüphe yoktur!" denildiğinde, "Biz kıyâmetten** filan **anlamayız!** Evet, bu konuda **birtakım zanlarımız yok değil fakat** asla **iknâ olmuş değiliz!" dememiş miydiniz?"**

33. İşte o Gün, **yaptıkları** çirkin **davranışların kötü sonuçları gözlerinin önüne serilecek ve alay edip durdukları** âhiret azâbı,

kendilerini çepeçevre **kuşatacaktır.**

34. Ve onlara, “Ey kâfirler!” **denilecek, “Siz** vaktiyle **bugünkü karşılaşmayı nasıl unuttuysanız, Biz de bugün sizi öyle unutacağız.** Bu yüzden, **varacağınız yer ateştir ve hiç kimse size yardım edemeyecektir!”**

35. “Çünkü siz, Allah’ın ayetlerini küstahça **alaya almıştınız ve** bunun doğal sonucu olarak, **bu dünya hayatı**nın lüks ve cazibesi **sizi aldat**ıp âhiret gerçeğine karşı duyarsız kıl**mıştı!”**

İşte bu yüzden, o Gün onlar ne ateşten çıkarılacaklar, ne de tövbeleri kabul edilecek!

36. Evet; her türlü **övgü** ve yücelik, **göklerin, yerin ve bütün âlemlerin** gerçek Sahibi, Efendisi ve **Rabb’i olan Allah’a aittir!**

37. Göklerde ve yerde büyüklük ve azamet **sadece O’nun hakkıdır ve yalnızca O’dur, sonsuz kudret ve hikmet sahibi!**

46. AHKÂF SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Câsiye sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, yirmi birinci ayetinde geçen ve Âd kavminin yaşadığı bölgeye işâret eden "ahkaf: kum tepecikleri" kelimesinden almıştır. 35 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ha, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

2. Bu Kitap, sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

3. Çünkü **Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri, ancak** hak, hukuk ve adâlet esaslarına göre belli **bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve** tarafımızdan **belirlenmiş bir süre için** Allah'ın tek rab ve ilâh oluş gerçeği anlaşılsın ve insanlar O'na kul köle olsunlar diye **yarattık.**

Ama gel gör ki, hakîkati **inkâr edenler, kendilerine yapılan uyarılara aldırış etmiyorlar.**

4. Ey Peygamber! Onlara **de ki: "Allah'tan başka** itaate **çağırdığınız** ve böylece Allah'a **ortak** koştuğunuz putlarınızı ve putlaştırdığınız liderlerinizi, sahte ilâh**larınızı bir düşünsenize: Gösterin bana,**

yeryüzünde ne yaratmış bunlar! Yoksa onların, göklerin yaratılıp yönetilmesin**de bir ortaklıkları mı var? Eğer iddianızda haklı iseniz, bana** delil olarak **bu** Kur'an**'dan önce** gönderilmiş **bir kitap veya** doğruluğu kesin olarak bilinen başka **bir bilgi kalıntısı getirin!** Hangi kitap veya hangi araştırma, evrenin bir parçasını Allah'tan başka ilâhların yarattığını söyleyebilir?**"**

5. Öyleyse, **Allah'ın yanı sıra, kıyâmete kadar duâlarına karşılık veremeyecek olan** putlara ve benzeri yaratılmış **kimselere yalvarıp yakaranlardan** daha şaşkın, **daha sapık kim olabilir? Oysa o** yalvardıkları varlık**lar, onların yakarışlarından habersizdirler.**

6. Ama insanlar yargılanmak üzere Allah'ın huzurunda **toplandıkları zaman,** müşriklerin taptıkları varlıklar, **kendilerine** tapınanlara **düşmanlık edecek ve onların** kendilerine **tapmalarını şiddetle reddedeceklerdir.**

Hal böyleyken;

7. Hakikati ortaya koyan **ayetlerimiz bu inkârcılara tüm açıklığıyla tebliğ edilince, kendilerine ulaşan gerçek hakkında, "**Büyüleyici güzelliğiyle insanı etkileyen **bu** ayetler, **apaçık bir sihir**den başka bir şey değil**dir.** Yoksa, okuma yazması dahî olmayan bir insanın böylesine harikulade sözler söylemesi başka türlü izah edilemez!**" diyorlar.**

8. Yoksa inkâr edenler, **"Kur'an'ı** Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar?** Ey şanlı Elçi! Onlara **de ki, "Eğer onu uydurmuş olsaydım, siz beni Allah'**tan gelecek azâb**a karşı koruyamazdınız.** Çünkü Allah, kendi adına yalan uyduran kimseleri kesinlikle azâba uğratacaktır. Öyleyse, neden sizin hatırınız için bütün bunları uydurup kendimi ateşe atayım? Aslında, böyle bir şey yapmayacağımı siz de pekâlâ bilirsiniz. Fakat unutmayın, Allah, **içine daldığınız** bu iftira kampanyasın**ın elbette**

farkındadır ve cezasını verecektir. O hâlde, **benimle sizin aranızda şâhit olarak O yeter.** Bununla birlikte, hâlâ tövbe etme fırsatınız da var: Çünkü **O, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

9. Ey Peygamber! Onlara **de ki "**Bakın, **ben** daha önce benzeri görülmemiş **türedi bir elçi değilim.** Benden önce de bu mesajı insanlığa ileten Peygamberler gelmişti. Ayrıca ben, bir melek olduğumu da söylemiyorum. Dolayısıyla, **bana ve size neler yapılacağını** ve ileride başımıza neler geleceğini **bilemem. Ben, ancak bana vahyedilen** ilâhî emirler**e uyarım ve apaçık bir uyarıcıdan başka bir şey değilim."**

10. Yine onlara **de ki: "Bir düşünsenize, bu** Kur'an gerçekten de **Allah tarafından** gönderilmiş **olduğu hâlde siz onu inkâr etmişseniz; İsrail Oğulları'ndan** örneğin Abdullah bin Selâm veya Kâbu'l-Ahbar gibi Allah'ın verdiği akıl, idrak ve firaseti vahye tâbi ve teslim olmada kullanan **bir şâhit de bu** kitabın dile getirdiği hakikatlerin **aynısını** Tevrat'ta **görüp** Kur'an'a **iman ettiği hâlde, siz kibirlen**ip ondan yüz çevir**mişseniz,** bu zulmün hesabını nasıl vereceksiniz**? Doğrusu Allah, zâlim toplumu doğru yola iletmez."**

11. Fakat hakîkati **inkâr edenler, inananlar hakkında, "Eğer bu** Kur'an **iyi bir şey olsaydı, bu** ayak takımı insa**nlar, ona** inanmakta **bizden öne geçemezlerdi!" derler. Böylece, onun ışığından faydalanamadıkları için "Bu,** dilden dile gelen eski **bir efsanedir!" diyeceklerdir.**

12. Oysa Kur'an'dan önce gönderilen ve onu müjdeleyen **Mûsâ'nın kitabı** Tevrat da, insanlığı doğru yola ileten **bir rehber ve bir rahmet kaynağı idi; işte bu da,** Tevrat'ı, Zebur'u ve İncil'i —ana hatlarıyla— **onaylayan ve zulmedenleri uyarmak, iyilik yapanları** sonsuz nîmetlerle **müjdelemek üzere, Arapça** olarak gönderilmiş **bir kitaptır!** O hâlde;

13. “Bizim önünde boyun eğeceğimiz biricik efendimiz, yöneticimiz ve **Rabb’imiz Allah’tır!” diyen ve sonra da,** bu inanca uygun **dosdoğru bir hayat yaşayan kimseler yok mu;** Hesap Günü **onlar ne korkuya kapılacaklar, ne de üzülecekler!**

14. İşte onlar cennet halkıdır ve yaptıkları iyiliklerin **mükâfâtı olarak, sonsuza dek orada kalacaklardır.**

İşte, sizi cennete götürecek güzel bir davranış:

15. Biz insanoğluna, ana babasına güzelce itaat etmesini ve onlara her zaman **iyi davranmasını emrettik.** Fakat annenin yeri bambaşkadır. Çünkü **annesi onu** nice **zahmetlerle** dokuz ay boyunca karnında **taşır ve** nice **zahmetlerle dünyaya getirir.** Öyle ki, çocuğun anne karnında **taşınması ve sütten kesilmesi, tam otuz ay sürer. Nihâyet** çocuk **olgunluk çağına erişip kırk yaşına varınca, “Ey Rabb’im!” diye yalvarır, “Bana ve anne. babama verdiğin nîmetlere** gereğince **şükretmeyi ve hoşnut olacağın güzel ve yararlı davranışlar yapmayı bana nasip eyle! Bana** da **hayırlı bir nesil bağışla! İşte ben,** günahlarımdan tövbe edip **Sana yöneldim ve hiç kuşkusuz ben, yalnızca Sana boyun eğen bir kimseyim!”**

16. İşte onlar, yaptıkları iyiliklerin en güzellerini kabul edip günahlarını bağışlayacağımız ve kendilerine verilmiş olan gerçek vaade göre, cennet halkı arasına katacağımız kimselerdir.

17. Bir de öyle bir kimse vardır ki, anne. babası, kendisini ne zaman ilâhî adâletle uyarsalar, **“Öf be!** Yetti artık!**” diye çıkışır, “Benden önce** nice **nesiller ölüp gitmişken** ve hiçbirinin mezarından kalkıp canlandığı görülmemişken, **siz kalkmış bana** yeniden **diriltileceğimi mi söylüyorsunuz?” Onlar ise,** bu hayırsız evlada karşı **Allah’ın yardımına sığınarak, “Kendine yazık** etme evladım!**”** derler, “Ne olur,

âhiret gününe **inan, çünkü Allah'ın sözü gerçektir!"** Buna karşılık **o,** **"**Hayır; **bu** söylediğiniz, **eskilerin masallarından başka bir şey değildir!" diye cevap verir.**

18. Böyleleri, kendilerinden önce gelip geçmiş isyankâr **cin ve insan toplumlarıyla beraber azâbı hak etmiş olan kimselerdir. Gerçekten onlar,** o Gün büyük bir **hüsrana uğrayacaklardır.**

19. İster mümin ister kâfir olsun, insanlardan **her birinin, yaptığı davranışlara göre** Allah katında ayrı bir **derecesi vardır ve** bu derecelendirmeye göre Allah, Hesap Gününde herkese **yaptıklarının karşılığını tam olarak verecektir ve hiç kimseye zerre kadar haksızlık edilmeyecektir.**

20. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler ateşin karşısına çıkarıldıkları Gün,** Allah onlara "Ey zâlimler!" diyecek **"**Size vermiş olduğum **bütün güzelliklerinizi dünya hayatında** hoyratça **harcayıp tükettiniz ve** size bu nîmetleri vereni hiç hesaba katmadan **onlarla sefa sürdünüz!** Böylece, âhirete elleriniz bomboş bir hâlde geldiniz! **O hâlde, yeryüzünde hak hukuk tanımayıp** küstahça **büyüklük tasladığınız ve** bile bile **doğru yoldan çıktığınız için, bugün alçaltıcı bir azapla cezalandırılacaksınız!"**

İşte, yeryüzünde hak hukuk tanımayan zâlimlerin âkıbetini gösteren çarpıcı bir örnek:

21. Ey Peygamber! **Âd** kavmin**in kardeş**leri gibi yakından tanıdıkları Hûd Peygamberin örnek mücâdeles**ini hatırla: Hani o, kendisinden önce ve sonra nice uyarıcıların gelip geçtiği Ahkâf denilen bölgede halkını** şöyle **uyarmıştı: "**Ey halkım! **Allah'tan başkasına kulluk** ve itaat **etmeyin! Doğrusu ben, sizin büyük bir günün azâbına uğramanızdan korkuyorum!"**

22. Buna karşılık onlar, **“Bizi** kendimizi bildik bileli taptığımız **tanrılarımızdan vazgeçirmek için mi yanımıza geldin? Eğer sözünün eriysen, haydi bizi tehdit ettiğin şeyleri gerçekleştir** de görelim!” **dediler.**

23. Hûd, “Her konuda olduğu gibi, ne zaman azâba uğrayacağınız konusunda da nihâî **bilgi, sadece Allah’ın katındadır. Ben** yalnızca **tebliğ etmekle yükümlü olduğum mesajı size iletiyorum fakat görüyorum ki, siz** lâf anlamayan **câhil bir toplumsunuz.” dedi.**

24. Nihâyet, o azâbın simsiyah **bir bulut şeklinde vadilerine doğru yaklaştığını görünce,** sevinç içinde **“İşte, bize** bereketli **yağmur yağdıracak bir bulut!” diye bağrıştılar.** Fakat azap melekleri **“Hayır!”** dediler, **“Bu,** küstahça meydan okuyarak **bir an önce gelmesini istediğiniz** azâbın ta kendisidir; **can yakıcı bir azap taşıyan fırtına!”**

25. Bu korkunç kum fırtınası, **Rabb’inin emriyle** oradaki **her şeyi yerle bir etti; böylece,** o zâlimlerin kumlar altında kalan harab olmuş **evlerinden başka hiçbir şey görünmez oldu. İşte Biz, suçlu bir toplumu böyle cezalandırırız.**

26. Oysa onlara, size vermediğimiz güç, servet ve **imkânı vermiştik. Ayrıca onları,** her insana armağan ettiğimiz **işitme, görme ve akletme yeteneği de bahşetmiştik. Ne var ki, Allah’ın ayetlerini göz göre göre inkâr ettikleri için, ne işitme ve görme duyuları, ne de akletme yetenekleri onlara bir fayda sağlamadı; böylece, alay edip durdukları** o azap, **kendilerini çepeçevre kuşatıverdi.**

27. Ey insanlar! **Doğrusu Biz, çevrenizdeki** daha **nice şehirleri** böyle **helâk ettik ve** her birini helâk etmeden önce, **belki** doğru yola **dönerler diye ayetleri**mizi tekrar tekrar ve **açıkça bildirdik.**

28. Şimdi düşünün: **Onların** güya Tanrıya **yakınlaşmak amacıyla Allah'ın yanı sıra kulluk ettikleri** o sahte **ilâhlar,** ilâhî azap gelip çatınca **onlara yardım edebildiler mi? Hayır; tam tersine, onları** öylece **yüz üstü bırakıverdiler.** Çünkü **bu** sahte ilâhlık, **onların yalan ve iftiralarından başka bir şey değildi.**

29. Ey Muhammed! **Hani cinlerden bir grubu,** gece vakti okuduğun **Kur'an'ı dinlemeleri için sana yöneltmiştik.** Onlar senin bulunduğun yere **geldiklerinde,** birbirlerine **"Susun!" de**yip senin okuduğun ayetleri sonuna kadar dinle**mişlerdi.** Okuma **sona erince de, kendi toplumlarına birer uyarıcı olarak dönmüşlerdi.**

30. Onlara, **"Ey halkımız!" demişlerdi, "Biz, Mûsâ'**ya verilen Tevrat'**tan sonra gönderilen ve kendisinden önceki** vahiy**leri doğrulayan** muhteşem **bir kitap dinledik! Bu** kitap, gerçekten de **hakîkate ve dosdoğru yola iletmektedir!"**

31. "Ey halkımız! Bizleri **Allah** yolun**a çağıran** bu mesaj**a kulak verin ve** derhal **ona iman edin ki,** Allah da **günahlarınızı bağışlasın ve** Hesap Günü **sizi can yakıcı azaptan korusun!"**

32. "Unutmayın, **Allah'ın çağrısına uymayanlar, yeryüzünde** Allah'ın hükmünden **kaçamayacaklardır ve** Kıyâmet Günü **hiç kimse, bunları O'na karşı koruyamayacaktır.** Her kim Kur'an'da yüz çevirirse, **işte onlar apaçık bir sapıklık içindedirler!"**

33. Peki onlar, gökleri ve yeri yoktan var eden ve onları yaratmada hiçbir güçlük çekmeyen Allah'ın, ölüleri yeniden **diriltmeye kadir olduğunu düşünemiyorlar mı? Evet, elbette O, her şeye gücü yetendir!**

34. Bu gerçeği **inkâr edenler,** Hesap Günü **ateşin karşısına çıkarıldıklarında,** onlara "Nasıl, **bu** azap **gerçek miymiş?"** diye

sorulacak. Onlar da, **"Evet; Rabb'imize yemin olsun ki,** gerçeğin ta kendisiymiş**!" diyecekler.** Bunun üzerine Allah, **"O hâlde,** hakîkati **inkâr etmenizin karşılığı olarak, hak ettiğiniz azâbı tadın bakalım!" diyecek.**

35. Öyleyse, ey şanlı Elçi! İnsanlığı Kur'an ile uyarmaya devam et ve bu yolda karşına çıkabilecek sıkıntılara kahramanca göğüs ger! **Tıpkı, sarsılmaz bir inanç ve kararlılıkla yollarına devam eden** önceki **Elçilerin sabrettiği gibi,** sen de zâlimlerin baskı ve eziyetlerine **sabret ve onlar**ın cezalandırılmaları **için acele etme!** Çünkü **onlar, kendilerine söz verilen** ölüm ötesi hayatın gerçekleştiğin**i gördüklerinde, sanki** dünyada **gündüzün bir anı kadar kalmış gibi olacaklar.**

O hâlde, dinleyin ey insanlar! **Bu** çağrı, tüm insanlara ve cinlere yöneltilen ve zâlimleri ilâhî azapla uyaran **bir bildiridir.** Ve uyarıyı dikkate almayan, cezasını çekecektir.

Öyle ya; yoldan çıkmış bir toplumdan başkası helâk edilir mi?

47. MUHAMMED SÛRESİ

Medîne döneminin ilk yıllarında indirilmiştir. Ancak on üçüncü ayetin hicret esnasında indirildiği rivâyet edilir. İkinci ayetinde Peygamberin ismi geçtiği için bu adı almıştır. Savaşla ilgili temel prensipleri içermesi sebebiyle "Kıtal: savaş sûresi" olarak da bilinen sûre, 38 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Bu mesajı **inkâr eden ve** insanları **Allah yolundan engelleyen** zâlim**ler var ya;** işte Allah, **onların** İslâm aleyhindeki bütün **çalışmalarını** eninde sonunda başarısızlığa uğratacak ve yaptıkları sözde iyilikleri **geçersiz kılacaktır.**

2. İman edip bu imana yaraşır **güzel davranışlar**, salih ameller **ortaya koyan ve Rab'leri tarafından Muhammed'e gönderilen** Kur'an adındaki **hakikate inananlara gelince,** Allah **onların kusurlarını bağışlayacak ve durumlarını** her geçen gün **daha da iyileştirecektir.**

3. İşte, Allah'ın her toplum için geçerli kıldığı toplumsal yasa **budur! Çünkü inkâr edenler,** hikmet ve hakîkatten yoksun **bâtıl** inançların**ın** ve sapık ideolojilerin **peşinden giderler;** Kur'an'a **inananlar ise, Rab'lerinden gelen Gerçeğin ışığında yürürler. İşte Allah,** inanan ve inanmayan **insanların durumunu böyle** canlı **örneklerle gözler önüne seriyor.**

4. Öyleyse, ey iman edenler, size saldıran **kâfirlerle** savaşta **karşılaştığınız zaman,** bir daha toparlanamayacakları şekilde düşman kuvvetlerini imha edinceye kadar onların **boyunlarını vurun ve nihâyet, onlara karşı kesin bir üstünlük elde edince,** düşman askerlerini **esir alın.** Savaş bittikten **sonra da,** elinizdeki esirleri **ya lütfedip** karşılıksız salıverin, **ya da** ödeyecekleri **tazminat karşılığında** veya Müslüman esirlerle değiş tokuş yaparak serbest bırakın **ki böylece, onlar harp silahlarını tamamen bırakmış** ve Müslümanlar lehine savaşın sonucu alınmış **olsun.** İşte, savaş esirleri konusunda Allah'ın hükmü **budur.** O hâlde, sakın bu hükümleri yumuşak bulup sınırı aşmayın! Unutmayın ki, **eğer Allah** bütün kâfirlerin kökünü kazıyıp tamamen yok etmek **isteseydi,** gökten bir azap göndererek **onları** bizzat Kendisi **cezalandırabilirdi fakat** bunun yerine, **sizi birbirinizle imtihân etmek için** müminlere, zâlimlerle savaşıp yeryüzünde adâleti egemen kılma görevini vermiştir.

Allah yolunda canlarını fedâ edenlere gelince, Rableri **onların yaptıklarını elbette boşa çıkarmayacaktır.**

5. Onları kendi katında ikramlarla karşılayıp **muratlarına erdirecek ve kalplerini huzura kavuşturacaktır.**

6. Ve en sonunda onları, kendilerine söz verdiği cennet bahçelerin**e koyacaktır.** O hâlde;

7. Ey iman edenler! Eğer Allah yolunda mücâdele bayrağı açan öncü Müslümanlar**a yardım ederseniz, O da size yardım edecek ve** her alanda gücünüzü artırarak **ayaklarınızın** yere **sağlam basmasını sağlayacaktır.**

8. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince, onların hakkı,** dünyada da âhirette de **yıkılıp yok olmaktır!** Allah, **onların** düzenlerini bir gün

başlarına geçirecek ve bütün **yaptıklarını boşa çıkaracaktır.**

9. Çünkü onlar, Allah'ın indirdiği bu kitabın hükümleri**ni beğenme**yip, hiçbir ahlâkî kural tanımayan arzu ve heveslerini ilâh edin**diler; böylece** Allah, **onların** bütün **yaptıklarını geçersiz kıldı.**

10. Peki onlar, geçmişte helâk edilen toplumların **yeryüzünde** bıraktıkları harabeleri, yerle bir olmuş şehir kalıntılarını **dolaşıp da, kendilerinden önceki** isyankâr kavim**lerin sonlarının nice olduğunu görmüyorlar mı? Allah**'ın **onları** nasıl **yok etti**ğine bakıp ibret almıyorlar mı? Zulüm temeline dayanan sistemlerin ayakta kalamayacağını anlamıyorlar mı? **Ve** düşünemiyorlar mı ki, çağdaş **kâfirleri de aynı son beklemektedir!**

11. İşte, Allah'ın her toplum için geçerli kıldığı yasa **budur! Çünkü Allah, inananların** dostu, yardımcısı ve **koruyucusudur; inkârcıların ise hiçbir koruyucusu yoktur!** İşte bunun içindir ki:

12. Allah, ayetlerine **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı işler yapanları, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine koyacaktır. İnkârcılara gelince, onlar da** hiçbir ahlâkî endişe taşımayan **hayvanlar gibi yiyip içerek** dünyanın gelip geçici zevkleriyle bir süre **oyalanacak, fakat sonunda ateşi boylayacaklar!**

13. O hâlde, ey şanlı Elçi! Sen hiç üzülme! **Seni** öz yurdundan **çıkaran halkından daha güçlü nice toplumlar vardı ki,** sonunda **hepsini yok ettik ve hiç kimse onları** azâbımızdan **kurtaramadı!** Öyle ya;

14. Rabb'inden gelen Kur'an gibi apaçık **bir delile göre hayat programını çizen** bir toplum **ile, işlediği kötülükleri**n cazibesine kapılarak zamanla çirkinlikleri **güzel görmeye başlayan ve** yalnızca **arzu ve heveslerinin peşine takılan** bir toplum **hiç aynı olur mu?**

15. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselere söz verilen cennetin misali** şöyledir: Öyle hârika bir bahçe ki, **içinde hiç bayatlamayan** tertemiz **su ırmakları, tadı bozulmayan** taptaze **süt ırmakları, içenlere lezzet veren** ve dünyadakiler gibi sarhoş etmeyen **şarap ırmakları ve süzme bal ırmakları var.** Bahçenin sâkinleri, bütün bu nîmetlerden diledikleri gibi yararlanacaklar. **Ayrıca onlara,** canlarının çektiği **her çeşit meyveler** sunulacak ve en önemlisi, **Rab'lerinden bir bağışlama** ile taltif edilecekler. Şimdi düşünün; böyle bir ortamda yaşayan insanlar ile; **sonsuza dek ateşte kalan ve bağırsaklarını paramparça edecek kaynar sudan içmeye mahkûm edilen kimseler hiç aynı olur mu?** Elbette olmaz! Fakat kibir ve inatlarının kölesi olan münâfıklar, bunu anlamaya yanaşmazlar.

16. İçlerinde, Kur'an okurken **sana kulak verenler de var fakat** hakîkate ulaşmak gibi samîmî bir niyete sahip olmadıklarından, onu gereğince anlayamazlar. Nitekim, **senin yanından ayrılır ayrılmaz, kendilerine** Kur'an hakkında derin **ilim verilmiş olan** samîmî Müslüman**lara** alaycı bir edayla **"**Bu adam **demin ne söyledi?** İçimizden onu anlayan oldu mu?**" diye sorarlar. İşte onlar,** sürekli **keyiflerine göre davrandıkları** ve şeytânî arzu ve heveslerini ilâh edindikleri **için, Allah tarafından kalpleri mühürlenmiş olan kimselerdir!**

17. Doğru yolu bulmak isteyenlere gelince, öğrendikleri her bir ayet, **onların hidâyetlerini** daha da **artırır**, güçlendirir **ve kendilerine üstün bir sorumluluk bilinci kazandırır.**

İmdi; hakîkati tüm berraklığıyla gözler önüne seren bunca deliller, mûcizeler ortada dururken, bu inkârcılar tövbe edip ebedî mutluluğa ulaşmak için daha ne duruyorlar?

18. Yoksa onlar, hiç farkında olmadıkları bir anda, ölüm meleğinin karşılarına dikilmesini veya **kıyâmetin ansızın kopmasını mı bekliyorlar? Zaten onun bazı belirtileri gelmiş bulunuyor.** İşte bu Kur'an, kıyâmetin gerçekleşeceğinin en büyük işâretlerinden biridir. Öyleyse, gelin iş işten geçmeden tövbe edip Rabb'inize yönelin! Çünkü Son Saat **gelip çattıktan sonra,** günahkârların gecikmiş **pişmanlıkları kendilerine hiçbir yarar sağlamayacaktır!**

19. Öyleyse, ey Peygamber! Şunu iyi **bil** ve bildir **ki, Allah'tan başka** boyun eğilecek bir otorite, emrine itaat edilecek bir **tanrı yoktur!** Bunun için, yalnızca O'na kulluk et fakat hiçbir zaman kulluğunla övünme; aksine, **hem kendi günahın, hem de mümin erkeklerin ve mümin kadınların günahları için** O'ndan **bağışlanma dile! Allah, dönüp dolaştığınız yeri de, varacağınız yeri de** çok iyi **bilir.**

20. İnananlar, "Zâlimlerle savaşmamıza izin veren **bir sûre indirilse ne iyi olurdu!" diyorlardı. Fakat savaştan söz eden açık hükümlü bir sûre indirilince, kalplerinde hastalık bulunan** münâfık**ların, ölüm baygınlığı geçiren birinin baktığı gibi sana** korku ve dehşet içinde **baktıklarını görürsün. Oysa yapmaları gereken şuydu:**

21. Allah'ın emrine gönülden **itaat etmek ve** O'nun yolunda mücâdeleye hazır olduğunu ifâde ederek **güzel sözler söylemek! İş ciddiye bindiği** ve düşman askerleriyle karşı karşıya gelindiği **sırada, Allah'a verdikleri sözü yerine getirselerdi kendileri için iyi olurdu.** Fakat sözlerinden dönüverdiler!

22. Demek ey münâfıklar, fırsatını bulup **yönetimi ele geçirecek olsanız, yeryüzünde bozgunculuk çıkaracak ve** akrabalık, komşuluk, arkadaşlık gibi değerleri hiçe sayarak **aranızdaki sevgi. saygı bağlarını koparıp atacaksınız, öyle mi!**

23. İşte onlar, Allah'ın rahmetinden uzaklaştırıp **lânetleyerek kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimselerdir.**

24. Peki onlar, Kur'an'ı hiç incelemiyorlar mı? Allah, insan, evren, hayat, ölüm; insanın menşei, yaratılış amacı, uyması gereken prensipler, ölümden sonra onu bekleyen âkıbet ve benzeri konularda bu kitabın getirdiği açıklamaları inceleyip de, ondaki hidâyet aydınlığını göremiyorlar mı? **Yoksa gönülleri üzerinde,** hakîkati görmelerine engel kibir, inat, önyargı gibi **kilitler mi var?**

25. Doğrusunu isterseniz, kendilerine İslâm'ın apaydınlık **yol**u **açıkça gösterildikten sonra** yeniden inkâr ve cehâlet karanlıklarına özlem duyup **gerisin geriye dönenler, şeytanın ayartmasına kapılmış ve onun süslü vaatleriyle aldanmış kimselerdir.**

26. Evet, öyledir. Çünkü onlar, Allah'ın gönderdiği bu Son Kitabın hükümler**ini beğenmeyen** müşriklere ve Yahudi**lere** gizlice söz vererek, **"Biz** Kur'an'a inanıyor görünsek de, **bazı konularda size itaat edeceğiz!" demişlerdi. Oysa Allah, o gizli konuşmalarını** çok iyi **bilmekteydi.** Fakat onlar Allah'ı hesaba katmadılar da, Müslümanlara karşı kâfirlerle ittifak kurmaya kalktılar. Böyle yapmakla, çıkarlarını koruduklarını mı sanıyorlar?

27. Peki, ölüm **melekler**i **onların yüzlerine ve sırtlarına vura vura canlarını** söküp **alırlarken, halleri nice olacak?**

28. Evet, böyle; çünkü onlar, Allah'ı gazâba getirecek şeylerin ardına düştüler ve O'nun hoşnutluğunu kazandıracak davranışları **beğenmediler; böylece** Allah, **onların** ara sıra yaptıkları güzel **işlerini** de **boşa çıkarmış oldu.**

29. Yoksa kalplerinde hastalık bulunan bu münâfık**lar,** müminlere karşı besledikleri **kinlerini** ve hâince tuzaklarını **Allah'ın ortaya**

çıkarmayacağını mı sanıyorlardı?

30. Heyhât! **Eğer dileseydik,** ey Muhammed, gaybın perdelerini açar ve münâfıkların maskesini düşürerek **onları sana gösterirdik ve sen onları** görür görmez **yüzlerinden tanırdın.** Fakat imtihân hikmeti gereğince, size gaybı bildirmeyeceğiz. Ama yine de **sen, onları** davranışlarından ve **konuşma tarzlarından tanıyabilirsin.**

O hâlde, ey müminler! İkiyüzlülerin saf dışı bırakıldığı bir İslâm toplumu oluşturmak için var gücünüzle çalışın. Unutmayın ki, **Allah** bütün **yaptıklarınızı bilmektedir.**

31. Andolsun ki, içinizden Allah yolunda **mücâdele eden ve** bu uğurda karşısına çıkan sıkıntılara **sabreden** samîmî ve fedâkâr mümin**leri ortaya çıkarıncaya kadar, hepinizi** çetin bir **sınavdan geçireceğiz; ayrıca,** iman ve itaat konusundaki bütün **iddialarınızı** birer birer **denemeye tâbi tutacağız.**

32. Allah'ın ayetlerini **inkâr eden,** insanları **Allah yolundan çevirmeye çalışan ve doğru yol apaçık gösterildikten sonra Peygambere karşı gelen** şu ikiyüzlü**ler, Allah'**ın dâvâsın**a kesinlikle zarar veremeyeceklerdir.** Çünkü Allah, **onların** İslâm ve Müslümanlar aleyhindeki **faaliyetlerini** ve komplolarını **boşa çıkaracaktır.**

33. Öyleyse, **ey inananlar! Allah**'ın Kitabın**a** kayıtsız şartsız **uyun ve** ayrıca, bu Kitabın pratik hayata uygulanmasında mükemmel bir örnek olan **Peygamber**in sünnetin**e** de kayıtsız şartsız **uyun; sakın** bunları hafife alıp da, bugüne kadar yapmış olduğunuz güzel **davranışlarınızı boşa çıkarmayın!**

34. Unutmayın, Kur'an'a veya Peygambere karşı gelerek Allah'ı **inkâr eden,** bununla da kalmayıp, sinsi propagandalarla insanları **Allah yolundan**

çevirmeye çalışan ve en sonunda azgın bir **kâfir olarak can veren kimseleri, Allah kesinlikle bağışlamayacaktır!**

35. Öyleyse, yeryüzünde Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini egemen kılmak için mücâdele verirken, **sakın gevşekliğe kapılıp da** zâlimlerin egemenliğini perçinleyen ve müminleri zillete mahkûm eden bir **barış için** düşmana **yalvarmayın!** Önce özgürlük ve adâlet, sonra barış! Kur'an çizgisinde yürüdüğünüz sürece, ahlâkî, kültürel, ekonomik, siyâsî, askerî ve benzeri yönlerden **en üstün olan sizsiniz!** Çünkü **Allah sizinle beraberdir ve** bu uğurda harcadığınız **emeklerinizi kesinlikle karşılıksız bırakmayacaktır!**

Evet, Allah'ın yardımıyla nice zaferler kazanacak, nice ganîmetler elde edeceksiniz. Fakat er meydanında düşmanla göğüs göğse çarpışmak kadar, belki daha da çetin bir imtihân var ki, işte asıl kahramanlığı burada göstermelisiniz:

36. Bu dünya hayatı, son derece cazip, fakat gelip geçici **bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir.** Bu yüzden asıl hedefiniz, ebedî mutluluğu kazanmak olmalıdır: **Eğer siz** Allah'a ve âhiret gününe gereğince **iman eder ve** erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınırsanız, Allah size hak ettiğiniz mükâfâtı verecektir.** Üstelik sizi, meşrû zevklerinizden yoksun bırakacak da değildir. Yani Allah **sizden,** bütün **malınızı mülkünüzü** İslâm uğrunda fedâ etmenizi **istemiyor.** Çünkü O, insanın gücünü ve kapasitesini çok iyi biliyor:

37. Eğer Allah, imkânsız bir ideali gerçekleştirme adına **sizden** bütün **malınızı isteseydi ve** bunun için **size baskı yapsaydı,** doğal olarak **cimriliğe kapılırdınız ve** insanın yaratılıştan taşıdığı özelliklere ters olan bu uygulama, **içinizdeki kin ve nefret duygularını harekete geçirir** ve sizi, şefkat ve merhametten yoksun bir toplum hâline getirir**di.** İşte bunun içindir ki;

38. Ey inananlar! **Sizler, Allah yolunda** malınızın sadece bir kısmını ve gönüllü olarak **harcamaya dâvet ediliyorsunuz fakat** yine de, **içinizden cimrilik edenler var.** Şunu unutmayın ki, **her kim** bu yolda **cimrice davranırsa, ancak kendisine karşı cimrilik etmiş olur.** Çünkü **Allah** hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla sizin yapacağınız ibâdetlere, vereceğiniz sadakalara ihtiyacı yoktur; asıl buna **muhtaç olan sizlersiniz.**

O hâlde, seçim sizin: Eğer Kur'an'ı yaşama ve tebliğ etme görevini başarıyla yürütürseniz, dünyada da, âhirette de şeref ve üstünlük kazanırsınız. Yok **eğer yüz çevirirseniz,** Allah emânetini sizden geri alır ve **sizin yerinize,** bu dâvâyı cesaretle omuzlayacak ve **sizin durumunuza düşmeyecek başka bir toplum getirir!**

48. FETİH SÛRESİ

Hicretin altıncı yılında, Hz. Peygamberin Hudeybiye'den Medîne'ye dönüşü esnasında indirilmiştir. Adını, müminlere büyük bir zaferi müjdeleyen ilk ayetinden almıştır. 29 ayettir.

Hz. Peygamber, rüyasında arkadaşlarıyla birlikte Mekke'ye gidip Kâbe'yi ziyaret ettiğini görmüştü. Oysa o günlerde bunun gerçekleşmesi görünüşte imkânsız gibiydi. Çünkü Mekkeli müşrikler Müslümanlara Kâbe yolunu kapatmışlardı. Daha bir yıl önce Hendek savaşında Medîne'yi kuşatma altına alan müşriklerin egemenliği altındaki Mekke'ye gitmek, intihardan farksız görünüyordu. Fakat gördüğü rüyanın ilâhî bir buyruk olduğunu bilen Peygamber, hiç tereddüt etmeden sefer hazırlıklarına başladı. Bu arada, kendilerine katılmaları için civardaki müttefik kabîlelere de haber gönderdi. Ne var ki, onlar bu tehlikeli yolculuğu göze alamadıklarından, çeşitli bahaneler öne sürerek gelemeyeceklerini bildirdiler. Böylece, 1400 kişilik gönüllülerden oluşan ve üzerlerinde birer kılıçtan başka silah bulunmayan kafile, haccetmek için Mekke'ye doğru yola çıktı.

Kafilenin yaklaştığını haber alan Mekkeliler, bütün Arap geleneklerini çiğneyerek hacıların şehre girişini engellemeye karar verdiler. Bunun için, iki yüz atlıdan oluşan bir süvari birliğini Müslümanların yolunu kesmek üzere yola çıkardılar. Bunu haber alan Peygamber derhal yolunu değiştirdi ve son derece sarp ve ıssız yollardan büyük zorluklarla geçerek Mekke yakınlarındaki Hudeybiye düzlüğüne ulaşıp orada konakladı. Daha sonra, Mekkelilerin gönderdiği 80 kişilik bir askerî birlik Müslümanların kampına saldırıda bulundu, fakat hepsi yakalanıp esir edildi. Peygamber, iyi niyet gösterisi olarak bu esirleri serbest bıraktı. Buna rağmen müşrikler küçük birlikler göndererek Müslümanları tahrik edip kanlı bir savaşın içine çekmek istedilerse de, her defasında Peygamberin kararlı tutumu ve Müslümanların sabır ve disiplini sayesinde amaçlarına ulaşamadılar. Daha sonra Peygamber, savaşmak için gelmediklerini, aksine Kâbe'yi ziyaret edip kurban

kestikten sonra geri döneceklerini Mekkelilere bildirmek üzere Osman bin Affan'ı Elçi olarak gönderdi. Hz. Osman'ın Mekke'ye varışından kısa bir süre sonra öldürüldüğü söylentileri Müslümanlara ulaşınca, Mekkelilerden topyekün bir saldırı bekleyen Peygamber, arkadaşlarını bir ağacın altında topladı ve ölünceye kadar savaşacaklarına dâir onlardan söz aldı. Fakat birkaç gün sonra, Hz. Osman'ın öldürülmediği ve Mekkelilerin anlaşmaya hazır oldukları anlaşıldı. Böylece, iki taraf arasında sürdürülen uzun görüşmelerin ardından, Hudeybiye Barış Antlaşması imzalandı. Buna göre:

1. On yıl süreyle iki taraf arasında ateşkes yapılacak ve bir taraf diğeri aleyhinde gizli veya açık hiçbir faaliyette bulunmayacaktı.

2. Müşriklerin velâyeti altında bulunan bir kişi —ki antlaşma metninde "racul" yani adam kelimesiyle ifade edilmişti— Mekke'den kaçıp Medîne'ye sığındığı takdirde velisine iade edilecek, fakat Medîne'den kaçıp Mekke'ye sığınanlar Müslümanlara iade edilmeyecekti.

3. Arap kabîleler, taraflardan birini seçerek bu anlaşmaya katılabileceklerdi.

4. Müslümanlar bu yıl Kâbe'yi ziyaret etmeden geri dönecekler, ancak gelecek yıl gelip Mekke'de üç gün kalacaklardı.

Peygamberin imzaladığı bu şartlar, Müslümanları büyük bir hayal kırıklığına uğratmıştı. Özellikle ikinci maddeyi büyük bir haksızlık ve zillet olarak görüyorlardı. Bütün bunların ötesinde, Peygamberin gördüğü rüyanın gerçekleşmemiş olması onları derinden yaralamıştı. Çünkü Peygamber rüyasında Kâbe'yi ziyaret ettiklerini görmüş, fakat Mekke'ye ayak bile basamadan geri dönmek zorunda kalmışlardı. Oysa bu konuyu değerlendirirken, şu ince noktayı gözden kaçırıyorlardı: Onlara bu ziyaret müjdelenmiş, ama bunun o yıl gerçekleşeceği söylenmemişti. Zaten sadık rüyalar bazen bir gün, bazen bir yıl, bazen de yıllar sonra gerçekleşir. Yûsuf Peygamberin rüyası da uzun yıllar sonra gerçekleşmişti. Nitekim, Hz. Peygamberin rüyası ertesi yıl gerçekleşti ve

müminler, aynen rüyada haber verildiği gibi Kâbe'yi ziyaret ettiler. Böylece, Peygamberin açık bir mûcizesi daha gerçekleşmiş oldu. Öte yandan, Müslümanların başlangıçta ağır bir yenilgi ve zillet olarak değerlendirdikleri barış antlaşmasının, aslında —Allah'ın yıllar öncesinde buyurduğu gibi— muhteşem bir zafer olduğu, daha sonra gelişen olaylarla açıkça ortaya çıktı. Şöyle ki:

1. Bu antlaşmayla birlikte, Arabistan'da İslâmî bir yönetimin varlığı ilk defa resmen kabul edilmiş oluyordu.

2. Bu antlaşma sayesinde, Mekkelilerin propagandası yüzünden Arabistan'daki kabîlelerin gönlünde İslâm aleyhinde yerleşmiş olan kin ve nefret duyguları biraz olsun dinmişti.

3. Barış ortamı, iki toplum arasındaki ticari ve kültürel alışverişi canlandırdı ve Müslümanlar, Arabistan'ın en uzak noktalarına dağılarak süratle İslâm'ı yaymaya başladılar. Öyle ki, Hudeybiye antlaşmasından önceki 19 yıllık süre içerisinde Müslüman olanların toplam sayısı kadar insan, bundan sonraki iki yıl içinde İslâm'a girmiştir.

4. Peygamber, savaşın durdurulmasından sonra Medîne'de İslâm Devletini güçlendirerek, örnek bir İslâm toplumu oluşturma imkanı buldu.

5. Bu antlaşma sayesinde ülkenin güney sınırları emniyete alınınca, Kuzey ve Orta Arabistan'daki kabîleler İslâm Devleti'nin hâkimiyeti altına girdiler.

Bu antlaşma şartları içinde Müslümanlara en ağır geleni, Mekke'den kaçarak Medîne'ye gelenlerin iade edilmesi, buna karşılık Medîne'den kaçıp Mekke'ye gidenlerin iade edilmemesini öngören madde idi. Fakat kısa zaman sonra, bu madde de Mekkeliler aleyhine işlemeye başladı. Şöyle ki, anlaşmanın yapılmasından birkaç gün sonra, Ebu Basir isimli bir Müslüman, müşriklerin elinden kurtulup Medîne'ye ulaştı. Hz. Peygamber, anlaşma gereği onu Mekkelilere geri verdi. Fakat Ebu Basir, bir yolunu bulup, kendisini Mekke'ye götüren müşriklerin elinden kurtulup kaçtı ve Kızıldeniz sahilinde müşriklerin

ticâret kervanlarının geçtiği yol üzerinde yerleşti. Bu olaydan sonra Mekke'den kaçan her Müslüman, Ebu Basir'in kurduğu silahlı birliğe katıldı. Nihâyet sayıları 70'i bulan bu insanlar, Mekke'deki bütün mal varlıklarına el koyan Kureyş müşriklerinin kervanlarına saldırılar düzenlemeye başladılar ve kısa bir süre sonra, Kureyş'in ticareti durma noktasına geldi. Fakat Hudeybiye Antlaşmasının ilgili maddesi gereğince, Peygamber bu Müslümanlardan sorumlu tutulamıyordu. Bu yüzden, bizzat Mekkelilerin ricası üzerine, antlaşmanın bu maddesi yürürlükten kaldırıldı ve Ebu Basir ile adamlarının Medîne'ye sığınmasına müsaade edildi. Bütün bunlar, antlaşmanın üzerinden daha iki yıl geçmeden gerçekleşmişti. Oysa antlaşmanın yapıldığı günlerde, müşrikler bunun kendileri için büyük bir başarı olduğunu düşünüyor, Müslümanlar ise ağır bir zillete boyun eğdiklerini zannederek Peygambere sitem ediyorlardı.

İşte, Hudeybiye Antlaşması'nı kendileri için ağır bir yenilgi ve utanç verici bir zillet olarak değerlendiren Müslümanlar, büyük bir hayal kırıklığı ve üzüntüyle Hudeybiye'den çıkıp Medîne'nin yolunu tutmuşlardı ki, ilâhî direktiflerle imzalanan bu antlaşmanın gerçekte muhteşem bir zafer olduğunu ve bu olayın, peş peşe gelecek daha nice zaferlerin başlangıcı olduğunu müjdeleyen mübarek Fetih Sûresi nazil oldu:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Şanlı Elçi! **Gerçekten Biz sana,** ardı ardına gelecek nice fetihlerin öncüsü ve müjdecisi olan **apaçık bir zafer verdik!**

2. Ki böylece Allah, senin ve arkadaşlarının **olmuş ve olabilecek hatâlarını bağışlasın, sana bahşetmiş olduğu** İslâm **nîmetini —**tüm

insanlık için örnek bir toplum oluşturmak ve bu toplum eliyle hak dini yeryüzünde egemen kılmak sûretiyle— **tamamlasın ve seni** görevinde başarılı kılarak **dosdoğru bir yola iletsin.**

3. Ve nihâyet **Allah, seni** ve izinden yürüyen müminleri, hiç kimsenin karşı koyamayacağı **muhteşem bir zaferle desteklesin!**

4. O Allah **ki,** hiçbir kurtuluş ümidinin kalmadığı bir anda, **inananların imanlarını perçinlemek için kalplerine** güven, cesaret ve **huzur ilham etmiştir.** Çünkü **göklerin ve yerin** görünen ve görünmeyen bütün güçleri, bütün **orduları Allah'ın** emri altında**dır;** çünkü **Allah,** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

5. Allah dileseydi, meleklerden ordular gönderip zâlimleri helâk edebilirdi. Fakat bu şerefli görevi müminlere verdi ve yeryüzünde adâleti egemen kılmak için mücâdele etmelerini emretti **ki, inanan erkeklerin ve inanan kadınların günahlarını bağışlasın ve onları, içerisinde ırmaklar çağıldayan sonsuz cennet bahçelerine yerleştirsin. İşte, Allah katında** en büyük kurtuluş, **en büyük başarı budur!**

6. Ve aynı zamanda, ilâhî adâleti inkâr ederek **Allah hakkında çirkin düşünceler besleyen ikiyüzlü erkeklerle ikiyüzlü kadınları ve müşrik erkeklerle müşrik kadınları** böylece **cezalandırsın.** Onlar Allah'ın, dürüst ve erdemli kullarına yardım etmeyeceğini, böylece müminlerin yeryüzünden silinip gideceğini zannediyorlardı. Oysa inananların başına gelmesini bekledikleri **felâket, asıl onları bulacaktır.** Çünkü **Allah onlara gazâb etmiş, onları** rahmetinden kovarak **lânetlemiş ve kendilerine cehennemi hazırlamıştır; ne korkunç bir sığınak!**

7. Öyle ya, Allah'ın gazâbından kurtulmak mümkün mü! Değil mi ki, **göklerin ve yerin orduları Allah'ın** emri altında**dır ve Allah,** sonsuz **kudret ve hikmet sahibidir!** İşte bu hikmet gereğince;

8. Ey şanlı Elçi! **Doğrusu Biz seni,** hakîkate tanıklık eden **bir şâhit,** erdemlilere sonsuz mutluluğu muştulayan **bir müjdeci ve** zâlimleri bekleyen azâbı haber veren **bir uyarıcı olarak gönderdik.**

9. Gönderdik **ki,** ey insanlar, **Allah'a ve Elçisine iman edin; O'nu**n dinini **savunup destekleyin, O'na** yürekten **saygı gösterin ve sabah akşam** adını gündemde tutarak **O'nu tesbih edin!**

10. Ey Muhammed! Hudeybiye'de, son nefeslerine kadar çarpışmak üzere **sana bağlılık sözü verenler, gerçekte Allah ile sözleşmiş oluyorlardı.** Nitekim, onlar söz vermek için elini tutup sana biat ederlerken, Rabb'iniz müminlerle birlikteydi ve **Allah'ın eli, onların elleri üzerindeydi. Şu hâlde, her kim sözünü bozacak olursa, yalnızca kendi zararına bozmuş olur ve kim de Allah'a verdiği söze bağlılık gösterirse,** Allah **ona** eşi benzeri olmayan **muhteşem bir ödül verecektir.**

11. Tehlikeli Mekke yolculuğuna çıkmamak için çeşitli bahaneler ileri sürerek köylerinde **kalan göçebe kabîleler,** Medîne'ye döndüğünüz zaman **sana** özür beyân ederek **diyecekler ki: "**Bu sefere katılamadığımız için çok üzgünüz! Fakat ne yapalım, ilgilenmek zorunda olduğumuz **mallarımız ve ailelerimiz bizi** bu yolculuktan **alıkoydu;** inan çok pişmanız, **lütfen bizim** kusurumuz **için** Rabb'inden **bağışlanma dile!"** Sakın bu münâfıkların sözlerine inanma! Çünkü **onlar, kalplerinde olmayan şeyi dile getiriyorlar.** Onlara **de ki: "**Neden Allah'ın vaadine güvenmediniz? Söyler misiniz, **eğer Allah size bir zarar veya fayda vermek istese, Allah'ın bu dileğine kim engel olabilir?** Yalan söyleyerek beni kandırsanız bile, cezadan kurtulacağınızı mı sanıyorsunuz? **Hayır; Allah, tüm yaptıklarınızdan haberdardır."**

12. "Aslında siz, Elçinin ve diğer **müminlerin** göz göre göre ölüme gittiklerini ve **bir daha asla evlerine dönmeyeceklerini**

sanıyordunuz. Üstelik bu ihtimal, **pek de hoşunuza gitmişti.** Böylece, Allah hakkında **çirkin düşüncelere kapıldınız ve** sonunda, toplumsal ve kültürel plânda **yok oluşu hak eden bir toplum hâline geldiniz!"**

13. Her kim Allah'a ve Elçisine inanmayı reddederse, şunu iyi bilsin: **Biz, inkârcılar için** alevli **bir ateş hazırlamışızdır!** Öyleyse, inkârcılıktan vazgeçip Rabb'inize yönelin! Unutmayın ki:

14. Göklerin ve yerin yönetim ve egemenliği Allah'a aittir. O, dilediğini bağışlar, dilediğini de cezalandırır. Fakat O'nun dilemesi, mutlak adâlet ve hikmet ölçülerine göredir. Şöyle ki, ilâhî lütfa nâil olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açar. Zulüm ve haksızlığı tercih edenleri ise, kim olursa olsun cezalandırır. Öyleyse, güzel davranışlar göstererek O'nun lütuf ve merhametine lâyık kullar olmaya çalışın. Hiç kuşkusuz **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

15. Ey Muhammed! Tehlikeli Hudeybiye seferine **katılmayanlar, ganîmet** elde edeceğiniz kolay bir savaş **için yola çıktığınızda, "İzin verin biz de sizinle gelelim!" diyecekler. Onlar** bu istekte bulunarak, **Allah'ın** aşağıda, on sekiz ve on dokuzuncu ayetlerde verdiği **hükmünü değiştirmek isteyecekler.** Çünkü söz konusu ayetlerde, bu ganîmetlerin yalnızca Hudeybiye seferine katılan fedâkâr müminlere ait olduğu bildirilmiştir. Bunun için, ey Muhammed, onlara **de ki: "Siz** ey savaş kaçkınları! Bundan sonraki kolay fetihlere **bizimle gelmeyeceksiniz! Çünkü Allah,** sizin hakkınızda **daha önce böyle buyurmuştur!" Bunun üzerine, "Siz aslında bizi çekemiyorsunuz!" diyeceklerdir. Hayır; doğrusu onlar,** hakîkati idrâk edemeyen **anlayışı kıt kimselerdir!** Fakat henüz her şey bitmiş de değil:

16. Ey Muhammed! Hudeybiye seferinden **geri kalan göçebe kabîlelere de ki: "**Bakın, Allah size tövbe etmeniz için bir fırsat veriyor:

Yakın bir gelecekte, Bizanslılar veya İranlılar gibi **güçlü bir topluluğa** karşı yapılacak seferlere **çağrılacaksınız. Onlarla,** Allah yolunda şehit oluncaya veya onlar İslâmî otoriteye **teslim oluncaya kadar savaşacaksınız. Eğer** bundan böyle emre **itaat ederseniz, Allah size güzel bir ödül verecektir. Fakat daha önce yaptığınız gibi** bu kez de **yüz çevirecek olursanız, sizi can yakıcı bir azapla cezalandıracaktır!** Gerçi içinizde savaşa gelemeyecek durumda olanlar da var:

17. Gözleri görmeyen, eli ayağı tutmayan veya ağır bir **hastalığa yakalanmış olan kimselere,** Allah yolunda savaşa katılmamalarından dolayı **herhangi bir sorumluluk yoktur.** Bu konuda genel kaide şudur: **Kim** gücü ve imkânları ölçüsünde **Allah'a ve Elçisine itaat ederse,** Allah **onu, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine koyacaktır; kim de** bilerek ve isteyerek itaatten **yüz çevirirse, onu da can yakıcı bir cezaya çarptıracaktır!**

18. Ey şanlı Elçi! **Gerçekten Allah,** son nefeslerine kadar çarpışmak üzere Hudeybiye'deki **o ağacın altında sana bağlılık sözü verirlerken,** bu fedâkâr **müminlerden razı olmuştu; çünkü onların kalplerinden geçen** samîmî duyguları ve kapıldıkları korku ve endişe**leri biliyordu. Bu yüzden,** hiçbir kurtuluş ümidinin kalmadığını zannettikleri bir anda, kalplerine güven, cesaret ve metanet ilham ederek **onlara huzur bahşetti ve kendilerini, yakın**da gerçekleşecek **bir zaferle,** yani Hayber kalesinin fethini müjdeleyerek **ödüllendirdi.**

19. Ve ondan sonra **elde edecekleri daha nice** zafer ve **ganîmetlerle… Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

20. Ey iman edenler! **Allah size, ele geçireceğiniz pek çok savaş ganîmeti sözü vermişti; işte** şimdi, **size peşin** bir armağan **olarak bu**

barış ve huzur ortamı**nı bahşetti ve** yıllardan beri size saldırıp duran Mekke müşrikleriyle diğer büyük kabîlelerin oluşturduğu düşman **toplumların baskısını** Hudeybiye barışıyla **üzerinizden kaldırdı.** Böylece, büyük zaferlerin kapısını size aralamış oldu. Allah her devirde buna benzer yardımlar gönderecektir **ki,** bu olaylar, Allah'ın **müminlere** verdiği sözlerin mutlaka gerçekleşeceğine dâir apaçık **bir delil olsun ve** böylece Allah, **sizi** yardımıyla bu **dosdoğru yolda başarıya ulaştırsın.**

21. Ayrıca, şimdilik **gücünüzün yetmediği, fakat Allah'ın** sonsuz ilim ve kudretiyle **kuşatmış olduğu** Mekke, Bizans, İran, Anadolu gibi **daha nice** muhteşem fetih**leri** size nasip edecektir. Bu nasıl olur demeyin, unutmayın ki, **Allah her şeye gücü yetendir.** O kadar ki;

22. Şâyet Mekkeli **kâfirler** Hudeybiye'de **sizinle** göğüs göğse **çarpışacak olsalardı, kesinlikle arkalarını dönüp kaçarlardı ve kendilerine ne bir kurtarıcı bulabilirlerdi, ne de bir yardımcı!** Çünkü müminler üzerlerine düşeni yaptıkları takdirde, kâfirler karşısında asla yenilgiye uğramayacaklardır.

23. Öteden beri uygulanan Allah'ın en temel **yasasıdır bu.** Dün böyleydi, bugün de böyledir, yarın da böyle olacaktır. Çünkü **Allah'ın yasalarında,** kıyâmete kadar bir aksaklık, **bir değişiklik göremezsin.**

24. Bu yasaların nasıl işlediğini bizzat gözlerinizle gördünüz. Hani siz Hudeybiye'de konakladığınız sırada, Mekkeli müşriklerin gönderdiği 80 kişilik bir askerî birlik size saldırmıştı. İşte o saldırıda **sizi onlara üstün getiren ve** kâfirlerin başkenti olan **Mekke'nin göbeğinde onların size, sizin de onlara saldırmanızı engelleye**rek barış ortamını hazırlaya**n O'dur. Hiç kuşkusuz Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

Fakat Mekkeliler zannetmesinler ki, Allah onlara acıdığından bu savaşı engelledi! Hayır;

25. Çünkü **onlar,** hakîkati bile bile **inkâr eden, sizi Kutsal Mescid**i ziyaret**ten alıkoyan ve** Mina'da kurban etmek için getirdiğiniz **kurbanlıkların yerine ulaşmasını engelleyen kimselerdir.** Dolayısıyla, aslında cezayı fazlasıyla hak etmişlerdi. Fakat bunun için şartların biraz olgunlaşması gerekiyordu. **Eğer** Mekke halkı içinde, **kendilerini tanımadığınız için yanlışlıkla öldürüp vicdan azâbı duyacağınız** zayıf, çaresiz ve yaşlı **mümin erkekler ve mümin kadınlar bulunmasaydı,** şehre savaşarak girmenize izin verilirdi. Fakat **Allah,** zamanı geldiğinde **dilediğini rahmetine ulaştırmak için** onlara biraz daha mühlet verdi. Nitekim ileride, bu kâfirlerin çoğu İslâm'a girecektir. Ama yine de, **eğer** Mekke halkının kâfirleri ve müminleri kesin bir çizgiyle birbirlerinden **ayrılmış olsalardı, onlardan inkâr edenleri** sizin elinizle savaşta öldürerek veya esir ederek **can yakıcı bir azâba uğratırdık.**

26. Hani inkâr edenler, gönüllerinde kibir, öfke ve **bağnazlığı, câhiliye** döneminin o çirkin **bağnazlığını alevlendirirlerken, Allah da Elçisi**nin **ve iman edenler**in yüreklerin**e ilâhî** güven, sabır, cesaret ve **huzur** duyguları **ilham ediyor ve** böylece **onların Allah'a yürekten bir saygıyla bağlanmalarını sağlıyordu.** Zaten **onlar, bu** ilâhî armağa**na en çok lâyık olan kimselerdi ve onu gerçekten hak etmişlerdi.** Unutmayın; **Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir.**

Peygamberin, Müslümanlarla birlikte Kâbe'yi ziyaret ettiklerini gördüğü rüyaya gelince:

27. Andolsun Allah, Elçisine o rüyayı tüm gerçekliğiyle doğru göstermiştir ve bu rüya, bir yıl sonra mutlaka gerçekleşecektir. O zaman, **—**sizin kendi gücünüzle veya müşriklerin lütfuyla değil— **Allah'ın izniyle,** kiminiz **saçlarınızı tıraş etmiş ve** kiminiz **kısaltmış olarak ve hiçbir korkuya kapılmadan, güven içinde Kutsal Mescide gir**ip umre görevini yerine getirebil**eceksiniz. Çünkü** Allah, **sizin bilmediğiniz nice şeyleri biliyor. İşte bunun içindir ki, bu** ziyaretin gerçekleşmes**inden**

önce, yakında gerçekleşecek **bir zaferi,** Hayber'in fethini **size nasip etti.**

28. Allah, **Elçisini** doğrunun eğrinin ölçüsünü ortaya koyan **hidâyet ve** hayata hükmedecek dosdoğru bir inanç sistemi olan **hak din ile gönderdi ki, onu bütün** batıl **dinlere** ve aslen ilâhî vahye dayansa bile, zamanla bozulmuş ve özünden saptırılmış olan bütün inanç sistemlerine **egemen kılsın.** Allah bu dini, kâfir yönetimlerin gölgesi altında ve onların izin verdiği ölçüde varlığını sürdürsün diye değil, hayatın her alnına hükmetsin diye göndermiştir. Buna **şâhit olarak** da, **Allah yeter!**

O, gönderdiği ayetler ve fiilen ortaya koyduğu mûcizelerle şehâdet eder ki:

29. Muhammed Allah'ın Elçisidir. Onun yanında yer alan Müslüman**lar ise, inkârcılara karşı son derece kararlı ve çetin, birbirlerine karşı ise çok şefkatli ve merhametlidirler.** Onlar imanlarının sağlamlığı, prensiplerinin kesinliği, düşüncelerinin netliği sayesinde, kâfirlerin baskı ve dayatmaları karşısında çelik gibi sağlam dururlar. **Onların,** namazda bazen **ruku ed**ip eğil**erek,** bazen **secdeye kapanarak Allah'ın lütuf ve rızası için yalvardıklarını görürsün. Secde izinden** oluşan **nişanları, yüzlerinde** tevazu, şefkat, sevecenlik ışıltısı halinde parlamakta, ibadetin kazandırdığı güzellik, letâfet ve aydınlık, bütün tavır ve davranışlarında görülmekte**dir. Bu, onların Tevrat'ta** anlatılan **nitelikleridir. İncil'deki nitelikleri ise şöyledir:** Mümin, **tıpkı filiz veren bir tohuma benzer ki,** bu minicik filiz zamanla **güçlenir, serpilir ve kökü üzerinde dimdik ayağa kalkar.** Öyle ki, kendisini yetiştiren **çiftçileri hayran bırakır.** İşte **Allah,** her devirde böyle müminler yetiştirecektir ki, **onlar sayesinde,** mazlumlara kan kusturan **inkârcıları çileden çıkarsın** ve zulmün saltanatını, onların eliyle alaşağı etsin!

İşte bu yetişmekte olan taptaze filizler var ya; **Allah, onlar arasından** Kur'an'a yürekten **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar gösterenlere,** kendi katından **bir bağışlama ve muhteşem bir ödül vaad etmiştir.**

49. HUCURÂT SÛRESİ

Hicretin dokuzuncu yılında, Mücâdele sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, "odaların arkasından Peygambere seslenmenin" nezaket kurallarına aykırı olduğunun vurgulandığı dördüncü ayette geçen "hucurât: odalar" kelimesinden almıştır. 18 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey inananlar! Allah'ın ve —O'nun emirlerinin tebliğcisi ve uygulayıcısı olan— **Elçisinin önüne geçmeyin!** Bireyi ve toplumu ilgilendiren hayatın hiçbir bölümünde Allah'a ve Elçisine danışmadan, yani Kur'an ve sünneti araştırıp o konuda İslâm'ın hükmünü öğrenmeden karar vermeyin! Kendi düşüncenizi, beklentinizi, menfaatinizi Allah'ın hükmünün önüne geçirmeyin ve geçirilmesine izin vermeyin! **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın; dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

2. Ey inananlar! Allah Elçisinin huzurunda konuşurken **sesinizi Peygamberin sesinden daha çok yükseltmeyin! Birbirinize seslendiğiniz gibi ona** saygısızca bir ifâdeyle **seslenmeyin;** onunla veya "onun hakkında" konuşurken laubali davranmayın; **yoksa** bütün iyilikleriniz ve güzel **işleriniz boşa gider de, farkında bile olmazsınız.**

3. Allah'ın Elçisinin huzurunda saygıyla **seslerini kısan** ve ondan bahsederken edepli ve terbiyeli davranan **kimseler var ya, Allah onların yüreklerindeki "**ilâhî hükümlere **saygı ve bağlılık" derecesini sınamış** ve onlar da bu sınavdan yüz akıyla çıkmışlar**dır. İşte onlar için** Rableri tarafından bir **bağışlama ve büyük bir ödül vardır.** O hâlde, ey inananlar! Bu ödüle lâyık olabilmek için, Peygambere ve onun izinden giden İslâm âlimlerine, yöneticilere ve büyüklerinize gereken saygı ve edebi göstermeli, tüm insanlara karşı nazik ve terbiyeli davranmalısınız. Aşağıdaki örnek, konuyu daha iyi anlamanızı sağlayacaktır:

4. Ey Peygamber! **Seni** evinin dışından, ta **odaların arkasından** görgüsüzce **çağıranlar var ya, onların çoğu düşüncesiz kimselerdir.**

5. Oysa **onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabred**ip efendice bekle**selerdi, kendileri için çok daha iyi olurdu.** O hâlde, bundan böyle daha dikkatli davransınlar ve şunu da unutmasınlar: Her şeye rağmen **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

6. Ey inananlar! Herhangi bir kimse, özellikle de **kötü huylara sahip biri size** önemli **bir haber getirirse,** bu habere göre hareket etmeden önce, onun doğruluk derecesini iyice **araştırın; yoksa bilmeyerek bir toplumun hakkını çiğnersiniz de, yaptığınıza pişman olur** ve uzun süre vicdan azâbına mahkûm olur**sunuz!**

7. Bilesiniz ki, Allah'ın Elçisi aranızdadır ve Kur'an'ın pratik hayata yansıtılmasında mükemmel bir model olarak, muteber hadis kitaplarındaki örnek hayatıyla kıyâmete kadar hayatınızı yönlendirmeye devam edecektir. Peygamberin görevi, sizin arzu ve isteklerinize uygun işler yapmak değildir. Çünkü o, **şâyet** gerçekleşmesini istediğiniz **işlerin çoğunda size uysaydı,** toplumun düzeni bozulur ve büyük bir **sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah** böyle olmasını istemedi; bunun için İslâm **inancını size sevdirdi ve onu kalplerinizde güzelleştirdi;** buna karşılık **inkârcılığı,**

kötülüğü ve isyankârlığı size çirkin gösterdi. O hâlde, kim ki Allah için sever ve Allah için nefret ederse, **işte doğru yolu izleyenler onlardır.**

8. Bu, **Allah'ın** sevdiği kullarına nasip ettiği **lütuf ve nîmetidir.** Unutmayın ki **Allah,** her şeyi **bilendir;** asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz ilim ve hikmetiyle en mükemmel hayat programını çizen bir **hakîmdir.**

İşte bu hikmet gereğince;

9. Eğer müminlerin içinden iki grup birbiriyle savaşırsa, derhal müdâhale edip **aralarını bulun. Buna rağmen, onlardan biri ötekine** haksız olarak **saldırırsa, o saldırganlarla, Allah'ın hükmünü kabul edinceye kadar savaşın! Eğer** zulümden vazgeçip Allah'ın hükmüne **dönerlerse, aralarında âdil bir barış sağlayın ve** her konuda hak ve **adâleti gözetin! Hiç kuşkusuz Allah, âdil davrananları sever.**

10. Unutmayın, **inananlar** birbirlerine düşman olamazlar, onlar **ancak kardeştirler. O hâlde,** müminler arasında çıkabilecek anlaşmazlıklara seyirci kalmayın, din **kardeşlerinizin arasını düzeltin; Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın; müminlerin birlik ve beraberliğini bozup İslâm toplumunu zayıflatacak her çeşit olumsuz davranıştan **sakının ki,** O'nun tarafından şefkat ve **merhamete lâyık olabilesiniz.**

11. Ey iman edenler! Hiçbir kişi veya **toplum,** başka **bir toplumu** küçümseyip **alaya almasın;** her zaman şu ihtimali düşünsünler: **Belki o** beğenmedikleri insa**nlar,** Allah katında **kendilerinden daha üstündürler.** Aynı şekilde, **kadınlar da** başka bir topluma mensup olan **kadınlar** hakkında dedikodu yapıp onlarla alay etmesinler; **belki o** küçümsedikleri kad**ınlar, kendilerinden daha üstündürler.** Meşrû

eleştiri sınırlarını aşıp **birbirinizi** kırıcı sözlerle **ayıplamayın, birbirinizi** küçük düşürücü **lakaplarla çağırmayın!** Mümin kardeşini aşağılayan, aslında kendi günahkârlığını ilan etmiş olur. Hâlbuki, **iman**la şeref ve üstünlük kazandık**tan sonra 'günahkâr' ismi** ile anılmak **ne kötüdür!** Artık her kim tövbe ederse, günahları bağışlanacaktır; **kim** de **tövbe etmekten kaçınırsa, işte onlar zâlimlerin ta kendisidir!**

12. Ey iman edenler! Aşırı zandan kaçının; çünkü zannın bir kısmı günahtır. Günah olan zan, asılsız tahminlere, evhamlara dayanarak insanları suçlamak veya cezalandırmaya kalkışmaktır. O hâlde, ne kadar çok zanla hareket ederseniz, yanılıp günaha girme ihtimaliniz de o derece artacaktır.

Bir de, evleneceği kişinin durumunu araştırma veya büyük suçluları takip etme gibi meşrû bir sebebe dayanmadıkça, **birbirinizi**n mahrem yönlerini **araştırmayın ve** olası bir haksızlığı engellemek amacıyla evlilik, iş ortaklığı ve benzeri konularda taraflara önbilgi vererek uyarma veya şâhitlik yapma durumu hariç, lüzumsuz yere insanların kusurlarını sayıp dökerek **birbirinizi arkadan çekiştirmeyin.** Hiçbiriniz, bir başkasının arkasından onun hoşlanmayacağı sözler söylemesin. **İçinizden hanginiz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır? İşte bundan tiksindiniz değil mi?** Oysa gıybet, bundan daha tiksinti verici bir günahtır! Öyleyse, **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden **sakının!** Allah'ın rahmetinden de hiçbir zaman ümidinizi kesmeyin! **Doğrusu Allah,** içtenlikle yapılan bütün **tövbeleri kabul edendir,** çok ama **çok merhametlidir.**

13. Ey insanlar! Gerçekten Biz sizi bir erkekle bir kadından yarattık ve birbirinizle tanışıp rahat, huzur ve kardeşlik içinde bir hayatı yaşamak için iyilikte, güzellikte yarış**asınız diye sizi ırklara, boylara ayırdık.** Hepiniz Âdem ve Havvâ adındaki bir anne-babanın çocuklarısınız.

Dolayısıyla, herhangi bir ırkın veya sınıfın diğerine üstünlüğü söz konusu olamaz. **Gerçek şu ki, Allah katında en üstün, en değerli olanınız, takva bakımından en ileride olanınızdır.** Irk, renk, zenginlik, güzellik, makâm, şöhret, güç gibi özellikler, İslâm'a göre asla üstünlük ölçüsü değildir. İlâhî değer ölçülerine göre en kıymetli, en saygıdeğer insan; ahlâkî erdemler bakımından en önde olan insandır. Ey insanlar! İyi-kötü, doğru-yanlış, güzel-çirkin, üstün-aşağı gibi bütün değer ölçülerinizi Allah'ın kitabından almalısınız! Çünkü **Allah her şeyi bilendir, her şeyden haberdâr olandır.**

14. Yüzeysel olarak Müslümanlığı kabul eden bazı **göçebe kabîleler, "**Biz de **iman ettik!" dediler.** Ey Muhammed! Onlara **de ki: "**Hayır; **siz** henüz tam olarak **inanmış değilsiniz!** Bu yüzden "İman ettik!" demeyin, **fakat "Biz** Müslüman olmaya karar verdik ve bize tebliğ edilecek İslâmî hükümlere prensip olarak **boyun eğdik!" deyin. Çünkü** Kur'an'ın ortaya koyduğu **iman** ilkeleri, **henüz kalbinize yerleşmiş değildir.** Bununla birlikte, **eğer** bundan böyle **Allah'a ve Elçisine itaat eder**ek iman iddianızda samîmî olduğunuzu gösterir**seniz,** elbette Rabb'iniz, **yaptığınız hiçbir** güzel **davranışı karşılıksız bırakmayacaktır.** Unutmayın; **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

15. Gerçek **müminler, ancak Allah'a ve Elçisine** yürekten **inanan,** imanın tadını tattıktan **sonra** en ağır imtihânlar karşısında bile sarsılmadan ayakta kalabilen, inançlarında en ufak bir **kuşkuya kapılmayan ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla** fedâkârca **mücâdele eden kimselerdir. İşte** iman iddiasında **doğru olanlar bunlardır.**

16. Ey Peygamber! Bu özelikleri taşımadan da Müslüman olabileceklerini zanneden câhillere **de ki: "Dininizi**n ne olduğunu **siz mi Allah'a öğreteceksiniz? Oysa Allah, göklerde ve yerde olanı bilir.** Kısacası **Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir."** Hal böyleyken;

17. İman henüz yüreklerine sinmemiş olan bazı câhiller, "Biz Müslümanlarla savaşmadan, kendi irâdemizle İslâm'a girdik!" diyerek, **Müslüman oldukları için** güya **seni minnet altında bırakmak istiyorlar.** Böyle kimselere **de ki: "Müslümanlığınızı başıma kakmayın! Tam tersine, eğer** gerçekten iman iddianızda **samîmî iseniz, sizi imana eriştirdiği için asıl Allah sizi minnet** borcu **altında bırakmıştır.** Eğer yüreğinizde bu şükür duygusunu taşımıyorsanız, zaten iman etmiş değilsiniz demektir.**"**

18. O hâlde, ey insanlar! Tüm tavır ve davranışlarınızda, şu gerçeği dâimâ göz önüne bulundurun: **Hiç kuşku yok ki Allah, göklerin ve yerin bütün gizliliklerini bilmektedir.** Tüm evrende neler olup bittiğini bildiği gibi, kalplerinizde taşıdığınız gizli niyet ve düşüncelerden de haberdardır. Bu yüzden, içinizi dışınızı düzelterek iyi bir mümin olmaya gayret gösterin! Unutmayın ki **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

50. KÂF SÛRESİ

Mekke döneminin dördüncü yılında, Mürselat sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinin başındaki "Kâf" harfinden almıştır. 45 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Kâf! Dinle, ey insanoğlu! İşte böyle harflerden meydana gelen fakat bütün insanların bir benzerini yapmakta acze düştükleri eşsiz bir mucize olan **şanlı Kur'an'a yemin olsun ki,** hepiniz öldükten sonra yeniden diriltilecek ve büyük mahkemede yargılanacaksınız!

2. Fakat hakîkati **inkâr edenler, içlerinden** kendileri gibi beşeri özelliklere sahip **bir uyarıcının onlara gel**ip bu gerçeği bildir**mesine şaştılar da, "Bu** gerçekten **tuhaf bir şey!" dediler.** Ve eklediler:

3. "Biz ölüp toza toprağa dönüştükten sonra mı yeniden diriltilecekmişiz**? Bu,** gerçekleşmesi **imkânsız bir dönüştür!"**

4. Oysa **Biz, yeryüzünün onlardan** her geçen gün **neleri koparıp götürdüğünü** gâyet iyi **biliriz.** Dolayısıyla, onların çürüyüp toprağa karışan bedenlerini, Mahşer Günü nasıl yeniden hayata kavuşturacağımızı da iyi biliriz. Zaten **katımızda,** her şeyi **kaydeden bir kitap vardır.**

5. Aslında her insan gibi, inkârcılar da bunun mümkün olduğunu pekâlâ yüreklerinde hissederler. **Ne var ki onlar, hakîkat kendilerine**

iletildiğinde onu hiç düşünmeden **yalanladılar; bu yüzden çelişkili bir tavır içindeler.** Vicdanlarını rahatsız eden karmakarışık duygular içinde kıvranıp duruyor, her biri ötekini yalanlayan tutarsız iddialarla kendilerini ve halkı kandırmaya çalışıyorlar.

6. Peki onlar, üzerlerinde yükselen **göğü nasıl** mükemmel bir sistem şeklinde **kurduğumuzu,** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan yıldızlarla **onu** nasıl **süslediğimizi ve** bu sistemin hiç aksamadan nasıl çalıştığını, yani **onda** en ufak bir kusur, bir düzensizlik, **bir çatlak olmadığını görmüyorlar mı?**

7. Yeryüzüne gelince, onu da yaşamaya elverişli biçimde **yayıp döşedik, üzerine sapasağlam dağlar yerleştirdik ve orada** rengârenk, **çeşit çeşit güzelim bitkiler yetiştirdik.**

8. Bütün bunları, hakîkate **yönelen her kul için** sonsuz ilim, kudret ve merhametimizi gözler önüne seren **aydınlatıcı bir delil ve bir öğüt olması için** yarattık. Ve yaratılış mûcizesi, her an gerçekleşmeye devam ediyor:

9. Biz, gökten bereketli yağmurlar indirdik ve onun sayesinde meyve dolu bağlar, **bahçeler ve** tahıl ürünleri olarak **biçilecek taneler yeşerttik.**

10. Ve salkım salkım meyveleri olan yüksek hurma ağaçları...

11. Tarafımızdan, bütün **kullara** armağan edilmiş **geçim kaynağı olarak.**

Bakın; **Biz bu** yağmur **sayesinde nasıl ölü toprağa hayat veriyorsak,** ölümden sonraki yeniden **diriliş de işte böyle** gerçekleşecek**tir.**

Bu mûcizelerden ibret almayan günümüz inkârcıları, kendilerinden önceki toplumların başına gelenlerden de mi ders almıyorlar?

12. Nitekim, **onlardan önce Nûh kavmi, Ress halkı ve Semud** kavmi **de** ayetlerimi **yalanlamıştı.**

13. Ad kavmi, Mısır diktatörü **Firavun ve Lut'un arkadaşları da.**

14. Eyke halkı ve Tubba kavmi de... Evet, bunların **hepsi** kendilerine gönderilen **Elçileri yalanlamıştı; bu yüzden tehdidim gerçekleşmiş** ve hepsi helâk edilmiş**ti.**

Âhireti inkâr edenler, şunu bir düşünsünler:

15. Biz daha zor görünen **ilk yaratmadan yorulup acze mi düştük** ki, son yaratmayı gerçekleştiremeyelim? **Hayır; aslında onlar,** Allah'ın sınırsız kudretini gözler önüne seren yaratılış mucizelerini gördükleri hâlde, arzu ve heveslerinin adâlet, fedâkârlık, erdemlilik gibi ahlâkî değerlerle sınırlanmasını istemediklerinden, **yeni bir yaratılış konusunda hep kuşku içindedirler!**

16. Andolsun ki, insanı Biz yarattık; arzu ve ihtirâslarının ona neler fısıldadığını da çok iyi biliriz. Çünkü Biz ona, şah damarından daha yakınız. Öyle ki:

17. Onun sağında ve solunda oturan iki görevli melek, yaptığı her şeyi **kaydederken,**

18. Ağzından bir tek kelime çıkmaz ki, yanında kendisini **gözetleyen** ve söylediklerini kaydeden **bir tanık hazır bulunmasın!**

19. Ve bu durum, hayat boyu böyle sürüp gider. **Sonunda,** ilâhî hikmet ve **adâlet gereğince, ölüm sarhoşluğu tüm gerçekliğiyle gelip çatar:**

“İşte, ey insan, bir ömür boyu **kaçıp durduğun** kaçınılmaz gerçek **budur!”** denilir.

Daha sonra, kapkaranlık bir kâbuslar âlemi... Ve bir gün, telaşla yerinden fırlar:

20. Çünkü yeniden diriliş için **Sura üflenmiştir! Bu,** vaktiyle size **vaad edilmiş olan** büyük **Gündür.**

21. O Gün **her insan, yanında** meleklerden **bir sevk memuru ve** bütün yapıp ettiklerini kaydeden **bir tanık ile birlikte** hesap vermek üzere Rabb’inin huzuruna **gelecektir.**

22. O zaman Allah, zalimlere şöyle buyuracak: **“**Ey insan! **Sen bunlardan gaflet içindeydin.** Hayatın boyunca, seni bekleyen bu akıbete karşı hep ilgisiz, umursamaz davrandın ve uyarılardan yüz çevirdin. **Fakat şimdi,** gerçekleri görmene engel olan **perdeni** gözlerinden **kaldırdık; bugün artık bakışların keskindir.** Dünyadayken aklınla, imanınla görmen gereken cennet, cehennem, mahşer gibi hakikatleri, şimdi bizzat gözlerinle göreceksin.**”**

23. Derken, kendisini bir gölge gibi takip eden **beraberindeki** görevli melek, **“İşte, yanımdaki** inkârcı, cehenneme atılmaya **hazırdır!” diyecek.**

24. Bunun üzerine Allah, “O hâlde!” diyecek, **“Her inatçı kâfiri atın cehenneme!”**

25. “İyiliğe engel olan, hak hukuk tanımayan, ilâhî adaletten **şüphe duyan** ve kalplere şüphe tohumları eken o zâlimleri!**”**

26. “Allah’ın yanı sıra başka ilâhlar **edinen** o kâfirleri**! Atın, atın onları o çetin azâbın içine!”**

27. Her inkârcı ateşe atılırken, kendisini sapıklığa sürükleyen arkadaşını suçlayacak. Bunun üzerine **arkadaşı, "Ey Rabb'imiz!" diyecek, "Onu ben azdırmadım fakat kendisi zaten derin bir sapıklık içindeydi!"**

28. Allah, "Ey günahkârlar! **Benim huzurumda çekişmeyin!" buyuracak,** "Çünkü zamanında, kitap ve elçi göndererek **sizi uyarmıştım!"**

29. "Boşuna feryat etmeyin, çünkü **Benim katımda karar değiştirilmez;** çünkü **Ben, kullar**ım**a haksızlık edecek değilim!"**

30. O gün cehenneme, "Doldun mu?" diye soracağız fakat o, günahkârlara öfke ve şiddetinden, "Hayır; **daha yok mu?" diyecek.**

İşte, inkâr edenlerin sonu budur! İman edenlere gelince:

31. O Gün **cennet, dürüst ve erdemlice bir hayat sürmüş olan kimselere iyice yaklaştırılacaktır:**

32. "İşte bu, size vaktiyle **söz verilen** cennet**tir;** Allah'a **gönül bağlayan,** O'nun buyruklarını **gözeten her kul için** hazırlanmış bir cennet!"

33. "İnsan kavrayışının ötesinde olmasına rağmen, Rahmân olan Allah'**a** yürekten **saygı duyan ve tertemiz bir kalple** O'nun huzuruna **gelen**ler için hazırlanmış muhteşem bir cennet!"

34. "Güvenlik ve esenlik içinde girin oraya! Bu gün, sonsuza dek sürecek olan **ebedî hayat günüdür!"**

35. Onlar orada, diledikleri her şeye kavuşacaklar ve ayrıca **katımızda,** dilediklerinden de **fazlası vardır.**

Hal böyleyken, zâlimler inkârda hâlâ diretiyorlar. Oysa düşünmüyorlar mı ki;

36. Biz onlardan önce, kendilerinden çok daha güçlü nice toplumları yok etmiştik de, azâbımız başlarına çöküverince **şehirlerde** çil yavrusu gibi sağa sola **kaçışmışlardı fakat** azâbımızdan **kurtulmaya imkân var mı!**

37. Hiç kuşkusuz bu anlatılanlar**da,** duyarlılığını yitirmemiş bir **kalbi olan ya da açık yüreklilikle** bu mesaja **kulak verebilen kimseler için** önemli **bir uyarı, bir öğüt vardır.**

Âhireti inkâr edenler, şunu bir kez daha düşünsünler:

38. Gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri altı günde yaratan Biziz ve Yahudilerin iddia ettiği gibi **herhangi bir yorgunluk duymuş** veya evreni yarattıktan sonra bir kenara çekilip mahlukâtı kendi kaderiyle baş başa bırakmış **değiliz.** Aksine, kâinâtın mutlak hâkimi olarak her an Egemenlik Tahtında oturmaktayız!

39. Öyleyse, Ey Müslüman, **onların** alay ve hakaret dolu **sözlerine sabret;** mücâdelende sana azık olmak üzere, **güneşin doğuşundan önce** sabah namazında **ve batışından önce** öğle ve ikindi namazlarında **Rabb'ini övgüyle an!**

40. Bir de, akşam, yatsı ve teheccüd namazlarını kılarak **gecenin bir kısmında O'nun şânını yücelt ve secdelerin ardından** duâ ve zikirlerle O'nu tesbih et!

41. Ey Müslüman! Hesap günü, ölüleri diriltmekle görevli İsrafil adındaki o **çağırıcının yakın bir yerden,** tâ yüreğinizin derinliklerinden sizi Rabb'inizin huzuruna **çağıracağı o** büyük **Güne kulak ver!**

42. O gün bütün insanlar, diriliş **çığlığ**ını **gerçek şekliyle duyacaklar. İşte bu** gün, kabirlerden **çıkış günüdür!**

43. Evet; hayat veren, öldüren ve tüm ölmüş bedenleri yeniden diriltecek olan **Biziz ve** hepinizin **dönüş**ü, eninde sonunda **Bize olacaktır.**

44. O gün yeryüzü onların üstünden yarılıp parçalandığında, onlar mezarlarından fırlayıp süratle sağa sola **kaçışacaklar.** Derken, hesaba çekilmek üzere huzurumuzda toplanacaklar. **Bu toplanma, bizim için çok kolay olacaktır.**

45. Ey Peygamber! **Biz onların** bu uyarılar karşısında **ne söyledikleri gâyet iyi biliyoruz.** Üzülme, **sen onlar üzerinde bir zorlayıcı değilsin.** Senin görevin, onları zorla imana getirmek değildir. Sen ancak uyarabilirsin, fakat doğrudan doğruya Allah'ın kitabıyla: **Öyleyse, uyarılarımdan korkanlara Kur'an ile öğüt ver!**

51. ZÂRİYÂT SÛRESİ

Mekke döneminin dördüncü yılında, Ahkâf sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen aynı kelimeden almıştır. 60 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Esip savuran rüzgâr**lara,**

2. Yağmur **yük**ü **taşıyan** bulut**lara,**

3. Denizlerde **kolayca akıp giden** gemi**lere,**

4. Ve yaratıklar arasında rızık **işleri**ni **bölüştüren** melek**lere andolsun ki;**

5. Size söz verilen ölüm ötesi hayat, **kesinlikle doğrudur!**

6. Ve ilâhî adâletin tecellî edeceği **Hesap** Günü, **mutlaka gelecektir!**

Emsalsiz bir düzen içinde gerçekleşen bu doğa olayları, her şeyin bir hikmete dayalı olarak yaratıldığına şâhitlik etmektedir. Bu düzende akıl, şuur, irâde ve dolayısıyla Allah'ın vahyine muhatap olma gibi üstün yeteneklerle donatılmış olan insanoğlu, yapıp ettikleri konusunda elbette hesaba çekilecektir.

Ama insan, bu gerçekten dâimâ yüz çevirmek istemiştir:

7. İç içe geçmiş kıvrım kıvrım yollara, hârika bir şekilde desen desen işlenmiş mükemmel **yörüngelere sahip göğe andolsun ki,**

8. Siz ey insanlar; evren, insan ve Allah; Kur'an, kulluk, ahiret ve benzeri konularda karmakarışık ve **çelişkili görüşler içindesiniz.**

Uzaydaki yıldız kümelerinin nasıl farklı şekilleri, yörüngeleri varsa, ilâhî rehberliği göz ardı eden insanların inanç ve yaşam şekilleri arasında da o kadar büyük çelişkiler, farklılıklar vardır. İnsanlar arasında bu kadar farklı iddiaların var oluşu, şu gerçeği ortaya koymaktadır: Allah'ın gönderdiği mesaj ile yolunu aydınlatmayan insanlık, hiçbir zaman hakîkati bulamayacak, asla kurtuluşa erişemeyecektir.

9. Demek ki, ancak sapıklığı baştan kabullenmiş, **haktan sapan**, yalana sürüklenmiş insan bu ilâhî dâveti reddedip **ondan yüz çevirir.** Öyleyse;

10. Şeytânî propagandalarla hakîkati tersyüz edip halkı Kur'an'dan çeviren **sahtekârlara yazıklar olsun!**

11. Onlar ki, cehâlet bataklığı **içinde bilinçsizce bocalayıp duruyorlar.**

12. Ve alaycı bir edayla**:** "Şu vaadedilen **Yargı Günü**, kıyamet günü **ne zaman** gelip çatacakmış**?" diye soruyorlar**

13. Ne zaman mı? O zâlimler, **ateşin üzerinde kavrulacakları Gün!**

14. O gün onlara, **"Kötülüklerinizi**n acı meyvelerini bugün **tadın!"** denilecek, **"**Küstahça meydan okuyarak **çabucak** gelmesini **istediğiniz** azap **budur işte!"**

15. Öte yandan, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınanlar ise cennet bahçelerinde, pınar başlarında** ebedî mutluluğu tadacak**lar.**

16. Hem de, **Rablerinin kendilerine bahşettiği** sonsuz cennet nîmetleri**ni** büyük bir sevinçle **al**ıp onlardan istedikleri gibi faydalan**arak.** Evet; **çünkü onlar, bundan önce**ki hayatlarında **güzel davranan kimselerdi.**

17. Gecenin az bir kısmında uyur, saatler boyu ilim, ibâdet ve tefekkürle meşgul olur**lardı.**

18. Ve ruhların ilâhî esintilere açık olduğu sabah namazında, evrenin âdetâ yeniden diriltildiği o **seher vakitlerinde,** Rab'lerine el açıp yalvararak **bağışlanma dilerlerdi.**

19. Ve Allah'ın kendilerine imtihan için emanet verdiği **mallarında,** yardım **isteyen** fakir**lerin ve yardıma muhtaç** oldukları hâlde dilenmekten çekinen yoksul**ların da hakkı** olduğunu bilir, onların payını mutlaka ayırırlardı.

20. İnanmaya gönlü ol**anlar için, yeryüzünde** Allah'ın varlığını, rab ve ilâh olarak birliğini, sonsuz ilim, kudret ve merhametini gözler önüne seren ve ilâhî adâletin mutlaka gerçekleşeceğine şehâdet eden nice işâretler, nice **deliller vardır.**

21. Ve bizzat **kendi iç dünyanızda... Hâlâ** hakîkati **görmeyecek misiniz?**

22. Yeryüzünde yaşamak için ihtiyaç duyduğunuz hava, su, yağmur, ısı, ışık, yiyecek, içecek gibi maddî; ilâhî vahiy, rahmet, hidâyet gibi mânevî **gıdalarınız**ın **ve** ölümden sonraki hayatınız için **size vaadedilen** cennet,

cehennem, hesap, mahşer gibi ceza ve mükâfâtın kaynağı **gök**lerde, yani Allah'ın yanında O'nun dilemesin**dedir.**

23. Hayır; **göklerin ve yerin Rabb'ine andolsun ki, sizin** kendi **konuşmanız ne kadar gerçekse, bu** Kur'an'ın haber verdiği olaylar **da** en az **o kadar gerçektir!** Kendi varlığınızdan, benliğinizden, konuşmanızdan kuşku duyabilir misiniz? Elbette hayır! Bu Kur'an, bundan çok daha açık bir gerçektir!

İşte Kur'an'ın anlattığı ibret verici gerçeklerden biri:

24. İbrahim'in o değerli misafirleriyle ilgili ibret verici **öyküsü sana anlatılmadı mı?**

25. Hani insan sûretinde melekler, **selâm vererek onun huzuruna girmişlerdi, o da "Selâm size,** sanırım buralarda **yabancısınız!" demişti.**

26. Derken misafirlere aç olup olmadıklarını sormadan **usulca ailesinin yanına gidip** közde kızartılmış **besili bir buzağı getirdi.**

27. Ve yemeği önlerine koyarak, "Buyrun, **yemez misiniz?" dedi.**

28. Fakat misafirlerin yemeğe el uzatmadıklarını görünce, azap melekleri olduklarını düşünerek **onlardan dolayı endişeye kapıldı.** İbrahim'in iyiden iyiye kaygılandığını gören melekler, **"Korkma!** Bizler Allah'ın görevli elçileri melekleriz.**" dediler. Ve** sonra **onu,** İshak adında **bilgin bir oğul ile müjdelediler.**

29. Bunun üzerine, konuşmalara kulak misafiri olan İbrahim'in **hanımı** Sâre, **bir çığlık koparak** yanlarına **geldi.** Şaşkınlıktan **yüzüne vurarak, "**Benim gibi **kısır bir yaşlı kadın**dan mı olacak bu çocuk**!" diyordu.**

30. Melekler, "Elbette!" **dediler, "**Çünkü **Rabb'in böyle buyurdu.** Unutma ki Rabb'in, **sonsuz hikmet ve ilim sahibidir."**

31. İbrahim, ilk şaşkınlığını üzerinden attıktan sonra, **"Peki, asıl göreviniz nedir, ey** Allah'ın **elçileri?" diye sordu.**

32. Onlar da, "Biz aslında," **dediler, "**Lût Peygambere isyan eden **günahkâr bir toplum** olan Sodom halkı **için gönderildik."**

33. "Ki, üzerlerine balçıktan pişirilmiş **taşlar yağdıralım!"**

34. "Rabb'inin katında, günahkârlar için özel olarak seçilip **işâretlenmiş** taşlar!**"**

35. İşte böylece, Lut kavmini helâk etmeden önce **oradaki bütün müminleri çıkardık.**

36. Ancak orada, bir ev halkı **dışında Müslüman da göremedik.**

37. Geride kalan zâlimleri ise, korkunç bir azapla yerle bir ettik ve **can yakıcı azaptan korkanlar için, orada**kilerin başına gelen felâketi belgeleyen tarihi kalıntılar ve ibret verici **işâret**ler **bıraktık.**

38. Mûsâ'nın kıssasın**da da** sizin için bir ders vardır: **Hani onu, apaçık bir delil ile Firavuna** elçi olarak **göndermiştik.**

39. Fakat Firavun, saltanatına güvenerek **bütün** siyâsî ve ekonomik **gücüyle** Mûsâ'ya **karşı koydu ve** onun hakkında, **"**Bu adam **ya** menfaat peşinde koşan usta **bir büyücüdür, ya da** cinlerin istilasına uğramış zavallı **bir delidir!" dedi.**

40. Biz de onu ve bütün **ordusunu** kıskıvrak **yakaladık ve** Firavun, son nefesinde tövbe ederek yaptıklarından dolayı kendisini **kınayıp**

dururken, hepsini denize atıverdik! Fakat bu gecikmiş tövbe, onu korkunç sondan kurtaramamıştı!

41. İsyankâr **Âd** kavminin başına gelenlerde **de** sizin için bir ibret dersi vardır: **Hani onların üzerine, o ölümcül fırtınayı göndermiştik.**

42. Karşısına çıkan her şeyi kavurup **küle çeviren** korkunç bir fırtına!

43. Zâlim **Semud** kavminin yaşadığı felâketlerde **de** sizin için bir ibret dersi vardır: **Hani onlara** Peygamberleri tarafından, **"Bir süre** daha nîmetler içinde **yaşayın** bakalım**!" denmişti.**

44. Ama onlar, kendilerine verilen fırsatı kötüye kullanarak **Rablerinin emrine karşı geldiler. Bunun üzerine** dehşet içinde **bakınıp dururlarken,** korkunç gürültülü bir **yıldırım onları çarpıverdi!**

45. Azâbımız karşısında oldukları yere yıkılıverdiler; **ne ayağa kalkabilecek dermanları kalmıştı, ne de kendilerini savunabilecek güçleri!**

46. Ve daha önce, Nûh kavmini de böyle helâk etmiştik!

Doğrusu, bu helâke uğraya**nlar**ın hepsi, **yoldan çıkmış kimselerdi.**

Gelelim, yeryüzündeki mûcize ve delillere:

47. Şu muhteşem **göğü** kendi **elimizle kuran Biziz ve** onu düzenli olarak **genişletmekte olan da** yine **Biziz!**

48. Yeryüzünü de türlü nîmetlerle donatarak, hayata elverişli bir şekilde **Biz döşedik; hem de ne güzel döşedik!**

49. Ve Kur'an'ın mûcizevî beyânını düşünüp **öğüt alasınız diye, her şeyi** iki farklı cinsiyetli ve karşıt kutuplu **çiftler hâlinde yarattık.**

50. Şimdi, ey Peygamber! Tüm insanlığı hak dine dâvet ederek de ki: **"Öyleyse,** ey insanlar, bütün sahte ilâhları reddederek, bütün kölelik zincirlerini kırıp atarak, hepiniz **Allah'**ın çağrısın**a koşun** ve O'nun himayesine sığının**! Hiç kuşkusuz ben, size O'nun tarafından** gönderilen ve ilâhî nîmetleri müjdeleyen **apaçık bir uyarıcıyım!"**

51. "Allah ile beraber başka **bir ilâh edinmeyin!** Yalnızca Allah'a kulluk edin ve O'ndan başka hiçbir varlığa kayıtsız şartsız boyun eğmeyin! **İşte,** tekrar söylüyorum; **doğrusu ben, size O'nun tarafından** gönderilen ve şiddetli bir azâbı haber veren **apaçık bir uyarıcıyım!"**

52. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen mümin! İnkârcıların yalan ve iftiralarla İslâm'a saldırmaları seni üzmesin. Küfrün değişmez karakteri **böyledir; zaten onlardan önceki** kâfir**lere de ne zaman bir elçi** veya dâvetçi **geldiyse,** her defasında **"**Bu adam, insanların gözünü boyayan **bir büyücü ya da** zavallı **bir delidir!" demişlerdi.** Tıpkı şimdiki kâfirlerin yaptığı gibi:

53. Yoksa onlar, bunu söylemeyi nesilden nesle **birbirlerine tavsiye mi ettiler? Hayır; doğrusu onlar, sınırı aşan** azgın **bir topluluktur!**

54. Öyleyse, sen hakîkati bütün delilleriyle ortaya koyduğun hâlde yanlış düşüncelerinde ısrar eden **bu** gibi insa**nlardan yüz çevir!** Korkma, onlara yüz vermediğin için sorumlu tutulmayacak, bundan dolayı **kınanmayacaksın!**

55. Bununla birlikte, bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşmak için sürekli olarak **uyar**maya devam et! **Çünkü uyarı,** inatçı kâfirlere olmasa bile, **inan**maya gönlü ol**anlara** mutlaka **fayda verecektir.** İşte, yaratılışınızın sebebi olan temel vazifeniz:

56. Ben cinleri ve insanları, başka bir gaye için değil, **ancak** Beni Rabb olarak tanımaları ve yalnızca **Bana kulluk** ve itaat **etmeleri için yarattım.** Ve bu kulluğun yararı Bana değil, bizzat kendilerine olacaktır. Öyle ya;

57. Ben diğer sözde ilahların kendilerine tapanlardan istediği gibi **onlardan ne bir rızık istiyorum, ne de beni beslemelerini.**

58. Çünkü Allah'ın kendisidir her türlü **rızkı veren ve** yalnızca O'dur, **sonsuz kudret ve sarsılmaz kuvvet sahibi!** İşte bunun içindir ki:

59. Hiç kuşkusuz bugünkü **zâlimler de,** geçmişte helâk edilmiş olan **yoldaşları gibi** azaptan **paylarına düşeni** zamanı gelince mutlaka **alacaklardır; o hâlde Benden** azâbı **çabucak istemesinler!** Zira:

60. Defalarca **uyarıldıkları** hâlde umursamadıkları o dehşetli **Günden dolayı, vay o kâfirlerin hâline!**

52. TÛR SÛRESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında, Secde sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen ve Sina dağına işâret eden "Tûr: dağ" kelimesinden almıştır. 49 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Andolsun Tûr'a, Mûsâ Peygamberin Allahu Teâlâ ile bizzat konuşarak vahiyle şereflendiği kutsal Sînâ Dağına!

2. Ve andolsun, ince deri ve kağıtlar **üzerine satır satır yazılan** kutsal **Kitaba!**

3. Ki o, hakîkate susamış gönüller için **açılmış sahifeler üzerine** açık ve anlaşılır olarak yazılmıştır.

4. Ve andolsun **Beyt-i Mâmûr'a,** yani İbrahim'den size miras kalan o kutsal mâbede, Kâbe'ye!

5. Ve andolsun, **yükseltilmiş** gök **kubbeye!**

6. Ve andolsun, Kıyâmet Günü alev alev yanıp **kaynatılan denizlere ki,**

7. Rabb'inin zâlimlere haber verdiği âhiret **azâbı, kesinlikle gerçekleşecektir!**

8. Ve hiçbir güç ona engel olamayacak, ilahi mahkemede hiç kimse onu savunamayacak**tır!**

9. O gün gökler, müthiş bir sarsıntıyla **sarsılacak!**

10. Ve o heybetli **dağlar,** yerlerinden sökülüp **yürütülecek!**

11. İşte o Gün, ayetlerimi **yalanlamış olanların vay hâline!**

12. Onlar ki, inkâr ve cehâlet **bataklık**ların**da oyalanıp dururlardı.**

13. O Gün onlar, cehennem ateşine sürüklenecekler!

14. Ve onlara şöyle denilecek: **"İşte,** vaktiyle **yalanlayıp durduğunuz ateş budur!"**

15. "Siz bu azâbı haber veren Kur'an'ın bir sihir, bir aldatma ve göz boyama olduğunu iddia ediyordunuz! Şimdi azapla yüz yüze geldiniz! **Peki,** söyleyin bakalım, **bu da mı bir sihir; yoksa** vaktiyle Kur'an'daki gerçekleri görmediğiniz gibi, bu ateşi de mi **göremiyorsunuz?"**

16. "Şimdi hor ve hakir bir hâlde **girin oraya!** Artık ateşin acısına **ister dayanın, ister dayanmayın, sizin için değişen bir şey olmayacaktır!** Boşuna sızlanmayın, **sadece yaptıklarınızın cezasını çekeceksiniz!"**

17. Öte yandan, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınanlar ise cennet bahçelerinde,** sonsuz **nîmetler içinde** sefa sürecek**ler.**

18. Rablerinin kendilerine bahşettiği muhteşem güzellikler**le sevinç ve mutluluk duyacaklar.** Zaten sırf cehennemden kurtulmak bile başlı başına bir nîmettir: **Rableri onları, korkunç ateşin azâbından koru**yup esenlik diyarına ulaştır**mıştır.**

19. Onlara denilecek ki: **“Yapmış olduğunuz** güzel davranışlar**a karşılık** dilediğiniz nîmetlerden **afiyetle yiyin, için!”**

20. Sıra sıra **dizilmiş koltuklara yaslan**ıp keyiflerine bak**acaklar. Ayrıca onları,** tatlı dilli, güler yüzlü, **güzel gözlü hanımlarla evlendireceğiz.**

21. Onlar ki, ayetlerime yürekten **iman ettiler ve** kendilerinden sonra gelen **nesilleri de inanç konusunda onları izledi. İşte onların nesillerini, —**kendilerinin hak ettiği dereceye ulaşamamış bile olsalar— cennette **kendileriyle bir araya getireceğiz ve yaptıkları hiçbir** güzel **davranışı karşılıksız bırakmayacağız.** Fakat hiç kimseyi de, “birilerinin hatırına” cehennemden kurtarmayacağız. Çünkü **herkes, kazandığı şeyler karşılığında rehin tutulmuştur** ve ancak kendi yaptığı iyilikler sayesinde kurtuluşa erebilecektir.

22. İşte **onlara, canlarının çektiği** çeşit çeşit **meyvelerden ve** en lezzetli **etlerden bol bol vereceğiz.**

23. Orada, insanı sarhoş edip **saçma sapan konuşturmayan ve günaha sürüklemeyen** içki **kadehleri**ni birbirlerine ikram ederek **aralarında** neşeyle **kapışacaklar.**

24. Çevrelerinde, kendileri için özel olarak yaratılmış olan **gün yüzü görmemiş inciler gibi** pırıl pırıl, tertemiz **genç hizmetkârlar** isteklerini yerine getirmek için **dolaşıp duracaklar.**

25. Derken, **birbirlerine dönüp** geçmişte yaşadıklarını hatırlayarak **sohbete koyulacaklar:**

26. “Doğrusu biz,” diyecekler, “geçmişte, en mutlu olduğumuz anlarda, **çoluk çocuğumuz arasında** yaşarken bile, Rabb’imizin azâbından **çok korkardık!”**

27. "Fakat şükürler olsun ki **Allah bize lütfetti de,** alevleri insanın iliklerine **işleyen** o korkunç **azaptan korudu bizi!"**

28. "Çünkü **biz, dünyadayken** yalnızca O'na kulluk eder ve sadece **O'na yalvarırdık. Gerçekten O, iyilik edendir, çok merhametlidir."**

29. O hâlde, ey şanlı Elçi! **Sen** bunları haber vererek insanlara **öğüt ver!** Onlar ne derlerse desinler; **Rabb'inin** sonsuz şefkat ve **nîmeti sayesinde, sen ne kâhinsin, ne de deli!**

30. Yoksa inkârcılar senin hakkında, **"O** yalnızca güzel sözler uyduran usta **bir şâirdir, zamanın çarkları arasında yok olup unutulmasını bekliyoruz!" mu diyorlar?**

31. Onlara **de ki: "**Madem öyle, o zaman **bekleyin** bakalım fakat unutmayın ki, **ben de sizinle birlikte** başınıza gelecekleri **bekliyor olacağım!** Kimin haklı çıkacağını önümüzdeki yıllarda sizler ve daha sonra bütün insanlık görecektir.**"**

32. Oysa Kur'an'ı reddedenler, iddialarını destekleyecek en küçük bir delile bile sahip değiller. O hâlde neden inkâr ederler? **Bunu onlara akılları mı emrediyor; yoksa** bu hâl, **onlar**ın bencil, inatçı ve **azgın bir topluluk** olmalarının bir sonucu **mudur?**

33. Yoksa inkâr edenler, **"Kur'an'ı** Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar? Hayır, aslında onlar** gerçeği biliyor, fakat **inanmak istemiyorlar.**

34. Eğer iddialarında **samîmî iseler, bu** Kur'an**'a denk bir kelam ortaya koysunlar!** Eğer Kur'an'ın insan ürünü bir kitap olduğunu iddia ediyorlarsa, o zaman ya kendileri de onun ayarında, onunla boy ölçüşebilecek bir kitap meydana getirerek iddialarını ispatlasınlar, ya da onun ilahi bir kelam olduğu gerçeğini kabul edip Müslüman olsunlar.

35. Onlar hiçbir yaratıcı olmaksızın, **yokluktan mı yaratıldılar; yoksa** onları **yaratan** bizzat **kendileri midir?**

36. Acaba gökleri ve yeri onlar mı yarattılar ki, onları yaratan Allah'ın hükmüne boyun eğmek istemiyorlar**? Hayır; aslında onlar,** Allah'ın varlığına da **gerçek anlamda inanmıyorlar!**

37. Yoksa Rabb'inin sonsuz ilim ve kudret **hazineleri onların elinde midir? Yâhut** tüm varlıklar üzerinde egemen olan ve kâinatı **yöneten onlar mıdır** ki, Allah'ın hükümlerine alternatif kanunlar ortaya koyuyorlar**?**

38. Yoksa onların, üzerinde semaya yükselip ilâhî vahyi **dinleyebilecekleri** mûcizevî **bir merdivenleri mi var? Öyleyse, içlerinden** onu **dinlemiş olan,** iddiasını ispatlayacak **açık bir delil getirsin!**

Delil getirmek şöyle dursun, hayret, daha neler söylüyorlar. O hâlde, ey müşrikler! Kur'an'ın rehberliğiyle yolunuzu aydınlatmadığınız sürece, hiçbir zaman gerçeğe ulaşamazsınız! Tam tersine, Allah'ı âciz ve muhtaç bir varlık olarak görür, bunun sonucunda da yeryüzünü cehenneme çevirecek bir toplum düzeni meydana getirirsiniz. Örneğin, meleklerin Allah'ın kızları olduğunu iddia ediyorsunuz. Oysa bunu söylemekle sadece Allah'a iftira etmekle kalmıyor, aynı zamanda küçümsediğiniz bir şeyi, yani kız çocuk sahibi olmayı O'na yakıştırarak katmerli bir günah işliyorsunuz!

39. Demek beğenmediğiniz **kız çocuklar O'na, oğullar da size, öyle mi?**

Hakikat apaçık ortadayken, onları inanmaktan alıkoyan nedir?

40. Yoksa ey Muhammed, **sen** bu dâvet karşılığında **onlardan bir ücret istiyorsun da, ağır borç altında ezil**dikleri için mi seni inkâr ed**iyorlar?**

41. Yoksa yaratılmışların algı ve tecrübe sınırları ötesinde bir âlem olan **gaybı**n bilgisi **kendi yanlarında bulunuyor da,** varlıkların kaderini **onlar mı yazıyorlar?**

42. Yoksa onlar, hâince **bir tuzak** kurup müminlerin önderini suikastla ortadan kaldırmak **mı istiyorlar? Oysa asıl tuzağa düşenler, o kâfirlerin kendileri olacaktır.**

43. Yoksa onların Allah'tan başka himayesine sığınacakları **ilâhları mı var?** Hayır; **Allah, onların** düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; birtakım tanrısal nitelikler atfederek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

Fakat inat ve önyargı, inkârcıları öylesine körleştirmiştir ki;

44. Onlar, kendilerini helâk etmek üzere **gökten bir parçanın** üzerlerine **düşmekte olduğunu görselerdi bile,** inatlarından, **"**Bu, üst üste yığılmış **bir bulut kümesidir!" derlerdi.**

45. Öyleyse, ey Müslüman! Onları inandırmak için mûcizeler peşinde koşma! Kur'an'ın beyânına inanmıyorlarsa **bırak onları,** dehşetle **çarpılacakları** Hesap **Gün**ü **ile karşılaşıncaya kadar** inkâr bataklığında bocalayıp dursunlar**!**

46. O korkunç **Gün** gelip çattığında, şimdi kurdukları **tuzaklarının kendilerine zerre kadar faydası dokunmayacak ve** hiç kimseden **yardım göremeyecekler!**

47. Fakat zâlimleri, âhirette çekecekleri **bu cezadan ayrı olarak,** peşin olarak bu dünyada ve arkasından kabir hayatında **bir ceza bekliyor; ne var ki, çokları** bunun **bilincinde değil.**

48. O hâlde, ey dâvetçi! **Rabb'inin hükmü** gerçekleşinceye kadar, onların eziyetlerin**e sabret!** Korkma; **sen** bizzat **Bizim** koruma ve **gözetimimiz altındasın!** Yeter ki, Rabb'inle gönül bağını sürekli canlı tut: İlâhî buyrukları yerine getirmek üzere her ayağa **kalktığında, Rabb'ini övgüyle an! Tesbih et!**

49. Ayrıca, gecenin bir kısmında ve seher vakti **yıldızlar kaybolup giderken**, okuduğun Kur'an'ın herbir bölümünün ardından dilinde Kur'an, gönlünde iman ve alnında secdelerle hem kendi benliğine, hem tüm kâinata **O'nu yüceliğini ilan et! Tesbih et!**

53. NECM SÛRESİ

Mekke döneminin beşinci yılında, İhlâs sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetindeki 'necm' kelimesinden almıştır. Bu kelime Kur'an'da kimi yerlerde 'gökteki yıldız' (16. Nahl: 12, 16; 22. Hac 18; 37. Saffat 88), kimi ayetlerde 'Hz. Peygamber'e inen Kur'an-ı Kerim'in her bir birimi' (53. Necm: 1; 56. Vakıa: 75) ve Rahman sûresinde de 'gövdesiz bitki' yani 'ot' (55. Rahman: 6) anlamlarına kullanılmaktadır. 62 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. İnsanlığı ilâhî nurlarla aydınlatmak üzere yücelerden **inmekte olan Yıldıza**, Hz. Peygamber'e inen Kur'an'ın her bir bölümüne **yemin olsun ki,**

2. Ey müşrikler, çocukluğundan beri yakından tanıdığınız ve ahlâkî meziyetlerini çok iyi bildiğiniz **arkadaşınız** Muhammed **ne sapmış, ne de aldanmıştır!**

3. Ve size Rabb'inin mesajını aktarırken, asla **kendi arzu ve hevesinden konuşmuyor.**

4. Onun dudaklarından dökülen **bu** muhteşem ifadeler, **kendisine** Allah tarafından **gönderilen vahiyden başka bir şey değildir.**

5. Ona bu sözleri, **olağanüstü güçlere sahip olan** vahiy meleği Cebrail **öğretmiştir.**

6. Müthiş **yeteneklerle donatılmış** bir melek... **İşte** o melek, tüm ihtişâmıyla Muhammed'e **görünmüştü.**

7. Gökle yerin birleştiği **ufkun en yüce noktasında,** 600 kanadıyla kendisini göstermişti.

8. Sonra Muhammed'e doğru **yaklaşıp** yanına **inmişti.**

9. Öyle ki, aralarındaki mesafe **iki yay kadar, hattâ daha da yakın olmuştu.**

10. Böylece Cebrail, Allah'ın **kuluna bildir**mesini iste**diği şeyleri bildirmişti.**

Bu o kadar açık bir gerçekti ki:

11. Muhammed'in gözünün **gördüğü** hiçbir **şeyi, kalbi yalanlamadı.** Açık ve net olarak gördüğü bu görkemli varlığın, Allah'tan vahiy getiren Cebrail olduğu konusunda en ufak bir şüpheye kapılmadı.

12. Şimdi siz, ey müşrikler, onun açık ve net olarak **gördüğü şeyler hakkında** hâlâ **onunla tartışmaya mı gireceksiniz?**

13. Andolsun Muhammed **onu,** bundan önce **bir kez daha** gökten **inerken görmüştü.**

14. Maddî varlığın sona erdiği ve bambaşka bir âlemin kapılarının açıldığı sınır noktasında, yani **Sidre-i Müntehâ'da.**

15. Şehitlerin, Hesap Gününe kadar kaldığı **barınma Cenneti Me'va'nın yakınında**ki sınır noktasında.

16. O an ki, Sidre'yi bürüyen bürüyor ve ilâhî nurlarla aydınlanan bu yer, kelimelerin ifâde etmekten âciz kaldığı muhteşem güzelliklere sahne oluyor**du.**

17. Ve bu, kesinlikle bir yanılsama, bir hayal değildi; Muhammed bu olayı yaşarken, **göz**leri **ne yanıldı, ne de sınırı aştı.**

18. İşte o gün **o, gerçekten de Rabb'inin en büyük mûcizelerinden bir kısmını gördü.**

Peki ya siz ey müşrikler! Allah'ın yanı sıra hükmüne boyun eğip tapındığınız o düzmece ilâhların Hesap Günü size şefaatçi olacaklarını söylerken hangi temele, hangi delile dayanıyorsunuz?

19. Ey müşrikler! **Hiç düşündünüz mü,** ilâh olduğunu iddia ettiğiniz o sözde tanrıçaları; örneğin **Lat'ı ve Uzza'yı,**

20. Ve üçüncüleri olan Menat'ı?

21. Demek gurur duyduğunuz **erkek çocuklar size,** sahip olmaktan utanç duyduğunuz **kız çocuklar da O'na ait, öyle mi?**

22. Şu hâlde bu, gerçekten çok adâletsizce bir paylaşım!

Oysa bunu söylemekle sadece Allah'a iftira etmekle kalmıyor, aynı zamanda küçümsediğiniz bir şeyi, yani kız çocuk sahibi olmayı O'na yakıştırarak büyük bir saygısızlık yapıyorsunuz!

23. Tapındığınız **bu** sözde ilâh**lar,** kulluk ve itâate lâyık olduklarına dâir **haklarında Allah'ın hiçbir delil göndermediği ve** yetki alanlarını,

kudret sınırlarını, verdikleri ve verecekleri hükümleri, kısaca sahip oldukları bütün özellikleri **sizin ve** sizden önceki **atalarınızın belirlemiş olduğu** birtakım hayal ürünü **isimlerden başka bir şey değildir!**

Onlar, bu iddialarında herhangi bir delile dayanmıyor, **yalnızca boş kuruntu ve zanların bir de kendi heva ve heveslerinin** hoşlarına giden şeytânî dürtülerin **peşinden gidiyorlar.** İşte bu yüzden bir tek Allah'a kulluk etmekten kaçınıyor, kendilerine hiçbir ahlâkî sorumluluk yüklemeyen âciz tanrılar icat ederek onlara tapmayı tercih ediyorlar. **Oysa şimdi onlara, Rab'leri tarafından bir yol gösterici gelmiş bulunuyor.** Artık hiç kimse, gerçeği bilmeme bahanesiyle kendisini kurtaramayacak, hiç kimse Kur'an'a göre hayatını düzenlemeden dünya ve âhirette kurtuluşa eremeyecektir. Öyle ya:

24. Yoksa insanoğlu, her **arzu ettiğini elde edebilecek** güç ve yetkinin kendisine verildiğini **mi** sanıyor? Her ideali gerçeğe dönüşecek, her gönlünden geçirdiği doğru kabul edilecek, öyle mi? Hayır!

25. Çünkü son da Allah'ındır, ilk de! Dünya da Allah'ındır, âhiret de! Her işin başında ve sonunda, hüküm yalnızca O'nundur! Çünkü O'nun sonsuz ilim ve kudreti her şeyi çepeçevre kuşatmıştır! Öyleyse, yalnızca O'na kulluk etmeli, sadece O'nun yardım ve himayesine sığınmalısınız! O'ndan başka hiçbir varlıktan şefaat dilenmemelisiniz! Unutmayın ki:

26. Göklerde nice büyük **melekler vardır ki, Allah dilediği ve razı olduğu kimselere** şefaat için **izin vermedikçe, onların şefaati** hiç kimseye **en ufak bir fayda sağlamayacaktır!** Allah katındaki makâmı ve derecesi ne kadar yüksek olursa olsun, hiç kimse günahkârların kurtuluşu için aracılık edemeyecek, cezayı hak etmiş bir suçluyu azaptan kurtaramayacaktır! Hal böyleyken:

27. Âhirete inanmayanlar, meleklere dişi varlıkların ismini veriyor ve onları Allah'ın kızları olarak görüyor**lar.**

28. Hâlbuki onlar, bu konuda herhangi bir delile veya güvenilir **bilgiye sahip değiller; sadece,** hiçbir doğruluk değeri taşımayan sözlerin ve **zannın peşinden gidiyorlar; oysa** tek başına **zan, hakîkat**e ulaşmak **için** hiçbir zaman **yeterli olmaz.**

29. O hâlde, ey hak yolunun yolcusu! **Öğüt** ve uyarılarla dolu **ayetlerimizden yüz çeviren ve dünya hayatın**ın zevk ve sefasın**dan başka bir şeye değer vermeyen** bu câhil**lerden uzak dur!** Bunun yerine, çağrına kulak verecek tertemiz gönüllere yönel. Paranın, makâmın, şöhretin, gücün kölesi olan kimselerle kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boş yere harcama!

30. İşte, onların ulaşabildikleri bilgi düzeyi ancak **bu** kadardır: Ama sen üzülme, **elbette Rabb'in, kimlerin Kendi yolundan saptığını ve kimlerin doğru yolu izlediğini çok iyi bilmektedir.** Dolayısıyla, herkese hak ettiği karşılığı mutlaka verecektir.

31. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi **Allah'ındır.** O, her şeyi belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda yaratmıştır. Hiç kuşkunuz olmasın ki Allah, **kötülük yapanları yaptıklarından dolayı** mutlaka **cezalandıracak ve güzel davrananları,** yaptıkları iyiliklerden çok **daha güzeliyle ödüllendirecektir.**

İşte bu sonsuz nîmetleri kazanacak olan müminlerin özellikleri:

32. Onlar, adam öldürme, hırsızlık, yalana şâhitlik, ana babaya isyan, dolandırıcılık, içki, kumar ve benzeri **büyük günahlardan ve** özellikle de zina, fuhuş gibi **yüz kızartıcı kötülüklerden kaçınan kimselerdir; ancak** büyük günah olarak nitelendirilmeyen **ufak tefek kusurlar hariç…** Çünkü müminler, Kur'an ve sünnette açıkça yasaklanan büyük

günahlardan uzak durdukları takdirde, işledikleri küçük günahlar pişmanlık, tevbe ve istiğfar ile affedilecektir. Çünkü **Rabb'in çok bağışlayıcıdır.** Sizin, asla günah işlemeyen birer melek olmadığınızı biliyor. **O, sizi** Âdem olarak **topraktan yaratırken de, annelerinizin rahminde saklı** küçücük bir varlık, cenin **durumundayken de sizi**n ne kadar âciz ve muhtaç bir varlık olduğunuzu **gâyet iyi bilmektedir. Öyleyse, kendinizi temize çıkarmayın!** Hiç günahsız, kusursuz ve tertemiz olduğunuzu iddia ederek övünmeyin! Çünkü **O, kimin** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakındığını en iyi bilendir.**

33. Ey insanoğlu! **Baksana,** ilâhî rehberlikten **yüz çeviren,**

34. Ve bunun doğal sonucu olarak, Allah yolunda **azıcık** mal **harcayıp sonra** kaya gibi **cimri kesilen adamı**n içler acısı hâline**!**

Düşünsene; bu adam, bütün davranışlarından sorumlu olduğunu ve ilâhî adâletin tecellî edeceği Yargı Gününde bunların hesabını vereceğini nasıl inkâr edebilir?

35. Yoksa yaratılmışların algı ve tecrübe sınırları ötesinde bir âlem olan **gaybın bilgisi kendi yanında bulunuyor da,** oradan bakıp geleceği mi **görüyor?**

36. Peki ona bildirilmedi mi; Mûsâ'nın Kitabında bulunan hikmet dolu öğütler**?**

37. Ve o vefâkâr İbrahim'in sahifelerinde yer alan ilâhî prensipler:

38. "Hiç kimse, bir başkasının günah **yükünü taşımayacaktır!"**

39. "Ve insana, kendi gayret ve çabalarının sonuçların**dan başka bir şey yoktur!"**

40. “Bütün yapıp ettikleri Hesap Günü **kendisine gösterilecek,”**

41. “Ve hepsinin **karşılığı ona eksiksiz** olarak **verilecektir!”**

42. “Çünkü **son varış, Rabb’inedir.** Dünya hayatı bir gün son bulacak ve tüm insanlar, hesap vermek üzere O’nun huzuruna çıkarılacaktır.”

Öyle ki:

43. Güldüren de O’dur, ağlatan da O!

44. Öldüren de O’dur, yaşatan da O!

45. Ve O’dur iki cinsi, erkek ve dişiyi yaratan,

46. Bir damlacık sudan, döl yatağına **atıldığı an!**

47. Ve elbet **O’na aittir,** ölü bedenleri Hesap Günü **yeniden diriltmek!**

48. O’dur kullarına servet, sağlık, akıl, ahlâk ve iman gibi **zenginlikler bahşeden ve** tüm canlıların **ihtiyaçları**nı **karşılayan.**

49. Ve O’dur, müşriklerin tapındığı en parlak yıldızın, **Şira’nın Rabb’i!**

50. Ve O’dur, eski Âd kavmini,

51. Ve Semud’u helâk eden, hem de **geride** bir tek canlı **bırakmaksızın!**

52. Ve onlardan **önce Nûh kavmini** korkunç bir tufanla yok eden**! Çünkü onlar, zulüm ve haksızlıkta gerçekten çok ileri gitmişlerdi.**

53. Ayrıca, altı üstüne getirilen Lut'un kavminin yaşadığı Sodom ve Gomore şehirlerin**i de yerin dibine geçirdi!**

54. Böylece, azap yağmuru altında kalan **bu** uğursuz şehirlerin üstü**nü neler kapladı, neler!**

55. O hâlde ey insan, önceki zâlimlerin fecî sonları ortada dururken, **Rabb'inin hangi nîmetin**i inkâr edebilir, adâletin**den şüphe duyabilirsin?**

56. İşte bu Kur'an, **önceki uyarıcı** Kitap**lar gibi bir uyarıcıdır.** Öyleyse, hemen şimdi, Rabb'inize dönün! Çünkü;

57. Kaçınılmaz olan Son Saat iyice **yaklaşmıştır.** Öyle ki, şu anda aldığınız nefesin son nefesiniz olup olmadığını bilemezsiniz.

58. Ve Son Saat gelip çattığında, **Allah'tan başka hiçbir güç ona engel olamayacaktır!**

59. Şimdi, ey inkârcılar; **siz** kendi tuhaf hâlinize değil de, sizi uyaran **bu** mübârek **sözlere mi şaşıyorsunuz?**

60. İçler acısı hâlinize **ağlamanız gerekirken,** uyarıları alaya alıp **gülüyor musunuz?**

61. Ve küstahça bir aldırmazlık içinde **oyalanıp duruyor musunuz?** Yapmayın bunu!

62. Haydi, şimdi Allah için secdeye kapanın ve yalnızca O'na **kulluk edin!**

54. KAMER SÛRESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "Kamer: Ay" kelimesinden almıştır. 55 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Tüm evrenin korkunç bir sarsıntıyla yok edileceği Kıyâmet **Saat**i iyice **yaklaştı ve** kıyâmeti ispatlayan açık bir delil ve Son Elçiye bahşedilen apaçık mûcize olarak, bir gece Mekke'de, Peygamberin ve müşriklerin gözleri önünde **Ay,** kısa bir süre için ortadan ikiye **yarıldı!**

2. Fakat inkâra şartlanmış olan zâlimler, **ne zaman bir mûcize görseler, "Bu öteden beri süregelen** etkileyici **bir büyüdür!" diyerek** bir bahaneyle mutlaka haktan **yüz çevirirler!**

3. İşte Mekkeli kâfirler de, bizzat şâhit oldukları bu mûcizenin bir göz boyama, bir büyü olduğunu ileri sürerek onu inkâr ettiler ve böylece, **arzu ve heveslerine uyarak** kıyâmeti ve Hesap Gününü **yalanladılar.** Çünkü ilâhî adâleti kabul etmek onlara ahlâkî yükümlülükler getiriyor, bu da hiç hoşlarına gitmiyordu. Fakat bu halleri, sonsuza dek böyle sürüp gitmeyecek, yakında gerçeği görecekler! Çünkü **her işin gerçekleşeceği** belirli **bir zaman vardır!** Allah'ın haber verdiği her şey, yeri ve zamanı gelince mutlaka gerçekleşecektir! Çünkü bu muazzam varlık âleminde, yaratılan her şeyin belli bir hikmeti vardır ve bu, ya bu dünyada, ya da âhirette mutlaka gerçekleşecektir.

4. Oysa onlara, aklını kullanan her insanı inkâr bataklığına saplanmaktan **engelleyecek haberleri** dile getiren ayetlerimiz **ulaşmış bulunuyor.**

5. Hem de, **mükemmel bir hikmet** ve öğüt Kitabı! **Ne var ki,** iman etmemeye karar vermiş olanlara **uyarılar fayda vermiyor.**

6. O hâlde, ey Müslüman! Madem bütün delillere rağmen inkârda diretiyorlar, sen de **bırak onları,** inkâr ve cehâlet karanlıklarında bocalayıp dursunlar! Ta Mahşer Günü İsrafil adındaki **dâvetçinin** eşi benzeri **görülmemiş bir şeye çağıracağı** o müthiş **Gün** gelip çatıncaya kadar:

7. O Gün onlar, utanç, pişmanlık ve dehşetten **bakışları yere çivilenmiş bir hâlde, tıpkı** fırtınanın etkisiyle sağa sola **saçılmış çekirgeler gibi mezarlarından** fırlayıp **çıkacaklar.**

8. İşte o anda, **dâvetçiye doğru** sürüler hâlinde **koşarlarken, inkârcılar, "Bu** gün gerçekten **çetin bir günmüş!" diye feryât edecekler.**

9. Onlardan önce, Nûh'un kavmi de inkâr etmişti. Onlar da **kulumuz** Nûh'**u yalanlamış ve "O bir delidir!" demişlerdi.** Böylece Peygamber, büyük baskı ve eziyetlerle karşılaşmış ve görevini yapmasına **engel olunmuştu.**

10. Bunun üzerine Nûh, **Rabb'ine** el açıp şöyle **yalvardı: "**Ya Rabbi! Gücüm tükendi, çaresiz kaldım, mücadelemde **yenik düştüm;** bana **yardım et** Allah'ım!**"**

11. Biz de, bardaktan boşanırcasına **akan sularla göğün kapılarını** kâfirlerin üzerine **açtık.**

12. Ve yeraltındaki göllerin, ırmakların, dereler**in** sel gibi coşkun **pınarlar hâlinde fışkırmasını sağladık. Böylece** yerdeki ve gökteki **su**

kütleleri, daha önce takdir edilmiş **belirlenmiş bir işi** gerçekleştirmek **üzere toplandı.**

13. Nûh'a gelince, **onu** ve ona iman edenleri, **tahtalar ve çivilerden yapılmış** bir gemi **üzerinde taşıdık.**

14. Dev dalgalar arasında çalkalanan gemi, bizzat **Bizim gözetimimiz altında akıp gidiyordu.** Böylece, **inkâr edilmiş olan** kulumuz Nûh'**a bir ödül olarak** kendisini ve diğer müminleri kurtarıp selâmete erdirdik.

15. İşte, bu gemiye binen müminlerin kurtuluşu**nu** ve kâfirlerin helâk edilişini, kıyâmete kadar gelecek bütün insanlar için ibret verici **bir işâret kıldık. Öyleyse, yok mu** bundan **öğüt almak isteyen?**

16. Evet, uyarılarım ve uyarıları hiçe sayan zâlimleri **cezalandırmam nasılmış,** gördünüz!

17. Andolsun Biz bu Kur'an'ı, iyice anlayıp **öğüt** alabilmeniz **için kolaylaştırdık, öyleyse yok mu** onu okuyup **öğüt alan?** Yok mu, her akıllı insanın kolayca anlayabileceği hikmetli öğütlerle, ibret verici kıssalarla cennetin yolunu gösteren bu kitabı okumak, anlamak, pratik hayata uygulamak ve böylece dünyada ve ahirette kurtuluşa ulaşmak isteyen?

18. Bakın, güç ve zenginliğiyle dillere destan olan **Âd** kavmi **de** ayetlerimi **yalanlamıştı fakat Benim uyarılarım ve** uyarıları hiçe sayan zâlimleri **cezalandırmam nasıl olurmuş,** gördüler:

19. Onların üzerine, felâketi sürekli olan bir günde dondurucu bir kasırga gönderdik.

20. Öyle dehşetli bir fırtına ki, **insanları kökünden koparılmış hurma kütükleri gibi** sağa sola **savurup atıyordu.**

21. Evet, uyarılarım ve uyarıları hiçe sayan zâlimleri **cezalandırmam nasılmış,** bakın ve ibret alın.

22. Andolsun Biz, ayetlerimizi anlayıp **öğüt** alabilmeniz **için bu Kur'an'ı kolaylaştırdık; öyleyse, yok mu** onu okuyup **öğüt alan?**

23. Semud halkı **da uyarılar**ımızı kendilerine ileten Peygamberi **yalanlamıştı.**

24. Nitekim, "Bizim içimizden çıkan bizim gibi fâni **bir insana mı itaat edecekmişiz?" demişlerdi, "O zaman** büyük bir **yanılgının ve ahmaklığın pençesine düşmüşüz demektir!"**

25. "Aramızda bunca zengin ve asil insan dururken, ilâhî **öğüt ona mı indirilmiş?** Hayır! Doğrusu Sâlih, **küstah bir yalancı**dan başka bir şey değildir!"

26. Bunun üzerine Allah, "Üzülme Ey Sâlih!" dedi, **"Asıl küstah ve yalancı kimmiş, yarın anlayacaklar!"**

27. "Biz onları imtihân etmek ve gerçek niyetlerini ortaya çıkarmak **üzere,** bir mucize olarak kayadan çıkaracağımız bir **deveyi göndereceğiz.** Kendilerine sadece hayır sağlayan bu sahipsiz deveye karşı tavırları, kaba kuvvete baş vurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediklerini ortaya koyan bir ölçü olacaktır. **Öyleyse, sen onların** ne yapacağını **gözetle ve** eziyetlerine biraz daha **sabret!"**

28. "Onlara, kuyudan çıkarılan **suyun** deveyle **kendi aralarında** birer gün arayla nöbetleşe **paylaştırılacağını söyle; sırası gelen grup,** düzenli bir şekilde gelip **payını alacaktır."**

29. Fakat onlar, içlerindeki en azgın **arkadaşlarını çağır**ıp onu kışkırt**tılar, o da** kılıcını **çekti ve** Allah'a itaatin simgesi olan deveyi **kesip**

öldürdü.

30. Bunun üzerine, uyarılarım ve uyarıları hiçe sayan zâlimleri **cezalandırmam nasılmış,** gördüler:

31. Onların üzerine, korkunç bir patlamayla şehrin altını üstüne getiren **bir tek çığlık gönderdik; böylece** o zâlimler, ağılda **hayvanların,** çiğnerken ufalanıp ağızlarından, **ayaklarının altına dökülen kuru otlar gibi sönüp gidiverdiler!**

32. Andolsun Biz, ayetlerimizi anlayıp **öğüt** alabilmeniz **için bu Kur'an'ı kolaylaştırdık; o hâlde, yok mu** onu okuyup **öğüt alan?**

33. Lut kavmi de uyarılarımı dile getiren Peygamberi **yalanlamıştı.**

34. Biz de, erkek erkeğe sapık ilişkilere giren bu zâlimlerin **üzerlerine** ölüm yağdıran **bir kasırga gönderdik; sadece Lut** ve **ailesini sabaha karşı** şehirden çıkararak **kurtardık.**

35. Fedâkâr kulumuza, **tarafımızdan bir** lütuf ve **nîmet olarak... İşte Biz,** nîmetlerimize **şükredenleri böyle ödüllendiririz.** O kavmi helâk etmeden önce, yaşanan olaylara bir bakın:

36. Lut, **azâbımızın dehşeti konusunda onları** zamanında **uyarmıştı fakat onlar uyarıları** şiddetle reddettiler ve Peygamberin sözlerini hep **kuşkuyla karşıladılar.**

37. Derken, yakışıklı birer delikanlı sûretindeki azap meleklerini şehre gönderdik. Lut, kim olduklarını bilmediği bu "tanrı misafirlerini" evinde ağırladı. Fakat durumu haber alan şehir halkı, **onun misafirlerini tâciz etmeye kalkıştılar; Biz de onların gözlerini kör ettik** ve **"Azâbımı ve uyarılarımı** dinlememenin cezasını **tadın bakalım!"** dedik.

38. Nitekim ertesi **sabah, karşı konulmaz bir azap onları** kıskıvrak **yakalayıverdi!**

39. "Azâbımı ve uyarılarımı dinlememenin cezasını şimdi **tadın bakalım!"**

40. Andolsun Biz, ayetlerimizi anlayıp **öğüt** alabilmeniz **için bu Kur'an'ı kolaylaştırdık; o hâlde, yok mu** onu okuyup **öğüt alan?**

41. Andolsun, Firavun ve **halkına da uyarılar**ımı ileten bir Peygamber **gelmişti.**

42. Fakat o zâlimler, **bütün** ayetlerimizi ve **mûcizelerimizi yalanladılar; Biz de onları, her şeye gücü yeten mutlak otorite sahibi** Allah'ın yüceliğ**ine yaraşır bir şekilde** korkunç bir azapla **helâk ettik!**

43. Şimdi söyleyin, ey bu zamanın insanları! **Sizin** devrinizdeki **kâfirler,** geçmişte helâk edilen **bu** inkârcı**lardan daha mı iyi?** Onlar cezalarını çekerken, siz kurtulacağınızı mı sanıyorsunuz? **Yoksa** kutsal **kitaplarda, size özel dokunulmazlık teminatı mı var?**

44. Yoksa onlar, "Biz süper güce sahip **yenilmez bir toplumuz!" mu diyorlar?**

45. Hayır! Şimdi küstahça böbürlenen **bu topluluk,** Allah yolunda çarpışan mücahitlerin karşısında müthiş bir **bozguna uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklardır.**

46. Fakat onlara asıl vaadedilen azap, **Kıyâmet** Günü gerçekleşecek**tir! Ve Kıyâmet** Gününün azâbı, dünyadakinden **çok daha korkunç ve çok daha acıdır!**

47. Buna rağmen **suç işleyenler, gerçekten** büyük bir **yanılgı ve ahmaklık içindedirler!** Çünkü kendi elleriyle kendilerini ateşe atıyorlar:

48. Yüzüstü ateşe sürüklenecekleri Gün onlara, **"Cehennem** alevlerin**in okşayışını tadın bakalım!"** diyeceğiz.

49. Gerçek şu ki, Biz her şeyi mükemmel bir sistem çerçevesinde, şaşmaz **bir ölçüye göre yarattık.**

50. Ve Bizim buyruğumuz, bir göz kırpması gibi, ancak bir tek sözden ibaret**tir.** Çünkü bir şeyin olmasını dilediğimiz anda ona sadece "Ol!" deriz, o da derhal oluverir!

51. O hâlde, ey insanlar! Geçmişte **sizin gibi** nice güçlü toplumları, medeniyet**leri yok etmiştik; yok mu** insanlık tarihinden **öğüt alan?**

52. Unutmayın, zâlimlerin **yaptıkları her şey, kitaplarda** kayıtlı**dır.**

53. Öyle ki, **küçük büyük her şey** o kitaba **yazılmıştır.**

54. Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınanlara gelince, onlar da cennet bahçelerinde, ırmaklar arasında** sonsuz mutluluğu tadacak**lar.**

55. Kudretli Hükümdarın huzurunda, en yüce makâmda!

55. RAHMÂN SÛRESİ

Adını 'sonsuz şefkat ve merhamet sahibi' anlamına gelen ilk kelimesinden alan bu sûre, Mekke döneminde indirilmiştir. Hz. Peygamberin bu sûreye "Kur'an'ın gelini" adını verdiği rivâyet edilir. 78 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. O Rahmân olan Allah,

2. Sonsuz rahmetinin tecellîsi olarak size bu **Kur'an'ı öğretti.**

3. O Allah ki, âlemin özü olan varlığı, **insanı yarattı.**

4. Ve **ona,** açık ve berrak şekilde düşünme, **konuşma** ve öğrenme **yeteneği bahşetti.** Bunca üstün özelliklerle donattığı insanı, ilâhî rehberlikten mahrum bırakarak cehâletin karanlıklarına terk etmesi, O'nun sınırsız hikmet ve rahmetine elbette uygun düşmezdi.

5. O'nun rahmeti sayesindedir ki, **Güneş ve Ay** şaşmaz **bir ölçüye göre** hareket etmekte**dir.**

6. Bitkiler ve ağaçlar, O'nun emrine boyun eğerek, âdetâ huzurunda **secdeye kapanırlar.**

7. O Rahmân ki, şu uçsuz bucaksız evreni yarattı, **göğü yükseltti ve** evrendeki mükemmel dengeyi sağlayan **ölçüyü koydu.**

8. Ki, tüm evreni kuşatan bu muhteşem dengeyi görüp ibret alın da, hak ve adâlet sınırlarını çiğneyip **ölçüyü aşmayın!**

9. Ve her konuda **tam adâleti gerçekleştirin;** hiçbir zaman **ölçüyü eksik tutmayın!**

10. O Rahmân ki, **canlılar**ın yaşamasına elverişli kılmak **için** dağları, ovaları, vadileri ve akarsularıyla **yeryüzünü** genişletip **yaydı.**

11. Yeryüzündeki bitki örtüsünü bir seyredin; **orada** çeşit çeşit **meyveler, salkımlarla dolu hurma ağaçları var.**

12. Ve filiz veren taneler, hoş kokulu güller, çiçekler ve daha nice **bitkiler…**

13. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin** bunca **nîmetlerinden hangi birini yalan sayıp inkâr edebilirsiniz?**

14. O Rahmân ki, **insanı,** vurulduğu zaman çın çın ses veren **çömlek gibi kupkuru bir çamurdan yarattı.**

15. Cinleri de, maddenin özüne işleme özelliğine sahip zehirli ve **dumansız bir ateşten yaratmıştı.**

16. O hâlde, söyleyin ey insanlar ve cinler, sizleri yoktan var eden **Rabb'inizin hangi nîmetini** yalanlayıp **inkâr edebilirsiniz?**

17. O Rahmân ki, **iki doğunun ve iki batının**, bütün doğuş ve batışların da **Rabb'idir.** O, güneş sistemlerine yerleştirdiği şaşmaz ölçü sayesinde, evrendeki bütün gündoğumu ve günbatımı noktalarına sahip olarak aydınlığı

karanlığa, karanlıkları aydınlığa çeviren Allah, gönderdiği Kur'an sayesinde zulüm ve cehâlet karanlıklarını paramparça edecek, ışığa susamış gönülleri iman ve İslâm nurlarıyla aydınlatacaktır. Çünkü O, bütün zamanların ve mekânların Hâkimidir; doğudaki ve batıdaki, geçmiş ve gelecek tüm ülkelerin, medeniyetlerin ve imparatorlukların gerçek Hükümdarıdır!

18. Hal böyleyken, söyleyin ey insanlar ve cinler; her şeye kadir olan **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

19. O Rahmân ki, bazı okyanus ve denizlerde, biri tatlı ve içilebilir, diğeri tuzlu ve acı olan **iki su kütlesini birbirlerine kavuşacak şekilde serbest bırakmıştır.**

20. Fakat ikisinin arasında, gözle görülmez bir perde, aşılmaz bir **engel vardır;** bu yüzden aynı denizde yan yana duran tatlı ve tuzlu su kütleleri, **birbirlerine karışmazlar** (*25. Furkan: 53; 27. Neml: 61 ve 35. Fatır: 12*)**.**

21. Şu hâlde, söyleyin ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin** bunca **nîmetlerinden hangi birini inkâr edebilirsiniz?**

22. İç içe bulundukları hâlde, birbirine karışmayan farklı özellikteki bu su kütlelerinin **her ikisinden de,** sedef, **inci ve mercan** gibi süs eşyaları **çıkar.**

23. Evet, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

24. O Rahmân ki, engin **deniz**ler**de** yüce **dağlar gibi süzülüp giden devasa gemiler de O'nundur.** Denizleri yaratan, suya kaldırma kuvvetini veren ve insanoğluna denizde, karada ve havada kullanabileceği araçlar üretebilmesi için imkân ve yetenekler bahşeden Allah'tır.

25. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

26. Gökler, yerler ve onların **üzerinde bulunan her şey,** eninde sonunda **yok olup gitmeye mahkûmdur!**

27. Sınırsız kudret ve ikram sahibi olan Rabb'inin yüce **Zatı ise ebedîdir, sonsuzdur.** Diğer varlıklar, ancak O'nun lütuf ve rahmeti sayesinde varlığını sürdürebilirler.

28. Şu hâlde, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

29. Göklerde ve yerdeki bütün canlılar ihtiyaçları için **O'na yalvarır. O,** kâinatın her zerresine her saniye hükmetmektedir ve **her an** yeni tecellîlerle **yeni bir iştedir.** Bu yüzden âlem dâimâ değişmekte, her an hayret ve hayranlık verici farklı yaratılışlara sahne olmaktadır.

30. Peki, Rabb'inizin bunca nîmetlerinden hangisini inkâr edebilirsiniz?

31. Zamanı gelince, sizin de hesabınızı göreceğiz, ey günah **yüklü iki toplum!** Ey insan ve cin kâfirleri! Bütün azgınlığınıza rağmen hâlâ helâk edilmediyseniz, bu Rabb'inizin lütuf ve rahmeti sayesinde size biraz daha mühlet vermesindendir. Fakat yakında sizin de hesaba çekilme vaktiniz gelecek! Hesap Gününde ilâhî adâlet tam olarak tecellî edecek ve zâlimler cehenneme, iyiler cennete girecek.

32. Bu durumda, söyleyin ey zâlimler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

33. Ey günahkâr **cin ve insan topluluğu! Eğer göklerin ve yerin sınırlarını aş**ıp Allah'ın hükmünden ve azâbından kaç**maya gücünüz yetiyorsa, haydi aşıp gidin!** Fakat Allah tarafından özel bir güç ve **yetki**yle donatılmış **olmadıkça,** kâinâtın sınırlarını **aşamazsınız!**

34. Şu hâlde, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

35. Eğer göklerdeki sınırları aşmaya kalkışırsanız, **üzerinize** dumansız **bir ateş alevi ve** erimiş bakır gibi kıpkızıl, zehirli **bir gaz gönderilir de, kendinizi asla kurtaramazsınız!**

36. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

37. Fakat gök yarılıp kızarmış **yağ gibi, kırmızı bir güle dönüştüğü zaman** öyle korkunç bir hal alacak ki, hayal bile edemezsiniz!

38. Şimdi, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

39. O Gün, insanlara ve cinlere günahları sorulmayacak! Çünkü her şey tespit edilmiştir. Zaten onların bizzat kendi elleri, ayakları ve dilleri hatta yer ve gökyüzü yaptıkları her şeyi bir bir anlatacaktır.

40. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

41. Evet, o Gün günahkârlara günahları sorulmayacak; çünkü **suçlular yüzlerinden tanınacak ve alınlarından ve ayaklarından tutul**arak yaka paça ateşe atıl**acaklar.** Böylece mazlumların intikamı alınmış, hak yerini bulmuş olacak.

42. O hâlde, cevap verin, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

43. İşte, suçluların vaktiyle **yalanlamış olduğu cehennem budur!**

44. Şimdi bu suçlular, **onunla kaynar su arasında gidip gelecekler!** Gâh kaynar sularda haşlanacak, gâh alevler arasında azap çekecekler!

45. Hal böyleyken, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

46. Buna karşılık, **Rablerinin huzurunda** hesaba çekilmekte**n kork**up kötülüklerden sakın**anlara iki cennet** bahçesi **verilecektir.**

47. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

48. Yemyeşil ağaçlarla ve bağlarla, bostanlarla **dolu** iki bahçe.

49. Evet, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

50. Her ikisinde de, şarıl şarıl **akan iki** tatlı **pınar var.**

51. Şu hâlde, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

52. İkisinde de, çeşit çeşit meyveler var.

53. Söyleyin, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

54. Astarları ipekten yapılmış **döşeklere yaslan**ıp oturdukları yerden meyveleri kopar**acaklar;** çünkü **her iki bahçenin meyveleri,** ellerini uzatınca alıverecekleri şekilde kendilerine **yakın olacaktır.**

55. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

56. Bu iki bahçeden başka, onlara daha nice bahçeler verilecek. **Bunların içinde, gözleri eşlerinden başkasını görmeyen öyle** tatlı bakışlı **güzeller vardır ki, daha önce ne bir insan eli değmiştir onlara, ne**

de bir cin. Çünkü Allah, cennet kadınlarını, oraya lâyık üstün özelliklerle yaratmış ve Cennette, tertemiz, taptaze bir hâlde eşlerine hazırlamıştır. Hurilere eşlerinden önce ne bir insan ne de bir cin, hiçbir kimsenin eli bile değmemiştir.

57. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

58. Cennet hanımları o kadar göz alıcı, o kadar narindirler ki, **tıpkı birer yakut ve mercan gibidir onlar.**

59. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

Bütün bu nîmetler, iyilik yapanlar içindir. Öyle ya:

60. İyiliğin karşılığı iyilikten başka ne olabilir ki?

61. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

62. Yukarıda sözü edilen **o iki cennetin haricinde,** müminlere vaadedilen **iki cennet daha var.**

63. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

64. Her ikisi de yemyeşil iki muhteşem bahçe...

65. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

66. İkisinde de, hiç durmadan **fışkıran ikişer pınar...**

67. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

68. Her ikisinde de çeşit çeşit **meyveler var; hurma ve nar…**

69. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

70. Bu iki bahçeden başka, onlara daha nice bahçeler verilecek. **Bunların içinde, muhteşem güzellikte eşler** onları bekleyecek.

71. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?**

72. Kırlarda kurulmuş hârika **çadırlarda, gözleri eşlerinden başkasını görmeyen** tatlı dilli, güler yüzlü, **güzel gözlü hanımlar** onlara eşlik edecek.

73. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

74. O hanımlar ki, **daha önce ne bir insan eli değmiştir onlara, ne de bir cin.** Çünkü Allah, cennet kadınlarını, oraya lâyık üstün özelliklerle yaratmış ve tertemiz, taptaze olarak eşlerine hazırlamıştır. Onlara ne insan ne cin, hiçbir kimsenin eli bile değmemiştir

75. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nîmetini inkâr edebilirsiniz?

76. Yeşil yastıklara ve hârika işlemeli koltuklara yaslanıp sonsuz mutluluğu birlikte tad**acaklar.**

77. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin** verdiği ve vaat ettiği bunca **nîmetlerden hangi birini inkâr edebilirsiniz?**

78. Evet, **sınırsız kudret ve ikram sahibi Rabb'inin şânı ne yücedir!**

56. VÂKIA SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarına doğru, Tâhâ sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen “el-Vâkıa: kaçınılmaz olay, yani kıyâmet” kelimesinden almıştır. 96 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insan! Kıyâmet denilen **o Kaçınılmaz Olay gerçekleştiği zaman,**

2. Hiç kimse onun gerçekliğini inkâr edemeyecek! Fakat o zaman, son pişmanlık fayda vermeyecektir.

3. O kıyâmet ki, dünyada büyüklük taslayan zâlimleri **alçaltacak,** alçakgönüllü kulları da **yüceltecektir.**

Ne zaman mı?

4. Yer dehşetle sarsılıp yerinden oynadığı,

5. Dağlar paramparça edilip,

6. Un ufak olduğu,

7. Ve sizler hesaba çekilerek, derecenize göre **üç gruba ayrıldığınız zaman:**

8. İyi insanlar var ya, ne mutlu o iyi insanlara!

9. Kötü insanlara gelince, vay hâline o kötü insanların!

10. Ve hayırda **öncülük edenler yok mu,** cennette de **en öndedir onlar!**

11. En iyiler **işte onlardır,** en yüce makâma erişip Allah'a **yakınlaştırılmış olanlar.**

12. Ve sonsuz **nîmet cennetlerinde** ağırlananlar.

13. Çoğu önceki nesil**lerden,**

14. Birazı da sonrakilerdendir.

15. Altın, inci, elmas, yakut gibi mücevheratla **işlenmiş koltuklar üzerinde,**

16. Karşı karşıya oturup arkalarına yaslanarak, sevinçle birbirleriyle muhabbete dal**acaklar.**

17. Etraflarında, cennet hizmetkârları olarak yaratılmış **ölümsüz gençler** hizmet için **dolaşıp duracaklar.**

18. Ellerinde, cennet **pınar**ların**dan** doldurulmuş **testiler, sürahiler ve kadehlerle.**

19. Kana kana içtikleri bu cennet içkisi **ne baş ağrısı yapar, ne de sarhoşluk verir.**

20. Bundan başka, **diledikleri** her çeşit **meyveler,**

21. Canlarının çektiği en leziz **kuş etleri,**

22. Ve güzel gözlü pırıl pırıl, tertemiz **eşler** onların olacak.

23. Gün yüzü görmemiş inciler gibi narin ve göz alıcı eşler...

24. Bütün bunlar onlara, vaktiyle **yaptıkları** güzel **davranışların karşılığı olarak** verilecek.

25. Orada ne boş konuşmalar duyacaklar, ne de günaha yönelten bir söz!

26. Sadece "Selâm size ey cennetlikler, **selâm!** Mutluluk ve esenlik içinde, sonsuza dek yaşayın!**"** **sözlerini** işitecekler.

27. İyi insanlara gelince, ne mutlu o iyi insanlara!

28. Çünkü onlar, cennette **dalbastı kirazlar,**

29. Salkım salkım muz ağaçları,

30. İçerisinde sonsuz mutluluğu tadacakları **uzatılıp yayılmış gölgeler,**

31. Yükseklerden **çağlayan sular,**

32. Ve her türlüsünden **bol bol meyveler arasında** yaşayacak**lar.**

33. Hiç tükenmeyecek ve asla **yasak edilmeyecek** sonsuz nîmetler arasında**!**

34. Onlar, yükseltilmiş koltuklar üzerinde hanımlarıyla birlikte mutluluk içinde birbirlerine gülümseyecek**ler.**

35. Biz cennete girecek bütün **kadınları,** ruh ve beden olarak **yenibaştan yaratacağız.**

36. Ve onları, bünyelerinde ne kin, kıskançlık, bıkkınlık gibi ruhsal ve ne de hastalık, sakatlık, çirkinlik, kir, kötü koku ve benzeri bedensel eksiklikler bulunmayan tertemiz ve taptaze **birer bakire kılacağız.**

37. Hepsi de gencecik, **aynı yaşta** cilveli ve edalı **güzeller olarak.**

38. İşte bütün bu nîmetleri, **iyi insanlar için** hazırladık.

39. Bir kısmı önceki nesil**lerden,**

40. Bir kısmı da sonrakilerdendir.

41. Kötü insanlara gelince, vay hâline o kötü insanların!

42. Gönüllere **işleyen** zehirli **ateş ile kaynar sular arasında** gidip gelecekler.

43. Kapkara duman gölgesi altında azap çekecekler.

44. Öyle bir duman ki, **ne serinletir, ne bir fayda verir!**

45. Çünkü onlar, bundan önceki hayatlarında **lüks ve sefahat içinde şımarırlardı.**

46. Ve Allah'a ortak koşma, adam öldürme, hırsızlık, yalana şâhitlik, ana babaya isyan, dolandırıcılık, zina, fuhuş, içki, kumar ve benzeri **büyük günah işlemekte inat ederlerdi.**

47. Ve ilâhî adâleti inkâr ederek **diyorlardı ki: "Biz ölüp toprağa ve** çürümüş **kemik yığınına dönüştükten sonra mı yeniden diriltil**ip hesaba çekil**eceğiz?**

48. “Hem biz, **hem de geçmiş atalarımız, öyle mi?”**

49. Ey Müslüman! Onlara **de ki: “**Evet; **önceki** devirlerde yaşamış olan nesil**ler de, sonrakiler de,”**

50. “Hepsi, Allah tarafından **bilinen bir Günün buluşma vaktinde bir araya getirilecekler.”**

51. “Sonra siz, ey bu Günü **yalanlayan yolunu sapıtmış** azgın**lar!”**

52. “Yemin ederim ki, cehennemde zâlimleri bekleyen o öldürücü **zakkum ağacından yiyeceksiniz!”**

53. “Hem de karınlarınız şişinceye kadar!”

54. “Zakkum ziyafetinin **üzerine de,** iç organları paramparça eden, kusmuk ve irin katılmış **kaynar sudan içeceksiniz!”**

55. “Tıpkı uzun çöl yolculuğundan gelen **susuz devenin içtiği gibi** hararetle içecek, içtikçe susayacak ve susadıkça bir daha **içeceksiniz!** Sonra yine ateşe döneceksiniz ve bu durum, sonsuza dek böyle sürüp gidecek!**”**

56. İşte zâlimler, **Yargı Gününde böyle ağırlanacaklar!**

O hâlde, ey insanlar, bu fecî âkıbete uğramak istemiyorsanız, her an gözünüzün önünde cereyan eden şu mûcizelere bakıp Rabb’inize yönelin:

57. Sizi yoktan var eden Biziz; o hâlde, Yaratıcınızın hükmünün en doğru, en güzel hüküm olduğuna **inanmanız gerekmez mi?** Hem O sizi yaratmakla da kalmadı:

58. Attığınız o basit **meni**deki muhteşem yaratılış mûcizesi**ni hiç düşündünüz mü?**

59. Onu siz mi yaratıyorsunuz, yoksa Biz miyiz sizi bir damla sudan **yaratan?**

Evet, yaratan da Biziz, öldüren de:

60. Aranızda ölümü şaşmaz bir plân çerçevesinde **takdir eden Biziz!**

61. Ve hiç de âciz değiliz, sizi yok edip **yerinize, size benzer** başka toplumları veya varlıkları **getirmekten; ya da sizi hiç bilmediğiniz** bambaşka bir alem**de** yeniden **yaratmaktan!**

62. Aslında siz, ilk yaratılışın muhteşem bir kudret ve irâdenin eseri olarak gerçekleştiğini **pekâlâ biliyorsunuz; peki,** bundan **ibret al**ıp da, ikinci yaratılışın gerçekleşeceğini anla**manız gerekmez mi?**

63. Toprağa **ektiğiniz** tohum tanesinin nasıl çatlayıp filiz verdiğin**i hiç düşündünüz mü?**

64. Acaba onu yeşertip büyüten siz misiniz, yoksa Biz miyiz onu **yetiştiren?**

65. Dileseydik, hepsini daha olgunlaşmadan **kurumuş çerçöp hâline getirirdik de, şaşırıp kalırdınız:**

66. Ve **"Eyvah, biz mahvolduk!"**

67. "Hayır, hayır, yaşama imkânından tamamen **yoksun bırakıldık!"** diye feryat edip dururdunuz.

68. İçtiğiniz o tertemiz **suyu**n size nasıl ulaştığını **hiç düşündünüz mü?**

69. Onu bulutlardan siz mi indiriyorsunuz, yoksa Biz miyiz denizlerden buharlaştırdığımız suyu, mükemmel bir sistemle yeryüzüne kar ve yağmur olarak **yağdıran?**

70. Dileseydik, onu acı ve **tuzlu da yapabilirdik; öyleyse,** bunca nîmetlere karşılık Rabb'inize **şükretmeniz gerekmez mi?**

71. Yaktığınız ateşin temel hammaddesini ve nasıl yandığını, neye yaradığını **hiç düşündünüz mü?**

72. Onun ağacını siz mi yarattınız, yoksa Biz miyiz onu **yaratan?**

73. Biz ateşi, her an lütuf ve merhametimizi hatırlatan **bir ibret** belgesi **ve** ona **ihtiyacı olanlar için** hayatta vazgeçilmez **bir nîmet kıldık.**

74. Öyleyse, ey insan, **yüce Rabb'inin ismini** övgülerle yücelterek **tesbih et!**

75. Yoksa inkârcılar, "Kur'an'ı, Muhammed'e şeytanlar indirdi!" (*26. Şuarâ: 210-212*) mi diyorlar? **Hayır; Kur'an-ı Kerim'in** Hz. Peygamber'e ayet-ayet, sure-sure **indirilen herbir bölümüne yemin olsun** ki, bu Kur'an ilâhî bir kelâmdır**!**

76. Eğer aklınız ve **bilinciniz varsa, bu gerçekten büyük bir yemindir!**

77. Hiç kuşkusuz bu kitap, kıyâmete kadar her çağda okunup gündeme getirilmesi ve hayatın her alanına hükmetmesi gereken **çok kıymetli bir** mesajdır, yüce **Kur'an'dır.**

78. Onun aslı, Allah katında **iyi korunan bir kitapta**, **Levh-i Mahfuzdadır.**

79. Cebrail onu Levh-i Mahfuz'dan Peygamberin kalbine indirirken, hiçbir cin, şeytan ve benzeri şerli yaratık ona bir şey karıştıramaz ve ondan bir şey eksiltemez. Çünkü **ona, tertemiz** melek**lerden başkası dokunamaz!**

80. Dolayısıyla, Kur'an'ı şeytanlar, cinler indirmiş değildir! O, doğrudan doğruya **Âlemlerin Rabb'i tarafından gönderilmiştir.** Bizzat Allah tarafından korunan bu kitap, hiç değiştirilmeden Peygambere nazil olmuş ve öylece insanlığa tebliğ edilmiştir.

81. Şimdi, ey inkârcılar, **bu** ilâhî **Sözü** yine de **küçümsüyor musunuz?**

82. Ve bu nîmetten kendinize pay olarak, Allah'ın ayetlerini **inkâr etmeyi mi tercih ediyorsunuz?**

83. Peki, içinizden birine ecel gelip can **boğaza dayandığı zaman,**

84. Ve siz de o anda, âciz ve çaresiz bir hâlde ona **bakıp dururken,**

85. Ve Biz, —siz göremeseniz bile— ona sizden daha yakınken,

86. Evet; eğer Allah'ın hükmüne boyun eğmeyecek kadar kudretliyseniz ve yaptıklarınızdan dolayı **hesaba çekilmeyecekseniz,**

87. Haydi; onu yeniden hayata **döndürsenize, eğer** iddianızda **haklı iseniz!**

Demek ki, her canlı mutlaka ölümü tadacak ve Rabb'inin huzurunda hesaba çekilecektir:

88. Eğer o ölen kişi, imanı ve güzel davranışlarıyla en öne geçerek Benim **yakınlık** ve şefkatimi **kazanan kimselerden biriyse,**

89. İşte ona, sonsuz bir **mutluluk, muhteşem bir rızık ve** nîmetlerle dolu **cennet** bahçeleri armağan edilecektir.

90. Eğer önde gidenlerden değil de, orta derecede **iyi insanlardan ise,**

91. Onlar da cennette iltifatlarla karşılanacak: **"**Senin gibi cenneti hak eden **iyi insanlardan sana selâm olsun!** Sonsuza dek mutluluk ve esenlik içinde yaşayacağın cennete hoş geldin!**"** denilecek.

92. Ama eğer, ayetlerimi **yalanlayan o sapıklardan ise,**

93. Onlar da başlarından dökülen **kaynar sularla karşılanacak,**

94. Ve tepetaklak **cehenneme atılacaklar!**

95. İşte ey insanoğlu, **hiç şüphesiz** bütün **bu** haber verilenler, **tartışmasız bir gerçektir!**

96. Öyleyse, yüce Rabb'inin ismini en içten duâ ve yakarışlarla yüceltերek **tesbih et!**

57. HADİD SÛRESİ

Medîne döneminin sonlarına doğru gönderilmiş olan bu sûre, adını yirmi beşinci ayetinde geçen "el-Hadid: demir" kelimesinden almıştır. 29 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar,** dâimâ **Allah'ı** övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan varlığın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu anlatmaktadır. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini göreceksiniz. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır.

2. Göklerin ve yerin yönetim ve **hükümranlığı** yalnızca **O'na aittir: Yaşatan ve öldüren O'dur.** Ölü bedenleri bir Gün diriltecek olan da O'dur. Çünkü **O, her şeye kadirdir.**

3. O her bakımdan sonsuzdur, sınırsızdır: **hem İlktir, hem de Son.** Her şeyden önce vardı ve her şeyden sonra da var olacaktır. O, zamanın ve mekânın üzerindedir, çünkü onları yaratan O'dur. O ezelî ve ebedîdir. Varettikleriyle bir tek rab ve yegane ilâh olarak O, **apaçık ortadadır,** fakat Zatıyla **gizlidir,** hiç kimse O'nun mahiyetini tam olarak kavrayamaz fakat **O, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilir.**

4. Şu uçsuz bucaksız **gökleri ve** sayısız nîmetlerle donatılmış **yeryüzünü altı günde yaratan,** fakat **sonra** bir kenara çekilip mahlukâtı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, sınırsız kudret ve hâkimiyetinin sembolü olarak Egemenlik Tahtı olan **Arş'ta bulunan O'dur.** Öyle ki, **O, yerin içine giren** bütün varlıkları ve **oradan çıkan** her şey**i** bilir ve aynı şekilde, **gökten inen**ler**i ve oraya yükselen** her şey**i bilir. Her nerede olursanız olun, O** sonsuz ilim ve kudretiyle tek rab ve ilâh olarak her an ve her yerde **sizinle beraberdir.** Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir** ve ona göre karşılığını mutlaka verecektir.

5. Göklerin ve yerin yönetim ve **hükümranlığı** yalnızca **O'na aittir: Bütün işler** ve oluşlar, her şeyin kaynağı olan **Allah'a döndürülür.**

6. O Allah ki, mükemmel bir düzen içinde ve düzenli aralıklarla bazen **geceyi** kısaltıp **gündüze ekliyor;** bazen **gündüzü** kısaltıp **geceye ekliyor.** Unutmayın; **O, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

7. Öyleyse, ey Müslüman olmayı isteyenler! **Allah'a ve Elçisine** gerçek anlamda **iman edin ve sizi** geçici olarak kullanmaya **yetkili kıldığı** servet, güç, ilim, vakit gibi güzel **şeylerden** bir kısmını, zâlimlere karşı yapılan mücâdelede İslâm'ın zaferi için **harcayın!** Çünkü **içinizden her kim** bu Kitaba yürekten **iman eder ve** onun gösterdiği doğrultuda **harcama yaparsa, onlara** Allah katında **büyük bir ödül verilecektir!**

8. Peygamber sizi Rabb'inize iman etmeye çağırıp dururken, niçin Allah'a inanmayasınız ki? Üstelik o, Allah'a ve Peygambere sonuna kadar itaat edeceğinize dâir **sizden kesin bir söz de almıştı.** Söyleyin, **eğer** O'na gerçekten **inanıyorsanız,** O'nun hükmüne boyun eğmeniz gerekmez mi?

9. O Allah **ki, sizi** inkâr ve cehâlet **karanlıklar**ından kurtarıp, iman ve ilim **aydınlığ**ına **çıkarmak için kuluna** bu **apaçık ayetleri göndermiştir. Çünkü Allah, size karşı gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.**

10. Size ne oluyor ki, malınızdan bir kısmını **Allah yolunda harcamaktan kaçınıyorsunuz? Oysa göklerin ve yerin zenginlikleri** zaten **Allah'ındır.** Sizin olduğunu sandığınız servet ve zenginlikler, aslında size geçici olarak verilmiş birer emânetten başka bir şey değildir. Öyleyse, hemen şimdi, sizin yardımınıza en çok ihtiyaç duyulduğu bir zamanda malınızla ve canınızla Allah yolunda mücâdele edin! Çünkü **içinizden, fetihten önce**ki zor ve sıkıntılı dönemde Allah yolunda mallarını **harcayıp savaşanlar,** sonradan bu işe girişen müminlerle **bir olmazlar.** Her ne kadar **Allah her ikisine de en güzel** ödül olan cennet**i vaad etmişse de, onlar,** İslâm'ın hâkimiyetinden **sonra** mallarını Allah yolunda **harcamaya ve savaşmaya başlayan kimselerden daha üstün bir dereceye sahiptirler.**

Unutmayın, **Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.**

O hâlde, elinizdeki nîmetleri en çok kâr getirecek yerlere harcayarak akıllıca yatırım yapın:

11. Kim Allah'a güzel bir borç vermek ister ki, Allah da bu borcu **ona** âhirette **kat kat fazlasıyla geri ödesin ve ayrıca,** Allah tarafından **çok değerli bir mükâfât kazansın?** Öyleyse canınızı, malınızı ve yeteneklerinizi Allah'ın istediği doğrultuda kullanın ki, Hesap Gününde sonsuz nîmetleri kazanabilesiniz:

12. O Gün zâlimler ve kafirler karanlıklar içinde cehenneme doğru yol alırlarken, **inanan erkekleri ve kadınları, göreceksin.** Onlar sırat üzerindeyken dünyadaki iman ve onun gereği olan salih amelleri, güzel

davranışlarıyla kazandıkları **nurları, önlerinden ve sağlarından koşar**ak Cennete doğru onlara yol açar**lar.** Onlara denilecek ki: **"Bugün size müjdeler olsun;** sizin ödülünüz, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağınız cennet bahçeleridir. İşte en büyük kurtuluş budur!"**

13. O gün, karanlıkta kalan **ikiyüzlü erkekler ve kadınlar, inananlara** yalvararak, **"**Ne olur **bizden tarafa bir bakın da, sizin nurunuzdan al**ıp aydınlan**alım!" diyecekler. Fakat onlara,** "Hayır!" **denilecek, "**Bunu elde etmenin yeri burası değil, dünya hayatıdır. O hâlde **arkanıza dönün de, nur**u geçmişteki hayatınızda **arayın!" denilecek. Böylece** müminlerle münâfıkların **arasına, iç kısmında** ilâhî **rahmet bulunan, dış yüzü ise** cehennemdeki **azâba bakan ve** bir taraftan diğerine geçiş **kapısı olan yüksek bir sur çekilecektir.**

14. Münâfıklar, surun öte yanındaki müminlere seslenerek, **"Biz** dünyada **sizinle birlikte değil miydik?** Sizinle aynı hayatı yaşıyorduk. Biz de sizinle birlikte oruç tutup namaz kılıyorduk! O hâlde niçin burada aynı yerde değiliz?**" diye onlara seslenecekler.** Buna karşılık müminler, **"Evet,** görünüşte bizimle birlikteydiniz!**" diyecekler, "Ne var ki siz,** ikiyüzlülük ederek **kendinizi felâkete sürüklediniz ve** hemen teslim olmadınız, hatta hangi taraf kazanırsa ona katılmak için **beklediniz,** bekleştiniz; çünkü bu dine hep **kuşkuyla baktınız.** Başkalarının kalplerine şüphe tohumları ektiniz. Böylece, **Allah'ın** ölüm **emri gelip çatıncaya kadar,** boş **kuruntular**ınız **sizi oyalayıp durdu ve o Aldatıcı** şeytan ve dostları, bazen Müslüman görüntüsüyle karşınıza çıkıp hakkı batıl, batılı hak göstererek, bazen de Rabb'inizin şefkat ve merhametine güvendirerek **sizi Allah ile aldattı!"**

15. "İşte bu yüzden, bugün ne sizden ne de inkâr edenlerden herhangi bir kurtuluş **fidye**si **kabul edilmeyecektir! Hepinizin**

varacağı yer cehennemdir; çünkü size yaraşan odur! Ne korkunç bir son!” Şu hâlde:

16. Allah’ın bu dehşet verici **uyarısı ve** yücelerden **indirdiği Hakikat karşısında Müminlerin kalplerinin yumuşayıp saygıyla ürpereceği vakit hâlâ gelmedi mi?** Evet, artık müminler, paslanan gönüllerini silkeleyip Kur’an’la yeniden hayat bulsunlar da böylece, **daha önce kendilerine kitap verilen ve** vahiyle tanışmalarının **üzerinden uzun bir süre geçtiği için** imanla tanışma heyecanını yitiren, **kalpleri** gaflet perdesiyle kapanıp **katılaşan ve** bugün **birçokları yoldan çıkmış olan** Yahudi ve Hıristiyan**ların durumuna düşmesinler!**

17. İyi bilin ki, Allah ölümünden sonra toprağa yeniden hayat verir. Gökten yağdırdığı yağmurlarla yeryüzünü rengârenk çiçeklerle donatan Allah, imana susamış ölü kalplere de indirdiği Kur’an sayesinde yeniden hayat verecektir. **İşte sizin için ayetleri**mizi **böyle açıkça ortaya koyuyoruz ki, aklınızı kullan**ıp doğru yolu bul**asınız.** Bunun da yolu, fedâkârlık göstererek imanı ispatlamaktan geçer:

18. Gerçek şu ki, Allah yolunda **karşılıksız yardımda bulunarak** âdetâ **Allah’a güzel bir borç vermiş olan** mümin **erkekler ve kadınlara,** yaptıkları iyiliklerin karşılığı **kat kat fazlasıyla ödenecek ve** böylece onlar, cennet gibi **muhteşem bir ödül kazanacaklar.**

19. Allah’a ve bütün **elçilerine iman eden** bu mümin**ler var ya, işte** iman iddiasında **dosdoğru olanlar ve** Hesap Günü **Rab’leri katında** hakîkate **şâhitlik edecek olanlar onlardır.** O Gün **onlara,** hak ettikleri **mükâfâtları ve** cennet yolunu aydınlatacak **nurları** mutlaka **verilecektir. Nankörlük edip ayetlerimizi inkâr edenlere gelince, onlar da cehennemi hak eden kimselerdir.**

20. İyi bilin ki, iman ve onun gereği olan salih amelden soyutlanmış bir **dünya hayatı, ancak** gelip geçici **bir oyun,** gaflete düşüren **bir eğlence,** aldatıcı bir **süs, birbirinize karşı övünme** sebebi **ve daha çok servet ve** övünülecek **nesiller çoğaltma yarışından ibarettir.** Onun vaadettiği zevkler, **tıpkı yağmurun** yeşerttiği bitkilerin **hâline benzer ki, onun** sulayıp **yetiştirdiği bitkiler çiftçilerin pek hoşuna gider fakat** bu göz alıcı bitkiler ve rengârenk çiçekler **zamanla kurumaya yüz tutar ve bir de bakarsın ki** tamamen **sararıp solmuş ve sonunda çerçöp hâline gelmişler.** İşte dünyanın lüks ve ihtişâmı da böyle yok olup gidecektir. **Âhirette ise, ya** zâlimleri bekleyen **çetin bir azap vardır, ya da** müminler için **Allah'ın bağışlaması ve hoşnutluğu. Demek ki,** âhireti kazanmak için yaşanmayan bir **dünya hayatı,** sonu felâketle biten **aldatıcı bir zevkten başka bir şey değildir.**

21. Öyleyse, şan, şöhret ve servet için çabalamak yerine, **Rabb'inizin affına nâil olmak ve eni göklerle yer kadar geniş olan ve** yalnızca **Allah'a ve** bütün **Peygamberlerine inananlar için hazırlanmış bulunan cennet**i kazanmak **için birbirinizle yarışın! Bu Allah'ın bir lütfudur ve onu,** cennete girmeyi **isteyen** ve bu yolda çaba harcayan **herkese bağışlar.** Unutmayın, **Allah, sonsuz lütuf sahibidir.**

22. Ne yeryüzünde, ne de kendi bünyenizde başınıza gelen size göre ilk bakışta kötü veya iyi görülen **hiçbir şey yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce bir kitapta** kayıtlı **olmasın.** Yani başınıza gelenler, Bizim bilgimiz dışında değildir. Bütün olup bitenler, bir hikmet dahilinde önceden yazılan kader kitabında mevcuttur. Bu nasıl olur demeyin; **hiç kuşkusuz bu, Allah için çok kolaydır.**

23. Başınıza gelen bütün musîbetlerin ve kazanacağınız bütün nîmetlerin ve başarıların bir imtihan gereği olarak ezelden takdir edildiği size bildirildi **ki,** her şeyin Allah'ın kontrolünde olduğunu idrâk ederek, **kaybettiğiniz** güzel **şeylere üzül**üp yılgınlığa düş**meyesiniz ve** Allah'ın **size bahşettiği**

nîmetler ve başarılar **ile** boş yere **şımarmayasınız.** Doğrusu **Allah, kendini beğenip övünen kimseleri sevmez.**

24. Çünkü **onlar, hem kendileri cimrilik yapar, hem de başkalarına cimriliği öğütlerler. Her kim** böyle davranarak Allah'ın hükmünden **yüz çevirecek olursa,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah,** insanların lütuf ve cömertliğine **muhtaç değildir;** asıl buna muhtaç olan kendileridir. Ve hiçbir varlık O'nu övüp yüceltmese bile, O kendi zatıyla Yücedir; zira gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan, sadece Odur.**

O hâlde, Allah'ın bahşettiği nîmetleri yoksullarla paylaşmaktan sizi alıkoymaya çalışan insan ve cin şeytanlarının sözlerine aldanmayın! Unutmayın ki;

25. Biz insanlık tarihi boyunca **elçilerimizi,** hakîkati gözler önüne seren apaçık mûcizelerle ve **apaçık belgelerle gönderdik ve insanların adâleti ayakta tutmalarını sağlamak için, elçilerle birlikte** kutsal **Kitabı ve** bu kitap sayesinde, doğruyu eğriden ayırt etmeye yarayan en mükemmel adâlet **ölçü**sünü **indirdik. Ayrıca, içinde müthiş bir** potansiyel **güç ve insanlar**ın hayatı **için bir çok faydalar barındıran demir** madenin**i yarattık,** emrinize sunduk. Bütün bunlar size bahşedildi **ki, Allah, —Kendisini gözleriyle görmedikleri hâlde— O'nu**n dinini **ve elçilerini destekleyen** fedâkâr mümin**leri,** zulme arka çıkan veya ona seyirci kalan gâfillerden seçip **ayırsın.** Gerçi Allah'ın kendi dinini üstün kılmak için sizin yardımınıza ihtiyacı yoktur. O bu düzenlemeyi, insanlar imtihândan geçip yükselsinler diye yapmıştır. **Hiç kuşkusuz Allah güçlüdür, mutlak otorite sahibidir.**

26. İşte bu nedenle, bir zamanlar **Nûh'u ve İbrahim'i de** insanlığa ışık tutan birer Elçi olarak **gönderdik ve onların soylarından gelenlere Peygamberliği ve** kutsal **Kitabı emânet ettik.** Buna rağmen

içlerinden sadece **bir kısmı doğru yolu bulmuş, pek çokları ise yoldan sapmıştı.**

27. Ve onların ardından, peş peşe elçilerimizi yolladık. Onlardan sonra da Meryem oğlu İsa'yı mûcizelerimizle **gönderdik ve ona İncil'i verdik. Onu** samîmiyetle **izleyenlerin kalplerine** derin bir **şefkat ve merhamet** duygusu **yerleştirdik.** Sonraki Hıristiyanların **icatları olan** bu dünyayı tamamen terk ederek hiç evlenmeden, çilehânelerde inzivâya çekilme esâsına dayanan **ruhbanlığa gelince, Biz onlara böyle bir şey emretmedik ama onlar,** güya **Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla** bunu uydurdular; **ne var ki,** insan fıtratına ters düşen **bu** sözde ibâdete **gereği gibi de uymadılar. Biz de içlerinden,** gönderdiğimiz mesaja gerçek anlamda **iman eden** ve ona göre hayat programlarını çizen **kimselere mükâfâtlarını verdik fakat onların çoğu,** Hz. İsa'nın getirdiği tevhid dinini özünden saptırarak **yoldan çıkmışlardı.**

İşte şimdi, bütün Peygamberlerin insanlığa getirdikleri, fakat daha sonra özünden saptırılıp tanınmaz hâle getirilen o saf tevhid inancını yeniden canlandırıp bütün berraklığıyla insanlığa sunan Son Elçimizi gönderdik. O hâlde:

28. Ey önceki kutsal kitaplara **iman edenler; Allah'tan** gelen bu Son Çağrıya kulak verin, O'nun emirlerini çiğnemekten **sakının ve** önceki Peygamberlere iman ettiğiniz gibi, **O'nun** Son **Elçisine** de **iman edin ki,** Allah **size rahmetinden iki** kat **pay versin, aydınlığında yürüyeceğiniz bir nur armağan etsin ve sizi**n geçmiş günahlarınızı **bağışlasın.** Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

29. Evet, Son Elçiye iman edin **ki, böylece Kitap Ehli** olarak bilinen, Allah'ın seçkin ve ayrıcalıklı kulları olduklarını iddia ederek kutsal Kitabı kendi tekellerinde gören Yahudi ve Hıristiyanlar, **Allah'ın lütfuna hiçbir şekilde sınır koyamayacaklarını,** çünkü her türlü **lütuf ve ihsanın**

tamamen **Allah'ın elinde olduğunu ve onu dilediğine bağışlayacağını** bu konuda hiç kimsenin hiçbir yetkisinin olmadığını iyice **anlasın**lar**.**

Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz lütuf sahibidir.**

58. MÜCÂDELE SÛRESİ

Medîne döneminde, hicretin beşinci yılında indirilmiştir. Kocası tarafından haksızlığa uğrayan bir kadının hak arayışından söz eden ilk ayetinde geçen "tücadiluke: seninle tartışan kadın" kelimesinden bu adı almıştır. "Mücâdele: tartışma" ve "Mücadile: tartışan kadın" adlarıyla tanınır. 22 ayettir.

İslâm öncesi Arap geleneklerine göre, erkek karısına "Senin sırtın (vücudun) bana anamın sırtı gibidir! Yani, sen bundan böyle, bana öz annem gibi haramsın; benim gözümde artık anam bacım gibisin! Bu yüzden, ömür boyu bir daha sana el sürmeyeceğim!" deyince bir daha eşine yaklaşamazdı. "Zıhar" adı verilen bu çirkin gelenek, karı kocayı birbirlerine ebediyen haram kılar, fakat zavallı kadına bir başkasıyla evlenme hakkı tanımazdı.

İşte günün birinde, Medîne'de yine böyle bir olay meydana geldi. Kocası tarafından "zıhar" yapılan Havle binti Salebe adındaki bir kadın, kendisine yol göstermesi için Peygamberin huzuruna gelip durumu ona arz etti. Peygamber bu konuda bir ayet olmadığını, ancak kendi görüşüne göre kocasından ayrılması gerektiğini ona söyledi. Kadıncağız, uğradığı haksızlığı tekrar tekrar dile getirerek bir çözüm bulması için Peygambere ısrarla yalvarıyor, Peygamber de hep aynı cevabı veriyordu. Sonunda kadın, çaresizlik içinde başını göğe kaldırıp "Ey Allah'ım!" diye yalvardı, "Yalnızlığımın şiddetinden ve beni perişan edecek ayrılık acısından sana şikâyette bulunuyorum! Küçük çocuklarım var, onları babasına bıraksam telef olacaklar, yanıma alsam aç kalacaklar! Bana bir yol göster yâ Rab!" Sonra arkasını dönüp gitti. Kadın henüz Peygamberin huzurundan ayrılmıştı ki, aşağıdaki ayetler nazil oldu:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Muhammed! **Allah, kocası hakkında seninle tartışmaya girişen ve** uğradığı haksızlığı **Allah'a şikâyet eden** o **kadının sözlerini işitti! Zaten Allah, ikiniz arasında geçen** bütün **konuşmaları işitiyordu.** Çünkü **Allah,** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

2. İçinizden, hanımlarına "Sen bundan böyle benim yanımda öz annem gibisin!" diyerek **zıhar yapanlar** şunu iyi bilsinler ki, **bu kadınlar asla onların anneleri değildir.** Çünkü **onların anneleri, ancak kendilerini doğuran kadınlardır! Doğrusu onlar,** bunu yaparken ilahi vahye aykırı **çirkin bir söz söylemiş ve** böylece hem eşlerine, hem de annelerine **iftira etmiş oluyorlar!** Öyleyse, bir daha asla böyle bir câhillik yapmamak üzere, derhal tövbe edip Allah'a yönelsinler. Çünkü **Allah çok affedici, çok bağışlayıcıdır.**

O hâlde zıhar, ağza alınmaması gereken bir sözdür. Fakat söylenince de hükümsüz kalmaz. Söz yalan olmakla birlikte, kefareti ödeninceye kadar karı kocayı belli şartlarda birbirine haram kılar. İşte, bu işi yapanlara, akıllarını başlarına almaları için şöyle bir ceza verilmiştir:

3. Hanımlarına "Sen bundan böyle bana anam bacım gibi haramsın!" diyerek **zıhar yapan, fakat sonra** pişman olup **sözlerinden dönenler —**ki dönmeleri gerekir— onların cezası, hanımlarıyla **tekrar karı koca ilişkisine geçmeden önce bir köleyi özgürlüğe kavuşturmaktır. İşte size** Allah tarafından emir ve **tavsiye edilen** çözüm yolu, **budur.** Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

4. Fakat azat edecek köle **bulamayan,** hanımlarıyla **tekrar karıkoca ilişkisine geçmeden önce** Ay takvimine göre tam **iki ay ara vermeksizin oruç tutmalıdır.** Oruca mâzeretsiz ara verirse, baştan başlamak zorundadır. Herhangi bir hastalık, yaşlılık vs. sebebiyle oruç tutmaya **gücü yetmeyen ise, altmış fakirin** bir günlük **yiyecek ihtiyacını —**kendi hayat standardı ölçüsünde— **karşılamalıdır. Bu** hükümler, **Allah'a ve Elçisine inan**cınızı güçlendirerek dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaş**manız için** size emredilmiş**tir.**

O hâlde, dikkatli olun; **bunlar, Allah'ın belirlediği sınırlardır.** Sakın bu sınırları aşıp inkârcıların durumuna düşmeyin! Çünkü gerek sözleri, gerek davranışlarıyla Allah'ın hükümlerini **inkâr edenleri,** cehennemde **can yakıcı bir azap bekliyor!** Şöyle ki:

5. Kur'an'ın hükümlerini reddederek **Allah'a ve Elçisine karşı gelenler, kendilerinden önceki** toplumlar ve medeniyet**ler** bu dünyada **nasıl zillet ve perişanlığa mahkûm edildilerse, onlar da öylece zillet ve perişanlığa mahkûm edileceklerdir! Oysa Biz,** onlara doğru yolu gösterecek **apaçık ayetler göndermiştik.** Buna rağmen, bile bile inkâra saplanıp zilleti hak ettiler. Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler: Âyetlerimizi **inkâr edenleri, alçaltıcı bir azap bekliyor!** Ne zaman mı?

6. Allah'ın hepsini dirilteceği ve yaptıkları her şeyi gözlerinin önüne koyacağı Gün! Onlar işledikleri kötülükleri **unutmuş olsalar bile, Allah hepsini bir bir sayıp ortaya dökecektir.** Çünkü **Allah,** olup biten **her şeye şâhitlik etmektedir.** Öyle ya:

7. Allah'ın, göklerde ve yerde olan her şeyden haberdar olduğunu bilmez misin? Ve yine bilmez misin ki, **ne zaman üç kişi aralarında gizlice fısıldaşsalar, dördüncüleri mutlaka Allah'tır; beş kişi olsalar, altıncıları yine O'dur; bundan daha az veya daha çok da olsalar, her yerde** ve her zaman Allah **onlarla beraberdir.** Böylece

Allah, onların bütün yaptıklarını kayda geçmektedir. **Sonra da, Hesap Günü** gelip çatınca **yaptıkları her şeyi onlara bildirecek** ve hak ettikleri karşılığı onlara tam olarak verecek**tir. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir.**

Bu yüzden, İslâm toplumu içinde ayrı bir cephe oluşturan ve Müslümanları birbirine düşürmek için gizli toplantılar yapıp komplolar hazırlayan münâfıklar, azâbımdan korksunlar!

8. Baksana şu Yahudi ve münâfık**lara;** bu tür **gizli toplantı yapmaları kesinlikle yasaklandığı hâlde, hâlâ yasağı çiğnemekte ısrar ediyor ve günah** işlemek, müminler arasına kin ve **düşmanlık** tohumları ekmek **ve Peygambere başkaldırmak amacıyla gizli toplantılar düzenliyorlar. Senin yanına geldiklerinde, seni Allah'ın** Kur'an'daki **selâmlamasına aykırı bir tarzda selâmlıyorlar.** "Es-selâmu aleyküm!: Size selâm olsun!" sözünü, kasden "Es-sâmu aleyküm!: Ölüm sizin başınıza!" şeklinde telaffuz ediyorlar. Bundan dolayı başlarına yıldırımlar düşmediğini görünce de, **içlerinden, "**Eğer Muhammed gerçekten bir Peygamber ise ve ilâhî adâlet diye bir şey varsa, **bu söylediklerimizden dolayı Allah bizi cezalandırsa ya!" diyorlar.** Elbette cezalandıracak: **İçinde** ebediyen **azap çekecekleri cehennem onlara** ceza olarak **yeter; ne korkunç bir son!**

9. Öyleyse, **siz ey iman edenler! Aranızda gizli toplantılar yapacağınız zaman, sakın günah** işlemeye, insanlar arasına kin ve **düşmanlık** yerleştirmeye **ve Peygambere karşı gelmeye yönelik sözler söylemeyin;** aksine, **böyle toplantılarda iyilik ve erdemlilik** gibi güzel davranışları yaygınlaştırmak **amacıyla görüşmeler yapın ve huzurunda toplanacağınız Allah'**ın emirlerini çiğneyip azâbına uğramak**tan sakının!**

10. Unutmayın, kötü amaçlı **gizli konuşmalar, kesinlikle şeytandan** kaynaklanan çirkin bir davranış**tır.** Çünkü şeytan, bu yolla **inananları** birbirine düşürüp **üzmek için** her zaman fırsat kollar. **Fakat Allah** şeytana **izin vermedikçe —**ki müminler Kur'an'a bağlı kaldıkları sürece asla vermeyecektir— şeytan ve taraftarları **onlara asla zarar veremez.** O hâlde **inananlar, yalnızca Allah'a güven**ip O'nun emir ve talimatlarını izle**sinler.**

11. Ey inananlar! Kalabalık **toplantılarda** otururken, **size "**Yeni gelen arkadaşlarınıza **yer açın!" denildiğinde,** hemen toparlanıp onlara **yer açın ki, böylece Allah da size** rahmet ve bereket kapılarını **açsın.** Ayrıca, Peygamber veya bir yetkili tarafından size, **"**Lütfen **ayağa kalkın gidin!** Veya ayağa kalkın! Yerinizi başkasına verin!**" denildiği zaman** bunu kesinlikle gurur meselesi yapmayın, **hemen kalkı**p emre itaat ederek gerekeni yapı**n ki, böylece Allah, içinizden iman edenleri ve kendilerine ilim bahşedilmiş olanları** bu fedâkârlıkları sayesinde **yüce makâmlara eriştirsin.** Çünkü üstünlük konusunda gerçek ölçü iman, ilim ve takvâdır. Meclislerde büyük şahsiyetlerin yakınında veya uzağında oturmak kişiyi ne yüceltir, ne de alçaltır. Dolayısıyla, İslâm önderlerine bağlılık onlara yakın oturmakla değil, emirlerine itaat etmekle ölçülür. Öyleyse, ilim ve imanda en önde gitmeye çalışın! Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

12. Ey inananlar! Toplumu ilgilendirmeyen kişisel meselelerinizi sürekli Peygambere arz ederek ve sadece sizinle ilgilenmesini isteyerek onu gereksiz yere meşgul etmeyin. Çünkü o sadece sizin değil, ona ulaşma imkânı bulamayan diğer bütün müminlerin sorunlarıyla da ilgilenmek zorundadır. Bunun için, **Peygamberle özel bir görüşme yapacağınız zaman, görüşmeden önce** yoksullara **bir sadaka verin. Bu, sizin için** her yönden **daha hayırlı ve daha temizdir. Fakat** verecek bir şey **bulamaz** ve bu yüzden sadaka vermeden Peygamberle görüşme

yapar**sanız,** bundan dolayı günaha girmiş olmazsınız. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

13. Peygamber ile **özel görüşme öncesinde sadaka vermek sizi** bu kadar **korkuttu mu ki, —**Hz. Ali ve birkaç kişi hariç— görüşme isteğinden **vazgeçtiniz?** Sadaka vermekten kaçınmak bir mümine hiç yakışır mı? Ama yine de **Allah sizi**n bu kusurunuzu **bağışladı** ve buyruk hedefine ulaştığı için, bundan böyle sadaka vermeksizin Peygamberle yalnız görüşmenize izin verdi. Çünkü artık, İslâm toplumunun önderiyle baş başa görüşmek için ayrılan vaktin ne kadar değerli olduğunu idrâk etmiş bulunuyorsunuz. Fakat ne zaman müminlerde bu zaaf tekrar ortaya çıkarsa, bu ayetin hükmü yeniden geçerli olacaktır. **O hâlde,** halkın nazarında size itibar kazandıracak özel görüşmelerle değil, sizi Allah katında yüceltecek gerçek iyiliklerle meşgul olun: Örneğin, **namazı**nızı güzelce **kılın, zekâtı**nızı **verin ve Allah'a ve Elçisine** gönülden **itaat edin!** Ve şunu hiç aklınızdan çıkarmayın: **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

14. Ey inanan kişi! Gözlerini aç ve çevrende neler olup bittiğini anlamaya çalış: Mümin olduklarını iddia ettikleri hâlde, **Allah'ın gazâb ettiği** Yahudi **topluluğu**nu **kendilerine dost** ve müttefik **edinen** şu ikiyüzlü**leri görmüyor musun?** İyi bilin ki, **onlar ne sizdendir, ne de** dost göründükleri **o** Yahudi**lerden! Onlar** ahlâken o kadar alçalmışlardır ki, **bile bile yalan üzere yemin etmekten çekinmezler!**

15. Bu yüzden **Allah onlara,** cehennemde **çetin bir azap hazırlamıştır! Yaptıkları şeyler, gerçekten de ne kadar çirkin!**

16. Çünkü **onlar, yeminlerini kalkan edinerek** insanları **Allah'ın yolundan saptır**maya kalkış**tılar.** Bir taraftan İslâm'a bağlı olduklarını söyleyip kendilerini Müslümanların suçlamalarından koruyor, diğer taraftan Hz. Peygamber ve Müslümanlar aleyhinde şüphe uyandıracak asılsız

söylentiler yayarak başkalarının İslâm'ı seçmesine engel olmaya çalışıyorlar. **Bu sebeple onlar, alçaltıcı bir azâbı hak etmişlerdir!**

17. Ne o övünüp durdukları ekonomik güçleri ve **servetleri onları Allah'**ın gazâbın**dan kurtarabilecektir, ne de** o güvendikleri orduları, güçlü kuvvetli adamları ve **çocukları! İşte onlar, cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

18. Allah onların hepsini dirilttiği Gün, şimdi size yemin ettikleri gibi O'na da yemin edecek ve böyle yapmakla, kendilerini kurtaracak **bir şey yaptıklarını sanacaklar!**

İyi bilin ki, onlar yalancıların ta kendileridir!

Peki, bir insan nasıl bu hâle gelir?

19. Şeytan, sahte vaadlerle **onları avucunun içine almış ve böylece, onlara Allah'ı anmayı unutturmuştur. İşte onlar, şeytanın yanında yer alan kimselerdir. Şunu iyi bilin ki, şeytanın yanında yer alanlar,** eninde sonunda **hüsrana uğramaya mahkûmdurlar!** Diğer bir deyişle:

20. Allah'a ve Elçisine karşı gelenler, dünyada da âhirette de **en aşağılık kimseler arasında** yer alacaklar**dır!**

21. Çünkü **Allah,** hak ile bâtılın mücâdelesinde insanlığın kader kitabına şu değişmez kanunu **yazmıştır: "Ben mutlaka üstün geleceğim; Elçilerim de!"**

Hiç kuşkusuz Allah güçlüdür, mutlak otorite sahibidir.

22. Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanmış bir toplumun, Allah'a ve Elçisine** düşmanlık edip **başkaldıran kimseleri —bunlar kendi öz babaları, oğulları, kardeşleri ve akrabaları bile olsalar—**

sevip dost edindiğini göremezsin! İşte onlardır, Allah'ın, kalplerine imanı nakşettiği ve kendi katından hayat verici **bir vahiyle desteklediği** bahtiyâr müminler. Bu yüzden Allah, **onları** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennetlere yerleştirecektir. Allah onlardan hoşnut olmuş, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır.**

İşte onlar, Allah'ın tarafında yer alanlardır. İyi bilin ki, ebedî mutluluk ve **kurtuluşa erişecek olanlar, ancak Allah'ın tarafında yer alanlardır!**

59. HAŞR SÛRESİ

Medîne'de, hicretin dördüncü yılında indirilmiştir. Yahudi kabîlelerinden Nadir Oğullarının sürgün edilme olayını ele alan sûre, adını ikinci ayetinde geçen ve "savaş için toplanma" veya "sürgün" anlamına gelen "haşr" kelimesinden almıştır. 24 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar,** dâimâ **Allah'ı**n sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Allah'ın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu haykırmakta, O'nun sonsuz ilim, kudret, merhamet, hikmet, iyilik, güzellik ve adâletini gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini duyacak, göreceksiniz. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır. İşte kudret ve hikmetinin bir örneği olarak:

2. Müslümanlarla yaptıkları antlaşmaya ihânet eden Medîneli Yahudilere karşı başlatılan **ilk** büyük **taarruzda, Kitap Ehlinden** olduklarını öne süren, fakat Son Elçiyi **inkâr eden** Nadir Oğulları kabîlesine mensup kâfir**leri** Medîne yakınlarındaki **yurtlarından** sürüp **çıkaran O'dur! Oysa siz** ey müminler, tam teçhizatlı yüzlerce savaşçıya sahip olmalarına rağmen,

onların hiçbir direniş göstermeden kalelerinden **çıkı**p size teslim ol**acaklarını hiç beklemiyordunuz;** zaten **onlar da** o sağlam ve korunaklı **kalelerinin, kendilerini Allah'**ın hükmünü yerine getiren İslâm ordusunun taarruzun**dan koruyacağını sanıyorlardı. Fakat Allah,** bu küstah zâlimlerin **kalplerine** müthiş bir **korku salarak, onları hiç ummadıkları bir yerden bastırdı** ve en can alıcı noktadan, tam yüreklerinden vurdu onları!

Öyle ki, onlar bu korkunun tesiriyle **evlerini bizzat kendi elleriyle ve müminlerin elleriyle yıkıp tahrip ediyorlardı.** Müslümanlara sağlam bir şey bırakmamak ve giderken alabildikleri her şeyi götürebilmek için kendi elleriyle evlerinin duvarlarını yıkıyor, kapı ve pencerelerini söküyor, kereste ve eşyalarını tarumar ediyorlardı. Bu arada Müslümanlar da, kuşatma sırasında onlar tarafından siper olarak kullanılan duvarların bir kısmını çökerterek yıkıntı hâline getiriyorlardı. Sonunda, sayı ve silah bakımından İslâm ordusundan üstün olan bu büyük kabîle, savaşmaya cesaret bile edemeden Müslümanlara teslim oldu.

Öyleyse, ey akıl sahipleri, Allah yolunda yürüyen bir toplumun ne büyük lütuf ve yardımlara nâil olacağını görerek bundan dersler çıkarın ve ey kâfirler, bu zâlimlerin başına gelenlerden **ibret alın** da, onların düştüğü hatâya düşmeyin!

Peki, onlar savaşmayı tercih etselerdi acaba sürgünden kurtulabilecekler miydi? Hayır!

3. Allah onlara sürgünü takdir etmemiş olsaydı, bu dünyada onları İslâm ordusu karşısında büyük bir bozguna uğratıp ölüm ve esaretle cezalandırarak daha acı bir **azâba uğratacaktı.** Fakat asıl ceza ileride gelecek: **Âhirette onları** korkunç bir **ateş azâbı beklemektedir!**

4. Çünkü onlar, Allah'a ve Elçisine karşı geldiler. Kim Allah'a karşı gelirse bilsin ki, **Allah'ın cezası çok çetindir!**

Müminlerin savaş esnasında yaptıkları tahribata gelince:

5. Ey inananlar! Nadir Oğullarının kalesini kuşattığınız sırada, askerî harekâtı engelleyen **herhangi bir ağacı kesmeniz veya** harekâta mani olmayanları **kökleri üzerinde bırakmanız hep Allah'ın izniyle** ve tamamen O'nun rızasına uygun **idi. Çünkü O, yoldan çıkan** inkârcı**ları cezalandırmak için** müminlere bu izni vermiştir. Allah, bir ordunun düşman ülkesine girdiğinde oradaki tarlaları, bağları, evleri gereksiz yere yakıp yıkmasına elbette izin vermez fakat yeryüzünü fesada boğan zâlimlerin gücünün kırılması için bu tür tahribatın yapılması zorunluysa, bunda hiçbir günah yoktur.

6. Allah'ın, ciddî bir çarpışmanın yaşanmadığı bu kuşatma sonucunda **onlardan** alıp **Elçisine verdiği** mal, mülk, silah, arazi, bahçe ve benzeri **fey'lere gelince;** onlar, ganîmetler gibi askerler arasında paylaşılmayacak, aşağıdaki ayette belirtilen gruplar arasında dağıtılacaktır. Çünkü **siz** ey mücahitler, bunları ele geçirmek için **ne at, ne de deve sür**üp düşmanla çarpışmaya gir**mediniz fakat Allah,** İslâm nizamının temsilcisi olan Peygamberini kâfirlere gâlip kılarak, İslâm toplumunun güçlenmesinde kullanması için bu nîmetleri onun tasarrufuna devretti. Çünkü Allah, **elçilerini dilediğinin üzerine gönderir** de, zâlimlerin kalplerine korku salarak onları yenilgiye uğratır. İşte bu kuşatma da aynen böyle olmuştur. Unutmayın ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

Ganîmet; savaş yoluyla düşman ordusundan ele geçirilen silah, teçhizat, hayvan, altın ve benzeri menkul mallardır. Bunun hükmü 8-Enfal:1 ve 41'de açıklanmıştı. Bir ülke savaşılarak fethedilmiş bile olsa, o ülkenin toprağı, evleri, menkul ve gayrimenkul malları ganîmet değil, fey'dir. Aynı şekilde,

savaşılmadan ele geçirilen "ganîmetler" de fey'dir ve şu şekilde paylaştırılmalıdır:

7. Allah'ın, fethedilen **bu şehirlerin halkından** alıp **Elçisine verdiği fey'e gelince,** bunlar; 1-Öncelikle **Allah'ın,** yani O'nun fakir ve muhtaç kullarının, 2-**Peygamberin** ve onun vefâtından sonra İslâm Devlet başkanının, 3-Savaşta şehit düşen askerlerin yakın **akrabaların,** 4-Yardıma muhtaç **yetimlerin,** 5-Diğer **yoksulların** 6-**Ve** evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış olanların hakkıdır.** Allah, bu tür düzenlemelerle aranızdaki fakirleri de kalkındırmak istiyor **ki, böylece** mal ve servet, sadece **zenginlerinizin arasında dolaşıp duran bir güce dönüşmesin!** Öyleyse, dünya ve âhirette kurtuluşa ermek istiyorsanız, **Peygamberin** Allah'tan aldığı yetkiyle **size getirdi**ği hayat prensipleri**ni** gönülden benimseyerek **alın, uygulayın; sizi yasakladığı şeylerden de uzak durun!** Diğer bir deyişle, **Allah'tan** gelen ilkeler ışığında hayatınıza yön vererek, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Unutmayın, **Allah'ın cezalandırması çok çetindir!**

8. Evet, bu mallar, **yoksulların,** özellikle de, zulmün egemen olduğu öz yurtlarını terk ederek Allah yolunda İslâm diyarına hicret eden **muhacirlerin hakkıdır!** Çünkü **onlar,** yalnızca **Allah'ın lütuf ve rızasını aradıkları bir de Allah'ı ve Elçisini destekledikleri için mallarına mülklerine el konularak yurtlarından sürülmüşlerdir. İşte onlar,** gerçekten sözlerinde duran **dosdoğru insanlardır.**

9. Onlardan önce o diyarı yurt edinmiş ve gönüllerine **imanı yerleştirmiş olan** Medîneli fedâkâr Müslüman**lara gelince, onlar, kendi** ülke**lerine göç eden** bu muhacir**leri** kendi canları gibi **severler ve onlara** fazladan **verilen** ganîmet**lerden dolayı içlerinde** en ufak bir kıskançlık, **bir burukluk duymazlar.** Hattâ **kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile,** daha muhtaç durumda olan mümin kardeşlerini **kendilerine**

tercih ederler. Unutmayın; **her kim kendi heva ve hevesinin** bencillik, kıskançlık, cimrilik gibi **ihtirâslarından korunursa, işte** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erecek olanlar onlardır.**

10. Onlar, ta başından beri iman dâvâsına gönül veren öncü Müslümanlardır. **Onlardan sonra gelen** ve kıyâmete kadar gelecek olan mümin**ler ise, "Ey Rabb'imiz!" diye yalvarırlar, "Bizi ve bizden önce inanmış olan kardeşlerimizi bağışla; inananlara karşı kalbimizde en ufak bir kırgınlık ve nefret duygusuna yer verme!** Duâmızı kabul eyle **ey Rabb'imiz, şüphesiz Sen çok şefkatli, çok merhametlisin!"**

11. Baksana şu ikiyüzlülerin yaptığı hâinliğ**e; Kitap Ehlinden** olduklarını iddia etmelerine rağmen Son Elçiyi **inkâr eden** "din!" **kardeşlerine** arka çıkarak, **"**Sakın Müslümanların tehditlerini ciddiye alıp geri adım atmayın! Korkmayın, eğer sizler bu ülkeden **çıkartılacak olursanız, biz de sizinle birlikte çıkacağız;** söz veriyoruz, **size karşı** yapılacak muhtemel bir harekâtta, Peygamber de dahil **hiç kimseye itaat etmeyeceğiz! Eğer** Müslümanlar **sizinle savaşırlarsa, mutlaka sizi destekleyeceğiz!" diyorlar.** Fakat **Allah şâhittir ki, onlar** böyle atıp tutarken **kesinlikle yalan söylüyorlar!** Şöyle ki:

12. Şâyet Yahudiler topraklarından sürülüp **çıkarılsalar, onlarla birlikte çıkmayacaklar; onlara karşı savaş açılsa, onları desteklemeyecekler!** İçlerinden bazıları **onları** savaşta **desteklemeye kalksa bile,** İslâm ordusu karşısında bozguna uğrayarak **arkalarını dönüp kaçacaklar ve** azâbımıza karşı hiç kimseden **yardım göremeyecekler!**

13. Çünkü gösterişli birer savaşçı gibi görünen o kâfirler aslında o kadar korkaktırlar ki, **yüreklerinde size karşı duydukları korku, Allah'a karşı duyduklarından çok daha büyüktür. Çünkü onlar** âhiret,

cennet, şehâdet ve benzeri ulvî hakîkatleri **idrâk edemeyen bir toplumdur.**

14. Onlar, sizinle toplu hâlde göğüs göğse **bir savaşa giremezler; ancak iyi korunmuş kalelerde veya siperlerin arkasında** sizinle savaşı göze alabilirler. Kendi **aralarındaki** anlaşmazlıklar, çarpışmalar ve **savaşlar da çok çetindir.** Kuvvet ve yiğitlikleri birbirleriyle çarpıştıkları zamandır. Yoksa Allah için cihad eden müminlerin karşısında harb meydanına çıkacak olurlarsa, o kuvvet ve şiddetleri zayıflık ve yenilgiye dönüşür. Ayrıca sürekli birbirleriyle didişip dururlar. Dışarıdan bakınca **onları birlik ve beraberlik içinde sanırsın; oysa kalpleri darmadağınıktır.** Bir inanç etrafında toplanıp da gönül birliği ile hareket edemezler. **Çünkü onlar, akıllarını kullanmayan** ve bu yüzden de, doğru bir inanca ve sağlam ahlâkî ölçülere sahip olmayan inkârcı **bir toplumdur.**

15. Bu durumdaki bütün münâfık ve kâfirlerin âkıbeti, **tıpkı kendilerinden kısa bir süre önce** Bedir savaşında ve Benî Kaynuka Yahudilerinin topluca sürgün edilmesinde **ihânetlerinin cezasını çeken ve** âhirette **can yakıcı bir azâba mahkûm olan** inkârcı**lar**ın uğradığı âkıbet **gibi** olacaktır**.**

16. Yahudileri kışkırtan münâfıkların durumu, **şeytanın durumuna** ne kadar da **benziyor:** Şeytan, **insana** vesvese vererek, **"**Allah'ın ayetlerini **inkâr et!** Korkma, ben senin yanındayım!**" der fakat** insan onun sözüne güvenip Rabb'ini **inkâr edince** hemen ardından Bedir savaşında olduğu gibi (*8. Enfal: 48*) aynı şekilde Hesap Gününde de onu yapayalnız bırakarak, **"Ben seni tanımıyorum** ve yaptıklarının sorumluluğunu da kabul etmiyorum! Çünkü **ben** her ne kadar isyankâr olsam da, **âlemlerin Rabb'i olan Allah'tan korkarım!" der.**

17. Böylece her ikisinin âkıbeti de, sonsuza dek içinde kalacakları cehennem **ateşi olacaktır. İşte zâlimlerin cezası budur!**

18. O hâlde, **ey iman edenler! Allah'tan** gelen ilkelere sımsıkı sarılın ve şeytanın adımlarını izlemekten titizlikle **sakının! Herkes** kendisini şimdiden hesaba çeksin ve **yarın**ki ebedî hayat **için ne hazırladığına baksın!** Evet, **Allah'a yürekten bir saygıyla bağlanın!** Hiç kuşkusuz **Allah,** bütün **yaptıklarınızdan haberdardır.**

19. Ve sakın ola ki, Allah'ı unutan ve bu yüzden O'nun da kendi benliklerini ve insanlıklarını **kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın!** Çünkü **onlar,** Allah'ın bahşettiği nîmetleri kötülük amacıyla kullanarak **yoldan çıkmış olan kimselerdir.**

20. Bunun içindir ki, **cennet halkıyla cehennem halkı** asla **bir olamaz;** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erecek olanlar, ancak cennet halkıdır.**

Fakat bunu hak edebilmek için, omzunuzdaki sorumluluk yükünün farkında olmanız ve Kur'an ile hayatınızı şekillendirmeniz gerekir. Gerçekten bu Kur'an'ın ruhlar üzerinde öyle bir ağırlığı, öyle bir gücü ve etkisi vardır ki;

21. Eğer Biz bu Kur'an'ı siz insanlara değil de, **bir dağın üzerine indirseydik,** o koskocaman dağın **Allah korkusuyla ezilip paramparça olduğunu görecektin!** Ama ne gariptir ki, akıl ve bilinç yeteneğiyle donatılarak kulluk emânetini yüklenen insanoğlu, bir taraftan cehennem ateşi, diğer taraftan cennet nîmetleriyle kuşatılmış bir geleceğe doğru yol alırken pervasız ve gamsız davranıyor, bu muhteşem Kur'an karşısında duyarsız kalıyor!

İşte Biz insanlara böyle ibret verici **örnekler veri**p onları rûhen ve zihnen aydınlatı**yoruz ki, düşünüp öğüt alsınlar.**

22. O Allah ki, Kendisinden başka emrine kayıtsız şartsız boyun eğilecek hiçbir otorite, kulu kölesi olunacak, her dediği dinlenecek **hiçbir ilâh yoktur! O,** yaratılmışların algılama sınırlarının ötesinde bir âlem olan **gaybı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de** en mükemmel şekilde **bilmektedir.** Görülen ve görülmeyen, açıkta ve gizli olan her şeyden haberdardır. Aynı zamanda **O, sonsuz şefkat ve merhamet sahibidir.**

23. O Allah ki, Kendisinden başka kulluk edilecek bir otorite, **bir ilâh yoktur!**

O, mutlak hükümranlık sahibi, **Melik'tir.**

Her türlü kusurdan, noksanlıktan uzak; **Kuddüs'tür.**

İslâm, kurtuluş ve esenliğin kaynağı; **Selâm'dır.**

İman, güven ve emniyet veren; **Mümin'dir.**

Her an her şeyi gözetip koruyan, her muhtacın ihtiyacını karşılayan; **Müheymin'dir.**

Gerçek anlamda kudret, izzet ve şeref sahibi; **Aziz'dir.**

Dağınıkları toparlayan, yaraları sarıp sarmalayan gücüne karşı konulamayan sonsuz kudret sahibi; **Cebbâr'dır.**

Her konuda yüceliğini gösteren, yüceliğiyle övünmeye hakkı olan; **Mütekebbir'dir.** Daha büyüğü olmayan en büyüktür.

Allah, müşriklerin düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; acziyet ve noksanlık anlamına gelebilecek her türlü nitelikten uzaktır; insanların ilâhlık pâyesi

vererek O'na **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

24. O Allah ki, her şeyin yaratıcısıdır; **Hâlık'tır,** yoktan var edendir; **Bâri'dir ve** her varlığa en uygun şekil ve özellikleri verendir; **Musavvir'dir.**

Kısacası, en mükemmel nitelikler, **en güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde bulunan** bütün varlık**lar,** dâimâ **Allah'ı**n sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Allah'ın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu haykırmakta, O'nun mükemmelliğini gözler önüne sermektedir. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır.

60. MÜMTEHİNE SÛRESİ

Medîne'de, Hudeybiye Barış Antlaşması ile Mekke'nin fethi arasında, muhtemelen hicretin sekizinci yılında indirilmiştir. Adını, onuncu ayetinde geçen "femtehinûhunne: Medîne'ye sığınan kadınların mümin olup olmadıklarının anlaşılması için onları sınayın, imtihân edin!" kelimesinden almıştır. Mümtehine: İmtihân eden sûre ve Mümtehane: İmtihan edilen kadın adlarıyla anılan sûre, 13 ayettir.

Mekkeli müşrikler Müslüman bir kabîleye saldırarak Hudeybiye antlaşmasını çiğneyince, Hz. Peygamber Mekke'ye ani bir baskın düzenlemek üzere gizlice hazırlıklara başladı. Ancak Peygamberin arkadaşlarından Hâtıb b. Ebi Beltea, bunu müşriklere bildirmek için bir cariye ile Mekke'ye mektup gönderdi. Hz. Peygamber, Allah'tan aldığı vahiy sayesinde bunu öğrenerek mektubu yerine ulaşmadan ele geçirdi. Aslında iyi bir Müslüman olan Hâtıb'a bu mektubu niçin gönderdiğini sorunca, o bunu İslâm'dan döndüğü veya kâfirlere sempati duyduğu için değil, yalnızca Mekke'deki akrabalarını müşriklerin saldırısından korumak amacıyla yaptığını söyledi. Bunun üzerine Peygamber onun doğru söylediğini belirtti ve gerekli uyarıları yaptıktan sonra onu affetti. İşte bu olay üzerine, başta Hâtıb olmak üzere kıyâmete kadar gelecek bütün müminleri, İslâm düşmanlarına yardımcı olmamaları konusunda uyaran aşağıdaki ayetler nazil oldu:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey iman edenler! İslâm'a ve Müslümanlara karşı savaş açarak **hem Bana, hem de size karşı düşmanlık eden** kâfir**leri sakın kendinize dost** ve müttefik **edinmeyin! Siz onlara** safça **sevgi gösterisinde bulunuyorsunuz, oysa onlar size gelen gerçeği inkâr etmiş ve sırf Rabb'iniz Allah'a inandığınız için Peygamberi ve sizi** yurdunuzdan sürüp **çıkarmışlardır. Eğer** gerçekten **Benim yolumda mücâdele etmek ve hoşnutluğumu kazanmak amacıyla** yurdunuzu terk edip **çıktıysanız,** kâfirlere bilgi sızdırarak **onlara karşı nasıl sevgi besleyebilirsiniz?** Unutmayın ki, **Ben sizin gizlediğinizi de, açığa vurduğunuzu da çok iyi bilirim!** Dikkat edin, bundan böyle **içinizden her kim böyle bir şey yapacak olursa, kesinlikle doğru yoldan sapmış olur!**

2. Evet, o zâlimleri nasıl dost edinirsiniz? Hâlbuki **onlar sizi ele geçirecek olsalar,** sizin onlara yaptığınız gibi dostça davranmazlar, aksine, **size karşı** acımasız bir **düşman kesilirler; hem elleriyle, hem de dilleriyle sizi incitir ve** sizin de kendileri gibi Allah'ın ayetlerini **inkâr etmeniz için can atarlar.**

Eğer korunmasını istediğiniz mal mülk ve çoluk çocuğunuzun hatırı için zâlimlerle dostluk kuruyorsanız, o zaman şunu iyi bilin ki;

3. Ne yakınlarınız, ne de çocuklarınız size Allah katında en ufak bir **fayda sağlamayacak,** sizi işlediğiniz günahın cezasından kurtaramayacak**tır!** Çünkü Allah, **Hesap Gününde aranızı ayıracak** ve emrine itaat edenleri cennete, isyan edenleri cehenneme koyacak**tır.** Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.** Bu gerçeği daha iyi anlayabilmek için, sizden önceki Müslümanların hayatından örnek alın:

4. İbrahim ve arkadaşlarında, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar, zâlimlere karşı gösterdikleri kararlı tavırları, sarsılmayan imanları, tertemiz ahlâkları, fedâkârlıkları ve cesaretleri ile uyulması gereken

en güzel örnektirler. **Hani onlar,** inkârcı **toplumlarına** meydan okuyarak, **"Bakın!" demişlerdi, "Biz sizinle ve Allah'tan başka tapındığınız** o sahte ilâhlar**la hiçbir dostluk ve yakınlık bağımızın olmadığını ilan ediyor, sizi** ve inkâra dayalı sisteminizi tümüyle **reddediyoruz!** Çünkü **aramızda, sonsuza dek sürecek bir düşmanlık ve nefret belirmiştir** ve bu düşmanlık, **sizler, bir tek Allah'a iman edi**p O'nun hükümlerine boyun eğ**inceye kadar** da devam edecektir!**"**

Evet, bu fedâkâr müminler her yönüyle size örnektirler. **Ancak İbrahim'in babasına, "Gerçi Allah'tan gelecek hiçbir şeye karşı seni koruyamam ama,** yine de söz veriyorum, **senin bağışlanman için mutlaka duâ edeceğim!" demesi hariç.** İbrahim, onun kesin olarak cehennemlik olduğunu ve artık bağışlanmasının mümkün olmadığını anlayınca, onun için yalvarmaktan vazgeçmişti. (*9. Tevbe: 113-114*) Çünkü Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamayacağını kesin hükme bağlamıştır (*4. Nisa: 48*).

Hani İbrahim, arkadaşlarıyla birlikte Rabb'ine şöyle yalvarıyordu: **"Ey Rabb'imiz, yalnızca Sana güveniyor ve** tüm varlığımızla **Sana yöneliyoruz;** çünkü **dönüş**ümüz **Sanadır!"**

5. "Ey Rabb'imiz, bizi inkârcılar için bir imtihân aracı kılma! Bizi onlar karşısında yenik düşürerek onların iyice azgınlaşmasına sebep kılma! Bizi zalimlerin baskı ve işkenceleriyle yüz yüze getirme, altından kalkamayacağımız çetin belâlarla bizi imtihan etme Allah'ım! Sana kulluk görevimizi hakkıyla yerine getiremedik, **bizi bağışla ey Rabb'imiz! Hiç kuşkusuz Sen,** tüm varlıklar üzerinde **mutlak otorite sahibisin, hakîmsin.** Sonsuz ilim ve hikmetinle her konuda en mükemmel hükmü verir, yaptığın her şeyi yerli yerince yaparsın.**"**

6. Gerçekten de onlarda, içinizden Allah'ı ve âhiret gününü arzulayanlar için güzel bir örnek vardır. Onları kendilerine örnek

alanlar kurtulur fakat **kim de yüz çevirirse** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah,** hiç kimseye ve hiçbir şeye **muhtaç değildir,** fakat siz O'na kulluk etmeye muhtaçsınız. Hiçbir varlık O'nu övüp yüceltmese bile, O kendi zatıyla Yücedir. Zira gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan sadece Odur.**

O hâlde, atanız İbrahim'in izinden yürüyerek sarsılmaz bir inanç ve kararlılıkla, zâlimlere karşı mücâdelenizi sürdürün!

7. Sizler üzerinize düşeni yapar ve kâfirlere karşı açık ve net tavrınızı koyarak Allah yolunda cihat ederseniz, **Umulur ki Allah** da sizi onlara üstün kılar ve İslâmî dâvetin kalplere ulaşmasını engelleyen azılı kâfirleri bertaraf ederek, **sizinle düşmanlarınız arasında** karşılıklı **sevgi** ve dostluk **duyguları yeşertir.** Böylece, sizin ortaya koyacağınız güzel ahlâk sayesinde onları İslâm'a kazandırabilir. Bu nasıl olur demeyin, neden olmasın ki; **Allah** her şeye **kadirdir.** Aynı zamanda **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Bu ayetlerin gelişinden kısa bir süre sonra Allah'ın vaadi aynen gerçekleşti: Mekke kan dökülmeden fethedildi, yirmi yıl boyunca Müslümanlarla savaşan kâfirler bölük bölük İslâm'a girdiler, kin ve intikam duyguları kalplerden silindi ve insanlar, samîmî bir dostluk ve kaynaşma içinde bir araya geldiler.

8. Ey iman edenler! **Allah, inancınızdan dolayı sizinle savaşmayan ve sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere** —kâfir bile olsalar— **iyilik yapmanızı ve onlara adâletli davranmanızı yasaklamaz.** Tam tersine, adaletten kıl kadar ayrılmamanızı emreder. **Hiç kuşkusuz Allah, âdil davrananları sever.** Demek ki Allah, Müslümanlara bir kötülük yapmamış olan kâfirlere iyi davranmanızı ve onlarla beşeri ilişkilere girmenizi yasaklamıyor.

9. Allah sadece, inancınızdan dolayı sizinle savaşan, sizi yurdunuzdan çıkaran ve çıkarılmanıza destek veren kimseleri kendinize samîmî bir dost, koruyucu, yönetici, yandaş, müttefik; kısacası **veli edinmenizi yasaklar.** O hâlde, **her kim onları veli edinecek olursa, işte onlar, zâlimlerin ta kendileridirler!**

Hudeybiye antlaşmasının ilgili hükmü gereğince, müşriklerin velâyeti altında bulunan bir kişi —ki antlaşma metninde "racul" yani, "bir adam" olarak geçer— kaçıp Medîne'ye sığındığı takdirde velisine iade edilecekti. Kureyşliler, bu hükmün kadınları da kapsadığını düşünüyorlardı. Nitekim, Ukbe bin Ebi Muayt'ın kızı Ümmü Gülsüm hicret edip Medîne'ye gelince, kardeşleri onu geri almak için Hz. Peygambere başvurdular. Fakat Peygamber, antlaşma metninde geçen "racul" kelimesine dikkat çekerek hükmün sadece erkekleri kapsadığını, bu yüzden hicret eden kadınları müşriklere iade etmeyeceğini söyleyince şaşırıp kaldılar, hiçbir itirazda bulunamadan dönüp gittiler.

Buna göre Müslümanların, Medîne'ye hicret eden kadınları —hangi amaçla gelmiş olursa olsunlar— müşriklere iade etme zorunluluğu yoktu. Fakat bu kadınlar arasında casusluk yapmak, fitne ve bozgunculuk çıkarmak gibi kötü niyetlerle veya birtakım dünyevî menfaatler gözeterek gelenler de olabilirdi. Bu yüzden, hicret eden kadınlar hakkında aşağıdaki ayet gönderildi:

10. Ey iman edenler! Mümin olduklarını söyleyen **kadınlar,** sizinle savaş halinde olan ülkelerinden İslâm diyarına **hicret ederek size sığındıkları zaman,** gerçekten mümin olup olmadıklarını anlamak için **onları imtihan edin.** Ama unutmayın: Aslında **onların inançlarını en iyi bilen** elbette **Allah'tır.**

İmtihan sonucunda, bu kadınların **mümin olduklarına karar verirseniz, onları kâfirlere geri vermeyin.** Çünkü artık **onlar kâfirlere helâl olmadıkları gibi, kâfirler de onlara helâl değildir!**

Fakat kâfirlerin hicret eden hanımlarına vaktiyle **verdikleri** evlilik bedeli olan mehirleri**ni kendilerine geri ödemelisiniz.** Çünkü bu durumda evliliği sona erdiren erkek değil, kadındır.

Bu kadınlarla evlenmenizde, —evlilik bedeli olan **mehirlerini kendilerine ödediğiniz taktirde— hiçbir sakınca yoktur.**

Öte yandan, dinden dönüp müşriklere sığınan **kâfir kadınlarla evlilik bağınızı sürdürmeyin,** onları derhal boşayın! Fakat onlara **verdiğiniz** evlilik bedelin**i** onlardan geri **isteyin;** aynı şekilde, müşriklerden kaçıp size sığınan mümin kadınların Mekke'deki eski kocaları da, eşlerine **verdikleri** mehirleri**ni** geri **istesinler.** Siz de onu vermek zorundasınız.

Dikkat edin, **bunlar Allah'ın koyduğu hükümlerdir.** İşte Allah, **aranızda** böyle adâletle **hüküm veriyor.** Çünkü **Allah, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.**

11. Eğer sizi bırakıp kâfirlere kaçan **eşleriniz**e vermiş olduğunuz evlilik bedelin**den bir kısmını inkârcılardan geri alamazsanız,** tazminat ödeme **sıra**sı **size geldiğinde, hanımları** Mekke'ye kaçıp **gitmiş olan** bu Müslüman**lara, vermiş oldukları evlilik bedeli miktarını —**kâfirlere ödemeniz gereken tazminattan keserek— **verin.** Ya da bu kadının kaçtığı toplumla savaşırsanız, mehir alacağı olan o Müslümanın hakkını ganimetten öncelikle ayırın ve ödeyin. Bunları yaparken, **kendisine iman ettiğiniz Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek her türlü kötülükten, isyankârlıktan **sakının** ve adâletten zerre kadar ayrılmayın!

11. Eğer sizden birinin eşi dinden döner ve kaçıp **kafirlere katılırsa , onlar da** bu kadına yapılan evlilik bedeli **mehir masraflarını geri vermezlerse, arkasından da sıra size gelir.** Bu kafirlerden Müslüman olup size katılan bir kadının mehir borcunu onlara öderken veya bu kafirlerle yaptığınız savaşta elde ettiğiniz ganimetleri aranızda pay ederken,

önce, o, sizden **eşi kaçıp giden** kardeşiniz**in** hanımına **harcadığı** mehir masrafları**nın karşılığını** ayırın. Önce **onlara** hesaplarını **ödeyin.** Bunları yaparken, **kendisine iman ettiğiniz Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek her türlü kötülükten, isyankârlıktan **sakının** ve adâletten zerre kadar ayrılmayın!

12. Ey Peygamber! İnanan kadınlar;

1. **Hiç kimseyi ve hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmamak,**

2. **Hırsızlık yapmamak,**

3. **Zina etmemek,**

4. **Çocuklarını öldürmemek,**

5. **Hiç yoktan yalan uydurarak** suçsuz insanlara **iftira atmamak,**

6. **Ve** emredeceğin **doğru işlerde sana karşı gelmemek üzere,**

İslâm'a **bağlılıklarını bildirmek için huzuruna geldiklerinde, onların bağlılık ahitlerini kabul et ve onlar için Allah'tan bağışlanma dile. Hiç kuşkusuz Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Allah'ın şefkat ve merhametini istiyorsanız, iyi dinleyin:

13. Ey iman edenler! Kendilerine ilâhî vahiy bilgisi verildiği hâlde, ihtirâslarının peşinden sürüklenerek dünyevî çıkarlarının kulu kölesi olan ve böylece **Allah'ın gazâbına uğrayan bir topluluğu —**yani Yahudileri ve Yahudileşen kimseleri— kendinize koruyucu, yönetici, yandaş, müttefik ve **dost edinmeyin!** Çünkü onlar, gâyet iyi bildikleri ilâhî prensiplere ihânet ettiklerinden, **âhiretten** tamamen **umut kesmişlerdir; tıpkı,** âhireti

inkâr eden **kâfirlerin, mezardaki** cansız beden**ler**in yeniden dirilişin**den umut kestikleri gibi!**

61. SAFF SÛRESİ

Medîne'de, Uhud savaşından sonra, muhtemelen hicretin dördüncü yılında indirilmiştir. Adını, dördüncü ayetinde geçen ve birbirlerine kenetlenmiş müminlerin, Allah yolunda "saflar hâlinde" mücâdelesini anlatan "saffen" kelimesinden almıştır. 14 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar,** dâimâ **Allah'ı**n sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Allahû Teâlâ'nın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu haykırmakta, O'nun sonsuz ilim, kudret, merhamet, hikmet, iyilik, adâlet ve benzeri sıfatlarını gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini duyacak, göreceksiniz. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır.

2. O hâlde, **ey iman edenler; neden** içinizden bazılarının sözleri ve davranışları birbirine uymuyor? Allah yolunda fedâkârlık konusunda iddialı sözler sarf ettikten sonra, neden kararlılığınızı yitirip zaafa düşüyorsunuz? Niçin yerine getiremeyeceğiniz taahhütlerin altına giriyor, **yapmadığınız** ve yapamayacağınız **şeyleri söylüyorsunuz?**

3. Oysa **yapmadığınız şeyi söylemeniz, Allah nazarında gerçekten** pek ağır bir suç, **çok çirkin bir davranıştır!**

Şimdi, gerçekten de Allah'ın rızasına erişmek istiyor musunuz? O hâlde iyi dinleyin:

4. Hiç kuşkusuz Allah, Kendi dâvâsı **uğrunda** tuğlaları birbirine **kenetlenmiş sağlam bir bina gibi düzenli birlikler hâlinde savaşanları sever.**

Ey müminler! Bir söylem olarak dile getirdiğiniz şeyleri —ki getirmeniz gerekir— hayatınızda uygulamadığınız takdirde başınıza ne büyük belâların geleceğini öğrenmek isterseniz, sizden öncekilerin yaşadıklarından ders almalısınız:

5. Hani Mûsâ, sözleriyle davranışları birbirini tutmayan **kavmine, "Ey halkım!" diye seslenmişti, "Size Allah tarafından gönderilmiş bir Elçi olduğumu bildiğiniz hâlde, neden** isyankârlık ederek **bana eziyet ediyorsunuz?"**

Ne var ki, onlara öğüt ve uyarılar fayda vermedi; **onlar eğrilince, Allah da onların kalplerini eğriltti.** İşte, ey müminler, siz de aynı günahı işlerseniz, sizin sonunuz da onlarınki gibi olacaktır! Çünkü **Allah,** bile bile **günaha gömülüp giden bir toplumu doğru yola iletmez.** İşte bu yüzden onlar, Hz. Mûsâ'dan sonra gelen Peygamberleri de inkâr etmişlerdi:

6. Hani Meryem oğlu İsa halkına seslenerek, **"Ey İsrail Oğulları!" demişti, "Hiç kuşkusuz ben, benden önceki Tevrat'ı**n tahrif edilmemiş olan bölümlerini **onaylamak ve benden sonra** gelecek ve kıyâmete kadar övülüp yüceltilecek olan **Ahmed adındaki bir Peygamberi müjdelemek üzere size Allah tarafından gönderilmiş bir Elçiyim!"** (*7. Araf: 157*)

Fakat İsa'nın müjdelediği Son Peygamber **onlara apaçık delillerle gelince,** İsa'ya ve Mûsâ'ya inandıklarını iddia edenler, **"Bu** Kur'an, düpedüz bir aldatmaca, **apaçık bir büyüdür!" dediler.** Öyleyse:

7. Kendisine, İslâm'a girip Allah'ın hükümlerine kayıtsız şartsız boyun eğmesi için apaçık bilgi ve delillerle **çağrı yapıldığı hâlde,** hakîkati reddetmek için **Allah**'ın dini **hakkında** bilerek **yalanlar uydurandan daha zâlim kim olabilir?** Hiç kuşkusuz **Allah,** böyle **zâlim bir topluluğu** Cennete götüren **doğru yola iletmez!**

8. Onlar ilâhî ışığa kucak açacakları yerde, **Allah'ın nurunu ağızları**ndan çıkan iftiralar **ile söndürmek istiyorlar; oysa Allah, — inkârcılar istemese de— nurunu mutlaka tamamlayacak** Hz. Âdem'den bu yana Peygamberlerin insanlığa getirdikleri İslâm inancını tüm güzelliği ve ihtişamı ile cihana yayacak**tır!**

9. Allah, **Elçisini** doğrunun eğrinin ölçüsünü ortaya koyan, insanlığa ulaştırdıkları ve cennet yolunun tarifi olan **hidâyet ve** hayata hükmedecek dosdoğru bir inanç sistemi olan **hak din ile gönderdi ki, onu bütün** batıl **dinlere** ve aslen ilâhî vahye dayansa bile, zamanla bozulmuş ve özünden saptırılmış olan bütün inanç sistemlerine **egemen kılsın;** bu durum Allah'tan başka varlıkların hükmüne boyun eğen **müşriklerin hoşuna gitmese bile!** Allah bu dini, kâfir yönetimlerin gölgesi altında ve onların izin verdiği ölçüde varlığını sürdürsün diye değil, hayatın her alanında hükmetsin diye göndermiştir.

10. O hâlde, **ey iman edenler; hepinizi** dünya ve âhirette **can yakıcı azaptan kurtaracak** hayırlı **bir ticâret** yolunu **göstereyim mi size?**

11. Şöyle ki: **Allah'a ve Elçisine** gönülden **inanacak ve** zâlimlere karşı **Allah yolunda malınızla, canınızla cihâd edeceksiniz.** Allah da size bunun karşılığında cenneti verecek. **Eğer bilirseniz, Bu sizin için**

dünyanın vaadettiği bütün zevk ve eğlencelerden daha kazançlı, **daha hayırlıdır.**

12. Eğer Allah yolunda cihâd ederseniz, O da **sizin kusurlarınızı bağışlayacak ve sizi, içerisinden ırmakların çağıldadığı cennet bahçelerine ve** ebedî mutluluk ve esenlik diyarı olan **Adn bahçelerindeki muhteşem mekanlara** köşklere, saraylara **yerleştirecektir. İşte budur** en büyük kurtuluş, **en büyük başarı!**

13. Fakat âhiret nîmetlerinden önce elde edebileceğiniz **başka, hoşunuza gidecek** peşin bir müjde daha var: Zâlimlere karşı giriştiğiniz mücâdelede **Allah'ın yardımı ve yakın**da gerçekleşecek **bir zafer!** Öyleyse, ey Peygamber, bunu bütün **inananlara müjdele!** İşte, size vaadedilen bu nîmetlere ulaşmak istiyorsanız:

14. Ey iman edenler! Allah'ın dinini egemen kılmak için bu dâvâyı omuzlayan Peygamber'in, İslâm âlimlerinin, önderlerinin **yardımcıları olun; tıpkı Meryem oğlu İsa havarilere, "Allah'a** giden bu yolda **kim benim yardımcılarım olacak?" diye sorduğunda havarilerin** kahramanca öne atılarak, **"Biz, Allah'ın hizmetçileri** olmayı seve seve kabul ediyoruz**!" dedikleri gibi.**

Böylece Hz. İsa hak dini tebliğ etmeye başladı. Fakat **İsrail Oğulları'ndan bir kısmı** ona **inandı, bir kısmı da inkâr etti. Bunun üzerine, iman edenleri düşmanlarına karşı destekledik ve sonunda** hak yolda savaşanlar, inkârcılara **üstün geldiler!**

62. CUMA SÛRESİ

Medîne döneminin başlarında gönderilen bu sûre, adını Cuma namazını emreden dokuzuncu ayetinden almıştır. 11 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar, Mutlak Hükümran, Mukaddes, Sonsuz Kudret ve Hikmet Sahibi olan Allah'ı**n sınırsız kudret ve azametini övgüyle anıp **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Allahu Teâlâ'nın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu haykırmakta, O'nun sonsuz ilim, kudret, merhamet, hikmet, iyilik, güzellik ve adâletini gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini duyacak, göreceksiniz.

İşte, Allah'ın sınırsız kudret ve hikmetinin bir tecellîsi olarak:

2. O Allah ki, Kitap nedir iman nedir bilmeyen **eğitimsiz bir topluma, kendi içlerinden öyle** mübarek **bir Peygamber gönderdi ki, hem onlara** Allah'ın **ayetlerini okuyor, hem onları** inkâr, cehâlet ve günah kirlerinden arındırıp **tertemiz kılıyor, hem de kendilerine** ilâhî **Kitabı ve** Kitaptaki hükümleri hayata uygulama bilgisi olan ve Peygamberin örnek yaşantısıyla ortaya konan **hikmeti öğretiyor.** Böylece, gönderdiği Kitap ve Elçi sayesinde bütün insanlığa yol gösterecek örnek bir toplum çıkarıyor.

Hâlbuki onlar, kendilerine Elçi gönderilmeden **önce apaçık bir sapıklık içindeydiler.**

3. Ve bu Elçiyi sadece Araplara değil, **henüz onlara katılmamış** olan fakat kıyâmete kadar iman kervanına katılmayı bekleyen yeryüzündeki her ırktan ve her renkten **diğer** bütün iman er**lerine** göndermiştir. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermez ve hükmüne asla karşı konulamaz.

4. İşte bu ilâhî rehberlik, **Allah'ın** insanlığa **bir lütfudur ve onu,** ilâhî nîmetlere nâil olmak **isteyen** ve bu yolda çaba gösteren**lere bağışlar.** Unutmayın; **Allah, sonsuz lütuf sahibidir.**

Bu lütfa nâil olabilmek için, Allah'ın Kitabını düşünerek, anlayarak okumalı ve hayatın her alanını onun direktifleri doğrultusunda düzenlemelisiniz. Aksi hâlde, sizden önce bu sınavda başarısız olan Yahudilerle aynı âkıbeti paylaşmanız kaçınılmazdır:

5. Tevrat'ı uygulama ve bütün insanlığa ulaştırma görevi **omuzlarına yüklendiği hâlde, onu**n yol göstericiliğinden faydalanamayan, öğretilerine uygun yaşamayan, böylece üstlendikleri sorumluluğu gereği gibi **yerine getirmeyen** Yahudi**lerin durumu, tıpkı** ciltler dolusu **kitaplar taşıyan,** fakat ne büyük bir hazine taşıdığının farkında bile olmayan **eşeğin hâline benzer.** Evet, gerek sözleriyle, gerek davranışlarıyla **Allah'ın ayetlerini yalanlayan bir toplumun durumu ne kötüdür!** Hiç kuşkusuz **Allah,** böyle **zâlim bir toplumu** asla **doğru yola iletmez!**

6. Ey Müslüman! Yahudilere ve onların öne sürdükleri iddialara benzer saplantı içinde olanlara **de ki: "Ey Yahudiler** ve Yahudileşmiş olanlar; **eğer bütün insanlar arasında yalnızca kendinizin Allah'ın dostları** ve ayrıcalıklı kulları **olduğunu iddia ediyorsanız ve** bu iddianızda **gerçekten samîmî iseniz, o zaman ölümü arzu etsenize!** Madem

Allah katında ayrıcalıklı bir yere sahip olduğunuzu iddia ediyorsunuz, o hâlde neden ölüm denilince ödünüz kopuyor? Hâlbuki Allah katında bu kadar değerli olduklarını iddia eden insanlar ölümden bu derece ürkmemelidirler.**"** (*2. Bakara: 94*)

Oysa gerçek müminler, Allah adına söz söyleme cüretinde bulunmazlar, dolayısıyla ilâhî nîmetlerin sırf kendilerine özgü olduğunu iddia etmezler. Evet, cennete girmeyi kuvvetle ümit ederler, fakat bunun gereği olan dürüstlük ve samîmiyeti ortaya koymaktan geri kalmazlar; ölümü arzu etmezler, ama gerektiğinde seve seve ölüme koşmasını bilirler. Yahudilere gelince:

7. Onlar, elleriyle yaptıkları kötü **işlerden dolayı** âhirette azap çekeceklerini çok iyi bildiklerinden, **hiçbir zaman ölümü arzu etmezler!** Fakat korkunun ecele faydası yoktur: **Allah, zâlimleri çok iyi biliyor** ve hak ettikleri cezayı elbette verecektir! (*2. Bakara: 95*)

8. Onlara **de ki:** **"**Ne yaparsanız yapın, **kendisinden kaçıp durduğunuz ölüm sizi eninde sonunda yakalayacaktır!** Fakat ölünce her şey bitmeyecek; **sonra da, gizli açık her şeyi bilen** Rabb'iniz**in huzuruna çıkarılacaksınız ve O,** bu dünyada **yaptığınız her şeyi gözlerinizin önüne serecektir.**

9. Ey iman edenler! Cuma günü ezan okunup **namaza çağrıldığınız zaman, derhal işinizi gücünüzü bırakıp Allah'ı anmaya gelin! Eğer bilirseniz, bu sizin için** her türlü dünyevî kazançtan **daha iyidir.**

10. Namaz bitince de, yeryüzüne dağılarak Allah'ın lütfundan rızkınızı **aramaya devam edin ve Allah'ı sürekli** hatırlayıp gündeme getirerek **anın ki,** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erebilesiniz.**

11. Fakat ey Peygamber! Henüz beşerî zaaflarından kurtulamamış bazı müminler, dünyevî kazanç getiren **bir ticaret veya** ilgilerini çeken **bir eğlence gördükleri zaman, hemen oraya akın ederek seni** hutbe verirken öylece **ayakta bıraktılar!** Ama, yine de sen onlara sert ve kaba davranma, kendilerine güzelce nasihat ederek **de ki: "**Bakın ey insanlar; **Allah katındaki** ebedî nîmet**ler,** her türlü **eğlenceden ve** dünyevî kazançtan, **ticaretten daha hayırlıdır.** Öyleyse, kazancımız azalır endişesiyle Allah'ın emirlerini terk etmeyin! Unutmayın ki, **Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır!"**

63. MÜNÂFİKÛN SÛRESİ

Medîne döneminde, Mustalık Oğulları gazvesinden hemen sonra, muhtemelen hicretin altıncı yılında indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen "Münâfikûn: Münâfıklar, ikiyüzlüler" kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey şanlı Elçi! İslâm toplumunu içten çökertmeye çalışan **ikiyüzlüler senin yanına geldiklerinde, "Senin gerçekten Allah'ın Elçisi olduğuna şahitlik ederiz!" derler.** Evet, **Allah senin Kendi Elçisi olduğunu bilmektedir fakat** aynı zamanda **Allah,** senin Peygamberliğine inandıklarını iddia eden **bu ikiyüzlülerin yalan söylediğine de şahitlik etmektedir!**

2. Onlar, yeminlerini kalkan edinerek insanları **Allah'ın yolundan saptır**maya kalkış**tılar.** Bir taraftan İslâm'a bağlı olduklarını söyleyip kendilerini Müslümanların suçlamalarından koruyor, diğer taraftan Hz. Peygamber ve Müslümanlar aleyhinde şüphe uyandıracak asılsız söylentiler yayarak insanları hak dinden çevirmeye çalışıyorlar. **Bu yaptıkları, ne kadar çirkin bir davranış!**

3. Evet, münâfıkların durumu **böyledir; çünkü onlar,** İslâm hakîkatiyle ilk karşılaştıklarında **iman etmiş,** fakat daha **sonra** birtakım çıkar hesapları yüzünden hakîkati bile bile **inkâr etmişlerdir. İşte bu yüzden**

kalpleri mühürlenmiştir, artık iç dünyalarında gerçeğin sesini duyamaz, doğruyu eğriyi **idrâk edemezler.**

4. Onları gördüğünde, dış görünüşleri hoşuna gider, konuştukları zaman da kendilerini dinletirler, sen onların **sözlerine kulak verirsin.** Fakat ne yüreklerinde —o gösterişli bedenlerine uygun— cesâret, ne de yaldızlı sözlerinde samîmiyet vardır! O kadar duygusuz, o kadar ruhsuzlardır ki, **tıpkı** duvara **dayanmış kütüklere benzer onlar.** Herkesi kendileri gibi hâin zannettiklerinden, herkesten ve her şeyden şüphe duyar, işittikleri **her seslenişi kendi aleyhlerinde sanırlar.** Ey Müslüman, **onlar** en azılı **düşmandır; onlara karşı dikkatli ol! Allah kahretsin onları; nasıl da** göz göre göre haktan, hakikatten **çevriliyorlar!**

5. Onlara, "Gelin fırsat varken tövbe edin de, **Allah'ın Elçisi sizin için bağışlanma dilesin** ve kurtulun bu lânetten**!" denildiğinde,** bunu gururlarına yediremez, hemen **başlarını çevirip uzaklaşırlar; böylece, büyüklük taslayarak yüz çevirdiklerini görürsün.**

6. Ey Peygamber! **Sen onlar için bağışlanma dilesen de dilemesen de birdir.** Çünkü kendileri tövbe etmedikleri sürece, **Allah onları asla bağışlamayacaktır!** Hiç kuşkusuz **Allah,** bilerek ve isteyerek **yoldan çıkan bir topluluğu doğru yola iletmez.**

7. Onlar, Medîneli hemşehrilerine, **"Allah'ın Elçisinin yanında bulunan** Mekkeli Müslüman**lardan maddî desteğinizi kesin ki, böylece** onun etrafından **dağılıp gitsinler!" diyorlar. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır** ve onu dilediğine dilediği ölçüde verir fakat **ikiyüzlüler,** bu gerçeği **idrâk etmezler.**

8. Bir de, **"Medîne'ye döndüğümüz zaman, üstün** ve şerefli **olan** Medîneli münafıklar, **alçak** ve aşağılık **olan** Mekkeli Müslümanlar**ı** bu

şehirden **mutlaka** sürüp **çıkaracaktır!" diyorlar. Oysa** her türlü şeref ve **üstünlük Allah'a,** dolayısıyla **Elçisine ve inananlara aittir; ne var ki, ikiyüzlüler** bunun **bilincinde değiller.**

9. Ey iman edenler! Malınız mülkünüz ve çoluk çocuğunuz, sizi Allah'ı anmaktan ve Allah yolunda mücâdele etmekten **alıkoymasın!** Dikkat edin; **her kim böyle davranacak olursa,** dünyada da, âhirette de **kaybedenlerden olacaktır!**

O hâlde;

10. Ölüm meleği ansızın **kapınızı çalmadan ve** son pişmanlıkla, **"Ya Rabbi; ne olur bana biraz daha mühlet ver de,** Senin yolunda her şeyimi **harcayıp iyi bir insan olayım!" diyeceğiniz an gelip çatmadan önce, size bahşettiğimiz nîmetlerden** bir kısmını hemen şimdi Allah yolunda **harcayın.**

11. İyi bilin ki, ölüm **vakti gelip çattığında, Allah hiçbir can**ın ölümünü **ertelemeyecektir.**

Hiç kuşkusuz **Allah,** bütün **yaptıklarınızdan haberdardır.**

64. TEĞÂBÜN SÛRESİ

Medîne'de, hicretten hemen sonra gönderilen bu sûre, adını dokuzuncu ayetinde geçen "Yevmü't-Teğâbün" yani, gerçek kâr ve zararın ortaya çıktığı "Aldanma Günü" kelimesinden almıştır. 18 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar,** dâimâ **Allah'ı**n sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Allahu Teâlâ'nın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu haykırmakta, O'nun sonsuz ilim, kudret, merhamet, hikmet, iyilik, güzellik ve adâletini gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini duyacak, göreceksiniz. Öyle ki, göklerde ve yerde **hükümranlık tamamen ve yalnızca O'na aittir, her türlü yücelik ve övgüye lâyık olan sadece O'dur ve O, her şeye gücü yeten** sonsuz kudret sahibi**dir.**

İşte sınırsız kudret ve hikmetinin bir tecellîsi olarak:

2. Sizi yoktan var eden O'dur fakat kiminiz nankörce davranıp O'nu **inkâr ediyor, kiminiz iman ediyorsunuz.** Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir** ve karşılığını mutlaka verecektir.

3. Çünkü Allah, **gökleri ve yeri** hak, hukuk ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmet doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak olarak** mutlak hakikat anlaşılsın ve yaşansın diye **yaratmış ve size,** yeryüzünde karşılaşacağınız ortam ve şartlara uygun bir **şekil vermiş ve şeklinizi güzelleştirmiştir.** İşte bu nîmetler içerisinde bir süre dünyada yaşayacaksınız **ve** sonunda **dönüş**ünüz **O'na** olacak**tır.**

4. Allah, **göklerde ve yerde olan her şeyin bilgisine sahiptir;** dolayısıyla, **sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz her şeyden haberdardır.** Şüphesiz O, **kalplerde gizlenen** bütün niyet ve düşünceler**i bilmektedir.**

5. Ey çağdaş zâlimler! Sizden **önceki inkârcıların** başlarına gelen ibret verici felâketlerin **haberi size ulaşmadı mı?** İnsanlık tarihini ibret nazarıyla inceleyin ve zâlimlerin sonlarının nasıl olduğunu görün! Onlar da sizin gibi azgınlık etmişler ve sonunda **yaptıklarının cezasını çekmişlerdi.** Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler: **Onlar için, can yakıcı bir azap var!**

6. Evet, zâlimlerin sonu **böyle** oldu; **çünkü** kendi içlerinden seçilmiş olan **Elçileri, onlara apaçık bilgi ve delillerle** tekrar ve tekrar **geldikleri hâlde onlar** her defasında, **"**Bizim gibi fâni **bir insan mı bize doğru yolu gösterecek?" diyerek** hakîkati **inkâr edip yüz çevirmişlerdi. Bunun üzerine Allah,** onları cezalandırıp hidâyetten mahrum bırakarak, hiçbirinin kulluk ve ibâdetine **muhtaç olmadığını gösterdi.** Çünkü **Allah,** hiç kimseye ve hiçbir şeye **muhtaç değildir,** gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan, sadece Odur.**

7. Buna rağmen **inkârcılar,** öldükten sonra **diriltilmeyeceklerini iddia ediyorlar.** Ey Müslüman! Bu sözleriyle Hesap Gününü, dolayısıyla ilâhî adâleti ve sonuçta Allah'ı inkâr eden o câhillere **de ki: "Hayır;** her şeye kadir olan **Rabb'ime yemin olsun ki, kesinlikle diriltileceksiniz;**

sonra bütün yaptıklarınız size bir bir **haber verilecektir. Bu, Allah için çok kolaydır.**

O hâlde, ey insanlar!

8. Allah'a, Elçisine ve göndermiş olduğumuz bu ilâhî **Nura iman edin** ve Kur'an'ın rehberliğiyle hayatınıza yön vererek, inkâr ve cehâlet karanlıklarını aydınlığa dönüştürün! Unutmayın; **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır** ve hepsinin hesabını soracaktır. Ne zaman mı?

9. Bu, Allah'ın, **Toplanma Günü hepinizi** hesaba çekmek üzere huzurunda **bir araya getireceği,** gerçek kâr ve zararın ortaya çıkacağı, nicelerinin pişmanlıktan feryat edeceği **Aldanma Günüdür!** İşte o Gün, **her kim Allah'a** gereğince **iman etmiş ve** O'nun mesajları doğrultusunda **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koymuşsa,** Allah **onun günahlarını bağışlayacak ve kendisini,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağı cennet bahçelerine koyacaktır. İşte budur** en büyük kurtuluş, **en büyük başarı!**

10. Öte yandan, hakîkati **inkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar da cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır. Ne kötü bir son!**

Ey müminler!

11. Allah'ın izni olmaksızın, insanın başına **hiçbir musîbet gelmez.** Korkmayın, başınıza gelen her şey O'nun bilgisi dahilindedir. Rabb'iniz sizi eğitip olgunlaştırmak için imtihân ediyor. O hâlde, **her kim Allah'a** yürekten **inanırsa,** Allah **onun gönlünü hidâyet nurlarıyla aydınlatacaktır.** Hiç kuşkusuz **Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir.** O hâlde:

12. Allah'a kayıtsız şartsız **itaat edin,** O'nun buyruklarını size ileten bir elçi olarak, **Peygambere** de kayıtsız şartsız **itaat edin!** Ayrıca, Allah ve Rasulünün buyruklarına aykırı emir vermedikleri sürece, Müslümanlara da itaat edin! **Eğer** Allah'a ve Elçisine —diğer bir deyişle, Kur'an'a ve Peygamberin sünnetine— itaatten **yüz çevirirseniz,** bunun sorumluluğu yalnızca size aittir; çünkü **Elçimizin görevi,** size hakîkati **açıkça duyurmaktan ibarettir:**

13. Allah, kendisinden başka ilâh olmayan bir tek İlâh**tır! Öyleyse inananlar, sadece Allah'a güvensin** ve yalnızca O'ndan yardım beklesin**ler.**

14. Ey inananlar! Eşleriniz ve çocuklarınız arasında, bilerek veya bilmeyerek **size düşman olanlar bulunabilir; öyleyse, onlara karşı dikkatli davranın!** Eşinize ve çocuklarınıza duyduğunuz sevgi, sizi inancınıza göre yaşamaktan alıkoymasın. Sevdikleriniz arasından, inancınızdan taviz vermenizi isteyenler her zaman çıkabilir. Onlara karşı asla merhametsizce kaba ve sert davranmayın! **Eğer** onların ufak tefek kusurlarını **görmezlikten gelir,** ölçüsüzce davranışları karşısında onlara sabır ve **merhametle yaklaşır ve** hatalarını **bağışlarsanız, —**ki ıslah olacaklarsa, ancak bu şekilde olurlar— Allah da sizi bağışlayacaktır. **Hiç kuşkusuz Allah bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

15. Şunu iyi bilin ki, **mallarınız ve çocuklarınız,** uğrunda bütün değerlerinizi fedâ etmeniz gereken en üst değerler değildir; onlar **ancak,** imanınızdaki kararlılığı ölçmek üzere size emânet edilmiş **birer imtihân** aracın**dan ibarettir ve Allah katında,** dünyanın şu basit ve gelip geçici nîmetlerinden çok daha **büyük bir ödül vardır.**

16. O hâlde, bu muhteşem ödülü kazanmak için **gücünüz yettiğince Allah'a** saygıyla bağlanarak kötülüklerden, günahlardan **korunun,** O'nun çağrısına **kulak verin,** emirlerine gönülden **itaat edin ve** size bahşettiği

nîmetlerden bir kısmını, **kendi iyiliğiniz için** O'nun yolunda **harcayın!** Unutmayın, **her kim** kıskançlık, cimrilik, kibir gibi **bencilce tutkulardan kendisini korursa, işte** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erenler onlardır.**

17. Eğer mükâfâtını âhirette almak üzere, Allah'ın fakir ve muhtaç kullarına yardım ederek **Allah'a güzel bir borç verirseniz, O da onu** âhirette **size kat kat fazlasıyla geri ödeyecek ve sizi**n günahlarınızı **bağışlayacaktır.** Çünkü **Allah,** iyiliklerin **karşılığını** cömertçe **verendir,** sonsuz **hilm** ve şefkat **sahibidir.**

18. O, yaratılmışların algılama sınırlarının ötesinde bir âlem olan **gaybı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de** en mükemmel şekilde **bilmektedir.** Görülen ve görülmeyen, açıkta ve gizli olan her şeyden haberdardır. Aynı zamanda **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır!

65. TALÂK SÛRESİ

Medîne döneminin ortalarında indirilmiştir. Boşanmayla ilgili düzenlemeleri içerdiğinden bu adı almıştır. 12 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Peygamber! Mümin erkeklere de ki: **Hanımları**nızı **boşa**maya karar ver**diğiniz zaman, onları sürelerinde,** yani cinsel ilişkide bulunmadığınız bir temizlik döneminde **boşayın ve** ey hanımlar, kocalar ve aile büyükleri; boşamanın hukuken gerçekleşmesi için kadının beklemesi gereken **süreyi —**ki üç ay hâlidir— dikkatlice **hesaplayın.** Bütün bunları yaparken, **Rabb'iniz olan Allah'a** karşı gelmekten **sakının!** Kadınlar bu süreyi beklerlerken, **onları evlerini**z**den çıkarmayın, onlar da** kocaları izin verse bile evlerini terk edip dışarı **çıkmasınlar;** çünkü bu süre bitinceye kadar kadın hâlâ o evin hanımıdır ve yeniden barışma fırsatının ortadan kalkmaması için karı-koca aynı evde oturmalıdır; **ancak onlar açık**ça ispatlanmış bir zina suçu işlerlerse veya kocalarını ve ailelerini rahatsız edecek **bir edepsizlik yaparlarsa,** o zaman onları evde tutmanın bir anlamı yoktur. Çünkü bir durumda kadının kocasına yakın durması bağları güçlendirmez, aksine iyice kopartır. Ayrıca, eşlerden biri zina etiği takdirde evlilik kendiliğinden sona ermiş olur.

Dikkat edin, **bunlar bizzat Allah tarafından çizilmiş sınırlardır; her kim Allah'ın sınırlarını çiğnerse,** yalnızca **kendisine zulmetmiş olur!**

O hâlde, kadının bekleme süresi dolmadan evliliği sona erdirmeyin. **Bilemezsin, belki de Allah, bu** boşanma girişim**inden sonra** eşler arasında yeniden sevgi ve yakınlık bağları oluşturarak hiç beklenmeyen **bir durum ortaya çıkarır.**

2. Boşadığınız kadınlar **bekleme sürelerinin sonuna yaklaştıklarında, ya** boşanmaktan vazgeçerek **onları** meşrû ölçüler içerisinde, **güzelce** nikâhınız altında **tutun, yahut güzelce serbest bırakın.** Bekleme süresi bitinceye kadar, boşamaktan vazgeçip evliliği sürdürme hakkına sahipsiniz. Fakat bekleme süresi dolduktan sonra pişman olup eşinizi geri almak isterseniz, ancak onun rızasıyla ve yeniden nikah kıyıp evlilik bedeli ödeyerek onunla tekrar evlenebilirsiniz. Bu hüküm, birinci veya ikinci boşamalar için geçerlidir. Eğer eşinizi üçüncü kez boşamışsanız, kadın bir başkasıyla —formalite icabı değil, gerçek bir nikahla — evlenip boşanmadıkça onunla bir daha evlenemezsiniz (*2. Bakara: 229-232*). Bütün bunları yaparken, **aranızdan adâlet sahibi iki** kişiyi de **şâhit tutun** ve bütün bu işlemleri kayıt edin. **Allah için şâhitliği** dosdoğru **yerine getirin** ve hiç kimsenin haksızlığa uğramasına meydan vermeyin! **İşte,** içinizden **Allah'a ve âhiret gününe inananlara** boşanma konusunda **öğütlenen budur.** Unutmayın: **Kim Allah'**ın emir ve yasakların**a karşı dikkatli ve saygılı davranır** iyi bir Müslüman olmak için uğraşır**sa,** Allah **ona** her dara düştüğünde **bir çıkış yolu gösterecektir!**

3. Ve bununla da kalmayacak, **ona hiç ummadığı yerden nîmetler bahşedecektir.** Evet, **her kim Allah'a güvenir** ve O'nun koruması altına girer**se** bilsin ki, Allah **ona yeter! Hiç kuşkusuz Allah, emrini** mutlaka **yerine getirir** ve hiçbir güç buna mani olamaz! Nitekim **Allah, her şey için bir ölçü belirlemiş** ve kâinâtı hak, hukuk ve adâlet esaslarına göre, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde düzenlemiş**tir.**

4. Boşanan kadınların bekleme süresinin üç ay hâli dönemi olduğu daha önce bildirilmişti (*2. Bakara: 228*). Herhangi bir sebeple **ay hâlinden kesilmiş olan kadınlarınıza gelince, onların bekleme süreleri hakkında** ilâhî hükmün ne olduğuna dâir **bir şüpheniz varsa,** bilin ki bu süre tam **üç aydır.** Yaşının küçüklüğü veya herhangi bir hastalık sebebiyle hiç **ay hâli görmeyen kadınların durumu da böyledir.**

Hamile kadınların bekleme süresi ise, çocuklarını doğuruncaya kadardır.

Kocası ölmüş kadınlara gelince, onlar dört ay on gün beklerler (*2. Bakara: 234*). Kadın hamile iken kocası ölmüşse, çocuğunu doğurduğu anda bekleme süresini tamamlamış olur.

Bekleme mecburiyeti, gerdeğe girmiş kadınlar için geçerlidir. Gerdeğe girmeden boşanmış kadınların bir başkasıyla evlenmek için herhangi bir iddet beklemelerine gerek yoktur (*33. Ahzap: 49*).

Evet, **her kim Allah'tan** gelen bu hükümleri çiğnemekten **sakınırsa,** Allah **ona** her **işinde kolaylık sağlayacaktır.**

5. Bu hükümler, **Allah'ın size göndermiş olduğu emridir.** Dikkat edin; **her kim Allah'tan** gelen ilkeler ışığında hayatına yön vererek dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden titizlikle **sakınırsa,** Allah **onun günahlarını bağışlayacak ve kendisini** cennette **büyük bir ödülle onurlandıracaktır!**

Kocaları ölmüş olan kadınlar, onların vasiyet edeceği bir yıllık nafakayla geçimlerini sağlarlar (*2. Bakara: 240*). Boşanmış kadınların nafakalarına gelince:

6. Boşamış olduğunuz kadınları, bekleme süreleri sona erinceye kadar **gücünüz oranında** ihtiyaçlarını karşılayarak kendi **evlerinizde**

barındırın. Evinizi terk etmeleri için **baskı yapmak amacıyla onları rahatsız etmeyin! Eğer hamileyseler, doğum yapıncaya kadar onların geçimlerini sağlayın.** Boşanma gerçekleştikten sonra **sizin için** çocuğunuzu **emzirirlerse,** emzirme **ücretlerini onlara ödeyin.** Bu gibi konuları **aranızda en güzel bir şekilde** karşılıklı birbirinizle **danışıp** konuşarak çözüm ve karara bağlay**ın. Eğer aranızda anlaşmaya varamazsanız, çocuğu bir başka kadın da emzirebilir.** Fakat çocuğu emzirecek bir kadın bulunamazsa, annesi onu emzirmek zorundadır.

Nafakada temel ölçü şudur:

7. Zengin olan zenginliği oranında, imkânları sınırlı olan da Allah'ın kendisine verdiği ölçüde nafaka vermelidir. Çünkü **Allah hiç kimseye, kendisine vermiş olduğu** güç ve imkânlar**ın üstünde bir sorumluluk yüklemez.** Eğer müminler güçleri ölçüsünce yükümlülüklerini yerine getirirlerse, **Allah** her **zorluktan sonra bir kolaylık sağlayacaktır.**

Sorumluluktan kaçınarak Allah'a isyan edenlere gelince:

8. İnsanlık tarihinde gelip geçmiş **nice** memleketler, nice **ülkeler vardır ki, Rab'lerinin ve** dolayısıyla, **O'nun gönderdiği Elçilerin emirlerine başkaldırdılar fakat Biz, sonunda onları çetin bir hesaba çektik ve korkunç bir azâba çarptırdık.**

9. Böylece, isyankârlıklarının sonucunu tattılar: Yaptıkları zulüm ve haksızlıklar, bu dünyada büyük **bir hüsranla neticelendi.** Ama asıl cezayı, âhirette görecekler:

10. Allah **onlara,** cehennemde **çetin bir azap hazırlamıştır! Öyleyse, ey iman etmiş olan akıl sahipleri;** bunlardan ibret alın da, **Allah'tan** gelen ilkelere göre hayatınızı yönlendirerek zulüm ve haksızlıklardan

titizlikle **sakının!** İşte bunun için **Allah size,** mükemmel **bir** hikmet, **öğüt** ve uyarı kitabı olan bu Kur'an'ı **göndermiştir:**

11. Yani, **Allah'ın apaçık ayetlerini size okuy**up sizi doğru yola çağır**an bir** mübarek **Elçi** gönderdi **ki,** bu ayetlere **iman edip güzel ve yararlı işler yapanları** inkâr ve cehâlet **karanlıklar**ın**dan çıkarıp** imanın huzur verici **aydınlığ**ın**a ulaştırsın.**

O hâlde, **her kim Allah'**ın Kitabın**a inanır ve** bu imana yaraşan **dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koyarsa,** Allah **onu** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağı cennet bahçelerine yerleştirecektir.** Böylece **Allah ona,** insanoğlunun sahip olabileceği **en muhteşem nîmetleri bahşetmiş olacaktır!**

12. O Allah ki, iç içe tabakalardan oluşan **yedi** kat **göğü ve** aynı şekilde **yerden de bir o kadarını yaratmıştır.** Şu uçsuz bucaksız kâinatı ve uzayın derinliklerinde yüzmekte olan sayısız yıldızları, güneş sistemlerini, galaksileri... yaratan ve mükemmel bir sistemle dengede tutan O'dur. Allah'ın doğaya ve insana yönelik hüküm ve **emir**leri, **yerlerle gökler arasında sürekli akıp duruyor** ve O'nun yaratıcı kudretinin tecellîleri, hayranlık verici güzellikleriyle açık birer mûcize olarak her an ve her yerde gözünüzü gönlünüzü aydınlatıyor **ki, böylece, Allah'ın her şeye kadir olduğunu ve sonsuz ilmiyle her şeyi kuşattığını** tüm benliğinizle **idrâk edesiniz!**

66. TAHRÎM SÛRESİ

Medîne döneminde, hicretin yedi veya sekizinci yılında indirilmiştir. Hz. Peygamberin helâl bir nîmeti kendisine yasaklama teşebbüsünün ele alındığı birinci ayetinde geçen "tuharrimu: Haram kılıyorsun, mahrum bırakıyorsun" kelimesinden adını alan sûre, 12 ayettir.

Hudeybiye barış antlaşmasından sonra, İslâm toplumunun hayat seviyesinde gözle görülür bir değişiklik olmuş, fakat bu, Peygamberin evine ve ailesine aynı oranda yansımamıştı. Çünkü Peygamber, önderi olduğu toplumda fakirlerin hayat seviyesine göre yaşamayı kendisine ilke edinmişti. O, zaferden zafere koşan büyük bir devlet başkanı olduktan sonra bile hiçbir zaman lüks ve şatafata dalmamış, ömrünün sonuna kadar sâde ve mütevazı hayatını sürdürmüştü. Ne var ki, her kadın gibi Peygamberin hanımları da her zaman ve her konuda olmasa da İslâm toplumunda gittikçe artan imkanlardan pay almak istiyor, bunun için Peygambere sık sık şikayette bulunuyorlardı. Buna karşılık Peygamber, dünyanın refah ve süsleriyle ilgili dileklerde bulunan hanımlarına bir uyarıda bulunmak ve yaşadığı mütevazı hayatı değiştirmeme konusundaki kararlılığını ortaya koymak istedi ve bir ay boyunca eşlerinden hiçbirisi ile birlikte olmayacağına yemin etti. Onun bu kararı vermesinde eşleri arasında kıskançlık ve sürtüşmelere yol açan şu olay da etkili olmuştu:

Hz. Peygamber, her ikindi namazı sonrasında eşlerinin odalarına düzenli olarak uğrardı. Hz. Peygamber'in böyle ziyaretlerinde Zeyneb b. Cahş O'na bal şerbeti ikram ediyordu. Bu durumu kıskanan Hz. Aişe, Hafsa ile anlaşıp Hz. Peygamber yanlarına geldiğinde ona, ağzından meğafir kokusu geldiğini söylediler. Meğafir, kötü kokan bir çiçektir. Arı, balını bu çiçekten almışsa balında meğafir kokusu olur. Hz. Aişe ile Hz. Hafsa, kendisinden kötü bir koku yayıldığında Peygamberin bundan çok rahatsız olacağını bildiklerinden, Zeyneb'in yanında kalmasını engellemek için bu hileye başvurmuşlardı. Gerçekten de hile tesirini gösterdi ve

Hz. Peygamber, bundan böyle bal şerbeti içmeyeceğine dâir Hz. Aişe'nin yanında yemin etti ve ona, bu durumu hiç kimseye anlatmamasını tembihledi. Fakat Hz. Aişe, çok geçmeden bunu Peygamberin diğer hanımı Hafsa'ya anlattı. Bunu ilâhî vahiy sayesinde öğrenen Peygamber, sırrını gizlemediğinden dolayı onu azarladı.

Bunun üzerine, bütün ümmete örnek olması gereken Peygamberin, eşlerini memnun etmek için bile olsa bal şerbetini veya herhangi bir helâl nîmeti kendisine yasaklamasının doğru bir davranış olmadığını bildiren ve Peygamber eşlerini, sahip oldukları yüce makâma yaraşır fedâkârlık ve olgunluğu göstermeleri konusunda uyaran ve kıyâmete kadar gelecek mümin ve müminelere ibret dersleri veren mübârek Tahrîm sûresi nâzil oldu:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Peygamber! Neden eşlerini memnun etmek için Allah'ın sana helâl kıldığı bir şeyi kendine **yasaklıyorsun?** Sakın bir daha böyle bir şey yapma!

Bununla birlikte, Allah senin bu hareketini ve eşlerinin dünya malını arzu ederek sana karşı yaptıkları saygısızlığı affetmiştir. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Öyleyse, ey Peygamber, etmiş olduğun yeminden dönmelisin.

2. Zira **Allah,** uygun olmayan **yeminlerinizden dönmeyi** size **meşrû kılmıştır** (*5. Mâide: 89*). Şunu iyi bilin ki, **Allah sizin** biricik dostunuz, yardımcınız, koruyucunuz ve **Mevlânızdır ve O,** kullarının yapısını ve

özelliklerini en iyi **bilendir;** sonsuz ilim ve hikmetiyle en doğru hükmü veren bir **hakîmdir.**

İşte bu ilim ve hikmetin bir tecellîsi olarak:

3. Hani Peygamber, eşlerinden birine bir sır vermiş ve bunu hiç kimseye anlatmamasını ona tembihlemiş**ti. Fakat** Peygamberin hanımı **bunu** diğer bir hanımına **anlatınca, Allah** onlar arasında geçen bütün konuşmaları Peygambere bildirerek **onu bundan haberdar kılmıştı.** Peygamber de hanımlarına gelerek olup bitenlerin **bir kısmını** onlara anlatmış, **bir kısmına ise —**yüce edebinden dolayı— **hiç değinmemişti.** Peygamber **bunu eşine anlatınca,** eşi hayretler içinde **"Bunu sana kim bildirdi?" diye sormuş,** Peygamber de **"Her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan** Allah bunu **bana bildirdi!" diye cevaplamıştı.**

4. Ey Peygamber hanımları! Özellikle de siz ikiniz; **eğer** yaptıklarınızdan pişmanlık duyup **Allah'a yönelirseniz** bu yerinde bir davranış olur; çünkü **ikinizin de kalpleri** yanlışlık ve haksızlığa iyice **meyletmişti! Fakat** tövbe etmek yerine, **birbirinize arka çıkıp Peygambere karşı gelirseniz,** şunu iyi bilin ki, **onun koruyucusu Allah'tır; ayrıca,** gizli fısıltılarınızı Peygambere bildiren **Cebrail,** öz babalarınızın da içlerinde bulunduğu **dürüst ve erdemli müminler ve** diğer bütün **melekler** onun **yardımcısıdırlar.** Bütün müminler, onun kılına zarar gelmesin diye, her türlü tehlikeye karşı canlarını siper ederek onu korumayı ve bu uğurda şehit olmayı en büyük şeref bilirler. İşte, mesele bu kadar önemlidir.

Ey Peygamber hanımları! İslâm dâvâsının başarıya ulaşması için büyük bir fedâkârlıkla mücâdele veren ve ümmetinin sorumluluğunu her an omzunda hissederek gece gündüz çaba harcayan Peygamber, eğer sizi boşamıyor ve sizi üzmemek için eziyetlerinize sabırla katlanıyorsa, bu size muhtaç ve mahkûm olduğundan değildir:

5. Eğer Peygamber **sizi boşarsa, Rabb'i ona sizin yerinize, sizden daha hayırlı eşler nasip edecektir:** Allah'a yürekten **boyun eğen,** O'na içtenlikle **iman eden,** kendisini Allah'a **adamış, dâimâ** Allah'a **yönelen,** O'na hakkıyla kulluk ve **ibâdet eden,** anlam ve hikmetini özümseyerek namaz kılan ve **oruç tutan dul kadınlar ve genç kızlar** bahşedecektir. Çünkü Peygamberin —tüm ümmete örnek olması gereken — ailesindeki huzursuzluk, bütün ümmetin huzursuzluğu demektir. O hâlde:

6. Ey iman edenler! Hem kendinizi, hem de ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem **ateşinden koruyun!** Unutmayın ki, cehennem ateşini tutuşturan, işlediği kötülükler yüzünden bizzat insanın kendisidir ve tüm kötülüklerin temeli ve asıl kaynağı, ilâhî irâdeye başkaldırarak sahte ilâhların boyunduruğu altına girmektir ki, bunun en belirgin simgesi, önünde saygıyla boyun eğilen taştan putlar ve heykellerdir. O hâlde, dünyada yapılan zulüm ve haksızlıkların, bir gün cehennemde ateş olup zâlimin karşısına çıkacağını unutmayın! İşte zâlimleri bekleyen bu ateşin **başında, Allah'ın emirlerine** asla **karşı gelmeyen ve kendilerine verilen** her **emri** itirazsız ve eksiksiz **yerine getiren son derece** acımasız, **sert ve güçlü melekler**den zebaniler **vardır.**

7. O Gün zâlimlere, **"Ey inkârcılar!"** denilecek, **"Bugün özür dile**yip bahaneler öne sür**meye kalkmayın; çünkü siz, yalnızca yaptıklarınızın karşılığını göreceksiniz!"**

8. Ey iman edenler! Tüm içtenliğinizle Allah'a yönelip günahlarınızdan pişmanlık duyarak **tövbe edin;** yüreğinizdeki ümit ışığı hiç sönmesin, **umulur ki Rabb'iniz, günahlarınızı bağışlayacak ve sizi, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştirecektir. O Gün Allah, Peygamberi ve onun yanında yer alan** samîmî ve fedâkâr Müslüman**ları** elbette **utandırmayacaktır.** Öyle ki, O Gün zâlimler ve münâfıklar karanlıklar içinde cehenneme doğru yol

alırlarken, müminlerin dünyada iken kazanmış oldukları **nurları, önlerinden ve sağ taraflarından** kendilerini **takip edecek** ve cennete giden yolu onlara gösterecek**tir.** Bu arada münafıkların zaten nurlarının yokluğu ortaya çıkıp kapkaranlıkta kalınca Müslümanlar şöyle **dua ederler**: **"Ey Rabb'imiz!"** Biz cennete girinceye kadar **nurumuzu tamamla;** nurumuzu bizden ayırma, bizi karanlıklarda bırakma. Gerçi biz bunu hak edecek davranışlar gösteremedik, Sana hakkıyla kulluk da edemedik, onun için **bizi bağışla** ey Rabb'imiz; **hiç kuşku yok ki, Sen her şeye kadirsin!"**

O hâlde, bu müjdeye nâil olabilmek için;

9. Ey Peygamber ve Peygamberin izinde yürüyen Müslüman! Allah'ın ayetlerini açıkça inkâr eden **kâfirlere ve** küfrünü gizleyerek aranıza sızmış olan **ikiyüzlülere karşı** her alanda mücâdele vererek, Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat tarzını yeryüzünde egemen kılmak üzere onlarla **cihâd et;** dinin ilkelerini korumak söz konusu olduğunda, **onlara karşı sert** ve kararlı **davran!** İnkâr ve zulümden vazgeçmedikleri takdirde, **varacakları yer cehennemdir! Ne korkunç bir son!**

10. Allah, buyruklarına karşı gelerek **inkâr edenler**in, Peygamberin en yakın akrabası bile olsalar cezadan kurtulamayacaklarını açıklayıp müminleri uyarmak **için, Nûh'un karısı ile Lut'un karısını örnek veriyor:** Bunların **her ikisi de, iki dürüst ve erdemli iki kulumuzun nikahı altında bulunuyorlardı; ancak** imandan yüz çevirerek **onlara karşı geldiler ve** birer Peygamber olan kocaları, **onları Allah'**ın cezasın**dan kurtaramadı.** Böylece, diğer kâfirlerle birlikte helâk olup gittiler! Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler: Bu isyankâr kadınların her **ikisine de, "Haydi,** cehenneme **giren** diğer kâfir**lerle birlikte siz de ateşe girin!" denilecektir.**

11. Allah, iman edenler için de, dünyada düşünülebilen, iyi bir Müslüman olabilmeye engel olacak en olumsuz, en kötü ortamda, Firavun'un sarayında **Firavun** gibi bir zâlim**in hanımı** olduğu hâlde, bütün müminlere örnek olma derecesine yükselen Asiye'nin iman ve sabır dolu hayat**ını örnek veriyor:** Bir kadının hayal edebileceği bütün dünyevî zenginlik ve imkânlara sahip olan Asiye, dünyanın lüks ve ihtişâmını elinin tersiyle iterek **"Ey Rabb'im!" diye yalvarmıştı, "**Zâlimlerin saraylarını, villalarını istemem; **bana katında** bulunan **cennette bir köşk hazırla** Allah'ım! **Beni Firavun'dan ve onun yaptığı** zulüm ve haksızlıklar**dan koru ve bu zâlim toplum** ile aynı hayatı ve aynı âkıbeti paylaşmak**tan kurtar beni** yâ Rab!**"**

12. Ve İmran kızı Meryem'i de, mümin hanımlar için ikinci bir örnek kıldık: O Meryem ki, **iffetini** titizlikle **korumuş,** âdetâ bir iffet ve ahlâk örneği olmuş**tu; Biz de, kendisine** hayat veren **Ruhumuzdan üflemiş** ve İsa gibi yüce bir Peygamberin annesi olma şerefini ona bahşetmiş**tik.** Fakat o, asla bir Peygamber annesi olduğuna güvenip şımarmadı; **Rabb'inin buyruklarına ve** bütün **kitaplarına** yasa ve yazgılarına yürekten **inandı ve** hayatı boyunca, tüm varlığını Allah'a adayan tertemiz ve **itaatkâr** kadın**lardan** biri **oldu.**

67. MÜLK SÛRESİ

Mekke döneminin muhtemelen başlarında gönderilen bu sûre, adını ilk ayetinde geçen "el-Mülk: hükümranlık, otorite, saltanat" kelimesinden almıştır. 30 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Tüm kâinâtta sınırsız hükümranlık ve **egemenliği elinde bulunduran** ve her türlü hayrın, **bereketin kaynağı** olan Allah yüceler yücesidir **ve O'nun her şeye gücü yeter.**

2. O Allah **ki, hanginiz daha güzel işler yapacak diye sizi imtihân etmek için ölümü ve** her iki âlemde **hayatı yaratmıştır.**

Gerçekten **O, sınırsız izzet ve kudret sahibidir,** bununla birlikte, çok ama **çok merhametlidir.**

3. Sizi çepeçevre kuşatan şu uçsuz bucaksız **yedi** kat **göğü,** birbiriyle uyumlu ve iç içe geçmiş **tabakalar hâlinde yaratan, O'dur.** Ey insan, nereye bakarsan bak, **Rahmân'ın yaratışında** hiçbir aksaklık, **hiçbir uyumsuzluk göremezsin! Gözünü çevir de** şu göz kamaştırıcı yaratılmışlara daha dikkatli **bak;** Rahmân'ın sonsuz ilim ve kudretini gözler önüne seren şu mükemmel sistemde **herhangi** bir eksiklik, **bir çatlak görebiliyor musun?**

4. Haydi durma, **bir daha, bir daha bak fakat** her bakışında dehşet ve hayranlığın bir kat daha artacak ve sonunda, **bakışların** hatâ aramaktan **yorulmuş ve** ilâhî yaratışın ihtişâmı karşısında **yenilgiyi kabullenmiş bir hâlde sana geri dönecektir.**

İşte ilâhî hükümranlığın alâmetlerinden biri:

5. Andolsun Biz dünyaya **en yakın göğü,** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan yıldızlar ve benzeri gök cisimlerinden oluşan **kandillerle süsledik ve onları,** gelecekten haber verdiklerini iddia edenlerin haber kaynağı olan **şeytanlar için bir taşlama kıldık.**

Şeytanlar ne zaman melekler arasında geçen konuşmaları dinlemek için semaya yükselecek olsalar, üzerlerine atılan alev toplarıyla kavrulup küle çevrilirler (*15. Hicr: 17,18 ve 37. Sâffât: 7-10*).

Bu, onlara dünyada verilen cezadır. Ayrıca **Biz onlara,** âhirette de **alevli ateş azâbını hazırladık!** Sadece cinlere mi? Hayır:

6. Gerek sözleri, gerek davranışlarıyla **Rablerini inkâr edenleri** âhirette **cehennem azâbı beklemektedir;** gerçekten **ne acıklı bir son!**

7. Zâlimler, elleri ve ayakları zincirlerle bağlanmış bir hâlde **oraya atıldıkları zaman,** cehennemin **kaynarken** çıkardığı o korkunç **uğultusunu işitecekler.**

8. Cehennem öyle dehşetli bir hal almıştır ki, **neredeyse öfkeden çatlayacak! Ne zaman oraya** inkârcılardan **bir grup atılsa,** cehennemin **bekçileri** olan görevli melekler, **onlara** hayretle **soracaklar: "Size** bu Günü haber veren **bir uyarıcı gelmemiş miydi?"**

9. Buna karşılık zâlimler, **"Elbette!" diyecekler "Bize uyarıcı gelmişti fakat biz 'Allah** vahiy nâmına **hiçbir şey göndermiş değildir!**

Evet, Allah'ı kabul ederiz fakat işi yok bizim yeme içmemizle, basit hayatımızla mı uğraşacak? O bizleri tamamen serbest bırakmıştır, hayatımıza karışmaz; **siz büyük bir sapıklık içindesiniz!' diyerek** onların getirdiği gerçeği **yalanlamıştık."**

10. Ve ekleyecekler: "Eğer uyarılara **kulak vermiş veya** hiç değilse **aklımızı kullan**arak gözümüzün önündeki gerçekler üzerinde düşünmüş **olsaydık,** Allah'ın ayetlerini inkâr etmeyecek, böylece **bu korkunç ateşi hak edenler arasında olmayacaktık!"**

11. Böylece, günahlarını kendi ağızlarıyla **itiraf edecekler.** Fakat artık çok geç: **"Cehennem halkı,** ilâhî rahmetten **uzak olsun!"**

12. Öte yandan, ilâhî öğüde kulak veren ve **Rablerine gayben saygı duyan,** yani her türlü beşeri idrâk ve tasavvurun ötesinde olan Allah'ın zâtını gözleriyle görmedikleri hâlde, O'nun varlığına, rab ve ilâh olarak birliğine, sonsuz ilim, kudret, merhamet ve adâletine şahitlik eden, muhteşem yaratılışı gözleriyle görerek O'na iman eden ve buyruklarına saygıyla bağlanan dürüst ve erdemli **kimselere gelince, onlar için bağışlanma ve** cennet gibi **muhteşem bir ödül vardır!**

13. Ey insanlar! Niyetlerinizi, düşüncelerinizi, **sözlerinizi** ve davranışlarınızı **ister gizleyin, ister onları açığa vurun; hiç kuşkusuz O, kalplerin özünde olan**ları bütün gizlilikleri, **bilmektedir.**

14. Öyle ya, her şeyi **Yaratan,** yarattığı şeyi **bilmez mi?** Elbette bilir! Çünkü **O latiftir,** her şeye nüfuz eden ilmiyle bütün gizlilikleri en ince ayrıntısıyla bilir, **her şeyden haberdardır.** Öyle ki:

15. Uzayın derinliklerinde yüzüp gitmekte olan her türlü konforla donanmış şu **yerküreyi,** tüm yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle emrinize amade kılarak **size boyun eğdiren O'dur. Öyleyse, onun omuzları üzerinde** huzur ve güven içinde gezip **dolaşın ve Allah'ın bahşettiği**

tertemiz **nîmetlerden yiyin için!** Yeter ki, şu gerçeği aklınızdan çıkarmayın: Gün gelecek bu nîmetleri terk edecek ve eninde sonunda, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzurunda toplanacaksınız!**

Hal böyleyken, ne cüretle Rabb'inize başkaldırıyorsunuz?

16. Yücelerde Olan Allah'**ın,** yeryüzünü korkunç bir depremle **çalkalayıp hepinizi yerin dibine geçirmeyeceğinden nasıl emîn olabiliyorsunuz?**

17. Yine O Yücelerde Olan Allah'**ın, başınıza** gökten ölüm yağdıran **bir kasırga göndermeyeceğinden nasıl emîn olabiliyorsunuz?** Bugün küstahça inkâr ediyorsunuz ama, azap başınıza geldiği anda, **Benim uyarımı** hiçe saymanın **ne demek olduğunu** o zaman **anlayacaksınız!**

18. Onlardan önceki nesil**ler de** ayetlerimi **inkâr etmişlerdi fakat Beni inkâr etme**nin âkıbeti **neymiş,** gördüler**!**

19. Peki onlar, üzerlerinde kanat çırparak uçan kuşları görmüyorlar mı? Masmavi gökyüzünde nazlı nazlı süzülen bu kuşların yaratılışında, Allah'ın sonsuz kudret ve merhametinin muhteşem tecellîlerini göremiyorlar mı? Ve düşünemiyorlar mı ki, onlara uçma yeteneği bahşederek ve ilgili kanunlarını yaratarak **onların** boşlukta **durmasını sağlayan,** sonsuz şefkat ve merhamet sahibi **Rahmân'dan başkası değildir!**

Hiç kuşkusuz O, gökte ve yerde, bilip bilmediğiniz **her şeyi gör**üp gözet**mektedir.**

20. Düşünün, eğer Allah sizi cezalandırmak istese, hangi güç, **hangi ordu sizi Rahmân'ın elinden kurtarabilir?** O çok güvendiğiniz servetiniz, gücünüz, silahlarınız ve ordularınız mı? Görüyorsun değil mi; Rahmân'ı ve

O’nun emirlerini, uyarılarını tanımayıp da öldükten sonraki hayatı **inkâr edenler,** ne büyük bir yanılgı ve **aldanma içindedirler!**

21. Yine düşünün, **şâyet** Allah, geçim imkânlarınızı elinizden alıp **rızkınızı kesecek olsa, size** O’ndan başka **rızık verecek olan kimdir?** Allah bahşetmiş olduğu nîmetleri geri alacak olsa, hayatınızı devam ettirebilir misiniz? Hayır, Allah’ın yardımı olmadan bir nefes bile alamazsınız! Aslında bunu kâfirler de pekâlâ bilir fakat **onlar,** küstahça bir **azgınlık ve nefret içinde** hakîkate karşı inatla **direnmektedirler.**

22. Söyleyin; **yüzüstü sürünen bir kimse mi hedefine daha iyi ulaşır, yoksa dimdik yürüyerek dosdoğru bir yolda** hedefe doğru **ilerleyen kimse mi?** Gündelik dünyevî endişelerinin ötesindeki hiçbir şeyi umursamayan dar görüşlü kâfirler mi kurtuluşa daha lâyıktır, yoksa ileride bir gün Allah huzurunda hesaba çekileceğinin bilincinde olan ve bunun için gereken hazırlıkları yapan müminler mi?

23. Ey Müslüman! Allah’ın hükmüne itaat etmekten kaçınan nankörlere **de ki: “Sizi yoktan var eden ve size** işitmeniz için **kulaklar,** görmeniz için **gözler ve** düşünmeniz için **gönüller bahşeden O’dur!** Ne anneniz, ne babanız, ne toplumunuz ne de Allah’tan başka hayatınıza program yapmaya yetki verdiğiniz, her dediğini dinlediğiniz, kulu kölesi olduğunuz varlıklar! Size bunları armağan eden; yalnızca ve yalnızca Allah’tır! **Fakat siz ne kadar da az şükrediyorsunuz!”**

24. Yine onlara **de ki: “Sizi yeryüzünde yaratıp çoğaltan** ve topluluklar, milletler hâlinde dünyaya yayan **O’dur ve hepiniz** eninde sonunda yeniden toprağa girecek ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere, Mahşer Günü **O’nun huzurunda toplanacaksınız!”**

25. Hal böyleyken, inkârcılar hâlâ **diyorlar ki: “**Boş verin bunları; yok biz ölecekmişiz, ölüler diriltilecekmiş, hesap kitap varmış, ne saçmalık! **Eğer**

dedikleriniz doğru ise, söyleyin bakalım ey müminler, **bu** yeniden dirilme ve yargılanma **vaadi ne zaman** gerçekleşecek**?"**

26. Onlara **de ki: "**Bunun **bilgi**si **yalnızca Allah'ın katındadır; ben ise, sadece** O'nun buyruklarını size ileten **apaçık bir uyarıcıyım."**

Ve işte uyarıyorum:

27. Kur'an'dan gâfil yaşayanlar, ölüm gerçeğini göz ardı ederek bir ömür sürecekler fakat **sonunda, onun iyice yaklaştığını gördükleri anda,** duydukları korku ve pişmanlık yüzünden **inkârcıların suratları simsiyah kesilecek ve** o zaman **onlara, "İşte,** küstahça alay ederek **isteyip durduğunuz** azap **budur!" denilecek.**

28. Öyleyse, ey Peygamber ve Peygamberin izinde yürüyen Müslüman! Müminleri ortadan kaldırmakla kurtulacaklarını zanneden bu inkârcıları uyararak **de ki: "Bakın; eğer Allah beni ve yanımdaki** diğer mümin**leri** dâvâmızın zafere ulaştığını bize göstermeden **öldürse veya bize merhamet ed**ip uzun ve bereketli bir ömür v**erse** bu neyi değiştirecek? Öyle veya böyle, her hâlükârda ölüp O'nun huzurunda hesaba çekilmeyecek miyiz? İşte o zaman, **inkârcıları can yakıcı azaptan kim kurtaracak?"**

29. Onlara **de ki: "O,** sonsuz şefkat ve merhamet sahibi **Rahmân'dır;** bizi dünyada da, âhirette de mahcup etmeyecektir! Bu yüzden **biz,** yalnızca **O'na inanır ve** sadece **O'na güveniriz!** Size gelince, ey inkârcılar, **kimin apaçık bir sapıklık içinde olduğunu yakında anlayacaksınız!"**

30. Ey Müslüman! Doğru inanç ve ahlâkın, insan hayatında sudan daha hayati bir öneme sahip olduğunu idrâk edemeyen, bu yüzden Rahmân'a kul olmayı reddeden o zâlimleri uyararak **de ki: "Bir düşünsenize; eğer** Allah yeryüzünde kullandığınız bütün suları aniden kurutacak olsa ve

böylece bütün **suyunuz çekil**ip yerin dibine git**se,** söyler misiniz, Allah'tan başka **kim size o akan tatlı suyu** geri **getirebilir?"**

68. KALEM SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, muhtemelen Hz. Peygambere karşı çıkışların şiddetlendiği bir zamanda indirilmiştir. Alak sûresinden sonra gönderilen ilk sûre olduğu da rivâyet edilir. Adını, "kaleme" yemin edilen birinci ayetinden almıştır. İlk ayetinde geçen "Nûn" harfi de sûrenin diğer bir meşhur ismidir. 52 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Nûn. Dinle, ey insanoğlu! Elif, Lâm, Mîm gibi, ya da buradaki Nûn gibi, senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz birer mucize olan bu mesaja kulak ver:

İlâhî vahyin aydınlığını sembolize eden ve onun insanlığa ulaştırılma aracı olan **kaleme ve onunla yazılan** bu yüce Kur'an'**a andolsun ki;**

2. Ey Muhammed! **Rabb'inin** sana vahyettiği bu Kur'an **nîmeti şâhittir ki, sen asla bir deli değilsin!**

3. Tam aksine; sen, bütün bu eziyetlere sabırla göğüs geren aklı başında ve son derece temiz yürekli bir insansın! Bizzat Kur'an, bunun en açık delilidir. Bundan dolayı, **seni** Rabb'inin katında **bitip tükenmek bilmeyen** muhteşem **bir ödül bekliyor.**

4. Çünkü **sen,** seni delilikle suçlayan inatçı kâfirlerin de gâyet iyi bildiği gibi, **pek yüce** ve değerli **bir ahlâk**ın sahibisin ve işte bu yol **üzerindesin.**

5. O hâlde, yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler:

6. Hanginizin bir deli, bir **mecnûn olduğunu!** Dürüstlük ve erdemlilik timsali olan müminler mi, yoksa günaha batmış olan o kâfirler mi?

7. Elbette Rabb'in, kimlerin kendi yolundan saptığını çok iyi bilir; doğru yolda olanları da en iyi bilen O'dur.

8. Öyleyse, ey hak yolunun yolcusu; gerek sözleri, gerek davranışlarıyla Rabb'inin mesajını **yalanlayanlar**ın baskı ve işkenceleri karşısınd**a** asla boyun eğme, onların arzu ve heveslerine kesinlikle **uyma!** Bütün insanlara karşı yumuşak ve merhametle davran, fakat hoşgörü adına Kur'an'ın ortaya koyduğu gerçekleri örtbas etme! Zâlimlerin kalplerini kazanmak veya işkencelerinden kurtulmak amacıyla bile olsa, hakîkati haykırmaktan bir an geri durma! Unutma ki:

9. Onlar senin inanç konusunda istedikleri tavizleri vererek **yumuşak davranmanı ve** onlara yağ çekmeni **isterler ki, kendileri de** sana karşı şiddetli muhâlefetten vazgeçerek onlar da sana yağ çeksinler ve **yumuşak davransınlar.**

10. Ey Müslüman! **Sakın** kâfirlerin "dinde pazarlık" tekliflerine aldanıp da onlara **uyma;**

Doğru yanlış demeden **yemin edip duran** böylece herkesle anlaşmak ve kendi güçlerini kabul ettirmek isteyen **o alçaklara!**

11. Kalplere kin ve düşmanlık tohumları ekerek hakkınızda **dedikodu yayan iftiracılara!**

12. Her türlü **iyiliğe engel olan o saldırgan günahkârlara!**

13. Son derece kaba ve saygısız, üstelik insanları sömüren ve her türlü kötülüğün simgesi hâline gelmiş o haysiyetsiz, şahsiyetsiz, aşağılık **soysuzlara!**

14. İşte bu tip insan, **mal. mülk ve çoluk. çocuk sahibi olduğundan dolayı**, ekonomik ve sosyal imkanı nedeniyle küstahça bir kibre kapılır ve:

15. Kendisine ayetlerimiz okunduğu zaman, "Bunlar **eskilerin efsâneleridir!" der.**

16. Biz de **onu** o kibirli **burnundan işâretleyece**k ve hem dünyada, hem de âhirette asla yakasını kurtaramayacağı ibret verici bir zillet ve azâba mahkûm edece**ğiz.**

17. Oysa **Biz** bu nîmetleri insanlara vererek **onları imtihân ediyoruz, tıpkı** bir zamanlar **bahçe sahiplerini sınadığımız gibi:**

Hani onlar, olgunlaşan meyveleri **sabahleyin toplayacaklarına yemin ediyorlardı.**

18. Üstelik Allah'ın izin ve irâdesini hiç hesaba katmıyor, yani "İnşaallah: Allah'ın izniyle" şeklinde **herhangi bir istisnâ da yapmıyorlardı.**

19. Derken, onlar geceleyin **uyudukları bir sırada, Rabb'in tarafından** gönderilen **kuşatıcı** bir afet **bahçelerini çepeçevre sarıvermiş,**

20. Ve o meyve dolu bağlar bahçeler, yanıp yıkılmış bir **harabeye dönmüştü.**

21. Onlar ise tüm olup bitenlerden habersiz, **sabahleyin birbirlerine seslendiler:**

22. “Ürünlerinizi **devşirecekseniz, haydi erkenden tarlanızın başına gidin!”**

23. Böylece, hazırlıklarını yapıp **yola koyuldular.** Bu arada, **aralarında gizli gizli konuşuyorlardı:**

24. “Dikkat edin, **bugün hiçbir yoksul bahçenize girip yanınıza sokulmasın!”**

25. İşte bu şekilde, **ürünleri toplayacaklarından emîn olarak,** sanki istedikleri her şeyi yapabilecek güce sahiplermiş gibi **erkenden çıkıp gittiler.**

26. Derken bahçelerine varıp da, **onu** yanmış, yıkılmış bir hâlde **görünce, “Galiba biz yolumuzu şaşırdık!” dediler.**

27. Fakat çok geçmeden gerçeği anladılar: **“Hayır hayır; aslında biz,** bağımızdan bahçemizden tamamen **yoksun bırakıldık!”** diye feryat ettiler.

28. İçlerinde en akıllı, en insaflı olan ve daha önce kendilerini defalarca uyaran **kişi** öne atılarak, **“Ben size, Rabb’inizi tesbih etmeniz gerektiğini söylememiş miydim?** O’nun sonsuz ilim, kudret ve hikmet sahibi olduğunu, dolayısıyla asla yanlış ve lüzumsuz hüküm vermeyeceğini, bu yüzden emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğmek sûretiyle, söz ve davranışlarınızla yüceliğini dile getirerek O’nu tesbih etmeniz gerekmez miydi?**” dedi.**

29. Bunun üzerine, hatâlarında daha fazla ısrar etmeyip, **“Rabb’imizi en yüce sıfatlarla tesbih ederiz; meğer biz gerçekten zâlimmişiz!” dediler.**

30. Sonra karşı karşıya geçip birbirlerini suçlamaya başladılar:

31. "Yazıklar olsun bize!" dediler, "Biz gerçekten iyice azgınlaşmıştık!"

32. "Umarız ki Rabb'imiz, bize rahmetiyle yönelerek bundan **daha iyisini bahşeder;** çünkü **biz,** bundan böyle yalnızca **Rabb'imize yönele**cek ve yalnızca O'na kulluk ve ibâdet ede**ceğiz!"**

33. İşte, kimi zâlimlere bu dünyada verdiğimiz **azap, böyle** acı ve ibret verici**dir fakat âhiret azâbı** bundan **çok daha şiddetlidir; bir bilselerdi!**

34. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden titizlikle **sakınan kimselere gelince, Rab'lerinin katında onları** muhteşem **nîmet cennetleri beklemektedir.**

35. Öyle ya, Allah'ın hükümlerine yürekten **boyun eğenlerle günaha batmış olanları bir mi tutacaktık?**

36. Neyiniz var sizin ey zâlimler, **nasıl** bir mantıkla muhâkeme yürütüyor, ne kadar ahmakça **hüküm veriyorsunuz?**

37. Yoksa elinizde, okuyup ders yaptığınız Kur'an'a alternatif **bir** ilâhî **Kitap mı var?**

38. O kitapta, "Dilediğiniz her **şey sizindir** ve her arzunuzu gerçekleştirme hakkı size verilmiştir!**"** diye mi yazıyor**?**

39. Yoksa Bizden, dilediğiniz hükmü verebileceğinize dâir Kıyâmet Gününe kadar geçerli özel **bir taahhüt mü aldınız?**

40. Sor onlara; içlerinden hangisi bunun sorumluluğunu üstlenecek?

41. Yoksa onların, Allah ile **ortak** yetki ve otoriteye sahip ilâh**ları mı var? Öyleyse,** bu **ortaklarını getir**ip onların bu yetkilere sahip olduğunu delilleriyle göster**sinler, eğer** iddialarında **samîmî iseler!** Fakat heyhât, iddialarını asla ispatlayamayacaklar! Hesap Gününde ise, bunun cezasını en ağır biçimde ödeyecekler:

42. O Gün, zâlimleri büyük bir **korku ve dehşet saracak ve** Allah'ın huzurunda **secde etmeleri istenecek fakat** secde etmek istedikleri hâlde, **bunu yapmaya güçleri yetmeyecek!**

43. Utanç ve pişmanlıktan **gözleri önlerine düşecek ve onları** tepeden tırnağa bir **zillet bürüyecektir. Oysa onlar,** dünyada **sağlık ve esenlik içindeyken de** Allah'a **secdeye çağrılmış,** fakat inatla karşı koymuş**lardı.**

44. O hâlde, ey Müslüman; **bu** ilâhî kelâm**ı yalanlayan** inkârcı**larla Beni baş başa bırak!** Sen onlara aldırma, görevini yapmaya bak; o zâlimlerin hakkından bizzat Ben geleceğim! **Onları, hiç farkına varamayacakları biçimde** adım adım **felâkete sürükleyeceğim.**

45. Şimdilik **onlara,** akıllarını başlarına almaları için birazcık **mühlet veriyorum fakat** unutmayın, **benim plânım çok sağlamdır.**

Hal böyleyken, neden fırsat varken tövbe edip kendilerini kurtarmıyorlar?

46. Yoksa ey Peygamber ve onun yolunda giden ey Müslüman, **sen** bu dâvet karşılığında **onlardan bir ücret istiyorsun da, ağır bir borç altında ezil**dikleri için mi seni inkâr ed**iyorlar?**

47. Yoksa yaratılmışların algı ve tecrübe sınırları ötesinde bir âlem olan **gaybı**n bilgisi **kendi yanlarında bulunuyor da,** evrenin kaderini **onlar mı yazıyor** ve bu yüzden Kur'an'ın yol göstericiliğine ihtiyaç duymuyor**lar?**

48. Ey Şanlı Elçi! Madem inkârcılar azgınlıklarından vazgeçmiyorlar, **o hâlde Rabb'inin hükmü** gerçekleşinceye kadar onların alay ve işkencelerin**e karşı sabırla göğüs ger** ve tebliğ faaliyetlerine ara vermeden devam et! Sakın öfke ve karamsarlığa kapılarak dâvet görevini ihmal edip de, **Balık Arkadaşı** diye bilinen Yunus **gibi olma: Hani** Yunus, bütün öğüt ve uyarılara rağmen bir türlü doğru yola gelmeyen kavminin olabildiğince inkârcı ve alaycı tutumu karşısında karamsarlık ve öfkeye kapılarak Allah'ın emrini beklemeden görev yerini terk etmiş ve bir gemiye binerek kaçmaya çalışmıştı. Fakat gemi, aniden gelen büyük bir fırtına yüzünden batma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Bunu, aralarında günahkâr bir kişinin bulunmasına bağlayan gemiciler, "Gelin aramızda kura çekelim de, bu felâketin kimin yüzünden geldiğini bulup onu gemiden atalım!" demişlerdi. Çekilen kura sonucu Yunus denize atılıp dev bir balık tarafından yutulunca, pişmanlık ve acıyla **yutkunarak** Rabb'ine **niyaz etmişti.**

49. İşlediği hatâ o kadar büyüktü ki, **ona Rabb'inden bir nîmet ulaşmamış olsaydı,** yani pişmanlıkla Rabb'ine yönelip tesbih ederek O'nun şânını yüceltenlerden olmasaydı, Kıyamet Gününe kadar o balığın karnında kalır (*37. Saffat: 144*) ve Hesap Gününde, **kınanmış** bir günahkâr **olarak** mahşer **meydan**ın**a atılırdı.**

50. Ancak Yunus içtenlikle tövbe edince, **Rabb'i onu** yeniden **seçkin bir makâma yücelterek erdemli kulları arasına kattı.** O hâlde, ey şanlı Elçi ve ey Müslüman! Yunus'un durumundan örnek al ve sakın öfke ve karamsarlığa kapılıp da tebliğ görevini ihmal etme!

51. Fakat **inkârcılar,** bunca öğüt ve uyarılara rağmen, **Öğüdü işittiklerinde,** yüreklerini öyle büyük bir kin ve nefret kaplıyor ki, o zehirli ve öldürücü **bakışlarıyla seni neredeyse** öldürüp yere **devirecekler!** İşte bu kinlerinden dolayıdır ki, **"**Muhammed'in sözlerine kulak asmayın; çünkü **o, kesinlikle delidir!" diyorlar.**

52. Hâlbuki, önyargılardan arınmış tarafsız bir gözle Kur'an'ı incelemiş olsalardı açıkça göreceklerdi ki, **o, —**yalnızca o dönemdeki Arapları değil— **tüm insanlığı kucaklayan** kutlu **bir Öğüt** ve evrensel bir gündem**den başka bir şey değildir!**

69. HÂKKA SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Mülk sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyâmet Gününe işâret eden "el-Hâkka: Gerçekleşen, gerçekleşmesi kaçınılmaz olan" kelimesinden almıştır. 52 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Gerçekleşmesi kaçınılmaz Olay!

2. Ne büyük, ne dehşetli bir hâdise**dir, o** gerçeğin ta kendisi olan **kaçınılmaz Olay!**

3. Ey insan! **Gerçekleşmesi kaçınılmaz Olayın ne olduğunu sen nereden bileceksin?** Eğer Allah bildirmeseydi, hangi ilim, hangi zekâ, hangi ideoloji sana bu hakîkati öğretebilirdi?

Bu olayı, yani kıyâmet ve hesap olayını inkâr eden zâlimleri dünya ve âhirette nasıl bir âkıbetin beklediğini öğrenmek ister misin?

4. Semud ve Ad kavimleri, her şeyi yok edecek olan **bu** müthiş **Felaketi**n gerçekleşeceğini **inkâr etmiş** ve korkunç bir ahlâksızlık ve sefahatin pençesine düşmüş**lerdi.** İşte bu yüzden:

5. Semud kavmi, ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren **o azgın sarsıntı ile** topyekün **helâk edildi!**

6. Ad kavmin**e gelince, azgın bir kasırga ile yok olup gitti!** Öyle ki;

7. Allah onların kökünü kazımak üzere, tam **yedi gece sekiz gün boyunca aralıksız olarak bu** kasırga azâb**ını üzerlerine saldı.** Eğer orada bulunsaydın, **bu** azgın **halkın, çürümüş hurma kütükleri gibi** nasıl cansız bir hâlde **yerlere serildiklerini görürdün.**

8. Şimdi o zâlimlerin yurtlarını bir dolaş bakalım, **onlardan** azaptan kurtulup **geri kalan hiç** bir kimse, saltanat ve azgınlıklarından bir iz **görebiliyor musun?** Sadece bunlar mı:

9. Ayrıca Firavun, ondan önceki kâfir**ler ve altı üstüne getirilen** Sodom ve Gomoreli zâlim**ler de** aynı şekilde **günaha batmışlardı.**

10. Ve Rablerinin gönderdiği Elçiye başkaldırmışlardı; bu yüzden Rabb'in, **şiddetli bir darbeyle onları** kıskıvrak **yakalayıvermişti.** Fakat iman edenler azaptan kurtarılmıştı:

11. Nûh tufanı sırasında gökten boşanan ve yerden fışkıran **sular taş**ıp dağları tepeleri kapla**dığında, sizi** dalgalar üzerinde **akıp giden** bir gemi**de taşı**yıp kurtar**mıştık.**

12. Ki, insanlık tarihinin dönüm noktası olan **bu olayı sizin için bir ibret dersi kılalım ve dinlemesini bilen kulaklar bunu kavra**yıp ibret al**sın.** İbret alsın da, iman edip güzel davranışlar ortaya koyarak, kendisini o Büyük Güne hazırlasın:

13. Kıyâmet için **sûra bir kez üflendiği,**

14. Ve yeryüzü ile dağlar yerlerinden sökülerek, korkunç **bir darbeyle darmadağın edildikleri zaman,**

15. İşte o Gün, gerçeğin ta kendisi olan o **kaçınılmaz Olay gerçekleşmiş olacak.**

16. Şu üzerinizdeki **gök yarılıp parçalanacak; o Gün sistem tümüyle değişecek!** Gök henüz tamamen dürülmeyecek fakat gamlı, kederli, puslu bir yüz, hüzün veren bir bulut görüntüsü ile yarılıp pörsüyecek, **zayıf ve cılız bir hâle gelecektir.**

17. Melekler, **göğün** yarılan **kenarlarında** saf tutmuş bir hâlde Rabb'inin emrini bekleyecekler; **onların da üzerinde, Rabb'inin** kudret ve egemenlik tahtı olan **Arş'ını, o Gün sekiz** büyük melek **taşıyacak.** Böylece o Gün, size dünyada geçici olarak verilmiş olan gücünüz, irâdeniz ve tercih hakkınız elinizden alınacak ve ilâhî hükümranlık, tüm dehşet ve ihtişâmıyla tecellî edecek!

18. İşte **o Gün,** ey insanlar, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere Rabb'inizin huzuruna **çıkarılacaksınız ve en gizemli sırlarınız** bile **gizli kalmayacak.** Ve Mutlak Hâkim, en âdil hükmü verecek:

19. Kitabı sağından verilen dürüst ve erdemli kişi, "Hey!" diye sevinçle **haykıracak, "Gelin** bakın arkadaşlar, **şu kitabımı okuyun!"**

20. "Ben zaten, böyle güzel **bir hesapla karşılaşacağımı anlamıştım!"**

21. Böylece o, sonsuza dek **mutlu ve huzurlu bir hayat yaşayacak.**

22. Yüce ve değerli **bir cennette,**

23. Meyveleri, ellerini uzatsalar alabilecekleri kadar **yakın** olan hârika bahçelerde.

24. O Gün onlara, **"Geçmiş günlerde** bu günü düşünerek **yapmış olduğunuz** iyilik ve hayırlar**dan dolayı,** şimdi dilediğiniz gibi **afiyetle yiyin, için!"** denilecek.

25. Kitabı solundan verilen zâlim kişiy**e gelince, "Eyvah!" diye feryat edecek, "Keşke bu kitabım bana hiç verilmeseydi!"**

26. "Ve hesabımın ne olduğunu hiç öğrenmeseydim!"

27. "Ah, keşke ölüm her şeyi **bitirmiş olsaydı** da, toprak olup gitseydim**!"**

28. "Çünkü o çok güvendiğim **malım mülküm beni** ilâhî adâletin elinden **kurtaramadı!"**

29. "Ve bütün güç ve otoritem, bir anda **yok olup gitti!"**

Bunun üzerine, Allah cehennem meleklerine emredecek:

30. "Yakalayın onu ve ellerinden ayaklarından demir kelepçelerle **bağlayın onu!"**

31. "Sonra alev alev yanan **cehennem ateşine atın onu!"**

32. "Ardından da, yetmiş arşın boyunda bir zincire vurun onu!"

33. "Çünkü o, Yüce Allah'a iman etmiyordu!"

34. "Ve bunun doğal sonucu olarak, **yoksulları doyurmak için en ufak bir istek ve gayret göstermiyordu!"**

35. "Bu yüzden onun, bugün burada ne kendisine yardım edecek **bir dostu olacak,"**

36. “Ne de karnını doyurabileceği **bir yiyeceği; ancak** cehennemliklerin yaralarından fışkıran kan, **irin** ve kusmuk karışımı bir yiyecek vardır ona**!”**

37. “Yalnızca günahkârların mecburen **yiyeceği** iğrenç bir bulamaç**!”**

38. Hayır! İş sizin zannettiğiniz gibi değil, ey inkârcılar! **Yemin ederim, görebildiğiniz** her **şeye!**

39. Ve bütün **göremediklerinize ki,**

40. Bu Kur’an, **şerefli bir Elçi** olan Cebrail’**in** getirdiği, Allah’ın **sözüdür.** Cebrail, onu doğrudan Allah’tan alıp Muhammed’in kalbine indirmiştir.

41. Açık yüreklilikle onu okuduğunuzda siz de göreceksiniz ki, **o** kesinlikle **bir şâir sözü değildir; ne kadar zayıf bir inancınız var sizin!**

42. O bir kâhin sözü de değildir fakat siz, kulağınıza küpe olması gereken bu hikmetli sözlerden **ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!**

43. Evet, bu Kur’an ne bir şiirdir, ne de bir kehanet; **o, âlemlerin Rabb’i tarafından gönderilen** hikmet dolu bir hidâyet rehberinden başka bir şey değil**dir!** Dolayısıyla, Muhammed’in kendi sözleri değildir!

44. Çünkü **şâyet o,** kendi uydurduğu **sözleri Bize yakıştırmaya kalkışsaydı,**

45. Biz derhal onun gücünü ve yeteneklerini elinden alarak **onu sağ elinden yakalar,**

46. Sonra da herkese ibret olması için **onun can damarını kopar**ıp oracıkta canını al**ırdık!**

47. Ve hiçbiriniz onu elimizden **kurtaramazdı!** Fakat öyle olmadı; Muhammed, Rabb'inden aldığı mesajı size olduğu gibi ulaştırdı:

48. Doğrusu bu Kur'an, dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden titizlikle **sakınanlar için bir** öğüt ve **uyarıdır.**

49. Bununla birlikte, ey insanlar, **aranızda** bu mesajı **yalanlayan** bedbaht **kimseler olduğunu** ve kıyâmete kadar da olacağını çok iyi **biliyoruz!**

50. Fakat **bu** yalanlama ve yüz çevirme, Hesap Günü **inkârcılar için** onulmaz **bir** pişmanlık, acı ve **üzüntü** kaynağı olacak**tır.**

51. Çünkü **bu** Kur'an, inananları sonsuz mutluluğa, inkâr edenleri de azâba götüren **açık ve kesin bir gerçektir!**

52. Öyleyse, ey hak yolunun yolcusu! Sonsuz kudret ve **azamet sahibi Rabb'inin ismini** hem kalbinle, hem de söz ve davranışlarınla anıp yücelterek, en içten duâ ve yakarışlarla **tesbih et!**

70. MEÂRİC SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Hâkka sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, üçüncü ayetinde geçen ve "yükselme dereceleri" anlamına gelen "el-Meâric" kelimesinden almıştır. 44 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Kendi inancından emin bir şekilde, Allah'ın ayetleriyle alay etmek **isteyen** zalim, kafir ve hâin bir adam Hz. Peygamber'in karşısına geçip mutlaka **gerçekleşecek olan azabı**n bir an önce gelip çatmasını **istedi!** Aynı zamanda, yaşadığı çetin imtihandan bunalarak Allah'ın yardımını isteyen sabırsız bir mümin de kendisine zulmeden inkarcılara beddua ederek, mutlaka gerçekleşecek olan bu azabın bir an önce gelip çatmasını istedi!

2. İnkârcılar için hazırlanan bir azabı **ki,** yeri ve zamanı geldiğinde, **hiç kimse** ve hiçbir güç **ona engel olamayacak**, hiç kimse de onu savunamayacak**tır!**

3. O azap, dilediğini yücelten, dilediğini alçaltan; varlık mertebelerindeki bütün **derecelerin** ve olgunlaşma basamaklarının **sahibi olan Allah tarafından** takdir edilmiştir. Allah, kararını asla değiştirmez. Yeri ve zamanı geldiğinde, vaatlerini gerçekleştirecektir.

4. Şu evrende görevli bütün **melekler ve** ölü kalplere hayat bahşeden vahiy meleği Kutsal **Ruh** Cebrail bile, dünya takvimine göre tam **elli bin yıl süren bir günde** bütün mertebeleri aşıp **O'**nun huzuru**na yükselirler.** Oysa sen ey insan, meleklerin dahi ancak elli bin yılda ulaşabildiği olgunluk makamlarına, şu kısacık ömründe ulaşabilirsin.

5. O hâlde, ey Müslüman! Acele etme, ümit ve heyecanını yitirme, dayan, diren, bıkıp usanma Rabb'inin vaat ettiği gün gelinceye kadar, geri adım atma; bu yolda başına gelebilecek belâ ve sıkıntılara karşı **güzelce sabret.** Sana düşeni yapmaya devam et.

6. Gerçi inkârcılar **onu**n gerçekleşeceği vakti **uzak görüyorlar.**

7. Biz ise onu yakın görüyoruz.

8. O Gün kıyamet gelip çatacak ve **gökyüzü** parçalanıp **erimiş** kızıl bir **madene,**

9. Dağlar da darmadağın edilerek atılmış **hallaç pamuğuna dönüşecek.**

10. Ve herkes kendi canının derdine düşecek; öyle ki, **dost dostu**n hâlini **sormayacak.**

11. Hem de birbirlerini görüp duruyorlarken, bütün insanlar yargı önüne çıkarılıp **birbirleriyle yüzleştirilecekler.** İşte o anda **suçlu, o günün azâbından kurtulabilmek için** dünyada —Allah'ın emirlerini terk etme pahasına— kazandığı her şeyini **fedâ etmek isteyecek:**

Örneğin, bir zamanlar üzerlerine titrediği, öpmeye bile kıyamadığı kendi öz **çocuklarını,**

12. Ya da, bir ömür boyu aynı yastığa baş koyduğu hayat **arkadaşını ve** öz **kardeşini,**

13. Yâhut, **kendisini yetiştirip büyüten** ana-babasını, **ailesini,** aşiretini, kavmini,

14. Ve hattâ yeryüzünde bulunan herkesi fedâ edip cehenneme yollamak isteyecek; ta **ki, kendisini** azaptan **kurtarabilsin.**

15. Hayır; onun hakkı, **alev saçan bir ateştir!**

16. Derileri yakıp kavuran korkunç bir ateş!

Öyle bir ateş ki;

17. Hep kendisine **çağırır;** Allah'ın ayetlerinden **yüz çevirip uzaklaşan,**

18. Ve durmadan mal ve servet **toplayıp** kasalarda **biriktiren** zâlim**leri.**

19. Doğrusu insanoğlu, açgözlü ve doyumsuz bir karakterde **yaratılmıştır.**

Ama ne var ki o, bu özelliğini kullanıp daha mükemmele ulaşmak için çaba harcaması ve böylece kendisini Allah katında yücelere, daha yücelere ulaştıracak güzel davranışlar göstermesi gerekirken;

20. Başına bir kötülük geldiği zaman, her şeyden ümidini keserek **sızlanır durur.**

21. Bir nîmetle karşılaşınca da, açgözlülük ederek hepsine kendisi sahiplenmek ister, başkalarını bu nîmetten **engellemeye çalışır.**

22. Ancak Namaz Ehli olarak bilinen samîmî ve fedâkâr müminler böyle değildir. İşte Namaz Ehli olanların özellikleri:

23. Onlar, günde beş vakit **namazlarına** düzenli olarak **devam edenlerdir.**

24, 25. Onlar mal ve servetlerinde, başkalarından yardım **dilenen** fakir**lerin ve** onurlu davranıp dilenmedikleri için zengin zannedilen ve bu yüzden yardım ve sadakadan **mahrum kalanların da hakkı ol**duğunu asla unutmay**an** cömert ve fedâkâr kul**lardır.**

26. Onlar, hem sözleri hem davranışlarıyla **Hüküm Gününü tasdik ede**rek iman iddialarında doğru olduklarını ispatlayan mümi**nlerdir.**

27. Onlar, Rablerinin azâbından korkup kötülüklerden uzak dur**anlardır.**

28. Çünkü bilirler ki, **Rablerinin azâbına karşı** hiç kimse kendisini tam olarak **güvende hissedemez.**

29. Onlar, iffet ve namuslarını titizlikle **koruyanlardır.**

30. Ancak nikah sözleşmesi yoluyla sahip oldukları **hanımları ya da** cariyelik sözleşmesi yoluyla **sahip oldukları** savaş esiri cariyeler **hariç. Çünkü onlar,** hanımlarıyla veya cariyeleriyle olan ilişkilerinden dolayı asla **kınanmazlar.** Dolayısıyla, meşrû yollarla cinsel duyguları tatmin etmek kişiyi hiçbir zaman Allah'tan uzaklaştırmaz. Zira İslâm'da ruhbanlık yoktur.

31. Ama her kim evlilik dışı yollara tevessül ederek veya sapıkça ilişkilere yönelerek Allah'ın belirlediği **bu** çizgi**nin ötesine geçmeye kalkışırsa, işte onlar, sınırı aşan** ve kınamayı, cezayı hak eden azgın **kimselerdir!** Fakat Namaz Ehli, asla bu tür yollara tevessül etmez!

32. Çünkü **onlar,** gerek Allah'ın, gerek Hz. Peygamber'in ve gerekse insanların kendilerine verdiği **emânetleri** en güzel şekilde **koruyan**

verdikleri sözü en güzel biçimde **yerine getiren** dosdoğru mümin**lerdir.**

33. Onlar, hak ve adâletin gerçekleşmesi için, her türlü sıkıntı ve tehlikeyi göze alarak **şâhitlik görevini gereği gibi yapanlardır.**

34. Onlar, namazlarını "namaz" yapan bütün özellikleriyle, mekanik hareketlere dönüştürmeden, okuduklarını anlayıp özümsemeye çalışarak, vaktinde ve mümkün mertebe cemaatle birlikte kılan; beş vakit namazı hayatın merkezine yerleştirerek onu her türlü aşınmaya, pörsümeye karşı titizlikle **koruyan** ve böylece, Allah ile aralarındaki gönül bağını sürekli canlı tutmaya çalışan**lardır.**

35. İşte onlardır, cennet bahçelerinde en güzel nîmetlerle **ağırlanacak olanlar.**

36. Şimdi, ey Müslüman; **bu inkârcılara ne oluyor ki,** ellerinde bir delil varmış gibi senin üzerine üzerine geliyor, saçma sapan iddialar öne sürerek **sana doğru** heyecanla **koşuşuyorlar?**

37. Hem de, **sağdan soldan** hücum eden **gruplar hâlinde** üzerine üşüşüyorlar.

38. Yoksa onlar, yukarıda sayılan özelliklere sahip olmaksızın **nîmet cennetine girebileceklerini mi sanıyorlar?**

39. Hayır, asla! Doğrusu Biz onları, gâyet iyi **bildikleri bir şeyden,** bir damlacık sudan **yarattık.** Sahip olduğu güç ve servetle şımarıp kibirlenerek Rabb'ine başkaldırma cüretini gösteren insan, kendisinin bir zamanlar bir damla su olduğunu ve ancak Rabb'inin yardım ve inâyeti sayesinde bunca nîmetlere kavuştuğunu hiç düşünmez mi?

40. Şu hâlde, güneş sistemlerine yerleştirdiği şaşmaz ölçü sayesinde, evrende ortaya koyduğu her bir gündoğumu ve günbatımı noktası ile aydınlığı karanlığa ve karanlığı aydınlığa çeviren, gönderdiği Kur'an sayesinde zulüm ve cehâlet karanlıklarını iman ve İslâm nurlarıyla aydınlatan, doğudaki ve batıdaki, geçmiş ve gelecek tüm ülkelerin gerçek Hükümdarı, bütün zamanların ve mekânların biricik Hâkimi olan Allah'a, yani **doğuların ve batıların**, tüm doğuş ve batışların, doğan ve batanların **Rabb'ine andolsun ki, Bizim elbette gücümüz yeter:**

41. Bu zâlimleri yeryüzünden silip yok ederek, **onların yerine kendilerinden daha iyi** bir toplum **yaratmaya! Ve hiç kimse Bizi engelleyecek** güce sahip **değildir!**

42. Öyleyse, ey Müslüman; **bırak onları, kendilerine vaadedilen** o dehşet verici **Gün ile karşılaşıncaya dek,** dünyanın aldatıcı nîmetlerine **dalarak oyalanıp dursunlar.**

43. Çünkü zâlimler, **o Gün** gelip çattığında, **putlara doğru koşarcasına mezarlarından** fırlayıp Rablerinin huzuruna **çıkacaklar.**

44. Utanç ve pişmanlıktan **gözleri yere çivilenmiş,** tam bir hüsran ve **zillete uğramış hâlde. İşte budur,** insanlık tarihi boyunca **onlara** tekrar ve tekrar **vaadedilmiş olan Gün!**

71. NÛH SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Hz. Peygambere karşı çıkışların yoğunlaştığı bir zamanda indirilmiştir. Hz. Nûh'un mücâdelesini anlattığı için bu adı alan sûre, 28 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insanlar! **Gerçekten Biz Nûh'u, "Can yakıcı bir azap başlarına çökmeden önce, halkını** bu korkunç âkıbete karşı **uyar!" diye kavmine** Elçi olarak **gönderdik.**

2. Böylece Nûh, **"Ey halkım!" diye** kavmine **seslendi, "Doğrusu ben, size apaçık** hakîkati gösteren ve zâlimleri bekleyen acı âkıbeti haber veren **bir uyarıcıyım!"**

3. "Şöyle ki; yalnızca **Allah'a kulluk edin, O'na yürekten saygıyla bağlanın ve** O'nun buyruklarını size ileten bir Elçi olarak **bana itaat edin!"**

4. "Ki böylece Allah **günahlarınızı bağışlasın ve sizi** helâk olmaktan kurtarıp **belirli bir vakte kadar** huzur ve esenlik içinde **yaşatsın.** Unutmayın; **Allah'ın belirlediği süre, gelip çattığı zaman** asla **ertelenemez; keşke** bunu **bilseydiniz."**

5. Fakat onlar, bütün uyarılara rağmen zulüm ve haksızlığa devam ettiler. Bunun üzerine Nûh, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Ben halkımı gece gündüz** bıkıp usanmadan hak dine **çağırdım durdum."**

6. "Ama benim çağrım, onları haktan **iyice uzaklaştırmaktan başka bir işe yaramadı."**

7. "Şöyle ki, **onları bağışlaman için kendilerini ne zaman** tövbeye **çağırdıysam,** beni duymamak için **parmaklarını kulaklarına tıkadılar,** cehâlet ve önyargı **örtülerine,** sosyal ve ekonomik çevre ve imkanlarına **büründüler,** apaçık hakîkat karşısında inatla **direndiler ve küstahça kibre kapıldılar."**

8. "Fakat yine de umudumu kesmedim; her türlü imkân ve fırsatları kullanarak, tüm gücümle **onları** gerçeklere **açık açık davet ettim."**

9. "Ayrıca, kimi zaman **onlara** hakkı **açıkça ilan ettim,** bazen de, rencide olmasınlar diye **onlarla** özel olarak, **gizlice konuştum."**

10. "Onlara **dedim ki: "**Ey halkım, gelin zulüm ve haksızlıktan vazgeçin ve **Rabb'inizden bağışlanma dileyin; gerçekten O,** çok ama **çok bağışlayıcıdır!**

11. Rabb'inize kulluk edin ki, **göğü**n bütün maddî ve mânevî nîmetlerini **üzerinize yağdırsın!**

12. Ve servetinize servet katsın, size sağlıklı ve hayırlı **bir nesil bahşetsin, sizin için** verimli bağlar, **bahçeler ve** hayat bahşeden **ırmaklar yaratsın!**

13. Ey halkım, **size ne oluyor ki, Allah'a saygı göstermek istemiyorsunuz?**

14. Oysa sizi annenizin karnında bir damla su, bir çiğnem et parçası ve cenin gibi **peş peşe aşamalardan geçirerek yaratan O'dur.**

15. Görmez misiniz, Allah yedi kat göğü nasıl birbiriyle uyumlu, mükemmel bir ölçüyle ayarlanmış iç içe **tabakalar hâlinde yarattı?**

16. Ve bu mükemmel sistem **içinde, Ay'ı** ışık yansıtan **bir nur, Güneş'i de** ısı ve ışık saçan **bir lamba yaptı.**

17. Ayrıca Allah, sizi topraktan süzüp çıkardı, yerden bitirdiği **bir bitki gibi yetiştirip geliştirdi.**

18. Fakat sonunda sizi öldürüp **tekrar oraya döndürecek ve** zamanı gelince de, **sizi** hesaba çekmek üzere yeniden diriltip huzuruna **çıkaracaktır.**

19. Yine görmez misiniz ki, **Allah yeryüzünü sizin** huzur ve güven içinde yaşayabilmeniz **için** her türlü nîmet ve imkânlarla donatarak, bir **halı** gibi serip **döşedi.**

20. Ki, orada bulunan doğal geçitlerde, nehir yataklarında, ovalarda ve **geniş yollarda** rahatça **yürüyebilesiniz,** her türlü ulaşım ve taşıma faaliyetlerini yürütebilesiniz ve böylece, yeryüzünün nîmetlerinden gereği gibi faydalanabilesiniz. O hâlde, hâlâ O'na şükretmeyecek misiniz?"

21. Nûh, yüzyıllar süren tebliğ ve uyarılarının sonuç vermediğini görünce, **"Ey Rabb'im!" dedi, "**Görüyorsun ki, bunlar beni zayıf ve güçsüz gördükleri için **bana isyan ettiler ve** bunun yerine, **malı mülkü ve çoluk çocuğu kendisini sadece hüsrana sürükleyen** inkârcı liderler**in peşinden gittiler."**

22. "Ve dâvetimi etkisiz kılmak için akla hayale gelmedik entrikalar, **büyük tuzaklar kurdular."**

23. "Kamuoyunu Nûh'a karşı kışkırtmak için, insanları toplayıp **dediler ki: "**Bu adam, sizin hayat tarzınızı kökünden değiştirmek istiyor! O hâlde, **sakın ilâhlarınızı bırakmayın;** özellikle de, inanç ve ideolojinizin birer simgesi hâline gelen **Vedd'i ve Suva'yı, bir de Yeğus'u, Yeuk'u ve Nesr'i asla terk etmeyin!** Yani, hayatınıza yön veren değerlere ve bu değerleri temsil eden atalarınıza, önderlerinize, efendilerinize sahip çıkın ve ne pahasına olursa olsun, vahiy kaynaklı değerlerin hayata egemen olmasına izin vermeyin!**"**

24. "Ey Rabb'im! Böylece toplumu yönlendiren bu inkârcılar, aldatıcı propagandalarla **birçok kişiyi** doğru yoldan **saptırdılar. Öyleyse, Sen de bu zâlimlerin yalnızca** şaşkınlık ve **sapkınlığını artır** ve böylece onları cezalandır, yâ Rab**!"**

Ve Nûh'un duâsı kabul edildi:

25. Böylece zâlimler, bir türlü vazgeçmedikleri **günahlarından dolayı,** o meşhur tufanda **boğulup gittiler ve hemen ardından** kabir hayatında "ateş"in karşısına, kıyâmetten sonra da cehennem **ateş**in**e atıldılar ve kendilerini Allah'a karşı koruyacak hiçbir yardımcı da bulamadılar.**

26. Daha sonra **Nûh, "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Yeryüzünde bir tek kâfir bile bırakma,** bunları yok ettiğin gibi, diğer zâlimleri de azâbınla kahreyle!**"**

27. "Çünkü onları sağ **bırakırsan, Senin** tertemiz **kullarını** doğru yoldan **saptır**maya kalkış**ır, ancak günahkâr ve inkârcı bir nesil yetiştirirler."**

28. "Ey Rabb'im; beni, anamı, babamı, evime mümin olarak girenleri ve diğer bütün **inanan erkek ve kadınları** rahmetinle **bağışla**

ve yeryüzünde zulüm ve inkârı egemen kılmaya çalışan **zâlimlere** başarısızlık, çöküş ve **yıkımdan başka bir şey nasip etme** yâ Rab!**”**

72. CİN SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında gönderilen bu sûre, adını birinci ayetinde geçen "Cinn: cinler" kelimesinden almıştır. 28 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Muhammed! Tüm insanlara ve cinlere seslenerek **de ki: "Bana** Allah tarafından **vahyedildi ki, cinlerden bir grup** bir gece benim okuduğum ayetleri gizlice **dinlediler ve** kavimlerine dönüp onlara **şöyle dediler:**

"Bakın arkadaşlar! **Biz,** kendisine kulak veren herkesi **doğruya** ve güzele **ileten hârika bir Kur'an dinledik!"**

2. "Ve derhal ona iman ettik! O hâlde söz veriyoruz: **Artık** Allah'tan başka hiçbir varlığı ilâhî niteliklerle yüceltmeyecek, O'ndan başka hiçbir güce kayıtsız şartsız boyun eğmeyecek; **hiç kimseyi** ve hiçbir şeyi **Rabb'imize ortak koşmayacağız!"**

3. "Çünkü Kur'an'ı duyunca öğrendik ki, **Rabb'imizin şânı çok yücedir; ne bir eş edinmiştir O, ne de bir çocuk!** Demek ki, Allah'ın bir çocuk edindiğini iddia edenler Allah'a iftira ediyorlarmış.**"**

4. "Meğer içimizdeki bazı akılsızlar, Allah hakkında gerçek dışı sözler söylüyorlarmış."

5. **"**Ey halkımız! **Doğrusu, insanların ve cinlerin Allah'a karşı** bu kadar pervasızca ve bile bile **yalan söyleyecekleri, aklımızın ucundan bile geçmezdi."**

6. "Gerçi öteden beri dünyevî menfaatler peşinde koşan **kimi insanlar,** kendilerine yardım edeceğini umdukları **bazı cinlere sığınır ve** bu davranışlarıyla **onları** kibir ve isyana sürükleyerek, **azgınlıklarını** iyice **artırırlardı."**

7. **"**Çünkü **o** insa**nlar da, tıpkı sizin** bir zamanlar **sandığınız gibi, Allah'ın** insan ve cinlerin hayatına hiçbir zaman müdâhale etmeyeceğini, dolayısıyla **hiç kimseyi** Peygamber olarak **göndermeyeceğini** ve öldükten sonra hiç kimsenin dirilmeyeceğini **sanıyorlardı.** Fakat biz Kur'an'ı dinledikten sonra, bu iddianın tamamen yanlış olduğunu anladık.**"**

8. **"**Zaten **göğü** gezip **yokladığımızda gördük ki,** bütün gökyüzü, uzayda gezip dolaşmayı bizim için neredeyse imkânsız hâle getiren **güçlü bekçilerle ve ateş toplarıyla doldurulmuş.** İşte bunu görünce, tarihin akışını değiştiren çok önemli bir olayın gerçekleştiğini anladık.**"**

9. **"**Çünkü daha önce göğe çıkar ve melekler arasında geçen konuşmaları **dinlemek için uygun yerlere otururduk.** Orada işittiğimiz bazı bilgi kırıntılarını —bire beşyüz katarak— gelip kahinlere, falcılara haber verirdik. **Fakat şimdi,** Son Elçinin gönderilmesinden sonra, artık **kim** göğe çıkıp melekleri **dinlemeye kalkışsa, kendisini izleyen bir alev topuyla karşılaşır** ve oracıkta yanıp küle çevrilir.**"**

10. **"**Bunun sebebini **bilemiyoruz; acaba** gökyüzünün böyle sıkı denetim altına alınmasıyla **yeryüzünde yaşayanlara bir ceza mı verilmek istendi, yoksa Rab'leri onlara doğru yolu** göstermeyi **mi diledi."**

11. “Fakat ikinci ihtimal daha yakın görünüyor. Çünkü biz cinler hepimiz aynı değiliz; **içimizde dürüst ve erdemli kimseler de var, bunun çok aşağısında kalan** azgın**lar da var. Bizler,** tıpkı insanlar gibi farklı görüş ve inançlara sahip **çeşitli gruplara ayrılmış vaziyetteyiz.** Bu da gösteriyor ki, bizim de Allah'ın yol göstericiliğine şiddetle ihtiyacımız var.**”**

12. “Zaten şu dinlediğimiz Kur'an sayesinde **anladık ki, yeryüzünde** ne kadar güçlü kudretli olursak olalım, **Allah'ı asla aciz bırakamayız;** evrenin en uzak köşelerine **kaçmakla da O'nun elinden kurtulamayız!”**

13. “İşte siz de şâhit olun; **biz** bu **yol gösterici** Kur'an'ın dâveti**n**i **işittik,** onun güzelliğine hayran kaldık **ve** tüm kalbimizle **ona iman ettik. Çünkü** biliyoruz ki, **Rabb'ine iman eden kişi, hiçbir şekilde haksızlığa veya kötü âkıbete uğramaktan korkmaz.”**

14. “Gerçi aramızda, Allah'a böyle yürekten **boyun eğenler olduğu gibi,** onu hiç düşünmeden inkâr eden **zâlimler de var.** Fakat şunu bilin ki, **her kim** Allah'a yürekten **teslim olursa, işte** yalnızca **onlardır, doğruya ve gerçeğe ulaşanlar.”**

15. “Zâlimlere gelince, onlar da cehennemin yakıtı olacaklar!”

16. “Bakın, Rabb'imiz buyuruyor ki: **“Eğer** insanlar ve cinler Kur'an'ı pratik hayata yansıtarak doğru **yolda doğru bir şekilde yürümüş olsalardı, üzerlerine bereketli yağmurlar yağdırır** ve daha bu dünyada onları ödüllendirerek, hepsini huzur ve esenlik içinde yaşatır**dık.”**

17. “Fakat şunu da iyi bilin ki, Biz bu nîmetleri, **onları bu** göz alıcı nîmetler **içinde** yaşatarak **imtihân etmek için** veriyoruz. O hâlde, **her kim** dünyanın lüks ve refahına dalar da **Rabb'inin** öğüt ve **uyarılarından yüz çevirirse,** Allah **onu çok şiddetli bir azâba mahkûm edecektir!”**

18. **“**Ve yine o bize okunan Kur’an’dan öğrendiğimize göre, bütün câmiler ve **mescitler Allah’ındır** ve yalnızca O’na ibâdet amacıyla yapılmışlardır! **Öyleyse,** bütün secde makamlarında sadece Allah’a kul olun **Allah ile birlikte başka hiç kimseye sakın el açıp yalvarmayın!”**

19. **“**Ama ne var ki, **Allah’ın** kalbi imanla dolu bir **kulu** ve Rasulü olan Hz. Peygamber inkârcıların bulunduğu bir mescitte namaza **durup** yalnızca **O’na yalvarmaya başlayınca** öfkeden kuduran kâfirler, **nerdeyse onun üzerine çullanıp** onu oracıkta **linç edeceklerdi.”**

20. Ey Muhammed! O inkârcılara **de ki: “**Ne yaparsanız yapın, **ben** yine de **sadece Rabb’ime duâ edeceğim ve** ne pahasına olursa olsun, **hiç kimseyi** ve hiçbir şeyi ilâhlık makâmına yüceltmeyecek, yani **O’na ortak koşmayacağım!”**

21. Eğer senden mûcizeler isterlerse onlara **de ki: “**Bakın; **ben** de sadece sizin gibi bir insanım. Rabb’im izin vermediği sürece, **size ne bir zarar verebilirim, ne de** dilediğimi **doğru yola iletebilirim.”**

22. Buna karşılık, eğer seninle inanç konusunda pazarlığa girişmeye kalkışırlarsa, o kâfirlere **de ki: “**Şâyet size uyup dâvâma ihânet edecek olursam Allah’ın gazâbına uğrarım! O zaman **hiçbir güç beni Allah’a karşı koruyamaz ve kendime O’ndan başka bir sığınak da bulamam!”**

23. **“**Çünkü ben de sizin gibi bir insanım ve görevim, **sadece, Allah’tan gelen mesajları** örnek uygulama ve açıklamalarla **sizlere ulaştırarak O’nun** bana verdiği **elçilik görevini yerine getirmekten ibarettir.”**

O hâlde ey insanlar ve cinler, dinleyin: **Her kim Allah’a ve Elçisine başkaldıracak olursa, onun hakkı, sonsuza dek içinde kalacağı cehennem ateşidir!**

24. Bugün küstahça kibirlenen zâlimler, **kendilerine söz verilen** azâbın gerçekleştiğin**i gördüklerinde, kimin** sahipsiz, **yardımcısız olduğunu ve kimin sayıca az** "bir avuç zavallı" **olduğunu anlayacaklar!**

25. Bunun ne zaman gerçekleşeceğini soracak olurlarsa, onlara **de ki: "Uyarıldığınız** bu azap **yakın mıdır; yoksa Rabb'im onun için uzun bir süre mi belirlemiştir,** onu ben **bilemem."**

26. Çünkü evrende Allah'ın rıza ve gazab yollarını, yani **gaybı bilen** yalnızca O'**dur fakat hiç kimseye gaybını açıklamaz!**

27. Ancak, dilediği Peygamber hariç. Çünkü Allah, ihtiyacınız kadar gayb bilgisini size öğretmek üzere, elçilerinden dilediğini seçer ve bu bilgileri sadece ona vahyeder. İşte Kur'an, böyle vahiy ürünü bir kitaptır.

Allah bir Peygambere gaybı bildirirken, onu şeytanın dürtülerine ve ayartma girişimlerine karşı korumak için, **önüne ve arkasına** meleklerden **gözcüler diker.** Bu gözcüler, görev ihmâline yol açabilecek her türlü tehlikelere karşı Peygamberleri korurlar.

28. Ki böylece Peygamber, aldığı bilgilerin hayal veya vehim olmadığını; vahiy getiren meleklerin, **Rab'lerinin mesajını** kendisine dosdoğru ve eksiksiz bir şekilde **ulaştırdığını ve** Allah'ın, **onların yanındakileri,** yani iç dünyalarında, hayatlarında ve çevrelerinde olup biten bütün gelişmeleri sonsuz ilmiyle **kuşattığını ve** bunun da ötesinde, kâinatta olmuş ve olacak **her şeyi bir bir say**ıp kayıt altına al**dığını —**en ufak bir şüpheye yer kalmayacak şekilde— **bilsin.**

73. MÜZZEMMİL SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, muhtemelen Peygamberliğin üçüncü veya dördüncü yılında indirilmiştir. Hattâ çoğu âlimlere göre Alak, Kalem ve Müddessir sûrelerinden sonra gönderilen dördüncü sûredir. Ancak sûrenin son ayeti daha sonraki yıllarda nazil olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve kâfirlerin şiddetli muhâlefetleri karşısında sarsıntıya uğrayıp karamsarlığa kapılan Hz. Peygamberin ruh hâlini dile getiren "Müzzemmil: Örtüsüne bürünen" kelimesinden almıştır. 20 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey kendi iç dünyasına kapanarak **örtüsüne bürünen,** kendi kabuğuna çekilen Peygamber! Rabb'in yolunda mücâdele için harekete geçmenin zamanı geldi! İşte bunun ilk adımı olarak:

2. Bir kısmı hariç, geceleyin kalk! Herkesin derin uykuda olduğu gece vakitlerinde yatağını terk ederek kalk ve namaz kılarak, Kur'an okuyarak, ayetler üzerinde tefekkür ederek Rabb'ini an!

3. Yani, gecenin **yarısı kadar** bir süre, **ya da** duruma göre **bundan biraz daha kısa,**

4. Veya biraz **daha uzun** bir süre kalk ve **Kur'an'ı** yüreğinde duyumsayarak, anlamı üzerinde düşünerek, sâkin ve ölçülü bir şekilde ve büyük bir dikkat ve **özenle oku!**

5. Çünkü Biz sana, taşıdığı değer ve yüklediği sorumluluk bakımından çok **ağır bir söz vahyedece**k ve böylece senin omuzlarına, Kur'an'ı anlama, yaşama, diğer insanlara tebliğ etme ve yeryüzüne egemen kılma görevini yükleyece**ğiz.**

6. Bu görevi başarabilmek için, öncelikle kendi iç dünyanda büyük bir devrim gerçekleştirerek kalben tam bir güvene ulaşman, sarsılmaz bir imana ve derin bir bilince sahip olman gerekiyor. Bunun tek yolu da, gecenin dingin vakitlerinde Kur'an'la birlikte olmaktır. Çünkü **geceleyin kalk**ıp Kur'an oku**mak,** gündüzkine nazaran **daha** dokunaklı, daha **etkileyicidir ve** bu tarz bir **okuyuş, daha** akılda kalıcı, daha **sağlam** ve daha verimli **olur.**

7. Çünkü senin, gündüzleri yapacak **çok işin olacak.** Geceleyin aldığın talimatları gündüz yerine getirmek üzere Allah'ın ayetlerini kendi şahsında uyguayacak ve insanlara tebliğ edeceksin. Bu uğurda nice zorluklarla karşılaşacak, nice sıkıntılara göğüs gereceksin.

8. O hâlde, her an ve her yerde **Rabb'inin ismini an ve** seni gaflete sürükleyebilecek her şeyden sıyrılarak bütün ruhunla, **bütün benliğinle O'na yönel!**

9. O Allah ki, **doğunun ve batının Rabb'idir;** bütün zamanların ve mekânların Hâkimidir; doğudaki ve batıdaki, geçmiş ve gelecek tüm ülkelerin, bütün doğuş ve batışların, tüm doğan ve batanların gerçek Hükümdarıdır! **O'ndan başka** boyun eğilecek, hükmüne kayıtsız şartsız itaat edilecek hiçbir otorite, hiçbir **ilâh yoktur; öyleyse,** sen üzerine düşeni yap ve ötesini Allah'a bırak! O'nun yardım ve himayesine sığın ve hayatına yön verecek bir efendi, güvenilir bir koruyucu olarak **kendine** yalnızca **O'nu vekil edin!**

10. Hakikati bile bile reddeden o zâlimlerle kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boşa harcama! **Onların** inkâr, alay ve hakaret dolu **sözlerine sabret;** terbiyesizce davranışlarına karşılık verme; bir mümine yaraşan onurlu bir tavırla tartışmalara son noktayı koyarak **onlardan güzelce uzaklaş** ve bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et!

Kurdukları sömürüye dayalı sistemin yıkılacağından, böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceğinden endişe ederek Allah'ın ayetlerini inkâr eden zâlimlere gelince;

11. Nîmet ve servet **içinde yüz**dükleri hâlde, bu nîmetleri kendilerine bahşeden Yaratıcının mesajını reddede**n o inkârcıları Bana bırak;** çünkü onların hakkından bizzat Ben geleceğim! Sen de tebliğ ve uyarının apaçık ve eksiksiz bir şekilde yerine getirileceği ve —dünyada veya âhirette— azap hükmümüzün gerçekleşeceği ana kadar sabret; **onlara biraz** daha **süre tanı.** Çünkü onlar, bu dünyada nîmet ve belâlarla imtihâna tâbi tutulacaklar.

12. Bu süre zarfında, diledikleri yolu seçmekte özgürdürler fakat şunu iyi bilsinler ki, **katımızda** zâlimler için ağır bukağılar, **zincirler ve** alevli bir **ateş vardır!**

13. Ayrıca, boğaza takılıp kalan irinle karışık zehirli ve dikenli **bir yiyecek ve can yakıcı** müthiş **bir azap var!** Bu azap ne zaman mı?

14. Yeryüzünün, üzerindeki **dağlarla birlikte sarsılıp parçalanacağı ve** hiç yıkılmayacak zannettiğiniz o yüce **dağların,** etrafa **savrulan bir kum yığınına dönüşeceği Gün!** O Gün ilâhî mahkeme kurulacak ve herkese hak ettiği ödül veya ceza, tam olarak verilecektir. İşte bu yüzdendir ki;

15. Ey insanlar! **Doğrusu Biz size,** hakîkati tüm açıklığıyla ortaya koyan ve Hesap Günü **hakkınızda şâhitlik edecek** olan Muhammed adında **bir**

Elçi gönderdik; tıpkı bir zamanlar **Firavun'a** Mûsâ adında bir **Elçi gönderdiğimiz gibi.**

16. Fakat Firavun, kendisini kurtuluşa dâvet eden **Elçiye başkaldırdı; Biz de onu korkunç bir azapla** kıskıvrak **yakaladık** ve bütün ordusuyla birlikte denize gömüp helâk ettik.

17. Şu hâlde, ey çağdaş kâfirler, **eğer** siz de Firavun gibi inkâr **edecek olursanız, çocukları** bir anda ak saçlı **ihtiyarlara çeviren** Kıyâmet **Gün**ü gelip çatınca **kendinizi** Allah'ın azâbından **nasıl koruyacaksınız?** Öyle dehşetli bir gün ki;

18. O Günün şiddetin**den, gökler çatlayıp paramparça olacak ve** böylece, **O'nun** yeniden dirilme ve hesaba çekilme **sözü gerçekleşecektir.**

19. İşte bu mesaj, kıyâmet gelip çatmadan önce insanlığa ulaştırılan bir uyarı, **bir hatırlatmadır; o hâlde, her kim** dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaşmak **istiyorsa, Rabb'ine** giden **bir yol tutsun.**

20. Ey şanlı Elçi! **Hiç kuşkusuz Rabb'in, senin ve beraberindeki bir grup** fedâkâr Müslüman**ın, gecenin yaklaşık üçte ikisi,** bazen **yarısı ve** kimi zaman da **üçte biri** kadar bir süre **kalk**ıp namaz kıl**dığını bilmektedir.**

Gecenin ve gündüzün ölçüsünü belirleyen Allah'tır. Dolaylısıyla O, her gece kalkıp saatlerce namaz kılmanın sizin için ne kadar zor ve meşakkatli olduğunu bilmektedir. Fakat omuzlayacağınız ağır göreve hazırlanmanız için, belli bir süre bu aşamadan geçmeniz gerekiyordu. Bu da gerçekleştiğine göre, şimdi ikinci aşamaya geçmenin zamanı gelmiştir: Allah, **sizin bunu hesaplamakta** ve eksiksiz olarak yerine getirmede **zorlanacağınızı,** dolayısıyla bu kadar uzun süre gece namazı kılmaya daha fazla güç yetiremeyeceğinizi zaten **biliyordu. Bu yüzden** ufak tefek

aksaklıklardan dolayı **sizi affetmiş** ve yükünüzü hafifletmiş**tir: Öyleyse,** bundan böyle gece namazına kalktığınız zaman **Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyabilirsiniz.** Çünkü Allah, ileriki zamanlarda **içinizde hastalanan, Allah'ın lütfunu aramak için yolculuğa çıkan ve Allah yolunda savaşan kimseler olacağını bilmektedir. Bu yüzden, ondan kolayca okuyabileceğiniz kadarını okuyun.** Bu arada, **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, onu dikkatle ve özenle **kılın, zekâtı verin ve** canınızı, malınızı ve tüm yeteneklerinizi Allah'ın istediği doğrultuda kullanarak, mükâfâtını âhirette almak üzere **Allah'a güzel bir borç verin.** Unutmayın; **kendiniz için her ne iyilik yapmışsanız, onu Allah katında daha güzel ve daha büyük bir ödül olarak bulacaksınız.**

Fakat ne kadar iyilik yaparsanız yapın, yine de kendinizi kusursuz, mükemmel görmeyin; daha iyiye, daha güzele ulaşabilmek için dâimâ **Allah'tan bağışlanma dileyin.** Bilin ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

74. MÜDDESSİR SÛRESİ

Bu sûrenin ilk yedi ayeti, Mekke döneminin henüz başlarında indirilmiştir. Sûrenin geri kalan kısmı ise, bundan birkaç yıl sonra, İslâm açıktan tebliğ edilmeye başlandığı sıralarda nazil olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve Hz. Peygamberin Kur'an mesajıyla ilk karşılaştığında yaşadığı şaşkınlık ve sarsıntıya işâret eden "Müddessir: Örüsüne sarınan, bürünen" kelimesinden almıştır. 56 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey örtüsüne bürünen Peygamber! Kur'an mesajını yüreğinde hisseden, fakat onu tebliğ etmekte çekimser davranan Müslüman! Artık kendi kabuğuna çekilerek sâkin ve kendi hâlinde bir hayat sürme zamanı geçti! Bunun için:

2. Her türlü korku, endişe ve çekingenlik duygularından sıyrılarak, büyük bir azim ve kararlılıkla **kalk ve** ışığa susamış gönülleri iman ve Kur'an nurlarıyla aydınlatmak üzere, inkâr ve cehâlet karanlıklarında bocalayan insanlığı bu Kur'an ile **uyar!**

3. Korkma, Allah seninle beraberdir! Bunun için, hem yüreğinle, hem de söz ve davranışlarınla **Rabb'inin yüceliğini** tüm kâinâta **ilan et!**

4. Tebliğ ve uyarıya, öncelikle kendinden başla: Senin kişilik ve karakterini sembolize eden **elbiseni,** öz benliğini ve çevreni **temiz tut!**

5. Kur'an'ın, onaylamadığı maddî-mânevî, görünen-görünmeyen inanç, düşünce, ahlâk ve davranışlarla ilgili her türlü çirkinlik, kötülük ve **pislikten uzak dur!**

6. Yaptığın iyilikleri **gözünde büyüterek başa kakma!** Kalp kırarak, gönül inciterek hayır ve hasenatını boşa çıkarma! Hiçbir karşılık beklemeden, yalnızca Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için iyilik yap; en büyük hayır ve hizmetlerde bulunmuş olsan bile, asla kendini büyük görüp gurura kapılma!

7. İlâhî mesajı yeryüzünde egemen kılma yolunda mücâdele ederken, zâlimlerin şiddetli muhâlefetleriyle karşılaşacak, çetin belâ ve musîbetlerle yüz yüze geleceksin! İçinde bulunduğun şartlar ne kadar ümitsiz ve çaresiz görünse bile asla yılgınlığa düşme, ümitsizliğe kapılma; bu sınavdan yüz akıyla çıkıncaya kadar bıkma, usanma, dayan, diren, **Rabb'in için sabret!**

8. Çünkü yeniden diriliş için **Sur'a üflendiği çaldığı zaman,**

9. İşte o Gün, gerçekten çok çetin bir Gün olacaktır.

10. Âyetlerimi inkâr **edenler için, hiç de kolay olmayan** bir Gün!

Ey Müslüman! Her çağda ve her toplumda, Allah'ın ayetlerini inkâr eden, servet ve gücüne güvenerek İslâm'a karşı savaş açan zâlimler senin karşına çıkacaktır:

11. Annesinin karnında âciz, **yapayalnız** ve çaresiz bir kul olarak **yarattığım** o azgın inkârcıy**ı sen bana bırak!** Hakikati çok iyi bildiği hâlde; kibir, inat ve bencilliği yüzünden ayetlerime başkaldıran o küstah ve azgın kâfirin hakkından bizzat Ben geleceğim!

12. Oysa **Ben ona büyük bir servet**, nice ekonomik imkanlar **bağışladım,**

13. Ayrıca, her birisi önemli birer mevki sahibi olan ve etrafında emre hazır bekleyen **göz önünde** bulunan güçlü kuvvetli ve sağlıklı **çocuklar,** nice sosyal imkanlar armağan ettim,

14. Ve bütün bunların ötesinde, hayatın **bütün nîmet ve güzelliklerini** cömertçe **onun önüne serdim;**

15. Fakat buna rağmen o, Bana şükretmeyi aklının ucundan geçirmediği gibi, kendisine âhirette de ikramlarda bulunarak **daha fazlasını vermemi bekliyor.**

16. Hayır, asla! Çünkü o, ayetlerimize karşı tam bir inatçı kesildi.

17. Ben de, ona verdiğim bütün nîmetleri geri alacak ve **onu,** cehennemde **sarp bir yokuşa süreceğim!**

18. Çünkü o, ayetlerimiz kendisine tebliğ edilince onları reddetmek için ne yapacağını şöyle bir **düşündü,** nasıl davranacağını inceden inceye **ölçtü biçti,**

19. Fakat kahrolası, nasıl bir muhâkeme yürüttü, **ne biçim ölçüp biçti!**

20. Evet; canı çıkası nankör, **ne biçim ölçüp biçti!**

21. Sonra düşünceli düşünceli etrafına **bakındı,**

22. Ardından suratını astı, tedirgin ve endişeli bir çehreyle **kaşlarını çattı,**

23. Ve küstahça kibirlenerek, ayetlerimizden **yüz çevirdi:**

24. "Bu Kur'an**" dedi, "**Nesilden nesle **aktarılan** göz boyayıcı **büyü**lü bir söz**den başka bir şey değildir!"**

25. "Yani **o, sadece** bizim gibi fâni **bir insan sözüdür."**

26. Ben de bu yaptığına karşılık, **onu Sekar** denilen cehennem ateşine **atacağım!**

27. Bilir misin, nedir Sekar?

28. Hem tüm bedeni yakarak insanı hayatta **bırakmaz, hem de** onu eski haline getirir ve azap etmekten **vazgeçmez!**

29. Öyle bir ateştir ki, **derileri yakıp kavurur!**

30. Ve bu ateşin **başında,** tam **on dokuz** tane güçlü ve acımasız zebani bekler!

Neden zebani ve neden 19 derseniz:

31. Biz cehennemde zebani olarak, **ancak melekleri görevlendirdik. Onların sayısını da, sırf inkârcılar için bir imtihân** aracı **yaptık ki,** kendilerine daha önce ilâhî **Kitap verilmiş olan** Yahudi ve Hıristiyan**lar,** hakîkati ortaya koyan bu Kitabın Allah'tan geldiğine **yürekten inansınlar ve** ona zaten **iman etmiş olanların inançları daha da güçlensin; böylece,** daha önce **Kitap verilmiş olanların ve müminlerin kalplerinde,** bu konuda zerre kadar **kuşkuya yer kalmasın!**

Fakat kalplerinde hastalık bulunan ve bu yüzden, bazen mümin, bazen kâfir gibi davranarak şüphe ve tereddüt içinde bocalayan münâfık**lar ve** Kur'an'ı doğrudan ve açıkça inkâr eden **kâfirler,** bu muhteşem ayetlerdeki hikmeti kavrayamadıklarından, **"**Sizin inandığınız **Allah, bu**

örnekle ne demek istemiş acaba? Eğer cehennemde sadece 19 görevli varsa, hepimiz bir olup onların hakkından geliriz!**" diye**rek sizinle alay ede**cekler.** Ya da 19 rakamına olmadık anlamlar yükleyerek insanları saptırmaya çalışırlar. **İşte böylece Allah,** bile bile kötülüğü tercih ederek sapıklıkta kalmak **isteyeni saptırır,** samîmî bir kalple gerçeğe, doğruya yönelmek **isteyeni de doğru yola iletir.**

Evet, **Rabb'inin ordularını**n sayısını ve gücünü, **Kendisinden başka hiç kimse bilemez!**

O hâlde dinleyin, ey insanlar! Size haber verilen **bu** korkunç cehennem ateşi, **insanlık için bir** öğüt ve **uyarıdan başka bir şey değildir.** Bu gerçek ortada iken, nasıl buyruklarıma karşı gelebilirsiniz?

32. Hayır; bütün dünyanın karanlıklara boğulduğu bir çağda, gönülleri aydınlatacak Peygamberlik nurunun doğuşunu hatırlatan **Ay'a andolsun,**

33. Küfür, şirk ve isyan karanlıklarının yerini iman ve Kur'an aydınlığına bırakacağını anlatan **dönüp gitmeye yüz tutan geceye,**

34. Ve aydınlık bir geleceği müjdeleyerek **ışıldamakta olan sabaha yemin olsun ki,**

35. Sekar denilen **bu** cehennem ateşi, zâlimleri bekleyen en **büyük** felâket**lerden biridir!**

36. Ve insanlığa yöneltilmiş en önemli **uyarıdır.**

37. İçinizden, gerek hayır yollarında **ilerlemek, gerekse geride kalmak isteyen** herkes **için** bir müjde ve bir uyarıdır.

38. Çünkü **her insan, işlediği** günahlar **yüzünden** cehenneme **mahkûmdur!**

39. Ancak ilâhî rahmeti hak eden **iyi insanlar hariç.**

40. Çünkü zâlimler cehenneme yuvarlanırken, **onlar cennet bahçelerinde,** huzur ve esenlik içinde olacaklar.

41. O zaman Allah, müminlere, cehennemde azap çekenlerin hâlini gösterecek. Müminler, **suçlulara** hayretle **soracaklar:**

42. "Sizi Sekar denilen bu çılgın ateş**e sürükleyen nedir?"**

43. "Çünkü **biz," diye cevap verecekler, "namaz kılanlardan değildik!** Türlü bahanelerle namazı terk ederdik. Bedenî ve bireysel hayatımızda Allah'ın tek rab ve ilâh oluşuna teslim olmazdık ve hak ile bâtılın mücâdelesinde müminler safında yerimizi almazdık!**"**

44. "Bunun doğal sonucu olarak tamamen lüks ve sefahate dalar, **yoksulları doyurmazdık.** Ekonomik ve toplumsal kulluğa aldırış etmezdik**!"**

45. "Böylece, boş şeylere **dalan** diğer günahkâr**larla birlikte,** dünyanın aldatıcı zevklerine **dalıp giderdik."**

46. "Sonunda, yaşadığımız hayat tarzı inancımızı da şekillendirdi; böylece **biz, Hesap Gününü de yalanlar hâle geldik!"**

47. "İşte böyle, hiç ölmeyecekmiş gibi yaşayıp giderken, **nihâyet** ölüm denen **gerçek,** hiç beklemediğimiz bir anda aniden **karşımıza çıkıverdi!"**

48. Artık hiç kimse o zâlimlerin kurtuluşu için Allah katında aracılık yapamayacak, **hiçbir şefaatçinin şefaati onlara fayda vermeyecektir!**

49. O hâlde, onlara ne oluyor ki, bunca öğüt ve **uyarılardan yüz çeviriyorlar?**

50,51. Tıpkı, kendisini avlamak isteyen bir **aslandan korkup kaçan yaban eşekleri**nin kaçışı **gibi** senin dâvetinden kaçıyor ve seni hiç dinlemeden, telaşla yanından uzaklaşıyorlar!

52. Hayır; aslında onların her biri, bir Peygambere itaati gururuna yediremiyor, **kendisine** özel olarak **açılmış** ilâhî **sayfalar verilmesini istiyor.**

53. Hayır; olmaz öyle şey! Onların inkârlarının asıl sebebi şudur: **Doğrusu onlar** ilâhî adâleti hiç hesaba katmıyor, **âhiretten hiç korkmuyorlar!**

54. Hayır; âhiret mutlaka gerçekleşecek ve Hesap Gününde, herkes hak ettiği karşılığı tam olarak görecektir! İşte bunun için **bu** Kur'an, tüm insanlığı müjdeleyen ve uyaran **bir öğüttür.**

55. Öyleyse, dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaşmak **isteyen, ondan öğüt al**arak kötülüklerden uzaklaş**sın!**

56. Fakat şunu asla unutmayın ki, **Allah** insanların öğüt almasına **izin vermediği takdirde, onlar** asla **öğüt alamazlar!** Eğer insanlar özgür irâdelerini kullanarak birtakım tercihlerde bulunabiliyorlarsa, bu Rabb'inin lütuf ve kereminden dolayıdır. O hâlde, her türlü kötülükten, günahtan kurtulup gerçek anlamda dürüst ve erdemli olabilmek için O'na yönelsinler. Çünkü **O,** kendisinden **sakınılmaya lâyık olan** biricik otorite, biricik yargı makâmı**dır ve** çünkü O, her türlü affın, **bağışlamanın kaynağıdır!**

75. KIYÂMET SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında gönderilen bu sûre, adını birinci ayetinden almıştır. 40 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Yo! âhireti inkâr edenler, büyük bir aldanış içindedirler! **Andolsun o Diriliş Gününe!**

2. Ve yine andolsun, özeleştiride bulunarak kendisini **kınayan insana** ki, Biz ölmüş bedenleri bir gün yeniden diriltip Yargı Gününde hesaba çekeceğiz**!**

3. Yoksa **insan,** çürüyüp dağılmış olan **kemiklerini** yeniden **bir araya getir**ip kendisini hayata döndür**emeyeceğimizi mi sanıyor?**

4. Hayır, elbete buna gücümüz yeter! Hem de sadece kemiklerini değil, hayat boyu değişmeyen taklit edilemez **parmak uçlarını bile —**özel çizgileriyle birlikte— **yeniden düzenlemeye gücümüz yeter Bizim!**

5. Fakat bu hakîkati idrâk edemeyen **insan,** ahmakça tavır ve davranışlarıyla **geleceğini berbat etmek ister.** Şöyle ki:

6. İlâhî uyarıyı alay konusu yaparak, **"**Bu tehdit edip durduğunuz **Diriliş Günü ne zamanmış?" diye sorar.**

7. Fakat Kıyâmet Günü, **gözlerin** korku ve dehşetten **kamaştığı,**

8. Ay'ın karanlığa gömüldüğü,

9. Ve Güneş ile Ay'ın bir araya getirilip işlerinin bitiril**diği an,**

10. İşte o Gün insan, "Eyvah!" diye **feryat edecek, "**Bu felâketten **kaçıp kurtulma** imkânı **yok mu?"**

11. Hayır; o zaman zâlimler için hiçbir kaçış, hiçbir **sığınak yoktur!**

12. Çünkü **O gün varılacak son durak, Rabb'inin huzuru olacaktır.**

13. İşte O gün insana, yaptığı ve yapması gerektiği hâlde **yapmadığı** iyi-kötü **her şey haber verilecektir.**

14. Aslında insan, kendi hâlini görmekte ve nasıl bir âkıbete lâyık olduğunu pekâlâ bilmekte**dir.**

15. Birtakım sahte **mâzeretler öne sür**üp kendisini kandırmaya çalış**sa bile!**

Öyleyse, ey insanlar; gerçekleri olduğu gibi görmeli, Kur'an mesajını kendinize rehber edinerek dünya ve âhirette huzur ve esenliğe ulaşma yolunda çaba harcamalısınız. Bunun için yapmanız gereken, içtenlikle Kur'an'a yönelmek ve onu dinleyerek, okuyarak, inceleyerek anlamaya ve hükümlerini uygulamaya çalışmaktır. Başlangıçta anlayamadığınız veya yanlış anladığınız yerler olabilir; endişe etmeyin, eğer siz içtenlikle Kur'an'a yönelir ve onu anlama ve hayatınıza yansıtma yolunda çaba harcarsanız, Kur'an'ın tümünü okudukça Allah size bilmediklerinizi öğretecek ve Kur'an'ı doğru anlamanızı sağlayarak sizi büyük hatâlara düşmekten koruyacaktır. Nitekim, ayetlerimizle ilk tanıştığı sıralarda Elçimiz

Muhammed bile onu öğrenme ve anlama konusunda zorluk çekeceğini sanmış, Biz de onu şöyle teskin etmiştik:

16. Ey Muhammed! Cebrail sana Kur'an'ı vahyederken, **onun** bir kısmını unuturum endişesiyle, ayetleri çabucak ezberlemek **için dilini aceleyle oynatıp durma.**

17. Korkma, **onu** senin yüreğine ve zihnine **yerleştirmek ve** gerektiğinde **okutmak Bize düşer.**

18. Öyleyse, Biz onu Cebrail aracılığıyla sana **okuduğumuz zaman, sen** yalnızca **onun okunuşunu takip et.**

19. Sonra kalbini ilim ve hidâyet nurlarıyla aydınlatarak **onu**n anlamını **açıklamak da Bize düşer.**

Öyleyse ey müminler, siz de kendinize Peygamberi örnek almalı, Kur'an'ı acele etmeden, düşünerek ve özümseyerek okumalısınız.

20. Fakat siz ey inkârcılar; **şu peşin** ve gelip geçici olan dünya nîmetlerin**i** her şeyden daha çok **seviyorsunuz!**

21. Ve bu yüzden Kur'an'dan yüz çeviriyor, sonsuz nîmet ve azâbın bulunduğu **âhiret** gerçeğin**i göz ardı ediyorsunuz!** O âhiret ki:

22. O Gün bazı yüzler, sevinçten ışıl ışıl **parlayacak.**

23. Sonsuz huzur ve mutluluk içinde, **Rablerin**in cemalin**e bakacaklar.**

24. Yine o Gün, bazı yüzler pişmanlık ve kederden **kapkara kesilecek,**

25. Çünkü insanın **belkemiğini kıran** o korkunç bir azâb**ın pençesine atılacağını anlayacaktır.**

26. Hayır; bu hayat hep böyle sürüp gidecek sanmayın! Ecel kapıyı çalıp da, can **boğaza dayandığı,**

27. Ve can çekişen adamın etrafındaki yakınlarının, **"**Bunu kurtaracak **bir hekim yok mu!" diye feryat ettikleri zaman,**

28. Ölüm döşeğindeki adam, **ayrılık vaktinin** nihâyet **gelip çatmış olduğunu** işte o anda **anlayacak.**

29. Ve ölüm bütün dehşetiyle onu kucaklayınca, adamın **eli ayağına dolaşacak.**

30. İşte o gün, Rabb'ine doğru ebedî **yolculuk başlamış olacak.**

31. Ve Rabb'in, onu sonsuz azâba mahkûm edecek! Çünkü o, **ne** ayetlerime **iman etmiş, ne de** Bana kulluk etmek üzere **namaz kılmıştı!**

32. Tam tersine, hakîkati **yalanlamış ve** ayetlerimden **yüz çevirmişti.**

33. Sonra sanki övünülecek bir şey yapmış gibi, küstahça **çalım satarak adamlarının yanına gitmişti.** Fakat şimdi, her şeyini dünyada terk ederek huzurumuza geldi ve sonsuz azâba mahkûm oldu!

34. Ey zâlim! **Sen bunu hak etmiştin!**

35. Evet, sen bunu gerçekten de hak etmiştin!

36. Öyle ya, yoksa **insan,** yeryüzünde sorumsuz ve **başıboş bırakılacağını mı sanıyor?**

37. Yani, yaptıklarının hesabını vermek üzere yeniden diriltilmeyeceğini mi düşünüyor? Nasıl olur; bunu söyleyen insan, bir zamanlar annesinin rahmine **akıtılan** basit **bir meni** damlası **değil miydi?**

38. Sonra bu bir damla su, rahme yapışan kan pıhtısı gibi bir hale gelen **alakaya dönüşmedi mi? Böylece** Allah, onu bir insan nüvesi olarak **yaratıp biçimlendirmedi mi?**

39. Sonra ondan iki cinsi; erkeği ve dişiyi yaratmadı mı?

40. Şimdi söyleyin; bütün **bu** hârikaları yaratan Allah, **ölüleri** yeniden **diriltmeye** de **kâdir değil mi?**

"Evet, yüce Rabb'imizi tesbih ve tenzih ederiz; O'nun elbette ölüleri diriltmeye gücü yeter!"

76. İNSAN SÛRESİ

Bu sûrenin Medîne'de gönderildiğine dâir bazı rivâyetler varsa da, konusu ve üslubu, onun Mekke'de nazil olduğunu göstermektedir. Adını birinci ayetinden alan sûre, aynı ayette geçen "Dehr: çok uzun zaman" adıyla da bilinmektedir. 31 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. İnsanın basit bir varlık olarak yaratılmasının **üzerinden,** gerek topraktan ilk yaratıldığı sırada, gerek anne karnında iken, yaratılış dönemlerinde olgunluk düzeyine ulaşıncaya kadar, henüz adının sanının **anılmadığı nice çağlar geçmedi mi?** Kibre kapılarak Rabb'ine boyun eğmekten kaçınan insan, bir zamanlar bir hiç olduğunu ve Allah'ın lütfu sayesinde yaratılıp olgunlaştırıldığını hiç düşünmüyor mu?

2. Doğrusu Biz insanı, erkek ve kadından gelen **bileşik bir tohumdan yarattık ve onu** bu dünya hayatında **sınavdan geçir**ip yükselt**mek için işitme, görme** ve düşünme **yeteneğine sahip** akıllı, üstün ve becerikli bir varlık **kıldık.**

3. Ayrıca ona, doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme yeteneği bahşettik. Bununla da yetinmeyip, hakîkati apaçık ortaya koyan ayetler göndererek **ona** doğru **yolu gösterdik** ve seçimi kendisine bıraktık; **ya şükreden** bir kul olur, **ya da** vefasız bir **nankör!** Fakat şunu bilin ki:

4. En büyük nankörlüğü yaparak ayetlerimizi reddeden **kâfirler için,** cehennemde **zincirler, prangalar ve alev alev yanan bir ateş hazırladık!**

5. Âyetlerimize iman eden **dürüst ve erdemli kimselere gelince, onlar** cennette, **karışımında kâfur** gibi hoş kokular **bulunan bir kadehten** cennet şarabı **içecekler.**

6. Bu içecek, **Allah'ın kullarının diledikleri gibi akıtarak kana kana içtikleri** tatlı ve serin **bir kaynaktır.**

Peki, kimlerdir bu bahtiyâr kullar?

7. Onlar, gerek Allah'a, gerek insanlara verdikleri **sözlerini yerine getirir, tehlikesi** her tarafı **saracak olan** o korkunç **Gün** hesaba çekilmek**ten korkarlar.**

8. Mala mülke karşı yüreklerinde **sevgi duydukları hâlde,** sırf Allah rızası için **yoksulu, yetimi ve esiri doyurur,** onlara maddî mânevî her türlü yardım ve desteği sağlamak için çırpınır**lar.**

9. Bunca iyilikleri yaparken de, içlerinden derler ki: **"Biz sizi yalnızca Allah rızası için doyuruyoruz; sizden herhangi bir karşılık, bir teşekkür beklemiyoruz."**

10. "Çünkü **biz, asık suratlı ve dehşet verici Gün** gelip çattığında, **Rabb'imiz**in huzurunda hesaba çekilmek**ten korkuyoruz."**

11. Allah da bu davranışlarına karşılık **onları o** korkunç **Günün dehşetinden koruyacak ve** gözlerine **aydınlık,** yüreklerine **sevinç verecektir.**

12. Ve Allah yolunda mücâdele verirken karşılaştıkları sıkıntılara **sabırla direnmelerinden dolayı, onları** muhteşem meyvelerle donatılmış **bahçe**ler **ve** hâlis **ipek**ten elbiseler **ile ödüllendirecektir.**

13. Orada, altın işlemeli **koltuklara yaslan**ıp sonsuz mutluluğu tad**acaklar ve ne** yakıcı **bir Güneş görecekler orada,** ne Ay; ne sıcak ve **ne de** dondurucu **bir soğuk!**

14. Çünkü cennet ağaçlarının huzur ve esenlik veren **gölgeleri onları bürüyecek, meyveleri —**ellerini uzatsalar alacakları şekilde— önlerinde **eğildikçe eğilecektir.**

15. Etraflarında gümüş tepsiler, billur kadehler sunan hizmetçiler **dönüp duracak.**

16. Dünyada eşi benzeri görülmemiş **gümüş** gibi parlak, **kristal** kadar berrak kadehler, sürahiler ve tepsiler **ki, onları** zevklerine göre, diledikleri renk, desen, şekil ve **ölçüye göre ayarlayacaklar.**

17. Ayrıca onlara, cennete özgü **zencefil kokulu** hârika içeceklerle dolu **kadehler sunulacak.**

18. Bunun kaynağı cennette **bir pınardır ki, orada "Selsebil" adıyla anılır.**

19. Etraflarında, cennet hizmetkârları olarak yaratılmış **ölümsüz gençler** pervane gibi **dolaşacaklar.** Öyle pak, öyle temiz hizmetkarlar ki, **onları görünce,** etrafa **saçılmış** birer **inci** tanesi **sanırsın.**

20. Her nereye baksan, muhteşem güzellikte **nîmetler ve muazzam bir** kudret, zenginlik ve **saltanat göreceksin.**

21. Cennette yaşayanlar, **yeşil ipekten ve atlastan** hârika işlemeli **elbiseler giyinecek,** göz kamaştıran altın ve **gümüş bilezikler takınacaklar ve Rableri onlara,** tadı iliklere kadar işleyen **tertemiz bir içecek ikram edecek.**

22. Ve onları şu sözlerle kutlayacak: **"İşte** buyurun, **sizin mükâfâtınız budur;** Benim uğrumda **harcadığınız çabalar** gerçekten takdire şâyan görülmüş ve işte böyle **ödüllendirilmiştir!"**

23. Ey Şanlı Elçi! **Emîn ol ki, bu Kur'an'ı sana gönderen Biziz!**

24. Öyleyse, Rabb'inin hükmü gerçekleşinceye kadar, kafirlerin yapıp ettikleri**ne sabret; onlardan hiç bir nanköre, hiçbir günahkâra boyun eğme!** İnkârcıların hatırı için Kur'an ilkelerinden zerre kadar taviz verme; onlar seni susturmak veya senden taviz koparmak için ne kadar baskı yaparlarsa yapsınlar, asla geri adım atma!

25. Bu kutlu yolculuğunda sana azık olması için, **Rabb'inin adını** övgülerle yücelterek, O'nun yaratıcılığında tezahür eden mükemmel sıfatlarını dâimâ gündeme getirerek **sabah akşam an!**

26. Ve gecenin bir parçasında, sıcacık yatağını terk ederek **O'nun huzurunda** gözyaşlarıyla **secdeye kapan; gece boyunca, uzun uzun** Kur'an okuyarak, namaz kılarak, ilim ve tefekkürle meşgul olarak, en içten duâ ve yakarışlarla **O'nu**n şânını yücelterek **tesbih et.**

Bu zâlimlerin, Allah'ın ayetlerine karşı çıkışlarının asıl sebebi nedir, bilir misiniz?

27. Çünkü **onlar, şu peşin —**ama gelip geçici— dünya nîmetlerin**i** her şeyden daha çok **seviyor,** sonsuz nîmet ve azâbın bulunduğu asıl **önemli Günü ise** tamamen **ihmal ediyorlar.**

28. Oysa **onları yaratan ve** vücutlarını meydana getiren damarlarını, kaslarını, sinirlerini ve **eklem bağlarını sağlamlaştır**arak kendilerine güçlü ve sağlıklı bir beden bağışlay**an Biziz ve dilediğimiz anda** onları bu özelliklerden mahrum bırakıp hastalıklı ve felçli bir hâle getirebilir, yâhut hepsini derhal yok ederek **onların yerine benzerlerini getirebiliriz!**

29. İşte bu Kur'an, zâlimleri bekleyen korkunç azâbı haber veren bir uyarı, **bir hatırlatmadır; o hâlde,** dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaşmak **isteyen** Kur'an'ı izlesin ve dosdoğru **Rabb'ine** varan **bir yol tutsun.** Çünkü insanoğluna, doğruyu eğriden ayırt edebileceği akletme yeteneği ve seçme özgürlüğü bahşedilmiştir. Ancak bu özgürlük, mutlak ve sınırsız bir özgürlük değildir:

30. Şunu iyi bilin ki, **Allah** bu yola girmenizi **dilemediği takdirde siz,** değil hidâyete ermek, onu **dileyemezsiniz** bile. Eğer siz bir şeyler irâde edebiliyor, muhâkeme yapabiliyor, birtakım kararlar verebiliyorsanız, Allah size bu imkanları bağışladığı içindir. Hiç kuşkusuz O, tüm varlıklar üzerinde mutlak hâkimdir ve her şey O'nun kudret ve denetimi altındadır. Dolayısıyla, O'nun izin ve irâdesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. Bununla birlikte **Allah,** doğru yola yönelmek isteyen hiç kimseyi bundan alıkoymaz; çünkü O, sonsuz kudret ve egemenlik sahibi olmakla birlikte, aynı zamanda her şeyin en doğrusunu **bilendir,** her konuda en âdil hükmü veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapan bir **hakîmdir.** Öyle ki:

31. O, dilediğini rahmetine katar. Öyleyse, O'nun rahmetine lâyık kullar olmaya çalışın! Ayetlerimizi red ve inkâr eden o **zâlimlere gelince, onlar için can yakıcı bir azap hazırlamıştır!**

77. MÜRSELÂT SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında gönderilen bu sûre, adını birinci ayetinde geçen "Mürselât: Gönderilen güçler" kelimesinden almıştır. 50 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Andolsun; birbiri ardınca gönderilen;

2. Fırtına gibi **eserek** inkâr, cehâlet ve zulüm karanlıklarını **darmadağın eden;**

3. Ve kalplere hakîkat nurlarını **yayan;**

4. Sonra hak ile bâtılı **kesin hatlarla** birbirinden **ayıran;**

5. Ve ardından, bir öğüt ve **hatırlatmada bulunan;**

6. Bu öğüt ve hatırlatmaları, kendileri için bir **mâzeret, yahut** tebliğ edilenler için **uyarı olarak** yapanlara…

7. İşte bütün bunlara yemin olsun ki, ey insanlar; **size söz verilen** ölüm, kıyâmet, diriliş, hesap, cennet, cehennem gibi tehditler **kesinlikle gerçekleşecektir.** Ne zaman mı?

8. Yıldızların söndürüldüğü,

9. Gök parçalanıp yarıldığı,

10. Dağlar un ufak edilip savrulduğu,

11. Ve ilâhî mesajı insanlığa tebliğ eden **elçiler** ve dâvetçiler, Allah'ın huzurunda şâhitlik yapmak üzere büyük **buluşmaya çağırıldığı zaman!**

12. Bekletilen o Gün için!

13. Karar Günü için!

14. Bilir misin, ne müthiş bir gündür, **bu Karar Günü?**

15. Vay hâline O Gün, mesajlarımı **yalanlamış olanların!** Öyle ya;

16. Biz sizden **önceki** nice toplumları, nice ülke**leri helâk etmedik mi?**

17. Ve ardından, sonraki inkârcı nesil**leri de onların yanına göndermedik mi?** Şimdi, ey çağdaş kâfirler, sizin sonunuz onlarınkinden farklı mı olacak?

18. İşte Biz, suçlulara böyle yaparız!

19. Vay hâline o Gün, "zaman" konusundaki mesajlarımı **yalanlamış olanların!**

20. Nasıl inkâr edersiniz ki; **Biz sizi değersiz bir sudan yaratmadık mı?**

21. Sonra onu, mükemmel şekilde korunup gelişimini tamamlayacağı **sağlam bir barınağa,** anne rahmine **yerleştirmedik mi?**

22. Ve her geçen gün gelişip büyüyen bu cenini, tarafımızdan **belirlenen bir süreye kadar** aşamadan aşamaya geçirerek; fiziksel ve ruhsal yeteneklerle donatılmış bir varlık hâline getirmedik mi?

23. Çünkü **Biz,** yaratılışın her aşamasını en ince ayrıntılarına varıncaya kadar **ölçüp ayarladık; hem de ne muhteşem** bir karar harikası olarak **ölçüp ayarladık!**

24. Vay hâline o Gün, "insan"la ilgili bunca açık mûcizeleri **yalanlamış olanların!**

25. Biz yeryüzünü bir toplanma yeri yapmadık mı?

26. Gerek canlılar, gerek ölüler için...

27. Ve oraya yüksek dağlar yerleştirip, size tatlı sular **içirmedik mi?**

28. Vay hâline o Gün, "mekan"la ilgili bunca nîmetlerimi **yalanlamış olanların!**

29. O Gün zâlimlere, **"Haydi yürüyün bakalım!"** diyeceğiz, **"**Vaktiyle **yalanlamış olduğunuz** bu cehennem azâbın**a!"**

30. "Yürüyün, üst üste ateş ve duman katmanlarından oluşan **üç çatallı gölgeye!"**

31. "Öyle bir duman ki, insanı **ne gölgelendiri**p serinleti**r, ne de alevden korur!"**

32. "Ve yanan ateş, etrafa devasa **kıvılcımlar saçar,** her biri bir **saray büyüklüğünde** kıvılcımlar!**"**

33. "Patlayarak etrafa saçılan bu kıvılcımlar, **sarı halatlar,** sarı develer **gibi** havada iz bırakacak!**"**

34. Vay hâline o Gün, cehennem azâbını **yalanlamış olanların!**

35. İşte bu gün, zâlimlerin bu ateşi görür görmez korkudan dillerinin tutularak **konuşamayacakları,**

36. Ve mazeretlerinin kabul edilmeyeceği Gündür.

37. Vay hâline o Gün, Hesap Gününü **yalanlamış olanların!**

38. "İşte bu, hak ile bâtıl ehli arasındaki bütün ihtilafların, anlaşmazlıkların nihâî karara bağlanacağı ve ilâhî adâletin tüm ihtişâmıyla tecellî edeceği **Karar Günüdür.** İşte bu yüzden, **sizi ve** sizden **öncekileri** bu mahkemede **topladık!"**

39. "Şimdi, ey zâlimler; dünyadayken mazlumları kandırmak ve İslâm'ın sesini susturmak için binbir türlü entrikalarla zulüm ve haksızlıkları mazur göstermeye çalışan sizler; **eğer** bu mahkemeden de yakanızı kurtarabilecek **bir hileniz varsa, haydi** koyun onu ortaya da, **atlatın Beni!**

40. Vay hâline o Gün, hikmet ve adâletimi **yalanlamış olanların!**

41. Öte yandan; dürüst ve erdemlice davranarak kötülüklerden **sakınmış olanlar,** o Gün sonsuz nîmetlerle bezenmiş serin **gölgeliklerde,** kaynağından tatlı sular fışkıran **pınar başlarında** oturacaklar.

42. Ve canlarının çektiği meyveler arasında sonsuz mutluluğu tadacak ve Rablerinin şu hitabıyla karşılanacaklar:

43. "Yaptığınız güzel davranışlar**a karşılık,** bugün dilediğiniz yerde, dilediğiniz kadar **afiyetle yiyin, için!"**

44. İşte Biz, iyilik yapanları böyle ödüllendiririz.

45. Vay hâline o Gün, cennet nîmetlerini **yalanlamış olanların!**

46. Öyleyse, ey zâlimler; şimdilik dünya nîmetlerinden **kısa bir süre** yiyip içerek **keyfinize bakın;** ama şunu unutmayın ki, sonunda ölecek ve tüm yaptıklarınızın hesabını vereceksiniz; çünkü **siz, suçlusunuz!**

47. Vay hâline O Gün, lütuf ve nîmetlerimi **yalanlamış olanların!**

48. Onlara, "Sizi yaratan ve size bunca nîmetler bahşeden Rabb'inize kulluk ederek, rükû ve secdelerle O'nun önünde **saygıyla eğilin!" denildiğinde,** küstahça kibre kapılır, **eğilme**yi gururlarına yedireme**zler.**

49. Vay hâline o Gün, emirlerimi **yalanlamış olanların!**

50. Eğer inkârcılar, hakikati tüm açıklığıyla ortaya koyan bu ayetlere de inanmayacaklarsa, **ondan başka hangi söze inanacaklar!**

78. NEBE’ SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru gönderilen bu sûre, adını ikinci ayetinde geçen ve Kıyâmet Gününe işâret eden “Nebe: Önemli haber, olay” kelimesinden almıştır. 40 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

1. O inkârcılar, **birbirlerine neyi sorup** sorgulayıp **duruyorlar?**

2. Kur’an’ın haber verdiği o **Müthiş Olayı mı?**

3. Yani, kimileri belli belirsiz inanarak, kimileri inkâr ederek, kimileri de tereddüde düşerek **üzerinde anlaşmazlığa düştükleri** o yeniden diriliş olayını mı?

4. Hayır; kibir ve inatları yüzünden inkâr ettikleri bu haberin gerçek olduğunu, **yakında anlayacaklar!**

5. Hayır hayır; pek **yakında** bunu bizzat görerek, yaşayarak **anlayacaklar!** Öyle ya;

6. Biz, yeryüzünü her türlü nîmet ve imkânlarla donatılmış rahat, konforlu ve güvenli **bir beşik kılmadık mı?**

7. Ve dağları, arzın sarsılmasını engelleyen **birer kazık** gibi yere çakmadık mı?

8. Ayrıca, sizi ve diğer varlıkları, birbiriyle uyumlu, birbirini tamamlayan **çiftler hâlinde yarattık.**

9. Uykunuzu, ruhunuzu ve bedeninizi huzûra, sükûnete erdiren **bir dinlenme** ânı **kıldık.**

10. Geceyi, siyah bir tül gibi yeryüzünü kaplayan **bir örtü kıldık.**

11. Gündüzü de, işlerinizi rahatça görebileceğiniz bir çalışma ve **geçim sağlama** vakti **kıldık.**

12. Üzerinizde yedi kat **sapasağlam** bir gök kubbe **kurduk.**

13. Ve bu kubbeye, ışıl ışıl **parlayan bir lâmba** gibi, size ihtiyaç duyduğunuz ölçüde ısı ve ışık gönderen Güneş'i **yerleştirdik.**

14. Bir de, deniz ve okyanuslardan buharlaşıp göğe yükselen ve **yoğunlaşan** yağmur yüklü bulut**lardan, şarıl şarıl** akıp yeryüzüne hayat veren **sular indirdik.**

15. Ki böylece, onunla yerden size rızık olarak çeşit çeşit **taneler, bitkiler çıkaralım.**

16. Ve ağaçları **birbirine girmiş** yemyeşil **bağlar, bahçeler** yetiştirelim.

Bütün bunları bilen ve her şeye gücü yeten Allah sizin tek rabbiniz ve yegane ilâhınız değil mi? Rab ve ilâh olmaya layık tek varlık değil mi?

Allah, insanoğluna bunca nimetlerini cömertçe bahşederek engin lütuf ve keremini gösterdikten sonra, onu ebedî yokluğa mahkûm eder mi? Rahmetini gaddarlığa, cömertliğini cimriliğe çevirir mi? Yeri, göğü şaşmaz bir hesap ve mükemmel bir sistem halinde, hak ve adâlet üzere yaratmışken, evrenin en değerli varlığı olan insandan adâletini esirger mi? İman edip güzel davranış gösteren kullarını, nimetlere karşı nankörce davranan zâlimlerle bir tutar mı? Bir şeyi yaratırken hak ve adâleti gözeten Allah, tüm evreni kendisi için yarattığı insana haksızlık ve zulüm yapar mı? Asla! İşte bunun içindir ki:

17. Hiç şüphe yok ki, ölmüş bedenlerin yeniden diriltilerek hak ehli ile bâtıl ehli arasındaki anlaşmazlıkların nihâî hükme bağlanacağı ve ilâhî adâletin tüm ihtişâmıyla tecellî edeceği o **Karar Günü, belirlenmiş bir vakitte** mutlaka gerçekleşecek**tir.**

18. O Gün, yeniden diriliş için **sura üflenecek ve hepiniz,** toprağa düşen tohumun bahar mevsiminde çatlayıp yemyeşil bir filiz hâlinde başını topraktan çıkardığı gibi, mezarlarınızdan çıkacak ve **bölük bölük** Rabb'inizin huzuruna **geleceksiniz.**

19. O gün, tüm evren köklü bir değişim geçirecek ve **gök**ler her yandan çatlayıp **açılarak kapı kapı olacak.**

20. Dağlar yerlerinden koparılıp **yürütülecek ve** un ufak edilerek bir **seraba dönüşecek.**

21. İşte o anda **cehennem,** gazâba gelmiş bir hâlde günahkârları **gözetleyecek.**

22. Ve ilâhî hükümlere başkaldıran **azgınlar için,** ebedî **barınak olacak!**

23. Hem de, sonsuz **çağlar boyu orada kalmak üzere.**

24. Orada, o alevlerin içinde **ne bir serinlik tadabilecekler, ne de bir içecek!**

25. Sadece, iç organları kavurup paramparça eden **kaynar su ve** kendi yaralarından akan kan ve **irin**den içecekler.

26. Yaptıkları kötülüklere en **uygun bir karşılık olarak!**

27. Çünkü onlar, hesaba çekileceklerini hiç **ummuyor** ve bunun doğal sonucu olarak, her türlü insânî ve ahlâkî sorumluluktan uzak bir hayat yaşıyor**lardı.**

28. Ve böylece, **ayetlerimizi yalanladıkça yalanlıyorlardı.**

29. Oysa Biz, yapıp ettikleri **her şeyi** bir bir **yazıp kaydetmiştik.**

30. O gün onlara "Ey zâlimler!" diyeceğiz, **"**Madem inkârı tercih ettiniz, **o hâlde** işlediğiniz günahların acı meyvelerini şimdi **tadın bakalım; artık, sizin azâbınızı artırmaktan başka bir şey yapmayacağız!"**

31. Öte yandan, dürüst ve erdemlice davranarak kötülüklerden **sakınmış olanlar için,** o Gün büyük bir başarı, büyük bir **kurtuluş vardır:**

32. Her mevsim taptaze meyveler veren yemyeşil **bağlar, bahçeler,**

33. Hepsi de gencecik, cilveli ve edâlı, **muhteşem güzellikte yaşıt sevgililer,**

34. Hârika içeceklerle **dolu kadehler** ve akla hayale gelmedik daha neler, neler!

35. Öyle huzurlu, öyle mutlu bir hayat yaşayacaklar ki, **orada ne** kalp kırıcı **saçma bir söz işitecekler, ne de bir yalan!**

36. Rabb'in tarafından bağışlanan **bir ödül ve yeterli bir armağan olarak.**

37. O Allah ki; **göklerin, yerin ve ikisi arasındaki** tüm varlık**ların** biricik Hâkimi, Efendisi ve **Rabb'idir,** sonsuz şefkat ve merhamet sahibi **Rahmân'dır.** Mahşer Günü, O izin vermedikçe, kâfirler **O'na karşı** tek kelime **söylemeye cüret edemeyecekler!**

38. O Gün Kutsal **Ruh** Cebrail **ve** diğer bütün **melekler,** büyük mahkeme için Rabb'inin huzurunda **sıra sıra duracaklar. Rahmân'ın izin verdikleri hariç, hiç kimse** şefaat için **ağzını açamayacak ve** konuşma izni verilen kimseler de, sadece **doğruyu dile getirecekler.**

39. İşte bu, bâtıl değil, vehim değil, efsâne değil, **hak Gündür;** hak ve adâletin tam anlamıyla gerçekleşeceği bir gündür; **şu hâlde, dileyen,** Kur'an'ı kendisine rehber edinerek dosdoğru **Rabb'ine** varan **bir yol tutsun!** Dileyen de O'nu inkâr edip kendini ebedî azâba mahkûm etsin!

40. Bakın; Biz sizi yakında gerçekleşecek **bir azâba karşı uyarmış bulunuyoruz. O gün insan, kendi elleriyle** yapıp âhiret hayatı için **gönderdiği her şeyi** orada hazır **görecek ve** böylece, bütün davranışlarının acı-tatlı sonuçlarıyla yüzleşecek. Bu yüzleşmeden doğan dehşet ile **kâfir,** karşısında korkunç cehennem ateşini de görünce, **"Âh, n'olurdu!" diye feryat edecek, "Keşke** mezarımdan hiç kalkmasaydım da, sonsuza dek **toprak olup gitseydim!"** Dünyada hayvanlar gibi yaşamıştım. Şimdi de onlar gibi toprak olup kurtulsaydım. Ayrıca dünyada ateşten yaratılan İblis'in peşine takılıp şimdi cehennem ateşine gideceğime keşke ne olurdu topraktan yaratılan Adem'in yolunda gitseydim de şimdi cennette olsaydım.

79. NÂZİÂT SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru, Nebe' sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Allah'ın emrindeki güçlere işâret eden "Nâziât: Söküp çıkaranlar" kelimesinden almıştır. 46 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Andolsun, söküp çıkaranlara; zâlimlerin canlarını boğarcasına çekip alan azap meleklerine, muazzam bir sistem çerçevesinde doğup batan yıldızlara, mazlumun hakkını zâlimlerden zorla alan âdil yöneticilere, at binme ve atış talimi yapan mücahitlere andolsun!

2. Yumuşacık çekip alanlara; müminlerin ruhlarını usulcacık çekip alan rahmet meleklerine, yörüngelerinde istikrarlı şekilde hareket eden gökcisimlerine; ezilen, sömürülen mazlumlara şefkat kanadını geren âdil yöneticilere; oklarını, mermilerini hedefe fırlatan ve attığını vuran mücahitlere, tatlılıkla gönülleri fethedip kendilerine çeken İslâm dâvetçilerine andolsun!

3. Yüzüp gidenlere; evrenin dört bir yanında müthiş bir hızla seyreden meleklere, uzay boşluğunda sâkin sâkin yüzüp giden yıldızlara; karada, denizde ve havada akın akın hareket eden İslâm ordularına andolsun!

4. Derken, yarışıp birbirlerini geçenlere; birbirleriyle yarışırcasına Allah'ın emrini yerine getiren meleklere, hiç durmadan birbirlerini izleyen

gökcisimlerine, iyilik ve hayırlarda hep en öne geçmeye çalışan müminlere andolsun!

5. Ve böylece, Yaratıcının **emri**ni **yerine getiren** yıldızlara, İslâm mücahitlerine, melek**lere andolsun!**

İşte bütün bunlara andolsun ki, kıyâmet mutlaka kopacaktır!

6. O Gün, tüm evreni korkunç bir **sarsıntı** ta derinden **sars**ıp her şeyi paramparça ed**ecek!**

7. Ve bunu, bütün insanları mezarlarından kaldırıp Allah'ın huzurunda toplayan **ikinci bir sarsıntı izleyecek!**

8. İşte **o gün, yürekler** korkuyla **titreyecek.**

9. Ve zâlimlerin **gözleri,** utanç ve pişmanlıktan önlerine **eğilecek.** İnsanoğlunu böyle korkunç bir âkıbet beklerken;

10. İnkârcılar, **"Ne yani" diyorlar,** "Mezardaki **çukurlarda** cansız bedenler hâlinde yatmakta **iken** hayata **geri mi döndürüleceğiz?"**

11. "Hem de, bizler çürümüş kemiklere dönüştükten sonra, öyle mi!"

12. Ve küstahça alay ederek, **"Öyleyse, bu zararına bir dönüştür!** Eğer gerçekten hesap kitap varsa mahvolmuşuz demektir!**" diyorlar.**

13. Oysa sizi yeniden diriltmek Allah için o kadar kolaydır ki, **bu** yalnızca **bir tek** komuttan, **haykırıştan ibarettir.**

14. Bir de bakmışsın ki, hepsi uyanmış, korku ve dehşet içinde Rablerinin huzurunda duruyor**lar.**

15. Ey Müslüman! İnkârcılara karşı sabırla göğüs ger; sakın ümitsizliğe, yılgınlığa düşme! Bu konuda Firavuna karşı verdiği ibretlerle dolu mücâdelesinde **Mûsâ'nın, haberi sana ulaşmadı mı?**

16. Hani Rabb'i ona, Sînâ dağının eteklerindeki **Tuvâ'da, o kutsal vadide** şöyle **seslenmişti:**

17. Ey Mûsâ! **Firavun'a git** ve onu ilâhî azap ile uyar; **çünkü o,** iyice **azgınlaştı!**

18. Ve ona **de ki: "**Ey Firavun! Zulüm ve inkâr günahlarından **arın**ıp Rabb'inin hoşnutluğunu kazan**mak ister misin?"**

19. "İster misin, **seni Rabb'in**in yolun**a ileteyim de,** O'na karşı **saygılı davran**ıp dünyada ve âhirette kurtuluş ve saâdete ulaş**asın?"**

20. Böylece Mûsâ, Firavunu hak dine davet etti ve **ona,** hakîkati tüm berraklığıyla ortaya koyan **en büyük mûcizeyi gösterdi.**

21. Ama o, apaçık hakîkati **yalanladı ve** emrime **karşı geldi.**

22. Sonra arkasını dönüp, Mûsâ'nın davasını etkisiz kılmak için **çalışmaya koyuldu:**

23. Kumandanlarını, danışmanlarını, yardımcılarını **topladı ve** müminlere karşı amansız bir mücâdele başlattığını **ilan etti.**

24. Ve Allah'ın mesajına karşı küstahça başkaldırarak, **"Sizin** emir ve otoritesine boyun eğmeniz gereken **en yüce** efendiniz, **rabbiniz benim!" dedi.**

25. Fakat sonunda, Allah onu dünyada boğulma **ve âhiret**te ebediyen cehennem azâbına mahkûm olma **cezasına çarptırdı!**

26. Hiç şüphesiz bunda, Allah'ın azâbından **korkanlar için** nice **ibret** dersleri **vardır.**

27. Söyleyin, ey kâfirler; **sizi** yeniden **yaratmak mı daha zor, yoksa gökleri** ve yeri yaratmak mı? Şu muhteşem kâinatı yoktan var eden Allah'ın, sizi ölümünüzden sonra diriltmeye kâdir olduğunu düşünmüyor musunuz? Evet, öyle muhteşem bir evren ki, Allah **onu** yaratıp **bina etti.**

28. Ve evreni genişleterek **ona** muazzam bir genişlik ve **yükseklik kazandırdı, sonra onu** mükemmel bir sistem hâlinde **düzene koydu.**

29. Gecesini karanlık, gündüzünü aydınlık yaptı.

30. Daha sonra, yeryüzünü yaşamaya uygun bir şekilde **yayıp döşedi.**

31. Ayrıca, **yerden** tatlı ve serin kaynak **sularını ve** tüm canlıların temel gıda maddesi olan **bitki örtüsünü çıkardı.**

32. Bir de, sizi sarsmaması için **yeryüzüne** sapasağlam **dağları yerleştirdi.**

33. Ve bütün bunları, **sizin ve hayvanlarınızın** her türlü ihtiyaçları karşılanmış bir hâlde, rahat ve huzur içinde **yaşaması için** yaptı.

İşte, evrenin her zerresinde şahit olduğunuz bu muazzam sistem ve sizi çepeçevre saran bunca nimetler, kâinatın mükemmel bir ölçü ve hesaba göre yaratıldığını ve varlık âleminde, nihâî anlamda zulme, haksızlığa asla yer olmadığını gözler önüne sermektedir.

34. Nitekim, tüm insanların hesaba çekileceği **o dehşet anı gelip çattığında,**

35. İnsan neyin peşinde koştuğunu, ebedî saadeti kazanmak için kendisine bahşedilen nimetleri, imkânları ve yetenekleri, bu dünyanın gelip geçici zevklerini elde etme uğruna kullanmakla ne büyük bir kayba uğradığını **o gün anlayacak.**

36. Ve o an, alev alev yanmakta olan **cehennem,** tüm korkunçluğuyla, onu **gör**meye mahkûm edil**enlerin karşısına çıkarılacak!**

37. İşte o Gün, **her kim** ilâhî buyruklara küstahça başkaldırarak **azgınlık etmiş,**

38. Ve dünya hayatının basit ve gelip geçici zevklerini sonsuz âhiret nîmetlerine **tercih etmişse;**

39. Onun ebedî **barınağı, cehennem olacaktır!**

40. Buna karşılık, her an ve her yerde **Rabb'inin huzurunda** ve O'nun gözetimi altında olduğu bilinciyle davranan, O'nun emirlerine karşı gelmek ve huzur-u ilâhîde mahcup duruma düşmekte**n korkan ve kendisini kötü arzulardan alıkoyanlara gelince,**

41. Onun da ebedî **barınağı cennet olacaktır!**

42. Ey Peygamber! Yanı başlarındaki binlerce mûcizeyi görmezlikten gelen inkârcılar, 'mûcize' beklentisiyle gâipten haber vermeni istiyor, **sana kıyâmetin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar:**

43. Sen onu nereden bileceksin! Sen bile onun ne zaman kopacağını bilemezsin. Kaldı ki, bu konuda bilgi vermek zaten senin görevin değildir.

44. Çünkü **onun** tam ve **nihâî bilgisi,** yalnızca **Rabb'ine aittir.**

45. Senin görevin ise, sadece, ondan korkanları uyarmaktır.

Büyük Kıyâmetin vaktini soran inkârcılar, üzerinde durulması gereken asıl meseleyi, kendi ecelleri olan Küçük Kıyâmeti unutuyorlar. Oysa uzun zannedilen bu dünya hayatı, o kadar çabuk geçip gidecek ki:

46. Kâfirler **onu,** yani yeniden diriliş vaadinin gerçekleştiğini **gördükleri Gün,** bu dünyada **sadece bir akşam üzeri veya kuşluk vakti kadar kaldıklarını zannedecekler.**

80. ABESE SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Necm sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, Hz. Peygamber'in bir davranışını eleştiren ilk ayetindeki "Abese: Suratını astı" kelimesinden almıştır. 42 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Mekke'nin ileri gelen inkârcılarına büyük bir umut ve heyecanla İslâm'ı tebliğ etmekte olan Peygamber, gözleri görmeyen bir müminin, "Ey Allah'ın Elçisi! Allah'ın sana öğrettiklerinden bana da öğret!" diye seslendiğini duyunca, "yersiz ve zamansız" bulduğu bu müdâhaleden hoşlanmayarak **suratını astı ve** adamcağıza **arkasını döndü!** Neden mi?

2. Cahiliye döneminin değer yargılarına göre hem bireysel hem de ekonomik ve sosyal açıdan zayıf kabul edilen, aynı zamanda **gözleri görmeyen** bir mümin, Peygamberin **yanına gel**erek, onun çok önemli gördüğü bu konuşmasını yarıda kesti ve kendi ölçülerine göre "ayak takımı" olarak bildikleri kimseleri meclislerinde görmek istemeyen müşrikleri tedirgin edip, onların dâvete kulak vermelerini engelle**di diye.**

3. Hayır, bunu yapmamalıydın, ey Peygamber! **Ne biliyorsun, belki de o** kör adam, senin okuyacağın birkaç ayet sayesinde günah kirlerinden **arın**ıp tertemiz bir kul ol**acak?**

4. Ya da senin vereceğin **öğüdü** can kulağıyla **dinleyecek de, bu öğüt ona fayda verecek?**

5. Fakat kendisini her konuda **yeterli gören** ve Allah'ın yol göstericiliğine muhtaç olmadığını iddia eden o kibirli kâfir**e gelince;**

6. Sen, imana gelir ümidiyle —hidâyete gönlünü açan o tertemiz mümini ihmal etme pahasına— **ona yöneliyorsun.**

7. Oysa apaçık hakîkati kendisine tebliğ ettiğin hâlde, hâlâ inat ve kibirle yüz çeviriyorsa, **sen onun** inkâr ve günah kirlerinden **arınmamasından sorumlu değilsin ki!**

8. Öte yandan, Kur'an'a susamış bir hâlde **sana büyük bir istekle gelen,**

9. Üstelik, kalbi Allah'a karşı **saygıyla dopdolu olduğu hâlde** gelmişken,

10. Sen ona gereken **ilgi** ve şefkati **göstermiyorsun.** Oysa tebliğ ve irşatta öncülük hakkı, dâimâ "arınmak" isteyen kimselerin olmalıdır.

11. Hayır; sakın bunu bir daha yapma! Kur'an'a iman etme "lütfunda" bulunacaklar diye, o inkârcılara aşırı yüz verip onları şımartma; Allah'ın ayetlerini onlara "yalvarırcasına" tebliğ ederek bu Kitabın değerine gölge düşürme! Çünkü **bu** Kur'an, yüreklerini hakîkate açan kimseler için bir öğüt ve **uyarıdan ibarettir.**

12. Öyleyse, dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaşmak **isteyen, ondan öğüt alsın.** Kendisini ebedî azâba mahkûm etmek isteyen de, bırak ondan yüz çevirsin!

13. O Kur'an ki, **kutsal sahifelerde ayet** ayet, sûre sûre nakşedilmiş bir ilâhî yol göstericidir.

14. Hiçbir kâfirin himmetine muhtaç olmayan **yüce ve tertemiz** sahifelerde...

15,16. Melekler arasından seçilen **üstün ve erdemli elçiler aracılığıyla** Muhammed (s)'in kalbine vahyedilen, böylece Son Elçinin diliyle insanlığa sunulan ve onun izinden yürüyen İslâm dâvetçilerinin tebliğ çalışmalarıyla tüm dünyaya duyurulan ilâhî kurtuluş reçetesidir.

Ama gel gör ki, insanların çoğu ayetlerimizden yüz çeviriyor:

17. Kahrolası insan; ne kadar da nankördür!

18. Hiç düşünmez mi ki, Allah **onu hangi şeyden yaratmış:**

19. Bir damlacık **sudan!** Öyle ki, Rabb'i **onu** bir çiğnem et parçası hâlinde **yarattı, sonra ona,** yeryüzünde karşılaşacağı ortam ve şartlara uygun, hârika bir **şekil verdi.**

20. Böylece, ona birçok imkân ve yetenekler bahşederek, önce annesinin karnından çıkmasının, daha sonra yeryüzünde yaşamasının **yolu**nu ona **kolaylaştırdı.**

21. Derken, kısacık bir ömrün ardından **onu öldürüp mezara koydu.**

22. Ve dilediği zaman da onu yeniden **dirilt**ip hesaba çek**ecektir.**

Peki insanoğlu, kendisine bahşedilen bütün imkanları yerinde ve yeterli bir şekilde kullanarak istenen olgunluk seviyesine ulaşabildi mi?

23. Hayır; çünkü o, Rabb'inin Kitap göndererek **kendisine emrettiği** kulluk görev**ini henüz** tam olarak **yerine getirmiş değildir!**

24. Öyleyse insan, yiyeceklerinin nasıl mûcizevî bir şekilde hazırlanıp önüne getirildi**ğine bir baksın:**

25. Biz canlıların hayat kaynağı olan **suyu** nasıl bulutlardan **şarıl şarıl akıttık.**

26. Sonra, toprağı nasıl **lime lime yar**ıp oradan yemyeşil filizler çıkar**dık.**

27. Böylece, orada hârika bitkiler **yetiştirdik;** örneğin, besin deposu **tahıllar,**

28. Üzüm bağları, sebzelerle dolu **bostanlıklar,**

29. Boy boy **zeytinlikler, hurmalıklar,**

30. İri ve sık ağaçlı bahçeler,

31. Çeşit çeşit, renk renk **meyveler,** hayvanlarınız için **çayırlar** ve daha neler neler...

32. Ve bütün bunları, **sizin ve hayvanlarınızın** her türlü ihtiyaçlarının karşılanarak bu dünyada rahat ve huzur içinde **yaşaması için** yaptık (*79. Nâziât: 33*).

İşte herşeyi bilen ve herşeye gücü yeten Allah, elbette sizi yeniden diriltip hesaba çekmeye de kadirdir:

33. Evet, toprağa karışmış ölü bedenleri mezarlarından kaldıracak olan **o müthiş çığlığın koptuğu** ve tüm insanların, hesap vermek üzere Büyük

Mahkemeye çıkarıldığı **an,**

34. O gün her günahkâr **insan,** kendi canının derdine düşecek ve tüm yakınlarını, sevdiklerini **bırakıp kaçacak;** mesela, öz **kardeşini!**

35. Kendisini yetiştirip büyüten **annesini, babasını!**

36. Bir ömür aynı yastığa baş koyduğu hayat **arkadaşını ve** hattâ, bir zamanlar üzerlerine titrediği, öpmeye bile kıyamadığı **çocuklarını!**

37. Çünkü **o Gün, onlardan her birinin başından aşkın işi** ve kendisine yetecek kadar derdi **vardır.**

38. O Gün öyle yüzler var ki; sabah güneşi gibi ışıl ışıl, **apaydınlıktır,**

39. Cenneti kazandığı için **gülümsemekte,** ilâhî müjdeyle **sevinmektedir.**

40. Yine o Gün öyle yüzler de vardır ki, keder ve pişmanlıktan **toza toprağa bulanmış,**

41. Ve üzerlerine kap**kara** bir dehşet ve ümitsizlik karanlığı **çökmüştür.**

42. İşte onlar, gerek sözleri, gerek ortaya koydukları hayat tarzıyla Allah'ın ayetlerini **inkâr eden,** böylece doğru yoldan **sapan kimselerdir!**

81. TEKVİR SÛRESİ

Mekke döneminin hemen başlarında, Tebbet sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Güneş'in Kıyâmet Günü yok edileceğini anlatan "Kuvvirat: Dürüldü, söndürüldü" kelimesinden almıştır. 29 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının girdâbına kapılıp Rabb'ini ve O'nun Kitabını unutan insan! Artık gaflet uykusundan uyan ve kendine gel; çünkü bu hayat ebediyen böyle sürüp gitmeyecek, bir gün, Kıyâmet için sûra üflenecek ve tüm yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkacaksın! Ne zaman mı?

1. Güneş, ışığı yok edilerek bir bohça gibi **dürül**üp söndürüldüğü **zaman,**

2. Kâinattaki düzenin bozulmasıyla, gezegenler ve **yıldızlar** parçalanıp savrulduğu, ışıkları karartılarak **bulanıklaştığı zaman,**

3. Dağlar yerlerinden koparılıp bulutlar gibi **yürütüldüğü zaman,**

4. Doğurmak üzere olan **on aylık dişi develer başıboş bırakıldığı,** yani kıyâmetin dehşetiyle, en kıymetli mallar terk edildiği **zaman,**

5. Her taraftan canlıları saran o dehşet ve korku içerisinde, **vahşî hayvanlar**ın, öteden beri korkageldiği şeyleri unutarak deliklerinden, yuvalarından çılgıncasına fırladığı ve ne birbirlerinden, ne de insanlarından çekinmeksizin **bir araya toplandığı zaman,**

6. Yeryüzündeki bütün **denizler,** okyanuslar, göller, nehirler bir anda **ateşlen**ip dünyayı korkunç bir ortama çevir**diği zaman,**

7. Daha sonra, Sura bir daha üflenerek ölü bedenler mezarlarından fırlayıp mahşerde toplandığı ve bütün **insanlar,** Büyük Mahkemede yargılanmak üzere **gruplar hâlinde yerini aldığı zaman,**

8. Diri diri hayatın bataklıklarına ve de toprağa **gömülen** çaresiz ve savunmasız bebelere, özellikle de o zavallı **kız çocuklarına** huzur-u ilâhîde **sorulduğu zaman:**

9. "Bu masum yavrular, **hangi suçtan dolayı öldürüldüler?" diye.**

10. Ardından, bütün iyiliklerin ve kötülüklerin bir bir kaydedildiği **defterler ortaya serildiği zaman,**

11. Âhiret âlemini bir örtü gibi saran mevcut **gök**ler **sıyrıl**arak, bambaşka bir evren ortaya çıkarıl**dığı zaman,**

12. Derken, zâlimleri bekleyen **cehennem,** bütün şiddetiyle alevlendirilip **kızıştırıldığı zaman,**

13. Ve sonsuz nîmetlerle bezenmiş olan **cennet,** dürüst ve erdemli kimselere **yaklaştırıldığı zaman,**

14. İşte o zaman her **insan,** kendisi için **ne hazırlamış olduğunu görecektir.**

15. O hâlde, yemin olsun, gündüzleri gözlerden kaybolup **gizlenen,**

16. Ve kendi yörüngelerinde **akıp giderek,** ceylanların **yuvalarına** girdikleri gibi ufkun altına **gir**ip kaybolan sonra görünüp yine kaybolan yıldızlara, gezeg**enlere!**

17. Ve yerini iman ve Kur'an aydınlığına bırakmak üzere dönüp **gitmeye yüz tutan geceye,**

18. Ve güneşin ilk ışıklarıyla birlikte **soluk almaya başlayan** ve böylece, müminlere aydınlık bir geleceği müjdeleyen **sabaha ki;**

19. Evet, bütün bunlara yemin olsun ki, **bu** Kur'an, **şerefli bir Elçinin,** vahiy meleği Cebrail'in doğrudan Rabb'inden alıp Muhammed'in kalbine indirdiği bir kelâmdır, Allah'ın **sözüdür!**

20. Müthiş yetki ve **güçlerle donatılan; Arş'ın Sahibi** ve evrenin mutlak hakimi olan Allah **nezdinde saygın bir yeri olan,**

21. Ve **orada** diğer meleklerce **sözü dinlenen,** her yönüyle **güvenilir** bir melek olan Cebrail'in getirdiği eşsiz bir Kitap!

22. Dolayısıyla, size gökten mesaj aldığını söyleyen **arkadaşınız** Muhammed —ki çocukluğundan beri onu tanırsınız— asla **deli değildir.**

23. O, gerçekten de Cebrail'i görmüştü; hem de **onu,** güpegündüz **berrak bir ufukta,** 600 kanadıyla yerle gök arasını kaplamış bir hâlde, aslî şekliyle **görmüştü.** (*53. Necm: 7-9*)

24. Peygamber, Allah'tan aldığı mesajı —siz onu inkâr edersiniz diye— gizleyecek değildi. Bu nedenle **o,** sizin bilmediğiniz **gaybden** haber verdiği gerçeklerden **dolayı asla suçlanamaz!** Aksine, bu gerçekleri size bildirmeseydi, o zaman suç işlemiş olurdu.

25. Zaten Kur'an'ı dikkatlice gözden geçirince siz de göreceksiniz ki, insanlığı en güzel yola ileten **bu** muhteşem ayetler asla, Allah'ın rahmetinden **kovulan bir şeytanın sözü değildir!**

26. Öyleyse, hakîkat tüm berraklığıyla önünüzde dururken, Son Saat da an be an yaklaşırken, vahyin aydınlık yolunu terk edip de hangi görüş ve düşüncelere kapılıyor, **nereye gidiyorsunuz?**

O hâlde dinleyin, ey insanlar!

27. Bu mesaj, **tüm insanlık için** kulaklara küpe olması gereken **bir** öğüt ve zâlimleri bekleyen korkunç azâbı haber veren bir **uyarıdan başka bir şey değildir.**

28. İçinizden, dosdoğru yolda cennete doğru **ilerlemek isteyenler için** bir hidâyet ve rahmet kaynağıdır. O hâlde dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin. Çünkü insanoğluna, doğruyu eğriden ayırt edebileceği akletme yeteneği ve seçme özgürlüğü bahşedilmiştir.

29. Ancak bu özgürlük, mutlak ve sınırsız bir özgürlük değildir. Çünkü tüm varlıklar üzerinde mutlak hâkim olan Allah'tır ve her şey O'nun kudret ve denetimi altındadır. Dolayısıyla, O'nun izin ve irâdesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. Eğer sizler düşünme, tercihte bulunma, bir şeyler dileme ve yapma gücüne sahipseniz, bu, size Allah'ın bahşettiği imkân ve yetenekler sayesindedir. Unutmayın, **âlemlerin Rabb'i Allah'ın** izni ve **irâdesi olmaksızın, siz** değil bir şey yapmak, onu **dileyemezsiniz** bile.

82. İNFİTAR SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, bir önceki Tekvir sûresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyâmet Günü göğün yani evrenin parçalanıp yıkılacağını anlatan "İnfetarat: Yarıldı, çatladı" kelimesinden almıştır. 19 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan! Artık gaflet uykusundan uyan ve kendine gel; çünkü bu hayat ebediyen böyle sürüp gitmeyecek; gün gelecek, şu içinde yaşadığın evren tamamen yok edilecek ve ardından, yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkarılacaksın! Ne zaman mı?

1. Kıyâmet için Sûr'a üflendiği ve **gök yarılıp parçalandığı zaman,**

2. Evrendeki genel çekim dengesinin bozulmasıyla, gezegenler ve **yıldızlar,** ipliği kopmuş bir gerdanlığı taneleri gibi uzay boşluğuna **saçıldığı zaman,**

3. Yeryüzündeki bütün **denizler,** okyanuslar, göller, nehirler, bir anda ateş alarak göğe yükselen alev şûleleri hâlinde **fışkırtıldığı zaman,**

4. Mezarların içindeki çürümüş, toz toprak olmuş ölü beden**ler** yeniden diriltilerek, yargılanmak üzere Allah'ın huzuruna **çıkarıldığı**

zaman,

5. İşte o Gün, her **insan,** ebedî hayat için **neler yapıp gönderdiğini ve neleri —**yapması gerektiği hâlde— **yapmadığını anlayacaktır.** Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek! O hâlde:

6. Ey insan! Sonsuz lütuf sahibi Rabb'ine karşı seni aldatıp gurura sürükleyen nedir? O ki, seni yarattı,

7. O Allah **ki, seni** bir damla sudan **yarattı, sonra** onu aşamadan aşamaya geçirerek, varlık sebebine uygun **mükemmel bir uyumla düzenledi;** bedenini ve ruhunu, hem kendi içinde, hem de dış dünya ile uyumlu ve ölçülü bir kıvama getirerek, **en güzel ölçüyle şekillendirdi.**

8. Ve nihâyet **seni dilediği şekilde,** birçok unsurun muhteşem bir uyum ve düzen içinde bir araya geldiği bir varlık hâlinde **meydana getirdi.**

9. Fakat siz, ey nankörler, şu yaşadığınız hayat tarzıyla, yeniden dirilişi ve **hesaba çekilmeyi yalanlıyorsunuz!**

10. Oysa üzerinizde, bütün yaptıklarınızı **kaydeden** görevli melek**ler var.**

11. Gizli açık her şeyi yazan **değerli yazıcılar.**

12. Öyle yazıcılar ki, **yaptığınız her şeyi bilirler.** İşte bütün bu yazılanlar, zamanı gelince bir bir ortaya konacak:

13. O Gün **iyiler,** sonsuz cennet **nîmetler**i **içinde** mutluluğu tadarken,

14. Kötüler, cehennemde, ebedî azâba mahkûm olacaklar.

15. Onlar Hesap Günü oraya atılacak,

16. Ve bir daha **oradan asla kurtulamayacaklar!**

17. Ey mümin; **bilir misin, ne** muhteşem bir gün**dür o Hesap Günü?**

18. Ve ey kâfir; **bilir misin, ne** korkunç bir gün**dür o Hesap Günü?**

19. O Gün, hiç kimse bir başkasına zerre kadar **fayda veremeyecektir!** Size dünyada geçici olarak verilmiş olan gücünüz, irâdeniz ve tercih hakkınız elinizden alınacak ve gâfillerin unuttuğu şu gerçek, **o Gün** tüm açıklığıyla ortaya çıkacak: **Egemenlik** tamamen ve sadece **Allah'ın elindedir!**

83. MUTAFFİFÎN SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Ankebût sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "Mutaffifîn: Ölçü ve tartıda hile yapanlar" kelimesinden almıştır. 36 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Gerek ticari hayatta, gerekse diğer toplumsal ilişkilerde **ölçü ve tartıyı eksik tutanların vay hâline!**

2. Onlar ki, insanlardan bir şey alırken, haklarını **eksiksiz isterler.**

3. Fakat başkalarına bir şey **ölçüp tartarak verecekleri zaman,** işin içine hile karıştırır, vereceklerini **eksiltmeye çalışırlar.**

4. Peki bunlar, yeniden **diriltil**ip hesaba çekil**eceklerini** hiç **bilmiyorlar mı?**

5. Dehşet ve azameti **büyük bir Günde** yeniden diriltileceklerini düşünmüyorlar mı?

6. Bütün **insanların,** yargılanmak üzere **Âlemlerin Rabb'inin huzurunda duracağı** Kıyâmet **Gün**ün**de!**

7. Hayır; adâletsizliğin, haksızlığın ve günahın her çeşidinden uzak durmalısınız! Çünkü **suç işleyen günahkarların kaydı Siccîn'dedir!**

8. Nedir bu Siccîn, bilir misin? Gerçi nereden bileceksin! Dinle bak, onu sana biz anlatıyoruz:

9. Zulüm ve haksızlık yaptığı için **cezalandırılacak** kimselerin isimlerinin **yazıldığı bir liste, bir kitaptır.**

10. O hâlde, **vay hâline o Gün,** öğüt ve uyarılarımı **yalanlamış olanların!**

11. Çünkü **onlar,** sözleri ve davranışlarıyla **Yargı Gününü inkâr ediyorlardı.**

12. Gerçekte, **hak hukuk tanımayan** azgın **günahkârlardan başkası onu yalanlamaz.** Dolayısıyla, zulüm ve haksızlık peşinde koşan bir kimsenin âhirete iman iddiası koskoca bir yalandan başka bir şey değildir. Aynı şekilde, Hesap Gününe inanmayan bir kimsenin gerçek anlamda dürüst ve erdemli olması da mümkün değildir. İşte bu tip insanın genel karakteri şöyledir:

13. Onlara ayetlerimiz okunduğu zaman, "Bu kitapta yer alan kıssalar, inanç ilkeleri, hükümler, öğütler ve uyarılar, çok eski zamandan kalma köhnemiş kanunlar ve **önceki** millet**lerin** uydurup dilden dile naklettiği efsâneler ve binbir gece **masallarıdır!" derler.**

14. Hayır; Kur'an bir efsâne, bir vehim, bir aldatmaca değildir! Ne var ki, bu iddiayı öne sürenlerin **işledikleri** günahlar, zamanla **kalplerini karartmıştır!** Bunun içindir ki, bu inanç sistemini asla kabul etmezler. İşte, onların inkârcılığının arkasında yatan asıl sebep budur.

15. Hayır; onların yaptıkları elbette cezasız kalmayacak! **Hiç kuşkusuz onlar, o Gün Rab'lerin**in şefkat ve merhametin**den mahrum bırakılacaklar!**

16. Sonra hor ve hakir bir şekilde **cehenneme atılacaklar!**

17. Ve o zaman **onlara, "İşte, sizin yalanlayıp durduğunuz** cehennem **budur!** Haydi, yaptığınız kötülüklerin cezasını şimdi tadın!" **denilecek.**

18. Hayır; dâimâ dürüst, âdil, merhametli ve erdemli olmalısınız! Çünkü **iyilik yapanların kaydı İlliyyin'dedir.**

19. Nedir o İlliyyin, bilir misin? Gerçi biz onu açıklamasak sen nereden bileceksin! Öyleyse iyi dinle:

20. İlâhî adâlet ve hikmet gereğince, iman edip güzel davranış gösterenlerin mutlaka ödüllendirileceklerine dâir belirlenmiş bir yazı; cenneti hak edenlerin isim listesi; cennetliklerin adlarının **yazılı olduğu bir kitaptır.**

21. Yaptıkları iyiliklerle Rablerine **yakınlık kazananlar,** kendilerine cennet müjdesi veren bu Yüce Makâm'ı gördüklerinde, **onu** sevinçle **seyredecekler.**

22. İşte o Gün; **dürüst ve erdemli kişiler** sonsuz **nîmetler içinde** doyasıya mutluluğu tadacak,

23. Ve karşılıklı **koltuklara kurulup** neşe ile etraflarına **bakacaklar.**

24. Öyle büyük bir mutluluk kaplamıştır ki onları, ilâhî **nîmetlerin sevinç ve parıltısını yüzlerinden okuyabilirsin.**

25. Onlara, dünyadaki içkiler gibi sarhoş etmeyen, sağlığa zarar vermeyen ve özenle yapılıp **mühürlenmiş hâlis şaraptan takdim edilecek.**

26. İçildikten sonra, ağızda **misk** kokusu **bırakan** cennet şarabı.

Öyleyse, gerçek mutluluğu yakalamak için **gayret sarf edenler, işte bu** hedefe ulaşmak, bu nîmetleri kazanmak **için çalışsınlar!**

27. O şarap ki, **Tesnim** denilen bir içecek **ile tatlandırılmıştır.**

28. Tesnim, cennette yüce **bir pınardır ki,** yalnızca Rablerine **yakınlık kazananlar ondan içebilir.**

Sonra müminler, geçmiş günleri hatırlayacaklar:

29. Günahkârlar, bir zamanlar **müminler**i küçümser, onların tertemiz, fakat mütevazı hallerine bakıp **gülerlerdi.**

30. Onların yanından geçerken, birbirlerine göz kırparak onları alaya alır**lardı.**

31. Ve müminlere reva gördükleri alay, eziyet ve işkenceden sonra **taraftarlarının yanına dönerken,** içlerinde en ufak bir burukluk duymaz, aksine, bu çirkin davranışlarıyla övünerek, büyük bir gurur ve **keyifle** evlerine **dönerlerdi.**

32. Müminleri gördüklerinde, "Yazık, **bunlar gerçekten de** doğru yoldan iyice **sapmışlar!** Şu dar kafalı, gerici yobazlara bakın; sınırsız zevk ve eğlence içinde hayatı doyasıya yaşamak varken, aslı var mı yok mu belli olmayan âhiret sevabına inanarak akılsızlık ediyor; doğruluk, dürüstlük, fedâkârlık gibi safsatalarla hayatı kendilerine zindan ediyorlar!**" derlerdi.**

33. Oysa onlar, müminlerin inançları **üzerinde gözcü** ve denetleyici **olarak görevlendirilmiş değillerdi.** Kendileri günahlar içinde yuvarlanırken, müminlere acıyormuş gibi onların doğru yolda olup olmadıklarına hakemlik ve şâhitlik etmeye hakları yoktu.

34. Ama bugün de müminler, inkârcıların cehennemdeki perişan hâlin**e** bakıp **gülecekler.** Ve son gülen, gerçekten de iyi gülecek:

35. En güzel altın işlemeli **koltuklar üzerinde** oturup arkalarına yaslanırlarken, cehennemliklere **bak**arak onlara sor**acaklar:**

36. "Nasıl, **inkârcılar yaptıklarının cezasını gördüler,** değil **mi?"**

84. İNŞİKÂK SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, İnfitar sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve göğün Kıyâmet Günü yarılacağını anlatan "İnşakkat: Çatladı, yarıldı" kelimesinden almıştır. 25 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan! Artık gaflet uykusundan uyan ve kendine gel; çünkü bu hayat ebediyen böyle sürüp gitmeyecek; gün gelecek, şu içinde yaşadığın evren tamamen yok edilecek ve ardından, yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkarılacaksın! Ne zaman mı?

1. Kıyâmet için Sûr'a üflenerek **gök çatlayıp parçalandığı,**

2. Ve tabîatına yaraşır bir şekilde, Rabb'inin kudret ve irâdesin**e boyun eğdiği zaman!**

3. Yeryüzü tümseksiz ve çukursuz bir hâle getirilerek **dümdüz edildiği,**

4. İçindeki madenleri, lavları ve cansız beden**leri dışarı atıp** tamamen **boşaldığı,**

5. Ve tabîatına yaraşır bir şekilde, Rabb'inin kudret ve irâdesin**e boyun eğdiği zaman!**

6. Ey insan! Sen bu dünyada daha çok mal mülk kazanmak, servet üstüne servet yığmak için gözü dönmüş bir hâlde didinip dururken, her an **adım adım Rabb'ine doğru yol almaktasın; sonunda O'nun huzuruna çıkacak** ve yaptığın bütün iyilik ve kötülüklerin karşılığını orada bulacak**sın!**

7. İşte o Gün, **her kim ki,** davranışlarının kaydedildiği amel **defteri** kendisine **sağ tarafından verilirse,**

8. Hiçbir zorlukla karşılaşmadan, **kolayca hesabını verecek,**

9. Ve sevinç içinde, kendisini cennette heyecanla bekleyen ailesinin, **dostlarının yanına dönecektir.**

10. Her kim de, amel **defteri** sol tarafından veya **arkasından verilirse,**

11. O da o anda ölüp **yok olmak isteyecek!**

12. Fakat istese de ölemeyecek ve sonsuz azâbı çekmek üzere, alev alev yanan **ateşe atılacak!**

13. Çünkü o, dünyadayken dostları ve **yakınları arasında** hep sorumsuz bir şekilde bencilce ve **keyif içinde yaşardı.**

14. Ve yaptıklarının hesabını vermek üzere bir gün Rabb'ine **döneceğini** hiç **düşünmezdi!**

15. Hayır; elbette dönecekti! Üstelik bu, kendisine defalarca hatırlatılmıştı. Fakat o uyarılara aldırış etmedi, günaha battıkça battı! Oysa **Rabb'i, onu**n bütün yapıp ettiklerini **görmekteydi!**

16. Öyleyse yemin olsun, geçip gitmekte olan **akşamın alacakaranlığına!**

17. Geceye ve bağrında **topladığı her şeye,**

18. Ve hâlden hâle geçerek **dolunay şekline gelen Ay'a yemin olsun ki,**

19. Siz de evrendeki diğer tüm varlıklar gibi hâlden hâle geçecek ve Rabb'inizle buluşuncaya dek **aşama aşama ilerleyeceksiniz.** Yolculuğunuz ana rahminde başlayacak; oradaki yaratılış evrelerini tamamladıktan sonra doğum, çocukluk, gençlik, olgunluk, ihtiyarlık merdivenlerini birer birer tırmanacak; sonra ölüm, berzah, diriliş, hesap aşamalarından geçerek yolculuğun son aşamasına, ebedî âhiret yurduna varacaksınız ve orada ya cennet nîmetleri içinde sonsuz bir hayat yaşayacak, ya da ebedî cehennem azâbına mahkûm olacaksınız!

20. Hal böyleyken, onlara ne oluyor da, ayetlerime hâlâ **iman etmiyorlar;**

21. Ve karşılarında Kur'an okunduğunda, gözyaşlarıyla **secdeye kapanmıyorlar?**

22. Aksine, o nankörler inatla hakîkati **yalanlıyorlar!**

23. Ama Allah, içlerinde ne hâinlikler **gizlediklerini çok iyi biliyor.**

24. Öyleyse, ey Müslüman, **onları can yakıcı bir azap ile "müjdele!"**

25. Ancak, inkârdan vazgeçip **iman eden ve** bu imana yaraşır **dürüst ve erdemlice bir hayat ortaya koyanlar hariç;** çünkü **onlar için, asla bitip tükenmeyecek bir ödül vardır!**

85. BURÛC SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, kâfirlerin müminlere baskı ve eziyetlerinin başladığı bir dönemde indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve evrendeki mükemmel sisteme işâret eden "Burûc: Burçlar, yörüngeler, galaksiler" kelimesinden almıştır. 22 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Andolsun, muazzam ve muhteşem **yıldız kümeleriyle donatılmış** şu uçsuz bucaksız **göğe!**

2. O vaadedilen Hesap **Gün**ün**e,**

3. Ve o Gün ilâhî mahkemede **şâhitlik eden** Peygamberlere, meleklere, İslâm dâvetçilerin**e ve** kendileri için **şâhitlik edilen** geniş halk kitlelerin**e andolsun ki,** inancından dolayı işkencelere maruz kalan çaresiz mazlumların intikamı mutlaka alınacaktır! Öyleyse;

4. Kahrolsun, kazdıkları **hendek**lerde masum **halkı** diri diri yakan zâlimler!

5. O alevli ateşlerle dolu hendeklerde!

6. Hani o alçak**lar,** tutuşturdukları **ateş** çukurların**ın başında oturmuş,**

7. Müminlere yaptıkları korkunç işkenceleri keyifle **seyrediyorlardı.**

8. Ve onlara işkence etmelerinin tek sebebi, bu müminlerin, emrine uyulmaya, hükmüne boyun eğilmeye; yani **hamd edilmeye lâyık mutlak otorite sahibi** bir **Allah'a inanmış olmalarıydı.**

9. Göklerin ve yerin hükümranlığı elinde olan bir Allah'a. **Oysa Allah, her şeyi görüp gözetmektedir.** Dolayısıyla, hiçbir zulüm cezasız kalmayacaktır:

10. İnanan erkeklere ve inanan kadınlara zulmeden ve daha sonra günahlarından **tövbe etmeyen** o zâlim**ler yok mu; işte onlar için cehennem azâbı vardır ve** ayrıca, müminleri ateşe attıkları için, **onların hakkı** cehennemin en korkunç ateşi olan **yangın azâbıdır!**

11. Öte yandan, bütün baskı ve işkencelere rağmen ayetlerime **iman eden ve** bu imana yaraşır **dürüst ve erdemlice bir hayat ortaya koyan kimselere gelince; onlar için de, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçeleri vardır. İşte budur,** en büyük başarı, en **büyük kurtuluş!**

O hâlde, ey hak yolunun yolcusu; adâlet ve doğruluğu egemen kılma uğrunda verdiğin mücâdelede, önüne çıkabilecek zorluk ve sıkıntılar karşısında asla yılgınlığa kapılmamalı, umudunu ve direncini kaybetmeden hedefe doğru adım adım ilerlemelisin! Allah'ın nurunu söndürmek için karşına dikilen zâlimlere gelince:

12. Elbette Rabb'inin zâlimleri **yakalaması çok şiddetlidir!**

13. Evreni ve hayatı **yoktan var eden ve** her biri başlı başına birer mûcize olan **bu** yaratılış olgusu**nu** sürekli **tekrarlayan,** dolayısıyla, sizleri hesaba çekmek üzere yeniden yaratacak olan **O'dur!**

14. Fakat tövbe kapısı da dâimâ açıktır; çünkü **O,** içtenlikle tövbe edenleri **bağışlayandır,** kullarını **sevgiyle kucaklayandır.**

15. Kudret ve egemenlik tahtı, **Arş'ın sahibidir, yüceler yücesidir.**

16. Dilediği kararı veren, **dilediğini** dilediği gibi **yapandır.**

17. Ey insan! İnsanlık tarihi boyunca zulüm ve haksızlık yapan **orduların başına gelenler sana anlatılmadı mı?**

18. Firavun gibi diktatörlerin, **Semud** kavmi gibi azgın toplumların başına gelenler?

19. Ama gel gör ki, geçmişten ibret almayan çağdaş **kâfirler** de, öncekiler gibi ayetlerimi **yalanlamaktadırlar.**

20. Oysa Allah, sonsuz ilim ve kudretiyle **onları çepeçevre kuşatmıştır!**

21. Hayır; kâfirler ne kadar inkâr da etseler, **bu** kitap, kıyâmete kadar her çağda okunup gündeme getirilmesi ve hayatın her alanına hükmetmesi gereken **şanlı, şerefli, çok kıymetli bir** mesajdır, yüce **Kur'an'dır.**

22. Bizzat Allah tarafından **korunan** kutsal bir levha, **Levh-i Mahfuz üzerine** nakşedilmiş ve sonra, bir tek harfi bile değiştirilmeden insanlığa tebliğ edilmiş bir ilâhî kelâmdır.

86. TÂRIK SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Beled sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kur'an'a işâret eden "târık: parlak yıldız" kelimesinden almıştır. 17 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Düşün, ey insan: Şu uçsuz bucaksız **gökyüzüne ve Târık'a andolsun!**

2. Bilir misin, nedir bu Târık?

3. O Kur'an**,** inkâr ve cehâlet karanlıklarını **delip geçen** ve hakîkate susamış gönülleri iman ve nurlarıyla aydınlatan parlak **bir yıldızdır.**

4. Herkes üzerinde, mutlaka onu koruyan, denetleyen ve yaptıklarını bir bir kayda geçiren **bir gözetleyici** melek **vardır.**

Bunun için delil mi istersiniz?

5. O hâlde insan, hangi şeyden yaratıldığına bir baksın:

6. O, atılgan bir sudan yaratılmıştır.

7. Erkeğin **omurgası ile** kadının **kaburga kemikleri arasından** süzülüp **çıkan** ve uygun bir ortamda birleşip döllenen bir damla sudan.

8. İşte, insanı yoktan var eden **Allah, elbette onu** öldükten sonra **yeniden** hayata **döndür**üp hesaba çek**meye de kâdirdir!** Bu ne zaman mı gerçekleşecek?

9. Büyük Mahkemenin kurulacağı ve kalplerde **gizlenen** bütün inançların, düşüncelerin, niyetlerin, sevgilerin ve kin**lerin ortaya döküleceği Gün!**

10. İşte o zaman, insan ne kadar çaresiz olduğunu anlayacak ve **ne** kendisini kurtaracak **bir gücü olacak, ne de** elinden tutacak **bir yardımcısı!**

11. O hâlde, **yemin olsun,** şaşmaz bir ölçü ve düzen içinde, her biri kendi yörüngesinde dönmekte olan gök cisimlerine! Ve suyun denizlerden buharlaşıp yükselerek bulutlara dönüştüğü, sonra yoğunlaşıp tekrar denizlere döndüğü muhteşem bir dolaşım sistemine sahip olan **geri dönüşümlü göklere!**

12. Ve topraktan başını çıkaran yemyeşil filizlerle lime lime **çatlayan yeryüzüne ki,**

13. Gerçekten bu Kur'an, her konuda son sözü söyleyen, en mükemmel hükümleri veren ve iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini birbirinden **ayırt eden bir** ilâhî **sözdür!**

14. Mesajı anlaşılmadan, üzerinde düşünülmeden, öylesine okunup geçilecek **boş bir lâkırdı değildir!**

15. Buna rağmen zâlimler, birtakım iftiralarla, sinsi propagandalarla zihinleri bulandırıp Kur'an'dan uzaklaştırmak amacıyla birtakım entrikalar düzenliyor, **plânlar kuruyorlar.**

16. Fakat siz hiç endişe etmeyin; **Ben de bir plân kuruyorum!** Hem de, kâfirlerin tuzaklarını başlarına geçirecek müthiş bir plân!

17. Öyleyse, ey Peygamber ve ey Müslüman! Rabb'inin hükmü gelinceye kadar, **inkârcılara biraz süre tanı;** ilâhî gazâb başlarına çökmeden önce, **azıcık daha mühlet ver onlara!**

87. A'LÂ SÛRESİ

Mekke döneminin hemen başlarında, Tekvir sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Allah'ın yüceliğini dile getiren "el-A'lâ: en yüce, en değerli, en büyük" kelimesinden almıştır. 19 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insan! Sonsuz kudret ve **yücelik sahibi Rabb'inin ismini** tüm evrene ilan ederek; hem kalbinle, hem de söz ve davranışlarınla O'nu övgüyle anıp yücelterek ve O'nun buyruklarını, hükümlerini dâimâ yüreğinde ve gündeminde canlı tutarak, en içten duâ ve yakarışlarla **tesbih et!**

2. O Allah **ki** hayatı ve evreni **yoktan var etti ve** tüm varlıkları, yaratılış amacına uygun şekilde **düzenledi.**

3. O Allah **ki,** evrene yerleştirdiği yasalar çerçevesinde, her şeyi **mükemmel bir ölçü ve dengeyle ayarladı ve** her varlığı belli özellik ve fonksiyonlarla donatarak insana, varoluş gayesine giden **yolu gösterdi.**

4. O Allah **ki,** rengârenk çiçekleri, tatlı meyveleri ve huzur veren manzarasıyla seyrine doyum olmayan yemyeşil **bitkileri yetiştirdi.**

5. Ve sonunda onu, kuruyup kararmış çöp yığınına çevirdi. İşte bu göz kamaştıran dünya nîmetleri de bir gün böyle yok olup gidecektir.

Öyleyse, ey hak yolunun yolcusu; dünyanın gelip geçici nîmetlerine takılıp kalmamalı, seni ebedî âhiret yurdunda gerçek kurtuluşa iletecek rehbere, bu ilâhî kelâma sımsıkı sarılmalısın. Bunun için:

6. Eğer sen samîmî bir kalple Kur'an'a yönelirsen, **sana** bu kitabı bizzat Biz **okutacağız ve sen** öğrendiklerini **unutmayacaksın.**

7. Allah'ın unutturmayı **dilediği** bilgiler **hariç.** Çünkü insanın bilgisi sınırlıdır; oysa **O,** yaratılmışların kavrayışına **açık olanları da** en mükemmel şekilde **bilir, gizli kalanları da.**

8. Böylece, bu mesajı doğru anlaman, uygulaman ve başkalarına tebliğ etmen için Biz **sana** yardımcı olacak, dosdoğru cennete götüren bu **kolay** yolda sapmadan, kaymadan yürümen için sana bütün zorlukları **kolaylaştıracağız.**

9. Öyleyse, öğüt faydalı olacaksa, öğüt ver!

Hakikati bütün delilleriyle ortaya koyduğun hâlde, seni dinlemeyen ortaya konan bunca delilleri düşünmeyen kibirli ve inatçı kimselere gelince, onlarla kısır tartışmalara girme; bunun yerine, bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et! O zaman göreceksin ki:

10. Allah'a **saygı duyan** ve onun azâbından korkan **kimse,** okuduğun ayetlerden **öğüt al**ıp Rabbinin çağrısına uy**acaktır.**

11. Mutsuzluğu tercih eden bedbaht **ise, bu öğütten yüz çevirecektir.**

12. İşte o, öte dünyada **korkunç bir ateşe girecek!**

13. Ve orada öyle amansız bir cezaya mahkûm edilecek ki, **ne öl**üp kurtul**acak, ne de** doğru dürüst **yaşayacak!**

İman edenlere gelince:

14. O Gün **kesinlikle kurtuluşa erecektir;** günah kirlerinden **arınan,**

15. Ve Rabb'inin ismini anıp namaz kılan!

16. Ne var ki, siz ey gâfiller, **dünya hayatını**n basit ve gelip geçici zevklerini sonsuz âhiret nîmetlerine **tercih ediyorsunuz.**

17. Oysa âhiret nîmetleri, **hem** dünyadakilerden **daha kıymetli, hem de süreklidir.**

O hâlde, ey insanlar! Bütün Peygamberlerin insanlığa getirdikleri mükemmel inanç sistemini yeniden ve tüm berraklığıyla ortaya koyan bu son ilâhî çağrıya kulak verin:

18. Hiç kuşkusuz bu Kitapta anlatıla**nlar, önceki** kutsal **sahifelerde** bildirilmiş olan evrensel mesajların aynısı**dır.**

19. Yani bunlar, tevhid mücâdelesinin birer sembolü olan **İbrahim'e ve Mûsâ'ya gönderilen sahifelerde** dile getirilen mesajlardır.

88. ĞÂŞİYE SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Zâriyât sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyâmet Gününe işâret eden "el-Ğâşiyeh: örten, kaplayan" kelimesinden almıştır. 26 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan; kâinatı sarıp paramparça edecek olan o **Kapsamlı Felaketin,** Kıyametin **haberi sana ulaşmadı mı?**

2. O Gün öyle yüzler vardır ki, utanç ve zilletten **öne eğilecek.**

3. Dayanılmaz acılar içinde **çırpınacak, bitkin düşecek.**

4. Sonra bu zâlimler, cezalarını çekmek üzere **kızgın bir ateşe girecek,**

5. Ve iç organları kavurup parçalayan **kızgın bir pınardan içecekler.** Tabi, ardından da bir "ziyafet" ikram edilecek:

6. Fakat **onların tek yiyeceği,** boğaza takılıp kalan **zehirli dikenler olacak!**

7. Ne vücudu **besleyen, ne de açlığı gideren** korkunç bir yiyecek! İnkârcıların bu hâline karşılık:

8. O gün öyle yüzler de vardır ki, Rablerinin kendilerine bahşettiği **nîmetler içerisinde** ışıl ışıl parlayacak,

9. Allah yolunda gösterdikleri gayret ve **çabaların** mükâfâtını aldıkları **için sevinç duyacaklar.**

10. Hârika nîmetlerle bezenmiş **yüce bir cennette** sonsuz mutluluğu tadacak,

11. Ve **orada,** hikmet ve nezaketten yoksun **boş** bir lakırdı veya üzüntü verici, kalp kırıcı bir **söz işitmeyecekler.**

12. Orada, şarıl şarıl **akan** tatlı **pınar**lar **var.**

13. Orada, üzerine kurulacakları **yüksek** koltuklar, **tahtlar var.**

14. Önlerine **konulmuş** dolu dolu **kadehler,**

15. Sıra sıra **dizilmiş yastıklar,**

16. Ve ayaklarının altına **serilmiş halılar** var.

Eğer inkârcılar, Allah'ın vaadinden kuşku duyuyorlarsa, çevrelerindeki muhteşem yaratılış hârikalarına ibret gözüyle bir baksınlar:

17. Çöl yolculukları için en uygun özellik ve yeteneklerle donatılmış olan **develere bakmıyorlar mı, nasıl** muhteşem bir hârika olarak **yaratılmış?**

18. Ve milyarlarca yıldızı içinde barındıran **gökyüzüne; nasıl** akıllara durgunluk veren mükemmel bir sistem hâlinde **yükseltilmiş?**

19. Ve başı bulutlara değen **dağlara, nasıl** yere sapasağlam **çakılmış?**

20. Ve bütün canlıların türlü nîmet ve imkânlarla donatılarak huzur ve güven içinde yaşadığı **yeryüzüne, nasıl** halı gibi önlerine serilip **döşenmiş?**

21. O hâlde, ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman! Bu ayetleri okuyarak insanları **uyar!** Fakat inatçı zâlimleri iknâ edeceğim diye de kendini yiyip bitirme! **Çünkü sen, yalnızca bir uyarıcısın.**

22. Onların başında dikilip inanmaları için baskı yapan **bir zorba değil!**

23. Ancak; öğüt ve uyarılardan **yüz çeviren ve** Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince,**

24. Allah onu âhirette **en şiddetli cezaya çarptıracaktır!**

25. Çünkü bu zâlimler ne kadar yüz çevirseler, ne kadar kaçmaya çalışsalar da, neticede **Bizedir onların dönüşü.**

26. Ve yine Bize düşer, onların hesabını görmek!

89. FECR SÛRESİ

Mekke döneminin hemen başlarında, Leyl sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "el-Fecr: Şafak, tanyeri" kelimesinden almıştır. 30 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Düşün, ey insan: İnkar ve cehâlet karanlıklarını paramparça ederek, hakîkate susamış gönülleri iman ve Kur'an nurlarıyla aydınlatan ve müminleri bekleyen parlak bir geleceği müjdeleyen **şafak vaktine andolsun!**

2. Son Elçinin insanlığı uyarmakla görevlendirildiği **on geceye,** Ramazan ayının son on gecesine —ki, huzur ve sükun dolu bir dünyanın kapılarının aralandığı mübarek Kadir gecesi de bu geceler içindedir— andolsun!

3. Yaratıcının tekliği ve benzersizliğine karşılık, âlemlerde **çift** ve karşıt-kutuplu olan ve bu yüzden diğer yaratılmışlarla kaçınılmaz maddî/fiziki ilişkiler içinde bulunan canlı cansız her şey**e ve** bütün bunları yaratan eşsiz, benzersiz ve **Tek** olan âlemlerin Rabb'in**e** andolsun!

4. Ve yerini iman ve Kur'an aydınlığına terk etmek üzere **geçip gitmekte olan geceye andolsun!**

5. Düşün, ey insan; **bu** sayıla**nlarda, akıl** ve sağduyu **sahipleri için** yürekleri sarsıp gaflet uykusundan uyandıracak ibret ve öğüt verici **bir**

yemin yok mudur?

İşte bütün bunlara yemin olsun ki, hiçbir günah cezasız kalmayacak, zâlimler yaptıklarının cezasını mutlaka çekecekler!

6. Bilmez misin, Rabb'in neler yaptı o azgın ve günahkâr **Ad** kavmin**e?**

7. Yani, göğe yükselen kuleler ve **yüksek sütunlarla donatılmış** büyük bir şehir olan **İrem'e!**

8. Öyle muhteşem nîmet ve güzelliklerle bezenmiş bir şehir **ki,** insanlık tarihinde **hiçbir ülkede onun eşi benzeri yaratılmamıştı.**

9. Ve Allah'ın bahşettiği güç ve yetenek sayesinde, uçsuz bucaksız **vadilerdeki** sarp **kayalıkları** büyük bir ustalıkla **yonta**rak hiçbir düşmanın erişemeyeceği güvenli evler inşâ ede**n Semud** halkın**a?**

10. Ve dünyada ebedi kalmak, dünyaya kazık çakmak için yapılmış piramitlerle simgelenen saltanata ve muazzam ordulara sahip o zâlim diktatöre, **kazıklı Firavuna!**

11. İşte Allah, bunların hepsini cezalandırıp yok etti! Çünkü **onlar,** egemenlik kurdukları **ülkelerde** hak ve adâlet sınırlarını çiğneyerek olabildiğince **azgınlaşmış,**

12. Ve büyük bir ahlâkî yozlaşmaya, çürümeye yol açarak, **oraları fesada boğmuşlardı.**

13. Bu yüzden Rabb'in, kimini kasırgayla yok ederek, kimini bir depremle yerin dibine geçirerek, kimini denizde boğarak **üzerlerine** peş peşe **azap kamçıları yağdırdı!** Bundan sonraki zâlim toplumları da benzer nice felâketlerle cezalandıracaktır.

14. Çünkü Rabb'in, kullarının her hâlini her an **gözetlemektedir.**

15. Fakat insanoğlu o kadar nankördür ki, **Rabb'i ona** güç, servet, sağlık ve benzeri **nîmetler bahşederek kendisini imtihân edince,** bunun gelip geçici bir zevkten ibaret olduğunu ve asıl ikramın âhirette verileceğini göz ardı ederek aptalca bir gurura kapılır ve **"**Ben ne kıymetli bir kulmuşum ki, **Rabb'im beni** bunca nîmetlerle **onurlandırdı!" d**iyerek Rabb'ini unutur, sefahate dalıp gid**er.**

16. Ama ne zaman ki, Allah verdiği nîmetlerin bir kısmını geri alıp **rızkını daraltarak onu imtihân etse,** hemen ümitsizliğe, yılgınlığa kapılır verenin de, alanın da Allah olduğunu, bu imtihân dünyasında nîmetlere şükrederek, sıkıntılara sabrederek Rabb'ine kulluğa devam ettiği takdirde çok daha büyük nîmetlere kavuşacağını düşünmez de, bunun ilâhî adâletsizlikten kaynaklandığını sanır ve büyük bir nankörlükle, **"Rabb'im beni küçük düşürdü!" der.**

17. Hayır; Allah sonsuz lütuf, merhamet ve adâlet sahibidir fakat **siz,** ey nankörler, bunu hak edecek davranışlar yapmıyorsunuz; örneğin, **yetime ikramda bulunmuyorsunuz!**

18. Kimsesiz, çaresiz ve **yoksul** insan**ları doyurmak** ve onların maddî mânevî ihtiyaçlarını gidererek dertlerine derman olmak **için birbirinizi teşvik etmiyorsunuz!**

19. Yoksullara yardım etmemekle kalmıyor, bütün hak ve adâlet ilkelerini çiğneyerek, hatta zavallı yetimlerin hakkı olan **mirası haksız şekilde yiyorsunuz!**

20. Ve zenginliği ulaşılması gereken biricik hedef olarak görüyor, **mala. mülke aşırı bir tutkuyla bağlanıyorsunuz.**

21. Hayır; öyle yapmayın! Çünkü bütün bunların hesabını vereceksiniz! Ne zaman mı?

Yeryüzü peş peşe darbelerle **sarsılıp paramparça olduğu zaman,**

22. Bütün **melekler** mahşer meydanında **sıra sıra dizilmişken, Rabb'in**in kudret, saltanat ve hükümranlık alâmetleri tüm dehşet ve ihtişâmıyla **tecellî ettiği zaman!**

23. O Gün, cehennem getirilip tüm korkunçluğuyla zâlimlerin karşısına diki**lecek! İşte o anda,** günahkâr **insan** büyük bir pişmanlık duyup gerçeği **anlayacak fakat** iş işten geçtikten sonra **öğüt almanın ona ne faydası olabilir ki?**

24. Bu yüzden, **"Ah; keşke** fırsat varken Rabb'ime kulluk edip **bu hayatım için bir hazırlık yapsaydım!" diye feryat edecek.**

25. İşte o Gün, hiç kimse O'nun zâlimlere vereceği cehennem **azâbı gibi bir azap veremez!**

26. Ve hiç kimse O'nun vurduğu prangayı, **bağı vuramaz!**

Ama ilâhî müjdeye layık olanlar da var ve onlara şöyle denilecek:

27. "Ey gönlü vahiyle, Allah'a kullukla **huzura ermiş kişi!"**

28. "Rabb'ine dön; O'ndan **razı olmuş ve** O'nun **rızasını kazanmış olarak!** Sen O'ndan hoşnut, O de senden hoşnut bir hâlde!**"**

29. "Haydi, sen de **katıl** seçkin **kullarımın arasına!"**

30. "Haydi, **gir cennetime!"**

90. BELED SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında gönderilen bu sûre, adını birinci ayetinde geçen ve kutsal Mekke şehrine işâret eden “el-Beled: şehir, belde” kelimesinden almıştır. 20 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey şanlı Elçi! **Andolsun** Mekke’ye, İbrahim Peygamberin başlattığı tevhid mücâdelesinin, Son Elçiyle yeniden filizlenip yeşerdiği bu bereketli topraklara, halkının huzur ve güven içerisinde yaşadığı **bu** emîn **beldeye!**

2. Andolsun, Harem Bölgeye sığınan kâtillere, hırsızlara bile dokunulmazken, **seni**n kanını **helâl gören** ve müminleri en ağır baskı ve işkencelere maruz bırakan **bu şehre!**

3. Ve insanlığın ilk **ata**sı olan Âdem ile Havvâ’**ya ve** onlardan meydana gelerek kabîleler, boylar, milletler oluşturan **nesillere andolsun ki,**

4. Biz insanı, birçok acılar, sıkıntılar ve **zorluklar arasında** mücâdele ederek çetin bir sınavdan geçmesi için **yarattık.**

5. Yoksa insan, **hiç kimsenin kendisine güç yetiremeyeceğini mi sanıyor?**

6. Zevk, eğlence ve gösteriş uğruna malını mülkünü israf etmekle övünerek, **"Ben** bu yolda **yığınla mal, servet harcadım!" diyor.**

7. Zulüm ve haksızlık yaparken, **hiç kimsenin kendisini görmediğini mi sanıyor?** Bu ne büyük nankörlüktür!

8. Oysa **Biz ona bahşetmedik mi; iki göz,**

9. Bir dil ve bir çift dudak?

10. Ve ona doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme yeteneği bahşederek ve hakîkati apaçık ortaya koyan ayetler göndererek, cennete ve cehenneme giden **iki yolu ona göstermedik mi?**

11. Fakat o, kendisini yüce makâmlara iletecek **Sarp Yokuşu tırmanmak için çaba harcamadı.**

12. Nedir bu Sarp Yokuş, bilir misin?

13. Köleleri özgürlüklerine kavuşturarak; insanın boynuna geçirilmiş sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik... her türlü tutsaklık ve sömürü zincirlerini kırıp atarak; servet, güç, makâm, şöhret ve benzeri yüzlerce varlığın kulu kölesi olan insanları bir tek Allah'a kulluğa çağırarak, insanları **boyunduruklardan kurtarmaktır.**

14. Ya da, dar günde doyurmaktır;

15. Yakındaki **bir yetimi,**

16. Yâhut toza toprağa bulanmış çaresiz **bir yoksulu.**

17. Ve ayrıca, Allah'a ve gönderdiği mesaja **iman ederek birbirlerine sabrı ve merhameti öğütleyenler arasında yer almaktır.**

18. İşte ancak **bu** sayılan özelliklere sahip ola**nlardır,** Hesap Günü **kitapları sağından verilecek** dürüst ve erdemli **kimseler.**

19. Gerek sözleri, gerek davranışlarıyla **ayetlerimizi inkâr eden** ve böylece, o Sarp Yokuşu aşamayan kimse**lere gelince, onlar** "yığınla mal harcamış" olsalar bile, o Gün **kitapları solundan verilecek** ve ebediyen cehennem azâbına mahkûm edilecek **kimselerdir.**

20. Kapıları üzerlerine kilitlenmiş nefes aldırmayan korkunç **bir ateş içinde!**

91. ŞEMS SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Kadir sûresinden sonra gönderilen bu sûre, adını birinci ayetinde geçen "eş-Şems: Güneş" kelimesinden almıştır. 15 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey insan! Rabb'inin sınırsız kudret ve merhametini gözler önüne seren şu muhteşem yaratılış hârikaları üzerinde düşün:

1. Andolsun, evrendeki mükemmel sistemin en parlak işâreti olan **Güneş'e ve onun** hayat veren **aydınlığına,**

2. Ve gerek ışığını Güneş'ten alarak, gerekse onun batışından sonra ortaya çıkarak **onu izlemekte olan Ay'a!**

3. Andolsun, ışıklarıyla yeryüzüne gülümseyerek **onu aydınlatan gündüze,**

4. Ve siyah bir tül gibi **onu** perde perde **örtüp bürüyen geceye!**

5. Andolsun, sayısız yıldızlarla dolu uçsuz bucaksız **gökyüzüne ve onu** mükemmel bir sistem çerçevesinde **düzenleyen** yüce Kudret**e!**

6. Andolsun yeryüzüne ve oradaki canlıların huzur ve güven içinde yaşayabilmesi için, **onu** her türlü nîmet ve imkânlarla donatarak bir halı gibi

yayıp döşeyene!

7. Ve Andolsun insan benliğine ve onu üstün ve yetenekli bir varlık olarak **düzenleyen,**

8. Sonra da ona doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme yeteneği bahşeden; bununla birlikte hakîkati apaçık ortaya koyan ayetler göndererek, **ona kendisi için neyin iyi, neyin kötü olduğunu öğreten** yüce Rabb'**e!**

9. Evet; bütün bunlara yemin olsun ki, **benliğini** günah kirlerinden **arındıran, kesinlikle kurtulmuştur!**

10. Onu kötülüklerle kirletip **karartan ise,** en büyük **felâkete uğramıştır!**

11. Örneğin; **Semud** kavmi **azgınlık ederek** ayetlerimi **yalanlamıştı.**

12. Hani içlerinden en azgınları, ileri atılarak Sâlih Peygamberin karşısına **dikilmişti.**

13. Allah'ın Elçisi onlara, "Allah size, bir mûcize ve imtihân olarak şu deveyi gönderdi. Bu sahipsiz deveye karşı tavrınız, kaba kuvvete baş vurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediğinizi ortaya koyan bir ölçü olacaktır. Şöyle ki, şu pınardan bir gün onun, bir gün de sizin ve hayvanlarınızın su içme hakkınız olacak ve bu sıra hiç bozulmayacaktır. Öyleyse, **Allah'ın** sizi imtihân etmek üzere gönderdiği bu **deveye ve onun su hakkına dokunmayın!** Aksi hâlde, bunun cezasını en ağır biçimde ödersiniz!**" demişti.**

14. Ama bu zâlimler, Sâlih'in uyarılarını hiçe sayarak **onu yalanladılar ve** Allah'a itaatin simgesi olan **deveyi** hunharca **boğazladılar. Bunun**

üzerine Rab'leri, günahlarından dolayı azâbı başlarına geçirerek orayı yerle bir etti!

15. Hem de, bu işin sonucundan zerrece **korkmadan!** Çünkü O'nun üstünde O'nu sorumlu tutacak, O'na zarar verebilecek hiçbir kuvvet ve kudret yoktur.

92. LEYL SÛRESİ

Mekke döneminin hemen başlarında gönderilen bu sûre, "leyl" yani geceye yeminle başladığı için bu adı almıştır. 21 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey insan! Rabb'inin sınırsız kudret ve merhametini gözler önüne seren şu muhteşem yaratılış hârikaları üzerinde düşün:

1. Andolsun, yeryüzünü siyah bir tül gibi örtüp **bürüyen geceye,**

2. Ve zifiri karanlıkların ardından, **ışıl ışıl aydınlanan gündüze!**

3. Andolsun, erkeği ve dişiyi Yaratana!

4. Evet; bütün bu karşıt kutuplu varlıklara yemin olsun ki, **sizin çabalarınız** ve ulaşmak istediğiniz hedefleriniz de böyle **çeşit çeşittir.** Kiminiz iman edip dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koyarken, kiminiz inkârı ve zulmü tercih ediyor. Oysa bu iki yol ve neticeleri arasındaki fark, gece-gündüz, karanlık-aydınlık, erkek-dişi arasındaki fark kadar büyüktür.

5. Öyleyse, her kim kötülükten, günahtan **korunarak** Allah'ın kendisine bahşettiği nîmetlerden bir kısmını O'nun rızası için yoksullara **verir,**

6. Ve verince Allah'ın kendisine daha iyilerini vereceğine inanır, ortaya koyduğu hayat tarzıyla, **en güzel** olan İslâm dinin**i onaylarsa,**

7. İşte ona, huzur ve mutluluğa giden ve sonu cennetle biten **yolu kolaylaştıracağız.**

8. Fakat her kim de cimrilik eder, aptalca bir gurura kapılarak **kendisini —**Allah'ın yol göstericiliği de dahil— **her türlü ihtiyacın üstünde görür,**

9. Ve böylece, bu **en güzel** hayata kavuşturan İslâm dinin**i yalanlarsa,**

10. Ona da, zorluk ve sıkıntıya giden ve sonu cehennemle biten **yolu kolaylaştıracağız!**

11. Ve nihâyet bir mezar çukuruna **yuvarlandığı zaman,** o yığıp biriktirdiği **malı. mülkü kendisini** gazâbımızdan **kurtaramayacak!**

12. Gerçek şu ki, insanlığa **doğru yolu göstermek Bize aittir.** Çünkü Biz insanı sorumsuz ve başıboş bırakmış değiliz.

13. Ve hiç kuşkusuz son da Bizimdir, ilk de! Dünyada da, âhirette de egemenlik Allah'ındır. Baştanbaşa bir imtihân olan bu dünya hayatını yaratan Allah, onun doğal ve mantıkî bir sonucu ve uzantısı olan âhiret hayatını da elbette yaratacaktır.

14. O hâlde, ey insanlar, **sizi alevler saçan bir ateşe karşı uyarıyorum!**

15. Bir ateş ki, **oraya ancak** en azılı, **en bedbaht olanlar girecektir!**

16. Yani, ayetlerimi **yalanlayan ve** bile bile hakîkatten **yüz çeviren** zâlim**ler!**

17. Fakat kötülük ve günahlardan titizlikle **sakınan** her mümin, o Gün **ateşten uzak tutulacaktır.**

18. Arınmak amacıyla malını harcayan o fedâkâr müminler.

19. Çünkü o, **hiç kimseye ödenmesi gereken bir minnet borcu olmadığı hâlde,**

20. Sadece Yüce Rabb'inin hoşnutluğunu kazanmak için malını, servetini harcamıştır. Ona müjdeler olsun:

21. Kendisi de yakında Rabb'inin bağışlayacağı sonsuz nîmetlerle **hoşnut olacaktır!**

93. DUHÂ SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Fecr sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "sabahın aydınlığı, kuşluk vakti" anlamına gelen "ed-Duhâ" kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

Fecr sûresinden sonra bir süre vahiy kesilmişti. İman ile küfrün mücâdele ettiği bir dönemde, gücünü Allah'tan alan Peygamber için vahyin kesilmesi, onun yapayalnız kalması demekti. Öte yandan, bunu fırsat bilerek "Rabb'i Muhammed'i terk etti!" diyen inkârcıların şamataları, onun üzüntüsünü bir kat daha artırıyordu. Peygamber, işlediği bir kusur sebebiyle Rabb'inin onu cezalandırdığını düşünerek üzüntülü bir hâlde beklerken, hem ona Rabb'inin hoşnutluğunu ve ikramlarını bildirerek yüreğine su serpen, hem de kıyâmete kadar gelecek müminleri dünya ve âhiret nîmetleriyle müjdeleyen mübarek Duhâ sûresi nazil oldu:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey inanan insan; ey kâfirlerin sıkıntıları karşısında zaman zaman yılgınlığa kapılıp Rabb'inin rahmetinden ümit kesecek duruma gelen Müslüman! Tüm gücünü toparlayarak yeniden ayağa kalk; Rabb'inin şu muhteşem lütuf ve nîmetleri şâhittir ki, O kendi yolunda mücâdele eden fedâkâr kullarını asla sahipsiz, yardımsız bırakmayacaktır:

1. Müminlere ışıl ışıl, apaydınlık bir geleceği müjdeleyen **sabahın aydınlığına;**

2. Ve vahiyden yüz çeviren inkârcıların, bir kâbus gibi insanlığın başına sardığı, fakat Kur'an'ın gündeme gelmesiyle birlikte her geçen gün karanlığı biraz daha azalarak **durulmaya yüz tutan geceye andolsun ki;**

3. Rabb'in seni terk etmedi, ey Muhammed ve sana **darılmadı da!** Zaten hiçbir zaman darılmamıştı; tam aksine, seni dâimâ en büyük nîmetleriyle el üstünde tutmuştu.

4. Öyleyse, asla ümitsizliğe, yılgınlığa kapılma; çünkü **senin için** her **son**raki aşama, dâimâ bir **önce**kin**den daha iyi olacaktır.** Sen günden güne, hâlden hâle, ileriye doğru dâimâ hayır mertebelerini aşarak yükselecek ve sonuçta, âhiret hayatında en büyük saâdete nâil olacaksın.

5. Böylece, **Rabb'in sana** özlediğin o mutlu günleri **bahşedecek ve sen de** O'nun sınırsız lütuf ve ikramıyla **hoşnut kalacaksın.** Bunun ispatı olarak, geçmişine dönüp bir baksana:

6. Rabb'in **seni,** daha dünyaya gözlerini açmadan babasını, altı yaşındayken de annesini kaybetmiş çaresiz **bir yetim olarak bulup da,** güçlü ve şefkatli kollara emânet ederek **bağrına basmadı mı?**

7. Seni kitaptan, imandan haberi olmayan (*42. Şura: 52*) **yol bilmez** bir kişi olarak **bulup da,** Kur'an'la tanıştırıp **doğru yola iletmedi mi?**

8. Seni ihtiyaç içinde bulup da, gerek helâl kazanç imkânları sağlayarak, gerekse gönlünü zenginleştirerek, başkalarına **muhtaç olmaktan kurtarmadı mı?**

9. Öyleyse, ey yetim Peygamber; **sakın incitme yetimi!**

10. Ve asla azarlama, herhangi bir konuda senden soru sorup bilgi isteyeni ya da yardım **isteyeni!** Ona yardım elini uzat, eğer gücün

yetmiyorsa, tatlı bir üslûpla özür dile, fakat hiçbir zaman onu kapından kovma!

11. Ve inanan kullarımı ilâhî ikram ve lütuflarla müjdeleyerek, **Rabb'inin** şimdiki ve gelecekte vaadettiği **nîmetlerini —**özellikle de Kur'an nîmetini — onlara **anlat!**

"Allahu Ekber; bu ne büyük bir nîmet, bu ne büyük bir iltifat, ya Rab!"

94. İNŞİRÂH SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, bir önceki Duhâ sûresinden hemen sonra indirilmiştir. "Şerh: Açma, ferahlık verme" veya aynı anlamdaki "İnşirâh" adlarıyla bilinen sûre, adını birinci ayetinde geçen "neşrah" fiilinden almıştır. 8 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey şanlı Elçi ve ey bu Elçiyi adım adım izleyen fedâkâr mümin! İnkarcıların baskı ve işkenceleriyle zaman zaman bunaldığını, kendini bitkin ve çaresiz hissettiğini biliyoruz. Fakat Allah sana öyle nîmetler vermiştir ki, bunlar varken hiç üzülmeye değer mi?

1. Biz senin göğsünü iman, ilim ve hikmet nurlarıyla aydınlatıp, ruhunu okşayan tatlı bir güven duygusu, iliklerine kadar işleyen bir iç huzuru ve cesâret bahşederek, gönlünü **ferahlığa kavuşturmadık mı?**

2. Ve insanlığın câhiliye dönemindeki o içler acısı hâlini gördükçe, sıkıntıdan yüreğin kan ağlarken, **sırtındaki yükünü kaldır**ıp görevini kolaylaştır**madık mı?**

3. Belini büken ve tek başına asla altından kalkamayacağın o ağır yükünü.

4. Ve seni, tüm insanlığa örnek olacak tertemiz bir ahlâkla yücelterek **şeref ve itibarını yükseltmedik mi?** Seni, "din sensiz olmaz" makamına

yükseltmedik mi? Günde beş kez minarelerden yükselen tevhid ilanı içinde, bu mesajı insanlığa ileten son Elçi olarak kıyâmete kadar adının anılmasını sağlamadık mı? Öyleyse, bütün sıkıntıları, bütün zahmetleri silip süpüren bunca ihsân ve lütuf karşısında zahmetin, sıkıntının, yorgunluğun lâfı mı olur?

5. Demek ki, zorlukla kolaylık iç içedir ve her zorluk, o zorluğu aşacak güç ve kabiliyeti kendi içinde barındırmaktadır; yani, her **zorlukla birlikte bir kolaylık vardır.**

6. Evet, her **zorluğun yanında bir kolaylık vardır.** İşte bunun içindir ki, ey Muhammed, omzundaki yük ağırlaştıkça ve sorumluluğun büyüdükçe, aynı oranda kalbine sebat ve kararlılık vereceğiz ve senin tahammül gücünü yükselterek, zorlukları kolayca aşmanı sağlayacağız.

7. Öyleyse, bir işi **bitirdiğin zaman** derhal başka bir işe **giriş.** İş bitti diye rahata düşüp kalma; bir görevi bitirir bitirmez, biraz dinlendikten sonra bir başkasına yönel! İşte ancak bu şekilde zorluklar kolaylığa, sıkıntılar rahmete dönüşür. Fakat bunu yaparken, Rabb'inle gönül bağını bir an olsun koparma:

8. Ve bu kutlu yolculuğunda dizlerine derman, gözlerine fer vermesi için, tüm kalbinle ve **sadece Rabb'ine yönel!**

95. TÎN SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Burûc sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Hz. İsa'nın Peygamberliğine işâret eden "Tin: incir ağacı" kelimesinden almıştır. 8 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Andolsun, insanlık tarihi boyunca nice Peygamberlere ev sahipliği yapan, ilâhî vahyin merkezi konumunda olan coğrafi bölgelere, özellikle de, **incire ve zeytine,** yani incir ve zeytin ağaçlarının bolca yetiştiği tin ve zeytin bölgelerine, Şam ve Filistin diyarına,

2. Allah'ın, insanlık tarihinde bir kez, bir Peygamberle, Mûsâ (a) ile aracısız konuştuğu yere, kutsal **Sînâ Dağına** ve çevresine,

3. Ve İbrahim Peygamberin Kâbe'yi inşâ etmesinden bu yana, yüzyıllar boyunca Arabistan'da iman ve teslimiyetin, huzur ve sükûnun kaynağı olan **bu güvenli şehre,** Son Elçinin Kur'an vahyini aldığı ve tebliğ etmeye başladığı kutsal Mekke şehrine **andolsun ki,**

Kur'an-ı Kerim'de adı geçen Peygamberlerin yaşadığı bölgelere; Şam bölgesi, Filistin diyarı, Sina ve çevresi bir de Hicaz bölgesine andolsun ki:

4. Biz insanı, yaratılış amacını gerçekleştirmesi için ihtiyaç duyduğu her türlü zihnî ve bedenî özelliklerle donatarak, varlık mertebelerinin en

yükseğine çıkabilecek bir yetenek ve kapasitede, yani, olması gereken **en güzel biçimde yarattık.**

5. Fakat insan, vahiyden uzaklaşarak kendi asli/olumlu kişiliğini saptırıp yozlaştırınca, —geçerli kıldığımız kanunlar gereğince— **onu** varlık mertebelerinin en dibine yuvarlayarak **aşağıların aşağısına çeviririz.** Kur'an'dan yüz çevirerek şeytanın boyunduruğu altına giren insan, vahşî hayvanlardan daha da canavarlaşır. İşte, Allah'ın yol göstericiliğinden yüz çeviren insanoğlu, bu derece alçalır.

6. Ancak Allah'a ve âhiret gününe yürekten **iman edip** bu imana yaraşır **dürüst ve erdemlice bir hayat ortaya koyanlar hariç;** yalnız onlar bu düşüşten kurtulabilirler. **İşte onlar için,** cennette **bitip tükenmeyecek** muhteşem **bir ödül vardır.**

7. Öyleyse, ey insan; **artık hangi güç seni** insanlığın kurtuluşunun biricik teminatı olan **bu dini** ve onun en büyük inanç esası olan Hesap Gününü **inkâra yöneltebilir?** Her yerde herkesin âdil olması beklenirken, Allah'ın adâlet ve hikmetten yoksun olduğunu sana kim söyleyebilir? Eğer cennet-cehennem, ödül-ceza yoksa; iyilik yapanlarla kötülük yapanlar aynı sonu paylaşacaklarsa, bu Allah'ın adâletine, sonsuz kudret ve hikmetine ters düşmez mi?

8. Öyle ya, **Allah hükmedenlerin en âdili değil mi?**

"Elbete O, hükmedenlerin en âdilidir ve ben, buna tüm benliğimle şâhitlik ederim!"

96. ALAK SÛRESİ

Bu sûrenin ilk beş ayeti, Hz. Peygamber'e vahyedilen ilk Kur'an ayetleridir. Geri kalan ayetler bir yıl sonra nazil olmuştur. Adını, ikinci ayetinde geçen ve "kan pıhtısı şeklinde bir yere yapışıp duran şey" anlamına gelen "Alak" kelimesinden almıştır. 19 ayettir.

Hz. İsa'dan takriben altı asır geçmişti. Daha önceki elçilerin getirdiği mesaj, Yahudilik ve Hıristiyanlık adı altında tamamen yozlaştırılmış, özünden saptırılarak tanınmaz hâle gelmişti. Zulüm ve haksızlık yeryüzünü kuşatmış, ahlâkî değerler bozulmuş ve ilâhî vahiyden uzaklaşan insanlık, korkunç bir bunalımın pençesine düşmüştü. İşte insanoğlu böyle adım adım felâkete doğru sürüklenirken, Hicretten 13 yıl önce, Miladi 610 yılında, Ramazan ayının bir gecesi, Kadir Gecesinde ilâhî rahmet yeniden tecellî etti ve sonsuz ilim, kudret, rahmet ve merhamet sahibi Allah, "Oku!" emriyle başlayan ve bizzat kendi koruması altında kıyâmete kadar insanlığa yol gösterecek olan Son Mesajı Kur'an-ı Kerim'i göndererek, bütün dertlere, sıkıntılara, bunalımlara son veren, insanı dünya ve ahirette gerçek anlamda huzura, mutluluğa ulaştıran biricik çözüm yolunu gösterdi:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insan! **Yaratan Rabb'inin adıyla oku!** Sana Rabb'in tarafından gönderilen ve bundan böyle ayet ayet, sûre sûre muhatap olacağın bu kitabı, onu güzelce anlamak, zihnine nakşetmek, hayatına yansıtmak ve başkalarına

tebliğ etmek amacıyla oku fakat bâtıl değerler, sahte ilâhlar adına değil; onların rızası için, onların istediği doğrultuda değil; yalnızca Rabb'inin adıyla oku!

2. O, **İnsanı,** rahim duvarına tutunarak orada asılı bir şekilde duran, kan pıhtısına benzeyen basit bir yumurta hücresinden, yani **alaktan yarattı** ve onu aşama aşama konuşma, düşünme, okuma, öğrenme ve öğretme yeteneklerine sahip üstün bir varlık hâline getirdi.

3. Oku; unutma ki, **Rabb'in sonsuz lütuf ve kerem sahibidir.** Daha önce sahip olmadığın bunca nîmetleri sana bahşeden Rabb'in, yüreğini ilim ve hikmet hazineleriyle doldurarak, seni çok daha büyük mertebelere, en yüce makâmlara çıkaracaktır.

4. O Allah ki, **kalem** ve benzeri araçlar **ile** gerek vahiy ve hikmeti, gerekse ona dayanan bilgileri yazıp muhafaza ederek sonraki nesillere yani şimdiki zamanın ötesine ve bu mekanın dışına aktarma ve böylece, Allah'a kul olma yolunda ilerlemeyi **öğretendir.**

5. Düşünme, araştırma, öğrenme imkân ve yetenekleri bahşettiği **insana**, Peygamber ve Kitap göndererek ona **bilmediği** her **şeyi öğreten** O'dur.

Peki, insanoğlu bu nîmetlerin kıymetini gereğince takdir edebiliyor mu?

6. Hayır; doğrusu, Allah'ın adı ile okumayan **insan,** sahip olduğu bilgi, güç ve servetle şımararak **azgınlık eder!**

7. Kendisini —Allah'ın yol göstericiliği de dahil— **her türlü ihtiyacın üstünde gördüğü için.**

8. Oysa, dönüş Rabb'inedir. Her canlı eninde sonunda ölümü tadacak, imtihan nedeniyle kendisine verilen mal-mülk, güç-kuvvet, iktidar ve saltanatı bırakıp Rabbinin huzuruna çıkacak ve Büyük Mahkemede bu

dünyada yapıp ettiklerinin hesabını verecektir. Böylece hiçbir iyilik mükâfâtsız, hiçbir kötülük cezasız kalmayacaktır.

Orada insanlar iki guruptur: Bir tarafta müminler, diğer yanda zalimler, kafirler..

O hâlde, ey insan! Hak ile bâtılın mücâdelesinde tarafsız kalma, müminler cephesinde yerini almak konusunda çekimser davranma! Gözlerini aç, gaflet uykusundan uyan ve olup bitenleri anlamaya çalış! Birbiriyle mücâdele eden iki taraf göreceksin: Bir tarafta dürüstlüğü, erdemliliği kendilerine prensip edinen müminler, öte yanda hak hukuk tanımayan, çıkarları uğruna her türlü sahtekarlığı, yolsuzluğu rahatlıkla yapan, inananlara en ağır baskı ve işkenceleri revâ gören zâlimler!

9,10. Bir düşünsene, Kâbe'de **namaz kılmakta olan bir kulu,** yani Peygamberi namazından **engelle**mek iste**yen** Ebu Cehil adındaki kâfir**i.** Yine düşünsene, inancı doğrultusunda yaşamak isteyen insanları, bu kutsal haklarından mahrum bırakmaya çalışan Ebu Cehil benzerlerinin yaptıklarını.

11. Bir düşün bakalım; bu namaz kılan, oruç tutan; yani Rabb'ine kulluk ve ibâdet eden kişi, **ya doğru yolu izliyorsa?**

12. Yâhut insanları Kur'an ahlâkına çağırarak **dürüstlüğü, erdemliliği öğütlüyorsa ve** sen onu, zâlimlerle mücâdelesinde yalnız başına bıraktıysan, âhirette bunun hesabını nasıl vereceksin?

13. Yine düşün; ya o desteklediğin insanlar Allah'tan gelen hakîkati **yalanlamış ve** O'nun ayetlerinden **yüz çevirmişse** ve sen de körü körüne onların peşinden gidiyorsan, yarın hangi yüzle Rabb'inin huzuruna çıkacaksın**?**

14. Müminlere böyle pervasızca eziyet eden bu zâlim, **bilmez mi ki, Allah** her şeyi **görmekte?**

15. Sakın ha; zannetmesin ki, yaptıkları karşılıksız kalacak! Çünkü **eğer** bu çirkin davranışlarına **bir son vermeyecek olursa,** onu **perçeminden tutup** cehenneme **sürükleyeceğiz!**

16. O yalancı, o günahkâr perçeminden!

17. O zaman çağırsın bakalım, o güvendiği ordusunu, adamlarını, **meclisini.**

18. Biz de azap meleklerini çağıracağız, bakalım kim üstün gelecek!

19. Hayır; sakın ona itaat etme! Zâlimlerin baskı ve işkencelerine asla boyun eğme! Sen tüm ruhunla, tüm benliğinle O'nun huzurunda **secdeye kapan ve** en içten duâ ve yalvarışlarla O'na **yaklaş!**

97. KADR SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Abese sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kur'an'ın ilk ayetlerinin nazil olduğu gecenin önemine, daha doğrusu o gece gönderilmeye başlanan Kur'an'ın, insanlığa kadrü kıymet kazandırdığına ve böylece insanlığın Kur'an'la 'takdir: ölçme' yetkisine sahip oluşuna, yani insanlığın "kaderinde" oynadığı role işâret eden "el-Kadr: Kıymet, değer" kelimesinden almıştır. 5 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Doğrusu Biz onu, yani, yukarıdaki Alak sûresinin ilk ayetlerini, insanlığın kaderinin dönüm noktası olan bir gecede, dünyanın kapılarının Allah'a kulluğa aralandığı, kıymetini Kur'an'dan alan mübârek **Kadir Gecesinde indirdik.**

2. İnen Kur'an ile iyi ile kötünün, doğru ile yanlışın kesin hatlarla birbirinden ayrıldığı **bu Kadir Gecesinin ne** muhteşem bir gece **olduğunu bilir misin?** Öyle büyük bir gecedir ki o, sırf senin bilgi ve idrâkine kalsaydı, onun kadrinin derecesini asla bilemezdin.

3. Kadir Gecesi, içinde Kur'an'ın indiği böyle bir gece bulunmayan **bin aydan daha hayırlıdır.** İnsanlık Cebrail'in Hz. Muhammed'le buluşup onun gönlüne Kur'an'ın ilk ayetlerini nakşettiği o gece, iyiye, güzele ulaşma yolunda binlerce yılda başaramayacağı bir gelişmeyi, ilerlemeyi işte o bir gecede kazanmıştır.

4. O gece görevli **melekler ve** ölü kalplere hayat bahşeden vahiy meleği Kutsal **Ruh** Cebrail, **Rab'lerinin izniyle,** buna yönelik **tüm buyrukları yerine getirmek için** yeryüzüne **inerler.**

5. İşte bunun içindir ki, Muhammed (s)'in ömründe bir kez yaşadığı bu Kadir Gecesinin yıldönümü olarak müminlere armağan edilen, fakat Ramazan Ayı'nın geceleri arasına gizlenerek bir ay içine serpiştirilen ve her yıl Ramazan Ay'ı boyunca "Kur'an geceleri" olarak değerlendirilmesi gereken **bu gece,** insanlık için bir kurtuluş fırsatı, **bir esenlik** müjdesi**dir; tâ** meleklerin bir sonraki Kadir gecesine dek müminlerle vedalaşacağı **şafak vaktine kadar.**

98. BEYYİNE SÛRESİ

Hicretten hemen sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kur'an'a işâret eden "Beyyineh: açık delil, kanıt" kelimesinden almıştır. 8 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. İster Kitap Ehli olarak bilinen Hıristiyanlar ve Yahudiler olsun, **isterse** âhireti, Peygamberleri ve kutsal kitapları inkâr eden **müşrikler olsun,** Allah hakkında yanlış düşüncelere kapılarak **inkâra saplananlar, kendilerine apaçık bir delil gelmedikçe** ve içine saplandıkları bâtıl inancın yanlışlığını gözler önüne seren apaçık bir delil önlerine konmadıkça, durumlarını değiştirecek, zulüm ve inkârdan **vazgeçecek değillerdi.**

2. O apaçık delil, **Allah tarafından** gönderilen ve hiçbir tahrifâta uğramamış **tertemiz sahifeler okuyan** ve böylece insanlığı doğru yola davet eden **bir Elçidir.**

3. Elçinin tebliğ ettiği bu sahifeler **içinde,** insanı dünya ve ahirette kurtuluşa ulaştıran **dosdoğru hükümler** Allah'a teslimiyet ve kulluğun mükemmel ilkeleri **vardır.** İşte bu özellikleri barındıran apaçık bir belgeyi yani, Kur'an'ı Allah'ın Rasulü ile o insanlara götürmezseniz onların iman etmelerini, hakka yönelmelerini bekleyemezsiniz.

4. Ama ne var ki, **kendilerine** kutsal **Kitap emânet edilmiş olan** ve Son Peygamber zuhûr eder etmez ona iman edeceklerini öne süren Yahudi

ve Hıristiyan**lar, asıl kendilerine bu apaçık delil geldikten sonra —** Tevrat ve İncil'in müjdelediği Son Elçiyi inkâr ederek— inanç birlikteliklerini bozup hak dinde **ayrılık çıkardılar.**

5. Oysa onlara, tertemiz bir inançla bir tek Allah'a yönelerek ve her konuda O'nun hükmüne boyun eğerek **yalnızca O'na kulluk etmeleri, namazı** dosdoğru **kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti; işte budur,** insanı kurtuluşa iletecek **dosdoğru din!**

Öyleyse;

6. İster Kitap Ehli olarak bilinen Hıristiyanlar ve Yahudiler, **isterse** âhireti, Peygamberleri ve kutsal kitapları tümüyle inkâr eden **müşrikler olsun,** Kur'an ile uyarıldıkları hâlde **inkârda diretenler, sonsuza dek cehennem ateşine mahkûmdurlar. İşte onlar, yaratıkların en kötüsüdürler!**

7. Âyetlerime **iman eden ve** bu imana yaraşır **dürüst ve erdemlice bir hayat ortaya koyanlar ise, yaratıkların en iyisidirler.**

8. Onların Rableri katındaki ödülleri, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları** ebedî huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleridir. Allah onlardan hoşnut olmuş, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır. İşte, Rabb'lerine saygı gösterenlerin mükâfâtı budur!**

99. ZİLZÂL SÛRESİ

Bu sûrenin konusu ve üslubundan, Mekke'de nazil olduğu anlaşılmaktadır. Adını, "yeryüzünün büyük bir sarsıntıyla sarsılacağının" anlatıldığı birinci ayetinden almıştır. "Zelzele" adıyla da bilinen sûre, 8 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan; uyan artık gaflet uykusundan! Çünkü bu hayat ebediyen böyle sürüp gitmeyecek, şu içinde yaşadığın evren bir gün yok edilecek ve ardından, yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkarılacaksın! Ne zaman mı?

1. Yeryüzü, müthiş bir **depremle** arka arkaya **sarsıldığı;**

2. Toprak, bağrındaki ölü beden**leri** dışarıya **fırlattığı;**

3. Ve mezarından fırlayan **insan,** büyük bir dehşet ve şaşkınlıkla, **"**Aman Allah'ım, **buna ne oluyor?" dediği zaman!**

4. İşte o Gün yeryüzü, üzerinde yaşanmış olan tüm **olayları** bir bir **anlatacaktır.**

5. Çünkü Rabb'in, ona böyle yapmasını **emretmiştir.**

6. O Gün bütün **insanlar, yaptıkları** iyilik ve kötülükleri **kendilerine gösterilmek üzere, gruplar hâlinde** Rablerinin huzuruna **çıkacaklar.**

7. İşte o anda, **her kim zerre kadar iyilik yapmışsa, onu**n mükâfâtını **görecek,**

8. Ve her kim de zerre kadar kötülük yapmışsa, onun cezasını **görecektir.**

Allah'ın Elçisi buyurdu ki: "Öyleyse, kendinizi cehennem ateşinden koruyunuz; bir parça hurmayla, güzel bir sözle bile olsa!"

100. ÂDİYÂT SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Asr sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "el Âdiyât: Hızla koşan binek atları" kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Andolsun, insanın doyumsuz arzu ve ihtirâslarını anlatan **o nefes nefese koşan, binek atlarına**

2. Ve kayalara çarpan tırnaklarıyla, karanlıkta **kıvılcımlar saçan,**

3. Derken, gün doğarken bir beldeye **baskın yapan,**

4. Ve bir anda tozu dumana katarak,

5. Sağa sola kaçışan asker, kadın ve çocuklardan oluşan **topluluğun** tam **ortasına dalan** binek atlarına yemin olsun ki,

6. Gerçekten insan, Rabb'ine karşı pek nankördür.

7. Ve bizzat kendisi de buna şâhittir. Rabb'inin yol göstericiliğinden uzaklaşarak yoldan çıkan insan ruhu, tıpkı binek atları temsilinde işâret edildiği gibi sonu gelmeyen ihtirâslar peşinde koşup duracak, vahyin kontrolünden çıkarak bencil arzuların ve çılgınca ihtirâsların kölesi olacak,

böylece, şaşkın toz bulutlarının ve sapık iştahların körleştirdiği zindanlarda bocalayacak ve hiçbir zaman gerçek huzuru, esenliği bulamayacaktır.

8. Çünkü **o, mala ve servete aşırı bir tutkuyla bağlanmıştır.**

9. Ama bilmez mi ki, Diriliş Günü, **kabrin bağrındaki** ölü beden**ler dışarıya atıldığı,**

10. Ve Hesap Günü, **yüreklerde gizlenen** düşünceler, niyetler, sevgiler, ihânetler, kabul ve red**ler ortaya serildiği zaman,**

11. İşte o Gün, geç de olsa anlayacaklar ki, **Rab'leri onlar**ın her hâlin**den haberdardır!**

101. KÂRİA SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında gönderilen bu sûre, adını birinci ayetinde geçen "el-Kâriah: Kapıyı çalan, yürekleri hoplatan, ansızın gelip çarpan" kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan; uyan artık gaflet uykusundan! Çünkü bu hayat ebediyen böyle sürüp gitmeyecek, çünkü:

1. Ansızın gelip çatan, yürekleri sarsıp yerinden hoplatan, tüm kâinatı yok eden **o** müthiş olay, o **Karia!**

2. Hem de, **ne** müthiş bir olay, o **Karia!**

3. Bilir misin, neler olacak neler, gelip çatınca **o Karia!**

4. O Gün insanlar, sağa sola **uçuşan kelebeklere dönecek.**

5. Ve dağlar, hallaç pamuğu gibi **atılmış yünlere benzeyecek.**

6. Ve ilâhî adâlet gerçekleşecek: **Kimin** iyilik **tartıları ağır basarsa,**

7. İşte o, cennette ebediyen **mutlu bir hayat yaşayacak!**

8. Ve kimin de iyilik **tartıları hafif gelirse,**

9. Onun da varacağı yeri, yatağı, kucağına yaslanacağı **anası Hâviye olacak**! Başka barınacak yeri kalmayacak, Hâviye denilen Cehennem uçurumunun kucağına atılacak ve alevler saçan bu derin **uçurum, onu bir ana gibi** sarıp **kucaklayacak!**

10. Bilir misin, ey insan, **nedir bu** Hâviye? Gerçi nereden bileceksin? Dinle bak:

11. O, zâlimleri bekleyen **kızgın bir ateştir!**

102. TEKÂSÜR SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Kevser sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, insanın açgözlülüğüne dikkat çeken birinci ayetindeki "Tekâsür: çoğaltma yarışı" kelimesinden almıştır. 8 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan;

1. Daha çok mal, servet, makâm, şöhret elde etme tutkusuna kapılarak dünyanın gelip geçici zevklerini **çoğaltma yarışı** ve bunlarla birbirinize karşı üstünlük taslama hastalığı, **sizi** öylesine derin bir gaflete düşürdü, insânî ve ahlâkî değerlerden uzaklaştırarak **o kadar oyaladı ki,**

2. Ölüp **mezarı boylayıncaya kadar** bu gaflet uykusundan uyanamıyorsunuz.

3. Dikkat edin, büyük bir yanılgı içindesiniz ve bunu **yakında anlayacaksınız.**

4. Evet, yakında ne büyük bir aldanış içinde olduğunuzu **anlayacaksınız!** Ama o zaman iş işten geçmiş olacak.

5. Yoo; şayet aklınızı kullanıp ilâhî vahye kulak vererek gerçeği doğru kaynaktan ve **kesin olarak bilmiş olsaydınız,**

6. Zâlimleri bekleyen **cehennemi** daha bu dünyada, iman, akıl ve bilinç gözüyle **görecek** ve bu tavrınızdan vazgeçecek**tiniz!**

7. Fakat bugün görmezlikten gelseniz bile, **onu** Mahşer gününde **gözle**rinizle **apaçık göreceksiniz!**

8. Ve o Gün, size bahşedilen **her nîmetten sorguya çekileceksiniz!**

103. ASR SÛRESİ

Mekke döneminin henüz başlarında, İnşirah sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "el-Asr: Çağ, devir, asır, tarih, zaman" kelimesinden almıştır. 3 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Akıp gitmekte olan zamana, **asra andolsun ki,**

2. İnsanoğlu gerçekten ziyandadır! Ve insanlık tarihi buna şahittir.

3. Ancak Allah'a ve âhiret gününe **iman eden,** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan, birbirlerine hakkı** hukuku, adâleti, doğruyu ve gerçeği **öğütleyen ve** zulme karşı verdikleri mücâdelede **birbirlerine** güç ve cesaret vererek, bu yolda karşılaşacakları zorluk ve sıkıntılar karşısında ümitsizliğe kapılmadan, yılgınlığa düşmeden **direnmeyi öğütleyenler müstesna.** İşte yalnızca bunlardır, hüsrandan kurtulup —dünyada ve âhirette— kurtuluşa erecek olanlar.

104. HÜMEZE SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Kıyâmet sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "Kaş göz işâretleriyle insanları alaya alıp küçümseyenler, anlamına gelen Hümeze" kelimesinden almıştır. 9 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. İftira, dedikodu ve gıybet yaparak insanları **çekiştiren;** kaş-göz işâretleriyle onları aşağılayıp **alaya alan her küstahın vay hâline!**

2. Hiç durmadan **servet yığan,** yığdıklarını **sayıp duran** her zalimin! Öyle büyük bir aldanış içindedir ki o;

3. Malı mülkü, kendisini sonsuza dek yaşatacak sanır.

4. Hayır, asla! Çünkü o, cehennemde **Hutame'ye** atılacaktır**!**

5. Bilir misin, nedir bu Hutame?

6. Allah tarafından tutuşturulmuş bir ateştir!

7. Tâ gönüllere işleyen korkunç bir ateş!

8. İşte bu ateş, onların üzerine kilitlenecek,

9. Ve sonsuza dek azap içinde kalacaklar; **yüksek sütunlar arasında,** çelik prangalarla bağlanmış bir hâlde!

105. FÎL SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Kâfirûn sûresinden sonra indirilmiştir. Kâbe'yi yıkmak üzere gelen "Fil Ordusunun" fecî âkıbetini anlattığı için bu adı alan sûre, 5 ayettir.

Hicretten 50 yıl kadar önce, Miladi 570 yılında, Yemen valisi Ebrehe komutasında güçlü bir ordu, Kâbe'yi, Allah'ın Evini yıkmak amacıyla yola çıktı. Fillerle takviye edilmiş bu "süper" ordu henüz Mekke'ye yaklaşmıştı ki, kıyâmete kadar gelecek bütün insanlara ibret dersi olan şu muhteşem mûcizevî olay gerçekleşti:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insan; **bilmez misin, Rabb'in fil ordusuna neler yaptı?**

2. Onların sinsi entrikalarını, hâince **plânlarını başlarına geçirmedi mi?**

3. Şöyle ki; **üzerlerine sürüler hâlinde** azap **kuşları gönderdi.**

4. İlâhî kudret tarafından özel olarak gönderilen bu kuşlar, **onlar**ın başların**a, pişmiş çamurdan** yapılmış tuğla gibi sert ve öldürücü **taşlar yağdırıyorlardı.**

5. Ve böylece Allah **onları,** kurtlar, böcekler tarafından **yen**ilerek delik deşik edil**miş ekin yapraklarına çevirdi.**

O hâlde, ey müminler; zâlimlerin o görkemli orduları, o müthiş silahları gözünüzü korkutmasın; siz bu yolda mücâdele verirken üzerinize düşeni yapar ve Rabb'inizin himayesine sığınırsanız, dün Kâbe'sini koruyarak mazlum ve çaresiz kullarına yardım eden Allah, elbette size de yardım edecek ve nurunu tamamlayacaktır!

Ve siz, ey Kureyşli inkârcılar ve onlarla aynı zihniyeti paylaşan benzer zâlimler! Fil Ordusunun başına gelenlerden ibret alın da, yaptıklarınızın yanınıza kâr kalmayacağını, ilâhî adâletin eninde sonunda yakanıza yapışacağını bilerek ayağınızı denk alın!

106. KUREYŞ SÛRESİ

Bu sûre, Mekke döneminin başlarında, Tîn sûresinden sonra indirilmiştir. Refah ve huzur içinde yaşamak isteyen bütün toplumlara canlı bir örnek ve sembol olarak, Kureyş kabîlesine bahşedilen nîmetlerden söz edildiği için bu adı almıştır. 4 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey Kur'an'ın ilk muhatabı olan Araplar; özellikle de, Hz. İbrahim'in kutsal bir miras olarak emânet ettiği Kâbe'nin komşuları olan Kureyş kabîlesi, dinleyin:

1. Allah, **Kureyş** kabîlesin**in** huzur ve **güvenliğini sağlamak için,**

2. Özellikle de, Mekke'nin en önemli gelir kaynağı olan kervan ticâreti amacıyla **kışı**n sıcak olan Yemen'e **ve yaz**ın serin olan Sûriye'ye yaptıkları **yolculuklarında onların güvenliğini sağlamak için** Kâbe'yi Fil Ordusunun ve başkalarının saldırısından korumuş ve böylece Arap Yarımadasında Kureyş'in saygınlığını artırarak, Mekke'yi son derece güvenli ve refah seviyesi yüksek bir şehir hâline getirmiştir.

3. O hâlde, bu huzur ve güven ortamının sürmesini istiyorlarsa, **bu evin Rabb'ine kulluk etsinler** ve O'nun gönderdiği kulluk sistemini bireysel ve toplumsal hayata egemen kılsınlar.

4. Onları bu verimsiz topraklarda **açlıktan** kurtarıp **doyuran ve** Arabistan'ın dört bir yanında terör ve anarşi hüküm sürerken, kendilerini her türlü **tehlikeden** koruyup **güvene kavuşturan** yüce Allah'a kulluk etsinler ki, toplumsal felâketlerden, anarşiden, siyâsî, ekonomik, ahlâkî ve kültürel yozlaşmadan korunabilsinler; böylece, mutlu ve huzurlu bir toplumun temelini atarak, hem dünyada, hem de âhirette kurtuluşa erişebilsinler.

107. MÂÛN SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Tekasür sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, son ayetinde geçen "Mâûn: Küçük bir yardım, zekât" kelimesinden almıştır. 7 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insan! Görünüşte namazını kılan, ibâdetlerini yerine getiren fakat ahlâksız, kişiliksiz, saygısız ve merhametsiz tavırlarıyla cenneti, cehennemi ve **hesabı yalanlayanı**n kim olduğunu **bilir misin?**

2. İşte odur, yetimi itip kakan.

3. Ve yoksulu doyurmaya gayret göstermeyen, insanları böyle iyiliklere **teşvik etmeyen.**

4. Öyleyse, yazıklar olsun böyle **namaz kılanlara!**

5. Kıldıkları namazın ruhundan, amaç ve hedefinden habersiz, ibâdetin kişiye kazandırdığı üstün ahlâkî vasıflar**dan gâfil olan,**

6. İnsanları aldatmak için ibâdeti gösteri hâline getireren veya Allah'tan başkalarını memnun etmek için ibâdet ederek **gösteriş yapan,**

7. Ve en ufak bir iyiliğe, **yardıma engel olan** o sözde "dindarlara" yazıklar olsun!

108. KEVSER SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Âdiyât sûresinden sonra indirilmiştir. 3 ayettir.

Bir insanın değerini, servetinin çokluğu, makamının üstünlüğü, mensup olduğu kabilenin gücü, evlatlarının sayısı gibi dünyevi ölçütlere göre belirleyen inkarcılar, Allah Rasûlü'nü bu gibi özelliklere fazlaca sahip olmadığından küçük görüyorlardı. Onlara göre, bu değerlerden yoksun biri Allah tarafından Peygamberlikle onurlandırılmış olamazdı. Üstelik o, yaşadığı toplumda üstünlük için en önemli değer yargısı olan erkek evladına da sahip değildi. Oğulları vefat etmişti. Ona tâbi olanların da çoğu toplumun batıl ölçülerine göre zayıf ve hor görülen insanlardı. Bu yüzden düşmanları ona, soyu kesik anlamına gelen "ebter" diyorlardı. Bununla Peygamberin hayır ve bereketten yoksun olduğunu, omuzladığı davanın kısa zamanda başarısızlığa mahkum olduğunu kastediyor ve bunu şiddetle arzu ediyorlardı. Oysa Peygambere "kevser" verilmişti. Yani ona Kur'an gibi bütün hayır ve bereketlerin kaynağı bahşedilmişti. Ayrıca o, tertemiz bir ahlâka sahipti. Öyleyse o asla ebter olmayacaktı. Onun davası galip gelecek, ümmeti çoğalacak, Allah, onun önünde kimseye nasip olmayan ufuklar ve imkanlar açacaktı. Peygambere kin besleyenler yeryüzünden silinerek ebedî azaba göçüp gidecek; o yetim Peygamber ise gönüllerde taht kuracak, anneler çocuklarına onun adını verecek, onun davasına baş koyan milyonlarca insan ona tâbi olacaktı. Hatta ona ebter diyenlerin çocukları ve nesilleri de bu kervana katılacaktı. Ve sonunda öyle de oldu. İşte, onun yaşadığı yüce ahlâka sahip olan, onun öğrettiği Kur'an'ı kendileri için bir yaşam tarzına dönüştüren, onun gösterdiği hedeflere doğru yürüyen herkes, o kevserden bu dünyada nasibini almış demektir. Böylelerini kıyamette "Kevser Havuzu", cennette ise "Kevser Irmağı" beklemektedir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey şanlı Elçi ve ey Elçiyi adım adım izleyen fedâkâr Müslüman! İnkârcıların alaycı sözleri, baskı ve eziyetleri karşısında üzüldüğünü, zaman zaman kendini çaresiz ve yalnız hissettiğini biliyoruz. Fakat üzülme, ümitsizliğe kapılma; çünkü Rabb'in sana öyle muhteşem bir nîmet vermiştir ki, o nîmetten istifâde ettiğin sürece, en üstün, en güçlü dâimâ sen olacaksın:

1. Gerçekten Biz sana, dünyada her türlü iyiliğin, güzelliğin ve bereketin; âhirette ise ebedî cennet nimetlerinin kaynağı olan bu Kur'an'ı vahyetmekle, insanoğlunun sahip olabileceği en büyük nîmeti, **Kevseri verdik.**

2. Öyleyse, sana bu nîmeti bahşeden Rabb'ine hakkıyla şükretmek için, kulluk ve itaatin rûhî ve bedenî bir ifâdesi olmak üzere, sadece ve sadece O'nun huzurunda secdeye kapanarak **Rabb'in için namaz kıl ve** malını, canını, çoluk çocuğunu ve tüm varlığını O'nun uğrunda fedâ etmeye hazır olduğunun göstergesi olarak, yalnızca O'nun adına **kurban kes!** Eğer bunu başarabilirsen, bu yolda karşına çıkabilecek zorluklara göğüs gererek, yılmadan, ümitsizliğe kapılmadan Kur'an'ı hayata egemen kılma mücadeleni sürdürebilirsen, sana müjdeler olsun:

3. İnsanlığı bir tek Allah'a kulluk ve ibâdete çağırdığın için **sana kin besleyen** ve hakikatin sesini kesmek, Allah'ın nurunu söndürmek için plânlar kuran, iman erlerine karşı amansız savaş başlatan zâlim**ler var ya; asıl onlardır,** eninde sonunda işi bitirilecek, nesli kesilecek, defteri dürülecek ve her türlü hayırdan, güzellikten, bereketten mahrum kalarak **silinip gidecek olanlar!**

109. KÂFİRÛN SÛRESİ

Mekke döneminin başlarında, Mâûn sûresinden sonra indirilmiştir. Kâfirlere yönelik bir reddiye, onlara karşı ortaya konan bir tavır ve "haberiniz olsun; ben Müslümanım" şeklinde bir ültimatom niteliği taşıdığından bu adı almıştır. 6 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Müslüman! Gerek servet, şöhret, makâm vs. vaadeden, gerek tehditler savuran, gerekse akla gelmez hesaplarla sinsice yanaşan, dinin temel ilkelerinden taviz vermen için sana teklifler sunan inkârcılara seslenerek, bu konuda bütün ümitlerini kırıp, daha 'pazarlığa' başlamadan son noktayı koymak için **de ki:**

"Bakın, **ey inkârcılar!"**

2. "Ben bir Müslümanım; bir elime Ay'ı, bir elime Güneş'i verseniz bile, **sizin taptığınız** ve beni de kulluğa çağırdığınız o sahte ilâhlar**a tapmam!"**

3. "Nitekim, **siz de benim kulluk ettiğim** sonsuz ilim, hikmet, kudret, adâlet ve merhamet sahibi, eşi ve ortağı olmayan, âlemlerin biricik sahibi, yöneticisi, efendisi, Rabb'i ve İlâhı olan O yüce Kudret'**e kulluk etmiyorsunuz."**

4. **“**O hâlde hiç boşuna ümitlenmeyin; **ben sizin taptığınıza** tapmadım, tapmıyorum ve ebediyen **tapacak değilim!”**

5. **“**Zaten bu inkârcı tavrınızdan vazgeçmediğiniz sürece, siz de asla **kulluk etmeyeceksiniz, benim kul olduğum** yüce Allah’**a!** Size göre bireysel, toplumsal, ekonomik, siyasal alanlarda Allah’tan başka sözü dinlenecek, kulluk yapılacak nice varlıklar var; benim ise hayat programımı belirleyen Kur’an’ım, izinden yürüyeceğim Peygamber’im var!**”**

6. **“**Öyleyse, birbirimizi kandırmayalım, açık ve net konuşalım: Hak ile batıl arasında bir uzlaşma, bir kaynaşma olamaz! **Sizin dininiz size, benim dinim bana!”**

110. NASR SÛRESİ

Hz. Peygamber'e vefâtından birkaç ay önce gönderilen ve dünyadaki elçilik görevinin başarıyla tamamlandığını —dolayısıyla, Rabb'ine kavuşma vaktinin artık geldiğini— bildiren bu sûre, Allah yolunda canla başla mücâdele eden müminlere ilâhî yardımı müjdelemektedir. Adını birinci ayetinde geçen "Nasr: yardım, destek" kelimesinden almıştır. 3 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Peygamber! Çetin mücâdeleler, meşakkatler sonucunda, **Allah'ın yardımı gelip de,** kâfirlere karşı kesin **zafer gerçekleştiği,**

2. Ve insanların, Allah'ın dinine akın akın girdiklerini gördüğün zaman,

3. İşte o zaman, sakın övüneyim, gurura kapılayım deme; çünkü asıl zor imtihân o zaman başlamış demektir. O an, şeytanın seni fitneye düşürebileceği en zayıf anın olacaktır. O hâlde, bu büyük başarının senin marifetin değil, Allah'ın sana bir lütfu olduğu bilinciyle **Rabb'ini** hem kalbinle, hem de söz ve davranışlarınla överek, anıp yücelterek ve O'nun buyruklarını, hükümlerini dâimâ yüreğinde ve gündeminde canlı tutarak, en içten duâ ve yakarışlarla **hamd ile tesbih et ve** ne kadar iyilik yapmış olursan ol, yine de kendini kusursuz, mükemmel görme; daha iyiye, daha güzele ulaşabilmek için gayret göster; bunun için, dâimâ **O'ndan**

bağışlanma dile. Hiç kuşkusuz O, her zaman Kendisine yönelenleri rahmetiyle kucaklayan ve **tövbeleri kabul edendir.**

111. MESED SÛRESİ

Mekke döneminin henüz başlarında, Fâtiha sûresinden sonra indirilmiştir. İlk nazil olan sûreler arasında yer almaktadır. Adını, son kelimesi olan ve "Hurma lifinden bükülmüş ip, urgan, kalın halat" anlamına gelen "Mesed" kelimesinden almıştır. Tebbet ve Leheb adlarıyla da bilinen sûre, 5 ayettir.

Ebû Leheb, Peygamber'in öz amcasıydı. Fakat sahip olduğu güç ve servetiyle kibre kapılarak İslâm çağrısını reddetmişti. Başından beri Peygambere şiddetli muhâlefet göstermiş ve onun çağrısının insanlara ulaşmaması için elinden geleni yapmıştı. Allah katında üstünlük ölçüsünün mal ve servet değil, ahlâk ve erdemlilik olduğunu ifâde eden İslâm prensibi, onun bu dine düşman olmasının en büyük sebebiydi. Ebû Leheb'in, İslâm'a düşmanlıkta kendisinden hiç de geri kalmayan Ümmü Cemil adında bir karısı vardı. Mekke "sosyetesinin" en parlak simalarından biri olan ve Peygambere duyduğu kin ve öfke yüzünden onun evinin önüne ve geçtiği yollara dikenler atacak derecede azgınlaşan bu kadın, ayrıca, mücevherlerle süslü değerli bir kolyesini Müslümanlara karşı savaşta kullanılmak üzere Kureyş ordusuna hibe etmişti.

Hz. Peygamber, yakınlarını açıkça uyarma görevini (26. Şuarâ: 214) alınca, Kâbe'nin hemen yanındaki Safâ tepesine çıkıp her kabîleyi ismi ile çağırarak şöyle seslendi: "Size 'Şu dağın arkasında düşman askerleri saldırmak üzere bekliyor!' desem bana inanır mıydınız?" Onlar da "Evet!" diye cevap verdiler, "Çünkü sen hiçbir zaman yalan söylemezsin!" Bunun üzerine Peygamber, "O hâlde, sizi kıyâmet ve âhiret gerçeği ile uyarıyorum!" deyince, dinleyiciler arasında bulunan Ebû Leheb, "Yazıklar olsun sana, bizi bunun için mi buraya topladın!" diyerek yerden taş-toprak almış, Hz. Peygamber'e atarak yüz çevirip gitmişti. Kısa bir süre sonra, bu sûre nazil oldu.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ebu Leheb'in elleri kırılsın ve kendisi kahrolup gitsin; **zaten** kopkoyu bir inkâr bataklığına saplanarak **kahroldu ya!**

2. Ne o güvendiği malı ve **serveti kurtarabildi onu** o korkunç âkıbetten, **ne de** diğer **kazandıkları.**

3. İşlediği günahlardan dolayı, **alevli bir ateşe girecektir o!**

4. Bir zamanlar lâf getirip götüren ve Peygamberin yoluna dikenler taşıyan **karısı da,** yaptıklarına uygun bir ceza olarak, kendilerini yakacak **odunları sırtına yüklenmiş olarak** kocasına eşlik edecek.

5. Hem de **gerdanında, —**dillere destan kolyesi yerine— hurma lifleriden **örülmüş** kalın **bir halat olduğu hâlde!**

112. İHLÂS SÛRESİ

Mekke döneminin ilk yıllarında gönderilen bu sûre, adı kelime olarak ayetlerinde geçmeyen üç sûreden biridir. İhlâs; dini bâtıl inanç ve hurâfelerden, şirk ve küfür bulaşıklarından temizleyerek katıksız/katışıksız hâle getirmek demektir. Kur'an'ın üç temel konusundan birisi olan tevhid ilkesini özetleyen bu sure Hz. Peygamber tarafından Kur'an'ın üçte birine denk görülmüştür. 4 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Müslüman! Hak dinin temeli olan tevhid inancını tüm insanlığa bildirmek üzere **de ki: "O Allah'tır, birdir.** Kâinatın her zerresinde sonsuz ilim, kudret ve merhametinin tecellîlerini görüp durduğunuz, bu yüzden varlığını öteden beri zaten bildiğiniz, fakat sıfatları konusunda her zaman yanılgıya düştüğünüz O Yüce Yaratıcı; eşi-benzeri ve ortağı olmayan, olması da düşünülemeyen Allah bir tek rabdir, ilâhtır.

2. Allah, Samed'dir. Her şey O'na muhtaçtır, fakat O, hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Tüm canlıları besleyen, terbiye eden, yöneten ve yönlendiren, Kendisine "Kul olmaya" lâyık tek varlık O'dur.

3. Doğurmamıştır, doğmamıştır. O'nun başlangıcı ve sonu yoktur. Ne kendisi başka bir ilâhtan meydana gelmiştir, ne de kendisinden başka bir ilâh zuhur etmiştir. Doğmak ve doğurmak, âciz ve muhtaç varlıkların özelliğidir; oysa Allah tam ve mükemmeldir, her türlü âcizlikten, noksanlıktan uzaktır, yücedir.

4. Hiç kimse ve hiçbir şey, ne zâtında, ne de sıfatlarında **O'na denk değildir.** Kudret O'nundur, yücelik O'nundur, büyüklük O'nundur. Emrine itaat edilecek, hükmüne boyun eğilecek tek otorite O'dur.**"**

113. FELAK SÛRESİ

Konu ve üslup bakımından birbirlerine oldukça benzeyen ve Hz. Peygamber tarafından "Muavvizeteyn: Allah'ın himayesine ulaştıran ikili" olarak adlandırılan Felak ve Nas sûreleri Mekke döneminin ilk yıllarında indirilmiştir.

5 ayetten oluşan Felak sûresi, adını birinci ayetinde geçen "Felak" kelimesinden almıştır. Şafak, sabah, tan ağarma vakti gibi kelimelerle çevrilebilen felak; tohumun çatlamasının ardından ağacın; yumurtanın kırılışının ardından muhtelif hayvan türlerinin; karanlığın parçalanışının ardından aydınlığın doğuşu gibi bir kırılma, çatlama, patlama, yarılma sonrasında ortaya çıkan yeni bir oluşumu, doğumu anlatır. Mecazi olarak da, insanı bunaltan bir sıkıntı, dert, acı ve kederin ardından gelen sevinç ve rahatlık halini veya zihnin ve vicdanın duçar olduğu keşmekeşin ardından doğan manevi aydınlanmayı ifade eder.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Müslüman! Tehlikelerle dolu şu hayat yolculuğunda, insanlığa dünyada ve âhirette kurtuluş yolunu göstermek üzere **de ki:**

"Ben, felakın Rabb'ine sığınırım. Gönderdiği Kur'ân sayesinde inkâr ve cehâlet karanlıklarını paramparça eden, böylece aklımı ve gönlümü iman ve Kur'ân nuruyla aydınlatan yüce Rabb'imin benim için belirlediği kulluk sistemini bireysel ve toplumsal hayatıma egemen kılarak O'nun himayesi altına girerim. Bunun için:

2. O'nun yarattığı şeylerin şerrinden O'na sığınırım. O'nun yarattığı ve kullanılış amacına göre, hem hayır hem de şer olabilecek bütün varlıkları, O'nun tâlimatları doğrultusunda, O'nun isteğine uygun bir şekilde kullanarak dünya ve âhiret tehlikelerinden korunurum.

3. İnsanlığın başına bir kâbus gibi **çöken** inkâr ve cehâlet **karanlığın**ın **şerrinden** O'na sığınırım. Gerek bâtıl ideolojilerle, gerek din adına uydurulan bidat ve hurâfelerle yıkıma uğratılan gönüllerin yeniden iman nuruyla aydınlanması için "Kur'an eğitimi"ne başlayarak, zihinleri uyuşturup felç eden her türlü bağnazlığa, cehâlete, hurâfeye karşı O'na sığınırım.

4. Düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden O'na sığınırım. Cincilik ve benzeri safsatalarla halkı aldatan; birtakım yaldızlı kelimelerle insanların gözünü boyayarak gerçekleri çarpıtan; şeytânî taktiklerle kitleleri uyutarak hakkı bâtıl, bâtılı hak göstermeye çalışan "büyücülerden" O'na sığınırım.

5. Ve kıskançlığının etkileri ortaya çıkmaya başla**dığı zaman, kıskancın şerrinden** Allah'a sığınırım. Kin, haset, kıskançlık, çekememezlik gibi her türlü ahlâki zaaflara düşmekten ve böyle kimselerin şerrine uğramaktan O'na sığınırım.

114. NÂS SÛRESİ

Mekke döneminin ilk yıllarında, Felak sûresinin hemen peşinden nazil olmuştur. Adını, ayetlerin sonunda tekrar edilen "en-Nâs: İnsanlar" kelimesinden almıştır. 6 ayettir.

Bir önceki sûrede, kendilerinden Allah'a sığınmamız gereken kötülükler tanıtılmıştı. Burada ise, kendisine sığınmamız gereken Allah'ın Rab, Melik, İlâh olduğu anlatılıyor ve bütün kötülüklerin kaynağı olan insan ve cin "şeytan"larına işâret ediliyor.

Rabb; terbiye eden, yetiştiren, eğiten, hayatın programını yapan yetkili varlık demektir. Buna göre insanın yaptığı şeyleri ona yaptırtan, yapmadıklarını da yaptırtmayan güç onun rabbidir.

Melik; hükümdar, kral, padişah demektir. Bu kelimenin kökünde, sahip ve hakim olma anlamı vardır. Varlık O'nun olduğu için, varlık üzerinde yönetim hakkı da O'nundur.

İlâh; kulluk ve itaate lâyık kutsal varlık, yani tanrı demektir.

Allah, insanların yegane Rabb'i, Melik'i, İlâh'ı olduğundan O'ndan başka hiçbir varlığa kulluk edilmemeli, dünya ve ahiret saadeti için yanlızca O'nun hükümlerine itaat edilmeli ve yalnızca O'na sığınılmalıdır.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne göderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey Müslüman! Dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaşabilmek için Yaratıcıya nasıl yakarmanız gerektiğini öğretmek üzere, kendi benliğine ve tüm insanlığa seslenerek **de ki:**

Bakın, ey insanlar! **Sığınırım ben; insanların Rabb'ine;** onları besleyen, terbiye eden, yetiştiren, yöneten, yönlendiren ve koruyan Allah'a.

2. İnsanların mutlak **Hükümdarına!**

3. Tüm varlıklara hükmeden, her şeyi kontrolü ve otoritesi altında bulunduran, kulluk ve ibâdete lâyık olan biricik İlâh'a, **insanların İlâhına!**

4. O sinsi şeytanın şerrinden ki,

5. Türlü taktik ve yöntemlerle hakkı bâtıl, bâtılı hak göstermeye çalışarak **insanların kalbine** kötü düşünceler **fısıldayıp durur."**

6. Zannedildiği gibi onlar sadece "cin şeytanlarından" ibaret değildir: bu şeytanlığı yapanlar **Hem cinlerden, hem insanlardan**dır.**"**

Allah'ın Elçisi, Muhammed (s) her gece yatağına girdiğinde avuçlarını birleştirir ve İhlâs, Felak ve Nâs sûrelerini okuyup avuçlarına üfler, sonra da ellerini vücudunun ulaşabildiği her tarafına sürer ve bunu üç kez tekrarlardı.